

Jnc. 179

J VIII
37

et hinc et
hinc et hinc

hinc et hinc

hinc et hinc

hinc et hinc

hinc et hinc

hinc et hinc

hinc et hinc

hinc et hinc

hinc et hinc

hinc et hinc

hinc et hinc

hinc et hinc

hinc et hinc

hinc et hinc

hinc et hinc

hinc et hinc

hinc et hinc

hinc et hinc

hinc et hinc

hinc et hinc

hinc et hinc

hinc et hinc

hinc et hinc

hinc et hinc

hinc et hinc

hinc et hinc

hinc et hinc

hinc et hinc

hinc et hinc

hinc et hinc

hinc et hinc

hinc et hinc

hinc et hinc

venit. et dicit. Quid dicit vobis de egypto. et y. et non
istis. al. v. o. m. cur hoc fecistis h. viam inveniendi mo-
strare. sud. yui. Ostruit manum de. et ait obsec-
do. ut. ut. ita que inuisti ueniat. n. v. o. m. qu-
docet nos qd debeamus facere. et c. si
doctrina h. surge uelo. a p. o. s. si
p. cinge a supfluis. calca re. ca.
secor exemplis. aranda t. uel. v. iusticie p. ceptis.

In omibz re. queli. vidit enim beata uirgo requie-
re. et. q. for naturalis e omis carum. qm. d. a
et. f. Ro. vu. Rector. i. no. f. a. ut. p. q. ut. no. di-
et. c. Qz nob p-
In omibz re. queli. vidit enim beata uirgo requie-
re. et. q. for naturalis e omis carum. qm. d. a
et. f. Ro. vu. Rector. i. no. f. a. ut. p. q. ut. no. di-
et. c. Qz nob p-

teant opus n. eo. bo. r. e. b. uat abiot diffiat. In
colz. ut. Q. ue ad teat. Ca. puit qdē pu. r. e. con
sistano fopē. r. uis eor. e. apē. vii. tua copu
ra. mure. pol. que publica ē in re. pactet ē. v.

opus bonū. iudicant se ipm f. ut a. fū temblatōe
no quærent ubi scōr nēl æthor. qm cū h̄ iuce
nichil e — pabr̄ n̄ p̄ pudicia cāty cūstificat
p̄ pace sp̄e tranquillat. p̄ modestiā
maurāt mores dā placet qd p̄la
tis p̄ obediātiā seniorib; p̄ reuerentiā
oib; p̄ putitudinē boni op̄s dō p̄ intentionē

Scotus super Scotus.

Inven. 179.

Bibl. Jag.

fol. 90 75
Inven. 645
IV

in ci. fa. homo linguis. ij. vs. Dicitur. similis e luci.
ca. i. de reddid. tota mdo formia ue fidei et bñ uisendi.

in ci. fa. ecce de ette. hij notant. iii. iii. quatuor
qui custoduit per. Sedo solam de adiutorio anglos
ibi. et ecce anglos de al. cui. iii. in pñstia tangunt.

Scotus super Sententias

Inven. 179.

Bibl. Jac.

fol. 90 75
Inven. 6478
IV

ful
ac
a q
red
ac
de
na
de
q
ap
q
ba
mi
di
p
2
bo
ve
da
2
mi
pl
in
fac
ra
pu
ig
du
lib
di
du
2
cta
illa
po
ar
p

Almarita

Snus ille pñssim? spo-
liatū vidēs hoīem z
atroci sauciatū mi-
serationis affectu cō-
paties: medicinā at-
tulit efficacē. q̄ curatis ipius vulneribus
ac plena reddita sanitate: in sui pñcipiū
a q̄ descēdēs ab iſlm deuiauerat: finalr
reducas. **De ista saucij sanatoe salubri**
ac deuū reductōe finali tāq̄ de pedib? se
dētis sup solū excellū: mgr i hoc ope fi-
nali determiat. vt sic ex p° z 2o claruit
deū eē alpha. tā in se ens inter oia pñmū:
q̄ oīuz alioz origiale pñm. sic ex 3° z 4°
appareat ipm eē z o tā in se finē vltimū
q̄ create sue p seipz i seipz finalr reducti-
hāc aut reductōz finalē pcedit curatō se-
miplena z plena comitat. **Scdm hāc**
di. igit pōt diuidi 4° iste. dicen? q̄ mgr
p° agit de hoīs saucij curatōe salubri.
2° de hoīs deuū reductōe finali. curat ei
hō salubrit in susceptōe deuota sacroz
veraciū. z reducti finalr in pceptōe iocū
da pñioz celestiu. Sacra eni disponūt
z pparāt. pñia vero pficiūt z psumāt.
Vel pōt dici q̄ p° agit de curatōe se-
miplena seu dispositiua. z 2° de curatōe
plēa seu pfectiua. z vtrqz diuissio redit
in idē. Nā curatio semiplena sit p grām
sacroz q̄ sūt medicie salubres. plena cu-
ratio seu finalis reductio sit p collatōez
pñioz q̄ sūt iocūde refectiones. **In p°**
igit pte agit de sacris p que curat lāguē-
dus a morbo culpe. In 2a de pñijs p q̄
liberat a lāguore pene. Et icipit 2° i pñ-
di. 43. Postremo rē. 1. Pñia diuidit in
duas. p° nāqz detmiat de sacro in gnālī
2° in spēali. 2° in pñ. di. 2. Jā ad sacra.
Prima diuidit in. 2. in pñemū z tra-
ctatū. q̄ incipit ibi. Sacra ē sacre rē. Et
illa in q̄tuor fm q̄tuor q̄ in pñemio p-
ponit ptractada. p° est qd sit sacm. 2°
q̄re institutū. ibi. Triplici ex cā. 3° in q̄
pñstas. ibi. Duo aut sūt rē. 4° de disfe-

retijs sacroz. ibi. Jā vidē restat. Et ista
in. 2. in pñcipalē z icidētalē. q̄ incipit ibi
fuit enī. Et 1° icidētalē in tres. qz pmo
agit d sacro pñcipuo legis mosaice. 2° qd
sibi correspōdebat in lege nāe ibi. Que-
rit aut. 3° redit ad declarandū qdaz du-
bia de circūcisione. ibi. Hic dicendū est.
De sacro igit in cōi h° p° tāq̄ notū de
currit pñderatib? sacra. i. q̄ sacm spēa-
liter ad grāz ordinat. qd vey gnāle si p-
ticulari? z clari? z planius explicet: pare-
bit veritas illoz q̄ de sacro i gnālī cōi-
inqrunt. **Sed an ordo iste fuerit cause**
ad causatū. vel signi tñ ad significatum
difficultas orit pñcipalr ex duob?. q̄ruz
vnū est gnāle. s. de potētia create ad crea-
dū grām. 2° ē spēale. s. pñia rō z excel-
lētia sacri ad scificadū aīaz. **Scdm h°**
igit i hac p° di. ubi de sacro agit in cōi.
z p pñs de ordie eius ad grām pñcipalr
est tractadū. Primo querit i cōi an cre-
atura possit hēe aliquā actōz respēu ter-
mini creatōis. Scdo de ppa rōe sacri
z ei? instōe. Tercio ex istis it sacz pōt
hēe respectu grē create aliq̄ calitatem.

Ad primū sic

Apceditur z arguit q̄ creata
possit hēe actōez respectu ter-
mini creatōis. pmo qz Aug. sup Joh.
omel. 80. z ponit i cā. p°. q. p°. Detra-
he. Que ē ista. Vtus aque tātā. ut corp?
tangat z cor abluat. Sed nō abluat cor
i. aīa nisi p gratiā. q̄ aqua baptismalis
effectiue se habet ad gratiaz qua cor ab-
luitur. **Item. 83. q. q. 78.** Artifices tō
de nihilo non possūt aliquid fabricare:
quia per corpus opantur. q̄ per opposi-
tum creatura spūalis potest aliqd de ni-
hilo pducere: qz nō opatur per corpus
Et confirmatur. qz sicut actio transiens
requirit passum i qd agit. ita videtur q̄
actio imanens non requirit passum. er-
go agens actione immanente potest age-
re z nō de aliquo passo. z ita creare. Jte
rōne sic. Effectus non adequas virtutē

agētis supioris pōt ab agente inferiori p
 duci. Sed nullus effect⁹ inferior supma
 creat⁹ adeq̃t vītutē dei nec adeq̃tōne sūm
 p̃r. qđ p̃r. nec ē in rōne effectus: q̃ ad
 huc aliqd supius eo pōt ēē effectus dei
 q̃ q̃libet inferior supma creat⁹ pōt ab
 aliq̃ agēte 2º p̃duci. aliqd aut̃ tale est qđ
 nō pōt p̃duci nisi p̃ creatōz. q̃ rē. maior
 p̃bat. q̃ si effect⁹ in rōne effect⁹ nō ade
 quat vītutē agētis. q̃ agens n̄ fm totā po
 tentiā suā p̃ducit illum. 7 p̃ p̃ns minor
 poten⁹ sufficēt ad p̃ducendū illū. **Et**
 p̃firmat. 7 p̃bat hec p̃na i p̃batōne ma
 ioris. q̃ si fm totā potentiā p̃ducet effe
 ctū inferiorē. q̃ supior effect⁹ nō oñderet
 potentiā maiorē in cā q̃ inferior. q̃ infe
 rior oñdit totā exq̃ non pōt p̃duci nisi
 fm totā potētialitatē ei⁹. p̃ns ē falsum.
 nā ex effectū p̃fectiore plus relucet po
 tētia cāe. **Itē agens creatū pōt aliquid**
annihilare. q̃ creare. p̃na p̃bat. q̃ eqlis
 est distātia a nihilo ad aliqd: sic ab aliq̃
 ad nihil. ut p̃r p̃ p̃m. 3. phi. Adē est di
 stantia ab athen. 7c. q̃ eqlis vītus pōt su
 p̃ hanc distātiā 7 illā. p̃batō ancedē
 tū q̃ agens creatū pōt destruere formā
 nālē totalr ita q̃ nihil ei⁹ remaneat. ta
 lis aut̃ destructio ē illi⁹ annihilatio: tuz
 q̃ qđ pōt esse cā effectiua vni⁹ oppositi
 eo mō q̃ cōuenit sibi hīc cām effectiua:
 pōt ēē cā destructiua alteri⁹ oppositi. p̃r
 pp̃ incōpossibilitatez oppositoz. Sed
 aia pōt ēē cā infidelitatē desperatōnis 7
 alioz p̃ctoꝝ mortaliū q̃ repugnant grē
 7 caritatē. 7 hº cāu dico eo⁹ q̃ istis p̃uēt
 hīc cām. s. i. deficiendo. p̃r enī q̃ ista p̃nt
 īesse aie 7 non a deo ut a cā: q̃ deus n̄
 est cā peccatī. q̃ aia pōt esse cā corruptia
 fidei sp̃el 7 caritatis siue grē. hoz autē
 oīuz destructio ē annihilatio sic eozum
 p̃ductio ē creatio. vlr enī qđ non pōt p̃
 duci nisi creē: non destruit nisi ānihilē
 q̃ aut̃ fides 7 infidelitas opponit 7 sp̃es
 7 desperatio videt manifestū. Consilr
 p̃bat de grā seu de caritate 7 de q̃libet
 p̃cto mortali. q̃ amicitia dei 7 inimici

tia formalr opponit. p̃ctoꝝ est formalr
 inimic⁹ dei: hñs aut̃ grāz vl caritatē est
 formalr amic⁹ q̃ rē. **Itē cā scđa plus**
pōt in vītute cāe p̃me q̃ in vītute p̃p̃ia
aliqd n̄ dependēt eēntialr i cādo a cā
p̃. nec eēt ordo eēntialis cāz in cādo:
qđ ē incōueniēs. 3 in qđcunq̃ ens p̃
 ducibile non p̃ creatōz pōt aliq̃ cā scđa i
 vītute p̃p̃ia. q̃ in terminū creatōnis pōt
 in vītute cāe p̃. **Contra Aug. sup gen.**
li. 9. c. 21. Angeli nullā oīno p̃nt creare
nām. Et ibidē. c. 22. Creare nām tā nul
lus angel⁹ pōt: q̃ nec creare seipm. **Itē**
dañ. c. 18. Qui dicūt āgelos esse creatō
res aliq̃ nāe sunt oēs filij p̃is sui diaboli.
Itē Aug. 12. de ci. c. 24. loq̃ns d̃ āgelis
Tā nec eos dicimus creatōres aialiu: q̃
nec agriculas frugū. Itē. 3. trini. c. b. Ita
nō possum⁹ dicē angelos creatōres fuisse:
sic nec possum⁹ dicē hoīes esse segetū
creatōres. Et. c. 16. Non ē creatōr nisi q̃
p̃ncipalr ista formāt penes quez p̃mit
sūt oīuz q̃ sūt mēsure nūeri 7 pondera.

In ista questione.

theologi cōit tenent p̃tē negatiua. 7 ad
 hº ponūt rōnes ad p̃ns q̃tuor. p̃ sumit
 ex p̃te imi creatōnis q̃ talis ē. **Effectus**
vltores opz in cās vltores reducē. Sed
 iter oēs effectus vlissim⁹ est ip̃m esse. q̃ ē
 p̃p̃ius effect⁹ cāe vlissime. vñ d̃ in li.
 de cāis. q̃ nec intelligentia nec aia rōnā
 lis dat esse nisi ip̃m opat opatōne dīna.
 Ex hº vltē cū p̃ducē esse absolute nō
 īq̃m hº vel illud p̃tineat ad rōnez crea
 tōnis. q̃ seq̃t q̃ creatio est p̃pa actio dei.
 Et addit q̃ nec creatio pōt cōpetē crea
 ture mīsterialr i īstrialr. cui⁹ rō est. q̃ cā
 īstrialis nō p̃ticipat actōez cāe supioris
 nisi p̃ aliqd sibi. p̃p̃uz opet ad effectum.
 p̃p̃iū p̃ncipalis agentis. **Probatō.** q̃
 si nihil agēt fm aliqd sibi p̃p̃iū frustra
 adhibēt ad agend. nec optet esse deīmia
 ta īstria deīmiatay actōum. q̃ eq̃ possz
 p̃ncipale agēs i actōem suā idifferenē p̃
 qđcunq̃ īstrialr. **Hoc declarat p̃ ex**

Genes 1. 1.
 Quia deus
 creauit
 mundum
 in sex
 dies
 et in
 septimo
 die
 requieuit
 et vocauit
 diem illum
 sabbatum

Genes 1. 1.
 Quia deus
 creauit
 mundum
 in sex
 dies
 et in
 septimo
 die
 requieuit
 et vocauit
 diem illum
 sabbatum

Genes 1. 1.
 Quia deus
 creauit
 mundum
 in sex
 dies
 et in
 septimo
 die
 requieuit
 et vocauit
 diem illum
 sabbatum

de securi q̄ p formā sibi ppriā diuidit ⁊
scidit ligna q̄ ē dispō imediā ad formā
scāni. quā itendit pncipale agēs. Sz sic
nō pōt ēē in creatōne. qz creatio non est
ex aliq̄ p̄supposito qd possit disponi p
actionē agētis instālis. qz esse absolute
qd est effectus p̄p̄i dei creatis p̄sup
ponit oib̄ alijs. **4^a** rō pncipalis sumit
ex distātia imioz ⁊ ē talis. sup distātia
infinitā nō pōt nisi v̄t infinita. sz iter imi
nos creatōnis a q̄ ⁊ ad quē puta nihil ⁊
ens ē distātia infinita. ḡ rē. Probō maio
ris. qz q̄to distātia ē maior: tāto trāsīt
ē difficilior ⁊ maiorē v̄tutē req̄rit in agē
te. qz videm̄ v̄t q̄ q̄to potētia plus di
stat ab actu: tāto req̄rit maior potētia i
agēte ad reducēdū ad actū. Probō mio
ris. qz oī distātia finita p̄tingit intelligē
maiorē. Sz nulla maior pōt intelligi q̄ il
la q̄ ē iter nihil ⁊ ens. **At** p̄firmat ecclā
hec mīor. qz iter q̄cūqz p̄trādictoria est
distātia eq̄lis. ḡ ē eq̄lis distātia iter nihil
⁊ aliqd. ⁊ iter deū ⁊ nō deū. sed iter deū
⁊ nō deū est distātia infinita. ḡ inter alia.
Itē alr p̄firmat mīor. qz eq̄lis ē distan
tia iter dno p̄dictoria ⁊ iter oīa. sed iter
totū ens ⁊ puz nihil ē infinita distan^a eo
mō q̄ possibile ē sub ente creabili cōtine
ri infinitas: intm̄ q̄ sup illā nō pōt nisi v̄t
infinita. ḡ eq̄lis ē iter aiam ⁊ nō aiam. siue
iter q̄cūqz creabile ⁊ et negatōez. **Ex**
isto medio format̄ rō ad p̄cloez alr sic.
Nō ē aliq̄ p̄portio nulli potētie ad ali
quā potētia. sic nec n̄ entis ad ens. ḡ nec
est aliq̄ p̄portio distan^a q̄ ē iter potētiaz
⁊ actū ad illā q̄ ē it̄ nullā potētia ⁊ actū
ḡ n̄ erit p̄portio v̄tutis q̄ pōt sup istā di
stātia ad v̄tutē q̄ pōt sup illā. ḡ ē infinita.
qz oī finito pōt finitū qd̄z p̄portōnari.
4^a rō sumit ex ordine cāz agētū ⁊ ē tal
Agēs iferi p̄supponit in agēdo effectū
supioris agētis. p̄z iductiue. qz ars p̄sup
ponit effectū nāe circa quē agit. ⁊ nā ali
qd potētiale. s. māz q̄ ē effect^o p̄mi agēt.
Si h^o req̄rit v̄t ordo agētū ⁊ nō pōt ēē
aliqd agēs creatū qn subordinet deo in

agēdo. ḡ nēcio i agēdo p̄suppoit effectū
dei. ⁊ p̄ n̄s nō pōt agē nullo p̄supposito
ḡ nec creare. **4^a** rō sumit ex potētialita
te agētis creati. ⁊ ē talis. Nullū agēs cre
atū ē pur^o act^o siue puz ēē. ḡ nec actō ē
ē act^o pur^o. sz aliqd pōlītati h̄ns tal aut
n̄ ē sine motu ⁊ mutatōe. ḡ nllz agēs cre
atū p̄t agē sū motu ⁊ mutatōe. ḡ nec cre
are. qz creare ē de nullo. mor^o at i s̄bo est.

Sed iste ratōes nō

vident̄ nēcio p̄cludē. p^a nō. p̄sistit enī in
hīs duab^{us} p̄pōnib^{us}. ēē simplr ē p̄p̄ius.
effect^o dei. ⁊ ē simplr ē p̄p̄i imin^o cre
atōnis. p^a videt̄ ēē falsa. qz a q̄cūqz effect
ente generat̄ p̄positū ab eodē effectiue ē
ēē p̄positū. sed aliqd p̄positum gnāt a cā
aliq̄ creatā. nisi tollat̄ oīs actio creature
ḡ rē. Probō ma. tū qz fm p̄hm gnā^a est
ad ēē. tū p̄ rōnem. qz a q̄cūqz gnāt p̄po
situm per eius actōnem forma est i ma
teria. formam autē esse in mā ē p̄positū
hīe ēē. qz si nō: aut ḡ ēē seq̄tur nāl̄r ip̄m
p̄positū qd ē imin^o gnātōis. aut p̄cedet
nāl̄r. si p̄cedat. ḡ pus ē ēē p̄positū q̄ ip̄m
p̄positū. qd nō est intelligibile: si sequat̄. ḡ
sū p̄dictōe posset p̄positū p̄duci ab agē
te absqz h^o q̄ de^o daret illi p̄posito p̄du
cto ēē. imo simplr posset de^o n̄ dare esse
illi p̄posito p̄ducto cum n̄ agat extra se
nisi p̄tingent. **Nec** valet singē. qz ēē non
ē a gnāte p̄positū ⁊ tū nēcio p̄comitat̄
ip̄m. qz nō p̄comitat̄ ut imin^o actōis ge
nerat̄ p̄ te. si ḡ ut imin^o agēt p̄mi ⁊ nō
p̄cedēs p̄positū. ḡ sequens. ⁊ ita sine p̄di
ctōe pōt n̄ seq̄. **Itē** p̄bōnes illi p̄pōis
ip̄robate nūc nō valēt. nā rō ad hoc ad
ducta peccat fm equocatōz. vel altera p̄
missaz ē falsa. duplr enī pōt intelligi cā
vlior. s. fm v̄tutē seu p̄fectōz. v̄l fm p̄di
catōz. ⁊ silr effect^o pōt dici vlior duplr.
s. p̄tōe. ⁊ v̄tute seu p̄fectōe. v̄lius p̄tōe dī
illud cui^o rō dī de p̄lib^o. v̄l^o aut p̄fectōe
ē p̄fectio ē maior i se ⁊ p̄fectionū plūm
p̄tētua. si ḡ in maiori sumat̄ vniformitē
v̄lius ex p̄te cāe ⁊ effectus. p̄cedo ma. qz

ad effectū pncipalē disponere. nisi sit instrumentū i actōne q̄ disponit ad effectū istū qd̄ nō ē vlr̄ necessariū s̄z solū qn̄ sūt ples actōes ordiate. q̄z vna ad aliā disponit. absolute aut̄ pōt eē instr̄m i pncipali actōe s̄z nō pcurrat i aliq̄ alia pcedēte. Nō pōt ḡ maior sua hēre vntatez nisi sic intelcā q̄ instr̄m p aliqd̄ sibi p̄ p̄sū cāt dispōez ad iminū pncipalē qn̄ nō pōt vntate pncipal agēt attingē ad illū iminū pncipalē. z tē oportet supponere i mior̄ q̄ creatura n̄ possit in vntate dēi atrigere terminū creatoris. q̄ minor nō ē pbata nisi p rōez illā pōz de eē. de q̄ iaz vīsū ē q̄ ip̄a nō pcludit. Nec illd̄ ex^m de securi l̄ pbatōes ille alie q̄ adducunt ad h̄ q̄ instr̄m hēat aliqd̄ p̄p̄sū p qd̄ agat pbant vlr̄ q̄ instr̄m agat dispositiue. iō. n. p̄cise securis agit dispositiue ad archā qz ē instr̄m i incisione ligz. q̄ i cliso pcedit iductōez forme. si āt artifex vteret securi l̄ alio instr̄o in pncipali actiōne n̄ oporteret q̄ instr̄m illd̄ inq̄m ē i instr̄m ad formā arche hēet aliquā actōez dispositiua. **Ex talib̄** ḡ exēplis vbi accipit q̄ instr̄m disponit ad iminū pncipalē nō pōt inferri h̄ vlr̄ de instr̄o nisi si at fallacia p̄sū. s̄z nisi accipiat vlr̄ n̄ pōt remoueri a creatura rō creatōis. nā ex maior̄ p̄tclari in 2^a figura nihil sequit̄ p̄p̄ fallaciam p̄ntis.

Ratio secūda pncipalis n̄ vlr̄ pcludere. qz qn̄ extrema sūt imediata tantū p̄cise ē eoz distā^a quantū ē extremū altēz mai^r. p̄z in s̄lī. qz tāta ē distācia del a creatura etiā sup̄ma possibili fore q̄tus ē de^r. z iō si poneret sup̄ma creaturā possibili adhuc de^r distaret ab illa i infinitū. qz est infinitū. **P̄z etiā** p̄ ex^m i op̄posito. in quātitatib̄. n. ē distā^a p̄p̄ ali qd̄ mediū interiacēs. z iō fm̄ q̄ntitatem spac̄i inīacētū ē distā^a illa q̄ta. ḡ per opp^m vbi nō ē mediū inīacēs distācia nō erit q̄ta nisi fm̄ q̄ntitatē alter^r extre^mi. **Proctā** p̄z rōe. qz nihil aliū ē oī

stācia h̄ nisi excess^r vni^r sup̄ altēz qn̄ s̄s excedēs ē immediatū excess^r q̄ntitas excess^r sus erit fm̄ q̄ntitatē excedentī. supposita ḡ maiore seq̄t q̄ cū affirmatio aliq̄ entī creabilis sit finita q̄ distā^a h̄ affirmatōnis ad negatōez sit finita. p̄z etiā q̄ ista distā^a sit imediata. qz p̄ ph̄z p̄ poster^r. p̄dictio ē oppositio c^r nō ē mediū fm̄ se. Qz si singas infinitatē ex pte nihili h̄ n̄ est. qz n̄ nō distat ab aliq̄ nisi deficiēdo nō p̄ aut̄ deficit nihil ab ente q̄ ens illud ponat. h̄ etiā p̄z qz p̄pando nihil ad nihil nulla ē distā^a. **P̄cā mior̄** 2^a rōis falsa ē intelligēdo distācia i finitā p̄stie h̄ ē in infinitū excedentē oēz finitā distācia. z sic oī intelligere distācia i finitā in maiore ad h̄ q̄ ip̄a sit vā. nō. n. pōt aliq̄ pcludi istas vntū agēt q̄ pōt sup̄ illā distācia. **P̄cā mior̄** ip̄obāt sic qz i vna p̄dictiōne ē mai^r p̄dictio q̄ i alia. qz p̄ distat deus a nō deo q̄ aia a nō aia. qz nulla vntus pōt facere d̄ nō deo deū nec econuerſo. Aliqua aut̄ pōt facere de nō aia aiaz. si aut̄ q̄libet esset infinita nulla posset esse maior. qz infinitū nō pōt excedi. **P̄cā mior̄** illa virtus pōt super distācia que pōt super totū terminū ad quem illius distācie. quā termino ad quē posito destruitur termin^r a quo p̄ terminū ad quē succedentē. Sed termin^r ad quē creationis ē finitū s̄. ḡ nō pōt cōcludi ex hoc quū sup̄ ip̄m possit vntus finita ḡ z super distācia. **P̄cā mior̄** 5. ph̄. Generatio naturalis ē inī p̄uationē z formā. Sed p̄uatiō includit negatiōnem licet in subiecto. z per p̄sequēs quādo transit de p̄uatiōne ad formā transitur a negatiōne ad affirmatiōnē. Sed patet q̄ illa generatio naturalis est per virtutem creatam. ergo illa distācia nō obstat. **Qualiter** ergo saluabitur dictū p̄mune q̄ inter contradictoria est distācia infinita. **Respondeo** simpliciter falsum est accipiendo infinitum p̄ excedente simpliciter quantumcunq̄ finitum in infinitum. Sed alio modo

istū pōt accipi p inordinato. 7 sic vñ
ē. nulla. n. dista. ē ita pua qui sufficiat
ad dictionē. quātūcūq. n. modici re-
cedat ab vno dictione statū ē sū alte-
ro. nec ē distantia aliq. tā magna etiā si
possi eē i infinitū maior maxia qñ ad il-
lā 7 et extrema se extēdat dictionē. 7 isto
mō accipie. i infinitū i maiore mior ē sal-
sa. **Ad pbatōnes q. mioris.** Ad pma
cū dī q nō ptingit itelligere maiore ista
dico q. falsū ē positūe. vñ ē aut pmi
siue h ē dictū. q. aliq. distantia pōt ma-
iore remotōem q. ista. 7 vna dictionē q.
alia. s. ista pmitit quātūcūq. maximā. q.
in maxia saluat. **Ex. p.** pfectōis po-
nit asinus intellie q. al. tñ al. pl. pmitit
siue saluari pōt i aliq. pfectiori q. sit ali-
nus q. hōie. 7 qd sic ē max. i. pmissi
ue nō ē formalit. max. **Ad alia pba-**
tionē d. qbuscūq. dictionis dico q. l. q.
cūq. dictionia sūt eā icōpossibilia intē
se n. tñ eā distantia. p. n. distat d. a nō
deo q. albū a n. albo sic pcessit p. ratō
q. extremū positū ē mai. i pbatōne
ad negatōez. Per idē p. ad alia pba-
tionē q. totū ens creatū pl. excedit nihil
q. aia excedit nō aiaz sic totū ens creabi-
le i se ē perfect. q. aia. tñ eā icōpossibi-
lis ē n. aia cū aia sic nihil cū toto ente. s.
h. nō arguit ppositū. Ad rōez iuxta h
factā d. iproporōe nulli. potētia ad ali-
quā potētia pcedo q. dista. nulli. potē-
tie ad actū n. h. pporōez aliquā ad il-
lā q. est alit. potētie ad actū. s. h. est q.
vna ē distantia positua intē extrema po-
sitiā exis. alia aut n. ē positiā q. et. alte-
rū extremū ē nihil. positi aut ad n. possi-
tiū nlla ē pporō. sic nec entē ad nihil
s. ex ista iproporōe n. sequit q. vñ
q. pōt sup istā sit iproporōnal vñ q.
pōt sup illā. q. positi n. est iproporō
nabile alteri positiō nisi p. i finitātē i
alio. in alijs at distatū fuit iproporō
n. q. fuerat i finitā i alio. s. q. altera nō
huit aliq. quātitatē s. quā potuit ppo-
tionari. Ex. b. pūct. ē iproporōnalis

linee. q. nō quāt. q. virt. q. pōt sup h ē
iproporōata vñ q. pōt sup i. nō seqt
nā vñ 7 vñ nate sūt hie q. titatē vñ
7 p. p. pporōez s. vñ nifi alia sit i
finita. ex a. aut pte ē defect. pporōnis
p. defectū q. titatē i alio extremo.

Tertia ratio pñci

pal. n. pcludit. q. aut itellr i maiori q.
agēs scōariū psuppoit effectū pmi agē
tis vt passū i qd agat. 7 tē pet it pñ. s.
q. oē agēs aliō a deo agit i passū psup-
positū aut itelligit absolute q. s. absolu-
te psupponat effectū pmi agē. qd pce-
do. q. s. psuppoit se ipz. sic agē psuppo-
nit eē 7 ipz ē effect. pmi agē. **Ad illā**
itroductōez q. vñ pbatē miorē fm pñ i
tellectū dico q. ars si pōt in aliquā for-
mā n. tñ nisi i accñtalē tñ. accñtal autē
neōio reqrit s. baz. p s. bō. nō seqt q. ar-
tis ex q. ē agēs s. bōdiatū reqrat l. psup-
poat effectū nature vt passū suū sed q.
agit ad talē imi. q. reqrit s. bam in quā
s. baz. pducēdā n. pōt ars. At h. n. sic
ex ordie agētiū p. manifeste. q. nā i actōe
sua psuppoit effectū nāe vt passū. sic in
aliatōe psuppoit s. baz. ē q. cōi ex pte
nāe 7 arti i psupponē s. baz. qñ. s. agunt
ad accñs qd n. pōt pducī nisi i s. ba. si at
aliq. s. ba corpea eēt imēdiatē pducta a
deo absq. actōe nāe nihilomin. posset
ars circa istō passū agē si eēt capax imi
arti. ac si effect. nāe pcessit i eo. Silr
p. q. rō ex isto ordie agētiū n. v. distīn-
guēdo ples ordie agētiū. nā i ordie agē-
tiū nāit pōt iueiri agēs mālē qd ē iscri.
7 agēs imālē qd ē sup. nō tñ seqt q. a-
gēs mālē psuppoat effē agētiū imālīs cre-
ati. nec seqt si mālē psupponat effectū
dei imēdiatē i qd agat. q. agēs imālē qd
est supius nihil psupponit.

Quarta ratio non

pcludit. q. illa possibilitas q. ē cōi crea-
ture siue itelligat obiectia respctū eē cre-
ature siue itelligat s. bōia ad recipiēdū

sic potēiale l' ad inherendū sic forma l'
 act'. nō suffic ad inferendū q' actio ei' sit
 cū motu l' mutatiōe. s3 q' actio illa si ē i
 manēs h3 possibilitatē illā p'dcām vel
 vtrāq3. si etiā ē trāsitiō eo mō q' ē in illo
 i q'ō trāsīt l' in t'mio h3 possibilitatē alte
 ra v'l vtrāq3. nec p'p'i h' t'm ē act' fluens
 v'l raptim trāsitiō sic mot' v'l mutatio.

Pro parte opposti

ta qōis vr ēē opio. **Auic.** q̄ pcedit crea-
turā posse creare. vt pz. 9. met. c. 4. vbi
ponit intelligētiāz scōaz ēē cōz. pductiūā
tertiē 7 terciā q̄re 7 sic deiceps. alia āt
intelligen^a 2° l^o 3°. pducta creatura ē 7 p
ductio vtriusq̄ creatō ē eo mō q̄ ip̄e loc
tur de creatōe 7 creatura. 6. met. put. f.
creatio ē pductio dⁱ nihilo. i. p^r nⁱ n^oz
dine duratōis sz nē. put ip̄e expoit ibid
v^r de nihilo. i. n^o de aliq̄ ip̄i^r. pducti. f. p
supposito. h^o mō poit ip̄e scōaz intelligen-
tiā pductā a deo 7 terciā a 2° n^o n^o p̄sup
posito. 7 p^r non esse ordīs nē. l3 n^o dura-
tōis. q2 n^o poit nouitate. **Rō** p eo pōt
t^ris colligi a cā oio vna n^o ē imediate ef-
fect^r nisi vn^o. p bō. q2 alr nō erit rō q̄re
etiā distinctio i effectu. q̄re. n. istō pductū
ē aliud ab illo si cā oio ē vna h^o 7 illius
sz p̄mū ē oio vnū i se. g^o cū intelligen^r sint
ples n^o erūt imediate ab vno. g^o vna ē ab
alia. 7 si **Aristi.** h^o p̄cordaret cū ip̄o i isti
duab^r p̄pōib^r. f. intelligen^r ē pducta. i
ens ab alio l3 sine nouitate. 7 n^o pōt ab
oio simplici imediate ēē nisi v^m h̄iet cō
cordare secū i p̄clōne. **Pro** hac ēt op.
pōt sic argui. q2 p^r meth. dīc p̄ba. p̄fctm
ē vniūq̄q̄z cū pōt pducē sibi sile. Sz i^r
telligen^r sūt lōge p̄fectiores sibijs corpa
lib^r. g^o cū corp^r possit pducē corp^r mīto
magi intelligen^r poit pducē intelligētiāz
Sed intelligen^r n^o pōt pducti nisi creatōne
cū nō h̄eat m̄z p̄tē sui g^o 7c

Contra istā opīar

grat sic. Participas aliquā nā; n̄ pduc
sibi sile fm illā nisi applicā° illā ad aliō

non. n. p̄t eē hō cā nāe hūane absolute
q̄ sic eēt cā sui. h̄z eē cā q̄ nā hūana sūt in
h̄ hoīe gnāto. ⁊ sic p̄suppoit mās p̄ quā
ē h̄ hō. q̄cūq; at creatū p̄cipat nām
eēndi. qz sol' de' ē sūū eē. ḡ nullū creatū
p̄t pducē aliq̄ ens nisi p̄intelligat ali
qd̄ actioni sue. p̄ quod pductū sūt h̄. t̄le
aut n̄ p̄t intelligi in s̄ba imālī qz ip̄a est
h̄ p̄ formā suā p̄ quā habet eē. ḡ s̄ba in
mālis nō p̄t pducē aliā s̄baz imālē q̄
tū ad simplr eē ei'. Ista ratio aliq̄ im'
probat a libi p̄suppoit. vnū. i. q̄ nō sūt
h̄ hō nisi p̄ mām. aliud q̄ angel' p̄ suaz
formā sūt h̄. **S**ilr qñ accipit i maiorē.
q̄ p̄cipās aliq̄ nām non p̄t pducē t̄c.
aut h̄ ē ideo qz necesse ē illā nām p̄ci'
pari a pducto. ⁊ ex h̄ q̄ p̄cipat ab eo
oz aliqd̄ p̄supponi cui applicet. ⁊ tūc se
quet q̄ de' n̄ posset creare āgelū. tū qz
angelus ille p̄ciparet eē. ⁊ per p̄sequē
operet p̄supponere aliqd̄ cui applicaē
tur eē. qd̄ est p̄ rōez creationis. tū qz vt
declarat p̄batio maioris p̄ illud p̄sup
positū operet pductū eē h̄. sed p̄ eos an
gelus non p̄t eē h̄ic. p̄ aliqd̄ suppositū
qz p̄ formā suā est h̄ic. **N**ō ḡ p̄t maiō
esse vā. p̄pter h̄ q̄ nā illa cōicanda p̄ci'
petur a pducto. **S**i vero dicat maior
eē vā. p̄pter h̄ q̄ agēs p̄cās nām p̄ci'
pat eā. h̄ non p̄t eē rō. qz in ip̄o agēs n̄
p̄supponit aliqd̄ ip̄i esse. t̄c. n. ip̄m pro
ducēs non posset creati. ḡ nec oz in illo
qd̄ assilaf pducētī fm eē aliq̄ t̄le p̄sup
poni. **C**itē aut eē p̄cipat tāq̄ act' aliq̄
alius ab essentia posterior. aut tāq̄ idē
ip̄i essentia siue p̄mus act' rel. si p̄ mō
non p̄bat pductū nō posse creati. qz ⁊
si esse p̄supponatur in q̄ recipiat. tamē
eēntia n̄hil p̄supponit. ⁊ ita l3 p̄cipās
esse nō creetur fm eē. nō p̄batur quā
posset creati fm eēntiā q̄ p̄supponitur
si 2° mō minus h̄z p̄positū qñ esse pos
sit creati. ⁊ ita a p̄cipatē ip̄m sicut ab
alio quā in istis īsertioib' qd̄l3 indiui
duū p̄cipat nām sp̄ei. ⁊ tñ illa nā pōt
esse in vno singlarī p̄m' īmin' pductōis

tia^a siglari pñ^m pducēdi. Si aut ibi p
supponat mā hoc nō est ppter nām illā
pticipatā , sed qz forma illa q̄ ē ps natu-
re pticipate est forma materialis.

Histā ergo ratione,

pmissa sic arguo 2° autē. ex. 3. ppoib⁹ qz
p^o ē null⁹ act⁹ accntal⁹ nēcio reqrit i cre
ate sbaz tāq⁹ por nēcio ipso imio creatio
nis. 2° ē ista. Intello⁹ āgeli ē sibi accntal⁹
ex qb⁹ seqt⁹ q⁹ itellcō n̄ nēcio reqrit i āge
lo pcedēs sbaz creandā. 3° ppo est ista.
Ad qd cūz pducendū extra āgelū nēcio
reqrit itellcō āgeli tāq⁹ pūia. 7 seqt⁹ pnci
pale itētū. s. q⁹ nulla sbā p^o creati ab an
gelo. **P^o** ppo pbat. qz ille act⁹ nēcio p
u^o imio creatōis aut reqrit tāq⁹ act⁹ p
ductū imi. aut tāq⁹ formale p^o pduc
tiū imi. **Ar^m** pmi. calefactio respēu ca
loris geniti i lig. **Ar^m** scōi. calor i igne re
spectu calefactōis ligni. n̄ reqrit p^o. qz
act⁹ pductū alic⁹ 7 act⁹ formal⁹ pductū
sūt i eod⁹. g ad pducēdū aliqd extra n̄ re
qrit act⁹ imanēs agēti tāq⁹ act⁹ pductū
nec 2°. qz act⁹ accntal⁹ n̄ pōt eē formale
p^o pducēdi sbaz. tū qz accnō nēcio re
qrit pōz receptiūā i eēn^o. oie aut forma
reqrēs pōz receptiūā i eēndo si ē actiua
nēcio reqrit pōm passiūā i agē^o. alioqn
forma iminās actōz eēt absolutior a mā
q⁹ forma pncipiās actū. qb⁹ ē icōueniens
qz absolutio a mā pfectionē arguit. sed
formal⁹ imin⁹ actōis n̄ p^o eē pfectior for
mal⁹ p^o agēdi. **Ar^m** qz accnō ē ipsect⁹ q⁹
sbā. 7. met. nll⁹ aut ē formale p^o pduc
ēdi aliqd pfect⁹ seipso. si ei vniuoce p
ducatur ē cō pfect⁹. si eduoce o3 q⁹ sit pfect⁹.
S3 nūq⁹ ipsect⁹ pducē p^o pfect⁹ seipso. n̄
det h⁹ q⁹ accnō i v^oute sbē p^o eē p^o pduc
ēdi sbaz tāq⁹ istrz sbē. l3 n̄ possit i ppa
v^oute. **Ar^m** de caloze q⁹ ē istrz aie i gnān^o
carnē. 2. d^o aia. **Ad**tra h⁹ arguo sic. Qē
istrz l agēs i v^oute alii⁹ aut attingit effēz
pncipalē l osspoit ad pncipalē terminū.
S3 i pposito neutz pōt dari. n̄ ei p^o ac
cidēs attingē effectū pncipalē agētis vl⁹ p
ducētis creatis sbaz. qz si pncipale agēs

et agēs vniuocū: tūc n̄ nēcio reqrēt alī-
qd agēs mediū iter formā suā ⁊ effectū
agēs autē equocū ē pfectū vniuoco. ḡ nō
nēcio reqrit tale mediū. ⁊ p pñs n̄ h3 in-
strm p qđ attigat iminū. nec p̄t accñs eē
tāq̄ dispō pūia. q2 nīl p̄suppōit creatōl
qđ dispōnat. **Q**ōfirmat istō. q2 ubi ac-
cidētia sūt istā sbe gnātī n̄ attigūt im-
nū pncipalē s3 tm qndā dispōez pūia. ut
p3 o qlitatib⁹ aliatius elo2 q nō attin-
gunt formā sbalē. alioqn qlitas eēt pñm
actiūū imēdiatē in māz receptiūā forme
sbalis. qđ ē icōueniēs cū n̄ possit recipi
nisi i sba pposita i eēdo. nec ḡ p̄t agere
accñs nisi i sba3 ppositā. ⁊ ita n̄ in māz
pñmā l purā. **Q**uer h⁹ appz ad illō qđ dē
2. de aia. de calore. **C**alor ei dī istrm aie
i gnān⁹ carnē aiata p q̄to ē pñm alīandi
i aliatōe pūia ad gnātōz. nō autē q2 i istā
ti gnātōis attigat formā carnis tāq̄ imi-
nū. sic nec attigit māz sbalē carnis tāq̄
passū. **Q**ōtra istā rōez istat p illud. 7.
met. c. 5. **D**om⁹ extra sit a domo i mēte.
⁊ tñ dom⁹ extra h3 vī⁹ eē domo⁹ q̄ dom⁹
i mēte. q2 dom⁹ i mēte h3 eē diminutuz
respectu dom⁹ extra. sic ens cognitū est
diminutū ens respectu entis realis. ḡ im-
pfectū. s. hñs eē i p̄gne p̄t eē pñm pducen-
di pfectū. **E**t applicat istud exm ad ppo-
sitū sic. sic se h3 dom⁹ i mēte ad domuz
extra ita se h3 āgel⁹ cognit⁹ i p̄gne āgelī
ad āgelū extra. s3 fm pñm. a domo in
mēte sit dom⁹ extra. ḡ ab āgelo cognitō
i itellectu alī⁹ āgelī p̄t fieri āgel⁹ extra. n̄
ḡ accñtalitas p̄gnis āgelice phib3 sbe in
tellecte creatōz. **Q**uid pñm dico q alid ē
loquī de vīozī seu pfectiōz ē simplr. et
de vīozī seu pfectiōz eē h⁹. lapis ei i mē-
te dīuina h3 eē simplr vī⁹ ⁊ pfectus q̄ la-
pis extra. q2 obm ut cognitū dī h3e illō
eē qđ h3 ipā cog. vñ fm Aug. sup illud.
Jo. i. **Q**đ scm ē i ipō vl. e. **R**eo cognita
ē i vbo vita creatrix. ⁊ h⁹ iō q2 cog ē
realr vīta creatrix. qđ enī de cognitō dī
obiectūe h⁹ i ipā cogne o3 iueniri realr
lapis nī i itellectu dīno n̄ h3 vīus cē lapi-
dis q̄ lapis extra. alioqn aliqd intrisecā

realr deo eēt formālī r ppe lapis. **Ad**
ppo^m dom^o i intellectu artificis dī hīe il
lud eē qđ formālī h3 ipā cog^o dom^o. S3
ipā cog^o ē simplr pfectōz qđ forma dom^o
extra. q2 cog^o ē qđā pfectio nālis aie. for
ma aut dom^o extra l n ē real l si ē mltō
ē ipfectioz qđ illa cog^o. Sic g^o p3 ad ar^m.
q2 dom^o extra dī fieri a domo in mēte.
q2 sit a cogne dom^o i mēte tāq a pⁿo for
malī. r illa cog^o dom^o ē simplr pfectioz
domo extra. ipā ē dom^o itra p qto p
ticipat eē cognis pfectioz ē seipā extra.
Et cū dī qđ ens dimīnutū r dom^o extra
ē ens reale. dico qđ cog^o ei ē ens reale r
pfecti ens qđ dom^o extra. dom^o ē i mē
te picipat nobili^o eē reale qđ sit illud cē
extra. **Et** sic itelligēdū ē illō Aug. 9. de
tri. 8. f. qđ sup^o h3 nobili^o eē i se qđ i tel
lectu. ep^o aut iferi^o h3 nobili^o eē i itellcū
qđ i seipō. h^o itelligēdū ē d illo eē qđ for
malī ē ip^o cognis r picipatie ip^o pgni
ti. vcz ē m qđ dom^o extra h3 verius esse
dom^o qđ dom^o i intellectu cuiuscūq. s3 h^o
ē eē f3 qđ. i. eē tale limitatū. nobili^o aut
simplr eē h3 i itellcū maxie dīno. **Ex** h^o
p3 ad illud ar^m a fili. nego ei illō sile. q2
si cog^o dom^o sit nobiliōz domo extra. m
cog^o āgelī i alio āgelō nō ē nobiliōz ipō
āgelō i se. q2 accūs nō ē nobili^o sba. **Et** si
arguas qđ sit sile. q2 ob^m vtrobiqz simili
mō se h3 ad suā cogne. q2 natū est eē cā
cognis sue. ita. f. dom^o cognis de se sicut
āgel^o de se. cā aut si ē equoca pfectioz est
suo effcū. **Silr** dom^o ē mēsa itellectōis
de ipā. sic āgel^o de ipō. mēsa aut ē pfer
tioz mēfatio. q2 mēsa tū depēdet a mēsa
5. met. n ep^o. **Et** qđ dom^o n ē nata hīe
rōez obi respectu sue cognis qđ ad istas
pōdōnes cāre. f. noticiā l mēfare. q2 intel
lect^o qđ mouet ab entre l qđ ditate i sēibili
b^o n mouet ab artificiali ut artificiale ē
q2 sic nō est ens nec h3 qđ. s3 tū dom^o ē
ob^m qđ tū ad tertiā pōdōez. f. imiare actuz
r ista pōdō obi nō dicit maiorē pfectōz i
ob^o qđ i actu. **Et** si qras. qđ ē ob^m cāti
uū r mēfatiū cognis dom^o l alī art
ficiat. **S.** qđ aliqđ ens nāle. l aliqđ entia

nālia ex qđ^o mouet itellcū ad cognoscē
dū ordinē l figurā quā artificiale super
addit nālib^o. āgel^o aut ē oī mō ob^m intel
lectōis de seipō itellcū alī āgelī. r iō p
dom^o eē a sua cogne. n sic aut āgel^o a sua
Ex h^o p3 qđ istud argumentū nō valet
obiectum cognitū habet esse dimīnutū
obiectū aut extra habet esse simpliciter
r reale. g illud intra nō pōt esse pncipiū
pducendi cognitū extra. tamē ista ratio
bene cōcludit: si cognitio sit minus no
bilis qđ forma extra. g cognoscens p illā
cognitionē nō pōt pducē cognitū extra.

Secunda ppo pncipal sup^o
posita oñdit sic. q2
si. 2. dī. 3. pbat qđ n repugnat intellectui
āgelī dīsticte itellre qđcūqz itelligibile.
ē si itelligibilia pnt esse infinita r alte
rius rōnis. ē adeo dispata qđ nullū eo
rū est pⁿ cognoscēdi altez. nā istis po
sitis ex pte itelligibilis nō inuenit repug
nātia ex pte itellect^o qđ possit omia ista
scu qđbz istoz dīsticte r pfecte itellre.
sed repugnātia ē qđ itellect^o āgelī p vni
cū actū itellndī dīsticte itelligat illa si
eēt infinita dispata mō pdicto. g nō re
pugnat illi itellectui hīe itellectōz aliā
r aliā realr l3 repugnet sbe eē aliā. r aliā
realr. g nō oē itellre possibile illi itelle
ctui pōt eē idē illi sbe. g ē accūs. **Quā**
ta vident plana pter illud. f. qđ vnice itel
lectioni finite repugnet qđ ipā possit esse
dīsticte ifitoz obōz dispatoz. **Mac** p
bo triplr. p^o ex firate itellōis in se. 2° ex fi
rate itellect^o āgelī. 3° ex firate eēntie āge
li. **Ex** p^o duplr. p^o sic. itellre vnicū si eēt
ifitoz obōz dispatoz icludēt i se emi
nēt pfectōes ifinitaz itellcōuz qđ nate sūt
hīi respēu illoz obōz. n āt possit i^o emi
nēt pⁿ i se nisi eēt ifitū itellre. qđ p3.
q2 ubi ille itellcōes eēt f3 pbat rōes sbe
eēt ifitas pfectōis alī rōis pp ob^o qđ posita
si ifita dispa^o. g ubi si mō eminēt ori sbe
oz qđ sit aliqđ ifitas n extētia. q2 illā tollit
vnitas h^o i qđ pⁿet. g itellre. **Et** sic. **Q** ē
itelligē finitū dēimīat ad certū itelligi
bile l ad aliqđ certa itelligibilia ita qđ sibi

Ad questionē ergo

qz sit difficultas de creare instāliē 7 pncipalr. iō pō sciendū est qd aliqd agē pncipalr pōt intelligi duplr. vno° excluden° oēm cām supioze agentē ut sic agere pncipalr sit agē idēpendentē a cā supioze agēte. Alio° pōt intelligi agē pncipalr. i. p formā ppriā 7 intrinsecā agēti lz in agēdo p eaz sit ordinata cāe supiori agentī. Si ptra cām pncipalē pō dictā distīguat instm: sic oīs cā pōt dici instāl si aut ptra p^m modū distīguat instm tūc illud pōt dici instm q n hz in se for mā actiua i suo ordie ē dependendo in actōne sua ab alio supioze. lz tñ agit p actualē motōz aliē alteri mouenū. vt p de instm artificio. vt securi serra et hī. qz si instm ponat pprie actiū ad aliquid iminū necē est ipm hēe formā aliquid intrinsecā actiua vl in esse qeto ante oēm motōz aliē agentī. vel i fieri qñ totalitē mouet a supioze agente. si enī neutro mō hēat formā actiua nullo° ppe ager. cū enī act p^m sit pncipiū actus scōt q nullū actū p^m hz in se actiua in suo ordie i nullū actū pōt in illo ordine. alioqn qōlz posset poni instm respectu cōlz. 7 posset dici q de p muscaz ut p instm crearet angelū. qd nihil est. si ei alicui nāe repugnat q sit p^m actiua alioz actionū n est possi q p pōz qñ qz sit pncipiū illaz. r si enī posset deus absolute creare frig° nō tñ posset p calorē. ita q calor sit in aliq ordine cā actia respectu frigiditatis. i in aliq a° ex° ubi tal eēt repugnantia ad agendū. **Ar h°** p3 q instm si ponat ppe agē ad effectū l hz i se formā actiua i eē qeto an motōnez. sic cā 2°. vel saltē i motōne actuali recipit formā actiua q agit i suo ordie agendi. 7 h° vel ad finū pncipalē vl ad ali quā dispōez putā ut sic vlr sit ista ppō vera. oē instm qd est ppe actiū vel agit ad aliq dispōez putā iminō pncipali. vl p aliq formā intrinsecā attingit iminū pncipalē. lz i vtute pncipalis agentī. 7 hoc

siue illa forma intrinseca pcedit motōz siue tñ insit sibi duz actualr mouet. Ad ppositū p3 qd nihil aliud a deo pōt pncipalr agē i qñqz actōe sumendo pncipalr p°. 7 hoc planū est fm theologos q dicūt deū pncipalr agē i omni actōne. Sed sumēdo 2° triplex ē modus dicēdi. vn° q pōt ista negatiua tenet sola si de pp auctes scōz. nec pōt rōne pbari. n enī p3 euident qre repugnat creatē pducē aliquē effectūz totū 7 totalr nullo et psupposito. cū qz effectus sit ipsecti or tali cā agente. 7 p pns possit pneri in ea eminent. ac p h° vtualr 7 actiue.

Hoc p3 explicando cās effectus. nā illud qd est pfectius forma est ē pfectius mā. qz forma est pfectior q mā. 7. met. q si cā pōt hēe i vtute sua actia formam n videt repugnare pfectōni ei q i vtute sua hēat māz. 7 sic to° effcē. si ē ples angeli possit eē eiusdē spēt. ut dī i 2° li. nō appz qre angel n pōt angelū pducē sic ignis ignē. nā vtrōbz pductū habz p portōz eandē ad pfectōz pducē. Alio° ponit q pōt negatiua pōt oīdi p rōez. 7 h° vlr de qz crea°. qz sic cā mālis 7 formal p3 to° gen suū necio redrunt sein uicē i cādo rē i eē. nunq ei forma ē cā formalis aliē. nisi mā insit sit cā mālis ei dē. sic totū gen efficiē cāe qd includit oē efficiens litatū hz neciā pcoitātā cū mā qm ad fieri rei. sic enī forma 7 mā sūt cē i esse sic efficiēs 7 mā in fieri. i possibile ē q aliq efficiēs litatū agere ad effcē pducendū nisi sil pcurrat mā q si p^m ex q requisitū i fieri in q recipiat forma q ē imin° formal actōnis. 7 ex q ut ex pre pstituit ppositū. qd est p° pductū. oē aut n requit i actōne sua māz cōcomitantē. qz est s totū gen cē efficiēis qz ē agens illitatū. **Ad ista** lz dicat pp qd pōt. i. litatōz efficiēis q dīmiat ip sū ad reqrēd māz i agendo. tñ istud pp qd n ē mltū euidēt pōtione. ut p3 iuētū **Ideo**. dici p3°. q creatā n pōt creare pncipalr mō p dco. i. p formā intrinsecā actiua respēu imi in

Quisio
de pncip
ad qm

Aliquid
de pncip
de pncip
de pncip
de pncip

Nota ista de
causa in
pncipalr
fundamē
talis dicit
vtrōbz

*Nulla forma
in se potest
creare suam
formam*

luis ordie agēdi. ⁊ h^o pbat p rōez. s3 nō
cōez oī crea^o. s3 p ples d̄ diuersis creatu
ris spāles. ut sūt p^a 2° ista. **Nulla** nā me
re intellectual creatura pōt creare s3az. hec
fuit pbata s̄ i pbādo op. autē. qz c^o l3 ta
lis nāe intellecto ē accns. ⁊ nil pōt pducē
nisi p actū intelligēdi ⁊ volēdi. q nō esset
neōio pūl^o si possz creare s3az. nā it p^m
actiū pfectū i supposito pfecto ⁊ s3am
imminatē actōez n̄ neōio mediat aliqō ac
cidēs. sec^o autē ē d̄ deo c^o itellēo ⁊ volitio
sūt eēntia ei^o. ⁊ tō p itellēoz ⁊ volitōez
pōt s3az pducē. crea^o autē n̄ sic. **3^a 2° ē**
Nulla forma mālī pōt creati a crea^o. q
pbat sic. forma q creat pū nālī ē a cā
efficiēte q māz iformet. forma mālī nō
pōt eē ab aliq crea^o pū nālī q iformet
māz suā vel pōle suū. ḡ tē. ⁊ p̄robō ma
ioris. qz si nō pū nālī. ḡ n̄ accipit esse a
cā nisi i^a actōe q s3m iformat. s3 i^a ifor
matio ē mutatio ppe dicta. ⁊ ita n̄ crea
tio. p̄bō mioris. **Nulla** forma pōt forme
mālī dare eē absolutū i se. h^o ē absqz h^o
q iformet suū pōle. qz si posset sic dare
eē posset ⁊ illō p̄suare ut realr v̄tute cre
ature manēt i aliq duratōe tal forma si
ne mā. formā autē mālē dico eē oēm illā
q ex nā sua neōio iclinat nālī ut sit actus
māe. siue sit s3alis siue accntal. **3^a 2° ē**
Nulla forma mālī pōt eē p^m creandi
aliqd. q pbat. qz sic i eēdo p̄supponit
māz i q sit. ita i agēdo p̄supponit māz i
quā agat. aliqd n̄ imin^o actōis ei^o eēt ab
solutior a mā q ipa forma. ⁊ **Ex** his cō
cludit p̄p^m sic. **Null^o** āgel^o p̄t s3az cre
are ex p^a. nec accns aliqd ex 2^a. qz accns
a creatā creati n̄ p̄t. ḡ āgel^o n̄ pōt creare
nec s3a māl p̄t aliqd creare. qz n̄ p̄t agē
nisi p formā suā accntalē l̄ s3alē. n̄ curo
nā mā ⁊ si aliqd ens sit tñ ita infimū ē.
q n̄ ē p^m alic^o actōis pductie. forma
autē māl n̄ p̄t aliqd creare. nec accns alī
qd pōt eē p^m creādi aliqd ex 2^a p̄lone
ḡ s3a māl n̄ pōt creare. ḡ nec imālīs
nec māl p̄t aliqd creare. nec accns aliqd
pōt eē p^m creādi. ut dicitū ē ex 3^a. **Pōt**
et spēalr p̄bari. qz s3a mālīs n̄ p̄t pducē.

cē māz ⁊ p̄ p̄ns nec totū effectū pducere
nullo p̄supposito. h^o pbat sic. qz qñ ali
q fm totū gen^o suū h̄nt aliqūe ordinez
ad iuicē qōl3 vni^o h3 s̄llez ordinē ad qō
l3 alit^o. ex^m. si albedo s3 totā spēz sūt p̄oz
nigredie: ⁊ q̄l3 q̄l3. s3 q̄l3 forma māl fm
totū gen^o suū ē posterior origie tota mā
sua receptia. ḡ q̄l3 tal forma ē posterior
ad q̄l3 māz. s3 posteri^o origie vel gnātōe
n̄ ē p^m pducēdi mō illo pū. ḡ forma
s3al n̄ p̄t creare māz. **Cōfirmat** istud:
qz forma mālīs depēdz i eēdo a mā. ḡ i
agēdo n̄ pōt eē p^m pducēdi aliqd ei^o dē
rōis cū mā. v̄t ei repugnā^o q i agēdo p
se depēdeat ab aliq ei^o dē rōis cū termin
quē pducē. **Si** istea de forma s3ali ⁊ q̄
litate p̄nte eā. q i^a q̄litas seq̄t formā s3a
lē gnānd. ⁊ tñ aliq^o ē cā forme s3al ip̄
genitū l3 ḡ forma s3al ⁊ q̄litas p̄pria s3
gen^o suū hēant ordinē. qz forma s3al ē
p̄oz. n̄ tñ q̄l3 q̄l3. imo tñ i^a q̄cūqz eodez
forma s3al ē p̄oz sua q̄litate. l3 i a^o ⁊ a^o
p̄t q̄litas p̄cedē formā s3alē. **At** cōfir
mat p̄ illō p̄bī. 9. met. 7. ⁊ de p̄o. ⁊ actu
vbi vult q act^o simplr p̄cedit p̄oz tpe. ⁊
tñ i eodē p̄o p̄cedit actū tpe. **R^o**. q q̄l3
s3a ei^o dē spēi p̄cedit q̄litate q̄l3 eo^o q s3a
s3 totū gen^o suū p̄cedit q̄litate s3 genus
suū. s. diffinitōe p̄gne ⁊ tpe. h^o ē sepabili
tate q̄^m i se ē. ⁊ sic triplr s3a geiti p̄cedit
q̄litate gnānd. l3 n̄ tpe. l. tpali v̄t actuali
duratōe extra cām. nec sic itelligit p̄hs
ut supponis. **Et** cū dicit q̄litate gnānd
p̄cedē s3az genitū ut cā effectū. falsū ē. s3
solū h̄i^a q̄litas ē cā q̄litate. disponēt ad
formā s3alē. ⁊ p̄ tātō d̄ q̄dā eē cā gen
ti. l3 h^o sit valde extēsiue. auctas p̄bī n̄ ē
ad p̄p^m. qz act^o q ē p̄oz tpe oī p̄o n̄ ē
aliqd act^o māl. s3 simplr imāl. ut p̄z ibid
i fine capli. **Rō** autē p̄cedit d̄ illo actu q
posterior ē s3 gen^o suū totū ipa p̄o a rece
ptiua. iō n̄ v3. **At** itcz istō d̄ mā ⁊ p̄clo
2^a maifesta sūt ap̄ p̄hos q posuerūt or
dinē secūdaz cāz simplr necessariū. ita
qz forma māl n̄ p̄t ab ali^o agēte pducē.
nisi p̄currēte mā tāq cā neōia p̄supposi
ta imio pductōis. **Si** q̄ras an ex dictē

pt huius ppositiū d aia intellectia. **Ad** de
qd phī senserit de ea an creet l n. tanget
di. de resurrectione. sz ex pconib' pdictis
onidit ppo^m d ipa. n ei pt creati ab age
lo. p3 ex p^a. nec a qcuqz nā mē intellectua
li creata. patz p idē. nec ab aliq. corpali
sba. siue p formā sbalē siue p accntales
qz ipa aia ē nobilior qcuqz forma sbali
l accntali. forma aut ignobilior n ē pn^m
actiū ad pducēdū nobiliorē. sic p3 p^a
po^m. s. q nulla creata pōt pncipalr crea
re. **Hic** ē q nec istrāl. ita q sit instrū
ppe actiū. qd p tāto dico. qz forte nō
oē istrz ē ppe actiū. ut dicet iser^o. n eni
pt eē actiū nisi vl ad dispōz pma vl ad
ipm iminū. i creatōne nil pōt pcedē qd
disponat. n pt aut agē ad iminū nisi hē
at formā actiua i suo ordie. q lz in vtrute
alteri^o possit attigē totū effectū z totalr
tal aut n ē aliq v^o actia alie^o crease. vt ē
s onfū. **Intelligēdū** tñ ē p op. mgrī ol.
s. q si forma accntal creet ut pōt d gra
z caritate bñ pōt aliqd sbz pcedē qd di
sponat ad illū iminū. sic h pcedit aia. z
lz i tali sbo n possit eē aliq dispō simplr
necitās. tñ pōt eē dispō necitās fm qd. z
h^o ē ex oina dispōe. z sic pt exponi mgr
q de^o possz dare talē dispōez mistro ut
ipe aliq dispōez cāret i aia q eēt necitās
ad grāz. h^o mō q de^o disposuisset vlr sic
disposito dare grāz. sic organizatio cor
poris ē dispō ad aiaz intellectiua necitās
z hec ptās ē supior q aliq alia q sit tam
data mistro ecclie. nihil ei opat mister i
aia mediate vel imediate ad qd simplr
neclo pferat grā. sic i alia pte de aiarōne
nec oz iponē mgrō q senserit oēū posse
dare mistro ut ageret ad grāz attigēdo
istū effectū. qz mister n ē capax istū vtrū
tis actie. qz p grāz l caritatē ē aia forma
lī accepta deo acceptōe spēali tanq di
gna vita eina. creata aut n pt hē vtrutez
actiua ut faciat aliqd dignū h^o. l sit ac
ceptū deo. **Hoc** ē p3. qz finis z efficiens
respiciūt se mutuo. ita q sup^o agēs effi
cīt pp finē supiorē. s qd imediate dispo
nit l ordinat ad finē vltimū imediate ē

a p^o efficiēte. h^o ē grā. **Confirmat**. qz si
possz eē ab aliq agēte iseriori videretur
posse eē ad aliq finē iseriorē. **Sed**
iste rōnes n multū cogūt. p^a nō. qz crea
tura pt eē formal rō talis. acceptatōnis
ut pcedit de caritate. qre s n ita effectia
rō acceptatōis: nō videt rō. 2° n. qz rē
agēs p^m n agat nisi pp finē vltimū. tñ n
oz oē agēs iser^o i qcuqz actōne agē pp si
nē iseriorē vltio. angel^o eni si elicit actū
beatificū nō elicit pp finē iseriorē vltio.
ita ergo posset gratiam imediate creati
propter finem vltimum. z tamen ab a
gente iseriori.

Ad argumēta pncipa
lia. ad p
mū dicet iser^o in di. ista q. 5. **Ad** 2^m di
cendū. q illa ē aliq cā quā ponit Aug. z
manifestior sed nō pccsa. **Ad** pfirmatōz
dico. q actōes imanētes hñt aliqd pas
sū. qz ipamet pō cui imanent ē potētia
receptiua eoz. **Ad** rōez de adeqōe di
co q nō arguitur de eqūitate effectus ad
cām. qz ipossibile ē aliqū effectū eē eq
lē deo. sed adequās pōt itelligi ibi s3 p^a
portionē pccsa. h^o ē effect^o habēs talem
pportionē ad cām qualē nullus ali^o pt
habere. puta qz pximus possibilis ipsi
cause. si sic itelligat nō adquans in ma
iori nego eā. tñ eni valet ac si diceret ef
fect^o iserior p^o possibilī pōt pducī a su
pmo possibilī. qd tō negandū est. qz ali
qd iserior nō pōt totus z totaliter pro
ducī nisi a supmo simplr. **Ad** pbatōz
maioris dico q non fm totā potentiaz
suā pducit. non enim oportet agēs fm
totā virtutē suāz producere qrtum pos
set fm illam producere quādo est agēs
libere nō necessitate nature. **Et** cū vlte
rius dicit tunc pfectior effectus nō ma
nifestaret maiorem perfectionem cause.
Concedo q dcunqz effectus produ
ctus totus z totaliter manifestat equa
lem potentiaz cause. sed effectus pfecti
or eminētius manifestat. **Ex^m** si ab co
dē pn^o descendant multe conclusiōes oz
dinate. tota veritas pncipij cā ē veritat

p^olois e^o l^o3. et tñ vna illaz est alia verior
 et eminentius manifestat v^oitatē p^oncipū
Ad aliud d^o annihilare. dico q^o soli^o dei
 est annihilare. q^o annihilare nō ē agē possi
 tiue. s^o nō agē. i. nō p^osuare. soli^o aut^o dei ē
 p^osuare totaz creaturā et totalr et breui^o
 sic q^o3 creata req^orit secū cām p^ocāntē in
 fieri. i. p^om^o pōle: ita sup illud nō pōt de
 struē. sic nec p^oducen^o. et p^o p^ons nec^orio a
 liqd relinq^ot. sic nec^orio p^osupponit. Sic
 aut^o creatio p^oprie dicta ē p^oductio de ni
 hilo. i. non de aliq^o q^o sit p^os p^om^o p^oducti
 et receptiuuz forme iducte. ita annihila
 tio ē destructio in nihil vtroq^o mō. Ad
 p^obōnē p^omā de forma nālī. p^o3 di. i. scōi
 li. q^o l^o3 nulla p^os forme maneat: manet
 tñ aliqd forme receptiuū. q^o fuit aliqd
 p^opositi. **A**d illā p^obōnē d^o v^oitib^o rñdeo
 q^o nulla v^o infusa pōt corūpū in nobis
 p^o aliq^o actū n^om q^osi p^o nām repugnan
 tē. s^o3 solū p^o cām demeritoria. ania eni
 peccās demēt q^o grā nō p^oseruet in ea. et
 sic in scōo instati nāe pp tale demeritū
 q^osi p^ocedēs de^o nō p^oseruat grām: et sic ani
 hilat. **A**d p^obōnē illas de amicitia et
 inimicitia dico q^o p^o p^octm nō est aliq^os for
 malr inūmic^o sed tñmō d^omeritorie. Si
 mīlīr ad illas p^obōnēs d^o fide et spe dico
 q^o fides et spes ifuse nō corūpū p^o actū
 ifidelitatis et desperatōnis nisi demerit
 orie. et si vells hīe aliqd q^o corūpat
 p^o istos act^o tāq^o repugnans formalr. di
 co q^o illud nō est nisi fides et spes acq^osute et
 bñ possibile est p^o act^o n^oros iduct aliqd
 repugnans formalr illis habitib^o acq^os
 tis. **A**d vltimū cū d^o i v^oture rē. Ad in
 tellectū h^o vbi et illoz q^o dicta sunt d^o in
 st^oro. itelligēdū est q^o nihil pōt agē i q^ocū
 q^o3 ordie agendi nūi p^opria v^oture. sic eni
 dictū est q^o nisi hēat formā actiua et in
 trīnsecā non pōt oio agē. ita ēt nisi hēat
 p^opria v^oture intrīscā. q^o illa forma est v^o
 t^o. q^o si p^ous nō hūit formā l^o v^oture et nunc
 agit i aliq^o ordie. o^o3 q^o nunc de nouo hē
 at formā et v^oture i illo ordie. eadē enim
 nā manēs absq^o3 oī mutatōne: nullo^o est
 nūc actia nūc nō actiua. s^o3 tñ agēs depen

dens ab alio d^o agē i v^oture alī^o: q^o3 v^orus
 agētis depēdēt nō sufficit sine illa v^oture
 a q^o depēdet. magi tñ d^o ist^om agē in v^otu
 re alteri^o q^o cā^o. q^o3 plus dependet ab a
 gēte supiori illō q^o nō h^o3 formā actiua
 in esse q^octo. s^o3 tñ recipit in actuali moti
 one q^o illud q^o h^o3 formā actiua i esse q^o
 to. **A**m ēt scōam. i. q^o h^o3 formā actiua
 i eē q^octo agē i v^oture alī^o nō ē recipe tūc
 aliqd ab illo alio. s^o3 tñ hīe ordinem ise
 riorē ad illō alit^o agēs i suo ordine sil.
S3 ist^o3. i. recipiēs formā actiua in mo
 tōne agē i v^oture alī^o ē tē actualē accipe
 formaz ab eo p^o quā agit. et ex hoc p^o3 q^o
 cāe h^o i cāz scōam p^oprie dictā q^o sil agūt
 nō ē ifluētia noua: q^o lit creatio alī^o inhe
 rētis cāe 2°. s^o3 ifluētia ibi ē detmīatus
 ordo istaz cāz i agendo effectū cōm.
 Inst^om aut^o q^o agit recipit ifluētia p^o
 prie ab eo c^o ē inst^o3. q^o3 motōz actualē et
 in motōe formā p^o quā agit i suo ordine
Ad istis p^o3 intellect^o maioris. bñ ei ve
 rū ē q^o cā 2° et ist^om plus pōt i v^oture al
 teri^o q^o p^opria supple sola p^oscindendo v^o
 tūte alteri^o. q^o3 v° t^o p^opria est dīminuta.
 et sbordiatā alī^o v^outi. ita q^o sine illa al
 tera v^oture agēte v^o t^o nō pōt i effectū.
 tñ non pōt i v^oture alī^o plusq^o i p^opria v^otu
 te. i. aliqd ad q^o v^oit^o et nullo^o se exten
 dit i suo ordie cāndi. nō aut^o mīno^o si ac
 cīpiat v^oture p^opria p^oscindendo v^oture cāe
 supioris falsa ē. in nihil eni pōt creatā si
 ne v^oture dei p^oncipal agentis. iō nō valct.

Trum hec sit
 rō diffinitīua sacri quaz po
 nit mgr. sac^o3 est iuisibīl grē
 visibīl forma. q^o nō v^o. q^o3 diffinitio nō est
 nisi et^o q^o ē p^o se vnū. et met. Sac^om nō
 est p^o se vnū. q^o3 fm Aug. sup Jo. omel.
 Si. et ponit. i. q. i. detrahe. Accedit v^obuz
 ad elīm et sit sac^om. sed v^obū et elīm nō fa
 ciūt aliqd p^o se vnū. q^o3 vnū ē p^omanens
 aliud successiuū. **S**coo si est forma.
 aut g^o forma q^o est alia p^os aut forma exē
 plaris. **S**3 nō p^o. p^o3 q^o3 sac^om nō est pars
 grē. nec 2°. q^o3 exēplarū imitat exēplar

7 picipat ipm. nō sic autē grā sacrm. 3°
 sic. Quia in qbusdā sacris n̄ est nisi ver
 bū tm̄ qd̄ n̄ ē signū visibī. s; audī tm̄.
 ut pbat iferi i sacro pnie 7 m̄fimonij.
 g̃ male dī visibiles. 4° sic. Un^o rei tm̄ ē
 vna diffinitio ppa. Sacri autē assignatur
 alie diffinitioes. p; p mgr; in lra 7 hug.
 7 p illud Aug. fo. de tri. c. 5. Sacrm est
 sacre rei signum. Contra. mgr in lra. et
 de conse. di. 2. sacrificium.

Die primo uiden

dū ē ē possit eē diffinitio ⁊ ē n̄. 2.º ex hº si
 sacri possit eē aliq̄ diffinitio. 3.º si hº de q̄ q̄
 rit. Quātū ad p̄m nōndū ē q̄ cūq̄ sū
 entis siue nō entis qd̄ p̄t accipi ⁊ signari
 p̄t eē aliq̄ rō nois. q̄. s. explicet explicite
 ⁊ distictē illud qd̄ nomē importat iplicitē
 ⁊ p̄fufe. ⁊ q̄l3 rō talis pōt dici diffō extē
 dēdo nomē diffōis. s3 diffō p̄p̄e dicta n̄
 ē nisi oīo vez significās. s3 p̄bm. i. top̄.
 ⁊ iō n̄ ē q̄cūq̄ rō nois. s3 rō p̄ quā disti
 ctē idicat vez qd̄ ē eē rei. n̄ ē ḡ p̄p̄e n̄ en
 tis. ⁊ hº siue nō ens accipiat p̄p̄e p̄ ipos
 sibili qd̄ icludit d̄dictō3 siue p̄ pura ne
 gatōe vel p̄uatōe q2 n̄ ens n̄ h3 qd̄ ē. N̄
 ē rō ei⁹ qd̄ n̄ ē p̄ se vnū. ut p3 ex. 7. met.
 c. 3. ut argutū ē i oppo^o. itelligo aut̄ p̄ se
 vnū. s. q̄ ē simplex vel p̄p̄m qd̄ ē ex p̄ se
 actu ⁊ p̄ se pō. Nec ista vnitas ipedit q̄
 diffinitū icludat aliqd̄ tāq̄ iminū per se
 depēdentie sue. ut accūs icludit s̄bm. vel
 sic aliqd̄ qd̄ sit ē secū nā. ut relatiū iclu
 dis correlatiū. s3 phibet q̄ nil includa
 tur tāq̄ p̄ se p̄ in ipō qd̄ nō se hēat ad
 aliū in eodē sic p̄ se act⁹ p̄ se pō3 vel
 p̄ se eiusdē act⁹ l̄ eiusdē pō^o ad aliā p̄tem
 Nec ē 3.º entis rōis. qd̄ ē tm̄ ens oīminu
 tū. q2 p̄p̄e qd̄ sic ⁊ ens n̄ p̄perit nisi enti
 reali. p3. 5. ⁊. 6. met. nec itelligo hic ens
 rōis qd̄ ē i itellū obiectiue. q2 sic oīne
 vlt̄ ē i aia. nec ill3 qd̄ ē tm̄ i itellū s̄biue
 qd̄ sic intentio ⁊ scia sūt in aia q̄ tm̄ sūt for
 me reales ⁊ in genē q̄litas. s3 itelligo ens
 i aia tāq̄ 2.º p̄sideratū n̄ tāq̄ p̄ p̄sidera
 tū. ad qd̄ p̄siderandū mouet p̄ aia a re

extra. f. 3. rāq̄ ens i p̄ oſiderato iq̄^m cōſi-
deratū ⁊ tale ut i ſūma ſit dicē n̄ eſt niſi
relo rōnis. qz nīl h3 p̄ciſe eē i cōſiderato
ut oſiderato. niſi p̄patio q̄ oſideratū cō-
pat ad aliud p̄ actū oſiderātis. ens ḡ oſ-
minutū ut h̄ accipit vlr ē ens rōis **C4^o**.
n̄ ē qd̄ exp̄ſſibile p̄ diſſōez de q̄ n̄ p̄t h̄i
niſi p̄cept^o ſimplr ſimplex. qz f3 p̄hm. 8
met. c. 3. diſſō ē ozo lōga. ⁊ oz iminū
oioez longā exp̄mētē qd̄ ⁊ q̄le. diſſictē eī
exp̄licat qd̄ diſſinitū importat iplicite. ḡ
oz q̄ de diſſinito poſſint p̄lea p̄cept^o for-
mati: qddiratiuus. ſ. ⁊ q̄litatiū p̄ q̄s ex-
plicat **C5^o** nō ē ſingularis. qz nō p̄t eē rō
oio exp̄mēs qddiratē ei⁹ q̄ illa exp̄licet
aliud qd̄ nō p̄tinet ad qd̄ qd̄ erat eē. ut
p3. 2. li. q. de indiuiduatione. **C6^o** x his ſe-
q̄tur q̄ diſſinitio p̄prie dicta eſt enī po-
ſitiuū ad ſe vnr⁹ realis p̄poſiti realr vlr q̄n-
tum ad cōceptus vlr⁹ ⁊ ſolius talis.

De secundo print

ci pāli videndū ē p ordinē an aliqd isto-
rū. 5. excludat a sacro hīc diffōz ppe vī-
ctā. 7 f3 h° iste. 2° articūl' h3. 5 p^m n ipe
dit. qd oīdo p pcclos ordiatas pma est
ista. Possibi^l ē deū aliqūē effectū iuisi-
bilē creare ptrinēre ad salutē hoīs viato-
ris hāc n o3 pbare. q2 theologo ē manē
festa et oīpetētia vīna. 2° dico q possi^l
ē deū iponē aliqd signū ad signādū istū
effectū iuisibilē. h° p3. q2 nos possumus
iponē signa ad signādū qdēū q3 itelligi-
bile a nobis. cū aut signū diuidat in re-
memoratiūū qd ē pūi. 7 pnoctū qd
ē futuri. 7 demonstratiūū qd ē pūis. pos-
sibile ē deū istituere qdēū q3 istoꝝ signū
ad signādū effectus suos. qd ēr. pbat. q2
nos possum' qdēū q3 istoꝝ signū istituē
ad signādū nros effect'. sic ei instituta sūt
a nobis iuramēta. pmissiōes 7 signa h°
obligatoria ad signādū nrz effectū futu-
rū. vī assertoria ad signādū effectū pte-
ritū pntē. Alteri suppono q possi^l est
deū deiniare te 7 oīponē ut cooꝑet ad
aliqd signū ab eo institutū ad causandū

b

effectū signatū nisi impediat indispō ei⁹
cui adhibetur. p3. q2. sicut eēt possibile i
nobis q aliq̄s instituēs signū effect⁹ sui
disponeret se semp coopari hī? sig. nisi i
pediret ille cui adhiberet. puta si quis i
stituatur p signo pacis vl benivolentie ta
ctū manus l' eleuatōez digitū l' hī. possz
instituēs tale sig. determinare se ad semp
coopandū ad effectū signatū. nisi indis
positio ei⁹ cui adhiberet sig. impediret. ta
le aut signū cui instituēs disponit regla
riter coopari pōt dici signū verax vl cer
tū ad distinctōem signi incertū vl equo
ci. qd equalit h3 secū signatū pcomitās
vel oppositū. pprie tñ dī signūz efficax
si adhibito sig. sequit signatū ordie nāe
z n̄ ecōuerso. q2 si sig. sequeretur signatū
sūū ordine nature. z si posset esse signū
certū si nūq̄ careret illo signato pceden
te nō tñ esset efficax. q2 nullo mō ei⁹ po
ssitio efficacis h̄et respectu signati. l3 ecō
uerso. Ultimo dico q est possibile deuz
ad signandū effectū pdictū z mō pdicto
scz certitudinaliter z efficacit instituē si
gnū aliq̄d sensibile. hoc appet q2 z nos
possumus aliq̄d signū sensibile instituere
ad signandū effectū nrm cū illis p dō
nib⁹ pdicti nec solū potuit institui vnū
solū signū sensibile. sed etiā sēibile pla
sensibilia includēs in se. z h⁹ vl elusōem
sensus l' diuersoz sensuū. sic. n. ad signā
dū pfectionē dīnā q est eēn simplicissia
possum⁹ instituere istā orōez: de ē infini
tus pfecte. q pstituit ex multū syllabis au
dibilib⁹ ita possum⁹ instituere q aliq̄ au
dibilia z aliq̄ visibilia sū signaret pcep^m
nrz. puta q actū benivolentie signaret ali
q̄ vba certa cū aliq̄ actu man⁹ vl osclo.
Ex istis sequit ista pclo. q ista rō totalis
nō est in se falsa eo mō q phs loq̄t d oīo
ne i se falsa. 5. met. c. de falso. f. signū sen
sibi⁹ gr̄az dei l' ei⁹ effectū gratuitū ex in
stitutōe dīna efficacit signās: effectū iq̄
ordinatū ad salutē hoīs viatoris. p3. n.
ex pdicti q nulla p̄tula isti⁹ oīonis re
pugnat alteri. nō est aut in se rō falsa f3

phm ibi nisi partes int se p̄dicāt. Ista g
ratio nō ē pure nō entis. puta puri ipos
sibilis. q2 nihil est puz impossibile nisi
ē ratio est in se falsa. vt p3 p. l. di. 2.
Patet etiā q ista rō nō ē pure negatio
nis vl puationis. quia includit in se ali
q̄ positia. q si supponat istā rōez esse h⁹
nois sacrm sequit q sacrm nō est puruz
nō ens. neqz sic impossibile neqz sic ne
gatio. q aut ista rō sit hui⁹ nois sacrm
pbari non pōt sed o3 supponere ex vsu
loquētū de sacro. sic o3 supponere sig.
nata vocabuloz ex vsu. Videndum ē
ergo de 2^a p dōe. f. de per se vnitate vtz
impediat diffinitōem pprie a sacro l' ab
habēte huius rōem nomis. **Q**uātem
ens nō vnū per se nō sit diffinibile pōt
intelligi duob⁹ modis. f. vl q p̄sistat ex
entibus eiusdē generis vel alteri q tamē
non sūt nata p̄stituere p se vnum. p̄mū
t3 nomē entis aggregati. vt cumulus vl
aceruus. 2^m dicit pprie ens per accidens
p3. 5. met. c. de ente z d vno: neutz aut
hoz est pprie diffinibile. p^m non. p3. 8.
met. c. lo. nec 2^m. vt p3. 7. meth. c. 2. **E**t
dicit q sacrm pprie nō h3 vnitatē. ideo
nō ē diffinibile pprie. icludit. n. mltā vt
tāgit p^m ar^m ad oppositū ex quib⁹ n̄ pōt
fieri p se vnū. **E**3 hoc. 13. n. vnū ac
cidēs eēt in plibus sbis: nihilomin⁹ illō
eēt diffinibile pprie. sic aliud accēs q2 il
la pla non p̄tinet p se ad rōem accētis
l3 tanq̄ additāmētā. In ista aut ratione
nomis pdicta p3 q illud quod dicit sen
sibile ponit respectu signi sicut additum
g quātuncūqz in illo nō sit vnitas dū tñ
illa alia q p̄tinet ad rōem formale nois
nō impediāt vnitatē p se: nō p̄p h⁹ sa
c̄m erit nō diffinibile: ita q plalitas de
qua arguit ē illoz q p̄currūt in sensibili
signante fūdamentū illi⁹ retonis formal
quā importat sacrm. **D**ico g q cū i rō
ne pdicta formale intelligat ēē signum z
etiā illa q p se dēmināt rōnē signi. cuius
mōi sūt ex instōe z efficacit. alia duo q
sūt ibi. f. sensibile z effectū dei gratuitū

sunt ibi ut additamenta. p^m ut sibi siue
ut fundamentū. 2^m aut ut correlatū. pla
litas aut quicquid vel sibi in se vel correla
tū ad correlatū nō phibet relonē esse
diffinibile simplr g nec excludit a sacro
hōe diffinitionē p^p nō vnitate. Ita enī
est iste pceptus p se vnus apō intellectus
signū ad placitū efficacē sicut est pcept^o
p^rnitatis. et sicut p^rnitatis possz diffiniri
p^prie nō obstāte nō vnitate p se sibi si p^r
nitas esset in duobus sibi et illa ponerē
tur ut additamenta poneret etiā correla
tū p^rnitatis. ita i pposito. **3°** dico q^d
in rōe nomis p^dicta includit aliqd qd
dicit ens rationis. s. hoc qd est signū ex
institutōe. nam ista relato nō psequitur
fundamentū ex nā rei. qz tū in re sit ap
tudo ad signandū effectū signatū. tam
actualis signatio non puenit sibi nisi p
actum imponenti. restringēdo g diffini
tionem ad quid p^prie dictū extra aiam
ista diffinitio nō expmit qd sacri. g non
pōt esse diffinitio eo modo q est rō enī
p^pleri extra aiaz. sed eo modo q diffini
tio expmit vnum conceptum p se in in
tellectu siue ille pceptus sit rei extra siue
rōis bene pōt diffiniri. et hoc modo tū
et nō aliē diffiniunt oēs intentōes logica
les. non. n. signāt quidditates extra aiaz
sed tātūmō pcept^o in aia sed p se vnus
et sic hōe diffinitionē suffic ad sciam pro
p^prie dictam. aliōqn logica non eēt scien
tia. in talibus diffinitionibus etiā inueni
tur genus dīa et p^prius. eo modo q lo
gicus loquitur de genere dīa et p^prio.
quia inuenitur p^dicatū in qd et in qua
le essentiale et in qle accitiale p^uertibile.
et sic in rōe p^dicta ponitur signū ut ge
nus ex instōe et efficacē ut dīa. sensibīle
vō ut fundamentū relonis. g^ra vō v^l effe
ctus dei gratū^o ut correlatū. **De 4°**
et 5. p^ditione non oz imozari. p³. n. q^d sa
c^rm fm rōez nomis p^dicta nō hz pcept^m
simplr simplicē. nec pcept^m singlez s³ vlem.

Ex his predictis

patet 2° articulus q^d sac^rm supposito q^d
eius sit ratio nomis q supra posita ē po
test simplr et p se diffiniri eo modo quo
intentiones scōe sūt p se diffinibiles. et q^d
absolute nihil repugnat qn absolute et
verissime diffiniat. nisi quia p^priū eius
formale ē ens rationis. vel nisi qz inclu
dit aliqd qd est p^prie ens rōis. **Ex** isto
articulo p³ correlarie quō se habet cog
quid est et si est ordinate. in cogne nāqz
si est fm q^d p^pcedit cognem quid ē. nō in
telligitur de actuali exītia. alioquin de
mōstratio ē mediū ē diffō nō posset hōi
ō nō exīte. c^oppo^m vlt phs p^o posteriorē
et. 7. met. s³ itellr si ē de ente cui nō repug
nat eē i effectū. In p^a p^dōe istaz. 5. appli
cā ad p^po^m oñsū ē d sacro si ē isto^o. qz
oñsum est sacramētū esse tale cui nō re
pugnat esse in effectū et hoc supposito i
quirebatur in speciali qd esset. **Appet**
etiam ordo cognis eius quod d^r p nom
ad si est. quia in p^ma p^ditione istarū. 5
presupponit quid d^r p nomen. et ex illa
rōne p^ssupposita cōcluditur si est. **Et** l³
idem sit qd nomis. et quid rei in hōitib^o
quid rei. tamen p^us cognoscitur aliqd
esse quid nomis q^d quid rei. p^mum enī
cognoscit cognoscēdo illud nomē esse i
telligibile et significabile. 2^m cognoscēdo
istō eē aliē possibilē eē in effectū. et ex rō
ne eē^o possibili p^peti et signari: pōt p^uclu
di aliqd posse s^uesse illi pceptui et p p^us
illā rōez expmere vez quid est.

De tertio principa

li dico q^d eo mō q pōt eē diffinitio sacri
ut p³ ex 2° ar. h ē e^o diffō. s. sig^m selsi^o gra
tiā dei l^o effc³ dei gratū^o ex instōe dina
efficacit^o sigⁿificās ordiatū ad salutē ho
mīs viator. et i h efficacit^o. **Excludit** tā cer
titudinalit^o q^d p^uostice. et h^o accipit^o p^uno
sticū p sigⁿ nō tū p^uori duratōe signato s³
et nā. h^o p^ubat vlt i his q pnt hōe diffōez
ead enim ē rō expmēs qd d^r p nom et vā
diffinitio. nam fm p^um. 4. meth. **Ra**
tio. quam signat nomen est diffinitio.

*Quia se hnt
qnd e. et si e*

*Diffinitio p^uostice
nō fm duratōem*

Et hoc apparet p rōnez. qz nomē impo-
nit ad signādū eēntiā rei. q̄ rō q̄ expmīt
qd̄ d̄z p nomen distictē 7 p ptes expmīt
distictē p ptes pceptus eēntie rei. **I**sta
aut rō q̄ posita ē. s. signū sensibile 7c. est
rō h' nois sacfz. ut suppositū ē s ex vsu
loquentiū d̄ sacfz. 7 sacfz p̄t h̄e diffōez
eo mō q̄ entia rōnis diffiniūt. q̄ ista rō ē
et diffinitio. sic q̄ pbat qz ita ē. **Q**ualr
aut h' possit eē facillr pz. qz ibi ponit ali
qd̄ p̄tēs ad genus reionis q̄ ē genus in
illo genē eo mō q̄ in reionib' rōnis ponit
tur gen' 7 spēs puta h' qd̄ est signū. 7 il-
lud dēminat p oīas h' generis. s. signi
q̄ sūt ex instōne 7 efficaciter. 7 ponūt ibi
duo addita. sicut vlr in diffinitōibus re-
lationū 7 relatiuoz. s. s̄bz l' fundamētū
qd̄ intelligitur p hoc qd̄ est sensibile. al-
terz etiā. s. correlatiū qd̄ notat p h' qd̄
est grām vel effectum gratuitum.

Ex his patet solu

tio qōnis. d̄ ē ei q̄ illa rō de q̄ q̄rit si re-
cte intelligat 7 p alia n̄ explicata supple-
at ē. p̄pā rō diffinitia sacfz eo q̄ sacfz ē
diffinitibile. ē ei illa rō sic intellecta 7 sup-
pleta eadē cū rōne p̄dicta. q̄ enī poitur
forma d̄z itelligi p siḡ sensibili eo quo
imago hercul d̄z forma hercul. q̄ ibi ad-
dit visibile d̄z itelligi p sensibili in p̄i et
p t̄aro d̄z itelligi visibile ponit p sensibi-
li c' l'z sensus. qz vsus ē excellētiōz oī sen-
su 7 plū d̄zaz cōfictū. s̄z p̄bz. i. met.
ponit et ibi visibile p sensibili siue vno si-
ue plūbus. 7 h' plūb' p̄tētib' ad eundē
sensū vel altū 7 aliū. **P**onit aut ibi grā
inuūsis p effectū dei gratuito interiori
ordinato ad salutē hoīs viatoris. vtruz
aut grā ibi sumat vlr p grā iherēte aīe
siue an gnālī ut exp̄ssū ē. ut. s. significz
effectū dei gratuitū 7c. **I**n mā de eucha-
ristia patebit. qz ibi res sacfz n̄ ē aliq̄ grā
accntalis iherēs aīe. suppleri aut debēt
oīe specificātes signū puta ex instōne s̄
signū signās nālī 7 efficacitē p̄tra signuz
equocū 7 siḡ sequēs nālīter signatū.

Ad primum argū

mentū dico q̄ l'z fundamētū h' reiois p̄la
iccludat ex q̄b' nō sit p se vnū. ut pbat d̄
successiuo 7 pmanēte. tñ n̄ seq̄t qn sacfz
q̄m ad suā formalē rōez sit p se vnū. **E**t
si arguit s̄ h'. qz relo nō ē p se vna n̄
si h̄eat fundamētū vnū. **Q**z si forte
h' eēt vez d̄ reioib' realib' d̄ q̄b' ē du-
biū. qz forte i multi trahētib' vnā nauē
ē vna relo trahentiū ad vnū traciū. tñ i
reioib' rōis ppō ē manifeste falsa. qz q̄tū
cūqz diuersa p̄t pcurrere in fundamētū
vnt' reiois rōis. n̄ enī oī nūsi q̄ mltā ibi
p̄cipiant q̄si vnū i ordine ad aliq̄d signa-
tū. **H**oc pz. qz h' reiois vnt' q̄ ē signare
mustū bonū. bñ pōt eē fundamētū totū
istd̄. s. circūl' cooptus solq̄s hedere i cru-
ce positis 7c. ita ē multae oīones p̄tēte.
vl' vna rō ex multis syllabis q̄ nihil vnū
p se faciūt sūt fundamētū vnt' reionis h'
q̄ est signare deo inē aliq̄ q̄ sibi intrūfice
insūt cū tñ illud signatū sit vnū 7 idem
simplicissimū. **A**d ar. 2. m. 2. 3. m. pz ex oī
c'is in explicatōe diffinitōis m̄grī. **A**d
4. m. pōt patē ex illis. qz qd̄ vna diffinitō
nō expmīt alia expmīt. vt sic ex oib' col-
ligēdo qd̄ sparsim inuenitur in singulis
possit haberi vna diffinitio completa.
qualis est illa supra posita.

Abito d̄ sacra

mētū qdditate. q̄ro de ei' insti-
tutōe. vtz p tpe c' cūqz legis a deo date
debuerit institui aliq̄d sacfz. q̄ n̄. qz n̄
legim' d̄ aliq̄ sacfz instituto a deo p tpe
legis n̄ae. sacfz aut n̄ pōt institui nisi a
deo. fm ei' diffōez. q̄ 7c. **C**onfirmat per
s̄re. moī. 4. lī. 7 ponit de consec. dī. 4.
Qd apud nos valet aq̄ baptismi h' egit
apud veteres vl' p puillis sola fides. vel
p maiorib' vtus sacrificij. q̄ n̄ fuit apud
eos sacfz. **S**z maior videt eē necitas pro
aliq̄ lege rō sacfz s̄ morib' q̄ aliq̄d aliō
Ite de' nō est cā. nec dat directe occasio
nē creādi hominī. **S**z i sensibilibus esse

salutē ē directe occasio errandi. qz. f. cre
dendū aliqd nūminis esse in talib' sensi-
bilibus. 7 p pñs idolatrādi. g deus nō
instituit aliqd sensibile ut in eo vel p il-
lud esset salus querēda. **Itē** deus non
imēdiate sed p ministrū aliquā legē de-
dit. p3 de lege mosaica p totū. g sūl d le-
ge euangelica videt q institui potuit vlt
ordinari illud sacrm p aliū ministrum
7 nō necio imēdiate a deo. **Itē** cū ples
leges fuerint a deo date. si cuiusqz tpe fu-
erit sacrm a deo institutū. g aliud 7 aliud
qz si sacrm legis pōis remāssisset tpe le-
gis posterioris: nō fuissz aliud institutū
p lege posteriori. **Sed** pñs est incōuent-
ens. qz vox semel iposita ad significādū
semp manet significatiua eiusdē. g mul-
tomagis signū semel a deo ipositū sem-
per manet significatiuū eiusdē. **Contra.**
Aug. 3 faustū. 19. In nullum nomē re-
ligionis coagulari pñt hoies nisi aliqz
signozum velut sacramentozum visibi-
lium consortio colligentur.

Quid quatuor sunt

vidēda. Primo q sacrm aliqd fuit in-
stitutū. 2° a quo. qz imēdiate a deo.
3° an p tpe cuiuscunqz status vie post
lapsū. 4° an aliud 7 aliud p statu alte-
rius 7 alterius legis. **De pmo** dico q sa-
cramētū debere institui nō pōt. pbari
necio neqz a pōri. qz deus extra se nihil
agit necio. neqz a posteriori sic a fine. qz
absolute possibile esset effectū inuisibi-
lez haberi sine tali signo. **Sed** q pgruū
fuerit sacrm institui pbatū rōne sūt illi
que posita est in pcedēte qōe. in pmo ar-
pbatē possibilitatē sacramēti. **Cōgruū**
enī est effectū inuisibile causandū a deo
ordinantē hoīem ad salutē signari p ali-
qd signū sensibile ut viator indrens co-
gnitionē ex sensibilib' effectū illū inuisi-
bile certius cognoscat. nec solū cōgruit
esse signū h' effectus quasi speculatiuū.
p qd. f. possit haberi pceptus in intellēu
de illo signato. ut hō signat nām huma-

nā. sed signū quasi practicū. f. qd signat
signatū eē vel fieri. nec adhuc signū pra-
cticū dubiū seu equocū vel incertū. qz
7 si p tale signū duceret hō in cōgne fieri
h' effectus. nō tñ appetēt illud signū st-
bi adhiberi ppter incertitudinē signi re-
spectu fieri signati g talē effectū signifi-
cari p signū practicū certū 7 efficac fuit
cōgruū. ut 7 hō ex tali sig effectū pmo-
scat. 7 i tali signo effectū ardent querat.
nec tñ pgruit signū illud eē certū certitu-
dine demonstratiua. sed qsi ut in plibus.
Sicut enī in speculabilib' aliqd signū ē
certū 7 necessariū. aliqd ut in plibus. p-
posterior. sic posset signū practicū hie
certitudinē qsi necessariā: si ipm vlr 7 q-
si necio pcomitet fieri effectus. vel certu-
tudinē ut in plibus si ipm pcomitaret ef-
fectus ut in plibus. nō fuit aut cōgruum
eē signū aliqd certū sensibile p- qz cum
illud signū sensibile dbeat adhiberi ab
hoie. sequeretur q in ptate hois eēt signū
aliqd ad qd de vlr caret illū effectū inui-
sibile. qd auferret a suscipiēte debitā p-
parationē. sufficēt enī sibi q qlitercūqz
indispositus illud signū susciperet. **Non**
gruit igit effectū talē inuisibile significari
per signū sensibile practicū certū certitu-
dine ut in plibus. i. semp. nisi indispo su-
scipiētis ipediat. 7 h' signo nāliter prece-
dēt fieri signati. ut sic susceptio signi sit
qsi dispō ad signatū. **Has** aut oēs p-
ditiones q. f. sit practicū certū ut in plib'
7 pcedēs nāliter fieri signati itelligo per
hāc p-
dōem efficac. tale autem signum
nō pōt eē aliqd sensibile significās nāl-
qz nullū sensibile habet efficaciam nālē
ad effectū inuisibile. g pgruit q sit signū
institutū siue ipositū. **Sic** g hī fm totā
rōem sacramēti q pgruū fuit sacramē-
tū institui ppter cōgnem 7 desiderium
causandū in viatore respectu effectus in-
uisibilis. 7 h est rō quam tangit mgt in
lra. f. ppter eruditionē. alias duas rōes
tāgit. ppter. f. exercitātōz 7 humiliatōz
quam expōnem tangit in lra. 7 iste tres

rationes pcludūt rōez institutionis sacri
ex pte cuiuscūq; psonae puatē. **E**st etiā
alia ratio que tāgit illā pgruitatē ex pte
totius punitat. **O**gruū est. n. omib?
viatoribus vni? secte aliqbus signis ex
terioribus cōicare 7 puenire. p que etiā
ab alijs alterius secte distinguat. **N**ā ex
talibus signis noscīt hō qd est sue secte 7
quis alteri? h° aut expedit. quia q sciūt
se eiusdem secte iuuāt se mutuo ad ob
uationē eius. 7 q sciūt se dissilis secte vi
tant se mutuo tāq mutuo se impediē
tes. tale aut signū vnitiuum eoz q sunt
eiusdem secte 7 diffinitū ab alijs expe
dit esse practicum respectu alie? effectus
inuisibilis ptinend ad obseruatōez secte
Sic q pz q nēctas pbari nō pōt. s3 cō
gruitas pbat p rōez. factū aut pbat p
auctē vt tangēt in 4° ar. qz auctes non
loquūtur de sacro in cōi sūpro sic h ad
huc tractatur. s3 loquūtur in spālī de ta
li 7 tali sacro dīs vl talis legis.

De secundo

nō q signū pbat
et alio hō q signū
pbat signū. et
alio hō q signū
signū. et pbat

Dico q aliū
de signū pra
cticū h3 q significet practice signatū 7
aliūde q sit certū signū. qd pz. qz possi
est qñq; aliqū nō vacē vti illo signo. si
gnationē. n. h3 ex instōne s3 q sit certū
nō h3 nisi ex determinatōe alie? cāe coop
antis illi signo ad cāndū significatū. v.
grā. si ab aliquo legislatore instituatur
in policia sua p sig pacis tactus manus
vl hī. 7 si ex ista impōne h3 istud signū
qd practice significet pacē: tñ si alius nō
verax pōt vti isto signo: istud signū non
est certū ex impōne legislatoris s3 rema
net equocū. qñq; s. verz qñ h3 pcomitās
signatū. qñq; falsū: falsus. n. vti istō sig
siue signato sicut vteretur signo specula
tiuo beniuolentē sine signato. dicendo
cedo tibi dilectionē meā hñs aliud sc3
oppositū in mente. **A**d oppo^m sacm
7 practice significat effectū practicu cāri
in illo cui adhibetur. 7 sic signat q est si
gnū certū vt in plibus siue regulari q
tū est ex pre er? **Q**uātū ad signatōem

autem possibile esset q institueretur ab
aliqua creatura. quia sic posset homo i
ponere signū speculatiuū effect? dei. vt
pz de ista oīoe. deus causat grām in aīa
ita posset imponere signū qd practice si
gnaret deū inuisibilē agere s3 nō posset
dare illi signo qd ēēt regulariter certum
nullus. n. pōt dare certitudinē alicui sig
practico nisi in cuius potestate est posse
cāre signatū illius signi. solus aut deus
pōt se deīmiare ad causandū effectūz si
bi. ppriū. q solus deus pōt dare certitu
dinem signo practico sui effect? . sic q pz.
q a deo solo pōt institui sacm quantū
ad signū certum. inquantū aut absolu
te est signū practicu posset institui ab ali
quo alio. s3 non congruit: qz institutio
talis signi esset oīo frustra. cū ex impōe
nunq sine aliquo extrinseco posset hē
veritatē cū nō sit in potestate imponēd
nec vtētis. **N**ec pgruit q deus pmittat
inferiori se instituere sacm inqritū certū
signū: ne deus ēēt approbator signi falsi
vl equiuoci. pōt tñ sacm inquantū sig^m
7 inquantū certū ab alio a deo pmulgari
vt a pcone. sed ista pmulgatio nō est in
stitutio: s3 psupponit instōem. **E**x isto
pz an instm ex instōne sua hēat efficac
am. si. n. intelligat institutio pēsse impo
sitio ad signandum practice. dico q nō.
7 patet ex dictis. si aut intelligatur isti
tutio determinatio quedam volūtati ipi
us instituentis ad cooperandū illi signo
que institutō nō est pēssa impositio: ad
signādum practice. s3 cū hoc determina
tio signi ad veritatē 7 ad certitudinem:
h° mō ex institutōe h3 efficacā h° est q
signatū pcomitetur istud signum. **E**t sic
in hoīe ēēt alius actus realit quo istitu
ret osculū vt sit signū recōciliatōnis. 7
alius act? q determinaret volūtatem ad
istud signatū causandū signo exhibito.
ita ē in deo alius actus rōis ad institu
dum signū sensibile ad practice signādū
effectū dei: 7 alius q determinat se realit
ad coopandum tali signo regulariter. i.

hō de m
pbat
co!

semper quando indispositio suscipientis non impedit. isti tamen duo actus simul concurrentes possunt dici vna sacramenti institutio completa inquantum est signum certum et distinctum a signo equiuoco. quod si hoc est de ratione sacramenti ut videtur ex illa particula efficax. sequitur quod de ratione proprie dicta est quod a solo deo possit institui si autem non est de ratione eius: quia accedit signo utrum signatum concomitet ipsum vel non. saltem ipsa perfectio supradicta rationi sacramenti que est veritas vel conformitas in signando ad rem signatam requiritur quod instituat a deo. siue quod deus determinat se regulariter cooperari illi signo.

De tertio articulo

apparet ex primo. Nam per quocunque statum in quo est morbus necessaria est medicina. et pro quocunque statu via maxime post lapsum congruum est hominem manuduci ad inuisibilia per aliquod sensibile. sed in omni statu via maxime post lapsum morbus est in natura. ergo pro omni illo congruum est aliquod institutum sacramentum. In speciali autem amplius pro tempore eiusdem legis et que vel quot tangetur inferius. hic enim tantum queritur in generali de quoniam sicut de alijs conditionibus pertinentibus ad institutionem. Ex hoc apparet quod in statu patrie nullum construit sacramentum quia tunc non indiget homo sensibilibus ut cognoscat intelligibilia pertinentia ad salutem suam. neque tunc indiget excitari ad querendum pertinentia ad salutem. quia est perfecte consecutus salutem. Pro statu etiam innocentie non fuit congruum institui sacramentum sicut post lapsum. quia tunc homo non potuit nisi ex sensibilibus cognoscere intelligibilia: tamen nullum sensibile fuit necessarium tanquam conferens ad salutem remouendo aliquod impedimentum salutis ut scilicet posset dici proprie medicina

An vero matrimonium quod certum est fuisse in statu innocentie fuerit sacramentum. de hoc inferius.

De quarto. Primo oportet videre quomodo sacramentum possit distinguere. et 2º ad propositum. De primo sciendum quod sacramentum vno modo distinguitur quia vox in significatione in sacramentum proprie et improprie dictum. Alio modo distinguitur quia superius in inferiora. et hoc quidem tripliciter. cum enim sit sensibile signum aliquod vel potest esse aliud et aliud sacramentum: quod aliud et aliud sensibile vel aliud sacramentum quia aliam significationem habet: et hoc dupliciter. vel simpliciter aliam respectu alterius et alteri signati: vel secundum quid seu imperfecte aliam respectu eiusdem variati secundum magis et minus. Ad propositum dico: quod in quacunque lege potest inueniri sacramentum distinctum primo modo. In qualibet enim lege sicut fuit sacramentum proprie dictum aliquod ex 3º articulo. sic fuit sacramentum improprie dictum imo multa talia. puta a principio genuflexiones inclinationes et prostrationes ad terram et huiusmodi. que possunt generaliter dici sacra signa et ita improprie sacramenta. hic etiam poterat esse eadem et multa alia in lege moysi et euangelij.

Et loquendo de sacramento proprie dicto: dico quod debuit esse aliud et aliud in alia et alia lege. et hoc non curando de alijs sacramentis. saltem hoc fuit congruum de eo quod instituebatur ut medicina contra morbum originalem peccati. debuit etiam esse aliud in ratione signis et ratione sensibilis instituti ad signandum. Primum probatur non quidem quod signatio esset simpliciter alia et alia respectu alteri simpliciter. nam ex quo in qualibet lege fuit medicina contra eundem morbum non fuit simpliciter aliud quod signabat per tale sacrum in alia et alia lege sed debuit significatio esse alia respectu alterius secundum minus et magis variati. Quod probatur quia in processu generationis humane semper creuit noticia veritatis. ut patet per Gregorium super Ezechiel. sed congruum fuit in lege

posteriori signū institutū euidentē signare signatū. lex aut posterior sp fuit pfectior. qz de ordinate agēs pcedit d im pfecto ad pfectū. lex aut pfectior regit adiutoria pfectiora ad sui obseruatōem g lex posterior debuit hñe sacm signās pfectiorē grāz. sic ergo pgruū fuit i alia ⁊ alia lege esse signatōem aliā ⁊ aliā manifestiorē in posteriori ⁊ respectu signati posterioris. **Ex** hoc sequit q docuit esse aliud ⁊ aliud sacm quātū ad sensibile signās. nā mag pgruū est ad signādū pfectiorē grām ⁊ manifestius signādum nouū signū imponi: q antiquū remanere. antiquū. n. ex pma impōe nullo mō potuit aliud signare q pmo. ipm aut pmiū seu idē sensibile poni in 2^a lege ad aliud signandū q pmo. vel alio mō signandū nō erat ita pgruū sic aliud imponi. vt pz etiā in signis practiciis institutis a nobis qd rōnabilius ē ad significādū pfectiorē effectū nrm ⁊ manifestius imponere nouū signū q antiquū remanere aut aliō prius impositum d nouo imponere.

Ad argumenta. Ad p^o mū dico q deus nō erat cā directe nec occasio idolatrādi. nō enī instituit illa sensibilia quasi in eis sit. vl crederet aliqd numis s3 instituit illa tanq signa effectū sui creādi. ex qbus cognitio ⁊ directio viatoris possit hñi ad grēdā salutē. **Ad 2^m** ar^m inferius patebit. **Ad 3^m** dico q nullus alius a deo erat legislator nisi sic preco pñunciās legē ⁊ ita potuit ē pñunciator sacroz h^o legis s3 nō institutor. **Ad 4^m** pz ex 4° art. qz aliud ⁊ aliō fuit institutū sacm p tpe alteri ⁊ alteri legi. saltē de illo sacro p qd fiebat pncipal distinctō legis a lege. qz in illo debuerūt hoies ei usdem legi ⁊ inter se puenire ⁊ ab alijs aliterius legis distingui.

Verum sit possibile aliquod sacm quātūcūqz pfectū hñe

causalitatē actiuam respēu grē conferē de. q sic. Aug. sup Jo. home. 80. ⁊ i. q. i. **Detrahe.** Que est vñus ista aq vt cor pus tāgat ⁊ cor abilitat. loq̄t de aq baptisimali. g illa cor abluir. cor aut. i. aia n abluir nisi p grāz vl grē cām. g zē. Itēz magr ponit in lra rōem sacri q ē signū grē ita vt eius similitudinē gerat ⁊ cā existat. ⁊ p hoc assignat oīam sacroz noue legis ⁊ veteris. qz illa veteris erat tm signa grē. ista noue le. nō sūt solū signa s3 cause g ē cām grē ē p dīctio ppletīua i diffinitione sacri pfecti. **Itē** in quadaz oīoe petit ecclia. p̄ficiat in nobis dñe tua sacra que p̄tinēt. **Ex** hoc arguit duplici. pmo qz petit grā ⁊ non petit iposibile. g est possibile sacra efficere grām.

2° qz inuit sacra p̄tinere qd petit. i. grāz. Non aut obtinēt eam formalit. pz. g v^o tualit aut cālī. **Contra.** Ber. in sermone de cena dñi. Sicut inuestitur canonici p l^m. abbas p baculū. eps p anulū. sic diuisiones grāz diuerse sūt tradite a sacris. pz q illa de quibus exēplificat sūt tm signa ⁊ nō cause. **Itē** Aug. 83. q. q. 53. Quedā sūt que de^o efficit p seipm si cut ē illuare aias. g ⁊ sic cāt grāz. Itēz si sacm cēt causa grē: aut vñuoca: aut equoca. nō vñuoca. pz qz nō pōt ēē grā formalit in sacro. nec equoca qz cā equoca est simplr pfectior suo causato. nobilius autem aliquid vel eminentius gratia non potest ēē in re sensibili vt in subiecto eius.

Iuxta hoc querit vtrū possibile sit in aliq sacro ēē aliq quā vñutē supnālē. q sic. Per Aug. aucte supradicta. Que ē ista vñus aque zē. Itēz medicina p̄tinēt forma lū vñutē aliquā actiua respēu sanitatis. Sacm ē medicina aie ⁊ hoc pfecta. g zē. Itē noua relatio nō aduenit alicui sine nouo fūdamēto pz. qz. 5. ph. ⁊. 7. Non ē motus neqz mutatio ad relationē nisi quia ad absolutū. nunc aut illud quod

ponitur signum sensibile in sacro habet relationē nouā q̄ in illo ē aliqua forma absoluta noua. illam dico supnaturalē vtutē nouam. **A**d oppositū. Si ponat talis vtus nō pōt poni p̄tinere ad aliq̄d genus entis. omis aut forma absoluta p̄tinet ad aliquod genus entis. q̄ p̄batio p̄ me. q̄ discurrendo p̄ omia genera n̄ pōt set p̄tinere nisi ad gen⁹ qualitatis. Sed nec ad illud. p̄ discurrendo p̄ omēs spēs eius. non. n. est habitus vl̄ dispō. nec naturalis potentia l̄ impotētia. nec passio vl̄ passibilis qualitas. nec forma ul̄ figura ḡ zē. **P**reterea ad idem sacm̄ q̄nq̄ p̄currūt diuersa sensibilia vt infra patebit in multis sacris noue legis. Sed idē accidēs reale absolutum nō pōt ēē in diuersis s̄bīs. q̄ non pōt esse aliqua vna vtus que sic sit forma absoluta realis i ta li sacro. **U**nus aut sacri est vna vtus zē. **A**d. omne accēs reale spūale ē simplr p̄fectius quocūq̄ accēs nālī. p̄bat. q̄ i illud non pōt cā naturalis. in istud pōt. z ista impotētia nō videt esse nisi p̄pter eminetiam effectus. si ḡ in sacris ēēt aliq̄ virt⁹ supernālīs: illa ēēt simplr nobilior omī qualitate naturali. ḡ in v̄bīs sacralibus alicuius sacri esset aliq̄d accēs absolutum simplr p̄fectius omni p̄fectōe intellectualis creature quod est inconueniens.

In istis questionibus

bus ē vna opinio tenēs p̄tē affirmatiuā. **Q**uantū ad p̄mā q̄onē dic. q̄ oēs cogūt p̄ponē sacra no. le. ēē aliq̄ mō cās grē. tuz p̄p̄t autem sanctorū. s. **A**ug. adductaz ad p̄ncipale z alioz. tū p̄pter p̄mune dictū q̄ sacra no. le. h̄ efficiūt q̄d figurāt z fm̄ istos sacra non p̄nt poni cā gratie sine qua non t̄m. quia cā sine qua nō q̄ nihil potest facere ad effectū efficiendo vl̄ disponēdo nihil cālitatis habz supra rem nisi sicut cā p̄ accidēs. sacramētum aut nō est causa grē per accidēs. tū quia nō poneret in eius diffinitione cū t̄m hic

ponat magr in diffinitione sacri. tū q̄ illud quod est p̄ accidēs non p̄tinet ad artē in porphīrio. **S**ancti aut de sacris tractātes p̄cise vl̄ p̄cipue tractāt de cālitare eoz respectu gratie. p̄. quia p̄ hoc sacramēta no. le. z ve. distinguūt vt oēs in l̄a. si aut z hec z illa t̄m significarent grām. l̄ ista possent p̄fectius signare q̄ illa: t̄m non esset distinctio in rōne cause z non cause. non. n. esset distinctio nisi per aliā z aliā rōnem signādī. q̄ nullo modo tribuit rōnem cādi z nō cādi. **Q**ualiter ḡ sacm̄ sit cā grē ponit sic. q̄ efficiens distinguūt duplr. vno mō ex p̄te effectus in dispositiū q̄d inducit effectū p̄mū z imperfectū q̄d induc̄ effectū p̄ncipalē. alio mō ex parte efficiētis in p̄ncipale z instrale. **I**nstrumentū aut duplīcē h̄ actionem. vnā ex nā p̄p̄ia. aliā put motū est a p̄ncipali agēte. z q̄n h̄z scōaz s̄l h̄z z p̄mā z p̄ scōaz attingit ad aliq̄d vltra illō ad q̄d attingit p̄ p̄mā. als nō esset instr̄. z illō ad q̄d attingit p̄ scōaz que ē eius iquātū motū ē vl̄ instrumentū aliquando est termin⁹ p̄ncipalis agentis. aliquando est t̄m dispō ad illum terminum. **A**d p̄positū. aq̄ per formam suam naturalem h̄z operationem p̄p̄iam. s. abluere vel madefacere corpus. **U**lterius autē inquantū est instrumentū diuine mie habet effectūz vltēriorem. non quidē ad grāz tanq̄ eā attingat etiam in vtute p̄ncipalis agentis. sed ad dispositionem p̄uiam. que in q̄busdam sacramētis est character. in quibusdam est aliquis ornatus aie p̄portō natus characteri. **S**ic ergo sacramētūz instrumentalī non agit ad gratiaz sed dispositiue. quia nec per actionem que est eius tanq̄ instrumentū attingit illaz sed dispositionem p̄uiāz. z fm̄ istos istō est p̄sonū dicto magistrī in l̄a. qui dicit q̄ homo non querit salutem a sacramētis quasi ab eis. sed per ea a deo. hec. n. prepositio a denotat causam agentem. per vero notat causā instrumentalem.

Thomas vii p
 cinda illa que
 ponit ubi sup

Secundus illa op.

dicitur ad secundam questionem . q in sacramentis est aliqua virtus supernaturalis . que non tantum est ordo ad effectum . quia virtus semper nominat principium agendi . principium autem actionis ut probatur . 5. phi. est aliqua forma absoluta . Qualis autem sit illa virtus ostenditur per distinctionem . nam virtus que est principium agendi semper proportionatur agenti . agens autem principale agit secundum exigentiam sue forme . ideo virtus actiua in eo est forma habens completum esse . Instrumentum autem agit ut motum ab alio . et ideo competit sibi virtus ut proportionata motui . motus autem est ens incompletum quasi ens medium inter potentiam et actum . 3. phi. et ideo virtus instrumenti in quantum est habet esse incompletum . non fixum in natura . sicut virtus immutandi visum est in aere in quantum est instrumentum motum a corpore . sed habet entia imperfecta que sunt in fieri solent intentiones communiter nominari . eo modo quo virtus in aere ad immutandum visum dicitur intentio coloris . virtus ergo spiritualis que est in sacramento in quantum instrumentum est in eo quasi in fieri tanquam ens incompletum siue intentionale . Et si arguitur quod in corpore non potest esse aliqua virtus supernaturalis . respondetur secundum dicta . quod licet non posset ibi esse virtus supernaturalis secundum esse completum . potest tamen ibi esse secundum esse incompletum per modum intentionis . sicut exemplificatur in multis . Primo quidem quia sic sermo audibilis causa existens discipline . secundum primum in principio de sensu et sensu . continet quodammodo intentiones anime . cuius conceptiones quodammodo exprimuntur per sermonem . Secundo sic . Virtus artis est quodammodo in instrumento motu ab artifice . Tertio sic . In motu corporis celestis est quodammodo virtus

substantie separate mouentis secundum philosophum . Quarto sic . semen agit in virtute anime . ut dicitur . xi. de animalibus . et tangitur a Com. 7. met. c. xi.

Contra istam op.

Quantum ad illa que ponit ad primam questionem arguitur primo sic . Creatura non potest agere instrumentaliter ad terminum creationis secundum ipsum . et hoc ut dicit alibi maxime verum est de substantia corporea cuiusmodi est sacramentum dispositio autem proxima ad gratiam qualem ponit est terminus creationis . minor probatur . quia illa dispositio est simpliciter forma supernaturalis . et que libet talis eque non est educibilis de potentia naturali subiecti recipientis . eque etiam subiectum est in potentia obedientiali ad quamcumque talem formam . Item ista dispositio respectu gratie cum secundum ipsam sit necessitans respectu gratie quando non est impedimentum in suscipiente sequitur quod simul fiant in anima non indispota ista dispositio et gratia . ista ergo dispositio fit in instanti sicut et gratia . Hoc etiam patet . quia non est successio in inductione alicuius forme nisi penes partes mobilis . vel penes partes ipsius forme . neutrum autem est hic . primum non . quia subiectum est indiuisibile . Secundum non . quia tunc gradus forme non possent esse nisi talis dispositio fieret continue maior et minor . sed possibile est in aliquo suscipiente sacramentum minimam dispositionem induci . si cut et minimam gratiaz infundi . ad istam autem gratiam non requiritur nisi minima dispositio . non est ergo ibi successio penes gradum secundum quos dispositio successiue inducatur . Patet etiam tertio illa propositio . quia instrumentum non agit nisi in virtute principalis agentis . ergo si instrumentum potest agere in tempore ad istam dispositionem : sequitur quod deus agat in tempore vel successiue ad

Thomas
 vii p
 cinda illa que
 ponit ubi sup

eandem. consequens videtur inconueniens. tum propter infinitatem potentie agentis. tum propter summam capacitatem suscipientis non habentis contrarium. sic ergo supponatur ex istis tribus propositionibus. quod illa dispositio preuia ad gratiam quam ponunt inducatur vel induci possit in instanti. sacramenta autem non possunt habere actionem suam in instanti. probatio. quia communiter in sacramentis requiruntur verba multa. ut patebit inferius. illa autem non possunt habere esse in instanti. ergo in tempore. quare nec agere actione sua naturaliter. ergo nec supernaturaliter. quia finem eos quando instrumentum habet actionem excedentem suam virtutem habet etiam actionem propriam. **Si** autem fingatur aliquam unam syllabam totius orationis instrumentalem habere esse in instanti quod ideo fictio est. quia formatio huius syllabe est cum motu locali aeris. et motus non est in instanti. **Adhuc** non saluatur propositum. quia aut illa esset prima syllaba. aut ultima. aut intermedia quaecumque ponatur. ex quo illa habet actionem et dispositionem illamque causatur in instanti et nulla alia. sequitur quod illa sola sufficeret: et inter omnes alias haberet rationem sacramenti. quia omnes alie preter illam nec instrumentaliter nec quocumque modo agunt dispositionem illam preuiam. quod est inconueniens. quia in tali oratione sacramentali nulla una syllaba ponitur sacramentum. sed tota oratio. **Quod si ultra** fingas ultimam syllabam esse instrumentum completiue et habere actionem istam que attribuitur sacramento non in virtute propria. sed in virtute omnium precedentium. sicut ultima gutta in virtute omnium precedentium cauat lapidem. 8. phil. **Quod** nihil est. nunquam enim in talibus ultimum completiue causat effectum in virtute precedentium. nisi quod precedentia dereliquerunt aliquam dis-

positionem preuiam ad illum terminum hic autem syllabe precedentes nullam dispositionem relinquunt ante ultimam. 8. 7c.

Item in aliquo sacramento. scilicet eucharistie non videtur ista causalitas esse possibilis. et hoc siue loquamur de sacramento pleno. scilicet eucharistia iam consecrata. vel de ipsa consecratione sacramentali que est via ad sacramentum. nam primo modo loquendo species illa panis non videtur esse causa instrumentaliter attingendo effectum. scilicet existentiam realem corporis christi hic. neque aliquam dispositionem ad illum effectum. **De consecra-** etiam patet. quia illa verba prolata non attingunt transubstantiationem qui est terminus principalis huius consecrationis. cum illa transubstantiatio non fiat nisi virtute dei infinita. quod eque vel magis patet quod de creatione. neque attingit aliquam dispositionem preuiam ad illam transubstantiationem. quia aut illa dispositio esset in pane. aut in christi corpore. neutro modo potest dari. non enim in corpore. quia iam non esset dispositio nec in pane. quia cum illa dispositio esset necessitans ad transubstantiationem esset in eodem instanti cum transubstantiatione. et tunc in illo instanti esset panis. quia quando est dispositio ad eius subiectum. simul ergo esset panis in eodem instanti in quo est illa dispositio et transubstantiatio. quod includit contradictionem. **Similiter** pura fictio videtur esse quod per ista verba hoc est corpus meum. magis alteretur realiter panis. quam per alia verba prolata. scilicet iste panis est albus. et huiusmodi. cum sonus non habeat virtutem aliquam ad causandum alterationem realem in pane. **Possent** etiam argui ut prius quia illa verba sacramentalia habent esse in tempore. ergo et actionem suam precise in tempore. illa autem dispositio ad eucharistiam si fingatur non potest poni causari in tempore propter similes propositiones que supra tacte sunt in tertio articulo.

In pposito etiā est rō spālis. qz vba cōsecrationis eucharistie nō pnt hīe actōez respectu trāsbationis seu dīspōis necie ad trāsbationē. qz nō prius agunt circa passūz q tangāt ipm fm eos. 7 hz phm 7. phy. d similitate agētis 7 passi. nunc aut in instanti pplete plationis nōdum spēs illoz verboz tangūt spēm panis. qz multiplicatio subiecti n fuit nisi i tpe fm phm in de sensu 7 sen. obiectōne penultima. g p tps post instans vltimū cōplete plationis verboz nōdum trāsbatio facta est nec dīspō pua ad ipaz. g panis p totū illud tps pmanet. qd est ptra cōez op. d eucha. **4°** arguit q ista op. ponit pluralitātē sine necitate. qd est ptra doctrinā phoz. p3 p^o phy. de opi. **Del** lūsi 7 etus cōmendatōne vltra Anax. 7 3. de ania. 7. 7. phy. q natura nihil facit frustra. semp enīz si sufficit paucitas ad saluandū apparentia est magis ponēda sed talē dīspōez fieri in sacris oīo videt supflūū. nec h^o pluralitatis videt eē ali qua necitas ut patz in euca. qz purissīma fictio videt eē ponē ibi aliquā dīspōnem pcedentē. vel iter spēs panis q sunt sacrm. 7 iter existentia corpis xpi que ē res signata. **In** alijs etiā sacris h^o pbat. nā in illis que nō impmūt charactē nulla necitas videt ponēdi illā dīspōem que dī ab illis ornatus. imo h^o videt cē ptra cōem doctrinā theologoz. **In** qui buscuqz enī sacris impmūt dīspō ad effectū pncipalē. si ppter obicē in suscipiente nō causat tūc effectus finalis cessante obice sufficit dīspō ad illū effectum pncipalem. apparet in sacris impmētib^o characterē. q ppter hoc nō sunt iterabilia. sed in fide penitente cessante fictōe nihil est qd sufficiat ad effectum vere penitentie. alioquin non oporteret talē fictē cōfessum de eisdem peccatis iterum confiteri alias g in tali sacro nulla impmūt dīspōitio qst necitans ad effectū sacri.

Contra op. istam.

Quantū ad scdam qōnem arguo sic p^o Illa vltus supnaturalis si sit in sacramēto. aut est ibi indiuisibiliter. i. aut tota i toto 7 in qualibet pte. aut tota in toto. 7 pars in pte. nō p^o. qz inter oēs formas pficientes materiā sola intellectiua poit talis. **Nō** 2°. qz tunc extenderet p acciō in sbo qd est ptra rōem vtutis spūalis. **Item** in sacramētis cōlter requirunt verba multa. ut patebit iterius. vel g i qualibet syllaba esset eadē vltus oīno. vel in alia esset alia 7 alia vltus. **Si** p^o opterz dīcē q idē acciō migraret de sbo i sbo 7 maneret postq sbo deficit. **Si** 2°. sequeretur q sacramentum plstiens in tota oīone nō habet aliquā vtutē vnā. **Et** si dīcas q habz aliquā vtutē aggregatā ex multis vtutibus multaz ptiū. h^o im^o probat p ar^m 3^m ptra op. ad qōem pcedentē. nō enī eēt dare que istaz vtutum eēt p^m causandū illū effectū spūalem in aia. nec videt pbabile q sacramentum vnū formaliter: cum h^o rō formalis sit ex rōne vtutis supnaturalis: hēat tot vtutes supnaturales aggregatas. **Item** q^o ro quādo ista vltus supnālis catur i illo sensibili ptinēte ad sacramētū. aut ante applicatōne ad actū siue vsū. aut in ipa applicatōe. si ante g causatio eius est pure miraculosa. qz est per actū diuinū. 7 nō p aliquā dīspōnez ppetuā siue firmatā cum ecclia. nam nō seqtur ad aliquid ppter qd possit dīci quasi pns nālī sine miraculo. sic de aiatiōe. si vero causet in applicatōe ad vsū videt incōueniēs nullū enī instrumētū formalr ē iō aptū ad vsū qz aliqz vtrū co ut instrumētū. p3 hoc inductiue 7 rōne. **Naz** idoneitas instrumenti pcedit nālīter vsū instrumēti ut instrumentū est. nō enī qz imergo purum siue vtor aliquo sensibili ad actū sacramēti iō recipit illā vtutē spūalē. nō est g dare qn recipiat. **Ultimo** arguitur sic prius. q hīc ponit pluralitas sine necessitate. non enī patet aliq necessitas talis vtutis que fingit in sacramēto. neqz

fm rōem nālē manifestū est. neq; fm fī-
dem. quia sicut sequēti rōez nālē nō sūt
ponenda plura nisi q̄ rō naturalis p̄clu-
dit. ita sequenti fidem nō sūt ponenda
plura q̄ ueritas fidei req̄rat. ueritas autē
fidei nō requirit ponere talē v̄tutē super
nālē in aq̄ uel in v̄bis. patebit inferi. nec
aliq̄ rō cogit ad istā plitātē ḡ 2^m. **Ex**
pla q̄ adducta sūt de v̄tute recepta in in-
fīro nō p̄cludit. p̄m de sēsibili sermone
accipit manifeste falsū. nā sermo audi-
bilis nō h̄z in se formalit̄ aliq̄ intētiōem
aīe. quod p̄bat. quia sermo nō ip̄ositus
ad signandū nullā talem formā h̄z in se
p̄z h̄ oībus. p̄ impōnē autē n̄ recipit ali-
quā absolutā formā nec relōnē nisi for-
te rōis. **H**oc etiā p̄bat aliter. q̄ eodez
existente agente p̄ncipali et infīro suffi-
ciente seq̄tur eadē actio. Sed si latin⁹ p̄-
ferat v̄ba latina greco idē est agēs p̄nci-
pale et infīrm. qd̄ esset si loqueret aliq̄ la-
tino tñ nō seq̄tur effēs. q̄ null⁹ p̄ceptus
cātus in greco audiēte. ḡ ille sermo non
erat infīrm ex se ad causandū aīe con-
ceptum in audiēte. **F**allit d̄ ex^m. p̄ tanto
q̄ sermo audibilis est signū remēoratiōis
respectu p̄ceptus. ita q̄ facta imutatiōe
sensūs ab ip̄o sermōe et v̄lteri⁹ intellecta
nā eius inq̄m talis nā est intellect⁹ cogi-
tens ip̄m eē imp̄ositū ad significādū ta-
lē nām ex collōne et ad illud aliud: itel-
ligit illud aliud nō ita q̄ sermo p̄ aliq̄
formā causet p̄ceptū de aliq̄ re s̄z sermo
est p̄uius ad p̄ceptū de re qui causat per
p̄p̄riā sp̄ez rei v̄l fantasīa in aīa. qd̄ p̄z
q̄z quantūcūq; sermo p̄feret si audiens
nō h̄iet in se sp̄ez rei. plate nullus p̄cep-
tus causaret in eo de illa re. vñ p̄ voces
nō intelligimus res nisi quaz habemus
sp̄es. sed q̄ actualiter eas p̄siderem⁹. h̄o
est p̄pter collōnē signi ad signatū. 2^m
ex^m de infīro artificis nō p̄cludit. valde
enī imp̄robabile videt q̄ aliq̄ forma to-
tiens causaret in terra q̄tiens mouet ab
artifice et totiens desinat esse quotiēs de
finit actu moueri. 3^m ex^m de motu nō

cogit. quia quōcūq; s̄be causent a celo
salte motus localis celi nō pōt eē forma
le p̄ncipiū. pducēdi eas. **E**t aliter d̄ 4°.
exēplo de gnātōe aīaliū. q̄re. 2. li. di. 18.

Ad primam ergo

q̄oem ē alia opinio. q̄re in henf. q̄libet.
4. q. vltima. **C**ōtra istā opi. d̄ nō ē
aliū fm eēntiā p̄ntiā et potētiaz in sacro
q̄ in alio corpe. ḡ si ponat alr h̄o nō est
nisi ad aliquē effectū causandū. s̄z q̄ sic
sit ibi nō pōt eē p̄ aliquā calitatē sacri.
sacrm autem nullo mō est causa deū. de
terminās ad causandū effectū sibi. p̄p̄ū
ḡ tñ est ibi h̄o mō alit̄ q̄ in alio corpore
ex determinatiōe p̄p̄ie voluntat̄ q̄ oīs
poit sic opari. hec at dispō manifestā ec-
clesie d̄ p̄missio vel pactio. ḡ nihil aliū
dicit ista opi. q̄ illud de opinione alia. s̄
de pactiōe.

Ad primam ergo

questionem dico q̄ cū necessitas eoz q̄
sunt ad finē sumatur a fine et fm oēs lo-
quentes de sacris finis sacri ē gr̄a. v̄l ali
quis effectus dei inuisibilis disponens
hoīem ad salutē. et iste finis possit suffi-
cienti haberi eo mō quo h̄z p̄ sacrm abs
q̄z hoc q̄ dicat sacrm h̄re aliquā actōez
p̄p̄ie dictā siue respectu gr̄e quā nō po-
test attingere cum illa creet: siue respectu
dispōnis sup̄naturalis p̄uie q̄ illa etiāz
crearet seq̄tur q̄ non sit ponēda talis ac-
tio cū nec ista pla sint necia nec manife-
ste ponibilia. **Q**ualit̄ autē cū h̄o saluet
q̄ sacra sunt cā gr̄e nō tñ p̄ accidēs. et q̄
p̄ sacra habetur gr̄a sicut sancti loquūt
dico breuiter q̄ oīs dispō necessitas ad
formā q̄ non est rō receptiui pōt dici qd̄
ammodo cā actia siue cā instrumental
respectu forme. ip̄m autē sacramentū si-
ue susceptio sacri est illis dispō et imedi-
ata non causās aliā mediā in se et gr̄az
ḡ ip̄a pōt dici qd̄ammō cā actia v̄l istra
lis respectu gr̄e. maior p̄batur p̄ exēpla
et p̄ rōez. **E**t 2^m ex^m istū est q̄ absolute

fm̄z p̄nti est
gr̄a

Sacramentū p̄nti
cāp̄t et tñe dis-
pōnis et tñe p̄nti
mōdū et q̄re

cedit q' merita sūt cā instralis respectu
p'mj. 7 q' p' merita acq'rīt p'miū. tñ me-
ritū nō cāt actiue p'miū in se. nec aliqua
dispōez mediā. sed solūmō ip'mmet ē dī
spō p'ua ad p'miū. nō tñ rō receptiui.

Aliud ex^m. mot' aliq' mō ponit cā respe-
ctu terminū. 7 vere 7 p'pe cedit q' p' mo-
tū acquirat termin'. 7 tñ mot' nō habz
actionē aliquā ad cāndū iminū. neqz ē
dispōz intermediā. s3 ip'met ē dispō p'x-
ma ad terminū. nō tñ rō receptiui. **Prez**
maior eadē p'bat rōne. qd ē cā p'oris nō
pp hoc ē cā posterioris. nisi illud mediū
sit cā tertij. 7 hoc aliq' mō in codē ordie
causē. agēs causās dispōnem p'ximā ad
formā s3 eos cedit ē aliq' mō cā respe-
ctu forme. o3 q' dispō p'xia ad formāz
reducāt ad genus cāe efficiētis respectu
forme. **Aut q' modus iste. q' susceptio sa-**

Susceptio p'miū
q' p'pe ad effectū
signatū p' p'miū
p' p'miū p' p'miū

c'ri est dispō necitans ad effectū signatū
p' sacm nō qdem p' aliquā formā intri-
secā p' quā necio caret terminū. v' aliq'
dispōez p'ua. sed tñ p' assistētiā dei cau-
santis illū effectū. nō necio absolute. sed
necitate respiciēte pōz ordiatā. dispōsu-
it enī vlr. 7 de hoc ecclesiam certificauit
q' suscipiēt tale sacm ip'e p'ferret effm
signatū. nec obstat q' susceptio sacri est
aliqd circa corp' ip'ius suscipiēt. grā at
cāt i aia. qz suffic q' dispō 7 forma sint i
codē supposito. 7 maxie qñ dispō nō est
dispō ex pte rei. s3 i ordie ad agēs volū-
tarie cāns iminū. **Ad intellectū** h' scien-
dū q' istz cōiūtime acceptū extēdit qñqz
ad cām scōaz. ut tactū ē i p'. q. p'pe aut
ut distinguīt cōtra causam scōam. qñqz
vero accipit p' eo qd ē p' p' quā totum
agit. 7 sic loq'itur p'hs vocas. 2. de aia or-
gana sensuū 7 aliaz potētiaz istra siue
p'tes p' quas totū opat tales opatōes.

Justo enim
motu
p' p'miū
p' p'miū

Alio istz dī cā actiua ad dispōez p'ua
3° dī istz sic istm in arte. 7 ab isto p'
tractū ē h' vocabulū. De isto at dubiū
ē an sit actiū p'pe. 7 videt p'babili' q'
n. **Serra** enī n' h3 i se nisi q'ritatē figurā
7 motū locale. de qb' oib' p3 q' nō sunt

forme actiue. 7 p'bat qz alr mathemati-
cus p'siderādo q'm figuratū n' ab strahēt
a motu. si aut ponat q' duricies sit qua-
litas actiua. h' uihil est. qz si deus d' pō
absoluta aliq' q'm molle p'seruaret i ea
dē q'litatē 7 figura mouēdo ip'm localr
eque diuidēt aliq' corp' sic mō instrm
duz diuidit. g duricies q' ē q'litatē nō est
formale p'm agendi. apparet tñ eē p' eo
q' ē qdā ipassibilitas resistēs corrupēti.
manēt aut q'ritatē corp'is 7 figura non
mutato a' nec corrupto si localr mouet
o3 q' expellat aliud p'portionatū q'ritatē
sue 7 figure qd nō optēt si ei' q'ritatē
nō manēt s3 cedēt. sic ē de molli. **Proba-**
tur ē p'po^m. qz vbiūqz ē formalis incō-
passibilitas i crea' vñ illoz n' expellit
aliud actiue s3 tñ formāl. agēs aut in-
ducēs vñū effectiue expellit aliud effecti-
ue. corpa aut vident h3e incōpassibilita-
tē respectu vbi eiusdē. sicut q'litates p'rie
respectu eiusdē sibi. sic g idē agēs effectiue
inducit calozē. ita frig' expellit. nō autēz
effectiue caloz expellit frig'. s3 tñ forma-
liter. **Ita in p'po^o de expulsiōe** corp'is
ad vbi p' aliud corp'. diuisio aut ligni p'
serrā vel securi nō ē nisi qdā expulsiō p-
tiū ab vbi ad qd mouet securis ab ipso
artifice cōdendo. **Tenēdo** igit q' instra
artificialia nō sūt: formāl actiua s3 tñ
sūt receptiua cuiusdā effect' p'oris ordia-
ti ad effectū vltimū appet magis p'po^m
quō sacm pōt dici instrm s3 n' hēat vir-
tutē actiua p'prie respectu termi. sed sit
qdā effect' p'or ordinar' ad grām. **Et**
si dicat nō esse sile. qz sacm non suscipit
illū effectū supiorē sic securis recipit mo-
tionē h' nō obstat. qz sicut totū illō qd
recipit effectū p'orē pōt dici instrm. ita 7
qdā mō iste effectus p'it dici instrm. vere
enī pōt dici q' p' motōz serrē lignū diui-
dit. sacm aut siue susceptio sacri ē effēs
ille prior in p'posito. g rē.

Ad qōem secundā p3 p' idēz
q' nec manifeste
possibile nec necium ē ponē illā vlturē q'

Ad qōem
secundā p3 p' idēz
q' nec manifeste
possibile nec necium ē ponē illā vlturē q'

fit forma realis in sacro. ut qd eni toties generaret et corrumpere. nec p illa si poneret aliqd causaret in ania. nec causaretur ipsa regularit nisi ex pactone diuina cum ecclia. et sic sine tot supfluis in aqua et ania intermedys pot saluari q pacio diuina sit immediata respectu effectus conferendi recipiendi sacramenta. Si tamen si at altercatio ppter auctes de isto vocabulo vt: pr dicit q vt vno e vlti d potetia. 2o ce. et mu. vltimu at potetie signi practici est q significet efficacit h est pre uie et certitudinali. na n possit signo in qtu practicu e competere maior potentia tamen talis vtus pot pcedi esse in sacro. sed ista no est aliqua forma absoluta. sz tm relo cōformitatis ad signatu. Et siue ista ptineat ad eentia sacri. et tuc oportet ret q sacrm no tm includat rōnez signi cum suis differētijs. sed etiā aliq rōnez pformitatis ad signatu. que dī veritas i signo. et pz q istaz relorum vna accidit alteri. et quasi posterior fundat in alia p ori. pformitas eni in signo fundat et pos set esse signum sine ea. siue ista non ptineat ad rōnem sacri sed sit accēs conco mitans vt in plibus. saltem ista rō est illud vltimu d pō signi practici. et sic vt.

Ad primuz autem

dico q aqua abluit cor. i. aiam nō qdez causādo dispōz mediā inter ipaz et grāz abluentē. sed abluit tanq dispō pima et imediata ad grāz eo mō quo dī q meritū inducit beatitudinē. vt q sectio siue alia hō pparatio inducit sanitatē. si eniz causaret dispōnem ad grām et sic dicere tur abluere. adhuc oportet illā dispōez imediatius abluere. sicut argutū est sō ordie causaz respectu tertij. Ad m oī co q mgt in diffinitione sacri p hoc qd addit: et causa existit. nō aliō itelligit nisi q est signum efficac. per quod intendit q sit practicum certum et veruz et puiū naturaliter ad suū signatū. Per idēz oī co ad illud de distinctōne sacroz no. le.

et ve. nō eni distinguūt p illō qd neutri illoz potest cōuenire. s. actiue agē ad ali qd ipūale in ania. sed ista no. le. gratiaz causant tanq signū efficac. illa autē ve. le. nō. loquēdo de sacramentis. i. de ceri monijs illius. De hoc patebit in sequēti qōne. Ad aliud oīco. q si motio ferre esset dispō pima ad inductionē alicui forme. et nō ex natura alicuius motōis sed ex dispōne alicuius agētis simul co operant: posset rōnabiliter peti ab illo agēte q illa motio pficeret id qd ptinet hoc est dīctū. q sicut cōtinet illud tanq dispō pūta: sic pficiat illud. hō ē ad ipaz imediate seqt illud. hō mō ē i pposito.

Ad illa que addu

cuntur in pima op. patet ex istis. sacra mentum enim nō est tantū causa p acci dens. sicut nec ipse poneret ornatum vel characterem esse causā p accidens respe ctu gratie. imo sicut poneret illud causa tum a sacro esse p se dispōnem ad grām ita oīco q sacrm vt eius susceptio est dī spolitio pima ad gratiam. et p hoc pz quomō ponitur in diffinitione eius. et quomō pertinet ad artem tractantium de sacramentis. si enim aliquis confide raret incisionē vel aliquid huiusmodi inquantū ordinat ad sanitatē humanā diffiniret ipam et differentia assignaret p ipm ordinem. licet ipse ordo accideret nature rei in se. hoc mō sancti et docto res non curantes de baptisimali ablutio ne qrtum ad naturam in se. non magis q de natura balneationis cuiuscunqz p se considerant illud inqrtum ex instituti one diuina habet ordinem ad gratiam. et iō sic diffiniunt et dīas assignant.

Ad primum argu

mentū secunde. q. pz q vtus illa est effi cacia signi respectu signati. que efficacia non est forma realis maxime absoluta. sed est vitas signi practici virtuali pce dētis signatū. Ad m si sitas n possit

nisi ab agente voluntario induci. et ab ipso institueret aliquod signum quod esset efficax seu dispositio necessitatis ipsam ad inducendum sanitatem. illud signum esset medicina virtuosa non tamen per aliquam formam absolutam quod esset per se sanandi. sed tamen per ordinem efficacez. ad sanitatem. **Ad 3^m** potest dici quod quoties sacramentum est novum toties fundamentum est novum. et tunc non est ibi nova res sine mutatione fundamenti. sed illa mutatio non est ad aliquod absolutum in fundamento. sed ad esse fundamenti. **Vel** aliter dicitur potest quod res rationis potest esse nova in aliquo absque omni novitate absoluti in ipso. sufficit enim nova propositio absoluti ad alteram per actum intellectus. hoc modo potest deus dici dominus de novo sine novo absoluto in ipso. vel magis ad propositum potest nummus dici prius de novo. esse enim prius cum non dicitur nisi relatione rationis. sic nec esse permutatum per alio. esse enim permutatum non magis dicitur relatione realem quam esse datum. datum autem ut manifestum est cum dicat huiusmodi obiecti ad voluntatem non dicitur nisi rationis relationem in ipso dato. sic nec intellectus esse in obiecto intellectu.

Hic tamē. **Hec** est in cōdē talis h^o dī. in q^o magis deī minuat de circūcīssione: circa quā q^uis vtz in circūcīssione ex vi circūcīssionis p^{er}ferbat grā. q^u nō. p^{ro}batō. Ro. 4. Signaculū accepit circūcīssionis. glo. P^{er}tā ibi solū dīmīttebant s^{ed} grā ad bā opandū adiutrix nō p^{ro}stabat. **Itē** Aug. in psal. Ut qd deus repulisti i fi. **Alia** iquit de sacris ve. le. tū p^{ro}mittebat et lig^{at} nabāt. hec autē dāt salutē. s. sacra no. le. **Itē** circūcīssio non ap^{er}tebat ianuā sic vlt Beda sup illud. Lu. 2. Postq^u p^{ro}sumati sūt dies octo. habentī grāz p^{er} ianuā regnī. q^u eius ē heres. fm aug. d. tri. li. i. s. c. 19. Ipsa dīscīdit tū filios regnī et p^{ro}dūō nis. **Itē** p^{ro} rōez sic. Sacram nō cat nisi qd signat. Circūcīssio tū signat ablonēz et nō aliq^u p^{ro}positū q^u nō ē ibi nisi ablatō p^{ro}is a toto g^o rē. **Cōtra**. aug. li. 2. de

nup. et p^{ro}cu. et ponit de p^{ro}se. di. 4. Ex quo instituta est circūcīssio i p^{ro}plo dei ad purgationē h^o p^{ro}cti veteris valebat magnis et p^{ro}is. sic bap^{te} valere cepit ex q^u institut^{us} est h^o nō ēēt nisi ibi p^{ro}ferret grā g^o rē.

Itē Beda sup illud Lu. 2. Postq^u p^{ro}summati sūt dies octo. Idē salūtēre curatiōis auxiliū circūcīssio in lege agebat: qd baptis^{mus} t^{em}p^{or}e grē agere p^{ro}suevit.

Adic supponendūz

est tanq^u certū q^u p^{ro} circūcīssionē p^{ro}ctū ori gīnale debebat qd p^{ro} p^{ro} auctes scōz. Et ad hoc est rō p^{ro}grua. quia deus nullo tēpore reliquit genus humanū sine remedio necessario ad salutem: maxime illos quib^{us} ipse legē dedit vt p^{ro} eius obseruatā p^{ro}tingeret ad salutē. Frustra enī fuisset data talis lex sine tali remedio. g^o t^{em}p^{or}e le. mosaice dedit aliquod tale remediū obseruantib^{us} h^o le. Non p^{ro}nt autē attigere ad salutem sine deletōe originalis culpe. quod supponit ex. 2. li. g^o in illa lege instituit aliquod remediū s^{ed} illaz culpam. istud et nō aliud vīdet esse ibi institutum tanq^u tale remediū s^{ed} illā. iuxta illud g^o i. 7. Masculus c^{ar}o p^{ro}pucū rē

Et si obiciat q^u circūcīssio sit ex p^{ro}ib^{us} nō ex lege: quia data est Abrae circūcīssio et h^o p^{ro} multos annos. s. 400. añ le. mosaicam datā in monte synai. **Hoc** nō obuiat q^u sit remediū s^{ed} originale peccatum. q^u autē deus voluit illud instituire añ le. moysi arguit q^u nō sit remediū p^{ro}cise h^o le. sed nec lex illud euacuauit s^{ed} p^{ro}firmauit. **Et** ingrendū est an ex isto supposito sequat^{ur} necessario grāz in circūcīssione p^{ro}ferri. et q^u dīmīssio culpe et collatio grē siue p^{ro}uictim siue separatim non respiciūt nisi potentia diuinaz aliquid autē dicit^{ur} possibile deo dupliciter sc^{ilicet} fm potentia absolutā vel ordinataz **Ad**eo p^{ro} vīdendū ē an possibile sit deo de potētia absoluta delere culpā origīalē sine infusione grē. 2° an hoc sit sibi possibile fm potentia ordinatam.

Quantū ad primū

*Inter quod
et modum
collatū p
ad aliq
p quod
forma.*
vident aliqui dicere qd nō. et si rōnes cō-
cludūt: videndū est. pma est tal. Nō pōt
de aīa pctm deleri: nisi de immūda fiat
mūda. **3°** h nō pōt fieri nisi p aliquam
mutationem factā in aīa. illa autē muta-
tio erit necessario ad aliquāz formā po-
sitiuāz repugnantē culpe: et h absolutā.
qz ad relationem nō est motus nec mu-
tatio. **5°** p h. hui⁹ formāz absolutā repu-
gnantem culpe in aīa dico grām. **6°** rē.
2° rō talis est. In pctō diffōrmitas
opponit grē ut priuatio habitui. Sed
priuatio non pōt tolli a subiecto nisi p col-
lationē habitui oppositi. **7°** rē. **3°** rē
est qd aug. arguit qd culpa et grā oppo-
nunt sicut tenebra et lux in aere. **3°** rō
Culpa non pōt deleri nisi non iputet ad
penā. Si autē deordinatio eius mane-
ret necessario iputaret ad penā. qz ipsa
manens non pōt aliter ordinari qd p pe-
nā inflicta. **4°** culpa dimitti non pōt nisi
deordinatio eius tollat. illa autē non tol-
lit nisi p grām. **5°** rē. **4°** si culpa dimit-
tit diuina offensa remittit **6°** pctōr deo
reconciliat. **7°** per pns a deo acceptat. nul-
lus autē a deo acceptat sine grā. **8°** rē.
Et pfirmat: qz si nō ē inimic⁹. **9°** amicus

Contra istā conclu-

sionem arguo pmo sic. Quęcunqz sibi
inuicē repugnant circa idē mutuo se ex-
cludūt circa illō. **2°** cui plura repugnant
circa aliqō sōm illud pōt p qōlibet illo-
rū excludi ab illo sōo. **3°** culpe origina-
li repugnat rectitudo in puris nālibus
etiā sine grā. p3 de facto fm magrīm po-
nentē hominē a deo sic pditū. p3 etiam
de possibili rōne. qz si non posset nā fie-
ri recta rectitudine nālī et sine grā: tunc
grā esset nālīs. licet non nature lapse. tñ
nature in rectitudine propria institute.
illud enī est nāle qd psequit nām fm se.
4° sequit qd p solā rectitudinē nālem et si-
ne grā pōt culpa expelli. **5°** Si dicatur qd

rectitudo absolute potuit esse i natura
absqz grā. tñ post culpā non pōt restitui
nisi collata grā. **6°** Contra istud et simul
ad pctionem pncipalē arguo sic. forma
nō hñs eē alteri⁹ rōnis in sōo non h3 in-
sepabilitatē aliā a qdūqz. qz enī ē talis
forma et tale eē hñs. iō est sepabilis uel in-
sepabilis a qdūqz. **7°** forma nō h3 esse
alteri⁹ rōnis in sōo ex h qd ei⁹ oppositū
pcessit in eo: ut p3 de frigore et calore cir-
ca aquā. **8°** forma non h3 aliā insepabili-
tatē a qdūqz p h qd eius oppositū pces-
sit in sōo. **9°** rectitudo nālīs si nō pces-
sisset suūz oppositū posset separi a grā
p te. **10°** rē. **11°** rē quęcunqz fm formā ab-
solutā pōt deus hominē creare: talē et p
eīse pōt reparare p culpā fm formāz ab-
solutā. **12°** in pura rectitudine nālī pōt
hominēz creare. **13°** rē. maior pbat quia
culpa nō facit nām esse aliāz in se. **14°** nec
qd sit capax ei⁹sdez cul⁹ fuit pus capax
agēs aut diuinū pōt illi impmēre qdūcun-
qz cul⁹ ē capax. et h sine qdūqz qd nō in-
cludit in rōne illi⁹ impōssibi. et maxie si id
inclusuz sit posteri⁹ ipa forma impōssa.
Grā est hui⁹ respectu iustitie uel rectitu-
dinis nālīs. **15°** rē. **16°** Si instet **17°** maiorem
fm Jer. qd deus non pōt de nō vīgine facē
uīgine. et tñ a pñ⁹ pōt creare uīginez.
18° accepi i maiore qdūcunqz fm formā
absolutā. et sic nō ē instantia: qz accipien-
do qdūcunqz absolutū importatū p vīgini-
tatē. siue sit pfectio in mēte siue dispō in
carne totūz pōt de⁹ reparare. **19°** ultra istā vī-
ginitas dicit negationē quandā act⁹ pre-
teriti. ut. s. nunq̄ cecidisse mente uel car-
ne in pctm carnis. ex qd enī actus pterit⁹
non pōt de⁹ facere qd pterit⁹. vñ pñus. **20°**
ethi. c. ij. cōmendat dictū. Agatonis re-
cte dicent. h solo pūat deus ingenita fa-
cere qd scā sunt. et rō ē. qz nulla factio pōt
esse nō entis de aliq non ente. qz maxie
extēdendo factionē qdlibet ē uel entis de
nō ente. uel nō entis de ente: sicut in an-
nihilatōne uel entis de ente. pteritū autē
nō ē ens: et ipm nō pterit⁹ ē aliud nō

ens. q̄ nō p̄t ex p̄terito fieri q̄ nō sit p̄teritū. **¶** Si obijciat. si de totum illud ab solutū qd̄ est in v̄ginitate pōt restituere q̄ aureolā reddē. nā aureolā uidet cor respondere alicui p̄fectioni absolute in v̄ginitate pōt dici q̄ aureolā v̄ginitis est gaudiū accētale de sua innocentia. i. de nunq̄ cecidisse in illud p̄ctm̄ ad qd̄ cōit nā p̄na est maxie in adolescētia. **¶** Et si obijciat q̄ ista ne nō est gaudiū multū excellentis uel sp̄alis. **¶** R̄ sicut affirmatio est fugibilis seu odibilis: sic ne amabilis. Sic q̄ excellēs odibile ē fuisse lapsū i tale p̄ctm̄: ita ex caritate amabile ē dectabile ē nūq̄ cecidisse. Et si q̄ gaudiū eēntiale ē de bono positiuo imo maxio: tñ nō ē incōueniēs ultra illud addi aliqd̄ gaudiū accētale d̄ negatōe cui opponit affirmatō odibilis. multū enī addit d̄ gaudiū n̄ cecidisse i culpā ultra id qd̄ aliqd̄ h̄z d̄ h̄ q̄ p̄ culpā surrexit ad gr̄az. **¶** Cedo q̄ p̄ctones ultimaz rōnū q̄ de potētia absoluta posset de dimitte culpaz originālē nō p̄ferēdo gr̄az. et h̄ maxie cū gr̄a n̄ oppōat formalit̄ p̄ctō originālī nec mō dimittat illd̄ p̄ctm̄ p̄ colloz gr̄e nisi q̄ gr̄a icludit equalent̄ i acceptōe diuina iustitiā originālē q̄ formalit̄ opponit peccato originālī.

Ad argumēta pro

op̄. p̄cedēte. **¶** Ad p̄muq̄ cōcedo q̄ pōt fieri d̄ imūda mūda mūdicia opposita si restituat iustitia originālī quaz p̄uat p̄ctm̄ originālē. siue illud sit donū sup̄ additū nature siue sit rectitudo nālī. i. p̄scindens oēm deformitatē p̄cti. **¶** Ad 2^m p̄z q̄ falsa ē p̄pō de oppōne isti culpe ad gr̄am. imo sic opponit culpa ista iustitiē originālī et nō gr̄e nisi q̄ ipsa in acceptōe diuina equalct iustitiē originālī sed nullo mō opponit gr̄e ut p̄p̄rie et p̄cise p̄uatio eius. **¶** Ad 3^m dubiū ē utz possit nō iputari ad penā de ordinatōe eius vō ablata. s̄z h̄ cōcesso oppōita de ordinatio ista pōt auferri absq̄ collōne

gr̄e. **¶** Ad 4^m cōcedo q̄ diuina offensa placat et iste cui dimittit p̄ctm̄ recōciliatur: sed nō se q̄ ē accept̄ deo ista acceptōe sp̄ali q̄ est accept̄ p̄ gr̄am. hō enī in puris nālīb̄ ē placidus deo. nō tñ acceptus sp̄alī. h̄ ē dign̄ uita eīna. pax. n. et recōciliatio nō dicit nisi deū nolle vī dicare culpā istā. s̄z acceptare plus dicit. i. istū ordinare tanq̄ dignū vita eīna. **¶** P̄ctā in nobis: possū enī alicui qui offendit me placari ut nō sim sibi inimicus neq̄ veliz vindicare cōmissū absq̄. h̄ q̄ recipiā euz ad amicitia sp̄alem fin quā ordinat ad aliqd̄ bonū sp̄ale. **¶** Ad adhuc restat dubiū utrū de de potētia absoluta posset dimittere p̄ctm̄ originālē absq̄ collōne cuiuscūq̄ positiui repugnant illi p̄ctō: puta iustitiē origina lis uel alicui h̄mōi. **¶** Et vī q̄ non p̄ tres rōnes p̄us factas de puatōe et mutatiōe et de ordinatōe. et sp̄alī p̄ h̄ q̄ hō nō h̄s iustitiā originālē necessario h̄z carētiāz istū iustitiē et etiā debitū h̄ndi si ē p̄pagat̄ ab adā. h̄ p̄bo: q̄ ē enī debitor h̄ iustitiē: q̄ accept̄ in adā debitū ab ipso nālī p̄pagat̄. s̄z carētiā h̄ iustitiē cū d̄ bito h̄ndi eā cōplet rōnē p̄cti illi originālī. q̄ simplr̄ neciuz ē p̄pagatū ab adam h̄re p̄ctm̄ originālē si nō dect originālī iustitia in se uel i aliq̄ equalēti. **¶** R̄e dī. i. et p̄mi lī. p̄batū ē caritatē eē in aīa p̄ mutatiōe illā q̄ fit in iustificatiōe p̄ctōria. Si aut̄ p̄ctōz possit iustificari seu reconciliari deo sine mutatiōe et. illa mea nō p̄cluderēt. q̄ vīdo p̄nter his q̄ dicta sūt ibi necē ē ponē q̄ p̄ctōz nō possit recōciliari deo sine mutatiōe ad formaz absolutā. et illa repugnabit termino a q̄. et p̄ p̄ns erit gr̄a sic p̄us ē argutū. **¶** Q̄muq̄ ar^m requirit difficultatē tagēdā iferi dī. i. 4. an. f. p̄ctm̄ possit deleri absq̄ p̄ductōe forme noue i aīa. q̄ si poneret q̄ sic de originālī. sicut forte ibi dicit de actua li. posset dici ad ar^m. q̄ nō oīs p̄pagat̄ ab adā: q̄ p̄pagatus est debitor iustitiē originālī: sed cū h̄ q̄ de vult talē teneri

ad illā iustitiā. pōt aut nō uelle istū tene
ri ad illā iustitiā absqz mutatiōe aliq po
sitiua ⁊ absoluta in isto ut tanget ibi.

Ad 2^m iuxta h pnter pōt dici q in iu
stificatione pctōis ē vna mutatio pua
tiua. qz de inimico fit nō iūmicus. ē etiā
alia positiua q de indigno uita eina fit
dign^o uita eina. ⁊ de nō potēte merito
rie agē fit potēs agere meritorie. lz ex p
ma mutatiōe nō possit pcludi aliq for
ma noua i iustificatione: tñ ex 2ª pōt. ⁊ sic
argutū est ibi. di. 17. pmi. nō eni est nūc
dignus de nouo uita eterna. neqz nūc d
nouo pōt meritorie agē nisi formā aliq
nouā hēat q sit dignus ⁊ q possit agē.

De potentia uero

ordinata ponit q etiā de facto in circū
cissione delect culpā originale sine infusio
ne grē ppter auctes scōz q uident nega
re grām a sacris le. ve. ut deductū ē op
ponendo. **Alij** dicūt q pncipalit insti
tuta fuit ppter dimissionē originale. ex
pnti aut ad grāz pferēdā. ⁊ p tato dī n
pferre grām. qz nō ex pncipali instōne.
lz cōcomitant. **Quo** ad h tenco q nō
est possibile de potētia ordinata culpaz
originalē nec aliquā aliā mortālē dimitti
ti sine infusione grē. qz lz absolute sine
pdictōe possit eē mediū in spē hūana in
ter filiū regni ⁊ filiū pditionis. f. hō in pu
ris nālibus. tñ fm le. sapie dīne post la
psū nullū ē mediū inf gratū q ē filiū re
gni ⁊ pctōre qui ē fili^o carceris. nec pōt
eē loquēdo de potētia ordinata. i. pfor
mi legib^o a sapia ⁊ volūtate dīna deter
minat. ⁊ iō nullū liberat nec sic liberat
pōt a culpa nisi cui dat grām. **Ad**
etiā 2. op. q pncipalit intēdit grā i cir
cūcissione: qd pbo. qz agēs fm rectā rō
nem pncipalius intēdit pfectionē q ca
rentiā defect^o siue impfectiōis. qz nō in
tendit illā carentiā nisi ppi pfectionē.
deus g in instituēdo circūcissionē cū sit
agēs fm rectā rōnē. pncipalit intēdit p
fectionē positiua. puta grām q carētiāz

impfectiōis. i. pcti originalis. 3° ppter
pfirmationē pme op. ⁊ auctes scōz. di
co q lū sancti intelligūt sacra ve. le. non
pculisse grām. sacrm eni ut dictū ē pus
pōt accipi imprope ⁊ pprie. ⁊ qdē i illa
lege fuerūt mltā dicta imprope sacra. f.
purgatōes ab imūdicis pctis f. le. ut pz
in leuit. de purgatōe a tactu morticinū
p aquā expiatiōis. ⁊ d purgatiōe a lepra
⁊ alijs hmōi. erant etiā ibi sacra impro
prie dicta alia ab istis. tñ plus accedētia
ad pfectōez cuiusmōi erāt oblatōes ho
stiaz. h. n. pntēbāt ad cultū latie p tē
pore in q de^o uoluit sic coli. hec ⁊ illa. f.
purgatōes ⁊ sacrificia siue oblatiōes oi
cebant ceremonie ⁊ impropriē sacra. ⁊
d istis pcedo q nō cābāt grāz tāq signa
efficacia respectu grē eo mō q expositūz
est i diffinitionē sacri. lz tñ i illis pferēbat
grā p modū meriti. lz aliq negare uidē
tur q in talib^o ex caritate factis pferret
grā. h eni vī nimis dūz. f. q aliq ex ca
ritate ⁊ obediētia seruās dei pceptūz ⁊
nō mereat. h etiā vī irrōnabilliter dictū
q deus alicui dederit pceptū nolēs obf
uantē pceptū mereri: quātūcūqz ex ca
ritate ⁊ obediētia obseruaret. nūc aut d
istis ceremonijs tā purgatiōib^o q obla
tōibus pcepta data erāt i illa lege. pz in
multis locis. ⁊ qñqz uidet ex tētu q sūt
pcepta necessaria ad salutē: puta q pte
ricrit se lustrari de aq pdicta pibit ania
illa de ppo suo. q cōminatio nunq po
nit nisi ad designādā trāsgressionē pcti
mortalis. g iud ei ex caritate obseruātes
sacra imprope oca meruerūt grāz ul au
gmētū eius si eā tā hēbant. lz nō ppi h
illa erant pprie sacra. sacrm. n. ex vtute
opis opati pferit grām. ita q non redit
ibi bon^o mor^o interior q increat grāz. lz
sufficit q suscipiēs nō ponat obicē. lz in
illis actib^o n pferēbat ex h solo q offerēs
nō ponēt obicē. lz tñ pferēbat ex vtute
boni mor^o interioris tāq meriti. **Et** p
ista in illa lege erat circūcisio q fuit ppe
sacrz. vñ ⁊ mgr ab illa vli. aug. si p. 73

2° dicitur legunt scōz
sacra mēta vñ
legib^o nō qdē qz dī

Excepit circūcisionē. h. n. p. modū sacri
pūlit grām ex vīte opis opati. nō tñ
ex vīte opis opati. s. ex motu interiori.
7 tñ si sint aliq̄ oca scōuz grām negā
tū ab illis sacris loquendo nō tñ de ce
rimonijs sed etiā de circūcisione. **C**o
duplici pnt itelligi. uel qz parua grām
cōtulit circūcisio respectu baptisimi cu
ius rō dicit. i. q. di. sequenti. uel qz non
pūlit grām ut dispōne immediatā ad glo
riā. qz non apuit ianuā. sed h nō fuit ex
defectu eius: sed qz fluxit tpe q̄ pciū nō
fuit solutū. uel 3° nō pūlit grām. qz nō
vīr cuiusqz suscipiēti. determinabat autē
forte ex institutōe sua ad certū gradum
grē. ita qz ultra illū graduz non posset.
nec intendēdo nec inducēdo. 7 ita si tñ
graduz inueniret in suscipiēte: nihil sibi
cōferret. 7 iste ultimus modus apparet
esse de intētōe magrī. dicit enī. c. penul.
qz solū pctā ibi d. mittebant: nec grā ibi
dabat: 7 subdit statim: ut in batismo 7
mo^m statī expmī. qz quātūcūqz iust^o
accedat ad baptismum uberiorē. i. reci
pīt grām. vñ baptism^o gñalr intēdit gra
tiaz iā habitā uel inuētā: s3 nō ē ita i cir
cūcisione. **Unde Abraz iaz iustificato si**
gnaculuz tñ fuit. nihil. n. sibi interi^o cō
tulit. qz grā Abraz iā attrigerat uel trās
cenderat illū gradū ad quē determinā
ta fuerat circūcisio. 7 intelligo nihil ei
intus cōtulit p modū sacri siue virtute
opis opati. sed credo qz ei pūlerit p mo
dum meriti siue vīte opis opati. qz
credo qz actus circūcidēdi se ex obediē
tia dei 7 ex caritate pcedens ei fuit meri
tori^o sicut 7 imolatio Isaac. **Et si obi**
ctū qz circūcisio nō ē pprie sacm: qz nō
est certū signū. qz nō scmp h3 collatōez
grē cōcomitantē ex vī opis opati. **C**o
qz sat certitudinalit significat uel grām
tūc in fieri si nō sit obex: uel tūc inesse. si
cut si brā vgo fuisset i cōceptōe filij i sū
ma plenitudine grē ad quā deus dispo
suit eaz puenturā si postea fuisset bapti
zata nullā ibi grām recepisset de nouo

tñ baptismus nō fuisset in signū saluum
uel incertū. qz grām significaret: uel tūc
fieri uel prius datā tunc inesse.

Ex ista pz ad oēs

auētes adductas arguendo ad pncipale
uel enī loquunt de sacris ve. le. iproprie
dictis. s. de cerimonijs. uel si loquat de
circūcisione q̄ fuit pprie sacm negant
eā grām cōferre fm aliqū intellectū p
dictuz. **Ad 3^m** de aptione ianue dico
qz nō fuit defectus circūcisionis qz non
apuit ianuā. sed qz cucurrit tpe q̄ pciū
non fuit solutū. nā post solutū pciū po
tuit alicui apiri ianuā q̄ non fuisset ba
ptizat^o sed solū circūcisus 7 i grā. bapti
zato uero defuncto ante passionē nō pa
tuisset ianuā p tūc. **Ad ultimum** dico
qz baptismus quantuz ad actū exteriorē
rem nō significat nisi quandā deletōem
imundicie corporal. 7 tñ nullus negat
aliqd esse eius effectū positiuuz. Dico q̄
ad maiores qz sacm magis pprie signi
ficat illū effectū i aia ad quē cōfert grā
in sacro q̄ signet ipsam grām. vñ grā
exīte vna in aia. sacra tñ diuersa distīn
guūtur penes diuersa significata. ppria
q̄ sunt diuersi effect^o eiusdē grē: sicut di
cet post. effectus tñ grē taz in circūcisio
ne q̄ in baptismo. ppri^o est ablutio anie
a pctō: licet cōcomitet ali^o. s. acceptatio
ad uitam eternam.

Iuxta hoc **Quero**
in tpe le. nate fuit aliqd sacm
corridens circūcisioni. videt qz nō. de
cō. di. 4. qd apud. 7 est Greg. moral. 4.
li. qd agit apud nos aqua baptismi h
egit apud ueteres p paruulis sola fides
uel p maiorib^o vīus sacrificij. non ergo
sacm. **Et** sacm nō pī institui nisi im
mediate a deo. pī in. q. de sacri institu
tione. Sed nō legit deū tpe illi^o legis sal
tē usqz ad Abrazā instituisse aliqd sacm
Contra. Aug. 19. 3° Faustū In nullum
nomen religionis pnt hoīes coagulari

nisi aliquorū signorum uelut sacramen-
torum uisibiliū cōsortio colligant.

Respondeo. nullo tpe dī
mīsit de' cul-
tores suos sine remedio necessario ad sa-
lutē. s; oī tpe post lapsū fuit necēia ad sa-
lutez deletio original. q̄ q̄cuq; tpe aliq̄d
remediū efficac erat ad h. 7 si potuit de-
leri in adult p motū bonū intrinsecū.
tū in paruul in q̄bus tal' mor' fuit ipos-
sibil' nō potuit deleri p actū suū ppiū
q̄ p actū aliq̄d alioz circa ipos uel ad
iplos relatū. s; nō potat eē certū q̄ act'
alteri' relat' ad paruulū sufficeret sibi:
nisi h eēt institutū a deo. null' enī p̄t eē
certus q̄ p aliq̄d attingat ad salutē: nisi
sit certus q̄ de' acceptauit illud tāq̄ suf-
ficiēs ad talē finē. Cū g nō solū adultis
cultorib' suis puidit de' de remedio ne-
cessario ad salutē. sed etiā paruul eoz: 7
h de remedio de q̄ parētes pnt esse certi
p paruulis. seq̄t q̄ tpe illi' le. nāe erat a
deo institutū aliq̄d remediū uel signū
certū 7 efficac deletōis original' pcti. Et
magi p̄babile ē q̄ signū sēibile q̄ aliq̄d
signū itelligibile tū. q; p toto statu nāe
lapse p̄gruūt hoi signa sensibilia respe-
ctu spūaliū. ḡ rōabile ē aliq̄d sacm sal-
tē p̄ originale fuisse in tpe le. nāe. si autē
aliq̄d aliud puta mīmoniu; uel aliq̄d
corrōdens alicui sacro no. le. fuerit illo
tpe de h inferi' i tractatib' d illis sacris.

Ad primum ^{argumētum}
dico q̄ Bre.
nō intelligit solā fidē p solo hitu nec sō-
te tū p actu iteriori s; p actu exteriori
sensibili. prestante fidē. ille aut act' suffi-
cient potuit hēe rōnem sacri. 7 sic distin-
guīt fides sola. i. fides solitaria sine sacris
p̄ fidē i sacrificio p̄stata. 7 p̄mū posu-
it tpe sufficē p paruul. forte aut ista pro-
testatio fiebat i vbo aliq̄ inuocādī deū: ul'
offerēdi paruulū deo. 2^m aut. s. fidē cū
sacrificijs p adult fuisse necessariā po-
tuit. **A**d 2^m pōt dici vno mō q̄ potuit
deus tale sacm reuelasse alicui patruz

cū q̄ tūc frequēt' loq̄bat h; cui 7 qñ scri-
ptura nō dicat q̄ ab Adā usq; ad abra-
ham sat' succide p̄trāsīt. **Q**uel pōt dici
q̄ exp̄sse hē ex scripta q̄ p tpe illo pla-
cuerūt deo sacrificia. qd n eēt nisi a deo
fuisent instituta. imo reputarent fatui
7 p̄suptuosi si talia sine diuino p̄cepto
uel inspiratōe fecissent. tū gen. 4. de ob-
latōe Abel 7 Chabz. tū ex oblatōe Noe
postq̄ exiuit de archa. gen. 8. tū ex obla-
tōe Melchisedech q̄ erat sacerdos ex-
celli dei. ut dī gen. 14. tū ex oblatōe a-
brae diuident' vaccā. g. **E**t istud fuit rō-
nabile. q; hoies t̄p̄s illi' fuerūt p̄ni ad
idolatriā. ut p; ex tāta multitudīne que
tpe illo defluxit ad eā. fuit ḡ p̄gruū i re-
mediū ne ad istā d̄fluere q̄ de' suis cul-
torib' instituēt sacrificia sibi offerenda.
Possibile aut est q̄ aliq̄d determinatū
sacrificiū foret sacm. nō ē enī p̄ rōnem
sacrificij q̄ ipm uel oblatio ei' sit sacm
7 tūc h; indistincte hē de tali sacro in dī
uersis locis scripture q̄ sit institutum a
a deo in le. na. Di. 2.

Ad ad sacra
mēta no. le. accedamus. In
p̄ma dī. egit magr de sacro
legis mosaice 7 le. nāe. in hac 2^a dī. incī-
pīt agē de sacris noue le. **N**ec p̄s dīut
dīf in. 2. p̄res. p̄mo nāq; determinat d̄ eis
p̄iūctim. 2° de singul' separatim. ibi. Nunc
vero de baptisimī. **P**rima h; duas p̄res
fm q̄ p̄mo determinat q̄ 7 q̄t sūt sacra
no. le. 2° de tpe institutionis 7 efficacia
eorū dē. ibi: si vō q̄rit. **C**irca hāc dī. q̄
ro utz sacra no. le. hēant efficacā a xpī
passione 7 vī q̄ nō. qz. 5. met. 7. 2. phy.
dī q̄ cā in actu 7 effect' i actu simul sūt
7 nō sūt. **S**3 passio xpī nō est in actu. ḡ
nec effectus aliq̄s i actu. ḡ 7c. **I**re aut ab
illa tanq̄ p̄uisa futura aut ut exhibita.
nō p̄mo mō. q; tunc potuissēt sacra ve-
le. habuisse efficacā p eā. tpe enī illi' le.
illa passio fuit p̄uisa 7 p̄dicta. s; p̄ns est
icōueniēs. q; fm scōs illa tū p̄mittebat

grām. **N**ō ut exhibita: qz tūc baptisim⁹
et eucharistia nō haberēt efficaciaz p ea.
erāt. n. instituta añ passionē xpī: ut pate
bit inferi. **Q**uē aut ab illa tanq̃ a cā pn
cipali aut tanq̃ meritoria. nō pmo mō.
qz nihil pōt eē cā pncipalis sacri: nisi qd
pōt esse cā pncipal effect⁹ significati p sa
crām. **S**z h nō pōt eē nisi sol⁹ de⁹ imēdiatē.
te. Nō 2°. qz respectu grē nulla ē cā me
ritoria. si enī ē ex merit⁹. iā nō ex grā. ro.
Quē si ab aliq̃ passione h maxie fuis
set a laterali vulnere. p illud Aug 15. b
ci. c. 26. Loq̃t d archa Noe. d. **Q**uē hosti
um in latē arche pfecto illud ē vulpus
qn lat⁹ crucifixi pforatū ē lācea. h d̃ppe
ad illū uenietes ingrediūt. qz inde sacra
manarūt qd⁹ credētes inītiānt. sed ab i^o
vulnē nō pōt aliq̃d sacm hre efficaciaz
g̃ rē. p bō mī. qz illud vuln⁹ fuit infictū
corpori iaz mortuo. ut p3 Jo. 19. **A**d ie
sū aut cū venissent et vidissent iam mor
tuū rē. **S**ed corpus xpī post mortē nō
erat cā meritoria alicuius grē. **C**ōtra.
in lra. et Aug. de ci. ubi prius.

Respondeo hīc pma con
clusio sit hec
qz legē euangelicā pgruū fuit sacris pfe
ctissimis adornari. p bō. h ē lex pfectissi
ma quā trinitas disposuit dare hoi pzo
statu vie. est enī ultima fm illud Mat.
26. Noui et emi testi. i. post qd nullū ali
ud ē futurū. in pcessu aut ab impfctō ad
pfcōm posteriora sūt pfectiora. istud etiā
ē pxiū pfectissimo. i. statui final bea
titudinis. g̃ cōpenebat hoi i statu illi⁹ le
gis pfectissimis adiutorijs ad grām pre
pari. cuiusmodi sunt pfectissima sacra.
g̃ rē. Item pbat 2° sic. Perfectissima cā
meritoria grē quā trinitas disposuit da
re gni hūano erat xps cōplēs cursū suū
in hac vita nobiscū. cā aut meritoria iu
ste inclināt deū ad pferendū bonū illi p
q̃ tal cā meret. cā etiā illa exhibita plus
ipetrat q̃ pūisa. g̃ p passionē xpī exhibi
tā et pfirmatiuā le. nō. pgruū fuit maxi
ma adiutoria ad grām hoib⁹ cōferri. p

tpe illi⁹ le. obseruāde. g̃ rē. **C**ōclu⁹ ista
exponit pfectissime et quātū ad intēsiō
nem pfectōis: et quātū ad extensionez
pmū qz pfectio sacri p̃sistit in pfcē signi
ficādo vē quātū ad cognitōz: et in grām
pfectā cādo. g̃ sacra nō. le. debuerūt eē
pfectissima pmo mō: qz ē lex vitatis. 2°
mō qz est lex grē. vñ Jo. 1. Sra et vitas p
ihm xpm scā est. 2^m. i. pfectio maxima
quātū ad extēsiōnē declarat. qz sicut in
uita nālī pmū ē gñatio. deinde seq̃t nu
tritio et corroboratio et sanitas p dīte re
patio. et h qtuor ptinēt ad quālibet pso
nā singularē. pter h autē requirit aliq̃d
ptinēs ad cōitatē q̃ aliq̃d p̃stituat in gra
du necessario ad aliq̃uē actū necessariū
cōitātī. 1° ita spūalī ad cōplētā pfectōez
extēsiue oportz eē adiutorij aliq̃d perti
nens ad gñationē spūalem. et 2° aliq̃d p
tinens ad nutritiōnē. 3° ptinēs ad robo
rationē. 4° ad repationē p lapsū. Pre
ter hec aut. 5° requirit aliq̃d eē q̃ exiens fi
nalī pparet. quia vita ista spūalis qdā
via ē ordinās ut bñ viuēs in ea de ipsa
sine impedimēto trāseat ad aliā. p q̃ ppa
rat. **H**ec g̃. 5. requirunt tāq̃ adiutoria ne
cessaria psone cuiusq̃ p se. **A**d bonū
aut cōitatis obseruanti istā legē req̃rit et
multiplicatio carnal. qz ista p̃supponit
bono spūali. sicut nā grē et multiplicatō
spūalis aliquoz i ista lege. sic g̃ pgruū
fuit septē adiutoria pferri obfuatorib⁹
legis euāgelice in qbus eēt pfectio n̄ tm
intēsiua: sed etiā extēsiua et sufficiens ad
oia necia p obfuātia hui⁹ legi. h at sūt
ut dicit mag⁹ in lra. baptisim⁹ ptinēs ad
gñatōz spūalē. eucharistia necia ad nu
tritōnē. pfirmatio ad corroboratōez. pnia
ad lapsi repationē. extrema vinctio ad fi
nalem p̃pationē. matrimonij ad multi
plicationē in esse nāe uel carnali. et ordo
ad multiplicationē in eē grē uel spūali.

Secunda cōclusio

sit hec. Oia instituta sūt a xpo ul⁹ a deo
p tpe iustius legis: qd breuī oñdo h. qz

de singulis in locis eorum proprijs plenius apparebit. **De baptismo** patet quia si institutus a Christo vivente quia discipuli baptizabant: ut patet Jo. 3. et preceptum fuit ut publice predicaret Math. ult. Ite docete omnes gentes baptizantes eos etc.

De eucharistia patet eius predicatio diffusa Jo. 6. sed institutio in cena Math. 26. **De confirmatione** patet institutio Jo. 20. Accipite spiritum sanctum etc. uel in die penthecostes. actum 2°. **De penitentia** dicitur quod est instituta Jacobi. 5. Confitemini alterutrum etc. sed hoc non videtur probabile ex processu littere: quia statim sequitur. Orate pro invicem etc. manifestum est enim quod illud sequens non intendebat aliquid sacramentum instituere nec promulgare. nec etiam erat apud Jacobum auctoritas instituendi aliquid sacramentum. sicut post tangitur in ratione ponenda ad istam conclusionem. **Melius** ergo ut dicatur institutum fuisse Jo. 20. Accipite spiritum sanctum quorum remiseritis peccata etc. et promissum Math. 16. Tibi dabo claves etc. quodcumque ligaveris etc. Ista enim potestas non erat principaliter dimittendi peccata quod est dei proprium. sed arbitrari de dimissione peccati arbitrio approbato a deo. sic autem arbitrari est in foro penitentiae solvere vel ligare. **De extrema unctione** dicitur quod Jacobi. 5. Infirmus quis in vobis etc. sed licet ibi promulgaverit illud sacramentum est melius dicere quod fuerit institutum a Christo. Legimus enim Mat. 6. quod apostoli vangebant oleo multos infirmos et sanabant constat quod hoc non fecerunt nisi in virtute Christi qui instituerat illam unctionem virtuosam. **De matrimonio** apparet Mat. 19. Non legistis ait Christus quia masculus et femina fecit eos. supple deus. et dixit supple per os Ade. Quia ob id relinquet homo etc. ubi Christus approbat et ratificat id quod deus in statu innocentie per os Ade publicavit. **De ordine** Mat. 26. Hoc facite in mea commemorationem. et Jo. 20. Quorum remiseritis peccata etc. hec enim

duo pertinent ad ordinem sacerdotalem. scilicet potestas respectu corporis Christi veri. et potestas respectu corporis Christi mystici. ut dicitur in materia de ordine. **Quod** autem hec omnia a solo deo fuerint instituta. patet per illud quod tactum est in generali de institutione sacri. nulli enim competit signum instituere practicum nisi vel respectu alicuius actus sui proprii vel respectu alicuius qui subest sibi quantum ad illum actum. sacramentum autem est signum practicum respectu effectus dei proprii. et deus non potest in actu sibi proprio alicui aliquid subesse. ergo etc.

Ex his duabus conclusionibus

patet solutio questionis. exposito primo intellectu questionis. quia sacramenta habent efficaciam esse ipsam habent regulariter effectum significatum concomitantem. ergo ab illo habent efficaciam a quo est quod effectus promittitur. **Quod** autem sic promittitur: potest esse ab aliquo dupliciter. vel tanquam a causa principali principaliter causante huius concomitantiam vel tanquam a causa meritoria: quod scilicet meretur ut sit talis concomitantia. **Et** finis huius est ut co quod sacra non. le. a solo deo habent efficaciam tanquam a causa principali. a Christo autem patet siue a passione Christi habent efficaciam tanquam a causa meritoria. primum istorum probatur ex 2^a conclusionem prehabita. solus enim deus instituit haec sacra. et efficaciam sacri non potest esse ab alia causa inferiori ea instituente. habet etiam per se sic. **Solus** deus determinat se ad effectum candum sibi proprium. si enim non posset ab alio determinari ad agendum: iam esset causa 2^a respectu eius. effectus autem significati per sacra sunt proprii soli deo. ergo solus deus potest determinare se ad candum effectus sacrorum regulariter promittentes sacra. habet autem sacra habent efficaciam. scilicet habent effectum regulariter promittentes. ergo a sola voluntate divina habent determinate sacra efficaciam tanquam a causa principali. 2° per ex di. 19. 3. li. et quantum ad prius breviter ostendit sic. hoc loco dei iunio per claram disposuit deus non remittere illam claram nisi aliquod adiutorium daret ad tale remissionem suam ad persecutores beatitudinis: non per aliquid sibi oblatus quod grati acceptaret quod offerretur ei esset sibi

unde sacramenta
legit hanc effi-
ciam a deo tanquam
a causa principali
et a proprio tanquam
meritoria.

displicens uel ingrata. nihil aut pot inueniri grati trinitati qd sit tota culpa et offensa gntis humani duplices uel ingrata: nisi sit aliquod obsequium persone magis dilecte qd tota caritas illa qd offendit per uicem offensam fuerat uel debebat esse cara si non offendisset tale personam sic dilectam non potuit genus humanum ex se habere. quod totum fuit inimicum de una massa peccationis. qd dispositum fuit trinitas personam sic dilectam sibi dare generi humano ac ipsam ad hunc inclinare ut ipsa offerret obsequium per toto illo genere. talis persona non est nisi christus cui non ad mensuram dedit deus spiritum caritatis et gratiam. Item. 3. et tale obsequium est illud in quo maxima apparet caritas quod est offerre se usque ad mortem per iustitiam. qd trinitas nullum adiutorium per tinens ad salutem protulit homini viatori nisi in uirtute huius oblationis christi in cruce sancte et a persona dilectissima et ex maxima caritate: et per hoc passio illa fuit meritoria causa respectu boni meritorij collati homini viatori.

Hic sequitur

correlariuz quo in collatione talium remediorum necessariorum genti humano concurrunt et misericordia et uitas. maxime n. misericordie opus est homini inimico tanta remedia precedere. Item etiam maxime iustitie est propter obsequium tantam gratiam persone tantam dilecte tantum remedium conferre illis per quod illa persona obtulit illud obsequium. Iustum. n. est acceptare obsequium persone tantam dilecte per illo per quod offert obsequium. maxime etiam fuit misericordia in persona offerente sic se offerre per inimicis trinitatis quam summe dilexit. Item etiam maxime iustitie tantam in compensatione ad deum quam ad homines lapsu. quod non uideret maxime diligere deum et proximum nisi per tantam bono communi. scilicet beatitudine hominis ad quam deus predestinauerat eum et disposuerat eum non aliter peruenitur quam per istud obsequium uellet istud obsequium exhibere. **Ex** istis patet aliud correlarium quod suppositum fuit in. q. de circumscriptione. quod passio christi cum esset causa meritoria respectu efficacis sacrorum ueterum et etiam respectu gratie collate antiquis profibus.

tamen maiorem efficaciam habet respectu nostrorum sacrorum et gratie nunc preterite. quod iuste obsequium exhibitum ad bonum maius acceptat quam possumus. trinitas autem nunc prefert tanquam propter passionem christi exhibitam etiam a nobis creditur tantum ut exhibitam. tunc autem protulit ut propter eam a seipso posita et ab alijs fidelibus precredita ut exhibenda. **Incipit etiam** apparet quod re baptismum aperit ianuam. non autem circumscriptione non quod ex parte meritoria. quod quantumcumque magna gratia collata fuisset in uirtute passionis christi posuisse non precebat ut efficax ad finem gratie. scilicet ad beatitudinem nisi prius obsequium illud esset solutum. minima autem si preferret nunc in uirtute huius obsequij tantum soluti. conferret tamen ut sufficienter disponens ad beatitudinem. **Ex** in nobis maius bonum preferimus propter obsequium exhibitum quam possumus.

Ad primum argumē

tum dico quod tunc passio christi non sit nunc in effectu: est tamen in acceptatione diuina. et hoc sufficit ut sit causa meritoria. per. n. quod nos preferimus multa propter aliquod bonum non prius in se sed prius in memoria nostra si sit preteritum. uel in opere. si sit futurum. **Ad** 2um potest dici quod omnia facta non. le. habent a passionem christi ut exhibitam efficaciam. non quod ex actu exteriori sed interiori exhibitam. ab instanti enim preceptionis christus habuit meritum passionis. et in illo instanti actu consistit principalior ratio meriti. et ideo quod instituit tempore uite sue potuit etiam habere tunc efficaciam a passione uolita perfecte ab ipso christo: in quo uolitione erat principalis oblatio: et principalis oblatio grata sancta deo. **Nec** potest dici quod sic passio illa accepta fuisset ante incarnationem uel passionem. quod et si deus ea prouideret: non tamen fuit oblata actu interiori neque exteriori. **Ad** potest dici quod facta non. le. uiuente christo omnia minorem haberent efficaciam quam post eius passionem. et tamen non fuit inconueniens quod institueret ipso uiuente. quod erant instituta non ut per tunc sed ut per tempore eius mortem habitura principalis efficaciam. **Ad** 3um dico quod intellectus apostoli est quod gratia non habet causam meritoriam de indigno in illo cui co-

*Quia in collatione
propter obsequium
una et uirtutis.*

feri. trinitati
in cod
trinitati
seca
coria
data
bus
cipien
bus
sola
la me
ordin
si tpe
Ad
ctu in
ut ip
q at
otio
nus fu
rat cu
tanq
inde
ne ex
bilia
spal
et eua
tere b
et iste
in si
guine
genera
I
deba
alioz
pam
bap
di. 3.
I
quero
necess
videt
Qui

ferē. tñ p̄t h̄re cām meritoria de p̄gruo
in eodē. 7 cām meritoria de cōdigno ex
trinsecā. maxie si illa cā meritoria extri-
seca gratuite sit data illi p̄ q̄ est cā meri-
toria ut sit et talis cā. **E**t si obicis. S̄ra
data p̄ tali cā p̄digna nō est grā. qz aliq̄
bus meritis ē debita. 7 si nō meritis re-
cipientis. **P**ossēt dici q̄ i vniuersi op̄i
bus dei nō fuit aliq̄d op̄ merē grē: nisi
sola incarnatio filiū dei. 7 h̄ si ad illā nul-
la merita p̄cesserūt: q̄d utiqz uerū est in
ordinatōe diuina de illa incarnatōe. qz
si tpe p̄ceptōis p̄cesserūt aliqua merita
Marie: tñ nō erāt bona absolute respe-
ctu incarnatōis. sed forte accelerationis
ut impleat illa incarnatio p̄ordinata. Bñ
ḡ ait **Aug.** 13. de tri. c. 19. In rebus p̄ tps
ortis tē. **A**d ultimū dico q̄ si illō vul-
nus fuit inflictu xpo post mortē ut nar-
rat euangelii sacra nō fluxerūt ab illo
tanq̄ a cā meritoria. sed dicunt sp̄aliter
inde fluxisse p̄pter quandaz similitudi-
nē exp̄ssiorē eorū q̄ ibi fluxerūt ad sensi-
bilis q̄ sunt in q̄busdā sacris. sanguis. n.
sp̄alius assimilāt speciei sub q̄ est sāguis
7 eucaristia. 7 aq̄ sp̄alius assimilāt ma-
terie baptismi q̄ sūt duo p̄ncipalia sacra
7 iste intellectus p̄t h̄ri extra de cele. mis.
in fi. ubi dī q̄ in illis duobus. s. aqua 7 sā
guine duo maxia sacra redemptōis 7 re-
generationis relucēt.

Nunc de baptismo sacro. hic
agit magister de sacris no-
le. de singulis sigillatim. 7 p̄
de baptismo q̄d est p̄mū sacm 7 ianua
aliōz: q̄ in. 2. diuidit. p̄mo agit de q̄daz
pambulo ad uerū baptismū. s. de Joh. bap.
Et 2. de uero xpi baptismō in p̄n.
di. 3. ibi. post hoc videndū est.

Circa istaz partem

quero utruz baptizat baptismō Johis
necessario tenebat baptizari bap xpi.
videt q̄ nō qz maḡ in l̄ra. c. ult. dicit.
Qui sp̄e nō posuerūt in baptismō Jo.

7 patrē 7 fi. 7. s. f. credebāt nō sūt postea
rebaptizandi. **Q**uē in receptōe sacrozu
q̄d dat nō est iterandū. sed si aliq̄d omir-
tat caute ē supplendū: extra de clīco per
saltū. p̄moto. c. vnico. 7 de sacris nō ite-
randis. c. i. **S**3 in bap° Jo. dabat ablu-
tio exterior. ḡ si defuit interior illa fuit
supplēda. s3 nō exterior iteranda. **C**on-
tra. de cō. di. 3. aliud. 7 accipit ab **Aug.**
sup Jo. om. s. f. **S**i q̄s baptizauit Jo. ite-
rū sūt baptizadi. plane iterū s3 nō itera-
to bap°. q̄s enī iudas baptizauit 7 xps
q̄s baptizauit Jo. nō tē. **I**te **Aug.** d̄ ba-
ptismo p̄ donatistas. li. 5. **X**ps tali bap°
mūdat ecclesiā q̄ accepto alterū nō erat
necessariū. Jo. autē tali bap° p̄tingebat
q̄ accepto esset baptismū dñicū nēcūz.

Respondeo pōt intelligi
duplici Jo.
baptizauisse. vno mō i forma baptismi
xpi quā potuit scire a discipulis xpi uel
ab alijs audientib⁹ eos baptizare. 7 tūc
nō diceret p̄prie baptism⁹ Jo. sicut nūc
nō dī baptism⁹ petri uel pauli. **I**stū. n.
errore rephēdit apl⁹. i. ad cor. 7 si isto
mō baptizaret Jo. planū ē q̄ talis nō eēt
iterū baptizadus. **A**lio mō p̄t intelligi
Jo. baptizasse nō i forma baptismi xpi.
s3 uel in aliq̄ alia forma p̄p̄ta. s. in noīe
v̄turi. uel absqz alia forma. 7 de sic ba-
ptizato satis videt manifestū q̄ erat ba-
ptizandus baptismō xpi. tñ p̄pter p̄ce-
ptū eius ḡnale obligas oēs q̄d p̄ceptuz
nō impleuerat baptizatus a Jo. **I**stud autē
p̄ceptū ḡnale fuit rōnabile. qz rōnabile
fuit oēs obligari ad h̄ q̄ essent mēbra ec-
clesie 7 ad suscipiendum signū illud cōe-
oibus ingrediētib⁹ ecclesiā. tñ qz medi-
cina preparatiua suscepta p̄gruuz ē recipe
medicinā curatiua: dispōne etiā iducta
p̄gruū ē adhuc induci formā p̄ncipalē.
sed ille baptism⁹ Jo. erat sicut dispō me-
ra preparatiua ad baptismū xpi ut p̄ illā
ablutionē facili⁹ inclinarent hoīes ad su-
scipiendū ablutionē sibi salutarē: nec eēt
molestū ipsis tā ad sile exercitatis. **E**t

*2nd intelligit Jo.
hauriens baptizans
baptizantem.*

hac rōne inuit Jo. bapt. Jo. i. Baptizo
vos aq. supple tñ. **Q**uedi at vñm stetit
quē uos nescitis. q. supple baptizat uos
nō in aq tñ s3 in spū 7 vitate. Si dicat
q. magr loqr d baptizat a Jo. pmo mō
utere. i. forma xpī in baptizādo. h nō p̄t
stare: qz ifidelitas suscipient baptisimū
nō ē cā sufficiens q. oporteat eum als ba
ptizari. dñ tñ asit intēto suscipiēdi illō
qō p̄fert ecclia. 7 si g a Jo. baptizat nō
hūisset fidē trinitat. dñ tñ intēderet re
cipe illū baptismuz quē Jo. intendebat
dare: q. sic intelligēdo poterat eē uer ba
ptism xpī: nō erat iste postea baptizan
dus. cui opposituz dicit magr de postea
baptizandis.

Ad primum ar^m dico q. nō tenet ma
gister. nec ar^m qō sumit ex actib. i9. cō
cludit. uezz enī ē q. nō hñtes fidē fuerūt
baptizādi bap^o xpī. s3 nō seq̄. g hñtes fi
dē nō erat postea baptizādi. iste modus
arguēdi nō tenet nisi i cāis p̄cis: qō nō ē
in pposito. infidelitas. n. nō erat cā p̄ci
sa rebaptizātōis bap^o xpī. imo magr. qz
p̄us n̄ recepat grāz baptismi. **A**d 2^m
ar^m dico q. maior ē vera qñ aliqd sacri
baptismi p̄fert. i bap^o aut Jo. nihil sacri
baptismi p̄ferebat. ablutio enī exterior
sine determinatō v̄bis 7 determinata intē
tōe. p̄latis oīo nihil ē sacri baptismi. sic
q̄cunqz alia balneatio. **E**t si obijcias.
ubi g h3 v̄tatē illa maxia: ubi omīssū ē
aliqd. caute supplenō ē. **Q**uod uel nō pōt
hñe locū in sacro v̄e vno. qz duob^o con
currentib^o ad istud sacm: alterū sine al
tero nihil est sacri. qz alteruz sine altero
nec significat grām nec efficit. 7 tunc ex
ponēda ē illa maxia de diuers^o sacris oz
dinatōis. cuiusmodi sūt ordinatio i dia
conū s3 diaconū 7 h̄mōi. 7 de talib^o est
ibi sermo. uel si possibile ē in al. q. sacro
v̄e vno vnā partē eē sine alia. puta i eu
charistia loquēdo d sp̄b^o panis 7 vini.
ibi locū h3 illud qō omīssū ē: est supplē
dū. s3 i pposito nō. qz ablutio Jo. nihil

erat sacri baptismi. iō nō ualet. Di. 3.

Post hec videndūz
ē qd sit ba
ptism^o. Sup. magr egit de
qdā pambulo ad bap^m xpī
h agit de sacro baptismi. 7 diuidit i du
as: in p̄hem iū 7 tractatū. q. incipit ibi.
Baptismus dñ p̄ma diuidit in p̄te p̄nci
palē 7 incidentalē q. incidentalē incipit c. 4.
Principalē diuidit i tres p̄tes. p̄mo agit
d p̄tib^o intrinsece p̄tinētib^o ad baptismū
2° de suscipiēte baptismū. 4. di. 3° de mi
stro di. 5. Post h sciendū p̄ma q. p̄tinet
ad p̄ntē lectōz diuidit i tres. p̄ agit d qd
ditate baptismi siue qd sit baptism^o. 2°
de forma ei^o. ibi. S3 qd ē illō v̄bū. 3° de
instōe ei^o. ibi. De instōe. Et i illa 3^a p̄te
incipit d mā baptismi. ibi. Celebraz at rē

Arcu istā q̄rendūz ē
de q̄tuor. p̄ de baptismi diffi
nitōe. an illa p̄pa sit ei^o quā ponit ma
gister. Baptism^o ē tinctio. i. ablutio cor
poris exterior scā s3 forma v̄boz p̄scri
pta. 1° de forma baptismi. an h sit p̄ci
sa forma ei^o. Baptizo te i noie pa. 7 fi. 7
i. i. amē. 3° de mā. an sola aq nālīs pura
sit mā p̄ueniēs baptismō. 4° de instōe
v̄trū institutio baptismi euacuet circū
cisionem.

Ad primū arguit^o
qz pars nō p̄dicat de suo tōto
Ablutō ē p̄f sacri baptismi. qz fm aug.
i. q. i. detrahe. Accedit v̄bū ad elm 7 sit
sacm. Sacm g sicut nō est v̄ba: ita nec
ablutio ipsa. **C**ōtra. Magr i di. i. In
solōne hui^o qōnis pōt p̄cedi sic sup̄ di.
i. de diffinitōe sacri. Supponēdo enī ex
usu loquētū significatū nois baptismi
. i. q. baptismus significat qdā spāle sa
c̄m: ut si baptismus significat ablutōz
sicut apud iudeos erat baptismata cor
porū 7 uasozū. i. ablutōes. tūc h qō erit
sacm baptismi itelligēdo ibi p̄structōz
intrāsitūā significat sacm spāle. 7 h tō

specifi
ficari
nali q
gnifi
positi
diffini
uū p
ptism
bile. 7
nō ē s
cūqz sen
a deo a
aie a p
gatio u
ad illu
relatio
ic obit
damen
nec q i
ue dicit
ri in qu
notatio
hil enī
finiū p
uū addi
sim in
diffinit
at palā.
bile eē
mi q nō
eo mō q
rōis diff
lectū hñ
ē diffini
ē in re
diffinit
q. quob
poni qu
illa fūde
tanq̄ i v
le nō ob
nis Alia
la abluti
det. nō q
fūdamen
alga. imo

specificatio significatio et effectus signi-
ficati. puta purificatio aie a pctō origi-
nali q̄ specificatio fundamenti talis si-
gnificatio et relatio. **¶** In quā sup-
posito apparet q̄libet baptismus pōt habere
diffinitioem. **¶** Si n. diffinitioem q̄ eē positi-
uū p se vnu et reale et cōe. ut habet. s. ba-
ptismus nō ē pure nō ens: sicut impossi-
bile. et pbat eo mō q̄. s. d. sacro. qz rō ei
nō ē i se falsa. nulla enī ē repugnātia qd
cūqz sensibile uel q̄cūqz sensibilia institui
a deo ad significandū efficaciter ablutionē
aie a pctō. neqz etiā ē purū nō ens sic ne-
gatio uel p̄uatio. p̄. ē etiā p se vnu q̄tū
ad illud qd p̄ncipalit̄ significat. qd ē tal
relatio signi ad tale significatū. **¶** Nec hu-
ic obstat qd p̄notat cōrelatiuū suū et fū-
damentū. qz sic relatio q̄cūqz connotat
nec q̄ i fūdamēto sūt multa p̄notata. qz
ut dictū ē. s. vna relatio rōnis pōt fūda-
ri in quātūcūqz distincti in re. tal tñ cō-
notatio bñ phibet h̄re diffinitioem p̄. nī
hil enī h̄z diffinitioem p̄ nisi sba q̄ nō dis-
finiit p̄ aliqd additū. neqz sicut cōrelati-
uū addit i diffinitioem cōrelatiui. neqz sic
s̄bm in diffinitioem accētis. talia enī h̄nt
diffinitioem s̄z nō p̄mo. p̄. 7. met. s̄ illō
āt palā. **¶** Sola q̄z p̄ditio. s. q̄ ōz diffini-
bile eē ens reale excludit a sacro baptis-
mi q̄ nō h̄eat oīo p̄scāz diffinitioem. h̄z tñ
eo mō q̄ 2° iñtētiōes uel q̄cūqz relatiōes
rōis diffinitū qd sufficit quātū ad intel-
lectū h̄ntē sciaz p̄ diffinitioem. eodē. n. mō
ē diffinitio sic illa cui cōr̄ndet q̄dditas
ē in re. **¶** P̄ncipalit̄ ē videndū an h̄ sit ei
diffinitio quā ponit magr. ubi nōdō est
q̄ duobz modis p̄t de fūdamēto relatiōis
poni quā ip̄ortat baptismus. vno mō q̄
illa fūdet i toto isto. s. ablutiōe s̄l et v̄bis
tanq̄ i vno fūdamēto et h̄ ē bñ possibi-
le nō obstāte vnitāte ei cū sit relatio rō-
nis. **¶** Alio mō q̄ ei fūdamētū sit so-
la ablutiō: sola in quā. i. nihil aliud fun-
det. neqz ut totū fūdamētū: neqz ut p̄s
fūdamētū. s̄z nō sola. i. ipsa sine q̄buscūqz
alijs. imo ōz eā h̄re multa alia p̄comitā

tia ad h̄ ut fūdet. s. v̄ba et q̄ sit a tali mi-
stro sic intendēte. nec istud ē incōueniēs
q̄ respect^o tales p̄cedāt i fūdamēto re-
latiōis rōnis tanq̄ p̄suppositi illi rela-
tioni rōnis. **¶** Et sic i ista ablutiōe p̄cedit
bitudo ad v̄ba p̄comitātia et ad p̄sonaz
suscipientē aliq̄libet p̄sentientē. et sic i oibz
relatiōibz talibz p̄cedētibz i fūdamē-
to sic relato p̄ ip̄as posset poni relatiōem
significatiōis illi quā ip̄ortat baptismus
fūdari. **¶** Si p̄mū istozū poneret. tūc cuqz
in diffinitioem accētis in cōcreto ponat
totū suū s̄bm et nō pars precise. sic nec
ip̄sum in cōcreto p̄dicat de p̄te sui s̄bi.
sed de toto: nō esset baptismus siue sacm
baptismi ablutiō. sed ablutiō et v̄ba s̄l.
¶ Sicut ecōuerso ablutiō nō esset baptis-
mus. qz ablutiō sola nō est s̄bm uel fun-
damentū hui⁹ relatiōis: sed ambo simul
.s. ablutiō et v̄ba. s̄ nec alterū eozū deno-
minat p se ab alio. **¶** Si aut 2° poneret
tūc sicut d̄ ablutiōe denotiatiue p̄dicaret
diffinitio baptismi. i. illa ablutiō intel-
ligat circūstātiata multis relatiōibz tali-
bus ad h̄ ut sibi cōueniat illa relatiō. sic
et 3° in diffinitioem hui⁹ relatiōis in p̄cre-
to accepte posset poni ablutiō solūmō
in recto et oīa alia i obliq̄ cū q̄busdā de
terminatiōibz significatiōibz illa determi-
re siue circūstātiare ipsā ablutiōem. **¶** Istoz
duoz p̄mū videret uerū. qz uerba
nō uident eē simplr necia nisi eēnt signū
uel pars signi. si tñ diceret q̄ eēnt q̄dam
determinatio ipsius ablutiōis q̄ ē signū
et sufficit illō ponere signū magr q̄ duo
q̄n in vno pōt inueniri rō sufficiens si-
gnificandi. ablutiō aut exterior satis p̄t
poni significare ablutionē interiorē. Hoc
ponendo posset poni talis rō baptismi:
q̄ baptismus est ablutiō hoīs aliquālibet
p̄sentientis facta ab alio in aqua simul
v̄ba certa cū intentiōe debita p̄ferēte si-
gnificans efficaciter ex institutiōe diuina
ablutionem anīme a peccato. **¶** Si te-
neat alia via. s. q̄ v̄ba sūt pars fundamē-
ti: tūc posset poni alia ratio baptismi q̄

diffinitio
baptismi

Alia diffi-
nitio bapti-
smi

baptismus est sacramentum ablutionis aie a peccato committentes in ablutione hominis aliquis presentem scilicet in aqua ab alio ablueretur. et in verbis certis sit ab eodem ablueretur cum debita intentione placet. **Qualiter** autem particule posite in utraque ratione sunt necesse ad rationem baptismi bene patebit specialius de singulis in quoniam sequentibus. **Nec** est dubium in istas rationes quoniam eadem sunt utraque sint necessaria ad baptismum: sed una ponit in diffinitione eius sola ablutionem in recto alia ponit ablutionem et verba ex eo ad eius rationem pertinere. quod dubium surgit ex diverso opinandi modo de fundamentum huius relationis an sit sola ablutio circumstantiata an sit ablutio et verba. **Ad** hoc solo quoniam magis videtur loqui secundum illam opinionem quod ablutio circumstantiata sit baptismus. et sic ponendo tangit ea quod principaliter pertinet ad rationem baptismi. licet multa promittantur debeant intelligi quod eximit illa ablutio hominis etc. **Ad** ar. videtur quod de re artificiali bene predicatur magis cum sit tota sub artificiali. unde archa non tamen est lignea sed lignum. sacramentum autem quod est res rationis artificiali. **Ad** hoc nihil est. quod per se magis non predicatur de artificiali. non enim domus est lapideus: sed ad eam domus requirit aliud cum lapidibus. quod ut dicitur est plus nihil ponit in precepto in diffinitione accitius precepti nisi illud de quo accitius predicatur in precepto. nullum autem accitius predicatur de parte sui sui. **Ad** hoc dicitur sustinendo diffinitionem magis quod ablutio non est per fundamentum relationis quam includit baptismus sed est totum fundamentum sed remotum in eo quod et relationem signi mediant quodam relationis rationis ut dicitur. **Ad** hoc obicitur quod neque sic neque sic potest describi. quod formaliter importat relationem rationis. illa autem non est aliquid reale neque alia realia. **Ad** hoc sic relatio rationis in precepto dicitur de re extra quemadmodum hoc est verba. hec vox homo est nomen vel signum nomen humane. ita est in diffinitione talis precepti potest poni res extra ut additum tanquam fundamentum relationis. ideo non valet. sic de primo.

Ad secundum
principale sic procedit. Et hic ar

guis quod hec non sit forma baptismi. Ego baptizo te in nomine patris et filii et spiritus sancti. primo quod cuiuscumque hominis manum et formam: forma eius est in materia. **Ad** hoc verba non sunt in aqua nec in ablutione ut in libro primo. 2. quod christus dicit. vel. ex promissione formam baptismi non expressit ista. **Ad** hoc ab ipso habet forma sacrorum quod instituit. **Ad** hoc. 3. si ista est forma aut ut vera aut ut falsa. non ut falsa quod non habet falsitatem est in sacris veritatibus. non ut vera. quod veritas est sequitur ordinem collationem sacri baptismi. veritas. non. orationis sequitur esse eius quod significatur per ipsam. ista autem oratio significat collationem sacri baptismi. forma autem eo quod est forma non est posterior eo cuius est forma nam licet sit posterior. 7. met. **Item** de partibus istius forme arguitur primo sic. **Secundo** verba baptizant et baptizati ab eis quoniam veniunt ad nos non re baptizant. non autem fuerunt nram formam sed habet baptismus suum christi in nomine. per. f. f. f. **Item** secundum **Pascianum** verbum per se persone dat intelligere nominatum. **Ad** hoc sufficit dicere. Baptizo te absque hoc pronome quod est ego. **Item** confirmatur per illud: extra de baptismo. et eius esse. **Ad** hoc ubi dicitur glo. quod pronome non est de substantia forme. quod plenus sensus gignat hoc uox baptismi sine pronome. **Item** arguitur de precepto. dicitur. 4. retulerunt. ubi dicitur. Si quis dicit te baptizo. etc. baptizat est ex quo baptizare intendit. Sed ibi non ponit pronome. **Item** Ambrosius. de precepto. dicitur. 4. a quodam. Si in nomine trinitatis vel in nomine christi baptizati sunt non debent rebaptizari. quod sic apostoli baptizabant: ut habet actus. 2. et 19. **Item** 5. de trinitate. c. vii. Idem est pater eius et genitor eius. **Ad** hoc eque valet dicere. in nomine genitoris et geniti sic patris et filii. **Item** Ambrosius. de spiratione. spiritus sancti. c. 4. et ponit in littera. Si fide misterium trinitatis tenet et una tamen pronome plenus est sacramentum. **Item** 2. per herme. Noia et verba transposita id significat. **Ad** hoc eque valet si ista verba essent transposita. **Ad** hoc ista forma non est precisa. **Item** de baptismo et eius effectu. extra si quis. Si quis puerum ter in aqua merferit in nomine patris et filii. et spiritus sancti. amen et non dixerit: ego baptizo te in nomine patris et filii. et spiritus sancti. amen. non est puer baptizatus.

*Ad hoc archidiaconus dicit
non velle de ista
hunc qui archidiaconus
primo quod non per*

*Colo p
esse fo
est q
altera
lano li
ma est
nis. v
ex q
oio co
et de
determ
si m i
et alter
fm ou
sed q d
pncipa
spectu
pdr di
nus sp
to rela
et u. b.
vna op
et circu
pmo m
lur vba
b. uerbo
cuz in
is. de n
ba pos
2 mo p
abluto
sunt ma
istas m
aliquo
meto
ba sen
Ad
duz est
endu
simpli
no est sa
f. ex p
fando
ratur
forma*

Cum primo uidendum est si aliq̃ vba p̃nt
esse forma hui⁹ sacri. ubi aduertendum
est q̃ p̃prie loquendo de forma. put est
altera ps cōpositi forma sacri est ipsa re
latio signi q̃ formaliter est tale sacm. ⁊
mā est totū fundamentū ipsius relatio
nis. veruntū si i fundamēto isto sint pla
ex q̃bus aliq̃ mō sit vnū sacm q̃ non
oio equalit̃ se hñt s; alterū sit q̃si p̃uiuz
⁊ determinabile. alteruz q̃si posterius ⁊
determinatio p̃cedent. p̃mūz pōt dici q̃
si mā p̃ quandā similitudinē ad mām
⁊ alteruz forma. materie enī est p̃cedere
p̃m originē ⁊ determinari. forme autē
seq̃ ⁊ determinare. similiter illud q̃ est
p̃ncipalius ⁊ actualius pōt dici forma re
spectu potentialioris. sūtr q̃d ē spūalius
pōt dici forma respectu eius q̃d est mī
nus spūale. **A**d p̃positūz in fundamē
to relatiōis baptis̃mī cōcurrūt ablutio
⁊ uerba siue tanq̃ p̃tes fundamenti s̃m
vnā opinionē siue tanq̃ fundamentum
⁊ circūstantie fundamenti s̃m aliā. Si
p̃mo mō ps p̃ncipalior in significando
sūt vba. q̃ s̃m Aug. 2. de doc. xp̃ia. c. i.
b. uerba in hoies obtinuerunt p̃ncipa
lūz in significādo. ⁊ similē sniam dicit.
15. de tri. **A**ūc p̃p̃i istā p̃ncipalitātē ver
ba possent dici forma respectu alterius
2° mō patz q̃ vba sūt deīmiata respectu
ablutiōis. ⁊ siue sic siue sic. patz q̃ vba
sūt mag̃ spūalia ablutiōe. **S**ic q̃ s̃m
istas methaphoras p̃dictas patz q̃ ubi
aliq̃d signū concurrūt sensibile in funda
mēto alicuius sacri ⁊ aliq̃ vba siml. uer
ba semp dicunt forma. h̃ de primo

De secundo uiden

duz est q̃ vba sint forma isto mō. ubi sci
endū est q̃ in sacris est aliq̃d necessariū
simplr. s. ex p̃te sacri q̃. s. non exīte oio
nō ē sacm. aliq̃d ē necessariuz aliql̃iter
.s. ex p̃te ministri sine q̃ minister dispen
sando sacm nō pōt uitare pctm̃. **S**i q̃
ratur de forma. 2° mō necessaria h̃ ē de
forma necessario obseruanda a mistro

dico q̃ in rota ecclesia romana forma
necessaria hec de q̃ q̃rit. ista enī est for
ma necessaria ministro de q̃ q̃rit q̃stio
.s. p̃posita. ⁊ h̃ loquendo de mistro cui
competit ex officio baptizare. q̃s sit ille
dicit. di. 5. nā istū nō pōt ignorantia ex
cusare. q̃ tenet scire illa q̃ sūt sui officij
ad q̃ deputat. **P**robatio: q̃ qlibet mi
nister in ecclia romana tenet necessario
illā formaz seruare quā talis ecclia ipo
suit ministris. hui⁹ est ista õ qua q̃rit: ut
patz extra in arguendo. s. ad oppositū
in illo. c. si q̃s. **S**i q̃ras õ forma neces
saria ministro apud grecos dici pōt q̃
quantū ad aliq̃ vba nō p̃ncipalia in for
ma. s. illa q̃bus exp̃m̃it suscipiens ⁊ acc̃
siue minister. ecclia greca q̃nq̃ nō uolu
it formā istaz seruare cuius cam tangit
ap̃lus. i. cor. i. d. **D**oc autē dico q̃ vnus
q̃sq̃ ṽm̃ dicit. ego q̃dem sū pauli ⁊ c.
Gloriabant enī de ministris baptizanti
bus q̃si eis ascriberet baptismus: ⁊ re
darguit eos: ⁊ istam eorū cōtentionē di
cens. **D**iuisus est xp̃s: ⁊ p̃pter h̃ ortū fu
it in eos scisma ⁊ ordinatus fuit in eos
ad istud scisma tollendū ne minister ex
p̃meret in p̃pria p̃sona nec actus in in
dicatiuo mō sed optatiuo. q̃ tunc mini
ster non significat eē actor baptis̃mī: sed
tū minister desiderans ⁊ orās effectuz ba
ptis̃mī p̃ferendū a deo. ⁊ suscipiens etiā
nō exp̃meret in 2^a persona. sed in 3^a q̃si
nō p̃cise recipet q̃d recipit ab aliquo ser
mone sibi dirigente. verūtū melius po
tuisset suscipiens fuisse exp̃fusus q̃ p̃ hoc
seruus xp̃i. s. noie p̃prio. nō enī iam ser
uus xp̃i baptizat. sed baptizat ut sit ser
uus xp̃i loquēdo de seruicio spūali quo
xp̃ianus est seruus xp̃i. **D**e hac forma
pōt dici q̃ q̃diu tollerata fuit ab ecclie
sia romana licita fuit eis. ⁊ p̃ t̃pe p̃ q̃
instituta fuit rōnabilis fuit durante ea
p̃dicta. sed cessante tā cā rōnabili potu
it forma cōis fuisse eis ip̃osita. uel ergo
romana ecclesia phibuit illam formā
quātū ad eos. ⁊ tūc peccat seruādo q̃d

expresse nō inuenit in aliq capitulo spā
lem mentionē faciente de eis. uel si pmi
sit siue pcessit licitū vī eis illā formā cō
tinuā. 7 si talī pmissione seu licētia, stā
te in cōcilij suis p̄ticularib⁹ ordinaue
rūt inī se talē formā esse seruandā: vī q
minister eoz tenet eā seruare. sicut stāte
īsta pmissione ecclesie romane q̄ alicu
bī stat trīna imersio: alicubi vna in illa
ecclesia q̄ determinauit trīnā imersionez
seruandā: sic faciendū ē 7 ē de necessita
te ministri p̄ceptū 7 moduz p̄oris ecclesie
seruare. h̄ de forma necessaria ex parte
ministri.

Tertio de forma necessaria
ex pte sacri. p̄t̄ q
īsta nō ē talis quātū ad oīa vba. ex h̄ q
ocm̄ ē q̄ greci uere baptizabāt nō tñ sō
eadē forma. Un̄ aduertendū est q̄ ī īsta
forma sūt aliq̄ vba p̄ncipaliter p̄tinentia
ad eā. aliq̄ aut̄ nō p̄ncipaliter p̄tinet. qz ex
p̄mūt ministri actū 7 suscipientē. m̄ni
strū enī nō est simpliciter necessarius aliq̄
vbo exp̄mī neqz p̄noie cuiuscūqz p̄sone
qz nō ē in v̄bis xpī. Dat. ul̄tī. Alia aut̄
duo. s. actū 7 suscipientē necesse ē exp̄mī
f. nō determinate eodē mō q̄ īstis v̄bis ex
p̄munt. s. act⁹ vbo indicatiui modī 7 su
scipiēs p̄noie secūde p̄sone. s. pōt actus
exp̄mī vbo alteri⁹ modī 7 suscipiēs ver
bo alteri⁹ p̄sone ut greci exp̄mūt. rō au
tē necessitatis q̄ īsta duo sic uel sic exp̄
merent sumit ex illo. Dat. ul̄tī. Bapti
zantes eos 7c. ubi exp̄mīt act⁹ 7 suscipi
ens. De v̄bis aut̄ p̄ncipalibus q̄ sūt: in
noie p̄ris 7 fi. 7. s. f. an īsta sint p̄cise p̄tī
nētia ad formā. videndū ē ad cur̄ intel
lectū aduertendū ē q̄ fm p̄m. s. p̄bī q̄
druplex ē mutatio. s. fm s̄bam. q̄litate.
quātitate. 7 ubi. sic fm īsta vba pōt fieri
q̄druplex uariatio. s. fm s̄bam alia vba
ponēdo p̄ īstis uel aliud v̄bū p̄ isto. fm
quantitate apponēdo uel subtrahēdo.
7 si apponēdo uel trāspōnēdo uel añpo
nēdo uel postponēdo uel interponēdo.
Scdm̄ q̄litate. s. auferēdo aliquā termī

nationē req̄sita ad p̄grā locutōz. Scdm̄
ubi trāspōnēdo. At de q̄cūqz istarū ua
riationū: dico q̄ si variās intēdit uti ver
bis q̄bus utit̄ tāq̄ forma ecclesie p̄cisa nō
baptizat. qz deficit sibi intētio utēdi uer
bis q̄bus utit̄ tāq̄ forma ecclesie. intendit
enī uti illis v̄bis aliquālit̄ variat̄ tanq̄
forma p̄cisa baptismi. Supposito q̄ q
nō deficiat intētio: q̄ram⁹ ex pte v̄borū
in se q̄ istaz uariationū pōt stare cū for
ma 7 q̄ nō. 7 h̄ de singulis per ordinē.

De p̄ma dico q̄ pōt intelligi dupliciter.
uel q̄ aliud v̄bū fm qd ponat̄ ī loco ali
cui⁹ v̄borū illoz. puta alia vox. tñ īdez
7 sub eadē rōne significās. uel aliud ver
bū simpliciter. s. alia vox aliud significa
tū h̄ns. 7 si 2⁹ mō adhuc dupliciter. qz uel
illud significatū ē oīo disp̄tū a signifi
cato uocis p̄ q̄ ponit̄: ut si poneret̄ lapis
loco hui⁹ qd ē p̄f. uel ē significatū pue
niens oīo h̄ns idē substractuz in re. 7 h̄
cōtingit dupliciter. uel qz exp̄mīt disp̄tū
tres p̄sonas s̄b alijs rōnib⁹ significatas
q̄ significant p̄ h̄. p̄f 7 filius 7 sp̄s sc̄us
7 sic ē de istis noib⁹ genitoris. geniti 7
spirati. īsta enī significāt p̄sonas s̄b rōne
p̄prietatū. nō aut̄: s̄b rōne subsistentiū 7
ypostasū. uel ille p̄sone significant implē
cite. 7 h̄ uel tanq̄ in toto collectiue quō
significat eas h̄ nomē scā trinitas. ul̄ im
plicitē ut in qdā importāte p̄sonas per
corridentia effect⁹ ad cām. 7 sic impor
tant p̄ h̄ nomē x̄ps. hoc enī nomē signi
ficat filiū fm nām humanā q̄ vnctus ē
7 dat̄ intelligē p̄ez a q̄ vnct⁹ ē. 7 sp̄m s̄a
ctū q̄ vnct⁹ ē sic q̄ h̄emus quātū ad īstō
mēbrū nomē aliud tñ fm uocē. uel no
mē aliud h̄ns significatū oīo disp̄tū.
uel noia significatia tres p̄sonas nō sub
rōne p̄sonarū. ut genitor 7 genitus uel
nomē significās īsta collectiue. ut trini
tas uel nomē p̄notās p̄sonas sicut effe
ctus cām. De istis q̄nqz. de p̄mo p̄t̄ q̄
manet eadē forma. qz in q̄libz lingua pōt
fieri baptism⁹. forte tñ nō licet baptizan
ti ex officio 7 solēniter uti v̄bis cuiuslibet

lingue: si
qz ordin
ecclesiast
latino
distanci
p̄tinet
mib⁹ sig
ut genit
qz x̄ps u
nari. 7 r
p̄li. vī
qz nomē
p̄ia rōne
gramato
gnificati
nō sic de
catōe no
quā nō h̄
enī aliq̄
cit⁹ ip̄m
nomē sig
De no
p̄sonas
m̄ ip̄m
p̄mū a
te p̄ trib⁹
p̄z q̄ aliq
7 9. 7 10.
traditō
caret mo
p̄mū p̄ba
or̄ p̄t reu
de baptiz
p̄ris 7 fil
Dat. ul̄
cauit nul
uerit ī ill
it rō disp̄
tñ illa rōe
ferior. p̄
ge illa ab
ma tradit
p̄ forme
disp̄tū
traditū
si ecclesi

lingue: sicut nec in pfectione eucharistie
qz ordinavit ecclesia romana qz officia
ecclesiastica dicant et sacra ministrent in
latino grammatice. et h. rōnabiliter. qz istō
distinguit p. scribi et pferri. **De** oio im
ptinēte p. qz oio forma n. fuit. **De** no
mib. significatib. ppetates et nō psonas
ut genitor et c. dico qz n. fuit i. eis forma
qz xps voluit psonas uocari. nōb. pso
narū. et rōnabiliter fm illud qd tactū ē in
p. li. di. 22. ut sicut iudeis dātū erat ali
qd nomē significās cēntiā diuinā s. p.
p. rōne qd ipsi uocabāt nomē d. reira
grammaton. ita xps dedit ecclesie noia si
gnificatiā psonas s. p. p. rōis rōib. si etiā
nō sic dederit. tñ bñ. p. habile ē i. aliq. iuo
catōe nomē p. sone h. rē a. i. quā efficaciaz
quā nō h. nomē p. petat. p. sone. petēdo
enī aliq. donū ab aliq. p. amore Johis
cit. ipetraret qz si loco nois. p. p. j. ponēt
nomē significās p. p. ietate suppositū.

De noie tñitat. p. qz xps itellexit illas
p. sonas explicādas. in h. aut noie tñitat
tñ ipoztant iplicitē. et iō qd dicit illō ca
pitulū a. qdā trinitas o. i. itelligi explici
te. p. trib. p. sonis. **De** s. f. de noie xpi
p. qz aliq. lictū fuit baptizare. actu. 2.
et 9. et 10. **Sz** an mō ēē baptizat. si sic
traderet. dubiū ē. v. qz sic. baptizās pec
caret mortalit. imo oio nō baptizaret.
p. mū. pbat. qz legē supioris nullus iferi
o. p. reuocāt nec simplr nec ad tps. lex
de baptizādo in ista forma cōi. In noie
p. ris et filij et c. promulgata fuit a xpo.
Mat. ult. g. eā p. tpe. p. qz xps nō reuo
cauit null. ali. p. reuocare. s. h. dispēsa
uerit i. illa lege. p. tpe p. mutie ecclie. qz fu
it rō dispēfadi ut diuulgaret nomē xpi
tñ illa rōe cessāte n. dispēfauit. g. null. in
ferior. p. tpe illo posteriori p. aliq. licta le
ge illa absolui. **Mō** s. pbat. 2^m. qz for
ma tradita cōi semp manet forma nisi
p. forme institutozē. p. aliq. tpe fiat aliq.
dispēfatio. **Sz** forma nō fuit dispēfatie
tradita nisi. p. tpe. p. qz fuit dispēfadi rō
s. i. ecclesia p. mūtua: ut nomē xpi diuul

garet. g. tpe illi. dispēfatiōis cessante. for
ma illa sola manet qz fuit forma ex insti
tutōe. **Quid** g. nō audeo dicē qz bapti
zat. hodie i. noie xpi ēē baptizat. s. nec
audeo dicē qz nō ēē baptizat. qz nō le
go ubi fuerit illa dispēfatio reuocata. in
h. g. cāu. reputo dubiū an tal. sit baptiza
tus. **Circa** istū aut tale remediū hñdū
ē sic vlr. in alijs dubijs adhibet. de q. ex
tra d. baptismo et ei. esse. de qb. dubiū
ē an baptizati fuerit baptizent vbis istis
p. missis. si baptizat. es nō baptizo te. s. h.
si nō es baptizat. ego te baptizo in noie
p. ris et filij et c. **At** vlr. i. oib. dubijs q. tuz
ad māz et formāz sūt tres maxie. p. ma ē
ista. si possibilitas adest via tutissima ē
eligēda. 2^a si nō adest possibilitas via tu
tissime. p. ma est tenēda. 3^a ē ista. Ces
sante impossibilitate caute est supplem
dū qd impossibilitas p. hibeat.

De secunda variatōe p. n
cipali. s. f. m.
quantitatē: dico qz si aliqd addat repug
nans vbis p. ncipalib. forme uel diuini
nuēs vba illa nihil fit. qz nō seruat for
ma. ver. gra. de p. mo si dicat in noie pa
tris maioris et filij minoris et c. ver. gra.
de 2° si p. mittat uel disiūgat uel interpo
nat aliq. p. ditio q. n. existat. utpote si ego
sū oipotēs. ego te ba. et c. uel aliq. oio dis
iunctiua p. rōnez forme. qz disiunctiua nō
ponit determinate alterā partē. et eodez
mō d. similib. **Silū** si anponit uel post
ponit aliqd nō repugnās fit. si aliū nō.
De interpōne tñ esto qz nō sit alicuius
distrabētis uel repugnātis ē spāle h. qz si
interrūpat vnitatē debitā forme nō ma
net forma. qñ aut talis vnitās necessa
ria interrūpat. iudicat ex alijs actib. hu
manis. qñ enī ex cōi loq. ex interposi
tōe impinenti nō iudicat qñ posset p. o.
fmo p. tinuari. p. silr nec o. i. p. p. osito iu
dicari. utpote si qz icipēt o. ionē et dicēt.
tacete uel recedite. nō. p. p. h. ēē necessa
riū incipe o. ionē. s. nō obstāte tali intru
ptione posset eandē p. tinuare et cōplere.

De subtractōe uero si subtrahat aliq̄
uerbū de nō p̄ncipalib⁹ dictū ē pus. Si
aut̄ de p̄ncipalib⁹ aliq̄ subtrahat nihil
fit. q̄ q̄libet uerbū illorū est p se neces
sariū ad formā: s̄ si subtrahat aliq̄ syl
laba p̄ syncopā nō p̄pter h̄ destruit for
ma. nō enī uoluit deus oīo determinare
hominē ad v̄ba in sacris ultra illū mo
dū q̄ uerba sufficiūt ad exp̄mendū con
ceptū. sed cū syncopa bñ intelligit audi
ens conceptū loquendū. h̄ aut̄ magis ca
uendū est q̄ in alijs v̄bis p̄pter reueren
tiā sacri. nec tñ auderē dicere q̄ non ui
tans eā peccet mortalit̄: si nō uitat non
ex cōtemptu: sed ex quadaz infirmitate
uel inconsideratōne humana que nō p̄
cauet omnibus: quantū posset.

De tertia <sup>uariatione p̄nci
pali quantum ad
q̄litate. l. terminatōe q̄ p̄tinet ad p̄grui
tatē p̄p̄ illud. c. de cō. di. 4. retulerūt.</sup>
ubi papa r̄ndet de sacerdote q̄ baptiza
uit in noīe patriā et filiā et spū sancta. q̄
si h̄ fecit ex imp̄ritia lingue latine nō intē
dens inducere errorez: uere baptizauit.
Ad intelligendū est q̄n̄ est talis incon
gruitas in fine dictiōis q̄ nō p̄hibet q̄n̄
possit capī cōceptus significat⁹ p̄ dictōz
Et quō h̄ sit possibile bñ experiunt ali
q̄ audietes q̄sdā illiteratos qui loquū
tur incōgrue: et tñ bñ cōcipiūt qd uolūt
dicere etiā quantū ad singula uerba.

De quarta <sup>uariatōne p̄nci
pali. s. ubi dico</sup>
q̄ aliq̄ trāsp̄ositio oīo uariat sniam: ut
si diceret. Ego p̄ris baptizo te in noīe fi
lij et c. aliq̄ aut̄ trāsp̄o p̄mittit ut trāsp̄o
sita teneat q̄si eandē uirtutē in ipsa for
ma: ut si diceret. In noīe filij et p̄ris et c.
et p̄ma trāsp̄ositio impedit: q̄ aufert cō
ceptū oīonis ut instituta ē. 2^a nō ipedit
q̄ et si p̄gruū esset seruare ordinē p̄ferē
do p̄sonas q̄ est p̄sonarū fm̄ originē et
necessariū sit h̄ quantū ad ministrū. tñ
nō uidet oīo necessariū ex p̄te sacri. q̄
p̄sone q̄cunqz ordine noīate sūt vnū effi

ciēs p̄ncipale i baptismo et ut sic inuocat.
Ad p̄mū <sup>argumentū p̄z ex p̄
articulo qd sit p̄pe
forma h̄. et qualiter uerba sunt forma.</sup>
Ad 2^m p̄z ex 2° articulo q̄ x̄ps exp̄ssit
uerba q̄ sunt p̄ncipalia in forma illa. et
q̄ nō p̄ncipalia. s. actū et suscipientē: s̄ in
pt̄ate ecclesie fuit determinare q̄b⁹ v̄bis
p̄me ul̄ tertiē p̄sone et indicatiui ul̄ opta
tiui modi exp̄merent suscipiēs et actus.
et ecclesia latina elegit exp̄rimē suscipien
tem in secūda p̄sone et actū indicatiue.
et rōnalit̄ ut notaret ministrū uere cōfer
re sacm̄. Ecclesia aut̄ greca elegit aliū et
rōnabilit̄ p̄ t̄pe ut dictū est: ut auferret
sc̄isma gloriāntiū de baptizantib⁹ mini
stris. Ad 3^m p̄or̄ dici q̄ diuisio nō ē suf
ficiens. q̄ bñ possibile ē q̄ v̄ba aliq̄ mā
litter sūpta sint forma in aliq̄ sacro. imo
potuit deus instituisse v̄ba nō significa
tiua p̄ forma. **Ad** p̄or̄ dici q̄ oīo ut
uera nō p̄ t̄pe p̄latōis sed p̄ ultimo in
stati cōplente p̄lationē. sicut dicit iser⁹
in mā d̄ eucaristia. et tūc cū arguit ut ue
ra sequit̄ actū dei. uerū est q̄ p̄sequitur
ipsam ablutionē et ipsa ablutio impo
rat p̄ h̄ uerbū baptizo. et tūc nō erit sen
sus baptizo. i. sacm̄ baptisimi cōfero. s̄
baptizo h̄ est ablūo. **Ad** 4^m de grad
p̄z. **Ad** 5^m de p̄noīe ego. uerū ē q̄ nō
est simplicit̄ d̄ necessitate forme. neqz ex
p̄sum neqz ut implicet̄ in v̄bo p̄me p̄
sone. sed quātū ad ecclesiā latina admi
nus post t̄ps Alexandri necesse ē mistro
exp̄rimē ego. et glo. illa. si q̄s. cū p̄batōe
sua retulerūt p̄or̄ intelligi p̄ t̄pe p̄cedē
te illā constitutionē Alex. tertij. si quis.
Ad illud de trinitate et x̄po. p̄z in di
ctis de p̄ma uariatōe v̄borū. **Ad** illud
de genitoris et c. d̄ q̄ Aug. ibi intelligit
q̄ idē est genitor et p̄r quantū ad h̄ qd ē
dici ad alterū. siue ip̄ortare p̄prietatez
eiusdē p̄sone. sed nō sūt idē quantū ad
p̄mū p̄ceptū significatū utrobiz. q̄ p̄r
significat p̄mo et p̄ se suppositū in nā di
uina. aliud autē significat p̄mo et p̄ se

proprietatē
et p̄prietatē
p̄sone ad
co q̄ p̄p
trāsp̄ositio
ex talib⁹
forma aut̄
cōplexio

A natural pur
aqua artifi
nati. s. hūi
et hūi. **3^a**
phemia
suis aq̄ el
lio: ul̄ sal
tū. s. d̄m.
cibilia p̄m
ḡ aliq̄a p̄o
ciendū tal
eē aqua el
firmat p̄ i
demonia a
ducendū s
possibile ē
suis ut fia
p̄me cuz n
uel cōposi
lā. pura ac
lio: q̄ usu
ctiōne uel
usu ali q̄ r
fluxu aq̄
fm̄ illud
q̄dam. **4^a**
elementari
tuo nō stat
metaris. n
humor: ni
5^a tūc nō
6^a tra. **7^a**
q̄ et sp̄s sc̄
rifices alch
posse. 4. m

proprietatē. et nō est eadē vis nois ppter
et ppterietatis nois in inuocatōe scā alie
plone ad aliqū effectū. Ad ultimū di
co qd ppter ppter vā ē absolute de noibus
trāspōit: s; nō sedē qd pcept' totū oīōis
ex talib' noib' sic et sic trāspōit sit idez
forma aut nō pssit tū in significatōe i
cōplexoz: sed i significatōe totū oīōis.

Ad tertiū pncipale sic pcedi
tur. et arguit qd non solū aq na
tural' pura sit pueniēs mā baptisimū qz
aqua artificial' hz eadē accētia cū aqua
nālī. s; pūditatē: frigiditatē: pspicitatē
et hu'. S; ex accētib' cognoscit sba. ex
phēmiō pmi de aia. Et mixtū ē gros
sius aq elari. aqua aut' artificial' ē subtri
lior ul' saltē n̄ grossior: g nō ē aliqd mix
tū. g elin. et nō nisi aqua. g rē. Et mis
cibilia pnt separi a mixto. p' de gnatōe
g aliqd pōt adhibē actm passiuo ad fa
ciendū talē separationē. g aq artificial' pōt
ēē aqua elemētari' separata a mixto. Co
firmat p illud exo. 7. de ranis. ubi ars
demonā adhibuit actiuū passiuo ad p
ducendū statū ex aqua fluuū ranae. g eq
possibile ē eo p artē adhiberi actm pas
siuo ut fiat separatio elemēti a mixto. ma
xime cuz resolutio sit faciliōr qd gnatō
uel cōpositio. Et quātū ad illā pūcu
lā. pura aqua nālī ex 2° meth. est subtri
lior qd usual'. et p3 p expicntiā. qz p deco
ctionē uel depuratōez sepat terra ab aq
usuali qd residet i fūdo. Et ex latē xpī
fluxit aqua in q institutus ē baptisimus
fm illud extra de celebratōe missaz. in
qdam. S; illud qd ibi fluxit nō fuit aq
elemētari' s; fleuma: qz in corpōe mor
tuo nō statū est aliqd humor qd sit aq ele
mētari'. nec p vulnerationē exiit aliqd
humor: nisi q tpe apitionis erat i corpōe
S; tūc nō erat i corpore aq pura. g rē.
Adra. Jo. 3. Nisi qd renatus fuerit ex
aq et spū scō rē. Et p Ariffi. Scīat ar
tīfices alchimie spēs p artē pmutari nō
posse. 4. meth. g nō pnt mixtū resoluē

re in puram aquam.

Hic dicendum est

pportionabilū ad illū qd oīm ē in pñ
pcedenti qōnis. mā enī ppter accipiēdo
sicut illud i q est forma rei est totū illud
qd ē ibi sensibile in q fūdat relatio signi
qd ē formale i bap'. s; sic i illo toto sensi
bili aliqd ē pncipalius ut ultimare deter
minās. et iō dī forma: ita aliqd ē minus
pncipale uel determinabile. et illū dī mā.
sed tale pōt itelligi uel pxiū ad signifi
candū uel remotū. pxiū est ipsa ablu
tio visibil'. ipsa enī cū vbiā tanq' signūz
pxiū significat effectū baptisimū. et iō
nō viget nos illa dubitatio. de pma. q. i
detrahe. ne forte asin' bibat sacm. qd vē
est dubitatio asinina. qz illa ablutio nō
durat nisi in fieri. et quātūqz aq possz
bibī uel huc uel illuc trāsfūdī: ipsa ablu
tio nō. et itelligit ablutio h nō tū sici e
aq dī lauare corp' qsi formalit'. sed sicut
hō dī lauare corp' cū aqua qsi ppe acti
ue. Nā solus pcontactus corpōi ab aq qd est
qsi ablutō formal' nō ē instituta tanq' si
gnū ul' ps signi. s; ipsa lotio effectiue scā
ab aliq' abluere. Nec o3 qd sit ibi ablutō
put distinguit 3 lotionē et icludit amo
tionē sordiu a corpore p pcontactū aq. sed
sufficit lotio in cōi oca corpōis ab aq.
alio h agēte qd nihil aliud est nisi qd o3
istū pcontactū corpōis ab aq fieri ab alio
cāte pcontactū istū. et isto mō intelligēdo
ablutionē et lotōez. lotio est mā pxiū a
qsi p se fundamentū uel ps fundamētū
isti' significatōis. aq aut' ē mā remota q
applicat corpōi i ista lotiōe. Et hu'. 1.
batio nō ē alia: nisi qz sic institutū ē ut
p3 Jo. 3. et Mat. 3. Quare aut' sit sic isti
tutū sūt apte pgruētie. qz aq est frigida
fluida: lucida: nēcīa et cōis. et he oēs pro
prietates pueniūt illi humori in q o3 fieri
baptisim' qd est ad repmēdū estū pcupi
scentie: ad flectendū rigoē inobedientie
ad illustrandū claritatē fidei: ad introdu
cendū i viā salutis. et h est pōe oibus sic

lex ista cuius hoc sacramentū est inītia
tuum cōmunis est omnibus ad salutē.

Quod autem in q̄stione
ponit na-
turalis ad distinguendū aquā artificia-
lē. 3° q̄ aque ille q̄ cōi dicunt artificia-
les sūt corpora q̄dā mixta ⁊ non dicunt
aque nisi equoce. q̄d p̄ 3° p̄mo. q̄ ita ē ex
q̄litateb⁹ p̄ntibus tota spēm q̄ vna q̄li-
tas sūt nō p̄cludit idēitatē sbe. sed vna
dissiliis in tota spē cōcludit aliā eē sbam
Ille autē q̄ dicunt aq̄ artificiales hnt a
tota spē aliquaz qualitatē dissimilē aq̄
elementari. Hoc p̄ 3° ex mō gñationis
istari. nā ipossibile ē toti nāe create ex
vno gñare aliud nisi seruādo determinā-
tū. p̄cessum p̄ mediā determinata. tota
enī nāe creata nō posset ex aceto generā
vinū statim. sed oportet redire ad māz
p̄mā cōem eis q̄ est aqua q̄ attracta i sti-
pice vītis tandē in vna p̄uertit in vinū.
⁊ ista snia ponit a p̄ho. 8. meth. ⁊ p̄ 3° ad
sensuz q̄ ita est. sed iste aq̄ artificiales ex
quocūq̄ sūt sūt nō seruato p̄cessu nāe
p̄ mediā determinata ordiata. iste etiā vni-
uersali sūt p̄ actionē ignis decoquenti
⁊ resoluētis. ignis autē nō vī esse sufficiēs
in vīute actiua ad corūpendū uel p̄uer-
tendū q̄cunq̄ mixta in aquā elementa-
rem. p̄pter q̄d vlr p̄cedi pōt q̄ aque ille
q̄ dicunt artificiales nō sūt conueniens
mā baptismi. q̄ nō sūt i spē aq̄ elatis.

Quod additur in q̄stio-
ne pura
est intelligendum q̄ impuritas in aqua
pōt intelligi duobus modis. uel p̄pter
mixtionez fm iuxta positionē: ut aqua
lutosa dī impura uel p̄pter mixtionem
alterantē a spē. sicut humor mixt⁹ dī nō
esse aqua pura. ⁊ p̄ma q̄dem impuritas
nō phibet: dū tamē nō excludat ab aq̄
quā sit cōueniens ad lauandū uel ablu-
endū. nec est alia ratio nisi quia sic insti-
tutum est. vnde aqua imbibita farine i
pasta uel in spongia dū ibi est. uel imbi-
bita in spisso luto. ⁊ sic de alijs si contin-

gant carnē nō sūt cōueniēs mā baptis-
mi tales aque. quia talis p̄tactus nō est
lotio. sed tñ p̄tactus aque fluide libere
cōiungentis se cuti uel sepantis inē cutē
⁊ aliud corp⁹. In 2° mō dico q̄ aliq̄ im-
puritas pōt esse manēte aqua inter spe-
ciem: sicut forte si incipiat in spissari ten-
dendo ad gñationē elementi grossioris
ista nō phibet dū tamē sit fluida q̄d p̄
tanto dico. quia in glacie niue ⁊ grandi-
ne que tamē sūt imperfecta uel in ula ad
mixtionē dū talia sūt nō pōt in eis fieri
baptismus. q̄ ibi non est lotio sicut nec
in duro. Si autē p̄ illā alterationē ita sit
extra speciē aq̄: oīo nō est mā baptismi.
⁊ de q̄busdā alterationib⁹ satis p̄ 3°. q̄ p̄sti-
tuūt alteratū extra speciē aq̄. puta d̄ hu-
morib⁹ nāliter resolutis p̄ digestionē ut
salua vrina ⁊ hui⁹. iuxta illud. extra de
baptismo ⁊ ei⁹ effec. Non ut apponere.

De alijs autē non ē ita manifestū. puta
de decoctib⁹ ⁊ admixtionib⁹ fm sensū
in q̄bus nō apparet euidentē q̄ sit altera
spēs: ut p̄ 3° de brodio carnis ⁊ farinato
⁊ hui⁹. ⁊ ceruilla ⁊ medone. nō eui ma-
nifestū est q̄ sit ibi aliq̄d actiū corum
pens spēm aq̄. tñ h̄ discutē nō p̄inet ad
theologū determinantē māz baptismi
inquantū haberi pōt ex canone biblie.
neq̄ ad canonistā determinantē p̄ditio-
nes materie. put determinant ab ordia-
tione ecclesie: sed p̄inet ad p̄mā nālem
cui⁹ ē inq̄rere q̄ alteratio trāferat aquā
a speciē sua ⁊ q̄ nō: q̄ si de aliq̄b⁹ sit ou-
biū ⁊ in talibus fuerit baptismus fact⁹
utendū est ibi illis tribus maximis posi-
tis in solutōe p̄cedēt. q̄ d̄ remedijs ad h̄
bēdis circa eos de q̄b⁹ p̄babilr dubitat.

Ad primū argumē
tū dico q̄ aqua artificialis ⁊ si hēat ali-
qua accētia similia. tñ aliq̄d uel aliqua
dissimilia habet a tota spē ex q̄bus seq̄-
tur distinctio sbe. **Ad 2^m** dñdum q̄ ⁊
si aliqua aqua artificialis uideat subti-
lior q̄ elementaris. q̄ magis penetratiua

ista tñ lu-
citatis se-
est subn-
aut cōi-
simplu-
cius mix-
et angel-
q̄ actiua
ab eo aq̄
artificia-
p̄currit: q̄
nū sed ut
co q̄ nulla
puta ignē
passio. ita
resolutio
idem agēs
sine fo: m
ita t. liter
rūpendi.
ritate p̄ lu-
Innocenti
cere salua-
aqua q̄d
uidit testu-
cto nō aqu-
isset aqua
steriori p̄
hoc inq̄rē
isset oīsum
generent in
am p̄ aqu-
stie. p̄bat
sup h̄ in u-
cussit silic-
manauit.
illa aqua
culose. uel
qualicūq̄
fluit sicut
cīa ibi sūt
dictum est
tudinem p̄
⁊ eucharis-
tismus nō
li. quia p̄p-

ista tñ subtilitas nō ē subtilitas simpli-
citatīs sed uirtutis actiue. 2 h mō uinū
est subtile uel subtilius aqua. subtilitas
aut cōueniens aq̄ elemētari ē subtilitas
simplicitatis eo mō q̄ elemētū ē simpli-
cius mixto. **Ad 3^m** cōcedo q̄ possibile
ēēt angelū bonū uel malū adhibere ali-
q̄ actiua mixto ut passo p̄ q̄ resolveret
ab eo aq̄ elemētari. nō enī negauit aquā
artificialē ēē aquā elemētari. qz ars ibi
p̄currit: qz nō p̄currit ut pducēs termi-
nū sed ut adhibēs actiū passiuo. sed di-
co q̄ nulla ars pōt adhibere idē actiū
puta ignē quātūcūqz diuersis mixtis ut
passis. ita q̄ p̄ illud agens fiat immediate
resolutio in aqua. s. elemētari. qz illō
idem agēs nō pōt habere uirtutē ut sit
sine formis inimedie mutādī: neqz etiā
ita t. liter diuersa in eundē terminū cor-
rūpendi. **Ad 4^m** p̄ ex dictis de impu-
ritate p̄ iuxta positionez. **Ad 5^m** rīdet
Innocent^{us} ibi q̄ illa aqua q̄ fluxit d̄ la-
tere saluatoris nō fuit fleuma sed uera
aqua. qd̄ pbat ex v̄bis euāgeliste. Et q̄
uidit testimoniū phibuit ueritati. p̄fe-
cto nō aquā sed fleuma dixisset si nō fu-
isset aqua sed fleuma. Probat etiā a po-
steriori p̄ materiā sacri baptismi. nec in
hoc inquit uerū regeneratōis sacm̄ fu-
isset oñsum. cū p̄ sacm̄ baptismi nō re-
generent in fleumate sed in aq̄. pbat etiā
am p̄ aquā miscendā in sacro eucharis-
tie. pbat etiā quarto p̄ figurā q̄ p̄cessit
sup̄ h in ueteri testō. quādo Moyses p̄-
cussit silicē 2 ex ea nō fleuma sed aqua
manauit. ad p̄bationē rīdet ibi q̄ uel
illa aqua fuit ibi de nouo creata mira-
culose. uel de cōponētib^{us} resoluta. **Sed**
qualitercūqz dicat de aq̄ lateris xpi. qz
fluxit sicut sibi placuit. nō propter h̄ sa-
cra ibi susceperunt efficaciam ut sup̄ra
dictum est. sed propter quandam simli-
tudinem perfectiorem ad baptismum
2 eucharistiam. certum est tamen q̄ ba-
ptismus non potest fieri nisi in aq̄ usua-
li. quia xps homo instituit.

Ad quartum p̄n-
ci-
pale sic p̄cedit 2 arguit q̄ insti-
tutio baptismi nō euacuauit
circūcisionē. quia **Mat. 5.** Non ueni
soluere legē sed adimplere. sed circūcisio
erat p̄cepta in lege. **gen. 17.** q̄ xps non
euacuauit eā instituēdo baptismum.
Confirmat. quia ipse xps in seipso eā su-
scepit. **Gr̄e Gen. 17.** Data fuit abrae cir-
cūcisio in sedus sempiternū. q̄ ad semp
permanfurū. alioquin nō fuisset sempi-
ternū. **Gr̄e** nullus inferior habet aucto-
ritatem reuocādī legē institutam a supe-
riore. **3.** certū est q̄ dñs instituit legem
mosaicā 2 circūcisionē 2 nō inuenit ubi
eā reuocauerit etiā in nouo testō: imo
xps toto tpe uite sue mortalis eā serua-
uit. etiā ante cenā comedendo agnū pa-
schalē. Discipuli aut nō hūcrūt auctez
reuocādī. q̄ 2c. **Mat. 23.** Nisi q̄s re-
nat^{us} fuerit ex aq̄ 2c. q̄ baptism^{us} p^{ro} sui in-
stitutōz erat simplr̄ necius ad salutē. q̄
circūcisio ē euacuata. qz nō sū p̄currūt
duo remedia necia 2 sufficiētia d̄ idem.
Gr̄e Sal. 5. Si circūcidamini nihil xps
uobis p̄dest. Ista qd̄ supponit bap^{ti}smi
institutū fuisse ile. no. qd̄ uez est 2 rōnabile
uerū sicut p̄ ex multā auctoritatib^{us} no-
ui testi 2 xpi 2 aploz in q̄bus pbat ne-
cessitas baptismi: qd̄ nō ēēt nisi ēēt insti-
tutus i lege illa legitie. qñ tñ p^{ro} fuit insti-
tut^{us} dubiū ē. nō qd̄ qñ xps baptizabat
a Johe. qz ille nō fuit baptism^{us} xpi. i. in
forma xpi s; i foza Jo. tñ xps dedicauit
tē aquā tāq̄ m̄z idoneā suo bap^{ti} ex cō-
tactu sue mūdissime carnis. qz i legisla-
toz p̄firmat^{us} ē u^{er} aq̄. i. ut misteriu. Nec
ē i illo v̄bo. **Jo. 3.** dco Nicodemo. Nisi
q̄s 2c. qz nō ē uisile tā neciū sacm̄ i p̄cla-
ui corā p̄sona puata institui q̄ nō debuit
ēē p̄co institutōis illi. neqz etiā differēbat
institutū usqz ad tps ascensionis. **Mat. ul.**
Nā discipuli xpi ante passionē baptiza-
bāt baptismō xpi. **Jo. 3.** Dicūt discipuli
Jo. ad ipm. Rabi cui testi^{monium} phibuiti.

prelati: licet enim tam consiliū q̄ p̄ceptū
alicuius superioris continere. i. irrōna-
le et infructuosum iudicare. sed nō l3 oī
est p̄latus p̄tenere nō obseruādo. qz dī
Mat. 13. Sup̄ cathedram Moysi sede-
rūt et c. Istud de p̄tēptū p̄siliū uel p̄ceptū
superioris pbat. qz nō tenent necessario
habere falsā opinionē de suo superiore
sed monitio eius uel p̄ceptū pōt in se eē
irrōnabile et infructuosum et rōnabili-
ter et utiliter: tunc laborandū est ad eius re-
uocationē et ad correptionē uel amotio-
nem talis p̄lati fatue p̄cipientis. q̄ nō te-
net subditus reputare p̄ceptū eius tāq̄
rōnabile et fructuosum. sed pōt opposi-
tum reputare sicut est. et sic p̄tenere non
approbando. Sic ergo patet q̄ p̄ma ob-
ligatio baptismi p̄ modū cōsiliū obliga-
uit omēs ad nō p̄tenendū. 2^a aut p̄ mo-
dū p̄cepti obligauit omnes ad q̄s legiti-
me uenit ad suscipiendū.

De secundo principali. s. an ex eodem
fuerit circūcisio euacuata ex quo fuit su-
scriptio baptismi simpliciter necessaria.
dicūt q̄ tps quo baptismus fuit sub con-
silio erat a p̄ma publicatōne eius usqz
ad xp̄i passionē. et hoc nō euacuauit cir-
cūcisionē etiam quantū ad necessariū.
illo enim tēpōe necessariū erat iudeo cir-
cūcidere paruulū suū. quia nondū fuit
illa lex reuocata sicut nec alia imposita.
A tēpore autē passionis usqz ad tēpus
publicationis euangelij fuit circūcisio li-
cita: sed nec necessaria nec utilis. quia in
xp̄i morte legalia sunt cōsummata. qd̄
probat ex illo. Jo. 19. Morte iminen-
te dixit Jhs consummatum est. Et si que-
ritur quid erat paruulo iudei in reme-
diū contra originale a passione usqz
ad publicationē euangelij. dicūt q̄ non
circūcisio sed fides parentū ut tempore
le. na. Tercio uero tēpore post publica-
tionem euangelij circūcisio fuit mortife-
ra pro quo tempore loquit̄ Paulus ad
Gal. Q̄ si circūcidimini et c. Contra p̄

mum arguitur sic. Si vnum p̄ceptū
impositum totaliter reuocat aliud: con-
siliū seu monitio de vno facit aliud nō
necessariū. quia cuius actus p̄ceptum
est alterius prohibitio: eius actus consi-
liū est licētia de nō obseruādo reliquū
q̄ si p̄ceptū de baptismo erat prohibitio
circūcisionis quantū ad fructū et p̄siliū
de baptismo erat reddens circūcisionē
non necessariā. Hoc cōfirmat. quia si
ante passionē aliquis iudeus ad p̄dica-
tionem xp̄i uel Petri paruulū suū bap-
tizasset et non circūcidisset: si paruulus
fuisset mortuus: saluatus fuisset: qz rece-
pit gratiā in baptismo. a p̄ma enim in-
stitutione baptismus contulit gratiam.
Et si dicūt q̄ uerū est q̄ paruulo suffe-
cisset baptismus: sed pater peccasset nō
circūcidendo. Contra. quia ante octa-
uū diē potuit baptizare paruulū: et ex quo
ille habuit tam remediū p̄tra originale
et hoc credidit pater. nā credidit baptis-
mū efficacē ad hoc. tūc uidet q̄ nō tene-
batur necessario prouidere paruulo de
alio remedio. Contra 2^m qd̄ dicūt de tpe
inter passionē xp̄i et p̄mulgationē euā-
gelij: arguit sic. quia nullus alius se habet
nūc q̄ prius ad aliquā legē. nisi quia est
sibi aliter p̄mulgata. Sed post passio-
nem xp̄i anteq̄ apli baptismū p̄dicarēt
nō fuit baptismus aliter pp̄lo p̄mulga-
tus q̄ ante. q̄ non aliter obligabatur ali-
quis post passionē ad baptismū q̄ ante
nec per p̄ns ad circūcisionē aliter se ha-
buit. Itē ab eodē hūit circūcisio vim
obligandi et medēdi seu curādi. p̄ p̄ Be-
dam sup̄ illud. Jo. 3. et ponit in lra. di. i.
Nisi quis renatus et c. Qui nūc p̄ euan-
gelij suū clamat irribili et salubrit̄ nisi
quis renatus et c. Terribilit̄ dicūt p̄pter
artaz obligationē. salubrit̄ p̄pter effi-
cacem medelā. ille dudū clamabat per
legem. masculus cuius caro prepucciū cir-
cūcisa non fuerit peribit anima eius de
populo suo. S3 circūcisio habuit vim
obligandi usqz reuocaret. q̄ per idem

habuit vim medēdi usq; ad illā reuoca-
tionem. Sed per solaz xpi mortē nō est
aliter reuocata q̄ prius. ut patz ex rōne
pcedente. quia nulla lex est aliter p̄mul-
gata rē. Item post mortē xpi usq; ad p̄-
mulgationis tēpus iudei tenebant circū-
cidere paruulos suos. quia nullo mō cō-
stabat eis de reuocatione circūcisionis.
nō autē contulit eā paruulo nisi ut utilis
et necessaria sibi ad salutē. quia tenebat
ponere spem in ea sicut et prius. q̄ teneba-
tur de necessitate habere falsā opinionē
de circūcisione. qd̄ nihil est dictū. qz de
us nulluz decipit nec obligat necessario
ad decipiendū. **Item** nunq̄ fuit homo
relictus sine remedio certo et de quo nō
esset certus. quia erat remediū certum.
Sed in illo tēpore post passionē aū pu-
blicationē nullū fuit aliud certuz nouū
remediū datū eis quia nec publicatū. q̄
remanfit idē qd̄ prius: et eque certum re-
mediū. q̄ eque circūcisio remāsit sic p̄us
Adtra 3^m qd̄ dicit de tēpore post pub-
licationē euangelij. apparet actu. 21. ca.
ubi legit de Paulo qui ascendit iherlm:
et ibi de cōsilio Jacobi et alioz fratrum
post quartā synodū habitā in iherosoli-
mis purificatus fm legē ascendit tēplū
et obtulit pro se sacrificiū: quous solennit̄
ante iam ibi fuerat euāgelij publicatū.
patet actu. 21. c. quia ibidē dixit Jacobus
Vide quot milia hominū in iudea cre-
diderunt et omnes emulatores sūt legis
q̄ stante tanta publicatione euāgelij ibi
et in ipso Paulo et in iudeis cōuersis ap-
probabat observatio legis. Et ipse Pau-
lus ibidē inter tot xpianos opus legē im-
pleuit. **Quo** autē tēpore facta fuerit ista
Pauli purificatio et oblatō fm legē cōg-
ci pōt partim ex textu actuz: et partim
ex magistro historiariū. istud. n. fuit aū
captionē Pauli p̄ septē dies sicut patet
actu. 21. di. Illa autē captio fuit circa p̄n-
cipuz regnū Neronis. quia tertio anno
regnū Neronis venit Romaz fm magi-
strū historiariū. Nero autē incepit regna-

re circa uicesimū annū post xpi passio-
nem. In tanto autē tēpore uidet euangeliz
satis publicatū fuisse et maxime in iudea
ubi tñ paulus obseruauit legalia.

Quantum ergo ad

istū articulū dico q̄ in baptismo no est
distinguere nisi duo tēpora. s. tēpus quo
erat sub cōsilio: et tēpus quo erat sub p̄ce-
pto. et primuz durauit a p̄ncipio ex quo
p̄dicabat euangelij uel baptizmus per
xpm uel p̄ aplos usq; ad p̄dicationē so-
lennē et auctenticā eiusdē post ascensionē
xpi: ita q̄ primū tēpus nullā habet dif-
ferentiā per mortē xpi nec post eaz ex h
solo q̄ aliter cucurrit post baptismus q̄
ante. 1^m autē tēpus ut credo incepit in
die penth. in iherlm: quia usq; ad illum
diem apli nō p̄dicauerūt publice. iuxta
illud vbi xpi. Vos autē sedete in illa ci-
uitate donec induamini virtute ex alto
Sed in die penth. misso spū sancto solē-
niter p̄dicauerūt et apposite sūt illo die
circiter tria milia et baptizati sūt. actu. 2
Inde autē ad alias ciuitates fm ordinez
cuiuslibet loco uel genti erat tēpus. 2^m qū
ibi publice et solēniter p̄dicabat lex euā-
gelica. ita q̄ tēpus nō incepit simul ap̄
quoscunq; sed de syon exibat lex et uer-
bum dñi d̄ iherlm iuxta p̄phetiā Isa. et
quibusdā incepit tēpus. 2^m ad mensem
post penth. et aliquib; ad ānū: aliquib;
ad decem annos. et sic deinceps sicut eis
p̄dicabat. **Sed quantum ad circūcisionez**
distinguo quatuor tēpora. pro primo erat
necessaria. pro secūdo utilis nō necessa-
ria. pro tertio nec utilis nec necessaria.
tamē licita. pro quarto omnino illicita
et mortifera. primū tēpus circūcisionis
p̄cessit utrūq; tēpus baptismi. secūdū
tēpus circūcisionis comitabat primum
tēpus baptismi. Nam sicut argutū fuit
prius ex quo primo cōsulebat baptismus
non fuit circūcisio necessaria uolēti ba-
ptizari. sed tunc cucurrit utrūq; sub dis-
iunctione ut iude eliget qd̄cunq; uel

let. licuit enim et profuit sibi circumcidi si uoluit. nec enim fuit tunc reuocata quantum ad utile nec quantum ad licitum. licuit etiam sibi imo laudabile fuit baptizari et hoc etiam satis congruum fuit quod in tempore intermedio inter duas leges quando non subito prima tollit nec secunda imponit. illo inquam tempore simul currat ambe sub disunctione. tertium autem tempus circumcisionis cucurrit cum secundo tempore baptismi: et hoc quantum ad iudeos usque ad illud tempus pauli de quo argutum est prius. imo uerisimile est quod bene ultra. quia tempore purificationis pauli uidebant fratres in iherosolymis approbare obfuitiam legis et de ea consulere paulo. sed quantum ad gentiles conuersos ad fidem secundum tempus baptismi et quartum et circumcisionis simul concurrerunt saltem post 14. annos a passione christi uel circiter quando. scilicet paulus ascendit iherosolimam ad seniores super illa questione consulens de qua habet actuum. c. 15. scilicet. ubi primo allegat Petrus factum. Borneum de quo habet actuum. 16. et deinde Jacobus tanquam episcopus in iherosolymis profert sententiam secundum magistrum historiaryz dicens. Ego iudico non inquietare eos qui ex gentibus conuertuntur ad deum: et scribere ad eos ut abstineant se a contaminationibus etc. et de illis quatuor duo. scilicet. abstinere ab idolatriis et fornicatione sunt necessaria. Et ideo specialiter eis scribenda. quia de illis gentes minus curabant duo alia. scilicet. quod abstineant a suffocato et a sanguine non erant necessaria sed bene congruebant ut gentes conuerse ab ipsis abstinerent ne essent abominabiles iudeis. sicut in societate boni decet quod homo abstinere a quibusdam que sunt abominabilia foris. licet non sint simpliciter illicita. 8. tempus baptismi a principio sui totaliter fecit circumcisionem illicitam quantum ad gentes conuersas. uel saltem post tempus tertii concilii in iherosolymis de quo nunc tactum est: de quo seniores decreuerunt legem non debere imponi gentibus conuersis. 14. uel 15. an-

no post passionem christi. Sed quantum ad iudeos conuersos 2. tempus baptismi nec a principio sui nec post concilium illud tertium apostolorum exclusit omnino circumcisionem tanquam illicitam nec alia legalia. sed multo post tempore licite fuabant. Si obicitur quod Paulus restitit Petro in antiochia ut ipse scribit Gal. 2. Cum uenisset inquit Cephas in faciem eius restitit. quia reprehensibilis erat et reddidit causam. prius enim quam uenissent quidam a Jacobo edebat. panem cum gentibus. Cum autem uenissent subtrahebat et segregabat se ab illis timens eos qui ex circumcisione uenerant et simulationi eius consenserunt ceteri iudei. et sequitur ibidem reprehensio. Si tu iudeus cum sis gentiliter et non iudaice uiuis quomodo gentes cogis iudaizare. Item autem non erat diu post illud tertium concilium in iherosolymis. ut patet secundum magistrum historiaryz. Nam quarto Claudij anno uenit Petrus Romam: et in illa uia uersus Romam cum transiret antiochiam facta sunt ista. hoc autem erat factis cito post concilium supradictum quod fuit decimoquarto anno uel decimoquinto post passionem christi. Respondet quod de isto facto Petri si peccauerit uel non uidebatur controuersia inter duos egregios apostolos. scilicet. Petrum et Paulum. et postea inter duos doctores famosos. Aug. et Hiero. Salua reuerentia aliorum teneo cum Paulo et Aug. licet enim apostoli in actibus uel uerbis que dixerunt ut homines potuerunt errare: tamen nullus apostolus uel propheta in quantum scriptor alicuius partis scripture aliquo modo errauit. quia secundum Aug. in epistola ad Hieronimum: et ponit in canone di. 9. Si ad scripturas diuinas admissum fuerit aliquod mendacium quantumcumque paruum seu officiosum nihil remanet in ea solide ueritatis qua conuincat aduersarius. quicquid enim contra ipsum allegatum fuerit ridebit illud mendacium esse deum iocose uel officiose: ut est illud aliud quod concedit

ita esse dictū. vnde dicit ibidē Aug. his
solis libris uel uiris qui canonici nomi-
nant hanc didici ferre reuerentiā q̄ nul-
lum eorū in scribendo errasse firmissi-
me credā. **A**ū ergo Paulus ad Gal. que
est pars scripture canonice: h̄ scribat. in
faciē eius restiti. quia reprehensibil erat
et subdit. **A**ū autē uidissem q̄ non recte
ambulare ad ueritatē euangelij: neces-
se est dicere ista uerba esse simpliciter ue-
ra. uel totius scripture auctoritas aufer-
retur. Querendū est ergo q̄s sit intel-
ctus istorū uerborū ut uera sint. nō eni
pōt dici q̄ tunc reprehensibilis erat. quia
seruabat tūc legē. Nam post illud factū
etiā Paulus circūcidit Thimotheum.
Istud enim fuit factū cito post tertiū cō-
ciliū Barnaba adhuc existente cū Pau-
lo in antiochia post reuersionē eorū de
iherlm. ut magister historiāz narrat qm̄
.s. Petrus pergens romā transiuit p̄ an-
tiochia. Paulus autē circūcidit Thimo-
theū post sepatōnē eius a Barnaba. qm̄
sumpto Syria p̄fectus est ad uisitandū
fratres q̄bus prius p̄dicauerat. ut patet
actu. 16. Post illud etiā r̄ps bñ ad qua-
tuor annos Paulus purificatus est fm̄
legē et tota multitudo cōuersa in iudea
obseruabat legē. actu. 21. nec uidet q̄ re-
prehensibilis erat. quia sic obseruabat le-
gem. .s. in discernendo cibos. quia et hoc
nō magis fuit inordinatus q̄ alia legalia
.s. purificatio et h̄mōi. **M**el ḡ dicit rep̄-
hensibilis fuisse. qz in illo actu obserua-
bat legē subtrahendo se a gentibus in ci-
bo et potu et q̄ hoc nō erat faciendū ui-
detur prius sibi fuisse dictū a deo. actu.
10. de Cornelio. uel qz prius nō obseruās
legē in hoc corā gētibz: postea uenien-
tibus iudeis etiā in h̄ obseruabat. **E**t
utruqz istorūz duorū posset poni multi-
pliciter. primū eni poterat dici rep̄hen-
sibile. qz ad quācunqz ecclesiā ueneris:
illū te cōfomez. ait Ambro. Aug. ḡ rep̄-
hensibile fuit in ecclesiā gentiū nō cōfor-
mare se mō eorū uiuēdi. uel quia in hoc

dabat occasionē gētibz seruādi legē. uel
quia ostēdens factū illud esse necessariū.
uel saltē necessariū ad hoc ut cōuersi ex
iudeis uellent cōicare cū eis: et sepe infe-
riores facerēt aliqua difficilia ne exclu-
derent a cōione superiorū. **A**d istū intel-
lectū pōt referri illa reprehensio Pauli
gentes cogis iudaizare. Gal. 2. e. uel ostē-
dendo eis exēplo necessariū simpliciter
fore eis seruare legē. uel fore necessariū
eis ut sint digni cōione iudeorū fidelitū.
uel saltē laudabilius eis fore exēpla ma-
iorū imitādo q̄ foret oppositū. **E**t etiā
pōt intelligi: uel quia simulabat non re-
putans hoc corde esse faciendū q̄d fecit
in opere. ex p̄mo eni factū q̄d fecit in ab-
sentia nunciōz Jacobi. apparuit q̄ nō
sensit fore abstinendū a gentibus cōuer-
sis ad fidē. et in 2º facto ostēdit q̄ hoc eēt
faciendū. et ad istū intellectū pōt referri
illud uerbū Pauli. Simulabam ei p̄sen-
serūt ceteri. Gal. 2. d. 7c. **M**el posset 2º
dici reprehensibile. qz nō utebat auctē p̄-
lati. cū eni esset sup̄ior illis nūcijs Jaco-
bi magis debebat ipse ueritatē p̄stanter
tenere in ope et eos adducere ad rectitu-
dinē suā q̄ p̄pter timorē eorūz flecti ad
illud q̄d erat eis placitū uel magis acce-
ptū. et talis remissio seu timiditas p̄lati
est p̄ t̄pē reprehensibilis. et ad istū intel-
lectū pōt referri q̄d ait Paulus. Segre-
gabam se ab alijs timeus circūcisos. non
eni erat ibi uere timor. qz simplicit̄ licitū
erat iudeis non seruare legē. et maxie
qm̄ erā inter gētes. et hoc debuit Petrus
exēplo suo ostēdere nūcijs illis tanq̄ suis
inferioribus. **D**e singulis istorūz q̄tuor
posset discuti qualiter uel quantum eēt rep̄-
hensibile. et si possint v̄ba Pauli in scri-
ptura saluari ibidē. c. 2. melius ē dicē q̄
quodcunqz istorū ibi fuisset: fuisse ueniale
q̄ mortale. **N**ec pōt excusari Petrus
q̄ hoc facit p̄pter scandalū iudeorū ui-
tandū. quia nō erat ibi materia scādali
p̄fectis neqz paruulis. sed tñ phariseis
de q̄ scādalo nō eēt curandū docet x̄ps.

Mait. i.
Scis qu
dalizati
tione t
nō cōtra
nō curre
ceci sunt
fuisse b
debut se
libertate
de scanda
In circūci
ficando se
tendū. pp
vnde extr
vilius les
relinqua
ritate uir
pro semp
q̄ sunt ad
licite inter
multo tēp
fuit licitū
eis spem
rium. **I**ne
mauit. qu
illo secūdo
in Iheros
quia licitū
uare tunc
tiles conu
cauit. sed
tibus nō
seruare le
gans se ab
aliquam
ut uerba
si queras
illicita etiā
q̄ tempus
ra aliqua
perducit e
Neronis.
a passione
iudei conu
licit. nec c

Math. 15. Qui cum dixissent discipuli. Scis quia audito hoc vbo pharisei scandalizati sunt. s. de comedendo absqz lotionem manuum. rñdit. qđ enim intrat i os nō coinquinat hominē rē. quasi diceret. nō curetis de illo scandalo. Sinite illos ceci sunt duces cecoz. tale aut scandalū fuisset hīc. quia ex genere actus nullus debuit scandalizari nisi male senties de libertate euāgelica. nec p similitudinem de scandalo uitādo pōt excusari Paul' in circūcidendo Thymotheū uel purificando se. quia nullū illicitū est cōmit tendū ppter scandalū qđcunqz uitādo unde extra de vboz significationibus. vtilius scandalū nasci pmittit qđ ueritas relinquat. ad mīns hoc uerū est pro ueritate uite in pceptis negatiuis semper et pro semp. et in affirmatiuis pro tpe pro qđ sunt adimplēda. **Quēuī ergo Paul'** licite inter iudeos seruauit legalia etiā multo tēpore post tertū conciliū et hoc fuit licitū: dum tamē ipse nō poneret in eis spem: licet nō esset utile nec necessarium. Inter gētes autē gētibz se cōformauit. quia licuit sibi legē nō seruare p illo secūdo tēpore baptisimi. Petrus autē in Iherosolima seruās legē nō peccauit quia licuit iudeo et inter iudeos legē seruare tunc. **In antiochia autē** inter gētiles conuersos non seruans legē nō peccauit. sed se cōformās eis in cibis et potibus nō peccauit. sibi enim licuit non seruare legē. peccauit autē postea segregans se ab eis in cibis et potibus. ppter aliquam quatuor rationū predictarū ut uerba Pauli predicta saluētur. **Et si** queras quādo fuit circūcisio simplicitē illicita etiā iudeis conuersis. respondeo qđ tempus illud nō habemus in scriptura aliqua. quia hīstorica scriptura non perducit ecclesiam ultra quintū annūz Neronis. s. non ultra tricēsimū annum a passione xpī: et toto illo tēpore etiam iudei conuersi obseruabant legē: qđ eis licuit. nec credo qđ hoc fuerit omīssum

usqz ad euerisionem Iherusalē siue ad dispersionē iudeoz cū gētibz in iudeos conuersos. tunc enī forte cōformabāt se gētib' in qđ dispersi: et sic paulatim cessauit etiā apud eos obfuario. **Uel** pōt alii dici qđ deus p aplos uel successores eoz determinato tpe simplicitē phibuit legalia fuari. s. de hoc nō hēam' in scriptura. quia hīstoria scripture non dat: uel durat usqz ad illud tps. istud autē ē phabile. qđ ecclīa nūc tenet qđ heresis ē dicere legalia currere cū lege euāgelica. ut habet extra de bap. et eius effect. maiores. ubi dicit Inno. Absit ut in illam damnatā heresim incidam' que pperā affirmabat legē cū euangelio et circūcisionē cū baptismo seruandā. Non autē uidet qđ ecclīa hī iudicaret heresim ex sola omissione iudeoz quādā necessitate dispersionis seu hui' nō seruantiū legem. sed uidet qđ hoc fuit propi aliquā reuocationē simplicitē factā a deo.

Ad argumenta p o. pcedēte. Ad primū cū dicit qđ circūcisio non fuit ante mortem xpī reuocata. uerū est tanqđ inutilis et illicita. sed bene tanqđ relaxata ut iam non esset necessaria. quia consiliū de alio remedio laxauit preceptum de priorī. Ex quo enim 2^m fuit re medium simplicitē et cōsulebat: licuit. imo laudabiliter licuit nō uti remedio priorī circa idem. **Ad illud Jo. 19.** Consummatum est. dico qđ hoc intelligitur de his que scripta sunt de filio hominis. iuxta illud Lu. 18. Acce ascendimus iherosolimam et consummabuntur omnia qđ scripta sunt per prophetas de filio hominis. **Uel** si illud referat ad antiquā legem sic debet intelligi. consummatū est in causa. nam mors xpī causa erat confirmationis legis euangelice. sed illa nō fuit confirmata tanqđ necessaria ad obsequiandum ante predicationem eius publicam que non incepit in passione. sed in pentē. tpe enim intermedio sederunt

in cenaculo nemini solenniter uel publice predicantes.

Ad argumenta ^{princi-} ^{palia.}

Ad primum dico q in lege erant mo-
ra si siue legalia: iudicialia et ceremonialia
et quantum ad quodlibet istorum potest
intelligi uerbum xpi. **N**on ueni soluere et
quia decalogus simpliciter manet. sed
perfectius exponit q iudei intelligat. ut
pateret **Mat. 5.** Audistis quia dictum est
antiquis: non occides. Ego autem dico uo-
bis. qui cumq dixerit fratri suo racha et.
et non mechaberis et. Ego autem dico vo-
bis. Quicumq uiderit mulierem ad con-
cupiscendum eam et. Iudicialia autem ma-
nent. non in se sed in equipollenti quan-
tum ad finem. **F**inis enim iudicialium
erat pacifica cohabitatio hominum. mo-
res autem euangelici plus ualent ad paci-
ficam conuersationem q lex talionis. ma-
gis enim seruatur pax si non percutias
percutientem q si oculus pro oculo et dens
pro dente reddat. unde breuiter nullus
iudicialis illius legis. quia illius legis li-
gat nunc. licet tamen bene principibus
nunc statuere aliqua que erant in lege
Moyse. et illa ligant auctoritate princi-
pis nunc statuente. non auctoritate le-
gis. sicut licet uni regi in regno suo statue-
re legem que est in alio regno. sed illa non
ligat ibi. quia lex est alterius regni. s. q
instituta hic ab isto rege. **S**erimonialia
autem non manent in se sed in suis signi-
ficatis. q umbra transiit et ueritas suc-
cessit. **O**mnes enim ille purificationes
significabant purificationem a peccato. et
ille oblationes figurabat oblationem per-
fectam xpi. et actus quosdam latrice: fidei:
spei: et caritatis in deum. et h sunt com-
pleta: hostia illa iam oblata et per eam pec-
catum purgatis et mentibus in cultum dei
directis. Dico ergo q non ueni soluere
legem uel circumcisionem quantum ad fru-
ctum ad quem erat instituta. imo perfecit
eam copiosius remedium et longe perfecti-

instituendo. ut dictum est in declarando
suppositum istius questionis. **A**d confirma-
tionem cum dicit xpus in se fuit circumci-
sus. **R.** non oportuit legislatores statim
circa natiuitatem suam legem ferre. Et ideo
in principio sui temporis lex prior adhuc
durauit. unde et illa que fuerunt legis na-
ture fuerunt obseruanda circa **Moysem**
usq ad tempus dationis legis in monte sy-
nai. ita h: et eodem modo potest dici de agni-
pascalibus comestione in cena q in morte
xpi casualiter expirauit lex uetus. licet
non pro tunc sed pro tempore publicatio-
nis huius cause et legis euangelice. Et ideo
usq ad mortem potuit xps licite illa ce-
rimonialia seruare. **A**d secundum potest
exponi sedus sempiternum in se uel in eq-
ualente. uel forte magis ad intellectum
littere q erat sedus sempiternum inter
deum et abraam et specialiter eius seme-
nis quia nunq fuit aliquid aliud signum
specialiter inter deum et illud genus. et
tamen futurum erat aliquid signum federis
inter deum et totum genus humanum. et meli-
us erat semini abrahe transire in illud fe-
dus commune q remanere sub signo fede-
ris specialis. quia melius est parte esse in
toto cui simpliciter bene sit q esse distin-
ctam a ceteris partibus ut sibi aliqualem
bene sit et alijs male. **A**d tertium patet.
quia quantum ad gentiles conuersos prece-
ptum de circumcisione erat reuocatum in
tertio concilio auctoritate **Petri et Iaco-
bi.** imo spiritus sancti. quia ait **Iacobus.**
Misum est nobis et spiritui sancto. qua-
rum autem ad iudeos supponitur aliquod re-
uocatum. licet tempus reuocationis non fue-
rit simpliciter explicitum in scriptura.

Di. 4.

De dicendum

Hec est. Postquam magis egit de ba-
ptismo quantum ad ei intrin-
secam hic agit de suscipiendis baptismum
et consistit tota determinatio istius di.
in declarando quandam distinctionem

trimemb-
aliqui re-
qui sacra-
et non f-
in primi-
ea exponi-
tiones m-
cramenti
de illis. s.
Secunda
bra que o-
di uero si-
Et utraq
primo de-
et soluit. et
cundi me-
ma est ex-
Aug. 2. et
quo. **O**mn-
di membra p-
ibi. **H**is aut-
cunt aliqu-
uidit in ou-
mouet. p-
bium. et po-
mouet arc-
ri. **P**rimu-
cramenti
Secundu-
rem. certu-
tertiu men-
utrig pos-
nis et flam-
rendum ei-
3. simul et
uulos tri-
li sint bap-
li baptizat-
tertio utri-
matris po-

A

trimembrē de suscipientibus: que est q̄
aliqui recipiunt sacramentū 7 rem. ali-
qui sacramentū 7 non rem. aliqui rem
7 non sacramentū. 7 diuiditur in tres.
In prima hui⁹ diuisionem ponit. In 2^a
eā exponit. In tertia circa eam dubita-
tiones mouet 7 ponit. secunda ibi. Sa-
cramentū 7 rem. tertia ibi. Solet queri
de illis. Prima pars manet indiuisa.

Secunda diuidit in tres fin tria mem-
bra que declarat. secundū membrū ibi.
Si uero sine fide. tertiū ibi. Sunt 7 aliq̄
Et utraq̄ istarū partiū habet duas. qz
primo declarat veritatē. secūdo obijcit
7 soluit. 7 cōtradieta in declaratione se-
cundū mēbri ponit duas obiectōnes pri-
ma est ex auctoritate Aug. ibi. Uides tñ
Aug. 2^a ex auctoritate apli. ibi. Querit
quō. Contra etiā dicta in declaratōe secū-
dū mēbri ponit duas dubitatōes. primā
ibi. His autē uidet. secunda ibi. Sed di-
cunt aliqui. Tertia pars pncipalis di-
uidit in duas fin duas dubitatōes quas
mouet. prima mouet circa tertiū mem-
brum. 7 ponitur ibi. Solet queri 7c. 2^a
mouet circa 2^m membrū. Solet etiā que-
ri. Primū mēbrū. s. suscipere rem 7 sa-
cramentū certum est q̄ couenit paruul⁹
Secundū. s. recipere sacramentū 7 non
rem. certum est q̄ tantū couenit adultis
tertiū membrū pōt cōpetere utrisq̄. qz
utrisq̄ possūt habere baptisimū sangui-
nis 7 flaminis. Scdm hoc q̄ primo que-
rendum est de paruulis. 2° de adultis.
3° simul de utrisq̄. Quātu⁹ ad par-
uulos tria quero. primo utrum paruuli
sint baptizandi. secundo utru⁹ paruuli
baptizati recipiant effectum baptisimi
tertio utru⁹ paruulus existens in utero
matris possit baptizari.

Ad primū arguit
q̄ nō.
quia baptisimus est remediū
contra peccatum. Sed par-
uuli non habent peccatum.

quia nec usum rationis uel uoluntatis
7 scdm Augusti. de vera religione. Pec-
catum adeo est voluntarium q̄ si nō sit
voluntarium non est peccatū. ergo 7c.
Item Math. ult. Qui non crediderit
condemnabitur. Paruulus non potest
credere. ergo per baptisimū nō potest
saluari. ergo frustra baptizatur.

Contra Aug. de fide ad Petru⁹
firmissime tene paru-
los qui sine sacramento baptisimi de h⁹
seculo transeūt eterno supplicio puniē-
dos. quia originale peccatū in carnali
conceptione contraxerunt.

Hic fuit error pela-

Error pelagii

gū q̄ paruuli non habent peccatū ori-
ginale. de hoc 7 eius improbatione ta-
ctum est libro secundo. di. 30. Tene
ergo oppositū. quia cum scdm scriptu-
ram 7 fidem paruuli trahant originale
ad eius deletionē que necessaria est ad
salutem sunt baptizandi. quia tempore
legis euangelice baptisimus institutus ē
in remediū contra illam culpam.

Ad primum argumentum illa au-
toritas Augustini debet de actuali pec-
cato intelligi. 7 isto modo peccatū ori-
ginale fuit in primo parente voluntariū
um. non tamen oportet q̄ quodcūq̄
peccatum sit voluntariū voluntate illi⁹
in quo est. **A**d aliud patet q̄ debet in-
telligi de adultis: per illud quod prece-
dit. Qui crediderit 7 baptizatus fuerit

Uel potest dici q̄ qui non crediderit
nec actu nec habitu condemnabitur.
quia scdm apostolum. Hebreorū. xi. Si
ne fide impossibile est placere deo. cre-
dere enim oportet accedentem ad deū.
Paruuli autem etsi non possunt habe-
re actū credendi. possunt tamen habe-
re habitū: ut in sequenti. q. dicitur. id. o
non ualeat.

Ad secundum

A sic pcedit et arguit quod paruuli baptizati non recipiunt effectum baptismi. quia talis effectus est gratia. Paruuli non recipiunt gratiam quia non infunditur sine fide. quia sine fide impossibile est placere deo: ut habet Hebr. xi. Sed paruuli non recipiunt fidem: quod probabo. primo auctoritate apostoli. Ro. io. fides ex auditu. paruuli non possunt sic accipere fidem. 2º per rationem. quia habens habitum potest uti eo cum uoluerit non impeditur. paruulus baptizatus cum venerit ad usum rationis non potest uti habitu fidei. quia non potest exire in actum credendi articulos fidei. **Ad confirmandum** in hoc quod habens habitum se habet aliter ad actum quam non habens. aliquid enim modo habet se habet ad actum. et secundum illud modum differt habens a non habente. sed paruulus baptizatus nullo modo aliter se habet ad actum credendi quam si non fuisset baptizatus. quia si baptizatus nutritur in infideles et ab eis doceatur: similiter accrescet errorum eorum sicut alius non baptizatus. si etiam non baptizatus nutritur in fideles et in lege eorum doceatur: similiter accrescet illi legi sicut aliquis baptizatus. Si ergo nullo modo aliter se habet ad actum credendi baptizatus quam non baptizatus nullo modo habet habitum fidei. **Ad id** uero respondeatur quod habet accersit aliquid modo se habet ad actum. non sic autem infusus. **Ad contra** hoc et ad confirmationem principalis argumenti. quia si deus infunderet alicui habitum geometrie percurrere etibus sibi rationibus terminorum geometria licet posset ex illo habitu assentire ueritatibus geometricis. ergo a simili in proposito ex fide infusa si adesset posset habens assentire occurrentibus rationibus terminorum. et ita apprehensa ratione mortui et resurrectionis posset aliquis assentire huic ueritati. mortui resurgent. cuius oppositum exprimur. **Ad** eandem confirmat propositum. quia cum habitu det aliquam facilitatem et delectationem in opere ex 2º ethi. Nullus autem facilius nec delectabilius operatur habitu suum quam secundum eum. Sed paruulus baptizatus postquam fuerit adultus

facilius dissentit a credibilibus quam consentit at ut exprimur. ergo 2º. **Item** ad principale. Nullus recipit gratiam a deo nisi aliquo modo sibi coniungatur. nam actualiter auerso et oino indispósito deus non dat gratiam. prima autem coniunctio ad deum fit per fidem. ergo non habet illam non dat gratiam. Paruulus non habet eam ante baptismum. ergo non datur ei in baptismo. **Ad contra**. Aug. in enchiridion. A paruulo recenter nato usque ad decrepitem sicut nullus prohibetur a baptismo: ita nullus est qui non moriatur peccato in baptismo. Sed nullus moritur peccato nisi recipiat gratiam. ergo 2º.

Ad questionem dico

quod sicut est creditus paruulo in baptismo originale dimittitur: ita et creditum est sibi gratia infusa. quia ut dictum est in questione de circuncisione. Deus per statum nature lapsus nulli remittit culpam nisi cui dat gratiam. nullum enim liberat a perditione nisi quem ordinat ad hoc ut sit filius regni. **Ad** primum argumentum. licet deus de potentia absoluta posset dare gratiam sine fide ponendo quod sint duo absoluta simpliciter distincta. tamen quia dei perfecta sunt opera. Deutro. 33. Et quando homines sanantur: totaliter sanantur. Ideo conceditur quod non infunditur gratia paruulo sine fide et sine spe. Ille autem probationes que sunt contra hoc de fide locum habent in tertio libro. di. 23. Probant enim nullam esse fidem infusam et ideo ibi habent solui: sicut ibi habet declarari: propter quod ponenda est fides uel enim ponitur habere aliquam causalitatem respectu actus. et tunc actus non posset esse talis sine ea qualis est ipsa posita. uel nulla. et tunc manifestum est quod ex actu non potest perpendi fides inesse. sed tamen aliquam causalitatem habeat. adhuc hoc potest esse dupliciter. uel precisam. scilicet quod nulli aliquid possit competere. uel non precisam. puta si talis causalitas possit competere fidei acquisite. et si primum istorum poneret posset forte certitudinaliter fides cognosci inesse per hoc quod ali

quis co
in esse q
Si
Infus
ne ip
nihil
disting
posse
in esse
nerali
nisi se
dione
bati p
nalem
ma de
di q
Lora
les. o
esto q
delic
paru
per gr
facto
merito
deo t
no o
qua cou

A uo dei p
Paruul
cato ad
cipe sac
uero p
manum
priari
m fca co
les i uer
pus qd
spuale
renasci
fm ada

Ad
pale
avign

extra uterū. Si pmo mō. dico qd nō p̄t baptizari. nō propter rōnē p̄iorē. qz cōiunctus est caule corruptōis. s3 qz baptizatus ē lotio uel ablutio in aq. s3 paruulus sic i utero nō p̄t lauari. qz nec sic immediate tangi ab aqua. Et h̄ sequitur correlariū qd si paruul⁹ corio inuolueret et i. lud poneret in aq. ita qd aq. nō tangeret corpus: nō eēt baptizatus. s3 si tangeret aqua: bñ. sed pietus d̄ ponte nō. qz h̄ nō est ad uitā ordinatū uel lotionē s3 ad mortē. Si 2° mō sic aut apparet p̄s p̄ncipalis: ut caput: et tūc pōt baptizari in illa pte: et in h̄ etiā simplr baptizari. Nō ē enī ueriss̄ qd in die penth. quādo baptizati sūt tria milia. actū. 2. qd qd libet quantū ad totū corp⁹ suū lauaret aqua. sed p̄cise quantū ad faciē aspgendo uel quantū ad caput pfundendo. Et in isto casu si p̄ puer nasceret nō oportet ipm baptizare. Si aut apparet pars min⁹ p̄ncipalis. s. man⁹ uel pes illa ē baptizanda. qz ibi est tota anima: licet nō omnis sensus sicut in capite. Et si h̄ minus sufficeret ad hoc ut esset simplici baptizatus: si nasceret postea uiuus eēt sub cōditōe baptizandus. ut docet extra de baptismo et eius effectū. De q̄bus credendū enī est qd deus suppleret illud qd impotētia ipediret. tal. n. et si mortu⁹ nascit sepeliendus ē in ira bñdca rōe oca.

Ad primū cōcedo

qd deus p̄ donū suū pōt iustificare paruulum nō natum. sicut fuit de Jeremia Jo. baptista. de uirgine Maria. sed nō per istud sacramentū. qz dum est in utero matris capax nō est hui⁹ sacramenti. Ad 2^m dico qd quantū ad seruitutē tēporalē filius dñi est in utero nō est distinctus a matre. nō enī habet dominus dominū in paruulo nisi quia in matre sed quantū ad seruitutē uel libertatem spūalem nō est simile. quia ista respicit distinctā psonā. paruulus aut in utero est ita distinctus in psona a matre sicut

extra uterū. Ad 3^m pcedo qd fruct⁹ in quantū est aliquid arboris sequit⁹ p̄ditō nez arboris. tñ inquantū est aliqd in se pōt habere cōditōes oppositas arbori i se. pōt enī fructus eē mollis et arbor dura sic in pposito. qz iustitia et iniustitia respicit psonam in se. nō ut cōiunctā ul diuisā localiter respectu alterius psonae et ideo iustitia pōt cōpctere proli: licz nō matri: et cōuerso. Aliter pōt dici ad intentionē apli. sed h̄ sufficit h̄.

Arca secundū

membrū diuisionis de recipiēte sacm et nō rem sacri: qd p̄cise cōuenit adultis. quero duo. pmo utruz adultus nō p̄sentiēs potest recipere effectuz baptismi. 2° utruz adultus fictus recipiat effectū baptismi.

Ad primum arguitur qd non. Nullus dissentiens p̄trahit m̄moniu⁹ carnale. ḡ nec spirituale. quia ibi nō minus sed magis requiritur consensus spiritualis. in baptismo autē contrahit quoddaz matri moniu⁹ spirituale. quia anima desponsatur deo. ḡ 7c. Item in baptismo fit qd dam uoruz abrenunciādī sathane et ad herendi deo. Sed nullus inuitus ul dissentiens uouet uel se obligat. ḡ 7c. Item magis nocet baptizato malitia sui qd ministri baptizantis. Sed in baptizante requirit nō tñ cōsensus sed intentio baptizandi. ḡ multo magis requirit cōsensus baptizati. Itē Ang. Sicut patrin⁹ respondet pro paruulo: ita adultus respondet pro seipso. Sed si patrinus nō cōsentiat: paruulus pro quo respondet nō baptizaf ḡ 7c. videt enī cōferri baptism⁹ in uirtute responsionis illius qua ad q̄stionem illā vis baptizari. respondet patrinus: volo. et subiūgit sacerdos. et ego te baptizo 7c. qd aut sit sub conditione si conditio nō existat: nihil est. Contra extra de baptismo et eius effect. maiores

Qui terroribus atq; supplicijs violenti attrahitur ne detrimentū incurrat baptisimū suscipit sacramentū: talis sicut et is qui sicte ad baptisimū accedit caracterem suscipit xpianitatis impressum. et ipse tanq; condition aliter uolens licet absolute nō uelit: cogendus est ad obseruationem fidei xpiane. q̄ absolute non uolens recipit sacm̄ baptisimū.

Hic distinguo ^{tā ex pte eius qui} dicitur adultus: q̄ ex parte eius qui dicit nō uolens. **D**e pmo aut adultus non utit nunc ratione nec ē usus vnq; ut furiosus uel fatuus a natiuitate. aut non utit nūc ratione sed aliquādo est usus. aut tertio nunc utit actualiter ratione.

De primo breuiter dicendū est sic d̄ par uolo. nisi q̄ in hoc est differētia q̄ si speratur ipsum aliqui curandū et usurū ratione: expectandū est tēpus illud ut euz maiori reuerētia suscipiat sacramentū. Si aut desperat de eo q̄ ad usū ratōnis nūq; attingat: statim cōferendū ē sibi sacramentū. quia nulli deus excludit remediū ad salutem. **D**e secundo. s. nūc non utente qui aliquando tamē usus ē ratione. dico q̄ supponitur nunc habitualiter consentiens uel dissentiens s̄m q̄ se habuit in sanitate ante istud impedimentūz imēdiatē. s. si tunc actualiter consentit: iudicatur tūc habitualiter cōsentiens. si tunc actualiter dissentit: nūc iudicatur habitualiter dissentiens. **S**ic dixi imēdiatē ita q̄ inter actum illuz et istud impedimentum non interuenit motus uoluntatis oppositus. et sic vnīuersaliter dico q̄ iste habitualiter se habens potest recipere sacramentum sicut paruit prius quando actu sic uel sic se habuit. qualiter autem actualiter se habens possit baptizari: statim dicitur in 3. membro. **D**ed expedit ne talem baptizari: multa enim licent que non expediunt. 4or. prima. 6. c. **P**ro si speret eum reditūrum ad usum rationis ma-

gis expedit tempus expectare quo uteretur ratione. puta de dormiente tēpus vigilię expedit expectare. et de furioso tēpus lucidi interualli. Si autē non speretur. puta de eo qui incidit in perpetuū impedimentum usus rationis: euz expedit baptizare si tamē ē capax baptisimū. quia alio exponeret piculo damnationis.

Qualiter autē sit capax statim dicit de utente ratione. **D**e tertio membro. s. d̄ adulto utente ratione. distinguo de eo q̄ ponitur in questione non consentiens qd̄ potest intelligi contrarie uel negatiue. negatiue tñ negat actualem consensum contrarie uero ponit actualem dissensum. et patet distinctio. quia non est idem non uelle et nolle. si autem accipitur contrarie pro dissentiente actu. aut dissentit simpliciter aut scdm̄ quid. Et intelligo simpliciter. sicut est expositum in tertio li. q̄ ille qui ut fugiat aliquod incōmodum uult aliquid: simpliciter uult illud: sicut proiciens merces linari ut fugiat submersionem: simpliciter uult proicere merces. nam potentiam suā motiua ad proiciendū uolūtas mouet impando. et ipsa seipsam libere mouet. quia cogi non potest. simpliciter q̄ uolens proicit. sed scdm̄ quid nolens h̄ est sub cōditione nolens. q̄ nollit si posset alio mō saluari uitā: si iste sit utroq; mō dissentiens: dico q̄ nō recipit sacm̄. q̄ deus p̄ sapientē dicit. puer. 3. fili prebe mihi cor tuū. nolens aliquē oīo inuitum ascribi familie sue. suscipiens autē baptisimū ascribitur per h̄ familie xpī. **N**ec oportet hic distinguere de reclamante siue protestante signo exteriori suū dissensū. et de nō reclamante. q̄ in rei ueritate si est dissensus: oīo idē ē. tñ quātū ad iudiciū ecclesie iudicantis de manifestis et eū qui tacet presumens sentire nō coget reclamās ad obseruantiaz religiois xpiane. coget autē nō reclamās. **N**ec in h̄ pōt argui ecclia q̄ isti nolent tñ ū reclamāsi fiat iūria. m̄. n. malū

*Quid dicit
consentientem
negatiue
et contrarie.*

*in h̄ bono
dicitur.*

est sibi q̄ inuitus seruet legē xp̄ianaz q̄
q̄ impune permittat agere cōtra eaz. q̄
minus malū est inuitū aliqua bona fa-
cere ⁊ mala fugere: q̄ libere ⁊ ipune ma-
la agere ⁊ bona dimittere. **S**i autē fm
quid dissentiat sed simpliciter consentit
⁊ hoc non tm̄ in illā ablutionē tanq̄ in
quoddā balneū: sed in ablutionē eo mō
quo illā intendit facere ecclesia: ille sim-
pliciter recipit sacm̄: q̄ simpliciter est uo-
lens. licet fm̄ qd̄ nolēs: ⁊ de tali loquit̄
illud p̄clitū toletanū. qd̄ allegat extra d̄
baptismo ⁊ eius effectū. maiores. **Q**ui illi
qui tā p̄dem ad xp̄ianitatē coacti sunt.
quia iam cōstat sacramentis diuinis as-
sociatos oportet ut fidē quā necessitate
susceperūt tenere cogant: ne nomen dñi
blasphemet: ⁊ fides quā susceperūt con-
tempnibilis habeat. **E**xemplū huius
qualiter aliquis pōt cōsentire in illā ab-
lutionē suscipiendā eo modo quo con-
fert ab ecclesia: ⁊ tm̄ nollit si possit eua-
dere tormēta: quia nō credit eam aliqd̄
ualere: potest haberi de eo qui non cre-
dit uerba incantationis posse habere ali-
quem effectū. tamē cōcedit incantati q̄
dicat illa uerba sup̄ eū ea intētiōe qua
solet ea dicere dicendo in corde suo. va-
leat quantū ualere poterūt. iste uere dī-
ceret incantatus. ⁊ si talis incantatio su-
per aliquē diceret consecratio dyabolo
ille cēt dyabolo p̄secratus. **P**aret autē
differētia istius mēbz fm̄ quid dissentit
entis a mēbz p̄cedenti: quia ille simpli-
citer dissentiens omnino nō recipit sa-
cramentū. ⁊ ideo cessante dissensu esset
simpliciter baptizandus. iste quia sim-
pliciter consensit: licet fm̄ quid dissentit
at est baptizatus. ⁊ cessante dissensu illo
fm̄ quid non est iterum baptizandus.
Si quis autem nō consentiat tantūz ne-
gatiue dico q̄ recipit sacramentū si con-
sensit virtualiter. quia noluit deus ob-
ligare hominem ad impossibile vel fm̄
statum huius uite nimis difficile. nunc
autem nō dīstrahi nimis uidetur diffi-

cile homini p̄ statu isto. quia scdm̄ Au-
gustī. 3. de libero arbi. Non est in uolū-
tate nostra quibus uisus tāgamur. ergo
noluit deus salutez hominis ponere in
ista conditiōe si non dīstrahatur. nec
ergo uoluit obligare eū q̄ in suscipiēdo
baptismū non dīstraheret. ⁊ ita est vni-
uersaliter in alijs sacramētis. sacerdos
etiam in consecrando eucharistiaz non
obligatur necessario. dico ad hoc ut nō
sit dīstractus. vere enim conficit dīstra-
ctus. dum tamē prius in induendo se in-
tenderet celebrare missam scdm̄ morem
ecclesie. **E**t si queras esto q̄ non cōsen-
tiens actualiter. tamen consentiens vir-
tualiter eo modo quo positum est: exē-
plum de sacerdote celebrāte recipiat ba-
ptismū. nunquid ⁊ ille qui solum cō-
sentit habitualiter recipit: distinctio au-
tem istorum virtualiter ⁊ habitualiter
patet. 2. li. di. 4. l. Et esto q̄ sic. nūqd̄ ille
qui tantū negatiue non consentit. nega-
tiue etiam non dissentit. quia nec actūz
nec habitū oppositū habet. **D**e pri-
mo posset dici q̄ talis indicat habitua-
liter consentiens. quia aliquādo habuit
consensum actualem non interueniente
dissensu: ⁊ talis licet utens rōne recipis
sacramētū. quia nō uidet. p̄pter aliquā
cōditiōnē minus capax si utit̄ rōne q̄ si
prius usus nō utat̄ nunc. sed in tali nō
utente nūc prius tamē uso sufficeret ha-
bitualis consensus. 3. ⁊ hic. **D**e 2. licet
difficile esset aliquē talem inuenire p̄ci-
pue qui prius aliquādo cogitasset de ba-
ptismo. quia uel tunc placuisset sibi ba-
ptizari: uel nō placuisset. imo displicuisset.
⁊ scdm̄ ultimū modū indicaret talis
habitualis consensus uel dissensus esse
in posterū. tamē si quis cēt omnino nō
consentiens nec dissentiens tam actuali-
ter q̄ habitualiter. ⁊ tamen utens ratio-
ne nō esset capax baptismi. quia ex quo
uitur ratione oportet q̄ habeat deuoti-
onem aliquā ad sacramentū. si debet
sibi ualere: aliter enim uideret p̄tinere.

nō quōdā
p̄d̄ q̄d̄ nō in ablu-
tione eo mō quō
q̄d̄ nō ab ecclesia

ad
men
est adp
uul' non
nūc: cū
tur 30
ficiali
beato
Antonia
p̄d̄ p̄d̄
f̄m̄ male
f̄m̄ q̄d̄ nō
f̄m̄ p̄d̄
p̄d̄
cōfetti m
p̄d̄: ⁊ r
p̄d̄ esse m
niter sed
moralit
p̄d̄ q̄ nō
quēz alia
f̄m̄ non inter
agente: ⁊ e
ages: qd̄ ef
tentio aut
bi. **A**d 3.
dus ex uol
lo ⁊ pomp
nō est de nū
ad eius sol
cōfessio
baptizat nū
tudo laud
volēs ascri
deret q̄. f.
posset sibi
habituali
est prius ne
p̄d̄ quo ac
quia f̄m̄
est: xp̄m
xp̄m nūc
p̄d̄. 3. r.

loquunt sancti et doctores sic de baptizato. dico quod tunc quod nolentes de non iustificat. secundum illud augustinus. Qui creauit te si ne te non iustificat te sine te. iste qui habet actualiter obiectum contra gratiam puta infidelitatem vel aliquod peccatum. quod tunc actu uoluntatem promittit vel quod prius promissit: et nullo modo sibi displicet: nullo modo recipit gratiam. secundum augustinum ubi supra. Quis qui sue uoluntati arbitrat promittit est recte. et de isto intelligit illud sapientia prima. Spiritus sanctus discipline effugiet fictum. Et si obicitur. quod iste tunc uideatur esse perplexus. quod non potest sibi uiam salutis cum non possit iterum baptizari: quod baptizatus est. et sine gratia baptismali saluari non potest. **R**ebaptizari non potest. quod deus instituit baptismum initerabilem ne propter plenam remissionem que fit ibi tam culpe quam pene de retur occasio sepius delinquendi. si baptismus posset sepius iterari. Quod autem in baptismus sit remissio omnis pene. Ambrosius. de consensu. di. 4. et sumit de glo. super illo uerbo. Sine pena sunt dona dei. ro. xi. **G**ratia inquit dei in baptismus non requiritur gemitum uel planctum uel aliquod opus. sed omnia gratis condonatur. et magister. 4. di. c. antepe. tamen nulli quotienscumque labenti preclusit de uiam salutis in hac uita. non enim ad maiorem misericordiam uoluit ipse quicumque nostrum ad proximam obligare: quam ipse uoluerit habere ad subditum. **P**etro autem querenti math. i8. quotiens debet dimittere fratri peccatum in ipso: an septies. respondit septuagies septies. imo secundum augustinum in omel. millesies millesies. et uel quotienscumque peccauerit et recognouerit: parcendum est ei. **S**ic ergo deus instituit aliquid aliud remedium quotienscumque peccati in uia. scilicet sacramentum penitentiae. et tunc dico quod isti patet uia salutis per ueram penitentiam de ista fictione iuxta secundam autem Augustinus adductam. **E**t si obicitur quod habebit iste gratiam baptismalem uel effectum aliquem baptismi. uero modo potest dici quod illa fictio non dimittit nisi per ueram penitentiam. sed ea dimissa habet baptismus effectum suum respectu omnium pec-

catorum precedentium baptismum que tamen non erant causa fictionis in baptismus. ubi gratia. aliquid ante baptismum promissit septem peccata mortalia. et ueniens ad baptismum de se attritus. et tamen actu placet: uel de eo nullo modo atteritur: illud septimum solum est causa fictionis eius in baptismus. ideo ergo quod uere peniteat de isto septimo. et in se et in eo fuit causa fictionis eius in baptismus. quod pro tanto dico quod forte peccauit nouo peccato mortali faciens irreuerentiam sacro baptismi recipiendo illud cum tali fictione. sed recedente ista fictione que fuit impedimentum effectus baptismi deus prestat gratiam baptismalem in remedium contra alia peccata que fuissent delecta in baptismus nisi fictio occurrisset. et ideo de illis alijs non ideo hinc nouam penitentiam. nec forte nouam attritionem preter illam que habita fuit ante baptismum. sed solum impedimento amoto. sicut deus signo suo astitisset ad causandum effectum eius uel dandum quod suscipiebatur nisi fuisset impedimentum in suscipiente ita parat est semper post susceptum neminem eius signi: assistit ei qui suscepit ad causandum effectum eius quod cessat illud impedimentum. **N**ec ideo dicere caractere in facto aliquid operari sed solum quod deus ex eadem pactione assistit etiam postea ei qui suscepit ad causandum effectum quod cito obex tollit. **S**ed contra istud arguitur. quod per penitentiam delet ista fictio per te. non autem potest deleri unum peccatum mortale quin deleatur omnia. quod secundum Augustinum. Impium est a deo dimidias sperare uenturam. ergo per illam penitentiam delentur omnia alia peccata. non ergo gratia baptismalis delet illa alia. **I**tem nullum peccatum mortale quod inest post baptismum potest deleri sine penitentia. quia illa est secunda tabula post naufragium secundum Hieronymum. **I**lla autem alia peccata que non sunt causa fictionis insunt post baptismum. ergo non delentur nisi per penitentiam uel si fingas illa deleri per baptismum quando tollit impedimentum effectus baptismi. quare non potest ita illa fictio que fuit causa im-

pedimenti tolli quando cessat impedimentū per ipsum baptismum. **S**i dicitur catur ad primum istorum quod penitentia quantum est de se posset delere omnia peccata. tamen quando preuenit ab aliqua causa potentior non delet illa. sed ista causa est hic quantum ad alia sex peccata. scilicet gratia baptismalis quod preuenit penitentiam vel effectum eius. **H**oc non videtur rationabile. quia prius naturaliter tollit fictio quam per baptismum aliquid conuenit. sed in illo prioris ordinis habet veram penitentiam. quia fictio non tollit sine vera penitentia secundum augustinum. vera penitentia plene reconciliat deo quantum ad omnia. ergo baptismus non potest preuenire effectum penitentiae quam ad aliquid delendum ibi. imo penitentia preuenit quam ad omnia. **P**osset ergo aliter dici quod penitentia vera perfecte reconciliat deo. et per penitentiam nullum peccatum relinquit. sed tamen non oportet quod insit per se curat: sed tamen illud quod est obiectum penitentiae. de quo. scilicet penitens penitet. **Q**uoniam autem ordinis ordinis peccatum quod delect esse obiectum penitentiae. ut puta si omnia illa peccata sint commissa per baptismum. quoniam autem non ordinis ut in proposito. **M**o ergo per virtutem penitentiae dimittuntur hic omnia peccata. sed in penitentia dimittuntur partim per penitentiam partim per aliam causam. et sic non habet ibi dimidia venia sed tota a deo. non tamen tota per penitentiam. quia non oportuit de omnibus que inerat peccatis penitere. et secundum hoc esset dicendum quod illa sex delentur et quantum ad culpam et quantum ad penam. nec de eis ordinis habet contritionem nec confessionem nec satisfactionem: sed solum de illo septimo quod fuit causa fictionis. **A**d 2^m potest dici quod omnia peccata mortalia et si insunt post baptismum tamen nullum eorum fuit causa quin iam essent deleta. illud autem 7^m fuit causa quare nec ipsum nec alia sunt deleta: et ideo rationabile est quod respectu eius non habeat baptismus efficaciam: sed respectu aliorum: quia ipsum formaliter impedit effectum baptismi. alia non. **E**t tunc illa propositio: peccatum mortale post baptismum non delet nisi per penitentiam. ordinis intelligi de peccato commisso post baptismum. vel omnino inherente sic. scilicet quod de ipso nec fuerit contritio nec ac-

tritio in baptismo nec per baptismum. **A**lter potest dici quod quando vere penitet de fictione illa: gratia infunditur sibi perfectior quam esset illa quod per se virtute penitentiae infunderetur. ita quod illa includit in se perfectionem gratie penitentiae et baptismalis. et hoc modo baptismus habet effectum. quia gratia equalis ualens gratie baptismali dat penitentiae de fictione simul cum illa quam meretur de penitendo. **S**ed hoc arguitur. quia tunc ille habet per modum de fictione sua maius quam si tunc non fuisset fictus et post in peccatum cecidisset sile illi fictioni. nam si cecidisset et modo penitens non habet modo gratiam nisi tamen virtute penitentiae. tu autem dicis illum qui tunc fuit fictus in baptismo habere in penitendo quasi duplicem gratiam. **H**ic potest dici vno modo quod non habet per modum. sed magis detrimetur. quia tunc baptismi et sequenti usque ad penitentiam est filius usque habens et omnia opera sua mortua sunt si autem non fuisset fictus fuisset tunc et post usque ad lapsum filius regni: et opera eius usque: quibus meruisset augmentum et gratie et glorie. **A**lter potest dici quod si non fuisset fictus et postea lapsus et postea penitens in penitendo reciperet tantam gratiam quantum nunc recipit penitens de fictione. quia resurgens per penitentiam a peccato mortali recuperat totam gratiam a qua cecidit: et aliquam ultra per penitentiam. et hoc vel in re vel in diuina acceptatione. sed de hoc inferius in materia de penitentia. **C**erto modo potest dici quod ille penitens de fictione tamen recipit gratiam virtute penitentiae. et ita non maiorem quam si non fuisset fictus in baptismo et post baptismum cadens resurgeret per penitentiam. non est enim verisimile quod eque penitenti et de equali peccato vel minori non deest equalis gratia. Ille autem lapsus post baptismum licet quantum ad aliquid grauius peccauerit quam fictus. tamen fictus quantum ad aliquid grauius peccauit. quia sacramento irreuerentia fecit. et tunc illa verba que dicuntur de effectum baptismi que sortitur penitens de fictione intelligenda sunt non quod in penitentia illa recipiat gratiam aliquam virtute baptismi quia susceptio

eius mortua fuit. et mortuus reuiuiscere non potest. sed absolutus est a precepto de baptismo suscipiendo. quia illud impleuit. Illa autem impletio nihil sibi valuit ad salutem animam istam presentiam. Recipit ergo effectum baptismi quando penitet. quia est filius regni et non obligatur ad suscipiendum baptismum ad hoc ut sit filius regni. quia illud preceptum impleuit. et hoc non quod actualiter peccans mortaliter in alio siue in illo actu potest implere preceptum affirmatum etiam in illo actu.

Ad primum argu-

mentum dico quod omnis baptizatus induit christum quod ad hoc quod christi familie ascribitur. sed non induit christum semper per caritatem vel gratiam. et primus indumentum potest dici de cetero omnibus de familia. 2^m est indumentum specialiter filiorum. Vel potest dici quod ille non est baptizatus in christo sed in christi nomine. quia non in virtute christi interius baptizantis. Ad 2^m per ex dictis in corpore questionis. Ad 3^m dico quod baptismus expellit omne peccatum. non quia in eodem instanti insit gratia et peccatum. sed gratia baptismalis expellit omne peccatum quod insuit usque tunc. culpa autem que tunc inest actu vel que actu tunc committitur vel quia de illa nulla primitio inest non expellitur. quia inuenit obicem contrarie voluntatis.

Intra tertium

membri. d. quod est de suscipi-entibus rem et non sacramentum. que res utrum iam iustificati teneant ad susceptionem baptismi. et arguitur quod non quia non legitur de apostolis nec de beata virgine quod fuerunt baptizati. Item baptizatus baptis sanguinis non tenet ad baptismum fluminis ergo nec baptizatus baptismi fluminis tenet ad illud. Consequentia per se. quia ista duo baptismata eque dicuntur supplere baptismum fluminis. aliud est 2^m quia talis euolat. Item nullus tenet recipere sacramentum frustra. quia in operibus dei nihil est frustra. Sed baptis receptus a iustificato frustra

recipitur cum habeat effectum qui est ablutio anime a peccato. Jam enim prius est ablutus Item nullus teneretur iniuriari sacramento. Sed ex hoc fieret iniuria sacramento si iustificatus baptizaret. Iniuri- am enim est scire facere quod in se est quod ipsum sit signum falsum. Sed talis suscipiens facit hoc. quia caret tunc signato: quia tunc non dat gratiam. Contra. Jo. 3. Nisi quis renatus fuerit etc.

Respondeo

dicendum quod post baptismum promulgatum per modum precepti debet altercari iustificatus qui non impleuit illud preceptum cum quo deus non dispensauit spiritaliter ut non teneretur ad illud tenetur ad baptismum affectu. et per loco et tpe effectum. si manet viator nobiscum quousque potest commodum recipere in effectu. hoc ratio fundamentalis est. quia lex vltimè promulgata omnes obligat. vltimè dico illam promulgari in cuius promulgatione non est aliquid acceptio persone siue cuiuscunque exceptio persone vel circumstantie. tale fuit preceptum de baptismi suscipiendo. et hoc rationabiliter. quia congruum fuit omnes de lege christiana habere unum signum in quo puenirent inter se et distinguere ab alijs. ut dictum est in questione de institutione sacri in cor. et maxime illud signum per quod ingrederentur obsequium hoc legis. per cuius enim susceptionem ascribunt illi legi. et dicunt de familia christi. Posset etiam alia ratio assignari. quia quilibet viator tenetur esse membrum ecclesie militantis non iam in scia diuina. sed etiam quod ad notitiam aliorum membrorum quantum in se est. quia tenetur cum alijs membris coicare in his que pertinent ad obseruantiam legis. et eos non scandalizare. Si autem non accipet sacramentum per quod fit membrum ecclesie secundum iudiciu ecclesie non esset aptus ad coionem cum alijs membris in multis actibus pertinentibus ad ecclesiam. scandalizaret etiam actiue alia membra que haberent occasionem iudicandi ipsum contemnere coitatem. Ex hoc potest formari tertia ratio. quia qui potest ex actu facili-

magnā grāz acq̄rē: si negligat illū actū
vī grāz p̄tēnere: vel saltē n̄ eā ita app̄ci-
ari q̄tū est appreciabilis. sed ille q̄ nō ē
baptizāt q̄tūcūq; aliter sit iustificat⁹
p̄ actū facillē. s. p̄ suscep̄tōz baptis̄mi po-
test magnā grāz acq̄rere: qz q̄tūcūq;
p̄fectio de lege cōi accedēti ad bap̄m au-
get grā. ergo si negligat vī p̄tēnere grāz
et dat alijs occasiōz sic iudicandi.

Ad primum argu

mētū dicens q̄ glo. quedā sup illō Jo.
13. Qui lor⁹ est rē. videt dicere q̄ apli
fuerūt baptizati: qd̄ p̄babile est. qz xps
fecit eos sacerdotes p̄ferēs eis i cena po-
testatē p̄ficiēdi corp⁹ xpi. d. Quociēscū-
q; rē. et p̄ferēs eis p̄ resurrectōz ptātes
absolūēdi Jo. 20. Quoz remiserūt rē.
ptulit eis etiā officiū baptizādi solēnē
Mat. vlti. Eūtes baptizate rē. Q̄do
autē sacerdotū supponit baptismū saltē
de cōgruo. ex. d̄ p̄sby. nō bapti. veniēs.

Nec videt necessitas q̄ xps cū aplis in
in h̄ dispensauerit. qz nulla videt ratio
dispensandi nec aliq̄ necessitas vel vtili-
tas p̄secuta. cū nec ipsi essent gratiores
deo p̄ h̄ nō baptizati. nec fuissent effica-
ciores doctores in ecclesia. imo vī q̄ mi-
nus efficaces. qz min⁹ valet mgr̄ moral⁹
q̄ nō vult ope implere qd̄ docet fm̄ greg.
xps etiā in seipso voluit bap̄m suscipere
saltē Joannis anteq̄ legē baptismi alijs
imponeret. qz act. p̄. d̄: Lepit iesus face-
re et docere. Consilr̄ supponendū est de
beata virgine nisi forte ipsa sit excepta
ab illa lege et de ea fuisset rō dispensandi
qz forte habuit in cōceptōe filij sui illaz
plenitudinē gr̄e ad quā de⁹ disposuit eā
puenire. Ad aliud dico q̄ baptizatus
baptismo sanguis si postea ē nobiscū vī-
etor: tenet affectu et p̄ loco et tpe recipere
effectū sac̄m. i. baptismū flum̄is. h̄ autē
qd̄ supponit est bene possibile sicut de
quibuscūq; legi: q̄ sūt facit bis p̄fessores
qz sustinuerūt bis penas p̄ fide: p̄pter
q̄s tñ nō sunt mortui. Si autē baptism⁹

sanguinis sit p̄plet⁹. qz sic baptizāt mo-
ritur et nō remanet nobiscū viator: n̄ est
obligat⁹ ad p̄ceptū viatorū. sac̄ra autē n̄
hnt locū nisi p̄ statu uīe. vt tactū ē dī. i.

Ad aliud dico q̄ null⁹ recipit frustra
baptismū qz grā ibi auget: nisi puene-
rit ad terminū. et si forte p̄us puenerit
addit ibi meritū obediēdo p̄cepto dī
nō. nec etiā est frustra post plenitudinē
gr̄e si quis eā haberet addere opa meri-
toria. Ad aliud dico q̄ ille nō infuria-
tur sac̄ro: nec facit q̄ sit falsus signū. qz
vel ibi p̄fert grā aliqua et tūc est signū
practicū verū. vel nulla si iam p̄us erat
grā p̄fecta: et tūc est signū verū practicū
nō respectu eius qd̄ ē grā in fieri sed in
esse. Si autē obi q̄ saltē nō h̄z secū si-
gnificatū. s. ablutōz a peccato. dico q̄ il-
la ablutio significat vel tūc in fieri vel
tanq̄ nūc infiat: vel tanq̄ infienda q̄tū
est ex pte sacramēti si. s. aliquid inisset
a quo aīa esset abluenda.

¶ Tunc quero

utrum oēs baptizati recipiāt eū
liter effectū baptismi: videt q̄
sic: qz effect⁹ baptismi magis depēdet a
p̄ferēte q̄ a suscipiēte. sic effect⁹ vlr̄ ma-
gis dependet a cā efficiēte q̄ a mā. appa-
ret etiā in p̄posito: qz in ministro req̄ri-
tur p̄fectior intentio q̄ in recipiēte. qd̄ n̄
est nisi qz ab eo magis depēdet baptism⁹
q̄ a suscipiēte. Sed ministroz inequa-
litas nihil facit ad inequalitatē effect⁹
baptismi q̄ multo magis nec inequali-
tas suscipiētiū et p̄ p̄ns nulla est cā in-
equalitatis effect⁹ hui⁹. Contra. actus
actiuoz sunt in patiēte et disposito. 2.
de anima. ergo in magis disposito p̄fe-
cius recipitur effectus. ergo rē.

Respondeo Aliq̄ dīstīn-
guīt de effe-
ctu qui est res et sacramentū qui dicit
caracter et de effectū qui est res tñ. sed
de primo effectū nondū habitus est ser-
mo. sed habebit dī. 6. de secundo ergo

*Richardus de quibus
quibus anhelat. 39*

est qd. et dicitur quod plures effectus tales habent baptismus ordine tamen quodam. quia carere gratia et remissione peccatorum et habere. per autem quod non in omnibus baptizantur eam remittit fomes. Sed istud non est verum nisi intelligatur sane quia fomes cum sit in carne vel in virtute aliqua corporalis per gratiam quod est in anima non potest formaliter diminui. quia non est inter ipsum et gratiam formalis repugnancia cum non sint nata fieri circa idem. sed de fomes diminuitur quantum ad effectum quem persequitur carere in anima. scilicet peccatum. finem enim quod gratia auget fomes minorem habet efficaciam inclinandi ad peccatum. ponitur autem ex parte pluri pueniens de lapillo alligato alis aquile. quia si cresceret virtus motiva aquile non diminueretur gravitas capilli. quia opposita non sunt nec in eodem. tamen gravitas lapilli diminuitur quantum ad effectum. quanto enim maior est virtus in ala tanto lapillus minus impedit ascensum vel volatum.

Sic ergo ponendo

unicum effectum baptismi. scilicet gratiam. Respondeo quod cum ad effectum baptismi. scilicet gratiam percurrat causa principalis. scilicet deus. et causa meritoria. ut passio christi. et ipse suscipiens baptismum. ex parte cuiuslibet istorum possit attendi equalitas et inequalitas. quantum ad deum determinante se cooperari isto signo per effectum significatum et in hoc insistentem istud signum in ratione signi certi. ut dictum est supra. aliquid modo potest esse omnia aliquid modo non. aliqua enim gratia disposuit regulariter perferre cum isto signo. ita quod nulli minores. et ista potest dici perferri virtute baptismi. quia virtute veritatis hoc signum. et sicut determinatio illa visus quantum ad istum gradum est uniformis. ita effectus equalis. Meritum quia deus predestinavit diversos electos ad diversos gradus glorie. et hoc autem determinatio hoc signi ad tantam vel tantam gratiam perferendam et ordinato ad maiorem gloriam rationabiliter potest conferri maior gratia post deum in determinando veritatem seu certitudinem hoc signi disponere perferre alicui suscipienti precise illam gratiam quod requirit ad certitudinem signi. et alicui maiorem quem predestinavit ad maiorem

gloriam. sed ille ulterior gradus non perferret virtute baptismi sed de speciali benivolentia divina. propter hoc dicitur potest quod ex parte cause principalis effectus est regularis equalis simpliciter qui datur virtute baptismi. quia supponit quod de lege communi. per gratiam non datur maior absque omni differencia extra causam principalem. De 2o potest dici quod ista causa meritoria probat efficacius operari ad gratiam in uno quam in alio. vel quia specialius oblata per uno quam ad intentionem offerentis quam per alio. vel quantum ad executorem per uno oblata in effectu per alio non. nisi in passionem et divitiam. per modo christus ponit contra nosce omnia quod deus novit scientia visionis. et per passionem novit omnes electos et ad quem gradum glorie fuerunt electi. potuit ergo per predestinato ad maiorem gloriam plenius offerre passionem suam. et precipue cum se offerret per genere humano ad hoc ut de eis impleret divitiam predestinatio.

Secundo modo passio christi efficaciter cooperatur per nobis quod sumus in lege evangelica quam per patribus in lege moysi quia obsequium prestat ad maiorem bonum retribuendum magis acceptum quam beneficium prestat. et illo 2o modo est inequalitas in suscipientibus gratiam per circumstantias et baptismum. propter inequalem applicationem cause meritorie ad istos. et forte etiam in baptizatis ante passionem et post passionem. Quia autem per modo. scilicet. propter speciale oblatum in voluntate christi sit inequalitas gratie in aliquibus non baptizatis. dubium est de facto. sed possibilitas est omnia. De 3o dico quod vel baptizati sunt puuli vel adulti. propterea puulum ad puulum cum nullum habeat motum proprium nullam habet inequalitatem ad gratiam ex parte sui recipiendam. potest tamen in pueris vni esse maior moris quam alteri per suo puulo. vel in aliquibus alijs miserrantibus vel assistentibus baptismum. propter quorum merita de vni puulo potest perferre maiorem gratiam quam alteri. sed hoc non virtute baptismi sed meriti. et hoc modo forte pueri beati Nicolai orationibus suis meruerunt sibi maiorem gratiam quam erat in eo etiam puulo principium tam mirabilis effectus ut duobus diebus in hebdomada vnicuius tamen lactatione pueri maneret. et quod ad hoc

magis
bono
sacerdo
post ba
legit illi
Quia
motum
dispositi
porion
inequali
puulum a
tam meri
tione ba
sentiar re
aliquas.
et p. tante
ergo re.
baptismi
seculi po
nulla ind
su puulu
peccatu
di. nec er
eam q. a
est immu
bonus et
nus inter
quod foret i
suum se
obiam p
baptismi
bet dispo
obstante
simul.
simus pl
ve sit la
requirit
re quia m
ad hoc v
recipiant
I
endit est
invenit

magis optandum est puerū baptizari a bono sacerdote q̄ a malo. quia oīones sacerdotis boni quas multas facit añi ⁊ post baptisimū magis exaudiunt ⁊ valent illi pro quo fiunt q̄ oīones mali.

Si autē baptizati sint adulti cum illi p̄ motum p̄prium possunt esse inequali dispositi. ⁊ in sacro confert gratia f̄m p̄ portione dispositōis in suscipiente seq̄t inequalis effectus. **S**i si comparēs puulum adulto. regulariter paruul' nulum meritū habet. adultus q̄tuncq̄ tenuē habeat voluntatē. dū tamen cōsentiat recipere sac̄m nec ponat obicē aliquaz. videt habere meritū p̄prium ⁊ p̄ tanto magis dispositus est q̄ puul' ergo ⁊c. **S**ed esto q̄ adultus toto tpe baptisimi peccet venialiter. videt ergo esse indispositus quodamō puulus autez nullā indispositōz habet. ergo in illo casu puulus maiore gratiaz recipiet. R̄ peccatū veniale non phibet grām infūdi. nec etiā actū meritorizū simul habet tamē q̄ anima plurib' actibus non potest simul eque p̄fecte esse intenta. actus bonus cū quo cōcurrit veniale est minus intensus. ⁊ ideo minus meritorius q̄ foret sine illo veniali. **E**t ad propositum sequitur q̄ adultus si non ponit obicem peccati mortalis. ⁊ in susceptōe baptisimi consentit. aliquem motuz habet disponentem quo caret paruulus n̄ obstante q̄ ille habeat veniale peccatuz simul. **A**d argumentum dico q̄ baptisimus plus dependet a ministro ad hoc ut sit sacramentū. quia i eo simpliciter requiritur intentio. non sic in suscipiente quia non potest vti ratione. sed quo ad hoc ut hic effectus maior v̄l minor recipiatur magis dependet a baptizato

In secunda ista pa tent quedaz questionēs sine argumētis. primo quid faciendū est de paruulo exposito. **S**i autē inueniuntur in eo certa signa q̄ non est

baptizatus sicut muliercule consueuerunt cum eo apponere sal sicut cuz de portādis ad baptismum fit. ⁊ tunc absq̄ aliqua hēlitatione baptizand' est absolute. **A**ut non inueniuntur cum eo talia signa. ⁊ adhuc q̄ non potest de eo haberi tale signum per viciniam nec per testimoniū fidedigni q̄ sit baptizatus baptizandus est. tamē tutius est vti illa forma illius capituli. extra de baptismo ⁊ eius effectu. de quibus dubium. **E**t de isto casu loquitur leo de conse. di. 4. de quibus inquit nulla extāt indicia inter p̄pinqs ⁊ vicinos q̄bus baptizati fuisse doceantur agendum est ut renascantur ne pereant. in quibus qd̄ non ostendit gestum ratio non sinit ut videatur iteratum.

O de paruulis in

deorum ⁊ infidelium an sint inuitis parentibus baptizandi dicitur q̄ non. quia aut redderentur parentibus ⁊ tunc baptizatio eorum esset in contumeliāz fidei christiane. quia p̄ nutrent a parētib' in errore parentū. aut si redderent. ⁊ tunc fieret iniuria. q̄z dum sunt paruuli ius habent parentes in eis. **S**ed hec ratio licet forte concludat de quacunq̄ persona priuata q̄ nō posset paruulos a talibus auferre nec iuste baptizare. non videtur tamen concludere de principe cui in regimine reipublice tales sunt subditi. Nam in paruulo deus habet manus ius domini q̄ parentes. **U**niversaliter enim in potestatibus ordinatis potestas inferior nō obligat in his que sunt contra superiorem. sicut docet **Aug'** de verbis domi. homel. 6. ⁊ ponitur ca. vltimo secundū libri. Si illud iubet potestas quod non debes facere hic sane contemne potestatem timendo potestatem maiorem. ⁊ declarat in exemplo de curatore ⁊ procōsule. de procōsule ⁊ impatore. de impatore ⁊ deo. q̄ si quis h̄z regē rēpū. magis

*Opus Rector
de libris p̄p
di. iij. art. 1
3. q. 1.*

debet quantum in se e cogē vnumquēq subdi dño superiori q̄ inferiori. imo superior p̄cepto inferiori qñ inferior in tali dño resistit superiori. Sicut ḡ imperator debet sniare aliquē obedire debet p̄cōsuli p̄cepto p̄cepto curatoris. i. in ferioz. p̄consule si p̄diceret. p̄consuli ita etiaz si essent sub eodē dñia ordinata. s. q̄ aliqd esset seruus titij et titius petri magis debet imperator cogē seruuz seruare petro qz superior e titio q̄ titio si titius vellet vti seruo illo p̄tra dñiuz petri. ḡ maxime oꝝ p̄nceps zelare pro dño seruado sup̄mi dñi. s. dei. et p̄ dñia non soluz licet. sed oꝝ p̄nceps auferre puulos a dño pentu volentiū eos educare p̄tra cultū dei qui est sup̄mus et honestissimus dñs et oꝝ eos applicare cultui diuino. **A**dico ḡ breuit q̄ si p̄nceps hoc facit cum cautela bona. s. ne p̄ntes prius cognoscētes hoc futurū occiderēt pueros suos. et q̄ baptizatos facit religiose educari. bene fiet. imo qd plus e credere religiose fieri si ipsi parētes cogērent minis et terrorib⁹ ad suscipiendū bap̄m et ad p̄seruandū postea susceptū. qz esto q̄ ipsi non essent vere fideles in aio tñ minus malū esset eis n̄ posse impune legē suā illicitā seruare q̄ posse eā libere seruare. Itēz filij eoz si bñ educarent in 3^a et 4^a p̄gentie essent vere fideles. Et si dicas q̄ fm p̄phiam Isa. quā recitat paulus. ro. Reliq̄e isrl puercent in sine. Et ideo iudeos nō oꝝ cogē totalit̄ ab bap̄m suscipiendū et relinque dum legē suā. R̄ nō dubito quin vā sit p̄phia xpi quam recitat xps. Jo. 5. Ego veni in noie p̄ris mei et n̄ accepistis me. si alius venerit in noie meo illū suscipietis. ḡ ad m̄n⁹ ex vbo xpi erunt p̄uertendi. qz adherēbūt illi pessimo antixpo de q̄ est fmo xpi p̄dictus. Et si dicas q̄ vīsa destructione antixpi illi q̄ sibi adhererāt p̄uertent. dico q̄ p̄ tam paucis et sic tarde p̄uertēdis nō oportet tot iudeos in tot p̄tib⁹ mundi tan

tis p̄tib⁹ sustinē in lege sua p̄sistere. qz si nalis fruct⁹ de eis ecclesie est et erit modicus. vñ sufficēt aliq̄s paucos in aliq̄ insula sequestratos p̄mitti legē suā seruare. de q̄bus tandē illa p̄phia Isa. imple ret. Istud autē de parentibus infidelib⁹ cogendis p̄ minas et terrores videt probari. qz sile p̄medat illud p̄ciliū toleranum. s. allegatū. o. Qui p̄zidē ad xp̄ia nitatē coacti sunt. sicut factū ē t̄pib⁹ religioſissimi p̄ncipis Assebucl. ḡ in h̄ ap̄ probat eū tanq̄ p̄ncipē religioſuz. qz in fideles coegit ad fidē. Di. 5.

Post hoc sciendū est sac̄m baptisimi et. Postq̄ m̄gr̄ egi d̄ baptizato in se et de suscipiente. hic agit de p̄dicōib⁹ m̄str̄i. p̄ ḡ agit de p̄dicōib⁹ m̄str̄i. 2° de mō m̄strandī. ibi. h̄ etiā sciendū est. p̄ in duas. p̄ de m̄str̄i potestate. 2° de ei⁹ statu et gradu. 2° i p̄n^o di. 6°. nunc q̄bus liceat baptizare. p̄ in duas. p̄ oñdit q̄ illa p̄as nō ē impedibilis p̄ malitiā m̄str̄i 2° ad qd se extēdit. ibi hic q̄rit. p̄ in duas. p̄ oñdit q̄ ita ē. 2° oñdit p̄p̄t qd ita est. ibi. qz m̄str̄i.

Circa hanc di. quintā querendū ē qualis malitia m̄str̄i se h̄z ad impedimentū vñ nō impedimentū baptisimi et circa hoc q̄ro duo. 1° vtrū malitia m̄str̄i impediāt p̄ferri verū bap̄m. 2° vtrum recipiens baptismū sciens a malo m̄str̄o mortaliter peccet.

Ad primū sic procedit et arguit q̄ sic. Ambro. in li. de inſtandis rudib⁹ et h̄f. i. q. i. nō sana. Bap̄ perfidi n̄ m̄dat sed polluit. qd p̄bat auctē p̄s. In di luuiū aquaz et. d̄ de malis. p̄bat etiā per illud apli ad ro. i. 4. Vē qd nō est ex fide peccatū est. Itē. i. q. i. et est Aug. d̄ baptismo puuloꝝ. separati formaz h̄z

possunt. virtus in eis esse non pot. que
admodum sensus non sequitur membrum quoniam
amputat a corpore. Item ratione. Mem-
brum aridum non potest esse causa suffluendi vi-
tam in aliud membrum. Ministri malus
est membrum aridum ecclesie. quia sine gratia que
est vita ecclesie. Item in aqua ad hoc
ut sit materia veniens oportet ut sit aliquod vir-
tus supernaturalis. probatur per illud Ambrosio.
de pse. di. 4. per aquam. sed multo magis re-
quiritur aliquod sanctitas vel virtus super-
naturalis in ministro ut baptizet. magis enim
dependet baptisus a dispositione ministri venien-
te quam ab aliquod virtute aque. Item. Item aug.
De unico baptisus post meum. martyrem. Sy-
rianum gloriosum qui apud hereticos vel scis-
maticos datum baptisum volebat cognosce-
re Item. De hoc arguo sic. Erras circa ali-
quod articulum fidei si in illo errore mori-
tur damnatur. quia sine fide impossibile
est placere deo. Hebre. xi. Lyprianus
dixit a malo ministro saltem hereti-
co vel scismatico non posse dari verum
baptisum. et in ista sententia finaliter perduravit. et
tamen non est damnatus. sed martyr gloriosus. sed
ista sententia non est erronea. nec per aliquod ar-
ticulum fidei. Sed veritas sacrorum pertinet
ad illum articulum. Sancta ecclesia catholi-
cam. et extra de here. et scis. ad abolendam.
Universos qui de sacris ecclesiasticis
aliter docere non metuunt aut sentire quam sa-
cro sancta romana ecclesia docet. vinculo
perpetui anathematis innodamus. Item ista
sententia quam hereticus baptizat non est veritas pri-
mens ad aliquod sacramentum. Sed nihil est asse-
rendum tanquam certum et necessarium ad sacra-
mentum quod non est verum prius necessario ad sa-
cramentum. Item. Contra. Magister in littera.
et adducit multas auctoritates et accipiuntur
plures ab Aug. super Jo. homel. 5. Bapti-
smus talis est qualis ille in cuius prete da-
tur. non qualis minister a quo datur. Idem per
crescentum. Si non est melior baptismus qui
per meliorem datur. nullo modo malus est qui
per malum datur quia idem datur. Et si ille au-
toritates exponant de malo finem mores

non de heretico et scismatico. tamen de his
expressse dicit aug. ad orosium. q. 59. Quam-
vis unus sit baptisus hereticorum qui in nomine
patris et filii et spiritus sancti baptizantur et ecclesie ca-
tholice. tamen qui foris ecclesiam baptizant
non sumunt ad salutem. et sequitur. Ecclesia
eos non rebaptizat. quia in nomine tri-
nitatis baptizati sunt.

Veritas questiois

per auctoribus multum quod quicunque malitia
in minister sit malus siue heresis siue scis-
maticus siue moris. salva unitate ecclesie
si intendit facere quod facit ecclesia et servet
modum ecclesie vere perfert baptisum. et talis
baptisus vere habet effectum in baptizato. non ob-
stante malitia ministri. nisi obstat mali-
tia suscipientis in hoc quod recipit a tali mi-
nistro. de quo dicitur in sequenti. q. Veritas
autem istius solonis non habet nisi in omnem unum
propter quod. scilicet quia ita placuit christo instituere
ut malitia ministri non impediret sacramentum
nec eius effectum. et quod sic instituit Aug. col-
ligit ex illa auctoritate Johis baptiste. Super
quod videris spiritum descendente hic est qui
baptizat. que scribunt Jo. i. d. Quamvis
ita fuerit baptisus instituendus sunt plures ratio-
nes congrue. prima quod rationabile est deum assiste-
re suo signo practico ad candum signatum
ex determinatione voluntatis sue prece-
dere omnem additionem ministri. ut sic illa deter-
minatio sua qua tribuit signo esse certum
signum est ab ipso immediate omnino et primo
ita et assistentia patris illam determinationem
ad cooperandum sit immediate ab ipso.
2a congruentia sumitur ex fine. quia si baptisus non
posset perferri nisi a bono non esset in ma-
gnu remedium viatoris. sed quasi contra in
detrimentum. Cum enim quasi nullus possit
esse certus de bonitate propria. multo ma-
gis nec de bonitate alteri. Item si ex bona-
te ministri dependet baptisus. nunquam posset alii
quis esse certus se vere recepisse baptisum. quod
est inconueniens. Et si obijcias quod nec
modo potest esse certus. quia nescit dispositionem
suam propriam. hoc non obstat. quia satis potest

nosse certitudinalr sicut requirit certitudo qd ipsemet intendit recipere bap^m. et hoc sufficit ex pte eius. **S**i dicas qd nō pōt esse certus de intentione mīstri. h nō obstat. qz p babilr psumi pōt qd mīstri talē actū exercētes intendāt facere illud ad qd actus fm se ordinat^r est. s3 nō ita posset hī certitudo d bonitate vel sanctitate mīstri. **P**reterea ex pte suscipientis est congruentia. qz oīno iniūitū est alterū p iniquitate alteri^r puniri qn ille alter nullo mō cōicāt iniquitatē illi^r ita vt possit sibi imputari: s3 ille baptizād^r disponit se ad grāz qd pōt. **S**i g malitia mīstri impediret. ille puniret. ppter culpā alienā nullo mō sibi imputādā.

Ad primum ergo

dico qd aut hēticus baptizat puuluz in forma et intentione ecclesie. et nihil obest paruulo. nec q^m ad sacm nec quantuz ad effectū. Aut baptizat adultuz. et adhuc pferit sibi sacm et effect^r eius. si in adultro nō est aliqd malus motus. puta assensus in heresim baptizand. vel intētio vt fiat discipulus eius. et d tali intel ligenda est auctoritas Ambro. et sīr auctoritas Aug. qd virtus illa sacri vitā ē g et illa nō manet in mēbro pēioso. nō tñ sequit quin p sacm eius possit esse in suscipiente. qd p3 ex rñsione statim se quēte. vn ad rōnē statim rñdendū est. qd in toto corpore humano vitā vna est oīm partiū et participat ab eis ordine quodā. qz p^o in corde. 2° in alijs fm qd ppinquius se hñt ad illud pñ^m vite. et ideo ibi p vnā partē n pōt vitā deriuari ad aliā nisi ista pars deriuās pus viuat eadē vitā mō suo pfecto. nō est sic in corpore mystico qd est ecclia. qz nō est in eis vna vitā numero. nec o3 qd illud mēbz qd ministeriali^r dat vitāz alteri sit. ppinquius prin^r vite in picipando vitā. sed tñ in gradu mīstrandī. exemplum esset si vene in corpore nō uluerēt formalit. tñ essent media mīstrandī vitā

ceteris ptribus. **A**d illud de sanctificatione i aqua negatū est. s. oī. i. nec videtur multū p babilē virtutē supnālez totiens generari et corrūpi. neqz etiā qd p generationē i aqua baptismali semper permaneat pmanēte aqua. **A**d autē Ambro. quere. s. **A**d aliud d Lypria no dico qd aliq sunt ita simplr de substantia fidei qd oēs etiāz simplices post tēpus aliquatūlū vsus rōis tenerēt ista explicite credē. sicut sunt articuli de incarnatione. vt xps est nat^r et mortuus. de quo sunt solēnitates spāles in ecclia et quos pōt pplus picipē. qz sunt de xpo hoīe. **A**lia sunt explicite reqsita de fba fidei obseruāda a maioribus ecclie. vt pote qd deus ē trinus. et hī pñetia spīritualia et imaginabilia. et illa dīstīn^r pē hī ab Aug. i4. d tri. c. i. **A**lia sunt que nec necessario sunt explicite credēda ab istis nec ab illis. qz nō adhuc illoz ueritas est declarata et determinata p ecclia. cuiusmodi sunt multe pclūsiones necesseario incluse in articulis creditis. sed anteq sunt p ecclia declarate et explicite nō o3 quēcūqz eas credē. o3 tñ circa eas sobrie opinari. vt. s. homo sit paratus eas tenere p tēpore pro quo ueritas fuerit declarata. hoc mō dico qd baptismū esse sacm no. le. necessariuz ad salutē statim erat de veritate fidei xpīane. qz expse habitū est in euangelijs. s3 qd ab heretico poterat pferri nō sic statim expressum fuit. imo nec tēpore Lypria nī declaratiū. ppter qd circa illā veritatem baptismi declarandā multū laborauit Aug^r in libris suis vt d vnico baptismi: et ptra donatistas. vnde si Lyprianus ita sentit. s. apud hereticos nō esse bap^m. qd tñ pmpius esset sentīr aio circa hoc qd ecclia determinauit in nullo errauit. nisi forte. ventraliter peccādo qz nimis asseruit illud ad qd nec autē nec rōnē cogentē habuit. rō enim sua nō valet. s. qd quis nō h3 non pōt dare. qz baptizāo n dat grām sed sacm. et illud

habet in
forte in
cū subal
quid det
fionia fa
sari abb
neam o
fi. ca. Q
ree que
ner sprat
difficil
iudicium

A

etandis r
bul. pdest.
baptizant
Pecere
mortalit.
te finaz.
stro malo
in q pecc
muniter
nie in pfer
gare nifi
eo recipi
deo est sy
calu recipi
Opp^r de
capli. Ro
q baptiz
ptizat.
S. 7. 1. q. j
lumba m

Adic

de malo
liter vel a
de ist^r vi
am^r De

4 edic
fili. vi^r q
li nō poss
sacm nec

habet in virtute. qz hz ordinē. 7 h° mō forte innuit Aug. eū peccasse uenialiter cū subdit in aucte p allegata. ouz eos in quit detestaret si qd purgandū erat passionis falce tollerēt. **A**t h mō pōt excusari abbas Joachim. qz 7 si iniam erro neam dixit. sicut pz extra de sum. tri. 7 si. ca. Qz tres psone nō sunt aliqua vna res que nō gnāt nec generat nec spirat nec spirat. qz nō dī hoc pūaciter dēfē disse sed oēs libros suos reliquisse fm iudiciū ecclesie corrigendos.

Secundum

sic pcedit 7 arguit qz recipiēs bap^m a malo scienter peccat mortalit. qz p^m Amb^m. d. in i standis rudib⁹ qz faciūt 7 qd⁹ faciūt nūhil pdest. sed ad iudm ē. Loq^r de malis baptizantib⁹ 7 recipiētib⁹ ab eis bap^m.

Preterea coopas alicui ad peccandū mortalit. peccat mortalit. qz ē 3 charita tē sfnaz. Sed ille recipiēs bap^m a minist^{ro} malo coopat sibi in actu baptizandi in q pcca mortalit 7 tē. **P**reterea esto qz minister vellet pmittere maliciā symonie in pferēdo bap^m. puta noller baptizare nisi p pecuniā. nō posset aliqds ab eo recipe nisi pmitteret symoniā. qz si vēdēs est symoniā. 7 emēs. 7 saltē in illo casu recipiēs sic a malo peccat mortalit. **O**pp^m de pse. di. 4. Roman⁹. dī in fine capli. Roman⁹ pōtifer nō attēdit hoiez q baptizat sed deū. 7 si pagan⁹ sit q baptizat. **P**reterea Aug⁹. sup Jo. omel. 5. 7. j. q. j. Si fuerit. non exhorreat columba ministerium maloz.

Idic distinguitur

de malo. aut est pccus ab ecclesia totaliter vel ad tps. vel nō pccus sz pmissus. **D**e ist⁹ diuisiōis mēbris p ordinē vide am⁹. **D**e p⁹ sūt duo modi dicēdi oppo siti. vn⁹ qz tenet aliqds a tali recipe bap^m si nō possit hēre aliū mistz. qz bap⁹ est sacm necessitat. **A**li⁹ mod⁹ dicēdi est

qz tenet nō recipe ab eo. 7 recipiēdo peccat mortaliter. **H**oc aut sic declarat. qz baptizad⁹ aut ē adult⁹ aut puulus. **S**i adult⁹ sufficit sibi baptis^m flamis qn nō pōt hēre bap^m flumis. in pposito nō hz ministz. qz phibitū ē sibi cōicare cū illo pccso. 7 maxie in actib⁹ sacralib⁹. 7 ille saluabit n recipiēdo ab eo bap^m fluminis p bap^m flamis. qz ē in casu i quo nō pōt hēre ministru. si aut recipet ab eo bap^m cōicaret sibi ptra phibitōz ecclesie in actib⁹ maxie phibitis. **S**i aut baptizad⁹ sit puul⁹. hns puulū d3 baptizare eū. si nō pōt aliū magi idoneū hēre q pccisuz. qz cū pccso vt pus dictū ē nō licz sibi cōicare pro puulo suo. Et si ponat hntez puulū eē mancū nec hēre in illa regione aliquē nisi pccisū d3 dicē pnter si nullo mō cōicand⁹ ē cū pccso i tali actu qz nec tūc etiā d3 puulū suū offerre pccisū baptizandū. **C**ōtra illud. qz pceptū supioris pl⁹ obligat qz pceptū inferioris ex aucte Aug⁹. p allegata. **D**e aut pccipit bap^m suscipi. nec determinauit a qd⁹ tpe necessitatis. Ecclesia phibz cōicare cū illo quē pccindit. 7 magis obediend⁹ est pcepto diuino qz ecclesie in casu illo. **P**reterea plus tenet excōicat⁹ vitare aliū qz ali⁹ vitare eū. qz istud pceptū de vitādo excōicato nō imponit alicui nisi ppi ipm. nec iponit sibi nisi ppi se. **S**z pccisus vel excōicat⁹ in casu illo nō tenet vitare aliū. imo tenet nō vitare. si eniz talis pccisus sciret puulū aliquē n baptizatū statiz moriturū tenet necessario cū baptizare. 7 ita eū nō vitare in actu baptizandi. h⁹ pbo. qz si inueniret cū expōsitū piculo vite corporalis ppi famē tene tur eū necessario iuuare ad saluand⁹ vitā corpālē. magis aut tenet diligere vitā eius spūalem qz corpalem. 7 qn puulus expōsit⁹ est piculo vite spūalis tenet ille sibi cōferre remediū necessariū ad vitā spūalē ergo multo magis ali⁹ nō tenet vitare eund⁹ cōicando cū eo i tali actu. **A**t p h⁹ appet ad rōez. p 2⁹ mō dicēdi

q̄ pcedit ex pcepto ecclesie. illa enī phibitio vlr̄ intell̄ igit qñ pceptū maiorē n̄ obligat ad p̄riū. pceptū autē legis n̄e et pceptū euangelicū mai⁹ est pcepto ecclesie tñ. **Ubi** q̄ pceptū legis n̄e obligat sic ad saluandū vitā. p̄mī corpa lem: et multo magis spūale et pceptū diuinū de pferendo et suscipiēdo bapti smū: magis obediendū est pcepto superioris q̄ vitand⁹ est aliquis in actib⁹ istis ppter pceptū ecclesie ipsuz vitantis. Null⁹ enī iudex i ecclesia vel legisla tor interpretaret pceptū suū esse suādū i eo casu in q̄ vrgeret ptra pceptū legis n̄e vel diuinū. **Pōt** ḡ q̄tū ad ar ticulū istū teneri snia media q̄tū ad ad ultū. q̄ adulto lz recipe bapm a p̄ciso si ali⁹ minister h̄i nō pōt. et hoc videt h̄i ab Aug⁹. de bap ptra donatistas li. 6. satis cito p̄ p̄ncipiū pōt tradere sepa tus sicut pōt h̄e sepa⁹. sed vtriose tra dere. **Ille autē qui** tradidit pōt salubrit accipe si ipse nō sepa⁹ accipiat: sic plerū q̄ accidit: vt catholico aio et corpe ab vnitāte pacis nō alienato aliqua neces sitate mortis ingruētis ad aliquē here ticū venit et ab eo xpī baptisimū sine oi puerilitate suscepit. et siue defuncti siue liberati nequaq̄ apō eos remanerēt ad quos nunq̄ corde trāsierāt. **Pōt** etiā forte nō recipe. qz baptisim⁹ flāmis sibi sufficeret si ppter reuerentiā ecclesie ta lem vitet. p̄satis tñ oibus meli⁹ videt q̄ a tali recipiat q̄ q̄ d vitā hac sine ba ptismo decedat. **Quantū** autē ad pu ulū si null⁹ possit h̄i. nō p̄cisus q̄ eū ba ptizaret et imineat piculū q̄ n̄ possit ex pectari h̄e ministz idoneū. tenet n̄cō ille offerre puulū suū p̄ciso. nimis enī duzz eēt dicē q̄ tenet puulū suū ppetuo dānari p̄mittē cū possit h̄e aliqūē q̄ eū baptizet. cū saluet a q̄cūq̄ baptizet. et si pagan⁹ baptizaret. fm̄ illō d̄ p̄sc. di. 4. Romanus.

Quantū autem ad

2^m mēbz dīstīctōis. s. d malo nō p̄ciso ab ecclia. si ē occulte mal⁹. ita q̄ vitā ex nō sit scādaloza p̄plo. satis pcedit q̄ pos sit aliq̄s a tali. imo debeat recipe bapm si alias debeat. qz p̄p̄ p̄ctm̄ qd nō ē no toriū nō d̄z aliq̄s in actib⁹ notorijs vitā re. p̄mū. **Si** autē ē publice vel notorie mal⁹ vtpote publice fornicari⁹ aut h̄i. aut icūbit sibi ex officio disp̄sare sacfz baptisimū. vtpote qz est sacerdos vel cu ratus parochial⁹. aut nō incūbit. tñ cō grueret rōe officij. vtpote qz ē sacerdos aliq̄s dat⁹ vel vocat⁹ in adiutorij cura ti si p̄ mō nō peccat q̄ recipit baptisimū p se vel p puulo suo. qz nō peccat q̄ a malo debitū petīt et accipit. **Ue autē cu** rat⁹ debitor ē prochie sue in sacfis istis ministradis. **Si** 2^m mō si possit h̄e aliū cui incūbit ex officio baptizare. aut eq̄ malū aut meliorē. si meliorē peccat q̄ ab illo recipit. qz n̄ incūbit sibi sacra mi nistrare. et si eq̄ malū d̄z recipe a suo.

Sed si null⁹ ali⁹ possit h̄i curat⁹ vel sacerdos nisi eq̄ mal⁹ istī. possit tñ h̄i aliq̄s bon⁹ laic⁹. dubiū est q̄s cui sit p̄fe rend⁹ i isto actu. an bon⁹ laic⁹ sacerdoti publice malo. an sacerdos mal⁹ bono laico. **Et** breuiter quia officium minī strādī sacra in ecclesia p̄petit sacerdoti bus. v̄f̄ dicendū q̄ quo ad istū actū ma gis eligend⁹ est mal⁹ sacerdos.

Ad primum argu

mētū exponēda ē auctas Ambz. sic ex posita est alia in questione p̄cedentī. Intendit enim de eo qui suscepit extra ecclesiam. vt fiat discipul⁹ baptizantis.

Ad scōm dico q̄ ille q̄ petīt baptisimū a malo sacerdote non cooperatur illi directe ad peccatum mortale. petīt enīz ab eo actum debitum. et in hoc non de linquit. quia null⁹ malicia excusat eū a soluendo debitum quo tenetur alteri. Ille etiam actus petitus posset solui si ne p̄cto si baptizatur⁹ p̄tereret. Un̄ q̄m est ex actu petentis petēs magis n̄cētā

sacerdoti
di. Si an
dum est
est pecc
De illo qm
no vult
lo p̄p̄
me p̄p̄
sacris
eo. me
no obli
pōt recipe
nulo suo.
la baptiz
nō expon
tionis
te si nō est
sit inueni
lum suū
paruulū
enda mala
et d̄liber
mū. et p
cau mori
ille casus
quin sine
tizādī v̄f̄
possi bap
let vendē
concedat
sit p̄f̄erat
lum ad p̄
nō p̄f̄erat
f̄eratū. nu
dū vel ve
cerdos nī
pōt ille q̄
actu il̄ u
rē sacerdo
die sacerdo
vt ipsi ven
tionis inq̄
vendunt
p̄mū quē
T
A

sacerdotē ad penitēdū q̄ ad actū peccā
di. Si autē ille nō peniteat nihil imputā
dum est ei q̄ petit illū actū: q̄ nō inq̄m
est peccm̄ penitēdū sed inq̄m debitu est. **A**d
3^m dico q̄ si ille nullo mō vellet bap
tizare nisi p̄ actu baptizandi recipiat pre
ciū r̄ sic sit p̄fecte symonia: q̄ vendēs
sac̄m: nullo mō recipiendus est bap̄ ab
eo. neq̄ p̄ adulto. q̄ peccaret mortalit̄
r̄ nō obligat ad recipiēdū sac̄m. q̄ nō
pōt recipere sine peccō mōtali. neq̄ p̄ par
uulo suo. Esto etiā q̄ nullus esset q̄ vel
let baptizare in puincia. **E**t si arguas
tūc exponit paruulū suū p̄iculo dāna
tionis. **R**. baptizet ipse si possit. vtpo
te si nō est manē vel mur. v̄ si nō pos
sit inuenire aliquē in baptizādo paru
lum suū nisi emēdo bap̄: o3 dimittere
paruulū mori sine bap̄. q̄ nō sunt faci
enda mala vt inde veniāt bōa. ad Ro.
r̄ q̄libet magis o3 dilige seipsum q̄ pri
mū. r̄ p̄ p̄is magis in seipso vitare pec
catū mortale q̄ in alio damnationē: tñ
ille casus de difficili vel nunq̄ p̄tinget.
quā sine symonia p̄mittēda ex pte bap
tizādī v̄ offerendū paruulū baptizandū
possit bap̄ h̄ri. Si enī ille sacerdos vel
let vendē aquā suā r̄ nullo mō aliter
concedēt eam pōt ipsa emi. **E**sto etiā q̄
sit p̄secrata. sed nullo mō habendo ocu
lum ad p̄secratōez. q̄ tñ valēt quantū
nō p̄secrata. Sic enī l3 vendē calicē cō
secratū. nullo mō oculū h̄ndo ad emen
dū vel vendēdū p̄secrationē. Si autē sa
cerdos nitat vendē actū baptismationis:
pōt ille q̄ offert puulū emē: nō intēdēs
actū illū emē inq̄m est sac̄rale sed labo
rē sacerdoti i illo actu. sicut p̄ducūt ho
die sacerdotes ad celebrandū missas nō
vt ipsi vendāt r̄ alij emant actū celebra
tionis inq̄m est sac̄rale. qd absit. sed ipsi
vendunt laborē r̄ alij emūt eum. q̄ o3
vnumquēq̄ d̄ suo labore taliter quali
ter victitare r̄ vitā acq̄rere.

Intra hoc Que ritur

sinē argumētis an aliq̄s deat mīstrare
sac̄m baptismi q̄ p̄sumit baptizatōez
verge in p̄iculū vite corp̄alis ei q̄ susci
pit. **R**. aut talis p̄sumptio est certa r̄
ex signis certū. vtpote si q̄s n̄ h̄ns aquā
quā possit attingē nisi d̄ ponte p̄pellat
puerū in flumiū uel in puteū. hic certū
est q̄ q̄m est ex rōne talis actus nata est
mors subseq̄: q̄ submersio. dico q̄ q̄n
sic p̄sumit mors nullo mō o3 aliq̄s euz
propellere aut p̄icere. q̄ peccabit mor
taliter occidēdo. r̄ q̄l3 tenet magis vita
re peccatū mortale in seipso q̄ querē sa
lutē p̄ximī. q̄ ordinata caritas magis
est ad seipm̄. **E**t etiā q̄ talis sic piec̄
nō esset baptizat̄. q̄ baptism̄ est ablu
tio ordinata ad vitā illi abluti. non sic
ordinat talis d̄mersio. esset ḡ i tali casu
aliq̄s pann̄ d̄mittēdus in puteū v̄ flu
uiū. si nō h̄r vas in q̄ posset aq̄ hauri
r̄ de isto panno aq̄ exprimēda q̄ bap
tizet talis. **E**t si p̄sumptio illa de morte
imminētī vel accelerāda pp̄ bap̄ non
sit certa sed leuis r̄ forte irrōnabilis. vt
pote si puulus uel adult̄ est in articulo
mortis p̄stitut̄. **D**ico q̄ h̄ns p̄sciam de
acceleratōe mortis talis infirmī p̄ bap̄ti
zationē ei h̄z p̄sciam erroneaz. q̄ si nul
lus alī assit q̄ baptizet facit eū p̄plexū
nullus. n. p̄plexus ē ex lege dīna. s3 pōt
esse in aliq̄ actu vel casu p̄plex̄ ex erro
nea p̄scia. nā si ille decedat sine bap̄ dā
nat. ḡ ille tenet de necessitate salutis si n̄
lus alius assit baptizare istū nq̄ damna
tur. magis. n. tenet dilige vitā eius eter
nam q̄ vitā ei r̄palē. **S**i ḡ peccaret nō
saluādo in casu necessitat̄ vitā eius cor
poralē puta p̄mittēdo eū submergi no
lendo ei porrigē manū ad extrahendū
multo magis peccaret mortalit̄ p̄mittē
do istū dānari p̄pter defectū baptismi.
Si etiā ille stante illa p̄scia erronea q̄
baptizando acceleret mortē baptizet.
peccat etiā mortalit̄. q̄ fm̄ p̄sciam facit
homicidū. **Q**uid ḡ necesse ē si null̄
alī assit q̄ possit baptizare d̄mittē istū

Handwritten marginal note:
Handwritten text in red ink, likely a gloss or correction, mentioning "Handwritten text" and "Handwritten text".

consciam. qz in casu illo nullū est aliud remediū vitandi peccatū mortale. **A**p-
paret etiā satī rōnabilr qz illa psumptō
est fatua 7 irrōnabilis. qz nō multū no-
ceret etiāz graui infirmo parū aspergi
de aqua i capite. 7 si forte aqua frigida
nocēt saltez tepida nō nocēt. qz paruulī
tenerrimi p remedio balneant aqua te-
pida. **S**ed nunqd baptizās cū ista cō-
scia errōnea ē irregulari si post mors se
quat. **A**⁹. non ē irregulari qz nulla lex
ecclesiastica quantū ad illud reddit irre-
gularē nisi vere homicidā. iste aut fm
veritatē nō est homicidā. tñ post mortē
illius baptizati stante illa pscia tenet se
hīc tāq irregularē. qz se hz tāq hōicidā
sed cessate vl amota illa pscia nō o3 di-
spensatōez querē. qz nōq fuit vere irre-
gularis. **E**t si qras cui magis sit cauē-
dum clerico vl laico baptizare infirmū
pstitutū in articulo mortis. dico q neu-
tri ē cauendū. qz neuter transgredit pce-
ptū diuinū de nō occidēdo. nec clericus
penā aliquā repellentē ipm a clericatu
incurrit. si tñ vterqz poneret eqūiter hīc
psciam erroneaz simplr neut possit ba-
ptizare. qz pceptū diuinū vtrūqz eque
ligat. 7 illud vterqz fm suā psciam fa-
cit. cleric⁹ tñ fm opiniōē suā falsaz cre-
deret se incurrē aliā penā vltra pecca-
tum mortale. 7 ideo ipse habz plura re-
tractiua in casu illo qz laycus.

di. 6.

Nunc qui bus li-
ceat baptizār addam⁹. postq
mag⁹ determinauit di. 5.
de ptate mīstri. hīc determinat d et⁹ sta-
tu 7 gradu. De gradu in p. c. de statu i
sequenti. c. De illis vō qui ab hereticis
hīc etiā sciendū ē. hec est 3⁹ ps istius
6. di. que sllr pōt pīnuari duplīr cū pre-
cedētib⁹ sicut ps pncipalis ē incidentalē
7 pōt diuidi vno mō vt diuidat ē totū
precedēs de bap⁹ a pñ⁹ di. 3⁹ sicut pars
pncipalis ē incidentalē. 7 sic diuisa est

di. 3⁹. Alio⁹ vt distinguat ē ea que pre-
cedunt di. 5. 7. 6. vt dicat pus fuisse de
terminatū de ordine mīstri. 2⁹ de pducō-
ne mīstrandī. siue sic siue sic eadē ē snia
Ista ps diuidit in duas ptes. Primo
nanqz determinat de qbusdā pcurrēti-
bus in bap⁹. 2⁹ de quibusdā pambulis
ad mīstrationē baptismi. s. cathe⁹. ibi
Porro cuncti. Prima ps hz. 6. **I**n pñ⁹
nanqz tractat ipse de unitate baptismi
2⁹ de suscipiente. ibi. Illud etiā. ignozā-
dum. tertio de forma ibi. **Q**ueri etiā
solet. quarto de certitudine habēda cir-
ca suscipientem. ibi. **P**reterea. quinto
de intentione ministri. ibi. **S**olet etiāz
queri. 6⁹ de tempore baptizandi. ibi.
Lognoscendū etiam.

Arca istam di.

querendū ē de quoz. Primo
de gradu mīstri. 2⁹ de unitate
baptismi. 3⁹ de intentione mīstri. 4⁹ de
iterabilitate baptismi. **D**e p⁹ qro unā
qōnē. vtrū solus sacerdos possit bapti-
zare. Et arguit q sic. **I**sidorus de offi-
li. 2. c. 25. **C**onstat bap⁹ solis sacerdoti
bus tradi. **P**reterea soli sacerdoti con-
cessum est dimittere peccata. Jo. 20. 7
Mat. 18. **I**n baptismo autem peccata
dimituntur. ergo. 7c. **O**ppositū. de
conse. dis. 4. **R**omanus. vbi dicitur q
romanus pōtifer homīnem non iudi-
cat qui baptizat. sed spīrīt⁹ sanctus sub
ministrat gratiam baptismi. licz paga-
nus sit qui baptizat. multo magis vel
eque quilibet xpianus.

Respondeo. **S**uz oportet
at baptizan-
tez abluere baptizatū qd est actiue facē
corpus eius ptingi ab aqua. 7 hoc vl p
motionē corpori ad aquā vtpote imer-
gendo. vel p motionē aque ad corpus
eius. puta pfundendo vel aspergendo:
necessaria reqrit in baptizate vtrius mo-
tū q pōt aliquo istoz modoz actiue
abluere aliū. cū etiā oporteat ministri

proferre vba in quibus est forma: necesse est ipsum posse loqui. Cum etiam requiratur intentio in ministro. ut dicitur in 3º articulo: necesse est ipsum habere vsum rationis. Simpliciter igitur nullum supponimus nature intellectualem excludit a posse baptizare nisi propter aliquem illorum trium defectuum. vel propter plures vel omnes simul. Cum igitur non sacerdotes multi possint habere et habere hoc tria sequitur quod simpliciter possint baptizare. Dicitur autem generaliter suppositum nature intellectualis. quod si bonus angelus baptizaret in corpore assumpto cum omnibus predictis conditionibus: tunc supponendum esset verum esse eius baptismum. quod non fieret nisi de precepto dei: nec esset ille baptizatus ab angelo iterum rebaptizandus. sicut Michael prohibuit episcopo dedicare ecclesiam suam in monte gargano asserens eam a se dedicatam fuisse. Si etiam malus angelus in corpore assumpto baptizet et constaret quod esset de precepto dei: talis habendus esset pro baptizato. quod oportet malum angelum etiam inuitum obedire deo. Sed non esset sine certa reuelatione super hoc habita credendum quod malus angelus vere baptizaret. tunc quod deus non ministrat sacramenta per excommunicatos finaliter a salute. tunc quod si non esset artatus de precepto diuino ad oppositum. supponendum est semper ipsum fraudulenter agere: nec complete facere ea que essent necessaria ad salutem baptizati propter inimicitiam quas habet ad salutem hominum ex inuidia precedentem. Generaliter etiam congruum est ab homine viatore referri baptismum et non ab angelo aliquo. tunc quod Christus qui instituit hominem fuit. tum quod in sacro est aliquid sensibile et aliquid spirituale. et propter hoc magis congruit ministro et ventri sensui et intellectui: quam pure et intellectuali et tertio quod per susceptionem baptismi ascribitur aliquis ut sit membrum ecclesie militantis. igitur congruum est hoc fieri per aliquem in illa ecclesia. Tandem dico quod si secundum predicta quodlibet supponimus habens tres predictas conditiones possit baptizare etiam cum hoc congruit solum hominem viatorem baptizare. congruum tamen est

inter viatores solum sacerdotem baptizare et soli sacerdoti congruit ex officio. cuius est ratio. quod per baptismum recipitur baptizatus in collegium ecclesie militantis. receptio autem alicuius in collegium pertinet ad presidentem et habentem autem in collegio. Et ideo quanto aliquis habet maiorem autem in ecclesia tanto magis pertinet ad eum recipere et introducere in ecclesiam. et propter hoc baptizare. unde magis pretererit episcopo quam simplici sacerdoti si sufficere possent episcopi. sed propter paucitatem episcoporum et pluralitatem baptizando rum regulariter procedit omnibus sacerdotibus. Per hoc apparet ad autem Iherosolymorum. Loquitur enim de officio baptizandi. quod illud est commissum sacerdoti. Ad rationem dico quod solus sacerdos potest dimittere peccata per modum iudicis vel arbitri. quomodo remittuntur in penitentia. sed in baptismo virtute sacramenti absque arbitrio vel iudicio remittuntur.

Quia circa secundum principale quero tria. Primum an unitas baptismi necessario requiratur quod ab uno ministro conferatur. 2º an requiratur simul esse absolutio nem et plationem verborum. 3º quod vnum est in se indiuisum et ab alio diuisum an requiratur baptizantem esse discretum personaliter a baptizato.

Respondemus ad primum arguitur quod non. quia idem potest simul plures baptizare. ergo plures eundem. consequentia patet a simili. Antecedens probatur. tum quia simul potest perfundere duos dicendo. Ego baptizo vos etc. nec videtur ibi aliquid deesse quin vterque sit baptizatus. tum quia si esset monstrum habens duo capita possit simul baptizare. et tamen probabile est ibi esse duas personas: quia duas habet partes principales. tum tertio per simile quia idem sacerdos potest simul plures hostias consecrare

Item qñ ad aliquē effectū cōcurrunt plura eque possunt illa fieri a pluribus sicut ab vno apparet de domo. quia eque pōt vnus lapis apponi ab vno ⁊ alius ab alio. ⁊ tandē cōplebit domus sicut si oēs lapides vsq; ad inductionē forme apponerent ab eodē. apparet etiā in alio exemplo vbi est maior vnitas effectus. eque enī pōt nauis trahi vno tractu a pluribus sicut ab vno habente equalem vītutē illis. Sed in bap^o concurrunt plura vt ablutio ⁊ plano verborū. q̄ eque pōt conferri a duobus quorū alter abluat ⁊ alter dicat verba sicut ab eodē ablūte ⁊ loquēte. **O**ppositū. Minister ibi representat xpm qui est mediator dei ⁊ hominū.

Respondeo Plures baptizare potest intelligi vel eundem suscipientem: vel plures suscipientes. ⁊ vtrūq; adhuc subdistinguit. qz si eundē vel uterq; totum facit vel vn^o abluat ⁊ verba alius profert. puta vnus mur^o est ⁊ tm̄ abluat alter mancus est ⁊ verba profert. **E**t etiam membra subdistinguit: qz si baptizant plures vl̄ manifeste distinctos vel immanifeste vt in monstro de quo dubitatur si est vna persona vel due. **D**e his quatuor mēbris p ordinē. **D**e primo dico q̄ ille est baptizatus. qz nō est verisile q̄ vnus faciens annullat factū alterius. sed si tm̄ vnus eorū faceret qd facit factū esset. q̄ nihil minus qd facit factū est alio sūl faciente. **C**irca hoc duo sunt dubia. primū qz nō pōt idem esse a duabus causis totalib^o. vnus aut abluens ⁊ pferens verba est cā totalis in baptizando. ⁊ hoc illa causalitate q̄ cōperit mistro. q̄ nōn pōt idēz baptism^o esse ab alio qui sit idē causator in eodē ordine. maior pbata ē als p hanc ppositionē: qz nihil cāt quo non exīte nihil minus est effect^o. **P**roterea si agens ⁊ forma q̄ agit sunt aliud ⁊ aliud: ⁊ forma inducta erit alia b^o accipit a pmen.

S. phis. 2° pmento. **S**z h^o est aliud ⁊ aliud agens sicut mistro ppetit agē. ⁊ alia ⁊ alia forma qua agit. qz alia ⁊ alia intentio in isto ⁊ in illo. q̄ sumpt^o alia baptizandi actio. **S**z cui^o actioi cōrūdet sua passio. q̄ sunt ibi plures baptizatio nes passiue. ⁊ per pñs plures baptismi. **A**d p^m pcedo illaz maiorē de cā inducente formā effectiue. h^o aut inducit formam deus nō mister. Et si obicitas saltem formā baptismi vt est sacm inducit mister. ⁊ sic sunt due cause ⁊ utraq; totalis. **S**z si vterq; abluat: neuter in abluendo est cā totalis. ⁊ hoc siue ablutio fiat immergendo. tunc enī ambo mouent corpus immer^osi uno motu cāt o a virtute motiua amboz. **E**t lz alter posset illū motū cāre: tm̄ qñ sil mouēt neuter vtrūq; tota sua vītute motiua q̄ posset ea vl̄. sicut appet qñ duo portant vnū pondus qd ali sol^o posset portare. Siue fiat pfundēdo vel aspergēdo: lz vtrūq; madefaciat aq̄ a se pfusa vel asp̄sa neuter tm̄ madefacit tota illa madefactioe que est p aspersionem amboz. **S**ed ad huc vī stare difficultas. qz vterq; est cā totalis respectu p̄olationis vboz. ⁊ sic quantū ad vnaz partē effect^o exterioris qui ē sacm erūt due cāe totales. ⁊ hoc est ipossibile ita de pte effectus sicut de toto. **Q**u^o difficile est quā alterius vba supfluant ita q̄ non sint p se ps vnū sacm. qz ponere duo cuiusdem rōnis esse partes vnū qd simpliciter esset pfectū habendo alterū eorū pro pte: videt^o supflūū. que aut supfluant ⁊ cui^o pferētis difficile est assignare. qz qua rōe illa ⁊ illa. ⁊ ita vtrūq; uel neutra: qz vterq; eque pplete ⁊ consili intentione pferet. **R**esponē q̄re. **A**d 2^m ar^m de actione si ponat in passo vl̄ in agēte dubiū est. si in passo nō est ples realiter nisi passio nes sint ples. nec passionēs sunt plures qñ forma recepta in passo vna ē. ⁊ hoc tenendo neganda esset illa ppositio maior q̄ accipit a pmetatore. **S**i aut actio

ponat in agere siue absolutum siue respectus ad passum. tunc potest procedi maior. sed tunc illa est falsa. diuersis actionibus correspondunt diuersae passionis. Quocumque modo dicat de actione non ponit plures esse passivas baptizaciones sed unicam.

Et ex isto videtur sequi correlatum quod sacramentum baptismi magis est baptizatio passiva quam actiua. quia plificata baptizatio actiua non plificat passiuam. nec baptizatio passiuam est vna. Istud autem illatum videtur probabiliter. quia baptizatio proprie suscipit sacramentum. suscipit autem proprie ablutionem passiuam et non actiuam nisi dicat idem realiter.

De 2° membro dicitur. dico quod vtrique seorsum aliquid faciente et neutro totum sic ablutione et perferente verba nihil sit. nec est alia ratio nisi institutio dei qui sicut voluit esse vnum principale agens ita voluit habere vnum ministrum in collatione integra sacri. Hoc etiam apparet accipiendo istam formam quam nos utimur. nam per verba illa perferens ea significat se abluere. non autem oportet ostendere esse falsam que est forma sacrorum verorum possit etiam oportet intelligi verbum grecorum dicentium baptizetur. et quia non est tamen deprecatio sed etiam quodam efficax optatio. ut sit sensus per actum meum circa istum baptizetur ille. **D**e 3° membro diuisionis procedit. quod idem plures sunt aspergens vel perfundens et sicut perferens formam in plurali dicendo. Ergo baptizo vos baptizati sunt omnes. tamen peccat mortaliter. quia non seruatur forma imposita sibi ab ecclesia. nisi forte esset tanta necessitas quod immineret mors omnium. et si singulos baptizaret sigillatim aliquis eorum foret mortuus antequam alios baptizasset. **S**ed hic est dubium vtrum tunc sit vnus baptizatus. videtur quod non. quia plures sunt baptizati et per plures plures baptismi. et ita plures actiones et plures baptismi. **S**ed oppositum videtur. quia non est nisi vnica forma. nam verba tamen sunt semel per lata. **P**ossent tamen magis concedi quod sunt plures baptismi tenendo illud quod dictum est quod sacramentum baptismi est baptizatio passiuam. **S**i tunc ad ar^m ob^o. quod non oportet ad plificari

ones aliter omnia que sunt in illo plificari: sed sufficit aliquis eorum plificari ad hoc quod totum plificetur. et illa etiam forma non est simpliciter vna. quia licet vos includit in se singulare plures geminatum. **A**n autem casus necessitatis quod posset est de plibus statim mortuis excusaret ministrum utentem illa forma. Baptizo vos. a peccato mortali. dubium est. videtur tamen hoc rationabile. quia ex quo in potestate ecclesie fuit determinare istam formam ad illa verba. baptizo te sicut dictum est. s. di. 3. q. 2. non videtur quod ipsa uoluerit aliquem ita precise ad illam formam artare quod per hoc alicui precluderet viam salutis nunc autem in casu predicto alicui illorum precludit salus si non posset aliquis sine peccato mortali ut ista forma. Baptizo vos. nam si in quocumque casu esset peccatum mortale nullus deberet eos sic baptizare. nullus enim debet salutem alterius prouocare peccando in se mortaliter.

De quarto membro

bro distinctionis dicitur. quod si ipsa habet potestatem ad discernendum an monstrum sit simpliciter vna persona vel due. de hoc oportet habere diligens inquisitionem antequam baptizet. potest autem inquisitione haberi vel ex partibus corporis. puta sint duo capita vel due spine dorsum. vel principale iudicium de cordibus. sed illud non potest esse facile euidentis dum viuunt. sed nec signum de duobus capitibus esset omnino certum. quia possibile esset aliquam cellulam in matrice esse perforatam per totum preterquam in parte superiori. et tunc percurrerent partes semis cadentes in diuersis incastraturis membris per tota parte inferiori et distinguerent in parte superiora et ibi formarentur duo capita. cum tamen reliqua materia non sufficeret nisi per formationem vnius personae. **Q**uius evidentiissimum signum distinguendi est per actum intellectus et voluntatis. si. n. sunt due anime non est necessarium vnā scire quicquid scit alia. et velle quicquid vult alia. tamen raro vel nunquam accidit quod sint due anime quin sint duo capita vel due partes principales capitis. igitur non est. et si quo

non possit deprehendi diuersitas intelle-
ctus in intelligendo. puta quod aliquod signum
deprehendit idem sciri et nesciri. vel posset de-
prehendi diuersitas uoluntatum. puta quod
eum ibi uelle et nolle de eodem absque dubi-
tatione tenendum eum quod eum ibi due aie. **Sed**
istud non potest iudicari nisi de monstro
adulto. quodle potitur fuisse in fratria huius
duo capita quorum unum expressit nolle de
eo de quo aliud expressit uelle. unum. n. vo-
luit pertinere et sobrie uiuere. et aliud las-
ciuie et epulari. et cum unum per os suum exce-
deret reliquum clamabat se grauari. **De**
tali monstro dico quod si certitudo potest haberi
et sint partes de quibus pars quod pertinet ad di-
stintas personas separatim profundius debe-
ret ista pars et illa cum iteratione forme in sin-
glari super utrumque. **Si** autem certitudo haberi non
possit baptizandus est saltem in illis partibus
quod principaliter pertinet ad unum cum forma in
singulari. et 2° abluende sunt alie partes que
non uidentur principaliter pertinere ad illud primum: et habet
cum forma que fundata est in illis de quibus est du-
bitium que possit extra de baptismo. et effectum. de quibus

Ad primum argumētum

tum. an non est uerum loquendo de uno baptismo.
nam si idem baptizatur plures habet est pluribus bap-
tizandis passiuus. et ita sunt plures bapti-
zationes. **Et** si intradat probare maiorem
loquendo de unico baptismo. **Ad** quod habet non probat
primum. probatio de multis sicut alius. ut pars in 3° me-
bro distinctionis. neque 2°. probatio de monstris
quod si eum due persone in monstro eum sigilla-
tim baptizade. si si si baptizaret sub hac
forma: ego baptizo uos quous mister pec-
caris sine necessitate que non possit de facili inue-
niri: tal. s. quod non possit expectari singula
baptizatio eorum. eum tamen duo baptismi si
eum dicuntur in 3° membro distinctionis. **Ad**
etiam probatio de eucha. quous sacerdos p-
ferendo se uerba plures hostias consecrat sicut
tamen sunt ibi plures consecrationes passive. et et pos-
set pcedi quod eum plures eucharistie. sicut
plures hostie. sicut plura uina consecrata sicut
plura uina. **Ad** 2um dico quod in aliquo

percurrunt plura quorum quolibet sine alio est ali-
quid in se. et sic est aliquid in se: ita potest prima
necesse ut sit aliquid totum. sic est in illo ex-
ceptum deo. habet non est in proposito. quod nec u-
ba sine ablutione sunt aliquid baptismi. nec
ablutio sine uerbis. **Et** si dicas saltem illa
ut sit existentia sunt ad baptismum. et sic potest
adhuc esse a diuersis. habet uerum eum si non eum uni-
tas effectus requisita in quantum illa constituit
unum signum. est autem requisita propter ordinatorem
principalem agentis et instituentis: istud non est sig-
num efficax nisi totaliter mistretur ab eodem

Ad secundum sic

pcedit et arguit quod non oporteat
sicut est ablutionem et plationem uerborum
quod eucha. est unum sacramentum. et tamen uerba consecra-
tionis super panem. et uerba consecrationis super ui-
num est magna iterpositio. quod ab illo loco.
sicut mo. usque habet est causa. **Oppositum.** Aug. super
Jo. ome. 8. et 1. q. 1. Detrahe. Accedit u-
bi ad eum et sit sacramentum. **Ad** ista. quod pars quod
requiritur sicut. et principaliter ratio est in isto christi in
instituentis hec duo tamquam unum signum completum
ad signandum effectum. ita quod neutrum eum sig-
num sine alio. **Sed** qualis sicut. una opinio su-
per illud c. Detrahe. dicitur. quod aqua per se non est
sacramentum. sed quoniam coniuncta est cum uerbo. s. i. ultima
platio ipsius forme. et habet uerum est dicitur glossa
totum habet eos item quod si in illo instanti in quo forma
terminat et aqua sit sacramentum puer non eum in aqua. non
eum baptizatur. non tamen sequitur quod alius possit
bibere sacramentum quod ar. tangit ibi 3° Sacerdos
dicente. quod aqua est sacramentum. sed tamen non sequitur de illo
quod dicitur aqua eum sacramentum tamen in illo ultimo ista
et nec mirum est secundum illud si incipiat et desinat
eum in eodem instanti. cum hoc sit reperire in
alijs casibus secundum legem et ponit unum casum. ff.
de acceptilati. lege an penitentia et reprehendit
illud exemplum. sed ponit aliud de seruo
dato uxori a uiro ut eum manumittat.
nam in eodem instanti incipit et desinit
habere dominum. ff. de dona. inter vi. et vx. **Quod**
autem ultio. Aliud exemplum potest ponit ubi quis
sicut incipit et desinit eum debitor. ut. ff. ad
uclley. debitorum. **Ille** bene potest esse obones

et subtilitates bernardice. et quidem satis
asine timedo ne asine bibat sacm. qz
aq neqz an platōnem uerborum nec
in prolatione nec in ultimo instanti
neqz breuit unq neqz sine vbiis l'cu uer
bis ē sacfz. sz ipa ablutō in aqua. et ad
bibedū illā nō pōt. ventre aliqz asinus.
nec ista siltas ultimi istatis platōnis v
boz et ablutōis ē nccia. nā apli bapti
zates tā milia uno die acū. et nō sp cū ul
tia syllā forme aspersūt. ita q tūc aq te
rigit baptizatū. **Q. et ipse adducit v**
tutē aliqz eē i aq i ultia istati. et statū dsi
nere nihil ē ppe itelligēdo vba qz pma
nēs qn desinit eē nē. qn icipit eē ē. hz. n
pma sui eē et nō ultimū. gō si sil icipiat et
desinat sil ē et nō ē. nec illud o3 ppe h ut
n remaneat vt i aq p actū baptizādī.
qz nec aliq uirtus ē in aqua qn actu ba
tizās utit ea sic tactū ē di. i. nec ille pcor
datie legis probat idē incipe sil et desine
re. Sz hnt suū intellectū qm dñs alio in
cipit hre dñū sui dat uxori q pus ha
buit et desinit hre eo mō q pus habuit.
hūit. n. pus imediate. et nūc hūit medī
ate qz nūc ē fu uxoris. **Dico gō q tal**
siltas reqrit qlis requirit in actū hūa
nīs. noluit ei xps nos obligat ad tā sub
tilē siltatem quā uix possz hō pcipe ul
fuare. iudicat autē similtas it factū ho
minis et vbi qn icipit vni aūq totalit
finiat aliū. et hō indifferent siue istō pus
finierit q aliū. uel ep. vbi. g. si qd dicat
illā orōez: facias h et friz barbā. siue in
cipiat actū suū an prelacionez siue ep.
dū tū vni nō finiat pplete an iceptōez al
terius dicet: ille siml dixit h. et fecit hoc
Ita dico q siue sacerdos p imergat vna
imersione ubi moris terre est ter imer
gere. et postea icipiat uerba cū 2^a imersi
one siue pus icipiat uerba dicere et deo
Ago te baptizo. imergat cū illis uerbis
sequentib^{us} est sufficiens similtas. dum
tū prolatō nō finiat an iceptōnez ab
lutionis. nec ablutō finiat an iceptū
onem prolatōis. Ad ar. d eucha^o o^m

q n ē talis vnitas in spēs panis et vini
qlis ē sacro baptisimī. ille. n. nō sūt pres
tales qz neutra signat sine alia. uere. n.
spēs panis et tūz corp^{us} xpi ē sine psecra
tōne sanguinis. sed hec uerba nihil sūt
baptisimī sine ablutōne. nec ecōuerso.

Ad tertium ar

quis qn o3 baptizatē psonaliē
distiguit a baptizato. qz sacer
dos pōt sibi ipi dar eucha^m ut p3 ignis
sa. gō sic pōt recipe sacfz illō a seipo. ita
et istud. **Adtra extra d bap^{us} et effectū**
debitū. Ista. q. soluit expse i i. c. de b
tū. p pte affirmatia. ad qd adducit figu
ra auctas et rō pgrua. figura ē qz xps ad
h signād nō a se sz a Jo. baptizari voluit
Auctas colligit ex vbiis dñi dicēt aplis
Ite baptisare oēs gentes in noie pa. rē.
ubi discipul^{us} expmit in 2^a p^a et baptiza
ros in 3^a. Ad que inuit ibi ē ista. qz in
bap^{us} celebrat illa spūalis generatō de q
ueritas ait Oportz uos nasci dñuo. Sic
gō in carnali generatōne aliū est qnū gē
gnit et aliū qui gignitur. ita et in sacra
mētalī generatōe al^{ius} eē d3 q spūaliter
generat et al^{ius} q spūaliter gnatur. Ad
ar. dico q susceptō eucharistie nō ē sacfz
sic tāget i mā de eucha^a. sz ē cōmestio seu
pceptō sacfal. bap^{us} autē est sacm
si arguas. sacerdos saltē ministrat sibi
sacfz eucharistie. gō part rōe pōt istud
CR^{us} ministrare illō sacm nō est sacm.
qz sacfz illō nō psistit in usu. sed ministra
re sacm baptisimī ē ip3 sacramētū. et rō
diuersitatis ē. qz sacm baptisimī psistit
in usu cēnaliter. eucha^a. n. ē quoddā p
manēs distinctū ab usu sacri. quis gō a
liqz possz eē in usu sacri pmanētis mi
ster et suscipiens illū vsū. nō tū pōt hoc
in sacro quod cēnalit psistit in usu.

Arca tertium

principale qro duo. p^o vtz in
baptizatē reqrat itentio baptizandi. 2°
an reqrat i eo actual itentio baptizādī

Ad p^m arguit q^d nō. quia nō hñs fidē
pōt baptizare. p³ h^o de pagano. de p^{se}.
ol. 4. Roman⁹. Sed nō hñs fidē nō h³
intentiōez. q² nullus vult fieri q^d n̄ cre
dit posse fieri. **P**reterea Aug. sup Jo.
homel. 5. Nō timeo ebriosū in actu ba
ptizādi. Sed pfecte ebriosus nō pōt hñe
vsum rōnis. g^o nec intentiōez. **C**ōtra.
mgr in lra. c. i. Solet etiā in h^o inq^t sic
in alijs sacris sic forma ē seruāda ita in
tentio celebrādi est hñda. **A**d istaz. q.
coiter pcedit q^d sic. ad q^d ponit talis cō
gruitas. qñ ex aliqb⁹ duob⁹ sit vnū o³
q^d h^o fiat p aliqb⁹ pūngēs illa. vbi⁹ ele
mentū pcurrūt ad vnū bap^m. g^o req^rit
aliqd pūngēs illa. h^o aut pūngēs n̄ p^t
esse suscipiēs. q² h³ rōnez materie 7 su
sceptiui. g^o o³ q^d sit in mīstro. sed tale nī
hil v^t uti intētio. q² ipse mīstrs p po
tentias exteriores: puta motiūā q^d ablu
it 7 exp^lsiuā q^d p^{se}rt vba cāt illa vt ol
stincta. **N**ec rō n̄ v^t multū efficax. q² in
signo instituto ad placitū pñt mītra cō
currere ad rōez vni⁹ signi ppter actōez
instituti. l³ nīhil aliud sit a q^d hēat vni
tate. p³ de circulis ornatis folijs v^lridi
bus 7 alijs multis ad signandū mustū.
Dico g^o distinguēdo de intentione q^m
ad obm respēc^o o³ intētio. q^d mīster
pōt dici intēdē vel actū illū quē exer
cet. l³ finē p^{pt} quē est exercēdus. 2° ma
gis p^{pt} accipit intētio. vt p³ p Aug.
9. de tri. 7 alibi frequen^t. vbi vult q^d in
tentio copular intelligentiā cū pnte. h^o
etiā mō accipit intētio. 2. p^{hy}. vbi agēs
ex intētiōe q^d o³ agēs a p^{po}sito dī
stinguūt 7 agēs nāle. **D**ico g^o q^d o³ mīnī
strū hñe intētiōē p^o. l³ respectu actus
quē exercet. l³ rō est. q² intētio req^rit in
q²cunq³ hoīe agēte aliqd nō for³uitē v^t
exercēte aliqūē actū humanū p^{pt}rie
loquēdo d^o actib⁹ humanis. qui. l³ cānt
p intē^m 7 voluntatē ab hoīe. ille autez
act⁹ quē mīster o³ exercē o³ esse hūan⁹
in eo 7 nō casualis l³ fortuit⁹. est. n. act⁹
ad quē dē⁹ obligauit mīstrū ex pte sui.

7 suscipiēte ex pte sua. act⁹ aut ad quē
hō obligat o³ esse human⁹ n̄ casualis l³
fortuitus. q² sup fortuita nō cadit obli
gatio. ipsa etiā obli⁹ est vt hō intendat
illud ad q^d obligat. **S**i loq^mur de in
tentiōe 2°. l³ respectu finis p^{pt} quē tal
actus est exercēdus. o³ q^d talis finis ē
duplex. l³ pncipalis 7 remot⁹. vtpote q^d
baptizatus fiat fili⁹ regni q^lis fieri n̄ p^t
si nō hēat grām p quā ē dign⁹ vita. ali⁹
est p^{xi}mus 7 minus pncipalis. vt. l³ ba
ptizatus fiat xpianus siue mēbz ecclie
militant⁹. 7 vtrūq³ finē pōt aliq⁹ inten
dere in v^li vel in p^{ti}culari. **D**ico g^o q^d
intentiō finis vltimī nullo mō req^rit i
baptizate. q² pagan⁹ nullo⁹ intēdit o³
dinare istū quē baptizat ad uitā eternā
req^rit tñ intētio respectu finis p^{xi}mī
7 h^o v^t in p^{ti}culari v^t in gnālī in p^{ti}
culari vt si intēdat istū intrare legē xpī
anoz seruandā. in gnālī si intēdit fa
cere circa istū q^d xpiani solent facē cir
ca suos. **N**ō aut q^{re} acq^rit ista intē
tio respectu finis p^{xi}mī 7 n̄ respectu fi
nis vltimī: est p^{gr}ua. q² l³ deus voluit
istū actū exercē^m a mīstro esse hūanuz
in eo 7 nō tñ vt ē talis act⁹ in nā. q² in
hoc n̄ distinguēt a q²cunq³ alia balneati
one cū alijs vbiis. sed inq^m est act⁹ ali⁹
vt mīstri exercēt signū dei. hñs aut ali
quē actū humanū intēdit finē illi⁹ act⁹
vt est sibi act⁹ humanus. g^o mīster inten
dit finē p^{xi}mū istius act⁹ vt est sibi im
positus. sed finis ille vltimus. l³ ordina
re istū in vitā eternā: nō est finis h^o vt
est act⁹ humanus ad quē finē oporteat
actū istū ordinare vt sit sibi humanus
Hoc aut rōnabile est v^li in v^lu signi
p^{ti}acti. si quis. n. legislatoz instituēt in
sua poli^a tactū manus esse signū p^{ti}acti
cum amict⁹ nō intēdet q^d vtentes illo
signo p^{ti}acti hñent actum humanū circa
istud inquantū est tale q^d mālīter. sed
inq^m est tale signū institutū. 7 si dīspo
suisset o³ tale signū facere seruari: non
faceret hoc seruari nisi hō exercēt actū

*Chasda bar de
sermo p. 9. 2.*

*Chasda bar de
sermo p. 9. 2.*

istū ubi ē
istā obli
onē p^{ti}
cipale
baptizatus
rigat a p^{ti}
er ē mī
bū p^{ti}
intētiō
qd intē
in l³ p^{ti}
e loq^mur
q² cūctio
forma p^{ti}
ordine lu
respēc^o
ita q^d v^li
us cāe p^{ti}
m cāe p^{ti}
l³ v^li m
effē p^{ti}
uā quō
nerad lib
di imo
q² l³ p^{ti}
h^o de mī
forma q²
dict⁹ ma
nōs 7 ag
l³ p^{ti}onā
cipal ag
i cē q²to
dine l³
dū acu
l³ cā 2°
istrali
motōe
q² agēs
toz m
dū in o³
q² som
mō.
respē
opatiō
uocet
bū op

istū ubi ē institutū ad talē finē. **¶** Sed 3
istā obicit sic. Instrū nō 3 q̄ habeat acti
onē ppā q̄ i actōe ppā nō eet instrū s̄ p̄n
cipale agēs. nec mltro magis 3 q̄ instrū
hēat intētōē s̄ respectu finis. s̄ suffic̄ q̄ dī
rigat a p̄ncipali agēte intēdēte finē. mīl
ter ē instrū dei q̄ tē. **¶** Dicitur ad sacr̄z nī
bīl p̄ se requirit nisi ul̄ p̄s ul̄ res sacr̄i. s̄
intētio nō ē p̄s nec aliqd̄ sacr̄i. q̄ nō ē ali
qd̄ sensibile. nec ē res sacr̄i. q̄ res sacr̄i ē
in suscipiēte sacr̄z. **¶** Ad p̄m dico q̄ aliō
ē loq̄ de cā 2^a. 7 aliō d̄ instrū p̄pē dco. d̄
q̄ distinctōe tractatū ē. s̄. dl. 2. cā. n. 2^a. h̄z
formā ppā in eē dēto q̄ ē sibi rō agēdi i
ordine suo 7 hoc respectu eiūsdē effcūs
resp̄cū ē agīt cā p̄ncipal in suo ordine.
ita q̄ ul̄ 2^a cā ppā accepta effc̄z p̄ncipa
lis cāe p̄ formā suā ppā attigit i v̄tute
tū cāe p̄ncipal agētis q̄ subordīnat illi
s̄ instrū p̄pē si ponit actū ul̄ nō attigit
effc̄z p̄ncipal agētis. s̄ tū aliq̄ d̄spōēz p̄
uīā quōd̄ q̄ltras altās d̄. **¶** Instrū s̄be ad ge
neratō s̄bā. h̄ tū nō ē q̄ sit instrū i actōe altā
di imo resp̄cū altatōis ē p̄fēz p̄m. intū
q̄ si p̄ se cēt p̄ se possz altare. s̄z solū p̄pē
h̄ d̄ instrū resp̄cū s̄be. q̄ agīt ad aliq̄
formā q̄ ē d̄spō ad s̄bām. vñ ad s̄bām
dicēt magis agēs d̄spōnēs. ut didit p̄ p̄fī
ciēs q̄ agēs instrūale diuīnū p̄ncipale. l̄
si ponat instrū actū 7 tū attigēs fininū p̄n
cipal agētis. i h̄ distiguit a cā 2^a. q̄ n̄ h̄z
i eē dēto formā q̄ sit p̄m agēdi in suo or
dīne s̄z tū i actuali motōe. 7 recipit eaz
dū actualit̄ mouet. 7 de q̄cūq̄ illorū triū
s̄. cā 2^a p̄pē dēcā. 7 cā instrūali d̄spōitā 7
instrūali actiā p̄ formā receptam i actuali
motōe. s̄m ē q̄ n̄ hēat itētōnē ppā eo mō
q̄ agēs nāle h̄z itētōnē nāle q̄ q̄dlibz ū
torū triū h̄z formā ppā q̄ ē sibi p̄m agē
di in ordine suo. 7 p̄ p̄ns ppā itētōnem
q̄ formā actiūā nāle p̄seq̄ intētio isto
mō. **¶** 4° possz pōi instrū 7 p̄pē actiūū
resp̄cū totū aliq̄ p̄s. cui. s̄. p̄ p̄ueit eē p̄m
opātōis 7 totū n̄ nisi p̄ p̄rē 7 h̄ mō ph̄s
uocat organa p̄es illas s̄m q̄s cōuenit
totū opātō. 7 isto q̄dāmō h̄z itētōnē p̄

p̄riā 7 q̄dāmō n̄. nā forma ei actiā 7 est
ei 7 ē totū. s̄z ei ē p̄. totū at ē p̄ se s̄z nō
p̄. 7 eodē mō de intētōe. n̄. n̄ ē h̄ ordo v̄
tutis ad v̄tutē i eē dēto sic i p̄m b̄ro. nec
ordo effcūs ad effc̄z sic i 2°. nec v̄tutū i si
eri ad v̄tutē i eē dēto sic i 3°. s̄z ē eadēz
v̄tutū diuersimode tū p̄ncipata i toto 7
i p̄te 7 de isto mēbro possz p̄cedi q̄ tale i
instrū n̄ h̄z aliā itētōnē a p̄ncipali agēte si
cut nec aliā actōnē p̄pē h̄z p̄s quā totū
agēs p̄ p̄rē. s̄z aliō h̄z eadē. exē^m p̄mi sol
7 p̄rē resp̄cū gnātōis filij. Exē^m scōi ignis
7 calor q̄ ē d̄spōnēs ad gnātōnē alteri
ignis. Exē^m tertij. calor illuiat 7 spēs co
loris in aere resp̄cū mutatiōis oculi ad
spēs ul̄ visiōnē coloris. Exē^m q̄rti organū
p̄pē nutritiē 7 totū aial resp̄cū nutritiōis
¶ Dicit h̄ quorū cōi dīci p̄suevit nomē in
instrū d̄ q̄busdā alijs. l̄. de instrūis artificū
a q̄b̄ p̄ tractū ē nomē instrū vt d̄ securi 7
fra. 7 h̄ de q̄b̄ frequē ponūt ex ista q̄
ut dictū ē. s̄. n̄ sūt. p̄pē actiā neq̄ resp̄cū
p̄ncipal effcūs si agēs p̄ talia attigit effc̄z
p̄ncipalē sic monetari p̄ aliq̄d instrū at
tingit figurā ip̄mēdā monetē q̄ ē s̄a ei
p̄ncipal. n̄z forme d̄spōnētis si agēs p̄ ta
lia agit ad d̄spōēz p̄uīā. sic p̄ securi agit
ad d̄stōēz ligni q̄ ē p̄uīā forme arche. s̄z
tū instrū isto dēcā aliud a q̄tuor modis
p̄dēis ē motū susceptiū effcūs p̄oris or
dinatū ad effc̄z posteriorē ita q̄ receptū^m
i eo h̄z ordinē ad tū p̄ncipalē sic effcūs
p̄p̄dōr cāe i ad effc̄z remotiorē. n̄ aut h̄z
ordinē cālitar p̄p̄rē dēcā. 7 de tali possz
p̄cedi q̄ instrū n̄ h̄z actōēz ppā nec i eē dē
to nec in fieri 7 tō simplr n̄ ē actiūū. 7 p̄
p̄ns nec h̄z itētōnē ut p̄uenit agētis.
¶ 3° q̄m illa maior d̄z itelligi d̄ instrū
to q̄ l̄ d̄ isto q̄b̄. s̄. n̄ ē actiūū s̄z receptū^m
effcūs p̄oris. l̄. 4° d̄ p̄rē resp̄cū totū opā
tis p̄ p̄rē 7 mīor ē flā. 7 q̄m ad 4^m modū
7 ē 5^m. imo mīster ē cā 2^a resp̄cū abluti
ōis. n̄ tū ut ablutiō ē. s̄z ut sacr̄al. 7 tō
h̄z ppā itētōēz cū sit agēs 7 n̄ nāle. illā. l̄
q̄ p̄rē ad p̄gicētē. s̄z resp̄cū p̄ncipal effe
ct̄ bap. l̄. ḡfē p̄rē dīci instrū resp̄cū dei eo
f 3

mō q̄ agēs dīspōitū dē istūz respēu pfi
ciēt i 2°. 7 tū agēs n̄ hz intētiōez respēu
tū pncipal agēs. s3 respēu sui pprj. 7 ita
pcedo q̄ nō ē nccē baptizātē hīe intētiō
nē respēu ultimī finis bap. s3 respēu bap
ti. **Ad 2°** d^o q̄ ad bap̄ismū ptinet ali
qua tāq̄ intrīseca 7 aliq̄ ut extrīseca. 7
pcedo q̄ nihil intrīsece ptinet ad ip̄z ul
ad fundamētū ei⁹ nisi lēnsibile. tū hīc cā
efficiēs req̄rit nccō ad ip̄z ita illō qd ē
quasi p̄n^o agēdi tali cāe efficiē. p̄n^o aut
vltiat^o dēminās agēs intellectuāle ad
agendum ē intētiō. qz tale agēs p̄ ip̄ium
q̄ uolūtatis ē cā actia moria aliaz pōz
sbiacēt ip̄to uolūtati. qn̄ ḡ dē q̄ nihil p
tinet ad sac̄z nisi sit aliqd sac̄i l res ei⁹
vū ē de eo qd ē intrīsecū ip̄i⁹ fūdamētū
l signatū ip̄i⁹ sac̄i. s3 intētiō nēat^o mō ē
intrīsecū req̄rit tū ex pte agēis.

Ad primum pncipale d^o q̄
n̄ hns fidē de
fine vlt^o n̄ itēdit ordinatū istū p bap^m ad
istū finē ult^o. credēs tū eū posse p bap.
ascribī secte xp̄anoz siue credat sectā il
lā valere siue n̄. pōt itēdere ascribē istū
illī secte ul generali⁹ potest intēdere fa
cere p actum istuz circa hūc qd xp̄ians
intēdūt facere circa tales. ex^m possem ei⁹
e⁹ credens iudeos per circūcisionem dī
stingui ab alijs itēdere ascribere hūc
puulum secte iudeozuz 7 facere circa eū
qd iudei faciunt circa suos circūcisos ē
si non crederem circūcisionem illam va
lere ad salutē h^o ei⁹ mō aliqua verba q̄
bus vtuntur magi uel mage incantātes
posset aliquis bone fidei proferre circa
materiā illam circa quam alij vtunt⁹
intēdens in generali facere illa ad illū
finem ad quem illi proferunt. **Ad fin**
dico q̄ ebrius est qui est assuetus ad
ebrietatem. 7 iste non sp̄ est ebrius. qz n̄
semper impeditus ab actu rōnis. veruz
ḡ dicit Aug⁹. Nō timeo ebriosū. i. assue
tū generalit̄ ad ebrietatē. qz illa psuetu⁹
mala n̄ phibz qn̄ bap^o ab eo collat⁹ sit
bon⁹ n̄ tū qn̄ ē ebri⁹. 7 h^o d^o pscē qn̄ tōlit

impedit rō s3 als qn̄ ē non ipedit⁹ potēs
rōne uti

Secundū sic p
cedit
7 arguit q̄ req̄rit in baptizāre
itē⁹ actual⁹ qz ab actu p̄ n̄ pcedit efficiēs
nisi mediātē actu 2° itētiō hitualis ē sic
actus prim⁹ ḡ ab ea non procedit efficiēs
si ne intētiōne actuali que teneat locū
actus secundū. **Ad p.** non minus suffic
in ministro ad merendum q̄ ad sac̄m
conferendum. sed ad meritum non req̄
ritur intētiō actualis. ḡ nec hīc. maior
pbatur. quia meritum non habet effec
tum nisi ex pprio uoluntatis conatu ei⁹
qui meretur. sac̄m autem habet effec
tum nō per motum uoluntatis in aliq̄
s3 tūmō si nō possit obex. minor pbat⁹
qz si requirēt actual intētiō ad merēdū
distract⁹ i ope incepto q̄tūcūqz pfecto
7 q̄tūcūqz pfectōe nō mereret. qz nō ha
beret intētiōne actualē.

Distinguitur cōiter de itē
tione actua
li 7 habituali q̄ ista sufficēt intētiōem
didat. s3 vī q̄ rōnabilit̄ possz apponit.
3^m mēbz 7 pōt dici intētiō vīual. **Ille**
n̄ dē actualit̄ intēdere qui hz actū illici
tū respēu ei⁹ qd intēdit. Ille aut dē ha
bitualit̄ intēdere q̄ hz hitū iclinatē ip̄z ad
talē actū. s3 aliqd ē min⁹ pfecte itēdens
q̄ p^o 7 pfect⁹ q̄ 2° ḡ ē mediū inē ista
duo mēbz. **Assūptū** pbat. qz si aliqd i
tēdit in p̄n^o misse celebrare missā si p^o
ē distract⁹ nō hz actualē itētiōne qn̄ est
distract⁹ p3. qz n̄ itēdūt tūc illō i actu ḡ
nec vlt illō in actu. nec hz tū intētiōne
hitualē qz tēz hz dormiēs. hz ḡ se me^o
7 hāc ei⁹ dispōez d^o intētiōne vīualē. qz
f. vīute alicui⁹ intētiōis p^o hūte actualit̄
fac oia q̄ fac ex i^o tāq̄ ex radice. ita q̄ i^o
itē⁹ actual⁹ fuit p̄n^o ordiatū ad oēs istos
act⁹ 7 hz i se vīualit̄ intētiōne p̄paz cui
libz istoz actū. sic intētiō finis hz in se
vīualit̄ intētiōne p̄pā cuiuscūqz ordina
ti ad finē. 7 p tāto manēre itētiōne c⁹ cū

Suppl⁹ ē
mūdo a
et hūm
et dūali

q̄ ad finē ordiati: manet ista intētiō ac-
tual p^a vtualit in oibus istis h^o intēdēs
ire ad sc̄m iacobū ex intētiōe h^o finis or-
dinat mltā a^a nccia ad illū finē. exequēs
āt illa ordinata nō sp cogitat de sc̄o. Ja-
cobo nec d̄ reuerentia ei^o. d^o tñ q̄ semp
meretur. qz ul hz intētiōē eoz q̄ sūt ad
finē illū e^o ē i^a p^a intētiō l hz act^o aliq̄s
seq̄ntes ex illis intētiōib^o. l3 cū ill acti-
b^o pcurrāt aliq̄ act^o distrabētes 7 ab in-
tētiōe illa p^a. 7 ab itētiōib^o pp̄is eoz q̄
sūt ad illū finē. sic declarati ē in. 2. li. d.
9. 7 in. 3. di. 15. ubi dēz ē q̄ forte marty-
res in actu sustinēdi martiriū nō hūerūt
intētiōē nisi istā vtualē. qz imēlitas pe-
naz absozbebat forte vsū rōnis. ista tñ
ppessio penaz erat quidā effc̄s deriuatus
ex intētiōe fūadi fidē dei 7 iō dū dura-
bat passio: durabat sp ista intētiō vtua-
lit sic in effc̄u. **Ad** ppoitū dico q̄ sola
intētiō hitual nō suffic̄ in baptizate qz
ppf istā n̄ d̄ act^o ei^o l3 pformū illi hitui
act^o hūan^o. nā si aliq̄s hēat hitū inclinā-
tez ad desiderū sanitat. si curat nullo^o
intēdens sanitatez p aliq̄e actū hūa^m
l3 casualit ul fortuite nō magis q̄ si nō
hūitūz intētiōē ad sanitatē. q̄ sola intē-
tiō hitual nō suffic̄ resp̄u finis act^o hū-
mani ut hūan^o ē. nec req̄rit in baptizan-
te sp intētiō actual. qz nō obligauit deus
hoiez ad impossibile ul nimis difficile.
e^o mō i ē non distrabi. qz fm aug. 3. d̄ li.
ār. n̄ ē in prate nra qn uisū tangamur
nec etiā pl^o obligauit mīstz in i^a actu q̄
in exeq̄ndo actus alioz sacroz. in pfici-
endo aut eucha^m q̄ ē excellē iūm sacz
nō obligauit hoiez ad n̄ distrabi qn p^a in-
tēdens celebrare l3 in pferendo vba sa-
cralia distract^o sic vē tñ pfic̄. **Ex** his cō-
cludo q̄ suffic̄ in baptizate intētiō vtual
h^o est q̄ alū hūerit intētiōēz actualem
ex q̄ descendit nūc vē act^o baptizadi. siū
in isto actu habeat intentiōem actua-
lem ul aliq̄ ex ea descendentem: sine nō
Intelligo aut q̄ descendit iste act^o absq̄
oi motu volūtati p̄rio intētiōe. Sic

si induens se ad missam intendens cele-
brare f^o vsū rōe ecclie. rex isto pcedat cō-
tie forte fm aliq̄e hitū derelictū i san-
cū magna vē distactōe fac̄ ea q̄ necia sūt
ad istū actū sacralē q̄ ē pfic̄. **Si** q̄rat
quō pōt aliq̄s effc̄s q̄ mō ē reduci i illā
intētiōēz pma sic in caz. si nē n̄ est i^a iten-
n3 aliq̄ a^a ipās istū actū. **Dr** q̄ ē p qn
dā vtutē ip̄staz vtuti motie p uolūtate
actualit itēdētē. 7 q̄ diu manz illa vtus
ip̄sta i^a vtus motia mouet. ut si aliq̄s i-
tēdēt ire ad aliq̄e locū 7 p^a in via cogi-
tet de alijs i illa actuali volūtōe fiebat
actual imp̄ssio i potētiā motiua. **At** q̄
diu illa imp̄ssio manet mouet ad termi-
nū volūtū. 7 pcedit hō. paulatim autē
minuit illa imp̄ssio. 7 tandem deficit
7 cessat hō a motu. 7 tūc d̄ ab istis qd
hō n̄ hz intētiōē vtualē nisi dū hz effe-
ctū imp̄ssum a uolūtate actu intēdētē
in potētiā aliq̄z inferiorē. **Sz** mīz
vī quō uoluntas possit eē vtus factiua
cāns talē formam in ista pōa organica
mīz est etiam q̄ si causaret ibi vñ pau-
latim deficeret. pōt ḡ dici q̄ i appetitū sē-
sitio siue san^a ē aliq̄ dispō h3 quā mouz
cessatē actu volūtati ip̄at eis. **Al** aliq̄
ad ppoitū. q̄ siue uoluntas actu itēdēs
aliq̄d reliq̄ in potētijs inferiorib^o siue
nō ordinate tñ h3 suas uolūtōes resp̄u
finis 7 eoz q̄ sūt ad finē. 7 cū ad aliq̄
istaz puenerit: 7 actū pōc inferioris cō-
rīderis impaueri: pōt ille act^o iferior
ip̄at^o manē l3 itē^o nec p^a nec 2ª maneat
7 dū manz i^a act^o volūtate q̄ tūcūq̄ dis-
tracta d̄ manē itētiō vtual. **Ad** p^a ar^m
pce^o q̄ aliq̄s act^o f̄dr̄it ad h^o q̄ effc̄s sit.
7 i^a act^o p̄t dici q̄ pducit effc̄^o extra. **Sz**
si q̄ras aliq̄e actū h3 quē sit opa ima-
nēs agēti talē n̄ o3 dar tē manētē qn ef-
fcs exterior elicit itē manifestū ē q̄ mlti
effc̄s actu cānt qn actual motō cāe agē-
tis p itellēm a q̄ pducūt n̄ manz. 7 pos-
set poni ex^m in naturalib^o qz plecto lapī
de i aq̄ p̄m^o circul^o est cā secundi circuli
7 sic d̄icēp^o nō tñ sp manz p^a q̄ diu ceteri

Ita et vlt in motu plectoz pus cessat
ps motori ppinquoz q remota.

Circa 3^m principale qro
duo. p^o de iterato
ne bap. 2° de caracte ppi que
ponit initerabil. **Q**uantuz
ad p^um arguo q bap^o possit iterari. qz
euch^a p^r iterari. 7 tñ e sacm excellen-
simu. g. 7c. **O**ppo^m. de p^re. di. 4. reba
baptizare heticu. Qui h^o scitari signu
pcepit oio p^rz e. catholicu vo imanissi-
mu scel^o e. **P**reica i^o. q. 15. ad **O**rosiu
Jo ecc^a eos n rebaptizat. loq^r de bap-
tizi ab heticu. qz i noie initari sūt bap-
tizi. Ad. q. tenet ab oib^o p certo q n lz
iterare bap^m. 7 etia si iteret de facto q
nō hz effectū. 7 hoc dicit auctes scōz.
ponunt aut aliq rōnes ad h. vna qdē ē
qz xps sel est mortu^o 7 bap^o virtutē hz
ex passiōe xpi. iuxta illud apli. In mor-
te ipsius baptizati sum^o. **S**ed h rō nō
cludit. qz 7 pnia virtutē hz a passione
xpi. ab solo aut l p^o g^ra nō dat inimico
nisi p meritū mediatoris. 7 tñ pnia ite-
rat. **A**lia rō ponit. qz in bap^o imp^ri-
tur character qui ē indelebilis. Sz ille p
bat ppositū p imāifestū. a p^rn. n. ex q
bap^o fuit institutus fuit m^o de eo q nō
licuit eū iterari. **Q** aut character imp^ri-
mat nō est notū ex p^o ei^o in^ostōne. nec ex
tota scriptura. neq etia ex mult aucta-
ribus scōz. sicut ranget statim in qōni-
bus de caractere. Et h^o v^r. qz si fuisset
multū de h^o tractatū a scis m^gr sniaz
mentione fecisset de ipso. nō inuenit at
aliq vbu dixisse de caractere fm istaz
signē fm quam vtimur eo. in toto .n.
tractatu de bap^o nō noiat caractere nisi
semel in. 3. c. isti^o di. in fi. di. dicēs. Qui
ab heticis baptizati sunt fuato caracte-
re xpi rebaptizadi nō sunt. ibi vocat ca-
racter xpi forma baptisimi xpi. sic satis
appet ex aucte Aug. pmissa. ex q mag^r
infert istud dictū. **S**ico g q rō initera-
bilitatis bap est in^ostō diuina c^o n est ali-
qua cā por nisi voluntas ei^o. tñ ista in-

*Alcander de
habet qm p
crime quibus
ultima de bap
fmo daf dnat
vnde sine vsp*

stitutio ē rōnabil. tñ ex morbo 3 quez
principalit instituit. **I**stud remediū. n.
pncipalit instituit 3 originale pctm qd
nō ē nisi vnicū nec iterari p^r. tñ ex fine
pncipali ad quē ē. hz. n. plenā remissi-
onē pene 7 culpe. si at posset hō hie fre-
quent talē remissioez plenā ab vtroqz
eēt magnū incētiū deliquēdi. **I**llō. n.
qd est institutū in remediū relabentuz
vtpote pnia n ē sine magna pena soluē-
da p pco. tñ 3° qz p istud sacm cum sit
p^rn^o 7 tanua p quā intrat i legē xpianā
ascribit aliqz familie xpi 7 fit mēbz ei^o
7 ecclie militanti. lz at aliqz ingressus i
collegiū si offendat postq ingressus fue-
rit possit recōcliarī 7 collegio 7 capiti
collegij. nō tñ frequē in collegiū itrat.
Ad ar^m. dico q illa platio vboz qd^o
euch^a p^rsecrat n ē sacm. sed ē p^rsecutio sa-
cralis 7 illud n lz bis iterare sup candē
mām. 7 si 2° iteraret nihil fieret. qz iam
pus factū ē. illa ē pceptio n ē sacm. vt
patebit infer^o. lz g ead p^o possz frequē-
ter cōicare siue recipie euch^m n tñ sup
eadē māz frequē pnt pferri vba p^rsecrō-
nis euch^a. nec sic euch^a itari. q ppe ali-
q mā h^o sacri bis suscipiat formā ei^o.

In iuxta h^o qro q sit pe-
na iterantiū ba-
ptisma. R^o. iterari pōt bap^o l
iterū pferēdo l iterū suscipiē^o
7 siue sic siue sic. aut scien aut ignorā-
7 qdē si igrāt de igratia p^r distingui. igr-
rantia iuri l igrantia sci. lz ad ppo^m n
oz q igrantia iuri in scō illo siue i susci-
piente siue i pferēte excuset. aut. n. p^r in-
telligi igrantia iuri diuī phibēt bap^m
iterari. 7 p3 q igratia tal pcepti n excu-
sat a pco nec a pena infligenda a deo p
pco. aut intelligit igrantia iuri canonī-
ci infligenti penā. 7 nec ista igrantia ex-
cusat qn pena illa incurrat. qñ. n. super
aliq qd ē ex iure diuino illicitū addit pe-
na canonica vt illud apli^o enitē: n ē ne-
cessariū ad h^o ut incurrat illa pena ali-
qua scia iuri canōici. lz sufficit q teneat

scire pcep
incurrit p
iure cā
pcutio cl
de charita
onē latā a
reret cā. 7
ne punit
m irregul
istia. qz ta
re 3 scire
3 illa cre
si scire ill
guere i p
vel igran
est ut si i
iterū bap
est iuratio
lar. sic h
ofia ē si p
hoc q sa
laritate
p ep^m. i
celligat si
aliq ou
circa ali
oubi n
ratio igr
irregular
bis. vbi
sunt: nō
canones
cessitas
rantia se
oponē
magna
gulari
necessita
oiceret
ris ponē
ptizate.
ptizati
neq dē
ne an ve
nūc at
tizat 7 i

scire pceptū dīnū. s. si illud trāsgrediat
incurrīt penā canonicā etiā si nesciat a
iure cāonico penā esse inflīctā. h. n. mō
pcuriēs clericū cū faciat pceptū dīnū
de charitate s. n. a. et si nesciret excoīcati
onē latā a canone sup tali s. cō: tñ incur
reret eā. et occidēs hoīez l. nesciret cano
nē puniētē hoīcidā penā irregularitatē
tñ irregularis esset. et eadē ē rō in oībus
istis. q. talis dat operā rei illicite. de q.
re d. scire q. sit illicita. et si nesciat nullo
d. illā exeq. q. uisq. p. s. ulat p. iros p. q. s. pos
sit scire illā esse illicitā. **Sic** q. n. d. o. d. i. s. t. i.
guere i pposito nisi de iatōe sciēti s. c. a.
vel i. g. r. a. n. t. loq. n. d. o. s. c. i. a. l. i. g. r. a. n. t. s. c. i. b. h.
est ut si i. g. r. e. t. i. s. t. u. f. u. i. s. s. e. b. a. p. t. i. z. a. t. u. n. u. n. c.
i. t. e. r. u. b. a. p. t. i. z. a. r. i. d. i. c. o. t. u. c. q. s. i. i. l. l. o. s. c. i. e. i.
est i. a. t. i. o. t. a. s. u. s. c. i. p. i. e. s. q. p. s. e. r. e. s. ē. i. r. r. e. g. u.
l. a. r. s. i. c. h. f. e. x. d. e. a. p. o. s. t. a. t. i. l. e. x. l. r. a. z. **Sed**
d. i. a. ē. s. i. p. u. b. l. i. c. e. f. i. a. t. l. i. n. o. c. c. u. l. t. o. q. m. a. d.
hoc q. facilius dispensat in vna irregu
laritate q. i. a. l. i. a. q. i. u. n. a. v. t. p. u. a. t. a. f. o. r. t. e.
p. e. p. m. i. a. l. i. a. nō. n. i. s. i. p. p. a. p. a. p. z. i. b. i. t. i. n.
t. e. l. l. i. g. i. t. s. i. s. i. t. i. t. e. r. a. t. i. o. a. b. s. o. l. u. t. e. s. i. n. p. p. t.
a. l. i. q. d. d. u. b. i. u. v. i. s. i. l. e. nō. t. r. u. s. a. t. i. c. e. v. t. a. t. q. s.
c. i. r. c. a. a. l. i. u. f. o. r. m. a. h. c. a. p. i. t. u. l. i. d. e. q. b. u. s. ē.
d. u. b. i. u. nō. ē. i. r. r. e. g. u. l. a. r. i. s. i. a. t. f. i. a. t. i. s. t. a. i. t. e.
r. a. t. i. o. i. g. r. a. n. t. d. i. q. s. u. s. c. i. p. i. e. s. l. z. i. g. r. a. n. t. e. s. t.
i. r. r. e. g. u. l. a. r. i. p. b. a. t. p. i. l. l. u. d. h. p. s. e. d. i. 4. q. u. i.
b. i. s. v. b. i. d. i. **Q. u. i. b. i. s. i. g. r. a. n. t. e. r. b. a. p. t. i. z. a. r. i.**
s. u. n. t. nō. i. n. d. i. g. e. t. p. e. o. p. e. n. i. t. ē. n. i. s. i. q. s. m.
c. a. n. o. n. e. s. o. r. d. i. n. a. r. i. n. p. ū. t. n. i. s. i. m. a. g. n. a. n. e.
c. e. s. s. i. t. a. s. c. o. g. a. t. p. z. q. i. l. l. u. d. c. l. o. q. d. i. g. n. o.
r. a. n. t. i. a. s. c. i. s. i. n. e. s. s. e. t. d. e. i. g. n. o. r. a. n. t. i. a. i. u. r. i. s.
o. p. o. r. t. ē. t. p. e. n. i. t. ē. n. e. c. i. l. l. u. d. q. d. s. o. d. i. t. n. i. s. i.
m. a. g. n. a. n. e. c. e. s. s. i. t. a. s. t. o. l. l. i. t. q. n. t. a. l. i. s. s. i. t. i. r. r. e.
g. u. l. a. r. i. l. l. u. d. n. a. d. d. i. t. p. p. i. h. o. c. q. i. n. t. a. l. i.
n. e. c. e. s. s. i. t. a. t. e. d. i. s. p. e. s. a. n. d. u. e. s. s. e. t. cū. e. o. i. s. t. o.
o. i. c. e. r. ē. t. c. a. n. o. n. i. s. t. e. **Sed** n. v. f. e. s. s. e. m. a. i. o.
r. i. s. p. o. n. d. e. r. i. s. m. r. o. e. z. d. e. b. a. p. t. i. z. a. t. o. q. b. a.
p. t. i. z. a. t. e. q. z. 2. b. a. p. t. i. z. a. s. i. g. r. a. n. s. i. l. l. u. e. ē. b. a.
p. t. i. z. a. t. u. p. r. i. u. s. nō. e. s. t. i. r. r. e. g. u. l. a. r. i. nō. n. t. e.
n. e. t. q. cū. q. s. a. c. e. r. d. o. s. f. a. c. ē. s. t. r. i. c. t. ā. i. n. d. i. s. t. i. t. o.
n. ē. a. n. v. e. t. u. l. a. b. a. p. t. i. z. a. u. i. t. p. u. u. l. ū. i. d. o. m. o.
n. ū. c. a. t. n. m. a. g. i. v. f. i. l. l. e. p. u. n. i. t. ē. d. q. 2. b. a. p.
t. i. z. a. t. i. g. r. a. n. t. q. q. 2. b. a. p. t. i. z. a. t. i. m. o. m. i. n.

q. ille v. querē salutē suā ne sit in. du
bio. neq. etiā auctō h. c. qui bis. videt
satis certa. nullus. n. pōt infligē irregu
laritatē toti ecclīe nisi caput totius eccē
Illud aut. c. sic intitulat accipit ex pnia
li Theodori q. fuit epus canthua. g. in
quantū est h. auctor nullū robur h. z
infligēdi penā irregularitatē. g. o. z. d. i. c. e. t.
q. q. d. c. u. n. q. c. i. n. c. o. r. p. o. z. a. t. u. i. n. c. o. r. p. e. d. e.
c. r. e. t. o. z. a. G. r. a. t. i. a. n. o. c. o. s. i. r. m. a. t. u. s. s. i. t. a. p. a.
p. a. v. e. l. m. u. l. t. a. c. i. b. i. p. o. s. i. t. a. nō. l. i. g. a. t. t. o. t. ā.
e. c. c. l. i. a. z. v. n. a. u. t. p. o. s. s. i. t. d. o. c. e. r. i. q. o. i. a. i. l. l. a.
c. i. b. i. p. p. i. l. a. t. a. p. a. p. a. p. s. i. r. m. a. t. nō. e. s. t. m. m.
n. e. c. e. t. i. ā. e. o. q. u. o. ē. m. m. d. e. o. i. b. c. p. o. s. i. t. i. s.
i. n. d. e. c. r. e. t. a. l. i. b. i. b. i. n. i. n. p. h. e. G. r. e. g. 9.
s. c. r. i. b. e. n. s. d. o. c. t. o. r. i. b. i. n. i. u. r. e. c. a. n. o. n. i. c. o. m. a.
d. a. t. q. p. t. e. n. t. i. s. i. n. t. i. n. s. c. o. l. i. s. z. i. n. i. u. d. i. c. i. s.
h. a. c. p. p. i. l. a. t. i. o. n. e. A. t. B. o. n. i. f. a. 8. i. n. p. h. e.
s. e. x. t. i. l. i. m. a. n. d. a. t. q. d. e. p. s. t. o. i. b. u. s. e. d. i. t. i. s. a.
t. p. e. G. r. e. g. 9. v. s. q. z. a. d. t. p. s. u. u. i. l. l. e. s. o. l. e. h. a.
b. e. a. n. t. r. o. b. u. r. q. i. b. i. i. n. s. e. r. t. e. s. u. n. t. E. t. s. i. d. i.
c. a. s. l. z. T. h. e. o. d. o. r. u. s. nō. p. o. t. u. e. r. i. t. c. o. d. e. r. e.
i. u. s. t. i. n. i. n. q. u. i. t. p. a. p. ā. p. d. i. d. i. s. s. e. cū. d. i. c. i. t. f. z.
c. a. n. o. n. e. s. **H. i. c. d. e. b. e. t. g. l. o. z. a. t. o. r. a. p. p. o.**
n. e. r. e. q. z. h. e. c. g. l. o. e. s. t. n. e. c. i. a. s. z. n. u. l. l. a. p. o. n. i. t.
o. n. d. e. n. d. o. v. b. i. s. i. t. c. a. n. o. n. s. u. p. h. o. e. d. i. t. u. s. z.
h. i. c. s. i. c. u. t. i. n. m. u. l. t. i. l. o. c. i. s. a. p. p. a. r. e. t. i. n. u. t. i. l. i. s.
o. c. c. u. p. a. t. o. g. l. o. s. a. t. o. z. i. n. i. u. r. e. c. a. n. o. n. i. c. o. q.
m. u. l. t. i. p. l. i. c. a. n. t. p. c. o. r. d. a. n. t. i. a. s. z. a. u. c. t. e. s. a. d.
v. n. ū. u. o. c. a. b. u. l. ū. z. p. o. s. t. e. a. i. s. i. n. e. n. i. h. i. l. a. d.
p. p. o. m. z. a. l. i. b. i. v. b. i. ē. v. b. ū. m. a. x. i. m. i. p. o. d. e.
r. i. s. a. q. d. e. p. e. n. d. e. t. s. i. n. i. a. t. o. t. i. c. a. p. i. t. t. r. a. s. e. u. t.
s. i. c. c. o. p. e. d. e. s. i. c. a. p. p. a. r. e. t. d. e. B. e. r. n. a. r. d. o. i. n.
m. u. l. t. i. d. e. c. r. e. t. a. l. i. b. i. b. i. v. b. i. p. o. n. i. t. i. l. l. u. d. v. b. ū.
s. u. b. i. n. t. e. r. m. i. n. a. t. o. e. a. n. a. t. h. a. t. i. v. g. r. a. d. e. s. a.
g. i. t. t. a. r. i. s. d. i. s. p. u. t. a. s. a. n. i. s. t. a. v. b. a. e. x. p. m. a. n. t.
s. i. n. i. a. m. l. a. t. ā. v. l. p. e. ā. f. i. a. t. p. i. m. i. n. a. t. i. o. z. m. i. t.
t. i. t. z. r. e. m. i. t. t. i. t. **M. o. s. s. e. t. q. d. i. c. i. q. m. o. c. c. u. r.**
r. i. t. q. i. g. n. o. r. a. t. i. a. s. c. i. d. ū. m. o. nō. t. r. u. s. a. t. i. c. a.
s. e. d. p. b. a. b. i. l. i. s. s. i. t. t. o. t. a. l. i. r. e. x. c. u. s. a. t. p. s. e. r. e. t. e. z.
a. p. e. n. a. i. l. l. a. z. s. u. s. c. i. p. i. e. n. t. ē. v. l. r. n. p. e. n. a. c. a.
n. o. n. i. c. a. n. i. n. c. u. r. r. i. t. n. i. s. i. a. l. a. t. o. r. e. c. a. n. o. n. i. s.
i. n. f. e. r. a. t. v. b. i. q. n. i. n. u. e. n. i. t. e. x. u. i. v. b. o. z. i. n. f. l. i.
c. t. a. t. u. c. s. i. m. p. l. r. ē. d. d. m. q. n. u. l. l. a. ē. nō. n.
v. b. a. p. s. t. o. n. ū. p. e. n. a. l. i. ū. s. u. n. t. a. m. p. l. i. a. d. a. s. e. d.
r. e. s. t. r. i. n. g. e. d. a. i. u. x. t. a. i. l. l. ā. m. a. x. i. m. ā. i. u. r.

Quantū ad ul

timū pncipale d̄ caractē q̄ro
tria. 1° vtrū in bap^o imp
natur caracter. 2° quid sit. vtrū sit ali
qua forma absoluta. 3° in q̄ sit. an sit i
elle sic v^t in potētia. 7 in q̄ potentia.

Primum ar

guir q̄ nō. qz circūcisio nō im
prelūit caractē. 8 nec bap^o.
pntia p3. qz circūcisioni successit bap^o.
in remediū ē eundem morbū. 8 vtrūqz
cōpētebat filis vel idē effēs. anō. pbat.
qz iste caracter circūcisionis fuit et eius
dem rōis cū caractē baptisimali. 7 tunc
sequē q̄ circūcisus nō fuisset baptizan
dus. qz duo accntia eiusdē spēi l' rōis n̄
pnt esse in eodē. pns ē falsuz. sicut p3. 8.
3. di. q. 4. Prēia fides distinguit. ide
lem ab infideli. 7 charitas filii perditū
onis a filio regni. fm Aug. 15. tri. 19. 7
ista sunt nobilissima in aia. 7 tñ nō im
primunt aliquē caractē distinctiū 8
multo fortius nec bap^o. Prēia caractē
si impnat nō est sba. qz aduenit p^o esse
pfectū. nec est accns p se l' nctio inherēs
qz nō cāt ex pncipijs sibi. 8 esset accns p
accns. Sed oē tale ē sepabile 7 ptingen
ter inest. 8 caracter eēt sepabilis 7 dele
bilis ab aia. c^o oppo^m tenēt oēs ponētes
caractē in aia. Cōtra Dyō^o de ange
lica ier. c. 3. Prēterea Dam. li. 4. c. 1.
Prēterea bap^o est sacm̄ initerabile. ex
precedēti. q. 8 impmit aliquē effectū in
delebilē. qz si oēs c^o effectūs possent dele
ri ipsum posset iterari. sed nullū effectū
indelebilē h3 nisi caractē. 8 7c.

Hic intelligendū ē

q̄ qō an est n̄hūl manifestū p̄supponit
nisi qō d̄ p nomen. sicut p3 ex qōne de
diffinitōe sacri in cōi. di. 1. Prē^o 8 sup
ponet significatuz h^o nois caracter. fm
q̄ h est qō de eo. 2° inq̄ret de pncipali
an aliqd tale sit in aia p suscepiōez ba

ptissimi. De p^o trāsferendo vbu ex vbo
caracter ligat idē qō figura. 7 sic accipi
tur ad Heb. i. vbi nōs hēm^o figura sbe
ponit caracter in greco. Et h^o mō dicit
mus caracteres figuras q̄b^o lre scribūt
7 hoc mō dicim^o caractēs in cantatiōi
bus 7 h^o q̄sdā figuras piractas. 7 hoc
mō accipit in apod. caracter bestie. figu
ra in fronte vel in manu q̄ ligat ipsam
pertinē ad familiā bestie. general^o aut
accipit caracter. p signo 7 h^o mō bap^o
pōt dici caracter. qz signst qōdā est. for
ma etiā vboz in sacro aliq̄ pōt dici ca
racter. sic mgt loq̄t de caractere di. ista
vt oēm est. q. pcedenti. 83 his oibus
p̄missis de caractē vt loq̄mur in p
posito. theologi p̄cipiunt coiter p cara
cterē qōdā spūale imp̄sum a deo susci
pienti sacz nō iterabile. Et 1° rōe nois
sequunt aliq̄ p̄prietates caracteris. qua
rum due sunt cōes sibi 7 cuilz forme. s.
q̄ est forma assilatiua aliq̄ hnti. 7 q̄ est
forma distinctia a n̄ hntē. 7 alie spales
quaz vna ē q̄ signū rememoriatiū sa
cranti suscepti. alia q̄ ē signū pforma
tium xpo c^o sacm̄ suscipit. 7 etiā ob
ligatoriū ei eo mō q̄ suscipiēs sacm̄ ob
ligat p eius susceptionē. Et ista etiā
ratione nois patz q̄ caracter nō est gra
nec vtrū aliq̄ infusa. puta fides. spes. ca
ritas. qz tales vtutes nō semp impmun
tur suscipiēti sacz nō iterabile. vtpote
ficto suscipiēti ordinē l' p̄firmatiōez. ca
racter at semp impmit. h^o etiā appet ex
quadā alia p̄ditōe quā cōiter loquētes
attribuūt caracteri. i. q̄ est indelebilis.
vtutes at iste s̄ delebiles. vt p3 d̄ peccā
te mortālī in q̄ nō remanēt ille vtutes.

Secundū principale

est an aliqd hns istā rōem nois 7 alias
p̄prietates impnat in aiam baptizat i
Et d̄ q̄ nō. 7 mod^o ponēdi est. sicut. n.
in aliq̄bus p̄fectis q̄ in p̄fectione sua nō
recipiūt sanctitatē formale n̄hūl reale i
p̄mit. ita est in p̄posito. cum suscipiēs

sacm̄ nō
nulla sibi
silitudo p
cipiunt scilicet
ab hoie q̄
nō recipit
alio p3. tunc
formam re
dicata vel a
talio 7 h^o
p^o sic. Sicut
p̄ia ponēda
notis fm n
ponēda p̄
fide. Sed n
apparet et
8 7c. mine
istū expm
explicite. n
p̄ssimū cred
cōstitit in s
li. istū effec
specificat v
satis tradū
q̄ loq̄mur u
Sed ille a
7 nō ad inte
ciendo trās
2. eccle. lerar
vba q̄ alleg
tiōez. Ita su
ipsius p̄cipi
sicut q̄dā si
catorē in o
signū a iere
vbi adduci
ba talia. A
summo sac
militar illu
sic q̄ per ba
gillū. p sigillū
Ibidem di.
modū ifra
lud est sigillū
tur ad inten
sicut p̄priet

sacram nō necio recipiat scitātē formālē
nulla sibi forma realis necio imprimīt
silitudo pbat. qz alia scificata q non re
cipiunt scitātē formalit nō distinguunt
ab hoie qm ad istū actū qn ex isto actu
nō recipit scitātē. **A**ssumptū at de illis
alijs pz. tum in calice scificato. qz nullā
formam realez recipit. tum in ecclia de
dicata vel aq bndicta. z vestib' sacrodo
talib' z hi. **Q**uā istā pclusionē arguit
p' sic. Sicut loquendo rōnez nālē nō sunt
pla ponēda quoz necitas nō appet ex
notis fm nālē rōez. ita de crediti n sunt
ponēda pla quoz necitas nō appet fm
fidē. Sed necitas talis forme impisse nō
apparet etiā fz ea q sunt credita d bap'
g zc. minoz pbat. qz nec scriptura sac
istō expmit eē necessarius i bap'. nec sci
explicite. nec seqt euidēt ex veritate ba
ptismi credita. qz tota vītas baptisimi
cōsistit in sacro visibili z effectū inuisibi
li. istū effectū inuisibiles cōt vbi Aug.
specificat vocat grām. **H**ic rñdet q sci
satis tradūt de caractē fm illū moduz
q loqmur ut adductū ē de dy' z Dam.
Sed ille auctes vidēt tm esse uocales
z nō ad intentōez eoz. sicut. n. pz resp'
ciendo trāslatōez z expōem vcellen'. c.
2. eccle. lerar'. in 6° pñda. c. 2. sunt ista
vba q allegant. vbi dicit fm istā trāsla
tiōez. Ita sursū actū vīna bñtudo a sui
ipsius pñcipatiōe recipit z de ppo luie
sicut qdā sig ipsi tradit dñm facies z cōi
catorē in deo manentiū. z seqt ibi scm
signū a ierarcha accedēti data sigatio.
vbi adducūt aliq de alia trāslatiōe ver
ba talia. Aduenienti ad bap' donat a
summo sacerdote sacri signaculū. Si
militer illud de Dam. li. 4. c. i. adducit
sic. q per bap' dat nobis regnatio z si
gillū. p sigillū intelligit fm eoz caracter
Ibidem dī. 3. c. 2. dicit Dam. Quēad
modū israeli circūcisio. z seqt post il
lud est sigillū. **I**ste auctes nō adducū
tur ad intentionē auctoz. De p' pz. qz
sicut pñet planū lre z vcellensis ex

ponit in illa pte 6°. c. 2. determinat de
qdā pambulo ad bap'. qliter valet fz
ritū grecoz. **I**n pñitiua. n. ecclia bapti
zandus inducebat cui ierarcha manuz
capiti imponēs signabat eū. pñitiēs sa
cerdotibus q tam ipsum q ei' suscepti
onē describāt. **I**stud fiebat longe an ba
ptizatiōez sicut apparet ex pcessu lre
ibi. qz de actu baptizadi determinat p'
partē. i. z. v. lra. **U**nde z text' ille **P**ro
nisi fm trāslatōez vcellen' trūcate ad
ducit. **P**remisso. n. de pprio lumine. f.
fidei. sic quodā signo ipsi tradito z cō
municatorem in deo manentiū zc. **D**e
istis sūdit. quoz est sanctū signum a ie
rarcha accedēti data sigatio z sacrodo
tuz salutaris descrip' quoz inq redde
singula singul. f. illuatiōis tradite scm
signū. a ierarcha data sigatio. f. imposi
tio manū in capite. z q sit cōicator dī
uinoz signū ē sacerdotū salutarī descri
ptio. qui. f. describūt eū z eius susceptō
nē tanq i coionē xpiano z receptū. ista
aut ipositio manū z descriptio fiebat
longe ante baptizatiōez. g nullo modo
ista. hec dicta possunt intelligi de aliq
signo impresso in baptismo. **A**uctoz
tas Dam. valde inepte adducit. qz pars
vnius oionis cōiungit cum pte alteri
pretermissa snia cōcipienda cum pte p
cedēte. **I**acer. n. in lra in Dam. sic. **P**er
bap' pñitiua sps assumim'. z est ibi
versus. z sequit ali' vsus. **S**i pñ' alteri
us vite sit nobis regnatio. z tunc sequit
statim sigilluz z custodia z illuatio. g
nullo' vult ipse dicere q p bap' sit no
bis sigillū. sed q p bap' sumimus pñi
tiua sps in p' versu. z in alia clausula:
q regnatio est pñ' vite z sigillum zc. g
ex ista aucte n pōt hñ nisi q bap' sine
regnatio sit sigillū. nō at q p bap' fiat
in nobis sigillū. **A**lia at auctas Dam.
nihil valet. **N**ā expse ibi loq de cruce
dicens. **I**sta nobis signū est data i fron
te: quēadmodū israeli circūci'. p ipam
eniz fideles ab infidelib' distinguunt. z

sequitur de eadem cruce. Ista scutum est arma
et tropheum aduersus diabolum. id est. sigilluz
nec non appropinquat nobis uastator. non
potest dicere uult nisi quod ipsum est nobis sigillum
protra uimicium. quod non est ad propinquum. Hoc est
confirmat. quod augustinus. quod tamen tractauit ex inter-
pretatione de baptismo. utpote in 6. libro de baptismo. pro
natis et in uno uoluit de unico baptismo.
et per hoc multa super Iohannem. et alia in aliis
et de fide ad Petrum non tacuisse de character
si ipse fuisset immediatus et necessarius effectus baptis-
mi. Et si dicas non negat. Respondeo ad propinquum suffi-
cit quod non affirmet quod tamen investigationis super
positum quod si character fuisset proxima res bap-
tismi alicubi expressisset. nunc autem in baptismo.
non distinguit nisi sacramentum hoc est aliquid uisibile
extra et re sacri. id est. gratiam nec utrumque fictum dicit
recipere aliquid re sacri. sed tamen sacramentum. nec utrumque
firmitate baptismi ostendit ipse propter talem
characterem ipsum. Eodem modo et de 1. de 4.
colligitur auctoritas scriptorum de baptismo. nec uidetur
uideri quod nullus eorum locutus fuisset de charac-
tere: si fuisset effectus ita necessarius baptis-
mi. et quod uideretur potius magis sententiarum nunc de ca-
ractere illo sed istum intellectum locutus est cum tamen
ipse diligenter auctores scriptorum de matris quod tra-
ctat perpilauerit. 2. principaliter arguitur sic.
et redit eadem uirtute. id est. quod pluralitas non est po-
nenda sine necessitate. Et arguitur sic. Nihil
frustra ponendum est in operibus dei et nec. quod dicitur
et nam nihil faciunt frustra. sed character sed istum
intellectum si ponatur frustra positum. quod tamen. probato
mihi. propter ad effectum principale baptismi
mihi quod est gratia. 2. ad effectus illos quod attribuunt
characteri. id est. assimilare distinguere tamen. Quam-
tum ad primum arguitur sic. Si requiritur ut dispositum
ad gratiam. aut quod ex parte suscipientis aut ex par-
te agentis. non ex parte suscipientis. quod anima non
habet actuale potestatem esse summe disposita ad sus-
cipiendum gratiam. nec ex parte agentis quod agens
est infinite uirtute. Et si dicas quod requiritur
ut dispositum permanens ad effectum inducen-
dum quoniam posterius tempore quod non ita-
tim inducitur utpote ad hoc quod si character baptis-
matus postea recipiat effectum baptismi. Con-
tra hoc arguitur ut prius. aut per illo posteri-

ori quoniam recipit effectum ultimum baptis-
mi character requiritur ut dispositum ex par-
te susceptiui. aut ex parte agentis et stat
ratio ut prius. Arguitur ad hoc etiam
specialiter quia sine tali signo posset deus
assistere baptismo uel baptizato ad causan-
dum effectum baptismi recedente fictio-
ne: sicut assistit in ipso baptismi si pri-
us non fuisset fictus. Et confirmatur
quia effectus baptismi non datur illi quod
ponitur habere characterem nisi uere pe-
niteat. Sed per ueram penitentiam sunt
tali forma characteris gratia daretur.

Quantum ad alios effectus qui attri-
buuntur characteri probatur propositum
quia sine forma inherente posset bap-
tizatus assimilari baptizato et distinguere a
non baptizato. per hoc quod recipit ba-
ptismum. sicut patet in multis aliis. quod
professus in religione assimilatur alte-
ri professo. et distinguitur ab alio non
professo. non per aliquam formam sibi in-
herentem post professionem. sed quia tales
actum habuit in preterito. Eodem mo-
do de 3. effectum. id est. quod ponitur signum con-
figuratum christo siue obligatum
potest enim aliquis esse obligatus ali-
cui et ita configuratur sibi quantum ad ob-
ligationem configurandi sine omni for-
ma inherente. sicut ille qui fecit homagi-
um alicui domino pro homagium obligat sibi
ad fidelitatem suam et ita ad quodam figura-
torem. et professus ex professione tenet proforma-
ri seu figurari plato suo. et tamen nec faci-
es homagium nec profites recipit aliquid for-
ma absolutam quod sit signum configurandi
De quarto effectum. id est. quod ponitur signum reme-
moratiuum ipsius sacri arguitur sic. quia
aut respectu sacramenti ponitur tale si-
gnum memoratiuum propter excellen-
tiam sacramenti in se aut propter aliquam
habitudinem ad alios qui ex signo cog-
noscant signatum. non primo modo.
quia excellentiora sunt fides et caritas quam sus-
cepisse baptismum et tamen ista non habent aliquod signum
memoratiuum postquam infuerunt. nec 2. modo

quod aut in
primum non
signo in
se sacri
primum. quod
lorem glori-
dam nati
nem non ha-
bare. quod ma-
le actum
et maior co-
a charitate
in charitate
ponit signum
nec i dam-
de beatitu-
in habent
gloria. sed
oem christi-
tiam in glori-
characteres
excellencia
baptismi christi.
possit car-
doto ut
non fuit ab-
nec confirma-
tur etiam quod
non habuer-
excellencia
ex parte ho-
probabile
mortali. se-
ter oem
est. quod dei
et ideo nul-
Impiis eni-
uenias. nul-
actualiter
fictus in su-
liter. quod fac-
ex uirtute
ter non dat
omne don-
faciens vel
hoc quod est.

qz aut in cōparatione ad deū vel ad p
rimū non ad deū. qz deus sine omni
signo inexistente cognoscēt istū suscep
se sacm̄ et fuisse baptizatū. nō ad pro
rimū. qz vel ad beatū in glia ad ma
iorem gloriā habentis tale signū. vel
damnātū in inferno ad maiorem p̄fusio
nem nō habentis tale signū. neutrum ē
dare. qz maior gloriā est beato habuis
se actum charitatis q̄ suscepisse bap^m
et maior confusio est damnato cecidisse
a charitate q̄ a susceptione baptisimi. et
tū charitatis seu actus meritozū nullū
ponit signum rememoratiū in beato
nec i damnato. Specialiter at arguit
de beatitudine. qz si signum istud esset
in habente ad specialem excellentiā in
gloriā. sequeretur q̄ solus sacerdos inter
oēs xp̄ianos posset h̄re talem excellen
tiam in gloriā. qz solus sacerdos h̄z oēs
caracteres. sequeretur et q̄ xp̄s careret ista
excellētia glie. qz ipse nō fuit baptizat^{us}
bap^m xp̄i. baptisimus autē Joh̄s nō im
pressit caracterē. nec fuit sacerdos sacer
dotio vt p̄fert in ordine sacerdotali. qz
nō fuit ab aliquo ordinatus. pari rōne
nec p̄firmat^{us} p̄firmatione sacrali. sequi
tur etiā q̄ sancti p̄fēs et beata v̄go. quia
nō habuerūt istud signū non h̄nt illaz
excellētiā in glia. Preterea 3° arguit
ex parte huius doni in se. qz non videt
probabile q̄ alicui d̄ nō tū est in peccō
mortalī. sed in illo actu peccat mortalī
ter deus p̄ferat donū suū. et h^o p̄batio
est. qz dei p̄fecta sunt opera. Deūto. 32.
et ideo nullū curat quē nō p̄fecte curat.
Impiū enim est a deo imp̄fectā sperare
veniaz. nullū q̄ donū suū dat alicui
actualiter tūc peccātū mortaliter. Sed
fictus in suscipiēdo bap^m peccat morta
liter. qz facit irreuerentiā sacro. q̄ deus
ex virtute h^o actus in q̄ peccat mortalī
ter nō dat sibi aliq̄ donū sp̄ale. Itē
omne donū dei datū hoī aut est gratū
faciens vel gratis datū. sic intelligendo
hoc q̄ est gratū faciens vel actualit^{er} v̄

dispositiue. q̄ breuius dici p̄t. q̄ de
nullū donū dat alicui nisi v̄l p̄pter bo
num eius v̄l p̄pter bonū ecclesie. Illud
nō est donū gratis datū. siue p̄pter bo
num ecclesie. cuiusmodi donū est lin
guarum. et illa de q̄bus loquit ap̄ls. 2°
ad corinth. 9. qz istud nulli ualeret nisi
tū h̄nt. p̄ etiaz q̄ nullus effect^{us} v̄tilis
ecclesie sequit^{ur}. sed nec donū gratū faciens
qz per istud donū p̄sona nō p̄stituit in
aliquo gradu acceptatiōis respectu dei
nec etiā tale donū p̄fert sine gra et cha
ritate. qz deus perfecte sanat. Ultimo
arguit ex isto mō essendi quī ponit ca
racteris. qz ponit indelebilis et hoc sic.
Nulla forma inest aīe quā nō p̄t deus
delere. qz min^{us} est dele q̄ creare. v̄l sal
tem nō includit p̄dictionē formā crea
tam in aīa deleri ab aīa. q̄ si character sit
indelebilis nulla tal^{is} est forma in aīa ba
ptizati. Scdm̄ istā opiniōē p̄ r̄sio
ad duas auctes adductas ad aliā partē
q̄ōnis. qz male adducunt et oīo nō fm
intentionē auctoz sicut p̄ in p̄ma rōe
istius opiniōis. Ad rōnem p̄ illa pte
de indelebitate R^o. q̄ nō est sacm̄ ini
terabile p̄pter hoc q̄ imprimat effectū
indelebilē. sed ex ordinatiōe diuina. sic
dictū est in p̄cedēt q̄ōne. Ista etiā rō
p̄t duci ad oppo^{situm}. magis. n. est sacm̄
initerabile si nullā formāz imp̄mat. qz
quantūcūqz imprimet illā deleri possz
si aut solū ponit initerabile qz trāsit in
p̄teritū. tunc saluat simplr rō indele
bilis. qz deus de potētia absoluta non
posset facere p̄teritū nō p̄terisse. Nam si
fugas ad formā imp̄ssam cū q̄libet sit
delebilis: nō h̄z simplicit^{er} initerabilitas
S3 si dicat actū p̄teritū esse signū. cū il
le act^{us} p̄teritus n̄ possit deleri. i. n̄ fuisse
sed q̄ ista sit rō simplr initerabilitad.

Ad q̄ōnem potest

dici alr. q̄ licz characterem inesse aīe nō
possit p̄bati p̄ rōnē nālē neqz in v̄l q̄
scilicet necesse sit dare talē formāz inesse

aie ppter quid. nec etiā ppter finē neqz in pūclari vt p expiētā alie act^o sen p pūclōes actus manifestātes talē formā inesse ipsi agēti pūclentē actū suū. sicut nec pbari pōt de grā vel charitate. de quo in 3° li. līcz etiā ex creditis manifeste. siue que pūnent in scriptura siue q manifeste p scōs sunt elicita ex creditis nō possit pbari. qz nō apparet necessāria habitudo ei⁹ ad talia credita. tñ pōt pōt. qz nō repugnat ipsi aie talē formā hīc qūlis describit characē. nec p pñs repugnat deo posse aie talē formā impmere. **Sed** ne oīo frustra 7 sine necessitate ponat oī aliquā auctēz hīc cui imitatur qui ponit eā 7 tunc facile erit soluere q obijciunt. inter auctes aut scōz fm istā significatiōez characteris de q loquimur nō vident multe auctes expse tñ aliq allegant ex Aug^o. de bap. 3° donatistas. li. 6. 7. Sāi eluxit ouē que foris characterē dñicū acceperat venietēz ad salutē ab errore corrigi. characterē tñ in ea dñicū agnoscer. qñqz tñ quidē characterē multi lupi lupis insigunt q inē vident. **Ibidē** etiā li. i. Sicut baptizat si ab vnitāte recesserit sacm baptismi nō amittit sic ordinatus est recesserit sacm dandī bap^m nō amittit. nulli. n. inluria faciēda est. In ista aucte plies noiat characterē. sed apparet q nihil ad ppositū fm significatiōez characteri d q loqmur. qz dicit q lupi lupis insigunt characterē. qd magis saluat de sacro baptismi q d aliq effectu in aia. vñ vbiqz in illa aucte pōt character bñ ad intēdēz eius accipi p effectu baptismi. sic dicitū est prius ingm accipe characterē in ista diffinitōe p forma baptismi. **Brevit** sicut hī extra de hētd. ad abolendam. **Sentiendū** est de sacris ecclīe sicut sentit romana ecclīa. Romana aut ecclīa videt sentire characterē impmī in aia i bap^o. sicut dicit Inno. tertius. extra de bap^o 7 eius effectu. maiores. Qui sicte accedit ad bap^m characterē suscipit xpīa

nitatis impssum. Et ibidē in fine. Tūc characterē sacralis impmī opatio cum obicē voluntati pñe nō inuenit obsistētem. Et si p^o aucts posset exponi vocādo characterē xpianitati ipsum bap^m. tñ 2ª que dicit q sacralis opatio impmī characterem videt expse loqui de characterē tanq de aliq impssio ipsi aie. sic loquimur in pposito. **Propi** g solaz auctem ecclīe q^m occurrit ad pñs ē ponendū characterē impmī. ad hoc aut pōt pñt tres pgruētie. p^o talis. Congruū est ad forma pfectā ponē ad aliquā dīspōitiōez. grā aut forma ē supnālis 7 pfecta. g pgruit ad eā esse aliquā dīspōitiōez pūam supnālē. talis ē character. **2^a** pgruentia. qz pgruit deū n instituisse sacra vana. saltē pzo noua lege que perfecta est. g pgruit q sacra sua a nullo recipiāt vere quin aliquē effectū habeant. sed nō semp hnt grām sicut in ficto. g aliquē aliū. **3^a** pgruentia est. qz pgruit receptū in familiā xpī dīstingui a nō recepto p aliqd intrinsecū sibi. qz lz xpī posset dīstingui sine tali intrinsecō: tñ pfectior ē dīstinctio ei⁹ 7 in se 7 i pparatiōe ad oēm ecclīam militāntē. s. 7 triūphantē si fiat p aliquaz formā intrinsecā manentem: q si nō sic fiat. tale aut dīstinctiū ei⁹ qui suscepit sacm q intrat in familiā xpī ab eo qui nō suscepit 7 imanens i suscepto ponit character. **4^a** pgruentia 3ª est magis rōnabilis. qz est etiā spālis de bap^o. due alie talē hnt. pbabilitatem q si ponit character: tali mō ponet qualē ille pgruentie tangunt. puta fm pñā ponit dīspō ad grām. Rōnabile est eni qñ ab eodē agēte causant in eodē subiecto due forme ordinate: hoc est nō ex equo quātū ad causationē nec eque pfecte: q sūt vna dīspōitiō ad altam. 7 hoc nō pfectior ad impfectiorē sed ep^o. **A**deo aut in bap^o causant character 7 grā. 7 vtroqz modo nō ex equo. g cū character sit impfectior pgruū est ipm esse dīspōitiū ad grāz

que est pfecta
non pbat q
sit dīspōitiō
sacro pferat
retur dīspōitiō
nem illā spec
maiorē eūdem
fines grām
ipm magis dī
tiam q in al
mraliter pfer
nō similis op
posteriorib⁹
vniuersalis
bet sacro. q
q non sit v
quendā ou
ri omnino
supra dī. i.
positum de
nō cōcludit
recipiē aliq
pñm qd
detur maio
spōnez ad h
pñie q ad
cramentū b
penitentiā
būlem recip
veritate sac
quem effectū
teneat conc
eclīe prius
tie. vna de
7 alia de d
probabilis
opinionis.
in modo p
reapliunt s
sunt capaci
dīspōitiōi
ppter im
grām. recip
est character
cipit scitātē
ad alijs san

que est perfectior. **Sed** tñ ista congruentia non pbat qd o3 talem formā ponē que sit dispositio. alioquin cum in quolibet sacro pferatur grā in quolibet requiretur dispositio pua. applicādo tñ rōnem illā specialiter ad baptisimū habet maiore euidentiā. qz primū sacm conferens grām est baptisimus. 7 per pñs in ipso magis o3 cōferri dispositio ad gratiam qd in aliquo alio. qz dispositio naturaliter pcedit formā ad quā ē. 7 ideo nō similiter oportet qd imprimatur in alijs posterioribz sacris. **Sed** 2ª est nimis vniuersalis. qz que cōcludit de quolibet sacro. qz quodlibet institutū est sic qd non sit vanū. ponē aut in alijs sacris quendā ornatū cōrespondentē characteri omnino superfluum est. sicut tactū est supra dī. i. 7 potest formari ratio ad oppositum de alijs sacramentis qd ista rō nō cōcludit. **Si** n. aliq3 eque fict⁹ pōt recipē aliq3 sacm sicut fict⁹ recipit baptismū qd apparet pbabile. qz nō videtur maior necessitas determinare dispositiōem ad h^o qd absolute recipiat sacm pnie qd ad hoc qd absolute recipiat sacramentū baptismi. 7 recipiens sacm penitentie nullū omnino effectū inuisibilem recipit. g non necesse est qd ppter veritatē sacri qd baptizatus recipiat aliquem effectū inuisibilem. sic g bene teneat conclusio ppter auctoritatē ecclesie prius adductam. 7 due congruentie. vna de susceptione in familiam xpi 7 alia de dispositione conferenda sunt probabiles. **Ad** argumenta alterius opinionis. **Ad** illud qd tangit primo in modo ponēdi. dico qd a^o cōsecrata nō recipiunt formā inherentes eis. qz non sunt capacia. homo aut capax est grē 7 dispositiōis cuiusdā ad grāz. 7 ideo qñ propter impedimentū suum nō recipit grām. recipit tñ istā dispositionē. 7 ista est character. **Et** si obi in eo qd hō nō recipit scitātē formaliter nō distinguitur ab alijs sanctificatis qd non pnt recipere

sanctitates formalit. cuiusmōi sunt ista cōsecrata: calix 7 h^o. **Ad** qd hō in ista negatione. s. nō recipit scitātē formalit nō distinguit ab illis. sed distinguit in hoc qd est capax nō solū scitātis formaliter. sed dispositiōis ad eā. ista aut nō. 7 si nō recipiat illud vltimū ppter impedimentum ex pte ei⁹ tñ recipit dispositiōem pua. **Ad** illā rōnem primā de necessitate ponēdi pla. rñdeo qd cñ nō possit istud euidētē necessario pbari ex credit. tñ ponēdi necessitas est h. qz ecclia ponit. 7 congruentie sunt qles pñs adducte sunt nec valet ar^m negatiuū. si nec Dio⁹. nec Dam. g nullus. sufficit. n. aucts ecclie. qz Aug. de moribz manicheoz. **Euan**gelio nō credere nisi credere ecclie. **Ad** aliā rōnem que pcedit ex me^o eodē. s. qd nihil ponēdū est frustra. R^o qd l3 de potentia absoluta posset deus cāre grām que est pncipalis effect⁹ baptismi. 7 etiam illos alios effect⁹ ppos assignatos characteri. s. assilare tē. sine tali forma absoluta que ponit character. tñ de potentia ordinata tenet qd cāt illos effect⁹ mediante ista forma. 7 congrue ppter rōnes pdictas. **Et** tunc ad rōnem cū dicat aut est dispositio ex pte passi vel agend. R^o non agētis qñ sit quoddā agēs me^m inter p^m agens 7 passū. nō. n. pono characterē hīe aliquā virtutē actiua respectu grē cānde. sed deū assistē illi tāq3 signo inuisibili ad cāsandū grām quā signat recedēte impedimēto siue obice inherēte. Est g dispositio ex pte susceptiui. qz est forma pōr sine qua nō recipit forma posterior: non quide3 qñ sit ratio susceptiui respectu posterioris. sed qd pñs in sit qd posterior nō simplr nēcio sed necessario pando ad potētiā agē cānd vtrāq3 formā. **Et** cū dī vltra qd possz effect⁹ baptismi hī p verā pñiaz. dico qd de pō^o ordinata nō pnt fm istā opiniōez hī pscā inocētia sine tali forma intrinseca cui de^o assistit ad talē inocētā cāndā. **Ad** illā q obiciūt de alijs effectibus

Ad rationes prin

cipales. Ad p^{ma} pcedit id **Tho**. q^d cir-
cūcisio nō impressit caracterē. 7 tunc p^o
gū ar^m in. q. l. de efficacia sacri respectu
grē. ponit. n. q^d nō hz efficacia respectu
grē nisi q^d ē in istm respū cuiusdaz dis-
positōis ad grāz. dico q^d q^d pcedi pōt de
circūcisione q^d ibi ipmebat caraci aliq^s
sic in bap^o. Ita. n. erat p^o ianua salutis
i lege moysa sic bap^{ism} i noua. Et
cū arguit q^d tū circūcisus non ēet bap-
tizad. nego p^ontiaz. Ad pbatōem p^o pce-
di q^d caraci ille ēet eiusdēz rōis cū carac-
tere baptismai v^l alteri^o q^d eiusdē vel n^o
ipmebat caraci p bap^m susceptū a circū-
cisio. sic in sōm hōis aliqūā formaz nō i
pmit itez tal forma etiaz a cā q^d alas na-
ta ēet impmē talē formā. 7 b^o iō q^d sōm
nō ē in potētia. s^z iā in actu sū illā. l^o si
impmē i baptizato ali^o eiusdē rōis n^o
hil i rōueniēs. salte^r si caraci ponat re-
lo vt dictū ē de relonib^o. di. 8. li. 3. l^o posset
dici illū caracterē circūcisionis differre
ab illo baptisimi sic ipsectū a p^oco quez
admodū grā h^o differret a grā ill^o. 7 tūc
i susceptōe baptisimi p^{us} circūcisio nō
ipmeret nou^o caraci sed p^m pficeret.

Ad 2^m dico q^d nō ois pfectio in aia
h^z tale signū remeōratiū ppetuū. s^z il-
la p^o quā constituit hōis eā in aliq^d deter-
miato gradu i ecclia. h^o non sūt vntes
q^d sūt cōes oib^o mēbris i q^dq^z gradu.
s^z sacra tā illō p q^d itrat i ecclia q^d alia
vt pfirmatōis 7 ordis. put dicet i seq. q.
Ad 3^m p^o ex solone 5° rōis p opione
pcedēte. nō. n. ē caraci idelebil nisi p^opā
do ad pōz creature 7 ad oīnā potētiā
ordinatam.

Secundum

sic pcedit. 7 arguit q^d caraci
n^o sit forma absoluta. q^d sūm
ph^z 2° eth. Arta sūt i aia. potē^a. passio
7 hū^o. Caraci nō ē potē^a. p^z. q^d nō ē nā
lū in ipā aia. nec ē passio: q^d ē forma p

manēs. nec hū^o ē sūm quē hōis bñ v^l ma-
le pōt opari. caraci n^o ē p^m alic^o opa-
tionis hōis l^o male. nō bone. q^d pōt staē
cuz p^octō mortali. n^o male. p^z q^d ē donuz
dei et effect^o sacri. s^z si illa dīstō ph^o suffi-
cient euacuet formā absolutā in aia. se-
quit^o p^op^o. **Pre**terea ēet forma absoluta
nō pōt pōi nisi de genere q^dlitat^o. p^z dīst^o
currēdo p alia gnā. nō. n. ē s^zba: q^d ad-
uenit post eē p^opletū s^zbe. nō ē q^dtiras p^z
q^d forma spūal 7 incorpea. 7 sic discū-
rēdo de alijs. q^dlitat^o aut pōi nō pōt p^o
bat discūrrēdo p spēs q^dlitat^o. **Pre**terea
forma absoluta h^z aliq^d opatōez. p^op^zaz
caraci aut nō h^z aliq^d opatōez. p^op^ziaz.
s^z 7° **Pre**terea. forma absoluta accū-
talīs q^dcunq^z ē delebil ab i^o in q^d ē. q^d ab
eodez pōt deleri de s^zbo a q^d ipmit i s^zbm
salte^r a deo: q^d ex q^d ē poster^o suo s^zbo nō
ē p^odictio q^d nō i^olit. caraci simpl^r ē ide-
lebilis s^z 7°. **Oppo**. Caraci ē dispō
ad grāz. grā aut ē forma absoluta. s^z 7°
istā forma q^d ē dispō ad eā erit absoluta
nā dispō. p^op^zia v^l eē eiusdē generis cuz
forma ad quāz dispōit. **Pre**terea caraci
ē p^m affilandi baptizati x^op^o l^o alteri
baptizato. Silitudo at vnitās fūdata
in q^dlitatē. s^z caraci est qualitas.

Hic dicitur

q^d caraci
est forma
absoluta ad q^d adducūt q^dtuor rōnes.
p^{ma} tal est. Mutatio nō ē nisi ad for-
mā absolutaz. ex. 5°. ph. Ad caracterez
ē mutatio. p^z i ficto baptizato q^d nihil
nouū accipit in bap^o nisi caracterem.

2° sic. relatio nō est fundamētū relati-
onis. q^d tūc ēet p^ocessus in i^onitū. Sed
caraci ē fūdamētū multaz relonum
est. n. fūdamētūz silitudinis vt ē argu-
tū. 7 etiā fūdamētūz ei^o relonis q^d im-
portat signū. q^d caraci est signū remeō-
ratiū respectu sacri suscepti. Est etiāz
fūdamētū cōfigurationis siue obliga-
tionis ad x^op^om. 3° sic. Relatio non est
ptās aliq^d neq^z actiua neq^z passiua. q^d
neq^z p^m agēdi neq^z paciēdi. Caracer

aut ē ptās aliq: vtpote caraci bap ē po
tē passius p quā hō sit capax alioz sa
croz. **Caraci aut ordiē ē pō qdā actia**
ad mltos actos sacros g. 4. sic. i qbz
sacramēto catur aliq refo ad actionē l
passionē in aia suscipiētis sacm. z tñ
nō in qlibet impmif character. g caraci
nō ē talis refo. g aliq forma absoluta.

Adtra istud z pō p opinantē ex dicit er
qz p dicit sibi. Ipse. n. dicit hac ē diffi
nitioē characteris. **Character ē signū cōi**
onis fidei z sancte ordinatōis datuz a
terarcha : vel q est signū cōionis oino
rum z sacre ordinatōis fidelium. Quō
cunqz sic vel sic diffiniat dicit q signūz
ponit in diffinitōe characteri vt gen. **Et**
hoc arguit q caraci nō pōt esse forma
absoluta. qz ad qdditatē forme absolu
te nō pertinet eēntialit aliq respectus
qz tūc illa quidditas eēt ad se z nō esset
ad se nec etiā pōt dici q refo ponat ibi
tanq gen. z nō sit vere gen. qz hō mō
in diffinitōe accētis ponit sōm. p3 aut
q refo nō ē sōm absoluti nec etiā rō re
ceptiua. **Preterea sic nō sūt ponenda**
plura sine necessitate ita qñ aliqd ponē
tur pōse ppi aliqd nō est illud ponēd
pfectius q requat ad illud aliud: vel q
possit ex illo alio pcludi Nā illa pfectō
vltior q ponere frustra ponere. sed
ppi illa oia ppi q ponit character nō ē
necesse q sit pfectō absoluta. Pnt. n.
ista oia et saluari sufficiēt si sit forma
aliq relatiā g supflue z sine cā ponit eē
forma absoluta. **Adiōz patebit solue**
rōis opi. p. n. accipit maiorē falsā. q p
bo ouplr. p p rōez. z p auētem. p sic.
Respcū n pōt magi intrisice aduenire
fūdamē q q neōio seqt ipz posito imi
no qz oio nō pōt inesse fūdamēto circū
scripto terminio. qz tūc nō eēt respect. s3
forma absoluta. g si aliq respect. pōt
extrisecus aduenire fūdamēto: sequit q
nō necessario seqtur fūdamētū etiā ter
minio posito. g ille respcū pōt esse nouus
oio sine nouitate fūdamēti vltimi. g ad

cuius eē nouū pōt eē aliq mutatio: qz n
ē ad aliqd absolutū. qz si dicat respectū
aliq aduenire extrisecus sbiecto n tñ
fūdamēto hō nihil ē. qz relones intrise
ce: vtpote similitudo q psequit albedinē z
hi. pnt extrisecus aduenire sbo. qz fun
damentū de nouo adueit. g si ille sūt in
trisice z alie extrisice: erit oia eaz in
ppatione ad fūdamētū. **Preterea agēs**
nāle nō pōt agē de nouo nisi aliqd poā
tur nouū vel i ipso vel i passo vel hitu
noua eoz hō appet. qz oibus istis vni
formit se hntib. erit actio: cū tale agēs
agat ex necessitate natuē. g si aliqd agēs
nāle h3 aliqū actōez nouā. l erit aliq
forma absoluta an istā actōez nouā in
agēte l alia noua i passo. vlt hitu noua
agentū ad passū. 3 nec p. nec 2. est ne
cessariū. pōt. n. ignis de nouo agē i lig
absqz hō q an istā actōez ignis recipiat
nouā formā l lig. qz p. forma absolu
ta quā recipit lig. ē p istā actōez. g ē no
ua hitu. ignis ad lig. absqz oī nouitate
forme absolute. Hoc p3 experimētali
ter. qz actiuo eodē mō se hntē fm potē
tiā actiua. z passiuo s3 potētiā passiua
primā si fuerit aliqd ipedimētū inipo
sitū in ista nō agēt istud agēs i passū ā
motu at isto ipedimēto l obstaclo agēt
g est ibi noua hitudo agentis ad passū
sine noua forma absoluta. Istud pro
batur ex intēione phi. 5. phi. quia licz
neget motū esse in ad aliqd prout ad
genus ad aliqd pertinet relones intrin
secus adueniētes. nō negat cū motū vel
mutatōem eē in ad aliqd extrisec. ad
ueniēs immo pcedit. pcedit. n. in genere
vbi esse motum ppre. z tñ vbi non est
nisi respectus quidam corporis circun
scribētis ad locatū vel locati ad corp
circunscribēs. 6. rō etiam h3 maiorēz
falsam. scz q relatio nō potest fundare
relationez. qz fm Anclidem. 5. geo. in
pn. pportionalitas ē similitudo az ppor
tionū. g sup. pportōez q oīc formalit re
lationē l sup vnitate et fūdat similitudo.

hanc h. 2. 4. 4.
p. 2. 4. 2. 4.

Et si arguas
rate fm p. 1. m.
qd appropriat
ide z diuerlu
fundat in sba
stricte accepte
in alio mō ac
uitur qd. a
distinc. z in
in isto genere
gnitas virtuali
sile z eale. hoc
vnt. spci dicit
sic hntē vna
a illos s3 sba
latōe q fūda
gnū ē s3 aug
quā igerit se
qō vez ē nō
scitū stricte p
scitū corpali
tia pgnia. tū
tōen possit d
vix pgnitōe
stet pōt dicit
latōez aliq re
ad aliqd p. s3
sūt s3 etiā alie
ritatē i suo fū
mioratiū ac
l pposito. z n
ista refo signi
d signo istu
cter respcū su
d relone pfig
rogat pōt. n.
obligari ad s
magiū p actū
ri oio suo. q
cedit z tñ nō
sup quā fund
aliq refo nisi
saluari rō ob
scitū filatio i fil
ditiū filiū ad p
lectōez nāle. z

Et si arguas similitudo ē vnitas in q̄li
tate fm̄ phm. 5. meth. **R.** 7 si vno mō
qd̄ appropriet generi sbe. 7 eodē modo
idē 7 diuersū q̄ consequit̄ qd̄ inq̄tū qd̄
fundat̄ in sba 7 egle i vnitate quatitat̄
stricte accepte. simile i vnitate qualitat̄
tū alio mō accipiēdo in omi genere i
uenitur qd̄. accipiēdo rē illi⁹ generis p̄
cisiuime. 7 inuenit̄ q̄le accipiēdo forma
in isto genere in rōe forme. 7 inuenitur
q̄ntitas vtuat̄. 7 sic i oi genere inuenit̄ tō
sile 7 egle. hoc mō. n. p̄nt hñtes relones
vni⁹ sp̄ci dici siles f3 vnitate vni⁹ relois
sic hñtes vnā forma sbaē f3 sp̄ez p̄nt oi
ci siles f3 sbaē. **E**t qd̄ adducit̄ d̄ 2^a re
latōe q̄ fundat̄ i caractere. f. signi. R. si si
gnū ē f3 aug. d̄ doc. xpi. qd̄ p̄ notitiaz
quā igerit̄ sētib⁹ aliō fac̄ in cognē veniē
qd̄ vcz ē nō solū d̄ siḡ sētibili accipie⁹
sēfū stricte p̄ sēfū corpali. f3 vcz ē etiā d̄
sēfū icorpali accipie⁹ sēfū gnālī p̄ potē
tia p̄gnitū. tūc dico q̄ nihil ē ex c^o p̄gnī
tōe n̄ possit̄ dcueiri i cognē alteri⁹. salte
vt ex p̄gnitōe posterioris i p̄ qn̄ illō po
steri⁹ pōt̄ dici siḡ. 7 sic p̄cedo q̄ sup̄ re
latōez aliq̄ reale pōt̄ fundari relo signi
ad aliqd̄ p̄. f3 tal̄ relo nō tūc dūci p̄gnē
sūt. f3 etiā alteri⁹. 7 h̄ mō si qd̄ videt̄ p̄
nitatē i suo fūdāmēto: possz ēē signū re
mōzatiuū act⁹ gnātōis p̄teriti: 7 isto
i p̄posito. 7 maxie nō ē h̄ icōueniēs: qz
ista relo signi nō ē nisi relo rōis loquen⁹
d̄ signo istituto ad placitū. c^o mōi ē cara
cter resp̄cū suscepti sacri. Qd̄ addit̄ ibi
d̄ relone p̄figuratiōis siue obligatiōis. n̄
cogit̄ pōt̄. n. religiosus p̄ votū religiōis
obligari ad seruādō religionē. 7 q̄ sc̄ ho
magiū p̄ actū faciēdi homagiū obliga
ri dño suo. 7 vlt̄ i talib⁹ p̄ p̄missione p̄
cedētē 7 tūc nō ē ibi aliq̄ forma absoluta
sup̄ quā fundat̄ ista obligatiō nec forte
aliq̄ relo nisi rōis. 7 ita abūdant̄ possēt
saluari rō obligatiōis si ponēi relo real
sic filiatio i filio possz ēē relo alie⁹ hīcu
dini⁹ filij ad p̄fz. puta obligatiōis ad oi
lectōez nālē. 7 si possit̄ ēē filiatiōez iolā

esse. **E**t ad illā pbatōez q̄ tūc ēēt p̄cē
sus in infinitū in relonib⁹. dico q̄ n̄ v3 d̄
realib⁹ relonibus. qz aliq̄ ē relo vltima
in q̄ nō pōt̄ fūdari aliā real. sic aliq̄ ē
accūs ita vltimū i entib⁹ q̄ nō pōt̄ vltē
rius ēē sūm alie⁹ accūs. 7 iō nō sequit̄
si accūs pōt̄ esse i accūs q̄ i accūs est
p̄cessus in infinitū. **D**e relonib⁹ tū rōis
bñ p̄cedo q̄ ibi pōt̄ esse p̄cessus i infinitū
qz q̄libz relo siue real siue rōis pōt̄ vltē
rius fūdare aliā relonē rōis. **3^a** etiā rō
nō v3 qz l̄ equocat relonē d̄ p̄tate vl̄ h3
vnā p̄pōnē falsā. si. n. accipiat̄ p̄tās sim
plicit̄ ad aliq̄ actū q̄ sine i^a p̄tate sim
plicit̄ nō possēt h̄ri. sic ne^o caractere ēē
p̄tates. nā baptizat⁹ i nullū actū simplr
pōt̄ in quē nō possz nō baptizat⁹. **7 h̄** si
ue loquēdo de actu i quē pōt̄ actie siue
de actu quez qdāmō pōt̄ ab alio recipē
ita. n. possēt nō baptizat⁹ inūgi crīma
te sic baptizat⁹ 7 ita possz abluere sicut
baptizatus. **S**i aut̄ loq̄mur d̄ p̄tate nō
simplr f3 mīsteriali. h̄ est p̄ quā aliq̄ sit
puenici⁹ mīster alie⁹ p̄ncipalis agend
7 tū i^a p̄tate n̄ cēpueniēs mīster p̄ncipa
lis agēd tal̄ p̄tās nō o3 q̄ sit forma abso
luta: immo suffic̄ in multis q̄ sit tantū
modo relatio ratiōis. quod probatur
fm̄ eos. quia episcopatum non dicunt
esse ordinem vlt̄a sacerdotium. 7 tant̄
episcopus habet potestatem talem mī
nisterialē quā non habet non episco
pus. est enim conueniens mīster i ali
quo actu cui deus assistit vt in actu or
dinandi 7 non similiter assistēt si alter
non episcopus exequeretur similem ac
tum. **N**on similiter constitutus iudex si
ferat sententiā: sententiā tenet. p̄ius
autem non tenuisset. quia sententiā a n̄
suo iudice lata nulla ē ipso iure. nec ta
men ille iudex. nec ille ciues habet ali
quā formā absolutā realē. nec forte re
latiua nisi tū rōis quā p̄ n̄ hēbat. **P**er
illaz. n. relonē rōis q̄ ip̄e a p̄ncipe in
stituit̄ iudex: volūtas p̄ncipis ratificat
iniaz ab eo latā 7 vlt̄ eā obfuari. n̄ aut̄

Thomas 2° 4°
p̄ncipalis h̄mō q̄st
iudex tūc q̄ 2

ratificat sententiā alterius non p̄stituti
iudicis: nec vlt illā obseruari. ⁊ ita iste
p̄ illā h̄itudinē ad voluntatē p̄ncipis:
h̄z p̄tatem ministerialē respectu p̄nci
pis vt p̄ncipalis agentis ad aliquē actū
p̄uenientē exequendū ministerialit̄: quē si
ne tali relōne nō posset p̄uenientē exeq̄
⁊ multo magis posset relō realis si inef
fet poni tal̄ p̄tās p̄uenientē exequēdi mi
nisterialit̄ aliquē actū. p̄z. n. q̄ fili⁹: q̄
filius pōt h̄re aliquaz auctem exequen
di aliquē actū in domo p̄ris quē n̄ pōt
nō filiua. ⁊ itez nepos h̄z aliq̄ auctem
exequēdi aliquē actū lz inferiorē quē n̄
pōt nō nepos ⁊ infra. ⁊ p̄tās ista sic vl
sic p̄cipiendū vl impandū nō ē nisi cog
natio vl filiatio. **S**ic etiā appet ad il
las p̄tates de quib⁹ arguit i sp̄ali. nam
p̄tās ordinādī ⁊ p̄firmandī si ē actia nō
est nisi ad ministrandū p̄ueniē in tali
actu tali dño vt ip̄e ad actū ministerialē
hui⁹ assistat opando p̄ncipalit̄ eo mō
q̄ nō assisteret fili ministerio exhibitō
ab alio. **C**aracī aut̄ baptismal si ponit̄
potētia passiua: non ponit̄ passiua: nec
vt receptiua nec vt ratio recipiēdi. ni
hil. n. absolute pōt recipe aia baptiza
ti qd non possit recipe aia nō bapti
zati. **S**ed ē p̄tās quedā relatiō d̄gruo
ordinata a p̄ncipali agēte disponēte a
gere in passū h̄ns talē formā: ⁊ n̄ i aliō
passū. talis at̄ forma relatiō de p̄gruo
respectu alicui⁹ agentis p̄ncipal volūta
rie. pōt esse sola relō sic aliq̄s disponit̄
agere aliqd in aliquē. q̄z fili⁹: vl q̄z cō
sanguine⁹ nolēs aliqd sile cāre in non
h̄nte talē relōnē. **Q**uādo vero destruit p̄
mā: si. n. vl̄ in alijs sacris cāret relatiō
noua ad actiōnez vl passiōnē sacri ⁊ n̄
character. q̄ est ibi relō noua sine absolu
to aliquo nouo. nisi fungas i quolibet
alio poni aliqd absolutū corrdens ca
racteri: vtpote ornatū quedā. sz si ille
ornatus ē forma sup̄nālis erit idelebil
co mō q̄ character est idelebil. q̄z nō po
terit h̄re cāz demeritoriā. ⁊ tūc vl fictio

quare nō possit dici caracī cum sit for
ma p̄or ip̄o effectu p̄ncipali sacri ⁊ for
ma idelebilis. q̄re etiā ille ornat⁹ non
poterit h̄re effectū suūz cessante fictiōne
in alijs sacris sic ponit̄ caracī in sacris
imp̄mentib⁹ characterē. **Q**uādo q̄z rō n̄
hil p̄bat nisi q̄ caracī nō ē quecūq̄z re
latiō ad actiōnē lz passiōnē sacri sic si
esset forma absoluta nō ēet quecūq̄z ab
soluta: q̄z in alijs sacris fm istos ip̄mis
aliq̄ forma absoluta sz nō caracī. **E**t
p̄p̄ h̄ pōt dici q̄ non in q̄z alio sacro
imp̄mis aliq̄ relō manēs post actū. **C**a
racter aut̄ si est relō manēs post actum
suscepti baptismi. imo sp̄. **N**ō obstan
tibus: q̄ istis rōibus que nō p̄cludūt vt
visū ē pōt dici characterē esse tantūmō
quendā respectū extrinsecum aduenien
tem ipsi anie causatū a deo imediate in
susceptione sacri initerabil. q̄z sic ponē
do saltē oēs p̄ditiones saluantur q̄ cōi
ter attribuantur characteri.

Sed restant duo

Dubia: p̄m de fūdamēt. p̄rio illi⁹ relō
nis. aliud quō p̄fit caractēs diuersoz sa
cramētōz distigui ab inuicē. **D**e p̄o vi
deret alicui q̄ act⁹ susceptiōis sacri tran
siēs in p̄teritū ēet p̄rio fūdamētū lz p̄
ima rō fūdandi istā relōnē. Sz istō est
falsū sp̄alit̄ in p̄posito. q̄z rō fundādī ⁊
relatiō sūt i eodē s̄bo. p̄rio. susceptiō at̄
sacri ⁊ caracī lz sint i eodē supposito: n̄
tū i eodē s̄bo p̄rio. q̄z susceptiō baptismi
insuit sz corp⁹. caracī sz aia. **I**stō etiā
ē gnāl̄ falsū h̄z i alijs p̄p̄ duo. p̄o. q̄z
nō ens nō pōt ēē fūdamētū lz rō fūdadī
aliquā relōnē realē. q̄z nec imin⁹. p̄p̄
h̄. n. ponit̄ d̄dictiō relō rōis: q̄z h̄z fun
damentū lz iminū negatōm. act⁹ at̄ trā
siēs i p̄teritū postq̄ trāsūt. simplr nō ē
q̄ postq̄ trāsūt nulla relō real fūdat sup
eū. **D**oc 2o p̄z. q̄z ad iminū imutabilez
sup fūdamētū o imutabile n̄ p̄t fūdari
relō nisi simplr imutabil. ⁊ ēt n̄cō in
herēs fūdamēt. vñ si aliq̄ eēt creatū

esset simplr
ēet simplr in
aliquā relō
nus imutabi
tus ē cū act⁹
necius imin
fictio nō p̄e
ali ēet oio in
nō absoluta
g aliq̄ sit relō
to quā nō po
lere a fundam
ri. ille due
tate nō fund
cas p̄m. sz h̄
pater vō eo
ēē cā in fieri
fuit cā tūc re
sicut nō man
tū aut nō tū
Quid ē q̄z
fun. lamentū
nō loquendū
p̄o. sz de isto
spectu. Dico
ponat relō re
nuda aia. si
quēti. q̄z re
ens pōt fund
p̄ncipis nullū
tū eius p̄m
mō ex rōne
ctus extrinse
minat ad illū
Ad 2o vñ
ponētur for
guī characterē
nant i respectu
distigui extr
tur seip̄is. **E**t
tres characterē
mentione sp̄
ordie lō dico
ctis istis mū
in gradū in fi
bilis. nec q̄z p̄

Quid ē g̃ fundamentū p̃nitentiæ. **R.**
fundamentū p̃ximū est ip̃a pō geitua.
nō loquendo de respectu quē de se dicit
pō. s; de isto absoluto qđ denoiat a re/
spectu. Dico g̃ a fili in pposito. si caracte/
ponat refo real' ei' fundamētū p̃x^m ē ip̃a
nuda aia. siue eēntia siue pō. de hoc i se/
quēti. q. qz respectus extrinsecus aduent/
ens pōt fundari sup fundamentū ex cui'
p̃ncipijs nullo° egrediat. nec fundamen/
tū eius p̃ximū o; determinari ad l^m aliq̃
mō ex rōne sua p̃pa. qz tūc nō eēt respe/
ctus extrinsec' adueniēs sed t̃mō det/
minat ad illū ab ip̃o agente. sic in ppo°
Ad 2^m dubiū dico. q̃ sicut caracter si/
ponētur forma absoluta dicitur distin/
guī characteres seip̃is seip̃is formalit'. ita si po/
nant respectus illi s; ab extrinseco possit
distingui extrinsece. t̃m formalit' distinguū/
tur seip̃is. **Q**ued si q̃ras quare g̃ sūt totū
tres characteres. **R.** qz de hoc nō facia; z
mentionē spālē in mā de p̃firmatōe vel
o;die. tō dico q̃ hō p̃t patē p̃ sile i polli/
cys istis mōdo. null' enī h; determinā/
tū gradū in familia regis qz comedit v'
bibit. nec qz post offensā dñs reconciliat

fibi. nec qz multiplicat psonas i ista pol-
licita. nā isti actus cōes pnt eē oibz i q̄cū-
qz gradu. s3 aliū gradū h3 aliq̄s qñ recit-
pitur in familiā dñi. aliū qñ vltēr^o pfi-
cīt 7 pstituit. ut miles ad dēfendēdū rem
pub. aliū qñ pstituit ut sup̄mus s3 dñō
ad pstitūēdos alios in gradibz dēficiat
in sua familiā. utpote aliq̄s senescallus
gnilis vl imediat^o s3 dñō cui cōmissa ē
auctas vlis ad recipiēdū aliq̄s i familiā
dñi. **At iō si eēt nomē ipositū** qd signifi-
caret gradū i familiā vel dignitatē l bal-
liniā. nō diceret hīe gradū vl dignitatē
aliq̄s. qz accedēs ad mensā. vel qz p̄iuga-
tus. vel qz rediēs ad grām post offensā.
Sed diceret tñ hīe gradū qd de p̄po eēt
assumpt^o i familiā dñi. 7 vltiorē gra-
dū qd in familiā pstitueret ad dēfendēdū
domū vel dñm. 7 vltiorē qd pstitueret
tāq̄ ppositus ad recipiēdū aliq̄s ad fa-
miliā 7 instruendū iseriores. Sic in p̄po-
sito tria facta. s. euch^a ad nutritōz ip̄a-
le. mī^m ad p̄creatōz corpalem. p̄nia ad
reconciliatiōē ānuālē i nullo certo gra-
du pstituit in ecclīa. imo pnt eē cōes of-
mēbz ecclīe in q̄cūqz gradu. **S3 p̄mus**
gradus i ecclīa 7 qd ē vlissimus ē recipi
in familiā xpī. qd fit i bap^o. **Q** spālīs in-
militiā ad dēfēsiōē fidei xpīane. qd fit
in p̄firmatōē. **3°** pstituit in p̄iem 7 pasto-
rē ad introducēdū alios i ecclīas. 7 ad dī-
rigendū 7 ad instruendū eos. qd fit i or-
dine. 7 sicut i pollicia illa n̄ p̄gruit illas
tres dignitates iterari. s. recep̄ōz i fami-
liā. p̄motōz ad militiā. 7 platōz ad do-
ctrinā. bñ tñ iterari pnt nutritio 7 p̄cre-
atio 7 reconciliatio. ita in p̄posito tria fa-
cta nō decz iterari. alia aut iterant. 7 in
non iterandis gradus in iterab^o lis acq̄ri-
tur 7 character dī. in iterandis aut nō.

Ad questionem po

test dicit qd sic non pot. pbari ali qua for
ma reale ipm i susceptioe baptisimi alia
a gra et virtutib: et hoc neq p rone nle
neq et p ronez euidentē ex creditis ma

nifestis. ita nō pōt. pbari caracterē si po-
nat forma realē eē formā absolutā realē
vel respectuā. qz vtrūqz saluari pōt qz sit
s. forma respectuā sic tā oñsum ē. vel qz
sit forma realē absoluta. **Si** ponat nō pōt
euidēter iprobari. qdā ei sūt satis rōna-
bilr pcedenda de caractē si ponat eē. ut
pote qz ē forma spūalis ipsa a deo cui
cūqz suscipiēti sacri nō iterabile. 7 qz ex
institōe dīna efficacit significat grāz illi
sacri. 7 qz disponat ad eā sic declaratū ē
in. q. pcedere. qz ē in eodē susceptio 7 ab
eodē agere 7 forma pōr 7 ipsectioz. et qz
sit idēlibilis cū nō hēat cāz demeritoriā
corruptiū. 7 qz sit signū mēoratiū re-
spectu susceptōis sacri qz pterit. 7 signū
figuratiū. i. signās obligatōz anie ad
xp̄m. qz etiā sit forma assilatiā alteri su-
scipiēti sacri. 7 ab alio distinctiua qz nō
suscipit. hō oīa qz vident rōnabilr pcedē
de caractere si ponat forma realis abso-
luta pōt saluari. si ponat respect⁹ real p
modū pdictū sic si ē forma absoluta rea-
lis. si aut ponat respect⁹ real dictū ē pus
qualr ista saluabūt 7 q̄lis respect⁹ sit. qz
extrisecus adueniēs. **Si** si ponat forma
absoluta necē ē dicē qz p̄tineat ad genus
q̄litas. nec o3 declarare qūo omēs iste
p̄dictōes sibi pueniāt. qz satis p3. **Si** tūc
ē dubiū i qz spē q̄litas dēat poni. **Si** qz
qz ē q̄litas supnālis nō o3 qz ponat i gnē
q̄litas. fm p̄hm. io. met. 4. corruptibile
7 incorruptibile differūt plus qz fm gen⁹
nāle vō 7 supranāle differūt plus qz cor-
ruptibile 7 incorruptibile. qz corruptibi-
le 7 incorruptibile p̄tinent sub vno mem-
bro. s. sub nālī. g. multo magi nāle 7 sup-
nāle pl⁹ differūt qz fm gen⁹. **Q̄tra.** fides
spes 7 caritas sūt supnālia qdā. 7 tñ cō-
cedunt eē p̄prie in gnē q̄litas. **Hoc** idēz
p3 alr. qz nālitas 7 supnālitas nō sunt
p̄dōnes nisi p p̄parōz ad agēs. talis aut
p̄pario nō variat aliqd qm ad eē in genē.
qz aliqd ponit i genē fm suā p̄prie qd-
ditatē formale circūscripta relatōne ad
agens. nec v3 dictū p̄b. io. met. qz loq̄-

tur de genē p̄p̄co. sic ei nulla duo sunt
eiusdē generis nisi sint transmutabilia
adinuicē. s3 idē gen⁹ logicū bñ p̄t cōtinē
multa qz nō p̄tinet ad idē gen⁹ p̄p̄cum.
p3 de sba corporea 7 incorporea. 7 de q̄l-
tate corpali 7 spūali. **Alr** dī qz fm qz est
p̄m p̄figuradi p̄t poni in q̄tra spē q̄lita-
tis. fm aut qz ē p̄m assilandi: poni p̄t in
3^a. 7 ut est p̄tās qdā in 2^a. 7 ut dispō ad
grām: in p^a. que est dispō. in q̄m vō imo-
bilr pmanēs: in p^a. que ē hīus. **Sed** h^o
nō v3. qz tñ possit hīe multas p̄p̄tates
f3 quas assiletur formis diuersaz spēz
q̄litas tñ nō pōt eē in se tot q̄dditatē.
Nō enī ē in se nisi vna q̄dditas simplr. g.
tñ erit i vna spē. **Verūt** istō poss3 hīe
aliquā pbabilitatē de vna alia forma.
qz fm veritatē illa diuisio q̄litas in q̄-
tuor spēs nō ē p̄prie generis in spēs. sed
est tñ fm quosdā modos diuersos con-
ueniētes diuersis q̄litas. **Et** forte eidē
q̄litas in se fm eēntiā possent p̄petē plēs
modi qz ponūt i diuersis q̄litas. **Alr**
dī. qz est in quarta spē q̄litas. qz ē figu-
ra qdam spūalis. **Sed** h^o nihil ē. qz nil
collocat in genē p̄ p̄p̄tates methapho-
ricas. aliqd nō xp̄s eēt vere in genē sbe i
aniate. qz dī petra. 7 eēt in genē aīalis ir-
rōnalis. qz leo dī methaphorice. 7 in ge-
nere q̄litas. qz dī lux. **Ego** sū lux mun-
di tē. **Sed** ex methaphoricis colligēda
est p̄p̄a p̄ditio rei in se. 7 fm illā collo-
canda ē in genē 7 spē. sic enī posset spēs
itelligibilis poni in quarta spē q̄litas.
qz p̄figurat aīam spī obiecto cognito.
R. g. qz si ponat accūs absolutū pōt po-
ni in scda spē q̄litas. vel et in p^a. nec al-
altēz istoz pōt euidēter iprobari. **Si** ei
arguit qz nō ē in scda spē qz est pō. qz est
supnālis. 7 ad illā spēz scdam nō p̄tinet
nisi pō nālīs. **Hoc** nihil ē. qz tñ p̄hs nō
loq̄batur nisi de pō nālī exemplificādo
tñ pō supnālīs si est absoluta 7 accūs alr
7 spūalis bñ pōt p̄tine ad idē. g. interme-
sū q̄litate cū pō nālī. sic 7 habitus super-
nālīs ponit p̄tine ad idē gen⁹ interme-

*Arch. v. d. 2. de
m. d. v. d. 2. de
m. d. v. d. 2. de
m. d. v. d. 2. de
m. d. v. d. 2. de*

cū habitu nālī. Si ēt ponat in pma spē
ut hitus. qz de difficulti mobilis. non pōt
iprobati. Si enī hōc arguit. qz est pō
supnālis. g nō hitus. 7 pna pbat p sile.
qz pō nālīs nō ē hitus nālīs. 7 2°. qz est
dīspō ad grām. g nō est hitus. 7 3°. quia
ois hitus dīspōnit ad bene vel ad male
agendū. 2. et h. sed caratē n. 7 4°. qz oīs
hitus dīspōit ad facīl opandū ex eodē
scōo. caratē aut nō. Ite nō pcludunt
Prīmū nō. qz pōt hitus supnālis. i. for
ma supnālis dī difficulti mobilis esse pñ
agēdi vel resistēdi corruptiuo. 7 sic hīe
roem potētie supnālis. nec sile illud va
let. qz hitus nālīs dīcīt quandā facilitā
tiōne inductā sup pōz nālem. qz pō nāl
est q nālī possum? actus quos possum?
sed pō pōt ēē aliq supnālis forma spūa
lis imobilis. 7 p tanto pōt dīcī hitus. 7
enī ē pñ quo possumus in talē actū spī
ritualē vel supnālē? nō cog t. qz bene
pōt ēē vn? hitus dīspō ad aliū. sic fm oī
stinguētes habitū pncipij ab habitu cō
clusionis. hitus pncipij dīspōnit ad ha
bitū pconis. nec p hoc est dīspō ut dīsti
guīt hōc habitū in pma spē. nā illa ē quali
tas de facīl mobilis p oppo ad hituz.
3°. de bene 7 male nō ē necessariū. qz ali
qō pōt ēē act? idifferēs. sic ei ex frequēti
bñ agere acqritur hitus inclinās ad bñ
agendū. 7 ex frequēti male agē inclinās
ad male agendū. sic ex frequēti agere
absolute acqritur habitus ad agendū ta
lī actiōne neqz cū bonitate neqz cū malī
tia. sic nec actus gnātiuus fuit talis. hoc
p3. pōt enī aliqō frequēti pconsiderās geo
metriā hīe facilitatē magnā ad pconsiderā
dū pclōez in illa scia. nec ē ibi hitus bo
nus vel malus sic nec act? ex quo gene
rabat. sic 7 in hitu supnālī pōt ēē. Et si
dīcas q hitus supnālis nō ē talis qz daf
ad pfectōez recipiētis. h. hitus supnālīs
pōt esse dīspōnēs ad actū bonū l3 nō sit
et pñ elicitiuū pñ vel sufficiēs. 7 bō
mō fides īfusa nō ē pñ sufficiēs elicien
di actū credēdi. nec caritas īfusa elicien

di actū dīligēdi. sed inclināt ut pcurrēti
bus alijs necijs: actus bon? eliciat. 7 ita
dico q aliqō hitus supnālis pōt remo
tius 7 impfectius inclinare ad actūz bo
nū. 7 talis ponit caratē tanq pmo et
remotissime dīspōnēs ad bonos actus
Illud 4. de facilitate nihil valet. quia
nō est verum nisi de habitu acquisito.
habitus enī infusus nō dat facilitatēz
ad actum. ut patet de nouit puerfo: cui
non est facile post conuersionem actus
bonos elicere. l3 difficile quousqz ex fre
quentia actuum bonorum acquirat ali
quam virtutem acquisitam.

Ad argumēta ad

vtrāqz ptem. Ad pñ. si ponatur forma
absoluta pōt ponī vel potentia vel ha
bitus fm duas vias iam dīctas. Ad 2.
p3 in qua specie qualitatē poneret 7 q
liter. Ad aliud qritas est forma absolu
ta 7 tamē nō ponitur actiua. o3 g expo
nere q habeat opationē respectu ei? cu
ius sit sufficiēs pñ. vel qō aliquo mō
se hēat ad opationem. 7 sic pcedo in p
posito. q illa forma est dīspō remota ad
opationem. Ad 4. patet ex fine qōnis
pcedentis. Ad pñ in oppositū nō est in
cōueniens aliquā relē nez dīspōnere ad
formā absolutam loquendo de dīspōsi
tiōne nō respectu agentis nālīs nec que
sīt rō receptiui. sed de dīspōsitiōne pue
niente respectu agentis supnālīs. hoc est
p quā hīs illā est pueniēter natū pati a
tali agente. qz 7 isto mō pōt relatio esse
dīspōsitiō respectu cuiuscūqz agētis vo
luntarij. sicut aliquis voluntarie habet
filium pro conuenienti cbiecto siue pas
so alicuius actionis. aliū aut nō sine ta
li relatione habet p pueniēti passo. licet
equalis sit in oibus absolutis filiis. Ad
aliud de similitudine p3 qūo similitudo non
tñ fundatur sup qualitatē ut est genus
dīstinctū. sed ut gnāliter iuenit in oibus
formis rō ei? hō ei mō mētalr crucifixus
pōt dīcī filius xpo crucifixo corpālī.

Ad ultimum sic

preceditur. et arguitur quod caraci
non sit in eentia aie ut in pxio
sbo. qz dispo et forma ad qua disponit
hnt idē sbin. pxi^m. Caraci ē pxiā dispo
ad fidē. fides autē ē in intellectu. Contra
ex eadē ma. cū hac mī. caraci ē pxiā dis
positio ad grāz. Sra ē i eentia aie sic vita.
qz eiusdē ē vita p^a et z^a. qz caraci ē i eentia
aie sic grā ad qua disponit qz ē vita spūal

Hoc est opinio

qz sicut grā est.
In eentia aie. sic potētia ad grāz ē in potē
aie. Caraci autē ē potētiālis dispo pxiā
ad grām qz in potē aie ē ut in sbo. pxio
sz nō ē in qlibet potētia aie. qz tē nō esset
vna forma. qz ē i vniā potētia. sz magis
rōabile ē ponere qz i intellectu. c^o rō ē. qz ca
racter est ad pfigurandū trinitatē crea
tā trinitati increate. trinitas autē creata
siue imago pstitit pncipali i intellectu. qz
ex eo sicut ex radice orit volūtas. Con
tra. qz dispo ad formā nūqz ē in posteri
ori susceptiuo forme. pz discurredo per
singulas formas et dispoēs eaz. sed cara
cter ē dispo ad grām ut pcedis. et grā est
in eentia aie p te. qz character nō pōt esse i
aliqz susceptiuo posteriori ipā eentia aie
sed p te potētia est posterior eentia aie
qz est accōis ei^o. Nec v3 rō vel pntia qz
oī grā est in eentia aie. qz potētia l dispo
ad grām ē in potētia aie. imo seqt oppo
sitū. s. l. qz ipmmet susceptiuū grē sit sus
ceptiuū dispoēs. vl saltē dispo illa n pōt
ēē in aliqz posteriori illo in qz ē forma. h^o
etiā pz i aliqz. qz hitus supnālis nō ē in
hitu nālī. sz in potētia nālī in qz est hitus
nālī. et h ideo. qz potētia naturalis ē pōz
vtrōqz habitū. Itē pbatō qz pbatur
grām esse in eentia aie immediate nō pclu
dit. qz pfectio naturalis pōz inest alicui
qz pfectio vl potētia supnālis. nā pfectio
naturalis et intrinseca sequit statū naturā
sui pfectibilis. potentia autē est sit accōis
fm eē. tū est pfectio intrinseca ipius aie. qz

pū naturalis est aie ipā potētia qz grā
et p pns posset hie rōem sibi receptiui re
spectu grē. Nec pcludit illud de vita.
qz vita spūalis p^a inest ipi aie ut ē pūm
gibilis deo. vñ fm aug de ci. De ppter
hoc dī vita aie. qz vita aie nō ē nisi i cō
iunctione eius ad deū ut ad obiectum.
aia autē nō ē pūgibilis deo in rōe obie
ti nisi p potētia. Quod postea de vo
lūrate addit qz ipā orit ex intellectu. qro
aut intellectu h3 ad voluntatē tñ pōzita
tē generatōis siue originis. et ex h^o n po
nitur pfectio in intellectu respē volūta
tis sz iperfectio. qz vl iperfectio pcedit
pfectioz ordie gnātōis. 9. mer. Si autē
intelligas qz intellects sit pōz l radix respe
ctu volūtatē tanqz eminet vl vtuāli pti
nēs volūtatē h^o improbat ex dicti. qz or
dinatū ad altez ut p^a origine nō pñet
ipm eminet l vtuāli. act^o autē intellects
ordinat eēntialit ad actū volūtatē. et si
hoc neges de h^o disputādū ē in materia
de beatitudine inferius.

Dico ergo ad que

stionē supponē h qd declaratū est. 2. li.
di. 26. f. d. grā qz est idē cū caritate. et per
pns ē p^a in potē. s. i. volūtatē. et vlteri^o
tū ista dispo ad formā ē in eodē suscepti
uo cū forma. Caraci autē si ponat in eē
pueniet ponit dispo ad grāz sacralē. ut
ostēdū ē in solutōe pcedenti qōnis d ca
racterē in p^a pgruētia. qz pgruē ē ponere
caracterē formalit i volūtatē. Et h^o cō
firmat. qz si caraci ē signū vl sūdamētū
obligatōis aie ad deū. rōnabile est qz po
nat in illa potētia c^o est p^a obligatū l eē
rōem obligādi. tñ autē ē volūtas. qz pci
se p el actū aliqd se obligat pncipalit. i^o
eni qz pcurrūt ibi ex pte intellect^o vl alte
rius potentie in hoīe. nō sūt nisi quedā
pambula ad firmū velle qd est rōnālī
pponere vl vouere. vl quedā signa ma
nifestā illd esse firmū. Ad ar^m in op
positū patet qz character nō est dispo pxi
ma ad fidē ut fides est. sed est dispo ad

Opinio hū thea
dis rōi hūm est
h qz 3. articulo
pñet.

illā pfecti
cora aiam
cū caritate
Ad rōem
quāvis ma
rentia anim
anecedens
quā dispo
in vna. et in
gine in cui
titer tota fi
ad trinitatē
qz huc potē
expm. s. o
laria ad rō
relatōem ill
mus funda
damento re
verba et al
assignari ip
abluno hoī
entis facta
simul abla
ipmtem
nanti pfer
ferendo ut
fuit facit
e. Adia xpu
tione oim
Particula
tio 01. 3. q. 1.
nec unmeri
quia quodli
mont. Sed
ecclēie in qu
corpus vl p
calu necessi
qualiter con
foute nō suffi
bitaliter p
tū illud ē ou
fici ad susce
tū sed ad m
sensu. simi
pliciter capa
quam dispo

illā pfectionē que pncipaliter pformat
tota aiam deo. ⁊ h est grā que est eadez
cū caritate ⁊ in voluntate vt dictum est
Ad rōnem alterius positionis dico. q
quāuis male pbetur q character sit i po
tentia anime. tamē pcedo hoc ppi alio
antecedens quod accipit. s. q forma ad
quā dīponit est in potētia ⁊ concedo q
in vna. ⁊ in illa que est pncipalior i ima
gine in cuius figuratione p̄sistit pncipa
liter tota figuratio anime vel imaginis
ad trinitatem. **E**x dicti a p̄n. di. 3. v.
qz huc potest colligi vna ratō baptisimi
exp̄mas omnia que sunt simplr neces
saria ad rōnem baptisimi. qz si ponam
relatōem illam signi quā iporat baptis
mus fundari in illa ablutione vt in fun
damento totali hūte tñ habitudinē ad
verba ⁊ alia pcomitantia pōt talis rō
assignari ipius baptisimi. **B**aptismus ē
ablutio hominis viatoris aliq̄liter p̄senti
entis facta in aqua elari fluida ab alio
simul abluente ⁊ verba certa actū ⁊ sus
cipientem cū inuocatōe trinitatis desig
nantiā pferente. tam in abluēdo q̄ in p
ferendo intendēte facere quod xp̄us in
stituit faciendū. vel quod intēdit facere
ecclesia xp̄iana efficaciter signās ex insti
tutione dīna ablutōez anime a peccato
Particule h̄ rōis patent sic. Absolu
tio. di. 3. q. 3. non dico pfusio nec asp̄sio
nec immerlio. ⁊ hoc vlt trīna vlt vnica.
quia quodlibet sufficit ad v̄itatez sacra
menti. Sed minūter tenet seruare mod
ecclesie in qua baptizat. hominis. fm co
m corpus vlt ptem pncipalē vlt quācūqz in
casu necessitatis. vt patet di. 4. q. 2. Ali
qualiter consentient. p̄ ex eadē di. ⁊ q.
forte nō sufficit fm cōm opinionē ha
bitualiter p̄sentire sine v̄tuali consensu.
tñ illud ē dubiū. quia minor p̄sensus suf
ficit ad susceptōez sacramēti q̄ ad meri
tū. sed ad meritū sufficit v̄tualis con
sensus. similiter qz nō vtens rōne sit sim
pliciter capax sacramēti non habēs ali
quam dīpositionē. ⁊ tamē vtens ratōe

non habēs illam nullo mō sit capax. nō
videt p̄babile. quia nulla dīpositiō v̄
simpliciter necessario requisita vel non
requisita ppter v̄sum rōnis vlt nō v̄sū.
facta in aqua ⁊c. patet. di. 3. q. 3. p hoc
aut q̄ dicit elemētari. excludit quicūqz
humor mixtus qui dī equoce aqua. vt
aqua roseata. per hoc q̄ dicitur fluida.
excluditur aqua congelata si manet aq̄
vlt qualitercūqz mixta per iuxtapositi
onem corpōz grossorum ut non possit
abluere. facta ab alio. patz di. 6. ⁊ simi
liter illa que sequuntur. **S**imul ablu
ente ⁊ pferente ⁊c. p̄. di. 3. q. 2. **Q**u vltio
addit. hūte intentionē ⁊c. p̄. di. 6. **E**t
sic hēm tā suscipientē q̄ p̄dictōes neces
sarias i suscipiente. qz hoīem viatorē ali
q̄liter p̄sentientē. hēm p̄ferentē ⁊ dōnes
necias ex pte eius. s. q̄ sit abluēs ⁊ vba
p̄ferēs ⁊ h̄ sū ⁊ debite intēdēs. **H**ēm
mām. qz ē ablutio in aq̄ elemētari. hē
mus formā. qz vba certa exp̄men^o actū
⁊ suscipientē cū inuocatōe trinitatī. **H**ēm
id qd p̄tinet ad rōez formālē bap. s. qz ex
instōne dīna efficacī signās. **H**ēm cor re
latiū. qz ablutōez aīe a pctō. **S**i autē
ponat relatōez quā iporat bap. nō fun
dari i ablutōe vt i fūdamēto totali. s. in
ablutōe ⁊ v̄bis tanq̄ i vno fūdamēto in
stituto ad signādū effectū vnū. tñc pōt
poni rō bap talis p̄pleta. **B**ap. ē sacm
ablutōis aīe a pctō p̄sistēs i ablutōe hē
viatoris aliq̄liter p̄sentientī facta in aq̄ ele
mētari fluida cū platōe v̄boz actū ⁊ sus
cipientē ⁊ mīstrū cū inuocatōe trinitatis
designatiū qd alio sū abluēte. ⁊ vba ista
p̄ferēte ⁊ intēdēte facere qd fac ecclesia
xp̄iana. **E**t tñc eadē ē ibi expō p̄ticula
rum isti rōis q̄ fuit ⁊ p̄oris. nisi q̄ i ista
ponitur p̄ illud qd p̄tinet ad formālēz
rōem baptisimi cū dī sacm. ⁊ correlm
et cū dī ablutōis. ⁊ postea illa q̄ p̄tinet
ad fūdamen^m cū dī p̄sistēs ⁊c. nec ē dīta
nisi qz nō ponit totale fūdamētū istū
rēsonis vtroqz mō idē. vtroqz tñ mō tō
pncipalit̄ imprat. qz siue p solā ablutōez

siue p ambo. s. ablutōez et verba. sūt tñ
ambo vnū signū integz institutū quid
pncipalit ad signādū pncipale signatur
istius signi. s. vt abluat aia a pctō. et h
a deo trino et vno in cui⁹ noie baptiza
mur. cui ē glia in secla seculoz amen.

Di. 7.

N

Inc de sa

cramēto confirmatōis.
Postq magr egit d p sa
cra. s. o bap. h agit de 2º

1. de sacro pñr. natōis. et diuidit i duas
ptes. s. i phemiū et tractatū q incipit ibi
forma. n. et ille tractat diuidit i qnqz p
tes. Primo nāqz determinat d forma sa
cra. 2º de mistro ibi. hº sacm ab alijs. 3º
de effectu ibi. Vltº aut. 4º d pñtōe qdā
in suscipiēte et pferēte pñtēte ad reuerē
tiā sacri. ibi. A ieiunis. 5º et vltio d inite
rabilitate hº sacri. ibi. Nec o3 iterari.

O

Arca istam di

possent multa qri pportōalit
illis q qñta sūt de bap. s3 pre
mitto quādā rōez sacri hº ex q p3 solutō
mukaz. q. Et supponē q rlatōis q ē
formale in hº sacro fūdamenº totale sit
vñctio deimata cū pñtibº mult alijs
requisitis pōt assignari rō tñs. **C**ōfirma
tio seu sacm pñrmatōis ē vñctō hois
viatoris aliqñt pñtēnt vñt. arº nūq vñ
facta i frōte i figura crucis cū crismate
sacñficato et hº a mistro idoneo sil cū in
tentōe debita iungēte et vba certa pferē
te significās efficacit ex instōe vñna vñc
tionē aie p grāz roboratē ad pñtēdū cū
pñtā fide xpī. **H**ic p3 q sit hº sacri mā
q3 cū possit distingui d mā sic distictū ē
de mā in bap. di. 3. q. 3. mā pñtā. i. illd
visibile qd pcurrit in fūdameº est vñctō
scā in frōte i figura crud cū crismate sac
ñficato. mā at remota ē crisma ppositū
ex oleo olīue et balsamo et sacñficatum
spālit ab epō l ab alio cui tal sacñficatō
poterit pñtiti. **f**orma ē talis. **S**igno l

Diffinitio affirmans

pñt te sig crud. pñrmo te crismate salu
tis l sacñficatōis i noie pñris et filij et sps
s. amē. **S**uscipiēs hº viator aliqñt cō
sentiēs qd intelligēdū ē sic d bap. vt p3
di. 4. S3 h tñ suscipiēs est fm deimna
tā pñt ppter qd additur in frōte. **M**ini
ster est epō l alius cui pñtiti poterit. **I**d
dr in gnāl a ministro idoneo. **E**x pte
mistri requirit siltas i facienº vñruz actū
s. vñctōis et platōis forme et etiā debita
intētio q oia debet intelligi sic expositū
ē de mistro i bap. di. 6. q addū. signās
efficacit rē. dicūt illud qd formale est in
isto sacro. et qd vltimo addit vñctōez in
teriorē. signat correlm illi rōis q est for
male i isto sacro. **E**t si obf pº māz et for
mā sil. q3 xp̄s n sic instituit. vt p3. Jo. 20.
qn̄ insufflauit et dedit discipulis spm. s.
et silr act. 2. qñ misso spū. s. i liguis igneis
pñrmatōē. nec etiā apli tali forma vte
bant vñ mā. vt p3 in actibus s3 impōne
manuū. **S**i obicī pñlter d māz. q3
nō o3 eā ēē crisma pñrmatū. q3 nec i bap
tismo nēcā ē aqua pñrmatā. suffic. n. q.
cunqz aq. **S**i obf q sacerdos pñm
nis pōt istud sacm pñrre iuxta illud. d
confe. di. 5. puenit. et ponit i lra. vbi Gre
go. **J**anuario epō scribit. **P**eruenit ad
nos quosdā scandalizatos fuisse eo q p
sbyteros tāgere crismate eos q baptiza
ti sunt. phibui⁹. et sequit. **S**i oio d hac
re aliq pñstent vbi epī desunt vt pñbz
etiā in frōtibus baptizatos crismate tā
gere debeāt pcedimus. **A**d pñm istoz
od q xp̄s nō alligauit potētiā suā sac
mētis. et iō ip̄e siue in terris siue pº ascē
sionem in celo exñs. potuit pñrmare a
postolos sine tali mā et tali forma. cum
aplis etiā i pñtitiua ecclia potuit dispen
sare et maxime. q3 i pñrmatione ab eis
collata crāt aliqua signa sensibilia puta
cōiter descēsus sp̄s scti sup pñrmatos. et
donū linguaz. s3 tñ cessantibº talibº mi
raculis mistri debuerūt hāc māz et hāc
formā scrutare. **S**upponit. n. institutum
ēē a deo. s3 tps et modus hº instōis in

*for in
sacro*

scriptura
philep
erunt nō
nec etiā v
rū. toto aū
nā linguaz
improbabi
a tpo ecclie
nō legim⁹. v
quēs de ad
nō radita
ad orientē
bus silia. **C**
carnis mud
in vñt bap.
matōis. et id
catio. qd et
q3 bap est h
a quocūqz n
in aqua nō
nō possit cē
toz. **A**d 3
q papa pñr
oleo s3 nō
sicut p3 ibid
sñrmatōne
pñrmatōis illi
heret crisma
crine sic si
cubº dari.
scandalū vñ
vñ magis per
vñtus scane
ruas relinque
in hac pñrma
luer h pñrma
deure et nō
onē peccādi
licet eis sa
dicēdi phab
sua nō erat
quod phab
que ponunt
rum est. c. **C**
latur pñrma
de olīm inque

scriptura nō legat. forte q: historiogra-
phi scripturā vsqz ad tps illud nō pdux-
erunt. nō. n. pduxerūt vltra tps aploz
nec etiā vsqz ad plures ānos an mortē eo-
rū. toto aut tpe aploz forte mansit do-
nū linguaz in sacro pfirmatōis. nec est
improbabile multa eē tradita auctētia
a xpo ecclie p aplos que tñ in scriptura
nō legim. vt dic oam. 4. li. c. 4. vbi lo-
quēs de adozatōe imaginū ait. Est autē
nō tradita ista traditio quēadmodū oz
ad orientē adozare crucē ⁊ altera plima
his filia. **Ad 2^m** dō q: xps p tactu sue
carnis mūdissime oēm aquā psecrauit
in vsū bap. ismi. nō sic aut māz illā pfir-
matōis. ⁊ ideo requirit h pālis sanctifi-
catio. qd etiā est rōabile magis h q ibi.
q: bap^{us} est sacm necessitat. ⁊ iō po: est
a quocūqz mīstro pferri. ⁊ rōnabile ē q
in aqua nō psecrata. alioqñ mā pueniēs
nō possit eē cōis ⁊ impediret salus mul-
toz. **Ad 3^m** sūt qtuor mōi dicēdi. p^m
q: papa pscit q: possent vngere i frōte
oleo s; nō crismate. sed h^o est p textū lre
sicut p; ibidē. **Q^{uē} h^o** pcessit eo q: p ei^{us}
sbraccione erat quidā scandalizati. ⁊ si
pcessisset illud fieri oleo solo ostēdēs qsi
fieret crismate. eēt silatio p veritatē do-
ctrine sic si pcederet panē benedictum p
euch^{aristia} dari. **2°** modus dicēdi ē q: ppter
scandalū vitandum pcessit illud ad tps
vl magis permisit s; istud nihil ē. quia
vtilius scandalū nasci pmittitur q: ve-
ritas relinquat. extra de reg. iur. **Item**
in hac pcessione peccass; Grego. morta-
liter si pcessisset de facto qd nō potuiss;
de iure ⁊ nō pbuiss; sacerdotib^{us} occasi-
onē peccādi mortalit. s. faciendū qd non
licebat eis facere. **Alij** pnt eē duo mōi
dicēdi pbabiles. vn^o q: in pmitiua eccle-
sia nō erat oīa inter sacerdotes ⁊ epōs.
quod pbat p duas auctoritates hīero.
que ponunt in canone. dī. 95. pma illa
rum est. c. Olim. ⁊. c. sequenti. ⁊ intitu-
latur hīeronimi sup eplam ad Tim^{otheum}
de olim inquit idē presbyter qui ⁊ epus

antequā diabolico instinctu scismata in
religione fierent ⁊ diceretur in populis:
Ego sum Pauli. ego aut Appollo. ⁊ cō-
muni pbyteroz p filio ecclesie regeban-
tur. postq aut vnusquisqz eos quos ba-
ptizauerat suos putabat non xpi. in to-
to orbe decretū est vt vn^o d pbriz sup-
poneret ⁊ scismatum semina tollerēt. ⁊
paz post. **Sicut** pbriz sciūt se ex puetu-
dine ecclie ei qui sibi ppositus fuerit eē
sbiceros. ita epī nouerūt se magis ex con-
suetudine q: dispensatōis dñice veritate
presbriz esse maiores ⁊ i p muni debere
eccliaz regere. **Adē** ad Euādrū pbrim
⁊ ponitur dī. 93. Legim. **Qu** apls pspi-
cū doceat eosdem eē epōs quos pbriz
h^o pbat ibi p multas auctoritates ⁊ in-
fra. **Alexandrie a Marco** euāgelista vs-
qz ad Dionysiu epōs pbriz eligebāt sp-
ex se vnū. ⁊ i excellētiori gradu colloca-
bant quē epm vocabāt. quō si exercit^{us}
faciant impatorem. diaconi aut eligāt
vnū ex se quē industrie nouerūt. ⁊ archi-
diaconū nūcupēt. qd. n. facit excepta oz-
dinatione epōs quod presbr nō facit. Rñ
det glo. ibi. Intelligūt ibi q: nō sūt nī
ab epīs. sed hoc exponit q: nō sūt licē-
te. **Qu** enim absolute fiant pbat per gl.
pcedentē. vbi disputatur i quo scā fuit
platio aut in officio vl in noie. ⁊ in fine
dicit q: facta est platio quo ad nomē. ⁊
quo ad aliquā ministratiōē ⁊ quo ad
quedā sacra que mō epīs appropriātur
Ex hoc dupliciter arguitur. p^o. Si tūc
post apostolos facta est talis platio epīs
copozum super pbriz. q: a pncipio
ecclesie non fuit ita. **Item** si mō appro-
priamur q: prius a pncipio nō fuerūt. p-
pria. **Qu** si a principio fuit aliquis ac-
tus proprius episcopo. sicut dicit hīero-
nymus pter psecrationem quid pōt epōs
quod non potest presbyter. glo. per con-
secrationē inelligit alia. seqt q: a pñ eāt
oīa epī ⁊ pbriz. ⁊ tam ille auctoritates
nō pcludūt oppositū. s; sūt exponēde s;
cut gl. expoit. s. q: forte noia erāt synoia.

et administratio. i. gubernatio ecclesie cōis
fuit. sed tñ nō dispēratio quicūq; sacroꝝ
qđ pbat dī. 21. In nouo. In loco aploꝝ
surrexerūt epī. sed. 72. discipuloꝝ vicez
gerūt p̄sbi. g a xpo fuit distinctio epī et
simplicis p̄sbi. Aōtra. Nōne Philippus
fuit de. 72. et Stephanus et ceteri diaconi
nō p̄sbi. Itē ty. Ad hoc relīq; te crete ut
ordinares p̄sbiros. g nō epus hoc nō po
tuit. Hoc ē pbat p. c. sequēs. 95. di. qđ
sup illud vbn Pauli fundat. Nōli negli
gere grām que data ē tibi p impositionē
manuū p̄sbi. Qm ait p̄sbi epī noianē
fm q̄ dictū ē ad epm. Nōli negligē grāz
que data ē tibi et. Et alibi ad maiores
natu q̄ nos posuerūt epōs regē ecclesiā.
hec Hiero. Nō dīstinguit g epm a p̄sbo.
qz nō dicit q̄ confirmatio fuerit data per
epm tñ. sed loquit̄ de p̄sbo. nec etiā in
actib; legīt distinctio sacerdotū ab apo
stolis q̄ erāt epī. At si istud ē verū tunc
sacerdoti ex officio potuit ppetē confir
mare sicut et epō. qz ex pma instōne nō
erat aliū grad⁹ in ecclesia. tñ pp necessitatē
postea multiplicati sūt sacerdotes et re
stricta ē ptas ab eis q̄m ad aliq; q̄ reſua
ta sūt solis sacerdotib; maiorib; q̄ dicit̄
sūt epī. et talis act⁹ ēē confirmare. Quod
si vez est. Grego. bñ potuit sacerdotes
illos subiectos Januario epō licentia
ad pfirmandū. qz in hoc nō pcessit ptā
tem eis nō puenientē eis. s; reuocauit p
hibitoꝝ p̄s eis factā. Sed si ptra hoc
obijcias. qz fm ista cū in p̄mitia ecclesia n̄
legant aliq; pfirmasse q̄ aplī. si tūc q̄cūq;
sacerdotes erāt epī vel eq̄les q̄m ad istuz
actū. g solis epīs debet ex officio. R. q̄
vel nulli aliq; ab aplīs erāt sacerdotes. qz
illi soli tūc potuerūt sufficē. ul si aliq; erāt
detulerūt aplīs i isto actu pp manifesta
tionē spūs sancti euidentē q̄ sicbat i col
latōe istius sacri. ut cū maiorū reuerētia
et deuotōe suscipet pp excellentiā min
istroꝝ. C. modus dicendū est q̄ si a p̄n
nō licuit sacerdoti simplici. papa tamen
potuit quēlibet sacerdotē illi regis fa

cere epm q̄tum ad istū actū. nō tñ cōe
rendo sibi simplr gradū epalem nec q̄m
ad alios actus. et tūc qlibet eoz vere cō
firmavit tāq; epus q̄tum ad istū actū.
et rō pferendū istū gradū cuīq; sacerdoti
q̄tū ad istū actū: poterat ēē scandalū vi
tandū. Mā aut remota. s. crisma hz sili
tudinē cū effectu h; sacri. oleū enim ni
tozem hz et supeminet ceteris liq̄dis. et ē
mā prima incēdij. Per p̄m significat ca
ritatē vel mundiciā p alia duo signifi
cat caritatē. Et balsamū qđ habz bonū
odorē significat bonā famā. iuxta illud
2. Cor. Epī bonus odor sum⁹ deo. Bal
samo etiā corpa mortuoz p̄dij ne pu
trefiant. id significat incorruptionē. per
illam g mām. s. crisma pfectū ex oleo et
balsamo significat q̄ pfirmat⁹ oꝝ habē
mundiciam et caritatem et bonaz famā.
quia sine ista non est multum auctenti
ca confirmatio fidei christiane.

De Circa istā di.

queri pnt aq̄ reuā. P̄i
mo utrū istud sacm sit ne
cessariū ad salutē. q̄ sic. d. p̄e. di. 5. Q̄s
fideles per manus impositionē epozum
post baptismum spm sanctum suscipi e
debent. ut pleni christiani inueniantur.
Et hoc habetur ppositum. quia quīq;
tenet esse plenus christianus. Aōtra. In
baptismo dat gratia. g p illam est filius
regni. et ita sufficit ad salutē. R. non est
simplr necessarium ad salutem. iuxta il
lud Mar. ultio. Qui crediderit et bap
tizatus fuerit saluus erit. et de conse dī
5. Spiritus. s. Ubi habet q̄ baptizatus
per solum baptismū saluatur. est tamē
necessarium adulto sic q̄ non contēnat
sicut dicitur extra. de sen. ercō. ubi dicit̄
in glo. q̄ nō est plenus christianus q̄ cō
temnit. Ad ar. dico. q̄ loq̄tur de adul
to qui debet suscipi. i. non cōtemnere et
p tpe pgruo suscipere in effectu. iudica
retur enim cōtemptus si oimoda opoz
tunitate oblata non susciperetur.

Secundo queri

tur utrum sit dignus bapt^o. q^o sic ut in lra. *Et d^r d^r p^rse. di.*

5. Nouissimo. p^o q^o p^rferat istud sac^rm bapt^o. *Contra.* Baptism^o delet culpā et penā sine p^ria. h^o nō ē g^rat^o. R^o. q^ui alii q^ud includit v^l p^rsuppoit aliud illa p^rnt p^rpari v^l fm illō q^ud p^rclse p^riet ad v^ltrū q^u. v^l fm illud q^ud 2^m p^roit p^rsupposito p^o. 7 q^udē 2^a p^rpatio nō ē p^rse: q^ui sic v^lr 2^m excedit p^rm sic duo bōa excedūt al^r te^rz co^rz. s^z p^o est p^rse: q^ui ē fm p^rclsa^r rō nes p^rpato^rz. 7 h^o mō dico q^ud bapt^o ē sim p^rli nobili^r sac^rm loquēdo d^r nobilitate sac^ri penes finē p^rncipalē sac^ri. q^ud est collatō g^rat^o. nā maiorē g^rat^om 7 ad p^rles effect^o simplr nobiles p^rfer^r bapt^o q^ud p^rfirmatio. *Loquēdo t^ri fm alia p^rpatōez p^rfirmatio multū addit bapt^o.* *P^rot^r et dici fm q^ud p^rfirmatio nobilio^r rōe m^ri strⁱ. q^ui a nobilio^r m^ristro p^rfer^r. s^z nō ē h^o simplr p^rp^r et nobilitatē s^z p^rp^r bapt^o p^rclmⁱ maiorē necessitatē iste p^rlib^o m^ri strⁱs p^rcedit. ista nō nisi sp^ralib^o ex hoc v^lumo de nobilitate fm q^ud p^rz ad ar^m ad oppositum.*

Tertio. q^uritur.

*U*t^rum istō sac^rm possit iterari. v^l q^u sic: q^ui morib^o d^r quē ē iterat^o. p^rot. n. aliq^us post p^rfirmatōem iter^r fieri pusilanim^o. g^r remediū d^r illū morib^o iterat^o. *Contra.* Mag^r i lra. 7 de p^rse. di. 5. dictū. R^o. iterari nō d^r ita q^ud sciēter. q^ui iteras peccat mortali^r s^z nec p^rot iterari sic q^ud iteratū h^oeat p^rpā effi^rcatia rō p^rncipalē ē institutō d^rina. 7 con^rgruētia. q^ui p^r istō sac^rm instituit aliq^us in d^rimiatō gradu ecclⁱe. i. i gradu bel^rlato^ris. 7 sac^rm instituit i gradu deter^rminato nō iteratur 7 iuxta h^o adducit p^rgruētia: q^ui imp^rmit effectū indelebile s^z caracterē. *Ad argumentū.* Mor^rbus ut p^rtra ip^m est hec medicina non iteratur. licet aliter.

Alterius que

*U*trum sit pena iteratū illud sac^rm. R^o. dicūt canōiste sic d^rcm ē de iteratōe baptismi. di. 6. q^ud probat^r p^r locū a sili. p^r illō. c. de p^rse. di. 4. q^u bis. S^z alii d^rco q^ud v^lr nlla p^rea caoica q^ud nō ē i^rlicita a papa p^rdete ius incurrit ip^o iure nec p^rp^r argumē^o exponentiū canones siue a sili siue a p^rrio i^resu ē ali^r q^ud tali p^rea astrict^o: q^ui p^rnt exponē ius p^rditū. nō at p^rdere nouū p^r suas expōes *Uⁿi Inno.* q^ui t^ri fuit papa cū feciss^r ma^rgnū op^o exponē^o ius canōicū cū fuisset req^rsit^o ab alijs q^ule robur vellet illū tractatū h^oie: dixit q^ud noll^r ip^z eē autēticū s^z t^rimō m^rg^rale. *Lū g^r nō inueniat i iure canōico q^ud exp^risse p^rea irregularitatē i^rlicita p^r iteratōe p^rfirmatōis scd^r q^ud nō incurrat. 7 h^o max^o p^rz: q^ui p^rstōes p^reales sūt refrigēde nō āpliade. 7 si voluisset legulato^r penā talē i^rlicitisse p^r iteratōe p^rfirmatōis sic bapt^o. potuisset exp^rsisse h^o sic ibi. Et p^rfirmat^r et p. c. illud d^r p^rse. di. 5. d^rcm. vbi nlla p^rea i^rstigit ep^o it^rz p^rfirmat^r. sed nec suscipiēti: nisi q^ud sol^r deo s^z bitu regl^ri l^ricalⁱ ip^m religio siliē famulari decretū ē. h^o at inuit nō penā irregularitatē s^z mag^r oppo^m. puta exeratiū officij cl^ricalⁱ. nā i executōe ordinū 7 p^rapue i p^rsectōe eueh^o cl^ricus deo suo religiosissime famulat: cui sit gl^ria in secl^a secl^oz amē. *di. 8.**

Post sacra

*P*ost sacra^m bapt^o mⁱ 7 confirmatōes. 7c. *Postq^u mag^r egit d^r bapt^o q^ud regnāmur 7 d^r p^rfirmatōe q^ud roboramur: h^o agit d^r sac^ro eueh^o q^ud nutritur 7 i bono p^rsūmali^r. 7 didit i. ij. p^res. p^o p^rtinuat se ad p^rcedē^o. 2° d^reriat d^r eueh^o i se. ibi h^o q^ui. p^o i duas p^o p^roit p^rtinuatōez d^rcedoz ad d^rca. 2° ibi i^rgit p^rtinuatōis rōez p^rpā^o eueh^o sp^rali^r ad bapt^o ibi. p^r bapt^o. 7 i^a p^r h^oz duas. i p^o p^rpat eueh^o ad bapt^o fm excellētia.*

In 2° fm puenientia 7 oiaz sibi. Cuius
figura. Conuenientia e qz vtriusq sacm
pfiguratu fuit i lege mofayca. sed oia
e q vtriusq fuit ppria figura: 7 hac co
uenientia 7 oiaz ponit p^o ponedo utri
usq sacri ppria figurā i lege mofayca
2° ponedo vtriusq figurā ppria i sua
ca. ibi. h duo sacra. Et fequitur illa ps.
h etiā an alia. in q agit de eucha in se. 7
illa pars habet quatuor partes. p^o agit
de sacro eucha 7 perceptoe sacri. 2° de
psecratoe seu puerfione q istud sacm i
cipit esse. 3° de accntib remanentib post
psecratōe. 4° de misterio psecratōis
2° in pn^o di. xi. Si aut querit 3° in pn^o
di. li. si aut querit de accntib. 4° i pn^o
di. i. 3. solet aut qri. p^o diuidit in duas
p^o determinat de sacro 7 suscep. de ei ve
ritate. 2° excludit errores p illa ibi. h v
ba. p^o in duas p^o determinat de vitate
sacri. 2° de eius susceptoe in pn^o di. 9. 7
sic oueres. p^o in phe^m 7 tractatu. 7 iō
phe^m n diuido p totū tractatū d eucha
sed nū p tractatū q hī in ista di. qz hic
nō pponunt nisi quatuor de qbus in ista
di. determinat ibi. nūq sacm. Tractat^o
incipit ibi. Sacm dñs instituit. 7 h3 duas
partes. In p^o agit de duob^o q pposuit
f. de instoe 7 forma. in 2° de alijs duob^o
f. de sacro 7 re. Nūqd ibi sacm. prima
i duas. primo agit d instoe vitate. 2° ex
cludit circa h^o erroze vel dubitationē.
ibi. psideatōe dignū. p^o in duas. p^o de
instoe. 2° d forma. ibi. forma vō est.

Circa istā di.

Octauā qrendū ē pncipaliū
d trib^o. p^o an eucha sit sacz
le. no. 2° de forma an sit q ponit i cao
nemisse. 3° de instōe an h^o sacm co
uenientē fuit institutū post cenam.

Ad primum sic
cedit. 7 ar. q eucha n sit sac
metū. no. le. p^o qz sacm no.
le. ē sig^m gie collate i eo. s3 eucha nō est

h^o. qz maet i alteri p^o psecrōez. 7 nulli
p ipaz gĩa dat. Itē sacra no. le. efficiunt
qd significat. n sic eucha. qz significat l
figurat vū corp^o xpi 7 sāguinē pteri s3
ill spēs. s3 i^o spēs h n efficiūt. nā respō
ei nō pōt aliq vtus finitā hīe cālitatēz.
Itē sacra no. le. hnt aliq vba q sunt for
ma. Nō sic eucha. qz vba q sunt forma
sacri o3 esse sūt cū sacro. vba at eucha n
sūt sūt. cū qz eucha maet vbis n manēt
b^o. tū qz dū vba sūt i platōe n ē eucha.
s3 i sine platōi. In di. 4. met. qd n vnū
significat nihil significat. eucha n ē sig
nū vnū seu sacz. nec significat v^m sacz
g^o 7c. pbatō mioris. qz aliū signū ē spēs
panis aliū sig^m spēs vini. 7 hnt aliud 7
aliud significatū: qz vni^o significatū p
priū ē corp^o xpi alteri aut sāguis. Con
tra d pte. di. 2. in sacro oblonib^o loq^r
de eucha 7 ibidem nō o3 in sacramēto
aliud offerre pter 7c.

Itē tria videnda

sūt. p^o sic pcessū ē i alijs sacris ponē^o ē
qdā rō nois eucha 7 supponē^o ē ex vsu
loquē^m. 2° idrēdō ē s3 illi rōi s3 sit aliqd
reale. 7 3° si id qd s3 est sit sacm no. le.
qd pncipaliū qrit. Rō nois eucha s3 cōi
vices l loquentes d eucha pōt ēē talis.
Eucha ē sacz corpis xpi 7 sāguis vaci
pteri s3 spēs pais 7 vini p^o psecrōez fac
tā a sacerdote s3 vbis certi cū debita itē
tione plat^o ex instoe dīna vaci signās
corp^o xpi 7 sāguinē s3 eis reali^o contie
ri. De 2° dico: qz ista rō nō ē in se falsa
qz nulla ps repugnat alteri possi. n. est
sine pdictoe corpis xpi pteri s3 spēs pa
nis 7 sāguinē s3 spēs vini. qd supponat
h. qz di. 10. declarabit. Possi ē etiā ista
signa instituta ēē a deo ad signandū va
citer illa signata s3 eis pteri: qz qd dē
pōt facē pōt p aliqd sens^o signū ipositū
signare. g isti rōni s3 est aliqd ens h^o est
cui nō repugnat ēē. Alteri dico qz sibi
s3 est aliqd ens i effectū. vt pbari pōt p
auctē 7 pgruā rōez. Hūctas ē. Mar. 26

vbi xps p' cenā istō sacm instituit vt sō
istis spēs vni corp' et' z ver' sāguis vā
citer p'tent. z n' tm tē qn' ipemet p'fec.
sz q' postea h' sacfz a sacerdotib' i ecclia
p'ficer' ad qd' dedit auctē sō dēs ibi. dicit
apls h' facite i meā p'mōratōez. **U**idē
h' Luc. 22. z. i. cor. xi vbi apls diffuse d'
terminat de mō pceptōis z p'fecōis h' sa
cramēti. Panis iqt' quē frāgūm' nos sa
cerdotes nōne p'cipatō dñi ē. z q' istō
sacfz sit ppe' i ecclia ibi ait. q' dēs cūz iqt'
panē hūc p'meder' z calicē bibet' mortē
dñi ānūciabit' donec veniat. supple ad
iudicāō. vñ vsqz ad tūc durabit ecclia
militās z euch' i ea. sic tenēt oēs sancti
Quā sit p'gruū pbat. qz p'gruū ē xpz eē
nobiscū i tali sūg' sēssibili vt mag' excitet
qz ad reuerētiā z deuotōez ad xpz. z h'
p'z de facto. q' quasi oīs deuotō i ecclia
ē i ordie ad illō sacfz. ppi h. n. clerici cū
maiori diligē' p'soluit offi' oīm in or
dine ad missā. ppi h' etiā ppls deuoti
audīt missā q' aliqō alio offi' ecclia sti
cū. ppi h' ē singl' cū maiori diligē' p'fi
cent qn' itēdūt h'z ordiatōez ecclie saltez
sel i āno cōicare. **C**ōgruū ē fuit post
gnatōez spūale p'ferri ē nobis nūmē
spūale z illō mag' p'grue nobis dat sub
sistū nūmēti corp'al. nūmē' at corp'
ale p'cipuū p'sistit i pāe z vīno g' zē. **C**ō
gruū ē fuit q' sig' sēss' sō q' nobis deus
voluit se dare h'iet ordinē ad vba aliq'
ab aliq' mistro p'ferēda. qz alr nescire
m' qn' i tli sūg' eēt xps z qn' n. z sic pieret
reuerē' dēbita z deuotōez. **C**ōgruū ē
fuit q' i platōe illoz vboz mīster cēt in
ecclia excellēs. f. sacerdos p' e' actū miste
riale xps sic icipiat eē nobiscū. De 3° dī
co q' illō qd' sberōi nois p' poite ē sacfz
qz. f. ē sig' vācī repntās ex instōe dīna
z h' n' grāz actualē tñ effēs aliqūe ei gra
tuitū. f. eē corp'is xpi sō tli spē. grā at in
diffinitōe sacri n' accipit tñ. p' grā accn
tali sz p' effectū dei gratuito. **D**e vnita
te h' sacri dīco q' hñ poss' esset plura
sensibilia pcurrē i sūdamēto vni sacri

simplr vt s' dīctū ē de ablutōe z vōis i
sūdamē' rekonis bap. sz ibi neutz illoz
ē aliqd' illi' sacri sine altero. h' at z spēs
pāis p'tiet suum signatū sine spēs' vīni
z ep'. **I**ō dīco q' corp' xpi pōt accipi stri
cte put' icludit p'tes aiatas aia xpi c' mōi
nō ē sāguis sz sit i potē' ppiq' vt puerta
tur i carnē aiatā. z sic corp' ē aliō eēntia
lī a sāguie. z i se ē pōt esse aliō signa
tū z p' p'ns pōt eē h' p'pū sig'. sic ē z p'
p'ia diffinitō. **A**lio corp' p't accipi vt
oia i' icludit q' p'tinet ad totū corp' or
ganicū siue sint p'tes aiate siue sint alia
n' formalit' aiatā vt hūores z sps z h' mō
sāguis est aliqd' corp'is. p' mō accipien'
corp' h' ipm z sāguis sint p' diuersa si
gnata: tñ constitūnt vnum signatū co
tale qd' ē corp' 2°. z ita signū p'pū cor
poris p' mō z signū p'pū sāguis p'nt
esse vnu signū vnitātē integritat'. n' autē
idiuisibilitat'. **C**ōgrue autē h' sacfz h'ie
talē vnitātē integritat' z n' idiuisibilitat'
qz ē ad p'pletā nutritōez aie q' significat
p' p'pletā nutritōez corp'is. **C**ōpleta autē
nutritio corp'is sit ex aliq' vno vnitātē i
tegritat' n' vnitātē idiuisibilitat'. f. ex a'
limēto. n. n. nutrit' sufficiēt' cib' sine po
tu nec ep'. **E**x dīcti p'z q'druplez oīa z
excellētia h' sacri ad a' qz triplex est
i significā'. **U**na ē qz ē simplr veracissi
mū i signando. alia. n. sacra vācīa sunt
q'ntū ē ex se. tñ qnqz nō hñt effectū suūz
signatum ppi in dispōez suscipiēt' istō
aut nnuq' caret suo signato. **E**xcel
lē' ē qz qd' significat istō sacfz h' realit' cō
tiet. alia n. **E**xcellē' ē signati p' istō
alia. n. sacra significat grāz accntalē ihe
rētē suscipiēt'. istō at significat grāz sōsi
stētē. f. vū corp' xpi ibi exñs. **U**ltia oīa
ē i mō eēndi istō sacri. qz oia a' sacra p'si
stūt i vsu z i fieri. ita q' iō ē sacfz z pcep'
sacri. sic bap' z pceptō bap. n' pmanet
aliqd' qd' sit sacfz cel'sa' vsu tli l' pceptōe
sz h' sacfz ē qddā pmanēs ēt añ vsū. z h'
pgr' erat qz xps pmanēs voluit eē nobis
scū g' i aliq' sig' i sacro pmanēs vñ vsus

Corpus xpi p' accipi
p'z dicitur

huius sacri non est sacm. vsus. n. ver-
borum sacramentalium est quedam via ad
sacramentum. quia in termino plationis
verborum incipit esse sacm. sed vsus et
perceptio istius sacramenti est quedam di-
sposicio sacralis seu via qua hoc sacm
applicet membro ecclesie. et bene possibile est
in utroque vsu si digne fiat gratiam conferre
utrumque. scilicet huius non est formale et per se
significatum eucharistie. scilicet quod laici accipiunt sacrales in quibus bene
potest gratia recipi si digne fiant. magis tamen in
perceptione quam in consecratione: quia accipiendi per-
ceptionis significat nutritio spirituales que
est per gratie collationem.

Ex his patet ad ar

gumeta. Ad primum. quia eucharistia non est per se sig-
num gratie accidentalis sed substantialis. Ad
secundum. ubi est bona difficultas contra illum qui
potest sacra huius actionem respectu significati
sed contra me non concludit. dico. n. quod huius modo
intelligit illa. propositio. sacm efficit quod figu-
rat. id est significat aliquid fieri illud per sacra tam-
quam per signum efficax sit. si autem significat a-
liquid esse illud per sacm tamquam per signum
verax est. Qualiter autem accipiat ibi. per. dic-
tum est in prima dicta. Et cum dicitur quod nulla virtus
finita potest agere ad esse corporis christi ibi.
preedo propter loquendo de actione. potest tamen
aliqua virtus finita vel aliquid virtutis fi-
nite esse dispositio immediata ad esse corporis
christi ibi. non a se sed a deo assistente ibi. et
huius modo instituit istas species ut per consecratio-
nem assistat eis ad hanc presentiam corporis
christi. Ad tertium. per quare istud sacm non
habet alia verba per forma: quia tunc non esset
sacm permanens cum verba non possent esse nisi
in successione. tamen ipsa consecratio sacramen-
ti persistit in fieri. et ideo requirit aliquam
formam verborum. Sed illa non est forma
sacri sed consecrationis sacri. et per tanto
illa possunt dici verba sacralia. quia ad sa-
cramentum pertinentia. tamquam forma consecra-
tionis eius que consecratio est inceptio sacra-
mentaliter. sed non dicuntur sic sacralia si-
cut verba baptismi. illa. n. sunt sacralia: quia

forma sacri. Si autem oino queras que sit
forma huius sacri. dico quod ipse species visibi-
les sunt materia. id est. primum fundamentum rela-
tionis significatio. et ipsa significatio est
ibi formale sicut in aliis sacris. Et si que-
ras quid est in huius fundamento tamquam materia.
aliud tamquam forma. Respondetur. quod non est aliud
ud tamquam materia et aliud tamquam forma sicut
est in aliis culis ratio est. quia istud est prima
natura. et ideo non possunt aliqua verba ad ei-
us essentiam pertinere. in quocumque autem sacro ob-
stinguitur materia et forma. signum visibile ob-
esse materia. verba vero forma. Ad quartum.
dicitur quod huius ambo sunt unum signum unum vel
ut corpus christi. Contra. Nota synonymi-
ma sunt alia et a nota. sunt etiam plura si-
gna non obstante quod ideo significet: quia
plures sunt ibi voces impositae ad significan-
dum. erga scilicet cum huius sunt alie et alie species si-
gnificantes: erit aliud et aliud sacm.
Dico ergo aliter quod sicut dictum est in pede quod
natura quod sunt sacm unum unitate integra-
tis non diuisibilitate. Ideo non concludit.

Ad secundum

sic proceditur et arguitur quod illa
non est forma perfecta consecratio-
nis eucharistie que ponitur in canone misse. per quod
hoc pronomen hoc autem demonstrat substantiam
panis. aut accidentia. et utroque modo est
propositio falsa. aut demonstrat corpus christi.
et tunc propositio non est effectiva sicut nec ista.
corpus meum est corpus meum. nulla. n. per
positio est effectiva vel operativa que vera ef-
feret: nulla posita actione vel operatione equi-
sicut si operatio ponat talis est ista. corpus
meum est corpus meum. Item istud pronomen
hoc demonstrat per instanti per quod pro-
fertur vel per alio. si per illo non est tunc cor-
pus christi. ergo tunc demonstrat panem vel
accidentia. Sed tunc propositio illa est falsa: quia nec
panis nec accidentia sunt corpus christi. Sed
omnino falsa non potest esse forma in sacro ve-
ritatis ergo et. Item in forma sacri tradi-
ta a christo non habet regulariter aliquid imponere
regulariter dico per interruptio aliquid modice

casuali. de qua dictū ē in diffinitōe baptis-
mi. sed hic regularit̃ iterponitur. hec
p̃iunctio. n. q̃ nō ē in forma tradita a xpo
sicut p̃z i euāgelij. **Itē** si hoc p̃nomē
ego signat p̃nam. p̃sonam ita meū pos-
sessionē. g̃ sicut dices ego de se loquitur
ita dices meū designat illud a se posside-
ri. g̃ sacerdos p̃ferēs meū. designat illō
esse suū. i. sacerdoti. **Item** de forma cō-
secratiois sanguis. arguit q̃ nō sit illa q̃
vrimur. quia illa n̄ iuenit tradita a xpo
q̃ null' euāgelista ponit illa vba. Itē
eq̃ pauca vba vidēt sufficē ad p̃secutionē
sanguis sic corpis. g̃ cū p̃sideratō corpis
p̃sistat in q̃tuor verbis. g̃ z sanguis. g̃ alia
sup̃sunt. **Ad** extra d̃ cele. mis. Lū
marthe. Et q̃ credimus ait. Inno' 3'. q̃
forma verboz sicut i canone scribūtur
z a xpo apli z ab ipsiis eoz acceperunt
successores. g̃ zc.

Respondeo. hic tria vi-
dēda sūt. p̃o
si eucharistie ē aliqua vna forma. 2o q̃
3o quid signat. **De** p̃mo p̃z ex solutōne
q̃ p̃cedētis. quia nulla verba sūt forma
eucharistie nec d̃ essētia eius. s̃z verba ali-
qua sūt forma p̃secratiois eucharistie. z
sic intelligēdo. quia sic p̃ponitur in. i. q̃
qd̃ sit forma p̃secratiois. **Dico** q̃ sic istō
sac̃m est vñū vnitate integritatē nō idī-
uissibilitatē. q̃z in se icludit duo signa p̃ti-
alia. q̃z p̃ signat duo p̃pria signata z p̃x-
ima. i. corpus z sanguinē. z remota. i. ci-
bationē z potū sp̃ualē: ita etiā ē vna cō-
secratio vnitate integritatē. z tñ due p̃sec-
riones p̃tiales. sicut. n. aliq̃ res ē vna: sic
ē vna eius iceptio. z sicut plures: sic p̃les
ei' inceptiones. z sic p̃secrare p̃les sic ei'
iceptō ē plures. **Est** ergo p̃secratō p̃les
p̃tiales p̃secrationes. tñ vna vnitate ite-
gritatis: z sic ē vna forma p̃secratiois vni-
tate integritatis. s̃z tñ p̃tines in se p̃les for-
mas p̃tiales. distinctio aut̃ formaz illa
rum p̃tialit̃ p̃z. q̃z vñ ē efficac̃ sine alia
q̃d̃ manifestū ē. alioqui. n. fideles corp'
adorantes añ p̃secrationem sanguinis

essent idolatre. quod falsū est.

De secundo dico.

quia verba p̃secrationis corporis sūt q̃-
tuor. i. istō p̃nomē hoc. z verbū ē. z in
apposito corpus meum. **Coniunctio** enī
nō est de eētia forme. sed fm̃ vñū doc-
torem ponit ad designandū ordinē cou-
secrationis sac̃i ad vsum sac̃i. q̃d̃ patz
ex verbis. Accipite hoc est. n. zc. q̃. d. q̃z
talis ē p̃secratio ideo vrimini p̃secrato.
sed alia rō potest assignari. i. q̃. n. ponit
ad p̃tinuandū ne illa verba que sūt de
forma p̃ferant sine p̃cedentib'. **Sed** h
ē dubiū. vtz p̃termittis verbis p̃cedēt-
bus p̃ ista sola quatuor verba p̃ficerz sa-
cerdos. **De** q̃ sic. q̃z ista sunt p̃cisa for-
ma. alia sūt p̃pter reuerentiā v̄l p̃pter
oionem p̃mittendā. **Sed** p̃ istō arguit
q̃z vba sac̃alia ex vi verboz p̃tē signifi-
care illud q̃d̃ efficitur ex vi sac̃i. **Sz** ex
vi p̃secratiois hui' efficit ibi eē uezz corp'
xpi. g̃ vba sufficiētia ex vi p̃pria d̃nt sig-
nare illud ibi p̃tineri. **Sed** hec verba. h'
ē corpus meū plata sine p̃cedentib' hoc
nō signat absolute. q̃z ly meū signat re-
ferri ad p̃sonā ipsius loquenti: q̃z lz minī
ster possit intēdere ut loquat in persona
xpi. nō tñ. p̃pter hoc signatū illoz vbo-
rum eēt q̃ ly meū demonstraret corp' xpi
s̃z corpus loquenti. sicut si ego inciperēz
loqui in p̃sona xpi: dicēdo sic. **Mea** do-
ctrina est ista. s̃z intenderē loq̃ in p̃sona
xpi: tñ ex vi verboz nō h̄i q̃ ista doctri-
na sit xpi sed illius q̃ loquit: sic angelus
qn̄ loquebat in p̃sona dei. Ego sū deus
abraam. z p̃ p̃ns non eēt p̃pōf alia fm̃
sensū p̃ quo fieret: tñ nō erat signatū p̃-
p̃rie hui' oionis q̃ ly ego supponeret p̃
p̃sona dei. **hoc etiā** p̃firmat p̃ Ambz.
de p̃se. di. 2. Panis ē in altari. **Sermo** i-
quit xpi creaturā mutat: z sequit. **Con-**
secratio quib' verbis sit attēdite que sūt
verba. Accipite z edite ex hoc oēs. hoc
ē corpus meū. vbi ip̃e videt p̃iungere illa
verba p̃cedētia. i. accipite tāq̃ verba cō-

Thomas m
p̃m̄ dī. d̄m̄
p̄. q̄m̄ p̄m̄
in p̄m̄ 2' arguit

Ad p̄m̄ d̄m̄ p̄m̄
m̄m̄ q̄m̄ p̄m̄
p̄m̄ in m̄m̄
p̄m̄ p̄m̄
p̄m̄ p̄m̄
p̄m̄ p̄m̄

secrationis. sed hoc nō ē intelligendum tanq̃ sint essentialit̃ p̃tinentia ad necessitate p̃secratōis: sed tanq̃ necessario p̃miserēda et n̄ solū illa sed alia plura p̃cedētia in canone. ex q̃bus ex vi sermonis h̄ri potest q̃ ista. hoc ē corpus meum: dicit̃ in p̃sona xp̃i: vñ non sine cā ecclesia ita cōnexit totum canonez misse. q̃ ab illo loco p̃municātes. vsq̃ ad illū locū post consecrationē. **S**upplīces te rogamus omnipotēs deus non ē aliqua oīo q̃ nō necessario p̃nectat cū p̃cedēte. vñ p̃ p̃iunctiōnē copulatiuā sicut hāc. q̃ oblatiō. et huiusmōi. vñ p̃ p̃nomē infinitū: vt quā oblatiōne tu deus. et qui p̃dicat̃ pateret̃ et post p̃secrationem. supra que p̃p̃tatio uel per relationē ut ibi. **S**imili mō **D**e isto articulo dicitur in generali s̄l̄ cum dubijs quid fuerit obseruandum **D**e uerbis autem p̃secratōis sanguis ē dubium magis. q̃ quātum ad diuō. **P**ri^m est q̃ forma quā vti^mur nullus euāgelistaz recitat. ideo non videt̃ ex euāgelio certa. **S**eci etia alia forma vtuntur d̄. **H**ic est sanguis x̄i. et per consequens forma nostra non ē p̃clsa **C**oⁿ non dubito q̃a forma n̄ra sit certa s̄m auctoritatem illam **I**nnocētiū. quia multa tradita sūt ecclesie ab apostolis que tamen nō sic scripta sūt in euāgelijs nec obstat de euāgelistis. quia intendebant narrare rem gestam non aut̃ tradere formam p̃secrandi **S**ed et de forma grecoz ecclesia nō dicit eos non p̃ficere. vñ dicunt aliq̃ q̃ forma eoz et forma nostra et quecūq̃ scripta i euāgelijs sufficiens est ad cōsecrationem. tamē in ecclesia romana est d̄ necessitate ministr̄i vti forma qua uti^mur. **S**ecundū dubiū est an ad formā quā vti^mur p̃tineāt omia verba a loco isto. **S**imili modo vsq̃ ibi. vnde et me^mores. **E**t p̃muniter tenetur q̃ ista. h̄o fa^cite in mea p̃memoratiōne non p̃tinent ad illā formā hoc modo quod p̃batur. quia non magis facit illud. **H**oc acite x̄i. ad sanguinem q̃ ad corpus. p̃ce-

cepit. n. christus ita fieri consecrationez corp̃is sicut sāguinis: q̃ si illud p̃tinet ad p̃secrationē sāguinis pari rōne et corp̃oris. et p̃ consequēs quando hostia leuat̃ adhuc non est ibi corpus xp̃i. et sic ē idola^{tr}ia quod nō ē dicendum **H**oc etia p̃. quia p̃ceptum de vsu p̃secrationis nō est de forma p̃secrationis. hoc ē p̃ceptū huius vt v̄ba ostendūt q̃ x̄i. **I**te p̃per ista v̄ba p̃tulit apostolis xp̃us potestatem p̃secrandi. h̄. n. ordinauit eos sacerdotes. **C**ollatio autem potestatis cōsecrandi nō fit p̃ v̄ba p̃tinentia ad p̃secutionem. quia verba consecrationis materiam respiciunt que p̃secratur vel terminum in quē consecratur. v̄ba autem potestatem p̃ferentia respiciunt potestatem quā p̃ferunt et illum cui confert̃.

Hoc ergo tanq̃ certo supposito nunqd̄ omia v̄ba vsq̃ illic. **H**oc facite. sūt d̄ forma p̃secrationis sanguinis: **D**icit̃ q̃ sic p̃mo de illis qui p̃ vobis x̄i. quia relin^{it} implicat aīes et est pars vnius toti^o oīoⁿis. **S**ilr̄ dicit̃ multo magis de illis noui^o et eterni testamenti. q̃ illud ē quedāz specificatio eius q̃d̄ p̃cedit cū dicit̃ sanguinis. **A**d vnam aut̃ formā vident̃ p̃tinerē omia que p̃tinet ad vnā oīonem q̃ tā illa noui^o x̄i. de quibus certum est q̃ p̃tinet ad vnā oīonem q̃ illa. q̃ p̃ vobis x̄i. que p̃pter implicatōnem p̃tinerē ad eandē oīonem vident̃: oia p̃tinebunt ad formam p̃secratōis sanguinis **S**ed iste rōnes nō p̃cludūt. q̃ possibile ē ali^q qua multa addi in oīone p̃secratiua q̃bus non exp̃ressis tota p̃secratō habere^t sicut xp̃us potuisset dixisse. h̄o est corp̃ meū assumptū de v̄gine et suspendendū in cruce. sicut dixit de sanguine. q̃ p̃ vobis fundet̃. et tūc licet v̄ba illa fuisset d̄icenda p̃pter deuotiōem. non tñ fuissent simplr̄ necessaria ad formam. lz ad eandē oīonem p̃tinerent. **M**ulto minus etiam valet illa p̃batio de illo. q̃ p̃ vobis. q̃ de illo noui^o et eterni. posset enī intelligi illa oīo in sensu compositionis ul

Quoniam de p̃secratiua
s̄m m̄p̄m̄ d̄ic̄
q̃. 2. p̃secratiua

oīul^otionis sic
Omia h̄o qui
in sensu cōpositi
den oīonem
s̄ito ita q̃ ante
vel p̃ ly qui in
n̄ sensu. s̄. oīul^o
s̄ianū ly qui p̃
ut testamēti in
iūmator in q̃
m̄q̃ q̃ ē p̃firm̄
De ist
oīo certitudinē
om̄s languis p̃
lud. languis m̄
quantiū vsq̃
solum est hoc
autēas nō h̄r̄
rare. q̃ videt̃
hoc p̃ imp̃ro
os̄ereti. q̃ ne
d̄ic̄ q̃ verba
quis cōsecrat
s̄alū est nō s̄
tūmo et p̃nia
nullus est q̃
dinatus q̃ s̄
cordat̄. et m̄
dinatus in s̄
liter oīul^osi
rendo sac̄m̄
verbis p̃clsa
q̃ nullus ab
erit cōsiliū
sac̄re q̃d̄ fa
ba canonis
re cōfict̄. n̄
valde p̃erit
p̃clsa illa v̄
sed s̄c̄m̄
p̃ferre sub
s̄m̄it ea el
fōne s̄c̄m̄
q̃ ad reuer
m̄o oīa y

diuisionis sic distinguit illud sophisma
 Omnis homo qui est alius a forte currit. Iam
 in sensu compositionis implicatio sit per eius
 dem orationis. et ita posset intelligi in pro-
 posito. ita quod ante illud quod non esset oratio perfecta
 vel per ly qui incipit oratio copulata precedere
 ti sensu. scilicet diuisionis. et exponeret per Pri-
 scianum ly qui per et ille. Consilium per illud no-
 ui testamenti. intelligitur ceterum secundum sanctos con-
 firmator in quo intelligitur implicatio. sanguinis
 in quo quod est confirmator noui et eterni testis etc.

De isto

articulo dico breuiter quod
 non est nobis traditum
 oratio certitudinaliter an ad formam consecra-
 tionis sanguis pertineant alia verba post il-
 lud. sanguis mei. vel an aliquod illorum se-
 quentium usque illud. hoc facite etc. Iam picu-
 losum est hoc asserere de quo sufficiens
 auctoritas non habetur. Non est autem periculosum igno-
 rare. quod videtur ignorancia inuincibilis. Ex
 hoc per improbationem cuiusdam dicti minus
 discreti. quod necesse est in quolibet sacro scire per-
 tineret quod verba sunt de forma ad hoc ut ali-
 quis consecraret sacramentum. Istud enim manifeste
 falsum est non solum in proposito. sed et in bap-
 tismo et penam et sacro ordinis. forte enim
 nullus est qui sciat per certo nec episcopus nec or-
 dinatus qui sint precise verba ordinationis in sa-
 cerdote. et tamen non est dicendum quod nullus est or-
 dinatus in sacerdote in ecclesia. Consimi-
 liter diuersi vtuntur diuersis verbis in conse-
 crando sacramentum penam. nec est certum de aliis
 verbis precis. qui sint illa. non tamen deo est
 quod nullus absoluat in ecclesia. Quare ergo
 erit consilium. Dico quod sacerdos intendens
 facere quod facit ecclesia legem distictae ver-
 ba canonis a principio usque ad finem ve-
 re conficit. nec est tutum alicui se reputare
 valde peritum de scia sua. et dicere volo vt
 precise istis verbis per consecrationem sanguis.
 sed securior est simplicitas. volo ista verba
 perferre sub ea intentione sub qua christus in-
 stituit ea esse. perferenda vt que ex christi in-
 stitute sunt de forma: dico ut de forma. et
 quod ad reuerentiam. ad reuerentiam. Sed quod si
 ante omnia verba. plata et tingeret mori sa-

cerdote: nunquid huiusmodi esset sanguis tan-
 quam consecratus. Dico hic sicut in quodam ca-
 su superius premissio. si quis sacerdos inci-
 peret sic loqui. Hoc est corpus meum non per
 dicens verba premissa totaliter quod in omni-
 talibus non est adorandum nisi sub conditione
 ne si vere consecratus est. Et nunquid iterum
 da sunt verba. dico quod non absolute. Sed
 nunquid sub conditione. dico quod hic non est
 talis necessitas sicut in baptismo. quod ibi quoniam
 dubitat de baptizatio dubitat de salu-
 te. Ideo non est ibi quoniam sub conditione ba-
 ptizare. Sed hic si probabiliter dubitat in
 altero istorum casuum an consecratio sit com-
 pleta nullum periculum salutis imminet si
 non iteretur. nec absolute nec sub conditione
 Quid ergo est ne illa materia semper seruanda. de
 co quod non. quod putrescat. sed sacerdos post
 communionem in sua missa per illam materiam
 recipere sub intentione condonata tali si
 istud est consecratus recipio ut consecra-
 tum. sed si non: non. sed ut tale de quo est in-
 certum: nec in hoc potest esse periculum
 quia ieiunus est ante perceptionem vini
 ablutionis. et si non est sanguis quod per-
 cipit non tamen facit irreuerentiam cor-
 pori et sanguini iam perceptis. quod mox
 post sanguinem iam perceptum statim
 in altari percipimus purum vinum. De
 tertio articulo dicitur quod sacerdos pro-
 fert illa verba quasi materialiter. quia
 recitat ea sicut a christo dicta. ut patet per
 litteram precedentem in canone. christus
 autem quando illa dixit non transub-
 stantiauit panem in corpus suum. quod
 probatur ex verbis illius canonis. quia
 ibi premititur. benedixit. unde dicitur
 quod per illam benedictionem precedentes
 consecrauit. non per ista verba. Hoc est
 corpus meum. cui concordat immo. de
 officio misse. parte. 3. c. 6. et 14. Sed con-
 tra. Aut christus perfecit sine verbis. quod non est
 probabile. aut cum verbis. et tunc aut cum istis
 aut cum alijs. non cum alijs a predictis. quod non
 est probabile quod alia forma utatur actor et
 ministri quibus committitur forma. si eisdem
 b 2

Godofridus p. r. d. o.
 in articulo. quia per
 immo. et non. et immo
 per arch.

*¶ Et ad id quod in primo
distinguitur quod
per actum et non
per rem quod est verum*

remanet difficultas de signe illi^o o^oonis
ultimo plato a christo: Itē xpus mō si
eēt viator posset pferre ista vba et p^ofice
et remanēt eadē difficultas sic p^ous. **Alia**
est opio q^o sic nomē signat sine tpe. et iō
p^ot supponē p supposito cuiuscūq^o t^opis
nec p^ot restringi a tpe p^osignato p verbuz
signas p^opositionē. q^o illud ē instās s^o in
tellectū v^ol sensū et nihil p^otrahit p distās
sic nec p^obit h^o hō cū dī hō ē albus. l^o cō-
trahat h^o. hō albus currit. ita p^onomen
cū ponat loco nois p^op^oij et significet si-
ne tpe. p^ot signare seu demonstrare sine tē-
pore. q^o h^o signat et demonstrat p oī tpe.
et sic h^o p^onomē hoc p^ot demonstrare sub
dijunctōe. illud q^o nūc p^otinēt sub illis
spēbus vel p^oximo p^otimebit. ut sit demō-
stratio ad intellectū et q^o demonstratur
in recto et ad sensū alicui^o q^o demonstratur
in obliq^o. et illud in recto sit aliqd nūc p^o-
sens vel q^o in p^oxio erit p^ons ad sensū s^o
istis spēb^o. et illa dijunctiva vera est. q^o al-
tera p^os ē vera. et h^o ad intellectū q^o n. s. affi-
nit v^oius diuina i ultimo instāti. platōis
opans ad illud q^o signat. **Contra** istud.
l^o n^o opteat q^o h^o p^onomē hoc demonstrat
aliqd p^o demiato tpe. tū sic ipe arguit:
significa^o o^ois p^ostituit ex significato p^o-
tū. et p^otes signat q^o n. p^oferunt. Itō fin eū
et necē ē dicē q^o hoc p^onomē q^o n. p^oferit il-
lud signat q^o tūc demonstrat. tūc aut nō
videt posse demonstrare aliqd q^o n ē tūc
p^otenū s^o illis spēb^o. q^o sic posset dici q^o
h^o ignis ē aq^o vel h^o corp^o ē aq^o loquēdo d
igne statū p^ouertēdo in aquā et faciendo
talē demonstratōnē ad sensū i obliq^o et ad
intellectū i recto. et h^o demonstrādo corp^o
q^o nūc est vel in p^oximo erit. s^o n^o v^o rō-
nale dicē de aere statū corrūpendo q^o h^o
corp^o ē ignis. hec enī simplr ē vera. hoc
corp^o ē aer. et de eodē nō dicunt fil ignis
et aer. **Itē** si tūc signat p^otes o^oonis q^o n. p^o-
ferunt. et ex signat eaz. hoc mō acceptū
est signatū totius o^oonis fin q^o acceptū
o^oz dicē q^o ly est. q^o n. p^oferit ponat signatūz
suū p^o p^onti q^o signat. sūm aut p^o illa p^ote

dijunctōis n^o accipit p aliq^o eodē tpe cū
illo q^o ipoztat p copulā. s^o tota signatio
illi^o o^ois n^o referat ad aliqd idē vel ad in-
stans. **Itē** dijunctiva nō ponit alteraz
p^ote determinate. s^o ē ibi fallacia p^ontis. s^o li
h^o stat sic dijunctive n^o determinate p^ont re-
spectu p^odicati v^onā p^ote. s. h^o q^o in p^oxio
erit s^o istis spēb^o. sic neq^o alterā. s. q^o n^o
est sub istis spēbus. et nō efficit p^o istā o^oo
nem etiā fin eos nisi ut ipa ē vera. s^o per
istā nō magis efficit q^o illud q^o statim
erit sub istis speciebus sit corpus xpi: q^o
illud quod nunc est sub istis.

Aliter ergo potest

dici. et sit p^olo p^oma. q^o p^oceptus q^o causat
p o^oonem. platā nō h^o p^o cā nisi in vltio
instanti. platōis o^oonis. q^o p^obat. q^o nō
h^o p^oceptus o^oium p^orium o^oonis aū illud
instans. p^ocept^o enī totū o^oonis nō hat^o
tur line p^oceptū o^oim p^oriū. **Hoc** p^osi mas
p^o sile. q^o p^oceptus format p^o dictionē nō
habet aū instās vltimū. platōis illi^o dī-
ctionis. s^o a fili de o^oone. et rō silitudinis
ē. q^o sic p^otes dictionis nō signat p^oceptūz
simplicē quē dictio signat. ita dictio nō
signat p^oceptū aliq^o p^oplexū quē signat
tota o^oo. **Sed** o^oa est. q^o p^os o^oonis ali-
quē p^oceptum simplicē signat. s^o ad p^opo-
sitū nō est ista o^oa. q^o v^oirobiq^o totus cō-
ceptus nō h^o nisi in fine o^oium dictionum
platāz. **Si** obiciat. s^o o^oo cāt p^oceptū q^o n^o
nō est. q^o q^o n^o cōplere. platā est o^oo. nihil
o^oonis est. **R^o** p^oz q^o a^o nō cogit. q^o idē
posset argui de p^oceptu ipoztato p^o dictio-
nē. iō dico q^o cū p^oceptus fiat in instanti
in intellectu post platōnē o^oios v^ol dicti-
onis nō sit p^o illā. q^o illa nō est. sic arguit
sed in fine platōis cuiuscūq^o dictionis
p^o aliqd causatū in fantasia a dictione duz
fuit in platōe: intellect^o causat in se con-
ceptū aliq^o dictionis vel ad p^opo^o mag^o
per aliqua derelicta a singulis dictionib^o
dum proferebantur: intellectus in vltio
instanti per collationem suaz causat in-
tellectum vel conceptum totius. **Ad**co

aut dixi de pceptu qui causat p oionem
qz secus pot esse d pceptu illo signato q
no causat p eam. vtpote pceptus qui est
apud loquentē quē. s. intēdit p oionem
expmēre. Et si arguit ptra istā pclusiōez
qz signatū totius oionis p sūtit ex signa
tis ptium. 7 ptes signat qn pferunt. R^o
signatio illa nō est nō formalis causandi
illū pceptū in audiente. sed est quedam
dispo pambula ad quā collationē intel
lectus sequit causatio totius pceptus ex
pceptibus p ptes cātis. **C^o** pclo est ista.
q nō o3 in eodē instanti vel in eodē tpe
causari pceptū in audiente p oionēz pla
tam 7 veritatē illū pceptus intelligi siue
vniōnē extremoz. nam si dicā. deus cre
auit mundū. pceptus istius oionis cau
satur in vltimo instanti. tñ veritas ista
seu vniō illoz extremoz intellr p p^o in
stanti tps. nō est q idē dicē in quo instā
ti concipiat oio. 7 p quo. qz cōcipit i vl
timo cōplete oionis. 7 pcpit p illo p q
extrema denotant vniri in intellectu siue
extra in re. **C^o** pclusio est ista. q p illo
instanti denotant extrema vniri. 7 p cō
sequēs q est veritas in oione. qd signat
p verbū copulans extrema. qz nihil ali
ud est in ppōne qd significet tps ad qd
oporteat ex intellectu ppōnis vniōnem
extremoz referri. **C^o** pclo est. Verbu3
cuiuscūq3 temporis pot psignare tps vl
instans. p3. alioquin nō posset expmī cō
ceptus de vniōe extremoz. p sentia: pte
rita 7 futura. Si vero nō posset psigna
re instans pteritū si verbū est pteritum
psens si est verbū psens. futurū si est ver
bum futurū. nulla ppō esset vera i qua
expmēret vniō extremoz que nō potest
esse nisi in instanti. vtpote nec ista. aia
fuit creata. nec ista aia creat. nec ista: aia
creabit. essent vere. Si etiā nō posset cō
signare temp^o psens si est verbū psens. 7
temp^o pteritū si est verbū pteritū. 7 tps
futurū si est verbū futurū. nulla ppō eēt
vera cuius extrema nō pnt vniri nisi p
tempore. 7 tūc nec ista esset vera. celum

mouebat. nec esset ista vera celū mouet
nec ista. celū mouebit. **Iuxta** istā pclōnē
dico q verbū psignare instans vel tpus
pprie dictū siue loquēdo de verbo pnti
siue pterito siue futuro ptnet ad multi
plicitatē tertij modi equocationis. q est
fm diuersa psignata dictōnis idē signā
tis. nō aut copulatio extremoz p instā
ti. vel p tpe sunt cause veritatis talis p
positionis. qz nullus modus est q inclu
dat indifferent in istis duobus. 7 ita o3
hīc vniū cōmune quādo sunt cause veri
tatis in psignatis sicut i signatis. **C^o** cō
clusio fm vniū modū dicendi est q ver
bum si est psens 7 consignat instans sig
nat instans cōplete. platōis totius oio
nis. qz p eodē tpe intellr ipa vniō 7 cō
ceptus extremoz seu totius oionis. 7 to
tus pceptus intellr p vltimo instanti. si
aut est verbū psens 7 psignat tpus: con
signat tpus sue platōis vel totū vel ptē
7 fm hoc si in vltimo instanti platōis
verbi fieret generatio ignis: hec eēt vera
ignis generat. hec aut sūlr. celū mouetur
vel ego curro. si in toto tpe platōis isti
vel in aliqua pte saltē maiori vniuntur
extrema. 7 fm hoc ista nunq erit vera.
ego bibo vel ego dormio. nec hī. qz nō
pnt esse vere ut psignant instantiā. quia
actus ille nō pot esse in instanti nec p to
to tpe. platōis oionis. nec p pte illius
vniunt extrema. 7 iō ppositio illa semp
falsa est. **Cōm** istā ponref sexta pclo.
q in ppositione de pnti vbi verbū sig
nat instans psens: signata oium ptium
oionis debent itelligi p vltimo instanti
hoc pbatur ex pcedenti. qz fm pñm p^o
pyar. esse signat ppositionē quā sine cō
positis nō est itelligere. q si copula copu
lasset p vltimo instanti p illo necesse ē
itelligi signata oium ptium. **Et** ex h^o
ad ppositū ē septima pclo. q cū h^o ver
bū est nō significet tempus sed instās. qz
vniō istoz extremoz p^o ē p vtutē infi
nitā. 7 p pñs in instāti seqtur q oēs ptes
istius oiois 7 signata eaz debēt itelligi

signatū referat ad aliud pñs: nō videt
ex vi sermonis q̄ copulet p aliquo in-
stanti nisi p aliquo instanti prolationis
ipsius verbi pñtis. nec illa probatio que
ibi ponit cogit. qz rñ intellect⁹ toti⁹ oīo-
nis nō fiat p eam nisi in vltimo instanti
sicut expositū ē in p^o p̄clōne. tñ nō sit cō-
ceptus vnionis extremoz tñ p illo in-
stanti sicut p3 ex 2° p̄clōne. **H**oc etiam
p3. qz in p̄pōnibus de p̄terito 7 de futu-
ro p̄t verbū copulare p quocūq; instā-
ti p̄terito vel futuro q̄tūcūq; distante
ab oīone. 7 tamen ibi intellectus totius
oīonis nō habet nisi in instanti cōplete
oīonis. sicut nec intellectus oīonis vlti-
p̄positōnis de pñti. nec vlti intellect⁹ alicu-
ius cōplexi. **P**er hoc etiā pōt destrui il-
lud quod sequit ad istā demonstratiōē
huius pñomis hoc. Nam si illō deberz
intelligi p tpe vel instanti p quo est cō-
positio. 7 cōpositio nō intellr p vltimo
instanti. plationis totius oīonis. sed p
instanti prolationis huius verbi est: seq-
tur q̄ demonstratio pro eodem intelligit
Est autē 7 alia difficultas contra p̄dicta
7 specialiter de illa demonstratiōe. naz
p̄nōtiam demonstratiū quādo proferit
signat quod demonstrat. 7 signat illud
quod tunc est demonstrabile: sed tunc ni-
hil est ibi demonstrabile ad sensū nisi ac-
cidentia. nec ad intellectuz ut videt nisi
quod subest accidentib⁹. **N**otest ergo di-
ci aliquantulū aliter. q̄ de virtute fmo-
nis nō habet q̄ cōceptus p̄positionis d̄
p̄terito siue vnio extremoz intelligatur
p̄cise pro vltimo instanti totius oīonis
sed si intelligit pro instanti: magis debet
intelligi pro instanti cōplete prolationis
ipsius verbi. p̄tes etiā quādo proferūt
signant. rñ natura signatiōnis earū ē tal-
q̄ non extendit se nisi ad aliqd qd est p̄-
sens quādo signat: oportet illud signatū
esse p̄sens quādo p̄tes proferūt. verū tñ
bene possibile est aliquē determinare se
ad exprimendū aliquē p̄ceptū cōplexuz
p instanti. 7 p̄ceptus oīum p̄tium illius

p̄ceptus accipi p illo eodē instanti vltio
plationis. hoc enī modo disputātes de
termināt se ad p̄ferendū intellect⁹ suos
in suis responsionib⁹ ad idē instans. ali-
oquin nunq̄ rñdens pōt redargui quā-
tūcūq; p̄cederet p̄tradicctoria. Et si qui-
dem alteri velit exp̄mere p̄ceptū suuz p
oīonem de pñti nō causabit in eo p̄cep-
tum de virtute sermonis p vltimo in-
stanti prolationis. sed pōt sibi exp̄mē aut
exponere q̄ p illo instanti p̄ferat. 7 tūc
ex tali expositiōe nō ex virtute fmonis
p̄ciperet illā vnionē extremoz pro illo
instanti. **S**ed si ipemet p̄ferens itendē
p suā p̄pōem aliqd causare. sicut etiam
posset intendere exp̄mere p̄ceptū suum
p vltimo instanti. ita posset intendē cā-
re illū effectū p illo instanti. si etiam ad
plationē oīois istius intēdentis aliquē
p̄ceptum 7 omnes eius p̄tes accipi p ali-
quo instanti aliquis alius videns inten-
tionē eius veller aliqd causare. posset cā-
re p vltimo instāti pro quo intēdit ille
omnia signare. **A**t hoc mō licet n̄ sit ma-
nifestū de vtute fmonis illud qd dictū ē
pus in quita p̄clōne 7 ceteris sequētib⁹
de vltimo instanti. plationis. tñ manife-
stū est illa posse intelligi q̄tum ad inten-
tionē exp̄mentis 7 in se. 7 inq̄tum ē mī-
nister dei. qui videns intentionē suā p̄t
illi oīoni assistē ad agenduz eo modo q̄
ipsa fm intentionē p̄ferentis significat.
Sed sine illa via teneatur q̄ de vi fmo-
nis tota o^o d3 referri ad vltimū instans
fmonis vel plationis. siue ista q̄ h̄ n̄ sit
ex virtute fmonis. sed ex determinatiōe
p̄ferentis: 7 h̄ n̄ tñ in se sed in ordie ad
p̄ncipale agēs assistēs ad agēdū. 7 si sal-
uet vno mō vlt alio q̄ ista p̄pō ē vā. i. f3
octauā p̄clōez 7 ceteras q̄ sequunt a qd^o
n̄ discordo remāet difficultas cōis vtri-
qz mō quō ista p̄pō ē vā p vltio instāti
nā f3 vtrāqz vā rñ sit vā p vltio instāti
n̄ tñ pus nāl r q̄ p̄uersio sit p̄pleta. quia
prius nāl r oīō ē esse q̄ oīō sit vera. in eo
enī q̄ res est vel non est: est oīō vera vel
b 4

falsa ex p̄dicamentū. Nō g̃ ista v̄itas p̄ce
dit naturalit̄ p̄uersionē. s̄z sequit̄: 7 p̄ cō
sequēs ista oīo ut vera nō ē p̄uersiua.
Propter h̄o dīco q̄ tota illa disputatio
in. s̄z. p̄clonibus 7 eaz. p̄batōib⁹ v̄l ip̄ro
bationibus subtil̄ est 7 logica de verita
te h̄o p̄pōnis saluāda: sed theologo suffi
cit q̄ ista oīo ut ē tale signū sensibile in
stitutum a deo est instm̄ dei ad p̄secrati
onē illā que sequit̄ i vltimo instanti. ita
q̄ deus assistit sibi tanq̄ cuidā dispōni
p̄uie efficacī ut ea p̄pleta causet talem
effectū inuisibilē: nō aut̄ ip̄a veritas p̄ce
dit ut talis dispō actionem dei: q̄ est ut
signū sensibile in fieri. 7 p̄ p̄ns in t̄pe nō
intelligitur h̄ic suā p̄p̄ia veritatē. quā
do etiā h̄z eam illa veritas sequit̄ ordie
nature actionē dei. Breuiter g̃ diceret
theologus q̄ q̄litercūq̄ logic⁹ saluet istā
p̄pōnem eē verā: saltē nō est oīo sacralis
ut vera. s̄z ut tale signū sensibile p̄cedēs
forte t̄pe 7 ad minus nālīter suam veri
tatem sicut dispō p̄tina in tempore p̄
cedit vltimū instans 7 p̄ditionē cuiuscū
q̄ in vltimo instāti. cā etiā p̄cedit con
ditionē causati. Et si queras tūc qual
aut ut vera aut ut falsa ē p̄pō p̄uersiua
Dico q̄ neq̄ sic neq̄ sic sed t̄m ut ē p̄
positio neutra 7 p̄rior naturalit̄: 7 forte
t̄pe sua veritate. ista aut̄ p̄positas p̄bat
sic: q̄ oē fundamentū pus ē naturalit̄ re
latione sua acc̄ntali. p̄positio aut̄ seu cō
ceptus ē fundamentū respectu veritatis
q̄ est relatō acc̄ntalis q̄ p̄t̄ inē 7 nō in
esse. sic p̄t̄ eē cōfōrmis 7 disfōrmis rei.
forte. n. sed ēte vā est oīo que dicit̄ forte
sedere: ut d̄f in p̄dicamentū. g̃ p̄or ē nālī
ceptus oīonis ut i se talis q̄ ut v̄tus. ad
huc etiā p̄or duratōe est ip̄a oīo ut va
riabilis 7 i fieri q̄ p̄cept⁹ eius cātus p̄ eā
eo mō q̄ temp⁹ d̄f eē pus suo vltimo in
stanti terminatē. Quid etiā d̄ p̄positate nā
li p̄ceptus ad veritatē p̄z manifeste in ad
discēte. pus. n. aliq̄ p̄o nō demonstrata
p̄cipit a discipulo 7 tūc quidē ut neutra
7 t̄m totus p̄ se eius p̄cept⁹ p̄cipit v̄l p̄ci

pitur. 2.° demonstratōe ad ipsā applicata
p̄cipitur ut vā 7 istud p̄z evidēt. q̄z pos
set deus instituissē aliquā oīoēz nō signi
ficatiuā ad cuius p̄lationē a ministro ip
se assisteret ad cāndū effectū in fine pla
tionis. g̃ q̄litercūq̄ sit d̄ illa disputatō
ne logica q̄lit̄ ista p̄positio ē vera: hoc ē
tenendū p̄ certo q̄ ip̄a ut signū vocale
7 in fieri. extra est signū efficac⁹ respectu
p̄secrationis q̄z dispō p̄uie cui deus ex
pacto assistit ad cāndū effectū efficacī i
terminio. siue ip̄a p̄pō significet talē effec
tū qd̄ vez ē in p̄posito 7 p̄gruū 7 h̄o nu
de. s̄. nec ut vā nec ut falsa. s̄. inquātū est
dispositio siue signat illud ut p̄positio
vera 7 hoc v̄l p̄ tūc q̄n est dispō v̄l p̄ i
stanti illo p̄ q̄ cābitur illud ad qd̄ ē dis
positio. 7 h̄o l̄ p̄ius naturalit̄ q̄ in illo i
stanti causet ille effectus v̄l posteri⁹ nālī
ter. Posset quidē h̄o aliter distingui. s̄.
q̄ i vltimo instāti p̄lationis p̄mo fm̄ or
dinem nature ē p̄ceptus p̄pōnis ut neu
ter. 2.° ad illū sequit̄ opatio oīna causās
illud qd̄ ō designat. 3.° sequit̄ v̄itas h̄o cō
ceptus. 7 sic nō t̄m oīo ut vocalit̄ 7 p̄ri
plata p̄or ē veritate: s̄z etiā ut h̄us suuz
conceptū p̄p̄iū s̄z nō ut vez. s̄z istd̄ iplī
cat quedā p̄tinetia ad illā disputatōnē
logicā d̄ veritate p̄pōnis v̄l de p̄ceptu
p̄positōis p̄ vltimo instāti 7 n̄hil neca
riū facit ad istā oīoem ut est sacralis: q̄z
ille p̄ceptus d̄ ponit̄ h̄fi p̄ istam i vltio i
stanti nullo mō est instm̄ dei ad illā ac
tionēz dei que ponit̄ sequit̄ in sc̄do instā
ti nature. q̄z deus ad opationē suā non
vrit̄ aliq̄ sacrali nisi sensibili. Sic ergo
breuiter sufficiat ministro nō disputātū tē
p̄ quo intelligit̄ oīo intēdere p̄ferre istā
oīonem eo mō q̄ x̄ps instituit̄ eā p̄feren
dam. 7 sic h̄fi intētio debita 7 instm̄ de
bitū. s̄. illa oīo. plata cui instro a t̄li agē
te adhibito deus assistit ad cāndū in ul
timo instāti talē effectū. Et ista p̄z de
intellectu forme p̄secrationis sup̄ v̄inu
q̄ta oīo similis posset eē disputatio lo
gica 7 certitudo theologica. Quid h̄ic

Deumatio d̄cto
p̄p̄ositionis

ponitur calix b
guis i ratione p
ratione potus n
tale ponit in r
quia corpus p̄u
aut h̄z rōnem cū

Ad prui

mentū p̄z. q̄ ly i
cū nō pane nec
p̄ instanti p̄pleta
ex v̄ute sermōis
ex inc̄tione p̄fer
ē eadem illi corp
p̄z ex p̄clonē. s̄z
tio posset eē pu
ita: signis ē ignis
ignem facit quā
sic de igne eē ign
ponitur ad faciē
verit̄is ne singla
d̄iſtincta statim
q̄ ly meū oīz q̄
tenet referri ad
ē n̄lī fiat p̄ius
sona p̄ferunt h̄
p̄p̄a dixit mea t̄
ntate ista p̄pō
referretur ad x̄p̄m
missa locutōe
mea doctrina 7
p̄secratiōis sang

6 E
v̄t̄
a nō

post emā d̄f
charitiam
rit̄ omni mādū
ḡ anq̄ p̄uenire
mē c̄t̄n̄guere
moderate de s̄
redarguit eos
d̄urit̄ alter aū
sc̄ol. 2. Siqui
iquit̄iones j

ponitur calix h^o ideo fit: q² psecrat san-
guis i ratione potus. liquor aut^o nō h³
rationē potus nisi ut in vase. nihil autē
tale ponit in rōne ul^o psecratōne corpis.
quia corpus pficitur vt cibus. solidum
aut^o h³ rōnem cibi: l³ nō sit i vase.

Ad primum argu

mentū p³. q² ly hoc demonstrat singulare
ent^o nō panē nec accntia. q² demonstrat
p instanti pplete platōis oionis. 7 h^o l^o
ex v^ote sermōis fm qntā pclone. vel
ex intēione pferent^o f³ aliā viā. nec ista
ē eadem illi corpus meū ē corp^o meū. sic
p³ ex pclone. l³ a. 7 hoc p³: q² ista pposi-
tio posset eē puerfua h^o est ignis. nō tñ
ista: ignis ē ignis. q² qd facit hoc ens eē
ignem facit quādam puerfionē. nō tam
sic de igne eē ignem. **Ad 2^m p³.** q² ly n.
ponitur ad faciendū p^otinuatōez in illis
verbis ne singla verba ibi possent quasi
diliūcta statim pferri. **Ad 3^m pcedo.**
q² ly meū o³ q² ex v^ote sermōis deno-
tetur referri ad psonam xpi hoc aut^o nō
ē nisi fiat p^oius mentio de xpo. in cui^o p
sona pferunt hec uerba sicut si dicerem
xps dixit mea doctrina nō ē mea. de uer-
itate isti^o p^opnis signaretur q² ly mea.
refertur ad xpm. nō aut^o sic si q² nō pre-
missa locutōe de christo statim diceret
mea doctrina ē. **Ad duo ar^o 3° formā**
psecratōis sanguis p³ i corpe qōnis.

Tertio qritur.

Tertio hoc sacm possit recipi
a nō ieiunis. v^o q² sic: q² xps
post cenā discipulis suis prās dedit eu-
charistiam. **Item. i. cor. xi.** Si q² esu-
rit domi māduca. vbi v^o apls innuere
q² añq² puenirent ad eccliam deberēt fa-
mē extinguere in domib^o suis: ne ibi in-
moderate de spēbus illis fumerent vñd
redarguit eos ibidē dicens. Unus q² jez
esurit alter aut^o ebrūus est. **Q^otra de cō-**
se. ol. 2. **Siquidē.** 7 sumitur ab aug^o. ad
iquisitiones **Januarij.** Placuit spiritui

sancto ut in honore tanti sacri p^ous i os
christiani domicū corp^o intraret q² ali^o
cibi. ideo mos ille vbiq² seruaf.

Respondeo. Aliquis pōt
pcipere hoc
sacramentū 7 nō sacraliter. aliq² sacm
7 sacraliter sed non spūaliter. aliq² 7 sa-
cramentū 7 sacraliter 7 spūaliter. aliq²
tñ spūaliter 7 nō sacramentaliter. **P^o**
mo mō recipit q²cunq² recipit hostiā cō-
secratam. quia ibi est vere sacm. 7 tam
nō recipit eam ut psecratā s³ oio nō dis-
cernens eam ab cōi cibo. Talis fm apl³
i. cor. xi. Iudiciū sibi māducat 7 bibit:
nō diiudicans corpus domini. i. nō dis-
cernens a cōibus cibis. 7 hoc pōt esse v^o
ex infidelitate sicut paganus si daret si-
bi p^omunio. vel ex p^oteptu stāte etiam fid^o
sicut i malo xpiano. **Q^o mō** recipit ille
qui nō tñ recipit sacm: s³ recipit illud
vt sacm credens ibi esse corp^o xpi. 7 se
recipere cōionē corpis christi sic i ecclia
consuevit fieri talis p^omunio. s³ si ē i pec-
cato mortali nō p^oritus nō recipit spūa-
liter quia nō recipit effectū spūalem ad
quē ordinatur h^o susceptio: qui est anie
nutritio spūalis p grām datā a xpo.

Sed 3° mō recipit bon^o fidelis sine pctō
mortali fm possibilitatē suā. q² dilige-
ter consciam examinauit. 7 talis v^o nu-
tritur 7 xpo cibo spūali vnitur 7 incor-
patur fm aug. Crede 7 manducabis me
nō me puerfēs in te sed tu conuerteris in
me. hoc enī interest inī cibū corpalem 7
spūalē. quia cibus corpals puerfitur in
nutriendū. sed in nutritōe spūali cibā^o
conuertitur in cibū. **Q^o modo** recipit
spūaliter non sacraliter. i. qñ bonus hō
est fm posse suū bñ 7 deuote parat^o: tñ
ppter reuerentiā abstinet v^o p^opt aliqua
infirmitatē. v^o forte quia non pōt habē
ministrū cui conuenit illud aug. Crede
7 māducasti 7 talis spūaliter nutrit.

Ad p^omo dico. q² p^omis duobus modis
sine tertio pōt recipi a non ieiunis. Sed
de tertio mō. i. de possi nō absolute sed

licite et utiliter habet questio difficultatem. Distinguo ergo de ieiunio nature et ecclesie ieiunium ecclesie non soluitur nisi per aliquam refectionem extraordinariam propter mores ecclesie. unde per spiritum sumptionem vel medicinalium vel per potum saltem post prandium non soluitur ieiunium ecclesie. Sed ieiunium nature est carentia cibi suscepti in stomacho vel in via ad stomachum ita quod intret stomachum in illa die a principio scilicet huius diei a quo dicitur aliquis ieiunus.

Similiter distingo de debere vel licere. aut intelligit regulariter vel in casu aliquo particulari. dico ergo quod regulariter ordo ad preceptionem spiritalem et sacramentalem suscipiendam esse ieiunium simpliciter. id est ieiunio nature: nec istud est aliqua causa principalis nisi institutio diuina quam vel Christus discipulis dedit vel per ipsos promulgauit: vel eis institutum reliquit. et quidem rationalis est institutio propter reuerentiam sacri quam minor est regulariter in pranso quam ieiuno. et etiam ut primo gratetur cibis spiritualis quam corporalis.

Si autem intelligitur in casu. dico quod aliquis potest esse casus in quo quasi generaliter licet accedere non ieiunium. ut in infirmitate graui quam timet periculum mortis imminenti. tunc enim esset periculum ne gare infirmo licet pranso poscente sacramentum cum sit viaticum et ideo dandum est ei qui perficitur ex hoc mundo ut per ipsum ducat ad imminutum.

Alius casus specialis est. puta in aliqua regione celebratur coeter in vino albo. minister parat calicem sacerdoti et ex aliqua negligentia per vinum ponit aquam. sacerdos non aduertens sed supponens ministrum bene fecisse preedit dicendo verba et alia faciendo usque ad preceptionem. percipiens vero liquor de calice auertit eam aquam. videtur quod ipse non posset illo die percipere sanguinem. si oportet ieiunium esse suscipientem. Dico ergo in isto casu tenetur consecrare sanguinem de nouo. et consecratum percipere. quod probatur. quia quando sunt duo precepta ordinata: preceptum superioris magis ligat nunc autem preceptum Christi et ecclesie et ex ip-

sa ratione sacri est quod sacramentum quando perficitur percipitur integrum quoniam sacramentum est in se quoddam integrum ex duobus. id est ista etiam integritate seruanda est obstricta obligatio ecclesie de precepto. id est. 2. **Comprimus** ut sacra integra percipiantur: aut ab integris arceant loquitur de sacerdotibus perficientibus et postea non communicantibus et subditur ratio: quia diuisione eiusdem sacramenti sine grandi sacrilegio non potest peruenire. ergo quocumque precepto alie ecclesie posito et maxime quod non respicit ipsam propriam et essentiali rationem sacramenti necario tenetur semper omnis celebrans ad istam integritatem seruandam. ergo quod iam precepit aquam simpliciter tenetur ad illud complendum quod permittit. scilicet ad consecrandum integre sacramentum. et tunc ultra si tenet consecrare sanguinem tenet eundem consecratum summe. unde habetur de precepto. id est. 2. **Relatum** est quod hi qui sacrificantes non edunt: rei sunt omnes sacramenti. et sequitur quod talis a comunione vno anno repulsum se nouerit. ergo omnibus modis tenendum est ut quotienscumque sacerdos corpus et sanguinem immolat: toties preceptionis corporis et sanguinis participem se prebeat. **Iste ergo necario tenet ex institutione Christi et propter integritatem sacramenti conficere sanguinem: et ex strictissimo precepto ecclesie sub pena repulse vno anno tenetur consecratum percipere.** **At** si obferat. **3.** te non est ieiunus ergo peccat mortaliter. vel ergo non ordo conficere ne percipiat. vel si ordo eum conficere et perficere ordo quod peccet in preceptum ecclesie. et tunc est plexus quod non est dicendum ob aliquo ex preceptis dei et ecclesie.

Ad. ecclesia non ita stricte precepit suscipiendam esse ieiunium prohibendo non ieiunium suscipi: sic prohibet diuisionem sacri. immo ipsa diuisione prohibet a Christo ex prima institutione sacri. nec etiam ita stricte prohibet non ieiunium percipere sic precipit consecrante percipere. ergo ex vna parte habet iste preceptum Christi ad sic consecrandum. et post consecrationem strictissimum preceptum ecclesie ob percipiendo

Non in casu qui
impertinet regimine
et vniu et q. i. i. i.

et alia parte no
desse leu. opati
natur quod suscipi
et sacramentum n
et repellitur a
hic simpliciter n
re in isto casu ac
quo precepta tu v
ecclesie fortius et n
cedit in tali casu
et iste plexus. q
supponit et precep
facit et si non ser
mittendo aut
stricte non pecc
isto casu non ten
lunt ligare ad h
magis ad op
fate quod ieiunium
cessaria in sacer
parascenceus pte
tur cum vino n
die calix non e
vinum citius e
particula que
ne ecclesie sacer
non ieiunus. **Ad.**
eris si populus
sanguinem. **Ad.**
ligetur et scand
leg non dant. n
et necessarii. et
bonum si certi
cerdos habet bon
si sciret causam
tali scandalo a
io. ob phariseis
oues cocorum
non plantam
deri quod satis b
caute fiat. nam
quali per vino
fuso vino et a
quia non tota
posita poterit
et satis in bea

ex alia parte non habz nisi pceptum ec-
clesie leue ppatue d ieiunio. nō. n. ibi po-
nitur q̄ suscipiēs nō ieiunus sit re^o dñi-
ci sacramēti. neq̄ q̄ ibi sit sacrilegiū. ne-
q̄ repellitur a p̄munionē p annum sic
hic. simplici. n. ecclia nō intēdebat liga-
re in isto casu ad ieiū. immo cum alia
duo pcepta tū virtute xpī tum virtute
ecclie fortius et magis obliget: potius in-
tēdit in tali casu obligari ad illa. Non ē
ḡ iste pplexus. quia seruando pceptum
supioris et pceptum strictius ecclie bene-
facit et si non seruaret peccaret mortali
mittendo autē aliud pceptū minus
strictum nō peccat nouo peccato. quia i
isto casu nō tenetur seruare nec ecclia vo-
luit ligare ad hoc pceptū in hoc casu:
sz magis ad oppositum. **P**z etiā mani-
feste q̄ ieiunium non ē conditio ita ne-
cessaria in sacerdote p̄cipiēte. quia i oīe
parasceues p̄cula posita in calice p̄cipi-
tur cum vino non consecrato. quia illo
oīe calix non consecratur. r̄visibile ē q̄
vinum citius descendat in ventrē q̄ illa
particula que masticat. ḡ ex consuetudi-
ne ecclie sacerdos ibi p̄cipit eucharistiā
non ieiunus. **E**t si obicitur q̄ scandalū
erit si populus p̄cipiat illum 2° conficē
sanguinem. **E**t vna r̄sio q̄ si scanda-
lizetur ē scandalum phariseoz. acceptū
sz non datū. nam factum in se bonū ē
et necessariū. et quilibet oīz iudicare q̄ est
bonum si certū nesciat supponēdo q̄ sa-
cerdos hz bonam causam. quilibz etiā
si sciret causam debet approbare. vñ de
tali scandalo ait xp̄us p̄tēdēdo Mat̄.
16. d phariseis. **S**inite ait eos ceci sunt
duces cecorum. omis. n. plantatio quaz
non plantam r̄c. **A**lio modo pōt r̄i-
deri q̄ satis bñ cauere pōt a scandalo si
caute fiat. nam vadēs ad cornu altaris:
quasi p vino recipiēdo p̄ p̄munionē in
fuso vino et aqua vñ iaz remanēte aqua
quia non totā sumpsit l aliqua d nouo
posita poterit redire ad mediū altaris.
et satis in breui tpe ab illo loco silī mo-

do postq̄ cenatum ē accipiēs hunc cali-
cē continuare poterit vsq̄ ibi. hoc quo-
tiēs. vñ vsq̄ ibi. **A**n et memores. et illis
v̄bis prolatis cum reuerētia debita susci-
pere illud tanq̄ sanguinē verum. nec to-
tū istū p̄cipietur. nec tñ tēpus occupa-
bit q̄ populus hēat etiam occasione ac-
cepti scandali. **E**t si arguitur d illō qd
dictum ē de integritate sacri. quia sacer-
dos oīe parasceues non recipit sāguinē.
R. illa integritas requiritur in consecra-
tione ita q̄ nullus p̄secret corpus nisi cō-
secret etiā sanguinē. non autē requiritur
in quacunq̄ p̄ceptione. quia laicus p̄ci-
pit bene corpus et non sanguinē. sed re-
quiritur in illa p̄ceptione que sequitur
ad consecrationem que habetur in illo
c. Relatum.

Ad argumentum

in oppositum bñ respondet Aug. in il-
lo. c. Liquido. Non quia p̄ cibos dedit
dominus. s. eucharistiā discipulis. iō
pransi illud oīnt accipere vt faciebāt q̄s
apostolos redarguit. supple. i. Cor. xi. et
sōdit cām quare xp̄us hoc fec. **N**az sal-
uator inquit quo vehemētius p̄mēdarz
misterij hui⁹ alititudinē. vltimum hoc
voluit infigē in cordibus discipulorum
quo aut ordine deinceps sumētur aplīs
p quos ecclias dispositurus erat refua-
uit docēdum. **P**er hoc p̄z ad ar^m 2^m.
quia s̄m aug. apostolus rephendit illos
qui pransi eucharistiā suscepunt. **E**t
iō illud verbum. **S**i quis esurit domi
manducet. non oīz intelligi domi anteq̄
veniat ad eccliam sz post recessum ab ec-
clesia. ita q̄ non satisfaciāt fami sue de
eucharistia. sicut ait alter ebrius ē. sz ex-
pectans quod sibi necessarium fuerit i
domo sua percipiat. **E**t ideo laudabilis
est consuetudo ecclesie latine que nulli
dispensat eucharistiā: nisi in modica
quantitate: que non posset suscipi ad
crapulam. et sufficit valde bene ad reue-
rentiam debitam sacri.

Quod nō hō cōcedendum rē. De 4° de quo tangit mgr in ista di. s. de re sacra magis ppe ptinēz ptractare in. io. di. iō ad p̄sens sup̄sedeo custodiēs in futurū. s. in dicto loco.

Esicut sunt due res. i. ista di. nona tractat mgr de p̄ceptōe sacri istius. At p̄ma ps manet indiuisa in qua determinat veritatem. 2^a pars que incipit ibi. Nec verba 7 alia in qua. s. excludit errorem circa veritates determinatas. diuidit in duas. p^o namqz excludit errorem circa istam p̄ceptionē sacramēti. 2° aliū circa rem sacramēti. 7 sic errores exclusi correspondent veritatibus p̄determinatis. 2^a ps incipit in p̄n^o di. io. ibi. Sunt tñ aliq.

Circa istā di. quero tñ vnā qōnem de p̄ceptione sacramenti istius. vtrū. s. existens in peccato mortali peccet mortaliter p̄cipiendo hoc sacramentū. videt qz nō. quia nullus peccat faciendo illud ad quod tenet. Sed aliquis qñqz nō obstante qz sit in p̄cō mortali tenet cōicāre. g. rē. p̄batio minoris in duobz casibus extra. Omnis vtriusqz sexus. d. pe. 7 remis. dicitur qz omnis christianus tenet semel in anno cōicāre. Item de cōsecra. di. 2. relatur. dicit qz sacerdos qz cōsecrauit tenet p̄cipere sacramentū. 7 tamen possibile est qz tunc sit in p̄cō mortali vel tpe intermedio incidat in p̄cō mortali. 7 tūc nō tenet cōfiteri. qz tñ sel in anno sufficit. Item nullus tenetur cōfiteri nisi semel in anno: ut patet extra. Omnis vtriusqz sexus rē. g. p̄t exercere sibi actus cōuenientes. 7 si nō pluries cōfiteat. g. sacerdos pōt pluries celebrare q̄tūcūqz peccauerit sine iterata p̄f. siōe nō enī videt quare dictū p̄ceptū nō sibi sufficiat ad salutē in semel cōfiteendo. sic

7 alteri christiano cum non videat spāli lege astrictus. dōtra. i. Loz. xi. Qui māducat 7 bibit indigne iudiciū sibi māducat 7 bibit. Talis est h^o qz nō spūali ē mēbzū xpī 7 p̄cipit eucharistiā qz p̄ceptio signat ip̄m spūaliter in corpore xpō. Preterea Aug. sup. Jo. omel. 26 loquēs de malo sacerdote. tātē inquit rei sacramentum ad iudiciū percipit.

Dicendum qz aliquis pōt intelligi esse in p̄cō mortali triplr. p^o in actu. qz s. tūc peccat mortali p̄cō interiori vel exteriori. 2°. qz post peccatū mortale p̄teritū de quo nō recolit non penituit nec penitet. 3° qz rē d. illo p̄terito penituit v̄l penitet. nō tamen cōfessus est nec absolutus in ecclesia. De p̄mo dico qz peccat mortaliter. quia simplr māducat indigne.

De scōdo dico. qz si est negligētia affectata vel crassa p̄pter quā nō recolit peccatum nō excusat a peccato. lz min^o peccet qz p̄m^o. qd p̄z. i. Loz. xi. Probet inqz seipm hō rē. Tenet enī se examinare fm diligētiā n̄rī fragilitati possibile anteqz cōicet. Si aut n̄ sit negligētia crassa. puta qz p̄cessit examinatio sufficiens 7 nullū occurrit peccatū de qz nō fuerit vel sit cōtritus 7 confessus pus non peccat cōicādo. licz forte aliquid lateat v̄l traditum fuerit obliuioni. qd p̄batur. tum quia post talē inquisitionē contritus 7 confessus si moreret saluaret. nō aut requiritur maior examinatio ad cōicādū qz ad secure moriendū. tum quia a's qli bet se exponeret periculo cōmunicādo. qz dicit ps. Delicta q's itelligit. 7 Acc. 9. Nescit homo vtrū amore vel odio dignus sit. g. si opteret cōmunicantē esse in caritate: quilibet cōmunicādo exponēt se piculo nesciens an illo actu peccaret.

3° p̄batur. qz tunc non esset sacramentum viatoris. qz talis certitudo nō cōuenit viatori. p̄pter hoc dico qz diligenti inq̄siōe scā fm possibilitatē n̄rī fragilitatis 7 p̄missa p̄tritione 7 p̄fessione qz

videt hominē
cat. imo si qu
istud sacmē
si occurrat op
eri qz cōicāre
vobz recōciliat
digne recipiat
si aut nō occur
si pōt sine scām
tenet nō cōicāre
p̄pter eandē rē
vero occurrat
v̄pore si est id
curat sibi p̄fē
nō fuit cōfessus
idoneū p̄fē
luntate p̄fē
relaxare ut scā
cōi anuro qz nō
do est in aliq
nō sacerdos
cū debet cōicāre
pōt tūc n̄ p̄fē
cat mortali v̄
ret scandalū. q
illū ab isto act
fessionis in act
excludit qz sit
habile ad actu
tenet vitare scā
mali nō o'z dub
tas p̄nie. v̄trū
dis dōg. 22. qz p
mentionē de p̄
p̄cō mōdeat
voluntatē 7 sa
nib^o accedat se
mortalia p̄cā
autqz secur^o acc
te peccatū veni
rit lachrimis
de mortali p̄cā
tenio line di p̄
tur. qz nō p̄p̄
p̄cō mortali
mortalia nō g

videat homi sufficere: si tunc coicet non peccat. imo si qua alia peccata lateant per istud sacrm et remittuntur. **De 3°** dico qd si occurrat oportunitas tenet pñs confiteri qd coicare. cuius rō est. quia non tñ debz recōciliari deo sed ecclie ad hoc qd digne recipiat sacrm eccliaſtice vñtatis si aut nō occurrat oportunitas pñtendi si pōt sine scandalo vitare ne tñ coicet tenet nō coicare: sed expectare pñfessionez ppter eandē rōnem que dicta ē nunc. si vero occurrit scādalu nisi statim coicet vtpote si est idutus et postq idutus ē occurrit sibi pñcia de peccato mortali de q nō fuit cōfessus et non habet in pñptu idoneū pñfessorē. tunc cū pñtritione et voluntate pñtendi tempore opportuno pñ celebrare ut scādalu cuitet. et sñr de alio coicatu q nō celebrat. vtpote pñuendo est in aliq religione vel ecclia ut oēs nō sacerdotes coicent in sili casu. f. si tñ cū debet coicare nō hz idoneū pñfessorēz pōt tñ n pñfessus coicare. nec ē oō qd peccat mortālī vel trāsgredit pñceptū ut cui ret scandalū. qz nullū pñceptum excludit istū ab isto actu in hō casu. qz dilatio cōfessionis in actu q nūc hī in affectu non excludit qñ sit mēbrū et ecclie militanti habile ad actus in qō mēbra coicant et tenet vitare scādalu pñmi. De pñco veniali nō o3 dubitare. qz de illo nō ē necitas pñie. verū tñ auctas qdā de eccliaſtīcis dog. 22. q ponit in lra. ol. 22. vñōz facē mentionē de pñco veniali. ait enī. l3 quis pñco mordeat si peccādi decetero nō hz voluntatē et satisfaciāt lachrymis et o3o nō accedat secur. et hō dico de illo quē mortalia pñca nō grauat. g. videt q n pñ aliq secur accedē nisi q sit sine volūta te peccādi venialr. et de pñteritis satisfecerit lachry. nis et o3onib. R. pōt itelligi de mortali pñco nō qd iam inest neqz pñterito sine oī pñia s3 iā pñfesso. si mordeatur. qz nō pñplete satisfecit. et tñc itellr de pñco mortali. et tñc qd pñsequit quē pñca mortalia nō grauat. supple in actu vñ pñ

terita sine penitentia sequente.

Ad primum argu

mentū dico qd facies mō debito illō qd tenet nō peccat. ad mī. dico qd nullus tenetur coicare in pñco mortali. extra. e. c. **Dis** vtriusq sexus rē. **Ad** pñmā pñbōez dico qd sic tenet semel coicare ita tenetur laborare ut sit extra pñcū mortale per pñiam. extra. e. c. **Ad** scōaz dico qd sacerdos pñsq cōsecrēt tenet laborare ut sit extra pñcū mortale. si aut pñtingat qd post pñsecrationē añ tñ cōicationē occurrat si bī memoria pñci mortalis olim pñmissi. de q n pñcessit pñia iterioz vñ exterior tenet tñc hīe pñiaz iteriozē añq pñcipiat. et differre pñiam exteriorē donec occurrat oportunitas pñtendi. **Ad** ar^m 2^m dico qd illud pñceptū de semel pñtendo est mīmū in q pñt fideles recipe sacrz pñie. sed in multis alijs casibus spālīb tenentur ad pñiaz exteriorē. ut grauet infirmus de q desperat. vel acceptas actū in q verisile est fm humanū iudiciū qd exponit se piculo mort. sic i bello mortali. sic et spālī lege tenet sacerdos anteq exerceat istū actū ad pñiam exteriorē. Et si dicas qua lege dico qd illa lege apostoli q ponitur. i. Cor. xi. Probet seipm homo rē.

Di. decima.

Ant quidā

aliq rē. Hic incipit ol. io. in q mgt excludit errozē qñ dā de re hō sacri. q. f. negabāt verū corp^o xpi in eucha^a pñneri. h diuidit in tres. p^o ponit errozē. 2° eius affirmationē. 3° et iprobatōz. 2° ibi. **Qui** erradi occasione. 3° ibi. **Quoz** pñfidiaz. 2° pōt diuidi. qz p^o ponit quoz auctes p eis. 2° soluit illas auctes ibi. **Qui** eadē rōe. 3° pñfirmat suā solutionē ibi. **Ait** enī Aug. et illa. 3° pōt diuidi. qz p^o poit auctem. q est p se. 2° pōderat quadā pñtē q vñ facē dubiū ibi. dictū addit. 3° rñdet ad illud dubiū ibi. **Ait** edat diligēter.

Quia uero conclusio principalis huius di. e. q. verum corpus xpi in eucha^a realiter continet. et h^o q. d. q. p^o est de eucha^a ordine doctrine. unde et supposita fuit in p^o. q. di. 8°. ideo circa hac conclusionem de tribus principalibus queratur. **1°** de possibilitate existentie corporis xpi in eucha^a. **2°** de his que convenire possunt corpori christi in eucha^a existenti. **3°** de actioe que convenire potest christo in eucha^a existenti. **C**irca primum quero tria. p^o utrum possibile sit corpus xpi sub specie panis et vini realiter contineri. **2°** utrum possit simul esse in celo localiter et in altari sacramentali. **3°** utrum possit esse sibi localiter in celo et alibi.

Et ergo prima questio. utrum possibile sit corpus xpi sub specie panis et vini realiter contineri videtur quod non quia sub specie panis non consecrati non continent realiter corpus xpi. si non post consecrationem. ante est in^m. p^o b^o p^ontie. quia spes illa non se habet aliter in se post consecrationem quam ante. et si dicas quod ante est in subiecto. et post non in subiecto. **A**ccipio tunc quod non aliter se habet in habitudine ad corpus xpi post consecrationem. quod suum esse in subiecto vel non esse in subiecto nullo^o variat illam habitudinem. impossibile est autem aliquid esse ubi prius non fuit nisi vel illud mutetur vel ipsum in quo est de nouo. si cuius spes panis non mutetur in habitudine ad corpus xpi. si necesse est corpus xpi mutari in habitudine ad spes. ad hoc quod sit ibi de nouo. sed hoc est falsum. quod corpus xpi immutabiliter manet in celo. sicut illud Aug. de conse. di. 2. **D**onec finiat seculum sursum est dominus. **S**ic autem corpus xpi sub illa specie est quantum aut non quantum. non potest esse non quantum. quod cuius sit quantum in celo sic simul esset quantum et non quantum. nec potest ibi esse quantum. quod quantitas non potest separari a modo quantitativo sicut nec substantia a sua propria passione.

quod maxime propria passio quantum videtur esse modus quantitativus. si esset ibi modus quantitativus et hoc est falsum. quod hoc modo malus non potest esse in minore. **S**ic. quod aut in eucha^a est pars corporis xpi extra partem. aut non si sic. si non essent omnes partes simul. sed eadem pars hostie et vltima eius partes sunt extra se invicem. sic si quantum est sibi cum alio quanto pars videtur esse cum parte. et totum cuius toto. si autem non sit ibi pars extra partem. si non est ibi quantum. **C**ontra. **M**at. 26. dicit Christus hoc est corpus meum. et Jo. 6. Caro mea vere est cibus. et auctores multe Augustinus. et Ambrosius. ponunt de consecra. di. 2. valde expresse. quarum aliquas adducit magister in lra et inspiciant ibidem.

Hic duo sunt declaranda sic circa alia credibilia. p^o quod tenendum est et p^o quod auctemur. **2°** declarandum est qualiter illud est possibile quod creditur. **D**e primo dico quod corpus xpi est ibi vere realiter est simpliciter de substantia fidei eo modo quod veritas aliterque veritas a p^o fuit expressa tradita ex quo eucha^a fuit instituta. fundamentum autem auctoris est. **M**at. 26. et Luc. 22. ubi in cena ait Christus. Hoc est corpus meum. hoc est sanguis meus. **E**t si heretici vellent ista exponere. d. quod sint figurative dicta. sic illud quod ait Jo. 15. Ego sum vitis vera. et illud. i. cor. 10. Petra autem erat Christus. **I**stud oino est intentionem salvatoris. quod p^o ex Aug. 83. quoniam. q. 62. **S**olet circumstantia scripturarum illuminare sententiam. vltima enim intellectus verborum xpi an loquatur figurative an ne. colligi potest ex precedentibus vel p^ontibus ibidem. vel ex alijs scripture locis. vbi cum Christus ait. Ego sum vitis vera. substantia xpi et vos palmites. **C**onstat autem quod discipuli non erant palmites naturales. sed tamen figurati. **S**ed cum dixit Luc. 22. **H**oc est corpus meum. subdit. quod pro vobis tradet. **L**u. etiam dixisset. hic est calix sanguis mei. subdit qui pro vobis fundetur. hoc etiam manifeste p^o ex alio loco scripture. s. Jo. 6.

vbi est diffusa p̄dicatō d̄ isto sacro. Et
si dicas q̄ vidēs aliq̄s abisse p̄p̄i p̄dica-
tione sua. d̄ eucha. postea exposuit se. d̄.
S̄ps ē q̄ viuificat. caro n̄ p̄dest q̄c̄p̄. v̄.
ba q̄ locut̄ sū vobis s̄ps ⁊ vita sūt. Ad
ptracās aug. d̄ p̄se. dī. 2. Preterea heres
ait. Nō h̄ corp̄ qd̄ videt̄ māducaturi
est̄ nec s̄guinē effudēdū. sac̄z aliq̄d vo-
bis p̄m̄dant̄ sp̄ualit̄ itē. viuificauit vos
ḡ ex v̄bis x̄pi ⁊ aug. v̄r q̄ nō itellexit de
corpe suo nisi signat̄ie. Dico q̄ maḡ
r̄ndet̄ i l̄ra huic auct̄i ⁊ b̄n. q̄ nec x̄ps n̄
aug. exponēs vlt̄ negat̄ vitatē corp̄is x̄pi
s̄z q̄ n̄ ē i sacro corp̄ x̄pi sic carnalr̄ sic
ip̄i itellexerūt q̄ abierūt rer̄. s̄. uisibilit̄ i
forma p̄p̄a. s̄z p̄ opp̄m̄ ad istū mod̄ itelli-
gēdi ē ibi sp̄ualit̄ ⁊ itellcūalit̄. ⁊ h̄ ē qd̄
dic̄ aug. ⁊ maḡ adduc̄. ⁊ ē d̄ p̄se. dī. 2. Ip̄
sū q̄de ⁊ nō ip̄z corp̄ qd̄ videbat̄ mādū-
cat̄ ip̄m̄ iuisibilit̄ n̄ ip̄z visibilit̄. Istō ē
mō d̄ eucha. diffuse ptractat̄ a Paulo. i
cor. xi. S̄acti ēt oēs postea catholici ex-
ponētēs ista loca sc̄pturaz̄ v̄ba h̄ sc̄ptu-
re dicūt ēt itelligēda de reali p̄ntia cor-
pis x̄pi n̄ figurat̄ie. v̄n̄ ē simplr̄ heresis
h̄. sentire q̄ non sit ibi realit̄ uernz̄ cor-
pus ch̄risti. hoc de primo.

De secundo Alia vidēt̄
h̄ impossibilia
iplicari. s̄. sequē. p̄n̄. p̄hoz̄. v̄n̄ ē q̄ q̄m̄
sit s̄l cū q̄to. l̄ q̄ s̄ba corp̄is sit h̄ sine q̄tri-
tate sua. 2^m q̄ maī q̄tū sit s̄l cū m̄iori.
ul̄ i loco eq̄li. 3^m ē q̄ ic̄piat̄ h̄ ē corp̄
x̄pi ⁊ t̄n̄ sine motu ⁊ mutatōe. p̄pe deā.
q̄z n̄ ponit̄ deserē suū ubi i celo. 4^m q̄
idē q̄m̄ sit s̄l i diuers̄ loc̄ realit̄. Possi-
bilitas at̄ oīuz̄ istoz̄ n̄ ē h̄ declarāda. q̄z
n̄m̄ia ēēt p̄lixitas. q̄. n̄ h̄ n̄ sit s̄ba sine
q̄tritate sua dicetur in 2° ar̄ ist̄i dī. q̄. i.

Qualit̄ at̄ q̄tū possit̄ ēē s̄l cū q̄to maḡ
euidēs difficultas ē de quā h̄ntib̄ mo-
dū quātitat̄ q̄ q̄n̄ altēz̄ l̄ ābo sūt sine
mō q̄tritatio. Istā difficultas t̄aget̄ i mā-
de corp̄ib̄ gl̄iosis i q̄oib̄ d̄ s̄bilitate cor-
pis. vlt̄m̄ at̄ qd̄ idē s̄l sit i diuers̄is locis
declabit̄ q̄oib̄ duab̄ sequētib̄. Re-

stāt ḡ p̄ ista. q̄. duo declarāda. s̄. quō sit
possit̄ corp̄ x̄pi ic̄pē ēē sine sui mutatōe
locali i altari. 2° quō sit possit̄ corp̄ x̄pi
ēē q̄tū sine mō q̄tritatio. De p̄o d̄r̄ cōti-
q̄ h̄ ē p̄p̄i mutatōez̄ alteri i ip̄z. puta
p̄p̄i p̄uersionē pais i corp̄ x̄pi. ⁊ iō non
oīz̄ ip̄z corp̄ i se mutari. suffic̄. n̄. q̄ aliud
mutet̄ i ip̄z ad h̄ q̄ ic̄piat̄ corp̄ ibi p̄n̄-
tialit̄ ēē. sic. n̄. n̄alit̄ genitū ē vbi fuit p̄us
corruptū. ⁊ n̄ p̄p̄i aliq̄ loci mutatōez̄ p̄-
p̄iam ip̄ius genit̄: ita videtur q̄ illud
in quod conuersum est aliquid per con-
uersionem sit vbi conuersum p̄us fuit
⁊ non p̄ mutatōnem loci p̄p̄iam ip̄ius
termini ad quem conuersionis. sed so-
lum termini a quo. Contra suppono
fm̄ eos q̄ trāsbatio ē mutatō s̄bal eo
q̄ p̄cedit̄ ēē mutatō. Ex h̄ seq̄t̄ q̄ h̄z̄ p̄ p̄
se im̄io ad quē s̄baz̄. p̄ nullā at̄ mutatio-
nē h̄r̄ p̄ se illd̄ qd̄ ē posterī suo p̄ se im̄io
s̄z h̄r̄ p̄ntia ē posterī simplr̄ s̄ba corp̄is
x̄pi q̄ s̄ba im̄iat̄. m̄ ē. n̄. n̄. ē h̄r̄ p̄ntia p̄
oīz̄ eēncialit̄. q̄z s̄ba corp̄is pōt̄ ēē sine h̄r̄
p̄ntia nec s̄l n̄ā. q̄z t̄c̄ nō poss̄z ista p̄ntia
destrui nisi destruet̄ s̄ba. qd̄ s̄l ē. Hec
rō pōt̄ formari alio pōtē. p̄ posteriori
tate alietatē sic p̄ nullā mutatōez̄ p̄ se h̄r̄
illd̄ qd̄ ē p̄ se aliū a p̄ se terminio. s̄z h̄r̄ p̄n̄-
tia ē simplr̄ aliū a s̄ba q̄ ē p̄ se un̄in̄ trā-
sbationis ḡ t̄c̄. maior̄ p̄z. q̄z v̄n̄ mutat̄i-
onis p̄ se ē vnus p̄ se termin̄. ⁊ ita q̄c̄d
ē p̄ se aliud ab illo terminio licet sit p̄ acci-
dēs idē cum eo nō h̄r̄ se p̄ illā mutatōez̄ per

Minor̄ p̄z. q̄z h̄r̄ p̄ntia nō ē s̄ba corp̄-
is x̄pi: q̄z h̄uī s̄ba fuit q̄n̄ p̄ntia nō fuit

2° sic. Deus potest facē corpus suum
presens cum pane manente substantia
panis. ⁊ tunc non erit per aliquam mu-
tationem que sit ad substantiam. vt per
se terminum. ⁊ tamen per istam acqui-
reretur presentia eiusdem rationis cum
illa que nunc habetur. ergo oportet q̄
per mutationē eiusdem ratōis. ergo p̄
aliā fieret q̄ per mutatioem substan-
tialē. p̄batio maioris. q̄z ad nouitatē
posterioris nō seq̄t̄ nouitas prioris. p̄z.

thomas m̄p̄p̄n
d̄r̄. q̄est̄ioe p̄ma
in p̄lonec̄. q̄m̄
h̄ argumēt̄

8. phy. ubi vlt phs q in celo pōt eē mo-
tus fm ubi. lz nō possit ibi eē aliq noui-
tas fm formā absolutā. c. rō ē. qz vbi ē
qdā imin^o extrisee^o aduenies^o z nō forma
absoluta. **¶** pntia ista posterior ē sba
panis sic re^o absoluto. z maxie sba. g si
ne mutatoe aliq circa sbaz panis pōt eē
noua pntia corpis ad panē. g opz dare
aliq mutationē ad h^o pntia que nō sit
sbalis. z p pns in pposito p trāsbatoez
nō hī ista pntia. qz termin^o eiusdē rōnis
cuiusmōi ē pntia nō ppe z p se ē termin^o
duaz mutationū distinctaz fm genus.

¶ Et si dicas pōt eē pns cū sba panis sine
mutatoe sbali. tñ sit nūc pns p sbalem
mutatoez panis i corp^o xpi. z nō p aliā.

¶ Contra. In corp^o xpi pus factū pns panis
posset de^o puertere panē. nō. n. ē magi p-
dictio h. q. q. mō puerat i corp^o nō pus
pns. g p talē puerfione tūc factā i corp^o
pns spēi panis nō fieret pns ibi. l. opterz
dicere q fieret pns postq fuit pns. z q
eadē pntia terminaret duas mutatoes di-
ctas. **¶** 3° sic. Qd puerat in aliqd pexns
magis acqrit pditiones ei^o q ep^o. p3. si eni
nutrimentū puerat in carnē magi aiat
aia carnis q caro in forme forma eius.
z vlt acqrit pditiones absolutas z vbi z
alias respectivas carnis magi q ep^o. g ex
sola puerfione panis i corpus xpi pexns
magis acqrit panis puerfius pntia i celo
q corp^o xpi pntia spēi panis in altari.

¶ 4° sic. De^o posset puertere panē in corp^o
xpi ut hñs eē in celo. qz nō ē ibi maior
pdictio q i puerfione q nūc ponit. Sed
tūc nō hiet corp^o xpi sō spē panis ex ipa
puerfioe. g nec nūc. **¶** 5° sic. Si panis q-
tus puerteret in corp^o xpi qntū ita q qri-
tas in quātitate z sba i sbaz corpus xpi
quātū nō hēret vbi circūscriptiue. quod
fuit ipi panis circūscriptiue. g ex puerfio-
ne sbe i sbam. sba corpus xpi nō hz ubi
diffinitive qd erat sba panis diffinitive
aūs ē m^o. qz nō possz illud quātū. f. cor-
pus xpi eē circūscriptiue in loco panis cū
sit mai^o pane. pntia. pbat. qz sicut sba z

sba que sbsunt quātitati se hñt ad locū
diffinitive ita sba qra z sba qra se hñt
ad locū circūscriptiue. g qd puerfio sbe
in sbaz facit ad eē diffinitive in loco. h^o
puerfio sbe qre in sbaz qra faciet ad eē
circūscriptiue i loco. **¶** Quātū g ad istud
ar^o nō vī necessariū fingēdū eē ad puer-
fione pais in corp^o xpi. pcpue cū a pn^o
exq res h^o sacri fuit credita fuit sp credi-
tū q xpi corp^o nō mutat d loco suo i ce-
lo vt sit h. z tñ nō fuit i pn^o ita mātēste
creditum d ista conuersione ut diceretur.
di. xi. **¶** Chico g ad hoc. premittēdo q
dam scilicet q quando corpus mouetur
de loco ad locum z expellitur aliud cor-
pus cōmuniter sūt ibi qtuor mō^o l mu-
tationes. z. 8. imini due. f. i corpe expel-
lēte. z due i expellēdo. nā corp^o expellēs
mouet ab vbi suo ad puatoem ei^o. z illa
mutatio q ē int iminū a q positiū z imi-
nū ad quē puatū pōt dici de pdis pōl
vbi. idē ē corp^o a carē^o scōi ubi mouet
ad illō vbi 2^m. z ita a puatoe ut a imio a
quo ad vbi ut ad terminū ad quē z illa
pōt dici acquisitiua vbi. **¶** Confilr sūt due
mutatoes z qtuor termi circa corp^o qd
expellit cū pmū corp^o intrat locū eius.
¶ Si aut moueret aliqd corp^o z nō expel-
leret aliō corp^o d loco suo iā nō eēt ibi
nisi due mutatoes z abē in ipō cor^o mo-
to. vna. f. de pditione pōis ubi. z a^o acq-
sitiua noui vbi. **¶** Si vō corp^o nō recedēs
a piori vt fieret in nouo vbi ibi eēt tñ
vna mutatio scz a priuatione noui vbi
ad illud nouū ubi: z h acqsiua z nulla
ibi esset de pditione. qz non esset a pōi
vbi ad eius carētā. qz prius vbi non de-
perditur ex ypotēsi. lz illō corpus ponat
in vbi nouo. **¶** Sed si nulla istaz muta-
tionum ponatur omnino non est intel-
ligibile q corpus sit vbi non fuit prius
nam impossibile est qualitercūqz ali-
quid esse hic realiter quod prius non
fuit hic realiter. quā sit aliqua muta-
tio realis vel in isto vel in illo cui ē pns
realit. nā nullo mō ē trāsū a pditione

adlocuz quan
reale qn sit aliq
bil mutat reali
dictiois est m
qre p^o alia m
nūc q p^o vel ab
sit falsa. **¶** 1° x
duiaz illi^o vbi i
corpe xpi fm au
finit f. culi sur
ligendo nisi p^o
localr de p^o dē
vitat eich arit
manduz reale p^o
iplo sit aliq p^o
nō fuit: aliqd
h q p^o illa. n. n
l. q p^o er m^o l
subreco nūb l
de non pite it
supra pbatuz est
p se ab illa q nō
pone aliq mut
finituz illi^o pntia
p^o mutatio lo
nō rcomitat al
vbi sicut cōit
ibi iminū positi
ad quē cōcomit
mō q p^o dicit
In subm: tñz et
mutatōis nō ē
tatōis h^o corpis
h imin^o est qdaz
vera tñ z realis
calis p^o accē
qras ad qd g^o
min^o istū mutat
nūc de nouo p^o
esse in loco diffi
puerire eē in lo
illa mutatio m
one fm vbi. **¶**
pditiones pntia
cedit a vā rōne
pntiaz decimat

dīctorūz quantū ad aliqđ pđicatum
 reale qđ sit aliqđ mutatio realis: qz si nī
 hil mutat realit nō est rō qre hīc ps p-
 dictōis est magis vera nūc q̄ pū: nec
 qre pū? alia magis vera q̄ ista: 7 sic taz
 nūc q̄ pū? vel ābo si sīl vera: vel ambo
 sīl falsa. **Q**uā ppositū mutationē dep-
 dītuaz illi? vbi de celo nullus ponit in
 corpe xpi. fm augus. s. adductū. donec
 finiat seculū sursum est oīs: 7 hoc intel-
 ligendo nisi placēt sibi ex aliqđ gfa spālī
 localr descendē: qđ nō ponit fieri ppi
 vītātē eucharistie. **O**p3 tñ ponē ad sal-
 uanduz realē pñtia corpis xpi h: q̄ in
 ipso sit aliqđ pñtia ad spēm panis q̄ pū?
 nō fuit: alioqđ nō magis eēt nunc pñs
 h q̄ pū? illa. n. mutatio q̄ est circa spēs
 .s. q̄ pū? erant in sbo: nūc āt nō sunt in
 subiecto nihil facit ad hoc q̄ corpe xpi
 de non pñte istis fiat realr pñs istis: vt
 supra pbatur est: qz illa h3 alios īmīos
 p se ab illa q̄ nō pñs sit pñs: ḡ necē est
 ponē aliqđ mutationē in corpe xpi acq̄
 sitūaz illi? pñte noue: q̄ tñ nō pōt dici
 ppa mutatio localis pp duo: tuz qz eaz
 nō pcomitat aliqđ deperditua pñtis
 vbi sicut cōiter est in motu localī: quia
 ibi īmīnū posītū a q̄ 7 īmīnū posītūū
 ad quē cōcomitant due pñtiones eo
 mō q̄ pñs dicit. s. pñ. q̄ motus ē a sbo
 in subm: tuz ē qz hīc pprie īmīn? īstius
 mutatiōis nō est vbi: qz in īmīno mu-
 tatiōis h? corpis xpi nō h3 hīc pprie vbi
 s3 īmīn? est qđaz pñtia simplex ipi spēs:
 vera tñ 7 realis: īmīn? āt mutatiōis lo-
 calis pprie accepte est ipsuz vbi. **E**t si
 q̄ras ad qđ gen? pñtinet hec muta? 7 ter-
 mīn? īstī mutatiōis: dico si angelus po-
 nīt de nouo pñs alicui corpī dī quidez
 esse in loco diffinitiuē: eo mō q̄ sibi pōt
 puenire eē in loco: 7 sic dicit mutari licz
 illa mutatio multuz distet a vā mutati-
 one fm vbi? **A**d huc autē q̄tuz ad aliqđ
 pñtiones pñtia corpis xpi spēs magis re-
 cedit a vā rōne vbi: qz nullo mō p istaz
 pñtiāz deīniat sic ad vnū vbi q̄ sibi re-

pugnet aliud. **S**ed angelus p vnūz vbi
 deīminat ad illud: vt sibi repugnet ali-
 ud. **E**t si hēas p īncōueniētī aliqđ mu-
 tationē q̄lēcunqz in corpe xpi realr eē:
 dico q̄ necē est ponē salitē aliqūz respe-
 ctū extrīsec? adueniētē q̄. s. nō necēio
 sequat fundamētū 7 īmīnū posita in
 actu: qz oīs respect? sic pñs nēcio ē ītrīn-
 sec? adueniēs: vt oīsuz est in. q. 2. de ca-
 ractere p primā opionē: ḡ respectus pōt
 aduenire extrīsecus de nouo sine alio
 qđcūqz nouo vel in fundamēto vel ī īmī-
 no. **S**ic q̄ nō est īncōueniēs corpe xpi eē
 de nouo pñs alicui nō habētī nouā for-
 mā absolutā nec nouuz respēm respēu
 et? vel si h3 hē? nouū respēm part rōne
 7 corpe xpi hēbit nouū respectuz et?: qz
 si spēs sunt de nouo pñtes corpī xpi: 7
 corpe est de nouo pñs eis: etsi. n. cōtinen-
 tia nō sit relo realis mutua: tñ pñtia est
 rlo mutua: nō erit tūc īncōueniēs da-
 rē in corpe xpi talē mutationē ad respe-
 ctū extrīsec? adueniētē. **E**t si obijci-
 as ad respēm nō est mutatio: solutū est
 in. q. de caractere. **E**t si oīo arguas il-
 le respect? extrīsec? adueniēs qui dicit
 pñtia simplex ad qđ gen? pñtinet: pōt di-
 ci q̄ magis pprie reducit ad gen? vbi īncō-
 oīa gnā respectū extrīsec? adueniētū:
 qz in plib? cū illo respectu cōuenit: et si
 forte nō sit pprie in illo genere: sed q̄
 lo. gnā nō sufficīent euacuarēt totū ens
 qđ non est īncōueniens eo mō q̄ pñi lo-
 quūt de rōib? eozū: qz nō repugnat sub-
 ente īnuenire aliqūē respēm: puta angli
 ad lapidē q̄ nō h3 aliquā rōz respect? in
 genere vt ipsi loquunt: nō tñ sequit ex
 hoc pla gnā eē q̄. lo. sed q̄ rōes eoz vel
 rō alicui? eoz nō assignat sub rōne cōi
 sicut posset assignari.

De secūdo dicitur

q̄ q̄ntas corpis christi nō est sub spē
 panis nisi pcomitant: qz pñm? īmīnū
 puerfōis est subā corpis xpi: 7 qđqd est
 ibi est ibi eo mō q̄ illa īmīat puerfōez

henricus quodlibet
 pñs quēstio pñm
 et qđ dīz quodlibet
 pñs q̄m? et quodlibet
 pñs quēstio pñm

q̄titas erit ibi p̄ modū p̄mi imini: p̄mi
mus at̄ imini q̄ est subā n̄ habz modū
q̄titatiū seu p̄mēsuratiū: q̄titas ext̄
stēs ibi sub rōe et̄ vel sub mō et̄. i. subē
erit ibi mō nō q̄titatiūo. **Q**uātra: vnū
q̄d q̄ siue sit p̄m' imi' trāsbatiōis siue 2'
si tñ est ibi: hz p̄prietates suas q̄ sibi ne
cessario 7 nāliter p̄ueniūt: q̄d p̄bat ext̄
plo: q̄ si de' cāret subām q̄rā vel nā ge
neret subām 7 p̄comitet q̄titas: vtriusq̄
p̄ductiōis imini' p̄m' ē subā 7 q̄titas
p̄comitās: 7 tñ tā in gnāto q̄ in creato
q̄titas hz suū modū realē sicut hēret si
p' iminaret aliq̄ mutationē. **E**t hoc p̄
bat p̄ rōz: q̄ alia 7 alia hitudo ad agēs
nō variat nāz rei: hoc est p' vel 2' medi
ata vel imediata: dū tñ p̄ducatur: q̄ hitu
do ad aliud agēs nō variat nāz rei acce
sz aug. 3' de tri. q̄ nec carebit q̄titas suo
mō nālī pp hoc tñ: q̄ nō est p̄m' ter
min' trāsbatiōis: dū tam sit ibi realit̄
siue p' siue 2' p̄ illā mutationē. **S**ic:
si p̄ p̄uersiōz sit termin' ad quē vbi fuit
p̄m' termin' a q̄: q̄ modus eēndi h' 7 illi'
erit filius: ille saltē q̄ pōt eē cōis vtriq̄.
sed panis p̄uersus erat h' q̄titatiue suo
mō. q̄ sub q̄titate hñs p̄tē extra p̄tē. q̄
7 sba corpis xpi ext̄s h' ex vī p̄uersiōis
erit hic suo mō q̄titatiūo hñs. s. p̄tem
sbe sub p̄tē q̄tatis: 7 tūc q̄titas e' erit
hic p̄pē dimēsiue. **A**lio mō dī hic q̄
p̄tes corpis xpi nō sūt extra se inuicēz in
hostia: q̄d p̄bat sic: q̄ sicut pole est vīu
ti diuine facē q̄ corp' sit sūl cū corpe: ita
ē 7 q̄ ps vna corpis sit sūl cū alia: pōt
q̄ facē p̄tē subtrahere p̄tē: 7 sic vltra sbin
trahūt se inuicē vīq̄ ad mīmāz q̄titatē
nālē vt sic saluet vītas cuiusq̄ p̄tis: 7 tñ
nulla est extēsiō p̄tis extra p̄tē: sic vītas
vni' corpis saluat nō obstāte q̄ p̄ subin
trationē in alio nō sit extra illud. **S**z
p̄ istud nō est p̄babile: q̄ tollit a corpe
xpi positionē in toto 7 oēs figurā que
necēia forte est ad corp' aiatiū: si. n. n̄ dī
stet caput a pede s3 totū sbitrat to' vīq̄
ad mīmā p̄tē nālē: iā nō hēbit ordinē p̄

tū i toto necessariū ad corpus anima
tum nec figuram.

Dico ergo aliter p

sitio q̄ est dīa q̄titatiū nēcīo inest q̄to cō
tinuo p̄manētī: 7 istā o3 saluari in p̄po
sito. s. q̄ dicit ordinē p̄tū in toto. nō est
enī bñ intelligibile aliq̄d eē q̄m' dimēsiō
natū q̄n sit signare in toto ordinē hui'
partē ad illā fm q̄titatē vel pōnez inia
centē. positio at̄ q̄ ponit p̄dicamentū a
q̄busdā alī addit: p̄suppositū. n. ordie
p̄tū in toto positio dicit vltra h' ordi
nē p̄tū ad locū siue ad p̄tes loci vel lo
cantī: hoc est dīa q̄ p̄tes coextēdant p̄
tib' loci: sicut totū dī p' p̄mensurari totū
loco in q̄ hz vbi: ita q̄ positio p̄dicamē
tū p̄supponit pōnē dīam q̄titatē: 7 spe
cificat vbi: p̄ modū aut̄ q̄titatiū siue
dimēsiū q̄cūq̄ mō noiet nō intelligo
nisi pōnē dīaz 2'. hāc at̄ hitudinē pole
est dīa separe a q̄to manēte ēt pōnē p'
nō solū p̄ negatiōz imini sic posset facē
aliq̄d corp' q̄m' extra vnūuersū: 7 tūc nō
hiet istā scōam pōem: q̄ nō hiet aliq̄d
p̄nēs c' p̄tib' p̄tes p̄tēti p̄mēsurarent: s3
ē p̄posito imino cui. s. p̄nti possz fieri cō
mēsurā seu coextēsiō alī corpis pole
ēet dīa p̄seruare q̄m' 7 coextētiāz e' ad alī
ud q̄m': 7 tñ sine ista coextēsiōne partiū
vni' ad p̄tes alteri' quā dicit positio ista
de q̄ loq̄myr. **Q**uā p̄bo p' sic: quēcūq̄
nā p̄tingent recipit quāz formā alīcui'
generis simplr se hz p̄tingent ad to' ge
n'. **I**ntelligo. n. simplr nō nēcīo ex cā in
trīseca: hec videt facē manifesta: q̄ si eēt
vna nā 7 a cā intrīseca deīminaret sibi
tale gen' nēcīo deīminaret sibi aliq̄ spēz
illī generis: q̄ vna nā nō hz intrīsece
ad opposita disjuncta nēcītatē q̄n hēat
nēcītatē ad aliq̄d vnū illoz. **E**t p̄ hoc
soluit instātia q̄ posset fieri: q̄ nūerus
est par vel impar nēcīo: nec tñ nēcīo al
tezz illoz: instat. n. de aliq̄ cōi respectu
passiōis disjuncte: sed q̄bz spālencīo se
hz ad altezz sicut ad gen': nec ista instā

*Quibetma estiam
in quarte quēstio
p̄ma huius maxime
in solutio 2' diffini*

tia et est ad ppo^m: qz h^o nō est aliq^o sōm
 qd ptingent se hēat ad quācūqz formaz
 toti^o generis. **¶** Et si instes: qz sup^oficie
 nccio est colorata: z tñ ptingent se hz ad
 quēz colorē: nō est instātia: qz h^o nō est
 nccitas ad intra: nō. n. posset inueniri i
 trinsēca rō p quā eēt dīctio ex pte sup
 ficie si eēt sine colore: sicut ptingentia ē
 respectu cuiuscūqz coloris. **¶** Vac maio
 re supposita addo minore. s. qz corp^o se
 hz ptingent ad q^ocuqz pōem ptiū in toto
 pz: qz possum mouē corp^o meū a q^ocuqz
 pōne ad aliā. g. corp^o hñs pōem ptiū in
 toto n̄ simplr se hz nccio ad pōem istaz
 q̄ est p^odicamētū: nec ista coexistētia q̄ti
 ad q̄m est simplr nccio rō illi^o pōis z: qz
 ptingit intelligē coexistētia alicui^o ipsi toti
 absqz h^o q̄ intelligat coexistētia vel coex
 tētio ptiū ptiū^o: s. n. coexistētia ē aliā ab
 illa: et qñ se pcomitāt: nec ista i rōe sua
 formali icludit illā. g. absolute corp^o q̄m
 hñs p^omā pōnē possz eē sine oī pōe extri
 seca z itelligi q̄m coexistētia hñe ad aliud
 q̄m sine ista pōe. **¶** Et si qras qd sit h^o q̄ti
 tatē suari sine pōe extriseca: dī q̄ n̄ ē ali
 ud nisi absolutū p^osuari sine respēu ex
 trisec^o adueniētē: sic ē coexistētia p^osari si
 ne pōne i n̄ ē aliū nisi vnā relonē extri
 seca p^osuari sine aliā rōne extriseca: sic
 illa q̄ ē vbi p̄ ē totū circūscriptū ad totū
 circūscribēs: sed pō q̄ oēa ē aliū gen^o su
 p addit respēz ptiū ad ptes: z q̄ p^o nccio
 hēat scōaz n̄ ē nisi q̄ iste respēs sit tal^o q̄
 icludat dīfibilitatē ptiū z pntia eaz pti
 b^o locatū: sed coexistētia alicui^o toti^o toti^o vī
 cui^o pti abstrahit ab ista pōne pp quā
 vbi nccio hz pōez. g. simplr pole ē illam
 coexistētia eē sine pōe. **¶** Et h^o p̄t breuit^o o
 clarari sic: qz pō 2° suppoit vbi ppe oēz
 g. si de pōt q̄m p^osuare sine vbi ppe oēo
 pōt z sine pōe. **¶** Et si dicas bñ pōt sine
 vbi: s. n̄ cū pntia sine coexistētia ad aliū cor
 p^o: falsū ē: nā coexistētia s. sit q̄ti ad corp^o:
 n̄ tñ formalr vbi. **¶** Et si obi^o q̄ q̄ntitas n̄
 pōt pōi sine respēu isto quē dīc modus
 q̄ntitatu^o: qz n̄ h̄t eē q̄m z aliū q̄m qñ sit
 p̄mstratū illi. **¶** Dico q̄ q̄ntitatē positā

z iminū bñ seqt eqlitas vī ieqūlitas q̄ oī
 cit respēz intrisec^o adueniētē: s. nccio cō
 seqt aliqz respēs extrisec^o adueniēs: tal^o ē
 at p̄mēsurā vt h̄ loqmur vel magi ppe
 coexistētia. **¶** Nā si loqr de p̄mēsuratiōe s. m
 eqlitatē vel ieqūlitatē. qz s. h^o sit mai^o vel
 min^o: ista pcedo i pposito: qz corp^o xpi ē
 mai^o hostia: s. n̄ ista p̄mēsuratiōez q̄ oī
 ppe coexistētia q̄ ppe dīc silitatē pti cū pte.
¶ Ex dicti pz solo ad rōes pncipales: ad
 p^omā pz ex p^o ai^o: qz pcedo h̄ aliq̄ muta
 tiōz n̄ tñ spēz q̄ sūt de sbo sine sbo: s. z
 ēt aliā q̄ sūt pntes corp^o xpi: z cū h^o pce
 do nouā pntia corp^ois ad spēs: z ad istā
 ē muta^o: z q̄lis ē forma talis oī iudicari
 muta^o. **¶** Et si n̄ placet vti vocablō mu
 tatōis: dicat q̄ aliqz respēs extrisec^o ad
 ueniēs nou^o ē sine oī mutatōe: nec muta
 ri tūc erit ab a^o in aliū s. sic oīc s. re. in
 moza. s. q̄licūqz se hñe alit i se vel ad al
 terz. s. tñmō in se z ad se: vī ad alterz ex
 relōe intrisec^o fundamēto adueniētē: s. fla
 tio n̄ ē muta^o tūc qz ibi n̄hīl nouū ad
 uenit ex. z. pbi. **¶** Ad 2° dico q̄ modus
 q̄ntitatu^o n̄ ē passio q̄ti sic rīfibile hois:
 imo ē accūs p accūs ei^o. s. respēs extrise
 cūs adueniēs ptiū q̄ti ad ptes alit q̄ti.
¶ Ad 3° pcedo q̄ ps ē extra pte put li ex
 tra respic p seipās ptes corp^ois z reqrit
 ad pōez q̄ ē oīa q̄ntitatu^o: s. put extra pti
 net ad locū: sic ps n̄ extra pte. i. nō ē ex
 tra illū locū i q̄ ē a^o ps: nec ex h^o seqt q̄
 totū n̄ sit q̄m: qz totū q̄m hñs eodē mō
 suas ptes extra se iuicē i toto p̄t hñe vñ
 cā pntia sui z oīuz ptiū ad aliq^o vñū ex
 tra idīfibile vī q̄nticūqz modicū dīfibile
 ita q̄ ibi n̄ ē aliā pntia alij pti z a^o alij.
¶ **Ad scōm** sic pcedit: vī
 def q̄ n̄ pos
 sit eē idē corp^o localr sūl in di
 uersis locis: p^o sic. **¶** Idē nō pōt referri ad
 se oppositis relationib^o: qz opposita re
 latue icludūt dīctoria: sed si idē siml^o
 esset in diuersis locis posset dīci inferi^o
 z superius scīpo: z respectu alteri^o eius
 dē: z similiter dextruz z sinistrum: z sic
 de alijs relationibus oppositis s. m sitū

Quæ p̄pinquū ⁊ dīstās sī rōnes p̄rie sīc
sīle ⁊ dīssīle. sed sī idē eēt sīl in duob⁹ lo
cis possēt eē sīl eīdē p̄pinquū ⁊ dīstās:
qđ est ita incōueniēs sīc qđ idē fm eanō
q̄lītātē sīt eīdē sīle ⁊ dīssīle. **Q**uā sīc: Idēz
tpale nō pōt eē sīl in dīuersīs īpīb⁹. ergo
nec idē locabile in dīuersīs locīs. **Q**uā
qđ idē corp⁹ possēt sīl moueri ⁊ dēscere:
qđ in vno loco moueri ⁊ in alio dēscē:
p̄n̄ est īpossībile: qđ sī puatiue opposita
Quā qđ idē corp⁹ hūanū vt xpī possz in
in vno loco hīe opationē sensitiuā i a⁹
nō hīe: qđ in vno loco possēt videri cor
pus sībī p̄pinquū: ⁊ in alio nō possēt idē
vidē: qđ eēt dīstās īmpropōtionaliter.
Quātra: **U**g. de sacris pte. 8. c. 2. dīcīt.
Qui fecit vt vnū corp⁹ eēt i vno loco fecit
quō voluit: ⁊ sī voluisset alī possz facē

Cheuin Bandense
hūc vñdē quēdā
sū ip̄. q̄uestione
p̄p̄. sū vñmā

Hic tenetur a mul

tis p̄negatiua: sed dīuersī dīuersīmode
p̄bant: vn⁹ doctor arguit sīc. qñ aliqd
q̄m est de potētia agētī īndīferēt fieri
possēt fm varios modos sī idē eēt rece
ptībile illī fm vnū modū possībile eēt
fieri fm quēlz alioz modoz: ex pte āt
agētī cū sit īfīnīte potētie est eq̄lis pos
sībīlītās vt vnū corp⁹ fiat sīl in plīb⁹ lo
cis fm quēcūqz modū plālītātē. sed īm
possībile est qđ deo agēte idē corpus sīt
vbīqz ḡ simplicit̄ īpossībile est qđ idem
corp⁹ fiat sīl in dīuersīs loc: p̄bō mīno
ris: qđ posse eē vbīqz sīl est p̄p̄riūz dei.
Quæ seq̄rent plā dīctoria: qđ qñ ponit
in vno loco aut hz eandē formā quā ⁊
⁊ in alio: aut nō: sī sīc ⁊ in vna ponatur
gelu ⁊ in alio calor: seq̄t qđ in vno hēbit
frig⁹ ⁊ in alio calorē. sīl sī in vno loco
nō īnuēntret qđ comedēt ibī esurīret: ī
alio autēz īnuēniens cibū nō esurīret: ⁊
in vno loco īcurreret ex aeris ītēple i
firmitatē: in a⁹ ex tēple sanītatē: ⁊ sīc eēt
sanū ⁊ nō sanū vel egz: ⁊ in vno loco
occiderēt in alio nō. ḡ sīl morerēt ⁊ nō
morerēt. Si āt teneat i mēbz eadez
sequūt: qđ salte idē corp⁹ hēbit p̄ria: sed

fz p̄m mēbz vtrōbīqz hēbit p̄riū fz aliō
mēbz aut in vno loco hēbit p̄riū vnū:
⁊ in alio aliud. **Q**uæ sicut locatū p̄men
surat dīmēssīōib⁹ loci fz q̄m ⁊ p̄tinuū: sīc
p̄mēsurat fm vnū ⁊ plā. ḡ sī idē locatū
sīt in dīuersīs locīs: erit sīl vnū ⁊ plura
Quā sī īnstet dīscōaz rōem: qđ ipsa videt
eo mō p̄cludē de corpe xpī in cruce ⁊ in
pīxide: qđ ibī vulneraret ⁊ ibī nō. **Q**uā
det qđ qñ aliqd p̄uenit alicui fz qđ natū
est ei cōuenīre sūmplr cōuenit sūbī: vt sī
hō est crīspus fz caput est crīsp⁹ sūmplr:
lz nō sīt crīsp⁹ fm aliā pte. **V**ulnerari āt
qđ īcludit dīuīssīōnē p̄tinuū p̄petit ali
cui vt hz eē localit̄ tñ: ⁊ iō sī in vno lo
co sit localit̄ ⁊ in alio nō localit̄. sī vulne
rat vbī est localit̄ sūmplr vulnerat: sī nō
vulnerat in alio nō pp hoc nō vulnerat: fz
est falsa fz qđ ⁊ simplicit̄: sed sī ponat
idē corp⁹ localit̄: ⁊ p̄ p̄n̄s dīmēssīōnalit̄
in dīuersīs locīs: dīcqd natū est agē vel
pati in vno loco ⁊ in alio: ḡ ⁊ tē sūmplr
hēbit opposita. **Q**uā doctor sīc arguit
Terminī locatī ⁊ īmīnī locī sī sīl: ḡ sī lo
catū ē extra īmīnos sūi locī p̄p̄ri: est etiā
extra īmīnos suos p̄p̄os. **A**dducit ē
de anglo qđ nō pōt sīl eē in dīuersīs lod
ḡ mīn⁹ vnū corp⁹ localit̄ in dīuersīs lo
cis. **Q**uā sīc arguit: res sicut p̄ p̄p̄riam
nām est tñ in vna spēsīc p̄ vna dīmēssī
ōnē est sīl tñ i vno loco. **Q**uā sīc argu
it: sī idē eēt sīl in dīuersīs locīs aut vna
mutatīōe aut duab⁹: nō vna: qđ vna mu
tatīō est tñ ad vnū īmīnū: nec duabus
qđ aut eīusdē spēsī: aut alteri: nō eīusdē
qđ nō pōt sīl idē moueri duob⁹ motīb⁹
eīusdē spēsī. 3. p̄hī. ⁊. 5. meta. c. de codez:
nec duob⁹ alteri spēsī: qđ īmīnī eēt p̄riū
⁊ sīc mot⁹ incōpossībiles. **Q**uæ cuiuslibz
mot⁹ īmīnī sē incōpossībiles. 5. p̄hī. sed
quēcūqz duo vbī possūt eē īmīnī eīusdē
motus: qđ pōt corp⁹ moueri ab vno vbī
ad aliud: ḡ quēcūqz duo vbī sūt incō
possībīlītā circa idē corpus. **Q**uā etiā
appono rōnes alias p̄ima est: agēs na
turale nō īntendit per se corruptionem

termini a qu
incōpossībīlīt
ducere: ḡ sī vñ
vbī agēs nāle
qđ inducat ⁊
nouo vbī ab
ud vbī qđ hū
eanō mā: eē sī
sed sī possībil
ueris locis: sī
mīor: p̄ est a
in duob⁹ locis
lib⁹ in illis ex
vtrūqz p̄uer
p̄n̄s cā mā nō
ueris for: mī
dīuersis aiab
ueris ītēcti
est: qđ possī
locis ⁊ in illis
lignū ⁊ corz
agētī ⁊ īnduc
cā agētī sūt
eād mā: cū
sīc lignū idē
vulus īgnis p
qđ sī heat hīc
ibi aliud: ⁊ ī
in illud ⁊ ibī
locis: ⁊ sīc qđ
īncēdi a q̄tū
vñ pōt sīl īn
passuz magn
mīnīm⁹ īgnis
ex oib⁹ p̄buit
p̄ueniēs nut
nō hīs nō nū
nō nutrīet.
bīet p̄ueniē
vtrōbīqz: sed
vel qđ nutrī
⁊ nō p̄uēter
īllā op. bīc
īntendū est
īmīnīs mā
cā vel conu

termini a quo: sed tñ per accñs: qz est
incōpossibilis termino quē intendit in
ducere: g̃ si vnū vbi sit cōpossibile alii
vbi: agēs nāle nō corūpet p̃m vbi ad h°
q̃ inducat 2^m vbi. g̃ possit facē corp̃ in
nouo vbi absq̃ h° q̃ remoueat illō alii
ud vbi qd̃ hūit pus. **Q**2 sic: ipossibile ē
eand̃ m̃az eē sil s̃b duab̃ formis s̃balib̃
sed si possibile sit idē corpus sil eē in di
uersis locis: sequit̃ oppo^m illi. **P**robō
mioris: p̃ est qz ponat idē nutrimentum
in duob̃ locis vel trib̃ 7 a diuersis aia
lib̃ in illis exñtib̃ comedat: nutritiua
vtriusq̃ puerit̃ idē in s̃bam s̃aā: 7 per
p̃ns ead̃ m̃a nutrimentū illi erit sil s̃b di
uersis formis s̃balib̃ 7 aiabit in brutis
diuersis aiaib̃ sensitiuis: 7 in homib̃ di
uersis intellectiuis. **Q**2 p̃ba^m eiusd̃ mioris
est: qz posito q̃ idē lignū sit in diuersis
locis 7 in illis sint duo ignes agēt illud
lignū 7 corūpet: qz n̄ pōt resistē vtrū
agētī 7 inducerēt formā ignis: nō eand̃
cū agētia sint diuersa: g̃ aliā 7 aliā: 7 in
eā m̃a: cū m̃a ligni corūpti fuerit ead̃
sic 7 lignū idē. **Q**3 sic sequit̃ q̃ q̃tūcūq̃ p
uulus ignis posset p̃burere oia p̃bustū
qz si hēat hīc p̃bustibile p̃portionatū 7
ibi aliud: 7 in 3° loco 3^m: poterit h̄ agē
in illud 7 ibi in illud: 7 sic sil in infinitū
locis: 7 sic q̃cūq̃ p̃bustibilia possent sil
incēdi a q̃tūcūq̃ puo igne: sed q̃cūq̃
v̄r pōt sil in multa passa pua pōt sil in
passuz magnū integratū ex illis p̃uis: g̃
minimū ignis posset p̃burere integratuz
ex oib̃ p̃bustibilib̃. **Q**4 sic: aial h̄ns h̄
puenies nutrimentū nutrit: alibi vero
nō h̄ns n̄ nutrit̃ ibi: 7 sic sil nutrit̃ 7
nō nutrit̃. **Q**5 sic: qz si in duob̃ locis
biet pueniens nutrimentū 7 susciperet
vtrūq̃: sequit̃ q̃ in duplū nutritur
vel q̃ nutrimentū susceptū deperderet
7 nō puerteret in nutrimentū. **C**ōtra
istā op̃. hīc sufficit in generali: qz qd̃l3
tenendū est eē deo possibile qd̃ nec ē ex
imminis ma^m ipossibile: nec et ipossibili
tas vel contradictio euidenter cōcludit̃

Sic ē h̄: vt patebit soluedo oēs rōes. s̃.
positas. **I**n spali at̃ arguit̃ per q̃daz
rōes quas ille doctor cui rōes p̃ recita
te si ponit 7 nitit̃ soluere. **P** est talis. si
min^o incōueniens est duo corpa eē siml
q̃ idē corp̃ in duob̃ locis. sed deo ē pos
sibile p̃m. sicut p3 de corpore glīoso 7 n̄
glīoso. g̃ 7 2^m. maior p3. qz p̃hī f3 p̃nū
sua oīo ponerent repugnātiā inter duo
q̃ta respectu eiusdē vbi. sicut albi 7 nī
gri respectu eiusdē s̃bi. sicut p3. 4. p̃hī.
c. de va. qz q̃m eo q̃ q̃m expellit aliū eius
dē q̃tatis. nō qz tale vel tale. 7 exēplī
ficat de cubo. minor probat in resurre
ctione xpi de dote subtilitatis. **A**nder
q̃ due dimensiones repugnant pp̃ sitū
localē. 7 illud tollit dos subtilitatis. sed
illud qd̃ est rō limitatōis ad vnū vbi. s̃.
situs determinat̃ nō pōt tolli p̃ aliq̃ do
nū vel dote. qz et corpus glīosum h3 s̃i
tū determinatū q̃ o3 ipm eē ita hīc q̃ n̄
alibi. l3 nō hēat sitū localē q̃ resistat al
teri corpori. **S**ed 5 istud arguit̃ ex 3^a
rōe sua q̃ est de p̃mensurari fm multuz
7 vnū. qz fm illā ipossibilis ei it̃ duo
corpora eē sil magis q̃ vnū corp̃ in du
ob̃ locis. qz aut tō o3 locatū multiplica
ri multitudine illa locoz. qz p̃mensura
tur loco aut pp̃ aliq̃ rō3 spālē. si p̃pter
p̃m cū eque oporteat loca p̃mēsurari lo
catis. sicut e3. qz p̃mēsuratio talis ē re
spect̃ cōis. tūc sequit̃ q̃ ad multiplicati
onē locatoz sequit̃ multitudo locoz.
Et ideo propositū. s̃. q̃ eque est ipossibi
le duo corpora eē simul sicut idē in plu
rib̃. **S**i vero p̃pter aliquid aliud hoc
nō pōt eē nisi posteritas natural̃ vel sil
tas loci respectu dimēsiōis locare. Nā
prius nālter nō op3 cōmultiplicari po
steriori. sed posterius priori 7 siml ei cū
quo est siml. sed si ista est rō. ma^m est
q̃ dimensiones loci sunt posteriores di
mēsiōibus locati. g̃ magis o3 dimēsiō
nes loci multiplicari ad multitudinem
dimēsiōnū locati q̃ e3. **P**robō mior
ris. tū qz dimensiones locati sunt cause

dimensionū loci. qz locatū facit laia pti-
nētis distare 7 supficiē eē in actu. tuz
qz p^r est qd pōt eē sine a^o 7 n^o e^o. dimē-
siones at corpū pnt eē sine dimensionib⁹
locant. p3 de supficie pmi celi nō at e^o
qz nō pnt distare supficies locant absq³
distan^o ptiū locat. p3 ēt per aliud qz in
motu locali qdūqz manet ead supficies
locat. sed nō loci. imo cōiter mutat su-
perficies loci mutato locato. 7 si corpus
eqle succedit eqli. 7 silr figurato adhuc
nō manet supficies ead poris pscribens
corp⁹ 2^m. **E**t h^o rō pōt sic formari. n^o tū
ē eū. sed ad pbandū qz sil pōt eē corpus
in plib⁹ locis. duo corpa pnt sil eē. g idē
in duob⁹ locis sil. aūs pcedit ab oib⁹. p-
bō pntie. qz magis possibile ē cū vnita-
te poris nāliter stare multitudinē poste-
riorz nāliter q^o e^o. dimēsiō at locatū p-
or est nāliter dimēsiōe loci vt pbant est
nūc. g 7c. **S**ic: possibile est qz de cōuer-
tat q^o titatē in q^o titatē sicut puerit sbaz
in sbam. h^o posito cū fm eū illud in qd
aliqd puerit sit vbi p^r fuit puerum. se-
quit tūc qz corp⁹ in qd sit puerio est vbi
fuit pus illud qd puerit. 7 nō pōt eē f3
suā q^o titatē in a loco. ita qz q^o titas sit ei
rō eēndi ibi sicut eēt si eēt p se imin^o con-
uersiōis nisi sit ibi localr fm eos. g illd
corp⁹ erit localr vbi pus fuit localr con-
uersuz. 7 cū hoc manet in suo loco. ppo
Cōuersio at nō aufert iminū in quē ē a
loco suo. g sil pōt eē localr in duob⁹ loci
Rndet qz aut sbā panis manet in tali
puerfiōe. 7 tūc vel affiat dimensionibus
corpis xpi. 7 nō sequit qz corp⁹ xpi sit di-
mēsiue in duob⁹ locis. f3 tū in vno. aut
nō affiat sbā panis illis dimēsiōib⁹ cor-
poris xpi. 7 tūc corp⁹ xpi nō est vbi est
sbā panis nisi rōe sbē panis. 7 p pns n^o
dimensione. qz fm phum. l. phicoz. sbā
nullā h3 magnitudinē. 7 sic nō erit ibi
localr. 7 p pns nō erit localr in duobus
locis. aut oio totū puerit in totū. 7 sic
cū nihil maneat rōe cui corpus christi
dicatur ibi eē. f. in loco puerfi. sequitur

qz nō erit ibi. qz nō factaliter. cū nulla
sit sensibilis spēs. nec nō factaliter. qd
sic est tū in celo. **E**t p^rea cum corpus
xpi nō eēt ibi dimēsiōnalr nō possz im-
plē locū quē pus impleuerāt dimēsiōes pa-
nis. 7 ita nō manet illa capacitas. f3 in
instanti puerfiōis ptes aeris cōcurrerēt
7 desinēt eē loc⁹ qui pus erat. 7 sic p ipz
nō maneret ibi corpus alicui⁹ nec corp⁹
xpi. sicut nec mō manet corrupti spēs
panis. g si adhuc ibi maneret hoc n^o eēt
nisi pp sbam ptiū aeris q^o imēdiate an
puerfiōe istius iminū rāgebāt dimēsi-
ones panis. 7 sic semp maneret ibi cor-
pus xpi. qz semp manē possent iste par-
tes aeris. **C**ōtra. rō nō videt solui. qz
puertat sbā q^o ta eqlis corpi xpi i corp⁹
xpi q^o. 7 stabit arg^o. qz illud in qd sit
puerfiō erit q^o titatiue in loco iminū cō-
uersi. 7 cū hoc ēt erit in loco ppo vbi p^r
Et n^o g rndet oio pōt dari hoc mēbz
qz totū oio puerit in totū. qz imin^o cō-
uersiōis sit vbi p^r fuit puerū. negetur
ista ppo imin^o puerfiōis est vbi p^r fuit
puerū 7 forte negaret eā nisi forte cum
ista additiōe si illud manet qd fuit con-
uerso rō locadi. 7 tūc ar^o istud nō pclu-
dit ē eū. nec ēt de aere equali cōuerso
corpus xpi. nec curo insistē. qz credo qz
illa ppositio cui innitit rō sit falsa. f. qz
oporteat iminū cōuersiōis eē vbi p^r fuit
cōuersuz siue maneat illud qd fuit con-
uerso rō locadi siue nō. **P**osset dari
aliud mēbz diuisionis. f. qz q^o titas aeris
cōuerteret i q^o titatē corpis xpi sbā aeris
remanētē. 7 tūc posset inferri qz corpus
xpi eēt sub sua q^o titate 7 dimēsiōe p3.
7 qz q^o titas ei⁹ sit vbi p^r fuit q^o titas aeris
cōuersi. g corpus xpi erit ibi dimēsiue.
7 cū hoc erit in celo. **A**r^o g aliter p ali-
am rōz ad hanc cōclusionē 7 si forte sit
ad hoiez ar^o sic: **U**bicūqz pōt deus facē
sbam nālem nō sub mō suo nālī vl sb
mō sibi opposito. pōt eā facere sub mō
suo nālī seu cōuenienti sue nature. pbo
qz in faciendo p^r est duplex miraculuz.

vnū vō tñ est in faciendo 2^m. Sed de
pōt facere corpus xpi sacratū fm oēs 7
facit de facto sacraliter. i. nō sub modo
suo nālī sīl in diuersis locis. g. pōt idē fa
cere in eisdē sub mō nālī. s. localr 7 di
mēsiue. **N**ec valet dicē q est hic p con
uersionē alteri in ipm qz cōuersio alte
rius in istud nō est isti formaliter ratio
eēndi hic. qd pz. qz trāseunte puerfione
manet imin^o cōuersionis hic. g. sine ali
qua p̄dictione pōt alicui p̄ferri eē hic si
ne puerfione aliqua alteri in ipz. **S**i
dicās q cōuersio ista vt p̄cīta est cau
sa istī p̄ntie. **C**ōtra. Deus de potentia
absoluta nō pōt facere cōuersionē p̄e
ritā nō p̄terisse. 7 tunc de potētia abso
luta nō posset facere sic p̄ns nō eē sic p̄
sens. qd nihil est. **S**i dicās q spēs de
relicta post cōuersionē est corpori xpi
rō exndi h. 7 ita ad istud hic nēcio req̄
ritur puerfio. **C**ōtra. Spēs illa nō est
formālī in corpe xpi. g. n̄ est rō corpori
xpi eēndi formālī aliquale. 7 hoc loqn
do generalr de aliquali p quocūqz qd
formālī inest corpori xpi. sed corpus ē
formālī p̄ns. g. p aliquid aliud q p con
uersionē vel spēm puerfī. sicut dicē **U**g.
qui totū tribuit potētie dei. licz doctor^{es}
nitat soluere. **P**robat etiā illa p̄a ppo
sitio. qz possibile ē nouitate eē circa ali
quid posterius absqz nouitate circa p̄s
oī nouitate circa formā sbalem que p̄
or est oī talī respectu. **C**ar^o sic. Anglī
pōt eē siml^o diffinitue in plurib^o locis. g.
7 corpus circūscriptiue. p̄ntia videt sa
tis manifesta. qz similis habitudo est in
vtroqz. 7 per p̄sequens similis determi
natio ad locū sibi suo modo cōuenien
tē. vnde cōiter negantes p̄ns negant aūs
probō aīcedentis. Deus pōt cōuercere
panē in angelū. vt probabitur dīf. xi. 7
vbi p̄fuit cōuersum ibi est illud in qd
cōuertitur. saltē si rō locationis ipsius
conuerfī manet. ergo angelus est vbi fu
it panis. sed nō potest esse ibi p̄sens qn

sit in loco fm modū sibi cōuenientes
essendi in loco. 7 tamen manet in pro
prio loco in celo. g. 7ē. **C**istaru^z quattu
or rationū primā 7 tertiā pondeo. scōa
7 quarta nō procedunt nisi ex quodaz
presupposito qd nō credo esse verū. cō
cluderet tamen cōtra plures illā presu
positionē concedētes. **A**d hoc est intē
tio hug. quē licet iste doctor nitatur ex
ponere. tamen legenti hug. satis patet
q totū qd pertinet ad istud diffinibile
.i. esse simul in duobus locis idem cor
pus attribuit omnipotentie dei non au
tem alicui conuersioni alicuius in istuz
terminum.

Dico ergo ad que

stione q est maxima mihi certissima q
deo est possibile omne qd non includit
euidenter contradictionē. 7 ad qd nō
sequitur necessario contradictio. hoc ē
huiusmodi. ergo possibile est dō vt pa
tebit soluendo rationes. **D**ico ergo q
deo simpliciter est possibile idē corpus
simul facere in diuersis locis localiter.
hoc patet ex intellectu terminoz. **Q**uiz
enīz dico idē corpus simul esse localit
in diuersis locis. nihil dico super h^o cor
pus nisi quendaz respectuz extrinsecus
aduenientes fundatuz in vno quāto ad a
li
quāto circūscribens. respectuz au
tē talē plurificari super idē fundamen
tū ad diuersos terminos nō apparet cō
tra aliquid notuz fm rationē. qz respec
tus intrinsecus aduenientes de quibus
minus videtur possunt plurificari fun
damento eodēz manēte ad diuersos ter
minos vt super eandēz albedinē possūt
due similitudines fundari ad duos ter
minos. vt probatuz est li. 3. di. 8. **C**as
sumptum. s. q vbi nō dicit nisi respec
tuz extrinsecus aduenientes ad circū
scribens satis patet ex dictis in precedē
ti. q. **S**i mīz est q sequentes rōez tñ se
quunt imaginationē. qz imaginatio nō
sepat locuz a corpe nec e^o. nec percipit

Enīz
doctorib

2. ad 2 dicit
idem corpus
ē in duobus
locis

nō de illis qm
sequuntur imagi
nationem

vnū plificari sine alio: qđ iō dicat sim-
plr ipossibile vnū sine alio plificari. se-
quēdo tñ imagiatōez nō appet aliud: s;
exclusa ista imaginatōe qđ sp inītēs sen-
sibus nō aliud apphēdit: 7 sequēdo rō
nez ex rōibz terminoz nulla ē necessitas
qđ plificato vno plificet aliud: vt plifica-
to posteriori nō ē necesse prius plificari.
īpā aut vbi sūt māifeste posteriora ip-
so quāto locato 7 accñtaliē 7 ptingēti
adueniētia. in multis etiā alijs vbi ma-
ior ē pñexio fm rōez pcedim' vnū sine
altero plificari. vix enī ē aliq alia habi-
tudo accñtaliōz suo fūdamēto qđ sit vbi
nec aliqđ mod' eēdi in. nec aliqđ mo-
dus ab. 7 sic de alijs multis habitudinibz
bus: 7 tñ i alijs hitudinibz nō ita pter-
ue asserit ipossibilitas plificatōis habi-
tudinū circa idē fūdamētū. **At** si istes
qđ vix ē qđ ples respect' pñt fūdari i co-
dē fūdamēto qñ vn' eoz nō adequat
totū fūdamētū. h' at vnū vbi adequat
totā rōem quāti inquāru locabile ē.

Hoc videt sine rōne dictū: qđ respectus
qđ oritur ex natura fūdamēti magi vide-
tur adqñri fūdamēto qđ ille qđ extrinsec'
aduenit ceteris paribz: sed ad duos ter-
minos pñt eē i eodē fūdamēto duo ta-
les respect' oriētes ex nā fūdamēti: vt
due eq̄litatez ad duo quāta eq̄lia: g sine
rōne fingit qđ h' vn' respect' adqñt. **Ad**
firmatur: qđ nō magis adqñt quātitatē
sua pñtia ad locū qđm adequat sūam
sua pñtia sibi pueniēs. s; sūa ponit pos-
se h'ie ples pñtias etiā pmo cū sit pñus
imū' multaz puerfionū i multis alia-
ribz. 7 cū hoc tñ ē pñs i celo sū mō qđri-
tatiuo g. **Aliq** argumēta sūt vltia 7 sol-
tūent eo mō qđ pcedūt i gnāli. mltā alia
sunt difficilia fm imaginatōem qđ pce-
dūt i exēplis. s. adductis de calore 7 fri-
goze. fame 7 saturitate. sanitate 7 egri-
tudine. morte 7 vita. 7 sic de alijs. **At**
p istis soluēdis pono tres ppositiones
quarū prima est. quēcūqz sūt priōra
essentialit' ipō vbi vniformit' insunt cor-

porū quāuis hñti diuersa vbi. nec vari-
abūtur variato ipō vbi. qđ vero poste-
rius vel simul nā variabūtur fm vari-
etatem ipsi' vbi. hoc patet. qđ pri' estē-
tialiter nō variatur ppter variatōem
posterioris. s; posteri' bene variat ad
varietatē priōris. qđ etiā sūt sū nā cūz
aliq variatur cū illo. **2^a** ppositio est
Sicut passū existēs i vno vbi reciperet
formā a duobus agentibus sibi ibidē
approximatis sic ipm in duob' locis ex-
istens patietur ab eisdē sibi in illis duo-
b' vbi approximatis. 7 hoc intelligo
de passione qđ est ad formā absolutā
hoc patet. qđ ad h' qđ patiens patietur
ab agēte recipiēdo istā formā nō opor-
tet nisi qđ sit in potētia passiua 7 agens
habeat formā actiuā. 7 sint debite
approximate siue i h' vbi siue i illo sit
approximatio nihil differt quātum ad
actōem que est ad formā absolutam: s;
passo posito in duobus vbi ipm habet
eandem potentiam passiua ad formā
absolutam. 7 actiuū habet eandem
potētiā actiuā. 7 eodē modo potest
approximari sibi vt ē in isto vbi sicut i
alio: ergo eodē modo patiet' quantum
ad omnē formā absolutam a quocūqz
actiuo sibi approximato siue i isto vbi
siue in alio: sicut si tñ esset in vno vbi
7 esset agens sibi approximatus. **Ad**
didit autem fm formā absolutam. quia
non oportet qđ eadē patietur loquendo
de respectis qđ sunt simul nā cū vbi vel
posteriora: qđ illa possunt variari sic 7
vbi ex prima ppositiōne. verūamen
ibi etiā posset cōcedi ista 2ª ppositi-
tio vt patebit in respondendo ad instā-
tias in speciali. **3^a** ppositio est. sicut
corpus in vno vbi existēs se haberet in
ratione actiuā ad diuersa sibi approxi-
ta in illo vbi: sic ipsum vt existēs i du-
obus vbi se habet ad eadem sibi in illis
vbi approximate. hoc patet ex proba-
tione pcedentis. **At** his ad rōnes do-
ctorum adductas p opinione negatiua

2. ca. pñtias fūdamēti
sunt pñtias pñtias
sunt

Ad primā ol-
let ita intelli-
te enim potest
7 fm omnem
in quocūqz
qđ: quia non qu-
uis. sed esto qđ
forma ad quā
na agentis de se
per istam poten-
bet causari in su-
positio. quia t-
sui esset equali-
adhuc sequitur
bus simul. qđ ex-
vi 7 passiuū sup-
ad oēm colorem
simul. 7 tñ op-
pus ex parte su-
nium vbi 7 ou-
sario. tamen ad
dei actiuū 7 cor-
lis ē possibilis
que sunt simpl-
qđ: 7 tunc ad o-
nullam virtutē
bere omnia vbi
7 probō quāsi
chisti posset v-
Posset enim c-
vniuersi conue-
pancy 7 exo dic-
tato ad esse ali-
taliter compar-
Quicquid enī
secundam acti-
immediate ipsi
reliant corpus
possi essendi bi-
us 2^a. quia nō
probatum est
dicitur qđ esse
dico qđ deus ex
sario est vbi qđ
vbi in quo non
tiam 7 essentia

Ad primam dico quod prima propositio posset ita intelligi quod esset neganda, absolute enim potest deus in omnem visionem et per omnem modum visionis, non tamen in quocumque oculo potest causare quicquam: quia non quilibet oculus est susceptivus, sed esto quod loquatur de quacumque forma ad quam equaliter se habet potentia agentis de se et potentia receptivi quod per istam potentiam eque posset quelibet causari in susceptivo tunc vera est propositio, quia tamen ex ratione actui quod passivi esset equalis possibilitas. **Sed non** adhuc sequitur de qualibet et de omnibus simul, quod ex parte dei et susceptivi actui et passivi superficies est eque possibilis ad omnem colorem, non tamen ad omnes simul, et tunc oporteret ostendere quod corpus ex parte sui est eque susceptivum omnium ubi et duorum quod negat ab aduersario, tamen ad rem concedo quod ex parte dei actui et corporis ut susceptivi equalis est possibilitas in corpore ad duo ubi que sunt simpliciter distincta et ad quicquam: et tunc ad omnia, et cum dicitur per nullam virtutem post unum corpus habere omnia ubi nec esse ubique, falsum est et proba quia ipsi concedunt quod corpus christi posset ubique esse sacramentaliter. **P**osset enim deus quodcumque corpus universi convertere in corpus christi sic panem et ego dico quod non est maior limitatio ad esse alicubi localiter quam sacramentaliter comparando ad potentiam dei. **Q**uicquid enim potest fieri per causas secundam actiuam potest deus facere immediate ipsum autem per sacramentum velans corpus christi non est causa corpori essendi hic, nisi sicut causa effectiva 2^a, quia non tanquam causa formalis ut probatum est. **E**t ad probationem cum dicitur quod esse ubique est proprium dei, dico quod deus ex sua immensitate necessario est ubique, quia nullum potest esse ubi in quo non sit per potentiam presentiam et essentiam, et sic impossibile est alii

ud a deo esse ubique, sed non est inconueniens aliquid aliud a deo per eius potentiam esse in quocumque ubi, nec per hoc debet dici proprie esse ubique sicut deus, quia non est imensur. **A**d illud argumentum quod includit multa de illis repugnantibus, patet ex tribus propositionibus, applico tamen sic. **A**sto quod huic corpori in isto loco approximatur unum agens scilicet ignis: et in loco alio aliud agens scilicet aqua, dico quod aut sunt equalis virtutis in agendo: aut unum vincit alterum si sunt equalis virtutis sicut approximata isti corpori habenti unum ubi vel utrumque impediret alterum ita quod neutrum ageret vel agerent ad quendam effectum medium in quo passum nec perfecte assimilaretur uni nec alteri sic eodem modo dico nunc quando sunt approximata eidem corpori in diuersis locis. **S**i autem virtus alterius vincat, vel simpliciter assimilatur sibi passum, vel magis quam alterum: et eodem modo dico si sint in diuersis locis: quia non est maior difficultas hoc quam si ignis et aqua ponerentur simul: quod tamen non negatur posse fieri a deo, et idem corpus approximatum igni et aqua habentibus idem ubi: quod non oportet ibi dicere ad vitandum contraria in passo, hoc facilius vel eque facile vitare potest quicumque in proposito. **D**e fame et saturitate dico quod fames est appetitus calidi et siccitatis, iste autem appetitus vel est naturalis vel voluntarius, siue ergo sic siue sic dicit aliquid absolute, illud ergo non variatur propter varietatem ubi ex prima propositione et per consequens si hic satiaretur et cessaret appetitus cibi cessaret etiam in eodem alibi, licet non ex cibo sumpto ibi sicut statim dicitur de morte. **S**i autem dicas saturitatem esse repletionem corporalem stomachi: tunc esset dubium cum non recipiat hoc ut hic, utrum ut hic esset repletus isto modo, et dico quod

non sicut nec corpus christi ut in pixide
fuisse vulneratum. quia ista repletio non
dicit nisi presentiam alimenti contineri a
continente. scilicet stomacho vel ventre. et si
cut possibile est quod continentia istud cor
pus hic et ibi sint alia: ita possibile est quod
continentia activa istius corporis hic sit
alia a continencia eius in alio ubi. quia
hic nihil absolutum dicit sed respectu ex
trinseci. **De 3°.** scilicet. sanitate et infirmita
te temperie et intemperie. dico quod vel temperie
es aeris expellit temperie in comparatio
ne ad corpus animalis in quod agit aer
tempatus vel intemperat. et tunc brevis
erit tale quale natum esset causare agens
vincens. licet forte ageret illud remissius
propter actionem contrarii impediens
et resistentis. Si autem sint equalia in agen
do passum tunc alterabitur in media por
tione eodem modo sicut si diceret
quod sana aura et infirma simul essent quod
concedis deum posse: et idem corpus esset
approximatum isti auri et illi simul.

4° quod est de morte et vita facilliter sol
uitur. quia utrumque istorum est aliquid
absolutum privativum vel positivum
et per consequens non variatur propter vari
ationem ubi. secundum primam propositionem
si ergo moritur hic moritur et ibi. sed tamen
non sequitur: vulneratur hic ergo vulne
ratur ibi: quia vulneratio dicit divisione
neque continui ut hic ab aliquo hoc divi
dente. sed tamen est verum si hic habet vul
nus quod et alibi habet quia sic est disconti
nuatio partium que si ibi est in hoc cor
pore et alibi in eodem. Ad 3° huius do
ctoris dico quod non oportet locatum com
mensurari dimensionibus loci secundum unum
et multum. ita quod ad multitudinem dime
sionum loci sequatur multitudo dime
sionum locati. sicut nec ad pluralitatem po
sterioris sequitur multitudo prioris. ma
xime de respectu extrinseci et secundum amorem
sicut tactus est in arguendo contra primam opinionem.

Ad rationes primas alterius doctoris dico quod
termini unum possunt intelligi simul esse cum ter

minis alterius vel similitudine precisa et adequata: vel
nec precisa nec adequata. **Si primo** intelligatur de
similitudine dico quod maior est vera et minor fal
sa. **Si autem intelligatur de similitudine 2°.** scilicet. non
adequata tunc maior est falsa. quia non oportet
illud quod est extra terminos unum esse extra
terminos alterius. quia vel si unum excedat
aliud non oportet quod illud quod est simul ex
cedenti sit similis excessu. ubi gratia: si anima secundum
terminos suos additativus terminum. non.
quantitativum non habet similitudinem cum terminis di
gitis. non propter hoc sequitur quod quicquid est ex
tra terminos digitis sit extra terminos anime.

Ad illud de angelo dico quod concludit op
positum sic ostensum est in 4. ratione. opinio
potest enim angelus suo modo. scilicet. diffinitive esse in
pluribus locis. scilicet. per potentiam divinam. **Ad**
aliud alterius doctoris dico quod illud simile
non tenet. quia non una est ratio formalis eandem
in una specie. sed dimensio non est ratio formalis
proxima eandem in loco. sed tamen ratio secundum amorem
talis. illa tamen potest esse una licet respectus sint
diversi. sicut albedo potest esse una sed similitu
dines diverse sint. sed non nisi per unam similitu
tudinem positivam formalem in specie similis. si autem
species similis non possit pluraliter in eodem nec si
multitudo. **Ad aliud alterius doctoris** di
co quod si remanet in eodem ubi in quo prius
erat: potest acquirere novum ubi unica muta
tione et duabus mutationibus. Et si gratia: ille
mutationes aut sunt eiusdem speciei aut non.
datur unum vel alterum non curo. Et cum ar
guis: due mutationes eiusdem speciei non sunt
similes in eodem. dico quod non est impossibilitas mu
tationis nisi ex impossibilitate termino
rum vel formarum secundum quod sunt. primo quod oportet
probare impossibilitatem duorum ubi: quod
nego. quare non erit impossibilitas dua
rum hominibus mutationum. **Ad aliud eiusdem**
doctoris cum dicit quod termini mutationis sint
impossibiles. dico quod verum est de primis ter
minis. non autem de terminis percomitativis
Intelligo autem quod primi termini cuiuslibet
mutationis sunt privatio et forma et conversio
scilicet. percomitatives autem quod iunguntur terminis pri
mariis. vel quod concedo quod privatio et forma

sunt impossibiles
possibilia. ubi
bus si non ponat
pus organici
nus ad quem si
pus organici. sed
est in illa inaiat
aiatio et aiatio si
in corpore organici
i corruptio si ma
ris quod prius fuit ter
cus privatio succed
min percomitatives
manet. **Ad 2°** mo
natur tota quatuor
nec terminus
comitatives privatio
quo et conversio
quantitas positivum
ide per se terminus a
fm iniectionem et
dico de motu loco
motus acquirere si
cum termino ad quod
minus a quod quis est
terminus quod est quod
tas continetur per se ter
nat hic esse in motu
sine motu deprim
tus a quod est privatio
non manet cum termi
lus est terminus
a quo quia taliter
motus vel mutatio
se terminus unum est per
tus. **Ad rationes pri
mas** dico quod per illa pri
mariis non possunt esse
in non interdictum cor
cat aliud corpus. si
tus corpus esse sim
copulatum ad istud ubi
quod. et sic non poss
simul. quod ergo conc
necesse. dico quod ali
speciem verius creat

sūt icōpossibiles. s3 pcomitātia pnt esse
ppossibilia. vbi grā. in mutatiōib' s3 ali
bus si n̄ ponat vnicā forma i aiato. cor
pus organicū pcedit aiatoēz q̄ est termi
nus ad quē h3 nō est p se termin' a q̄ cor
pus organicū. s3 ipa iaiatio q2 mutatio
est inf illā inaiatoēz 7 aiatiōē. s3 aut in
aiatio 7 aiatio sint sll incōpossibilia: nō
tñ corp' organicū 7 aiatio. **Eodem mō**
i corruptiōe si manet eadē forma corpo
ris q̄ pri' fuit termin' a q̄ p se. s. forma.
cui' puatio succedit ille nō manet. s3 ter
min' pcomitās istā p se terminū a quo
manet. **Eodē mō in augmētatiōe si po**
natur tota quātitas pexistēs manē ma
net tot' terminus a q̄ positivus q̄ est cō
comitās pūatiōem q̄ est p se termin' a
quo 7 ecōuerso in diminutiōe manet
quātitas positiva aliq̄ que pri'. s3 non
idē p se termin' a q̄. Sllr in alteratiōe
fm intētiōem 7 remissionē: 7 eodē mō
dico de motu locali q̄ nō est dīctio q̄
mot' acq̄sitivus sit sine depditiōe. 7 tūc
cū termino ad quem nō manet p se ter
minus a q̄ qui est puatio sed manet ille
termin' q̄ est q̄ p acciō. 7 quasi pcomi
tās cōiter p se terminū. **Ad ppo** po
nat hīc eē tñ motus acq̄sitiv' noui vbi
sine motu depditiōe. 7 h̄mōi p se imi
nus a q̄ est pūatiō vbi acq̄sitiv'. illa aut
nō manet cū termino ad quē. sed h̄ nul
lus est terminus pcomitās p se terminū
a quo. quia talis nō est nisi vbi sūt duo
mot' vel mutatiōes pcomitantes. 7 per
se termin' vni' ē per acciō termin' alte
rius. **Ad rōes p me appositās.** ad pri
mā dico q̄ p illā posset probari q̄ duo
corpora nō pnt eē simul. q2 agēs natura
le nō intēdit corp' vni' expellē nisi indu
cat aliud corpus. si ḡ nō eēt repugnātia
duo corpa esse simul: tūc mouēdo hoc
corpus ad istud vbi nō expellētur aliud
corp'. 7 sic nā posset facere duo corpa
simul. q2 ergo concludit manifestū icō
ueniēs. dico q̄ aliq̄ sunt repugnātia re
spectu virtutis create 7 limitate sup q̄rū

silitatē nō pōt creata virtus actiua. q̄ ta
men nō sūt simplr incōpossibilia. **Ex**
virginem parere ita ē nature create im
possibile facere sic duo corpora i eodē
loco 7 vni corp' in diuersis sup q̄ non
pōt virt' creata sll. que tñ nō includūt
dīctiōem simplr vt visum est. iō sunt
possibilia deo. **Ad 2^m** dico q̄ pōt pce
di q̄ si illa materia corp' locati in duo
b' locis trāsmutat' a duob' agentib' ad
duas formas nō eēt nouū miraculū. s3
tñ per antiquū miraculū eēt propo
onata ad recipiēdū actiōes illoz agent
um. **Dico tñ aliq̄** q̄ si idē ponat esse in
duob' locis n̄ sequitur q̄ eadē materia
duabus formis isomet sll similibus ne
q̄ eiusdē sp̄i neq̄ alteri'. **Eodē quidē**
modo potest argui de hoc 7 de alio. si
agētia ponatur eiusdē sp̄i vel alterius
Ad ex^m de alimēto dico q̄ idem fieret
de alimēto sūpto a diuersis i diuersis
vbi: qd fieret si illi duo stomachi fierēt
in eodē loco 7 cibis ille eēt i vtroq̄. tūc
enī aut totalit' virtus vna vinceret aliā
7 totū puerteret in suū corpus. v' ef
sent virtutes equales 7 tūc equalit' puer
teret de alimēto hoc i suū corp'. 7 illa
in suū. vel eēt iequales: nō tñ vna oīo
vinceret. 7 tūc fortior plus puerteret in
suū corp'. 7 alia debilioz min' conuer
teret. eodē modo sicut hēres dicere ibi
de stomachis aialū sll exstibus 7 cibo
recepto in vtroq̄: ita dīcēdo hīc iuxta
illā ppositiōem scōaz. s. positā. **Per**
illud ad aliud de ignibus approximati
vni ligno in diuersis vbi. etiam dico q̄
haberes idē dicere si duo ignes p potē
tiā dei eēt sll 7 approximati illi ligno.
Et si q̄ras qd eēt dō: nōne tūc oporteret
q̄ lignū puerteretur in ignē vel in quē
7 a quo. non enim magis ab vno q̄ ab
alio. quia sunt equales. non in vnum:
quia duo sunt agentia 7 corporalia. nō
aut possunt eē due cause totales eiusdē
effect'. **Dico** q̄ v' eūdem ignez gnārēt
pfectiorem. 7 sic esset effect' diuisibilis

fm perfectionē sī forma sūalis pōt hē
ptē 7 ptē. sicut diceret de calore. sī vō ge
neraret eundē effectū indiuisibīlē oīo ge
neraret tñ eo mō efficiēdi q̄ neūt illozū
posset eē cā totalis effect⁹. q̄ p̄ ita breuē
alterationē q̄ nō sufficēt ad ignitionem
ab alio istoꝝ p̄cise agēte. 7 tñc ista p̄pō
est vā. q̄ due cause totales totalr causā
tes nō pnt eē eiūsdē effect⁹. **Ad** aliū dī
q̄ aīal exns in aliq̄ vbi sine nutrimento
nutrīret ibīd. dū tñ idē al̄ suscipet alim̄
tū pueniēs in a° vbi. q̄ etī mot⁹ localis
nutrimentū ad stomachū nō sūt idē h̄ q̄
ibi. nec mīz. q̄ ex q̄ vbi est aliud 7 mo
t⁹ localis ad vbi p̄t eē alī. tñ puerisio nu
trimentū in sūam alēdi est eadē h̄ 7 ibi. q̄
illa puerisio est gnatio p̄tis sūe istius nu
triti 7 tota sūa nutrita 7 q̄lz p̄s p̄or est
īpō vbi. nec ḡ variabit ad variationē e⁹
. s. vbi. **Et** cum addit. sī vtrōbiq̄ h̄iet
alimētū sufficiens duplo nutrīret. dī q̄
vel vtrōbiq̄ suscipet totū illud alimen
tū 7 p̄ p̄ns supflueret. q̄ ē medietas suf
ficēt ad nutritionē e⁹. vel i vno loco su
scipet ptē 7 in a° aliā. 7 vtrōbiq̄ sufficiē
ter nutrīret. p̄z ex p̄dictis. **Ad** illū de
modico igne q̄ p̄burēt oīa p̄bustibīlia.
dico p̄pōem scōam q̄ ponat ignis in
vno loco. 7 multa p̄bustibīlia sibi h̄nti
illud vbi tñ approximata. q̄ dicerē tē
de igne resp̄cū illoꝝ. sic dico nūc. q̄ vel
in aliq̄o illoꝝ agēt p̄cise. vel si in q̄bz
esto q̄ oīa eēnt sū. agēt tñ valde r̄misse
in ea. Eodē mō dico in p̄posito. q̄ actio
erit remissa in q̄bz istoꝝ resp̄cū acti
onis quā h̄iet in vnu illoꝝ si in nullum
aliud agēt. **Nec** mīz. q̄ vtus nālīs mi
nor est in p̄la q̄ in pauciora. 7 in mīta
q̄ in vnu. **Ad** illud de diuersa figura
tione. dico q̄ l̄z figura videat eē q̄litas.
tñ p̄sedq̄ ip̄z vbi. **Ad** aliud de toto 7 p̄
te. dico q̄ p̄s extra totū nihil h̄z q̄d nō
h̄z in toto. illa. n. actualitas que attribu
itur parti extra totū 7 nō in toto non ē
nisi p̄cīso. **Sed** 3. q̄ cōtinuitas ē for
ma absoluta. 7 per p̄ns p̄ior est īpō vbi

ḡ nō pōt eē idē corp⁹ in loco isto p̄tinuū
7 alibi nō p̄tinuū. 7 p̄ p̄ns nec hīc pars
7 ibi non pars. eo modo quo continua
tum alteri dī pars. **Responsionē** q̄re.

Dico ad argumēta

p̄ncipalia. **Ad** p̄m dico q̄ multi p̄cedūt
r̄lones oppositas posse eē sū in eod. dī
cētes idē 7 fm idē eē p̄n agēdi 7 patien
di. sed ad p̄pō nō oī incidē in istā diffi
cultatē. nullus. n. negat q̄n r̄lones op
posite possint inēē eīd fm diuersa fūda
mēta. vtpote. q̄ fm aliqd sūt mat⁹ 7 fm
aliud mū. 7 h̄ vel resp̄cū sūi vel alius
vbi at in toto corpe aliud 7 aliū est po
steri⁹ 7 anteri⁹. sup̄ 7 inferi⁹. vñ mediā
te illo vbi tanq̄ fundamēto a° 7 alio n̄
est incōueniēs corp⁹ h̄ns vbi sup̄ 7 infe
ri⁹ eē sup̄ 7 inferi⁹. nec mireris resp̄cū
superioris 7 inferioris fundari in vbi. l̄z
vbi sit resp̄cū. q̄ pōt bñ vn⁹ respectus
fundari in a° resp̄cū. vt tactū ē. **Ad**
aliud dico q̄ r̄lones p̄rie in genē bñ pnt
inēē eīd fm diuersa fundamēta. sic idēz
pōt eē sūe alius f̄z albedinē 7 dissīle e⁹
dē f̄z sciam. p̄pinquū at 7 distās fūdat
in corpe vbitato. q̄ ip̄m vbi e⁹ est p̄pi
quū 7 distās. ḡ si aliud est vbi p̄pinquū
7 distās pnt eīd corpi puenire sic pueni
unt duob⁹ vbi q̄ pueniunt illi corpori.
7 si fundamēta p̄pinq̄tatis 7 distantie.
Ad 3. dico q̄ sicut idē tpale nō pōt eē
sū fm tps. i. eadē tpalitate vt ita dicā in
diuersis tpsib⁹. sic nec idē locale pōt eē si
mul fm locū in duob⁹ locis. si at accipi
as in antecēde sū f̄z tps. 7 in p̄nte sū sū
f̄z locū valz p̄ntia. vñ p̄portio. q̄ ita oī
sūltas tps p̄pari ad tps idē circa tpale.
sicut simultas loci ad eundē locū circa
locale. **Concedo** ergo q̄ vnica locatioē
q̄d est dicere esse simul fm locūz nō po
test esse idēz locale simul in duobus lo
cis. **Potest** autē hīc rō duci ad p̄tē op
positā l̄z sophistice sic. idē locale sū. i. in
eodē loco exns p̄t eē i diuersis tpsib⁹. ḡ 7
sū tpe p̄t eē i diuersis loci. soluant istud

sophisma 7 lo
reputet q̄ h̄ea
idē mouet sū 7
positiōe illa
scire fm locū
variā ad vari
vno vbi dēscē
r̄ q̄ dēscē h̄ lo
p̄tinue idē vbi
hū aliud est q̄
at est possibile
nē vbi vnūz
est q̄ p̄manet
p̄a successūe
b̄don⁹ si fiant
q̄ h̄ oēs p̄tes to
que moueant v
ista p̄lequē vbi
si arguas ḡ vt
neri ad scipm v
cedēt ad illud v
pellēt scipm de
tūc eē icōpossi
ud corpi vel nō
h̄et illud vbi v
lud vbi dēscē
ud vbi cū scipm
sū it eē aīatū
lido vel trahen
mille vbi facit
cū in capō 7 n
7 iūz loq̄ 7 tac
Dico q̄ hoc si
senti inuētē scē
de q̄b⁹ arguit nū
q̄ corpi moueat
q̄ ad aliū vbi eī
vbi dico q̄ idē
in q̄ dēuit nū si
h̄nt aliud vbi
aliū vbitatū 7
q̄d h̄nt p̄ dēscē
vt inuēt sū m
q̄d h̄bat in mo
vbi sūe vt i me
h̄l facit ad vari

sophifima ⁊ foluēt argumētū ſuū ſi forte
reputēt q̄ hēant euidentia. **Ad** aliū q̄
idē mouet ſil ⁊ deſcēt: dico ſz primā p
poſitionē illaz triū q̄ cū moueri v̄l de
ſcere ſm locū ſit ſil cū vbi: vel poſteri
uariat ad variationē vbi: ⁊ ita poſit in
vno vbi deſcēt localit: ⁊ i alio vbi moue
ri: q̄ deſcēt h localit nihil aliud ē q̄ h̄re
ptinue idē vbi qd̄ p̄: ⁊ ibi moueri nī
hil aliud eſt q̄ h̄re aliud ⁊ aliū vbi: ſic
āt eſt poſſibile q̄ idē corp⁹ hēat h̄ pma
nenē vbi vnū: ⁊ aliud ibi: ſic poſſibile
eſt q̄ pmanenē hēat h̄ vnū vbi: ⁊ alibi
plā ſucceſſiue. **Ad** idē mō od̄ eſt de p̄ti
b̄ tot⁹ ſi ſiant inſtātie: q̄ poſſibile eſt:
q̄ h̄ oēs ptes tot⁹ deſcāt i toto: ⁊ ibi ali
que moueant: vt man⁹ vel pes: q̄ om̄ia
iſta p̄ſequūt vbi: puta hoc ⁊ illud. **Et**
ſi arguas: q̄ vt eſt in vno vbi poſſet mo
ueri ad ſeipm̄ vt in alio vbi eſt: ⁊ ita ac
cedēt ad illud vbi in q̄ iſta eſt: ⁊ tūc v̄l ex
pellēt ſeipm̄ de alio vbi ad qd̄ accedit: ⁊
tūc eēt icōpoſſibile ſibi p̄ ſm vbi: ſic ali
ud corp⁹ vel nō expellēt: ⁊ tūc deſineret
h̄re illud vbi v̄tute p̄p̄ia accipēs tñ il
lud vbi deſcēt: vel facēt ſe vt h̄ns ali
ud vbi cū ſeipſo: ⁊ ita q̄ duo corpa ſil:
ſilr ſi eēt aiātū poſſet ſeip̄ mouere pel
lēdo vel trahendo: ⁊ poſſet idē hō h̄ns
mille vbi facē choreas ⁊ maximū exer
citū in cāpo: ⁊ m̄ta alia q̄ vident m̄tra
⁊ itez loq̄ ⁊ tacē ⁊ diſputare cū ſeipſo.
Dico q̄ hec ſt puerilia ⁊ imaginatiōz
ſentū inītētē ſeq̄ntia: ſi. n. q̄rat rō eorū
de qd̄ arguit nulla ē diſſicultas maior
q̄ corp⁹ moueat ad illud vbi in q̄ deſcīt
q̄ ad aliū vbi: et tūc cū puenerit ad illū
vbi: dico q̄ idē corp⁹ expellet ſe de i⁹ vbi
in q̄ deuit: niſi forte illa v̄t agēs p̄ quaz
hūit aliud vbi deſinat p̄ſeruare ip̄z vt
aliū vbitanū: ⁊ tūc nō hēbit niſi tñ vbi
qd̄ hūit p̄ deſcēs: ſed p̄ nō hēbat illū
vt tminū ſui mor⁹: imo deſinet ſcōz vbi
qd̄ hēbat in motū: habere aut̄ qd̄cūq̄
vbi ſiue vt i motu ſiue in tminio mor⁹ nī
hil facit ad variationē vel multitudiez

ablolatoꝝ q̄ ſūt in re. **Per** hoc p̄z de
chozea ⁊ bello p̄fabulatiōe ⁊ diſputati
one cū ſeipſo: q̄ ſi loq̄ dicat actū imagi
natiōis vel intellectus ille qd̄ vbiq̄ eſt
idē vbiq̄q̄ fuerit loq̄ns. ſi āt nō ē niſi
formatio vocis p̄ inſtra nālia in aere p
cuſſo: ⁊ qd̄ ali⁹ erit aer p̄tigu⁹ organīs
vocalib⁹ in iſto vbi: ⁊ ali⁹ in alio vbi ⁊
eſto q̄ idē aer ſit: moueri tñ poſit h̄ lo
calit aer ⁊ ibi nō: ⁊ ſic in iſto formabit
vox ⁊ illo nō: ⁊ ille loq̄: ⁊ iſte tacebit: ⁊
iſte tenebit tenorē ⁊ iſte quītrā: ⁊ ille at
trahet aerē extra aquā ex̄ns: ⁊ idē ex̄ns
in aq̄ nō poſit attrahē: ſed ſubmergereſ
hic ⁊ nō alibi vbi h̄z aerē attractū refri
geratē ip̄m. **Ita** ēt p̄cedo q̄ nūc i vno
vbi poſit mouē corp⁹ ſuū vt eſt in alio
vbi pellēdo vel trahēdo: q̄ p̄p̄ idē tita
tē corpis nō auferē rō mobilis nec motū
ui ab ipſo. **Et** ſi arguit ſic: ſi mouet q̄
nō quieſcit: ſi quieſcit: ergo nō mouet:
q̄ ſi ſil mouet ⁊ deſcīt: ſil mouet ⁊ n̄ mo
uet: ſil deſcīt ⁊ nō deſcīt. **Ad** nō in reſpe
ctiuis oppoſitū ſi ſeq̄t absoluta affirmatiō
⁊ negatiō: ſed tñ ſm qd̄ ſicut nō ſeq̄t: eſt
ſilis ⁊ diſſilis: q̄ eſt ſilis ⁊ nō ſilis: nā añ
cedētia viſificant ſi iſtelligant reſpectu di
uerſoꝝ. ſi. n. eſt ſilis hūc eſt ſilis: ⁊ ſi eſt
diſſilis illi eſt diſſilis ſicut p̄h̄ arguit in
p̄dicamētū. c. de q̄ritate: q̄ ſi aliqd̄ ē ma
gnū ad hoc eſt magnū: ⁊ ſi puū ad illū
eſt puū: ⁊ ex hoc iſert q̄ magnū ⁊ puū
nō ſi p̄ria: qd̄ n̄ tenēt niſi magnū ad h̄
iſerret magnū ⁊ puū ad h̄ iſerret puū.
Ad idē hic deſcēt in h̄ vbi iſert deſcēt: ⁊
moueri in h̄ vbi iſert moueri: tñ ille
affirmatiōes nō iſerūt illas negatiōes
puta deſcēt nō moueri: moueri nō deſcēt
imo eſt fallā p̄ntis: q̄ añs viſificat in re
ſpectu ad vnū tminū: ⁊ p̄ns negatiuū
negat reſpectu cuiuſcūq̄. **Ad** vltimū
ar⁹ dico q̄ ois act⁹ imanenē q̄ inēſz iſti
corpī in hoc vbi iſſet ſibi in q̄cūq̄ vbi
h̄z nō inſiēt ſibi vt in iſto vbi: ⁊ de h̄ di
cēt in 2⁹ ar⁹ iſti di. q. 2. ſz nūqd̄ ſanguis
v̄l ſpū v̄l ſilia q̄ n̄ ſcō v̄tate nec būane

eent ead h 7 ibi: solnet vbi dcm ē nunc.

Tertiu sic pcedit: 7 arguit: q corp^o xpi n pōt siml eē in celo 7 i euch^a. p^o p illud aug 7 po nif de pse. dī. 2. p^o heress. Corp^o xpi sur sū ē: 7 i vno loco eē opret. C^o sic: qz for mal rō eēndi i loco ē quātitas fm phm 4. phoz. c. de vacuo. S3 nō pōt aliqd plificari nō plificata et^o formal rōne: g quātitate corpis xpi exite vna nō pōt ipz eē nisi i loco vno. C^o sic: qz vni 7 eidē sunt eadē sūt in se eadē: g qūqz vni 7 eidē sūt sūl in se sūt simul: g si cor p^o eēt h 7 ibi: tūc illud qd eēt h cū eo 7 illud qd alibi ē cū eo eēt sūl. S3 pns est falsū: qz altez pōt eē rome: altez parī sī g rē. C^o sic: qd distat ab aliq est ali ud ab eo: qz nihil distat a seipso. sed cor p^o xpi si eēt in euch^a distaret a seipso in celo: g eēt aliud 7 aliud. pbātō maioris qz distāta icludit discontinuitatē. vni tas aut quātītatis ptnue ē ptnuitas: g distāta repugnat illi vnitati: 7 per pns ponit plalitātē. C^o sic: qz possit tūc sūl moueri 7 desce: qz corp^o xpi i celo de scēt. in euch^a aut mouetur ad motū eu charistic fm illud phi. motis nobis mo uent oia q sūt i nobis. Pposituz pz: qz corp^o xpi est i celo. S3 illd aug. Donec finiat scīm sur sū ē dñs: 7 ponit de pse. dī. 2. pma heress: 7 ē vere i euch^a vt ta ctū est. i. q. hui^o dī.

Cōclusio ē certa cuilibet fide li: vt oñsū ē. i. q. h^o dī. S3 vn^o mod^o ponēdī ē tal. i. q. p puer sione alteri i ipm pōt illud corp^o eē ali bi q i loco suo nālī: qz vbi p sūt pūctū ibi ē illud i qd puer sū ē: nō localr s3 sa cralit: 7 h^o mō. f. sacralit corp^o xpi pōt eē alibi 7 i plib^o locis nō aut localr nec dimēsiue: qz q localit eē icluderet dī ctōem: sic posite sūt rōes eo 7 i pcedētī q. sacralit aut nō icludit dīctōez: qz ipz nō est ibi fm leges loci: sed nū illud sū

q ē sacralit. S3 ptra h^o argumēta sūt aliq i pcedētī. q. iprobādo istā pclusiō 3 cōez. Manifestū enī videt q puer sio n ē formal rō corp^o eēndi h: nec vt pñs: qz ipa trāseūte manet corp^o h: nec vt ē pre terita: qz tūc nō possit de^o facē corpus suū nō eē h: sic nec puer sione pteritam nō eē pteritā: nec etiā illud qd vocat sa cramētū. f. spēs sūt rō formal corp^o eēndi h: qz nō ē formalit in corpe xpi: nec p eas aliqd inest formalit corp^o xpi.

Ex h^o arguit. De^o pōt facere i creatur a aliqd sine eo qd nō ē formal rō eēndi: nec aliq mō de cēntia et^o S3 nec puer sio nec sacm ē formal rō corp^o eēndi h: nec aliq mō de cēntia et^o: g de^o pōt facē corp^o eē h sine vtroqz istoz. C^o nō ē maior repugnātia corp^o xpi eē sūl cum sba panis q cū quātitate et^o: qz nō ma gis sba repugnat vītātē q sba q tita ti q ad talē vītātē. S3 corpe xpi exite in celo pōt de^o facē idē corp^o simul cū quā titate panis fm oēs: g pōt facē idē siml cū sba panis quāta: 7 p pns sine puer sione: h^o quantū ad pñm duoz tacta sū. Si etiā illa sba panis quanta po nat sacm adhuc ptra eos: qz sic supra oñsū est facil^o ē facē corp^o eē alitubi cū mō suo nālī q sine: S3 cū sba panis quā ta pōt de^o facere corp^o suū mō sacrali. i. nō nālī: g 7 mō nālī. C^o si dicas ad pñ mā rōez q relatō nō pōt fieri sine ppo termino: sic nec sine fūdamēto. ppius aut termin^o ist^o pñte ē aliq sacm. i. aliq sēibile replēs locū cū q vel sub q corp^o xpi ē nō localit. C^otra. Nō ma gis impossibile videt corp^o xpi eē cū illo q cū isto: g nō magis repugnat eē cum sba panis q cū quātitate vt dictū est: 7 sic de qūqz alio a se: 7 tunc vltra. Si pōt aut eē alibi q vbi ē sū mō non nālī sibi: g 7 sū nālī h^o ptra 2°. Dico g q ponēdo puer sione in pposito de q dice tur dī. xi. 7 ponēdo q h sit aliq signū sēibile ptnēs vere corp^o xpi h pns qd

Thō. pferendū ē
pma solūdo
pñm rōem

h^o si
pñm

sēibile dicat sa
corp^o xpi de fac
vel puer sione: 7
posset eē nō p
quendo de qūqz
nō video: sic arg
forte illi q nega
suū i plib^o locis
sacro: negaret et
hoc. de mō aut
tūc vel nō oīmā
si pōt fieri idē in
nālī qn ēt possit
sine duos miracu
oñum est. An p
vna. i. in causā d
alud: i. si pñda
sū pōt modo n
Ad prin
ligroz. i. oppor
corp^o bitare in ill
sistēd nō o: i. n
mi aliq ē local
do se de illo loco:
alibi 7 sacralit 7
absolute absq de
localit mō tenet
euch^a nō localr
rō pōt intelligi dī
mali pñia 2° p re
rōz formalē p rōe
sēntie de dī forma
fundamētalr de y
pñm f. q. calo:
aucto sūctudie: i
pñm sūctis: loqñ
dī q sine plificatiō
ē et nō formalit
falsū est: qz idē pō
respū multaz ac
tū pñm respū
tas at nō est form
p^o sed 2° qz pñm
respē: 7 ex h^o se
fundamētū pñt fū

señible dicat sacm qđ quidē vez ē .f. corp' xpi de facto h est post psecratōez vel puerfionē: 7 sb sacro nō in sic quin posset eē nō p puerfionē: nec sb sacro lo quando de qđqz sensibili determinato nō video: sic argutū ē i. q. pcedēti. Et forte illi q negāt deū posse facē corpus suū i plib' locis alit' q p puerfionē sub sacro: negarēt etiā h' nisi qz fides dicit hoc. de mō aut' isto eēndi. f. nō quātita tiue vel nō dīmēsiue vel localr n vido si pōt fieri idē in plib' locis nō sub mō nālī qn ēt possit fieri mō nālī cū in pri' sint duo miracula: in 2' tñ vnuz: vt. s. oñsum est. In p' quid' sit duo miracula: vnū. f. in causādo presentiā corporis h: 7 aliud i seprādo ipm a suo modo nālī sic q pōt modo naturali sic sb sacro.

Ad primū in priū dico: q aug. sic itel ligtoz. i. opportunū ē. i. pgruū est illō corp' bitare in illo regno ppato glorio sis: sed nō o3. i. nō simplr est neciū: pōt enī aliqñ ēt localr xps nō eē ibi mouen do se de illo loco: 7 multo fort' pōt esse alibi 7 sacralit' 7 localr p diuinā actiōz absolute absqz depditiōe illi' vbi in ce lo: sicut mō tenent' illud corp' pñs eē in euch' nō localr. **Ad 2' dico** q formal' rō pōt intelligi duplr: p' ppe p rōe for mali. p'ia 2' p remota large sumendo rōz formalē p rōe fundamētalī remota sic calor dī formalis rō agēdi: 7 albedo fundamētalr dī rō formalis eēndi sile p tāro. f. q calor est pñ' q agens agit: 7 albedo silitudo: silitudo at ē rō formal' ppinā silis: loqndo q de p' rōe pōt pce di q sine plificatiōe ei' nō plificat illud c' est rō formal: sed de rōne formali 2' falsū est: qz idē pōt eē pñ' agēdi. p'xi' respēu multaz actionū 7 idē fundamē tū p'xiū respēu multaz relonū: q'ri tas at nō est formalis rō eēndi in loco p'xi': sed 2' qz p'xiū fundamētū illius respēct': 7 ex h' seq' ppo. f. q sup idēz fundamētū pñt fūdari ples respēct' ma

xie extrinsec' adueniētes. **Ad 3' dico** q p' p' p' falsa ē nisi itelligēdo de vnifor mi vnitate illi' itij i se 7 illoz q pcludūt eē vnū ex vnitate illi': qz al' si ē minor vnitas illi' itij in se nō pōt pcludi maior vnitas alioz inī se p vnitatē illoz i 3'. Eodē mō de sil: qz nisi illud 3' cū q a' si sil sit limitatū fm illā vnitatē f3 quā ipsa si sil cū illo 3': n' seq' siltas eoz inī se: nec q pñl' sil ē cū eo erit sil cū i' q cū eod' 3' ē rome: si illud 3' sit illimitatū: vñ n' seq' ego sū sil cū eimitate 7 aia an tixpi silr: q aia h' 7 ego sil sum': qz eim' tas ē imēsa 7 illimitata q' ad actualēz pñt iā: ad ppo' dico q illō qđ sil ē i ou ob' locis illimitatū ē: 7 nō vñte p'ia: sed vñte dei agēt q' ad vbi: 7 iō q sūt sil cū sic illimitato n' o3 q sūt sil inī se.

Ad 4' de discōtīnatione dico q ac cipiēdo distantā p distantia locali ma ior est falsa. **Ad probationē** dico q ali quid nō est idē sibi: qz cōtinuū sibi: sed vñte vnitate: qz cōtinuitas est vnitas partis ad partē in toto: sed vnitas toti us ad seipsū ē vera idētitas: dico ergo q etfi totū vt distās n' pñuetur sibi ipi vt distāt: tam in vtroqz termino distā tie est vere idē habens eandē pñuita tē partiū in toto. Et cū dī q vnitas totius pñui est cōtinuitas ei': vez est vnitas vt est ex partibus: sed idētitas ei' ad seipsū non ē cōtinuitas eiusdēz totius ad seipsū eo modo quo pars est cōtinua parti. **Ad 5' patebit** in secū do argumēto istius ol. q. 3.

Q Circa secundū

principale qro tria: Primo vtrū corpori xpi naturaliter exñti 7 eidez sacralit' existēti necessario insint eedē ptes 7 ppetates. 2' vtz qli ber actio imanes q ē in xpo nālīter exi stēti eadē insint sibi vt in euch' sacrali ter exñti. 3' vtrū corpi xpi vt i euch' existenti possit nēesse aliquis motus corporalī.

¶ **Primum** sic procedit et arguitur quod non potest quod nihil potest esse ubi potest non fuit nisi aliquid uertat in ipsum: sed in eucharistia nihil uertat in proprietates corporis christi quod ibi non sit: propter maiorem: quod quod incipit esse ubi potest non fuit: hoc est per aliquid mutationis: sed non est mutatio in eo quod quod incipit ibi esse: quod manet ubi potest fuit: quod est in aliquid cui vel in eucharistia incipit ipsum esse prius: hoc non est nisi per uersionem maioris potest: quod sola substantia habet uertat in substantiam: quod non in passionibus. Sic: sanguis non est in eucharistia sacraliter nisi per consecrationem vini. quod non est substantia hostia: tunc quod aliter poneret ibi frustra contineri. scilicet sub specie vini: tunc quod nihil incipit esse simpliciter postquam iam est simpliciter. quod nec incipit esse sacraliter postquam est sacraliter. sed sanguis sacraliter incipit esse sub specie vini: consecratio sequitur consecrationem corporis. quod non est substantia sacraliter sub specie panis: et tamen est ibi corpus. quod ut est sub hostia tamen non habet sanguinem quem habet in celo. Sic: quantitas non potest esse sine cum quantitate: quod est repugnancia formalis habet respectu ubi sic prior respectu eiusdem ubi quod nullo modo potest esse sine: quod secundum philosophum. 4. meta. Ad priora sic esse: sequitur dictio: si sit esse uia: quod quantitas corporis christi quod est proprietates eius non potest esse in eo ut est sub hostia. hoc est potest: quod quantitas uia quantitas non potest esse sine cum quantitate continetur quod sit ibi localiter: quod posito fundamento et termino propter necessitatem sequitur relictum me: dia. fundamentum propter circumscriptionis passiuum est quod: propter terminum eius est continetur: hic est non est quantitas circumscriptionis potest: quod nullo modo est ibi. Sic: sic in operibus non potest poni pluralitas sine necessitate sequendo rationem naturalitatem nec in creditur esse ponenda pluralitas quod non sequitur per necessitatem deductionis ex creditur: sed tota uitas eucharistia potest saluari non ponendo habet nisi sola substantia corporis christi: propter maiorem: quod corpus potest esse sine anima cum sit materia susceptiua eius: et ita potentia dictionis ad animam et sine anima habet rationem cibi spiritualis. Itaque potest esse sine proprietatibus: quod per naturaliter potest esse si ne posteriorum: quod sine dictione posset hic fieri sola substantia corporis christi nuda sub specie

cibus illis: sed sic esset res sufficiens sacri: quod signum effectus ultimi. scilicet nutritionis spiritualis quod dicitur contra Magistram. di. xi. in fi. et ideo dicit Innocentius de offitio missae pre. 3. ca. 10. Tale corpus dedit christus discipulis suis quod habuit quod eadem quantitas insuit corpori christi in eucharistia quod insuit eidem in existentia naturali.

¶ De duo sunt uide

da. potest de supposito. 2. de quesito. Supponitur. non corpus christi modo dupliciter esse: in celo suo modo naturali: et in eucharistia modo sacraliter: utrum quod est satis manifestum. primum per illud augustinus de pse. di. 2. per heresim: donec inquit finit scilicet: sursum est dominus: 2. per ea quod predicta sunt quod i. h. di. Dubium est de corpore ut est in eucharistia quod si illa quod continet tanquam partes. Unde dico quod non continet animam nec accitiam: hoc est possibile accipiendo corpus per perfectibile ipsi aie: quod non est dictio corporis illud esse sine anima et sine accitibus: hoc est per augustinum quod spiritus iste repugnant alimentum: quod sub anima et non accitiam: hoc est secundum est: quod si in triduo eucharistia consecrata fuisset: fuisset ibi uia res eucharistie: et tamen non fuisset ibi anima: si cut dicitur in fine habet solutionis. Corpus est hoc modo non continet sanguinem: quod sanguis non est aiatu: et per uiam nec aliquid per primum aiatu: possibile est et ex parte sacri: quod alius est et tialiter potest esse aliud signum. corpus suppositum deo modo dicitur essentialiter ab anima et ab aliis ut sanguine et hoc: quod potest habere aliud signum ad placitum. Et hoc probatur a maioribus: quod per hoc non idem signum naturale: si. n. duo precepta istorum essentialiter distincti quod precepta si signa rerum naturaliter: per piarmenias: sanguis autem est essentialiter aliud a corpore ut est primum perfectibile ab anima: quod potest non esse idem signum quod est sanguis. Hoc est probatur factum: quod possibile fuit totum sanguinem fuisse separatim a corpore christi in morte: et tamen si tunc fuisset eucharistia consecrata fuisset res eadem quod et modo: possibile est et quod magna pars sanguinis sit effusa: et tamen tota res eadem mansisset sub specie panis. Hoc quod tenendum est quod corpus christi ut est per modum signatum specie panis et per tunc non includit

dit animā. nec accētia nec sanguinem
De q̄sito p̄ vidēdus est intellectus q̄ois:
 nō. n. q̄rit hic de necēitate extremi vni
 vel alteri in exēdo: neq; de necēitate ha
 bēdi p̄tes vel p̄prietates absolute: s; q̄ri
 tur d̄ necēitate p̄comitātē vel p̄ntē. s.
 an corpi xpi exēti mō dco iūnt aliq̄ue
 p̄tes vel p̄prietates vel necēcio seq̄nt vel
 p̄comittent q̄ eedē insint q̄ sibi isunt exi
 stēti mō nālī: 7 hoc pōt intelligi duplr:
 p̄ vtz p li necēcio ipoztes necēitas simpli
 citer 7 absoluta: vel tñ f; qd. s. q̄ ex po
 sitiōe aīcedentī simplr necēcio seq̄t p̄ns
 vel q̄ sequat fin qd siue ex suppōe: hoc
 est supposita exētia subiecti cōtinentis.
Primo q̄ videndū ē de necēitate sim
 plicit̄: 2° de necēitate f; qd **De** p̄ sit p̄
 2° q̄ nō est simplr necēitas q̄ si sub mō
 nālī h; p̄tes 7 p̄prietates q̄ hēat easdez
 sub mō sacrali: hoc b̄renit appet: q̄ p̄
 resurrectionē nō erit euch^a: nec ē corpi
 xpi hēbit sub isto mō p̄prietates seu pas
 siones 7 tñ tē corpi xpi sub mō eēndi nālī
 hēbit ista. **Solū** 2° h̄ est: q̄ nō ē simpli
 citer necessitas e^a. s. q̄ nō seq̄t simplici
 ter necēcio si corpi h; istas p̄tes 7 p̄prietates
 sub mō sacrali q̄ pp h̄ eas hēat sub
 exētia nālī. h̄ p̄ sic pbat q̄n exētia aliq̄
 est indifferēs ad duos modos: sicut pōt
 simplr h̄ri sub vno mō sic 7 sub alio: s;
 exētia corpi xpi simplicit̄ seu real̄ idif
 scēs est ad istos duos modos. s. nālem
 7 sacralē: q̄ pōt h̄ri sub isto mō: s; n̄ sub
 alio. **Dicit** qdā ad h̄ q̄ p̄ intelligitur
 q̄n neuter modus depēdet ab alio: sic at
 nō est hic: q̄ modus sacralis depēdet a
 mō nālī: q̄ ille est p̄m̄ modus eēndi in
 sacro. **Contra**: 7 ē ad cōclusionē p̄cipa
 lē: exētia sub mō nālī nō est de essentia
 exētie sub mō sacrali: nec est e^a cā: q̄ ista
 nō depēdet ab illa: p̄ ps aīcedentis p̄z
 q̄ res euch^a nō h; ibi modū exēdi nālē
 .s. extēsiū. h̄iet at si eēt de eēntia illius
 exētie vel modo exēdi quē ibi h; q̄ oē
 h̄ns aliqd h; illud qd ē de eēntia e^a. p
 bō 7 p̄tis aīcedēdū. q̄ de e^a cā imēdiata

istā exētie. s. corpi xpi in sacro. q̄ corpi
 sub nālī exētia est cā existētie sacralis.
Contra 7 ē idē q̄si: euch^a nō depēdet ab eo
 qd nec est sacm̄ nec res sacri nec cā h̄.
S; exētia mō nālī n̄ ē ibi sacf; p̄z. nec
res sacf; imo res sacri ē exētia sub a^o mō
dispatō. nec ē cā h̄ vel illi^o vt p̄z ex p̄di
ctis. q̄ tē. **Contra 7 ē q̄si idē. De^o pōt sine q̄**
cūq; cāto nō intrinseco alicui illud cāre
ex nā mō nālī n̄ ē intrinseca euch^a. q̄ tē.
Dices q̄ maior est vā de absolutū n̄ d̄
 resp̄cu. q̄ resp̄cs sine fundamēto 7 terio
 fieri nō p̄t. euch^a at icludit resp̄cm c̄ter
 m̄n̄ est exētia corpi xpi mō nālī. **Contra**
 Exētia h̄ sit ead̄ s; duob; modis. s. nālī 7
 sacrali tñ nō ē im̄it̄ relōnis q̄ includit
 euch^a s; mō nālī. sed s; mō dispatō. p
 bō. Eo mō ē res p̄tēta i euch^a q̄ mō est
 p̄m̄ signatū h̄ signi. h̄ ē. n. oīa hui^o sacf;
 ad a^o. q̄ realit̄ p̄tinet suū p̄m̄ signatū vt
 ē suū signatū p̄m̄. sed exētia sub mō nālī n̄
 p̄tinet h̄ realit̄. imo s; mō alio dispatō.
 q̄ tē. **Contra** hac 2° p̄clone sequit̄ corzelari
 um. q̄ an incarnationē potuit ita vere
 euch^a fuisse sic 7 nūc. 7 h̄ tē q̄m̄ ad signi
 ficatiōz q̄ q̄m̄ ad rē signatā 7 p̄tēta. **Contra**
 ē corzelariū: p̄ incarnationē poss; corpus
 xpi definē eē s; mō nālī 7 tñ euch^a ve
 manē 7 q̄m̄ ad v̄tātē signi 7 p̄tēti. **Hoc**
 p̄z. q̄ si ad corpi xpi realit̄ p̄tineri in eu
 ch^a n̄ necēcio seq̄t corpi illō h̄ie exētia mō
 nālī. q̄ p̄m̄ potuit fieri sine 2°. siue p̄cedē
 do siue remanēdo p̄ destructionē illi
 scōi. **De** p̄fessioe. pbat spālī sic. Ubi
 cūq; res tpalis pōt h̄ie verā exētiā rea
 lē. ibi postq̄ n̄ fuerit pōt incipe eē. Sed
 corpi xpi pōt simplr h̄ie exētiā realē s;
 mō exētie sacralis. q̄ postq̄ n̄ fuit h̄ p̄
 simplr eē. q̄ nō o; ad h̄ q̄ s; h̄ mō icipit
 at eē q̄ sub a^o mō icipiat eē. **Contra** si o;
 cas q̄ q̄n icipit h̄ o; q̄ s; alibi incipiat.
 q̄ s; icēptio simplr ē eē rei i se. q̄ si s;
 icipiat in a^o nō m̄n̄ o; ad h̄ q̄ sit ince
 ptio simplr q̄ res incipiat eē i se. q̄ ead̄
 ē icēptio simplr. rei sic est idē simplr e^a
 eē. eē at simplr istā rei in se ē ip̄ s; esse

nāli. **¶** Hec rñtio excludit p rōes factas
ad scōaz pōne. qz si eq hz exñtia realē
sū isto mō sic sū a° ex p° rōe. 7 illa nō de
pēdet ab a° mō exñdi ex rōne 2°. seqt qz
p hie simplr inceptionem sub isto mō
sacrali. absqz h° qz hēat inceptionē sū i°
¶ Qd mō p argui ad correlatiū de de
linē eē qz vbiqz res tpalis hz verā exi
stentiā oī ibi manet nō oīo desinit qūo
cūqz desinat sub a° mō. **¶** Contra p° corze
lariū infero h° iconueniēs. q illd corpus
posset icipe eē postq fuit. Nā in icarna
tiōe icepisset illd corp' eē. 7 tñ p° fuisset
eē si euch' fuisset vā. **¶** Cōtra 2° sū ar.
qz desinēdo eē sū mō nāli desinēt eē. 7
tñ manēt si euch' vē manēt. 7 tūc possz
ē desinē eē sū euch'. **¶** A° q neutra cō
seqntia valet. qz hñs eē simplr si icipit
sū alio mō manēs nō incipit nisi fm qd
7 simplr manēs si desinit alicubi sū a°
nō desinit nisi fm qd. **¶** Ad rōz de icar
natione o° q possibile eēt illd corp' fuisse
formatū de sanguinib' vginis. 7 h° sub
mō eēndi nāli nō obstat q euch' pcesis
sū vā. sed illa forma nō fuisset tūc icep'
corpis nisi fū qd. sic mō pueris pāis in
corp' nō ē icep' corp' nisi fū qd 7 tota rō
ē qz qd sic icipit p hz eē simplr. **¶** Sū rō
ad 2° q desitio corp' sub mō nāli non
eēt desitio nisi fm qd. si tñ manēt idem
corp' hñs eand' exñtia realē sū mō sacra
li. **¶** Et si obijcias. fuit nūc icep' corp'is
simplr in pceptiōe xpī. q sū fuisset ince
ptio simplr si in euch' pcesisset. nā non
fuisset min' vep' eē corp'is xpī sū modo
nāli tūc q nūc. 7 p pñs acqreō illd eē
nō fuisset min' vā inceptio corp'is accipi
ent tale eē. **¶** Inceptio simplr reqrit h
tñ q sit acceptio eē simplr o° qd dē ici
pere. fū q sit ad p° eē eē. nūc at fuit i in
carnatione accep' nō tñ eē simplr cor
poris sed ē pmi eē. tūc at fuisset incept'
eē simplr sū mō vno h tñ p°. qz pcesisset
idē eē simplr sū alio mō. 7 iō tūc fuisset
incept' fm qd. mō at simplr. **¶** Si vō ar
guas de desitōe. qz si desitio sū mō nāli

ē desitio simplr. nā illa corrup' ē corrup
tio simplr. 7 h° vbiqz qre si nō corrupat
h g manet postq corruptū est. **¶** Nul
la pdictoria si de eod pcedēda pp disti
ctionē istoz mōz eēndi vt dicet statī. si
g loqrīs de corruptiōe q ē sepatio pñs a
pte sic corp'is ab aia. vel forme corpeita
tis a mā. si tal' corruptio ē exñtis sū ta
li mō est ē eiūsd sub qūqz mō. alioqz
ead forma sū informaret idē 7 nō ifor
maret. 7 p pñs nō posset corp' xpī sub
mō nāli fieri inamiatū. nec ēt resolutū in
māz sepatia forma corpeitatis qñ fieret
tale sub mō sacrali. nec eē. sed si loqua
mur de corruptiōe partiū totali. f. desi
tiōe tot' exñtis sub isto mō 7 sub i° mō
bñ posset desinē eē vt h nō desinēdo eē
ibi 7 eē. qz totū p desinē hie vnū mō
dū sue exñtie retinēdo sibi aliū modū
sū qz mōz vtroqz vē tota i° exñtia sal
uat. **¶** Et h° seqt correlatiū. f. qz p corru
ptionē quā nā possz facē in corpe xpī. f.
sepatio pte a pte nec eēt sepatiōe fie
ri pñi h° rei eod mō h 7 ibi. f. p illā de
structionē quā possz de° de potētia ab
soluta facē nō quib eē rei simplr sed rei
sub isto mō posset res i° nō hie istū mō
dū eēndi. 7 tñ hie illū. **¶** Et si obi 3 istd
qz illud qd nūc ē in se nūc ē in alio. g
si corp' xpī nō hiet in se exñtia. i. sū mō
nāli nō possz hie eā sub sacro. **¶** Vico si
intelligat inūmēdo vel pscidendo oēm
modū eēndi in aliq. minor ē falsa. nam
corp' xpī eē vere hz eē sū reale sū mō
exñdi in alio sic in se. si at intelligat i se
nō pscidēdo sed ponēdo pñam exñtiāz
h° realē. pcedo maiorē. 7 tūc dico qz si
corp' ē tñ in euch'. nō seqt qz nō sit h° mō
in se. qz ita vep' eē hz isto mō in se i cu
ch' vbi ē sub signo. sic in celo vbi ē nō
sū signo. **¶** De 2° inebrio distinctionis. f. d
necitate fm qd suppo. f. exñtia sūi pñā
ē bec p°. qz nec ē isto mō ead ppetates
7 ptes inē corp' sū isto mō eēndi 7 i°.
pñō. qz nullū absolutū desinit eē in aliq
aduētiē sūi pñe nouo respēu extrin

seco. ppetates
absoluta. f. pñi
spect' extrinse
possz argui fm
qz absolutū nō
spectū vbi vel
absolutū ali qd
lo: 7 fū istā pñā
cui viali. **¶**
nō est formal re
ad vbi pñis. n
pa: 7 ria repug
oppo: 7 ist' re' n
luti. tūc. n. ille r
ma. nec extrin
absolutū nāli
fundat' in illo a
se: 7 pñgēti a
atqz intelligat ce
in euch' hēat
alio qñ. n. seqre
de eodē nā ita
se: vici inē fm
7 illud vel pñi
matio ista nō
negatio. eē. **¶**
de eod fm idē
ria. 7 nō o: ad
tū ē absolutū.
ta 7 ibi hz. b
pñe pñiōes
od est h 7 ibi n
matio absolutū
qz p: qz posū
luer moueri h
sunt fm vbi a
pñis arguēda
net h teneat g
vāas supsticiē
fm aliā nūg
crio. qz nō iell
affirmatiōe 7
in q nō sit oīa
q fm idē uer
tenent eē pñ
gino me h. q
naturaliter al

seco. ppetates et ptes in corpe sunt ve
absoluta. s3 pntia ista in euch^a e tm re
spect^u extrinsec^u adueniens. g^o **hic** et
possz argui fm illa q dicta st. q. 2. h^o di.
qz absolutu n variat pp variatione re
spectu vbi vel sibi siliu. g^o no variat
absolutu aliqd in corpe xpi pp vbi i ce
lo: et h3 ista pntia in euch^a q assilat respe
ctui vntali. **Ma**ior pme rois pbat qz
no est formal repugnata talis respctus
ad vbi pexis. nec et vntalis eo mo quo
pa^o ista repugnat sbo. vt frig^u igni. qz
oppo^o ist^u re^u no out ex pncipijs abso
luti. tuc. n. ille respect^u n eet ptingent ihe
rens. nec extrinsec^u adueniens. 2° sic. quia
absolutu naliu p^o inest cui inest q respct^u
fundat^u in illo absoluto. et maxie extrin
sec^u et ptingent adueniens. g^o in illo porz
anq^u itelligat corpe^u hie istu respct^u nouu
in euch^a hiebat oia absoluta q st in eo.
alioqn. n. seqret ddictoria simplr ee va
de eode na ista affirmat^u et nega^u no pos
set dici inee fm diuerfa. puta vbi h3 h^o
et illud vel pntia hac et illa. qz sic affir
matio ista no e nara in ee h3 vbi ita nec
negatio. ep^o **hic** possz plane sic argui
De eod fm ide no se simplr va ddicto
ria. et no oz addē ad ide qn illud pdica
tu e absolutu. Corp^u si h3 no h3 absolu
ta et ibi h3. hoc e ide et sil et h3 id. **Due**
pme pdictioes patet. pbō 3°. qz nihil ali
ud est h et ibi nisi vbi et vbi. sed nec affir
matio absoluta nec nega^u inest fm vbi.
qō pz. qz posito q corpe^u beati pot loca
liter moueri h et ibi no p tato qz ista in
sunt fm vbi aliud et aliud. tuc est falla
pntis arguēdo sic. no mouet h g^o no mo
uet h3 teneat gza ma^u. et silr si ide hēret
duas supficies fm vna possit ee albu
fm alia nigz. et no eet prietat nec ddi
ctio. qz n iessent fm ide. s3 de absoluta
affirmatioe et ei negatioe. si insint eidez
in q n sit oia nisi tm respectu. ma^u est
q fm ide inerunt. qz illi respectus n po
terant ee rō fm quaz affirmatio vel ne
gatio inest. quia respectus est posterior
naturaliter absoluto.

Ad argumēta ^{principa}lia. Ad p
mū dōm q d teneret ista maiorē q nī
hūl posset ee alibi manēs in suo loco p^o
ozī nisi p puerfionē alius in illā. nece
hiet glōre illā. ppōez de eo qō p^o incipit
ee alibi. et dīcē q ppetates incipit ee h
pcomitanti. nō ar p^o. **Sed** hoc p^o. qz
saltē hī q aliqd est h sine puerfioe alie
in ipm. et p pns puerfio siue ppa muta
tio nō est ppa rō formal nec pēssa ad ef
fendū h. **Et** pterea alia ē p^o aīe h et
corpis. qz aliud et aliō fundamētū. g^o p^o
ter illā pntiā q formalr corpe^u ē h oz da
re alia q aīa formalr sit hīc. et ista nō hē
p puerfionē. g^o maior est falsa. **Qu** g^o q
mibi nō est difficultas. qz dicta maiorē
nō credo verā. vt dōm est. j. q. h^o di. nec
enī puerfio ē rō talis pntie. nec ppa mu
tatio ad talē pntiā. sed sola vt oīua p
mutationē alia q nō est puerfio fac illō
qō est alibi hie ista pntiā h. et h^o p^o facē
ita de pte corporis et ppetatib^u sicut de to
to corpe. **Ad** 2um si tenet q corpe^u qō est
p^o signatū spēi panis nō p^o tnet p se san
guinē tanq^u aliqd ei iuxta illud qō dēz
est. s. declarādo suppositū. tuc faciliē ē
rūlio. qz tmmō est sanguis pcomitanti
s3 spē panis. et tuc nō est ibi bis ex vi sa
cramēti. nec tñ frustra ē pcomitanti sub
spē panis. cū sit sub spē vini ex vi sacri.
qz hoc est ad saluandū vītātē rei p^o tēte
q vbiūqz ponat sp h3 eadez absoluta.
nec seqt q incipit ee h postq fuit hīc. lo
quēdo de eod mō eēndi. p^o fuit. n. h pco
mitanti et incipit hīc ee ex vi p^o sectionis.
Si aut teneat q sanguis est per se pars
corporis vt corpus est primū signatuz
spēi panis. tunc oz dīcere q bis est hīc
sanguis ex vi sacramēti. sed adhuc non
eodē modo qz sub spē vini est per se et
p^o. qz p^o signatū eius. Sub spē vero pa
nis est per se. sed nō p^o. imo aliqd primū
signatū. nec tuc est frustra qz p se est sub
spē pāis vt saluet vītātē rei p^o tēte p^o: nec i
cipit ee postq ē eod^u eēndi. s3 incipit ee p^o
postq nō fuit p^o. s3 per se hūerit ibi esse.

Ad illud ar^m dico q^d possit extremis
nō oz relone extrise^c adueniēte nēcio se-
qui. In h^o ei dⁱ it a relatōe ppe oca seu
resp^cu irise^c adueniēte. pntalitas aut
ista ē re p^cs extrise^c adueniēte. Ad ali-
ud l³ absolute posset cor^p xpi poni eē si
ne alijs puta sine aia. 7 sine alijs. tñ po-
sita exntia corpis alibi cū istis ppetati-
b⁷ pub⁷. nō p^r h^o eē sine ill^o. ppr dⁱdictō
nē de affirmatōe 7 negatōe absoluti s^b
duob⁷ respectib⁷. Ex ista solone appet
qd ē in eueh^o p^r vt signatū 7 p^retū. 7 qd
ē ibi nō p^r s^b pcomitant⁷. qz illud sine q^d p^r
signatū nō h^oet eē mō nālī. 7 ēt posset oī
ei q^d nō est necē posita exntia corpis h^o 7
ibi. q^d illa q^d insūt corpi s^b vna exntia i-
sūt sibi s^b a^o. loquēdo ēt de formis ab-
solutis. nec tñ seq^r dⁱdictio. s. q^d sūt q^d 7
nō q^d 7. imo ē q^d 7. s. s^b nō quātitate q^d sit
h^o. s. quātitate q^d ē i celo. Pro h^o ē rō ta-
lis quēcūq^z p^rigent p^rugūtur int se 7 ei
dē 3° p^r vnū illoz puenire illi 3° ab^o q^d
h^o q^d aliud pueniat eide. s. pntia s^b h^o 7
pntia quātitat⁷ ei⁷ p^rigent p^rugūtur 7 int
se 7 respectu tertij qd ē cor^p q^d 7. s. p^rot
cor^p manē q^d 7 posita vna pntia sine a^o
maior vī plana: qz nō ē rō isepabilitat⁷
eoz ex pte cor^p int se cū p^rigent p^rugū-
tur. nec ex pte tertij: qz p^ringēter p^rugū-
tur illi 3°. minor pbat p^r 3. n. q^d pntia s^b h^o
cor^pis 7 pntia quātitat⁷ ei⁷ ē a^o 7 a^o: 7
neutra simplr icludīt alterā qz neutra ē
de p se eēntia ali⁷. nec p se cā ei⁷ g^o p^rige-
ter p^rugūtur int se. Probo ēt scdaz p^rē mi-
noris. s. q^d p^rigent se h^ont ad h^o 3° qd est
cor^p eē quātū. qz s^b absolute p^r nālī
p^rsent suū p^rectibile q^d h^o p^rectibile vl ip-
sa forma h^oat respectū extrise^c adueni-
entē: 7 illud eēnt eident⁷ si argueret de
corpe 7 a^o nā p^rinctō aie a^o cor^p rēq^r-
rit ad exntiā s^b h^o p^rosute. Illa at s^b h^o cō-
posita p^r ē nālī q^d uq^z resp^cu extrise^c
c^o adueniēte. g^o s^b h^o p^rosita vel quāta seu
cor^p aiatū nō h^o h^oac pntiā vel illā 7 h^o
l aliqd extrise^cū ab istis nisi p^rigent si
bi adueniēte. 7 sic posset nālī. Ex h^o

biculi posset sic argui. qd p^r eē sine ali-
q^d p^rinctis qz p^rinctio ē p^rigent⁷ p^r eē si-
ne alio illoz p^rise. Cor^p aiatū vl s^b h^o
quāta p^r eē sine duab⁷ ill^o pntijs. s. pntia
hui⁷ pntis sp^ri eueh^o. 7 pntia illi⁷ pntis 7
ille due pntie p^rigent p^rugūtur: qz neu-
tra ē p se cā alteri⁷ g^o 7 s^b h^o quāta vl cor-
p⁷ aiatū p^r esse cū vna pntia sine alia: 7
tūc nihil aliud eēt nisi q^d quātitas isoz
maret suū p^rectibile. s. nō h^oet duplicē
pntiā sic h^o suū p^rectibile. 7 ita suū p^rse-
ctibile ē q^d 7. vtr⁷ biq^z s^b nō quātitate p^r
sere vtrobiq^z. Contra. vbiq^z cor^pus
ē quātū h^o ibi illud qd ē fōrale p^r nālī eēnt
di q^d 7. s. nō h^o ibi illud nisi illud sit ibi
pntis g^o 7. Q^uē q^d ē aliqd h^o ta^o eēt cir-
cūsc^rpto p^r possibile vl it^o ossibile oī a^oio
eē. s. si circūscriberet q^dntas s^b esse nālī
cor^p istud nō eēt q^d 7. g^o ipm vt h^o nō est
q^d 7. Q^uē res eueh^o poss⁷ ibi vacū p^rine-
ri a biq^z h^o q^d h^oet alicubi eē mō nālī. p^r
ex p^r ar^o hui⁷ soloi⁷. s. si nūq^z alibi est
sola res h^o p^recta eēt s^b h^o ipa nō ē q^dnta. 7
q^dnta tūc eēt s^b forma absolutā tal⁷ ē nūc
g^o 7. Ad rōez illā i p^rnti de p^rigent cō-
iūctōe pntiaz int se 7 eide 3° p^rposito ex-
p^rib⁷ absolutis. Rñ⁷ 7c.

Ad secundum

sic pcedit. 7 arguit q^d nō q^d qz
actio imanes q^d inest xpo nālī existēti i
sit sibi sacralit⁷ i eueh^o exnti qz nec audi-
tio nec visio: 7 sic vl⁷ de sēlatōe. pbat
p^rmo. qz obiectū nō ē sibi pntis i obita p^r-
portōe i eq^rita ad talē actū loquēdo de
obiecto qd ē sibi pntis vt i celo. 2° qz o^r
ganū nō h^o h^o modū extēsiuū s^b q^d 7 nō
ali⁷ ē receptiuū sēlatōis. 3° qz int ocu-
lū vt h^o. 7 obiectū vt i celo ē obstaculū
p^rhibēs multiplicatōez coloris vl luc⁷ g^o
7c. 4° qz h^o nō tērt ea q^d sūt h^o pntis. g^o nec
multo min⁷ aliqd aliud sēstibile. Pns p^r
bat. qz organū sēsus nō ē h^o s^b mō r^o q^d
sito ad sēlatōez. Contra qz tūc sūt eēt vi-
dēs 7 nō vidēs idē obiectū. 7 eodē mō-
dō alijs sēlatōib⁷. pntis ē sūt: qz p^rdictoria

simplr inēne e^o
ex solone. q. p^ro
et p^rect⁷ potērie
bātudo ip^r p^r
lectatio p^ro^rio
parit⁷ her oia ex
vt hic careret v⁷
reret hic sua p^r
ntudo ei⁷ eo mō
careret ēt delec
p^rectā. 7 tūc seq^r
miser 7 cū volo
lit delectationē
7 tūc simplr eēt
nūm qd habet

Respō

q^d sibi inest si n^o
comūter ar^o dⁱ
inest sibi vt ali⁷
p^ridentatē s^b h^o
est p^r 2°. s. q^d xpo
ois opatio q^d p^r
p^rest q^d nulla sē
in sacro 3° q^d
lect⁷ 7 voluntat⁷
eueh^o 4° p^r ma
g^o nullū absolūtū
nouū respectū ei⁷
opatio aut est s^b
est in p^r li. di. 3°
spectus nou⁷ ex
nt illa opatio u⁷
h^o rōis pōt h^o i
q^d vbi ista dⁱssu-
dā ad h^o q^d ma-
soluta op^r ar^o nō ē
sp^ri p^ro^r ad obia-
tates vel q^dntatē
approximatōe
frigidit⁷ 7 alia q^d
7 tñ i eē suo s^b si
ranōis in suo f^o
cū. 7 hoc vbi i
Apparet. n. q^d s^b
frigidatū sūt g^o

simplr ineent eis. Euidētia h' rōnis p3
ex solone. q. pcedenti ar. 2°. Itē opatio
est pfect' potētie opatiue 7 in ipsa p'sistit
bitudo ipsi' potētie. Ipsa ēt psequit' de
lectatio pportio nāta pfectiōi opatiōis
patēt hec oia ex. io. ethi. g. si oculus xpi
vt hic careret visiōe quā bz in celo. ca-
reret hic sua p'pā pfectione. 7 hic ē bea-
tudo ei' eo mō q' visus dī bificabilis.
Careret ēt delectatiōe p'ntē illā opatōz
pfectā. 7 tūc sequerēt q' oculus vt h' ēt
miser 7 cū dolore 7 tristitia. qz qd' tol-
lit delectationem est dolorosus 7 triste.
7 tūc simplr ēt appetitū nālem sensi-
tiuum qd' haberet esse in euch'.

Respōdeo. 1° dī aliquid
iesse xpo vt h'
qd' sibi iesset si nunq' alibi ēt nisi h'. cō-
comitāter ar dī aliqd' sibi inēē hic qd' p'
inēst sibi vt alibi. 7 ex h' sibi iest vt hic
pp idētitatē sibi 7 forme. Scdm hoc g'
est p' 2°. s. q' xpo vt hic pcomitāter iest
ois opatio q' p' sibi inēst vt in celo. 2°
p' est q' nulla sensatio pōt p' inēē xpo vt
in sacro. 3° q' opatio spūalia vt intel-
lect' 7 voluntat' pōt p' inēse xpo vt in
euch'. Prima 2° pbat p' in vli p' hoc
q' nullū absolutū definit esse in aliq' pp
nouū respectū extrinsec' aduenientem.
opatio autē est forma absoluta vt oñsū
est in p'li. di. 3. g' pp pntiā nouā q' est re-
spectus nou' extrinsec' adueniēs nō desi-
nit illa opatio inēē suo sbo. Euidētia
h' rōis pōt h'z ex sine solonis pcedenti
q. vbi ista diffusius pertractat. Quidē
qdā ad h' q' maior ē vā d' for' simplr ab-
soluta op' ar nō ē sic absoluta. qz fqrīt re-
spēz po' ad obiectū. Quidē. Etia a' q'ri-
tates vel q'litates i suo fieri depēdēt ab
approximatiōe agent' vt p3 de calore 7
frigore 7 alijs q'litatib' ad q's est aliatio
7 tū i eē suo s' simplr absolute. s'lr ope-
ratiōes in suo fieri nō req'rūt talē respe-
ctū. 7 hoc vbi infuit pcomitāter 7 n' p'
Apparet. n. q' si corp' xpi in cruce fuit i
frigidatū frig' ēt fiebat in corpe xpi vt

in p'xide pcomitāter. ed nō p'. 7 ad illū
fieri nō req'rebat approxima' agent' ad
passum ibi. g' a sili ista q'litatē cū sit in se
absoluta l3 in fieri req'rat pntiā obiecti
ad potētiā. hoc nō erit nisi vbi p' infit.
pōt g' pcomitāter infieri sine tali respcū
Andēt q' opatio magis includit respc-
ctū q' alie forme de q'b' arguit. puta ca-
lor frig' 7 h'. qz ille tū req'runt respcz
agent' ad passum. 7 hoc vbi infunt p'
sed p' suū fieri in eē. ppo nō req'runt h'
respectū. sed opatio est in pti' fieri. 7 iō
req'rit p'ntiā approximatōē po' ad
ob'. Et ex hoc videt q' magis repugnet
isti infieri vt inēē sine tali respectū q' ca-
lor. Dico q' l3 sit in fieri p'ntiā tū nō
sequit' qn pcomitāter possit inēse 7 cōti-
nue infieri sine obiecti pntiā vel appo-
ximatōe. sicut. n. calor pōt infieri corpi
in euch' sine approximatōe agent' vt
ibi. ita si eē caloris ēt infieri sēp posset
causari calor in corpe in hostia 7 tū sū
talī approximatōe. Nō. n. magis req'-
rit p'ntiā respect' ad fieri p'ntiā q' ad s'
eri transiēs respect' p'ntiā. Et si obiecti
as: ad opatiōē req'rit respect' ad ob' n'
tū vt est cā infieri. sed cū hoc req'ritur
ob' in rōe iminanti. sicut g' impossibile ē
opatiōē eē 7 nō iminari ad ob'. sic i'
possibile est q' alicubi infit 7 vt ibi non
iminet ad ob' p'ntiā. Dico q' nō o3 ob'
in se eē p'ntiā pp iminatiōē actus sed tū
pp cātionē. ita q' qn est aliq' cā sufficiens
ipsius actus nō requirit pntiā obiecti p'
pter iminatiōē. sicut p3 de vidente cre-
aturā in cēntia diuina. si cēntia est cā il-
lius visiōis nō req'rit illud ob' ad qd'
iminat hec visiō p'ntiā p'ntiā. 3° pbat
hec p' 2° in spali. qz ois intelle-
ctio inēst christo ibi 7 hic. Sed si aia
xpi intelligeret precise fm modū intelli-
gendi aie viatoris nō h'iet intellectiōē
intuitiua istius obiecti sine sensatiōe cō-
comitante eiusd'. g' cū illaz intellectiōē
h'iet hic 7 ibi sequit' q' ēt sensatiōē req'-
sita ad ipsaz h'iet hic sicut ibi. 3° pbat

sic. qz passio appetitus sensitiva utpote dolor ead infuisset hic et ibi. qz sensatio ead. ams. pbat. qz mors secuta fuisset h sicut ibi. ibi at seqbat ad dolorē imoderatū. qz hic. pntia p. pbat. qz nō ē idē effect' sine ead cā. et h nō ponēdo miraculū. et loqndo de cā nālī pēsa. dolor ē effect' sensatiōis vel obiecti nō nisi sēsa ti. qz nō pōt eē idē dolor sine sensatione ead absqz miraculo. **¶** Rndēt qdā q ac tus imaginatiōis sufficēt ad hoc in xpo. s. ad illū dolorē. **¶** Adtra hoc dī primo qz nūcio destruit se. nō. n. possibile ē ac tū imaginatiōis inēe cū act' fm sensū nō pōt inesse. qz imaginatio est mot' factus a sensu. 2. de aia. **¶** qz imaginatio nō est cā doloris elusō fm spēm c' cā est sensatio exterior. alioqz somnias dolet dolore elusō spēm cū dolore vigilantis. **¶** 2. pncipalis pbat sic. qz organū sensus nō est in corpe xpi in euch' s' mō i' qz reqrit ad hoc qz imutet ab obiecto. qz o3 qz tale hēat mōm qtitatiū. et sic sit localr in loco ad hoc vt pariat a corpe obiecto. s'lt ei vt in euch' nō est ob' ap proximatū. ita. n. est hic pns cuiusqz corpi vt agēti. ac si nō eēt pns. qz sic h ē ac si nūqz eēt qm ad rōz patiedī a corpe eē. n. corp' reqrit passum approximatū sibi localr. sic at nō est hic corp' xpi localr. sed solū spēs ē hic isto mō. nec illō ē magis pns hic alicui corpi i rōe passi qz si angelus eēt hic. qz nulla sensa pōt si bi inesse p' vt in euch' existit. **¶** 3. 2. s. q opatio intellect' et voluntat' p pōt inēe xpo vt in euch'. pbat sic. qz aia xpi nē beata intelligit sicut angelus q ad h' q nō dependet a sensib' nec ex sensibilib' in intelligēdo. qz sicut angel' alicubi exns posset intuitiue intelligē ob' sibi ppor tionalr pns. ita aia xpi ibid exns pōt il lud ob' intueri. qz aia xpi vt hic pōt intuitiue intelligē illa intelligibilia q si si bi vt hic pntia sicut angelus posset. vt pote intuitiue vidē angelū hic pntez et aiam sacerdotis. **¶** hec aut intuitio inest

aie xpi p' vt hic. qz nō inest illi aie p' vt in celo supposito qz imoderata distātia ipediat intellectiōne intuitiua creatam sic. n. angelus exns in celo intuitiue nō videt qdqd pns hic videt intuitiue. **¶** Ex h' seqt correlariū qz xps pp suū eē i euch' nō tm nō pnat aliq opōne quā h3 vt in celo s3 vt in euch' ē h3 aliq opōne. p' quā p pns pcomitanti h3 vt in celo. vtpote itellectiōz et volitiōne cuiuscūqz obiecti et angls h pns hiet. et p pns nō ē ad ipsectionē suaz qz sit in euch'. sed ad ampliozem perfectionem.

Ex his ad argumē

ta. **¶** Ad p'm dico qz ois sensa' eiusd obiecti q inest sensui xpi vt in celo. inest eidē in euch' sicut pbatū est in p' p'clone per tres vltas. **¶** Ad p'mā pbōnez in oppo'm dico qz nō reqrit ob' in debita pportōne pns ad actū sentiendū nisi vbi ob' ē aliq mō cā sensatiōis et hic vt p' infiede. **¶** Ad scōdam dico qz organū hoc vere ē qm hic sicut in celo. et p pns pōt recipere sensatiōne nō obstante qz sensatio nō recipit absolute nisi qto hñte modū qtri sed nō h3 hic modū qtitatiū. i. coexte sum qto cui est pns nec replet locū. et iō vt hic nō pōt sibi p' infieri sensa'. iste eni modus qtitatiū requirit in organo ad hoc qz p' sibi infiat sensatio. sed nō reqrit ad h' qz pcomitanti sibi infiat vel infit. qz nō est cā necia recipiendī sensatiōne h' modus qtitatiū. sed tm mō cōditio reqsita per p'pationē ad agens p' transmutās. **¶** Ad tertiā pbationē dico qz obstaculū nō ē obstaculū nisi ad sensatiōne p' infiendā vel infieri. **¶** Ad 2'm ar'm nego pntiā. nā ams ē vep ex 2' p'clutione solutionis. pns at falluz ē ex p' cōclnsione. rō defect' pntie p3 ex dictis. qz ad sentiendū illa q si hic oporteret sensatiōne p' fieri in oculo vt hic. nō. n. pōt illa sensatio p' infieri oculo vt in celo. qz illud sensibile nō est pns oculo vt in celo. sed ad h' qz infiat sensatio cōcomi

anialic' obiecti
illud sit ppor
et vt possit sibi
de obiectis que
in celo.

¶ Ad 3'm
corpi xpi
ēē mot' corpallis
sit ēē pntiū et n
pcedit vbi et ē al
pus xpi in cruce
de vltiōne facta
pide erat nō pnti
qz de pntiū sub
mouebat motu
tio ē ad s' b' an
nō nutriti. Corp
nō s' nutriti s' f
sed nutritio ē
qz sic. Mōris n
nobis sit. qz mora
in hostia. sed ill
vno vbi ad ali
qz impossibile ē a
sine oī motu et
aliud et aliud v
qz sic s' b' h
suscipiōne alie
Corp' xpi hic h
ad receptiōne c
qz si rōe recipi
pore xpi nālice
pore xpi vt hic
cipe calore et fr
tu alterationis
qz tra. 5. phy
co. Corpus ch
in loco. ergo r
¶ Ad int
tionē qz dā. p
intelligi stricte
motu corā m
le corā indiui
cū in differēti

tam aliq^o obiecti oculo ut hic sufficit q^o illud sit p^oportionalit^r p^ons oculo ut alibi et ut possit sibi ut sibi p^ons fieri. sic aut^r e^o de obiectis que sentit sensus christi ut in celo.

Tertiu^m sic pcedit et arguitur q^o corpi xpi ut in euch^a possit in e^o mor^o corp^oalis. p^o q^o vnu^m et idē nō pōt sū e^o p^otinuu^m et nō p^otinuu^m. q^o p^otinuitas pcedit vbi et ē absoluta for^a. Sed cor pus xpi in cruce erat nō p^otinuu^m loq^ondo de diuisione facta p vulnera. q^o ip^s in p^oride erat nō p^otinuu^m. sed simpl^r diuisus q^o de p^otinuo fiebat nō p^otinuu^m. et per p^ons mouebat motu corp^oali. **2°** sic. Nutritio ē ad sūam. q^o nō pōt idē sū nutriti et nō nutriti. Corp^o xpi nutrebat in ex^ontia nālī. q^o nutriti fuisset in ex^ontia sac^oali. Sed nutritio ē mutatio corp^oalis. q^o rē. **3°** sic. Mortis nobis mouetur oia q^o in nobis sūt. q^o mota hostia mouet corp^o xpi in hostia. sed ille mor^o ē corp^oalis. q^o ab vno vbi ad aliū vbi. q^o rē. **4°** At cōfirmat q^o ipossibile ē aliqd hīc aliū et aliū vbi sine oī motu et mutatiōe. Corp^o xpi h^o aliud et aliud vbi q^o hostia mouet q^o rē. **5°** sic. sūm hīs dispōnes req^ositas ad susceptionē aliq^o forme pōt illā recipere. Corp^o xpi hīc h^o oēs dispōnes req^ositas ad receptionē calorīs et frigorīs. q^o q^o cū q^o sūt rōes recipiēdi istas q^olitas in corp^oore xpi nālīter ex^ontē. ille eodē insūt corp^oore xpi ut hīc. q^o corp^o xpi ut hīc p^ore cipe calorē et frig^o. et p^o p^ons moueri motu alterationis sūm tertiā spēm q^olītatis. **6°** tra. s. phy. oī. Q^o q^o mouet ē i loco. Corpus christi in sacramento non ē in loco. ergo rē.

Ad intellectū q^onis p^ons mīto dīstīctīones q^osdā. p^o de motu. Potest enim intelligi stricte. non dico distinguendo motū cōtra mutationē. sicut diuisibile cōtra indiuisibile. sed accipiēdo motū indifferenter ad diuisibiles et indiui-

sibiles. stricte tamen accipitur sūm q^o est ad illos terminos ad quos ponit p^ons proprie fieri mutationē. que sunt sūa. q^olitas. qualitas. et vbi. patet. s. phy. potest enī alio modo mag^o extensīue accipi. prout dicit quācūq^o acceptionem cuiuscūq^o noue forme siue absolute siue respectīue. et siue respectus pertinetis ad vbi proprie vel per quandā silitudinē vel reductionē. cuiusmodi respectus est presentia litas corp^ooris christi hīc sū specie. ut tactū est in. j. q. huius oī. **1°** Dīstīnguo 2° q^o corpus christi potest intelligi moueri motu sic v^o sic sumpto p^omo vel cōcomitanter. et ratio mēbrozū huius diuisionis patet ex p^oncipio solutiōis p^ocedētis. **2°** Dīstīnguo ex parte agētis. q^o corpus sic vel sic moueri tali v^o tali motu potest intelligi vel a virtute creata vel imediate a deo. sūm hoc q^o stabit solutiō questionis in sex cōclusiōnibus. **1^a** Prima est ista. Corpus christi ut in euch^a non potest moueri p^omo motu vel mutatione proprie dicta a virtute creata. **2^a** est ista. q^o potest p^o moueri motu p^orie dicto imediate a deo. **3^a** est ista. q^o potest moueri et mouetur p^omo motu extēsiue sumpto. **4^a** est ista. q^o isto et isto motu non mouet nisi imediate a deo. **5^a** est. q^o pōt p^ocomitāter moueri et mouet oī motu ad formā absolutā q^o mouet p^o ut in celo. et ab eodē agēte a q^o ibi mouet. **6^a** et vltima ē. q^o nō mouet p^ocomitanti motu locali q^o mouet p^o ut i celo. nec aliquo motu similī motui locali. **7^a** p^oclusio probat sic. q^o nulla virtus creata agit circa corpus nō sibi p^oportionaliter app^oroximātū s^o locū. corpus christi est hīc nō ut in loco. et p^o consequens nulli app^oroximātū s^ocom locū imo tantū illa species sub qua ē app^oroximatur cuiuscūq^o agentī illa app^oroximatiōe que pōt haberi ad istud vbi. **8^a** Dīxit at oīs v^o creata. q^o et si manifestū sit de corp^o q^o de anglo. tū angls si agat circa corp^o real^r trāsmutādo illū real^r sibi

approxiat localit vel saltē h3 localē exi
stētiā. q2 vī ei nō pōt eē ad aliquē mo
tū in corpē nisi p̄supposito vbi illi cor
poris. **¶** 2^a conclusio pbat p quartā rōem
factā ad p̄mā ptē. q2 omnem dispositio
nem nēciā ad recipiēdū calorē h3 cor
p^o xpī vt h3 quā h3 vt in celo g sibi vt h
non repugnat recipe calorē esto p possi
bile vel ipossibile qd nūq̄ alibi eēt. 7 p
p̄ns cū vīr^o diuina oēm formā posset i
primē passo cui^o passū ē receptiū: seq̄
tur qd de^o p̄t corp^o suū vt h3 trāsmutare
p̄mo ad calorē. **¶** 2^a conclusio p3. q2 tene
m^o q post p̄secratōez vbi cūq̄ ē hostia
ibi vere ē corp^o xpī. g p̄p̄ p̄ntiā vnifor
mē corpis ad hostiā q̄ hostia h3 aliā 7
aliā p̄ntiā localē p̄mo ad aliud 7 aliud
p̄ntēs sequit qd corp^o xpī habeat aliā
7 aliā p̄ntiā ad aliud 7 aliud p̄ntēs. hic
aut aliā 7 aliā p̄ntiā nō ē sine mutatiōe
sic extēsiue supra. 7 isto mō inest p̄mo
corporei vt h3. q2 nullo mō corpus xpī vt
in celo h3 istā p̄ntiā imo neutriā. **¶** Et si
queras posset ne hīc aliā 7 aliā p̄ntiā
cū solo respectu p̄ntētis spēm. 13 respe
ctu speciei nō habēt p̄ntiā 7 incipit ha
bere nouā p̄ntiā respectu alii. **¶** Dico
q nō est simp̄r nēciatū illud corp^o eē p
sens sp̄i sed tñ ex ordinatiōe diuina de
q̄ certificauit ecclia. possz g de^o de potē
tia absoluta facē corp^o suū nō eē presēs
sp̄i isto mō manēte sp̄e: 7 facē ipm isto
modo p̄ns acri circūstātī hostiā 7 etiā
successiue nūc vni p̄nti aeris: nūc alteri.
7 sic trāsserre corp^o de loco hostie vsq̄
ad quācūq̄ p̄tē vniuersi. 7 sp̄ sū eodez
mō exīdi nō localit cū alio corpore replē
te locum. **¶** 4^a p̄clo pbat. q2 qd nullo
mō h3 vīrūe motiua sup aliud qñ illō
ē p se non mouet illud p accēs quādo
ē cū alio cū q non fac vñ sic actō 7 po
tētiā. sed vīrūe creata oīo nō pōt sup cor
pus xpī i se sū isto modo exīdi ad mo
tū dū ipm. g qñ est cū alio respectu cui^o
nō ē sic potētiā nec sic act^o sequit qd ea
dem vīrūe nō poterit corp^o illud mouē

re etiā p accēs. sic aut ē cū hostia. q2 p3
q spēs non ē forma ei^o: nec ipm forma
sp̄i. **¶** Si maior ista neget: q2 graue exi
stēs i nauī mouet a mouēte nauē. licet
graue nō sit forma nauis: nec ecōuerso.
Instātia nō ē ad p̄positum. q2 vī^o mori
ua illi^o posset sup graue p se: si graue p
se eēt. nō aut addidi i maiorē: qruz neu
trū ē actus alteri^o. q2 7 si aliqd qd ē act^o
alicui^o non posset p se moueri: ab aliq
tñ potest moueri p accēs ab eodē potē
te mouē totū cui^o ē illud accēs. **¶** 3^a vt
p̄tra maiorē oīs instātia tollat: accipia
tur maior qñ aliq p̄iūgūf p̄cise p actuz
volūtatis p̄tēntē se hñtis ad illā cōiun
ctōnē si vñ illoz fm se sit mobile oīo
ip̄portionatum alicui mouēti. 7 reli
quū p̄portionatum ipm non eadē mo
tōe p̄t mouere vtrūq̄ p̄iūctōez. p3. q2 si
mouet vñ qd ē sibi p̄portionatū non
p̄p̄ hoc p accēs mouet reliquū. q2 reli
quū nō ē p̄ns isti moto: nec sic act^o potē
tie nec ecōuerso nec simp̄r ex aliq nēcia
te nāli sic graue est presēs illi cui inicit^o
7 p̄p̄ h^o siml^o mouet cū illo. 13 tñmō
ē sibi p̄ns volūtate aliq p̄tēntē se hñte
ad illam p̄iūctōnē q p̄ns pōt nō vel
p̄iūctōem illā: stāte tñ motōe alteri^o il
loz. **¶** 4ª ist^o. si angel^o volūtariē facē
se eē p̄ntem lapidē. si moueo lapidē nō
p̄p̄ hoc moueo angelū. q2 nec ē mobi
le p se a virtute mea. nec p accēs in pro
posito. q2 nec forma nec pars alicuius
mobil^o p se a me. **¶** Si g angel^o eēt p̄ns la
pidi moto a me i termino mot^o: h^o non
eēt p actū meū. 13 p actōem suā p̄p̄iaz
q̄ faceret se p̄ntem ibi. eodē modo in p
posito cū corp^o sit p̄ns sp̄i tñ p actuz
volūtatis diuine. si facio spēm hīc no
uū vbi p illā motōem non ē ibi corpus
q2 nullo mō sūest p̄ntialitas illi^o corpis
neq3 noua neq3 antiq volūtati mee. nec
etiā p accēs q2 non est forma. nec ps il
lius qd sūest mee motioni. **¶** 5^a p̄tra. qd
mouet aliqd p se mouet p accēs qd qd
ē in illo: g virtus creata q per se mouet

hostia: p accēs m
in hostia. q2
lū gñis facer do
la trāslatio non
sate eēt^o sine sp̄e
p̄mā oīo q illa p
nū intelligat de illo
act^o i potētiā vel f
aliqd nēciatē nāli
cui innitit. si eni tñ
ingit p̄iūgūf h^o:
p̄p̄ h^o mouebit illū
volūtatis q ē cū p̄iū
oīs illiū qd null
moto. sic ē in ppo
lo non ei mouēs l
ut angelū p accēs
oīo q nō ē nouū
volūtate qua istū
minauit facē corp
p̄secratōez: 7 iō sp̄e
trāsserat qd oīo f
sentia loquēdo de
tis. sic spēs h3 ali
p̄ntia nō ē noua n
minario volūtatis
p̄ntinasti p vol
isto lapidē: nō oīo
tur trāslato lapidē
de p actōem suā
angel^o volūtate p
illa pbatōez q pos
latis tā i p̄mā. q
soluū nō variat
cui extrinseci: ne
uū respectū extrin
de absoluto in eē:
in fieri. **¶** Nec etiā
lū oīcurrēdo p m
mas absolutas. p
scorp^o ē calidū in
p̄t ē calidū in fac
¶ 6^a p̄tra de augmē
po quantitatiua ad
corporei in exītiā nā
vel recederet in eu

hostia: p accns mouet corp' qd p se est in hostia. **Q**2 qz alit eēt nouū miraculū qtiēs sacerdos trāsferret hostiā: qz illa trāslatio non possz fieri manēte veritate eueh' sine spēali actōe diuina. **A**d p̄mū dico q' illa ppositio p̄ma falsa est nisi itelligat de illo qd ē in moto vel sic act' i potētia. vel sicut ps in toto. vl sic aliqd nēitate nālī p̄iūctuz: vt graue illi cui innitit. si enī tm p actū volūtati cōtingēter p̄iūgit h' illi mouēs istud non p̄p̄i h' mouebit illud: sed oportet q' illa volūtatis q' ē cā p̄iūctōis sit etiā cā motiōis illius qd nulla nālī nēitate p̄iūgit moto. sic ē in pposito. 7 p3 ex^m de angelo. non ei mouēs lapidē p se: p̄p̄i h' mouet angelū p accns vt dcm est. **A**d 2^m dico q' nō ē nouū miraculū: qz deus ea volūtate qua iſtituit eueh^{am} i ecclīa de iminuit facē corp' xpī sp p̄ns spē post p̄secratiōez: 7 iō spē manēte q̄litercunqz trāsferat q' deus faciat corp' p̄ns alia p̄sentia loquēdo de p̄ntia respectu p̄tineis. sic spēs h3 alia p̄ntiam 7 alia vt p' p̄tēta nō ē nouū miraculū: s3 antiq' deſignatio volūtatis diuine sic si angelus deſignasset p volūtate q' sp sūl eēt cuz isto lapidē: nō dīet miraculū: qz trāsſertur trāslato lapidē. nō tm trāsſerēs lapidē p actōem suā trāsferret angelū: sed angel' volūtate p̄p̄a. **Q**3 p̄clo pbat p illā pbatōez q' posita ē de formis abſolutis tā i p̄ma. q. iſti' ar. q' in. 3. qz abſolutū nō variat p̄p̄i variatōem respectus extrinseci: nec deſinit in eē p̄p̄i nō uū respectū extrinsec' adueniētez. 7 q' rōe de abſoluto in eē: eadē rōe de abſoluto in fieri. **N**ec etiā p̄clo p̄t pbat i spēa li diſcurrēdo p mutatiōes q' sunt ad formas abſolutas. p' qdē de alteratiōe. qz si corp' ē calidū in exētia nālī p̄comitāter ē calidū in sacro fm q' oēs p̄cedunt. **C**ōſilr de augmēto 7 dimīnutōe. qz si ps quantitatiua adueniret vel recederet a corpe in exētia nālī: p̄similiter adueniret vel recederet in eueh'. qz eadē partes

h3 corp' sū vno mō cēndi qe sub alio. ex p̄ma. q. iſti' ar. **C**ōſilr de nutritiōe qz nutritiō ē aggregatio ptis toti nutriendo. nō aut pot eē aliq' ps aggregata h' q' non ē ibi. eodē mō in dimīnutōe que opponit nutritiōi si aliq' pars deſcit corpori in exētia nālī: ipa nō manz ps eius dē i sacro nec ecōuerſo. **N**ec tm dico q' si corp' corrūpetur in exētia nālī q' ppter h' corrūperet i eueh'. **A**bi sciēdū q' corruptiō p̄p̄ie oca ē separatio forme a mā manēte postea sū puatōne forme. si aut corrūperet in exētia nālī non maneret i eueh' mā sine forma. h' de clarato sic: qz aia p̄mo p̄ficat suū p̄m p̄fectibile. s. totū corp' organicū. p̄tes autē non p̄fic nisi qz sūt aliqd p̄mi perfectibil'. g forma totū corporis organicū celsante nihil est formatū ab aia. **E**odem mō vtr qn aliqd p̄petit p̄mo toti: 7 p̄ti non nisi qz toti: destructo toto in ordine ad aliud ps nō h3 eūdē ordinē ad idem. **N**ūc aut p̄mū signatum eueh' ē corp' p̄positū ex mā 7 forma: siue icludat sanguinē siue nō: non curo. de h' tactū est articulo isto. q. i. g non manēte aliquo toto sū rōe p̄mi signati nihil ei' remanet tāq' signatū ei' p se. s3 sepata forma corporis a mā in exētia nālī nō manet illō p̄mū signatū ei' p se sū eueh'. qz sūl mā h̄iet formā 7 nō h̄iet. g sū illo signo nihil oīo manet ist' signati. neqz ei mā sū forma p̄p̄i p̄dictōem. neqz mā sine forma omni qz nō p̄tinet h' nisi qz ps toti' neqz mā sū alia forma: qz tūc sūl h̄iet 7 nō h̄iet illā alia formam. **C**ōtra. p̄ns concessū ē in p̄ma. q. iſti' articuli q' posset manē res eueh' 7 si corp' nūq' h̄iet exētia nālem. imo posito q' corrūperet in exētia nālī non sedq' quin possit manere vere idē vt ē res eueh'. **A**n' q' illa deſitiō corporis sū exētia nālī pōt esse tota 7 total' q̄si esset annihilatio. 7 vere eēt annihilatio si corpus alicubi nō esset: tm maneret totū idē h' sū alio mō exēdi. **S**3 si nō sit corruptiō illa p̄tialis

destructio. s. separatio ptis a pte manēte et
illa nō pōt esse ibi nō exīte sūl separōne
vbi cūq. nec separatio illa pōt stare h cū
hoc qd aliqd corpis sit i sacro. qz nihil
corpis ē in sacro nisi vt ē ps totū. ps au
tē mālīs sepata a parte formali nō ē ps
totū. nō g sequit: si pōt desinere eē h nō
desinēdo eē ibi. g pōt corrūpi ibi et non
corrūpi h. qz p^m nullā includit cōtradi
ctōem. nō enī ponit nisi vnū respectum
manē in absoluto alio nō manēte. 2^m at
ponit p^radictōem. s. eandē formā ab
solutā informare idēz et nō informare.
posita sola variatōe respectuū. **S**i at
dicat qd vtrobiq. forma non informat
mām. **Q**uātra. qz p^rtra veritatē hui⁹ fa
cī ē p^rtem corpis p^rineri h nisi p^r p^rine
atur totū corp⁹ et ita mā sine forma nul
lo mō p^rinebit h. nec p^r p^ris pōt corrū
pi vt h. s. totalit^r possit corrūpi vt h. qz
nō p^rt materia trāsmutari vt h a forma
ad p^ruatōēz qd trāsmutatio ē corruptio:
imo mām desinere hīe formaz ē desinē
eē partē totū. et p^r p^ris desinē eē vt hīc.
Ex p^rmis duab⁹ p^rclonib⁹ apparet quō
corp⁹ xpi vt h possit p^r moueri motu
p^rpe dicto et a quo. **Ex** 3^a et 4^a p^r quō
corp⁹ xpi vt h possit moueri p^rmo. mo
tu extēsiue sūptō et a q. **Ex** 5^a et 6^a ap
paret quō possit moueri p^rcomitanti et
q motu et a quo.

Ad rationes **A**d p^rmā s. dicat qd vul
nerabat i cruce et nō in pixide. tū rīdeo
qd vuln^r pōt accipi p^r ipā formali diuissi
one cōtinuū partiu. vel p^r ipā vt iſſicta
a corpe vt ibi sūintrāte et diuidēte ptes
corpis. si p^rmo mō: ita diuissū fuisset cor
pus i pixide sic i cruce. qz sicut arguit
cōtinuitas et nō p^rtinuitas nō pōt salua
ri. p^r aliud et aliud vbi. Si accipiatur
2° verū est. qd illa diuissio non iſſiebat
corpore p^rmo vt i pixide. Ita etiā diui
ssio partiu corpis in pixide fuisset p^rpan
do ptes ad totū cui⁹ sūt ptes. nō at p^rpe
rādo ad p^rtinēs. qz ptes diuise nō habu

issent vbi et vbi distātia sic hūerūt ptes
diuise i cruce. et rō hui⁹ ē. qz ptes i cruce
habuerūt extēsiōē corpale corrūde
tem extēsiōē p^rtinētis. Et iō diuissio
earū i toto corrūdebat distictio i p^rti
bus p^rtinētis. nō sic aut ptes i euch^a. im
mo ptes ibi diuise et distictiue vt i to
to nō habuisset ptes distictas p^rtinētis
sibi corrūdentes. **P**er h^o pōt solui vnū
argumētū qd sit ad 2^m articulū. qz si li
quor possit eē i duob⁹ locis. g h i do
lio clauso. ibi aut i dolio pforato. et per
p^ris h manēt p^rtinuū. ibi aut fluere.
Rū qd ptes p^rpando ad totū codez mō
haberet p^rtinuitatē h et ibi. s. p^rpādo ad
p^rtinēs possent hīe p^rtinuitatē p^rtinētis
corrūdentē h et nō ibi. **A**d 2^m de nutri
tōe p^r illa fuisset corpis extēsiue vtro
biq. accipiēdo nutritōem p^r agnātōe
ptis sbe ipi totū nutritō. s. nō seq^rur ex
hoc mutatio corpalis: p^rmo corpis vt h
qz nō eēt p^r nutritōē approximātū vt
hic sed tū eēt h p^rcomitāter. p^r p^ruerſi
onē nutritōē alibi approximātū: et p^r
pter idēptitatē sbe h et ibi quā o^r vbiq.
hīe easdē partes. **A**d 3^m p^r quō moue
tur p^rmo accipiēdo motū extēsiue et a q
ex 3^a et 4^a p^rclonē. **A**d 4^m p^rcedo qd p^r
bat. s. qd absolute p^r h corp⁹ moueri p^ri
mō motu corpali. p^rpe dicto. s. nō a q
cūq. s. a deo immediate sic dēn est i p^rclu
sione 2^a. **S**i aut nō ab alio agēte conco
mitāter etiā qz agēs creatum ad hoc qd
trāsmutet corp⁹ req^rit ipm localit^r ap
proximātū. de^o autē pōt agere i corpus
quāntūq. nō localit^r extēsiue. qz potentia
ei⁹ respicit passū absolute fm qd ipm est
susceptiuū terminū. nō aut respicit ipm
p^rclise fm p^rditōes illas accitales appro
ximātōis et distātie local^r qd sūt nēarie re
spectu agētis cuiuslibet nālīs. **D**ic itel
ligēdū est p^r argu^o de nutritōe qd si cor
p⁹ non nutrit h nisi p^rcomitanti. qz alibi
p^r et nutritō ē nēcia ad p^ruatōēz vite
mō: g nō pōt corp⁹ h p^rtinuari i vita ni
si qz p^rtinuat alibi. **E**t ex h^o seq^rur qd si

nusq. alibi eēt m
tenūmēto tā ec
nēt i vita mōli
si g nusq. eēt loc
nēt ibi s. b. codē m
nō ei mag⁹ possit
ē possibile eēt cor
uē vita mōli. et m
tōe et respiratōe et
cōiter regitūtur.

Ad p^rncip.
tracta nālī i euch^a
etia possit p^r alio
tare aliqd aliud.
ob. eēt i potētiā
hīc creat⁹ possit
euch^a 3^a de actōe
vix aliqd sēlus p^r
tū vt i eucharistia.

Ad
quid qd
et o. potētiā actū
i quātū aliud. s. qd
tia actūa. qz oē
bz i extētiā nālī. g
mutandi. sed ha
mutadi p^r illud r
fieri vis de gerū
q dēa sūt i p^r li.
tia gñandi. **S**i
sp nutrit^r p^r de g
cha⁹ vixit^r vit
lis. g sp nutrit^r
staz et. g sp agē
mōli sp idigē r
tōe. p^r qz suffoc
sp sit p^r defecti
i libzo de respi
vixit^r vita mō
spirat acē. s. bz
vt i euch^a bz eā
bz vt celo. nec ē
potētiā p^r xps h

nusq̃ alibi eēt mō nālī vl̃ morēt defici
ēre nutrīto iā ecōuerso vl̃ ppetuo ma
nēt i vita mōzli sine susceptōe nutrīti.
si g̃ nusq̃ eēt localit̃ s3 tñ sacrālī sp̃ ma
nēt ibi s3 eodē mō cēndi q̃ icēpat inē.
nō ei mag̃ poss3 mori vt ibi q̃ nutriri:
g̃ possibile eēt corp⁹ s3 aliq̃ mō cēndi vi
uē vita mōzli. 7 tñ imōzli sine etiā nut̃
tōe 7 respiratōe 7 alijs q̃ ad vitā mōzle
cōiter req̃rūt̃.

¶ Circa tertium

pncipale q̃ro tria. p^m de vitā
re actia nālī i euch^a. vtz. s. xps i euch^a
exn̄s possit p aliquā nālē viturē trāsmu
tare aliqd aliud a se. 2° de actōe ei⁹ vt
obiecti i potētā itellētiā. vtz aliq̃ itel
lect⁹ creat⁹ possit nālī vidē exn̄tiā xpī i
euch^a. 3° de actōe ei⁹ vt obiecti i sēsu.
vtz aliq̃ sēsus possit nālī corp⁹ xpī sē
tire vt i eucharistia.

¶ Ad primum ar

guit q̃ sic. qz s3m phm. 5. met.
7. 9. potētia actia ē p^m trāsmutādī aliō
iquātū aliud. s3 xps vt i euch^a h3 potē
tiā actiua. qz oēm formā absolutā quā
h3 i exn̄tiā nālī. g̃ vt i euch^a h3 p^m trāsmu
mutādī. sed habens pncipiū trans
mutādī p illud trāsmutare p̄t. s3 possit
fieri vīs de gerūdīno trāsmutādī s3 illa
q̃ oēa sūt i p^m li. ol. 7. an fili⁹ dei h3 potē
tiā gnādi. 2° sic. hō viuēs vitā mōzli
sp̃ nutrit. p^m de gnātōne: s3 corp⁹ xpī i eu
cha^a vixit s3 vitā mōzli oū xps eēt mōz
lis. g̃ sp̃ nutrit 7 nutrītū puerteret i
s3 azc^a. g̃ sp̃ agēt. 3° sic. hō viuēs vitā
mōzli sp̃ idiget respiratōe aeris 7 ispira
tōe. p3. qz suffocatio siue i aq̃ siue i aere
sp̃ sit p̄t defectū hui⁹: s. respirare vt dī
in libro de respiratōe. Corp⁹ xpī vt p^m
viuit h3 vitā mōzli. g̃ p^m h3 inspirat 7 re
spirat aerē. s3 h3 actōes g̃ tē. 4° xps
vt i euch^a h3 eadē potētā actiua quaz
h3 vt i celo. nec ē ipedita vt ē h3. g̃ s3m illā
potētā p̄t xps h3 exire i actū ei⁹. 7 p p̄n̄s

mouē corpus suū motu locali. Cōtra
Oē agēs phyce agēdo repetit̃. 3. phy.
Corp⁹ xpī vt h3 nō p̄t pati phyce g̃ nec a
gere. 2° sic. corp⁹ agēs i aliud req̃rit de
terminatā approxiatōez s3m locū ad ali
ud corp⁹. Corp⁹ xpī nō ē h3 localit̃. imo
g̃^m ad oēm habitudinē ad aliud corp⁹
ē h3 ac si nō eēt h3. qz nō replet h3 locū.

¶ Respondeo

Sic hō ē cō
posit⁹ ex aia
7 corpe. ita h3 potētias q̃sdā mere spūa
les q̃ pueniūt aie pmo. tñ toti p se p anī
mā vt sūt itellect⁹ 7 volūtas. h3 etiā q̃s
dā potētias corpeas. q̃. s. nō sūt aie p se.
s3 toti pūcti ex aia 7 corpe. ex p̄n̄ o sē
su 7 sēlato. 7 quidē illaz q̃ sūt toti pū
cti: qdā magis corpeze. q̃. s. psequūt̃
nām corpis sic mixti. Quedā sūt mag̃
approximātes ad nām aie. s. q̃ psequūt̃
corp⁹ aiatū inquātū tale. De his g̃ potē
tijs supponēdo aliq̃s hinc inde actiua
videndū est p ordinē. Et sit pma p̄clo
q̃ xps i euch^a nō p̄t vti aliq̃ potētia a
ctiua corpeza siue illa sit mere corpe
rea. puta p̄n̄s nām corpis sic mixti. siue
sit corpeza. h3 ē p̄n̄s totū aiatū pmo. h3
pbat. qz oīs potētia actiua corpeza re
quirīt passum i qd agat approximatū
sibi localit̃. ista potētia vt ē h3 nō est ali
cubi localit̃. g̃ vt ē h3 nō p̄t h3e passus
sibi approximatū sicut req̃rit ad actōez
tal p̄o. maior p3. 7. phy. vbi pbat q̃ o3
agēs corpeū approxiatū ēē passo medi
ate vl̃ imēdiate. 2° p̄clo ē q̃ xps in eu
charistia p̄t vti q̃cūq̃ potētia actiua spi
rituali. hoc pbat̃ p mediū oppositū
qz illa nō req̃rit ad actōnem q̃ habeat
ēē localit̃. quia etsi agēs per p̄n̄ spū
ale sit in loco. non tamen req̃ritur q̃ sit
ibi localit̃ ad hoc q̃ agat. Hanc aut̃
conclusionem in spālī explicando dico
q̃ chris^t i eucharistia potest habere ali
quam actionez mere spūitūalē tam ex
pte principij q̃ ex parte terminij. 7 po
test habere aliquam spūitūalem ex pte
principij agēdi. corpalē tñ ex pte terminij.

Conclusio pma
Christi in eucharistia non
potest vti aliqua potestate
corporea.

2ª conclusio.

Quod illorum probatur quod si esset alius angelus
prius christo in eucha^{ria} posset anima christi illi an-
gelum illuminare et illi loqui locutione mentali.
eo modo quod angelus exterius ubi christus est posset
alius angelum illuminare vel alii loqui. nam
ista illuminatio et locutio non requirit nisi per
actum sufficiens in illuminare et loquere:
et secundum capacem ex parte illuminati siue cui sit
locutio. et forte approximationem scilicet ubi
diffinitiuum seu approximationem simpli-
ter illuminatio ad illuminatum vel loquens
ei cui loquitur. nec requirit ibi localem esse. sicut
nec si unus angelus loqueretur alii. hec autem omnia
sunt in proposito. quoniam autem anima christi habet per se
illuminandi angelos et loquendi eis intellectu-
ali supponatur ex. 3. li. 1. 13. **¶** 2°. scilicet quod per
hanc actionem spirituale ex parte principij. tunc cor-
porale ex parte termini declarat sic. quod age-
lus habet potentiam motuam scilicet locum non orga-
nicam. per. quod non per hanc potentiam aliquid orga-
nicum. illa potest esse per se mouendi corpus scilicet to-
tum non secundum partes quod corpus nostrum mouet or-
ganice. Quod autem anima intellectiva talem
potentiam habet. scilicet potest esse per se mouere
est mere spiritualis ex parte principij. quod nullo
modo organica et tamen corporalis ex parte termini
quod est terminus est motus localis corporis. **¶** Et si
arguitur quod tunc anima hominis habet duplicem poten-
tiam actiuam motuam scilicet locum respectu corporis
habet. nam una organica et per illam aliam non or-
ganicam. hoc autem ponere videtur superfluum. cum
quod videtur esse ratio eiusdem cum alia. tunc quod alia
potentia non potest exire in actum suum per statum
isto maius est. **¶** R^o. sic anima quod ad multa
alia filius est angelo. ita est quod ad potentiam
motuam corporis non organica. non. n. est ratio
quod ista ratio non habet per se motum motuam cor-
poris. et vltimè nulli nature ob negari quod es-
set in ea perfectio nisi manifeste appareat
quod tale sibi repugnet. quod secundum philosophum. 2. de ge-
neratione in fine. Significanda est namque species scilicet
melius quod possibile est. et cum arguitur quod es-
sent eiusdem ratio. nego. **¶** Iam ista potest non or-
ganica quod mouet totum corpus scilicet non ordinata
de per partes eo modo quod sit motio corporis animalis
in motu progressiuo. ista inquit est alia ratio

a virtute progressiva. quod habet ista actio mo-
uendi totum corpus immediate non per partem
Ista autem non potest mouere totum nisi ordina-
te mouendo partes et partem per partem. sic modo
vires progressiva per mouet quasdam partes et
per illas alias. deinde totum corpus. si ergo alteri-
us ratio sicut per ex proprietatibus et actio-
ibus earum quod si alteri ratio. **¶** Ad 2° cum dicitur quod
illa nunc est frustra quod nullus est actus potest
habet. R^o. quod nunc gustum et alios sensus po-
tenter et necios ad perfectionem nature humane
ne. et tamen non ob omnes istos esse in actu suo ali-
quid. sed potest esse sine actu suo ut in beatis
nec tamen si frustra. quod pertinet ad perfectionem
naturalem illius in quo sit. si ergo illi non sit ibi frustra
quod tamen usus est frustra per illo statu qui est
simpliciter statum perfectum nature humane. possibi-
lis autem est usus illorum precise per isto statu in-
naturali. multo magis illa potest motuam non
organica non est frustra. scilicet usus eius non
possit modo haberi. et tamen usus erit perpetuus in be-
atitudine. quod non tamen potest tunc beatus mo-
uere corpus suum progressive. id est per mouendo
vnam partem. et per illam aliam. et sic totum. sed
potest statim et immediate mouere totum corpus
secundum ubi sine tali ordine motus partium. de hoc
inferunt in materia de glorificatione. hanc potentiam
motuam non organica suppono esse in anima
christi. quod est erit in anima cuiuslibet beati non tamen
quod ad habitum. sed quod ad actum vltimus usus pos-
sibiliter. hanc et potest uti immediate mo-
uendo aliquid corpus secundum se totum sic angelus
posset mouere. hac et forte usus est christus in
vita ista. ut quoniam dilapsus est de manibus
iudeorum qui ducentes eum ad montem super
quem erat ciuitas eorum sita voluerunt pre-
cipitare. quando etiam elapsus est de ma-
nibus parentum et mansit in hierusalem. ut
patet secundum origene. super illud Luce. **¶** Iam
ctus esset iesus annorum. 12. ergo anima
christi in eucha^{ria} existens poterit uti ista
potentia mouendo species illas vel ho-
stiam. et forte sic aliquando mota est
hostia a christo immediate. **¶** Et si que-
ras. Nunquid prius mouit corpus suum per
istam potentiam motuam quam hostiam

non fuit necesse
mouere se locali ac
proximam mouere

Ad argu

ediprio de potest

muradi. et. ob id illi

multa impedimenta

hanc vi ex pre ob

no per hanc illa potest

posset illud gerere

illa quod oia sunt per li

muradi. R^o. ob id itel

est ex pre illi potest

est impedire actu

Ad 2° dico quod cor

la ex ista natura. scilicet non

nutritio non est nisi a

arite: et ista aggn

nutritive sue

Ad 3° de inspiratoe

hanc respirat aere ne

ita pone aere aliquo

christi hostia. scilicet tamen

monere refrigeratu

quod frigidi catu per aere

promuatur scilicet non per

potentia illa motuam

corporalis a sui in corpe

secundum actus sui in corpe

extra partem non tamen in cor

tu ad hoc ut per vnam per

uearalia. potentia a

ganica per in actu su

prius habet per mouere

proximam sic angelus

mouere corpus suum ut li

pus non habet alicui

online immediate ut

Ad 4° se

lus itellectu

vide corpus christi ut i

na est supernal. et per prius

tem supernali cogniti

belloru creatu. natura

Nō fuit nēdāriū sic nec oꝝ angīm p' mouē se localit' ad h' vt corpus sibi ap proximatū moueat localit'.

Ad argumēta Ad p'm oī co q' ista descriptio de potētia actia. s. q' ē p'n' trāsmutādī rē. oꝝ itelligi q'm ē ex pte sui. s. multa ipedimēta pnt. puenire v' ex pte hātis v' ex pte obiecti v' mediū ppi q' nō p't hñs illā potētia exire i actū. si vō pōderet illud gerūdū trāsmutādī fm illa q' oīa sūt p' li. oī 7. de potentia generādī. Rñ. oꝝ itelligi trāsmutādī q'tū est ex pte illi' potētē. s. nō seqt' qui aliud possit ipedire actualē trāsmutatioēm.

Ad 2'm dico q' corp' h' nutrit' si nutrit' in exntia nālī. s. nō seqt'. q' vt h' agit. q'a nutritio nō ē nisi aggnatio p'is ipi' sbe nutritē: 7 ista aggnatio p't eē p actōem v'ut nutritiue siue vt h' siue vt alibi.

Ad 3'm de ispiratōe dico q' corp' xpi vt h' n' respirat aerē nec ispirat. tūc ei opoz tēt ponē aerē aliqūē vt h' siml' cū corpe xpi s' hostia. s. tñ cor'p' xpi vt h' h3 pul monē refrigeratū sic alibi i exntia nālī q' frig' catū p aerē ibi attractū catū h' pcomitātē s. non p'. **Ad 4'm** dico q' potētia illa motiua xpi q' ē organica 7 corp'al s. sit i corpe xpi vt h' tñ nō p't eē p'n' act' sui i corpe vt h': q' redrit prem extra p'tē nō tñ i toto s. i pparōe ad locū ad h' vt p vnā p'tē motā localit' moueat aliā. potētia aut aliā motiua n' organica p't in actū suū h' sic in celo. 7 per pñs s. ista p't mouē corp' aliud sibi ap proxiatū sic angel' possit. s. tñ non pōt mouē corp' suū vt h'. q' vt sic illud cor'pus nō s' est alicui potētie motiue nisi diuine imediate vt dcm ē supra.

Ad scdm sic pcedit. 7 v' q' null' ius intellect' creat' nālī possit vidē corp' xpi vt i euch'. p' q' illa exntia ē supnāl. 7 p pñs ē v'ez supnāl. q' ē tñ supnālī cognoscibile. non q' ab aliq' intellectu creato. nālī. **Ad ec pñtia vltia**

pbat: q' factibile supnālē nō p't fieri m' si tñ supnālī a cā supnālī q' a sili' p'gno scibile supnālē nō p't cognosci ab aliq' i intellectu creato nālī. **Q're** cognitio fidei ē simplr eminentior oī cognitōe nālī. sed de exntia corp'is xpi i euch' ē fides vel cognitio fidei sic de articul' alijs s. illū articulū. sacra eccl'az catholica q' rē. maior pbat. q' als nō eēt necē fidē eē ifusā simplr. q' ad cognitōem illā possit nā attigē si nō eēt simplr eminentior oī cognitōe nālī. **Q' 3'** sic. si intellect' possit nālī cognoscē exntia corp'is xpi i euch'. maior angelī possit eā cognoscē: q' fm oīo nysii. 4. de di. no. remanēt i eis nālīa i tegra. pñs sim ē. q' inimici grē nō pnt cognoscē sacm grē. **Ad h'** p'firmat p illud amb. sup illud luce. **Ad istud** ē q' s. eū malignū spm latuit mysteriū icarnatōis. s. eque possit ipe p'cipe illud sicut istud. q' q' rōe istud eēt cognoscibile nālī. ita 7 illud. **Ad** etiā p'firmat fm oīa ma. li. 4. c. 5. vbi loquēs de isto sacro ait. Nūc inq' spūs opatio hec q' sup naturā opat q' nō p't cape nisi sola fides. 7 paulo post. Inrogas q'lit panis sit cor'p' xpi dico tibi. **Spūs** sac' sic supuenit 7 fac q' sūt sup rōes 7 intellectū. **Item** null' intellect' creat' p't cognoscē futurū p'rigēs. istud aut s. cor'p' xpi eē s' euch' est eque idēminatū sic futurū p'rigēs. q' depēdet mere a velūtate diuina. ad h' p'ingent' se hñte q' rē. **Contra.** aia xpi nouit nālī se eē vbiq'q' ē. 7 p pñs nouit se eē i eucharistia. 7 ita nālī p't nos se exntia q' rōe sui 7 corp'is ibi est. **Q' 2'** sic exntia nō est excellēt' cognoscibile q' ex istēs cur' ē exntia. s. xps est nālī cognoscibil' ab intellectu creato q' 7 q'cūq' exntia ei'. pbatō maioris. q' nō pōt aliq' mod' improporționalit' excedē illud cuius ē mod'. **Q're** bñs nālīter videt in alio beato actū beatificū 7 tñ illa beatitudo nō ē min' supnālīs q' exntia corp'is xpi i euch'. q' rē. maior p3. q' 7 si nō videat bñs i vbo bñ ali' bñtudie

nec in se nec p aliquā spēalē reuelatōez.
p̄t tñ vidē aliū eē bñm sic p̄t vidē aīam
alteri bñi vel angelū vel cēntā alterius
angelī. qz nō magis excellit intellectū et
nālē bñ: udo angeli q̄ ip̄a aīa.

Thomas in p̄m dī
vltimū q̄dō quēst
ōis quātib

si h̄ audis p̄m
dī vltimū q̄dō
q̄ quēstōis quē
p̄m

Adic dicitur q̄ n̄ p̄t cogno
sci nālē ab in
tellectu vīatoris qz ē ob^m fidel. p̄t tñ bñ
cognosci a b̄to t h̄ actu bñifico. qz eoz
q̄ enigmātice cognoscunt. i vīa succedit
i bñitudine clara vīsiō. **Alī** dī. Idē tñ i
snia q̄m ad p̄m s3 p̄pī allā rōem qz. i. lu
mē nālē nō attigit ad cognōtōez istī exñ
tīe. q̄tū ad 2^m dīscordat. qz dē q̄ nō tñ
p̄t vidē bñis i v̄bo illā exñtā. s3 etiā in
gnē p̄pō p̄pī b̄ qz q̄uis ille mod⁹ exñ
dī excedat facultatē lūis nālīs nō tñ lu
mīnis glīe. t iō l3 null⁹ intellect⁹ creat⁹ re
licet suo lūi nālī possit vidē illū modū
exñdī. intellect⁹ tñ adiut⁹ lumine supnālī
glīe pōt vidē vñ dīc q̄ dīcūqz intellectus
bñis modū exñtīe corpīs xpī s3 sacro
t oīa q̄ sūt fidel videt clare n̄ tñ i v̄bo:
sed etiā illa vīsiōne que dīcitur eē in
genere p̄pīlo.

supra
dicitur

Rñō ad qōnez p° exponēdo istos
tres īminos: intellect⁹: vidē
nālī. Intellect⁹ enī creat⁹ v̄l ē oīno sepa
tus a m̄a sic angelic⁹. vel ē sibi sili i ope
ratōe vt intellect⁹ aīe separe t intellectus
aīe p̄tūcte corpī b̄to q̄ sūt siles angel in
opatōe vt suppono h̄. t p̄bat inferi v̄l
ē intellect⁹ creat⁹ p̄tūct⁹ corpīs corruptībī
lī qd̄ aggrauat aīam. sap̄ o. Ille nō intel
līgit nīsi īmaginabilia vel illa q̄ relucēt
īn sātasmātibus ex. 3. de aīa. **Et** p̄ hoc ad
v̄bū nālīter nō intelligit q̄ intellect⁹ ex so
la sua nā possit illud ob^m cognoscē. qz ē
ē sic tabula rasa q̄ nībīl p̄t ex se sola co
gnoscē ex. 3. de aīa. sed intelligit illud co
gnoscē nālī. qz illēs p̄t cognoscē p̄cur
rētīb⁹ caus nālīb⁹. i. actiō t passiō. **Ad**
dere aut̄ ipor̄at intellectōem intuitiua
vt dīstīgnit p̄tra intellectōem abstracti
uam. t quidē vt dēm ē alībī intellectiō
intuitiua ē cognōtō rei vt i se ē p̄ns. ab
stractiua pōt eē et⁹ fm q̄ relucet in aliq

2us
3us
lectiō
m̄a
m̄a

similitudine q̄ pōt et⁹ exñtis t etiā nō exñ
tis siue p̄ntis siue nō. Nō ḡ q̄rit de itelli
gere nālī s3 de vidē. qz de intelligere lo
quēdo de intellectōe abstractiua m̄m ē q̄
n̄ intellect⁹ p̄t intelligē corp⁹ xpī. **Impos**
sibile ē enī aliquā p̄plexionē p̄cipe cui⁹
extrema nō p̄cipiuntur. possibile ē aut̄ i
tellectū n̄m p̄cipe hāc p̄plexionē corp⁹
christī ē in euch^a. alioqui nō posset illā
formare ḡ intellect⁹ n̄ t istā cōplexionē
t et⁹ extrema p̄t cognoscē t intelligē ali
qua intellectōe. **Et** si q̄ras quō p̄t corp⁹
christī vel exñtia et⁹ i euch^a intelligi a no
bis abstractiue. **Rñ** docet aug⁸. 8. de
tri. c. 7. Quō hēm⁹ fidē de xpō cuz tñ
xp̄m nō viderim⁹. h̄ ē fm ip̄m i q̄bus
dā intēōibus cōsib⁹ acceptis a singula
rib⁹ sicut dīfūse docz ibī. qz nībīl īntest
ad fidē n̄fāz vtrū errem⁹ i q̄busdā p̄clu
sionīb⁹ singularīb⁹ p̄ceptis de xpō. qz si
des n̄fā nō respīc p̄ se illas p̄dītōnes sin
gulares p̄pas sed aliqūe hoīez singula
rē cui⁹ noticiā potuit nobis īfieri ex no
ticiā cuiuscūqz singularis hoīs. ita etiā
exñtia corpīs xpī h̄ potuit nobis īfieri
ex alia exñtia vtpote alicui⁹ p̄tēti i p̄tīnē
te. seu signati i signo. vel tēti i regēte.
De vidē aut̄ h̄ ē de intellectōe intuitiua
hui⁹ exñtīe mouet quēstīō. **His** rōīb⁹
terminōz suppositis **Rñ** ad. q. 3. mē
bra dīstīctōis. t sit p̄ma p° q̄ intellect⁹ n̄
p̄ statu vīe nō pōt nālī vidē corp⁹ xpī
vt ibī exñs. h̄ p̄bat qz intellect⁹ q̄ nō in
telligit nīsi ex sensībīlīb⁹ eodē mō intel
līgit sensībīlīb⁹ eodē mō sibi p̄ntīb⁹. N̄
intellect⁹ p̄nūc ē h̄mōi. **Sensībīlīa** autē
sūt sibi eodē mō p̄ntia anq̄ sit ibī corp⁹
xpī t postea ḡ tē. **S3** an nō videt ītuiti
ue corp⁹ xpī. qz an nō ē ibī. ḡ nec post vī
det ītuitiue. 2° p̄ctō ē de intellectu nō
alligato sēfībīlīb⁹ i intelligēdo t sit ista.
Qis tal intellect⁹ siue angelic⁹ siue aīe se
pare siue hoīs bñi nālī pōt vidē exñtā
corpīs xpī i euch^a. h̄ p̄bat q̄ intellectus
se h̄ns ad intelligībīlīa sic ip̄a sūt i se in
telligībīlīa p̄ns intelligit illud qd̄ p̄t i se
līgībīlīe ē i se. t p̄ p̄ns illud qd̄ ē p̄t i se

ma. qz vñtūqz sic
tate. i. intelligībīlīa
lect⁹ aut̄ tal respīc
fm ordinē sue lecti
p̄t sic ītuitiue sic
cūqz mō accītali ip̄
p̄ns intelligit ip̄am i
dā et⁹. t p̄ p̄ns null
īpedit intellectōem
breuit sic arguit. **Ad**
lectū ī īpedit cognō
p̄t i euch^a ē mō
xpī ḡ nō īpedit illā
tellectū cui⁹ ip̄a ē p̄
sibīctū istī lecti
pedit i intelligēdo
ma qz ista p̄cludit
posset cognosci a t
autiue videt qz ill
nālī t p̄ns īp̄p
lectū creatō vt nāl
h̄ t p̄mo p̄tra p̄cl
n̄t. **Ad** p̄tra p̄mō ou
cognoscē obiectū
cognoscē et⁹ absē
de aīa qz p̄ vīdē co
s3 tēctā lectiō ab
tore p̄ntia panis q
lectū supnālē ḡ pōt
q̄n ē absē. t q̄ rōnē
absēctā sibi panis: p
sibi corpīs xpī. qz c
lectū. p̄portīonātū
īmment. ḡ mod⁹ acc
īpedit qui sit obiect
lecti. **Et** sic **Tom**
p̄portīonātū tali in
gnōtōez t abstracti
tū dīstīctū ītuitiua
p̄pī p̄ntia obiecti a
posse obiectū p̄p
īn hac p̄ntia t īn ill
p̄t abstractiue cog
q̄n ē sibi p̄ns vno m
tuitiue intelligit ab
bī p̄fecte p̄ns īn p
Ad p̄tra rōz ē ista

ms. qz vnū qdōq sic se h3 ad eē ita ad vi
atē. i. intelligibilitatē fm se. 2. met. Intel
lect' aut tal respicit totū ens 7 qdēqz
im ordine sue intelligibilitatis. sba aut ē
pōr sic i entitate sic i cognoscibilitate q
ūqz mō accūtalī ipi sbe g tal intellect'
us intelligit ipam sba3 q quēcūqz mo
lū est. 7 p pns null' mod' sba q ē sba p
pedire intellectōem sbe a talī intellectu.
reut sic arguit. **Mod'** accūtal p se ob
iecti n ipedit cognōtōez illi' obiecti. ista
ōn' in euch' ē mod' accūtal sbe corpis
rpi g nō ipedit illā sba3 cognōtōē ab i
tellectu cui' ipa ē p se obiectū. **Est** at p
e obiectū istī' itellect' abstracti q nō de
pēdet i intelligendo a sēfibilib'. **Q**uī dī
cas q ista pcludit q tal sba corpis rpi
posset cognōtōē a talī intellectu sed nō in
tuitiue videri q illa exntia est supnatu
ralis 7 p pns ipropōtional' cuilibz intel
lectui creato vt nālī cogscēti. **C**ontra
h' 7 pmo ptra pclonē. deinde ptra rō
nē. **C**ōtra pmiū dupl'r. pmo qz vt potēs
cognōtōē obiectū dū ē pns intuitiue pōt
cognōtōē ei' absētiā dum ē absēs. p3. 2.
de aia. qz p vīū cognōscim' nō tm lucē
s3 tenebrā itellectō abstract' tal pōt cogno
scere pntiā panis qn est pns. qz nō ē ob
iectū supnāle g pōt cognōtōē absētiā ei'
qn ē absētiā. 7 q rōne pōt cognōtōē istam
absētiā sbe panis: pōt cognōtōē pntiam
sbe corpis rpi. qz corp' illud in se ē ob
iectū. pportōnatū etiā itellectui tali vt
intuenti. g mod' accūtalī ipi' corpis n
ipedit qui sit obiectū intuitiue elidē itel
lectui. **S**ic. **T**otū ens creatū ē obiectū
pportōnatū tali itellectui : qm ad co
gnōtōez tā abstractiua q intuitiua. **N**ō
eni differt intuitiua ab abstractiua nisi
ppē pntiā obiecti aliā 7 aliam. qdēd g
pōt esse obiectū pportōnatū itellectui
in hac pntiā 7 in illa. **S**i g qdēqz ens
pōt abstractiue cognōtōē a talī itellectu
qn ē sibi pns vno modo. sequit q pōt i
tuitiue intelligi ab eodem quando est si
bi perfecte pns in propa exntia actuali.
Cōtra rōz ē ist' rūsiois de supnālī ar

guo sic. qz nāle 7 supnāle nō distinguūt
nām alicui' in se. sed tm in pparatione ad
agēs. iō. n. dī aliqd supnāle qz a supnālī
agēte. nāle vō qz a nālī agēte. sed bitu
do ad agēs aliud 7 aliud nō nēcio pclu
dit aliqd eē aliud 7 aliud in se s3 augm.
3. de trī. c. 9. g nō nēcio pcludit illud eē
aliud 7 aliud in rōe intelligibil'. **H**oc
ē p3. qz ipsectū ens posset esse supnāle.
7 nāle aliqd posset eē pfecti' eo. sic omīs
sba est simpl'r pfectior oi accūte. 7. me
ta. 7 tm alicui sbe q est ens nāle pōt esse
aliqd accūs supnāle. **H**oc ē p3. qz vir
tutes theologicē vt charitas 7 hī' sī in
dermiata spē qūtaris. 7 fm multos an
gelos h3 nālī pnt' cogscēdi oēs spēs en
tīū. g h3 nālī pnt' cogscēdi istas virtutes.
s3 sint entia supnālīa. **Q**uī est qz intelle
ct' beat' nullo mō p actū bñficū videt
corp' rpi in euch'. hoc pbaf. qz beat' n
distinguit a nō beato nisi vidēdo ob' be
atificū vt est ob' beatificū. 7 ea q inclu
dunt in ipō vt est tale ob'. s3 corp' rpi
eē in euch' nō est tale obcm vt p3. nec i
clusuz in obco bñfico p3. qz eq eēntial'r
ptiet ad ob' bñficū icludē i rōe obiecti
vnā rē vt vītātē vnt' sacri sic alī'. sic eq
ptinet ad vītātē fidei credē vītātē vniū
artuclī sic alī'. s3 nullo' ptinet ad ob'
bñficū icludē istō s3 rōe oñsī. s. g f3z cō
ferri puulo i bap'. vt pfitēti i pfectiōe. 7
ista eq vācti icludūt i sacris istī sic corp'
rpi i euch'. g nullo' ob' bñficū vt est
o' tale icludit corp' rpi vt vīū i euch'.
Addo iuxta b' q mltō mīn' reqrit ad
btitudinē q btūs videat exntiā corpis
rpi i gnē ppo. qz mltō mīn' ad btitudi
nē reqrit tal pfcio vīfōis q vīfōis i vbo
Ad ar gumēta **A**d p' si arguis
vniformit' ē ens supnāle. g
cognoscibile supnāle ita q supnālitas i
āncedēte 7 pntē rferat ad idē. pcedo pntē
tā. qz i pntē refert supnālitas ad entita
tē sic i āncedēte. s3 tē n seqt. g tm supnā
lī pōt cogscēti istō. nō. n. seqt nisi supnāle
refert ad cogscibilitatē. sī at i elligas in
pntē cū dicitur cognoscibile supnāle.

*Corlusio
pnta.*

supnāle referri ad cōgscibilitates. nego
pntā: ē ens supnāle. q̄ cōgscibile supnāle
q̄ in āncedēte li supnāle dicitur hūdiez
ad cām suā a q̄ pōt accipere eē. l̄z āt n̄ pōt
firi accipere eē nisi a cā supnāli t̄ n̄ cōgsci
bile nālī. q̄ q̄tūcūq̄ aliqd supnālī po
nat i esse postq̄ t̄n pōtū ē in eē ē q̄dā
ens nāle 7 pportioatū potētie nālīter
cōgscendū vel cōgnitūe. **¶** Per h̄ p̄z ad il
lā pbatōnē adductā: factibile supnāle
n̄ ē nālī factibile. q̄ cōgscibile supnāle n̄
ē nālī cōgscibile. q̄ si supnāle vbiq̄ p
se dēminet illud cui addit p̄t p̄cedi p̄ns
sic ēt āns. 7 tūc mior erit falsa. q̄ ista. s.
ext̄ sit cōgscibile supnāle. **¶** Si āt supnā
le n̄ dēminet p se illud cui addit. s̄z q̄d
dā aliud iplicitū vtpote ens. p̄na n̄ va
let. q̄ i āncedēte p se dēminat ip̄z s̄b rōe
factibilī. 7 iō repugnat ei h̄ q̄d ē fieri nā
lī. in p̄nte vō nō dēminat cōgscibile sed
fieri. 7 iō nō repugnat ei cōgsci nālīter.
¶ Ad 2^m dī q̄ h̄ p̄pō ē falsa. s. q̄d cūq̄ co
gnitū p fide excellit q̄d cūq̄ cōgscibile
nālī loq̄ndo de cōgscibili ab intellectu
abstracto. vā est t̄n loq̄ndo de cōgscibi
lī nālī ab intellectu n̄ro p statu vīe. **¶** At
iō nobis ncc̄a ē fides. n̄ āt illī intellectui
abstracto. rō h̄ negatiōis sat p̄z. q̄z an
geli intuitiue pōtunt nālī cōgscē x̄p̄z pa
tī 7 mori. sic pōtunt nālīter cōgscē ip̄m
vīuē vita hūana. nos aut̄ de illa morte
bēm̄ cognitionē fidei. Illa āt cognitio
intuitiua multo p̄fectior ē n̄ra enigma
tica 7 de eod̄ s̄bo. ita dī de ext̄ corp̄is
x̄p̄i in euch̄. **¶** Ad 3^m de malis angelis
dī q̄ si absolute p̄mittat q̄cūq̄ angelus
mal̄ vti sua potētia cognitiua nālī pōt
itelligē q̄d cūq̄ itelligibile causatū. 7 p
p̄ns poss̄z itelligē cogitaciōes cordiū. 7
mysteria ḡe. ex q̄ posita s̄ in effectu. s̄z
sic dicit maḡ. li. 2. dī. 7. mlt̄a p̄nt ex nā
sua q̄ n̄ p̄mittūt elo. 7 ita supponit q̄ n̄
p̄mittūt angelo malo vidē secretūz cor
dis. 7 h̄ 7 n̄ alio poss̄t vidē corp̄ x̄p̄i i
mch̄. sic q̄ supponit q̄ nō p̄mittūt vi
dere mysteria ḡe. 7 sic exponēda ē auias

Ambrosij de mysterio icarnatiōis n̄ ab
solute q̄n q̄z angls malis poss̄z vidē v̄
cōgscē itegritatē marie tā i mēte q̄ i car
ne cā sic p̄t cōgscē tactū digiti ad digi^m
vel aliā itellectiōz nālī alie itellect̄. s̄z n̄
fuit p̄miss̄ p̄p̄ certas cās ne ip̄ediret re
dēptio n̄ra. si n. cōgscisset nūq̄ dñz gl̄ie
crucifixissent. i. nūq̄ me redim̄ ei mor
re pcurasset. **¶** Ad p̄firmatiōnē d̄ dam.
dī q̄ loq̄t d̄ nobis p̄ statu isto. q̄uis vñ
doctoz dicat eū loq̄ tā d̄ angelo q̄ d̄ no
bis. s̄z h̄ n̄ p̄t eē loquēdo de nālī poten
itell̄ct̄ angelici. v̄t pbatū ē in 2° p̄clone
solonis. s̄z t̄n de potē angeli v̄t p̄miss̄
7 h̄ de malo anglo. **¶** Ad 4^m dī q̄ p̄tin
gēs dū ē v̄rigēs. s. dū ē in cā sua n̄ p̄t scri
bi ab intellectu creato. s̄z q̄tūcūq̄ aliqd
p̄tignē sit i cā sua. postq̄ t̄n v̄rigē p̄
sūtū ē i cē. sic tā h̄z dēminatā entitatē ita
iā p̄t h̄z dēminatā cōgscibilitatē. 7 h̄z
q̄cūq̄ itell̄ctū respiciēte totū ens. l̄z q̄ ali
q̄s itell̄ct̄ n̄ poss̄t scire q̄ i ista hostia cō
tinebit corp̄ x̄p̄i. t̄n ex q̄ isto s̄m ē bñ p̄t
itell̄ct̄ nālīter itueri corp̄ ibi existens.
¶ Ad argumēta p̄ opione. **¶** Ad il ud d̄
fide n̄sum ē. ad p̄bōnēz āt q̄z tūc h̄it̄ si
dei n̄ eēt ncc̄a. dī q̄ nobis ē ncc̄a. q̄z in
tellect̄ n̄ itelligēs ex sensibilib̄ nihil p̄t
h̄z vñ dēmiatē affētiat tali vīatī. 7 iō
req̄rit h̄it̄ iclūas ad affētiēdū. s̄z alī in
tellect̄ respiciēs totā ens 7 p̄ p̄ns istud
ens intuitiue bñ p̄t h̄z affēti de h̄ ex rō
nib̄ extremoz vīsis intuitiue. 7 iō sibi n̄
ē ncc̄a fides. **¶** Et cū addit q̄ fidei succe
dit vīsiō. dico q̄ h̄ est v̄ez de p̄ncipali
obiecto fidei q̄d ē de trīn̄ 7 vñ sed n̄ d̄
oib̄ alijs respectu q̄z ē fides. alioquin
opoztēt beatū vidē in v̄bo ḡiam fuisse
collatā i bap̄ p̄nā 7 p̄firmatiōe. vidēt
ēt sp̄ i v̄bo icarnatōz v̄bi natiuitatē pas
siōz 7c̄. q̄ n̄ s̄c ncc̄a v̄t videat i v̄bo nec
se ad h̄ q̄ aliqd sit b̄tīs h̄ ēt mō nō ōz
de isto sacro maḡ q̄ de alijs sacris v̄t d̄
alijs credibilib̄ vīratē sp̄ vidē i v̄bo ad
h̄ v̄t aliqd itell̄ct̄ sūmpl̄ sit beatus.

¶ gultur
euch
potali. p̄ q̄z b̄tīs
occipiet. q̄z occip
ni. sed si nō vidēt
pi credendo ibi e
Salez poss̄t dū
panis si non vidēt
vidēt repugnare
p̄fectio p̄fectiōi
l̄z v̄t v̄t eē v̄t
v̄t v̄t p̄na p̄z q̄
nus v̄t v̄t q̄z fo
bat. q̄z illa lux se
dēt p̄p̄c. n̄ q̄z
co corp̄ reflect
forerierio. **¶** Ad
pyramide c̄ b̄tīs
oculo. q̄z corp̄ x̄p̄i
sed nō ēt ibi v̄t
illa ēt il cū b̄tīs
hostia. naz v̄t
m̄nc corp̄ x̄p̄i 7
cū anglo corrit
de anglo vidēt
le sp̄i. s̄q̄rēt ēt q̄
nūdi. q̄z b̄tīs s̄b
¶ Dic dicit
7 nō q̄sioi. s̄c d̄
remiraculose. n̄
d̄re nālī corpus
v̄na rō q̄z n̄ p̄t
nō d̄cto nālī in
nō ēt eē p̄tact̄ ē q̄
s̄p̄s rōz q̄tūcūq̄
rōtact̄. **¶** Alia r
matē p̄p̄ s̄bo e
nō ad locū rōz q̄
s̄n p̄tūtare m̄
arecolori. 7 ita m̄
āla rō. q̄z sp̄s n̄ p̄
p̄mātiū q̄z ob̄ n̄
v̄t cal rōq̄r ad v̄t

Tertius sic pcedi
tur et ar-
guitur qd exntia corpis xpi in
euch^a possit videri oculo cor-
porali. p^o qz btus vidēdo istas spēs nō
deciperet. qz deceptio repugnat btitudi-
ni. sed si nō vidēt corp^o xpi posset deci-
pi credendo ibi esse sbam panis. g^o tē.
Saltez posset dubitare an ibi esset sba
panis si non vidēt corp^o xpi. dubitatio
videt repugnare statui btitudinis. sic i
pfectio pfectōi. **Q**z lux si esset puncta-
lis v^o v^o esset visibilis. g^o corp^o xpi v^o h^o ē
visibile. p^o p^o qz nō est h^o sub rōne mī-
nus visibilis qd forma punctalis. a^o p^o
bat. qz illa lux se diffūdet spīce. et ita vi-
deret spīce. tū qz reflexio fit a solo pun-
cto corp^ol reflectētis. et tū illud v^o a qd
fit reflexio. **C**ōtra. quicqd videt v^o sba
pyramide c^o basis ē in re uisa et con^o in
oculo. g^o corp^o xpi v^o sba tali pyramide.
sed nō est ibi dare basim pyramidis. qz
illa esset sil^o cū base pyramidis. sba q^o v^o
hostia. naz vbiqz est corp^o cū hostia. et
tunc corp^o xpi et hostia sil^o viderēt sub
eqli anglo corūti. sed q^o vident sub co-
de anglo vident eqlia. g^o corp^o xpi v^o eq-
le spēi. seqret ē qd corp^o xpi videt v^o ro-
tūdū. qz basis sba q^o v^o spēs est rotūda.

Hic dicitur qd distigui p^o
o oculo glioso
et nō glioso. **C**ōtra de videre nāl^o et gliose
vel miraculose. neuter aut visus p^o vi-
dere nāl^o corpus xpi in euch^a. et ponit
vna rō qz nō pōt ibi esse p^oct^o sine quo
nō ē actio nāl^o in corp^oib^o. Rō at qre ibi
nō p^oct^o ē qz corp^o xpi nō respicit
ibi spēs rōe q^otitat. **Q**uātitas at sola ē
rō p^oct^o. **C**ōtra rō ē qz color respicē qn-
titatē p^o p^o se sba. corp^o at xpi nō hz ordi-
nē ad locū rōe q^otitat. g^o nec rōe coloris
g^o nō p^oct^o imutare me^m imutatioē aliq^o vī-
ture color. et ita nec ad visioē. **P**onit
alia rō. qz spēs nō p^oct^o h^o deriuari ab obco
p^o mediū. qz ob^o nō ē in loco. deriuatio
at tal^o reqrit ad visioē. **A**ddit ē qd nec

lumē glie qle ponit in corpe l' oculo glioso
so p^oct^o attingē rē nō existente alicui ut i lo-
co. g^o nec istud corp^o. cū istud v^o h^o nō sit
alicui. **C**ōtra addit qd nec p^o miraculū pōt
aliq^o oclis eleuari ad cogscēdū istud. qz
nō p^oct^o eleuari ad cogscēdū exntia sbe se-
pate. corp^o at xpi v^o h^o hz modū exntie
sbe se pate. g^o tē. **C**ōtra p^o m^o. angl^o nūq^o
est p^oct^o localit nisi diffinitie. mouet tū
localit corp^o sibi p^oportionalit p^oct^o. et si
h^oiet v^outē alandi ipm alaret corp^o v^o
ibi p^oct^o. g^o nō reqrit ex p^ote mouēt exntia
corp^oal ad h^o qd aliet organū ad sensatō
nē. **C**ōtra corp^o xpi nō ē p^oct^o spēi alicui ad
mīn^o nisi mimo sensibil. qz nulli iduūsi-
bili est p^oct^o ibi. mīmū at sensibil p^oct^o p^oct^o
pi a sensu p^oct^oissimo fm Arist^o. in si. de
sensu et sensato i dubitatioē. g^o istud po-
terit p^oct^opi a visu p^oct^oissimo nō obstate
suo modo existendi h^o. **C**ōtra aliud
nō est simile de substantia separata et de
isto corpe qz istud corpus ē quantū co-
loratū et figuratū. non sic autē substan-
tia separata. **A**rgumentū primū. i. d^o
contactu nō cōcludit. quia cōtactus v^o
dicūt habitudinez corp^ois ad corpus ex-
trīsecū nō videt necessario reqrit ad ali-
quaz actionem absolutā cuiusmodi est
imutatio sensus. qz actio absoluta v^o
detur posse pcedere quēcunqz talē re-
spectū extrīsecus adueniētē. g^o l^ocz cor-
pus v^o h^oic nō cōtingat excludēdo tales
respectū extrīsecus adueniētē ad cor-
pus aliud: nō sequit quin possit altera-
re qd ē imutare ad formā absolutā sen-
sationis. **C**ōtra secundā rōne nō sequit
nisi qd color nō hz ordinē ad locū co mo-
quo quātitas que ē subiectuz et nō hz
ordinē ad locū. hoc aut nō est nisi quia
nō est extensio p^oportionalis extensioni
quantitatis illius corporis. g^o inferas qd
color nō coextendit extēsiōni quāti cō-
tinentis. qd pcedo. sed si inferas. g^o non
pōt alterare me^m. nihil ad. b. **C**ōtra 3°.
de deriuari per me^m improbatuz ē per
primā rōne. qz angelus bñ pōt h^oic

aliquē effectum ordinate deriuatum in
passio fm partes passi licz ipe angelus
ut agēs n h3 alicubi eē locali Qd addit
de luce glorie nō est euidēs qūo ppi nō
existētiā corpis ut in loco non possit
attingi in rōe obci ab hñte tale lumen.

Qd addit de miraculo nō pbat. qz ex
istētia huius corporis l3 quo ad aliqd
filiis sit exñtie angelī. nō tñ q ad sensibi
le 7 visibile. qz āgel⁹ caret illis pñis q
requirunt in aliq obco ad actū sensatōis
f. qñtate 7 qñtibus sensibilibus. ista
aut substantia h3 qñtate 7 qualitates se
sibiles. l3 modus aliqd eis auferat. opor
teret g. pbare q tal mod⁹ eēt. simplr ne
cessarius ad h⁹ q eēt sensatio istoz.

Ad qōnem ergo dico

*Qz de pñ abm pñet
transire in ando glo
visio uel nō glōso
visioe. illud corp
nō in eūm. pñā
lucē in qñtē eēt in
fi in eūm. pñā*

us de potentia absoluta possz causare i
oculo glōso l n glō visionē istī corpis
l3 istō corp⁹ nūq eēt nisi in eucharistia
h⁹ pbat. qz visio ē forma absoluta. ex p
mo li. di. 3. g sine pñctōne pōt fieri sine
respēu pñtialitatis ad o^m ul qñqz tali
respēu. 2° d^o q nulla visio ē sic cāsata
posset eē corporis ut h⁹ p. qz h⁹ includēt
cor⁹ p⁹ ut h⁹ ul eē cāz p⁹ visionis uel eē p
pū et p⁹ tñtū visiois. 3° corp⁹ ut hic
neqz pōt cāre p⁹ n3 tñnare p⁹. qz tā cācō
q tñnato tal requirit in obco p⁹ cānte
l tñnate dispōez debita. 7 h⁹ fm locuz
vtpote approximatōz 7 distātiā debita
l3 corp⁹ istud ut h⁹ nō pōt debite approxi
mari organo uel distare debite quia nō
est in loco ut hic nec miraculuz hoc iu
uat quia corpus ut hic absolute nō est
visibile nec ut cātm visionis nec ut imi
natiū. miraculum aut non est ad illō
quod includit cōtradictōnem.

Ad argumenta Ad pri

co q sensus ē noster nō decipitur circa
eucharistiā. q. n. pñpit per se h⁹ est ibi.
f. qñtitas figura. color. 7 h⁹. nec ē possi
bile mō q circa eucha^m decipiat visus
n⁹. sed tantuz intē⁹ arguens ex his que

sensus apprehendit q ibi est substantia
panis h⁹ aut ar^m ē sophistē l3. n. eueni
at ut in plib⁹. nō tñ nēcio. Dico g. q sen
sus beati pñpit hoc qd ē sensus nō
ster scilicet accidētia nec iste aliquo mō
deciperetur sicut nec n⁹. immo minus
q n⁹. l3 nec intellectus beati sic sophistice
argueret ex actu sensus sicut n⁹ arguit.

Ad illō d dubitatōe dico q brūf dimis
sus naturali cognitioni sue non sciret p
actum sensus h⁹ eē corpus xpi. sed tñ p
intellectum intuitiue uidens illō corp⁹
sicut dictum est de cognitione intuitiua.
q. precedente. **Ad** 2^m dico q lumē pñc
tale non multiplicaret se ad organum
corporale ita quod esset visibile h3 cōez
opinionē q dicit q non est possibile in
diuisibile moueri. ex 6. phicoruz. sed h⁹
discussum ē in. 2. li. di. 2. de motu ange
li. 7 cum probas qd sperice se mltiplica
ret. negandum esset secundum istam vi
am. immo prius oporteret qd ipuz ha
beret in se diuisibilitatem quāntitatiuz
q ageret inquantum passum. **Ad** ali
ud de reflexione luminis a puncto non
cogit. quia in illa reflexione pñm agēs
non est illa lux punctualis q tagit corp⁹
a q sit inflexio si tñ pñctal esset ibi. sed
est ipz primum obiectum a quo multi
plicatur illa lux. Idem. n. agit in visioe
recta. reflexa 7 facta. vñ pñctus tagēs su
perficiem speculi non multiplicat radi
um reflexum. sed primum luminosum
quod usqz ad speculum multiplicat lu
men suum. illud etiam inmediate in ra
tione cause mltiplicat radium reflex
um 7 ratio est quia agens naturale exq
agit secundum ultimum sue potentie
qñ impeditur agere secunduz illam li
neam que est maxime pueniēs actioni
naturali. puta rectam que est breuissi
ma agit fm eā fm quā potest. f. h3 line
am reflexā 7 h⁹ ē rō qre nō uidet in specu
lo imago ipa corpis mltiplicata usqz ad
specz. l3 ipz corp⁹ ē ē imago. **Ad** xi.

S re
re sacramenti
replētōe sacri
euidit i ouas
fctōe qm ad a
māz. ibi. Sub
reñt vitatē. 20
ibi. Quidā at.
mā pñctēte 7
l. qre i pñi alia
n. i de pñi i
reñtēte ibi. 9
pñpñtēda
Q r
d duo
trās. i d
actiō. Circa
litare. f. d actua
ro duo. p vñ
pñtēte
Ad
trās. i d
in fctō. 33 rali
l corruptio. f3
nec illa ē trās. i
fctō. qz in
eō māz. ex illa
phicor. 20 utat
pñctatēdo
phicor. 33 i trās
fctō. ē aliq trās
qd aliq q mut
nec ē succēssiu
tō. qz succēssiu
tō rō. 7 h⁹. ē
fm i cōpñctēte
fctō. cōpñctēte
fctō. nō ē m
nd pñtēte. q
pñtēte. 2. d. 2.
ē dare q mut
dudu q cū oca

Santē queri

tur. s. mgr deimauit. vita
tē d' eucha^a q^m ad sacrz et
rē sacramenti z usum eius. hic deim ita
de pfectōe sacrali. q̄ ē q̄i incepio sacri. z
diuidit i ouas ptes. p^o. n. deiat d' ipa z
sectōe q^m ad actum pfectōis. 2° q^m ad
māz. ibi. Sub a^a aūi spē. p^o i duas. p^o
deiat vitatē. 2° excludit errozē circa b^o
ibi. Quidā at. 2° pars i. 3. p^o deiat d'
mā pcedēte z pcomitāte pfectōez i cōi.
f. q̄rē ē spēs alia z alia ab ipa spē rei pte
te. 2° de ipsa i spāli q^m ad duplicē spēs
pcurrētē ibi. 3° qz ibi duplici. 3° d' qdā
spē apponenda ali. spēs pncipali ibi aq̄
oi. ista vndecima

Circa q̄rē d' pncipaliē
d' duob^o. p^o d' puerfatione seu
trāsbatioe. 2° d' mā apta trāsbatioi l' cō
uerfioi. Circa p^o p^o q̄rē d' ē d' possibi
litate. 2° d' actualitate. De possibilitate q̄
ro duo. p^o vtrū sit possibilis trāsbatio
2° vtrū sit possibile qz ens puerf i qdē cūz

Ad primum ar^o q^o
n^o qdā
trāsbatio idē ē qd mutatio sbe
in sbaz. 3° talis mutatio n^o ē nisi gnātō
l' corruptio. f. 3° phz. 5. phoz. 3° nec ista
nec illa ē trāsbatio. g^o nec ē possibil' trā
sbatio. 2° qz in oi mutatioe aliqō sbe
cōe manz. ex illa diffinitōe mutatiois. 6.
phicoz. Mutari ē alī se hfe nē q̄ pus. z
p^oz ducendo p oēs spēs mutatiois. 5.
phoz. 3° i trāsbatioe nihil cōe manet.
g^o nec ē aliq̄ trāsbatio. qz nō pōt eē ali
qd altō q̄ mutatio qz n^o ē aliqd pmanēs
nec ēt successiuū. aliud a motu z muta
tioe. qz successiuū n^o sūt nisi mot^o z mora
tio tps z hē. g^o 7°. 3° qz si i oi mutatioe n^o
sūt i cōpossibiles. 3° n^o trāsbatiois n^o
sūt i cōpossibiles. qz pnt eē s. l. g^o trāsub
statio n^o ē mutatio. z tē ut p^o nihil ali
ud pōt poni. g^o 7°. Contra. Am. d' sacris.
z hē d' p. dī. 2. Re va mirable. Nō m^o
ē dare q̄ mutat nouas nās reb^o. ex q̄ p
cludit q̄ cū deus possit dare nouas nās

reb^o q̄ p^o nō erāt potuit z mutare nām
i nāz z per psequens transubstantiare.

Hic secūdu pcessū supe
rius habituz
de sacramentis primo uidenda est ratō
nominis. 2° an illi rationi possit ali
quid subesse. 3° quid sit illud in specta
li. utpote ad qd genus ptineat l' cur spēs
in genere rōnem possit habere. De

p^o dico q̄ hec est pueniens rō hui^o nois
transbatio q̄ ē trāstio tōl' sbe in sub
stātiāz. p^o expono istud vocabl^o totalis.
totū. n. uno mō d' integrū ex ptib^o. alio
mō p^o qualibet pte cathegramatice. z
sincathegramatice. fm hoc dup^o r pōt esse
trāstio tot^o in totū. uno mō accipiēdo
p toto iteg^o ex ptib^o. f. q̄ uni totū ex ptib^o
b^o succedat aliqō totū ex ptibus. At hoc
mō dīc Arist. p^o d' generatōne. q̄ genera
tio ē trāsmutatio totū in totū. qz illud
totū ex ptib^o qd fuit vē totū. f. p se unūz
nō manz. f. aliud totū succedit n^o tñ qz
pō succedit. qz mā manz cōis fm ipsuz
At per opositū in aliatōe nō trāst totū
in totū qz qdōz totū p se unū qd pcessit
alterationē manz in tō alteratiois. f. tñ
trāst totū unū fm qd siue p accis in to
tū aliud p accis. ut lignū calidū i lignū
frigidū quoz neutruz ē totū ppe loqn
do. f. tantū p accis totuz. sicut p accis
unum. quodcunqz autem totum quod
f. est per se unum z per consequens est d'
genere substantie manet idē sub utroqz
termino transmutationis huius. f. alter
ationis. Per hoc patet quod ista auc
toritas nihil fac. p pōnē d' pluralitate
formarum. quia quantumcunqz pona
tur prima forma manere secundum rei
veritatem in generato z corrupto. ta
men non manet totum idem etiam isto
modo loquendo de toto quia totum
simpliciter precedens corruptionem in
cludet formam ultimam specif carā.
illud autem non manet in termino ge
nerationis sed tantum pars eius. ergo
bene dictū est i diffinitōe trāsbatiois eā

distinguedo transmutationem non quod est
transitus totius in totum. quod ibi possit esse
equivocatio de ly totius. scilicet quod est totalis
transitus. **De 2º** quod addit in hac ratione no-
minis. id est. sube in subam dico quod ponit ibi
suba distinguendo contra accens. manifestum
est enim quod transitio accens in accens
magis dicitur transaccensatio quam transbatio.
Sed quod dicitur sube in subam intelligendum est
secundum philosophum. id est. philosophum. quod dupliciter dicitur aliquid
feri ex aliquo. scilicet ex subo manente. et ex ter-
mino corrupto. aliter. id est. ignis generatur
ex materia ignis aliter ex aere siue non
igne secundum ipsum ibi. Transitio ergo illa partialis
sube in subam potest esse vel subiecti a termino
in terminum transiens. vel totius termini
transiens in terminum oppositum. **Sed**
in proposito cum dicitur transitio totalis exclu-
ditur primus intellectus quod nihil eodem tra-
sit ibi a termino in terminum. tunc. id est. non
est transitio totalis sed partialis. ergo est huiusmodi
transitus sube in subam. sic imini tollitur obiectum
et est in terminum sic in subam tollit incipit esse.

De secundo articulo

lo primo dico quod possibile est huic rationi
non aliquid subesse. **Quod** illud non est
possibile alicui virtuti active nisi diuine
immediate. **Primum** probat. quod quid potest
esse totaliter novum non repugnat sibi suc-
cedere alii quod potest totaliter desinere esse.
Sed aliqua suba potest totaliter esse nova
sicut expositum est prius totaliter. hoc
est non tamen secundum se tota proposita ex partibus.
scilicet est secundum quod ibet eius. et alia potest eodem
modo desinere esse. ergo huiusmodi potest totaliter succed-
re illi totaliter desinenti. et per consequens huiusmodi potest
peruenire totaliter in illam. et ita transbatio.
Assumpta patet quod nec totalis inceptio sube
nec tollit desinitio includit proinde nec per consequens
inceptio huiusmodi ad tollentem desitionem illius. quod
transitus includit transbationem. ergo valet per
consequens. id est. quod possibile est transbatio. **Secundum** probat
id. quod soli deo istud sit possibile. quod in cuius
potentia actia est utrumque extremum et quantum
ad totum esse et quantum ad totum non esse. et huiusmodi precise

in eius virtute actia est transitio extremi
in extremum et precise eius. nunc autem ratio
sube et non esse et sube sunt virtuti active diu-
ine et soli illi. quod quod aº requiritur ibi in quod
agar. ergo transitio totalis sube in subam subest
illi virtuti et soli illi maior et etiam tota
ratio confirmat per se de transitio partiali cuius
non virtuti active subest esse et non esse precise vel
usque extremi. eius virtuti subest transitio
partialis extremi in extremum. per de gene-
ratione et corruptione. virtus. id est. potens
super non esse forme precedentis et esse forme
permanente illa parte compositi. scilicet.
materia potest super generationem hu-
ius ex illo que est transitio partialis unius
partialis in aliud. ergo a illi virtus potens su-
per esse et non esse virtusque extremi tollit potest
super transitionem tollit extremi in extremum.

Quantum ad tertium articulum dicitur disting-
uendo de mutatione sube sumpta et
obiectie. transbatio non est mutatio sub-
iecti sed obiectiva. **Pro** distinctioe hac
potest poni probabilitas. quod aliquid potest
generari sube aliquid obiective. sicut
probat est. id est. de. 5. in. q. de principio ma-
teriali generationis filii. et pari ratione potest
generatio distingui ut supra sube vel obiecti-
ue et per consequens mutatio. **Contra** huiusmodi primo. quod
distinctio non concordat cum philosopho. quod ex 6. phi-
sicoz. mutatio est qua aliquid potest
aliter se habere nunc quam prius. hec ratio non
peruenit nisi subo tamen non ratio quod terminus non
se habet nunc aliter quam prius. quod si est terminus
ad quem non potest et ita non se habet per aliter quam non
si est ita a quod non est et per consequens non se aliter habet non
quam prius. ergo nihil mutat nisi sube. **Contra**
ratio est quod philosophus negavit aliquid produci nisi de
subo. et ideo mutatio a posteriori enim requirebat subiectum
scilicet nos posuimus aliam mutationem possibilem
et ita possumus alij attribuire id est muta-
tionem scilicet non la de quod loquitur philosophus. Alia ratio est
quod si arguit de illo aliter quam accipit in diffi-
cultate. quod illud requirit entitatem per tanto quod
alio est deus entis. sicut idem loquitur. met. hoc non
concludit. quod nunc exis sub priuatione et per

sub forma dī alī se hīe. 7 tñ est sub pū
uatione nō est talī seu entiter se hīe. qz
pūatio nō est aliq̄ entitas. ḡ ex eo qd
addit aliter nō pōt pcludi q̄ sit entitas
cois vtriūsqz termini. **C**ōtra p̄mā rñ
sionē. Aliud ē negare p̄m in rōe nois
aliud in ponēdo uel nō ponēdo exñtia
rei sigāte. multa. n. nō posuit que tñ si
posuisset dixisset p̄nter nobiscū de rōe
pueniēte eis. sed vlt̄ vbi posuit aliquā
rōnē p̄p̄ia alic̄ dixisset illud nō pue
nire nisi ei in q̄ illa p̄p̄ia rō saluaret
quocūqz dixisset d̄ exñtia vlt̄ nō exñtia
illoz qbus illa rō applicaret. Nunc at
h̄ rō nois fm̄ p̄m mutatio ē rē. q̄ po
sita est nō puenit nisi vbi manet aliq̄
s̄m. ḡ h̄ supponēt nobiscū transbatio
nem possibilē: tñ cuz sibi repugnet ista
nō negaret eaz esse mutatoez. **C**ōtra rñsio
nō ualeat. qz n̄ arguit ab eo qd in descri
ptione mutatois ponit alic̄. vez est. n.
q̄ aliter ibi accipit generalit̄ ad entitatē
positiua p̄ioz vel p̄uationis 7 forme.
sed alit̄ arguitur ex eo qd d̄ se hīe. Naz
istud includit aliqd̄ cōe manē 7 ei qd ē
aliter se hīe nūc. 7 alit̄ se hīe p̄ius. qz se
hīe alit̄ affirmat equalit̄ ex pte vtriūsqz
Cōtra ista distinctio non p̄cordat dictis
sanctoꝝ. qz fm̄ Greg. 5. moꝝ. mutare
est ex aliq̄ in aliud ire. h̄ nō puenit nisi
s̄m mutatois. **P**osset etiā argui qd di
ctā rñsionē p̄ rōnē. qz si obiectiue d̄ ali
quid mutari. h̄ est qz ob̄m̄ distinguen
do s̄ s̄m mutat. **S**ed termin⁹ ad quē
h̄ nō mutat. ḡ nō pōt ista trāsbatō d̄
ci mutatio obiectiue. **S**i dicat q̄ obie
ctiue sumit hic gnālīt p̄ termino siue a
quo siue ad quē. 7 in creatione v̄sificat
mutatio obiectiua p̄ termino ad quē. hic
aut̄ p̄ termino a q̄. 7 p̄bat. qz verū est
dicē q̄ panis p̄uersus est in corpus xp̄i
ḡ panis mutatus ē. qz nō eodē mō se h̄z
quo p̄us. **H**oc improbatū est p̄tracta
do rōnē p̄h̄. qz neuē termin⁹ se h̄z nūc
aliter q̄ p̄ius. termin⁹. n. a quo nō ma
net. 7 sic nō se h̄z alit̄. qz se hīe aliter in

cludit entitatē se h̄ntis aliter. 7 tñc pōt
dici q̄ nō sequit̄. panis ē p̄uersus in cor
pus. ḡ est mutat⁹. qz añs nō denotat nisi
trāsītū terminū a q̄ ad terminū ad quē
p̄ns aut̄ denotat trāsītū alic̄ s̄m̄ cois
vtriūsqz termino. **E**t si adhuc obiciat cor
ruptū est mutatiū 7 nō s̄biue. qz nō ma
net. ḡ obiectiue. **D**ico q̄ illud qd p̄ue
nit p̄t p̄ se d̄ de toto p̄ acc̄ns. 5. ph̄s.
in p̄n. 7. 7. mā corruptū ē p̄ se mutata a
forma ad p̄uationē. Et iō h̄ totū p̄t dici
p̄ acc̄ns mutatiū. sed n̄ sic est in p̄posito
qz nulla p̄s trāsbatō p̄ se mutat. **A**d
illā ḡ p̄suationē adductā p̄ opinionē d̄
gnārī subiectiue 7 obiectiue. dico q̄ illud
pōt duci ad oppo^m. nō. n. distinguit ge
neratio in subiectiua 7 obiectiua l̄z alit̄
quid dicat gnārī subiectiue l̄ obiectiue
ḡ parī rōe nec mutatio distinguit sic vlt̄
sic. Et si dicas si gnārī sic distinguit ḡ 7
mutari 7 p̄terea quō p̄t generari sic d̄
stingui 7 n̄ generatio. **A**d p̄m̄ dico q̄ ge
neratio nō est inferius ad mutatoez n̄
si vt puenit s̄m̄ gn̄ationis. vt aut̄ p̄pa
rat ad terminū h̄z rōnē p̄ductōis. vt d̄
ctum est l̄. i. di. 5. q. p̄dca. **A**d 2^m dico
q̄ ab eodez abstracto p̄nt̄ iponi multa
denotiatiue l̄ idē equoce. qz illa forma
pōt hīe aliā 7 aliā hitudinē ad diuersa
7 p̄ diuersa p̄creta. l̄ idē equoce acceptū
pōt sigāre illā formā vt h̄ntē talē l̄ talē
hitudinē. **A**x^m p̄z de sano. qz sanitate
exñte vna forma q̄ pōt aliam hitudinē
hīe ad signū. aliā ad cām. aliā ad s̄m̄
h̄ p̄cretū sanū iponit ad sigāndū istaz
formaz sub hac 7 illa hitudine. 7 iō est
equocū. 7 possēt imponi simplr diuer
sa p̄creta. pura sanū sanificatiuū 7c. ita
in p̄posito gn̄atione exñte eadez fm̄ se
pōt ipsa hīe diuersas hitudines ad s̄m̄
cui inest 7 ad terminū ad quē est. 7 fm̄
hoc pōt p̄cretū impositū ab ipsa equo
ce accipi vt denotat informatōez huius
7 illius. 7 sic aliqd̄ d̄ equoce gnārī l̄z
gn̄atio fm̄ se n̄ sic distinguit sed tñ d̄
cat alio mō accipi vt est hui⁹ 7 illius.

Dico ergo pprie loque-
do q transba-
tio nō est mutatio. nec circa h^o o3 labo-
rare ad inqrendū gen^o trāsbatōis qz
mutatio 7 si det intelligē sōm qd mu-
tat 7 formā fm quā mutat 7 bitudinē
sbi ad formā. tñ vltra istā bitudinē for-
malit importat successiōez imediatā in
formationis ad nō informatōez. 7 ep^o.
Sic g i bap^o d^r aliqd māle vt ablutio.
7 aliqd formale. s. vba. l3 ambo sint mā-
lia simplr respēu et^o qd ē simplr forma-
le: vt est sigatio. tñ hoc d^r eo q vba sūt
aliq mō formalia respēu ablutōis. sic i
pposito tā sōm q^o ē ē māle i mutatiō-
ne. l3 illoz duoz formalit est it^o q sōz
ideo d^r formalit etiā ipozari 7 vñus q
ille respect^o successiōis. qz est aliqd veri-
us in se: qz forma absoluta. vl ad min^o
ens positiuū. ille autē ordo posteritati
vl successiōis nō ē nisi respect^o fm qd.
Nō hñet g gen^o transbatōis si ēēt muta-
tio nisi q^m ad illō formale qd addit vl-
tra terminū respectus. s. q est ordo ime-
diatus aliē ad aliud pcedēs. **Si** āt oi
no velis extendē mutatiōez vt dicat de
transbat. dē. pōt dici q sic fm phm. 5.
phis. triplex est mutatio. s. a nō sō in
sōm. a sō i sōm. 7 a sō in n sō. 7 ac-
cipit sōi sōm p ente positiō. 7 n sōm p
puatiōe et^o. sic p^r vñō extēdēdo ad mu-
tatiōez supnālē distigui. vt illa q ē a sō
in n sōm dicat ānihilatio. q āt a n sō
in sōm creatio. q vō a sō i sōm trāsba-
tio. **Sz** p h^o qñi nihil h^o de gnē remoto
trāsmutatiōis. qd. s. ē gen^o vñōis nisi
q vñūqz formalit ē inferi^o ad relatiōez
quandā ordinis siue successiōis.
Ad argu menta. Ad p^m p3 ex
isto vltio art^o. Ad
1^m per idē. **Ad** 3^m dico q verū ē i mu-
tatione pprie dēa. qz succedit i eodē su-
ceptiuo opposituz p^o opp^m. **Est** n. tñ
trāsitiō p^rialis. s. forme in opp^m eodez
sōo manēte. 7 iō tñ ēmīni illi pmi sūt i
zpossibiles. l3 nō est ista rō in pposito

hic. n. suffic q ēē h^o termini 7 illi^o sint
disputa l3. s. se possint ppati in entitate
qz ad nihil idē informatiū ppat ēca qd
sibi succedat. **Vel** posset pcedi q essent
simplr incōpossibiles circa idē nūero. l3
nō sint incōpossibiles i cēdo absolute
sic sūt in entitate albū 7 nigrū. 7 q^o
dē sunt vere p^ria fm spēs in qbus sunt.
nec tñ sūt in aliq eodē susceptiuo.

Ad secundum
A sic pcedit 7 arguit q qd3 pos-
sit pueri in qd3. p^o q creatu-
ra in deitate. qz nō repugnat p^rone di-
uine terminare aliquā actiōez realē. vt
p3 in incarnatiōe ē tñ erat vñū. g a sili
in pposito. **7°** sic nō repugnat nature
diuine terminare illā actionē q nō reqrit
in termino mutabilitatē. possibilitatē.
nec finitatē. **Sz** trāsbatō est h^o. qz nō
reqrit terminū suuz mutari. nec p pñs
possibilitatē aliquā in termino. nec re-
quiri termino suo aliqd addi. 7 p pñs
nec finitatē nec oppositiōez vel pponibi-
litate. g tñ. maior etiā pfirmat. qz nō re-
pugnat nature diuine terminare intel-
lectionē 7 volitionē p tanto q ille acti-
ones nō reqrunt mutationē nec possibi-
litate nec limitatiōez in termino vel ob-
iecto. **P^reterea** q qlibet creatura possit
cōueri in quālibet pbat. qz nulla crea-
tura pōt magis pueri in vñā q in aliā
ppter puenientia terminū a q ad termi-
num ad quē. qz in ista pueriōne nulla
reqrit puenientia aliē sōi cois manēnd
g quantūcūqz aliq creatura n pueniat
cū aliā nō minus est pueribilis in ipsā
Opp^m p^o q nihil possit pueri in nāz
diuinā. qz tunc nā diuina posset pueri i
aliud. qz termini istius mutationis pnt
mutuo esse termini. tñc etiā nā diuina
posset incipē esse alicui vbi. pus nō fuit
vel eo mō quo nō fuit. qd videt incōue-
niens. **Item** Aug. 7. sup gen. ad lram
c. 4. 7 Boetius li. de duabus naturis 7
vna psona xpi. c. 7. Nullo mō pōt cor

pus pueri in
nō q^o b^r crea-
posset pueri
corpo^r xpi. 7
esset vbi p^r
et q^o tñc corp^r
ri. hñc tñc ablu-
spectu. 7 p pñs
ne iudamto 7
uerū i ipm. p^r
qz p^raductio ē
mento 7 termi-
Nec q^o
tñc duos artu-
raps in creatu-
De p^o oco q^o
dante. q. art^o.
vñā a q. nec v^o
nō esse totāli s^o
bi aut intrinse-
uine. qz illa pos-
cto nūi. possibi-
trinsecū ēit nec
quodlibet pōt
eandē rōnem. q
ruri) iubeat pot
totale esse. 7 qu
Ad argu
bum esse incarm-
minū aliē actiō-
7 cum d^r q incar-
sonā filij. dico q
vñione q impo-
mana importat
nā humana est
ep^o nō nūi rois
nere actiōis est a
illā actionē. hec
nature humane
filius dei est inc-
lino actiōis. qz i
quā pponet por-
no **Et** p^reterea
pna passio. tres

pus pueri in spiritū. nec eo. ¶ Item q
nō q̄libet creatura in quālibet. qz tunc
posset pueri q̄ritas panis in quātitatē
corpori xp̄i. ⁊ p p̄ns corp⁹ xp̄i quantuz
esset vbi p̄i panis fuit. p̄ns ip̄osibile
est: qz tūc corp⁹ maius esset i loco mīno
ri. ¶ Itē tūc absolutū posset pueri in re
spectū. ⁊ p p̄n̄ respect⁹ posset p se esse si
ne fūdamto ⁊ sine t̄i°. sic ⁊ absolutū cō
uersū i ip̄m. p̄ns ē ip̄osibile manifeste.
qz p̄radictio ē respectū esse sine funda
mento ⁊ termino.

Hec questio ¶ Ut pz ex ar
gumend: co
tinet duos articulos. s. de puerfione dei
tatis in creaturā: ⁊ creature i creaturā.

De p^o dico q^d nō. 7 rō facta est in p^oce-
dente. q. art^o. 2. qz nihil pōt pueri nec
vr^o a q. nec vr^o n^o ad quē. nisi c^o esse 7
nō esse totalit^r subest v^ortu puerit^r. nī
hil aut^r intrinsecū deo s^oest potentie di-
uine. qz illa potentia nō respicit p^o obie-
cto nisi possibile. sed quicqd est deo in-
trinsecū est necesse esse. **D**e 2° dico q^d.
quodlibet pōt cōueri in qōlibet. ppter
eandē rōnem. qz vtrūq^q extremū i crea-
tur^r subest potētie diuine 7 quantū ad
totale esse. 7 quantū ad totale nō esse.

Ad argumēta Ad p^mo
co q^d ver
bum esse incarnatū nō dīc vbu esse ter
minū alic^q actionis de genere actionis
7 cum dī q^d incarnatō terminat ad per
sonā filiū. dico q^d vno illa loquendo de
vniōne q^d importat relationē in nā hu
mana importat vbu7 p termino. q^d in
nā humana est respect^u realis ad vbu 7
e^po nō nīlī rōis. **Sed tū** actionis de ge
nere actiōis est aliqd q^d accipit esse per
illā actiōē. hec aut est vno illa realis
nature humane ad vbu. **Et** si arguī.
filius dei est incarnat^u. q^d est sōm lⁱ p^r il
lius actiōis. q^d incarnari sigāt passiōē
quā oportet ponere in sōo vel in termi
no. **Et** p^rerea cuilibet actiōi rūdet. p^r
p^ria passio. tres p^rsonē incarnabāt actiō

ne pprie dicta. qd rñdet illi est passio
proprie dicta. h^o aut est incarnatuz esse
g^o rñ. **A**d primā dico q^d incarnatū esse
est vnitum esse carni in vnitate p^{er}sonae.
7 hoc fm qd vnitum esse dicit relatōez
non realem: sed rōis tñ. **A**d 2^m dico
q^d actioni trinitatis corespōdet aliqua
passio realis. s^z illius ob^m est natura hu
mana. 7 terminus est aliquid in natura
humana. s. vnio formalis nature illius
ad verbū. ita q^d vnio trinitatis siue ma
gis vnio que est actio trinitatis est ad
vnionez formalem nature humane ad
verbū. que vnio est realis in natura hu
mana. **E**t cum dicit q^d incarnatū esse
dicit passionē sic incarnare actionē. di
co q^d est incarnari vel incarnatū grā
matice importat passionē pp^{er} moduz
figādi. nō tamē realiter in illo de quo
dicit. sed tñ in alio qd p^{er}notat illi vniri
7 illud aliud dicit esse sōm passiois im
portare realiter p^{er} incarnari. que. s. cor
respōdet illi actiōi quā importat incar
nare. **A**d 2^m dico q^d cōtra imutabili
tatem necessitatē 7 infinitatē cuiuscūq^z
est q^d possit esse terminus alicui⁹ actiōis
proprie dicte de genere actiōis. 7 cū di
citur de actiōibus intelligendi 7 volen
di. dico q^d hoc nō est ad p^{ro}positū. q^z sic
dictū est in. li. i. di. 3. iste dicunt actiōes
quā operationes. Nam p^{er} actiones de ge
nere actionis alijs termin⁹ accipit esse
simplici⁹ si p^{er}ducit vel aliquo mō esse.
per intellectionē aut ob^m intellectū nul
lo modo accipit esse. imo p^{re}supponit oī
no ipsi intellectiōi. 7 hoc tō q^z iste ope
rationes que dicunt actiones sunt vltimi
termini. non aut grā alioz terminoz.
Sed adhuc restat dubiuz an actio de
genere actiōis req^{ui}rat terminū mutari.
d^o q^d nō v^{er} facile quō actio de gnē actō
nis possit poni p^{er} quā n^o uō accipit esse
imo sic ponit talis actio i diuinis p^{er} ge
nerationē actiōez fili⁹ dei accipit esse. si
tñ actōez sic dicta possit aliqd fminare
7 tñ nullo accipe esse dicet in seq^{ue}nte. q.

nota qd filius dei
amptu esse p oīan
nem anthonem

Ad argumenta in

oppo^m. p^m pcedo **Ad** 2^m o^o q^o et si pa-
nis puerteret in q^o tate corp^{is} xpi. n^o tñ
ppter hoc corp^{is} esset h^o vel eius q^o tate
ex vi puerfiois. sic tactu est pus. i. q. ol.
fo. 7 ad. pboez illa. a. tractata sed nō so-
luta. s. q^o genitū est vbi corruptū fuit.

Dico q^o iō ibi ē q^o mā manet cois q^o in
gnatione n^o mouet localit. 7 p pñs ibi re-
cipit formā vbi est 7 ex h^o genitū ex ipa
7 forma est vbi p^o fuit corruptū. **Contra**
mā nō est rō essendi in loco localit sed
quātitas. nō at manet eadē q^o tate i ge-
nerato 7 corrupto nisi ut mā. g^o ipsa nō
est rō q^ore genitū est vbi p^o fuit corruptū

Dico q^o mā fm se h^o esse in loco diffi-
nitue. sic quecuq^o sba limitata. ipsa at
ut sub q^o tate h^o esse in loco circūscrī-
ptiue. q^o g^o manet diffinitie vbi pus fuit
sba. iō ibi recipit formā. 7 iō sba genita
ibi est vbi p^o fuit sba corrupta. 7 vbi dif-
finitue est sba ibi circūscriptie est ipsa
met vt q^ota. 7 iō sequit q^o genitū vt hñs
quātitate ibi ē circūscriptie vbi fuit cor-
ruptū circūscriptiue. **Nō** tñ intelligēdū
est q^o aliqñ fuerit alicui sba hic l^o ibi dif-
finitue 7 nō circūscriptie. q^o nunq^o fuit
sine q^o tate que erat rō circūscribēdī.
sed tñ nō ponēdo aliquā quātitate ma-
nere eandē. q^o credo eē verū. nō o^o po-
nere aliqd idēz circūscriptie manēs esse
rōem essendi in eodēz loco in genito 7
corrupto. sed sufficit mā remanēs in lo-
co diffinitue vbi fuit corruptū. **P**os-
set etiā dici q^o vbi agēs inuenit passum
ibi inforinat ipsum. sed agēs in gnādo
nō trāsmutat localr. g^o inforinat ibi pas-
sum. 7 vbi passū inforinat ibi est p^oposi-
tū ex passo 7 forma inducta. g^o rē. **Sō**
cesso tñ fm coēm opi. q^o ibi possit esse
terminus puerfionis vbi p^o fuit puerfuz
dico q^o o^oz intelligi vbi nō p^ocise sed vel
sic l^o fm partē. 7 sic vbi p^o fuit panis pos-
set esse corp^{is} xpi vt quantū uel p^ocise ul
sic in pte sui. ita q^o ps esset ibi. 7 ps esset

in vbi circūstante. esto etiā q^o tener et il-
lud pñm aliquoz q^o termin^o puerfiois
est vbi p^o fuit puerfū. nō tñ erit ibi loca-
liter. 7 sic posset pcedi q^o si q^o tate esset
pñm^o termin^o puerfiois esset vbi p^o fuit
sba panis. non tñ esset localit. 7 hoc est
ar^m 7 aliā viā que ponit p^o hoc q^o tate
tate xpi nō esse h^o localit. q^o est 2° termi-
nus 7 nō pñm^o. q^o esto q^o esset pñm^o ad
huc n^o esset ibi localit necio. Ita. n. pos-
set iste modus separi a p^o termino puer-
fionis sicut a 2°. **Ad** 3^m o^o q^o Aug^o. 7
Boetius loquit^{ur} in p^o patione ad poten-
tiam creatā. Sed h^o nihil est q^o nulla
virtus creata pōt q^odcunq^o corp^{is} puer-
tere i q^odcunq^o. **I**deo dico aliq^o q^o quoz
sunt rōes repugnātie tot sunt rōes im-
possibilitat. 7 aliq^o illaz amota est aliq^o
possibilitas q^o pus nō fuit. nō q^odē possi-
bilitas simplr. sed ex pte ill^o. v. g^ora. vi-
sus. nō pōt recipē intellectioez. tñ q^o in-
tellectio increta est 7 visus extēsus. tñ
q^o visus est cogscens tñ aliqd sub rōe
singularis. intellect^o aut intelligit nō p^o
esse sub rōne singulari. tolle vñā ipossi-
bilitatē. vtpote si esset po^o q^o posset hie
ob^m sub rōne vñis. 7 cum remanēt alia
rō impossibilitat. simplr esset impossi-
bile hoc sicut illud. 7 tñ diceret hoc pos-
sibile respectu illi^o nō simplr. sed q^o i^o
rō impossibilitat ibi nō est rō impossi-
bilitatis hic. **Ad** p^opo^o o^oē corpus h^o
quandā nō repugnantia vt puerat in
corpus. puta q^o h^oz mān quātitatē. 7 si
miles rōes pcurrētes ad pueribilitatē
Dis spūs h^oz oppositas rōes istis. g^o licz
sit impossibile simplr corp^{is} celeste puer-
ti in elare isto^o quo impossibile ē spūs
puerti in ignē. q^o respectu agētis cuius-
cunq^o creati vñūq^o est impossibile. re-
spectu tñ agētis increati sicut vñū ē pos-
sibile 7 aliud. tñ istud d^o possibile 7 ali-
ud impossibile. q^o h^o est aliq^o rō impossibi-
litat q^o nō est ibi. **Ad** 4^m o^o dico q^o abso-
lutū possit pueri in respectū 7 ep^o. s^o
nō leq^o vlt^o q^o respūs esset sine funda-

mīo 7 termin^o.
accipet esse co^o d^o
aut nō pōt hie
mino. **N**ec sequi
necesse ē termin^o
istis. sicut nec in
refrē aliq^o ad su
co q^o si in respec
ille respect^o requi
nū. 7 hie ea l^o an
nē noua. **E**t i^o in
pōt pueri in scia
mar aliq^o intel
n. i. a iō puerter
modū exndi sic
hū an puerfioē
Quā
princip
nis pu
cūb^o. an pa
bilē. **A**d p^o ar
7. Xpi corp^{is} oīe
acceptū sumim^o
ex fructib^o terre
trābat. 2° **D**an
dū in baptisimat
aq^o lauari 7 oleo
aq^o gram spūs scī
generatiōis. sic q^o
nē comedē 7 vīnū
uit ipse suūpl^o e
po^o 7 sanguīe ipse
curā in his q^o sup
vīcē q^o sic in bap
iō pñtū ē q^o p
ri in aq^o. ita in eu
mur pane 7 vīnū
uas q^o ab^o hūan^o
cū dē rōis cū co
mch^o vē est pan
pou hūano. **E**t
lad. i. coī. iō. **C**ū
nō ex mult^o gran
tiāmōis ita ec
mch^o p^o pñtū sī

mēto ⁊ termino. qz termin⁹ p puerfione
accipet esse eo qd pōt hēre esse. respectus
aut nō pōt hēre esse sine fundamēto ⁊ ter-
mino. Nec sequit si termin⁹ a qd p̄fuit si
ne istis. g terminus ad quez pōt esse sine
istis. sicut nec in alijs vbi termin⁹ vnus
requit aliq ad sui esse qd nō requit ali⁹. dī
eo g qd si in respectū puerfēt absolutuz
ille respect⁹ requirēt fundamētū ⁊ termi-
nū. ⁊ hiet ea l antiq qd p̄cesserūt puerfio-
nē l noua. **¶** In alijs. Nō sequit lapis
pōt pueri in sciam ⁊ eo lapis nō infor-
mat aliquē intellēm. g nec scia. qdēūqz
n. i aliqō puerat sp tī⁹ hēbit suū. ppū
modū exndi sic tī⁹ a quo puerfiois ha-
buit an puerfioez suū ppū mo⁹ exndi.

¶ Arca secundū

principale q̄ro duo. p̄ vtz pa
nis pueratur in corp̄ xpi in
euch̄. 2° an panis i ista puerfioe anni
hilet. Ad p̄m arguo q̄ n̄. Aug. 3. d̄ tri.
7. Xpi corp̄ oicim̄ q̄ ex fructib̄ terr̄
acceptū sumim̄. S̄z nō ē aliqd̄ acceptu
ex fructib̄ terre nisi panis l̄ vinū. ḡ nō
trāsbat. 2° Dam. li. 4. c. 6. Quēadmo
dū in baptifmate qz p̄suetudo ē hoib̄
aq̄ lauari ⁊ oleo vngi cōiugauit oleo ⁊
aq̄ grām sp̄s sci ⁊ fecit ip̄m lauacruz re
generatiōis. sic qz p̄suetudo ē hoib̄ pa
nē comedē ⁊ vinū ⁊ aquā bibere: iuga
uit ip̄s is sup̄pl̄i deitate ⁊ fecit ipsa cor
pus ⁊ sanguinē ip̄s. vt p̄ p̄suet̄a ⁊ fm̄ na
turā in his q̄ sup̄ nām sunt fiam̄. vult
dicē q̄ sic in bap̄ abluimur in aq̄ ⁊ h̄
iō p̄stitutū ē qz p̄suetudo hoib̄ ē laua
ri in aq̄. ita in euch̄ pascimur ⁊ pota
mur pane ⁊ vino. qz ista sunt p̄suet̄ po
tus ⁊ cib̄ hūan̄. ḡ sic in bap̄ est v̄e aq̄
eiufdē rōis cū coi aq̄ q̄ abluimur. ita in
euch̄ v̄e est panis ⁊ vinū cū coi cibo ⁊
potu hūano. C̄z sic. Aug. in glo. sup̄ il
lud. i. cor. io. Q̄n̄ panis r̄c. Sic vn̄ pa
nis ex mult̄ granis ⁊ corp̄ xpi ex mul
tis mēbris ita eccl̄ia ex mult̄ p̄sonis. ḡ
euch̄ p̄p̄ istā silitudinē ligāt cōp̄ xpi

verū ⁊ corp⁹ xpi mysticū. sed ex multis
granis n̄ colligit aliqd sic sigarū nisi
panis. ḡ ille manet in euc^a. **¶** sic. In
oi mutatiōe positiua t̄ ad quē accipit eē
¶ qz corp⁹ xpi n̄ accipit esse p istaꝝ actio
nē. qz tūc frequent accipet esse. nec etiā
aliqd esse accipit. qz tūc frequent augē
ex frequentatione euch^a. ḡ corp⁹ xpi nō ē
h̄ t̄. sic mutatiōis seu actionis positiue
¶ qz aliq. Si panis pueret in corp⁹ xpi
pōteret esse aliqē t̄m p̄m ist⁹ muta
tionis. illb in pposito nō p̄t esse deitas
ex pcedenti. q. nec aia intellectuā. qz illa
fm oēs n̄ est h̄ nisi pcomitant. nec p̄t eē
aliqd accēs l accētia. qz tē nō esset trās
sbatio sꝫ transaccn̄. nō restat ḡ nisi mā
sola. sed puerio in mām solā nō ē trās
sbatio. magis. n. diceret resolo in mām
q̄ trāsbatio. ⁊ hoc pz. qz fm oēs forma
panis puerit in formā aliquā. sic mā i
mām. ⁊ ista forma n̄ p̄t aliq inueniri q̄
terminet. vt pz ex diuisiōe pposita. ḡ tē
¶ Si dicas q̄ est aliq forma sbalis alia
ab intellectuā i quā puerit forma pa
nis. **¶** Contra h̄ vni⁹ rei nō ē nisi vnū eē
ḡ nō ē nisi vna forma. **¶** Opp^m. Ambz
de sacris. ⁊ ponit de pse. di. 2. panis ē in
altari. vbi accessit pscētiō d̄ pane sit cor
pus xpi. Idē ⁊ ponit ibidē. Re vera mi
rabile. **¶** Sermo q̄ potuit facē q̄ n̄ erāt n̄
pōt mutare ea q̄ sunt i id qd nō erāt. q.
diceret: sic. **¶** p̄fesa Auscbr̄. ⁊ ponit ibi
dē. Quia corp⁹. **¶** Sacerdos inuisibil̄ v̄
sibiles creaturas in sbam corpis ⁊ san
guinis sui secreta ptate pmutat. ⁊ ad h̄
hōt ples audēs. de pse. di. 2. in diuersis
locis. ⁊ magis ad ducit aliq in ista di. ⁊
aliquas in di. pcedente.

Hic duo videnda

Sunt sicut circa alia credita. p. qd tenen-
dum. 2. quod illud potest declarari. De
pri. sicut recitat Inno. de officio misse.
parte. 2. c. 26. circa hoc erat tres opinio-
nes. vna q. panis manet et tñ cū ipso ve-
est corpus xpi. Alia q. panis nō manet

exque manibus
qua tenet R^o 7. 48
hee Tarabata

Am term: gl'iam in q: h.
 In her ma q: 3. m
 blunot septem d'obey

z tñ nō puerit sed definti esse vel p an
nibilationē uel p resoluē in mām vel
p corruptionē in aliud. **3^a** q panis
transbat in corp^o z uinū in sanguinē.
quelibz aut istaz voluit istud cōe salua
re: q ibi vere est corpus xpi. qz istud ne
gare est plane fidei. vt pz dī. 3. in. q. 1.
Expresse. n. a pñ^o instōnis eueh^o fuit de
veritate fidei q vñ ibi z realit^o corp^o xpi
continet. **P**ro p^o op. arguit p^o sic. Sic
in nālibus nō sunt pia ponēda q rō nā
lis nēcō cōuincit. i. phis. z in plibus lo
cis fm phm. qz pñalitas est supflua. ita
in credibilib^o nō sunt ponēda pñ q cō
uinci possit ex vitate creditoz. **3^a** veri
tas eucha^o saluari pōt sine ista trāsba
tione. g. zc. minor. pbat. q ad vitatē eu
charistie reqrit signū z signatū realiter
ptenni. sba panis cū suis accñtib^o eque
pōt esse signū sic sola accñtia imo magi
qz sba panis sub spēb^o magis ē nutriti
tū q accñtia. g. magis repñtat corp^o xpi
in rōne nutriti spūalis. **R**es etiā cō
tenta. i. verū corp^o xpi eque pōt saluari
cū sba panis sic cū accñtib^o. qz nō ma
gis repugnat sbe esse sū cū sba q cum
quātitate illi^o sbe. **E**t pñmat hec rō.
qz ponēda sunt pauciora miracula q^m
possibile ē. sed ponēdo panē manē cuz
suis accñtib^o z corpus xpi ibi esse vere
pauciora ponunt miracula q ponendo
panē ibi nō esse. **N**ā tūc nō poneret ali
qō accñs sine sbo. **2^a** sic. z qst in idē re
dit. In credid nobis fm intellectū vñ
traditis: nō videt ille modus determi
nandus q est difficilior ad intelligendū
z ad quē pñ vident seq incōueniētia. s3
istud corpus xpi esse in eueh^o est qddā
verū vñ traditū nobis. iste aut intelle
ctus q nō sit ibi sba panis videt diffici
lior ad sustinendū z ad ipsum sequunt
pñ incōueniētia q ponēdo ibi ex sbaz
panis. g. zc. maior. pbat. qz ex quo fides
nobis data est vt sit vñ ad salutē: ita
debet determinari z teneri ab ecclia sic
magis est idonea ad salutē. Sed ponen

do intellectū aliquem talē supra modū
difficilē z ad quē manifeste vident seq
incōueniētia est occasio auertēdi omēs
phos imo scire oēs sequētes rōez nālem
a fide vel saltē impediēdi eos ne puerit
tur ad fidei si dicat eis talia pertinē ad
fidem nōstrā. imo videt q phs hñet p
maior incōueniente vel qcunqz sequēs
nālem rōnem ea que ponunt h negado
sbam panis q hñet de oibus articulis
quos hēm^o de incarnatione. z mñrū vi
det qre in uno articulo q nō est pñcipa
lis articulus fidei debeat tal intellect^o
asserri. pñ quez fides pateat cōtempui
oim sequentiū rōne. **3^a** sic. Nihil est te
nendum tanq de sba fidei nisi qd pōt
expñse hñ de scriptura vel expñse decla
ratū est p ecclia: vel euidē seq ex ali
quo plane pñto in scriptura vel plane
determinato ab ecclia. **I**sta maior vi
det sufficiens. qz pro nullo alio hñet qd
cām exponendi se morti. z pro oī eo qd
est de sba fidei laudabilis exponeret qd
se morti. z etiā q nullo istoz modoz
habet certū firmū credere vñ leuitat^o.
qz nō est auctas sufficiens nec rō si nullū
istoz inueniat. nūc aut nō videt expñse
haberi nō esse ibi sba panis. **N**ā. Jo.
6. vbi multū pñdicat vitas eueh^o planū
est. vbi xps dīc. **E**go sum panis viuus
qui māducauerit ex hoc pane zc. **E**t i.
coz. dīcīt Paulus. Panis quē frāgim^o
nōne coicatio corporis xpi est: nec inue
nitur vbi ecclia istam veritatē determi
net sollemniter. nec etiā qualis istud pos
sit ab aliquo manifestū credito euiden
ter inferri. g. zc. **S**i oīcas sicut dīc vñ
doctor q Math. 26. vdo. hoc est corp^o
mcum: expñse insinuat panē non mane
re. qz tunc esset ppositio falsa. **M**oc n
cogit. qz dato q sba panis manēt non
demonstrat sba panis sed pñtū sub pa
ne. sicut modo nō demonstrant accñs.
qz tunc esset ppositio falsa. sed est sen
sus. hoc ens pñtū sub isto signo sensi
bili est corpus meū. **E**t in sacris veri

est nulla dīc
signat nāliter ibi
sit ibi corp^o sba
la hoc ē incōu
ficant corp^o xpi
no est vera. **L**o
murat. pñtū signat
cū. g. ista accñtia
pñs signauerūt.
nāl erit salitas
gnit. **3^a** pñto q
ritas habet in sig
serctū vitas hñt u
qz in illis sba pñ
gnificat ad plac
beret oimoda vit
sed fm aliā viā
nāl. g. magis cor
pñtū opñtione
miles aliqbus pñ
nō vident posse a
pñ miracula por
tione q negado. n
est ita difficilis ad
reputare rōni n
rōne nālem videt
z per pñs plus au
q absolute poner
annihilationē vel
qz ista tran
probari ex scriptu
imo minus. **E**o
quit quidā docto
ola est incōuenien
reica. pñ^o probat
reuerentiaz debet
illa. **S**ibi entz in
trie sed si ibi man
beret talis cultus
triam adorādo cr
ueniens. qz tollit si
bet. n. illud pñ^o signa
matum. sed si ibi
dicit rōne pñi sign
tus vñs sacri. qz
nūc est vere abus

caris nulla dicitur esse falsitas. Sed accipia ista
 signant naturaliter substantias quas affecerunt. et si non
 sit ibi eorum substantia: signatio ista naturalis erit fal-
 sa. hoc est inconueniens. **C**ontra. Si dicas quod signi-
 ficant corpus christi et sanguinem. et ista signa-
 tio est vera. **C**ontra. Naturalis signatio non
 mutat propter signationem ex institutione ad pla-
 citum. ergo ista accipit naturaliter signant eadem quod
 prius signauerunt. ergo ex ista parte in signatione
 naturalis erit falsitas nisi signata subsint si-
 gnis. **S**ed posito quod illa signata subsint ve-
 ritates habet in signatione naturalis accipit. pos-
 set etiam veritas haberi in signatione ad placitum
 quod in illis substantiis posset contineri illa que si-
 gnificant ad placitum ex institutione. et sic ha-
 beret omnimoda veritas in utraque signatione.
 Sed secundum aliam viam falsitas est in signatione
 naturali. ergo magis congruit alia via quod ista.
Pro opinione 2^a potest argui per rationes si-
 miles aliquibus predictarum. quod tres prime sa-
 tis videntur posse adduci pro ista. tum quod
 plura miracula ponunt ponendo transsub-
 stantiationem quod negado. tum quod ista transsub-
 stantiatione est ita difficilis ad intelligendum. et ita vix
 repugnare rationi naturali. quod omni sequenti
 ratione naturalem videtur irrationabiliter posita.
 et per prius plus auertere a veritate fidei
 quam absolute ponere panem non manere per
 annihilationem vel per aliquam aliam viam.
3^a quia ista transsubstantiatione non videtur magis
 probari ex scriptura quam panem non manere.
 imo minus. **C**ontra istas opiniones ar-
 guit quidam doctor. contra primam sic. quod
 ipsa est inconueniens et impossibilis et he-
 retica. 1^a probat ex tribus. 1^a quod tollit
 reuerentiam debitam christo ut continetur in ho-
 stia. **S**ibi enim in eucharistia debet cultus la-
 tris. sed si ibi maneret substantia panis non de-
 beret talis cultus exhiberi propter idola-
 triam adorando creaturam. 2^a dicitur incon-
 ueniens. quod tollit signum huius sacri. de-
 bet enim illud per signare corpus ut primum si-
 gnatum. sed si ibi manet substantia panis ipsa
 habet rationem prime signati. 3^a quod tollit debi-
 tum usus sacri. quod si manet vere substantia pa-
 nis est vere cibum corporalium. huius autem

sacramenti usus est quod sit cibus spiritualis.
2^a vero. scilicet quod hec positio sit impossibi-
 lis arguitur per idem medium tam contra primam
 opinionem quam contra secundam. quod nihil potest
 incipere esse ubi prius non fuit nisi per sui
 mutationem vel alteri in ipsum. **S**ed cor-
 pus christi non mutat per hoc quod eucharistia confi-
 citur. quod manet in celo sicut prius. ergo si ni-
 hil peruertat in ipsum non est magis realiter
 in altari quam prius fuit. hoc est impossibi-
 le. 3^a scilicet quod sit heretica probat sic. quia
 est contra verbum christi instituentis sacra-
 mentum. **M**atth. 26. Hoc est corpus meum. non di-
 cit hic est. sed hoc est. si autem substantia panis
 manet vel annihilatur et non peruertit ve-
 rius diceretur. hic est corpus quod hoc est cor-
 pus. **C**ontra opinionem secundam argui-
 tur specialiter contra hoc quod ponit resolu-
 tionem in materia panis patientem. quia
 vel fieret in materia nudam. et hoc est im-
 possibile. quia tunc esset materia sine
 forma. et sic actus materie erit et non erit
 vel fieret in materia sub aliqua alia for-
 ma. sed hoc est inconueniens. quod vel illud
 corpus aliud nouum cuius est illa mate-
 ria esset simul cum spiritibus et corpore christi.
 vel mutaretur de loco illo. et utrumque est in-
 conueniens. 1^a quia impossibile est duo
 corpora esse sic. 2^a quia ille morbus localis
 illius posset recipi per expulsionem corporis
 alteri circumstantis. **Q**uiaque sit de opi-
 nionibus iste rationes non videntur eas efficaciter
 improbare. 1^a non valet. quod motus non est idola-
 tria qui adoratur christum in eucharistia. et tamen non
 potest negari quin sit ibi creatura aliqua. scilicet
 spiritus ille. sed non est adorandum sensibile co-
 tinens sed christus contentus. Et eodem modo tunc
 dicitur christum contineri sub pane quanto et quali.
 et ita non panem adorari sed christum contentum in
 pane ut in significatione. **S**ed si obijcias saltem sim-
 plices qui non sic distinguunt essentiam idolatre
 de qua ita potest nunc argui 3^a re. quod simplices
 non distinguunt accipit illa a corpore christi.
 in omnibus autem talibus est una ratio. quod sim-
 plices adorant in fide ecclesie. et hoc sufficit
 eis ad salutem. **M**aiores autem distincte

adorat p̄tentū nō signū p̄tinens. ⁊ h° si
ue signū p̄tinēs sit accūs t̄m. siue s̄ba pa
nis cū accūte. **A**d 2^m dico q̄ est ad op
positū. quia si esset h° s̄ba panis illa du
plex sigatio esset vā. s. nāl q̄ accūa signi
ficat s̄bam panis. ⁊ illa q̄ ē ex instōne dī
uina. q̄ sensibile sigat corp⁹ xpi. sed nūc
nō p̄t saluari nisi p̄cise altera vā. **N**ec
pōt dici q̄ cesset sigatio nāl p̄p̄ aliā q̄
est ex instōne. q̄ si sic tūc n̄ ducēt accū
tia illa nāl q̄ est d̄ se ad dephēdēdū
s̄bam panis. s. totalit̄ cessaret in cū ista
sigatio v̄l rep̄tatio q̄ t̄n p̄us insuit eis
⁊ tunc aliā q̄ imutassent alr̄ int̄m ante
p̄se. q̄ p̄. h° nihil ē. **R**° ḡ q̄ p̄m sigatur
ex instōne d̄z esse corp⁹ xpi ⁊ ita est siue
maneat s̄ba panis siue n̄. sed p̄m sigatū
accūtū q̄d. s. nāl sigant semp̄ est s̄ba i°
quā p̄ affecerūt vel nata essent afficere
q̄ illa sigatio nāl̄ n̄ mutat. **A**d 3^m n̄
valet. q̄ mō me^m est q̄ ille sp̄s nutrit
fm aplm. i. cor. xi. Un° q̄dez esurit. alr̄
vō ebri⁹ est. ⁊ h° ex p̄ceptiōe sp̄s sac̄ ali
am. ⁊ t̄n nō negat h° esse cibū aīe. t̄n dat
ipsū p̄tē sub nutrimento corpali. ⁊ ita
si ponēt panis manē esset ibi nutrimen
tū corpale. ⁊ t̄n p̄tentū sub illo esset t̄m
nutrimentū aīe. Aliud aut̄ de impossi
bilitate satis solutū est ol. lo. q. i. q̄ inci
pīt h° esse nō sine oī mutatiōe extēdēdo
mutationē ad illā p̄ntiā simplicē. **A**li
ud de h° l̄ hoc nihil ē ad. b. vez est. n. q̄
hoc ē corp⁹ meū ⁊ h° est corp⁹ meū. sed
nō hoc accūs sed p̄tē sub accūte. eodē
mō si esset panis nō hoc q̄d ē s̄ba panis
esset corp⁹. sed h° q̄d est p̄tentū sub pa
ne ē corpus. maluit aut̄ saluator vti h°
vocabulo hoc q̄ hīc. q̄ magis exp̄m̄t
veritas. s. vtrūq̄ dēm esset verū. **A**d
aliud q̄ secūdā op̄. posset r̄nderi ponē
do ānihilatōez panis totalit̄. v̄l si pona
tur resolutō vsq̄ ad m̄ā ex q̄ fuit. ar^m
nō cogit. posset. n. dici q̄ ⁊ in m̄ām nur
dā ⁊ in m̄ām s̄ba aliā forma. ⁊ posset dī
ci q̄ in manentē vbi p̄us erat. vel motā
inde localit̄. **E**t q̄n arguit q̄ p̄m q̄ tūc

mā esset sine forma. ⁊ sic in actu ⁊ n̄ in
actu equocatō ē de actu. q̄ vno^o actus
est dīa entis opposita potentie. put̄ ol
vidit̄ oē ens q̄d est. s. in actu l̄ in potētia
Alio^o actus dicit̄ h̄itudinē illā quā ol
cit forma ad informale ⁊ ad totū cuius
est. ⁊ eodē mō equocat de potētia. q̄ vt
opponit̄ actui p̄o^o dicit̄ ens d̄minutū
cui. s. nō repugnat esse extra cām suā.
ens aut̄ in actu oppo^m isti potētie ē ens
p̄pletū in suo esse extra cām suā q̄d cūq̄
sit illud. Alio^o p̄o^o dicit̄ p̄m receptiū
actus 3° dicit̄. sicut mā dī p̄o^o ⁊ forma
actus. hec distinctio plane p̄z p̄ phm. 9.
meth. in p̄n. ⁊ etiā mēbra distinctiōis
p̄bari p̄nt p̄ oīa p̄hi in multis locis lo
quentis de actu ⁊ potentia. nūc sic nūc
sic. sicut i. 7. meth. c. pe. ⁊ 8. mer. c. vlt.
Ex actu ⁊ potētia per se sit vnū. n̄ intel
ligit̄ de istis vt opposita sunt. q̄ sic nō
sunt s̄l. alio^o. 9. mer. c. 5. est aut̄ act⁹ exi
stere rem nō ita sicut dicimus de poten
tia. Et post explanādo istam descriptio
nem manifestat in mult̄ oppositis. vt
vigilans ac dormiens. ⁊ videns ⁊ clau
dens oculū. ⁊ elaboratū ⁊ illaboratū.
hī inquit dīcere est alteri p̄ rti act⁹ de
terminatus. alteri autē potētiāle. **A**d
p̄positū ergo materia sine forma est in
actu p̄mo modo ⁊ nō in potētia q̄d p̄
batur p̄ ipsūmet doc. **A**cce verba sua.
Materia ipsa accepit a deo hoc imple
ctum esse q̄d habet. s. in potētia. ⁊ n̄cē
est ipsum h° ponē. q̄ mām p̄cedit a deo
cārī. sed anteq̄ cārē erat in potētia p̄o^o
alr̄ cārē q̄d impossibile est creari. ḡ p̄
creationē fuit in potētia nō isto^o sed 2°
mō. q̄ fuit receptiū actus 2° dicit̄. sed
tunc ē igratia elenchī cū dī est i actu p̄o^o
⁊ non in actu 2°. ḡ est in actu ⁊ non in
actu. Eodē mō est equocatio d̄ potētia
hincinde. **S**i etiā daret 2^m. s. q̄ mate
ria recipēt aliaz formā ⁊ manēt s̄l cum
corpore xpi nō posset improbari q̄n essz
deo possibile. q̄ nō includit̄ d̄dictiōez.
s. n. corp⁹ xpi etiā quātū pōt esse s̄l cū

gnitate panis ⁊
p̄nt ad s̄lratem
p̄nt plus q̄ s̄l
arguit phs. 4. p̄
duo corpa possit
q̄ nō ē impossibile
posita ex illa mā
s̄l cū corpore xpi
pellitur nō t̄n sic
expulsiō acris. nō
s̄l deo. q̄ null
nem

Quantu

idum articulum
q̄ cōmuniter ten
contra primam c
resoluitur in mā
ueritur in corpore
exple videtur l
auctes. s. adduct
de p̄le. di. 5. ⁊ po
ita. **P**rius aliter
sac̄i tenēdū est
sicut h̄et extra d̄ h
tūc aut̄ ip̄a tenē
in corpus. ⁊ vinū
n̄lste h̄et extra d̄
m̄lter credim̄. 5.
p̄p̄a sacerdos ē ⁊ i
sanguis in sacro a
⁊ vini ueracit̄ cor
Trāsubstantiatio p̄
in sanguine p̄tate
et vna p̄gnētia
mixtio ⁊ consecra
dīnī. **I**tem xpi ⁊
tia. q̄ non sc̄iunt
celebrare. sed p̄cep
sacerdos iterum ce
tra de celebra. n
inquit dīe natiui
tas supueniat iuss
m̄lta celebrare. ⁊
die nati. dīnī ⁊ q̄n
res m̄lta celebra

quantitate panis et plus repugnat quod quanto
 quod ad substantiam quod substantie et per
 panis plus quod substantie cuiusque. Sic enim
 arguit philosophus. 4. phisicorum. c. de vacuo quod si
 duo corpora possent esse simul et quodlibet sequitur
 quod non est impossibile aliquam substantiam com-
 positam ex illa materia et noua forma manere
 simul cum corpore christi. Si item daretur quod ex
 pellitur non tamen sic quod manifeste appareat
 expulsio aeris. nec hoc potest probari im-
 possibile deo. quod nulla includit contradictionem
 neminem

Quantum ergo ad

istum articulum quid sit tenendum. Respondeo
 quod communiter tenetur quod nec panis manet
 contra primam opinionem. nec annihilatur vel
 resoluatur in materiam primam. sed con-
 uertitur in corpus christi. et ad hoc multum
 expresse videtur loqui Ambrosius. cuius sunt
 auctores. scilicet adducte sunt et plures habentur
 de psalmo. di. 5. et ponunt a magistro di. 10. et o-
 ista. Principaliter autem uidetur moueri quod o-
 sacris tenendum est sicut et sancta romana ecclesia
 sicut habet extra de hereticis. Ad abolendam
 Nunc autem ipsa tenet panem transsubstantiari
 in corpus. et vinum in sanguinem sicut ma-
 nifeste habet extra de sum. tri. et fide ca. fir-
 miter credimus. scilicet vna vox ubi dicit. Ipse ihesus
 christus sacerdos est et sacrificium. et corpus et
 sanguis in sacro altaris sub speciebus panis
 et vini ueraciter continetur. et sequitur statim
 Transsubstantiatis pane in corpus et vino
 in sanguinem prete diuina. Ad hoc etiam
 est vna pergruenda quod ecclesia orat. fiat com-
 mixtio et consecratio corporis et sanguis
 domini nostri ihesu christi etc. Alia est congruen-
 tia. quod non seimus non potest congrue
 celebrare. sed precepta eucharistie adhuc pre-
 sacerdos iterum celebrat. sicut habetur
 extra de celebra. mis. Consultuisti excep-
 tionem die natiuitatis domini nisi tamen necessi-
 tas superueniat sufficit sacerdoti se in die
 missarum celebrare. et ex hoc innuit quod in
 die natiuitatis domini et quando necessitas ingruit sed plu-
 res missas celebrare in die

Ad argumenta pro

prima opinio. et 2. ad primam. pcedo quod et i credi-
 tis non sunt plura ponenda sine necessitate. nec
 plura miracula quod opus. sed cum dicit in minori veritas
 eucharistie possit saluari manente pane et
 sine transsubstantiatione dico quod bene fuisse
 deo possibile instituisse quod corpus christi
 uere esset presens substantia panis manen-
 te vel cum accidentibus pane annihilato. et
 tamen fuisse ibi veritas eucharistie. quod et si signum ue-
 rum et signatum uerum. sed non est modo tota
 veritas eucharistie. non enim sic instituit ut dicitur
 auctores adducte. Et cum dicitur quod ad uerita-
 tem eucharistie nihil requiritur nisi uerum signum
 et uerum signatum. Respondeo. uerum est eo modo quod
 signum est institutum et quod sibi dicitur corripit signa-
 tum quod non est nec potest quod corpus sit cum aliquo. scilicet cum
 pane et cum accidentibus panis idest. sed institu-
 tum est nec quod signum sit tamen sub accidentibus ut sub
 speciebus. Ad 2. dico quod non est aliquis articulus articulus
 ad intelligendum difficile nisi ille intelle-
 ctus sit verus. sed si verus est et probatur
 euidenter esse uerum. oportet enim illum intellectum
 tenere articulum quando inquirunt in spirituali. quod
 nullus alius intellectus spiritualis verus est. sic autem
 supponit de intellectu huius articuli ex aucto-
 ribus allegatis. Et tunc ad 3. ubi stat
 vis. dicitur. dum quod ecclesia declarauit istum intel-
 lectum esse de ueritate fidei in illo symbu-
 lo edito sub Innocentio 3. in concilio latera-
 nen. firmiter credimus. etc. sicut allega-
 tum est superius ubi explicitè posuit ueritas
 aliquorum credentium magis explicitè quod ha-
 bebat in symbulo apologetorum. uel Athanasii
 scilicet. uel niceno. et breuiter quicquid ibi
 dicitur esse credendum tenendum est esse de
 substantia fidei et hoc per istam declarationem
 non solennem factam ab ecclesia. Et si queras
 quare uoluit ecclesia eligere istum intellectum
 ita difficile huius articuli cum uerba scriptu-
 re possent saluari secundum intellectum fa-
 cile et ueriores secundum apparentiam. De hoc
 articulo dico quod eo spiritu exposte sunt scrip-
 ture quo condite. Et ita supponendum
 est quod ecclesia catholica eo spiritu exposuit.

quo tradita est nobis fides. spū. s. vītati edocta. 7 ideo hunc intellectū elegit. q2 verus ē. Non. n. in p̄tate ecclīe fuit facē istud v̄bū vel nō verū. sed dei instituentis. sed intellectū a deo traditū ecclīa explicauit directa in hoc vt credis spū veritati. **Ad 4.^m** posset dici q2 accētia non semp sigant sbam esse in actu quā affecerūt. sed aptitudinalit. vl si modo sigant in actu non est ibi falsitas in sig^o vtest signum institutū ad placitū. q2 vt sic h3 sigātū ad qđ institutum est.

De secūdo articulo

lo p̄ncipali sunt duo declarāda. p^o quō panis transbat vel possit fieri transbatio in corpus xpī p̄xns. 2° quid possit esse formale in termino ad quē puersto nis. hec. n. duo tangebant in argumēt ad primā partē. **De p^o** sciendū q2 siue ad transbationē vnus ad aliud nō requirāt nisi q2 vterq2 terminus sit sbā. 7 sit plene in obediētia agētis quantū ad totale esse 7 q^m ad totale non esse. siue fm aliquos plus requirāt. s. mutua cōuertibilitas fm naturā pp̄. s. p̄n^m potentiale transmutabile a forma vnus ad formā alteri. licz nō vnica transmutatione. sed p multas. 7 hoc ab agente naturali. vtrūq2 istoz saluat in p̄positō. q2 tam panis q2 corpus xpī totalr ē in potestate dei q^m ad totale esse 7 totale nō esse. habent etiā materiā eiusdē rōnis ppter quam quantū est ex parte vtriusq2 posset fieri transi^o p naturā ab uno in aliud. licz per multa me^a. **Ad 2°** considerando corpus illud inquātuz nunc imortale 7 impassibile nō posset illud p naturā pueri in panē. sed hoc non est q2 careat materia receptiua for me panis. sed q2 mā eius inseparabilicōtinet a forma sua. s. aia impassibili.

Hoc etiā posset declarari de p̄tib⁹ vtriusq2 termini. de. n. in potestate sua h3 a mān q2 formā vtriusq2 termini. 7 per p̄ns pōt mān puertere in mān 7

formā in formā. 7 ita totū in totū 7 totaliter. hoc aut nō pōt nāle agens. q2 in potestate ei⁹ nō est mā sed supponitur actioni sue ex p̄ima. q. hui⁹ q̄rti. 7 ista rō pcedit fm illā viā que tacta ē in. q. pcedere. non aut supponēdo q2 puerlio req̄rat susceptiū p̄mune vtriusq2 termino. **Sed** de mō possibilitatē istius cōuersionis ponit sic. **Adā** vt est qđ est oīno indistincta p^o de gnātione. g agēs p̄supponēdo eam vt qđ respicit illaz vt oīno indistinctā. **Deus** est hī. q2 nō agit p motū. 7 hoc ideo q2 nō est instrumentū sed cā p^a. g agit in mān vt oīo indistinctā. g sicut pōt formā destructā eandē numero reducē in suā mān p̄p̄lam. q2 non agit p motū quī phibet idē numero redire. ita pōt eadē formā inducere in quancūq2 mān. ad eandēz aut formā numero sequit eadē mā numero. g pōt facere q2 quēcūq2 mā fiat quēcūq2 mā. 7 sic pōt facē q2 forma cor poris ponat in mā panis. 7 per hoc illa materia fiat ista 7 forma forma. 7 totū istud diffuse declarat. **Sed** cō tra p̄mā p̄positionē quā accipit. s. mā vt est quid est oīno indistincta arguit sic. quia aut intelligit indistincta f3 numerum. s. q2 quēcūq2 vt est qđ est oīno eadem cuicūq2. vel intelligit indistincta fm rōnem. hoc est vt ē quid est vni⁹ rationis. **Si** p^o mō iste intellectus est oīo impossibilis. q2 p̄ h3 7 p̄ rōnē nālem 7 p̄ illud qđ intendit declarare p̄ phm. q2 ex intentionē loquēs. s. meth. c. 2. de per se p̄ncipijs dicit q2 sicut p̄ncipiata sunt alia sic eoz p se p̄ncipia. 7 hoc fm genus 7 spēm 7 numerū. 7 ad p̄positū exp̄sse oīe hoz que sunt in eadē specie diuersa. supple sunt p̄n^o. nō spē. sed q2 singulariū alia est tua mā 7 mouens 7 spēs 7 mea. rōe aut vli eadē. g ex intentionē vult q2 mā mea 7 tua vt est per se p̄n^m meū 7 tuū est alia numero. est at per se p̄n^m vt quid est. q2 pars substantie non pōt esse aliquid nisi vt sbā 7 vt

Egredius in hanc
manibus

quid hoc etiā
figando mān p
7 dicit cam ei
transmutationē
q2 est eadē in geni
at eadē in duobu
nerano 7 corrup
mā vñā q2 simi
mā vt qđ si est ea
in igne genitū ex
sic ē eadē in acre
pōt rō p̄firmari.
sub forma aer 7
mutatio corrup
mā fieret sub alia
etiā est rō manife
dine nature q2 ipi
materia est funda
ud. s. meth. in ar
damento nature
aut vt est prius ei
per variationē p
et qđ est oīno eadē
alia ppter aliam
oīno eadē recipiē
les vel saltem ince
ignis. 7 tunc sequi
narare nihil cor
simul esse eadē su
7 sic nllē oue form
infimul p̄ficiēdo
ellectus falsus ad
ducit q2 pōt form
materia panis. 7
cum mā cor p̄is n
cor p̄is. q2 tam h3
ro sibi vtpote mā
ta forma cor p̄is.
g ista h3. 7 si h
que sū h̄r 7 nō
q2 q2 mā sit indist
rōnis. 7 sic deduc
eandē numero in
inest ubi p̄ntia nō
numero nō pōt sū
quātū vtriusq2 erit

quid. **H**oc etiā p̄ ex p̄cessu p̄hi inue-
stigando mām. p̄ p̄hi. 7 p̄ de gn̄tiōe
7 2°. dicit eam esse eandē subiectā toti
transmutationi 7 vtriqz termino. **S**ic
ē eadē in genito 7 corrupto quō nō
est eadē in duobus sūl genitis. qz tūc ge-
neratio 7 corruptio nō magis p̄cludēt
mām vnā q̄ simul ex̄ntia diuersoz. ḡ
mā vt qd si est eadē in aere corrupto 7
in igne genito ex ipso: ipsa vt qd est nō
sic ē eadē in aere 7 igne sūl ex̄ntibz. **E**t
pōt rō p̄firmari. qz si posset eē eadē sūl
sub forma aeris 7 ignis nō req̄reret trās-
mutatio corrupens p̄cedens ad hoc q̄
mā fieret sub alia forma. **C**ontra hoc
etiā est rō manifesta. qz mā est p̄rior or-
dine nature q̄ ipsa forma recepta. quia
materia est fundamentū oim. iuxta il-
lud. 2. meth. in antiq̄ translatiōe in fun-
damento nature nihil ē distinctū. p̄us
aut vt est p̄rius essentialit̄ nō variat. p̄-
pter variationē posterioris. si ḡ mā vt
est qd est oino eadē in se nullo pōt esse
alia p̄pter aliam formā receptā. ḡ ipsa
oino eadē recipiet formas p̄trarias sba-
les vel saltem incōpossibiles. vt aeris 7
ignis. 7 tunc sequeretur q̄ gn̄ans possz ge-
nerare nihil corrupēdo. posset etiā mā
simul esse eadē sub forma hois 7 asini.
7 sic nllē due forme sbales repugnarēt
insimul p̄ficiendo mām. **E**t etiā ille in-
tellectus falsus ad p̄positū suū qz de-
ducit q̄ pōt formā corpis ponē deus in
materia panis. Si aut ista mā est eadē
cum mā corpis n̄ pōt poni in ea forma
corpis. qz iam hz eam. eadem. n. nume-
ro sibi vtpote mā corpis nō pōt poni i
ea forma corpis. qz iam hz illā formā
ḡ ista hz. 7 si hz nō pōt sibi imp̄mi. qz
tunc sūl h̄ret 7 nō h̄ret. **S**i aut intelli-
gat q̄ mā sit indistincta hoc est elusdes
rōnis. 7 sic deducat q̄ deus pōt formā
eandē numero imp̄mē illi materie que
inest isti. p̄ntia nō valet. qz eadē forma
numero n̄ pōt sūl informare duas mās
quarū vtrāqz erit sufficiens receptiū 7

totale ei⁹. nā 7 ista vnitas rōis stat cum
distinctiōe numerali h⁹ materie ab illa.
Alto etiā q̄ daret sibi p̄ns n̄ seq̄t q̄ ista
mā fiat illa mā. qz p̄us non variat. p̄p̄
nouitatē posterioris. mā ḡ illa nō sit a⁹
q̄ p̄us fuerit. qz recepit aliā formā quā
p̄us nō habuit. **H**oc etiā p̄bat. qz si
fieret alia. ḡ ista forma n̄ posset sibi im-
p̄mi. qz forma illa nō pōt imp̄mi illi
materie q̄ iam hz eā. vt sic arguat. p̄ co-
dem instanti. si mā panis recipit formā
corpis. ḡ sit in illo instanti mā corpis. ḡ
in illo instāti non pōt recipe formā cor-
poris. qz mā corpis nō pōt tunc recipe
formā corpis qz eā p̄habz. **I**te ista im-
pressio forme corpis in mām panis nō
esset translatio sed gn̄atio. illa. n. mā
p̄us fuit sub p̄uatiōe forme corpis. 7 nē
hz formā illā. **N**ec p̄ h⁹ etiā p̄bat quō
forma panis transeat in formā corpis.
Preterea etiā ista p̄positio q̄ solus de⁹
respicit mām vt ē quid. videt esse falsa.
agens. n. sub ea rōne respicit passū sub
qua inducit in eo terminū actiōis. sed
agēs creatū pōt inducē formā sbalē in
mām p̄ gn̄ationē. 7 illa inducit in ma-
teriā vt est qd. qz sic est per se receptiua
forme sbalis. ḡ agēs nāle attingit mām
vt est qd. 7 ex h⁹ sequēt si ista p̄pō esset
vera q̄ eā respiciēs vt qd pōt eandē for-
mā in māz quācūqz iprimē. 7 tē si agēs
supnāle trās̄bare p̄t seq̄ret ēt q̄ agēs cā-
tū h⁹ posset. qd ē manifeste falsum. **I**te
illa p̄pō q̄ p̄bat q̄ de⁹ nō agit p̄ motū
7 oē aliud agit p̄ motū. qz oē aliud ē in-
strūm̄ dei. 7 deus ē p̄ cā. n̄ p̄cludit. imo
magis pōt duci ad oppo^m. qz si instrūm̄
in q̄m instrūm̄ ē nō o3 agēs p̄ motū nisi qz
ipsum ē mouens motū. ḡ oportet i⁹ lud
cuius est instrūmētum poterit agē per
motū in ipsum instrūmētū.

Quātū ergo ad istūz arti-
culū dico q̄
possibilitas conuersionis panis absolu-
ta in corpus xpi est ex plena obediētia
vtriusqz termini respectu vtrius diuine

Sed est dubia spale hic ppter terminum ad que pexistente. qz non videt qz inexistens et fm esse pristinu manens possit aliquid puerit. **H**ic dici pot qz est impossibile transbatione partialez esse inexistens. qz illa est mutatio per qua potentialiter recipit actus quo prius caruit. et psequens ppositum ex illo potentiali et illo actu nouu est. quia succedit priuationi illius actus. **S**ed oppositum est in transiioe totali. quia ibi n est mutatio vt dictu est prius. et ideo non oportet terminu illius transbationis se qui priuatione seu negatione opposita suo esse. **S**ed istud non sufficit: quia lz non oportet terminu istius transbationis esse nouum ppter ratione mutatio nis sicut bene deducit: tamen videtur qz oportet ipsum esse nouu. quia e terminus noue actionis. nihil eniz est terminus actionis ppter. s. de genere actiois quin per illa actione accipiat esse. et h° saltem fm illud fm qd est formalis terminus actionis illius. unde etiaz filius dei qui est terminus actiue generationis patris per illaz generatione accipit esse et persona esse et deum esse. alioquin si nullu esse accipit per illa non videt esse intelligibile quomodo sit ibi aliqd terminans generatione que est actio o genere actionis. qd pro tanto dico ad excludendu generationes que dicunt equiuoce actiones illaru quide terminu non oportet accipere esse. quia non sunt actioes de genere actionis. sed sunt termini vt dictu e di. 3. pmi li. **S**i dicas verum esse de termino actionis positioe. transbatio autem non e nisi actio destructiua termini a quo. et in hoc magis est non actio. **H**oc non videt pbabile. qz ipsa est inter terminos positioes ita qz nec e creatio nec destructio tantu. **P**ro test dici qz transbatiatio hoc stante qz sit inter terminos positioes que sunt substantie potest poni duobus modis intelligi. vno modo qz sit ad substantia vt

per ipsaz accipiente esse. **A**llo. vt sit ad substantiam vt p ipsaz accipiente esse. **P**rius pot dici pductiua sui termini ad quez 2° adductiua. qz per ipsam adducit terminus vt sit h. et sub alijs verbis potest esse vel ad entitatez sui termini. vel ad ptehalitate eius alicubi. transbatiatio primo modo pot esse ad substantiam que pfuit. sed non videt posse poni in substantia manente fm esse suu antiquum. sed 2° modo bene pot esse transbatiatio inexistens. quia pot fieri de nouo pfens hic. vbi fuit terminus a quo. manens tamen vbi erat prius. **E**t si obicit qz ista 2° non est transbatiatio quia terminus eius non est substantia vt substantia. sed e ista pfentia que accidit substantie. sola enim illa acquirit p istaz actione. **E**t pterea tunc erit terminus ad que per transbatiationes alicubi vbi prius non fuit. cuius oppositu pbatum est in di. io. q. i. **E**t pterea quos essent h pfentia tot essent pfentialitates. et per sequens tot persiones. multa aut sunt in xpo quoz quodlibet est hic pns. g sunt multe persiones. **A**d primu potest dici qz substantia est terminus ipsius transbatiatiois 2° modo dicte. quia ipsa substantia succedit substantie. non tamen habet esse substantiale nouu. sed tantu pfentia noua. **A**d secundu dico qz transbatiatio pmo modo dicte non facit terminu ad quem esse vbi non pfuit. et ita debet intelligi conclusio pbata di. io. sed transbatiatio secundo modo dicte includit mutationem quandam ad simplicem pfentia circa terminu ad que et rone istius bene pot terminus ad que esse per illa vbi non pfuit. **A**d 3° potest dici qz non est ibi nisi unicum pmo pfens. s. illud qd est pncipiu signu huius signi. **A**lia autem pfentia vel sunt ptes ipsius vel pcomitancia ipsuz couersio. g est vnica. qz vnus substantie panis pus pntis istis speciebus in vnu corpus vt pns eisde. **P**ro ista via vi

*Quid sit ppositio ad hunc
et substantia ad corpus
non est corruptio per eam
se simpliciter.*

*denotat esse ro ist
conuenit in ter
minus posterior
sed terminus
esse simplr. sed
pertinet. g nec p
corpus xpi n
exiit. Si dicas
succedit ipsi ee
fm suu esse sim
Adra hoc n
mino. qz sic lo
cunes corruptio
esse illo delin
pot tenei qz te
incoposibiles
sic non sunt sit
possint esse sit
acere sit cum ig
sone ex eade m
sic incoposibili
hoc vt qz n sit
suo. qz p illa
pani vt hic no
bic. et p pns n
dare aliam m
suar esse simp
De sec
lo dico qz sicut
et forma ita in
nis. ponit. n. h
sui. et ita in v
formale et alie
male in termi
mana xpi n
collectiua. et
damentales.
esse. vnu esse
entis est vna
illud pbi. 7. n
nis. vbi vult
sunt generis
sba erit rei
do in sba. qz
illud ro post*

detur esse rō ista. qz eo mō termin⁹ por
cōuertit in terminū posteriorē. quō ter-
minus posterior succedit termino por-
sed terminus posterior nō succedit fm
esse simplr. sed fm esse hic p̄sens panī
p̄xnti. ḡ nec panis p̄uertit nec trāsīt in
corpus xpī nisi fm esse hic p̄ns panī p̄-
xnti. Si dicas qz absolute esse corpori
succedit ipsi eē panis. qz corpus manet
fm suū esse simpliciter pane desinēte esse

Cōtra hoc n̄ est succedē sic terminū ē
mino. qz sic sol potest dici succedē cul-
cunqz corrupto inferi. qz manet i suo
esse illo desinēte esse. **C**ōm hanc viā
pōt teneri qz termini istius trāsīt sunt
incōpossibiles eo mō quo termināt. qz
sic nō sunt sīl. l3 d̄ potētia absoluta dei
possint esse sīl. sicut l3 deus possit facē
aerē sīl cum igne de potētia absoluta z
forte ex eadē m̄a. tñ vt aer succedit igni
sic incōpossibiles in sīl essendo. **C**ōtra
hoc vī qz n̄ sit tñ vna mutatio in ppo-
sito. qz p illā quā corp⁹ vt hic succedit
pani vt hic nō desinit panis esse nisi vt
hic. z p p̄ns nō desinit esse simplr. ḡ o3
dare aliam mutationē p quā panis de-
sinat esse simpliciter. Rationē quere.

De secūdo articū

lo dico qz sicut i p̄uerso sunt duo. s. m̄a
z forma. ita in termino ad quē p̄uersio
nis. ponit. n. h̄ p̄positū p̄ p̄uerti in ppo-
sitū. z ita in vtroqz termino aliqd esse
formale z aliqd m̄ale. **Q**uid sit ḡ for-
male in termino ad quē. dī qz in nā hu-
mana xpī nihil est nisi m̄a p̄a z aīa in-
tellectiua. z p hoc sunt quatuor rōnes sū-
damentales. p̄a est h̄. **U**ni⁹ entis ē vnū
esse. vnū esse est ab vna forma. ḡ vnus
entis est vna forma. **H**oc p̄firmat per
illud phī. 7. met. c. de vnitāte diffinitō-
nis. vbi vult qz gen⁹ nihil est p̄ter eas q̄
sunt generis spēs. z ibidem finalis dīa
sba erit rei z diffinitio. z ibidē nō ē or-
do in sba. quō. n. o3 intelligē hoc p̄us:
illud vō posterius. **E**x qbus oibus accē-

p̄itur qz vnitās diffinitōis est p hoc qz
genus nihil est p̄ter ea quoz est. z dīa
que h3 rōnē formalis dicit totaz sbam
rei. ḡ nō est ibi alia z alia forma. qz tūc
si a p̄ma acciperet genus z a 2^a dīa: ge-
nus esset aliqd p̄ter spēs saltē fm esse
quidditatiū. nec esset dīa vltima to-
ta sba diffinitū. **E**sset etiāz ordo in sba
rei fm ordinē formarū. **I**bidēz etiā vi-
detur dīcē p̄s qz dīa posterior inclu-
dit priorē. nā fixio pedis est qdā pedali-
tas. sed non includeret si ab alia z alia
forma sumēt. **H**ec rō sumpta est ex uni-
tate p se. **Q**uā rō ex dīa forme accētal.
ad formā sbaez sumit. forma. n. sbaez
dat esse simpliciter. accētalīs aut fm qd.
Ex hac sequit alia dīa qz forma accē-
talīs aduenit enti simpliciter. sbaez autē
enti tñ in potentia. 3ª dīa est qz sbe est
gnātio simplr. qz de potētia simplr ad
esse simplr. accētis aut fm qd. sed si for-
ma sbaez posset sequi alia formaz sba-
lem in eodē iste dīe nō saluarent. naz
illa 2^a nō daret esse simpliciter. qz adueni-
ret enti in actu. z esset gnātio fm qd. z
vltimū mediū. s. d̄ generatiōe pondera-
tur specialit. qz fm phī. 5. phīf. gene-
rō nō est motus. p̄pter duo media q̄ ibi
tangit. p̄m est. qd mouet ē. qd generat n̄
est. 2^m mediū ē. qd mouet est in loco. z
loquit vtrobiqz accipiēdo qd gnāt pro
subiecto gnātiōis. ḡ illud simplr nō est
nec h3 formā p quā p̄t esse in loco. **S**z
si poneret forma por saltē p istā sbm ef-
fet simplr z posset esse in loco. ḡ tē 13^a
rō sumit ex p̄dicatiōe. qz qñ a diuersis
formis accipit p̄dicatio. vel ē p̄dicatio
per accēs v̄pote si forme non sunt. p se
ordinate. vt hō ē albus. v̄ si forme sunt
per se ordinate ē p̄dicatio p se 2°. vt su-
perficiatū est albū. ḡ si genus accipit ex
vna forma z spēs accipit ab alia. qd o3
dicere ponendo plures formas in hoīe
sequit qz p̄dicatio alicuius generis de
hoīe nō erit p̄dicatio per se p̄mo. **C**4^a
ratio pōt fieri z plus valet oibus p̄cedē

tibus. Plures non est ponenda sine necessitate ex primo philosopho. Sed non est necessarium ponere illas plures formas. quia perfectior pertinet in se imperfectior virtualiter. sicut tetragonum trigonum. ex 2° de anima. superfluum est ponere illam aliam distinctionem ab ista perfectione continentem illam.

Annitentes istis rationibus et conclusionem ipsam tenentes ad propositum eas applicant. dicitur. n. vno^o quod primus terminus perversio nis istius est compositum ex materia et anima intellectiva. non ut intellectiva nec ut constituit propositum quod est homo. sed ut dat esse corporeum et constituit propositum quod est corpus. ipsa. n. eadem anima et constituit in esse hominis et animis et corporis et substantie. et hoc sine distinctione reali forme et forme et per pertinetiam virtuales forme perfectionis. et sicut potest aliquid per agere per animam ut dat esse corporeum. hoc non agat eandem actionem per animam ut dat esse intellectuum: ita potest terminare actionem sub tali ratione hoc non sub tali. **C**ontra istud. si hostia consecrata a christo in cena in pixide fuisset triduo servata permansisset ibi eadem res per pertenta. illud autem in quod per fiebat perversio nec fuit materia prima nec accidentia nec compositum ex materia et accidente. sed compositum aliquid ex materia et forma substantiali. illud ergo permansisset in triduo. sed tunc non erat compositum ex materia et anima intellectiva. quia christus vere fuit mortuus in cruce. et ita anima intellectiva vere fuit separata. sed non potest esse sine separata et unita eidem corpori. ex o. io. **E**t terminus istius perversio nis o. quod sit reale ut reale quia perversio est realis. Sed anima intellectiva ut dat esse corporeum distinguendo esse intellectuum etiam secundum aliquod istud non est aliquid reale. sed tamen quid abstractum per actum intellectus. sicut compositum est aliquid preter singularia siue inferiora secundum eos. ergo ista perversio non potest esse in animam sub tali ratione ut in se terminum perversio nis. **A**lius tenens conclusionem eandem dicit quod materia habens modum quantitativum est illud compositum in quo fit perversio pa-

nis. quantitas. n. derelinquit in materia modum extensivum primum qui modus non est alius quod accens ipsi materia. et tamen materia sub illo est propositum in terminum etiam ut possit dici corpus. ut ipse declarat. Idcirco autem negat quantitatem in se terminum perversio nis: quia tunc non esset transmutatio si requireret in se terminum suo aliquid accens. et tunc etiam esset ibi quantitas per: quod ipsi negant et alii coiter. **C**ontra quod autem modus ille quantitativus est idem materia per se sumptum aut non. si sic. et perversio fit in materiam sub isto modo. ergo fit perversio totius panis in materiam per se acceptam. et per primum non est materia perversa in materiam et forma in forma quod ipse negat. **S**i non. ergo vel ille modus quantitativus nihil est. et tunc perversio fit in nihil. quia forma malis terminus perversio nis est purum nihil vel conversio fit per se in ipsam materiam. et tunc multiplicans verba sine fructu. aut aliquid aliud a materia. et tunc vel forma substantialis vel accidentalis. **S**i substantialis et non anima intellectiva habet propositum quod est alia forma substantialis in corpore christi. **S**i accidentalis sequitur illud inconueniens quod credit vitare. scilicet quod in per se terminum istius perversio nis requiritur aliquid accens. **E**t nihil causum a posteriori naturaliter potest esse idem priori naturaliter modus iste per se causum et derelinquit a quantitate que est posterior naturaliter materia. ergo non potest esse idem substantie materie. maior probatur. quia si est idem realiter priori non dependet realiter ab eo. sed posteriori dependet realiter a priori. primum non dependet realiter a posteriori. ergo nec istud quod est idem sibi. **A**d huc maior istius per. quia predictio est aliquid esse et non esse aliquid quod est idem sibi. sed si istud non dependet ab alio et illud quod est idem sibi dependet. posset illud esse sine illo. **P**reterea aut illud corpus quod ponis primum terminum perversio nis est corpus mathematicum vel naturale. non. n. distinguit philosophus corpus in plura. **S**i mathematicum. ergo includit actu quantitates. ergo habet quod vitas. **S**i naturale. ergo est per formam substantialem naturalem vel per qualitates. si primo

Thom. p. 1. d. 1. q. 1.
p. 1. q. 1. p. 1. et
p. 1. q. 1. p. 1. q. 1.
ad 1. q. 1. et 2.

Thom. d. 1. q. 1. p. 1.
m. 1. q. 1. p. 1. et
10.

modo habet ppositū. qz illa forma nō est aia intellectiua. si 2° qz q̄litas nālis p̄supponit q̄titatē. adhuc h̄r p̄p^m. qz p̄mus terminus p̄uersionis includet mām cū q̄atitate 7 q̄litate. 7 ita erit n̄ t̄m ens p̄ acc̄is. sed d̄r ens p̄ acc̄is. **U**tē nō sunt efficaciora v̄ba sup sanguinem q̄ sup corpus. sed dicendo hic est calix sanguinis. nō pōt fingi terminus p̄uersionis esse sola mā sub mō q̄titatiuo. qz illud non est sanguis. Sanguis. n. dicit aliquā s̄bam que generat a nutrime^o assumpto. 7 est p̄mū p̄uertenduz in carnē. non aut generaret nec p̄uertet n̄st haberet p̄p̄ia formā s̄balē. **P**reterea cum d̄r. h̄ est corpus. nō ponit ali quid d̄strahēs a v̄tate carnis 7 ossis 7 h̄i. sed potius vt includit oēs partes eius qd̄ est p̄i^o aiale. sed si diceret h̄ est caro vel os videret fictio ponere terminum p̄uersionis esse t̄m mām sub mō quantitatiuo. q̄ multo magis in p̄posi to accipiēdo corpus vt est qd̄da inclu dens oia ista. sicut hic accipitur. **S**i q̄ neuter modus tenēs p̄clusionē negatiuā hanc q̄ in corpe x̄pi non est alia forma s̄balis q̄ intellectiua saluat sufficienter v̄ritatē euch^a. sed nec saluat sufficientē v̄nitatē rei p̄tente in euch^a. s. v̄nitatem corporis x̄pi. qz sicut in ex̄t̄ia nāli ita 7 in euch^a erat idē corpus 7 mortuū 7 viuū. quod p̄bat per multas auctoritates quaz vna est Amb². 7 ponit de cō sacra. d̄i. 2. **O**ia quecūqz loquēs de eucharistia. quō efficit corpus x̄pi. idē in quiens sane corpus qd̄ de virgine sumptum est qd̄ passus est 7 sepultus: qd̄ resurrexit 7 in celū ascendit. **I**tem dicit Leo papa in sermone de ascensione d̄n̄i. Non dubia fide sed certissima scia tenemus eam naturā in p̄ris p̄fessuram throno: que iacuerat in sepulchro. **I**dē habet ab Aug. in sermone de ascensione qui incipit. **O**ia carissimi. **I**te Aug. de fide ad Pet². **U**dez homo in vtero matris 7 pepēdit in cruce 7 iacuit in se

pulchro 7 resurrexit. sed nō pōt intelli gi hic ista idēritas nisi rōne partis que est corpus. **H**oc etiaz vult Dam. li. 3. c. 30. Nullā inquit partiū nature depo sūt. **I**tem Greg². super illud Joh. p̄. Manifestabat 7c. Qd̄ moriendo in se pulchro posuit: surgēdo super angelos leuauit. **H**oc etiam habet ab Aug². ad Felicianū. 7 habet li. 3. d̄i. 21. Illam carnem in sepulchro nō deseruit quaz in vtero formauit. **H**oc etiam confir matur p̄ Innocentiū. ex tra de celebra tione missaz. In quadā. **D**e latere saluatoris fluxit sanguis 7 a qua. in q̄bus instituta sunt duo p̄ncipalia sacramen ta: baptisimus 7 eucharistia. q̄ euch^a vt ibi innuit. 7 habet siḡationē illius san guinis fusi de latere. 7 habet efficaciaz virtute illius sanguinis. sed nō siḡat san guinem nisi qui est pars corp̄is. nec ha bet efficaciaz nisi i virtute effusi sangui nis de corpore x̄pi. q̄ illud corpus de q̄ fusus fuit sanguis ille fuit corpus x̄pi. **S**ed de corpore mortuo fusus fuit. qz Joh. 19. d̄r q̄ eo iam mortuo vnus mi litum latus eius aperuit. Cum viderēt inquit **I**hm iam mortuū. q̄ illud corp² iam mortuū fuit idē cum corpe 7 p̄i v̄ uentis. **I**tem Hiero². sup illud Josue 2. Cum subleuabitis de corruptiōe. dicit **I**llud ipsuz corpus 7 eandē carnē resur gere que humo cōdita fuerat. **A**li cō cedētes p̄clusionē ad quā adduce sunt iste auctes dicunt q̄ q̄tuor rōnes addu cte p̄clusionē negatiua p̄cludūt de q̄ libet qd̄ producit ab vno 7 eodez agen te. non aut p̄cludūt de hoīe. quia p̄du citur a duob² agentibus 7 duab² muta tionib². corp². n. p̄ducit a p̄pagāte. aia aut a creante. iō. de aialibus d̄r. Solus intellect² est ab extra. **E**t iste due p̄clu siones. s. p̄^o q̄ ille rōes p̄cludāt ibi. 7 nō p̄cludant hic. q̄ est 2°. p̄bant. p̄^o sic. **D**e qd̄ est iō est qz vnū numero est. **B**oe². li. de unitate 7 vno. q̄ ad quālibet vnaz rem naturalē est vna mutatio numero

h̄m q̄ quibet 2
et p̄i. q̄ p̄i. 2
13. et 12. q̄ p̄i

Sed mutatio distinguit specie numero
et genere per formas terminantē. ex. 5.
phil. 8. vnius mutationis qua pducit
vna res naturalis est vna forma nume
ro terminas. Si dicat q in generatioe
vnus entis sunt multe gnationes pria
les. et ille sunt ad diuersas formas tanq
ad ppios terminos. **C**ontra aut iste
plures forme educunt de vna potentia
materie aut de diuersis. no de vna. qz
fm pmentatorē. i. met. numer^o poten
tiaruz in mā est fm numez spēz. et ita
ille due forme qbus esset vna potentia
essent elusdē spēi. sed tales duas est im
possibile simul esse in eodē. **E**t pretea
tunc ille pficeret mām fm eandē poten
tiam. et tunc duo actus essent vnus po
tentie. qd videt esse cōtra phm. 3. phil.
vbi vult q potētie distinguantur sicut
actus. qz si posse sanari et posse egrota
ri essent idē. sanare et egrotari essent idē
Nec pōt dici q ille forme educant d di
uersis potētis materie. qz cū ille poten
tie inessent m^o sine ordine nature sequē
tur q et forme ille sine ordine essent pfi
cientes māz istā. qd est impossibile. tūc
etiaz sequeretur q mā vt est termin^o a q
generatiois ples mutatioes includend
esset ens p accns. qz hīs ples potentias
sed de ente p accns nō generat nisi ens
per accns. g generatū non esset vnū nisi
per accns. **E**t oēs ille rōnes pcludunt
ex p se rōne forme sbalis. ipsa. n. per se
pstituit ens in actu simplr. **E**t si rōde
atur per ppletum et incōpletū. hoc im
probatur. qz non esset via dīstinguēdi
formam sbalem ab accntali. quantū
cunqz enim esset forma talis vel talis
posset euadi dīcēdo illam que est sub
stantialis esse accntalem et ecōuerso. p
cōpletum et incompletū. **E**x hoc pōt
formari ratio sic. Illa positio est irrō
nalis que excludit dīstinctionez sbē ab
accnte. hec est hī. quia per istaz nō pōt
pcludi aliquā esse formaz accntalē per
hoc q aduenit enti in accn. qz per te il

Et hoc intelligi dicitur
potentia ppter
actū dīstinctionē
speciem et nō dī
stinctionē substantialem
quod fundat ppter
accntalem

lud fuit in actu incōpleto. et ita dicā st
forma accidentalis adueniat et ptepn
sit in actu incōpleto. **C**ōclusio. i. q
in hoie non pcludat sed qd opositū sit
ibi verū pbat sic. **E**t per se agēs hz ali
quem ppter terminū sue actionis. et p
pns vbi sunt diuersa agentia et diuerse
actiones non pōt esse forma eadē per se
terminas. **E**t hoc confirmat p phm. 5.
phil. vbi vult q non pōt eadē sanitas
redire ppter diuersitatem actionis ad
hanc et ad istā sanitatē. sed agēs increa
tum p se agit ad generationez hois. qz
infundit aīam intellectiua. et agēs crea
tum p se agit ad eius generationē alte
rando corrūpendo trāsmutando. alio
quin nō magis esset bos pater bouis q
asinus. nisi qz per actionē bouis de seie
bouis generat bos. et ita i hoie. **E**t cō
firmatur rō. qz si idē est p se terminus
vtriusqz agētis aut idē ppositū aut ea
dem forma. Si p^o det. g hō est creat^o.
qz est p se termin^o creatiois. si forma. g
non est p se a. ppagante. qz p se ē termi
nus creationis. vtriusqz ē inconueniens.
Addit iste iuxta pmā rōnez suā q ad
duas formas eductas de potētia mate
rie sunt potētie dīstincte. Sed ad duas
formas quaz altera educit de potētia
materie altera cāt nō sunt due habitua
litates vel po^o. et iō magis est vna gene
ratio ad duas formas i^o q p^o. **A**d
dit etiā q illa forma que pōt dare esse
materie nālī seorsum sine altera nata
est pstituerē sup^o. et iō oīs forma sup
ueniens illi est accns. sed forma non na
ta dare p se esse sine alia nō est nata psti
tuere sup^o nisi miraculose. et ad pro
positū forma mixtiois nō est nata pfi
cere nisi dum aīa intellectiua pfiat. et
ideo nata est separā a mā qn aīa desinit
informare. et ideo miraculū ē q forma
mixtionis manet in mā siue intellectia
nec aīa adueniēs illi est accns. qz illa p
ma nō est nata pstituerē sup^o nisi mi
raculose. **A**ddit etiā q eadē mā est p

pram pfectib
intellectus que nō
nie pstituit p
oia adueniēs
forma sbalis
ppter in se vege
aut forma mix
formas que p
mis corporeis.
tinet istā forma
est et merentia
tali mō hīc esse
tinet oēs alias
et iō ille due su
pclusionē argu
dit sic. **A**gēs
se forma corpo
ue ppter vege
quin oportet
qz p se negat
onē quicqd p
quā forma p
ppter etiā illā
net pfecte et fo
tūa p te. et nō
vegetatiue et se
re qz ille forme
guel: etia pti
sensitiua et ve
g p dicitur q
forma corpore
ta. et tū q sens
in intellectia et
eandē formaz
lectiua mō
maz corporei
tra. aut sensiti
et sensibilibus rep
sibilibus. aut nec
nōt in intelle
maz corporei
f. qz neqz sic ne
riat oīne form
se vel ut pten
tūat corporei
forme ad form

primum perfectibile ipsius mixtionis et aie
intellective non autem forma posterior. scilicet in mix-
tione constituitur proprium receptivum aie. tunc. n.
aia adveniret enti in actu. et tunc non esset
forma sensibilis. **A**ddit 4° quod intellectiva
pertinet in se vegetativa et sensitiva. Illa
autem forma mixtionis pertinet virtualiter omnibus
formis que possunt esse seorsum in alijs for-
mis corporeis. **I**tem autem intellectiva non con-
tinet istam formam mixtionis. quia in mixtura
est et inextensa. et ideo pertinet illas que possunt
tali modo habere esse. forma autem mixtionis con-
tinet omnes alias extensas vel extensibiles
et ideo ille due sufficiunt in homine. **C**ontra
conclusionem arguitur ex isto 4° et ultimo ad-
dito sic. Vegetativa in planta pertinet in
se formam corporeitatis et sensitiva in bo-
ve pertinet vegetativam et corporeitatem. alio-
quin oportet in illis ponere plures formas
quod ipse negat. tunc accipio istam propositi-
onem. quicquid pertinet perfecte et formaliter ali-
quam formam pertinet formaliter aliam formam
pertinet etiam illam aliam. sed intellectiva per-
tinet perfecte et formaliter vegetativam et sensi-
tivam per te. et non sub ratione destruente rationem
vegetative et sensitive. sed sub ratione perfectio-
nis quod ille forme habeant sine intellectiva
quod intellectiva pertinet perfecte istam formam quam
sensitiva et vegetativa pertinet. sine ratione
quod videtur dictum quod sensitiva in bruto pertinet
formam corporeitatis et vegetativa in plan-
ta. et tamen quod sensitiva et vegetativa ut pertinet
in intellectiva et modo perfectiori non pertineant
eandem formam. **S**i dicas pertinent in in-
tellectiva modo inextenso. ideo non pertinet for-
mam corporeitatis que est extensibilis. **C**on-
tra. aut sensitive et vegetative modo in
extensibilis repugnat. aut modo exten-
sibilis. aut nec sic nec sic. si primum quod non con-
tinet in intellectiva. si 2° quod non pertinet for-
mam corporeitatis. **S**i vero dicitur 3° mixtura
scilicet quod neque sic neque sic. tunc indifferenter pote-
runt pertinere formam corporeitatis ut sunt in
se. vel ut pertinet in intellectiva. tunc. n. con-
tinet corporeitatem propriam ordinem perfectionis
forme ad formam. non autem propter modum

exendi tale et tale. sedordo perfectionis sem-
per est idem. **E**t manifestum est videtur exclusa
fide quod possit concludi in alijs virtutibus forma
mixtionis differre ab aia quod in homine de
aia intellectiva. et hoc probatur. quia non potest esse
regulariter ideo effectus a quibuslibet et quoniam
cunctis diversis agentibus. sed a quocumque et
qualicumque corruptum corpus vivum: om-
nino non statim resolvatur in elementa. semper produ-
cit cadaver idem et eiusdem rationis per ad sen-
sum. sed idem non potest esse etiam proprius actus
huius et illius agentis. quod non est novum produ-
ctum per actum corruptivum ipsius aia. scilicet
est derelictum. **A**pparet in speciali si bonum
per cultellum submersionem interfectionem
vel alijs modis corruptum. semper derelin-
quit idem cadaver et eiusdem rationis. corruptum
tamen autem hec et illa non sunt nata inducere
eandem formam. et hoc statim absque omni altera-
tione posita. imo si debet eadem talis for-
ma induci et ab eodem agente adhuc videtur
uniformis alteratio necessaria posita. scilicet
hic quantumcumque diffuso: mixturatio per-
cedat et ab alio et alio agente: semper sequitur
idem. **C**ontra 2um additum. scilicet de forma per-
ficiente naturaliter seorsum sumpta arguitur
sic. **Q**uod agens quod potest sufficientem in actionem
suam sine actione alteri et in terminum actio-
nis potest informare passum illa forma sine
actione alteri. sed agens naturale potest cum
coninfluencia sine speciali actione divina
in actionem suam et in terminum actionis quod est for-
ma mixtionis. quod. n. tunc in eodem instanti
de creatur aia hoc non est possum naturaliter quod
propagans inducat formam mixtionis. imo
est posterius naturaliter sicut forma ad quam est
dispositio sequitur dispositionem. **N**ec necio
simpliciter deus creat aiam imo mere con-
tingent. quod agens illud potest informare suum
passum per istam formam mixtionis absque
actione dei. et per primum nulla predictio est re-
spectu agentis creati. quia forma mixtionis
informet absque aia intellectiva. non quod est
miraculum. **C**ontra 3um additum dicitur primo
perfectibile aie intellective arguitur dupli-
citer. primum sic. proprium perfectibile ab agente

sufficiente pōt p̄fici p̄p̄ia p̄fectione cū
cūscripto q̄cūq; agēte alio 7 p̄fectio
ne alia. maxime ab agente nō depēden
te in agēdo ab actiōe alie? alter? agent
g si mā p̄ sit p̄m 7 p̄p̄iū p̄fectibile aie i
tellectiue poterit a deo agēte qui i agen
do nō dependet ab aliq̄ creato mā in
formari aia intellectia absq; actiōe agē
tis creati 7 termino ei? 7 ita sine oī for
ma mixtionis posset immediate intellecti
ua p̄ficere mān p̄mā. hoc v̄f incōueni
ens. q̄z tale p̄positū nō videret esse hō:
cū nō h̄iet illud q̄d est de essentia hoīs
necesset nō hō. q̄z h̄iet illud q̄d forma
liter hō est hō. 2° sic. ex duobus actib?
quoz vnus nō est potētia respectu alte
rius nō pōt fieri p se vnū. 7. met. c. pe. 7
8. c. vlti. q̄z ibi vterq; illoz actuz ma
net actus simplr respectu alterius. 7 ex
duobus actib? in se 7 inter se nō fit p se
vnū. sed per se forma mixti 7 aia intel
lectiua sunt duo actus 7 neuter potētia
lis respectu alteri? sic q̄ neuter est rō re
cipiendi alterū. g nō fit p se vnū ex eis
Si dicas imo. q̄z eadē mā recipit ea.
hoc nihil ad. b. q̄z per se vnitās alicui?
entis est ex actu nō ex potētia: ex caplis
p̄allegatis. Cōtra rōnez istius opiniois
i r̄quantū p̄cordat cūm p̄cedente opini
one p̄tra illā diuisionē aut vna mutati
one aut plurib? arguit sic. Aut sufficit
adunitatē p̄positi geniti q̄ due sint mu
tationes ordinate ad duas formas ordi
natas. vel requirit t̄m esse vna mutatiō
Si 2° tunc a q̄buscūq; agētib; sunt
plures mutatiōes l; ordinate: t̄m genitū
non erit vnū. 7 tunc hō fm opinione
istā nō erit vnus. **S**i aut p̄mū suffic
tunc licz ille plures mutationes sint ab
vno agēte: nō minus p̄ductum poterit
esse vnū q̄ si ille mutatiōes sint a di
uersis agentibus. imo ceteris parib? v̄f
q̄ magis sufficiat vnū agens q̄ pla agē
tia. **R**ndet ad hoc q̄ due mutationes
ad quas est vna potētia m̄ sufficiūt ad
hoc vt p̄ductū sit vnū. nō aut vbi sunt
potētie diuerse m̄. sed fm p̄m additum

ad formas eductas de potētia m̄ sunt
diuerse po°. ad formā aut eductā 7 ali
am nō eductā eadē est po° hanc autē 7
aliaz respiciūt duo agentia. 7 ideo due
mutatiōes a talibus duob? agentibus
subordinatis sufficiūt ad p̄ducendū cō
positū. nō aut ille due alie. **C**ōtra aut
po° numerant ad numerationē forme.
7 tunc sequit vtrobiq; esse duas poten
tias sicut sunt due forme siue ab eodez
siue a diuersis agētib? sint inducte. aut
numerat potētia nō respectu forme s; 7
respectu agētis. 7 sequit magis numera
tio potētie q̄ sunt diuerse agētia q̄ q̄
est vnū agēs. **C**icis. numerant fm nu
merū formaz absolute que recipiūt in
ipso p̄posito que educunt de po° illius
tales aut sunt ille que terminat actiōes
agentis naturalis. sed illa que terminat
actionē creatis non ē talis. 7 ideo p̄p̄
illā non numerat. **C**ōtra accidit m̄
q̄ forma p̄ficiens ipsam educat de po°
eius vel non educat. si. n. esset possibile
aliquā formaz esse in mā 7 t̄m nō educi
de potētia eius: ipsa ita p̄fecte p̄ficeret
mām sicut si educeret de po° eius. g mā
eodē modo se habet in rōne p̄fectibilis
ad formā eductā 7 non eductā. 7 p̄ p̄n̄s
eodē modo respectu hui? vel illius nu
merabit vel non numerabit po° matie
Sedm hoc ad p̄mā rationē p 2° opi
nionē posset r̄ndert. posset enim dari
vtrūq; mēbz. 7 p° quidez q̄ vna ē mu
tatio qua p̄ducit vnū ens naturale. 7 tūc
hoc loquēdo de mutatiōe vltima. 7 tūc
p̄cedo p̄clusionē q̄ t̄m est vna forma ve
rum est p se terminas illā mutationem
t̄m plures sunt mutatiōes p̄iales termi
nate ad plures formas partiales p̄cedē
tes vel ordine durationis. si ponat vna
forma p̄rius tēpore induci q̄ alia. v̄f or
dine nature. si ponam omnes illas sil
tēpore induci. nūi q̄ sicut dictū est in
questionib? .9. meth. ad vltimā formā
non esset p̄p̄ie mutatio. **S**edm hui? si
ponant partes organice differre fm for
mas sbales. tunc enim p̄cedit generatō

2. m. a. ad 2. h. omni
v. q. m. h. c. p. p. p. p.
c. m. et p. d. p. p. p. p.
a. l. a. m. p. p. p. p. p. p.
p. p. p. p. p. p. p. p. p.
p. p. p. p. p. p. p. p. p.

vnus nō solū
ratio nem alter
nonē ulam que
zonus. qua i u
suppōitis tam
sed sic ponēdo
aut: est vna pot
spectu illa: 2. plu
ram possit vā
tur q̄ vna potē
tiones. cōtra hō
ctur vna potē
mam p̄p̄e v̄f
duas autē p̄p̄e
p̄p̄e receptiua
tama 7 actu v
ens vt app ar
egressore. de q̄
vnam de potē
pū 7 eadē potē
in corpore resp
licz actus non f
cio po° sic 7 su
Si deniq; etiā
cū huius 7 illi
bationes illius
ponderi. **S**um
due potētie in f
rie pōt negari.
vnus inest mā
q̄ ad aliā. sicut
diuersez potē
ne 7 p̄p̄e
p̄cederet q̄ po
actus sunt ex
tēnaz quanti
ordo eaz quā
in multis aliis
dine in sunt v
nilloz respect
in oparatiōe a
bino de ente p
rentiam. si eni
ri act 7 aqua i
ignis in ration
accidens. quia

vnus nō solū nā sed etiā tempore gene-
rationē alterius partis. ⁊ etiā genera-
tionē illam que est simplicit̃ generatio
totius. quā. s. inducit forma totalis pze
suppositis iam formis omniū partium
sed sic ponēdo vnā vel plures diceret
aut est vna potētia vel plures in mā re-
spectu istarū plurū formarū ordinata-
rum posset vari hoc vllud. Et si de-
tur q̃ vna potentia ad duas improba-
tiones. cōtra hoc rīdeo ad p̃mā cu3 di-
citur vna potentia sp̃e est ad vnā for-
mam sp̃e. verū est eiusde3 ordinis. ⁊ ad
duas auctes phi. 8° intelligunt non de
po^a receptiua ⁊ actu recepto. sed de po-
tentia ⁊ actu vt sunt differētie opposite
entis vt apparet d̃ posse sanari ⁊ posse
egrotare. de q̃bus exēplificat. qz nō est
verum de potentia subiecti. qz ide3 cor-
pus ⁊ eadē potentia receptiua pōt poni
in corpore respectu duorū contrariorū
licet actus non sint idem. Ista aut̃ distin-
ctio po^a sic ⁊ sic patet ex. q. ista arti. i.
Si detur etiā q̃ sunt due potēte res-
pectu huius ⁊ illi⁹ forme. ad duas impro-
bationes illius membri potest facili⁹ re-
sponderi. Cum enim primo dicit q̃ ille
due potētie insunt sine ordine illi mate-
rie pōt negari. imo essentialius ⁊ imēdi-
atius inest materie ordo ad vnā formā
q̃ ad aliā. sicut i s̃bo respectu passionū
diuersarū pōt esse po^a pōt respectu vni-
us ⁊ posterior respectu alteri⁹. Si aut̃
pcederet q̃ po^a sunt ex equo non sequit̃
actus sunt ex equo. pōt. n. esse ordo po-
tentiarū. quantū ad terminos l3 non sit
ordo eaz quātū ad fundamentū. sic p3
in multis alijs vbi duo respect⁹ sine or-
dine insunt vni fundamēto. ⁊ tñ termi-
ni illoz respectū hñt ordinē inter se ⁊
in pparatiōe ad fundamentū. Alia p-
batio de ente p accidens nō habet appa-
rentiam. si enim de igne possit genera-
ri aer ⁊ aqua nō ppter hoc sequitur q̃
ignis in ratione termini a quo sit ens p
accidens. quia ista potētiā ⁊ illa nō

pstituunt per se terminū a quo. ita etiā
ex parte s̃bi si habeat potētia aliā ⁊ ali-
am nō sequit̃ si ille potētie inter se acci-
dunt. q̃ habens illas est ens p accis. 12°
rō pncipalis que pcedit ex rōne forme
s̃balis ⁊ vnitāte rei nō pcludit. qz distin-
guo de dare esse simplicit̃. quia fm ph3
p^o de generatiōe. vbi arguit q̃ ex nō en-
te simplicit̃ nō pōt aliquid fieri. 13° ad
argumentū distinguit nō ens simplicit̃
quia aut. put simplicit̃ accipit pro vni-
uersaliter. ⁊ tunc nō ens simpliciter est
purū nihil. ⁊ sic ex nō ente simplicit̃ nō
potest aliquid fieri. ⁊ isti nō enti oppo-
situm est quodcūqz ens quātūcūqz
minimū habeat de entitate. Alio mō
accipit ens simpliciter prout distinguit
contra ens fm quid. ⁊ tunc ens simpli-
citer est s̃ba. ens fm quid est accidens. ⁊
patz quid est nō ens simpliciter oppo-
situm isti. Sic dico in pposito q̃ forma
s̃balis dat esse simplicit̃. nō quide3 esse
primū quod. l. imēdiate sequit̃ nō esse
simplicit̃. l3 dat esse simplicit̃ vt di-
stinguitur cōtra esse fm quid. Primū
patz qz si accidens primo adueniret ma-
teric ⁊ si daret sibi primū esse formale
nō tamē daret sibi esse simplicit̃ sed fm
quid. quia nō est act⁹ nisi fm quid. nul-
la etiā forma s̃balis materialis ē que
det esse simplicit̃ materie. ⁊ hoc si tenet
esse simplicit̃. i. omne recedens a nō esse
sicut pbatū est in ista solutione arti. i.
qz fm aduersarios mā habzesse simpli-
citer isto⁹ etiā sine oī forma. non q̃ sola
forma s̃balis dat esse simplicit̃. i. vltimē.
nec etiā simplr. i. primū. Sed accipit
do esse simplr 2°. put diuidit 2^m qd.
dico q̃ sicut ens diuidit in p̃s ⁊ poste-
rius. vel primū ⁊ 2^m. ⁊ p̃s p̃inet sub se
s̃bam. ⁊ posteri⁹ accis. ita simplicit̃ in
isto intellectu equalet ei qd est p^m nālī
⁊ fm quid equalet ei qd est posteri⁹ nā-
liter. ⁊ isto mō oē accidens dat esse fm
quid. dico q̃ qz forma s̃balis siue adue-
niat alicui iam habenti efficiēte nō dat

Unde p[ro]bat[ur] q[uo]d q[uo]da[m]
forma dat esse sim
p[li]ci et illa dat
esse simpliciter

esse simpliciter hoc 2° sed nō p^o. sicut for
ma accidentalis cuiusq[ue] adueniat dat esse
nō simpliciter sed fm q[uo]d. **¶** Si q[ui]as unde
pōt p[ro]b[ari] q[uo]d hec forma dat esse simpliciter
illa nō. si de rōne neutrius ē dare illud
esse q[uo]d immediate recedit a nō esse. **¶** Si
aut tu queris de re in se. aut in cōp[ar]atio
ne ad cognitionē n[ost]ram. si in se nulla cā
est q[ui]re ista dat esse simpliciter. et illa fm q[uo]d
nisi q[uo]d hec ē forma s[ub]stantialis et illa acciden
talis. Sicut. n. nulla est cā quare caliduz
calefacit: q[uo]d immediata est. et in cā im
mediatā et effectū nō est alta cā m^o. ita i ge
nere esse formalis h[ec] est immediata calor
cōstituit calidū et aia hoīem. et ē imedi
atō forme ad actū formale. **¶** Si autē
queras in cōp[ar]atione ad cognitionē no
strā: de qua v[er]o p[re]cedere ar[bit]r[ar]i. q[ui] ista opi
nō destrueret o[mn]i distinctionē in for
mā s[ub]stantialem et accidentalem quo ad nos. **¶** Si
p[ro]b[ari] distinctionē in formā s[ub]stantialem et acci
dentalem a posteriori v[er]ipote per ista media
h[ec] contrariū et nō h[ec]. recipe magis et
minus et nō recipe. fm eā posse esse no
tum et nō esse. et h[ec]. sed ad rem breuiter
oico vnu esse mediū p[er] q[uo]d manifest[ur] ol
stinguit q[uo]d ad cognē n[ost]ram q[uo]d forma ad
ueniens enti in actu sit s[ub]stantialis et que ac
cidentalit[er]. Quādiu. n. p[re]cedit in s[ub]stanti
bus semp[er] posterior est p[er]fectior p[ar]tib[us].
q[ui] aut venit ad accidentales seq[ui]ns est im
p[er]fectior vltima p[ar]te. que aut sit p[er]fe
ctior h[ec] nobis inn[er]etescere nō pōt nisi a
posteriori. et illud ē rōabile et in se et in
nobis. in se q[uo]d ē q[uo]d in eodē genere n[on] ad
uenit forma forme nisi vt p[er]fecti cōsti
tuat in illo gnē. in alio aut quicq[ue] ad
uenit. s. vt accēs imp[er]fectius ē quacūq[ue]
p[re]supposita forma s[ub]stantiali. p[er] q[uo]d r[ati]o ad
formā arguit[ur]. q[uo]d ista opio n[on] destruit
distinctionē in formā s[ub]stantialem et accidentalem
nec in se. ista. n. est immediata. q[uo]d h[ec] est h[ec].
et illa illa. **¶** Nec q[uo]d ad cognitionē n[ost]ram
p[er] media illa p[er] que possum[us] cogn[osc]ere di
stinctionē ista sicut a posteriori. nec mi
rum si distinguēdo hanc formā ab illa

fm intellectū n[ost]rū o[mn]i v[er]i posterioribus
hac forma et illa. q[uo]d nec alio cōfiscim[us].
q[ui] in aliq[ua] forma s[ub]stantiali nisi a posteri
oribus. **¶** Si quā facit ad aliud mēbz
s. q[uo]d ille q[ui]tuor rōnes nō concludunt de
hoīe p[er] nobis facit. tū inq[ui]t cōclusionē
negat de alijs aiatis pōt r[ati]dēri q[uo]d respe
ctu cuiuscūq[ue] aiati pōt poni q[uo]d habeat
duo agentia vel. q. duo. quelibet. n. for
ma vire ē excellēti[us] simpliciter q[ui]cūq[ue] for
ma mixtionis. et ita q[uo]d cūq[ue] inducens
formaz vire o[mn]i esse p[er]fectius seipso vel
alio vt p[er]fice inducit formā mixtionis et
ita l[et] ab eodē genere corp[or]is mixtū i plā
ta vt bruto et inducat aia: tū ibi idē est
quasi duo agētia. q[uo]d h[ab]et in se rōnē p[er]fe
ctioris et imp[er]fectioris agentis.

Ad rationes ergo

pro p[ri]ma opione. **¶** Ad p[ri]mā cōcedo p[ri
mam. p[ro]p[ri]am q[uo]d vnius entis vnu ē esse
sed 2° q[uo]d vnu esse req[ui]rit tū vna formā.
negāda est: accipiēdo esse vniformit[er] in
maiori et minori. sicut. n. ens et vnu d[icitu]r
videt in simplex et cōpositum. ita esse et
vnu esse distinguit in esse tale et tale. q[uo]d
esse p[er] se vnu n[on] determinat sibi esse sim
plex p[er]fice. sicut nec aliq[uo]d diuisiū deter
minat sibi p[er]fice alterū diuisiū. isto
mō totius p[ro]positū ē vnu esse: et tū inclu
dit multa esse p[ar]tialia. sicut totū ē vnu
ens et tū mltas entitates p[ar]tiales h[ab]et. Ne
scio. n. istam fictionē q[uo]d esse est q[uo]d sup
ueniēs essentie nō p[ro]positū. Si essentia
est cōposita. hoc mō esse totū cōpositū
includit esse o[mn]i p[ar]tū et includit mul
ta esse p[ar]tialia multaz p[ar]tū vt forma
rum sic totū ens ex mult[is] formis inclu
dit illas actualitates p[ar]tiales. **¶** Si tū o[mn]i
no fiat v[er]is in vbo concedo q[uo]d formale
esser totius cōpositi ē p[ri]ncipalit[er] p[er] vna
formā. et illa forma ē qua totū cōpositū
et hoc ens. ista aut est vltima adue
niens o[mn]ibus p[re]cedentib[us]. et hoc mō totū
cōpositū diuidit in duas p[ar]tes essentia
les. in actū p[ri]mū. s. vltimā formā qua ē

Quod quod est. et
accus que includ
formis p[re]cedent
q[uo]d esse illud tota
forma que dat et
nō sequit[ur] q[uo]d in to
forma l[et] quoniam in
me nō tāq[ue] specit
positū sed tāq[ue] sp
taliū illius cōposi
tū ex p[ar]tib[us] in
tū ē p[er]fectius ca
na. et p[ro]b[ari]t[ur] ē q[uo]d
mas s[ub]stantiales et tū
rius in qua. l. p[er]fice
i d[icitu]r vltimū. in
inuenit cā maio
entitas q[uo]d in p[ar]te
Ad cōfirmatio
met[er]e. c. de diffin
videt bene expo
quā edidi sup ill
truncat[ur] sunt. et
cata est. q[uo]d sequit[ur]
que sunt generat
mā est et 2° p[er] se
illud 2° mēbz si
genus est. An ē l[et]
imporat p[er] genu
respectu specit[er]
sequit[ur] q[uo]d finalis
et diffinitio nulli
rō d[icitu]r t[er]minat
oio genus sup
sola vltima d[icitu]r
meret. sed o[mn]i in
ta s[ub]stantia. sicut
tūe tota essentia
mō affigat ipse l[et]
quo dicit se p[ri]mū
in. 8. mer. c. pen
q[uo]d sicut ibi dicit
positū reale. q[uo]d l[et]
l[et] ibi dicit q[uo]d e
ceptibus cōpon
tatiuis seu diffi

illud quod est. et ppriaz potentia illius
actus que includit mām pmā cū oibz
formis pcedentibus. Et isto mō pcedo
q̄ esse illud totale est cōpletive ab vna
forma que dat toti illud q̄b ē. sed ex hō
nō sequit q̄ in toto includat p̄cise vna
forma l̄ quin in toto includant p̄cise for
me nō tāq̄ specificē cōstituētēs illud cō
positū sed tanq̄ quedā inclusa in potē
tiali istius cōpositi. **Ex^m hō** est in cōpo
sito ex p̄tibus integralibz. quāto. n. aia
tum ē p̄fectius tanto req̄rit plura orga
na. et p̄babile ē q̄ distincta sp̄e per for
mas s̄bales et tñ ipsuz ē verius vnū. ve
rius inquā. i. p̄fectius sed nō verū vnū
i. d. uis bilis. in p̄positis. n. frequētius
inuenit cū maiori p̄pōne vior vnitas et
entitas q̄ in p̄tibus cūz minozi p̄pōne.
Ad cōfirmationē illā adductā de. 7.
met̄. c. de diffinitōe. capitulū illud nō
videt bene exponi: sicut patz in expōne
quā edidi sup illud. c. auctēs autez ille
truncate sunt. et nihil ad. b. p̄ q̄dē trū
cata est. qz sequit. ḡ genus n̄ est p̄ter eas
que sunt generi sp̄es. aut si est quidē vt
mā est. et 2^a p̄s distinctiōis est vā. vñ ad
illud 2^m mēbz subdit ex^m. vox q̄dē vt
genus est. **Est ḡ intentio p̄hī** q̄ illud q̄d
importat p̄ genus ē nihil nisi possibile
respectu speciez. et eodez mō illud q̄d
sequit q̄ finalis. differētia erit terminū
et diffinitio nullo^o pōt intelligi q̄ rota
rō q̄dditatiua sit i vltima d̄tia. tūc. n.
oīno genus sup̄lueret in diffinitōe. qz
sola vltima d̄tia totā essentia rei exp̄i
meret. sed oī intelligi q̄ cōpletive ē to
ta s̄bā rei. sicut a forma vltima ē cōple
tiue tota essentia hñt̄ formā. **Eodē. n.**
mō affigāt ipse hic vnitatē diffinitōis
quo dixit se p̄misse i analetid. et quō
in. 8. mer. c. penlt̄ affigāt vnitatem rei.
qz sicut ibi dicit q̄ ex duobz p̄stituit cō
positū reale. qz hoc actus illud potētia
ē i hic dicit q̄ ex duobus cōceptibz cō
ceptibus cōponit vnus cōceptus q̄ddi
tatiuus seu diffinitiuus. qz iste cōcept̄

est potētiālis et ille actualis. et sicut sibi
actus est p̄ncipalior q̄ potētia. et p̄ p̄ns
p̄ncipalior rō vnitas sicut et entitatis
ita et hic. qz cōceptus vltime d̄tie est cō
ceptus actualior et p̄ncipalior rō vnita
tis diffinitōis. **Ad** addit ibi q̄ in s̄bz
nō est ordo nihil est ad p̄positū. an. n.
imediare voluit q̄ si est nugatio adden
do p̄ oī d̄tiam posteriori: q̄ parī rōne
erit nugatio ex^o. nō. n. est ordo talis in
s̄bz: hoc est in his que p̄tinēt ad rōez
s̄balem alicuius sive diffinitiuā: q̄ ali
et alius ordo faciat vel tollat nugatōez
Ad addit q̄ d̄tia inferior includit su
periorē. hoc ē manifeste falsum. qz tūc
impossibile esset p̄ genus p̄ximū et dif
ferentiā p̄ximā diffinire. qz idēz bis di
cetur. i. illa differētia superior per se in
clusa taz in rōe differētie inferioris q̄
in rōne generis p̄ximū. vnde ponendo
rōes generis et d̄tie loco noīm māifeste
appareret nugatio. et hec est intentio p̄hī
ibidēz quō debeat nugatio cognosci in
diffinitione ponēdo. i. rōnez p̄ noibus
nec etiāz posset diffinitio dari p̄ genus
remotū et p̄les differētiās. qz eadē d̄tia
proxima illius generis diuisiua remoti
p̄lices diceret in illis multis differētijs
additis generi. **Cōsequens** est plane cō
tra p̄hīm ibidē qui dicit nihil aliud est
in diffinitōe q̄ p̄ximū dictū genus et dif
ferētie. **Alia** vō genera sunt p̄ximuz et
cum hoc cōprehensē d̄tie. et exēplificat
statim vt animal alatū vel animal bi
bes non alatū. **Siliter** autē et si plura
dicant oīno nō differt p̄ plura aut per
paurtoza d̄ci. vult dicit q̄ nihil aliud
est diffinitio q̄ p̄m^o genus cū multis dif
ferētijs et p̄ximū genus et vna differē
tia. qz p̄ximū genus nihil est nisi ge
nus remotū cum multis differētijs in
clusis. et quilibet modus diffiniendi in
cluderet nugationē si d̄tia inferior p̄ se
includeret superiores. **Ad** ḡ addit ibi.
q̄ hoc ipse velit dicere cum dicit fixio
pedis ē quedā pedalitas. hoc nō est ad

Quod dicitur apud 142
illud intelligitur
in substantia
non est ordo

Infirmitas dicitur
non intelligitur
per se

propositū. intelligit. n. ibi nō de p̄dica-
tione per se p̄o qualis intelligit per ista
abstracta. **Sed** q̄ inferior debet per se
diuidere superiōre inquantū huiusmo-
di. Et hanc diuisionē per se innuit per
ista abstracta. **At** q̄ sic intelligat patz
ex p̄cedētibz istius. §. in p̄n. dicit enī
q̄ oportet diuidere differentie dīam. et
subdit quomodo int̄lligit nō dicendo
habentis pedes aliud alarū aliud non
alarum. sed aliud habēs fixos pedes ali-
ud non fixos pedes. he nanqz sunt dīf-
ferentie pedū. Et sequit̄ illud q̄ allega-
tur. naz fixio pedis est quedā pedalitas
hoc est dictu fixio pedis p se particulat
pedalitatē. et ideo p se diuidit habēs pe-
des. Non sic aut̄ alarum. **Ex** toto § il-
lo capitulo si puenienter per totū expo-
neretur sicut alibi expositū est neqz ha-
beretur q̄ genus nihil est p se in diffinitio-
ne p̄ter rōnez dīe. neqz q̄ dīa vltima
sit diffinitio tota vel indicās totā sbaz
rei. neqz q̄ nō est per se ordo in his que
important p se p dīas ordinatas neqz
q̄ inferior dīa per se includat superio-
rez. nec breuiter aliqd. p vnitatē forme
imō vere saluat totū illud. c. ponendo
rōnem quidditatiuā ppositā ex p̄ceptu
potentiali et actuali. et actualē esse prin-
cipaliorē cām vnitatis. sicut de ente cō-
posito dicendū esset quantū ad vnitatē
tem. et ipse dicit in. 8. li. c. vlt. **Ad** 2^m
r̄sum est. qz equiuocat de li simpliciter.
et quidē p p̄mo dare esse nec oī nec soli
forme sbali puenit dare esse simplr qn
si p̄mo adueniret quāritas materiē pos-
set dare sibi esse formale p̄mū licz nō p̄-
mū recedens a nō esse. Et forma aliq̄
sbalis p̄t aduenire 2° et 3°. s̄z distinguē-
do esse simpliciter cōtra s̄m quid. sicut p̄-
mū nāūter p̄tra 2^m nāūter. sic oīs for-
ma sbalis dat esse simpliciter. et accētalīs
nō simpliciter sed s̄m qd. non § queras si
p^o vel 2° adueniat ista forma alicui. sed
q̄cūqz adueniat talē actū nata est tri-
buere qualis forma est. **Sed** due p̄ba

tiones adducte de. 5. phis. de gnātione
et motu viderēt habere difficultatē spe-
cialē. **Ad** primā dico q̄ nō esse acci-
piendo pro s̄bo generationis accipit̄ ibi
p̄uatiue. et est sensus. qd generat. i. qd
subiicit̄ generationi caret esse simplici-
tati nō caret esse aliq̄ simplici. **Et** si ar-
guas. § nullā formā substantiālē habz
que dat esse simplici. nō sequit̄. sed est
fallacia p̄ntis. p̄t. n. h̄re aliqd esse sim-
pliciter isto mō per vnā formam sbalē
et tamen carere esse simplici. quod na-
ta ē alia forma sbalis dare. **Aliud** ar-
gumentū de esse in loco requirit vt v det
aliā difficultatē. t̄m de motu locali et
alterationis p̄t faciliter r̄nderi per idē
q̄ omne mobile alteratione vel latione
per aliquā formam p̄suppositū illi mo-
tui est in loco. qz quāritas p̄cedit neces-
sario vtrūqz istoz motū. **Ad** autēz ge-
neratur hoc est subiicit̄ generatōi neqz
per illud per qd subiicit̄ generatōi neqz
per formā aliā quā habet per generati-
onem p se est in loco. qz et si s̄m quāritas
nis actu esset habēs forma substantiālē
et etiā habens quāritatē aliquā que ē
ratio locadi. t̄m non habet quāritatez
vt est subiectū generatōis. qz quāritas
non est rō recipiēdi terminū istius mu-
tationis. et ita vlt̄er subiectū generati-
onis vt est per se subiectū nō includit ali-
quid qd sit per se ratio essendi in loco.
qz non est nisi tantū substantia licz eaz
cōcomitetur quāritas. sed illa non est p
se aliqd eius inquantū subiicitur gene-
ratōi. **Sed** si quera quomodo illud
quod mouet motu augmentationis est
in loco. **Lic**z ista dubitatio non sit ne-
cessaria ad p̄positum tamē respondeo
q̄ s̄m aliquos quāritas vel quantū p̄e-
supponit in motu augmentationis et di-
minutionis. terminus aut̄ quāritatis
talis vel talis terminat motū hunc et il-
lum. **Sed** cōtra hoc. Nulla quāritas
manet i toto motu et sub vtroqz termi-

Ad 2^m
r̄sum

Ad 3^m
r̄sum

no. subiectū aut̄
non est subiectū
ita terminat
species. si generat
est si non. in motu
quāritatez. **Ad**
alterabile s̄z in re
licet t̄m nō est p̄
se subiectū alter
accidit illi qd est
ita augmentabile
natur sit quāritas
quāritatez sicut
tem quāritas nō
dicit subiectū aug
est subiectū aug
subiectū p se ali
s̄m formas prior
actu s̄m quāritas
quāritatis est
quāritas prior
per se est t̄m in a
ma aut̄ prior nō
per se subiectū a
mutatis nō est in
motu s̄z s̄m b̄re
loco. **Ad** vlt̄er
tas subiectū est
us aquiritaz im
motu. vel per ip
mobile fluit vel
bum verū. s̄z d
bum verū est e
nūro sed quod si
t̄m modo est in
natur illi mutati
s̄z rō locandi. ne
fluit rō locan
nō eo q̄ p̄m
p̄cedat acceptū
non dicat per se
ma prior. sicut
bas et sup̄er
non p̄t plus na
per se alit̄ est hō
nec q̄. hoc n. n.

no. subiectū autē manet idēz. q̄ quantū
non est subiectū istius motus. **Et** p̄te-
rea ista terminatio cui⁹ generis est p se
species. si generis quantitatē quantitas
est. si non. motus ille non erit per se ad
quantitates. **Dico** q̄ sicut subiectūz
alterabile l3 in tota alteratiōe sit sub q̄
litate. tñ nō est p̄prie dicendūz q̄ quale
sit subiectū alteratiōis. q2 ista qualitas
accidit illi qd est subiectū alteratiōis.
ita augmētabile l3 semper dum augmē-
tatur sit quantūz. tñ ex quo variat fm
quantitatē sicut alterabile fm qualita-
tem quantitas nō est ratio nec p se con-
ditio subiecti augmētationis. **Quid** q̄
est subiectū augmētationis. **Dico** q̄ sic
subiectū p se alteratiōis est ens in actu
fm formas p̄iores q̄litate. nō tñ ens in
actu fm qualitates. ita p se subiectū au-
gmētatiōis est aliqd ens i actu fm ali-
quā formā p̄iorē quantitate non autē
per se est ens in actu fm quantitatē for-
ma aut p̄ior non est nisi substantialis. q̄
per se subiectū augmētationis 7 dimi-
nutiōis nō est nisi substantia tñ. **Quo**
modo q̄ subiectū qd ibi mouetur est in
loco. **R̄** vniuersaliter cuiuscunqz mo-
tus subiectū est in loco vel per formā p̄
tus acquisitaz immobili qd mouet tali
motu. vel per ipsam formaz fm quam
mobile fluit vel mouet. 7 primū mem-
brum verū est d̄ alterato 7 lato. 2^m mē-
brum verū est de augmentato 7 dimi-
nuto. sed quod subijcit generationi neu-
tro modo est in loco. **Nec** enīz p̄suppo-
nitur isti mutatiōi in subiecto aliqd qd
sit rō locandi. nec illud fm qd subiectū
fluit est rō locandi. **Ad** 3^m de p̄dicatō-
ne dico q̄ p̄ima facie non videt nisi q̄
p̄dicatū acceptum a forma posteriori
non dicat per se de eo qd accipit a for-
ma p̄iori. sicut hoc nō est p se hō est al-
bus vel sup̄ficies est colorata. 7 per hoc
non pōt plus haberi nisi q̄ hoc non est
per se aial est hō. **Et** si obijcias q̄ etiā
nec e2^o. hoc. n. non est p se coloratūz est

sup̄ficiatū. **R̄** quod p̄cise accipitūra
forma p̄iori 7 qd p̄cise accipit a forma
posteriorē sic se habēt q̄ neutrum per se
includit in altero. ideo nō est p̄dicatō
per se. sicut nec e2^o. ponendo autē genus
accipi a forma p̄iori 7 ofiam a forma
posteriorē cōcludendū est q̄ nec genus
per se p̄dicabit de differentia. nec ecō-
uerso. quod cōcedo. sed nō sequit q̄ ge-
nus non p̄dicet per se de specie. q2 speci-
es 7 si importat differentia vltimā tāq̄
principale in rōne sua. non tamē p̄cise
se importat illud sed cum hoc rōnez ge-
neris tanq̄ de per se p̄ceptu eius. **Et** si
vltius obijcias q̄ nec ista ē per se sup̄-
ficiatum coloratū est sup̄ficiatū. vbi tñ
nō accipit p̄cise intellectus p̄oris 7 po-
sterioris vt distinguūt p̄tra se. sed vt in-
tellectus posterioris includit p̄us cōpa-
rando ad intellectū p̄ioris fm se. **R̄**
hic si verū est hoc ideo est q2 s̄m istud
sup̄ficiatum coloratū nō habet p̄ceptū
vnum p se. 7 quod in se nō ē per se vnū
non videt esse alicui persone vnum nō
sic autem ex alia parte. quia conceptus
p̄ioris 7 posterioris faciunt cōceptum
per se vnum. **Et** si queras quare ma-
gis hic q̄ ibi. **R̄** ideo sic querere qua-
re ex actu 7 potentia sit vnum nulla
est questio ex. 8. mēib. c. vltimo. **Nam**
nulla est ratio nisi quia hoc est per se
actus. 7 illud per se potentia. ita querit
ex isto actu 7 ista potētia sit per se vnū
siue in rebus siue in cōceptibus non est
alia causa nisi quia hoc est potēziale re-
spectu huius. 7 illud actuale. 7 hui⁹ vlti-
terius nulla est ratio nisi quia hoc est
hoc. 7 illud est illud. 7 eodem modo de
vno p accidens. quia hoc ē hoc 7 illud
est illud. ideo hoc est actus per accidēs
7 illud potentia per accidēs. 7 ideo ex
hoc 7 illo sit vnū p accidēs. imediatior
enīz est ista. calor p̄stituat calidūz 7 hu-
manitas hōiez. 7 per p̄ns calor ens per
accidēs p̄stituit. 7 humanitas ens per
se. q̄ ista calidūz calefacit. tñ secunda

est immediata cuius querere me^m est
indisciplinati. 4. meth. **Ad** 4^m dico
q^d habet evidentia bonā cōtra secundā
opinionē improbatā. frustra enī pone
retur corporeitas aliā ab intellectuā si
ipsa includat vegetatiuā 7 sensituiā. 7
sensitiuā 7 vegetatiuā includat corporei
tatē. sed fm aliā viā est facili^r rñsio. hic
enī est necessitas ponēdi plā 7 que. illa
certe q^d est rō vlt^r distinguēdi hoc ab il
lo. s. dīctō q^d est immediata rō distinguē
di plā sub ente. vtpote si hoc 7 illud re
cipiāt dīctiōez in essendo. q^d si h^o est 7
illud nō est. nō sunt idē ens in essendo
sic in pposito forma aīe nō manēt cor
pus manet. 7 iō vlt^r in q^dlibet aiato necē
est ponere illā formā q^d corpus ē corp^o
aliā ab illā q^d est aiato. nō loqr de illā q^d
corpus hoc ē indiuiduū corpori q^d est
genus. **Ad** q^d dīcūq^r indiuiduū sua for
ma tali est corp^o: ut corp^o est gen^o. 7 est
hūa corporeitatē. sed loqr de corp^o vt
est altera ps cōpositi. p hoc. n. nō est in
diuiduū nec spēs in gnē corpis nec i ge
nere sbe. q^d est supius. sed tmō p re
ductiōez. vñ corp^o q^d est altera ps ma
nens q^d est inesse suo ppo sine aīa h3 p
pñs formā q^d est corp^o isto. mō. 7 nō h3
aīa. 7 ita illa forma necio ē aliā ab aīa
sed nō est aliq^d indiuiduū sub gnē cor
poris nisi tm p reductiōez vt ps. sic nec
aīa sepata est p se infer^r ad sbaz. s3 tm
p reductiōez. **Ad** h^o dīspō necia vlt^r
necitas nō manet absq^z illo ad q^d dīspo
nit necio. sed forma mixtionis ē dīspō
necia ad aīam. s3 tē **Ad** cōfirmat spect^r
aliter in pposito. q^d intellectiua cuz sit
immortalis nō necio sepata mām nisi q^d
aliq^d forma sbalis quā req^rit vt dīspo
sitiōez necessariā sepata. ipsa. n. fm se nō
h3 in mām aliq^d sibi repugnās. s3 illa ne
cessario req^rita nō pōt poni nisi forma
mixtionis. s3 intellectia sine illa nō pōt
esse. nec sepata illa stante. **Ad** aliq^d q^d
lirates cōsequunt formā mixtiōis 7 in ali
quo gradu sūt necie ad b^o ut intellecti

ua maneat. q^d quicqd est necessariū ad
dīspōez ē etiā neciū ad formā ad quam
dīspōnit. sed bñ pñt q^dlirates esse necie
sūmpt^r ad intellectiua vt informantē: 7
hoc in gradu pfectiōis q^d necio req^rantē
ad formā mixti. possibile. n. ē formā p
fectiōez req^rere illud q^d impfectiōez re
quirūt. 7 nō tm fm gradu cōle3: sed fm
gradu pfectiōez. corrupti s3 illi dīspōnit
bua i gradu illo in q^d necio req^runt ad
intellectiua nō manet intellectiua. 7 tm
illa aliā forma dīspōnēs ad eā pōt ma
nere. q^d nō sunt corrupte fm gradu ne
cessariū ad illā formā. sed illa aliā etiā
nō manet in esse pfecto 7 dēto. q^d q^dl
tates pñtes eā sunt corrupte fm gradu
fm quē cōsequūt eā in esse pfecto 7 dē
to. 7 iō nullū corpus aiabile h3 i mlt^r
esse pfectū 7 dētū recedente aīa. imo sta
tim est in cōtinua tēdentia ad resoluōē
sui in ela. **Ad** formā s3 argumētū dico
q^d illa forma nō est dīspō necia i necessi
tate ad intellectiua. 7 s3 statim sequat
eā intellectiua in gnatione hoc nō ē p
pter necessitatē inter eas. sed q^d agēs su
perius h3 passum pportionatū ppositū
q^d ex mām 7 forma mixtiōis. 7 qñ h3
passū pportionatū ppositū statim indu
cūt i illud illā formā ē capax. **Ad** q^d
et addit in pfirmatiōe q^d aīa intellectia
nō h3 in mām repugnantia. dico q^d nulla
est forma sbalis repugnās mām quin il
lam cōsequat: vlt ipsa req^rat q^dlirates cō
sequentes 7 in certo gradu in q^d si non
maneat nec forma illa informabit ma
teriā. s3 i intellectiua nō habeat ppositā
repugnantia ad aliquā formā nālē tm
informādo mām req^rit q^dlirates aliq^d
7 in gradu aliq^d pfecto in q^d si nō mane
ant ipsa nō informabit mām. ille autē
sunt q^dlirates consequentes formā pño
rem sed nō necessario requisite ad esse
forme pñoris in tanto gradu in quāro
requirūt ad esse intellectie in mām. Istud
p3 in exēplo. q^d ad aiatoez ab int. lecti
ua req^rit cor 7 epar deiminate calidas:

De pñs aliter
vñ quādam mām q^d
ponit

cerdū dētermin
gulis pñs oīga
cessante pñ ad b
que stat cuz form
requirūt ad esse 7
in mām. **Quantu**
hūa secūdi argu
par se includit mām
vñ mixti pñōez
forma est in actu
cium aīe intellect
in genere corpore
per reductionez. 7
tm per se est ps bo
mām q^d totius in te
per pñs nec sep
pñs nec sep
charitū. **Sicut**
res ita fm se in e
pñs numero
oīs pñs mām
valet in ita idē
identitatē materi
aria possunt in
qñ succedunt sibi
assumpsiēt lapi
nature humane
Ad argu
sicut panis dicte
na ipēs remanēt
sunt ali qd ipsi
Aug^o **Ad** 1^m qñ
sicut pane remanēt
sed eo q^d quantū
h3 quē h3 panis.
nutrunt quo illi
intelligi sua sili

cerebrū determinate frigidū. 7 sic 3 singulis ptribus organicis. tali autē distrōne cessante pōt adhuc manere q̄litas aliq̄ que stat cūz forma mixti. I3 nō illa que requirit ad esse 7 operationē intellectiue in mā. **Q**uantūz ḡ ad istud dubiū 2^m huius secūdi articuli. dico q̄ corp⁹ xpī per se includit mām 7 ad min⁹ formaz vnā mixti p̄iorē intellectiua. 7 p̄ istam formā est in actu p̄iali 7 p̄ximū receptiūm aīe intellectiue. I3 non sit p̄ illaz in genere corporis vt corp⁹ est gen⁹ nisi per reductionē. 7 in istud cōpositū qd tñ per se est ps hoīs sit p se cōuersio panis. qz totius in totū 7 partiū in p̄es. 7 per p̄ns hec forma est formalis termin⁹ p̄uersionis. hec autē manet eadez siue aīa vnīat illi siue nō vnīat. qz h̄ p̄ior est nālīter saltē in formando ipsa aīa. 7 in trīduo mansit aīa non manēte ibi. 7 in trīduo fuisset eadem res h̄ sacri si sacm tunc māssifet. qz in illo trīduo forma corporeitatis nō fuit sepata a mā sua in xpo 7 per p̄ns nec sepata a mā sua vt in eucharistia. Sicut enī idem numero fuit res ista fm se in exītia nālī: ita etiā idē p̄positū numero qd est termin⁹ p̄uersionis p̄mus māssifet semp in euch^a nec valet in ista identitate saluāda fugē ad identitatē materie seu ypostasis. qz cōtraria possunt inesse eidez idēitate m⁹ qñ succedunt sibiūuicē. 7 si etiā verbū assumpsisset lapidem fuisset lapis idēz nature humane idēitate ypostasis.

Ad argumenta. Ad p^m sicut panis diceret collectus ex granis. ita spēs remanētes dicunt collecte. quia sunt aliqd ipsius collecti. 7 ita exponit Aug⁹. **Ad 2^m** nō intelligit q̄ vescamur ibi pane remanēte sicut p̄sueuimus vti sed eo q̄ quantū ad vsum actū eundez h3 quē h3 panis. Ille autē spēs eodē mō nutriunt quo illa quoz spēs sunt. o3 ḡ intelligi sua silitudo quo ad hoc q̄ ali

quibus eodē mō se hñtibus q̄ ad vsuz meriti sicut panis 7 vinū vtimur se pascimur in euch^a. sic vtimur aq̄ in bap^o sed nō q̄ ad hoc q̄ sicut remanet aq̄ ita ibi maneat sba panis. exp̄sse. n. vult op̄positū in eodē. c. statiz post. ipse panis 7 vinū transit ait in corp⁹ 7 sanguinez dei. Si autē modū inq̄ras sufficiat tibi audire qm p spm sc̄m sit. 7 paulopost. Panis 7 vinū 7 aq̄ 7 p̄ inuocationēz 7 sup̄ aduentū spūs sc̄i sup̄nālīter trāsbat̄ur in corpus xpī 7 sanguinē. **Ad 3^m** dico q̄ species panis 7 vini ita rep̄ntat corpus xpī verū 7 mysticū sicut panis qz ita ostendūt in se multa grana quātum ad illud fm qd grana hñt rōnem sensibilitatis. s. rōne accētiū. **Ad ali⁹** ud patet ex 2° art^o solutiōis qōnō. hic enī est trāsmutatio nō q̄ termin⁹ accēpit esse simpliciter. sed qua accēpit esse h̄. **Ad vltimū** p3 q̄ p̄mus termin⁹ istius cōuersionis nec est mā sola nec mā sub quātitate. qz tunc nō esset trāsbat̄io. I3 trāsq̄atitatio. nec mā sub modo. nec p̄positū ex mā 7 aīa intellectiua. I3 p̄positū ex mā 7 forma qdā p̄ore intellectiua que māssit eadē realiter cū xpo vīuo 7 in corpe mortuo 7 q̄ mansit tanq̄ for male rei p̄mo p̄tēte sub euch^a semp ex quo fuit euch^a instituta. iō nō valet.

Ad secundūz sic p̄cedit 7 arguit q̄ panis in cōuersione in corpus xpī annihilat. qz qd p̄cessit 7 nihil eius manet annihilat. panis p̄fuit 7 nihil ei⁹ manet. quia nec materia nec forma. totum enī totalit̄ transit. materia. s. in materiā 7 forma in formā. ḡ 7c. **6°** sic Quod nihil est in se vel in alio 7 p̄fuit aliquid annihilat. panis post cōuersionem nihil est in se. nihil est etia3 in xpī corpore. qz tunc corpus xpī augeret per cōuersionē panis in ipsum. Illud enī sit maius in quo est aliud 7 aliud quātum manens. ḡ. 3° sic. In trānsitione

partiali forma annihilat. qz nihil eius
manet ad minus nō distinguūt ista cor
ruptio partis ab annihilatōe nisi quia
forma prior manet in potētia materie
sed in pposito forma panis nō manet
in potentia susceptiui sui. pōt etiam p
bari qz ibi forma a qua est trasitus an
nihilatur. quia nō manet in actu. patz
nec in potentia subiecti. pbatio: nā po
test potētiā naturalē reduci ad actū
z per pns si ista forma destructa rema
neret eadem numero in potētia mate
rie posset p agens nāle in actuz reduci.
qō est cōtra phm. 5. phis. 7. 2. de gene
ratione in fine. **S**i dicās ipsaz nō ean
dem numero sed eandē in specie manē
in potentia subiecti hoc nō phibet an
nihilatōez. quia 7 si ista esset annihilat
ta adhuc posset alia numero educi de
potentia materie. **I**tez annihilatio z
creatio sunt opposita. sicut generatō z
corruptio. qz sicut of. 5. phis. idem est
terminus a quo generatōis z termin⁹
ad quē corruptionis. 7 eo⁹. ita idēz est
terminus ad quē annihilatōis: 7 ter
minus a quo creatōis. 7 eo⁹. sed qñ to
ta sba z totalis est termin⁹ ad quē pro
ductionis pductio eius est creatio. g qñ
ipsa tota z totaliter est termin⁹ a quo
destructionis illa destructio est annih
latio. sed in pposito ipsa tota z totali
ter est termin⁹ a quo persionis. g 7c.
Quod dicitur oīcunt auctēs adducte in. q. p
cedente. arti. 1. oīcunt. n. panē cōuertī
in corpus xpī. g non annihilat. **E**t h⁹
arguit rōe. qz creatio z ānihilatio sunt
opposita. Sed si corpus puerteret i pa
nem itēz illa reductio panis non esset
creatio qz non esset simplicit de nihilo
vt de termino a quo. g pari rōne puer
sio panis in corpus nō est annihilatio.
Ite ist⁹ ānihilatōis nō posset eē cā nisi
deus. Sz deus nō pōt esse cā nō essendi
res. fm qō pbat Aug. 83. q. q. 20. 7. 21.

inſert q̄ poſt ʒuerſionē panis nō eſt ni
hil. ⁊ per p̄ns eſt aliqd nō aut illud qđ
p̄ſuit. q̄ illud ʒuerſum ē. nec q̄cūq̄ ali
ud a termino in quē ʒuerſus eſt. q̄ poſt
ʒuerſionē eſt aliqd vt illud in qđ ʒuer
ſus eſt. vnde qđ p̄ſuit panis ē corp⁹ x̄pi
aut ſi iſta neceſſe neceſſe eſt dare q̄ aliqd
tas corpis ſit eius qđ fuit panis. ⁊ ſi
eſſe corpis ſit eius. aliqdñ panis p̄ cō
uerſionem nullo poſſet dici aliqd. ſed
oportet vicē q̄ oīno eſſet annihilatus.

Cec̄ ḡ opinio duo dicit. ⁊ q̄ panis n̄
annihilat. ⁊ q̄ p̄ ʒuerſionē nō ē nihil:
ſed aliquo aliquid. ⁊ 2^m oeducit ex p̄
mo. **C**ontra illud 2^m arguo q̄druplir.
ſic. p̄r terminus mutatiōis inq̄m ē ter
minus includit nō eſſe alteri terminū.
hoc pbat q̄ inq̄m ē termin⁹ h̄z aliquā
incōpoſſibilitatē ad aliū terminū. q̄ vt
eſt termin⁹ nō includit aliq̄tatē alteri
terminū. nec alterū terminū eē aliquo
aliqd. q̄ p̄dictio eſt q̄ vt includit non
eſſe ei⁹ includat aliq̄tatē ei⁹ſdē. **A**2° q̄
corpus x̄pi nullo alio ſe h̄z in ſe poſt
ʒuerſionē q̄ ante. ḡ nec aliqd alio h̄z
eſſe in ipſo. **S**ed panis nō ʒuerſus nul
lo modo h̄z aliq̄tatē ſuā in corpore x̄pi
nec aliq̄tatē corporis x̄pi. ḡ nec poſt cō
uerſionē. pbat p̄ p̄ntie. eſſe ſm qđ in
aliq̄ eſt. ppter eſſe eius ſimpliciter. q̄ eni
aliqd in ſe eſt tale. ideo ſic vel ſic h̄z ali
quid in ſe vel eſſe in alio. ḡ nō eſt dīſia i
mō eſſendi alie in aliquo niſi ppter diſ
ferentiā eius in ſe. **T**erc̄ cui⁹ eſt aliq̄tas
illud ea formalit̄ eſt aliqd. ſi ḡ aliq̄tas
corporis ſit nūc eius qđ fuit ſbā panis.
ḡ illud qđ fuit ſbā panis eſt nūc forma
liter aliqd illa aliq̄tate. quero quid ali
quid. nō panis. q̄ panis nō ē. ⁊ p̄terea
cōtradictio videt q̄ aliq̄tate corpis ſit
formalit̄ aliqd illud qđ eſt panis. nec
iſta aliq̄tate eſt illud qđ fuit panis cor
pus. q̄ qđ fuit ſbā panis ſimpliciter deſi
nit eſſe. corpus ſimpliciter manet in eodē
eſſe. nec pōt dici q̄ iſta aliq̄tate ē aliqd
aliud niſi panis vel corp⁹. **T**erc̄ aliqd

res puerunt fm Auiē. i. meth. sue. c.
 ē est aliq a liqtas illud formalit est res.
 7 p pns sequeret q illud qd fuit panis
 nuc esset res. res at fm istū doctore dī
 duplici. vno. p re opinabili vt res dī
 a reor reris. alio. res rata. put dī a ratī
 tudine. hac g aliqtate h° qd fuit panis
 vel erit res p°. 7 tunc seqi q nō magis
 sit res q chymera. qz chymera est res
 isto. fm eū. 7 tunc optime stat cuz tali
 aliqtate annihilatō panis. sic si aliqd cō
 uerteret in chymera vē esset annihilatū
 si res 2° tunc vt pus. aut res qdditate
 panis. 7 tūc panis nō est qdditatie cō
 uersus. aut res qdditate corpis. 7 h° est
 impossibile ppi qdditatie distinctio
 nē eius qd fuit panis 7 corpis. **Allo**
 dī q panis nō annihilat. qz p° puerio
 nē in corp° manet in illo in po°. qz cor
 pus xpi 7 panis hnt sūm cōe vt mām.
 7 iō sūa panis pōt redire p corpō cō
 uersionē in ipsū. 7 illa reditio nō esset
 creatio. g nec ista puerio ē annihilatio
 7 h° ppi cōem sūam vel cōe sūm in c°
 po° est vīq terminū. **Qōtra**. Nō pos
 set panis annihilari ex isto dicto manē
 te aliq alio corpe. qz si aliq alud cor
 pus saltem corruptibile manet. manet
 mā eiūsdē rōis. in c° po° p pns manet
 panis. sicut mō dī manē in mā corpis
 xpi. g nō posset annihilari panis nisi to
 ta sūa corporea annihilat. **Qrē** si panis
 annihilaret 7 corp° xpi esset ibi pns: eo
 dē mō panis esset in po° m° corpis xpi
 q nūc ē. g ppter h° q nūc manet in po°
 in mā corpis xpi nō o3 negari annihila
 tus. **Qrē** sūm cōe vtriq termino nō ē
 necessariū nisi ad trāsmutatōez ppe dī
 ctā. excludēdo. n. sūm 7 accipiēdo pēse
 duos flos alic° trāsmutatōis magis re
 quirīt in eis oppositō q aliqd idē cōe.
 imo idē cōe in aliq° phibet ipsa esse
 per se terminos alic° trāsmutatus. vt p3 in
 his que sunt eiūsdē speciei. g cuz in isto
 trāsmutu nō sit ppe mutatio nec sūm
 manēs. sed tū sunt duo imini trāsmu

nihil cōe p se dabit. vī aufert aliquā rō
 nē ab isto trāsmutu. g si ille trāsmu ēēt ani
 hilatio excluso qdūq cō: erit 7 mō.

Ad qōnē dico q in proposi
 to nihil panis ma
 net p° puerionē. 2° q panis nō annihilat
 vel qd ē facili° q panis ista puerio ē nō
 annihilat. **Pr** supponat pbatū ex rō
 nibus p piaz opinionē. **Qm** pbat sic.
 ēi° ad quē trāsmu ipsi° panis nō est purū
 nihil. g panis nō annihilat. pntia pbat
 qz ēi° ad quē annihilatōis est purū nihil
 7 hoc pbat a sili. sic ēi° a q creatōis est
 purū nihil. ita ēi° ad quē annihilatōis o3
 ēē purū nihil. **Ans** pbat. qz ēi° ad quē
 quē istius trāsmutatus ē corp° xpi. qz 7 si ne
 gatio panis pcomitē ēiuz ad quē: nō tū
 ēi° iste est oio nihil. **Qōtra** istud. qz 7 si
 desitio panis pcomitē positiō corpis
 xpi hic. tū illa desitio panis fm ppiā
 rōnē vt distinguit ab illa positioe vt
 esse annihilatio. qz ēi° ad quē ēi° est nū
 leitas panis. **Cōfirmat** p sile. qz corru
 ptio nō est mō annihilatio nō ppi h° so
 lū. qz gnatio pcomitē ēā. qz si ppi h° 7
 ppi ēiuz gnationis pēse nō esset annih
 latio: esset mutatio positiua ipsa corru
 ptio ppter ēiuz positiuū mutatiōis. qd
 falsum ē. nūc g corruptio fm ppiā rō
 nem vt distinguit essentialit a gnatiōe
 pcomitante nō est annihilatio. qz aliqd
 corrupti manet. i. mā. 7 ex h° seqt q ne
 gatio ad quā ē: est negatio in apto nato
 g puiatio. g p oppm in pposito cuz nī
 hil terminū a q maneat nec negatio ēē
 panis sit puatio. qz nō in apto nato sed
 purū nō esse. sequit q ista panis destruc
 tio fm ppiam rationē sui sit annih
 latio. **Qrē** hoc confirmatur secūdo. qz
 per se ratio alicui nō variat ex aliquo
 cōcurrente p accidens cum eo. Sed p
 accidens est q cum ista destructioe pa
 nis concurrīt positio corpōis christi
 hic. pbatio. posset enim priam separa
 ri a secūdo ergo ppter istam positioe
 corpōis xpi hic non variatur rō inuis

hac ratio habet in se
vnde dicitur in 1^a 2^a q¹
vnde dicitur in 1^a 2^a q¹
vnde dicitur in 1^a 2^a q¹
vnde dicitur in 1^a 2^a q¹
vnde dicitur in 1^a 2^a q¹
vnde dicitur in 1^a 2^a q¹

destructiois. sed ipsa si sola esset sine po-
sitione ista esset annihilatio panis. **g** 7
modo. **H**ic diceret vno q^o translatio
est mutatio precise inter terminos positi-
uos. ita q^o non erit dare duos terminos
privatiuos ad duas mutaciones sicut in
generatione 7 corruptioe. sed sicut fm
phm. **s.** phis. aliqua mutatio est a sbo
in subiectu. que. **s.** habet p utroq^o p se
termino aliqd positiuu. ita ista transla-
tio h3 duos terminos precise. 7 vtrunq^o
positiuu. 7 ita non est hic psiderare illaz
destructione quasi sit vna mutatio p se
formaliter distincta genere ab ista ince-
ptione corporis xpi hic. sed tñ modo e
vnus transu^o huius positiui in illu po-
sitiuu. **C**ontra istud m^m est q^o panē non
esse non est formalit^r corpus xpi esse hic.
nec ep^o. qz posset panis non esse corpore
non posito h. 7 ep^o. sibi non esse corpus xpi
hic 7 esse panē non sunt formalit^r idem.
sed oppositi termini. **g** possumus hñe
duos transit^o quidditative distinctos.
quoz vterq^o h3 suos ppsios terminos
7 tunc stat tota difficultas tacta de gnā-
tione vt distinguit a corruptioe 7 de p
se formalit^r distinctioe huius destructio-
nis vt distinguit a positione corporis xpi
Hic pot^r dici sustinēdo istā conclusio-
nem. **s.** q^o panis non annihilat simpliciter.
qz terminus annihilatiois ē puru nihil
hoc est q^o nihil termini a quo manet in
termino ad quē. nec negatio in aliquo
apto nato quod p^riuatio terminat eā
7 oppositē pditiones istis pditionibus
sunt in corruptione vt corruptio ē. nec
3° q^o negatio in aliquo positiuo despa-
to terminat eam. sed simpliciter negatio
extra gen^o. **s.** extra oē positiuu siue sibi
q^o dicat p^riuatū fm illam negationē
siue disperatū q^o includat illā negatio
nem. **E**t istud requiri pot^r ostendi. nam
non solum materia aeris corrupti manet
7 habet puationē forme prioris. sed ne-
gatio forme aeris saluat in forma ignis
que de nouo inducitur. 7 negatio illa

vt est in forma ignis non est ibi vt in sub-
iecto apto nato sed sic est tñ in mā cōi
sed est ibi ut in aliquo desperato. 7 licz
circūscribatur negatio illa vt in mate-
ria cōmuni que mō terminat corruptio-
nem 7 ppter quā corruptio mō non est
annihilatio. si tñ determinaret aliquā
desitionē negatio ista vt in dipato: ad
huc non annihilaret aer. **A**d ppositū
7 si hic non sint ille due rōnes de qbus
patet q^o ppter eas corruptio non est anni-
hilatio. **s.** qz aliquid corrupti manet. 7
quia negatio terminans eam manet in
apto nato. est tñ ibi tertia ratio. **s.** q^o ne-
gatio terminas est in aliq^o positiuo sub-
iecto licet desperato. **P**er hoc ad ratō-
nem pot^r dici q^o illa desitio panis fm se
etiam vt est ad non esse panis non extra
genus. sed vt in corpore non est annihila-
tio vt patet. **T**unc ad illud exempluz
de corruptione: verum enim est q^o non
negatur corruptionē esse annihilatōez
precise ppter generationē pcomitantē.
sed ppter duas causas quarum vna in-
cludit aliā. **s.** que est subiectuz cōmune.
7 ideo negatio terminans est p^riuatio.
Sed si posset sine vtrazq^o istaz stare ter-
tia q^o negatio terminaret vt in aliquo
positiuo disperato: adhuc nō esset illa trā-
silio annihilatio. 7 talis ponit ista con-
uersio. **S**ed tertiū magis cogit. **s.** de p
se 7 per accidens. inuenit enim hic tran-
situs per se ab esse panis ad non esse eius
7 alius a non p^resentia corporis xpi hic
ad p^resentia ipsius hic. **E**t tunc sicut ar-
gutum fuit si secūda non cōcomitaref
p^rima p^rima esset annihilatio. **g** 7 mō
formaliter est annihilatio. qz ratio ei^o
non variatur ppter illud q^o per accē-
sū cōcomitat. **I**tem si panis annihilaret
7 corpus xpi poneret hic p^resens: omni
eodē modo se haberet taz panis q^o cor-
pus quantū ad oēm pditionē tam esse
q^o non esse sicut mō se h3. sed q^o oī eodē
modo se habet sicut si esset annihilatū
est annihilatū. **g** p^o ppositio manifesta

panis dicitur vnde dicitur
vnde dicitur in 1^a 2^a q¹
vnde dicitur in 1^a 2^a q¹

est: qz si esset annihilat' nec mā nec for-
ma ei' manēt eadez eodē mō nec nūc. si
autē corp' esset tunc pñs sub accētibus.
Ita tunc **Q**uē t' est directe t' rñsionē
ultimo dicta ad illud de corruptiōe. qz
terminat' t' actiōis noue nouus ē. ne-
gatio g' esse panis vt t' desitōnis panis
noua est. sed ut in corpore xpi nō est no-
ua. nā illo' quo dispātū includit nega-
tiōē dispātū ante desitōnez panis corp'
xpi nō fuit panis. **S**i dicas verū est nō
panis vt in corpore nō est negatio noua
sicut nec dispātiō noua corpori ad pa-
nem. sed nō esse panis ē nouū. **C**ōtra
ex hoc sequit' q' nō esse panis est it'. qz
vt negatio ista est in corpore est p' rōez di-
spātiōnis fm rñsionē illā. **S**i g' nō ē
panis terminat vt nouus: nō fiat vt in
corpore p' rōē dispātiōnis. **Q**uē qñ sūt
pcurunt mutatiōes diuersoz generū:
negatio nō est p' se it' vnus vt includit
in t'io alteri'. **S**i sūt sūt gnātiō t' lo-
ci mutatiō: negatio tñans corruptionez
pcomitāntē gnātiōē nō terminat eam
per se vt saluat in vbi. t' pbat illud per
rōē. qz vbi negatio terminat a quo mu-
tationis p' se saluat in termino ad quē
alterius: oportet illas mutatiōes ēē eius-
dem generi. qz ad terminū ad quē t' a q'
oppositos. **S**ed in pposito corpus xpi
nō includit nō esse panis. p. qz dispātō
illa corporis ad panē fuit manēte vtroqz
extremo. nō includit g' illā negationem
nō esse panis vt h. sed ille it' vt hic bñ
vertinet ad genus sbe. g' negatio illa nō
per se terminat destructōez vt saluat in
corpore vt h. **C**istatū rōnū aliqūe pñt
uadi. 2ª sic negādo istā ppositionē. qd
omni eodē mō se hz fm esse t' nō esse si
ut si esset annihilatū illud ē annihilatū
um oportet addere in sbo istud. t' oio
dē succedit sibi. **Q**uē autē ista additio sit
iecta satis apparet. qz anteq' res creat'
sit ita nihil sicut si pñs fuisset creata t'
post annihilata: t' tñ anteq' creaf nō est
annihilata. t' qre hoc. qz nō succedit ni-

hileitas ei' esse suo. Ita dico q' si panis
esset annihilatus nō manēt mā nec for-
ma sicut nec mō. sed tñ nunc aliqd suc-
cedit ipsi totali esse panis qd non succe-
deret. qz nunc succedit negatio in gener'
s. in aliquo posituo dispato. tunc vero
succederet negatio simplici extra genus.
Ad 3^m pot' dici q' negatio vt includit
in dispato nō est incōpossibilis sue affir-
matōni in rōe coi entis. alioqñ dispata
nō possent sūt esse entis. sed negatio p'di-
cens repugnat sue affirmatiōi etiā in to-
to ambitu entis. **S**i g' negatio panis di-
sparata pñt in corpore. nō tñ negatio
p'dictoria esse eius. nūc autē post puerf-
tionez illa ne' p'dictoria est in corpore ppi.
t' sic est noua. qz sequit' affirmatiōez sibi
p'dicentē. **C**ōtra hoc nō videt aliquo
mō ista ne' p'dictoria esse i corpore ma-
gis q' prius. t' ita vt noua ē t' terminat
desitōnē panis nō terminat vt in cor-
pore. **N**egatio etiā p'dictoria est purū
nihil. t' ita purū nihil or' de aliq' positi-
uo sicut si de chymera dicit'. g' si illa ne-
gatio tminat desitōnez sequit' q' illa de-
sitiō erit purū nihil. **S**i dicat ad p^m q'
nō esse panis vt p'dicit esse panis. aliter
est in corpore xpi q' pñs. qz in corpore xpi
vt hic includit illud nō esse p'dictoriū.
In corpore autē absolute nō includit ni-
si negatō dispata. **H**oc improbat per
quartā rōē. qz termin' posterior nō ē
rō noue incōpossibilitati ad aliqd pñs
nāliter. g' vt hic non est aliq' rō noue in-
cōpossibilitatis corporis ad esse panis. g'
oportet dicere q' ista negatio nō sit no-
ua. t' tunc nō terminat desitōnē. vel si
est noua t' nō in corpore vt hic. qz illa p-
sentia nō est rō fm quā inest talis incō-
possibilitas. nullo mod illa negatio ter-
minabit vt in corpore desitōnem panis.
Pot' ergo teneri 3^m. s. 2^m membz dis-
tinctiōis posite supra. q' t' si destructio
panis sit annihilatio absolute panis: si
cur probat illa rō de per accēs. q' qz ne-
cesse est dicere q' ipsi esse panis simplici

ter succedit nō esse panis simpliciter. ⁊ ista successio oppositi ad oppo^m p acci-
dens p iungit cu3 successione corpis xpi
h ad non pntiā hic: ista hēbit suos p se
terminos alios a p se nō illi. nō g per
se ti³ istius tiabit p se vel p cise vt iun-
git p acciōs p se termino alteri. **D**ico
etiam q hac puerfio panis nō annibi-
lat. qz sicut dictū est in solutioe pceden-
te. transibit quedā est q termin³ acci-
pit simplr esse. quedāz aut q accipit hic
esse. de p³ qua ti³ vnus accipit simplr
esse ⁊ al³ simplr nō esse forte posset sal-
uari q destructō termini a q nō est sim-
pliciter annihilatio. qz ibi per se ti³ ad
quē ipsius inceptiōis esset opposit³ ter-
mino a q definitiois. sicut ē de termino
a quo ⁊ ad quē gnationis ⁊ corruptio-
nis. ⁊ ita posset ibi negatio termini a q
vt in termino ad quē terminare desirō
nem. sed in ppositio vbi tñ est transitō
adductiua. ti³ ad quē p se mutatiōis po-
situe nō opponit nō a quo mutatiōis
priuatiue. ⁊ ita nō pōt esse rō pcludēdi
negationē ei. **P**osset g dici q puerfio
ista est sic sbe in sbam nō q^m ad esse sbe
simplr. sed q^m ad hoc esse vt sicut cor-
pus vt h succedit panī vt h. ita panis vt
hic puerfū in corpus vt hic. ⁊ ille muta-
tiones lz sint in sbas: tñ vt in subiecta
nō ut inter tiōs. termini. n. sunt tñmō
pntialitas ⁊ n pntialitas que pnt redu-
ci ad gen³ vbi. vt dictū est ol. io. q. i. sic
g mutatiōe positīua nō acqrit simplr
esse: corpi sed tñ esse hic: ita mutatiōe
depdictiua corrūdente quā includit con-
uersio ista inq^m ista puerfio ē trāsbātō
trāslatiua: nō aut pductiua ista in quā
nō depdit panī esse simplr: sed hic esse
⁊ p3 satis pulchra corrūdentia. qz sicut
corpus h3 nouā pntiā nō depdendo an-
ti quā ⁊ mutatiōez acqfitiua sine depdi-
tiua. vt dictū est ol. io. q. i. ita etiam pa-
nis h3 depdictiua sine acqfiriua. qz desi-
nit esse hic. ⁊ nō acqrit aliā pntiā alibi.
qz g nō depdit sic nec acqrit per hāc cō

uerſione vt eſt tranſlatiua vbi tñ eſſe
hic ⁊ nō eſſe hic ſequit qꝫ p hac puerſio-
nem vt h eſt nō depdēt eſſe ſbale. ⁊ per
pñs nō ānihilat. imo n̄ deſtruit panis
hac puerſione. qꝫ tñ panis nō manet in
eſſe ſbali ⁊ hac puerſione n̄ deſtruit v-
dictuz eſt. oꝝ qꝫ deſinit eſſe alia deſitioe
que eſt a ſimplr eſſe eius ad ſimplr non
eſſe ei⁹. illud āt nō eſſe ei⁹ lꝫ qñ pcomite-
tur pñtiā corpi⁹ vt hic: n̄ tñ vt rñz ei⁹
dem generi. ⁊ p pñs ſi iſta deſtructio ſu-
le ꝑſiderata ſit ānihilatō: tñ nullo° iſta
puerſio eſt ānihilatio. **Ex^m h^o.** Si pa-
nis deſtrueret ⁊ crearet angel⁹ de nouo
⁊ fieret pñs ſpēi panis. puerſio panis
angelū eſſet panis vt hic in angelū hū-
pñtē. ⁊ p iſta puerſionē angelus nō ac-
reret niſi illā pñtiā. ꝑcomitaret tñ illā
pñtiā nouā nouū eſſe qđ fiat creatio-
ppriā. **Per iſtū modū dicēdi appare-**
que tranſſatio pōt eſſe in pñtē ⁊ qđ nō.
que pōt eſſe manētē ſiō a quo ⁊ qđ nō.
ſitio. n. que ē a ſiō in rñz ſm eē ſimplr
ſiōz ⁊ non eē: nō pōt eſſe aliū puerſi.
tñ manētis nec in rñz pñtē. ſed tranſ-
ſſatio qđ eſt tranſi⁹ ſbē in ſbz qꝫ ad i-
eſſe: pōt eſſe ⁊ terminī a qđ manent ſi o-
ſinat h eſſe: non tñ ſimplr deſinat eſſe
ſuccedat ſibi aliud vt h. Pōt etiaꝫ eſſe
rñz pñtēz ſi incipiat h eē abſqꝫ h eē
incipiat eē. Pōt etiaꝫ eē qꝫ i⁹ a qđ deſtru-
tur. ſed nō hac puerſione. Et pōt eē qꝫ i⁹
ad quē incipiat eē ⁊ n̄ hac puerſiōe. ſi
exemplificatū ē de angelo creato.

Ad argumenta Ad mū
teneat p^m mēbz disjunctiue posite i p
cipio solonis neganda est tlla maior.
enim addē nihil eius manet ⁊ filr nit
succedit vt p se it^r **Ad 2^m** per idē.
nihil sit in se nec in alio. t^m suo esse
succedit oio nihil. **Ad 3^m** negandi
formā in corruptione ānihilari. ⁊ ad
bationē. quia nō manet nisi in potēt
materie. dico q^d ipsa manēt in potēt
materie est cōposita alterā partē man

per se. et sic etiam manet forma per actionem
cuius aut aliquid siue per se siue per actionem
manet non annihilatur. **E**t cum dicis quod pos
set idem numero redire per agens naturale. non
sequitur. quia potentia illa in qua manet for
ma debet intelligi per potentialem. non autem re
spectus corrupta. nam forma non amplius
manet respectus potentie ad formam. quia
est respectus per ad omni preteritum. sicut
nec ad omni impossibile. sed ipsum prin
cipium potentiale manet. et in hoc totum
manet per se secundum aliquid eius. et forma que
erat aliquid totum manet per actionem secundum ali
quid sui. Vel posset breviter dici quod tunc ni
hil forme corrupti maneat. tamen negatio
succedens sibi est negatio in apto nato. et
ideo privatio. et illa non est nata finire
annihilationem. **E**t cum applicat ad pro
positum. et si requiritur quod maneat ad hoc quod di
catur non annihilari. et forma panis non
sic manet. quia materia eius transit in materiam. di
co quod propter multas rationes ut dictum est pri
us corruptio non dicitur annihilatio. et ideo
ille due sufficiunt. id est secundum manere et negatio
nem terminant esse privationem. tamen si ne
gatio terminas esset quoniam negatio in
genere. puta in aliquo dissipato positio:
adhuc transitum ad ipsam non esset annihila
tio. **A**d 4^m potest dici quod non omnis pro
ductio totum sibi est creatio. sed que est a
termino a quo ut a pure nihil. et ita hoc
per oppositum si teneat 2^m membrum hoc dissolu
tione posite in solutione questionis. sed non con
cludit quod hac conversione panis annihila
tur. sed tamen quod eius annihilatio promiscua
tur utraque conversione. **A**d rationem in oppositum
Ambrosii loquitur de conversione rorum non
secundum simpliciter esse sed secundum quod esse. **A**d ali
ud de creatione per ex solutione ultimi argu
menti ad primam partem. **A**d Augustinum. Respondeo. deus
nulla actione positiva annihilat rem. sed
sicut positive agendo rem conservat: ita
annihilare est desinere creaturam per serva
re. et hoc potest deus.

line argumentis quibus propositionibus
possit hec conuersio vere exprimi. Re-
spondeo nō potest vere signari per ver-
bum essendi nec fiendi. neq; etiā p hoc
verbū posse vl' possibile. 7 h° fm nullā
dñiam tpis. nec. n. panis fuit corp⁹ nec
est nec erit. 7 e° corpus nō fuit nec est
nec erit panis. 7 rō oim istoz est. qz eē
notat vnione extremoz essentialē vel
accētalē p illo tpe qd⁹ signat. sed p nī-
la dñia tpis hñi h extrema vnione esse
tiālē nec accētales. sed p oī instanti vel
disipationē. puta qñ extrema sunt entia
positiua vel maiorē repugnantia. f. en-
tis ad nō ens. p illo instāti p quo vnū
est 7 al. ad nō est. ¶ 2° dico q panis nec
fit nec facit est nec fiet corp⁹ xpī nec e°
7 rō istoz est qz fieri qñ pdicat 2^m adia-
cens pdicat fieri simpliciter etus de quo
dī. 7 lic non pūngit aliqd oppo^m ipsi
sbo. sicut panis fiebat qñ coquebat. 7
lic corp⁹ fiebat qñ i vtero vgnis forma-
bat. sed nihil ad. b. sed qñ fieri pdicat
3^m adiacens tunc denotat sōm fieri fm
formā pdicati. sed panis p n^m dñia tpis
fit fm formā pdicati. f. corpis nec e°.
7 p3 illud in siti p oppo^m ¶ 4° dico q h° est
vera. hō fit albus. qz hic hō fit sub for-
ma albedinis. 7 p oppo^m hec impossibi-
lis hō fit asinus. 7 h° loquēdo stricte d
virtute sermonis. sic videt esse in ppo-
sito ¶ 5° dico q panis nō potest nec po-
tuit nec poterit esse corpus xpī. nec ecō-
uerso. 7 ratio omniū istorum est. quia
illa de possibili est falsa. cuius illa de in-
esse est impossibilis. quelibet enim de
possibili potest exponi in aliquā de in-
esse possibilem licz forte falsā. sed que-
libet de inesse correspondens cuilibet
istarum de possibili est impossibilis ex
prima conclusione iam pbata. ¶ Quia
ergo dico q nullo istorum modo-
rum accipiendo vtrūq; extremum in
recto oportet alterum de altero predi-
cari. ¶ Si ergo vera debet esse predica-
tio. oportet alterum eorum in obliquo

k 2

accipe denotādo ordinē extremi ad ex-
tremū. 7 hoc pōt esse dupl'r. vel cū hac
prepositōe ex l de. addēdo ad tūz a quo
sicut dicit phs. 2. met. c. 5. q. ex mane sit
meridies. 7 nō ep°. 7 hoc mō pōt pcedi
q. ex pane ul de pane sit corp' xpi. alio°
addēdo tio ad quē hanc ppoem in. que
denotat ipsū esse tūm ad quē. hoc mō
panis trāsīt in corp' xpi. 7 oēs alie locu-
tiones de v'tute f'monis ad aliquā istaz
reducunt. sed 2° est magis ppa. qz non
denotat aliqd cōe manē. sic aliquo° de
notat ista ppo ex. fm modū ppiū acci-
piendi ex. non. n. ex opposito sit opp'm:
nisi qz ex sbo coi vtriqz. fm phz. i. phif
p° de gnātōe. 7. xi. met. Nulla aut ppo
cū mutatione accepta vel moueri etiaz
accipiēdo vñ tūz in obliq' 7 alterū in
recto vā est. vtpote panis mutat in cor-
pus. qz nō est hic mutatio. vt dictū ē in
i. q. istius di. trāsire aut seu verti abstra-
hit a rōe mutatiōis. qz ponunt hitudi-
nem terminī ad terminū nō importan-
do subiectū cōmune manere.

¶ Circa secundā

partē istius di. querendū ē de
mā pueniente isti puerfioni 7
duo hic querunt. p° vtz solus panis tri-
ticeus cū aqua clari coagulat' sit pue-
niens mā cōuersionis in corpus xpi.
2° vtz solū vinū exp'ssum de vua sit cō-
ueniens mā puerfionis in sanguinē.

¶ Ad primā questio
nē p3 d
pse di. 2. c. i. 7. c. non o3. 7. c. se-
quenti. Rō pncipalis est. quia xps talez
mām psecrādā instituit 7 in signū insti-
tutionis tali mā psecrāda vsus ē. **¶**
etiā panis tritice' 7 nō alius hē de pse.
di. 2. in sacro. Et h' pgruentia accipit ex
illo vbo. Jo. 12. Nisi granū frumētī 7c.
vbi xps se grano frumenti ppat. vnde
Aug. ibi. Cum sint multa grana frugū
nulli se pparat nisi illi. vnde mos cepit
ecclesie de hoc solo grano cōfici corpus

oñi. **¶** De hac etiā farina triticea aqua
clari coagulata o3 panis formari. quia
ita supponit panē illum fuisse formatū
quo vsus est xps cōsecrando. nec suffi-
cit pasta sed panis. qz sic institutū est. 7
ad oia est pgruentia. qz cum sacm illd
sit signū nutrimenti spūalis. in illis con-
grue instituit que sunt signa pncipalis
nutritiōis corporalis. pncipale aut nu-
trimenti quantū ad cibū est panis tri-
ticeus. **¶** Sed hic est dubiū p° de amido
an ex ipso possit formari panis psecra-
bilis. **¶** de farina triticea pasta pfecta.
nō cocta possit pifici. an panis azim'
vel fermentatus vel vterqz. **¶** Quantū
ad p° videret pma facie q. talis panis
esset psecrabilis. tū qz ille vsualit' repu-
tat panis tritice'. 7 xps instituit sacm
in pane triticeo vsuali. tūz qz ille depu-
rationes que fiunt circa amidū pparā-
dum nō vident alterare a spē farine tri-
ticee. nō. n. fiunt ibi nisi decolationes 7
purgatōes 7 hē. hec aut nō vident al-
terare medullaz tritici a spē sua. **¶** Sed
si credat exp'is in reb' de qlitatib' pnti-
bus eas que innotescūt ex opationibus
per q's qlitates cognoscim' 7 distingui-
mus sbas. aliē. n. nō cognoscim' distin-
ctionem ignis ab aq' nisi p ea que inno-
tescunt nobis ex opatōibus. 7 fm medi-
cos quelibet spēs hz qlitatē 7 opatiōez
a tota spē que nō ppetit sibi per talē mi-
xtionē. sed psequit formā ppiam talis
spēt. 7 h' qualitas 7 opatio alia est in
tota spē in amido 7 alia i pane triticeo
sicut apparet cernētibus eas 7 assignā-
tibus. ppietates tales 7 tales qrtū ad ef-
fectus. ex quo videt q. amidū sit totali-
ter alterius spēt a pane triticeo. **¶** Et cō-
firmat istud. non. n. per aliud phamus
acerū 7 agrestaz differre spē a vino. 7 p
pns nō esse mām psecratiōis quātū ad
vinū nisi qm ad qlitates 7 opatiōes.
qz. i. acerū est a tota spē frigidū. vinum
aut a tota specie calidū. **¶** Hic breuit' p-
dici q. cū certū sit farina tritici purga-

tam fm coem purgatioez eo mō. f. quo
pistores solent eam purgare esse mām
puenientē ad faciendū panē psecrabilē
7 dubiū sit an amidū sit hī mā 7 pars
negatiua multū sit pbabilior: nō sine
peccato aliq̄s se exponit tali dubio. ma
xime ille qui pparat hostias psecrādas
qz sibi simplr est certū qz de tali mā pre
parat. vrēs forte pōt magis excusari d
peccato. qz supponit talē mām esse bñ
preparatā. sed si in vītate nō est ista mā
psecrabilis in psecrando nihil facit. nec
nō est idolatriā nec occasio idolatrie po
pulo. qz quantū in se est supponit mās
esse idoneā. 7 a se 7 ab alijs adorandaz
Quo ad 2^m dubiūz bene pbabile ē qz
pasta 7 panis nō differūt spē. qz per de
coctionē paste in furno vel alio^o ab ig
ne nō fit nisi exalatō humoris aquei cō
mixti cum partib⁹ farine. 7 hec mixtio
est p iur^o apōstōez. talis aut sepatio nō
mutat spēm. qz nec etiā mixtio. **Nec**
tñ de pasta pōt p̄fici: qz noluit xp̄us in
sacris suis istā subtilē disputatiōē de
ofia specifica imponē nobis. sed qz pa
nem triticeū vsualē hēmus coit⁹ p mā
psecrationis. vt sic fm **Dam.** li. 4. c. 9.
illud qd coiter p̄suevit esse nutrimentū
corporale ipsum vel sile esset nobis sa
cramentū institutū spūale. **Et** si argu
as. panis sit pasta p modicā p̄pressionē
in digitis. quare nec p^o talē p̄pressionēz
a digitis videt mā psecrāda sic añ deco
ctionē. **R^o** hoc pbat qz nō differt spē
panis a pasta. sed non pbat qz pasta sit
mā psecrabilis. **Et** si q̄ras de pane ta
li recentī 7 reducto in pastā an sit pse
crabilis. **R^o** qz sic. qz quantūcūqz re
mittat in illo p̄sueva duricia q̄ p̄suevit
esse in pane cocto: tñ ex quo semel coct⁹
est 7 panis fuit nisi manifeste recedat a
rōe panis vsualis n̄ recedit a rōe panis
psecrabilis. **3^m** dubiū includit maiore
difficultatē. greci. n. dicunt qz necē ē p̄fi
cere in fermēto. 7 iō negant latinos cō
ficere. 7 añs nitunt⁹ pbare p euangelia

dicūt. n. qz xp̄s passus ē luna. i. 4. vt fm
pleret figura legis de agno pascali qui
imolabat luna. i. 4. 7 hoc futur⁹ xp̄us
p̄nosens puenit comedē agnū pascale
ante lunā. i. 4. dicūt aut tunc iñ iudeos
panē fermentatū esse in vsu. nō. n. erat
eis interdictus panis fermentatus ante
i. 4. diez mensis p̄mi ad vesp̄erā. ex hoc
cludunt xp̄m tūc vsū fuisse fermēto
7 p p̄ns ipsum p̄fecisse i fermēto. **Pro**
ista op̄inione adducūt alia de euangeli
stis. vt illud **Jo** i. 8. c. qz nō introierāt iu
dei in p̄toziū vt nō p̄aminaret sed mā
ducarent pasca. pasca aut accipit ibi p
agno pascali qui debebat comedi. i. 4.
luna. g. i. 4. luna tradiderūt xp̄m **Pila**
to **Ute** **Joh.** i. 2. legit qz ante diē festū pa
sce. 7 sequit totū illud d̄ cena 7 instōne
euch^o. g. añ diē illū in quo imolabat
agnus pascalis. 7 p p̄ns ante lunā i. 4.
Ute **Mat.** 26. d̄r quō iudei cogitauē
runt occidere xp̄m. o. nō in diē festo. il
le at diēs festus p̄ncipalis erat luna. i. 5.
iuxta illud numeri. 26. i. 4. diē mensis
p̄mi pasca erit. 7. i. 5. diē sollemnitas. sup
ple p̄ncipalis. g. de illo intelligit in **Jo**.
cū d̄r. Ante diē festū. rē. **Sed** in p̄po
sito añs est falsū qz p̄ns. p. n. p̄ns nūl
la est. nec 2ª est necia. **Q. n.** passus fue
rit luna. i. 5. 7 p p̄ns fecit cenā luna. i. 4.
pbat exp̄sse p illud. **Mat.** 26. Prima
diē azimoz̄ quesierūt discipuli vbi vis
paremus tibi comedē pasca. **Et** **Mat.**
i. 4. Prima aut diē azimoz̄ qñ pasca i
molabant. **Quo** vis eam 7 parem⁹ vt
māducemus pa^oca. **Et** **Luce.** 22. Venit
diēs azimoz̄ in q̄ necesse erat comedē
pasca. 7 misit dñs **Petrū** 7 **Johem** di
cens. euntes parate nobis vt manduce
mus pasca. **Et** istis p3 qz diē azimoz̄
prima. f. i. 4. luna comedit agnū pasca
lem. 7 h^o iuxta illud numeri. 28. quod
allegatū est statī. 7. i. 5. diē erat sollem
nitatis pasce. 7 illa diē passus ē xp̄s. **Et**
sic illa hora q̄ comedi debuit agnus pa

scalis fm legem. s. i. 4. ole mensis primi
comederunt discipuli verum agnum.
Ad pbattones eorum quas addit p
antecedente patet per vna distinctione
posita ab Innocentio de officio misse.
parte. 3. c. 4. q pasca quinqz modis ac
cipitur. vno modo p solennitate diei
azimozz que erat luna. i. 5. alio mo pro
die in cuius vespere comedeat agnus
que erat luna. i. 4. **3**o pro hora imola
tionis agni que erat pars diei. i. 4. **4**o
pro agno qui comedeat vel imolabat
5o modo p panibus azimis. **A**d pro
positum sufficit primu membru distin
ctionis pro soluenda auctoritate pma
de Jo. i. 8. 7 similiter pro secunda auctori
tate. **H**oc g simpliciter tenendu est q de
necessitate panis psecrabilis no est neqz
q sit azimus. neqz q sit fermentatus. qz
fm Anb. in li. suo de azimo 7 fermeta
to. no differunt substantialiter azimus 7
fermentatu. 7 io no negamus vere cōfi
cere grecos: qd etiam patet. qz tempore
Leonis pape fuit pstitutum q cōficeret
in fermeto. sed fuit ad tempus ad extin
guendam heresim ebyonitaz: qui dixe
runt q necessarium erat xpianos iudai
zare. 7 per psequens pasca suum in azi
mo conficere: sicut fecerunt iudei. 7 ad
extinctione huius heresis fuit ordinatu
consecrare in fermeto. **S**ed post heresi
illa extincta redijt ecclesia occidentalis
ad primaz consuetudine que cōformis
est institutioni xpi 7 pmulgationi scilicet
per eius vicariu Petrum. **S**ed b ne
cessitate ministri ad minus i ecclesia la
tina est hodie pficere in azimo. sicut di
ctum est supra ista di. de materia pue
niente. q. 2. **A**d forte etiā grauitur pec
cant greci qui no se cōformant ecclesie
Petri. maxime cum hic habeat funda
mentu solidu q sic xps instituit istud
sacramentu celebrandu. ad minus licz
non n. cessario quin aliter fieri posset.
tamen sic magis pgrue celebrat.

7A **2** secundam
questionē dico q̄ vinū artifi-
ciale siue quodcuq; aliud vi-
num qđ nō est vinū vitis v̄ipote vinū
pomorū ⁊ h̄? nō est vinum nisi s̄m qđ
⁊ equiuoce. vnde nulluz tale est aptum
p̄secrationi in sanguinē. **P**̄ncipalis
ratio ē. q̄ sic xp̄s instituit bona p̄grue-
tia. quia 2ª pars p̄ncipalis nutritiōis. i.
potus p̄ncipalit̄ cōsistit in vino vt in
potu p̄ncipali. ⁊ de hoc habet de p̄se.
di. 2. vinum etiā. illud d̄z esse exp̄essuz
de vua. Quādiu enim liquor ē in vua
tñ habet magis rōnē p̄mestibilis q̄ po-
tabilis. Illud aut̄ sac̄m. p. 2ª parte sui
essentialit̄ continet sanguinē. ⁊ p. signo
aliqđ quod est p. se potus. ⁊ hoc habet
de cōse. di. 2. Didicimus. ⁊. c. sequēti. q̄
de imp̄ssō botro: hoc est de vuaz gra-
tis populuz coicacet valde esset p̄fusu.
sed si necesse fuerit botrus in calicez cō-
p̄rimat. **T**uic aut̄ vino apponē aquā
nō est simpliciter necessariū de necessita-
te sac̄i. q̄ etiā qñ apposita est nō p̄uer-
titur in sanguinē nisi prius sit p̄uersa i
vinū. ⁊ ita modica est apponēda. ⁊ ita
tempestiue q̄ ante p̄secratiōez possit cō-
uersa fuisse in vinū. greci etiā nō appo-
nunt aquam vt dicit Innocētius de o-
ficio misse. parte. 3. c. 4. vel. 5. est tñ de
necessitate ministri p̄pter p̄ceptū ec-
clesie. ⁊ etiam xp̄us vinū cum quo fuit
aq̄ mixta p̄secrauit. iuxta illud Dam.
li. 4. c. 5. Xp̄us calicem ex vino ⁊ aqua
tradidit discipulis suis. d. Bibite ex h̄
omnes. hic est enim sanguis meus ⁊c.
Congruentia appositionis aque in vi-
num est propter mysteriū. vt significet
populus vn̄ri xp̄o. iuxta illud de p̄se.
di. 2. Omne. Cum in calice aqua vino
miscetur populus xp̄o vn̄itur. i. copu-
landus significatur per fidem ⁊ dignaz
sac̄amenti perceptionē.

Díiz.

Sⁱ aut q^uritur.

In ista di. determinat mgr de his que remanēt post cōsecratione eucharistie. 7 diuidit in duo primo. n. determinat de esse illoz accētium que remanēt ibi sine subiecto. 2° de quadā transmutatōe facta circa illa accidentia. s. fractiōe hostie in partes. ibi. Solet etiam queri. 7 iuxta illud incidenter determinat de sigātione illarū partiū in quas frāgit hostia. ibi. Quid aut partes ille figurant. Sequitur illa pars. Post h° queritur que potest poni incidentalis. in ista di. v. pncipaliter diuisa ptra totaz precedentē partē. In ista enim determinat de euch° sub rōe sacrificij. postq̄ determinauit prius de ea sub rōne sacri. 7 ista h3 pncipalem 7 incidentalē que diuidit in duas quarum p° pars est de instōne h° sacri 7 sacrificij. ibi. Ut institutū est. 2° de perceptione. ibi. Si aut requiratur.

Circa istam di.

querenduz est pncipalit de accidentib' remanētib' sine sbo 7 ibi tria. primo de esse istoz accētium. 2° de actionibus eoz. 3° de transmutatione circa ipsa. Circa primū queruntur duo. pmo an in euch° sit aliqd accēdens sine subiecto. 2° an quodcunqz accēdens remanens sit sine sbo.

Ad primum ar

guir q^u nō. qz sicut sbe puenit esse per se sic accēti esse i alio h° pbat. qz ens diuidit i ens p se 7 i ens i alio. 7 p^m mēbz puenit sbe. 7 2^m accēti. Sed impossibile est eē sbam 7 nō esse per se siue esse in alio. qz qd vere ē nulli accedit. p° phis. g impossibile est eē accēdens. 7 eē per se vel nō eē in alio. 2° sic. Posterius eēntialiter nō pōt eē sine piori essentialiter. 5. meth. c. de piori. Sed accēdens est poster' eēntialiter sub

stantia. ex. 7. met. qz substantia est p^m oim entiu cognitōe 7 tpe. g impossibile est accēns eē sine substantia c° est accēns

3° sic. Impossibile est diffinitū eē sine diffinitōe. 7 per pns sine q^ucunqz diffinitōe ipsum. sed substantia diffinit accēdens ex. 7. met. c. 3. g 7c. Si dicas maior ē vera de diffinitōe p^uinente ad qd dicitur diffinitū. non aut de illo qd diffinit vt additū. sic aut substantia diffinit accēdens. 2^a contra. Impossibile est 7 in cōpossibile relatiū eē sine correlatiū tunc eni relatiū non eēt relatiū. 7 nō correlatiū diffinit relatiū nō vt alē quid de qdditate eius. sed vt additū g maior ē vera de diffinitōe vt additū

2^a hoc etiā pfirmat. qz si ad diffinitōez alicuius creature p^uineret ipse de' non p^uineret nisi vt additū. 7 p^uradictio eēt qz diffinitū eēt sine isto addito. nūc aut fm phos substantia est cā simplr necessaria accētis sicut deus creature. 7 ppter istā nēcitarez cāndi cadit in diffinitōe accētis sicut tale additū. s. simplr nēciū. g 7c. 3^a Irē in p^udicationis albū 7 albedo idē sigāt. qz albū solaz qlitarē si gnificat. g eodez mō qritas 7 quantū. Sed impossibile est eē quantū nisi sit aliqd subiectū cui quantitas pueniat. g est impossibile quantitatē esse sine subiecto. 2^a confirmat. quia quādo aliqua sunt oino eadez vnū nō potest esse sine alio. hī sunt quāritas 7 quantū. 2^a ppositum dicitur in littera. 7 auctes sanctorum que adducte sunt. di. pcedente.

Item p rationem. Accidentia panis manent. patet ad sensum. 7 nō afficiūt corpus xpi. quia illud nō est quantum hac quantitate. sed multo magis nec figuratur hac figura. Sed figura corporis humani nec est coloratum hoc colore. sed colore pueniēte corpori humano. nec afficiunt aerē. qz aer nō ē capax istoz accētium cū ista sint accētia corporis mixti 7 repugnantia esto. nec afficiunt sbam panis. quia illa nō manet.

*Nota questione de
accidente et substantia
accidentis p^uinente*

2190. in pñi dñe. an
pñi quodam pñi
in pñi dñe. an
pñi quodam pñi
pñi dñe. an
pñi quodam pñi
pñi dñe. an

vt patet ex pñictis. q̄ sunt sine sbo.

Hic dicitur q̄ cum vnus
ppositū sit tm̄
vnum esse illud esse ex pñi 7 p accñs ē
cuiuslibet accñtis illi⁹ totius. 7 p pñs si
separet accñs a sbo deus dat sibi nouū
esse. qz nō pōt nūc hñe esse totius cui p
us accidebat. **Contra** hoc. vnūqz qd
est extra cām suam 7 intellectū sicut hz
entitatē pñiā ita 7 pñiū esse. q̄ si acci
dens hz pñiā entitatē essentialē extra
sbm 7 intellectū hz 7 pñiū esse. 7 ita
nō est formalit per esse subiecti. p̄ ppo
sitiō supponit hic tanq̄ plana alibi. n.
declarat de esse 7 essentia. **Item** forma
esse in mā de necessitate arguit ppositū
esse. ita q̄ impossibile est ponere pñiū
sine 2°. sed p aliquā transmutationē na
turalē forma est in mā. vt per alteratio
nem uel augmētationē. q̄ per illā 7 ab
eodē agente ppositū ex sbo 7 accñte hz
esse formale illius accñtis. sed nō hz ēē
formaliter illius subiecti. qz illud pñiū
ante mutationē. q̄ rē **Item** si accñs qñ
sepatur hz nouū esse oīz ibi ponere ali
quā transmutatiōē a carentia illi⁹ esse
ad istud esse. sed hoc est impossibile p̄
qz nō pōt poni que sit ista mutatio. nō
enim ē gnatio. qz accñs nō est sbm gene
rationis. nec est augmētatio nec altera
tio. qz non acq̄rit quantitas nec q̄litas
per istā mutationē. qz tunc vel q̄litas ef
set sbm augmētatiōis vel alteratiōis
cuius esse acq̄rit. v̄l esset q̄litas 7 quā
titas. 7 sic de isto posset argui in infini
tum. **Item** esse illud nouū qz nō est for
maliter esse diuinū aut est pñiū sba v̄l
accidens vel neutz. si in genere sbe erit
independens. 7 p pñs nō erit formalit
esse alicuius accñtis. qz nullū accidens
pōt esse formalit independens vel per se
esse. Si in genere accñtis quocūqz per
reductionē erit eque depēdens cuīz for
ma cuius est. 7 per pñs per illud ēē for
maliter non erit illud cuius ē ens inde
pendens. **Aliter** dicit q̄ qñ accidens

separat a sbo deus dat sibi quandā vī
tutem supnaturalē per quā virtutē po
test per se esse. 7 sine ea nō posset. **Con**
tra istud 2^m arguit sicut cōtra pcedens:
ad minū quantū ad duo vltima argu
menta. qz ista virtus adueniens ē termi
nus alicuius mutationis. quero cuius.

Item etiā pñebit ad aliq̄d genus. que
ro ad quod. 7 arguit vt prius. **Item** 7
aliq̄ virtus supnaturalis oē alicui. tñ
postq̄ inest nāle est habenti eam hñe v̄l
posse hñe illud ad quod est illa virtus.
sicut cecus licz supnaturalit illuminet:
tñ illuminatus nāliter videt. q̄ licz esset
miraculū in primo instanti pseruatōis
istoꝝ accidentiū sine sbo: qz tunc pser
accidenti ista virtus: tñ postea per istā
virtutē erit naturalit sine sbo. **Item**
impossibile est sbam accipe aliquā vir
tutem p quam dependat ad aliq̄d vt si
bi inherens. q̄ impossibile est accñs reci
pere virtutē p quam sit per se ens abso
lutuz ab omni inherencia ad aliud. p̄
batur pñtia. qz ista per se esse 7 inher
re eque appropriant istis. s. substantie 7
accidenti. hoc huic 7 illud illi.

Ad questionem

cabulum accidēs potest accipi p per se
sigato eius. vel pro eo quod denoiat ab
isto per se sigato. ista distinctio est v̄lis
in oībus cōcreis. **Alterius** accipiēdo
pro illo qd denoiat a sigato istius nois
accñs pōt accipi vel p absoluto vel p
respectiuo siue respectu accñtali. fm h̄
q̄ habent tria mēbra. s. de accñte quātū
ad p se rōnē quā importat accñs. 2^m de
eo qd denoiatiue dicit accñs 7 est abso
lutum. 3^m membrū ē eo quod denoiat
tiue dicit accidens. 7 est respectiuum.

Preterea hoc predicatur esse in subie
cto v̄l nō esse in subiecto pōt accipi fm
aptitudinem vel fm actualitatē. **Hic**
ergo prima conclusio. q̄ loquēdo de per
se sigato accidentis: contradictio est ip
sum intelligere nō esse in subiecto. 7 h̄

In contrā quod h̄
quodam quodam
quodam quodam

intelligendo vni
pñi dñe. s. si in a
aptitudinem. 7
qd denoiat a per
per se respectu
7 h̄ actu ita. s. q̄
extendendo sub
pñi dñe. pñiū
pñi dñe. q̄ illud q̄
accñtis 7 est quā
intellectu sbo actual
aptitudinalit. p̄
per se sigatum hu
dam respectu ad t
te idem respectu
tio inherens ad il
sigatū est accñs 7
7 inherens 7 in h
sibile est accñtis a
si actu actu: si apt
aliq̄d esse accñs li
7 p̄ huius nois
nō nāle. hoc ē si a
aptitudinem. **Con**
perinet illud qd
accidēs vel inher
quod respectu
pñi dñe. q̄ dicit
teligi rō eius ad
cum intrinsicus
cessario pñtem p
sicut patebit in v
tum eius 7 termin
respectu. **Si** qñ
si forte ad genus
dicit nō qñ respo
ad formā. vel si si
vt sicut actio dicit
tis ad parēns: sed
illud qd informat
respectus exarum
obvicias q̄ illud
nō nō pōt pper
accidēs aut vel
se rōnē nois puen
bus. q̄ rē. **Con** b

intelligendo uniformiter in subiecto et
 predicato. scilicet si in actu actu. si aptitudine
 aptitudine. **2°** p^olo q^o loquendo de eo
 q^o denotat a per se accit^o sig^o. et est
 per se respectus p^odictio e^o q^o sit sine s^obo
 et h^o actu ita. scilicet q^o n^o actu inheret s^obo
 extendendo subiectum ad fundamentum q^o
 p^ot^o dici p^orimu^o subiectu^o respect^o. **3°**
 p^olo est q^o illud q^o denotat a p^o se sig^oto
 accit^o et est. quid absolutu^o p^ot^o e^o et n^o
 inesse s^obo actualiter s^oz necessario inest
 aptitudinaliter. **Prima** p^olo p^obat. q^o
 per se sig^oatum huius nois accit^o est qui
 dam respect^o ad illud cui accidit. et for
 te idem respect^o quem importat hec di
 ctio inherens ad illud cui inheret. et ideo
 sig^oatu^o est accit^o et accit^o ut ita loquar
 et inherenti^o et inherenti^o. Sicut q^o impos
 sibile est accit^o esse et n^o sit inherenti^o
 si actu actu: si aptitudine aptitudinis: ita
 aliqd^o esse accit^o loquendo de p^o se sig^oto
 et p^o huius nois quin sit inherens p^opor
 tionaliter. hoc e^o si actu actu si aptitudine
 aptitudinis. **Et** si querat^o ad q^o genus
 pertinet illud q^o per se sig^oat hoc q^o est
 accit^o vel inherens. **Ad** genus ali
 quod respect^o extrinsecus aduenientis.
 p^o enim q^o dicit respectus. q^o n^o p^ot^o in
 telligi r^o eius ad se. N^o aut^o dicit respe
 ctum intrinsecus aduenientem. q^o n^o ne
 cessario p^ontem positionem extremorum. q^o
 sicut patebit in ultima p^olone fundam
 tum eius et termin^o p^ot^o manere sine isto
 respectu. **Si** q^oras ad q^o gen^o? **Vide**
 si forte ad genus passionis. ut sic passio
 dicat n^o t^om respectum passi ad agens. s^o
 ad forma^o. vel si forte ad genus actiois.
 ut sicut actio dicat n^o t^om respectu agens
 ad patiens: sed forme informatis ad
 illud q^o informat. sed utroq^o m^o erit
 respectus extrinsecus adueniens. **Et** si
 obijcias q^o illud q^o est determinati ge
 neris n^o p^ot^o p^opetere plurib^o generibus
 accit^o aut^o vel inherens quantum ad p^o
 se r^one nois puenit oibus noue generi
 bus. s^o t^o. **Ad** bene p^ot^o q^o est determi

nati generis denotare plura genera. for
 te creatu^o dicit aliqd^o p^o se p^ontes ad gen^o
 retonis. et t^om forte denotat q^olibz aliud
 a deo. et solu^o illud aliud a deo est. p^oprie
 in genere. s^o p^ot^o iste respectus p^ontere p^o
 se ad vnu^o genus. et t^om denotatiue dici o
 retonibus vel respectib^o noue generuz.
Sed si p^otra hoc obijcias p^o simpliciu^o
 sup^o p^oedicamta q^o esse in. n^o p^ostituit ali
 quod spale genus q^o vnu^o esse in. est o
 um noue generu^o. **R^o** vel esse in. accipi
 tur denotatiue. et sic circuit oia genera
 accit^o. sicut hoc q^o est inherere vel ac
 cidere. v^o accipit p^o ip^osa habitudine p^o
 se sig^oata per esse in. et hoc m^o n^o accipi
 tur aliqd^o genus ab esse in. q^o est sp^os de
 terminata in vno genere. **Si** aut^o intel
 ligat q^o esse in. quantum ad p^o se r^oez qua
 importat n^o p^onteat ad aliqd^o genus de
 terminatu^o sed p^o se ad p^ola genera: nega
 dus est. n^o. n. est tante auctis q^o p^op^o di
 ctum eius debeat p^ocedi oppo^o eius q^o
 r^o p^ocludit. r^o aut^o couincit q^o ille conce
 ptus quez importat in. p^ot^o q^odditatiue
 cotineri in aliquo genere. s^o denotatiue
 dicat de formis que sunt in mult^o gene
 ribus. n^o. n. dicit q^odditatiue de albedi
 ne et linea. tunc. n. albedo et linea n^o o
 cerent ad se. q^o illud q^o essentialiter inclu
 dit respectu^o n^o est ad se. fm Aug 7. de
 tri. c. 2. **2°** p^olo p^obat q^o respectus est es
 sentialiter habitudo ini duo extrema.
 et ideo sic tollere terminu^o ad que est re
 spectus: est tollere v^o destruere respectu^o
 ita tollere illud cuius e^o respectus est tol
 lere respectu^o et destruere r^one respectus
 n^o s^o q^o accit^o respectiuu^o est accit^o ideo
 requirit s^obm vel fundamentu^o. sed q^o re
 spectus e^o respectus ideo req^orit cuius sit
 et ad q^o sit etia^o in diuinis. **Si** arguat^o
 p^otra ista p^oclusionem q^o videt p^odicere p^oce
 denti. q^o fm p^oclusiones p^ocedente r^o qua
 sig^oat accidere vel inherere e^o respect^o ex
 trinsecus adueniens. s^o n^o p^ot^o p^opetere ali
 cui respectui denotatiue. q^o respectus n^o
 est subiectu^o respectus nec fundamentu^o

sic. n. esset pcessus in infinitū. g. pñitas vel similitudo nō pōt inherere vel accide-
re. qz inherere seu denoiari ab inheren-
tia requirit qd denoiatur sit sōm et fun-
damentū inherentie. **Q**z qd vnus respe-
ctus bene pōt fundari in alio vt posteri-
us in priorē. sic. a. tactū est in quadā. q.
de caractere et pbatū de pportioe et p-
portioabilitate. et ita dico qd sicut albe-
do pōt denoiari ab inherencia siue ab
eo qd pōt accidere. ita pōt pñitas de-
noiari. et silis est denoiatio quo ad hoc
vtrubiqz. s. qd pdicatū dicit respectū ex-
trinfecus aduenientēz ipsi sōo. **S**i sic
arguas. g. ipsemet respectus inherentie de-
noiabit a seipso. hoc soluet in sequente
pōne. **Q**z pōlo pbat. qz accñs absolu-
tū. vñ absolutū nō reqrit iūz nec iōs.
qz tunc nō esset absolutū. **S**i reqrit sōz
oportet qd hoc sit ppi aliā dependentiā
ad ipsum essentialē. s. nulla ē dependē-
tia simplr necia alicuius absoluti ad ali-
quid qd nō est de essentia eius sed tñ cā
extrinseca nistad cām extrinsecā simpli-
citer primā. s. ad deū. sōm aut nō est de
essentia accñtis. qz tunc hō albus nō ef-
set ens p accñs. qd est ptra phz. 5. met.
c. de ente. et c. de vno. et 7. met. c. vlt. qz
addendo alicui illud qd est de essentia
eius nō hñ ens p accñs. pcpue si illud i-
se sit ens p se. Accñs aut fm se est ens p
se fm phm. 5. met. c. de ente. vnde et p se
est in genere. nec sōm est causa extrinse-
ca simplr primā. qz deus nō est sōm ac-
cidentis. g. dependētia accñtis absoluti
ad sōm non est simplr necia. vco sim-
pliciter neciū cuius oppo^m includit cō-
tradictionē. maior pbat. qz cālitatē cu-
iuscūqz cāe extrinsece respēu cuiuscūqz
causati pfecte supplere pōt p^a cā. qz hz
in se oēm talē cālitatē eminentius qd 2^a
cā. **S**i dicas sōm esse cām mālē respe-
ctu accñtis. et deus nō pōt supplere vicē
causē mālīs sicut nec formalis. **R**ōtra
fm phm. 8. met. accñtia non hñt mām
ex qua sed in qua. vel si hñt ex qua illō

nō est sōm. qz sōm cū accñte facit ens p
accñs vt dictū est. p se aut intrinsecū ef-
sentie accñtis siue māl siue forma nō cō-
stituit ens p accñs. qz accñs vt totū qd
dam est: est ex oibus pñitētibz ad esse-
tiam eius. **Q**z ista rōe pz quare phz dī-
cerent qd accñs nō pōt esse sine sōo. nō
quidē qz ponerēt sōm de essentia accñ-
tis. imo ex eis cōstituit ens p accñs. nec
qz de essentia accñtis absoluti ponerēt
inherentiā vel respectū quēcūqz ad sōz
qz pdictio est qd in p se rōe absoluti in-
cludat aliqz respectus. qz tunc esset ab-
solutū et nō absolutū. sed tñmō qz po-
nerent ordinez cāz simplr neciū. ita qd
prima cā nō pōt cāre cāz cāe 2ª sine 2^a
cā. subiectū aut hz aliquā cālitatem re-
spectu accñtis loquendo de ordine nālī
causaz. et ideo sine ista cā in ordine siue
cālitatis posita: negarēt accñs esse. et p
tanto dicit. i. phz. qd intellectus querens
segregationē passionū a subiecti erit q-
rens impossibilia. sed nō est impossibi-
le qz includat aliqd repugnās prime rō-
ni seu qdditati accñtis absoluti. nā tali
impossibili posito nulla pōt seruari re-
gula disputatiōis. maxime quantū ad
illa pñtia quoz opposita includunt in
antecedēte. pz. n. qd tunc tali impossibi-
li posito statim pcedēda sunt pdictoria
et ita in pposito includit maximū incō-
ueniens. s. redargutiōis ad qd duci pōt
rñdens. nunc aut phz. 4. phz. c. de va-
cuo. querit istā qōnē si esset spaciū in q
tñ esset color aut sonus: vtrū illud essz
vacuū. et rñdet determinate ad alteraz
partē. qz si esset receptiuū corpori esset
vacuū. si aut ex pmo intellectu eius qd
est colorē esse includeretur ipsuz esse in
subiecto: cui subiectū eius nō posset ēē
nisi corpus: ex pmo tunc intellectu po-
siti hñt corpus ibi esse et corpus ibi nō
esse. et ita illa yposthesi posita rñdendū
esset statim qd spaciū ēēt vacuū et nō va-
cuū. Istud dictū p tanto adducit vt
videat phm illā pditionē nolle esse in

prima rōne qddita-
poluere ēē in subiecto
tatuā rōne albedu-
possibilitas apu-
quā ponit in ordi-
istā occlusionē argu-
heret subiecto vt tu-
tia aut est de eēntia
ppo^m qd pdictio est
ctum ēē sine pdicat-
videt incōueniens. q-
ppter rōnē. ppter
in pñ^a accñtia in qu-
cūnt entia eo qd tal-
rō entitatis in accñ-
entia. i. substantia. et p
solum fm se apu^m
parari a substantia.
hoc ibidē. **Q**z ista
vbi dicit qd ens dī-
bus sicut sanū de la-
na. sed nō hñt formal-
nālī habitudinē fig-
nālī. g. nec ens dicit
de nālī habitudines
Sic in. 7. c. 3. viderē-
dum aliqd nō scibi
et medicabile equo-
ista pñitas et qñtas
ad pñandū ēē illud
inherentia si nō est
erit aliud. et inerit ip-
do dicit inherens fo-
na. **Q**uero g. de i-
re inherētia albedi-
albedini vel ipsi in-
fuit standuz in pñe-
inherētie est alia a f-
erit pcessus in infin-
tra istā pñonem est
minus reio accñtis
ēē eadē illi accñti.
i. dicitū est qd reio au-
ecū in rōne triplici-
mento. sed respectus
videtur minus idē

prima rōne additativae accētis. sic nec
posuit eē in subiecto eē de prima ddi
catur rōne albedinis. sed tñ est illa im
possibilitas apud eum ppter necitatē
quā ponit in ordine causaz. **C**ōtra
istā pclusionē arguit p° sic. si albedo in
heret subiecto vt tu pcedis. ista inherē
tia aut est de eēntia albedinis. 7 habeo
ppo^m q^d ddictio est: 7 p° ddictio subie
ctum eē sine pdicato. aut non est. 7 hoc
videt incōueniens. cum ppi autem. tñ
ppter rōnē. ppter autem phi. 7. met.
in pñ. accētia inquit siue alia a sba di
cunt entia eo q^d taliter entis. g formalis
rō entitatis in accēte est inherere taliter
enti. i. substantie. 7 paulopost. **N**ihil ip
sorum fm se aptū natū nec possibile se
parari a substantia. multa etiā sunt ad
hoc ibidē. **C**ōfirmat p phm. 4. met.
vbi dicit q^d ens dī de substantia 7 accēti
bus sicut sanū de sanitate in aiali 7 vri
na. sed nihil formalr de vrina sanū dīc
nisi habitudine signi ad sanū dictū de
aiali. g nec ens dīctū de accēte aliqd di
cit nisi habitudinez includēs ad sbam.
Silr in. 7. c. 3. videt dīcere q^d quēadmo
dum aliqd nō scibile est scibile equo
ce 7 medicabile equo ce opus 7 vas. ita 7
ista q^dritas 7 q^dlitas dīcunt entia. **N**ō
ad pbandū eē illud incōueniens est ista.
inherentia si nō est de eēntia albedinis
erit aliud. 7 inerit ipsi albedini. qz albe
do dīcit inherens formalit illa inheren
tia. **Q**uero g de inherentia qua inhe
ret inherētia albedini. aut ipsa est eadē
albedini vel ipsi inherētie. 7 parī rōne
fuit standūz in pmo. vel illa inherētia
inherētie est alia a suo fundamento. 7
erit pcessus in infinitū. **P**reterea con
tra istā pclusionem est aliud dubiū. qz ad
minus relo accētis ad subiectū videtur
eē eadē illi accēti. **P**robatio. qz li. 2. di.
i. dīctū est q^d relo cuiuscūqz creature ad
deū in rōne triplicis cāe est eadē funda
mento. sed respect^o accētis ad sbm nō
videtur minus idē accidenti q^d ille. qd

probat. qz substantia creata nō dīffinit
per ipsam essentia diuinaz additam in
sua dīffinitōe. qz tunc nihil posset ha
bere dīffinitōe in suo genere. cū deus
sit extra genus. 7 tñ accēdens ppi suoz
respectū ad subiectū necessario dīffinit
per respectū ad subiectū. ex. 7. met. c. 3.
g ille respectus eius ad subiectū nō mī
nus est idē sibi q^d respect^o substantie crea
te ad deū. **I**tem 3^m dubiū est. qz saltē
si respect^o albedinis ad subiectū sit ali^o.
ab albedine videt esse posterior albedi
ne. qz albedo nō reqrit subiectū nisi p^o
pter istū respectū quē hz ad ipsum. sed
si ille respectus ē posterior albedine pōt
albedo manē isto respectu circūscripto
g pōt nō dependere ad subiectū. **A**t ista
rō pōt euident^{er} deduci de accēte vt in
tellecto q^d vt in exētia. hoc mō si albe
do est prior illo respectu. igit pōt pplete
cōcipi sine illo respectu. 7 per pñs pple
te dīffiniri sicut prius sine posteriori. sz
non reqrit subiectū nisi ppi istū respec
tum quē hz ad subiectū. g pōt cōplete
dīffiniri sine subiecto p phm vbi p^{us}.
Item 4^m dubiū est. qz si inherētia est
aliud ab albedine 7 posterius ea saltē
videt p^oria passio eius. qz nihil videt
immediatius inherere albedini q^d habitu
do ad subiectū. sed subiectū p se esse si
ne p^oria passione includit dīctionem
aliqd nō nulla p^oclutio eēt simplr scibilis.
qz quēcūqz talis p^odicat passionē de sbo
7 p te nulla talis esset simplr necia. nec
per pñs simplicat scibilis. **A**d ista. ad
primū nullo mō pcedendū est inheren
tia esse de essentia albedinis. 7 questio
mota de hoc ab aliqbus videt esse tri
fatica 7 sine intellectu. et si. n. aliquā cui
dentiā hēet querere an illa relo sit eadē
albedini: nō tñ ppter hoc an sit de eēn
tia eius. qz nihil est de essentia alicuius
nisi qd p^oinet intrinsice ad quidditatez
eius. respectus aut aliqd lz sit idem fun
damēto sicut dīctū est de respectu crea
ture ad deū vbi. s. nō tñ est dīdditate

Dubium

Dubium

Conclusio

Conclusio nega
tina

eius. qz tunc nulla essentia creature eet absoluta. **D**ico gnegatiua q inheren tia qua albedo inheret subiecto suo no est de eentia albedinis. cu arguit per au ctoritate **A**ri. dico q nunq hoc sensit q forma que p se est in genere absoluto essentiali includat respectu aliquem. Ro aut inheretie non pot intelligi quin in telligat ro respectus. nisi non intelligas quid or p nome. **A**uctas g p adducit ex equocatione illi vocabuli eo q. no. n. semp eo q. est nota cause formalis illi qd pcedit. nam cu. 5. mer. c. de in eo q. quoties or ca totiens dr inquantu siue in eo q. talia pnt esse nota cuiuscunqz cae illius qd pcedit. 7 ita cum substantia sit aliq ca accntis lz no de eentia eius: ac cidens e ens eo q est talis entis. designa do illa calitate i substantia. sed no ppter hoc formale ee i entitate albedinis erit esse alteri entis. sicut vlr cantu a qcunqz ca in quocunqz genere cae est illud qd e. qz est talis entis. i. talis cae in tali qre 7 ordine candi. nec tn ista hitudo ad qua cunqz cam est formale vl eentiale in ca to. qz tunc nullu cantu esset formalit ab solutu. **A**liqui etia istu textu puerunt accipientes qsi esset textus **A**ri. accntia no sunt entia nisi qz taliter entis. quaz ppositione nec phs dicit nec est ibi. nec sequit ex ppone phi. Nam eo q. sic in antecedere pot denotare quacunqz cam illius qd pcedit. ita pot denotare qua cunqz cam illius qd pcedit tale cam non tn pclam. 7 p pns no denotat tale pci sionez. **S**ed esto q in antecedere deno tare ca pcta sic in pnte. neutra tn pp facit ad ppo q illa hitudo iportata p entis sit formale inee albedinis. **S**u mic aut ibi talis entis p substantia de q pcessit fmo. vel totalit entis fm alia lic teram. ita q totaliter no dicat ibi tota litate vltatis. qz tunc accns esset entis vniuer salissime accepti. 7 ita no eet ens sed totalit totalitate pfectiois. 7 sic sba est totalit ens. **A**lia auctas neqz apti

natu neqz possibile. 7 alia que dicuntur ibi. patet quo phs intelligit propter ne cessarium ordine causati ad cam proxi ma. sed non habet ex hoc q habitudo ad causam pma sit de essentia causa ti. **A**uctoritas illa de 4. methaphis. 7 similis de. 7. de non scibili 7 scibili: pot adduci fm supficie verboz q acci dens nulla hiet entitate formale sic sa nitas in vrina nihil hz de rone formali sanitatis. 7 si ad hoc adducit no est nisi ignorantia vocabuloz. p. n. q accntia sunt pn agedi 7 pn cogicendi substan tia. ex p de aia. 7 p se obiecta sensui. sz trusa est dicere aliqd ee pn agendi vel actione reali in mam l actione intentio nali i sensu vel intellectu 7 n hie aliqua entitate formale. Ita n. dicem chyme ram age vel sentir. trusa est etiaz aliqd esse p se passionem entis nisi ipsuz heat p se aliqua entitate l ee tiuz alie mot vel mutatiois nisi heat aliqua entitate. sbe aut oes si qs heat passiones sunt accn tia. si qs etia motus e augmentatiois al terationis 7 vbi est ad accidēs vt ad ter minum. **E**st ergo intellectus phi in li lis exempli non q currat sup quatuor pedes. quia fm **A**ri. c. 72. **Q**uod in omnibus e simile idem vtiqz erit 7 no exempli. 7 ideo pmittit no necesse om nino 7 indeficienter assignari exempla necesse est enim in exemplis 7 simile co siderare 7 dissimile. ita dico q ad hoc faciunt illa exempla phi. q sicut ordo essentiali est medicine ad animal in eo quod est dici sanu. ita habitudo essen tialis est inter accidens 7 substantiam in habendo entitatem. sed no q ille ordo essentialis ad sbm sit de eentia albedis. que hz illuz ordinē: sic ro signi est essen tialiter sanuz vt dr de vrina. 7 ro dissimilitudinis in h est. qz in vrina no est aliq forma absoluta a q dicat sana. licz sit ibi aliqd absoluū sup qd fundat ro signi: vrpote talis color vel talis dige stio. 7 alia que apparent ibi. sed ipse

ordo ad sanitatem
vrina sana. 7 ideo
ad nome impos
sibile dicit sanu. qu
que est in aiali for
per vrinam sanu
dum hie sanitatē
vt signu est pure c
ens no est pure equ
7 in vtroqz extre
propter qd forma
sup vnus absolutu
us. **A**d ronez ul
heret albedini ab
formaliter inheres
queris de illa inher
albedinis inheret a
est eadez inheretie a
status. Ro hui p
relatio e i idē funda
damenn esse inclu
est ista inheretia inh
inheretia albedini
actu 7 no inheret a
rentia. sicut impos
in aptitudine quin
dine. sed ppter rone
beretia forme abso
no est simpliciter repu
simplr esse 7 no incl
ad 2. dubiu. dico n
dinis no est eadez alb
rdone creature ad
mle ppe maiore po
dutionez ternia. **A**
extrinsecā est idēica
ad cam pma. ppter
qd cunqz cantu care
min/eca. **E**t cum a
illud magis pbarer
finiri p sbam. qz la
niur. **A**u tn vus si
possibile 7 yradicte
equū. no aut sic sbr
Sed mdeo. idēitas
mentu vel non idēti

ordo ad sanitatē est quo formalit̄ dicit̄
vrina sana. ⁊ ideo oīo equoꝛe quantū
ad nomē impositū ab illo pceptu quo
aīal dicit̄ sanū. quia l̄z sanitas sit eadē
que est in aīali formalit̄ ⁊ que sigatur
per vrinā: tñ sanū impositū ad denotā
dum hñs sanitatē formalit̄: ⁊ hñs eam
vt signū est pure equoꝛū. s̄z ex alia pte
ens nō est pure equoꝛū vt dictū est als.
⁊ in vtroq; extremo est aliqd absolutū
propter qd formalit̄ vtrūq; dī ens. licz
sup vnū absolutū fundet ordo ad ali
ud. **C**Ad rōnez illā dico qd inherētia in
heret albedini. alioquin albedo nō essz
formaliter inherēs illa inherētia. ⁊ cuz
queris de illa inherētia qua inherētia
albedinis inheret albedini. dico qd illa
est eadēz inherētie albedinis. ⁊ tñ ibi ē
status. **R**ō hui⁹ p̄z l̄. 2. dī. l̄. q. 5. qz illa
relatio ē idē fundamēto sine qua fun
damentū esse includit p̄radictōez. hī
est ista inherētia inherētie. qz p̄dictio ē
inherētia albedinis ad sup̄ficiem esse
actu ⁊ nō inherere actu vel nō hīe inhe
rentiā. sicut impossibile est ⁊ p̄dictio ē
in aptitudine quin ⁊ habeat in aptitu
dine. sed ppter rōnez oppositā nulla in
herentia forme absolute ē sibi eadē. qz
nō est simpliciter repugnātia illā formaz
simp̄r esse ⁊ nō inesse. **E**t p̄ istud patz
ad 2^m dubiū. dico. n. qd inherētia albe
dinis nō est eadē albedini. ⁊ cū pbat p
rēsonē creature ad deū. dico qd nō est si
mile p̄pt̄ maiore positā pus ad istā cō
clusionēz tertiā. **N**ulla. n. rēlo ad cām
extrinsecā est idētica cāto nisi illa que ē
ad cām p̄mā. ppter hoc qd p̄mā cā pōt
q̄dcunq; cātū cāre sine q̄cūq; alia cā ex
trinsecā. **E**t cum arguit̄ de diffinitionē
illud magis p̄baret accūs nō debet dīf
finiri p̄ s̄bam. qz lapis p̄ deum nō dīf
nitur. **A**ū tñ deus sit cā talis sine q̄ im
possibile ⁊ p̄radictio est esse lapidē uel
equū. nō aut̄ sic s̄bm respectu accūtis.
Sed r̄deo. idētitas respect⁹ ad funda
mentū vel non idētitas nō est rō quare

terminus respect⁹ cadat in diffinitione
fundamenti vt additū. **Q**uid ḡ aliud.
P qd nec depēdentia essentialis ⁊ ne
cessaria est cā qd termin⁹ depēdentie ad
dat in diffinitionē fundamēti depēdent
tunc. n. deus magis poneret in diffinitio
ne cuiuscūq; creati qd s̄ba in diffinitionē
accūtis. sed cā est. qz nllā forma pōt hīe
pceptū p̄fectū quidditatiū nisi cōintel
ligat illud ē est forma. diffinitio aut̄ ex
primit pceptū p̄fectū diffinitū. ⁊ iō quā
tumcūq; essentialia forme exp̄meret̄ si
ne illo ē est q̄uis q̄dditas ei⁹ indicaret̄
nō esset pcept⁹ p̄fectus q̄etās intellectū
⁊ ideo nec diffinitiuus. **S**ed causatū qd
est in se quoddaz ppositū subistēs si cō
cipiat in se intellectus ibi q̄scit̄ n̄ requi
rens aliud cōintelligē. **E**t si obijcias ḡ
par est necessitas formā s̄balez diffiniri
per additū ⁊ accūs. **R** vtrobiq; ē ne
cessitas. p̄z p̄ phm diffinientē aīam. 2. d
aīa. vbi statim ponit corp⁹ qd est p̄fecti
bile ipsius vel totū ppositū ē ipsa ē ps
nec aliqd ponit p̄tinent ad essentiā aīe.
sed tñmō hoc qd est actus qd sigat̄ re
spectū aīe ad illud ē est forma. n̄ tñ est
s̄lis additio hīc ⁊ ibi. qz in diffinitione
forme s̄balis addit̄ aliqd qd facit per se
vnū cum ipsa. vel ē ipsa est p se pars.
qd dico p̄pt̄ modū diuersū dicēdi for
mam diffiniri. vel p mām vel p totū.
sed in diffinitionē forme accūtalis addit̄
aliqd cum quo nō facit p se vnū nec ē
est pars p se. **A**d 3^m dubiū dico qd ille
respectus inherētie ē posterior albedi
ne. sicut vlr respectus fundatus in aliq
est posterior fundamento. **E**t cū dicit̄
ḡ albedo nō necessario requirit terminū
respectus. nego p̄ntiā. bene. n. pōt depē
dere aliqd a termino respect⁹ ⁊ tñ nō
dependere a respectu. si respectus est po
sterior eo. ita enī s̄ba lapidis nō depē
det a respectu lapidis ad deū. sed ma
gis eo. si essent diuersa. ⁊ tñ lapis depē
det essentialit̄ a deo qui ē terminus re
spectus. **A**d illam p̄positionē non re

*2us mod⁹ dīfinit⁹
per subiectum dicit̄
hūc doctor*

*Resp̄ sta inherētie
aliq̄ dicit̄ ē p̄rior
albedine.*

quiri terminū nisi propter illū respectū
R propter ut pntem necessario nām
 fundamenti. sed nō ut propter requisitū
 ad naturā fundamētū tanq̃ prius ipso.
 7 q̃ sic est ppter: nō o3 q̃ in eodē ordi
 ne requiratur in quo requirit terminū re
 spectus. **P**er hoc ad sequēs ibidē qd
 tangit adhuc de diffinitione accētis. cō
 cedo. n. q̃ albedo intelligi pōt quantū
 ad qdlibet quod p se p^o includit in rō
 ne albedinis omnino nihil intelligēdo
 de illo respectu. 7 cū dicit q̃ pōt dis
 finiri per essentialia pcessum est q̃ bene
 pōt assignari aliq̃ rō per essentialia
 indicās rotam essentiā eius. sed illa nō
 esset diffinitio. qz nō esset exp̃ssiva pfe
 cti conceptus. semp. n. intellect^o hīs il
 lum pceptum dependet ad aliqd aliud
 terminās depēdentiā illius pcept^o. **E**t
 cum arguis. si respect^o ille nō necessario
 pcomitet. q̃ nec termin^o respect^o requi
 ritur ad intellectiōē alibi. nego pntiā
 loquēdo de intellectu ppleto 7 cōceptu
 quietante intellectu. ad illū. n. requirit
 cōintelligi terminū non tñ respectū ad
 terminū. 7 istud vltimū declarat tornz
 conclusiōē 7 rōsiōē ad tria argumē
 ta pcedentiā. est enī inherētia respect^o
 quidā. **A**d 4^m dubiū dīco. q̃ ista in
 herentiā nō est per se passio albedinis.
 sed est accētis p accētis. est. n. respect^o qui
 dam extrinsecus adueniēs. 7 hoc ad mi
 nus cuiusq̃ accidētū absoluto. qz dicit
 actualē vnionē illius absoluti ad aliud
 absolutū. ois aut vnio absoluti ad ab
 solutū est respect^o extrinsecus adueniēs
 ois aut tal^o respect^o ē illi cui inest accētis
 accētis p accētis. sicut satis declaratur est
 s. in quadā. q. de caractere. qz nō nēcio
 psequit illud etiā posito termino. tunc
 enī esset intrinsecus adueniēs nō. n. pōt
 aliqd respect^o magis intrinsecus adue
 nire q̃ q̃ nēcio cōsequat fundamentū
 posito termino. s. n. solum fundamen
 tum positi sine termino cōsequeret nō
 esset respectus. **I**lla aut ppositio q̃. s.

omnis vnio absolutoy est respectus ex
 trinsecus adueniēs. pbat. qz neutrum ex
 rōe sui nec ambo sūt sunt nēcia cā talis
 vnionis. pōt. n. deus sine ptradictione
 facere vtrūq̃ separatim: 7 separatim pserua
 re sine alio. p eo q̃ neutrum illoz respec
 tu alterius pōt esse sine. cā extrinseca 7
 nō pma. ita q̃ illud de respectu extrin
 seco declarat quō albedo pōt esse sine
 inherētia sicut. s. fundamētū sine re p
 ctu extrinsecus adueniēte. vel qz termi
 nus p nō est sicut in pposito. vel qz si
 est sepatus est. sed illud de respectu ex
 trinseco tandē reducitur ad rōne adductā
 supra ad pbatōnez tertie pconis. s. ad
 hanc ppositionē. deus pōt qd cūq̃ ab
 solutū facere sine eo qd nō ē de essentiā
 eius. qz non depēdet ab illo nisi ut a cā
 extrinseca nō pma. 7 ois talis depēden
 tia est ptingens. **A**d illā q̃ pbatōnez
 de passione q̃ imediate inest possz dici
 q̃ si albedo h3 aliquā pptā passionē
 illa imediatius inheret sibi q̃ inherētia
 illa. illa. n. nēcio inest albedini. 7 hoc si
 ue pūcte sbo siue separe. Inherentiā
 aut tñ ptingent inest 7 nō ex nā albedi
 nis: sed a cā extrinseca. nō. n. facit albe
 do se inherere. sed agens. vlr. n. forma
 nō gnāt effectiue. sed ppositū. 7 sicut in
 pposito p se vno. ita in pposito p accētis
 qd aut facit albedinē inherere sbo fa
 cit ppositū p accētis. s. sōm albus. **E**t si
 arguas q̃ parī rōne nec reliq̃ pars. s. po
 tentia facit totū. 7 ita sōm nō erit p^o
 effectiū vniendi sibi aliqd accētis. hoc
 nō est ad ppositum. Soluit tñ qz sōm
 bene pōt virtualiter includē formaz. 7
 ita totum ex se 7 forma nō sic aut accē
 dens. qz non includit virtualit^o seipsum
 nec sōm nec per pns totū ex his. sequit
 etiā naturaliter ipsum agēs cum sit ter
 minus formalis. nō sic aut sōm. **P**os
 set alio mō dici q̃ l3 inherētia insit ime
 diate albedini 7 alijs absolutis. non tñ
 sequit q̃ magis sit per se passio. nisi pro
 betur illud fundamētū aliquoy q̃ ac

eidens variabile n
 si mediante acciden
 qd fundant magn
 tjs aie. Sed vnd
 exempla adducit.
 aliqua rōnem dū
 si enim aliquid eū
 accidens in comparab
 bile in alio: et de
 istud nō negatur o
 ligio.

Ad argu

capita. Ad primū
 se esse 7 esse i alio
 se esse negat apu
 7 esse in alio affir
 sic illa duo ppo
 primū substantiā
 nō plus sequit nisi
 esse ens per se cui n
 nec substantia pōt e
 tudo inherēdi. 7 s
 actualiter. s. actua
 aliter esse in alio.
 dunt nec sunt ppo
 s. substantiā 7 actu
 parte illius per se
 secundū. **R**epugna
 fert nō inesse. Sed
 sed est fallacia pnt
 inest. **E**t si quer
 inherēdi vel inap
 licet se habeat ad
 sit sibi. an per inh
 nitum. **S**i etiam
 te vel etiam albed
 habeat oppositi
 habet quando est
 sic. quia per se 7 t
 accipiat sunt oppo
 oppositi videt. q
 est prius 7 per pnt
 esse. **S**i 3° quer
 sua aptitudine po
 beret substantia i

eidens variabile nō pōt inesse alicui nī si mediante accidente inuariabili. super qđ fundant magnā harenā de poten- tīs aie. Sed vnde pōbent querant. alia exempla adducūt. sed oporteret videre aliquā rōnem punctionis extremorū si enim aliquid eiūsdē ratiōis possit eē accidens inseparabile in vno 7 separa- bile in alio: erit debile fundamētum. 7 istud nō negatur de calore in igne 7 in ligno.

Ad argumēta prin-

cipalia. Ad primū dico accipiendo per se esse 7 esse i alio vniūformē. s. put per se esse negat aptitudinē ad inherendū 7 esse in alio affirmat illā aptitudinem sic ista duo pportionalit conueniunt. primū substantie 7 2^m accidenti. 7 tunc nō plus sequit nisi qđ accēs non possit esse ens per se cui repugnet inherere. sic nec substantia pōt esse cui cōueniat apti- tudo inherēdi. 7 si velis accipe vtrūq; actualiter. s. actualiter esse per se 7 actu- aliter esse in alio. dico qđ vt sic non diui- dunt nec sunt pposita istis diuidentibus s. substantie 7 accidenti. nec mirū. qđ ex parte illius per se pimus intellect^{us} infert secundū. Repugnātia enim ad inesse in- fert nō inesse. Sed ex alia parte nō sic. sed est fallacia pntis. est aptum inesse. 7 inest. Et si queras de ista aptitudine inherēdi vel inaptitudine qđ sit 7 qua- liter se habeat ad albedinē. an simul in- sit sibi. an per inherēntiam 7 sic in infi- nitum. Si etiam queras de quantita- te vel etiam albedine per se existente an habeat oppositū modū essendi illi quē habet quando est in alio. At videt qđ sic. quia per se 7 in alio quomodocūq; accipiat sunt opposita inter se. Sed oppositū videt. qđ idēz esse est vt dictū est prius 7 per pns idem modus ipsius esse. Si 3° queras an istud accēs ex sua aptitudine posset actualiū inesse si fieret substantia in actu que esset nata

informari eo. Ad primū aptitudo ni- hil aliud absolutū ē a natura illius cuius est aptitudo. qđ non aliud absolu- tum p3. sed nec aliud. vt respectus aliqđ realis actualis. nihil. n. dicit nisi qđ na- ture cōgrueret tale quid. ideo autē cōpe- tit isti nature seu nō repugnat. quia hec natura est hec natura. Ad 2^m dico qđ modi essendi possunt intelligi vel qđ va- riant ipsum esse. vel qđ ponat aliquam diuersitatē posteriorem ipso esse. pmo modo sicut est idem eē accidentis in pa- ne 7 sine pane: ita idē modus. 2° modo variat. qđ esse illud in pane sūm cuius- dam respect^{us} realis ad panē. qñ autē est per se priuāt illo respectu. 7 per hoc p3 qđ dicunt diuersum modū circa esse po- nendo respectum ad aliud 7 priuādo.

Ad 3^m p3 ex illo 4° dubio prius solu- to. quia accēs non pōt se vnire effectie subiecto. vnde si deus reduceret substā- tiam panis 7 nihil aliud faceret: rema- neret accēs sine subiecto: sicut modo nec vniretur substātie panis tanq̄ for- ma per virtutem illius accidentis dico effectiue. Et si arguas miraculū est qđ non inest. 7 cessante impedimento in- herenti. s. non existētia subiecti cessabit miraculum 7 totaliter inerit. Rūdeo aliquid positum in esse miraculose per- manet in illo esse quousq; ab aliquo agente transmutetur. Ad secundū dico qđ prius 7 posterius possunt intel- ligi vel actualiter vel sūm aptitudinem si accipias vniūformitē cōcedo qđ poste- rius naturaliter nō potest esse sine prio- ri. sed si accipias qđ posterius sūm aptitu- dinem nō potest esse sine priori actuali- ter. quod enim est prius aptitudinaliē si non sit non est prius: si etiam sit 7 tol- latur dependentia posterioris ad ipsū per aliquid aliud prius vtroq; nec sic est actu prius. 7 hoc modo est in pposi- to. vnde dico qđ istud accidens non est actualiter posterius ad substantiaz pa- nis. sed tantū aptūz natū esse posterius

N

Qlibet accens est ibi sine sba. g sine sbo
ans p3 ex pcedere. q. pbatō pntie. p. lte
7. met. sba est p^m oim rōe. qd. pbat. qz
nece est in cuiuscūqz rōe sbe rōe esse. n
aut cadit sba i rōe cuiuscūqz nisi vt ad
ditū. alioqn illud nō esset ens p se in e
rōe cadit. qd est 3. Al. 5. met. c. de ente
nō aut cadit vt additū nisi vt sbz. **Q**b
pfirmat. qz qñ accntia sunt in sba: sba
terminat depēdentiā cuiuscūqz accntis
sed nō fiat nisi vt sbo. g 7c. Itē nullū
accntis est sbz alie accnti in euch^a. g qd
libet ē ibi sine sbo. pntia p3 qd nō est ibi
sba. Ans pbo. p^o qz p phm. 4. met. ac
cidens inquit non accidit accnti nisi qz
ambo accidunt eidē sbo. nihil. n. hoc illi
magis qd illud accidit huic. **Q**2 rōe. tuz
qz sic sbe cōuenit p se esse ita accnti in
herere. g sic repugnat sbe inherē: ita ac
cidenti p se esse l subitare. tū qz qd fiat
depēdentiā aliquā nō depēdet depēden
tiā eiusdē rōis. sed oē accntis depēdet de
pēdentiā ad sbz. g n^m dētiat hanc depē
dentiā. **Q**3 Itē aliqd accntis est ibi sine sbo
g pte esse. ans p3 qz accntis qd p^o natū est
in esse sbe nō h3 ibi sbo. qz nō ē sba ibi
pntia pbat. tū qz qdlibet accntis eq eēn
tialit depēdet a sbo. tū qz in depēdentijs
neccsio l essentialib^o est magis. neccsio de
pēdentiā ad p^m. p3 in causis. qz depēdē
tiā ad p^mā cām ē simplr neccsio. g magis
est neccsio depēdentiā ad sboam qd ad qd
cunqz accntis. **Q**4 Itē aliqd pte esse accntis si
ne depēdentiā ad sboam. 7 qd3 pōit eē
sine depēdentiā ad qd3 sbo. **Q**5 Itē. 4.
magis vñ repugnat accnti relatiuo seu
respectui esse sine sbo qd cuiuscūqz alteri.
sed istud pte esse sine sbo. g qd cunqz ali
ud. pbo minozis. qz si repugnet aut
g vnde accntis aut vnde relo. nō vnde ac
cidens. qz tunc repugnet euilz accnti.
nec vñ relo. qz tūc repugnet reloni di
uine. qd falsū est. qz nō est in sbo. 7 pba
tur. qz illa ē infinita 7 infinitū ē p se cns
p^o p^o pbat. qz illi est essentia di
uina. 7 ita inf. ita. 2ª pbat. qz pditiones

simplr pfecte entis fm qd ens pueniūt
eidē. ita qz vna aliā infert: sicut neccitas
infert actualitatē 7 infinitas neccitatē. 7
sic de alijs. g illud qd h3 infinitatē h3 ē
p se esse qd est pditio nobilit^{is} i ente. **Q**6 p
positū vñ p se m^m. qz tunc oportet dice
re qz in euch^a qlibet motus possibilis
ibi esset sine mobili. seqret etiā aliud qz
respect^o esset ibi sine fūdamto. est. n. ibi
eqūitas h^o qritatis ad aliā qritatē tan
tam est ibi similitudo isti qritatis ad aliā
qlitatē eiusdē spēi. 7 ē circūscriptio pas
sua siue locatio h^o dīmensiōis pte a
ptinente. nec eqūitas p te est in qritate.
nec similitudo in albedine nec circūscriptō
in qritate. 7 p pās iste relesones essent 7
nō in aliq fundamto. **Q**7 Si pās nō statiz
apparet incōueniēs. pbat in cōueniens
p hoc. qz nihil of formalit tale nisi per
aliquā formā sibi inherētē formalit.
hec quātitas dicit formaliter eqūis. 7 h
qualitas silis. 7 h dīmensio locata. g il
lud a q denoiat sbo inest sbo vt for^a.

Itic sunt due opi

nones extreme. vna q ponit solā quāti
tatē in euch^a esse 7 posse esse sine sbo.
pro q facit qtuor rōes. p^o est ista. **S**ola
quātitas indiuiduat p se 7 oia alia acci
dentiā p qritatē. g si aliqd accntis esset 7
nō in qritate esset h^o 7 nō esset hoc. **Q**2
si esset albedo separata a qritate esset sen
sibilior nō sensibilis. qz aut sensibilis p
bo. qz esset p se de 3ª spē qlitatis. **Q**3 at
insensibilis pbat. qz nō quantū nō pōt
sentiri. 7 hoc si neget pbat qz fm phm
de sensu 7 sensato. si sensibile diuideret
in infinitū vñ sensitiua diuideret in infi
nitū. hec pntia nō valet nisi fm dīminu
tiōez sensibilis oporteret crescere vñ
sensitiuā. g si improporziōnāl^{is} est aliqd
sensibile min^o: sensus cresceret impropor
ziōnāl^{is}. sed sensibile indiuisibile est mi
nus improporziōnāl^{is} vt ita loquar quo
cunqz sensibili quanto. g vñ sensitiua
aliq poterit esse improporziōnāl^{is} maior

Egndus in theoria
22221. 0 22222. 0
22222. 0 22222. 0
22222. 0 22222. 0

quacūq; alia. pñs est falsum. 8. rē. **Itē** si albedo esset sine quātitate esset q̄litas spiritualis. qz indiuisibilis. 7 esset quālitās corporalis. quia in tertia specie q̄ ligatis. 7 ita spiritualis 7 nō spiritualis.

Item 4° sic. Si albedo est sine quātitate. 7 per pñs spūalis nō esset repugnātia quin inesset ipiritui. 7 sic spūs possz esse albus. **Rationes** iste non probāt. prima nō. quia nullū ens est singulare formaliter per aliqd alterius generi sic enim in quolibet genere est inuenire suū premū in coordinatiōe illius generis: 7 oīa media genera 7 ipēs: ita est inueniri aliqd infimum p se in illa coordinatiōe de quo oīa predicāt 7 ipsum nō de alio. Qualitas g etiā qñ est in quātitate nō est h per quantitātē formalit. 8 si est cā est ea extrinseca singularitatis ipsi qua litatis 7 q̄litas pōt esse singulari sine cā ista extrinseca. de h^o amplius habet li. 2. di. 3. in qōibus de indiuiduatione.

5° rō de sensibili 7 insensibili nō pcludit. sensibile. n. pōt dici qd vel est in potentia remota vt sentiat. vel qd est i potentia p̄pinqua. In po^o remota ē quicquid hz formā sufficientē nō tñ sub mō puenienti sub quo o3 eam hñ ad h^o qz sentiat. in potētia p̄pinqua est qd hz eā vt statim cessante impedimēto possit sequi actū. Ita distinctio declarata est p^o li. vi. 7. de po^o generadi 7 pbata p autoritatē phi. 5. 7. 9. met. Patet etiā p Anst. de libero ar. c. 4. vbi vult qz nullam potētiā habem^o in nobis q sola sufficiat ad actū. sicut exēplificat de vī su qui non sufficit ad actū videndi sine obiecto 7 medio illuato rē hoc mō albedo sepata esset sensibil accipiedo sensibile in po^o remota. qz esset forma q fm se esset motua sensus lz nō sub illo mō essendi. 7 ppter hoc nō esset sensibile potētia p̄pinqua. nec ppi hoc est aliqua p̄dictio. sicut nec esset si argueret d diuisibili 7 idiuisibili. illa. n. albedo esset diuisibilis po^o remota. qz posset ēē

in q̄to. 7 tunc esset in po^o p̄pinqua ad diuidendū. sed nō esset diuisibilis po^o p̄pinqua quādiu esset sine q̄titate. **Et** cū arguis. si esset sensibil. 8 sensus ille i proportioalr excedēt oēm aliū sensum.

Itē pñtia valēt si esset sensibile alicui sensui in po^o p̄pinq. tunc. n. ille sensus esset pfectior oī alio sensui fm illā p̄portionē fm quaz istud sensibile deficeret ab alijs sensibilib^o. **Sed** lz pcedā q sit sensibile po^o remota: nullo tñ mō est sensibile alicui sensui in po^o p̄pinq. 7 iō nō o3 aliquē sensum posse ipsaz sentire sub isto^o essendi. nec p pñs excedē iproporcionālī alios sensui. hoc. n. tñ sequerē si esset sensibile in po^o p̄pinqua. qz sic arguit ibi phs d obiecto sensibili. **Ad** 3^m dico q esset simplr q̄litas corporalis qz determinata simplr pficē corp^o. fm quid aut incorporea. qz nō actu ens in corpore. sic sba corporea. licz esset sine quātitate adhuc esset corporea. qz esset ap̄ta nata ēē sub quātitate. angelus aut nō sic. est etiā indiuisibilis actu. diuisibilis aut po^o remota l aptitudine vt oīctum est. **Ad** 4^m nō h3 apparentiā. qz sic lapis nō pōt ēē sapiens. qz nullo h3 rōnē receptiui respectu sapie. sic angel^o nō pōt ēē albus. qz nullo susceptiui est forme h^o siue ista forma ponēt diuisibilis siue nō: Nunc qdē est duplex rō qre nō pōt esse alb^o. vna est extensio in ipsa forma 7 iextēsiō angelī alia rō. qz h forma est h forma 7 angelus ē angel^o. **7 2^a** rō essential rō impossibilitat. p^o nō. 8 ablata ē possibilitas. nulla ē pñtia. Lōtra opionē etiā istā p̄mā q^m ad p̄clusio nem eius p^o arguit sic. **Depēdētia** ad p^m est essentialior q̄ ad aliqd posteri^o loquēdo d absoluti depēdētib^o 7 terminantib^o depēdētiā. q̄litas ē forma absoluta sic q̄ntitas. 8 essentiali depēdet q̄litas a sba q̄ a quātitate. Si 8 p̄t esse q̄litas sine depēdētia actuali ad sbam poterit ēē sine depēdētia actuali ad quātitatē. **Item** absoluto 7 p̄se

Argumentum secundum
Egidium Romanum.

et
p̄
li.

etiam non magis
absoluto 7 unpt
absoluta tñ fm
ntat 8 rē. p̄o
cundā partē p^o qz
agendi actionē re
quātitas non. qz n
loquimur puenit
dne biaz attendi
cū nobis obibus
biliores nō aut sit
tum. nō. n. semp n
quantitate macti
corapobiliū sum
cūlūma illud aut
tēat corrider
rū. 3 qz per q̄litas
fines suos. vel. n.
de quo tacti est p
fm oēm opionē
aliquē forme sup
est q̄ntitas. q̄ntitas
attēgendi hñe su
sequi ppositū rē
forme forma aut
mō. 7. met. c. 2. 7
rō p̄mā scūdi 7 t
o3 dō q̄litas cor
nū biaz fm p̄fect
litas est p̄m^o actu
lōe p̄m^o attēgen
magis puenit cū
est simplr p̄fecti
p̄mā magis p̄
p̄mā. 7 sū r̄ inedi
ntas. vel qz vna
mine 7 sapie crea
opionē tacti p̄
quantū ad o3
maior est propu
p̄mā diuinā q
vel aliqd eius. v
tione simplici
one q̄litas q̄ est
biaz ea nulla
plurē nec etiā si
bre p̄fectionē si

etior non magis repugnat per se esse **Q**
 absoluto et imperfecto. **Q**litas est forma
 absoluta etiam secundum eos. et perfectior quam qua-
 litas. **g** **7** **2** **Q**uod probatio minori **Q**uod ad se-
 cundam partem **p** quod qualitas est per se **p** **n**
 agendi actionem reale. **p** **3**. et ipsi procedunt
 quantitas non. quod nulla actio realis ut h
 loquimur puenit **Q**litarum. **4** **2** quod secundum or-
 dinem **1** **2** attendit ordo **Q**litarum. **1** **2** **3**
 enim nobilioribus correspondet **Q**litates no-
 biliores. non autem sic correspondet ordo **Q**lita-
 tum. non enim semper nobilior **1** **2** est maior
 quantitate. maxima enim corpora in genere
 corruptibili sunt etiam. et in sunt imperfe-
 ctissima. illud autem ut perfectius quod propor-
 tionaliter correspondet in sua perfectione perfectio-
 ri. **3** **2** quod per **Q**litates **1** **2** perfecte perfectum
 fines suos. vel enim actus **1** **2** **3** **4** **5** **6** **7** **8** **9** **10** **11** **12** **13** **14** **15** **16** **17** **18** **19** **20** **21** **22** **23** **24** **25** **26** **27** **28** **29** **30** **31** **32** **33** **34** **35** **36** **37** **38** **39** **40** **41** **42** **43** **44** **45** **46** **47** **48** **49** **50** **51** **52** **53** **54** **55** **56** **57** **58** **59** **60** **61** **62** **63** **64** **65** **66** **67** **68** **69** **70** **71** **72** **73** **74** **75** **76** **77** **78** **79** **80** **81** **82** **83** **84** **85** **86** **87** **88** **89** **90** **91** **92** **93** **94** **95** **96** **97** **98** **99** **100**
 de quo tactum est **p** **1** **2** **3** **4** **5** **6** **7** **8** **9** **10** **11** **12** **13** **14** **15** **16** **17** **18** **19** **20** **21** **22** **23** **24** **25** **26** **27** **28** **29** **30** **31** **32** **33** **34** **35** **36** **37** **38** **39** **40** **41** **42** **43** **44** **45** **46** **47** **48** **49** **50** **51** **52** **53** **54** **55** **56** **57** **58** **59** **60** **61** **62** **63** **64** **65** **66** **67** **68** **69** **70** **71** **72** **73** **74** **75** **76** **77** **78** **79** **80** **81** **82** **83** **84** **85** **86** **87** **88** **89** **90** **91** **92** **93** **94** **95** **96** **97** **98** **99** **100**
 secundum eam optionem ad beatitudinem redeunt
 aliquae forme supernales vel aliam formam **Q**
 est **Q**litas. **Q**litas autem nullo est **1** **2** **3** **4** **5** **6** **7** **8** **9** **10** **11** **12** **13** **14** **15** **16** **17** **18** **19** **20** **21** **22** **23** **24** **25** **26** **27** **28** **29** **30** **31** **32** **33** **34** **35** **36** **37** **38** **39** **40** **41** **42** **43** **44** **45** **46** **47** **48** **49** **50** **51** **52** **53** **54** **55** **56** **57** **58** **59** **60** **61** **62** **63** **64** **65** **66** **67** **68** **69** **70** **71** **72** **73** **74** **75** **76** **77** **78** **79** **80** **81** **82** **83** **84** **85** **86** **87** **88** **89** **90** **91** **92** **93** **94** **95** **96** **97** **98** **99** **100**
 attingendi finem suum. **4** **2** quod quantitas
 sequitur positum rationem in **Q**litas autem rationem
 forme. forma autem est simpliciter perfectior
 materia. **7** **met. c. 2**. et istud ultimum forte est
 ratio primi secundi et tertii medi. **p** **1** **2** **3** **4** **5** **6** **7** **8** **9** **10** **11** **12** **13** **14** **15** **16** **17** **18** **19** **20** **21** **22** **23** **24** **25** **26** **27** **28** **29** **30** **31** **32** **33** **34** **35** **36** **37** **38** **39** **40** **41** **42** **43** **44** **45** **46** **47** **48** **49** **50** **51** **52** **53** **54** **55** **56** **57** **58** **59** **60** **61** **62** **63** **64** **65** **66** **67** **68** **69** **70** **71** **72** **73** **74** **75** **76** **77** **78** **79** **80** **81** **82** **83** **84** **85** **86** **87** **88** **89** **90** **91** **92** **93** **94** **95** **96** **97** **98** **99** **100**
 ordo **Q**litarum correspondet secundum perfectionem ordi-
 ni **1** **2** **3** **4** **5** **6** **7** **8** **9** **10** **11** **12** **13** **14** **15** **16** **17** **18** **19** **20** **21** **22** **23** **24** **25** **26** **27** **28** **29** **30** **31** **32** **33** **34** **35** **36** **37** **38** **39** **40** **41** **42** **43** **44** **45** **46** **47** **48** **49** **50** **51** **52** **53** **54** **55** **56** **57** **58** **59** **60** **61** **62** **63** **64** **65** **66** **67** **68** **69** **70** **71** **72** **73** **74** **75** **76** **77** **78** **79** **80** **81** **82** **83** **84** **85** **86** **87** **88** **89** **90** **91** **92** **93** **94** **95** **96** **97** **98** **99** **100**
 ni **1** **2** **3** **4** **5** **6** **7** **8** **9** **10** **11** **12** **13** **14** **15** **16** **17** **18** **19** **20** **21** **22** **23** **24** **25** **26** **27** **28** **29** **30** **31** **32** **33** **34** **35** **36** **37** **38** **39** **40** **41** **42** **43** **44** **45** **46** **47** **48** **49** **50** **51** **52** **53** **54** **55** **56** **57** **58** **59** **60** **61** **62** **63** **64** **65** **66** **67** **68** **69** **70** **71** **72** **73** **74** **75** **76** **77** **78** **79** **80** **81** **82** **83** **84** **85** **86** **87** **88** **89** **90** **91** **92** **93** **94** **95** **96** **97** **98** **99** **100**
 litas est **p** **1** **2** **3** **4** **5** **6** **7** **8** **9** **10** **11** **12** **13** **14** **15** **16** **17** **18** **19** **20** **21** **22** **23** **24** **25** **26** **27** **28** **29** **30** **31** **32** **33** **34** **35** **36** **37** **38** **39** **40** **41** **42** **43** **44** **45** **46** **47** **48** **49** **50** **51** **52** **53** **54** **55** **56** **57** **58** **59** **60** **61** **62** **63** **64** **65** **66** **67** **68** **69** **70** **71** **72** **73** **74** **75** **76** **77** **78** **79** **80** **81** **82** **83** **84** **85** **86** **87** **88** **89** **90** **91** **92** **93** **94** **95** **96** **97** **98** **99** **100**
 sibi **p** **1** **2** **3** **4** **5** **6** **7** **8** **9** **10** **11** **12** **13** **14** **15** **16** **17** **18** **19** **20** **21** **22** **23** **24** **25** **26** **27** **28** **29** **30** **31** **32** **33** **34** **35** **36** **37** **38** **39** **40** **41** **42** **43** **44** **45** **46** **47** **48** **49** **50** **51** **52** **53** **54** **55** **56** **57** **58** **59** **60** **61** **62** **63** **64** **65** **66** **67** **68** **69** **70** **71** **72** **73** **74** **75** **76** **77** **78** **79** **80** **81** **82** **83** **84** **85** **86** **87** **88** **89** **90** **91** **92** **93** **94** **95** **96** **97** **98** **99** **100**
 magis puenit cum perfectione simpliciter
 est simpliciter perfectius. **Q**litas autem utpote sa-
 pientia magis puenit cum perfectione sim-
 pliciter et sic intelligit et velle quam aliam qua-
 litas. vel quod una est ratio formalis sapie-
 uine et sapie create que est **Q**litas. secundum unam
 optionem tactam **p** **1** **2** **3** **4** **5** **6** **7** **8** **9** **10** **11** **12** **13** **14** **15** **16** **17** **18** **19** **20** **21** **22** **23** **24** **25** **26** **27** **28** **29** **30** **31** **32** **33** **34** **35** **36** **37** **38** **39** **40** **41** **42** **43** **44** **45** **46** **47** **48** **49** **50** **51** **52** **53** **54** **55** **56** **57** **58** **59** **60** **61** **62** **63** **64** **65** **66** **67** **68** **69** **70** **71** **72** **73** **74** **75** **76** **77** **78** **79** **80** **81** **82** **83** **84** **85** **86** **87** **88** **89** **90** **91** **92** **93** **94** **95** **96** **97** **98** **99** **100**
 quantum ad omnes **p** **1** **2** **3** **4** **5** **6** **7** **8** **9** **10** **11** **12** **13** **14** **15** **16** **17** **18** **19** **20** **21** **22** **23** **24** **25** **26** **27** **28** **29** **30** **31** **32** **33** **34** **35** **36** **37** **38** **39** **40** **41** **42** **43** **44** **45** **46** **47** **48** **49** **50** **51** **52** **53** **54** **55** **56** **57** **58** **59** **60** **61** **62** **63** **64** **65** **66** **67** **68** **69** **70** **71** **72** **73** **74** **75** **76** **77** **78** **79** **80** **81** **82** **83** **84** **85** **86** **87** **88** **89** **90** **91** **92** **93** **94** **95** **96** **97** **98** **99** **100**
 maior est propinquantas sapie create ad sa-
 pientiam diuinam quam alie **Q**litarum ad deum
 vel aliquid eius. unde sicut possibile est per-
 fectionem simpliciter esse in creatura. scilicet cum limitati-
 one **Q**litas que est sapia est perfectio simpliciter
 huiusmodi. nulla autem **Q**litas est perfectio sim-
 pliciter nec etiam sic possibile est creaturam
 habere perfectionem simpliciter. **Q**uod ista ratio

instat sic. quod quod est propinquus perfectiori est sim-
 pliciter perfectus. **Q**litas est simpliciter propinquus
 sibi quam **Q**litas. sibi autem est perfectissimum enti-
 um. **g** **Q**litas est perfectior **Q**litate. **1** **2** **3** **4** **5** **6** **7** **8** **9** **10** **11** **12** **13** **14** **15** **16** **17** **18** **19** **20** **21** **22** **23** **24** **25** **26** **27** **28** **29** **30** **31** **32** **33** **34** **35** **36** **37** **38** **39** **40** **41** **42** **43** **44** **45** **46** **47** **48** **49** **50** **51** **52** **53** **54** **55** **56** **57** **58** **59** **60** **61** **62** **63** **64** **65** **66** **67** **68** **69** **70** **71** **72** **73** **74** **75** **76** **77** **78** **79** **80** **81** **82** **83** **84** **85** **86** **87** **88** **89** **90** **91** **92** **93** **94** **95** **96** **97** **98** **99** **100**
 p perfectio procedunt sibi multe perfectiones **Q**l-
 terum multe non curo modo aliquid forte
 potest esse sibi propinquus secundum unam perfectionem et non
 secundum aliam. utpote deus est simpliciter necesse est. et h
 necessitas est in ipso perfecto simpliciter. Quato
 g aliquid est magis necessarium tanto propinquus deo
 et sic celum est deo propinquus quicunque corru-
 ptibili. propter hoc autem deus est non intellectualis
 simpliciter perfectus. huic **1** **2** **3** **4** **5** **6** **7** **8** **9** **10** **11** **12** **13** **14** **15** **16** **17** **18** **19** **20** **21** **22** **23** **24** **25** **26** **27** **28** **29** **30** **31** **32** **33** **34** **35** **36** **37** **38** **39** **40** **41** **42** **43** **44** **45** **46** **47** **48** **49** **50** **51** **52** **53** **54** **55** **56** **57** **58** **59** **60** **61** **62** **63** **64** **65** **66** **67** **68** **69** **70** **71** **72** **73** **74** **75** **76** **77** **78** **79** **80** **81** **82** **83** **84** **85** **86** **87** **88** **89** **90** **91** **92** **93** **94** **95** **96** **97** **98** **99** **100**
 pinquat creatura mere intellectualis **1** **2** **3** **4** **5** **6** **7** **8** **9** **10** **11** **12** **13** **14** **15** **16** **17** **18** **19** **20** **21** **22** **23** **24** **25** **26** **27** **28** **29** **30** **31** **32** **33** **34** **35** **36** **37** **38** **39** **40** **41** **42** **43** **44** **45** **46** **47** **48** **49** **50** **51** **52** **53** **54** **55** **56** **57** **58** **59** **60** **61** **62** **63** **64** **65** **66** **67** **68** **69** **70** **71** **72** **73** **74** **75** **76** **77** **78** **79** **80** **81** **82** **83** **84** **85** **86** **87** **88** **89** **90** **91** **92** **93** **94** **95** **96** **97** **98** **99** **100**
 nita cuiusmodi est non angelica. **p** **1** **2** **3** **4** **5** **6** **7** **8** **9** **10** **11** **12** **13** **14** **15** **16** **17** **18** **19** **20** **21** **22** **23** **24** **25** **26** **27** **28** **29** **30** **31** **32** **33** **34** **35** **36** **37** **38** **39** **40** **41** **42** **43** **44** **45** **46** **47** **48** **49** **50** **51** **52** **53** **54** **55** **56** **57** **58** **59** **60** **61** **62** **63** **64** **65** **66** **67** **68** **69**

Quod si dicitur per se
in quodam pte sume in
natura & essentia

autē propinquior est sbe fm primā rō-
nem. qz in mediatioz fm rōnē receptiui.
Qualitas autē fm aliā. ipsa. n. est p^m
agendi. nō sic quantitas. 7 fm h^o appet
minor actualitas ei⁹ **2^a** opio ē in alio
extremo. f. q. nullū accns p^r eē s^m ali-
cuius accntis. 7 p^r nō in euch^a qd cūqz
accns ē sine sbo. p ista opione sunt rōes.
facte p^r ad pncipale ad p^mā partē qō
nis. **Ad** istā p^o sic. Illud ē p se s^m
alic⁹ accntis de q aliq^d accns p^r dicat p
se 2°. **Sed** de aliq^d accnte p^r dicat aliq^d
accns p se 2°. vt p^ria passio ei⁹. g. 7c.
Probatio maior. Illud de q p^r dicat ac-
cidens p se 2° cadit in diffinitōe accntis.
vt additū. 7 nō nisi additū vt s^m. qz
nullā aliā dependentiā hz diffinitū ad
tale diffiniēs. minor pz. qz vlt^r oēs pas-
siones demonstrat in tota scia. mache^a
demonstrant de accntib⁹ 7 p se 2° dicit^r
de eis. Pz incipiendo a p^o p^r clusione ar-
smetrice vel geo^o vsqz in finez. in t^m q.
quolibet scibilis passio eque sciret d eo
de q scit si nulla esset sba corporea i vni-
uerso. nō. n. minus triangulus hiet tres
angulos 7c. 7 si in nulla sba esset trian-
gularitas nec min⁹ possent. tres linee cē
latera trianguli eglateri 7 si nulla esset
sba subiecta eis. **Ad** p hoc est. Auiē.
2. meth. c. i. vbi manifeste vult q aliq^d
accns est s^m alteri⁹ accntis. 7 exēplifi-
cat sicut motus est s^m velocitatē 7 tar-
ditatis. **Ad** hoc 3° apparet in pposito
per illā rōnē factā ad oppo^m. qz manife-
stum est hīc esse multas relatiōes qbus
aliqua referunt. vt eqlitatē similitudinē
circūscriptiōnē passiua. non aut pnt il-
le relatiōes poni 7 nō in subiecto qz nō
pnt absoluta referri istis relatiōib⁹ nī
si ille relatiōes essent formalit^r in eis.

Ad qōnē ergo

R^o me-
diando
inter opiones p^r dictas distingue de sbo
put accipit vltimate terminare illā de-
pendentiā alteri⁹ actus p accns. aut p
quociqz terminare illā dependentiā p

R^o sic dicitur
audiendo ut op
monet ut dicitur
de & subiecto

rimo 7 si nō vltimate. hoc est p q^d cūqz
cū aliq^d acc⁹ posset inesse p accns taq⁹
forma ei⁹ nō faciens vñ p se cum sbo.
Primo planū est q nihil pōt esse s^m
accnti nī sba **2°** dico q possibile est
aliq^d accns esse s^m accntis. sicut pro-
bant illa que tacta sunt p secundā opio-
nem. 7 possibile ē accns qd cūqz abso-
lutū esse sine sbo vtroqz mō. sicut pro-
bant illa que adducta sunt p p^maz opi-
nionē. sed accns respectiū nō est possi-
bile esse sine sbo 2°. qz nō est possibile
q sit t^r inter duo quā sit alie⁹ 7 ad ali-
quid. 7 hoc nō ex rōe accntis sed ex rōe
respect⁹. nō pōt autē esse respect⁹ alieui⁹
ad aliq^d nisi insit illi c^o est respectus. 7
ita si est accnti inerit sibi tanq⁹ accns. 7
sic pz de possibili q accns possit esse si-
ne subiecto. 7 hoc subiecto sic l^r sic sum-
ptū **Sed** de facto qd. **R^o** accns respe-
ctiū est hīc in subiecto 2° loquēdo de
subiecto. qz illius est hitudo ad iminū.
Sed d absolutis diuersimode opinātes
de quantitate rñdent diuersimode. Qui
enī dicūt q^r titatē esse aliā essentia abso-
lutā ab essentia sbe corporee 7 qlitatis.
sic dicūt cois opinio. dicerēt q^r titatē hīc
esse sine subiecto. sed nō qlitātē. imo q
qlitas est in q^r titate. 7 p hoc ē ista pba-
bilitas. qz qlitas hīc ē extensa. pz ad sen-
sum. nō est at extensa essentialit^r sine ex-
tensiōe que sit intrinseca qlitati fm istā
opinionē: sed t^m p accns. **Sed** oē exten-
sum p accns vel recipit extensiōnē in se
qua extendit p accns. l^r recipit in exten-
sione l^r extenso. qlitas aut nō recipit in
se extensiōnē fm istā opinioez. g. est t^m ex-
tensa p accns. qz recipit in extenso. 7 h^o
p^r cordat cū illo p^r dicamento 2°. c. de quā-
titate quāta est sup^r fides tanta ē albedo
Qui aut dicerēt q^r titatē sbe corporee nō
esse aliud ab essentia tal^r sbe 7 q^r titatez
colori nō esse aliud a colore: dicerēt qlī-
tatez hīc nō esse in q^r titate. imo magis
q^r titatē q apparet esse q^r titatē qlitati. sz
de ista altcatione h^r li. 2. de l. q.

Ad argum

p^o p^r edo q qdlibet
aliq^d accipiendo s^m
nōs opedētiā accnti
nō sūpt ex 7. met. 3.
om accntis ponit s^m
p^rcept⁹ p^rfect⁹ q^r titas ite
sbe sz nō p^r h^o sba
in diffinitione cuiuscuqz
diffinitōe alie⁹ ē imē
receptiui. In diffini-
tū vt mediatū rece-
ptiuias ei⁹ opedētiā
p^r dētiā alieui⁹ alteri⁹
da. **Ad** 2° dico q
accntis. 7 accipiendo
uūē. 4. met. pōt dīc
q nō sit nō cāctly p^ro
demon enī accntis ac-
q^r ambo accidit: al-
tū apud p^mā
dūna sine sbo possit
esse s^m oē in q
p^r dētiā de accnti
p^r dētiā s^m dīc^r ei⁹
pōt dīc^r q^r tūd nō
accntis nō accidat ac-
q^d dā s^m dīc^r ei⁹
p^ro^rbare. Arguit
solūmal vñ oīs p^r dētiā
q^r s^m nēcessitō ē p^r dētiā
q^r s^m nēcessitō nō ē ord
et aliq^d p^o nō ē aliq^d
accntis hōit ordine p s^m
qz nō magis accntis
s^m dīc^r ei⁹ 7 hūc mō
nō ē ai accntis
vñ qz ambo eīdē. s^m
vñ nī qz 7c. p q^d
p^r dētiā asserere nō ē
p^r dētiā infere. 7 h^o mō
p^r dētiā autē opposi-
tū enī fm istā ex-
p^r dētiā tanq⁹ icōueniē. n
p^ro^r p^r dētiā p rōnē

Ad argumenta

principia. Ad
 1^m pcedo qd qdlibet accns caret ibi sbo
 aliq accipiendo sbo p^o. s. vltimate imi-
 nas depedentia accntis: nec pl^o pbat illa
 ro supra ex 7. met. 3° eni in diffinitoe
 oim accntiu ponit sba: qz nulli^o pot hui
 pcept^o pfect^o detas intellectui sine additoe
 sbe. s. 3° no ppe h^o sba e immediat^o additu
 in diffinitoe cuiuscusq accntis: imo in
 diffinitoe alic^o e immediat^o taq^o primu
 receptiuu. In diffinitoe vo alteri^o e ad
 ditu vt mediatu receptiuu mediate de-
 terminas ei^o depedentia: et mediate de-
 pedentia alicui^o alteri^o ad qd illud depen-
 det. Ad 2^m dico qd accns pot esse sbo
 accntis 2° accipiendo sbo s. 3° no p^o. Ad
 aucte. 4. met. pot dici triplr: pmo qd li
 qz no sit no cas: s. 3° comitatie: vt sit sen-
 sus: non eni accidit accns accnti nisi qz
 i. qn ambo accidunt alteri. h^o eni erat ne-
 cessariu apud plim qd no reputabat ac-
 cidens sine sbo posse supportare aliud
 accns: vt dcm e in. q. pcedere. 6° pot di-
 ci qd loqtur de accntib^o dispatis sic pre-
 dit ex^o suu ibi: dicit eni albu et musicu
 3° pot dici qd illud no e dictu taq^o vez
 qd accns no accidat accnti: s. 3° dicitu ta-
 qd qda sequens ex hypostasi qua itedit
 ibi iprobare. Arguit ei sic: si pdictoria
 sut simul va: g ois pdictio e p accns: et
 p pns necesse e pdictioez i infinitu ire:
 sed i infinitis no e ordo. 2. met. qz vbi n
 est aliqd p^o no e aliqd habit^o: g nulluz
 accns hbit ordine p se ad aliud accns:
 et p pns no magis accidet hoc accns illi
 qd eouerso. et huc mo exponedi confo-
 nat lra. No ei alit: accns no accidit accn-
 ti nisi qz ambo eidem. sed accns no accnti
 accidet nisi qz rē. p qd innuit se illaz p
 positioem asserere no tanq^o vera sed ex
 porib^o inferre. et h^o mo exponedo magi
 pt ex illa aucte oppositu pcludi qd ppo-
 situ. erit eni fm ista expositioem illud il-
 latu tanq^o icouentia. no affirmatu tan-
 qd vez. Lu pbat p ronez de p se ee et in

alio ee. p^o rnsio ex qstione pcedere. qd
 eo mo q ista sut ppa sbe et accnti ita no
 pt ppetere accnti p se esse nec substat: sic
 nec sbe pot ppetere iherere. h^o aut e ac-
 cipiēdo substat sic ppetit vltio iminanti
 depedentia inheretis. At cu pbat vltio p
 roem depedentie q non pt terminare de-
 pedentiam eiusde rois pcedi pt oino eius
 de rois. qz alia indepēdentia reqrit in
 terminante vltimo q indepēdentia phibz
 depedentia oino illi silem q est ad ipm.
 sed depedentia q e aliq mo eiusde rois
 no repugnat iminanti depedentia. sicut
 ois creatura depedet ad deu. et h^o in ro
 ne cause effectiue. et tn vna creatura de-
 pedet ad aliam sicut ad talez causā. sed
 no vt ad cam oino pma effectiua qlis e
 depedentia ad pmi. sic in pposito oia
 accntia depedet ad sbaz vt sbo pmo
 accipiendo sbo. et p pns nullu accidens
 pot terminare depedentia eoz tanq^o vlti-
 mate terminas quod ptnet ad sbaz imi-
 nare. Ad 3^m pcedo pntiam de possibili
 li loquendo de qcuq accnte absoluto.

Et arguas de accnte respectiuo p h^o qd
 depedentia ad pmi est eentialior qd de-
 pedentia ad aliqd poster^o. 6° depeden-
 tia relatiois ad fudamentu est eentialissi-
 ma. ita qd sine ea no pt ee ro relatiois. si
 g sba no pt ee fudamentu alicui^o relatio-
 nis s. 3° tm accidēs necesse e illa relatioem
 eentiali^o depedere ad accidēs. qd pot ee
 fudamentu hui^o qd ad sbam. s. 3° h^o no. qz
 relatio e accns s. 3° qz relatio e relatio: vt
 dictum e in solutioe pcedenti. Ad 4^m di-
 co qd nullo mo relatio accntal pt ee sine
 sbo accipiendo sbo 2° quo fudamentuz
 relatiois accntal e sbo ei^o. Ad pbatio-
 ne aut p diuisione aut inq^o relatio aut
 inquatu accns dico qd diuissio no e suffi-
 cies. Et eni dare mediū. s. inquatu rela-
 tio accntalis. illa eni relatio q formalit^o
 pstituit suppositu p se no est in aliq sbo
 qz suppositu p se ens no hz formale in-
 herēs ppte loquedo de iherente. qlibz
 aut relatio accntalis est no constituens

Dependentia accidentis
 relatiois e eentialior
 ad accntis quod e causā
 fudamentū quod ad sub-
 statū q est eius sub-
 statū

Duplex e rela-
 tio relatiois
 relatiois et relatiois
 substantie et relatiois
 substantie et relatiois

suppositū. et p̄p̄ns cū sola illa q̄ consti-
tuit suppositū sit nō inherēs: ista erit in-
herēs. et p̄z i alijs. multa ei sūt sp̄alia q̄b̄ a-
liq̄ repugnāt nō tñ repugnāt p̄ nāz vñ
cōis repti i eis. nec p̄ nām alteri. sed p̄
naturā propriā q̄ includit ambo ista cō-
iuncta. vt si diceret. hōi repugnat irrati-
onā. aut q̄ in quātū intellectuāle. aut i
quātū al. et si in quātū intellectuāle repu-
gnaret et angelo. si in quātū al. repugna-
ret boui. dico q̄ neq̄ sit. neq̄ sic. s̄z i quā-
tū hō ē aīal rōnale: sic in p̄posito i quā-
tū relatio ē accītal. repugnat sibi nō ēē
i s̄bo accīpiēdo s̄bm 2°. **C**onsequēter alr di-
ci q̄ relatiōi vñ relatiō repugnat nō ē
in s̄bo aliq̄ extēdēdo illud ad fūdamen-
tū. nec enī relatiō diuina ē ita p̄ se sic ef-
fectiua diuina est p̄ se. s̄. simplr ad se enī
nullo mō indigēs ad sui ēē alio q̄cūq̄
nec ē ita p̄ se enī sic suppositū ē p̄ se enī
s̄z ip̄a s̄m rōem formālē necēssō ē in fun-
damēto vt i p̄supposito. et necēssō est in
supposito vt vel i p̄supposito vl vt for-
malit̄ p̄ ip̄m p̄stituto. **M**etā p̄bat re-
latiōē ēē p̄ se. q̄z i finitā. et i p̄ntia possz
p̄cedi. tñ aīas videt negādū. nulla enī p̄-
fectiōe formālī infinita caret aliq̄ perso-
na diuina. q̄z tūc nō ēēt simplr perfecta
sed q̄libet caret aliq̄ relatiōe originis. q̄
nulla relatiō ē formālī infinita. et hō p̄z
ex rōne p̄fectiōis simplr. q̄z s̄m anī. mo-
nol. i s̄. est illud q̄ in quolibet meli⁹ est
ip̄m q̄ nō ip̄z. nō aut pōt relatiō ēē sim-
pliciter nobilior suo opposito. q̄z relatiō
sūt sūt nā. qñ q̄ arguit. eēntia diuina ē in-
finita p̄ntitas vel relatiō diuina ē eēntia
q̄ p̄ntitas est infinita. ē figura dīctōnis.
sic arguēdo sic. deitas intelligit. p̄ntitas ē
deitas. q̄ p̄ntitas intelligit. et rō hui⁹ tacta
est frequēter in p̄mo li. q̄z i abstracti bñ
pōt ēē p̄dicatio idēptica. vbi aut p̄di-
catū est adiectiū non pōt ēē vera nisi sit
formāl. si q̄ maior vera ē formaliter vel
idēptice nō curo. et minor ē tñmō vera
p̄dicatiōe idēptica: iherēdo p̄clusiōē q̄ nō
pōt ēē vera nisi formālī p̄dicatiōe: vtpo-

te q̄ p̄dicatū ē aliq̄ adiectiuū. in illa
illatōe inīpretor idēpticā p̄dicatiōem mi-
noris ēē formālē. q̄z nō posset inferri cō-
clusiō ista nisi tal fuisset p̄dicatio in mi-
norē. **E**t i ista inīpretatiōe q̄ fit iherēdo
p̄clusiōē ē p̄mutatiō. sicut iherēs ex p̄-
missis. s̄z. ē hō et plato ē hō. q̄ s̄z. ē pla-
to. inīpretat fuisse hōiem hō aliq̄d i p̄-
missis. q̄z aliū nō posset iherēre p̄clusiōē
ex p̄missis. et iō q̄le quid cōmutat in hō
aliq̄uid. sic in p̄posito eēntia ē finita. ē
p̄dicatio formāl. p̄ntitas ē eēntia. ē p̄di-
catio tñ idēptica. si inferat p̄ntitas ē infi-
nita. nō pōt ēē p̄dicatio nisi formāl et
illa nō sequitur nisi inīpretādo p̄dicati-
ōē in minori q̄ fuit tñ idēptica ēē s̄olē
et p̄ p̄ns nō sequit nisi p̄mutando p̄di-
cātiōem idēpticā i formālē.

¶ Circa secundum

Articulū quero vtz accītia i
euch⁹ possint hīe quācūq̄ actiōem quā
poterat hīe i s̄bo. arguo q̄ non duplici
vīa p̄mo q̄ nullā oīno. 2° q̄ nō eādē.
Ad p̄mā cōclusiōē sic: destructo p̄-
fēntialit̄ destruit posteri⁹. Prius cēn-
tialit̄ ē esse q̄ agere. ēē accītis ē inherere
q̄ destructo inesse accītis destruit oē a-
gere ip̄i. **E**t p̄firmat. q̄z inesse puenit
accīti tanq̄ p̄p̄ia passio ē. agere aut i
oblectū puenit sibi p̄tigent sic accītis per
accītis. **E**t agere p̄ se ē suppositū vt ex
p̄mo met. hī. Accītis aut nō p̄t ēē suppo-
sitū. q̄z. **A**d p̄firmat rō s̄m boeciū de
ebdomadib⁹. d. In oībus citra deū dis-
serūt q̄ est et q̄d est. forma q̄ nata ē ēē
q̄ respectu actiōis nō p̄t ēē agens q̄ p̄cise
suppositū q̄d natū est hīe illā formā
q̄ est q̄ p̄t ēē agēs. **A**d p̄firmat etiā p̄ ex^m
q̄z enī aīa ē q̄ hō ē hō: iō aīa nō p̄t ēē a-
gēs. **A**d p̄firmat etiā sp̄aliū in p̄posito:
q̄z. s̄. hec forma quāritas separata non
vī forma nāl. quāritas enī sepata vī pu-
re mathematica. s̄z s̄m p̄bm. 3. met. in
mathematicā nō ē finis nec mor⁹ nec bo-
nū. **A**d 2^{am} p̄clōē. s̄. q̄ non oīs actiō

2. na. q̄ hūmā vīp̄m
vīp̄m hūmā vīp̄m
et vīp̄m hūmā vīp̄m
et vīp̄m hūmā vīp̄m
et vīp̄m hūmā vīp̄m

id de p̄ma
et de p̄ma
et de p̄ma

possit eis op̄etere q̄
quāritas dīc p̄p̄ia q̄
care i m̄. s̄z iō hūmā
bac i m̄ cū aliq̄ cū
na sepata in m̄
quī ideas p̄tonica
cēp̄m gñādi op̄p̄m
m̄metat: p̄p̄atū
maic ē a s̄m i p̄p̄m
cēp̄m p̄ducēdi op̄p̄m
p̄m qñ erat i s̄bā
ducēdi iō s̄z. q̄z
accītia sepata possit
sine s̄bo quā p̄ pote
intelligibiles sepate a
a voluntate sepata p̄
iō poterat qñ p̄z
q̄z tūc sp̄s intelligib
q̄z. et charitas sepata
vīp̄m iō s̄z p̄p̄m
q̄z ad aliq̄ p̄tē bñ
le. q̄z nec bñmōdō
aliciū nisi na ture i
q̄z aliq̄ eādē p̄tē
na s̄z s̄bā p̄z ad
p̄p̄m s̄bā p̄p̄m
app̄p̄m s̄bā p̄p̄m
iō s̄z p̄z. **A**d autē
manēs eādē in ēē bñ
p̄tē p̄m cū dīc accī-
m̄metat s̄m s̄z iō q̄d

¶ Nicēopu

hīales n̄ s̄z i mediat
p̄mō actiū. s̄z a
dō actiū et p̄p̄m
vt dī. 2. de aīa q̄. s̄z
et iō q̄ritates nō ag
vīp̄m forme s̄bā. vī
nat ad formā accī-
q̄z ē i m̄m alera
s̄bā recipiūt cōp̄m
alib⁹ s̄bā cānt. vī
s̄m s̄p̄m remante
ita ē remanēt eis
aī poterat iō s̄z a

possit eis petere q̄ pri^o. arguit sic. p^o de
gnādoe dīc pbs q̄ o3 agēs 7 patēs cōi-
care i mā. s3 sba hns ista accntia cōica-
bat i mā cū aliq̄ cū q̄ nō cōicāt ista accn-
tia sepata in mā. ḡ 7c. Item. 7. met. ar-
guīt 3 ideas psonicas. q̄ idea nō possit
ēē pñ^m gnāndi ppositū: qz est fōz tñ. sic
pmetator ptractat ibi rōez pbi. 7 valde
male. ḡ a sili i pposito. forme iste n̄ pnt
ēē pñ^m pducēdi ppositū. poterāt autē ēē
pñ^m qñ erāt i sba sic accntia sūt pñ^m. p-
ducēdi sba3. ḡ 7c. Item ad pncipale. si
accntia sepata possint hie oēm actōem
sine sbo quā p^o poterāt hie i sbo. ḡ spēs
itelligibiles sepate ab itellēu 7 charitas
a voluntate sepata potēt i eadē actōes
i q̄s poterāt qñ pri^o erāt i sbo. pñ^m ē sñm
qz tūc spēs itelligibīl sepata possz itellē-
gē. 7 charitas sepata possit diligē: 7 ita
vtrūqz istoz possz ēē bñm vñ simplr vñ
q̄ ad aliq̄ pte bñtudinis. qd ē ipossibīl
lē. qz nec bñtudo tō nec pñ^m pte ppetē
alicui nisi nature itellēuali. ppositū
q̄ i aliqū eadē possunt. qz accntia sepa-
ta sūt sēibilia p3 ad sēiū. pñ^m ē alterare
passa sibi appropiata. p3 de modica aq̄
apposita spēs vni. ḡ i aliq̄ actōez pnt
i quā pri^o. Q̄ autē i oēm pbat. qz fōz
manēs eadē in ēē h3 eadē vtutē. 7 p pñ^m
pte ēē pñ^m eiusdē actōis. accns sepatum
manet sñm se idē qd pri^o. ḡ 7c.

Dicē opinio q̄ i actōibus
nālib^o forme
sbales n̄ sūt imediatū pñ^m agēdi vñ pñ^m
pñmū actiū. s3 agūt mediātib^o q̄lita-
tib^o actiuis 7 passiuīs tanq̄ pñis istis
vt dī 2. de aia q̄. s. calor nāl ē q̄ aia agit
At iō q̄litates nō agūt i vtute. ppa: s3 in
vtute forme sbal. vñ actō eaz n̄ tñm imi-
nat ad formā accntalē s3 sbalē. 7 ppi b^o
gnā^o ē imin^o alteratōis. hī aut vtutē in
strālē recipiūt cōpō q̄ a pncipis eēnti-
alib^o sbe cānt. vñ sic remota sba idē ēē
sñm spēm remante accntib^o vtute dñua
ita ēē remanet eis eadē vt^o q̄ p^o. 7 iō sic
aū poterāt insēdē ad formā sbalē: ita 7

nūc. At si arguat^o b^o qz nihil agit vl-
tra spēm suā. Rndent qz ppa vtute nī-
hil agit vltra suā spēm. vtute at alit^o ē
ē. instrm pte agē vltra suā spēm. sic serra
agit ad formā scāni. Cōtra illō qro qd
itelligit p h^o q̄ dī i vtute sbe. qz siue i-
telligat absolutū siue respectiū qro in
q̄ est illud. si absolutū qd ē sba vl aliqd
qd ē in sba: cū sba panis nō sit simplr:
seqtur qz p nihil siue nō ens accns gnā-
bit vel vtute nihili. si itelligat absolutū
qd ē accns vel aliqd i accnte nihil ē ibi
nobili^o accnte 7 p pñs nō magis pōt in
vtute tal in aliqd pfect^o q̄ i vtute ppa
si itelligat habitudinē accntis ad sbam
vt ad cāz pōzē cū ad nihil nō sit aliq̄ bi-
tudo 7 panis nō sit aliqd ens. seqt qz p
h^o q̄ ē in vtute nō ponit aliqd positū
7 ita idē qd pri^o. Q̄ hīs vbiis vñ qz po-
nat vtutē illā ēē aliqd in accnte. dīc enī
qz catur ista vt^o instrāl i accntib^o vñ qz ip-
sā recipiūt eo qz cānt a pncipis eēntialī
b^o sbe. 7 tūc p3 manifeste cūm hīl i accn-
te sit nobili^o eo: nō pte accns p h^o q̄ dī. s.
p hāc vtutē in aliqd pfect^o q̄ possit ex-
se sed itellēct^o istoz vboz vtute tal cāe
vbi dicta vba locū hnt: vñ ēē iste. s. qz dī
cit habitudinē cāe istioris ad cāz supi-
orē seu pfectiorē pcurrētē i cādo: sic. s.
oēm ē: qz ifluētia quā recipit agēs ifert^o
a supiore nō ē aliq̄ fōz tūc cāta. s3 est tñm
ordo deimiat^o cāz i sñl agendo. Q̄ qd
n̄ ē nullā rōz cāe h3 respēu gēiti qñ gnāt
p3. 2. ph3. 7. 5. met. c. de cā. qz cā in actu
7 effect^o i actu sūt sūt 7 n̄ sūt. p3 ē rōne. qz
n̄ ē qñ nō ē nihil cāt i q̄cūqz ordie cāe
sba aut nō ē quā istud accns affecit 7 ē
erat accns. ḡ illa sba nullā rōem cāe h3
ppinā vl remote respēu effect^o cāt ab
accnte. 7 p pñs accns nō cāt aliqd i vñ-
te et^o tāq̄ in vtute cāe supioris. Q̄ nī-
hil ē cā instrālī illi^o ad qd sua vñ acti-
ua sola sufficit pducendū. p3 si accipiat
instrm stricte. sicut serra 7 securis dīcū-
tur instra mouētia mota. tale ei instrm n̄
h3 de se formā sufficientē ad pducēdū

effectū. sed tū p motionē pncipal' agēt
pducit qđ pducit. Si ēt instrū accipit
fz alios modos. s. positos. f. put cā ife-
rior dī instrz vel for' quā h' cā recipit p
motiōz agētū supioris q for' agit adhuc
nullū istoz instrōz p formā suā pōt in
effectū respēu c' est instrū. sed necē ē q
ad illū effectū pcurrat sil' pēans illud c'
est instrū. Nūc at accēs p formā suā
pncise sine oī actiōe sbe in qđcūqz agat
agit. g nullo' agit in vture sbe vel vt in-
strumētū et ad aliqū effectū. **Et** hoc
pōt argui p pncipia istoz dī instrō qđ ē
mouēs motū. qz accēs i pposito n ē mo-
tū a sba cū ipa n sit. g accēs n ē ē instrz
Dico ergo ad qđem q pōt
actio puenire accētib'. f. vna respēu sbe
gnāde. z due respēu accētū cādorū.
vna respectu sensatiōis. alia real' in pas-
sum realit' hōis pūiū. **Qđ** nullo' pōt cō-
petere accētū sepato. neqz instrāliter vt
tā pbatū ē. z hoc accipiēdo instrū pro
qđcūqz cā siue attingēte terminū pnci-
palis agētis. siue pro cā 2^a ppe dicta. si
ue p pte p quā totū agit. siue p recipiē-
te tūc formā actiūā q agit. siue recipien-
te tūc motionē solā tanq' effectū puiuz
effectū pncipal'. q modi accipiēdi instrz
patēt. s. q. j. h' quartū. In oib'. n. istis re-
quiris q illud c' ē instrū pcurrat cāns i
suo ordie cādi. z qđ nō ē nihil causat
in qđcūqz ordine cādi. **Sed** pter istos
modos instrū dī cā pūia dispositiua
ad terminū. l. hēat actionē illā disposi-
tiua in ppa vture. z isto mō bñ ē possi-
bile accēs ēē instrū sbe. qz pōt cāre ac-
tionē dispositiua ad terminū sbe agētis
sed nec isto mō pōt accēs ēē instrū sbe
in pposito. qz sba q nō est nullū iminū
inducit nec inducē pōt in fine alatiōis
facte p illa accētia. **Et** hoc p3 solutio
ad illā dūctionē p illa opinione. Au-
ctoritas. n. scōi de aia nō plus pcludit.
nisi q calor est instrū aie hoc mō vltio
qz. f. digerit z alterat nutrimentū vt in

termio illi' alatiōis possit ex ipsa gene-
rari sba. vñ si ibi due actiōes z duo pnci-
pia agēdi. qz respectu alatiōis puenit
pncipal' agēdi ē calor. respectu at forme car-
nis inducēde pncipal' ē aia vel for' carnis.
z pncipal' agēs dī instrū respectu scōi nō p-
prie subordinatiōe vutis ad vture. sed
effect' ad effectū. vñ magis ppe diceret
agēs dispositiua q instrāle. **Et** quādo
vltra dī in dūctione illa q accētia agūt
in vture sbe. h' nō sequit nisi qz si instrā
nō si at instrā sbe nō entis. qre ex hoc se-
quit oppo. **Et** qñ vltra infer ex h' q
actio accētū nō solū terminat ad for-
mā accētale. sed ad sbaez. hoc reputo
falsū nisi sicut ad iminū remotū. q nul-
lo mō attingit p actiōz forme accētalis
sed ad quē ordinat iminū qui attingit p
actionē accētis. **Et** cū pbat q accēs at-
tingit terminū actiōis. qz attingit passū
in qđ forma inducit. sba at nō pōt at-
tingē māz tanq' passū in qđ agat. qz non
sepatur a passionib' vture agētis nālis.
vt dī de gnātionē. **Pico** q hec pntia n
valer. nisi in vture istius ppositionis sbe
intellecte. qz oē instrū attingit iminum
pncipalis agētis que falsa est in pposito
Et cū videt pbari p hoc qđ sba dī. q ge-
neratio ē termin' alteratiōis. istud pōt
duci ad oppo. nō est. n. intrinsecus ter-
min' alteratiōis. sed extrinsecus z alte-
rius generis. z h3 pziū terminū pōrez
fm gen' ppo termin' alteratiōis. **Qđ**
at h3 calitatē pziā z adequatā respēu
posterioris cēntialr. non sequit q hēat
calitatē q attingat pus cēntialiter. imo
sequit oppo. f. q nō hēat calitatē q at-
tingat pus cēntialr. g eo' mō q gnātio ē
termin' alatiōis. sequit q pncipal' alatiō-
nis nō attingat terminū gnātionis nisi
mediate. qz attingit qđcū ordinatū ad
ipm. **Pic** p3 ista 2^a. z sit p' q' ad solu-
tionē ist' qōntis. f. q accēs sepātū nullo
mō pōt ēē pncipal' actiōis ad sba. z hoc i-
strāle vture sbe que nō est. z iuxta h' ē
declaratū ē q nec accidēs pūinctū pōt

Expley quem
actio arch. de h3

Cent
F

et p se attigens sbam nec iminū. qz au-
toritates adducte de 2° de aia 7 hmōi
nō accipiūt instrm nisi p agēte disposi-
tuo. **¶** Et si h^o arguit qz aliq forma i-
mediate attigit iminū gnātois. sz fōz sb
stātal nō. qz nō ē pncipiū agēdi imedia-
te sz mediate. **¶** Accedo p mā ppositōem
sz 2ª falsa ē. qz nihil ē instrm alicui cāe
nisi supioris cāe i gnē cāe efficientis. g si
accns pūctū p cōsē instrm sbe sbā erit
sup^o agēs. sz sup^o agēs pū nālī agit. 7
si ē nālī. agēs agit qdqd vel quātū pōt
g sbā in illo piori nec i eodē tñ instāti
tpis in q agit vt supius agēs. 7 accns a-
git vt instrm ei sbā pducet iminū quē
poterit pducē. sz pōt pducē totā sbām.
qz pfectio sbe pducē nō excedit pfectō
nē sbe agent. g in 2° instāti nē accns a-
gens nō pducit sbām. vel eadē bis pdu-
cet. **¶** Itē ois potētia inere passiua ē pōi-
ctōis. 6. metaphy. sbm aut nō ē in potē-
tia pōictōis ad pprā passionē. g hz ali-
quā causalitatē respectu ei aliā a cālita-
te materie. nō nisi cāe efficiētis. qz non
formal. p. de fine aut nō ē fmo h. 7 vī
qz ois eos istud pcedē fm dca sua. dicit
enī potētiās fluere ab cēntia aie. 7 h dī-
cūt qz accns hz vtutē istrumētālē. qz cā-
tur a pncipijs cēntialib^o sbe. ista nō pōt
itelligi tñmō passiue p sbo receptiuo.
¶ Itē si accns pducit 7 p aliqd pncipiū
pductiuū imediatū p te qd est accns nō
loquēdo de infinitate accntali i gnābilī
b^o 7 gnātis i eadē spē de qua loquūtur
phī. qro ordinē cēntialē in istis accntib^o
Ubicūqz enī ē ordo accntal i gnābilīb^o
oz dare extra totū illū ordinē aliquam
cām cēntialē pfectiōz. g respectu accn-
tiū singulariū i spē caloris da mihi cāz
pūmā cēntialē ordinatā ad totā istaz
spēm. 7 eodē mō arguā de indiuiduīs il-
lūs spēt. 7 nō ē pcedē in infinitū i ordi-
nē cēntialē. g stabit ad aliquā spēz accn-
tis q erit causata. 7 nō ab alio accnte sz
immediate a sbā. 7 p pns sbā hēbit rōem
pncipiū actiui imediate respectu accn-

tis. **¶** h^o pfirmat p phm. 7. metaphy. c
9. in fine vbi dicit: qz pprūz sbe ex his
accipē est. qz necesse ē pprexistē aliquaz
alterā sbāz actu exntē q facit vt sit aial
si sit aial. qle vero 7 quātū nō necessariū
nisi ptate solū. **¶** Mult g qz ad hoc qz
sbā fiat est necē aliā sbām pexistē que p-
ducatur. **¶** Sz ad h^o qz qū 7 quale pducatur
nō oz aliqd quantū vel qle pexistē nisi
potētia tñ. g aliqd qd nō est actu quan-
tū nec qle pōt ēē pncipiū pductiuū
imediatū quātū 7 qli. Itē. 4. methau.
dī. Singulū ē id qd ē dū pōt in pprām
operatōem. 7 sile hī a dam. c. 60. **¶** At
licet iste auctoritates hēant instātiāz de
entib^o ipsectis. tñ vī valde icōueniēs qz
ens pfectissim^o fm gen^o ini creata careat
actōe. ita qz forma ei non possit ēē pnci-
piū imediatū 7 pūmū pductiuū alie
actōis. **¶** Et hoc arguit fm vñū pncipiū
istoz. qz i fōz ē pncipiū agēdi i q gnāns
7 genitū assilant. sz gnātū pncipiū assila-
tur gnānti in forma sbālī. fm qd aut si
bi assilatur i accntib^o. **¶** Nec pōt euadi
dicēdo qz ista pcludūt formā sbālē esse
pncipiū agēdi sed remotūz. tā respectu
sbe q respectu accntis de qb^o pcedunt
rōes. **¶** h^o nō sufficit. qz nullus negat in
deo ēē aliquā formā q sit pncipiū pxi-
mū agēdi. nō qz sine cāis inimedijs agit. sz
qz in suo ordine cāndi p nihil mediū vl
tra formā suā agit. ita esto i pposito qd
tñ improbatū ē qz accns hēat quādam
actōem ad sbām posteriorē actōe sbe.
Sbā tñ p suā pprā formā erit pncipiūz
actōis sibi pprē i suo ordie agēdi. **¶** *Secunda
conclusio*
pōlo istū qstōis ē qz accns nō pōt ēē pnci-
piū effectiuū gnāndi sbām pncipaliter.
hāc pbo oē agens nāle vel ē vniū ocuz
7 ita eque pfectū pducto. vel equocuz.
7 ita pfectū. accns est oīno ipsectū sbā.
g rē. dī ad h^o qz aliqd agēs equiuocū
pōt ēē ignobili^o suo effectū sicut albedo
respectu itellectōis albedinis. 7 sic p mē-
tator recitat de galieno sup illud. 7. me-
taphy. dī illa vīrtute quā vocat diuinā

que ē formatiua ser. ⁊ tñ nō est simplr
nobilior fetu formato si ē accñs. ⁊ silis
difficultas p̄t eē de q̄cunq; viuo genito
p̄ putrefactōem: qđ ē nobilius celo a q̄
gnatur. **Ad**tra h°. l3 ista p̄positio sim
pliciter imperfecti? fm spēm vel gen? non
p̄t eē totale p̄m actiū respectu p̄fecto
ris sit mibi eque nota sic aliq̄ in p̄bia:
quā negata nescirem p̄bare aliquē or
dinē entiū. imo nec q̄ p̄mū eis eēt p̄fe
ctissimuz. imo posset p̄teruēdo dici q̄
totū vniuersū ⁊ q̄libet i eo factuz est a
musca. Si enī arguas q̄ musca ē ita im
p̄fecta. ⁊ tu idē dīcis q̄ ip̄fecti? p̄t p̄
ducē p̄fecti? habito h° nulla ē rō q̄re n̄
sic ip̄fecti? possit p̄ducē aliud sic p̄fe
ctius. nec ista p̄teruia posita p̄t p̄bari
q̄ p̄ma cā sit p̄fectissima excellens oīa a
lia i creatōe. nec etiā h° addito q̄ sit cā
equoca. imo cū h° posset stare fm p̄ter
uia istā q̄ eēt imp̄fectissima vel ip̄se
ctior causatis. **Amē** p̄bo dēcām p̄po
sitiōem aliq̄lū. p̄mo sic. cā vniuo ca hēt
effectū vniuo cū p̄mīno adeq̄to sue po
tētie. l3 p̄. te cā equoca totalē ip̄fectior
cā vniuo ca. q̄ impossibile ē cām illā cō
uocā cē cām tōlem respectu ip̄i? effectus
⁊ sic dē? nō posset facē effectū cuiuscun
q; creature qđ ē absurdū. p3 p̄ntia. q2
effect? adeq̄tus potētie p̄fectiori nullo
p̄t eē a potētia ip̄fectiori. **Q2** sic. vbi
cūq; ad p̄ductōē eiusdē effect? p̄currūt
cā vniuo ca ⁊ equoca. equoca ē simplr
p̄fectior. p3 p̄ p̄m. i2. metaphy. p̄p̄ h°
enī optet totū ordinē accñtalē reducere
in aliquā spēm eēntialit̄ supiorē in cau
sando. q2 diffōmitas vniformis o3 q̄
reducatur in cām vniformē. ⁊ iō oīb? gnā
bilib? ⁊ coeruptibilib? optet eē aliquaz
cām supiorē q̄ sit cā vniformitatis i cō
tinuatōē gnātōis ⁊ corruptōis. ex h° ha
beo istā p̄positiōem q̄ vbi ad idē p̄cur
rūt cā vniuo ca ⁊ equoca. equoca ē p̄fe
ctior. l3 q̄ nō possit sine vniuo ca h° ē
aliq̄lis p̄fectōis in ip̄a equoca. p3. de
us enī p̄t sine causa vniuo ca. l3 sol nō
p̄t in aīa p̄fectū. l3 posset in ip̄fectuz

q̄ cūq; equoca sola sine vniuo ca p̄t i
effectū. ip̄a ē simplr p̄fectior q̄ illa equi
uo ca q̄ posset p̄currē cū vniuo ca ad idē
causādū. ⁊ p̄ p̄ns equoca totalē hēt ou
plicē p̄minētā cālītatis sup̄ effectum.
vnā quā h3 vlr equoca p̄currēs cū vni
uo ca. Et aliā que hēt illā p̄fectōē quā
vniuo ca addēt in causādō. q̄ carēt m̄
te cāe equoce. l3 longe p̄fectiores vniuo
cis. **Q3** sic. si forma cause equoce daret
esse formaliter alicui nō posset dare eē
simplr p̄fecti? seip̄a. q̄ si imp̄fecti? q̄ fōz
lit det alicui eē nō p̄t ei dare p̄fecti? se
ip̄a. sed dās effectiue eē alicui dat ei eē
modo ip̄fectiori q̄ dando sibi forma
liter. Nō enī est possibile q̄ aliq̄s mod?
dādī aliq̄d eē sit ita p̄fectus sic dandi il
lud eē formalit̄. sic nec eēntia diuina p̄t
alicui dare esse a se in q̄cūq; gnē cāe p̄fe
ctius q̄ sit eē qđ ip̄a dat formalit̄. **Q4**
sic. si creatū sit simplr p̄fecti? l3 sit sim
plex: tñ fm intellectū p̄t diuidi in duo.
l. in illud in q̄ equat cause. ⁊ in illud in
quo excedit cām. p̄mū dicat a. 2^{mb}. ille
effect? fm a p̄cise est effect? adeq̄tus cāe
suc. q2 simplr eque p̄fectū ens sit cā q̄ b
vel erit a seip̄o vel nullo q2 ab a vt ab
ip̄a cā nō p̄t eē. nā vltra effectū adeq̄
tū cāe. nō p̄t eē sil aliq̄d excellentē ab
ip̄a. ⁊ h° rō p̄t accipi ab Auiacē. 6. me
taphy. suc. **Dico** q̄ p̄p̄ nullas instā
tias p̄ticulares neganda ē ista p̄positiō
vniuersalē q̄ nō est ex terminis. q̄ totale
cāns nō p̄t eē imp̄fecti? cāto suo loquē
do de cā effectiua ⁊ q̄ totale cāns equo
cū ē p̄fecti? q2 nō eque p̄fectū. spēs ei
se hnt vt numerū. **Alia** aut̄ instātia de
albedine ⁊ ei? intellectōe nihīl v3. vt p3
li. p̄. di. 3. nisi q̄ p̄ illud argumētū p̄bat
q̄ albedo nō ē causa totalē intellectōis
l3 tñ p̄tialis. vñ bñ possibile est effectū
excellē talē cām i p̄fectiōe. q2 reliquam
p̄fectiōem hīe p̄t ex cā reliq̄ p̄tiali. ⁊ ita
a duobus sil p̄fectiō est q̄ ab altera illa
rū sicut dcm ē ibi. **Q2** instātia ⁊ 3ª que
vadūt adeductiōem vel inductiōem aīe
in vinēub? ⁊ h° siue a p̄pagante siue i

putrefactis. vbi
tati. hēt solū l.
pareret q̄ aliq̄
nobilius aīa q̄
p̄t eē p̄cedenti
eco q̄ ita p̄posi
tū p̄fectiō sit oē
lū ⁊ intellectū. i a
quo ad reale. ⁊ si
eo mō q̄ quatuor
ta. l. sine ista p̄o
me eo mō q̄ p̄
re hoc addit p̄a
tōiū sequenti h
q̄ actiōis aliq̄ f
vniuo ca sit eē p̄
agendi posset eē
ma sed q̄litas ē p̄
vniuo ca actiōis p̄
rata a ista ē tñ
tentiōe sicut h
nīci ad agēdū.
q2. **Ad**ior p3. q̄
nēb? quā natū
p̄t eē illud eū? p̄
tur vno mō tū
me p̄ hoc q̄ p̄
fate cū ip̄a nī
p̄. agēdū i vno
ablano illi? m̄
agēdū. **Q3** istud
nō h3 p̄ se rōem
cū accente. Sed n
p̄le p̄t eē tū agē
in cōtine vt q̄
vniuo ca nō p̄
eēntia. iō p̄b
la forma ē p̄t
lē p̄p̄iū affū
alut vt in actiō
S3 in actiōe intē
p̄ma p3. q2 tūm
fume a nō tū
dū dōc? p̄b
eēntia aīa agē
lū. aīa q̄
vniuo ca p̄t

putrefactis. vbi. q. eadē reputo difficul-
tate. hēt solui li. 2. di. 3. et esto q. nō ap-
pareret q. aliq. cā creata posset inueniri
nobilioz aia q. terminat rale gnātoem.
p^{ri} cēt pcedendū q. ipa imediate eēt a
deo q. ista ppositio iā pbata negaret.
3° pclusio sit de illis duab^{us} actōib^{us} in se
lū et intellectū q. ad intētonale et in p^{ri}uiz
quo ad reale. et sit h^o accnā sepatū saltē
eo mō q. qualitas tercie spēi ē hic sepa-
ta. s. sine sba pōt eē p^{ri}m^o vtriusq^{ue} actō-
nis eo mō q. p^{ri} et h^o quātū est ex se. q.
re hoc addit patebit in solutōe dubita-
tōnū sequentiū. hāc probo sic. Cuiuscun-
q^{ue} actōnis aliq. forma ē totale p^{ri}m^o acti-
uum: illa si eēt p se s^u mō uenienti ad
agendū posset eē p^{ri}ncipiū eiusdē actio-
nis. sed q^{ue}litas ē p^{ri}ncipiū et totale et forle
vtriusq^{ue} actōis p^{ri}dicte. Q^{ui} autē est sepa-
rata a sba ē tñ in quātitate siue hñs ex-
tensionē sicut h^{ic}: manet s^u modo cōue-
niēti ad agendū. qui ē mod^o extēsiuus. g.
7c. Maior p^{ri} q. rōlī p^{ri}m^o posito et s^u rō
ne s^u qua natū est eē p^{ri}ncipiū pōt p^{ri}ci-
piare illud cui^{us} ponit p^{ri}m^o. Minor pba-
tur vno mō sic q. nihil aufertur isti for-
me p hoc q. p se ē nisi s^u b^u. Illud autē nō
facit cū ipsa nisi vnum p accnā. sed p se
p^{ri}m^o agēdi i vno ordine est per se vñū. g.
ablatio illi^{us} s^u b^u nihil aufert de p se p^{ri}m^o
agēdi. S^{ed} istud nō probat nisi q. s^u b^u
nō h^{ic} p se rōem p^{ri}ncipiū in eodē ordine
cū accnā. Sed nō obstat qui possit esse
p se p^{ri}ncipiū agēdi eiusdē actōis in alio
tñ ordine. vt p^{ri} de causis ordinatis. nec
vnitas istoz p accnā impedit vnitatez
ordinis. 3° pbat illa minor alr sic. 3l-
la forma ē p^{ri}ncipiū actōnis que est ta-
le p^{ri}ncipiū afflāndi sibi passū nō tñ re-
aliter vt in actōe reali q. est in cōtrariū
S^{ed} in actōe intētonali q. est in sensū. de
p^{ri}ma p^{ri} q. 2° imin^o formal^{is} simplr ē filis
forme accnāli. g. illa p^{ri} eē p^{ri}ncipiū agen-
di q. de 2° pbat: q. similitudo in sensu
deficit quātū ad aliqd a similitudine rea-
li in passū. g. quātū ē ex pte hui^{us} forme
vt agentis pōt ita bñ eē totale p^{ri}m^o hui^{us}

actōis sicut illius. si autē in illa sensatōe
sit aliq. pfectio vltior: h^o nō est inquā-
tū est a q^{ue}litate sensibili. s. inquantū ē a
potētia sēstīua. Cōtra istas pclusiōes
sūt aliq. dubia. P^{ri}mo 3° tertiāz ē istud
dubiū. nō enī apparet q. sit alia actio q.
litatis in sensum et p^{ri}uū. p^{ri}m^o q. q^{ue}litas
nō agit p electōem. g. quātū ē de se vñū
formū agit. quātū g. est ex se idē imittit
in quodcūq^{ue} passū. et p^{ri}m^o nō ē alia et
alia actio quātū ē ex pte agētis. Q^{ui} d^{icit}
vbi ē idē p^{ri}ncipiū actiū ē eadem actio
et h^o pbat p p^{ri}ncipatōre. 3. celi et mūdi.
cōm. 72. si vna nā et actio. s. idē est hic
p^{ri}m^o formale agēdi et p^{ri}muū tā in sensu
q. in p^{ri}uū. g. eadē actio. Aliud dubiū est
q. ista cōclusio vltima vñ p^{ri}adicē dua-
bus pcedētib^{us}. pbo sic. q. si accnā se-
pata possint i oēm gradū actōis i quez
poterāt p^{ri}ncipia: g. possint in corruptōne
forme s^u b^u alio illi^{us} passi in quē agūt. S^{ed}
corruptō illa nō pōt eē in nihil v^{er}itate il-
loz. q. creatura nō pōt annihilare. nec
i accnā sepa^{ta}. q. creatura nō pōt fa-
cē accnā aliq. eē p se. g. i s^u b^u aliquid ē
h^{ic} corrup^{to}. et sic si 3° vñ sit q. ista p^{ri}nt
eē sufficiēs p^{ri}m^o alteradi sic p^{ri} seq^{ue}t q. p^{ri}nt
eē p^{ri}m^o gnādi s^u b^u 3° sufficiēs p^{ri}m^o et 2° vñ
p^{ri}m^o Ad p^{ri}m^o qd sit actō et i q. sit dicit. q.
i. di. seq^{ue}nt. s. posito h^{ic} breuit^{er} q. credo eē
vex q. actō dicit r^{es}pectū quēdā extrinsec^o
aduētiē siue sit i agēte siue i passū. et re-
spectū mutuo cōr^{re}spondētē respectui pas-
sionis. cū passiōes i diuis^{is} passū sunt aliq.
et diuerse rōis. sic et for^{te} recepte i eis. seq^{ue}t
q. actōes est sic alie. Q^{ui} d^{icit} p^{ri}firmat spā-
lit^{er} i pposito q. passū receptiū for^{te} s^u
eē reale nō ē receptiū eiusdē fin^{is} eē itē
tōale. 2. de aia. o^{mn}i ei receptiū soni eē ab-
sonū. saltē regulari receptiū forme isto^{us}
nō ē receptiū for^{te} a^u mō. marie i receptiū
mālib^{us} g. org mū et s^u b^u 3° p^{ri}uū nō sūt receptia
for^{te} s^u idē eē q. vñū recipit intōale aliq.
realr et p^{ri}m^o cū agēs agat in passū fin^{is}
potentiam receptiū eius. sed illud
secundi de anima. Actus actiūoz
sūt in agēte bene disposito. sequitur q.

*Agens ex electione
per se agere de agere
et quod dicitur ab agente
natura in agendo.*

agens non agat in hoc passus et illud actio
ne eiusdem rationis. Et tunc ad instantiam de
agere ex electione. **R**espondeo quod agens ex electione
potest diuersimode agere non tamen diuersitate
quodam desperationis sed conditionis. sicut
potest non tamen hoc agere et illud. sed hoc agere
et illud non agere. agens autem naturale quod est illimi-
tatum simpliciter vel aliquo modo. secundum perfectionem
actiua potest ad desperationem agere. sed non ad con-
tradictionem. quia quolibet illorum agit in materia dis-
posita. et hoc necesse est. **N**on sequitur non agit
secundum electionem. sed non diuersas formas in di-
uersis passibus. sed sequitur. sed non indifferenter
agit vel non agit ex se forma illa quam potest
agere in tali passo. **E**xemplum de sole. et tunc est
propter. et. et. qui habet indeterminationem
quandam ad disparatam eandem in diuersis
passibus. non est tamen indeterminationis contradictionis
ad agendum. imo necesse est agere in quolibet passibus
uero quicquid potest in illud agere. **A**d 2^m ob-
iectum eiusdem principii actiui potest esse multe acti-
ones formaliter distincte dum tamen illud non sit
limitatum in sua virtute actiua ad unam ac-
tionem sicut est unica forma. et sic omnes aucto-
ritates promittentes et cuiuscunque alterius
debet exponi de forma unica in virtute sic est
unica in esse nature. **A**d aliud dubium per
alias duas conclusiones. **R**espondeo primo modo bre-
uiter posset dici quod qualitas est per actiua
in passibus habens prius. et hoc secundum quod gra-
du habet quod potest. et hoc quod est ex parte qualita-
tis actiue. sed per se in quo est prius quod
determinationem sibi aliquem gradum magis quam ali-
um. possibile est quod non possit in omnibus gra-
dibus prius inquam prius est in tali subiecto eodem quod
potest. et ista ratio declarabit ex se-
quentibus. **A**lio modo potest dici quod tunc pos-
sit in omnem gradum alterationis in quem po-
tuit prius non sequitur quod possit in corrup-
tionem subiecti. **R**espondeo hoc est ista. quia generatio non potest
a corruptione separari quando ad agens
naturale. hoc modo intelligendo quod quicquid causam cor-
rumpit simpliciter in fine corruptionis aliquid
relinquitur quia non annihilatur. **N**ec potest creatu-
ra corrumpi in accensum per se extrinsecum. quia non potest
care accensum sic existens. ergo si corrumpat

corrumpet in substantiam. et per prius si non habet
virtutem corrumpendi in substantiam. omnia non corrumpi-
tur. sed accensum separatim non habet virtutem corrumpendi
in substantiam. quia nec produci substantiam ut per
batum est. **C**ontra hoc per. quia qualitas
que potest in omnem gradum alterationis potest
ad generationem potest in gradum incorporeabilem
forme subiecti rei corrumpere. et ita in cor-
ruptionem. **P**rimo probatur. quia si non potest
inducere aliquem gradum incorporeabilem for-
mali corrumpere. sed cum quicunque gradu indu-
cibili ab ipso potest stare forma subiecti cor-
rumpendi. et ita per nullam alterationem potest cor-
rumpendum corrumpi. **R**espondeo nunquam potest alte-
ras inducere gradum incorporeabilem alterabilis
probat ex ratione terminorum. quia non potest moueri
inducere gradum incorporeabilem suo mobili
et probatur est. quia mobile manet in toto mo-
tu. sed sub omni gradu per motum inducto. sed
nihil manet sub aliquo sibi incorporeabilem.
sed tunc. **Q**uoniam autem inferens. tunc nunquam alteras per
alterationem subiecti corrumpet alterationem. concedo
et probatur hoc per aliam rationem a priori. quia per naturam
non corrumpit per aliquid posterius naturam. quicquid
est inductum ab alterate ut alteras est po-
sterius naturaliter forma subiecti rei alterabilis.
sed per nihil tale inductum ab alterate corrumpit
subiecta alterabilis. **D**ico ergo quod nulla forma
corrumpi potest nisi a substantia. sicut nec oppositum
subiecti corrumpere potest induci nisi a substantia ut
superius est probatum. a quali autem prius non cor-
rumpit substantia nisi dispositiue. quia ad illam alte-
rationem sequitur generatio nisi aliquid impedit
Sed per. quia tunc sequeretur quod accidens ignis
si esset maxima. utpote ratione quantitatatis sic spe-
ra ignis. et tamen separata a substantia non posset cor-
rumpere guttam aque. quod videtur improbabile.
Ad aliud. quia si accensum alterationem potest in
quolibet gradu alterationis sicut per. sed in vl-
timum. et per prius cum ille ultimus corrumpit im-
mediate disponat ad corruptionem subiecti vel
isto corruptio immediate promittit corrup-
tionem subiecti. sequitur quod substantia corrumpere. **A**d
per concedo. quod si tota substantia ignis in spacia sua
destrueretur et maneret ibi omnia accensum. que-
ta aque ibi posita nunquam destrueretur ab illa.

dis.

*Propter quod considerandum
est actum per se esse
omnem multam formam
sed quod in se habet
limitationem
ad unum et determinatum*

*Propter quod considerandum
est actum per se esse
limitatum gradum
sui motus*

*et ratione prius pos-
se non possit aliquid
corruptio illius per
non est in nihil non
maxime virtute
tamen aliquid ambiguit
ma resoluere nec accensum
tamen in nihil ambiguit
tra sensus dico quod
tamen in se habet
ta corrumpere. sed
et in se habet. si celo
precipue cur for
ta. que totaliter
et per prius nullo
dicitur imo magis
a celo induci. sicut
imperfectas in m
et aliquid for ad quod
sufficit. oportet si
plurimum. quia hic induci
agens naturale dispo-
nitur aculuz. quia regit
i creature totius for-
matione corporis or-
muraculuz ita hic
fieri ad generationem
et id na disponere
sunt omnes reguli
na nature. **A**d
duas in alterationem
corruptio forme
ille qui est propter
non est propter
de de respectu co-
trinfeci ipsi alter-
ationis. quod propter
subiecta forme a quod
ab aliquo agente
ipsius aque si in
qua posset corrumpi
in illo for corrumpi
res for aque ab
aliquo agente vel
et quia in se est di-
stinctus separatis*

et rationes prius posite hoc concludunt. quod non possent aliquam aliam substantiam generare. nec corruptio istius potest esse nisi in substantiam. quod non est in nihil nec in materiam nec in accidentem. maxime virtute agentis naturalis. quod non potest nisi aliquid annihilare. nec in materiam primam resolui nec accidentem facere sine subiecto.

Ne tamen nimis absurdum dicat hic et contra sensum dico quod si accidentem aliquid actiuum esset sine substantia. substantia quanta et qualis appropinquata corrumpere. sed non ab eis. imo ab agente vltimo dato. scilicet celo. ad quod est fuga naturalium. precipue cum foris hic inducenda sit imperfecta. que totaliter est in virtute actiuum celestium. et per prius nullo particulari agente ipse dicitur imo magis disponere potest foris illa a celo induci. sicut inducit quidam formas imperfectas in materiam corruptibilem. et si esset aliquid foris ad quam inducenda celum non sufficeret. oportet fugere ad primam causam simpliciter. quod hic inducet illam formam ad quam agens naturale disponit. nec hoc est fugere ad miraculum. quod regulariter omnem imperfectionem creature totius deus supplet. ut patet in actione corporis organici. ubi non ponitur miraculum. ita hic tota natura creata non sufficeret ad generationem istam nec ad corruptionem et ideo natura disponere ad eam ultimata dispositione deus regulariter supplet imperfectionem nature.

Ad 2^m dico quod nullus est gradus in alteratione ad quem necio sequitur corruptio forme substantialis alterabilis. sed ille qui est proximus in uno alterabili non est proximus in alio alterabili loquendo de respectu corruptionis vel generationis. in trisecti ipsi alterantur. Est enim quod gradus aliquis. quod proximus illi qui est incorruptibilis forme a qua induceret in aquam ab aliquo agente. statim sequeretur corruptio ipsius aque si in illo agente esset foris per quam posset corrumpere aquam. si autem non sit in illo foris corruptiuum aque non corrumpere foris aque ab illo agente. sed forte ab aliquo agente vltimo inducente istam formam ad quam materia est disposita. Sic hic si ab accidentibus separatim alteraretur ad gradum

qui alias esset proximus corruptioni sic est dare ibi primum. et dico sicut. quod in diuisibilibus nihil indiuisibile est primum indiuisibile. tunc quid statim sequeretur ab ipso alteratione corruptio aque. sed non nisi ab extrinseco.

Sed adhuc contra hoc arguitur. quod quando aliquid qualitas est in substantia potest esse principium agendi ad aliquid incorruptibile forme substantialis. ergo et hic. quod dicitur est prius quod omnem alterationem quam potest accipere in substantia. potest et sine substantia.

Ad 2°. quilibet gradus alterationis est eiusdem rationis. ergo quod potest habere actionem corruptiuam unius illud eiusdem rationis si perfectius est potest habere principium actionis corruptive vltioris gradus. et sic de quolibet. scilicet possibile est qualitatem separatam corrumpere aliquem gradum qualitatibus sicut concedis. ergo si ista qualitas separata sit perfectior potest corrumpere quicunque gradum illius qualitatibus. scilicet corruptio quocunque gradu qualitatibus non manet substantia potest. quod non manet sine qualitate naturali. ergo et cetera.

Ad 3° agens naturale posset corrumpere qualitates in eucha. et per prius possit inducere gradum aliquem incorruptibilis illis formis secundum spiritum et tamen non potest ibi inducere formam substantialem. quod non est ibi secundum gradum paritatem ratione qualitates separate possunt inducere in passum gradum incorruptibile qualitati. sed non possunt inducere formam substantialem aliquam proportionem qualitatem oppositam.

Ad 4^m dico quod qualitas actiuum aliquid in substantia extrinseca non potest esse per se principium actum respectu alicuius qualitatibus repugnantis sibi corruptioni. sed tamen potest esse principium candi qualitatem in tali gradu ad quem sequatur corruptio sibi habentis illam qualitatem. sed ibi sequetur istum gradum qualitatibus corruptio sibi. hic autem non. quod ibi est quodam agens coniunctum isti accidenti. quod potest corrumpere substantiam hanc et aliam generare. hic non.

Ad istud ergo non sequetur corruptio ab isto agente. sed forte ab aliquo agente vltimo ut dicitur.

Ad 2^m dico. quod licet gradus iste et iste sint eiusdem rationis in se. non tamen in comparatione ad quocunque agens. quod

impossibile

non est agens
tunc corrumpit
tunc corrumpit
tunc corrumpit

agens qđ pōt sūam corrūpere pōt cor-
rupere vltimū gradū q̄litas p̄ntis eā.
7 solū illud agēs 7 aliud agens bñ pōt
corrūpere aliq̄s gradus nō illi necios.

¶ Vel aliter pōt dici 7 planū. qđ gradus
p̄nt eē ei rōnis vel in se tñ. vel in se 7 i
p̄patione ad sūm. si p̄mō falsa est i^a p̄
positio qđ dicit qđ agēs eiūs rōis potest
corrūpere illa qđ si eiūs rōis. si. n. nō si
eiūs rōnis in p̄paratiōe ad sūz vtpote
qđ sūm determinat sibi alterū illorū.
nō at necio determinat sibi alios. bñ p̄t
aliqđ agēs corrūpere in tali sūo vnum
gradū vel p̄fco. nō tñ illū vltimū quem
sūm sibi deteriat. qđ ille nō corrūpit nī
si ad corruptionē sūe. **¶** Et si arguas sic
sicut sūa necio requirit illū gradū q̄lita-
tis p̄ntis. ita ille gradus repugnat sūo
agēti. ḡ sicut dicit qđ manebit qđ diu sūa
manet. ita sequit qđ nō maneat p̄p sūū
actū. **¶** Et p̄terea qđ est posteri^r gnatiōe
est p̄r corruptione. sed ista q̄litas sūz gra-
dū neciū sūe est posteri^r gnatiōe sūa
ḡ erit p̄rior in corruptione. ḡ p̄r nālī cor-
rūpet qđ sūa. sed nō nisi ab alterante vt
alterās est. ḡ 7c. **¶** Ad p̄mō dico si aliqđ
agens est ita potēs ad destruendū istūz
gradū sicut sūa ad p̄servandū. argumē-
tū h̄et evidentiā. sed dico sūaz h̄ie ma-
iorē v̄tutē ad resistēdū sūo corrūptiōe
illius gradus qđ illud sūū h̄et v̄tutem
actiua ad corrūpendū. 7 rō h̄ est qđ con-
parādo actiū ad actū simplr p̄fectius
fm entitatē est simplr p̄fecti fm v̄tutez.
sūa h̄z v̄tutē actiua respectu q̄litas cō-
sequētis eā. 7 q̄litas sūa h̄z v̄tutez acti-
ua ad corrūpendū ipsā. simplr at sūa ē
p̄fectior q̄litate sūa. ḡ v̄tus sūe simplr
est maior in resistēdo qđ v̄tus q̄litas sū-
rie in corrūpendo. **¶** Et hec est bona p̄-
babilitas qđ sūa est cā actiua resp̄u q̄lita-
tis p̄ntis ipsam. qđ alias nō resisteret
sūo corrūpenti suā q̄litate nec illa q̄lita-
tas posset resistē. qđ de se est quid ip̄se
ctū qđ sūū corrūpens. si ponat qđ illud
sūū sit simplr intensius in sua specie qđ

istud in sua. **¶** Ad 2^m dico. qđ illa p̄posi-
tio nō est vera nisi de his que si ordina-
ta in generatione. 7 corruptione p̄tinēte
ad idē gen^o cuiusmodi si forme ordina-
te fm ponētes plures formas. ibi. n. for-
ma v̄tior sicut p̄r aduenit materie. ita
posterior discedit. Sed de sūo 7 p̄p̄ia
q̄litate p̄ntē fm illū gradū fm que ē ne-
cessariū sūe. falsum est. imo ista q̄litas 7
posterior inducit 7 posteri^r corrūpitur.
¶ Et si queras a qđ inducit huiusmodi q̄-
litas a gnāte vt gnāns est. vel ab alte-
rāte vt alterās 7 p̄sili. a quo corrūpitur
vel a corrūpente sūam vt corrūpens est
vel ab alterāte vt est inducēs q̄litate op-
positā in genito. **¶** Effectus p̄xim^o cau-
se equivoce fm sp̄m in quolz indiuiduo
catur ab aliquo indiuiduo cause equo-
ce. rō est. qđ indiuidua eiūs sp̄i non ne-
cessario requirūt aliā 7 aliā cām specie.
possibile. n. est eandē nām specificā i ista
p̄duci a cā eiūdem rōnis a qđ potest p̄-
duci eadem nā in alio indiuiduo. qđ ad
eundē terminū formaliter sufficit idē
p̄napiū formale inductiū. illō at hoc
7 hoc qđ h̄z illū eundē terminū formale
nō requirit necio p̄ductiū alterius ra-
tionis. **¶** Et hac p̄positione de cā equi-
uoca 7 effectū p̄ximo p̄bata cōcludo
qđ q̄litas necessario p̄ns aliquā sūam sūz
speciē in quocūqz catur a tali sūa. qđ p̄
q̄litas catur tātum a sūa ḡ 7 quēz p̄r.
At per p̄ns cū cā equiuoca sit v̄rtuali-
or qđ v̄niuoca. 7 si cā v̄niuoca posset in-
ducere istū effectū. tñ cā equiuoca p̄ue-
niet. sicut dicit aris. de magna flāma 7
parua li. de respiratiōe. nō ḡ indicit ista
q̄litas geniti ab aliquo alterāte vt alte-
rās est hoc est nō est p̄m formale indu-
cendi illā q̄litate q̄litas. **¶** Et si arguas. qđ
tūc ista aliatio p̄ua non h̄z terminū.
¶ Nō est incōueniēs de imino p se eiūs
generis. qđ h̄z terminū extrinsecū formā-
lē geniti. **¶** Et si q̄ras an illa q̄litas ge-
niti inducat a sūa gnāte. **¶** Dico qđ cū
posset induci ab illa. tñ p̄babilis est qđ

Quia vero dicitur qđ p̄-
mō est cā actiua resp̄u q̄lita-
tis p̄ntis ipsam. qđ alias nō
resisteret sūo corrūpenti suā
q̄litate nec illa q̄litas posset
resistē.

Inducat ab ipsa sba genita. qz agētia ha
bētia eandē vītutē z equalē lz possēt in
idē passum eandē formā inducē. tamen
agens qto hz paritēs sibi immediat^o con
iunctū tāto ceteris parib^{us} efficacit^{er} z im
mediat^o agit. Si at ipmet est suscepti
uū imint actionis sue vt in pposito ipz
est passū sibi immediat^o iunctū. z p pns
ibi nō pueniet generās sbam genitā. qz
nō est pri^{us} fm pfectionē ipso. sed tñ du
rationē. genitū at est equalē pfectionē z i
mediatū ipsi passū. z hoc pōt bñ sal
uare qmodo tales forme equoce induci
biles inducunt in qcuqz a seipso. lz ta
le agēs equiuocū diceret posse inducere
formā illā in aliud passū. sicut volūtas
vna nō pōt inducē volūtionē suā in ali
am voluntatē. bñ tñ in seipsā. **Ex** his
pz a q corripitur q̄litas precedēs. qz ab
illo a quo inducūt ppa q̄litas ipsius ge
niti. illud at inducēs est ipsūmer genitū
vt dictū est. **Vel** pōt dici meli^{us} q cor
rupit ab illo qd corripit sbm ei^{us}. h^{oc} at
est generās sbam contrariā. z tunc q̄li
tas ista corrupti nō corripitur nisi per
accēs. q̄litas tñ geniti inducta que ha
bet aliquē gradū qui simpliciter fuit in
cōpossibilis sbē corrupēde ipsa indu
cit per se actionē sbē genitē. lz nō p mu
tationē. qz sbm nō p̄fuit carens ea.
Hec at que dicta sunt nō solū sunt ve
ra de q̄litate sepata a sbā. sed et exñte i
sbā. qz ibi sbā vt qualis nō corripit
sbam nec inducit q̄litem in gradu in
cōpossibili sbē corrupēde. sed vt subā
p se corripit subām z per accēs q̄litem
eius. vt sbā generat sbām. z vltim^{us} gra
dus propinquus substantie generande q
primus est incōpossibilis substantie cor
rupēde est ab ipso genito. Unde mani
feste pz falsitas istius propositionis. ois
sbā tō corripitur qz inducit aliqd gra
dus incōpossibilis sue proprie q̄litati. i
mo nunq gradus incōpossibilis est ni
si in aliqua sbā tā genita. Alioquin in
cōpossibilia essent simul nec aliqd gra

Inductus vel inducibilis ab altera
te vt alteras est potest corrumpere sbam
qz nullū posterius fm genus potest esse
principiū corrupēdi prius fm genus.

Ex hoc pz ad instantiā que potest fie
ri de aqua que non posset corrumpere
ignē. qz simpliciter ignis hz perfectiorē
virtutē actiū. **R**ndeo. non est vlr ve
rū qz imperfectius non potest corrumpere p
fectius. loquendo de specie ad speciem.
sed imperfectius actū fm genus non pōt
corrumpere perfectius ens fm genus. qz nō
potest inducere nisi imperfectius fm gen^{us}
z istud imperfectius nō potest esse succe
dens corruptioni perfectioris fm genus
Non eni potest accidēs esse proprie suc
cedens corruptioni sbē. qz si illud soluz
succederet sbā vt sbā esset. q. annihilata
sed imperfectius eiusd^{em} generis non est
ita. qz imperfectius in hoc qd potest in
ducere aliquid simile sibi. potest indu
cere aliquid qd potest succedere ipsi cor
rupto eiusd^{em} generis. **P**otest etiā dici
qz inter perfectū z imperfectū eiusd^{em} ge
neris est formalis repugnātia. propter
quā vnuz potest aliud corrumpere. sed in
ter perfectū vnus generis z imperfectū
alterius generis non est nisi tātūz repu
gnantia virtualis. sicut prius repugnat
opposito posterioris. z posterius oppo
sito prioris. posterius autē fm genus nō
potest per se nisi in oppositū sui generis
z iō nō in corruptionē prioris fz genus
cui nō opponit nisi indirecte. **A**d 3^m
concedo qz spēs separate possunt corru
pi ab agente creato vt dicitur in articu
lo sequenti. z etiaz qualiter ibi substan
tia generetur z non generetur. **S**ed si
formetur ratio hoc modo. positus acci
dentibus separatis vtpote calore ignis
in quantitate possz corrumpi a substan
tia alterante. vel ab alio quali separato
contrario. vel magis actiuo. vtpote a
quanto frigidus separato non soluz per
fectissimus gradus illius caloris. sed cri
am vltimus. sed non est maioris vītuti

in illa p̄p̄ta s̄m
genus vt lē p̄p̄ta
corrupēdi prius
fm genus
qz si illud soluz
succederet sbā
vt sbā esset. q.
annihilata
sed imperfectius
eiusd^{em} generis
non est ita.

qz inter perfectū
z imperfectū eiusd^{em}
generis est formalis
repugnātia. propter
quā vnuz potest
aliud corrumpere.
sed inter perfectū
vnus generis z
imperfectū alterius
generis non est
nisi tātūz repugnātia
virtualis.

ut fm
qz nō

vel magis actiua ista frigiditas separata per hoc qd calor est separatus qd si calor esset in substantia. ergo si calor esset in substantia ignis adhuc posset frigus separatim corrumpere vltimum gradum substantie ignis. et tunc stat totum argumentum principale. quia ille non potest corrumpi nisi ignis corrumpatur. nec corrumpi nisi aliquid substantia generet et ita frigus separatim possit generare aliquam substantiam. **R**nde. qd ponendo caliditatem ignis et frigus aque in quantitatibus separatim si frigiditas simpliciter vincit secundum intentionem in se sua calorem in se sua: concedo qd quilibet gradus etiam vltimus illius caloris posset corrumpi ab illo frigore. sed non sequitur qd simpliciter possit vltimus gradus caloris corrumpi quoniam calor est in igne. et ratio est hic. quod quantitas quod subicitur calori separato non determinat sibi necessario gradum aliquem caloris non magis infimum quam summum. non habet enim aliquam virtutem actiuam vel necessitates respectu cuiuscumque gradus ibi. et ideo quod potest corrumpere in tali substantia vnum gradum potest corrumpere alium et quolibet. vnde hi gradus sunt eiusdem rationis in se et in comparatione ipsi substantia. id est equalis est determinatio vel indeterminatio sibi ad quicumque gradum. et e converso. **S**ed non sic quoniam calor est in igne. supremum ei gradum non sibi necessario determinat. sed contingit est in igne. et ideo si ille gradus non potest resistere frigori corrumpenti nec sibi resistet. quod non necessario requirit illi gradum. sed infimum gradum sibi determinat necessario. et ideo licet ille gradus infimus non possit resistere tamen substantia ignis quod est maioris virtutis potest resistere priori corrumpenti. plus ei potest substantia ignis ad preseruandum illi effectum. quam frigus ad corrumpendum. preseruabit ergo ille gradus quod diu ignis est in suo esse manens. Et ideo nisi sit aliquid corrumpens ignem in se non corrumpet ille gradus. **Q**uoniam ergo dicitur quod non est frigus maioris virtutis nec magis actiuus per hoc quod calor est sine substantia quam si esset cum substantia. **C**oncedo quod non est in se magis actiuus. sed in hoc prius magis potest agere quod hoc prius separatim caret causa preseruanda

te suum esse. coniunctum autem habet causam preseruante suum esse. Et ista ratio est vltima de causis per rationem formalem. vel virtualiter concurrentibus circa idem passum. non enim est vna magis actiua simpliciter. vel minus quod alia concurrat circa idem passum. sed tamen vna est minus actiua in illud quod alia concurrat. quod illa impedit.

Ad principales rationes. **A**d primum dico quod ista propositio destructio prioris destruit posterius vera est de simpliciter prioribus. a. q. d. dependet posterius. non autem de isto quod plius minus est prius a quo tamen posterius non dependet essentialiter. sic est in effectibus ordinatis. proindeque causa dei prioris remotiore. et tamen possibile est aliquam causam exire in effectum 2^m. sed impediret a primo. **A**lii potest dici quod illa propositio vera est nisi aliquid aliud prius priore et posterioris suppleat vicem illi prius oris. sic est de deo et substantia respectu accidentis hic. **S**ed prima ratio est dubia quoniam effectus posterior posset esse sine effectu prioris eiusdem cause. quoniam in effectibus est ordo essentialis. dictum est enim sepe in primo libro. quod causa nata habet effectus ordinatos non est in potentia propter quod ad effectum remotorem producedum nisi propter quod iam productum. et per hoc non potest substantia spirari nisi a patre et filio simul. ac per hoc non potest creatura creari nisi simul a tribus personis diuinis. et alia multa ibi. **2^a** etiam ratio non valet hic. quod etiam de suppleat vicem. id est caliditate sibi respectu accidentis preseruando accidens sine subiecto. non tamen supplet vicem ipsius inherente ad subiectum. de qua arguitur quod illa est prior actione in extrinsecum. nisi dicas quod pro tanto supplet vicem ipsius inherente ad subiectum de qua arguitur. quia conservat ibi esse. **S**ed ad formam potest dici negando minorem. quia in esse accidentis non est essentialiter prius quam agere in extrinsecum loquendo de inesse alicui substantie. quia vtrunque conuenit contingenter accidenti. et posterius etiam contingenter prehabet prius. necessario quidem et essentialiter actio presupponit esse

cām pferuante
de causis
cōcurrētib' cu
magis actiua
concurrit circa
actiua illud
edit.

Alco. rōnes.
Ad p
destrueto pro
ē de simplr pri
i. n. aut de isto
posteri' nō de
fictib' ordina
remotioe. r
exire i effectū
Alii pōt dici q
liqđ aliud pri
ut vice illi' pri
spectu actiua
ubia qmō effe
ne effectus pro
ē odo eētia
libro. q. cā na
ō est i potētia
ē pducēdum
p hoc non
ē filio fil. ac
i nisi fil a tri
a multa ibi.
i de' suppleat
a accētia pfer
to. non tamē
rentie ad sub
illa est prior
i dicat q pro
ē inherētie
itur. quia cō
maz potest di
a in esse acc
prius q agē
o de inesse a
maz conueni
posteriori eni
. necessario
p suppoitē

ipsius forme actiue. sed q in eē cōcomi
tet illud eē. sed nō est neciū nec neciō p
exactū ad agere. qm tamen vterqz respe
ctus cōuenit eidē forme absolute. i. in eē
z agere in extrinsecū. l3 vterqz sit extrin
secus adueniēs tamen prius nō ita se
habet contingenter ad fundamentū si
cut scōus. q2 si super fundamentū stan
te ordine causarū naturalū habet pri
mū respectū. non sic scōm. z possunt plura
impedire ne scōus respectus insit q ne
prius. q2 contrariū impediens potest
auferre isti forme ne agat. sed ne insit ni
hil pōt auferre nisi deus. Est ergo mior
falsa q inesse est prius q agere eēntiali
ter. sed tantū eē est eēntialiter prius. in
esse autē est cōiter prius cōsiderando or
dinē causarū naturalium. Et tunc ad
confirmationē de imediatione dico q
nō omne imediatius alicui neciō p sup
ponitur omni mediatori. vtpote si illō
immediatius nō est causa aliquo respē
mediati. neqz causa actiua neqz recepti
ua neqz effectus simpliciter neciō propi
quior eidez cause. z sic est in proposito.
inesse. n. habet imediationē hanc q sta
tim ex causis naturalibus consequitur
fundamentū. ita statiz q per nullā cau
sam naturalē impeditur. non sic agere.
sed tamen nec inesse est rō eluctiua nec
receptiua. nec effectus simpliciter neciō
prior q agere. Et si dicat inesse est pro
pria passio. agere accidēs per accidēs. p3
respōtio prima. q. huius di. inesse enim
non est propria passio sed accidēs cōtin
genter inherens. l3 vt in pluribus. acci
dens autē vt in pluribus nō neciō pre
cedit accēs in paucioribus. vel ad vtz
libet. Ad 2^m principale dico q ista p
positio: actio est tantū suppositi. nō ha
betur a pho. j. meta. sed ibi habetur q
actio est circa singularia. z pro tanto p
fert experimentū arti in agendo. vel ex
pertū artificii. sed vnde locus ē circa sin
gulare. vt obiectū. ergo ē solius suppo
siti vt agētis. Si igitur accipitur ista pposit

tio: actio est suppositi. sumūtur aliūde
q a pho. saltē hic. actio tñ est suppositi
vt vltimate denoiati ab actiōe. sed non
vt soli denoiati ab ipsa. hanc rñsionē
itelligē potes ex. 5. di. j. li. vbi hē q mō
ab eodē abstracto: z maxime dicēte re
spectū pnt accipi plura denoiatiua de
noiatiua pla ad q cadit illa for^a z fz or
dinē. sicut ab h^o abstracto potēntialitas
accipit hoc concretū priū qd est pō.
z dī de calore. z vltērius hoc concretū
qd est potēs. z dī de igne hñte calozē.
Eodē mō pōt accipi ab actiōe vnū con
cretū qd denoiaret pri^m formale agendi
z illud d calozē dicere vtpote caloz ca
lificat. i. est q hñs agit. sic caloz est po
calefactiua. nec tñ ē potēntialitas nec po
tens. sed nō accipit ab actiōe cōiter nisi
denoiatiūū denominans vltimū deno
minabile. ad qd terminatur tota depē
dētia illius forme. z concedo q quātū
cūqz forme denomiēt ab actiōe cū ista
forma nata sit esse in supposito. posset
vltēriori denoiatiōe suppositū denomi
nari ab actiōe. Sed diceret saltē hac
denoiatiōe vsitata q aliquid dī agere
forma nō denoiat ab actiōe. z ita ppo
sitiū. R^o. forma hñs rōnem forme nō
sic denomiāt. i. forma informās. q2 tūc
est alteri rō q ipsum denominat hac de
noiatiōe. denominari tñ potest alia d
nominatione vt predictū est. z si ipsa n
dependet vltērius ad aliquid denomia
tum. denominatio eius erit vltima. z si
illa ppositio solius suppositi est agere
breuiter exponit vel alicuius hñtis mo
dū suppositi. In h^o at q dico hñe modū
suppositi. nihil positiū intelligo vltra
eēntiā forme. l3 tñ negationē informā
dī aliqđ qd p istā formā agat. Ad cō
firmationē p boetiū pōt dici q sic ipse
loquit ibi de q est z qd ē: qd l3 cātuz h3
ista aliq mō distincta. eo mō q nullum
tñ ē purū eē. de q in p^{li}. sed non opor
tet q in quolibz creato q agit z qd agit
sint distincta. si. n. aia ē eēntia simplex

hā abstracta
et concretū

Solus suppositi
est agere qm
intelligitur.

nō in quolibet cre
ato que est quod dicitur
vltimū et non
solum et augelo.

et idē realr sue potētie n̄ est aliū qđ agit
actiōe intellectiua et qđ agit. et ita hic istū
est qđ daz ens et accōs simplex nec infor
mans aliud. **¶** 2° adductū de aia et ho
mine nō pbat nisi de qđ et qđ in eēdo et
hoc accipiēdo qđ partiale nō qđ totale. qđ
dico qz hō vt qđ totali hūanitate ē hō.
sed p aiam est hō vt qđ partiali. et hoc ē
qđ aliqñ p̄suevit dici de forma totius
et forma partis. forma at totius est qđ
ditas rei includēs vtrāqz pte cēntiales. et
illa nō est aliud realr ab ipso. qz si forte
sit aliud tñ est aliud in mō intelligēdi
et tñ isto mō pnt differre. qđ et qđ respe
ctu actiōis qñ qđ est qđ totale. qđ sp ē ad
mīn^o qñ ipm qđ nulli aliq̄ inest. et forte ē
qñ aliq̄ inest. qz tūc sōm nullā cālitatem
h3 p̄pam respectu actionis. Sed tñ tūc
denoiat ab illa actione denoiatione re
mota. qz denoiat a pñ^o qđ illius actionis
¶ Ad illud qđ adducit de 3° meta. de
mathematicis. qz in mathematicis nō
est actiō vel agēs nec bonū dico qz qđ
tas in euch^o nō est pure quid mathema
ticū. mathematicū. n. ita abstrahit a qđ
statib^o nālīb^o sicut a for^o sōali. Ita enī
vel magis abstrahit mathematic^o a nā
li sicut a metha. Concedo qz si quātī
tas ēēt sola ipsa nō ēēt agendū pñ^o. tali
actione de qđ loqmur hic. Sed qualitas
ista nālīs que est hic in qđtate bñ pōt
hīe actū vīualē respectu passi. **¶** Et si q
ras qđtitas sepata sine qđtate ēēt ne acti
ua in sensuz. videt qz sic. qz est p se sensi
bile 2° de aia. et iterū in intellectu posset
agere. qz est per se intelligibile. n̄ at pos
set agere in intellectu nfm nisi pzi^o i sen
sum. qz rē. **¶** Appo^o vī qz nō est sensibi
le p^o. illud at qđ est tñ sensibile p se nō
p^o nō pōt agē sine illo qđ est p^o sensibile.
¶ Pōt dici qz nō sentiret qz vel nullā ac
tionē h3 in sensu fm aliq̄s impriūdo
spēm p̄pam. sed sola sensibilia prop̄ia
hoc faciūt. sensibilia vero cōia sol^o faci
unt admodū imutandū ipm sensū. vī si
cū sensibili ppo causet p̄pam spēm cōe

sensibile. alioqñ quō ppe sentiretur. nō
tñ pōt istā causare sine sensibili prop̄io
pcomitante. non quidē quā istud sit p
us qz qualitas sensibilib^o p^o. et ita fm se
possibile separari ab illa. sed non pzius
in agendo in sensuz. et sic inq^o hī nō est
sepabile a sensibili p̄p̄io. et forte ratio
est qz sensus est pzius pō receptiua sui
prop̄ij obiecti. et iō a nullo alio pōt re
cipere aliū actū nisi pzius naturalit^o sit
in isto actu. **¶** Ad p^o arg^o patet ex his.
¶ Ad 2° dico qz posset mouere intellēm
si sibi ēēt p̄portionatū vel p̄portionāl^o
p̄sens. sed nō esset sic intellectui n̄fo.
qz sibi nō pōt fieri p̄ns nisi per spēm qđ
nō pōt causari in intellectu nisi p^o spēs
obiecti fuerit in sensu. **¶** Ad 3° p̄ncipa
le dico qz ista p̄positiō p̄m̄ de ge. agēs
et patiēns o3 cōicare in mā exponi pōt
de cōicatione aptitudinali vel actuali.
ista aut accitūa sepata ēēt nata si cōicare
cū passo in materia sui subiecti. **¶** Vel
aliter qz non est vera nisi de agente vni
uoco. Mā deus vel celū nō cōicant i ma
teria cū istis inferioribus. **¶** Sed hoc n̄
soluit. qz huius. accidentia agunt i sua
contraria actione vniuoca. ergo p^o solu
tio melior est. qz ex quo hec forma est
eiusdē rōnis cū forma terminante. seq̄
qz sicut forma terminans est in materia
ita ista nata est ēē in materia. sed nō o3
ipsam actu esse in materia sicut illa est.
qz agere est forme maxime per se entis.
sed recipi vel produci nō est forme nisi i
aliquo susceptiuo. **¶** Ad 4° d. 7. meta.
posset adduci p me. qz pcedo qz quali
tas non pōt esse p̄m̄ generandi s̄bam
p̄positam. sed in alio adducitur contra
me. qz nec qualitas est p̄ncipiū generā
di p̄positū quale. nec etiā forma s̄balis
si per se ēēt. ēēt p̄ncipiū generādi s̄bam
p̄positā. qđ tamē hēres negare sicut et
negas de qualitate et composito quali.
¶ Dico qz p^o ad auctoritatē aris. qz inteu
tio sua est qz idea. Plonis nō pōt ēē p̄n
cipiū generādi s̄bam p̄positā. qz nulla

*Si qualitas sen
sibilis sine qua
finitur et videtur
dicitur qz non*

*ita oio imātie po
sitū nū mediantē
hec p̄positiō ver
et b^o qz ponit
lo ēē simpliciter
p̄tas s3 p̄sitione
p̄tale motū p̄du
osib^o. nō at sic m
dare p̄duce ista
nō ēēt neciue. qđ
nec p hoc opz po
rū qz s̄ba sepata
hic inferius p̄p a
le aliquid vel tal
ip̄op̄ortione s̄m
tantū p̄p istū o3
qz s̄ba simplex c
p̄sū per accitū
per se tū ipm ag
uenientia cū p̄p
to nec p̄p̄tū qz
nō cōicamus cū
o3do causari n
necessariū ipse
plex non posset
n̄ quia negare
in s̄bo esse totā
posset per se ēē
negare illud po
tate ordinis cau
si sibi qz forma
cōtuitate hanc p
generandi s̄bam
h3 enūtiū. si n
p̄m̄ alterandi
rantis sit total
quens est dicere
ens potest s̄bam
non ēēt sub mō
dū. n̄b^o. n. ha
ad agendū in
s̄m quantū loq
sed de hoc an
cipiū generand
s̄ba sola requi
Ad 5° arg^o*

sba oio inālis pōt generare sbam ppo
 sitā nisi mediante corpe. Sed vnde est
 hec ppositio vera apud phm. Dico q
 ex hō q ponit ordinē causaz in vnuer
 so ēē simpliciter necium. et vidit sbas se
 patas s3 positionē suā mouere celos vt
 p talē motū pducant aliq in istis inferi
 orib. nō at sic mouerent si possent ime
 diate pducē ista. qz tūc ille ordo caruz
 nō ēēt necius. q3 sibi ēēt inconueniens.
 nec p hoc opz iponē sibi trussas aliquo
 rū q sba sepata n possit causare aliqd
 hic inferius pp aliq iperfectionē vel ta
 le aliqd vel tale in sba sepata. vel pp
 iproporcionē simplicis ad cōpositū. sed
 tantū pp istū ordinē causarū. cōcessit ei
 q sba simplex creat celū motū qd ē cō
 positū per accns. et qre nō ita cōpositū
 per se cū ipm agens nō magis hēat con
 uenientā cū pposito per accns nec to
 to nec partib. q cū cōposito per se. sed
 nō cōicamus cū pho in ista ppositōe
 ordo causarū naturalū ēē simpliciter
 necessariū. ipse etiā diceret q accns sim
 plex non posset producere sbm quale.
 n quia negaret accns simplex quādo ē
 in sbo esse totā rationē agendi. et ita si
 posset per se ēē posset per se agere. s3 qz
 negaret illud posse per se esse pp necessi
 tatē ordinis causarū apud eū. S3 qd
 dī ibi q forma sbalis si per se ēēt s3 au
 ctoritatē hanc phī non posset ēē prin
 generandi sbam cōpositā. hoc quidē
 h3 dubiū. si n. sicut qualitas est totale
 prin^m alterandi. ita forma sbalis gene
 rantis sit totale prin^m generandi. conse
 quens est dicere q forma sbalis per se
 ens potest sbam generare. nisi forte qz
 non ēēt sub modo conueniēti ad agen
 dū. nihil. n. habet modū conuenientē
 ad agendū in materiā quantā nisi ipm
 sit quantū loquēdo de agente vniuoco
 sed de hoc an forma sbalis sola ēēt pri
 cipū generandi vel qd plus est an pma
 sba sola. require. s. sub primo vacat.
 Ad 5^m arg^m principale si species intel

ligibilis poneretur totale prin^m intel
 lectionis hiet aliquā apparentiā q sepa
 rata posset ēē principū. et de charitate
 respectu dilectionis. sed nec hoc nec il
 lud posui totale principū. sed partiale
 et minus principale. principū autē mi
 nus principale nunq potest agere nisi
 pncipaliori prius nāliter agente. et hoc
 loquēdo de pōitate ex parte agentis. n
 vt actio vel termin⁹ recipitur in passo.
 qz sic simul nā terminat actio agentis
 ordinatoz in passo ad formā. Sed
 nunq cōtra aliquos tenētes illud aūs
 cōcludit hec rō. Dico q spēs intelli
 gibilis quātūcūq sepata vel pūcta nūq
 intelligit. nihil. n. dī intelligere nisi i h
 q h3 intellectionē talē formaliter sibi i
 herentē. et sic adducenda est ppositio
 tertij de anima intelligere est pati. qz in
 telligere est habere intellectionē. species
 autē intelligibilis a nullo ponitur ēē pn
 cipū receptū intellectōis. vnde magis
 cōcluderet hoc arg^m q species separata
 posset intelligere cōtra ponentē q ē rō
 formalis recipiendi intellectionē q con
 tra ponentē. q est totale pn^m actū intel
 lectōis. Sed adhuc deducet q saltez
 spēs intelligibilis separata posset causa
 re actiue intellectionē. qd videtur incō
 ueniens. Rūdeo hoc nō sequitur nisi
 habeat passum approximātū receptū
 intellectōis. sed si tale hēat pūc ēēt pce
 dendū. qz causaret intellectionē in illo.
 et quo ad hoc ē vna difficultas cōis no
 bis et illis. qz quātūqz cālitate tribui
 mus spēs vel partiale actiua. vt. s. dixi.
 tūc rōem presentantis obiectū istā per
 fectionē eod modo hiet si eff3 separata
 sicut si cōiuncta. videtur q si sepata ēēt
 pns intellectū nō per inherentiā. s3 pp
 simplicē presentā posset eod modo iuf
 ficere ad cāndum intellectionē in intel
 lectu sicut qn inheret. et hoc cōcedo. qz
 dixi. s. q intellect⁹ nihil pfectōis pūctū
 ad ipsum recipit a spē informante. sed
 tūmodo oportet spēm vt aliā cām pri

Quid est intellectus
 et quid est actus
 et quid est potentia
 et quid est materia

alē effect? pcurrē cū intellectu. s; q; aliqñ
cā partial' alteri cōinhereat h' ē oio ac-
cidētale. q; eque pfecte posset causare ef-
fectū sine inhere ppe ordinē eēntialem
s. s; ordinatōis vītutis actiue ad vītutem
actiua. cui accidit ordo sibi r accitit. At
ita breuiter dico q; charitas i pūcula ime-
diate cābit intellectōne intuitiua sui in i-
tellectu. r tñ nō erit pñs intellectui iherē
do sed volūtati. r tñ ista pñtia sufficit
ad hoc q; ipa vt causa ptialis cōcurrat
cū alia cā. **¶** Stud g; argumētum qd fre-
quenter fit. q. sit pōderis ptra nullā opī-
nionē pcludit nisi p ponētē spēm eē to-
tale pñm intellectōis actiui. r cū hoc p
pīnquū r ppiū receptiū eiūsdē r idē
posse mouē se. sed ptra ponētē q; lter
cūq; de actiuitate spēs nō pcludit nisi
q; sepata possit simplr agē sicut pūcta
si tñ habeat passū pportōnatū pñs. eo
dē mō de charitate respectu dilectōis.

Circa tertium

pncipale pmo quero de trās-
mutatōe possibili manēte euch^a. **¶** de
trāsmutatōe cū qua non manet euch^a.
¶ De pmo qro an ois trāsmutatō q; pōt
cārī ab agente creato circa accititā i eu-
charistia manēte: necessario reqrat ean-
dē quātitatē manēte. q; sic. q; tā motus
q; mutatio necessario reqrit sōm r pre-
supponit. p; ex diffinitōe mor. 3. phy.
mor² ē act² entis i potētia. r est act² mo-
bilis inquātū mobile. p; etiā ex diffini-
tōe mutatiōis. 6. phy. mutari est aliter
se habere nūc q; prius. s; trāsmutatō q;
pōt causari ab agēte creato. vel ē mor²
vel mutatio. g; necessario p;supponit sō-
lectum: r hoc manens idem sō vtroq;
imō r h' ē de rōe sōi. s; h' nihil manet
idē sō vtroq; imō nisi quātitas mane-
at eadē. q; nō manēte pōt eodē nō ma-
net posterius idem. i illis etiā mutatiō-
nibus h' possibilib² non posset inueniri
sōlectū aliqd nisi quātitas. **¶** Itē. 7. me-
taph. c. 7. probat pñs q; generans nō

generat nisi ppositum. r exponit i fine
capli q; nō solū de sōa ostēdit ratio nō
fieri sēpm. sed de omibus similiter p di-
camētis cōmunis est rō. vt quātitate r
qualitate r alijs cathegorijs. sit eni ve-
lut enca spera. sed non spera nec res. si-
militer i alijs cathegorijs. nō eni sit qle
s; quale lignū. nec quātum sed quātum
lignū aut aial. s; non pōt eē h' ppositū
gnātum p accitit aliud nisi quātitas sit
p illi? compositi. illā aut oportet fuis-
se eandē i trāsmutatōe. q; sōm pñm ibi
oportet sp; pexistere mām q; trāsmutat
ad sōmā vt fiat ppositum. **¶** Itē agens
nāle non pōt in eucharistia causare au-
gmentum nec dīminutōem. q; hec non
conueniūt nisi aial quib² r nutritio cō-
uenit 2° de aia. sed species in euch^a non
sūt aiale. g; non possunt augeri nec mi-
nui. sed non ē aliquis motus ad quātī-
tatē aliā r aliām nec augmentū r dīmi-
nutio: vt p; 5. phy. vbi in gnē quātitatē
ponuntur ista sicut alteratio in genere
qualitatis. **¶** Rōtra. spēs ille pñt a sacer-
dote frāgi. p; ad sensum. r p pñs soluit
continuitas. continuitas aut ē vnitas
continui g; soluit eiūs vnitas. g; non ma-
net i illa trāsmutatōe eadem quātitas
que prius. **¶** Itē circa h' mōi species pōt
esse pdefatio r rarefactio ab agente cre-
ato. i raro aut maior est quātitas. in de
so minor.

Dic est una opinio

q; dicit q; nō solū possibile ē h' quantita-
tē nō manē eadē s; q; ē oio a² r aliā quā-
titas i rarefactōe r pdefatōe spēs ita. s.
oio q; nihil prioris remanet i postero-
ri nec p; aliq; posterioris p;fuit in priori
¶ Et ex hac conclusione pcedit ad ppo-
sitū aliā. s. q; h' ē mor² sine sōo etiam ab
agēte creato vt satis p; ad sēsū. q; ignis
pōt rarefacē istas spēs sic si eēt i sōo. ad-
dit tñ quātū ad hāc scōaz pconē q; illō
s; q; sit pmo r pfe trāsmutatō nō ē oio
sine sōo q; h' trāsmutatō sit s; rāz r dēsū

Soi
quod
pmo

Ita de variatio fit
r ad huiusmodi trās-
mutatio vt extēto: r
ex pñm trāsmutatō
q; illō s; q; p² r p²
mutatio nō ē sine sōo
tuo nō ē oio sine m
cū h' rñtio idē: q;
p sōo ei² sōm q; p sō
trāsmutat² r sūc trās
mutatō rōe ei² r
tñ in ppo² p² p²
iminos mor² oportet
p; 5. phy. g; nihil v
aualitē incōpossibili
possibili si ē ponē
manet eadē: s; imin
iūs r min² in ipsa q;
libet q; sōm mor² r
fieri: s; q; rñtio illa
itate nō oint resili
variano sōm mal² r
nō sōm eēntiaz q; nūc
nō sūt ipm q; nūc
quic ipe q; nō pōt al
trāsmutatōe r vari
Ita stat vñs hui² r
lū dīstīngul ab vñm
sociali q; sōm mane
nūc aut imin² cū al
Itē: r arguo p ista
ratiōis ē ratiō: g;
maior sōm q; nūc
mutate. **¶** Si oīcas
na sed noua tñ sōm
pō illud qd est sōm
noua ē illud ē rari²
lū q; nūc rē q; nūc p;
bet p; ratiōis ē rati
pñs q; nūc illa noua
vñ: erit q; nūc ante
ab illa. g; eodē mō q;
erit maior ratiō quā
oio noua. **¶** Dic h
tuo illa q; p;fuit si
tuo. nō nūc in eodē

Ista autem variatio fit secundum calidum et frigidum
et ad huiusmodi transmutationes sequitur com-
tractio vel extensio: et sic quod per accensum fit: et
ex contrarii transmutatio secundum quantitate: et sic habet
quod illud habet quod per se fit transmutatio hec
mutatio non est sine subiecto: potest dici quod habet mo-
tus non est oino sine mobili. Et quod non suffi-
ciat habet ratio subdit: quod tamen illud quod habet potest
per subiectum esse secundum quod per se fit transmutatio et
transmutatur et sue transmutationi non potest sub-
assignari: tunc ratio est de motu esse sine mo-
bili in primo. **P**ro primo per conclusionem arguitur sic
immo motus oportet esse incopossibiles
per 5. philosophi. quod nihil unum immine manet in
alio: sic incopossibile non est in suo incop-
possibili. si ergo poneretur quod quantitas aliquid habet
manet eadem: sed immine mutatio est eadem ma-
ius et minus in ipsa quantitate. hoc ipso probatur
ipse: quod secundum motum et immine ozo realiter dif-
ferre: sed quantitas illa et maior et minus in quan-
titate non dunt realiter. non enim potest dici quod fiat
variatio secundum maiorem et minus quod fiat varia-
tio secundum eentiaz quantitate: cum maior et minus
non sit nisi ipsum quantum eentialiter. hoc modo ar-
guitur ipse quod non potest albedo manere eadem in
transmutatione et variari in maiorem et minus.
Et stat verus huiusmodi ratio in hoc quod secundum motum rea-
liter distinguitur ab utroque immine: et in hoc
specialiter quod secundum motum manet sub utroque immine:
neque autem immine cum alio cum sint oppositi.
Item 2. arguo per ista ratione sic. quilibet per
rarioris est rarior: quod quilibet per rarioris est
maior secundum quantitate. quod quilibet est contra noua
quantitate. **S**i oitas non sequitur oino no-
ua sed noua tamen secundum partem. **C**ontra: acci-
pio illud quod est secundum istam partem quantitate quod
noua est. illud est rari quod fuit prius. quod et ma-
iori quantitate quantum. per 3. ex primo. proponitur: quod quilibet
per raritatis est rarior: quod maior: et per
prius quantitas illa noua cuius potest secundum ma-
ior erit quantitate antiqui: et tamen non oino alia
ab illa. quod eodem modo tota quantitas totum rari-
erit maior tota quantitate densi: et tamen non
oino noua. **H**ic breuiter sic arguitur: quanti-
tas illa quod preuius si manet: quod in quod sub-
iecto. non nisi in eodem in quod prius: quod acci-

dens non migrat. quod illud quod prius fuit quan-
tum hac quantitate modo erit quantum eadem
quod non potest esse quantum nec secundum se totum nec
secundum partem alia noua quantitate: nisi idem sit
simul quantum duabus quantitatibus: quod
est impossibile: vel nisi in rarefactione sit
adgeneratio nouarum partium subiecti sub no-
ua quantitate: et ista adgnatio partium quanta-
rum ad quantitates persistentes sit rarefa-
ctio: sed hoc nihil est: quod tunc non quilibet ra-
rioris per esset rarior formaliter. Illa enim
per antiquam non esset rarior formaliter per hoc
quod sibi continuaret per alia noua. **P**ro
2. conclusionem sic arguitur ipse sic potest elici ex
verbis suis. sicut virtute diuina accidet habet
esse in facto esse et quieto esse sine subiecto:
ita et in fieri et in motu potest habere esse sine
subiecto. **A**lia ratio: quod sicut virtute diuina habet
esse sine subiecto: sic et habet omnia eadem virtute:
ut scilicet omnia quod sibi conuenire possunt in subiecto sibi
conueniant sine subiecto. sicut ergo extensio posset
variari secundum maiorem et minus in subiecto: et secundum
hoc participatue diceretur illa subiecta maior et
minor. ita etiam cum extensio ipsa maneat
sine subiecto poterit huiusmodi transmutatio
fieri in illa. **3.** quod habet motum non sit secundum com-
pletam rationem subiecti secundum cursum nature conueni-
tem: nisi sit aliquid unum aliter se habens secundum aliter
quam formam nunc quod prius: tamen ad essentiaz
motum principaliter pertinet ipse fluxus foris vel
ipsa forma secundum esse in fieri. hec autem bene inue-
niri potest habet nullum secundum aliter se habere secundum esse
quod et essentia motus. **C**ontra hac secundam con-
clusionem innuit tres rationes. primo talis est: quan-
titas maior non esteducta de primo maiore quod
non habet secundum motum. tale autem ens dicitur creari: et ita
in tali transmutatione non est fieri maior nisi
per creationem. **2.** quod sub speciebus panis
tandem manet corpus christi quod dum manet ibi
accidentia quod affecerunt secundum panis sed per te
quantitas est oino noua vel alia quod prius. quod
non manet ibi corpus christi quod tamen non ponitur.
3. sic esse successiuorum consistit in succes-
sione partium secundum prius et posterius. non autem
potest esse prius et posterius in motu nisi aliter
quid sit quod variatur secundum prius et posterius:

Argumentum cum
hanc opinionem
dantur

§ 22. **Et** rñdet ad ista q qz in ista trās-
mutatōe nō sic est aliud ⁊ aliud q qñqz
habeat esse interruptū: neqz sic q fm se
sit corruptū neqz regeneratū aliud simi-
le: neqz q vnū sit alteri contrariū: sed ē
vnus rōnis fm formā ⁊ specīē ⁊ in esse
p̄tinuo ⁊ sine interruptiōe. Jō nō impe-
dit quā possit h poni rō motus: ⁊ hoc
posset applicari ad p̄m. qz. s. iō nō est cre-
atio: qz nō est pductio alicui⁹ noui fm
esse interruptū: sed tm esse alicui⁹ f3 for-
mā ⁊ spēm fm quoddā fieri successiuū
pseruatū. **Tñ** ad p̄mū dicit q sicut in
po⁹ sibi erat vt ab agēte creato post m-
nozem q̄ritatē introduceret maior sine
creatiōe: ita in q̄ritate sepata manet hic
vis vt post minozē fiat ab agēte natura-
li maior ⁊ sine creatiōe: ita q terminus
a quo est minor quātitas fm graduz a
quo incipit motus. fininus aut ad quē
est maior fm aliū gradum ad quē stat
transmutatio. **Motus** aut est flux⁹ qñ
titatis indeterminatē inter istos terminos
certos habēs esse inter illos fm gradus
qñ infinitos. sed si fieret aliqua alia quā-
titas sic q nō haberet habitudinē ad
q̄ritatē p̄existētem. ita pprie creare-
tur. In isto verbo vltimo videt stare re-
spōsio sua q. s. ideo nō est creatio quia
quātitas noua que inducit habet talem
habitudinē ad q̄ritatē p̄existētem q
succedit sibi sine interruptiōe p fluxum
fm gradus in forma quātitatis qñ infi-
nitos. **Ad 2^m** rñdet q nō desinit ibi eē
corpus christi ppter quācūqz variati-
onem illarū specierū: sed solū ppter tales
que nō posset eē nisi mutata sba panis
vel vini si ibi esset: ⁊ iō q̄dlū manēt spe-
cies fm esse nō interruptū sub tali rare-
factione vel extēsiōe: ⁊ sic de alijs. q si
panis ibi eēt posset illis affici tādū ma-
net ibi corp⁹ xpi. **Ad 3^m** dicit q i mo-
tu q est ad quātitatē sine sit p se vtpo-
te fm augmētatiōem: siue sit fm rarefa-
ctiōē vt in pposito: nō est ibi accipere p
se ⁊ pmo ordinē aliquarū ptiū nisi fm

q̄ritatē: et sic poterūt sepate in tali hēre
ordinē in fieri ⁊ successiōe: qz pōit ps
p̄tinuo succedere pti: ita nō in sbo sicut
in sbo. **Quātū** ad istā opī. de p̄m p̄ctiōe
nō oportet multū curare nisi ppter scōaz
tota. n. vis ist⁹ qōnis est cū in q̄busdā
transmutatiōibus hic apparētib⁹ vtpo-
te loci mutatōe ⁊ h⁹ possum⁹ manifeste
inuenire sōm aliq̄d idē manens sub ter-
minis: ⁊ hoc ad mīn⁹ fm cōem opī. po-
nendo h solā q̄ritatē sine sbo. sed trās-
mutatiōis cui⁹ imini sunt q̄ritas ⁊ q̄ri-
tas nō sit facile inuenire sōm. § nō pōt
eē h transmutatio a q̄ritate in q̄ritatē.
Hec difficultas ē cōis siue tota q̄ritas
succedēs sit noua siue ps est: qz si detur
q̄ritatē q̄ modica ps noua trāsmuta-
tiōis ad illā queram sōm. nō oportet §
q̄ritū ad ppositū de sbo trāsmutationis
fm q̄ritatē hic apparētis magis impro-
bare illā que pōit totā quātitatē nouā:
q̄ quālibet aliā q ponit ad mīn⁹ aliquā
ptem q̄ritatis nouā: q̄ oportet oēs po-
nere: alioqn nō esset nūc maior q̄ prius
P̄ima tñ p̄clusio ill⁹ vī falsa: cui⁹ rō
est: qz nō manēt sbo eodē nō manet ali-
q̄d acciōis eiusdē. sed p te quantitas vini
nō manet eadem qñ rarefactū est. § nul-
lum acciōis manet ibi idē: qz fm p̄munē
opinione quodlibet acciōis est ibi in q̄rit-
ate vel mediate vel immediate: ⁊ p p̄se
quens nō manet idē sapor nūo: nec idē
color ⁊ huiusmōi. **Et** si dicat q est ar-
gumentū rusticorū fugē ad sensuz: quia
rō debet iudicare de eodē ⁊ de diuerso.
Rñdeo q fm Aris. 8. phys. fatuū ē
q̄rere ibi rōnem vbi habem⁹ aliq̄d certi
us rōne. **Ad 4^m** etiā videt si sensus non
pōt iudicare de numero suoz sensibili-
um p̄prioꝝ: cū numerus fm p̄sum. §.
de anīma sit p se sensibile: tñ istud non
pondero: qz vt alibi dixi: nullus sensus
iudicat de radijs solis vtrū sint idē vel
aliq̄ p̄tinuo in medio: cum tñ illud cui⁹
est numer⁹ vel vnitas hic sit p̄p̄riū sen-
sibile. **Hoc** ergo omīssio arguo sic: nō

est possibile q^d quācūq; diuersa agē
tia regularit^r inducāt eandē formā post
corruptiōem eiusdē corrupti. sed a quo
cūq; rarefiāt hī species siue ab igne si
ue a sole inducūt regularit^r talis sapor et
talis color. **S**i ponas illa accidentia eē
noua plantis arguit sic. ab igne pōt ra
refieri species illa vini. ab igne aut non
pōt induci omēs ille qualitates que ibi
apparēt: tum q^d si cōtinet nō tñ quātū
cūq; diuersa accidentia fm gen^o vel spe
ciem: tum q^d ignis nō pōtinet in se virtu
aliter qualitates mixti. sed si vinū cōse
cratum hic fuit dulce et ibi amarū post
rarefactionē remanet in illis speciebus
amaritudo: et in istis dulcedo: et sic de q
buscūq; speciebus saporis et quibuscūq;
coloribus: puta si cōsecratur vinū albū
vl rubeum. ergo solus ignis rarefaciēs
nō inducit omēs istas qualitates: q^d nō
sunt noue: q^d nec subiectū illud. s. quātū
tas sine quo ista nō pōt manere eadem
est nouū. **S**ecūdo arguit cōtra istā opī.
ex dictis opinātis. dicit. n. substantiam
esse indiuiduā formaliter p quantitatē
q^d hic panis formalit^r est hic panis p hāc
quantitatē. ergo corrupta hac q^dntitate
nō manet amplius hic panis: sed aliū
panis singularis: ergo in q^dcūq; rarefa
ctione tota substantia pōt corrupti et no
ua generat^r: q^d videt^r satis improbabile
et cōtra ratōem: q^d q^d talis alteratio sta
tim necessario requirat nouā substantiā
est dicere q^d nō possit esse variatio circa
poster^r quā sit circa prius nec quomō
cūq; posterius: sed q^d nec est propria
passio nec psequēs necessario illud prius
q^d videt^r incōueniens manifestū. **R**ō
nes ad istā pclusionem nō pcludunt. p^a
d incōpossibilitate iminorū motus seu
mutatiōis solut^r per hoc: q^d minor ppo
sitiō vera est de p^ainis terminis qui sūt
semp p^auatiō et forma: sed nō est vera
vlr de iminis concomitantib⁹ illos imi
nos vt supra dictū est in op. de formis
di. xi. q. vlt^a art. vi. **E**t si arguis hic:

magis et min⁹ sunt et incōpossibilia. Rñ
deo: verū est vt ultimate vel cōplete in
formantes illud subiectū: sed nō vt mī
nus ē aliquid maioris. alioquin oportet
dicē propter istā rōnem q^d tota q^dntitas
aucti eēt noua: q^d nō est p^ababile quin
ptes carnis fm specie que manēt eedez
sunt quāte eadem quātitate qua prius:
tñ aliqua partiū quātitat^r que aduene
runt noua est. **T**ū ipse post deducit q^d
q^dntitas nō mouetur a maiorⁱ ad min⁹:
pcedo. et sic de qualitate: quia quātitas
et magis vel min⁹ in quātitate nō loquē
do de respectu quez importat mai⁹: sed
de absoluto q^d supponit tanq^d p^aximū
fundamētū nō sunt essentialiter distin
cta: nec eo mō quo oportet subiectū mo
tus distingui a min⁹. **A**t iō simpliciter
illaz rōem pcedo q^d nō transmutat aliq^d
forma alicui⁹ generis ad magis et min⁹
intra genus. sed tota forma q^d est maior
siue in q^dntitate siue in qualitate vbi nō
dicūt ens p accidens est termin⁹ a quo:
et tota forma q^d est minor est termin⁹ ad
quem vel ecōuerso: et tñ in illa tota for
ma que ē maior potuit esse illa res que
est minor sicut aliquid ei⁹. **A**d scōdam
rñsionem quero nisi forte illa ppositiō
p^ama sit falsa. s. quelibet ps rarioris ē ra
rior: nisi loquendo de p^aribus fm specie
nō fm materiam: quomō est illa ppositi
tiō vera p^amo de gene. quelibet pars au
cti ē aucta: et tūc oporteret dicere q^d ra
refactiō nō est ad aliquā qualitatez vni
formem in toto alterato: et in qualibet
pte eius: sed sic rarefaciens de aliquib⁹
p^aribus substantie rarefactibilis generat
aliq^d corpa subtiliora q^d sit illud corpu
rarefactibile: et ita q^d nō possunt esse si
mul cū alijs p^aribus adhuc remanētib⁹
in specie sua: nā duo corpa nō possunt
esse simul: idco ille ptes expellunt alias
de loco suo: et p cōsequens totū corpus
occupat locū maiorem: et sic rari⁹ esse
nihil est aliud q^d habere plura corpa
subtiliora p^amixta fm iuxtapositiōez cū

ptibus suis ppter: ita breui q' rari' est
q'd habet corpa aliqua pmixta subtilio
ra hoc mō cū partib' suis adhuc manē
tibus in p'pria forma. Nec mirū q' ali
que ptes pnt prius pueri in corp' subti
lius q' alie: q'z alique sunt p'pinq'iores
agenti z citius recipiunt actōem eius q'
alie. **Ad**tra: aliq' statim in pncipio alte
rationis corrumpent: z sic noua genera
bunt. z iterū vbiq' est subiectū illud al
teratus vniforme. hoc sensus dicit. **Ad**
p'lmū istoz dīco q' nō statim ē corpus
rariū: q'z raritas maior nō accipit nisi
ex occupatōe maioris loci. nō est autēz
maior occupatio anteq' sit calefactio in
aliquo gradu maiori notabili. **Ad** se
cundū dīco q' nec sensus discernit in ae
re spūs seu vapores ab aere: z tñ spirit'
vel vapores in aere nō sunt eiusdē speci
ei cū aere. **Quantū** ad scōam p'clusio
nem istī? opīonīs vbi est pondus fun
damentale istī? qōnis: q'z vt dictū est p'ri
us in ea est difficultas p'tra vtrāq' opī.
.s. z ponentē totā quantitātē nouam: et
ponentē eā nouā fm p'emi. **Arguo** con
tra p'dictam p'clusionēz que cōcedit mo
tū ab agente creato z sine subiecto mo
bili reducendo rōnes quas ipse adducit
cōtra z nitit soluerē: p'mo p'lmā de cre
atiōe sic. q'd fm se totū z totaliter p'du
citur de nō esse ad esse vel creat vel saltē
requirit v'tutem equalē virtuti creatiue
sed hec q'ntitas noua tota z totaliter p'
ducit ad esse p'ter: ergo zc. **Ad**aior: pbat
p'mo: q'z si totaliter p'ducitur post nihil
patet q' est creatio: si aut post aliquid z
tñ totaliter hoc nō potest esse nisi p' to
talem p'ersionē illius in istud. v' si fin
gas aliū modūz saltē ille transit' requi
rit equalē virtutē actiua sic totalis con
uersio in hoc. sed econuerso totalis illa
nō potest esse nisi a v'tute equali virtuti
creatiue. **Scōo** z est p'firmatio p'ceden
tis: quia. a. q'z succedit. b. nō est alterius
rōnis fm aliquid intrinsecū sibi p'pter
hoc q' succedit illi. **hoc** p'batur p'mo:

quia qñ succedēs est tñc nō est illud cui
succedit: ergo p'pter illud nō variatur
succedēs in se. **Scōo** quia ordo poste
rioris ad hoc vel hoc nō videt variare
fundamētū ordinis in se. sed si nulli suc
cederet z habet totale esse suū post non
esse crearet: nec posset p'duci quomodo
cūq' sit totū z totaliter nisi a v'tute in
finita. ergo lz nūc succedat cuiq'q'z alte
ri: si tñ totum z totali p'ducatur cum
sit iminus in se omīno idēz: sequit q' re
quireret virtutem p'ductiua equalem.
Si dicās q' quia succedit isti nō videt
requiri tāta v'tus p'ductiua quāta re
quireretur si succederet tñ nihilo v' ne
gatiōi. **hoc** nō videt: quia iminus ad
quem nō requirit aliam v'tutē p'ducti
uam nisi p'pter aliam p'fectiōem in ipso
termino p'ducendo: ergo si totus z tota
liter p'ducatur post aliquid vel nō post
aliquid: requirit equalis v'tus. **Ad**
cōfirmatur: quia habēs in v'tute sua
actiua aliquem terminū totūz z totali
ter pōt illū in esse ponere quādo nō im
peditur. sed p' hoc quod nō habet posi
tium q'd totaliter transmutet de eē ad
esse nō impeditur: quia fatū est dicere
illud corrupendū esse expeditmentū agē
tis: ergo et si nō habeat aliquid tale de
struendum pōt totūz z totaliter effectū
ponere in esse: z ita post nihil: z per p'se
quens creare. **Ad**firmatur ista ratio:
quia si quātitas ista succederz suo p'ra
rio vel opposito cōcederes eam creati.
sed ita negatio eius includitur in quāti
tate p'istente sicut cōcluderetur in cō
trario si p'cederet. nam quodlibet incō
possibile simpliciter includit negatiōem
sui incōpossibile: z nullo mō affirma
tionem eius nisi ratione subiecti cōmu
nis. ista quātitas p'cedens nō magis hēt
sōm p'mune cuius quantitate succedēte q'
p'rarīū cum cōtrario. ergo eque sequi
tur modo ista quantitas negationem
sui esse sicut si p'cessisset suū oppositū.
Adtra duo tacta in r'fione ad istā rō

Arguere fuit enim
ordines cum Borfedi
in qua ponit multa
fieri ab agente motu
in fine mobile sub

nem. p' est d' illa
contra q'd argu
manet in accenti
et iuncto. sed
vis q' de ipo poss
sed tñ q' ipm po
q' poterat p'duci
parato nō est ali
respectu alteratiō
p'at' p'pō. s. q' n
in accenti separo d'
Aliud addit in
nō hōret habitudi
vel p'istente tñc
minore. si illa ha
nō p'bet creati
p'pō m. h. habitudi
callo immediat
successio illa nō
ri. Et p'p' p'ban
b. magis immediat
ad organigatiōem
aiam creati in co
rō ibi est: q'z aia
nō esse sui: z eadē
bec q'ntitas accipit
sui. Utz autē cū ill
quid p'istitū vel
trariū: vel sile nū
p'mi imini q' crea
rōem: vbi p'cedit
ipm q'diu manet
offici panē si man
uimodi accenti
tra hoc: q' ista q'nt
p'istente nō m
p'istitū q' que ci
sua nō sacra: im
ita ē incōpossibile
illa q' nō magis er
nona q'ntitas: q'z
et sub q'ntis al
eade illi p'istitū
cōtione b' quāti
sub nulla q'ntitat
p'istione z p'icor

nem. p^m est d illa vi remanēte in accēte
Contra qd arguo sic: nihil positiuū re
 manet in accēte sepato qd nō fuit in eo
 vt p iuncto. sed in cōiuncto nō fuit aliq
 vis q de ipso posset pducī aliqd imin^o:
 sed tñ q ipm poterat esse ali^o termin^o:
 et poterat pducī de po^o sibi. g in ipso se
 parato nō est aliq vis p quā possit hē
 respectu alteratōis nisi tñ rōem imini
 p^o p^o. s. q nihil positiuū remanet
 in accēte sepato ē pbata. s. di. ista. q. p^o
Aliud addit in rñsiōe q si qritas ista
 nō hēret habitudinē ad qritatē p^oiores
 vel p^oistentē tūc pprie crearet. Ad
 minozē. s. illa habitudo ad p^oistentē
 nō phibet creatōem ist^o. g ista creatur
 p^obō mī. h habitudo nō est nisi qdā suc
 cessio immediata eē ist^o ad esse illi^o. sed
 successio talis nō phibet succedēs crea
 ri. **E**t pōt pbari p exemplū: qz nō est
 h magis imediata successio qz eē anime
 ad organizatōem corpis: et tñ nō negat
 aiam creati in corpe organico. g nec h.
 rō ibi est: qz aia accipit esse totalit^o post
 nō esse sui: et eadez rō est in pposito: qz
 hec qritas accipit totale esse post nō eē
 sui. Utz aut cū illo nō esse pcesserit ali
 quid positiuū vel nihil: vel pcesserit cō
 trariū: vel sile nihil ad. b. qz ibi idē sūt
 pmi imini q creatōis. **D**educo scōam
 rōem: vbi pcedit qz tādū manet corp^o
 xpi qdū manēt accidētia q nata essent
 affice panē si manēt nō p^oicē qdū hu
 lusmodi accētia manēt eadē nūo. **A**d
 tra hoc: qz ista qritas q succedit qritatē
 p^oistenti nō magis est eadē quātitatē
 p^oistenti qz quecūqz alia in vna altā ho
 stia nō sacrata: imo min^o est eadē quia
 ista ē incōpossibilis illi in essendo: n sic
 illa. g nō magis erit corpus xpi sub ista
 noua qritate: qz p^oesuit sub illa alia: qz
 erit sub qcūqz alia qritatē q. s. ē eque
 eadē illi p^oistenti. **E**t si fugias ad suc
 cessiōē h^o quātitatē ad illa: arguo sic
 Sub nulla qritate est corpus xpi nisi p
 pueriōē et p^osecratōē: sed p pueriōē

et p^osecratōē nō accipit eē nisi sub ista
 qritate et illa est oīno alia sicut qritas
 alter^o hostie nō p^osecrate. g p illaz puer
 sionem et p^osecratōem nō est sub illa qn
 titate. g mō nullo. **P**osset etiā argui p
 illud qd adductū est p^otra p^omā p^oclōne
 p dicta opinātis: qz nō diuti^o manet cō
 pus xpi sub specie panis qz nat^o esset h
 manē panis q pueriōē ē. sed sō alia qn
 titate nō manēt h panis q pueriōē est sō
 panis ē hīc p qritatē. g rē. **C**ōtra itā
 rōem suā q p^ocordat cū tertia rōne quā
 adducit p se q ad istā p^oclōnē. s. q nō
 ē de essentia mot^o qz fm euz aliqd sōm
 ali^o se hēat nō arguo: qz pōnēz in se cre
 do verā esse. sed ad ppositū qz p^op^o hoc
 cōcedit ipm motū posse eē ab agēte cre
 ato sine sōo. arguo sic: agens creatū nō
 pōt causare accēs sine sōo in esse qeto:
 g a sili vel a maiori nō pōt cāre accēs i
 fluxu sine sōo. **P**er istud rñdeo ad rō
 nes illas qz adducit p pōne 2°: qz p^o rō
 bñ pbat qz de^o pōt facē formā in fluxu
 vel in fieri sine sōo: sic pōt facē eā in eē
 qeto sine sōo. sed nō sequit^o qz agēs crea
 tum pōt facē formāz in fluxu sine sōo: 2
 imo oppositū: qz nō pōt facē formā qe
 tam sine sōo. causans at motū effectiue
 cāt formā in fluxu. **Q**uā rō. s. qz dat deus
 accētē sepato vt oīa possint sibi p^ouenif
 q pūt ei puenire in sōo: pcludit oppo^o
 Nā in sōo nō posset sibi p^ouenire nisi tñ
 qz eēt imin^o mot^o. g nullo pōt sibi aliud
 cōuenire extra sōm: et sic o^o dare aliqd
 aliud sōm mot^o: qz fm ipm sōm est ali
 ud a imino mot^o. **Q**uā rō sua. s. qz nō est
 de eēntia motus qz aliqd sōm fluat fm
 ipm bñ pbat qz de^o pōt facē motū sine
 sōo: sed nō de agēte creato: qz nō pōt se
 parare quodcūqz ab illo qd nō est de
 eēntia sua: imo sequit^o oppositū fm suā
 rñsionem ad p^omā rōem: qz nō pōt ma
 gis separe a sōo formā in fluxu qz in qe
 to esse. s. nō pōt actiue esse cā forme in
 esse quieto sine subiecto: ergo nec in flu
 xu. **C**ōtra illud qd ipse addit ad expo

Contra hoc sic. Nota raritas est p^rmus
imminus formalis mor⁹ rarefactionis. illi
us aut⁹ subiectū est totū quantū. ergo il
lud p^rsupponitur naturalit^r isti imino. q^d
nō potest tantū p^r accidens acquiri per
hoc q^d tāta qualitas acquiri^r. q^z prius
nālit^r et p^rsuppositū alteri nō solū ac
quiri^r p^r hoc q^d acquiri^r posteri⁹ natura
liter. immo p^rus p^rsupponit tam acqui
situm.

7° encaryha in quento
p^o mullu q^o quardaph
ceter mupatu

āt reſo mutari pōt ptib' manētib' eiſdē
 ⁊ in ſe ⁊ i toto. **¶** De qlitate etiā inie ſpēi
 vbi nū in toto motu manet ead' ſpēs ſa-
 tis ē manifeſtu q' qritas manet eadē.

Sed de 3^a transmutatione q^{ue} est fin^{is} rarior^{is} et
 de^{us}um et de q^{uarta} vi dubium. breui^{us} q^{uod} vi p^{ri}
 dictu^m est ad p^{ro}positu^m opinio co^mis: imo ois
 dices q^{uod} aliq^{uando} q^{uanti}tas est noua. s. rarior^{is} pa
 t^{er}e eand^{em} difficultate qua^m et illa q^{uod} ponit
 tota q^{uanti}tate est noua. nisi teneat ibi via
 tacta q^{uod} rarefactio est quedam iuxtapositio
 corp^{or}u^m subtilio^{rum} in^{ter} p^{ar}tes corp^{or}is grossi
 oris. fin^{is} aut^{em} ista euaderet difficultas nisi
 iⁿ quo h^{ab}et possit gnari ab igne vl^{ter} sole cor
 pus subtili^{us} vino. et de hoc est e^{ss}et dicendu^m
 sic dices in seq^uenti. q^{uod} Sed e^{ss}et alia diffi
 cultas. q^{uod} q^{uod} cito rarefieret ille sp^{eci}es statim
 e^{ss}et ibi alia s^{ub}stantia noua. et p^{ro} p^{ri}us noⁿ vbiq^{ue}
 corp^{or}u^m xpi. **A**diz etia^m vi q^{uod} nulla s^{ub}stantia ma
 nens ead^{em} oino possit transmutari a raro
 in de^{us}um nec e^{ss}et conuersio. **S**ed q^{uod} d^{icitur} tenedo
 opi^{nionem}. co^mem q^{uod} ibi sit q^{uanti}tas sine s^{ub}stantia vel
 tota noua vel n^{on} noua n^{on} curo: poteritne
 hoc e^{ss}et ab agere creato. **A**uidet q^{uod} noⁿ. p^{ro}
 q^{uod} q^{uod} immediate p^{er}seuaret a deo noⁿ po^{ss}
 corru^{pti} ab agere creato. talia su^{nt} h^{ic} ac
 cidentia sepata. et io^{ne} noⁿ p^{oss}unt corru^{pti} effe
 ctive a crea^{tura}. cu^m ro^{ti}o est: q^{uod} nulla ca^{usa} crea
 ta po^{ss}t h^{ab}ere virtute actiua p^{er}minentes vir
 ti^{utis} cause p^{er}seuatis ista in isto e^{ss}et. sed q^{uanti}
 tas h^{ab}et esse sup^{er}nale vel immediate a ca^{usa}
 sup^{er}nali p^{er}seuare. g^o et 3° q^{uod}te q^{uanti}tas in
 s^{ub}stantia noⁿ corru^{pti} p^{er} p^{ri}us: q^{uod} nec h^{ab}et p^{ri}us
 g^o noⁿ nisi p^{er} defectu^m s^{ub}stantie vl^{ter} alicui^{us} necessa
 rio p^{er}it^{us} ad ipam. sed noⁿ po^{ss}t h^{ab}ere corru^{pti}
 p^{er} defectu^m s^{ub}stantie q^{uod} est h^{ic} sine s^{ub}stantia. nec 2° mo^{do}
 q^{uod} nullu^m aliud acc^{id}ens q^{uod} sibi inest neces
 sario coⁿsequit ipam. **S**i g^o q^{uod} q^{uod}as a q^{uod} ca^{usa}
 inducit q^{uanti}tas noua. **R**ndeo: a solo
 deo immediate. nec in nouo miraculo: q^{uod}
 ea voluⁿtate q^{uod} disponit eucharistia^m esse
 in eccl^{esia} disposuit q^{uod} circa illas sp^{eci}es p^{oss}
 et actiua nali caret tale transmutatiom^e
 quale in sub^{stantia}tijs coⁿuer^{si}o caret agens
 nali: et hoc ne merit^{us} fidei euacuaret^{ur}
 viderem^{us} (sp^{eci}es intransmutabiles. **Q**ue

via nō pōt improbari p sensū. qz saluat
oia q̄ apparēt sensui. nec p rōez qz si ar
guas q̄ aufert agētī nālī suā ppiā acci
onē. **¶** nō aufert eaz q̄ pōt sibi ppetē
s. vt trāsmuter sōm pns a forma in for
mā. sed negat sibi illā q̄ nō pōt sibi ppe
tere. s. trāsmutarē nō aliqd sōm. **¶** Alr
di tenēdo in isto mēbro opinionez cōez
s. q̄ in rarefactiōe q̄ntitas sit noua nō
tota sed ps in eodē sōo: q̄ in q̄ritate vt
in sōo ē mor⁹ rarefactiōis p quē p accns
est aliqd gradus q̄ntitatis nou⁹. sed tñ si
ne sōo. nec ē nouū miraculū. qz q̄st ad
gnātur illa noua ps q̄ntitati pexistenti.
nec ē nouū miraculū adgnātur q̄ntitati
sepate hēre silem modū in cēndo vel se
parationē. sic exēplificat de pnb⁹ carnis
gnātis ex nutrimento in xpo. **¶** Eod. n. mi
raculo q̄ vbu assumpsit humanā nām
assumunt ad vnitatez psonalē ptes car
nis gnāte de nutrimento. ita hīc eodē mi
raculo q̄ facta ē q̄ntitas sepata factū ē
vt quicqd est ps eiusdē q̄ntitatis sit sūl
separū. **¶** Adtra hoc p⁹: qz posset isti q̄ri
tati apponi alia q̄ntitas. sicut si vinū nō
psecratū appongerēt specieb⁹ psecratis. n
q̄ntitas appositā nō est sine sōo sic illa
cui apponit. **¶** Nec rō nec illa silitudo ē
ad ppositūz. qz ille ptes gnāte de nutri
mento fuerūt ptes vel sūt alicui⁹ totius
assumpti a vbo. **¶** Siste ptes q̄ntitatis n
fuerūt vel nō sunt ptes alicui⁹ totius p⁹
hntis separatū esse. qz lz ps accipiat sile
cē toti sine nouo miraculo. tñ ps nō ac
cipit sile alteri pti sine nouo miraculo.
n qz tota raritas ē p se imin⁹ illi⁹ altera
tiōis tota illa hz p ppiō sōo totaz q̄nti
tate sicut ps ptem. ḡ tota ista p̄suppōit
q̄ntitatem istā maiorē. ḡ n p pns illa q̄nti
tas ē prius nālī maior q̄ ista raritas in
ducta. **¶** Breuiter ḡ q̄ntū ad istū articulū
vel oportet tenē opi. scōdz q̄ q̄ntitas nul
lo mō est alia actione agentis creati. vel
oportet dicē q̄ agēs creatū possit agere
sine passo in qd agat. **¶** Sed p⁹ apparēt
improbabile. 2⁹ pōt declarari aliqliter

s. q̄ agēs creatū nō req̄rat passūz nec
aliqd supplens vicē passi. Et p⁹ arguit
cōtra istud 2⁹. qz vī destruere fundamē
ta pbi nālīs pmo physi. pmo de gene. et
alibi sepe. qz nō oportet aliqd idēz subeē
imino transmutatōis. videt etiā illa de
struere q̄ apparēt ad sensum. nam agēs
qd habet in vīute sua actiua pplete ter
minūz pōt ponere illū inesse si nō impe
diatur. ḡ agēs creatū posset ponē termi
num inesse sine q̄cūqz passo. n sic posset
facere accns sine sōo n formā sōalē sine
mā. qd p3 manifeste ē sensum. vñ agēs
creatū ppi duo req̄rit passum. s. ppi se
qz passū ē p causa cū agēte creato. qz hz
vīutē limitatā in agēdo n iō req̄rit cām
aliā. s. mālez pcurrentē in fieri. ppi esse
ctum etiā qd est ppositū ex mā tanq̄ p
te pextēte n forma tanq̄ pte adueniēte.
ḡ nō poneret agēs creatū agē oīno sine
mā vel in se vel in cālitatē. **¶** S3 diceret
q̄ p⁹ supplet vicē sōi in ppatōe ad agēs
creatū. qd pbat: qz sic pōt supplere vicē
sōi q̄ntūz ad esse quictū respēu accntis.
ita pōt vicē sōi supplere respēu agentis
q̄ntū ad fieri effect⁹. pbo: magis vī req̄ri
cā ad effectū q̄ ad aliā cām ad pcausan
dū. sōm aut respēu accntis hz rōem cāe
sed respectu agētis n causantis accidēa
habet rōnem cōcause im. ḡ rē. **¶** Allet ḡ
modus iste hui⁹ pclusionis q̄ agēs cau
satū nō agit sine sōo vel in se vel in aliq
supplente vicē sōi. Et in pposito licz nō
sit sōm in se: deus tñ supplet vicē sōi. i.
cālitatem extrinsecā q̄ ppetet sōe si ad
esset. n hoc inq̄rū illa cā extrinseca req̄
ritur cū agente creato vt pcausa. **¶** At h⁹
est possibile sic possibile ē q̄ de⁹ supple
at vicez illi⁹ cause respectu effect⁹ creati.
nō enī magis depēdet causa a cōcau
sa q̄ effectus causatus ab vtraqz causa.
¶ Sed contra hoc iterum arguit: quia
causalitas subiecti est receptio forme.
sed impossibile est deū in se quomodo
cūqz habere rōnem receptiui forme.

¶ Ite agēs causatū si req̄rit passum ut

p̄causam ⁊ hoc in rōe recipietis formā.
 ḡ nō pōt agere sine tali passo sine nouo
 miraculo ⁊ ita erit nouūz miraculū qđ
 agat posito aliqđ tali qđ suppleat vicem
 sibi. sed in actōe miraculosa agēs creatū
 nō agit totū ex se. ḡ oportet reducere in h°
 qđ illa actio nō sūt ab agēte creato. **De**
 q̄rta trāsmutatiōe qđ est in q̄rtate fm
 se facili⁹ est. hic. n. nō est aliqđ possibilis
 fm augmentū ⁊ diminutiōez: qz nō sūt
 species animate. sed ē hic possibilis fm
 appositōem ⁊ ablationē. pōt. n. ista sup
 fices diuidi in ptes. et pōt hic aliqđ ap
 poni quantū. **De** diuisione dico qđ nō
 est p̄rie mutatio aliqđ eiusdē sibi. Izm̄
 est reductio priū in actu qđ prius erat in
 potētia in toto: hoc est in distincte. redu
 ctio inquā ad actum distinctū. qz prius
 erat in toto p̄tinuate. ⁊ ita qđāmo p̄nū
 ⁊ postea extra totū discontinuare. **Si**
 t̄m querat s̄bm hic in mutatiōe talī q̄li.
 R̄spondeo: sp̄e p̄es manētes fm eandē en
 titatem positiuā lz nō cum illa p̄sione
 quaz intelligim⁹ dicētes p̄tem eē in actu
 p̄nt poni s̄bm. qz fm eandē entitatē po
 sitiua erat in toto ⁊ postea extra totūz.
 sed in toto habuerit p̄tinationē que p̄
 hibuit illā actualitatē includentē p̄siti
 onem. extra totū aut̄ h̄nt eā ita qđ p̄es
 trāsmutant⁹ a forma ad p̄uationē: et ita
 nō est hic gn̄itio: sed q̄si corruptio sine
 gn̄itiōe: qz illa entitas qđ nūc est v̄tusqz
 p̄tis positiua totalit̄ p̄sūt: lz nō p̄suerit
 sub illa p̄sione. s. nō cuz alio sicut nūc
 est. illa aut̄ entitas totiusqz p̄sūt nō ma
 net nūc. patet ḡ quō ista trāsmutatio n̄
 requirit q̄ntitatē eandē manentē. loq̄n
 do de idēp̄ritate qđ est cōtinuitas. lz t̄m
 requirit idēp̄ritatē loquēdo de q̄cunqz
 positiuo h° ⁊ ibi: lz alit̄ se hēntē. **De** ap
 positōe dico qđ possibile ē aliqđ quāntū
 isti appōni ⁊ el p̄tinuari. ⁊ h° nullo s̄bo
 manere eodē nisi forte istis p̄tib⁹ p̄tinua
 tis vt p̄dictū est in diuisione: et sic q̄nti
 tas erit eadē nō idēp̄ritate cōtinuitatis
 sed eadē idēp̄ritate positiua qđ p̄cedit cō

tinuitatē que. s. est in hac ⁊ sūt in illa: si
ue ptinuent siue discōtinuent. ¶ Et h̄ dis
cūctas cōis ē cūctūq; vnioni siue diu
sioni. si. n. vel diuissio vl̄ vnio ē trāsmu
tatio ⁊ q̄ris ē? s̄bm̄ nihil cōe manet n̄
si entitates ptū diuersarū vel vnitarū.
Et illa entitas q̄n est vnio facta h̄et ali
qd q̄ caret q̄n est diuissio. s. habitudinez
vnioz vl̄ ptinuationē eoz loq̄ndo de
q̄ntis. ⁊ ita illa trāsmutatio vl̄ in diu
sione est puatiua. in cōtinuatōe vō pos
itiua. ¶ Et si arguis. si aliqd quantū ap
ponit isti ⁊ fiat isti speciei cōtinuū. ḡ est
idē termin⁹ amboz. aut ḡ ille minus ē
in s̄bo aut sine s̄bo. ¶ R̄n̄sionem quere.
¶ Posset etiā dici l̄z minus pbabili q;
fractio seu diuissio ptū q̄ntitates nō ē
nisi quidā mot⁹ localis ⁊ ē subiectie in
ip̄is lat̄is: ⁊ tūc opor̄et dicē ecōuerso q;
ptinuatō nō est nisi quedāz lat̄io: q; la
tio nō facit ptinuitatē: sed cōt̄guitatē.

Ad argumenta princi-
palia.

Ad primū dico qd nō est d essentia mo-
tus qd sit talis vel talis entis. nec mutati-
o nō qd sit alicui⁹ alii se hñtis. sic nec de
essentia albedinis qd sit alicui⁹ hñtis al-
bedinē. fed sicut forma aliq in esse dēto
essentialit^r est in se. talis lz nulli⁹ sit vt in
formabilis. ita mot⁹ essentialit^r ē actuali-
tas qdaz potēntialis vt ita dicā. 7 mu-
tatio ē quēdā alii habitio lz nullius de
nōiati ab h^o vel ab illa. ¶ Ad 3^m dico qd
sic pñs pcessit necessariū ēē sñm in mu-
tatione vel motu qd sñm pexistēt imi-
no formali 7 ēē ps totalis imini. ita di-
xit ppositū esse totalē iminū hui⁹ pdu-
ctionis. fed apud nos aīcedēs nō est oī-
no necessariū. ¶ Ad 3^m pz qd aliq trāsmu-
tatio alia qd fm augmentū vel diminu-
tionē pōt esse circa qñtatē vt diuisio et
pñuatio: 7 hoc fm se. Rarēfactio at
pñuatio fm accēs. 7 pñs lz ipē spēs
nō pñt augeri nec minui. pprie loqñdo
tñ pñt a qñtitate minore ad qñtitatē
maiorē trāsmutari 7 ecōuerso.

E transmu

tarone corruptiua. qro
vtruz possibile sit circa
eucha^m fieri transmu

tatoez corruptiua illoz accntiū. vñ q si
forma est simplex inuariatibī cēn^a pñ
fcs. li. 6. pñcipioz. **Et** Boe. li. de tri.

forma simplex sibi esse non potest.

Itē mā est q res potest esse 7 nō esse 7.

mathaph. ex his oib⁹ hñ q simplex ad

min⁹ forma non pōt corripī. s3 accñs se

patū in eucharistia est forma simplex

isto mō. ergo 7c. **Itē** si corrupet aut

in sbam aut in aliud accñs aut in nihil

nō in nihil. qz tunc creatura ānihilaret

nō in accñs. qz tunc creatura cāret acci

dens sine sbo. nec in sbam. quia ex accñ

te nō pōt fieri substantia. **g** 7c. **Ad** 1. il

la accñcia pñt frāgi terī 7 dīgerī. 7 patz

ad sensū. 7 pbat ex quadā glo. i. cor. 12.

Nutrimētū aut puerit in substantiam

rei nutriende. ergo 7c.

Idic dicitur qz esse substi

stēs qd manē

tibus accñtibus puenit est cōforme illi

for⁹ quā pus sba panis habuit. 7 iō ēē

in quo dimensioes substantiū tollit eūdē

passionibus quib⁹ tollet sba panis exi

stēte ibi. 7 ppter h eodē mō corrupunt

accñcia remanētia sicut pus poterāt cor

rumpl. pus aut poterāt corripī duplr

vno mō manēte sba panis. alio mō per

corruptionē sbe q puenit ex trāsmutari

one accñtiū. qz sic gnātio ē termin⁹ alte

rationis ita 7 corruptio. 7 ex pte etiā q

titat. qz cū vnaqueqz res hēat qñtatez

determinatā intm poterit fieri diuisio

q spēs nō remanebit. In h g sacro aliq

trāsmutatioē fca adhuc manet illud ēē

dimensiuū sbe pcedēti pforme. Aliqñ

tollit ēē pdcñ 7 tūc definit esse sacm.

Et sūt ex pte qñtatis. qz si fiat diuisio

in ptes tāte qñtati q sufficiat ad spēm

panis vel vini. 7 si sint alie dimēsiōes

qz ptes pñui q erāt in po⁹ sūt in actu

tū ēē pforme sbe pñti manet. si aut qñ
tūc corpus xpī definit ibi esse. In quid
aut fiat ista corruptio qñ ē pōlis tange

in. q. sequēti. **Contra** pñonē pñcipalē

q dicit q eod mō pōt tolli dimēsiō ista

si ē sba. qz h3 esse pforme sbe panis ar⁹

sic. nō pōt intelligi ista pformitas i aliq

positiuo nouo. qz l3 tale aduenit ipi ac

cidēt p hoc q ē sine sbo. sed illud qd ei

aduenit pforme ē tñ in ista negatōe nō

inherere actu. s3 pformitas in ista actōe

non sufficit ad hoc ut vniformitē tollat

q: ideo tollit ēē sbe qz est passū pportō

natū agēti nālī. s. hñs pte pōlem 7 actu

alē quaz pōlis pōt ēē sine actuali. istud

aut hñs tñ pformitatē in negatōe non

h3 aliqñ tales ptes. **g** 7c. **Itē** sba pposi

ta necessario sibi determinat qñtate aliq

ppriā. 7 maxime fm euz q ponit q sba

corripit ad corruptionē qñtati. qd non

esset nisi necessario determinaret sibi illā

qñtate. s3 qñtitas nō nēcio sibi determinat

aliquā qñtate ita. n. ē indifferēs ad pñiā

sicut ad istā. 7 ad vnū gradū ei⁹ sicut ad

aliū. qz ex pñcipijs qñtatis nulla quali

tas nec vllus grad⁹ egredit qñtati. **g** 7c.

Dico ergo ad que

stione q accñcia eucharistie pñt corripī

7 hoc quidē de qñtati⁹ quaz trāsmu

tatio non reqñt illā quantitātē sat est

manifestū f3 pñmū opī. qz ille possūt

poni hñe sibi pñmū manēs. s. qñtatez

l3 fm aliā opī. que ponit qñtate sbe nō

differre a substantia nec qñtate albedis

ab albedine. 7 p pñs nullā ēē hñc qñtita

tē magis separata a sbo q sbam cuius est

qñtitas non est eque facile saluare cpri

pñonē qñtatis. tūc enī o3 ponere q cū

pari ratione buclibet qñtitas sit sine sub

iecto sicut 7 vna. quēcunqz trāsmutare

tur trāsmutaref sine subiecto. 7 tūc re

dit istud ad difficultatem tactam in. q.

pcedente quomō eucharistia corripit

accñcia mō de eucha
ristia hoc tenet

sine oī miraculo. g. z sine sba redeunte.

Cōtra iste spēs pnt nutrire ut dic que dā glo. i. Corin. xi. Alius quidē esurit. a lius vō ebrius ē. g. pnt trāsmutari i sub stantiā alēdi. ergo ex eis pōt gnārī sba. s. h. nō pōt fieri nisi sba redeat. qz ex n sba nō fit sba. **A**d p3 ad sēlū qz hostia psecrata pōt corūpi in ignē ul in aiātū gnātū p putrefactōem. sic corūpet si es set ibi panis. z tunc ut prius substantia generari nō potest nisi substantia redeat ergo z.

Hec est una opinio

Inno. de officio missae pte 3. c. de fracti one. dicit qz sba panis redit. qd pōt sic pbari. qz xps est in eucharistia ut nutri mentū spūale. z tādū qdū spēs sūt ut pueniēs nutrimentū corpale. g. desinēti bus spēbus hīc rōnem pueniēti nutri menti utpote qn si cēt in sba panis et vini ille sbe essent incōueniēs ad nutri mentū corpale. tūc rōnab. lūc desinēt ibi esse corpus xpi ut nutrimentū spūale. desinētiē aut eucharistia redit sba.

Nec o3 hīc ponere nouū miraculū ad hoc qz corpus xpi desinat ibi eē qn spēs nō cēt nate afficē sba puerfas. qz ita deus instituit eucharistia nō manē nisi manētib' spēb' pueniētib'. **N**ec est nouū miraculū qz. s. desinētiē corpe xpi ibi esse redeat subā. qz deus ordinauit nun q acciā esse sine sbo nisi in eucharistia

Cōtra hoc posset argui sic. qro qn re dit substantia panis. aut hoc ē in ultimo instātū qn gnatur ibi noua sba. z tūc se quis q simul sit ibi panis z non panis. qn. n. generat aliud panis corūpit z p te tūc panis est ibi pmo. z hoc est incon ueniēs. aut an illud ultimū instāt. z tūc vidēt sequi duo incōueniētiā. pmo est q n tādū manet eucharistia qdū ma net ibi spēs nō corūpte. uel qz sil mane bit eucha. z erit ibi sba panis cū corpe xpi. **I**ncōueniēs ē. qz agēs qd pōt in pte mor' pōt in totū motū z in minuz

qn nō magis repugnat vna ps mor' ipi susceptiuo qz alia. hoc appet ex dicti su pra in. q. pcedēt. s. nō magis repugnat illis spēbus vna ps alteratōis qz alia qz diu spēs ille nō corūpūnt simplr s. alte rant. g. agēs potēs in pma pte alteratōis pōt z in qualibet. ergo dū manet illa al teratio nō necesse est sbam redire. **S**z ad istud ar. m. pbabili' cēt dare 2^m mem brū. z tūc pmo qd inscrt forte nō cēt in cōueniēs opinari. diceret. n. qz nō māt eucha. qdū manēt spēs ille qlicūqz se hntes. s. qdū manent ut pueniētes nu trimēto. pnt aut sic alterari ut nō pūē ant nutrimentū anqz totalit corūpant. sicut posset panis nō esse pueniēs nutri mentū anqz corūperet sapor z a. acciā z tūc difficile esset inuēire certū gradūz alteratōis ul putrefactōis vsqz ad quez pūse manēt eucha. **A**d 2^m dicēt qz pp totā illā alteratōē q pcedit corūptiōē spēz. z p pns corūptiōē eucha. nō o3 sbaz redire. s. o3 eā redire ppter gnatio nē q sequit illā alteratōnem z pcomita bit corūptiōē spēz. nō aut pōt redire tūc qn erit corūptio. qz tunc sil cēt z n cēt. **S**z ista rī n assignat sufficientē re ditōem sbe panis. eq. n. posset agēs nāle agē vsqz ad ulti^m instāt si nō rediret p te g nō dic sufficientē. **S**z alia opt. q pōt mām redire. exponit tū q nō pōt intelli gi de mā pus ānihilata. qz qd in nihil ē redactū n pōt itez idē nūero redire. nec etiā de mā pus puerfa in corpe xpi. hoc pōt itelligi qz illud n possz rdire nisi cor p' xpi ul mā xpi ecouerfo puerteretur i mām panis. sic nec panis puerfus possz redit nisi corpe xpi puerteret i panē. **S**z o3 istā opt. itelligi si deat pbabilr sustie ri q de nouā māz cat. nec o3 tūc ponē nouū miraculū. qz h' ē ex antiq miracu lo ne fides pdat meritu. z p pns ut ois trāsmuta^o possit h fieri ab agēte nāli. q posset fieri si acciā cēt in sba. nec tūc simplr sba māt corpe i puerfōe minu eret. nec in pncipio creata p ist' rditōēz

*Thōb m pnt
2^a ardo 1^a
m pnt pncipal.
2^a qm mnt.*

quod dicitur. **Q**uod quod de po dimensio
 pot deduci for' s'bal cu ex na rei no sit i
 illa tanq in p'prio poli. **S**ic vi iproba
 ta p' opionis i gnali. s. q' dimensio n
 pt hic vice mae respu forme s'bal s' qn
 cu ad gnatoez ex illa dimensioe iprobat
 in spali. p' sic. Ignis genit' ex illa dime
 sione r for' s'bal. ignis no eet vniformi
 ter nec vnioce ignis cu alio igne gnato
 ex forma s'bal r ma ignis. r tuc ignis n
 vnioce ageret pburdo hostia sic pbu
 redo lignu. **I**te no solu in vno sedt ab
 surditas q' erit ignis mathematic' ex q'
 tate r forma s'bal. s' erit tal' pcessus i
 gnabilib' r corruptibilib' vsqz ad finez
 mudi. na ex illo igne hnt dimensioe p
 ma oco math'atico gnabit aq hns ide
 p ma qd hnt corruptu p ma. r ex illa
 aq aer. r sic vsqz ad fine mudi. vel i infi
 nitu fm phos. **Q**uod ille ali' doctor ad
 dit de mo siue ma nutrimenti aduicent
 no saluat ppo. posito. n. q' genitu no
 sit nutibile sic ignis nihil valet. **I**te esto
 q' sacerdos esset nutrit' de isti spib' r po
 ne sic possibile e q' p magnu ips dusc
 multe pres mae fluxisset r nouegenite
 fuissent. sedt q' ille pres no ita erut ve p
 tes carnis r ex p'ib' eentialib' carnis co
 stitute sic alie pres q' no eent geute ex spe
 b'. r sic possibile eet pone casus q' puer
 nutrit' ex spib' vsqz in fine vite sue n re
 surgeret nisi ho pposit' ex dimensioe r
 for' s'bal vna ul plib'. **Q**uod opio e q' i
 trasbatoe ipsis accitib' coicat p creatio
 ne possibilitas trasmutabil' no tui i for
 ma s'et in infinitu graduz actualitatis
 q' est ma. s' accia resolunt postea i maz
 ex p'dca possibilitate eis anexa puerla i
 actualitate grad' infini nati scam. **E**t
 ita h' opi. pcorat cu 2^a. s. q' ma redit. s'z
 no imediate a deo. s'z p actioem agentis
 na. **C**ontra h'. q' hoc puz possibile fm
 ipm est termin' creatois. s' e aliqd extra
 cam sua. vl extra pma cam h'z entitate
 positiua ma inferioze. s'z h' e falsu. q'z dic
 aug'. li. pfectionu. fecisti dne duo. vnu

ppe te angelica nam. aliud ppe n'bi. s.
 mam pma. s' de sco nihil e inferi' ma p'
 lz forte possibile sit aliqd inferi' creati a
 deo qdqd sit de h' non h'z hic bn locu di
 sputa' de h'. **A**d ppo' arguo sic. ma n
 pducit p gnatoem cu sit fundamentu p
 suppo' gnatoe. s' agēs nāle no pot illud
 puz pole admixtu spib' puerie in ma
 teria pma uel in compositu. ita q' acti
 one illa pducatur mam pma vel p'p'iam
 isti pposito. **I**te esto q' tale pposito po
 neret in spibus eucharistie r q' possibi
 le esset de illa actione naturalis agentis
 pducere materia ul ppositu adhuc fru
 stra ponet. quia agens illud no potest age
 re nisi inquantu actu quod non esset h'.

I dico ergo ad ^{questi} ^{onez q'}
 transmutationu possibilitium circa eu
 charistiam quedaz stant cu eucharistia
 manente. quedam no. omnes pme non
 requirunt substantia redire quacuncq.
 nec actione diuina. nec actione agentis na
 turalis. nec in illis de facto est materia
 vel redire. **S**ecundaru autem quedam
 non requirunt substantia redire. tamē re
 dit actione diuina. ita q' sūt quatuor co
 clusiones. **P**rima pbat. omne agēs
 potens in transmutatione aliqua pot i
 terminu illius si habet susceptiuu non
 magis repugnans termino q' motui. s'z
 in transmutatoibus in quib' manet eu
 charistia agens naturale potest in totu
 motu. r susceptiuu non plus repugnat
 termino q' motui. ergo r. **M**inor pa
 tet quia susceptiuu no potest hic poni
 nisi quātitas. quātitati autem no mag
 repugnat vn' gradus qualitatē ad quē
 potest esse transmutato q' alius gradus
 imperfectior fm quē r alios sibi similes
 potest esse motus alteratōis. **M**am
 quantitas fm rationē sui determinat si
 bi aliquē gradum qualitatē. sic patz p
 ma pclusio. s. q' manente eucharistia n
 est necessariu redire substantia. **E**t per
 idē pot pbari tertia pclo. s. q' trasmuta'

*videt doctor
ad questionē*

corruptiua eucharistie. dñ tñ ibi manet
at eadē qritas q̄ sit s̄bm trāsmutatiois
nō necessario req̄rit s̄bam redire. **2°** cō
clusio pbat. q̄ dñ manet eucharistia si
est ibi s̄ba nisi s̄ba corp̄is xp̄i. accñtia ē
manēt tūc sine s̄bo. s̄z neutrū istoz. ess̄z
vex̄ si alia s̄ba rediret. ergo manēt euc̄
cha^a nulla s̄ba de scō redit. **4°** p̄clo est
dissilis 2° q̄ est siue p̄ alteratiōem siue p̄
motū i qritate corrupat eucharistia re
dit de scō s̄ba. 7 h̄ est s̄ba p̄posita cui ta
lia accñtia puenirēt quā etiā afficiūt. et
hoc in instātī corruptiōis 7 imediate a
deo. **5°** p̄s h̄. pbat. q̄ de^o statuit il
las spēs manētes eē sine s̄bo in euchar
istia p̄cise 7 nō alibi. ergo statuit q̄ cessā
te eucharistia nō sūt spēs sine s̄bo. 7 per
p̄ns in ipso instātī corruptiōis sit ibi ali
q̄ s̄ba. **6°** p̄s pbat. q̄ si aliq̄ substantia
redit. nō alia q̄ illa q̄ pōt illi accñtib⁹
nouis affici. q̄ alia s̄ba nō esset capax.
3° p̄s pbat. s̄ q̄ nō redit imediate nisi
a deo. q̄ nullū aliud agēs h̄z v̄tutē acti
uā ad hoc sufficientē. Nō ergo redit s̄
stantia p̄posita duz accñtia eucha^a ma
nent. ut dicit p̄ma op̄. nec ut dicit sc̄ba
op̄. redit mā siue p̄ repatōem seu reso
lutiōē seu creatiōē q̄ hoc esset oio su
p̄fluū cū p̄ mām solaz nō posset magis
saluari actio aliq̄ agentis nāl̄is. nec ut dī
cit 3° dīmēsiō est suscepriūū forme s̄bal
nec ut dicit q̄rta. possibilitas illa est ali
qd̄ nec in aliqd̄ pueribile. **Que** autē
trāsmutatio possit fieri manēt eucha^a
p̄z. q̄z quelz alteratio p̄ quaz nō inducēt
aliqd̄ incōpossibile panī si manēt. 7 trāsmu
tatio s̄m qritatē uel p̄ se ut fractio
7 diuisio. q̄z p̄tes panis hōgenee nate es
sent manē sub illis p̄tib⁹ q̄ritatē diuise.
uel s̄m qritatē p̄comitant ut ē in rarefa
ctiōe uel p̄defatiōe. dñ tñ nō inducat q̄n
titas repugnās s̄be panis tā p̄uerse si es
set. **Per** oppo^m aut trāsmutatio cor
ruptiua s̄m q̄litarē s̄z illū gradū s̄m quē
nō posset stare cū pane si manēt. 7 h̄ licz
qritas oio maneat eadē. tal̄ aut nō pōt

fieri manēt eucha^a. uel saltē n̄ sit s̄ scō.
vñ si possibile eēt q̄ color inducēt i sp̄e
bus p̄secrat s̄m gradū repugnantē pa
ni si adesset 7 tñ qritas oio eadē q̄ pus
maneret corrupet eucha^a. q̄z encha^a nō
p̄sistit in sola qritate s̄z in alijs accñtib⁹
necessario p̄ntib⁹ s̄bas p̄uerfas. Et p̄ cō
sequēs in inductiōe illius calor̄is icōpos
sibil̄ rediret s̄ba de scō ut pbatū ē q̄rta
p̄clōne. s̄z h̄ nō eēt necessariū p̄pter actō
nē agent̄ nāl̄is ut dicit tertiā p̄clō. h̄iet
n. agēs nāl̄e qritatē p̄ s̄bo in quā possz
inducē illū calorē. ut pbat p̄batio p̄rie
7 tertiē p̄clōnis. 7 tūc esset ibi q̄ruz calē
dum calore igneo. 7 tñ nō esset ignis.

Ad argumēta. Ad

p̄mū dīco q̄ quantitas sepata nō h̄z ali
quē modū positiūū s̄be s̄z tñ negatiūū
istū. s̄. nō inesse actu subiecto. s̄z iste mo
dus negatiūus nō sufficit ad hoc ut pos
sit esse subiectū magis q̄ pus. imo cui
potuit pus esse imediatū s̄bm eius p̄cī
se pōt esse nūc. pōt tñ p̄cedi illud ar^m q̄
alicuius trāsmutatiois pōt qritas eē s̄b
iectū s̄z nō trāsmutatiois ad s̄bam. q̄a
ibi req̄rit q̄ s̄bm sit p̄ncipiū s̄be p̄posite
ut m̄a. **Ad** 2^m p̄cedo q̄ non req̄rit nō
uū miraculū ad actōē agent̄ nāl̄ q̄dū
agens illud h̄z passū. s̄z qñ non h̄z passū
nō pōt agere nisi p̄ miraculū deī sibi
passū. s̄z sicut a natura dari non potest
ita passū req̄ritū ad generatiōē nō est
hic nec pōt esse uel fieri p̄ agens nāl̄e de
aliq̄ q̄b sit hic. 7 iō ōz ad hoc q̄ agens
naturale possit agere hac actione. q̄ p̄
miraculū respondeat sibi passū p̄portū
onatur. nec tñ dīco q̄ qñ redit de facto
s̄m quartam conclusiōē q̄ agens natu
rale ibi generet. sed solus deus creat ibi
substantiam compositaz p̄mo. sed si vl
terior debeat sequi generatiō alicuius s̄
illa substantia potest agens naturale ibi
agere ad formā substantiale. quā habz
passū sibi pueniens. **Per** idē p̄z ad 3^m
quia necessario agit quantum potest a^o

gere. non autem potest ibi agere ad for-
mam substantiale nisi sit ibi aliud rece-
ptibile a quantitate. ideo necessario re-
quiritur actio diuina. **E**t si queras an
agat agens naturale ad hoc qd substan-
tia illa rediens actione diuina sit quan-
ta uel qualis illa qualitate quam indu-
cit in quantitate. **P**osset dici qd sic. qd
cum posterius natura agat qd deus i re-
ducendo substantia. 7 in illo posteriori
habz passu receptiuu illius termini for-
malis in que potest. 7 p pns potest illd
passu afficere illo imino formali. **U**el
potest dici oppositu. i. qd no. quia no pt
agens creatu informare subiectu aliq ac-
cidente nisi pus huerit aliqd repugnans
qd tollit p actione agentis h. **S**3 h.
non est necessariu. quia si hic no pcedit
ordine duratiōis pteritum uel puiatio.
non ppter hoc tollit actio agentis natu-
ralis. quia bene potest agens naturale
hie effectū sibi coequēu 7 in seipso. ut
de ppria passione psequente sōm uel in
alio. utpote si sll causarent sol 7 aer sll
fieret aer lucidus a sole. 7 tñ no pcessis-
set i aere oppositu luminis. **A**d quar-
tum signanter dicit aug. pprios mor-
i. qui sunt vtute ppria eorum. sed talis
non est nisi qui habet subiectu cōueni-
ens cuiusmodi non est quantitas ad su-
scriptōne forme substantia. 7 ideo post
solam qritatem no potest substantia p-
duci nisi actione diuina.

Di. 13.

Olet queri

Sed est ultima pō in q
magister determinat de
cā efficiente psecratiōis
eucha. 7 diuidit in duas. in pncipalem
in q determinat hanc pōne. qd a qcuqz
sacerdote bono uel malo indifferen pt
pfi eucha. 7 incidentalē q tangit de pce-
ptiōe sacri h. 2° ibi illud etiā sane. 7 se-
quit epilogus respēu istius tractat^o ro-
tius. ibi De hoc celestī mysterio. 7 p in-

cidentalē ibi. Quis sit dīcēdus hereti-
cus q incipit ibi Ne autē ignores.

Irca hanc di-

Quero duo. Prio vtrū
sola actione diuina pos-
sit confici corpus chri-
sti. Secūdo vtrum quicunqz sacerdos
pferens verba consecratiōis cum inten-
tione determinata 7 circa materiaz cō-
uenientem posset conficere eucharistiā

Ad primū

A sic pceditur. 7 arguit
q non. in. 6. pncipiū dī-
citur q omnis actio in
motu firmatur. diuina actio nō funda-
tur in motu. ergo deus non causat ali-
quid per actionē suam. ergo nec hic.

Et ibidē. ppriū est actiōi ex se inferre
passionē. s3 h nulla passio infert ergo h
nō est actio. Minor. pbatur qz illa pas-
sio fieret in instāti puerfioh sicut 7 actō
in illo aut instāti nō manet panis. ergo
tūc nō est passio in pane. s3 nec tūc ē pas-
sio in corpore christi qz corpus christi
tūc per istā actionē nō mutat. **I**tem q
nō sola actione diuina. pmo sic. agens
naturale pōt puertere totū in totū. qz p-
mo de ge. dī q generatio est puerfio to-
ti in totū. q agēs nāle pōt in totā istā cō-
uerfionē. qz nō vī sibi ipossibil nisi qz ē
totius i totū. **E**t nā pōt formā corp^o
xpi in eē nālī. q pōt illud formare h fm
eē qd h3 in eucha. pbō gncedenti. **N**ā
formauit corp^o ex sanguinib^o vginis. p-
batio pntie. Idē esse ē corp^o xpi in ute-
ro vginis 7 in eucha. s3 sup idē esse ut
imīnū pōt eadē vtus qz ē. **E**t si dicat^o
q ē idē esse. tñ sub alio 7 alio mō. 7 q
l3 sup pmiū modū possit nā nō tñ super
2^m. **C**ōtra. esse fuit p se termin^o ist^o acti-
ōis. nō autē ille modus ergo eodē esse
manente per se manet idē termin^o. 7 p
pns in illud posset eadem vtus. **N**ec
potest dici q phibet ppter modum. qz

modus nō repugnat ei cuius est modus
ergo iste modus nō repugnat illi eē. er-
go qd pōt in illud esse fm se nō impedit
p quēcunq; modū eē qn possit in ipsuz
Confirmat itēz. qz magis est posse i
esse q̄ i quēcunq; modū eē. **P**roterea
ultimo. sacerdos hz aliquā actiōem re-
spectu psecratiōis. ergo nō sola actiōe dei
p̄ficiē eucharistia. aūs pbat. nō. n. req̄ri-
tur intētiō aliq̄ in aliquo respectu alicu-
ius effect⁹ ad quē ipm nullo mō est cā a
gens. s; intētiō sacerdoti req̄rit. ergo nē.

Contra. p̄ma. q. p̄ma. in catholicā. et
sumit ab aug. li. de corpe dñi. mysteriū
corpis ⁊ sanguinis dñi p̄ficiē vīre. s. s.
⁊ sequit s̄c xps ē q baptizat ita ipse ē q
p spm suū hāc suā efficacē carnē ⁊ trās-
fundit in sanguinē. **Q**uē Greg. i. q. p̄ma
Multi seculariū. vii. idēq; spūs. s. i ro-
ta ecclia inuisibillī mysteria corpis xpi
⁊ opando sc̄ificat. ⁊ sanctificādo bene-
dicit. Et iste due auctoritates ponūtur
hic in littera.

Ad solutionem hu-

ius. q. tria sunt vidēda. Primū an acti-
ōe diuina possit h̄ facim p̄fici. s. eucha-
ristia ⁊ hoc tangūt p̄ duo ar. **Q**uā an
actiōe agentū creati ut p̄ncipal agentis. et
hoc tangūt duo sequētia ar. 3° an a-
ctiōe alicuius creati ut instr̄ alī agentis
⁊ h̄ tangūt vlt^m ar. **D**e p̄mo vī manī
festū q sic loquēdo de actiōe cōiter sicut
deus dī hīe actiōem circa creaturas qh
aliqd nouū imēdiate facit in eis nisi q
est eq̄ facile videre quō sit h̄ actiō positi-
ua sicut in creatiōe. qz non est aliqd posi-
tiūū absolutū accipiēs simplr eē. s; d h̄
tactū est dī. xi. **M**agis ergo p̄prie stri-
gēdo actiōem p̄ relatiōem hz h̄ mōi artī-
culus difficultatē. ⁊ dī q h̄ mōi actiōnez
actiōe diuina pōt fieri ⁊ sit h̄ i puerisio
qd pbat sic. nō minoris vītutis uel acti-
ōis est aliqd puertere in p̄prie q̄ in nō
p̄prie. s; si puerteret a deo panis in nō
p̄prie esset ibi simplr actiō diuina q̄ il-

lud non p̄prie pducet. qz pducī non
posset nisi aliq̄ actione non relatione. er-
go ⁊ nūc ē actiō. **I**te creatiō ē vā actiō
s; non min⁹ posset imin⁹ istius pueris-
ionis accipere eē q̄ termin⁹ creationis. s. si
hec puerisio fieret in non p̄prie qd tota
lī accipet eē p puerisioē istā. ergo nē.
Maior licet videat plana. tñ pbat acci-
piēdo actionē stricte ut dñm est. qz si cre-
atiō eēt tñ talis. ergo creare esset tantū
referri. s; cū creare sit deū velle rē eē. rē
velle diuinū esset tñ rēlo vel referri. qd
vī incōueniēs. **Q**uē de hz actiōem p̄prie
ocām ad intra. ergo eq̄ uel magi p̄prie
ocām ad extra. ⁊ sic in p̄posito. pbat
antecedent. qz si gnātiō non esset actiō
p̄prie ocā ut p̄ rēlōne distinguit. seq̄ret
q gnātiō esset tñ i elo. ⁊ tūc gnāre ⁊ dīe
esset tñ referri qd ē incōueniēs. **I**te de
actiōe p̄prie ocā ad intra arguit. correla-
tiūū nō est cā sui correlatiū. qz sunt s̄c
nā. s; pducē est cā uel p̄ncipiū pducti. ⁊
p̄stat q formalit̄ pductionē. ergo pdu-
ctiō illa nō est sola rēlo ad pductū. qd
tūc esset oīo s̄c cū ipso. ⁊ non pōt nec rō
cāe. **A**lt^r arguit ⁊ ē rō cois ad actiōem
ad extra de q̄ sūt p̄ duo ar. ⁊ ad acti-
ōē ad intra de q̄ sunt duo alia. ⁊ arguit
sic. s. methaph. c. de aliqd. Rēlo secūdi
modi fūdat sup actionē ⁊ passionē. sed
rēlo nō fūdat sup rēlōne. ḡ actiō nō est
tñ rēlo. **S**i arg. p̄ hanc opī. qz fm bo-
etiū li. de tri. ⁊ vī sumi ab aug. s. de tri.
c. lo. ⁊ cōiter vī accipi a doctorib. in dī-
uis nō manēt nisi duo gnā. s. s̄ba ⁊ rēlo
ergo non actiō ut distinguit p̄ rēlōnem
Dicet q s̄b rēlōne p̄phendit actiō p̄prie
ocā. qz respectū dicit aliq̄. s; nō p̄prie
rēlōne. **E**t hoc vī posse p̄firmari per
aug. s. de tri. c. 2. ⁊ ubi excludit a deo
singula p̄dicamēta ⁊ tñ vī p̄cedere q̄ ip-
se sit. p̄prie faciēs q̄rū ad p̄dicamentū
actionis. sed sine mutatione. **A**d hui⁹
difficultatis intellectum ut actiō distin-
guitur contra relatiōem an cōueniat
deo ad intra uel ad extra generalit̄. ⁊

R. dicitur de
actiōe ad q̄
p̄ncipiū

et ex hoc speciali in proposito oportet vi-
dere rationem actionis secundum quod ponitur distingui
a relatione. actio. n. non potest poni aliquid ab-
solutum secundum quod ponitur generis unum illorum. x. di-
stinctum. probatio: quia iam esset noua forma.
et tunc sequerentur duo inconuenientia. vnu
quod si ad actionem esset actio et sic in in-
finitum. et est ratio Aristotelis. v. phy. q. probat quod
ad actionem non potest esse motus. Qualiter autem
hoc sequatur patet quia ad formam absolutam no-
uam potest esse aliquid actio. quia illa forma non
est a se nec a nihilo. sed est ab aliquid agente.
Secundum inconueniens speciale. scilicet diuidendo
in quod ponitur si est in agente. sed omne agens
aut mutaretur secundum formam absolutam quod
passum mutaretur ab ipso. quia passum non
mutatur ab ipso nisi iam habere actionem.
agens autem ad hoc quod habeat istam actionem
tunc sit forma absoluta noua oportet quod
mutetur ad ipsam. Respondetur quod non quia motus
est actus etiam in potentia passiva. actum autem
antequam agat est in potentia actiua. et ideo exi-
us est de hac potentia ad actum non est mo-
tus nec mutatio. Contra: si actio est for-
ma absoluta et noua in agente necesse est
quod habeat aliquid susceptiuum. quia non est per
se subsistens. tunc. n. nihil ostendit formaliter
agens per ipsam. sicut nec aliquid de forma
liter quantum per quantitatem separatam. suscepti-
um autem habet aliquam potentiam susceptiuam
vel passiuam respectu susceptibilis. sed acti-
um autem actionem erit in potentia passiva ad
actionem. Et quod habet potentiam passiuam quicquid
sub praedicatione quicquid sub forma mutat per
motum. sed sequitur propositum quod agens proprie mu-
tetur. Quod adducit ibi quod actio est actus
potentie actiue: verum quid est simpliciter.
sed difficile est hoc saluare secundum istam hypo-
thesin. scilicet supponendo quod actio sit quod ab-
solutum in agente. non. n. potest esse potentie
actiue vel susceptiue. quia hoc est contra rationem
potentie susceptiue vel passiue. nec potest esse
ius vel elicitiue. probatio. quia non videtur ab ipsa
potest esse proprie esse et videtur actiue. quia tunc acti-
um per formam absolutam priore actiue se-
transmutaretur ad istam actionem. et tunc esset

quod adhuc ulterius quod aliquid transmuta-
ret ipsum ad illam priorem actionem: et sic in in-
finitum. sed tenendo istam hypothesez oportet
dicere quod actio habet potentie actiue qua-
liter oportet: tamen est actus alius potentie
passiue. quia hoc est vltimum verum de omni for-
ma que non est separata ab omni susceptiuo.
Si etiam dicatur per hanc hypothesez quod
sit in patiente: sequitur etiam inconueniens. scilicet
quod non potest aliquid passum pati secundum formam
de genere quantitatis vel qualitatis quod simul
duratio et forte prius non patitur secundum for-
mam absolutam alterius generis. scilicet secundum actio-
nem quod ponitur in ipsa forma absoluta alia
a qualitate et quantitate. prius videtur inconueni-
ens maxime de forma priore et posteriore
quod non possit secundum pati secundum formam absolu-
tam priorem: nisi patiat secundum formam poste-
riorem quod non est propria passio prioris. pa-
teret: quia albedo potest manere in se post acti-
onem transeuntem. sic ergo probatur est hec nega-
tiua quod actio ut ponitur generis distinctum con-
tra aliam nouam non est forma absoluta no-
ua neque in agente neque in patiente. Nec
potest poni forma absoluta sed non noua:
imo coeua illi in quod est propria duo ut prius.
primum est vltimum quia tunc actus esset et non circa ali-
quod passum. quod videtur esse contra rationem actionis.
quia secundum auctorem sex principiis. Actio requirit non
solum quod agat sed in quod agat. Videtur etiam
autem hoc probari ratione. quia non vniuersimode
est actio quoniam nihil agit et quoniam aliquid agitur.
quia si quoniam nihil agit agens eque agit sicut
quoniam aliquid agit. sed non est maior ratio quare il-
lud postea sit quod modo. non. n. aliquid sit
nisi quia agens agit. et per te tunc ita agit sic
postea quoniam res accipit esse. vnde breuiter non
potest intelligi rationem actionis quod ponitur causa ita
absoluta quod simpliciter nullum respectum ha-
beat ad productum vel passum: immo nec
actio in diuinis est quin semper per eam aliquid
vel aliquis accipiat esse. nec deus semper
agit actus de ad extra eque autem mundum sicut
in creatioe mundi. Quod ostendendo ut prius
quia si ponatur forma absoluta ut coeua il-
li in quod est et tunc hoc in agente: sequitur quod

nunq̄ aliq̄ actio incipit vel desinit eē nisi qñ forma actiua ad illā actōnem incipit vel desinit. et tūc q̄dū calidū est calidū manet calefactio. et p̄ p̄ns qñ calidū impeditur a p̄rio eque agit sicut qñ nō impedit. et qñ termin⁹ actiōis ē induc⁹ in passum semp post eque manet actio sicut ad inducendū terminū. ponē autē actiōem formā absolutā et in passo coe uam sibi ē oio irrōnabile. qz destructo agēte adhuc esset actio eadē in passo. si mul etiā pateret idē passū a p̄rio actio nibus si pōt successiue a p̄ris agētibus pati. **¶** Et his sequit⁹ qz si actō est genus distinctuz ipm vt sic p se nō dicit nisi respectuz. **¶** Alteri⁹: si oēs respect⁹ habeāt vnā rōnem cōm qd dicitur respectus nō poneret nisi vnū genus respectiui et ita nō nisi q̄tuor p̄dicamēta. Si ḡ debz saluari illa famosa diuisiō p̄dicamētoz qz fm autē. iij. metaph. cogimur obseruare illā diuisiōnē p̄dicamētoz famosā q̄ dicunt eē x. gnāissima. cogimur inq̄ p̄p̄i phoz antiquā auctem cui nō debz facile cōtradici. necesse ē dicē qz respect⁹ hēat sufficiētes rōnes formales. sufficiētes inq̄ ad distinctiōem generū. hec autē differētia sufficiēs ad istud q̄ pbabilius colligit⁹ ex dictis auctoz ē respect⁹ extrinsecus et intrinsec⁹ adueniēs. vt ille dicat intrinsec⁹ adueniēs q̄ necessario psequitur ambo extrema in actu posita. vt qd idē est necessario psequit⁹ suū fundamētum imino nō exclusio: vel posito extrinsecus q̄ nō cōsequit⁹ necessario extrema etiāz ambo simul in actu posita. Et tūc illa sex p̄ncipia de quib⁹ agit actoz p̄tāto nō sunt spēs relatiōis. qz rēo dicit respectū intrinsec⁹ adueniētē. illa autē dicunt respect⁹ extrinsec⁹ adueniētes. actō ḡ erit respect⁹ extrinsec⁹ adueniēs. **¶** Et cui⁹vi qz passo: qz. iij. pbisi. vult p̄ns: qz actio et passio fundant⁹ in motu. motus autē ē in passo: et qz nō distinguit forma liter nisi p esse ab hoc et in hoc. **¶** Et cōtrariū vi: qz in eodē est respect⁹ et funda

mentū. rō fundamētū vt videt⁹ hoc ostēdit. sed potētia actiua q̄ est fundamētū actiōis est in agēte. ḡ. **¶** Et in eodem nō sunt respect⁹ oppositi salte vt ibidē: nec vlr necessario simul. passio vel respect⁹ passionis vlr est in passo. non ḡ necessario in eodē est respect⁹ opposit⁹. **¶** Item in q̄cunqz ē forma aliq̄ illud ē simplicitate fm formā illaz. oio. n. irrōnabile videt⁹ qz forma sit in aliq̄ et nō cōstitui ipm informatū fm ipam. ḡ si actio est formalit⁹ in passo passum erit formalit⁹ agens. **¶** Dicit⁹ ergo qz actio ē respect⁹ extrinsecus adueniēs et in agēte vt in supposito: in forma autē q̄ dicit⁹ potētia actiua vt in fundamētō p̄ximo. Similit⁹ passio dicit⁹ respectū oppositū cōrespondentem isti. et in passo vt in supposito et in po⁹ passiuā vt in fundamētō p̄ximo. **¶** Alteri⁹ in spēali agens creatū hē respectū ad iminū p̄ximū siue totales: dicit⁹ pductum et ad iminū qui dicit⁹ formāeducta vel inducta: et ad sōm illius forme qd est passum vel trāsmutatū. **¶** Et autē isti respect⁹ sunt aliq̄ et aliq̄ pbatur: qz sunt ad alios iminos. pbatur etiā ad aliud. qz respect⁹ cōrespondētes eodē modo sunt oio aliq̄ et aliq̄. respectus. n. p̄dicti ad pducens ē sicut depēdētis ad illud ad qd dependet: et hoc simplicit⁹ fm suū esse sicut simplicit⁹ accipit esse. respectus autē trāsmutabilis ad trāsmutātē nō est simplicit⁹ depēdētis fm esse. trāsmutabile. n. fm suū esse simplicit⁹ cōcurrat cū agente vt p̄causa: nec accipit simplicit⁹ esse ab ipso: sed tñ accipit esse fm formā que inducit. Respectus etiā p̄dicti et inducti p̄z qz sunt aliq̄ et si vterqz si depēdētis a pducēte. qz illud p̄ depēdet qd p̄mo accipit esse. et hoc ē pducti illud scōario vel p accidēs dependet qz scōario accipit esse: et hoc ēeductus vel inducti. **¶** Istoz triuz respectū ex p̄ agētis duo p̄mi nō sunt extrinsec⁹ adueniētes. qz vel agēs nō hēt relatiōem relem ad pductū vel inductū: sicut est o

Respectus extrinsecus
adueniēs et intrinsec⁹
adueniēs

in libro 2° de p̄p̄i
qz dicit⁹ in p̄p̄i m̄tia
et extrinsec⁹ qz dicit⁹
p̄p̄i fm agētis

deo pducēte creaturā vel aliqd in cre-
aturis: vel si hēt necessario psequit fun-
damentū posito imino. hoc est manife-
stius de respēu pnte in pducto vel edu-
cto q. f. nō est extrinsec^{us} adueniēs. qz ne-
cessario sequit fundamentū posito imi-
no. Ille autē respect^{us} qui ē ad passum ē
extrinsec^{us} adueniēs: qz bene possibile ē
actiūū et passiūū esse et etiā approxima-
ta et tñ nō hīe istū respectū: qz agens sit
illud a quo trāsmutat: nec illud ab ipso
trāsmutet. vtpote si ē aliqd impediens
actōem. q. actio cū sit respect^{us} extrinsec^{us}
adueniēs vt pus est deductū: erit habi-
tudo agētis ad passū trāsmutatū. Et
hoc pfirmat p phm. v. metaph. qui dis-
finit potentia actiua esse pncip^{ali} trāsmu-
tandi aliud in qntū aliud. Sicut autē pō
actiua est pncip^{ali} trāsmutandi: ita actio
q. est act^{us} po^{te} actiue erit trāsmutatio al-
terius. i. passi in qntum alterū est. Duo
autē aliq. respectus. f. pductōis vel indu-
ctionis seu eductōis: et hoc siue actiue si-
ue passiue ptinebūt ad genus relōnis p
prie dīctē: qz sunt intrinsec^{us} adueniētes.
Ex dīctis pz equocatio multiplex hu-
ius nōis actio. vno. n. mō dī de opatōe
put intellectio vel volitio dī opatio: et
tñ in rei vīrate est qūitas vt declaratū ē
li. j. dī. iij. Alio mō actio dīct p se habi-
tudinez vel respectū. Et qñq. accipit h^{oc}
nomē actio p respectu pducētis ad p-
ductum: sicut dīct pī esse cā agens filij
Qñq. autē p respectu inducētis ad in-
ductū vel educētis ad eductū. vt calidū
dī cā agens caloris in ligno. Qñq. etiā
accipit hoc nomē actio p re acta: inclu-
dendo tñ istū respectū quez expmīt h^{oc}
est ab alio sicut in. iij. phisī. Aliqñ etiā
p respectu trāsmutatōis ad trāsmutatū
iuxta illā descriptōem li. 6. pnci. Actio
est fm quaz in illud qd subijcīt agē dīct
mur. Actio fm pma significatiōem ē
forma absoluta et in genē qualitatē: vt
dīctū est. fm scōdam et tñā est respect^{us} ex-
trinsec^{us} adueniēs: et sic pprie in genē re-

lationis. fm quartā pīse est gen^{us} distin-
ctum: vt pus est pbatū p Aris. v. meta-
phy. et p distinctiōem respectūū qui nō
ptinet ad gen^{us} relōnis a relōnib^{us} prope
dīctis que sunt in genē relōnis. et pz per
descriptōem nūc adductā. Scdm qñ
tam significatiōem si tñ sit significatio
hui^{us} nōis sicut cōiter exponit ibi phus
pz q. actio qntum ad illud pnotatū per-
tinet ad aliqd gen^{us} absolutū fm quod
passum trāsmutat: vtpote qūitatē vel
qūitatē et hmoi. et sic dīct ibi phs de acti-
one q. ē opus et finis hui^{us}. f. actiū. opus
autē et finis hui^{us} est ipa forma absoluta
in passu lz vt fluens loqndo de agere p
motū. vñ pmittit ibi q. mor^{is} est actus
et actiū et passiū. actiū vt ab ipso. pas-
siū vt in ipso. Ille autē motus fm pme.
realit^{er} est forma fluens. dī ergo actio ibi
ipm actū siue opus vel finis agentis: in
qntum ē ab ipso agere. Et qz ista duo. f.
res acta et esse ab. nihil vñ p se cōstitu-
unt: si nomē actōnis in ista qnta signifi-
catione significet pceptū p se vñ nō si
gnificabit ambo sed alter. Et rōnabile
ē q. pncipalit^{er} formalit^{er} significet et cōuo-
cet illud qd est mālē: vt in alijs nōibus
importantib^{us} talia diuersa: et tñc nō oī
qñere ad qd genus ptineat rōnecōuoca-
ti. qz pōt ptinere ad tot genā ad qd for-
ma cāta in passu ab agere. sed ille res-
pectus ab alio q. formalit^{er} importat p no-
men actōis in hac qnta significatiōe ad
huc vī equoce intelligi vel. f. vt ab: vt a
pducēte seu inducēte. vel ab vt a trāsmu-
tante: et fm primū intellectū ptinet
ad gen^{us} relōnis. sicut et ipa pductio vī
inductio passiua: vt pus est dīct. fm in-
tellectū vltimū ptinet ad gen^{us} passiōis:
sicut et trāsmutatio passiua. Et si obij-
cias q. hoc impugnat Aris. in. iij. phisī.
q. vult q. formale in actiōe fm q. distin-
guīt a passiōe sit esse ab alio. q. illud nō
dīct respectū de gnē passiōis. Rñdeo
Aris. nō loquit^{ur} ibi de actiōe fm q. est ge-
nus distinctū p passiōem: sed de actiōe

notū ē actiōe
vīte et qñ ab

fm alia significatōem nō se istā. s. actuz
 7 nō vt pductū sed vt inductū. cū. n. p-
 misiss; d actu actiui 7 actu passiui. hec
 .n. actio est. s. act' actiui. illud at passio
 act' passiui. pbādo pma subdit. op' at
 7 finis act' h' est: illi' aut passio. accipit
 g ibi actōem p ope 7 sine agentis. illud
 aut ē forma acta in passio: q vt fluēs est
 mor'. **H**oc p3 solutio ad quādā ob
 sectionez pus factā ex illa lra. pcedēs. n.
 Aris. ibi actōem esse in passio 7 nō in a-
 gēte: qz tūc agēs moueret loquit de acti
 one fm hāc qntā significatōem. nō aut
 fm q actio est gen' distinctū p passionē
 illo. n. mō accipiēdo actōez actione for
 malit aliqd est agēs. sic relōne ē relatū.
 7 sic nec ē illud q esse intrinsecū illi qd
 dē esse tale p ipm. sicut similitudinem esse
 in illi. **A**lii pōt dici q ab hoc pōt acci
 pi equo. vno mō vt ē relō opposita cū
 qd est a q aliud: 7 tūc d3 intelligi aliqd
 pcedens qd specificat p ab hoc. vtpote
 q ab hoc vt qd ab hoc. 7 hoc mō ab h'
 nō ptinet ad gen' actiōis: sed magis re
 spectus opposit'. s. a q aliud. **A**lio mō
 ab hoc accipit nō vt determinat ali' d p
 cedens: 7 tūc idē est cū isto respectu a q
 7 hoc mō pcedi pōt ptinere ad gen' acti
 onis sed isto modo nō est mor' qui ē in
 passio nisi tūmō terminatiue. 7 hoc suf
 ficit ad saluandū vba Aris. ibidē. vult
 .n. q actio 7 passio sūt idē sicut via ab
 athenis ad thebas 7 ecōuerso. nō intelli
 go q intelligat ibi una via p ipā magni
 tudine sup quā sit mor'. sed p ipso mo
 tu hinc illuc et ecōuerso: vt p3 p aliud
 exēplū qd posuit de distātia hinc illuc:
 7 illinc huc sup idē spaciū. vbi vult q il
 la sint eadē materialit ppter identitatē
 spaciū: sed alia formalit ita hic motus ē
 illud p qd d3 agēs p respectuz ab hoc:
 intelligendo p ab hoc respectuz a q. **I**n
 mobili fundat ecōuerso respect' ad agēs
At uti duo respect' habēt aliquid idem
 materialit vt motū. sed formaliter sunt
 alij 7 in alijs subiectis. pmissit. n. ibi in

pncipio illi' ptis de actōe q oportet in
 esse actū vtriusq. s. motio 7 mobili. mo
 bile n. est in ipso posse. mouēs aut in o
 perari. g illum actū mouētis quē ponit
 opari vult inesse mouēti. **E**t si obijci
 as qd in fine capli dicit q cū insūt hec
 .s. actio 7 passio supple motus est: qd ē
 dici q alia lra h3 mor' inest. vel ista lra
 pōt sic exponi. nō cū insunt vt sbo vel
 fundamēto. qz nec passio de genē passi
 onis inest motui vt fundamēto. qz re
 spectus fundat' sup motū ad agēs est
 intrinsec' adueniens: cū mor' sit forma
 ipā inducta vel educta. sed cū insunt h
 alterū iminatiue. s. actio: 7 alterū quasi
 subiectiue: qz pcomitanti in eodē sbo vt
 passio. qz tū varic vbi loqui de actōe
 7 passione nō pōt facili' h3i certa inten
 tio ei' nisi exponendo totū illud c qrat
 g ibi qz h esset nimis plixū. **A**d pposi
 tum in spēali dico q siq ad diuina trās
 ferunt genera qd est expositū in pmo li.
 di. viij. nō transierit aliq actio de genere
 actōis. 7 hoc ad intra vt sic qū ad oia
 intrinseca simpliciter sit illa ppositio va
 .s. qz tū sunt ibi duo genē. s. relō 7 sba.
Neqz etiā puenit deo aliq actio de genē
 actōis respēu cuiusqz totalit' pducti:
 cuius s nō pcessit aliqua p potētiā.
Et pbō cōis tā de pductiōe ad intra q
 de pductiōe totali ad extra. cuiusmōi ē
 creatio ista est: qz vbi ē totalis pductio
 nō de aliq passio seu potētiāli ibi de
 ficit illud qd requirit ad actōem pprie
 dictā que semp ē in passuz fm plm. v.
 metaph. 7 auct. vi. pn. sed nec p pducit
 filiū de aliq potētiāli vel qsi potētiāli:
 vt cōsum ē p' li. di. v. nec creat de aliq
 passio transmutato. **A**lia cōis. pbō est.
 qz actiōi cōrēdet passio pprie dicta q
 .s. est respect' extrinsec' adueniens sicut
 7 ipa actio. **I**n diuinis aut ad intra nul
 lus pōt esse respect' extrinsec' adueniens
 qz quilibet summe necessario orit' ex na
 tura fundamēti. nec ibi nec in creatiōe
 pōt esse passio extrinsec' adueniens: qz q

libet summe necesse
 si nec ibi nec in creatiōe
 extrinsec' adueniens
 tra huc intra summe
 pducit. de intra nō
 creatura pbo. qz imp
 rōdem magis intrinsec'
 q illi: que ē ad creatiōe
 idē calē fundamēto v
 At tū tā ad intra q
 la pductiōe actio aliq
 actiōem nō p aliā de q
 aliā cōrēdet illi actiō
 sicut pductio nō est
 pductiōe d passio cō
 pductiōe actiō de genē
 actiōis nōis actiōis d
 illi pōt cōrēdet in
 pductiōe actiōis vbi acti
 amōdo reuoluit tū
 as extra aut pductiō
 actiōis pductiō p
 sicut actiō est u
 pductiō de ista ouerian
 ca est ibi actiō diuin
 pductiō actiōem p relō
 actiōis cōrēdet actiōis
 magis ē cōrēdet sūm
 ita in ista actiō qz nō
 hū nō pōt ibi saluati p
 nec pōt actiō sed p
 magis supra pōtū q
 tūm vt hinc in corp' q
 in corpore tū passum
 tūm nō pōt ouer qz
 mo qz ita actiō cōrē
 tū actiōi de genē acti
 quā pōt. n. deus nō
 tūm / tūm nō pōt tū
 tūm ē passio pprie
 tūm deus genē actiōis
 ita pōt dicit q gen'
 in tūm tūm pōt
 tūm tūm tūm nō a
 tūm tūm tūm p' vbi
 nō tūm tūm tūm q

libet summe necario orit ex nā fundamē
ti. nec ibi nec in creatōne pōt esse passio
extrinsec^{us} adueniens: qz pductū siue ex
tra siue intra summe necario refert ad
pducentē. de intra nō est dubiū: sed de
creatura pbo. qz impossibile ē aliquaz
reloem magis intrinsece creature incise
qz illi que ē ad creatorē: intrin^{sece} qz illa est
idē realit^{er} fundamēto vt oñsuz ē li. ij. di.
.j. **A**it tñ tā ad intra qz ad extra in tota
li pductōe actio aliq diuina: accipiēdo
actōem nō p aliq de gnē actōis: sed pro
aliq corrdēte illi actōi de gnē actōis
sicut in pducto nō est passio de genere
passionis: sed passio equoce dicta corze
spōdens actōi de gnē actōis. Et ista eq
uocatio nōis actōis dicta est pūs cuius
sitis pōt corrdēre in gnē passionis. vñ
pductio actiua vl actio in diuinis ē in
actio relo realis tñ. silt pductio passio.
ad extra aut pductio actio est relo rōis
z ecōuerso pductio passiuā relo est rea
lis: sicut dictū est. i. li. di. xxx. **S**z in p
posito de ista puerfione nūqd ponē
da est ibi actio diuina? Dico qz sic: acci
piēdo actōem p relōne ratiōis: sed de
actōe corrdēte actōi de genere actōis
magis ē dubiū. si. n. intantū pueratur
sba in sbam ita qz nīhil sit transbātum
ibi: nō pōt ibi saluari passio pprie dēa:
nec p pñs actio. sed si ponat pñ aliā vi
am quā supra posui qz h puerfio ē sbe
panis vt hic: in corp^{is} xpī vt hīc. z sic sit
ibi corpus xpī passum recipiēs pñtam
nouaz. tñc pōt dīci qz h est pprie passio
in corp^{is}: z ita actio corrdēns pportio
nalis actōi de gnē actōis. nec ista repu
gnat deo. pōt. n. deus trāsmutare aliq
passum sicut nā pōt. z ista trāsmutatio
passiua ē passio pprie: z actiua ē actio
corrdēns generi actōis nō tñ relo. et
tñc oportet dīcē qz gen^{us} actōis aliq mō
fm pdicatōnem pportionalē possit ad
deū transferri: sed nō ad intra. **C**haruz
duarū sniarum p^{er} vī dīffīlīor: immo
nō vī bñ intelligibile quō. si. aliq nō. ja

actio realis sine imino: et ad min^{us} aliq
realis relo noua siue forma absoluta. h
aut excepta destructōe panis cui^{us} termi
nus ad quē est nō esse panis. put ē aliq
vīso positīua nō hz iminū formā abso
lutā fm oēs in corp^{is} xpī. reloem reales
qz nouā ad min^{us} oportet ponē ibi: z hoc
ad agēs. nec vī qz illa possit ēē noua. **C**hī
si aliqd realit^{er} sit nouuz in illo corp^{is}: p
pter qd magis nūc dīcat iminare actio
onem realem dei qz prius.

Ad argumēta <sup>tra istū
articulū</sup>
Ad p^{ri}mū cum dī: relōne nīhil pducitur:
pductōe aliqd pducit. hec rō nō debz
aliqū intelligentē mouē. pductō. n. di
uina qz pducit aliqd ad extra nō est ab
solutū in eo fm oīs. qz fm nīhil abso
lutū in se respīct creaturaz. qz necesse est
oēs dīcē illā pductōem qz dī deus pdu
cens esse respectuz. sed qd magis incōue
niens ē dīcē qz relōne pducatur qz respe
ctu pducatur. qdquid. n. vī esse p istud: re
latione pducit oportet qz acciperet ex
aliq medlo cōi oīm respectuz prout for
ma absoluta in gnē pōt se hīe ad pdu
ctionē eo mō qz nullus reus pōt. **C**ma
nīfestū est qz pductū magis formaliter
pducit pductōe passiuā sui qz pducti
one actiua agētis. sed illa pductio passi
ua nō est passio de gnē passionis. qz n
est extrinsecus adueniēs: sed maxime in
trinsec^{us} orit ex fundamēto. qz est relo pro
prie dicta. qz causatū pducit pductione
formalit^{er} relōne pprie dicta. **D**ico qz ad
ar^{tem}. qz vtrazqz premīssa est amphibo^{us}.
pōt. n. ablatiuus pstrui in rōne formal
pncipij primū vel remotū. z ista multī
plicitas vlt^{er} accidit qñ aliqd abstractuz
pstruit in ablatiuo cū aliq pcreto deno
mināte respectū. hec. n. ē vera: sile ē sile
silitudine. intelligēdo ablatiū cōstrui in
rōe forme primo denominātis. Et hec
est vā: simile ē sile qūitate intelligēdo ab
latiū pstrui in rōe pncipij formalis re
motū. Et hec ē vera: calidū calore calefa

modū ipsoꝝ fm se. primo mō maior est
falsa. s. que sunt simul in intellectu nul
lum ordinē habent. quia quārunqꝝ
illa oporteat cōintelligi non ppter hoc
tollit aliquid qđ cōuenit eis fm se. et so
lum hoc mō est minor vā. **C**ontra: vt
sub ppter rōnibus intelligunt habēt si
multatē omnimodā in intellectu. qđ nul
lum ordinē. **R**ūdeo. ppter rōnes coꝝ
habēt quendā ordinē: et tñ pte vt ha
bentes ordinēz hñt etiā simultatem. s. p
comparatōem ad actū intelligendi. **A**d
2^m. propō illa maior que sunt simul vt
sunt simul nō hñt ordinē: vera ē si ut
dicat similitudinē: et in mō simultatis: et
cū hoc in mō ordinis et in mō inherēdi
ipsi simultatis et ordinis intelligo sic qđ
sicut accipit modus similitatis fm nām
et fm originē: ita accipiat pportionalit
idem modus positatis et posterioritatis
cū hoc etiāz qđ sicut similitas pdicat de
istis: ita ordo neget de eis. s. qđ si accipit
ibi similitas vt denōtiatiue inherēs eis.
et p hoc nō neget ordo inesse eis p se p^o
mō: s. neget eis inesse denōtiatiue: et tūc
illa minor nō hēt vītātē nisi de hoc mō
simul nā: et de mō inherēdi accñtali seu
denōtiatiuo. et cludo vniformit qđ nō si
ordinata tali ordinē: et hoc vt denōtiata
a tali ordinē. sed ex hoc nō sequit quin
sint ordinata p se pmo mō. vñ et h ē vā
pus vt pus pus ē posteriore. intelligēdo
de pdicatōe p se p^o mō. et hec pus vt pri
us ē sīl cū posteriore. intelligēdo de pdi
catōe p se 2° mō. nec in talib⁹ intētiōib⁹
gnālib⁹ ē incōueniēs vnū oppo^m pdi
cari essentialit de aliq: et reliquū oppo^m d
eod denōtiatiuo intelligendo oppo^m qđ
fm sui pceptus rōem eēt oppo^m. sed nō
saluat oīno oppōnis rō vbi ē difformis
modus pdicatiōis. **E**x^m hui⁹: potēna
ē po^o p se p^o mō: et po^o ē in actu actuali
tate sibi cōrñdente. qđ po^o qñ est extra
suā cām nō est in po^o ad suū esse. magis
pzi dē in intētiōib⁹. qđ hec ē vā singula
re ē singulare p se p^o mō: et hoc singula

re ē vīe pdicatōe denōtiatiua. et in intēti
onib⁹ grāmaticis masculinū ē masculi
num. hec ē vā p se p^o mō. hec at mascu
linū est neutru vā ē denōtiatiue vī deno
minatia pdicatiōe. **A**d qñtū pncipale
d. v. metaph. phi pōt dici vno^o sic: qđ nī
la relo scōi modi fundat sup actōem et
passiōē vt dcm ē li. i. di. xxiij. sed tātū
sup potētiā actiua et passiua. qđ ille re
latiōes qđ vident fundari sup actōem et
passiōē nō insunt qñ actio et passio ē:
insunt etiā qñ actio et passio nō sunt. h⁹
paret. qñ. n. aliqđ in creaturis gnāt tūc
nō est pī: s. postea qñ. ples formata ē: sī
cut illa. ples incipit esse fili⁹: ita incipit
qđ genuit eē pī. tñ tūc nō est aliqđ et actō.
posset. n. tūc vel nō esse vel nō oīno agē
aliqđ actōe noua pter illā primā. relatio
aut nō pōt esse nisi dū est fundamētū: et
si sit fundamētū ppletū: et hoc ex vtraqꝝ
pte siml erit et relo. actōes qđ ille pñt hie
se tñ ad relesones sicut pūe dispōnes ad
tales relesones. **S**aluat qđ dictūz phi ibi
qđ relesones de 2° mō dicunt fm potētiāz
actiua et passiua vt s. fundamēta et acti
ones potētiarūz vt fm dispōnes pūias
ad illas relesones. **A**lio^o pōt dici qđ pph
loquit ibi de actiōe fm scōaz significati
onez nōis. put importat hitudinē pdu
cētis ad pductū. et actio fm hāc signifi
cationē p se dīc aliqđ de gnē relesonis: vt
dictū est. s. Et tūc illud fm pōm actiua
et passiua oꝝ expōit vt pus. s. vt fm fūda
mētū. illud at qđ sequit et actiōes potē
tiarū oꝝ intelligi fm actōes formalit sic
fm similitudinē est sīle. et ad istū intellcū
aliqđ illi⁹ līre māifeste psonat. ait. n. sic
pī filiū pī. hic qđ fecit: illud at passum
ē. fecit hoc ē pduxit: passus ē. i. pductū
Et si obijcias qđ exēplificat calefactm
ad calefactibile: et iterū calefactiens ad il
lud qđ calefit: et secās ad illū qđ secat tā
qđ agen⁹. **E**x^m. expōit quō intelligit illa
vba statz. d. fm tpa sīa dñr ad aliqđ: vt
qđ sec ad factū et facturūz ad faciendū. s.
n. semp agēs ē pducēs et actū ē pductū

et ita dicitur intelligi calefactiui p. pducio
 totu calidi. eo mo quo in. 7. dicit totu
 ppositu gnari. et hoc in gnationib. p ac
 cidens sic in gnatione sbe. et calefactibi
 le accipit p toto illo possibili pducit: no
 aut p passiuo vt e possibile transmutari
 et ita calefactus p. pducit totu calidu
 et illud qd calefit p. p toto pposito termi
 nante pductionem. no aut p sbo transmu
 tato ad calorem. et ita de illo qd secit ad
 secas. 3. mo pot dicit q. pbs no tm po
 nit ibi spes retonis sed etia modos fm
 qd aliq dicunt ad aliqd sicut et in. c. qua
 litatis no tm ponit spes qlitatis sed mo
 dos. vn dicit: ql de vno mo dila sbe: n
 tm dila sba sbe ptnet p se ad genus qlita
 tis. ita hic in 2. mo relatiuoz pnt poni
 illa fm q aliquid dicit ad aliud. no vt fm
 retonem formalit. sed vt fm respectum
 aliquem extrinsec. aduenientem hntem sili
 tudinem cu illo mo. et tunc exponat lra
 actiua et passiuu fm potentia actiua et
 passiuu dicunt ad aliqd vt fm fundam
 ta relationu ppe dictari. qd sequit. Et
 actoes potentiaru. exponat si de actio
 bus de genere actiois q fm eas formalit di
 cunt actiua ad passiuu: et ecouerso. non
 qdem fm retones ppe de gne retonis
 sed fm quosda respect. ptnentes ad 2.
 modu relatiuoz: l3 no ad gen. retonis
 hntes tm modu silem qbusda spibus re
 latiois: vt sic ista ptnent ad vnu modu
 relatiuoz: no aut ad aliquaz spm retonis.
 Contra ea q dicta sunt de actoe dei
 ad intra et actoe totali ad extra arguo
 p. sic: Qui est po. et est act. de som. et
 vig. in pnci. sed in oco est ve po. actiua
 g. ci ve puenit age. Itē dū crea. est sem
 per referat ad deū. sed no semper referat ad
 deū p creatōem passionē. qz creatio pas
 sio no est nisi in instati pmo qn creat: si
 cut nec creatio actio dei ē nisi tūc. g. aliq
 retonē alia q ista creatōe referat. g. l3 illa
 alia q necessario semper referat no sit d. ge
 nere passionis. tm illa creatio passio pot
 esse de gne passionis. qz cōtingent abest

a creatura post pmi instans. Itē crea
 tio vī esse pductio realis dei ad creatu
 ram. sed dei ad creaturā nō est refo rea
 lis. g. creatio nō est refo. Ad p. dico:
 sicut hoc nomē actio equocat vt supra
 dictū est: ita hoc nomē po. actiua. non
 solū. n. dicit de potētia transmutatiua:
 sed etia de potētia pductiua. et quidē
 oculus hēt potētiā actiua vtroq. mō. et
 sic pot puenire sibi actio vtroq. mō. l3
 sic vna actio nō erit alia. Ad 2. vide
 tur posse duci ad oppositū. qz si creatō
 passio nō semper manet: tm semper manz il
 la habitudo quā creatura hēt ad deū
 vt ad cām efficientē dū creatura manz.
 g. illa habitudo nō est creatio passio de
 genere passionis. Rūdeo ergo q creatu
 re ad deū vt ad cām efficientē nō est nisi
 si vna refo et cocua fundamēto: imo ea
 dez fundamēto: vt p3. ij. li. di. j. et illa pot
 dici creatio passiuu: vī si hoc nomē cre
 atio importat nouitatez siue ordinē ad
 nō esse pcedens: tūc oportet vti alio no
 mine nō importare nouitatē. qz illa no
 uitas nō est cocua nec relationi ad deū
 nec fundamēto. et de hoc ē cām. ij. li. ubi
 supra. Ad itā rīsum est. j. li. di. xxx.
 quō oculus realis est dñs: et tm nō relatiōe
 reali dñi. De 2. articulo vī q ista puer
 sio possit cōpetere alicui creato vt agēti
 pncipali. cui est rō: qz actio ppetēs deo
 per pncipiū agēdi nō formaliter in fini
 tum potest cōpetere creature: quia sibi
 nō repugnat actio cuius pncipiū suffici
 ens est aliqd finitum vel nō infinitum.
 sed deus pducit creaturam p volūtātē
 q nō est formalit infinita. ergo tē. pba
 tio minoris: si. n. volūtas dei ēct forma
 liter infinita: includeret formatū omnē
 pfectioez intrinsecā deo. qz infinito nul
 la pot fieri additio et tunc vo. effect pela
 gus infinite sbe. quod nō est verū. quia
 hoc est ppiū ipi essentie fm dam. c. lx.
 qui ē misit me tē. totu enim in se com
 prehēdēs habz esse velut sbe quoddā
 infinitū pelag. et interminatū: et ideo p.

mixtu ibi qd videt ē
 nam que de deo dicit
 manet quia voluntas
 malit in se relatione
 non habetur tota
 trinitas ergo nec in
 naturalis pot itas sp
 et ea suuāntia gene
 none et alia generatō
 ista spūs ergo pote
 betre totaliter istas
 nūspūs nō erit in
 talit. quere in sue
 am quia non manet
 hic p. dicit tū q
 voluntas conuersione
 pale. Ratio quia in ca
 gnis cuius virtutis
 affe. et non esse vna
 solatione pme et ite
 lum creatum et hū
 bet p. supponit aliqua
 mini a quo et ad quod
 p. na q. hūis q
 deatur de voluntate
 rationis. l. q. pncipiū
 nō infinitu nō repugnat
 nec actio in qua pot p
 le pncipiū. Et ex hoc
 tas ut est pncipiū crea
 infinita. Nō ergo n
 infinita. rō tacta est p
 part hoc breuiter qu
 beatus in operatōibz
 lūmans sue. Non est
 beatus in essentia ut
 comprehendat. et sicut
 bonū videt. ita vo
 oportet q comprehendat
 hoc q sit perfect. et
 vtraz potētia et vtr
 potētie circa essentia
 hūit se beatificat et
 bationem ergo illius
 deunis potest intelligi

mittit ibi qđ videt eē pncipalius nomi-
num que de deo dicuntur quē est. Cōfir-
matur. quia uoluntas non includit for-
maliter in se relationes. sine illis autem
non habetur totalis pfectio diuina in-
trínseca. ergo nec infinitas. Item agēs
naturale pōt istas spēs alterare. et tandē
ex eis substantiā generare. ut patet i mi-
xtione aque multe ad spēs vini et nutri-
tione et alijs generatōibus que fiunt ex
istis spēsibus. ergo potest vnus creata con-
uertere totaliter istas in aliquā substan-
tiaz prius nō existentē. et psequens to-
taliter puertere in substantiaz pexisten-
tem: quia non maior requiritur virtus
hic qđ ibi. Dico tñ qđ creatura non pōt
in istam conuersionem ut agens pnci-
pale. Ratio quia in eā non potest nisi a
gens cuius virtuti actiue totaliter subē
esse et non esse vtriusq; extremi. patz ex
solutione pme et scōe. q. xi. di. Sed nul-
lum creatum est huiusmodi: quia qđli-
bet psupponit aliquā partem ipsius ter-
mini a quo et ad quem ut ostensum est
pma qōne huius quarti. Ad illud qđ
dicitur de uolūtate. dico qđ maior est p-
babilis. s. qđ pncipium agendi finitū uel
nō infinitū nō repugnat creature. et ita
nec actio in quā pōt p se sufficienter ta-
le pncipiū. Et ex hoc sequitur qđ uolū-
tas ut est pncipiū creatur sit formaliter
infinita. Nego ergo minores. s. qđ nō sit
infinita. rō tacta est pmo li. di. io. Ap-
paret hoc breuiter quia deus est simplr
beatus in operatōibus intellectus et vo-
luntatis sue. Non est autem simpliciter
beatus in essentia ut est infinita nisi eaz
comphendat. et sicut intellectus comp-
hendit vidēdo. ita uolūtas suo modo
oportet qđ comprehendat amando ad
hoc qđ sit perfecte beata. et p consequēs
vtrazq; potentia et vterq; actus vtriusq;
potentie circa essentiam diuinam ut p-
fecte se beatificat erit infinitum. Ad p-
bationem ergo illius minoris dico qđ i
diuinis potest intelligi quasi infinitas ex

tēsiua si intelligeret qđ infinita multitu-
perfectio. alio modo infinitas in-
tensiuā alius pfectōis simpliciter: ita
qđ illa pfectio fm ppiā rationē suā sit
sine limite et terminō. et hoc 2. modo ad
huc aliquid pōt hēre infinitatem nō tm
formalē sed etiā fundamentalē. aliquid
aut formalē intensiuā lz nō fundamēta-
lē. Dico ergo qđ nihil vnus rōnis for-
malis est infinitū pmo mō. immo forte
nec absolute i deo est talis infinitas. for-
te. n. sicut psonē sunt finite loquēdo de
ista finitate et infinitate. ita et pfectiones
simplr sunt finite numero seu sua mul-
titudine. et relatōes et notōes. et hec et il-
la simul iōcta. sed infinitas intensiuā for-
malis et fundamētal simul ē in essentia
diuina ut essentia ē. Et p tato a Dam-
vocat pelagus. formalis aut tñ nō fun-
damentalis est in qđlibz alia pfectōe sim-
pliciter. quelibet eni hz suā pfectionē for-
malē ab infinitate essentie tanqđ a radi-
ce et fundamēto. Infinitas aut neq; for-
malis neq; fundamētalis ē in relatōib;
quibuscūq; in diuinis ut ostensū est in
pmo li. di. qđ patri melius est nō hēre fi-
liatōem qđ habere. pfectio aut simplici-
ter est illud qđ melius est qđlibet hēre qđ nō
habere. apparet tñ respōsio qđ lz uolū-
tas sit formalitē infinita. tñ non inducit
in se formalitē oēs pfectiones intrínsecas
qđ nec essentia nec aliqd aliud includit
sic eas oēs. s. nec includit fundamēta-
liter omnes. sed sola essentia sic includit
oēs. iō dicitur pelagus. uolūtas tñ per
identitatē includit quālibet pfectionē
simplr et quālibet relatōem. Cōfirma-
tio illa de relatōibus parū valet. quia
quocūq; nō includerent ille adhuc pos-
set rō infinitatis saluari. isto mō intelli-
gēdo qđ ille nihil addit ppter qđ sit in-
finitas. si. n. eis circūscriptis nō hē i ali-
quo infinitas et ille addite non sunt for-
maliter infinite et finitū uel nō infinitū
addit alicui finito nō facit infinitū seqđ
ppositū. Dico ergo qđ lz uolūtas non

includat formaliter relatiōes tñ pōt esse formaliter infinita. **¶** Et si obiectas non includit totaliter pfectōem diuinā. **¶** Di co et si nō totalit̄ extēsiue tñ totalit̄ intē siue fm vnā pfectōem formalit̄. s3 oēs a lias pfectōes 7 relatiōes nō formalit̄ sed i demptice. **¶** Et de istis sepe dcm̄ est p^o li. di. 8. 7 di. **¶** Ad 2^m p3 ex pcedēti di. ex. 4. vltimis pconib⁹. ex quaz pma p3 quō istis accñtib⁹ puenit agere. ex tribus ali is quō eis pueniat pati 7 corūpi. **¶** Re nit ergo negādum ē ab agēte creato pos se istas pueri in sbā aliquā totalit̄ no uā. neq3 i mixtiōe n3 i mutatiōe seu qua cūq3 istaz spū corūptiōe. ut p3 ibi. sed alñ noua sbā succedit eis corūptis. sed non actione agentis creati sed dei imme diate reducētis.

De tertio articulo

videt̄ q^d hec puerio ppter posset cre ature ut agentis instāliter. p^o q2 accidēs pōt ēē instāliter agēs ad gnātiōem sbe ergo a sibi in pposito. **¶** Ans pbat pzo sic: qñ aliq sunt essentialit̄ ordiata plus distat tertiūz a pmo q^d 2^m: sed in creatu ra sunt centialit̄ ordinata cēntia: esse et potentia. s3 plus distat po^a ab eē q^d esse. s3 eē differt realiter ab cēntia. s3 7 p pñs nulla for^a sbalis pōt ēē immediatū pnci^m agēdi. **¶** pbat idē ans. **¶** Qñcunq3 sunt duo actus quoz neuter includit alium nō reducunt in idē pñm: ut hī a pñs 2°. de aia q^d vult q^d potētē distinguant p a ctus sicut act⁹ p obiecta. sed pficere māz 7 abstrahere a mā sunt duo act⁹ in aia 7 nō includētes se. qd pbat q2 vīq3 pōt ēē sine alio: pñs sine 2°: ut in puero et dormiēte. 2° etiā sine pmo in aia sepata s3 act⁹ pzo. s. dare cē mē ppetit essen^t ut pñs pñm formalit̄. s3 ille alius act⁹ nō pueniet cēntie. 7 tñc a sibi de alijs sbali bus formis spū actionū q^d vident ei cō perē. **¶** Si obijcīt q^d ista. p^o q2 qdūq3 ab solutū pē separi a qdūq3 absoluto: q2 nī appet pdictio in h^o s3 si intellect⁹ sit abso

lutū qd aliō ab aia pē ab ea separi. 7 ita sepatus poterit intelligere 7 beatificari qd videt̄ incōueniēs. 2° q2 sbā siue quid ditas sbe ē obiectūz motiūz intellect⁹. ē s3 pñm immediatū opandū in intellectum.

¶ Ad pñm dicit negādo pñm pponem ponēdo exēplū de sbo 7 passione. **¶** Ad 2^m q^d illa actio est intēntional nō realis.

¶ Adtra pñm: q2 sic hī ppositū: q2 si sb lectū nō pē separi a passione h^o est ppter aliquā necessitatē in sbo respēctū passiōis hec aut necessitas reducīt ad aliquā cāl itatē. nō cāe mālīs cū illa sit pdictiōis. s3 cāe efficientis: 7 sic sbā erit cā efficiēs ali cuius passiōis nīsi pcedit in infinitū dā do passiōē añ passiōē. **¶** hī ppositū q2 instantia posita p maiorē confirmat maiorē: q2 oēm cālitate cāe extrinsece pōt deus supplere. ista cālitas sblecti re spēctū passiōis ppter quam est necessitas erit cālitas cāe extrinsece. s3 7 c. **¶** Qñ āt pfirmat istā rñsiōē p hoc q^d in diffin tiōe passionis cadit sbm nihil valet. qā sic nullū accñs posset a sbo separi. nam fm pñm ibi in. vñ. metaphy. in rōe cu iuscūq3 accñt necē est rōnē sbe eē. **¶** hec etiā instātia de sbo 7 passione alit̄ ipro bat: q2 sequerēt q^d sbā panis nō possz ēē sine qñtitate nec ecōuerso. qd dē enī p se 7 p^o inest supiori p se s3 nō pmo inest in feriori. exēplū de triāgulo. et Jsoch. de eo qd ē hīe. s3 pñm tñuū ēē p se 7 p^o inest sbe corūptiōe. s3 p se s3 nō pmo inē panī. 7 p pñs nō potit panis manē sine pñu itate eadē. nec pñuuitas eadē sine pane q2 accñs nō migrat a sbo in sbm. 7 ita nō posset qñtitas in euch^a manē sine sbā panis: qd ipsi negāt 7 cōis schola. **¶** Ad tra pñm istū opti. s. q^d forma sbalis nō pōt fm eos ēē pncipiū immediatū agē di. argutū ē supza di. 2°. q. 7 hoc nūc suf ficiat breuiter replicare: quia illud ē pñ cipiū agēdi in quo pducens assimilāt sibi passum. uel melius non assimilāt sibi pductum in forma pfectiori forma pducētis. assimilāt aut sibi pductum

Thomas pñm
pñm pñm qd
lex ut. apñm
in pñm pñm
pñm

Thomas
pñm

in forma sbali. ergo
māz fm ex oñs agē
tñ. s3 immediatē mouet
ad hoc ut moueat.
agat ut instātm sbe im
pñm. **¶** Sed hoc nō v
videt̄ vera de ordine
smp cām scām que
reape motiōem (pñm)
hīe subordinatōem al
cūue ad formā actiūā
subordinatōem cā po
in suo ordine candū
actū in suo ordine cām
uēs motū nō q^d recipi
ma p quā moueat. s3 y
pñm ab alia pñm nō
Rideo ad scām instā
tē mouet instātm
sbe ibi hēat cē intēnti
oñs forma realis
re aliq pncipiū actiū
Nep valet sugere ad
eos essentia agentis mo
get ad pñm inest
nullū pñm finitū
pñm inest q^d est
li accidēs respēctū
de illo ordiē cēntie
simpliciter falsū ē q^d c
lia. 7 hoc pbatū est p
possibile est genitū ut q
est genitū aut ut genit
pñm ē p se vñ. **¶**
is ordo que fingūt ēē
potētia pcedet ipm
cōstāti nature uel ou
pñm eodē hī pñm
pñm pñm pñm
pñm pñm 7 ut
pñm pñm ipm ēē
pñm pñm est vñ
pñm 7 scām q^d sic pñm
qñm actū in creaturā
re actū ipm qd informā
7 respiciat illud in q^d c

in forma reali. ergo 2° sic. qz instrumētū sūm ex o nō agit nisi ut mouēs motū. qz immediate mouet a principali agente ad hoc ut moueat. 7 p sequeū ad h^o ut agat ut instrū sbe immediate mouebitur a sba. Sed hoc nō valet s; ea q mibi vident vera de ordine cāz: qz nō credo semp cām scōam que vocat qnqz instrū recipe motōem spālem a cā pma. s; tū hie subordinatōem aliquā forme sue actiue ad formā actiua alterius. p quam subordinatōem cā pōre exite in actum in suo ordine cāndi. 2^a nata ē exigere in actū in suo ordine cāndi. 7 sic 2^a dī motū motū nō qz recipiat motiōē a pma p quā moueat. s; qz in motōe sua d pēdet ab alia pū nāliter actu mouente. Rūdeo ad scōam instantiā. s. de qdditate sbe mouēte intellectū nō valet. qz et si sba ibi hēat eē intentōale: tū ipsa intellectio est forma realis. q respectu ei^o o3 da re aliqō pncipiū actm reale: 7 ut reale. Neqz valet fugere ad fātasma. qz scōm eos essentia angelī mouet intellectū angelī ad pprā intellectiōē angelī. 7 ibi nullū pōt fingi fantasma. Ad argumētū p istā instantiā q est de calitate instrūli accidētis respectu sbe. Ad pma3 dico de illo ordie: cēntie esse: 7 potētie: quod simpliciter falsū ē: qz eē sit aliud ab eēntiā. 7 hoc pbatū est p oca eoz. qz incō possibile est genitū ut genitū p se habere esse. genitū aut ut genitū siue p m^o imin^o gnationis ē p se vnu. Esto etiā qz est 3 talis ordo que fingūt eē 7 potētie. dico qz potentia pcederet ipm esse. qz in qcuqz instanti nature uel duratōis essentia hē pfecta: in eodē hē pfectū pncipiū operā dī opatōes pueniētes potentie. 7 p pñs pfecta potētia 7 ita si eē sit aliud a po^o: potētia pcedet ipm eē. Ad 2^m dico qz maior ppositio est vltēr falsa de actu pmo 7 scōo: qz sic pbarē qz nihil ē pncipiū actm in creaturā. nā formā o3 da re actū ipsi qō informat. 7 si est actm o3 qz respiciat illud in qō causat actū scō3.

ista at sūt dispata. qz sine dīctiōe vnu pōt separi ab alio. Rūdeo ergo qz illa maior nec est vā de actibus ordinatis pmo 7 2° sed vltēr falsa. qz forma dās actū 2^m dat etiā actū pmo 7 econuerso. 7 sic applicat ad ppositū de aiare 7 intelligere. 7 iō ad ppositū nihil ualet illa maior. sicut aut est vera de actibus scōis dī spatis et pncipio actio limitato sicut o3 intelligi pbus 2° de aia. ubi adducit. nihil est ad ppositū. qz aiare 7 intelligere nō sūt tales duo actus. Alia instantiā pncipalis ad istū tertiu articulū ē talis possibile est creaturā in vltute dei causa re aliquā cognitōez pprā de deo. ergo multo magis possibile est accūs in vltute sbe cāre sbam. aū pbat. qz possibile est aliquā cognitōem pprā hie de deo 7 nō nisi p creaturā. qz nihil aliud mouet intellectū viatoris. Rū^o est duplex. pma qz cognitio dei est accūs. 7 p pñs nō excedit totū genus accūs mouet intellectū. eodē mō si loqmur de cognitōe sbe create 7 accūs. possibile ē qz accidēs cāre cognitōem sbe create uel increate absqz hoc qz causet aliqd nobili^o pfectōne sua. pprā. s; nō sic si cāret sbam. qz qlibet est simplr pfectior quocūqz accūs te. Alia rñsio 7 quasi redit in idē: qz obiectū in cognitōe h3 esse dīminutum 7 p pñs sba ut cognita uel de^o ut cognitus h3 esse dīminutū in cognoscēdo. s; stātia aut ut in se h3 eē simplr 7 pfectuz licet qz accūs possit eē pnci^m pducēdi s; stātia in eē dīminuto. i. in eē cognitio. ut creatura deū in tali esse dīminuto. i. in eē cognitio. ergo arguēdo a sili nō seqtur qz accūs possit eē pnci^m pducēdi sub stātia in eē simplr quocūqz. nec ut in instrū nec ut agēs pncipal. Quātū ergo ad istū artū sic pus ocm est instrū pōt multiplicat intelligi. s; ad ppositū agēs dispositiū dī instrū. Et sic mltier hñs actōem pprā humanā pūiam actioni diuine tanqz dispōnez necessariam non simplr sed ex ordinatōe dei paciscentis

Thos vbi fip
ar. 3. m. p. l. u. e.
p. r. m. p. a. h.

Andes datur
ad qm actum

et ecclesia quod ad tale actum ministri faci
et tale actus sibi proprius est instrumentum dei in
ista puerfione. et ista ratio est utilis in o
bus sacris in quibus minister requiritur
quod ipse minister est agens quiddam dispositum.
actio autem sua est actio instrumentalis respectu actus
principalis agentis eo modo aliquot quod sectio
est ad formam scilicet. quod ad illam sequitur regula
riti illa forma ex ordine agens principalis
Sic in proposito platio verborum posset
dicti actio instrumentalis respectu conversionis
seu perfectiois corporis christi. quod ad illam p
latorem sequitur regulariter ista puerfio vel
perfectio. Et sic actio alicuius creatur ut
agentis instrumentaliter officii corporis christi. non quod
de ut attingenti terminum sicut aliquid ista
habet actorem instrumentalem attingere terminum ut
dictum est. Sed eo modo quod agens proprium di
cit agere instrumentali ad formam principalem quam
non attingit. et actio eius dei instrument
talis quia dispositiva et preuia.

Ad rationes princi

pales primas duas pcedo quod probant quod in
ista puerfione actio voluntaria non sit actio
de genere actus. nisi teneat illa operi. de qua
supra. quod succedit corpus panis ut habet. Et si
istud teneat tunc ad illas rationes. Ad pri
mam sic. quod cum de actio in motu firmat vel
fundatur. ibi accipit motus indifferens ad
motum proprium deum et mutationem. Et idem
ferent subiective vel fundametaliter vel com
municant. et pcedo quod ista actio fundatur
in mutatione corporis christi succedere sic suo
non esse hic. Ad 2^{am} pcedo quod hoc est passio
tenendo illam viam. illa autem est in corpore. quod
fit de non prius habet presentem hic. Ad tertiam
rationem per supra dictum. quod generatio est con
versio totum in totum. sed non totalis conver
sio quoniam est ista. Ad quartam non sequitur nam
potest esse principium istius esse sub uno modo con
ueniente sibi. ergo sub modo non conue
niente sibi. sed repugnante sibi quod est ex p
te sui. Et cum dicitur quod idem est esse. ex hoc sequitur
quod idem posset esse principium ipsius esse quod pce
do sed non sequitur. ergo ipsius esse sub hoc modo

potest esse principium quod est principium eius sub modo
illo. **Et** quando probatur: quod modus ipsius esse
non repugnat ipsi esse. dico quod repugnat
in pparatione ad talem causam ita. scilicet quod cum non potest
cari esse illud sub isto modo. sed possit cari
esse absolute vel sub alio modo. **Et** quan
do additur ultimo quod modus non excedit
in perfectione illud cuius est modus. di
co quod aliquid imperfectum potest esse. et tamen
imperfectio sibi derelicta potest non subes
se causalitati illius cui subest illud. quod est
perfectius sub alio modo pueniente. **Ad** ul
timum dico quod actio instrumentalis agentis accipi
endo instrumentale agens per dispositiuum boni re
quirat intentionem propriam in illo agente
sive sit naturale. ut in calore alterante bene
est intentio propria. sed sit agens instrumentale re
spectu ignis generandi hoc est dispositiuum
ad illud. sive agens per intellectum. quod sibi in
strumentum requirit determinatam actionem hu
manam que ordinatur ad actionem principalem
agentis. et talis vniuersaliter est actus mi
nistri in dispensatione sacramentorum

Ad secundum

sic pceditur. arguo quod non
quilibet sacerdos potest con
ficere eucharistiam per illud. id est quod. Mul
ti secularium. ubi adducit illud Malach.
2°. Maledicta benedictionibus vestris. et
exponit vno. maledictam quod quod a vobis
benedicite. et sit illa pmiatio malis sacerdotibus
ergo quicquid ab eis benedicitur a deo
maledicitur. et per consequens nihil simplicit
per mysterium eorum benedicit. Item ibi
dem. id est quod. sic opponit: suspensio vel depo
sito sacerdote nulla ei reliquit potestas
ergo et. Item virtus misse in sacram
to eucharistie principaliter consistit. ergo
si malus sacerdos potest conficere sicut bo
nus: eque ualeret missa mali sicut boni
et econuerso. Item laicus potest sume
re eucharistiam. sed sumptio est finis pse
crationis. et per consequens est simplicit me
lius et nobilior. sed eam magis potest laicus pfi
cere. non quod solus sacerdos. Item beatus

Laureus sanguine
dus eius ad Synag
bas per illud de pfe. di
nus eucharistia co
git in illis erogat. Ad
ca ostendit cur ille qui ba
tus amittit possit ba
ordinem sacerdotalem
ius pueniendi amittit pe
dos potest amittit ptiat
ra. et undelicti. et sic
sacrosanctum in puer
tu sit siue quod fons p
inviolabile pmanet
quoniam malus potest
eandem cum bono. **Ad**
posse ita pferre quod
per illud de pfe. di. 2. Du
cento panes dare. id est corpus

Ad questio

co quod officio eucharistia
li potest pferre nisi soli deo
et hoc est instrumentale vel
quod minister potest p
esse de ordinant. quod
mentis minister possit de
officiis ministrum po
nligi dupliciter. vno absol
tus facit facit quod intenc
ordinare facit. et hoc v
non dicitur sacris. quod plus re
ferunt in eis. et impit
pando de posse simpli
in materia debita de q
et. nisi minister debu
conferre potest. id est quod in i
in pferre vba psecrationis
ordinem debita faciedit
de hoc. 2° pditione et 3°
in ratione alia sacra. pp
et. et pferre. ppter e
in rationis non potest pfi
pcedo et pferendo quoniam
pma pditione est hoc ppu
ad hoc potest et quilibet potest cui

Quare etiam sanguinem dispensauit. ut per ex
vbi eius ad Sixum promissum. et h. p.
bat per illud de pse. vi. i. Diacōes. Dia-
nus eucharistia corpi christi si necessitas co-
git iustus eroget. **L**ōr. i. q. i. q. dē. n.
cā ostendit cur ille qui baptismum non potest amittere
ius amittere posset baptizandi. et a fili qui
ordine sacerdotalem amittere non potest nec
ius presbiterii amittere potest. sed nullus sacer-
dos potest amittere potestatem sacerdotalem. quia ca-
raci est indelibilis. et tunc ibi. q. de eis.
sacerdotum scitatem in pueris hominibus siue qui in
tus sunt siue qui foris possunt impolluta atque
inviolabiliter permanere. et quicumque sacerdos
quicumque malus potest habere scitatem sacerdotum
eandem cum bono. **Q**uare etiam solus sacerdos
possit tam consecrare quam dispensare. probatur sic
per illud de pse. vi. 2. Diacōes. non oportet dia-
cones panem dare. id est corpi domini secundum glo.

Ad questionem di-

co quod presbiter eucharistia ut principalis causa nul-
li potest competere nisi soli deo per ex q. pceden-
te. id est ut causa infirmalis. uel ut magis proprie
dicitur ut minister potest competere alicui homini
quod sic deus ordinauit. quod in quibuslibet sac-
ramentis minister possit esse homo. sic ergo loquere
de presbiterio ministrum posse presbiteri potest in-
telligi dupliciter. vno absolute ita. scilicet quod si ac-
tetur facit facit quod intendit. alio de pos-
se ordinate facit. et hec distinctio generalis est
in omnibus sacris. quia plus requirit ordinare mi-
nistrum in eis quam simpliciter ministrare. **Q**uare
quando de posse simpliciter nihil requirit ul-
tra materiam debitam de qua deum est in fine
di. xi. nisi minister debuit ad quem requi-
runt tres conditiones. scilicet quod sit sacerdos. quod pos-
sit perferre verba consecrationis. et quod possit habere
intentionem debitam faciendi. scilicet quod intendit ec-
clesiam facere. 2. ad petitionem et 3. sunt conditiones habere et in
ministrare alia sacra. propter defectum 2. non
potest minister presbiteri. propter defectum 3. carere
usu rationis non potest presbiteri. Et eodem modo de
baptizando et conferendo quicumque alia sacra.
sed prima conditio est habere propria. scilicet quod solus sa-
cerdos potest et quilibet potest cui potest competere ille

due conditiones. scilicet platus et intentio. **Q**uare solus
probatur per illud extra de sum. trinit. et si. ca.
vbi dicitur. hoc sacramentum nemo potest presbiteri nisi
sacerdos qui rite fuerit ordinatus. et 3. clauis
ecclesie. **S**ed vnde accipit ecclesia fundamen-
tum istius sententie. Rationem ex illo verbo. id est. Mat.
26. Et quicumque ligaueris super terram. et ceterum ubi loquitur
apostolus. uel administrator non nisi discipulus quibus
in ecclesia administrator non succedunt nisi sacer-
dotes. habet idem etiam ex illa sententia Pauli
1. ad corinthios. c. io. Panis quem frangimus
ne communicatio corporis domini est: quem frangimus
nos inquit. scilicet apostoli et discipuli eius. si. n. qui
bet fidelis posset presbiteri non oporteret ali-
um alijs frangere. sed quilibet posset de suo sa-
crificio communicare. **Q**uare per. s. quod omnis sacerdos
potest perferre verba cum intentione possit presbiteri
patet per auctores adductas ad oppositum.
Nec obstat si instet de degradato quia sit
non sacerdos. si. n. h. verum est non est instan-
tia ista de aliquo sacerdote. ubi tamen non est ve-
rum. quia caracterem non potest aliquis degradans
dele. nec recedit quod si quis potest aliquid ministerii
alibi ipse. quod sic possit ministerialiter auferri
quia deus non sic eum instituit ministrum in a-
motore sicut in collone. et tunc illa regula
facilius est destruere quam construere non recedi-
tur de ministerialiter agere in sacris. per quod ad-
duci potest illud pauli 2. ad corinthios. c. io. Non
dedit nobis deus potestatem in destructi-
one sed in edificatione. **S**i etiam obijciat
de degradato quod non maneat sacerdos quia
spoliatur privilegio clericali et traditur curie
seculari. Rationem. non est essentiale ordini habere
illud privilegium. quod satis persuade-
tur. quia illud privilegium videtur processum
ab imperatore Constantino. ordo non. Aliquid
etiam sacerdos erat sine tali privilegio. scilicet ante
processionem. hoc tamen posset esse vnum bre-
uiter dicitur iuristis. quia illud privilegium consti-
tuit in hoc quod non possit iudicari in causa
sanguinis nisi a iudice ecclesiastico vel
quod in causa sanguinis. Sed si papa exiit
aliquod privilegium ecclesiastico promittens eum
curie seculari. iudex secularis est minister
uel executor iudicis ecclesiastici. nullus autem

alius a iudice ecclesiastico potest eum promittere iudici seculari. & non est possibile quod promittat sibi nisi sicut ministro iudicis ecclesiastici et per prius non spoliatur privilegio. quod dum manet privilegium potest aliquis secularis in eum esse minister iudicis ecclesiastici. **S**i obijdetur heretico et schismatico quod non officiat. quod sacerdos non offert in persona propria sed in persona ecclesie cuius est minister. hic autem est precipuus ab ea. et huic rationi videtur magis innititur in littera. probatur autem per hoc quod dicit sacerdos offerimus tibi etc. non dic offero. Rursus quod oblatio non pertinet ad rationes consecrationis. nec necessario requiritur quod offeratur. offert. non hostia non consecrata. et tunc est sacrificium non sacramentum. sicut eucharistia consecrata conservata in pixide est sacramentum. sed non ut ibi sit sacrificium nisi si aptitudinaliter. **E**st etiam quod videtur sit quod quilibet officium officere in fide ecclesie bene potest non solum schismaticus sed etiam hereticus quod plus est. pone quod sit hereticus potest circa eucharistiam hic intentio ecclesie in consecrando. et hoc intentio in vultu intendendo scilicet facere quod christus instituit faciendo. et quod ecclesia facit sed non intendat in speciali. quod credit eucharistiam nihil valere sicut dicitur 2. per 102. **O**venit scire omnem mulat esse sterilem et dubitare de hac. et de ista intentione vultu deum est factum dicitur 5. in materia de baptismo. **R**estat ergo videndum membrum. scilicet de posse ordinate officere. et ad hoc multa concurrunt que tamen omnia preterducunt ad 3 loquendo de illis quod non requirunt ad simpliciter posse. quod vult ista requirunt ex parte ministri: vel loci: vel temporis. **A**t finem hoc tres sunt articuli. primo videndum est de requisitis ex parte ministri ad hoc ut ordinate possint officere supposito quod habeant mentem perveniens et possit verba proferre cum intentione debita supradicta hic ex parte ministri sunt in duplici ordine. que dicitur sunt amotores impedimento. et quod apponentes convenientiam seu idoneorum. **D**e primo impedimento est quod est ordinate officere sunt vel culpa tamen. vel pene tamen. vel nec pene nec culpa. De impedimento culpe quod scilicet ex eo in peccato mortali non potest ordinate

officere deum est dicitur 9. De impedimento quod nec culpa nec pena. scilicet cum quod non est ieiunius ieiunio nunc deum est ibidem. **R**estat ergo hic precipue videre de impedimento quod est pena. nulla autem talis pena est naturalis siue in corpore siue in anima. quod talis pena non simpliciter petit. sed tamen pena canonica vel naturalis in quantum super eas fundatur pena canonica. **P**ena autem canonica ut breviter dicam est aliquid prohibitorium actus exercendi vel gradus recipiendi quod alias preteriret non prohibito. hic autem pene multe sunt non fundate super aliquam penam vel defectum naturalem. ut degradatio: irregularitas: excommunicatio maior: suspensio ab executione corporis que sunt ordinis: symonia: infamia: et quedam alia hic ad ista reducibilia: ut sub infamia potest contineri esse publici peccatores quod continetur multa. scilicet publici fornicarii: publici usurarii: et hic. **A**liquae autem pene canonice fundantur super defectus naturales. non enim voluit ecclesia quascunque personas defectuosas ministrare in altari: et merito quod in vultu. 1. ponit. lex homini quod habuerit maculam quod non offerret deo suo panem nec accederet ad ministerium eius. **I**sti autem defectus sunt in quibus est scandalum pusillo. si talis defectuosus in naturalibus ministraret. et rationabiliter quod quod sine peccato mortali potest dimitti vult tandum est si ex exercitio eius oritur scandalum pusillo: tale scandalum oritur si notabiliter defectuosus in naturalibus ut ministraret: vel horribili infirmitate infirmus ut lepra et huiusmodi ministrarent in altari. **I**tem ecclesia rationabiliter talibus defectibus naturalibus adiungit penas canonicas. scilicet prohibitiones ministrandi propter reverentiam faciei. et ad vitandum scandalum pusillo. et iste prohibitorius patet in canone dicitur 25. et extra de corpore viciatis. Requiritur ergo in ordinatione conficiendo ablatus omnium horum impedimento. quia habet quodcumque istorum si conficit facit contra prohibitionem ecclesie: et per consequens non ordinate. **2**o requisitum ex parte ministri est appositio convenientium. scilicet ornamentorum ut hic de conse-

cratio. **D**e istis membris. de illis quibus deo ministrantur honesta quibus in ecclesiasticis. **Q**ue autem sunt non de officiis. missae. preter indumenta coram episcopo. **M**ucus: alba: cum calceamentis: planeta: in quibusdam oblatibus quod non oportet apparere quod liceat videri. **D**e his omnibus in primo membro ostenditur posse siue in isto 2. membris ex parte ministri si quis quod pena minister si non vult rationem habere intentionem sacerdos et attente facit solum peccat mortali regularis est ut habet non ordinato minister quicunque exequens officium ordinis quem ministrat. patet hoc in illis membris. **P**ena autem cumque impedimento est irregularitas: ut per excommunicato vel de capitulis. et hoc manifeste talis pena sibi potest distinguere de ignorantia iuris non necur ille qui se exponit scire iura finem que potest in actum. **2**o de iuris non excusat. sed si iuris. **I**gnorantia autem tenetur in eodem titulo nisi fama veridica ostendat quod sit talis pena probatur per illud canonico. illud dicitur cum de ignorantia contra culpam peccare non excusat.

vi. i. Vestimēta. dī ibi q̄ vestimēta ecc̄
quibus deo ministrat debēt esse sacrata
et honesta quibus in alijs vsib⁹ nō debēt
vri q̄ in ecclesiasticis et deo dignis offi-
cijs. **Q**ue autē sunt hec indumēta. In-
no. de offi. missē. pte. l. c. io. Sūt inquit
sex indumēta cōia epis et psbyteris. s. a-
micus: alba: cingulū: stola: manipulus
et planeta. in q̄busdā tñ locis p̄suetudo
obtinuit q̄ nō oz cingulū bñdicti. et sic n̄
apparet qñ liceat vti cingulo nō benedi-
cto. **D**e his oib⁹ ex pte ministri siue
in pmo mēbro d̄ requisitis ad simpliciter
posse: siue in isto 2º mēbro de requisi-
tis ex parte ministri ad ordinate posse:
si querit que pena ministri attēptantis.
Rideo si est mutus nō pōt attētare lo-
qui. si nō vti ratione non pōt attētare lo-
habere intētiōnem debitam. si non est
sacerdos et attētat facere ut sacerdos nō
solū peccat mortalit̄ et nihil facit sed ir-
regularis est: ut habetur extra d̄ clerico
nō ordinato ministrāte. c. i. r. 2. et vlt̄er
quicunq̄ exequēs uel attētrans actuz ali-
cuius ordinis quem nō habet irregulari-
tis est. patet hoc in illo tñ in diuersis ca-
pitulis. **P**ena autē ministrātis in quo-
cunq̄ impedimēto canonico videtur es-
se irregularitas: ut patet extra de clerico
excommunicato uel deposito in diuersis
capitulis. et hoc maxime si ministrans
sciat talem penā sibi inflictā. **S**ed hic
potest distingui de ignorātia iuris ul̄ fa-
cti. Ignorātia iuris nō excusat: quia te-
netur ille qui se exponit ad tantū actuz
scire iura fm̄ que potest exercere tantū
et talem actum. et ideo talis ignorātia
iuris nō excusat. sed forte magis aggra-
uat. Ignorātia autē facti excusat ut ha-
betur in eodem titulo. ibi Apostolici. et
hº nisi fama veridica et publica sibi ma-
nifestet q̄ sit talis pena impeditus. quod
probat per illud capitulū eodem ti-
tulo. illud dīcim⁹ cum et nisi per famā
de sententiā contra eum lata constaret
peccare non credidit si diuina officia

quantūcunq̄ solenniter celebravit. sub-
ditur ibi: **Q**uia in dubijs via tutior ē
eligenda si delata in eum sententiā du-
bitaret: debuerat tamen potius abstinē-
q̄ sacramenta ecclesiastica pertractare.
Et in fine subditur: **A**ū eo misericordi-
am facientes penam quam canō his q̄
post excommunicatōnem diuina presum-
pserunt celebrare infligit: non duximus
infligendam. Ex hoc patet q̄ misericor-
diter relaxat dubitanti penam quāz in
currit ex canone qui celebravit diuina
postquā innotuit sibi per famam de ex-
communicatōne in eum lata. **I**nter ista
tamen impedimenta nō includitur mi-
nor excommunicatio quo ad hoc q̄ pena
irregularitatis sequatur. quia etsi peccet
grauiter in excommunicatōne minori ce-
lebrans nullius tamen irregularitatis
notam incurrit: ut habetur eodem caº.
Utrum de symoniacis et peccatore no-
torio dubiū est. sed primum videtur sol-
ui per illud de tri. dist. 33. **M**are. ubi in-
ter non promouēdos nominatur ille q̄
per emptiōnem ad imitacionē simonis
magi pecuniam obtulit. et q. i. p̄pterea
Breg. eos omnino simoniacos damnat
ac deponendos auctoritate apostolica
censetur. et de hoc dicitur extra d̄ simo-
nia in textu et in glosa. ergo iste videtur
simpliciter inhabilis propter penā ca-
nonicā ad exercenō actū ordinis. sic oīo
est deq̄ciēdus a clero fm̄ auctem addu-
ctam. **D**e peccatore publico seu noto-
rio certū est q̄ ante penitentiam peccat
mortaliter p̄ficiēdo: nō tñ qz ē in pctō
mortalis s̄ qz scādalizat. **S**z ē ne irregu-
laris: forte nō inuenit h̄ pena in canōe
sibi inflicta. l. 3. n. phibeas dist. 33. Nullus
q̄ nullus audiat missā psbyteri quē in
dubitanter scit p̄cubinā habere. et ex hº
videatur q̄ sibi phibetur celebrare. q̄a
magis astringitur ad cauendū q̄ audi-
ens ut nō audiat. et p̄ consequens si cele-
brat p̄ceptum ecclesie facit. tñ ista
p̄nā non est necessaria in penis. qz p̄ne

nō sūt ampliāde. ⁊ qñqz phibet cōica^o
cū istud in aliquo actu ut corrigat. n̄ tñ
inligit isti pena irregularitāt si exerce
at istū actum. **Q**dem posset dici de pu
blico vsurario etiā manēte in pctō vsur
Que infamī autē q tñ penituit d pctō sz
nō dū est restitutus in integrū si celebrā
do fiat irregulari nō est dicendū q sic nī
si inueniat in iure canonico. **D**e celebrā
te autē sine illis ornamētis vī omībus ul
aliquibz uel nō psecratis nō inueniuntur i
canone pena irregularitāt inflīcta. bre
uiter ex q ista ē pena iuris positū quā
do nō infligit non incurrit. Nulla qz p dī
tio ex pte ministri reqsita ⁊ nō obserua
ta facit incurrit irregularitāt nisi de
fect^o sacerdotij vel alia pena simplr pro
hibēs ⁊ remouēs ab exercitiō sacerdotij
⁊ p pñs sacerdos nō phibitus p talem
penā pficendo nō incurrit irregularita
tez. nec ergo ppter pctā nisi sit tale cui
ānexa sit phibitio canonica. Nec ppter
nō ieiuniū. nec ppter carentiā ornamē
toz debitoz. nec brenit ppter quetiōz
alia sub pdictis nō pcta nō incurrit ir
regularitas.

Sequitur 2^m pncipale. s. de
requisitis ex par
te loci ubi possumus distinguere locuz
in locū pprie dñi. ⁊ in vas q est locus
mobilis fm Aris. 4. phyl. Ex pte loci
pprie dñi reqrit amotio impedimentū
l. q locus nō sit interdict^o. ⁊ requiritur
appositio pueniētis dispōis. s. q sit scī
ficat^o. p^m est simplr necessarium. qz cele
brās in loco unidictō facit ptra phibitō
nē ecclesie. ⁊ p pñs nō ordinate. 2^m ē ne
cessarium nisi casus necessitatis occurrat.
ut pbat p illud de pse. di. i. sicut non in
alio q dñō psecrat^o lod. i. tabernacul
a pñficalibus delibutis missas cātare
ac celebrare lz. Idē pz. c. seqnti ubi dicit
Nullus pñb: missas celebrare psumat
nisi in sacratō ab epō lod q sui pnceps
de cetero uoluerit ēē sacerdotij. lz ecce
ptio illa de casu necessitatis pz ibidē. cō

cedimus. casus autē illi sūt isti. ut si eccle
in patria sūt destructe. uel si quis in via
penitus nō poterit accedē ad aliquā ec
clesiā psecratā. qd regularit^{er} vez ē d na
uigantibz ⁊ ceteris h^{is}. nō. n. videt veri
sile q obseruationē illius pcepti decalo
gi. sanctifica sabbatū. qd pceptū eccla
interpretata est in hoc qd ē audire missā
die dñico. de pse. di. 2. missas. voluerit
ecclesia impedire p aliqd pceptū minoris
obligatōis ut p talē uel talē locū requi
ri ad hoc ut missa audiat. cū nō debeat
quis restringi ab obseruatōe magis ne
cessarij p artatōem ad minus necessari
um. **Q**ue autē uel ubi sūt loca psecra
ta. dico q regularit^{er} ecclesie parrochiales
⁊ alie solēnt collegiate: oratoria q dicit
tur capelle: nō pñt hūi q sint psecrate ni
si de licētia epī. ut hī de pse. distū. l. vñ
cuīqz fidelij lz hīe oratoriū ⁊ ibi ozare
missas autē ibi celebrare nō lz nisi in ca
sibus supradictis. oratoriū tñ sacri fa
cere non licet nisi aucte epī. de pse. di. i.
Nemo. **Q**uius etiā loci requirit^{ur} orna
tus. s. lumē. ut dicit^{ur} extra de celebratiōe
missa. c. ultimo. de eo q sine igne scifica
bat ⁊ aqua. ⁊ sequit^{ur} **M**adamus q offi
cio ⁊ beneficio ipm pñes ppetuo. **D**e
loco mobili siue uase distiguo q uas re
motū ē altare qd debet esse lapideū. de
pse. di. i. Altaria si nō sūt lapidea chris
matis vinctōe nō psecrant. vasa ppinq
sunt calix ⁊ patena q debēt esse d auro
uel argēto. uel ubi paupitas cogit admi
nus de stāno. sicut hī de pse. di. i. Calix
Calix dñi cū patena si nō ex auro ex ar
gēto fiat. si quis autē tam paup est saltez
ut stāneū calicē hēat. de ere aut ant au
ricalcho nō fiat. quia ob vini vtutē eru
ginē uel rubiginē piter ⁊ vomituz puo
cat. Nullus autē in ligneo uel vitreo pre
sumat missas celebrare. de vitreo autē
rōnale est ppter eius fragilitatē ne san
guis dñi piculo exponat. de ligneo pro
pter imbibitiōez hūoris. Ista vasa om
nia debēt esse psecrata. De altari hētur

si sit isti. ut si eccle
uel si quis in via
edē ad aliquā ec
ulari vix ē d. na
nō. n. videt veri
us pcepti decalo
qd pceptū ecclia
d ē audire missā
missas. voluerit
pceptū minoris
tale locū requi
lat. cū nō debeat
uatōe magis ne
minus necessari
sint loca psecra
tie parrochiales
et oratoria q. dicit
q. sint psecrate ni
se. dist. i. vni
torū tibi orare
re nō l. nisi in ca
ouā in sacra fa
epi. de p. d. i.
ei requirit omnia
tra de celebratiōe
q. sine igne scilicet
dadamus q. offi
es ppetuo. De
dist. i. q. vasa re
esse lapideū. de
ut lapidea chul
rant. vasa p. p. q.
ebēt esse d. auro
ptas cogit admi
de p. d. i. d. alit
nō ex auro erar
n. paup. est salu
ere aut. ant. an
ob vini v. t. v. t.
z v. m. u. z. p. u.
co uel vitreo p. e.
de vitreo aut
fragilitatē nesci
at. de ligneo p. u.
us. Ista vasa om
De altari hētur

de conse. di. i. **E**cclie concedim⁹. et duo
bus caplis sequētib⁹. Siue aut sit fix⁹
sicut est cōiter in ecclesijs. siue portabile
nō est magna differētia. qz in altari por
tabili siue i alio fixo puenit missas cele
brare. ut habet extra de pūilegijs et excelsi
sibus pūilegijs. In his que ad cultum
cum fratribus minoribus et pdicatorib⁹
duximus indulgendū: ut ubicunqz fue
rint sine prochialis pūdicio valeant cū
altari viatico celebrare. qdā nimis stul
te interpretando nram indulgentiā nūcun
tur asserere q ea pdicti fratres pter pla
roy assensum facere hoc non possunt. et
paulo post. cum aut nihil eis pferret in
dulgentia memorata sine qua idē plaris
innuentib⁹ licet eis dē. mādamus q iter
statione h⁹ reprobatā dum tñ ab alijs
que iuri prochialis pūilegijs pueniūt ab
lineant datā eis licentiā celebrandi etiā
aucte nra nō differant publicare. ita q
dicti fratres ex indulgentia nra grām vi
leant consecuti. ait Inno. tert⁹. Si obi
tur ex hoc caplo q non licet vti altari
viatico. nisi ex pūilegijs. Rñdeo vix est qd
ad vsum eius indifferēt in qcunqz loco
consecrato vel nō psecrato. sed qd tñ ad
vsum eius in loco cōsecrato videt satis
esse ius cōe. qz añ dedicatiōe altaris in
ecclesijs qbuscunqz cōiter celebratur cū
altari paruo. Hoc etiā altare siue fixuz
siue mobile et portabile oz esse nō enoz
miter fractum. extra de psecra. ecclie. Al
tare. vbi d⁹ q si lapis bñdicit⁹ fuerit imi
nutus debet itez benedicti. et c. q in du
bys. Calicē etiā et patenā oz eē cōsecratā
ut hētur extra vbi d⁹. Nec ē vasa oz esse
ornata. altare qdem tobalys duabus.
vbi est mos ecclie psecratio. Et qd magi
psum ē corporali de syndone munda.
Et oportet q illō corpale cooperiat ad
min⁹ locū calicis et hostie que debēt col
locari sup altare cōsecratū siue totū im
mobile et cōsecratū sit siue sup mobile
vbi requirit vsum ei⁹. Si querit que pēa
sit celebrantib⁹ sine istis pditionibus que

dicte sunt ex pte loci et vasis. Rñdeo. In
nullo pmissoz incurrit irregularitas ni
si in duobus casib⁹. primus si scient cele
brat in loco interdicto a iudice. alius si
celebrat in calice nō idoneo. Circa pūm
sciendū q locus pōt esse iterdict⁹ a iudi
ce vel a iure. a iure qdem si est pollutus
sanguine vel semine. extra de cōse. ecclie.
c. vlti. si ecclia. et in talibus si notoriū est
peccatū est celebrare. nō tñ incurrit irre
gularitas. qz nō est a iure iflicta expōse
Si aut puatū est nec peccatū est: qz nec
reconciliatione indiget. extra de adulte.
significasti. Si aut iterdictū sit a iudi
ce latum cōtra locū. celebrans ibidē sciē
ter dicit incurrit irregularitatē. qd p
bat p vñ caplm. extra de excessi. p. rla.
Tāta. Sed vtrūqz capitulū bene posset
exponi. tamē neutrū est iure expōitiuū
neqz etiā iuris positiui respōsiuū. ut ap
pareat talem sic celebrantē irregularem
esse simpliciter. qd p exponendo verba
illa que ponderant de pūuatiōe benefi
cioz et h⁹. In scdo casu. s. de defectu cali
cis: donec dubiū est an ppter illud irre
gularitas incurrat. qz pena illa depositi
onis que habet extra de cele. missa. infli
gitur ppter multa. s. qz nō vtebat calice
debito nec aqua nec igne. Et ita dubiuz
est si ppter qdcunqz istoz separat⁹ deat
infligi depō. qz ibi omnia pcurrebant.

Tertiū principale.

scz ex pte ipis. breuiter teneas q a princ
pio diei vsqz ad nonam missa cōgrue ce
lebratur nō computādo pncipium diei
ab ascensu solis super orizontē nostrum
sed ab illa hora ex qua radij solares il
lumināt emisperiū nrm qd dicit pzin^m
aurore. et incipit fm auctores in li. d. tre
pusculis quādo sol ē sub orizonte ad. io.
et. 8. gradus. quoz ascensus nō continet
spacium vltra hore equalis et quintam
vnius hore. et ille termin⁹ celebrandi tūc
et nō ante pbat⁹ d. conse. di. p. a. Nocte
sancta natiuitatis missas celebrēt p. b. z.

*Richardus p. r. l.
dist. de h. l. i. q. d.
que h. l. i. p. r. l. m.
p. r. l. i. p. r. l. i.*

et infra eadē di. §. d. ieiunio. In sabbato sancto circa noctis initium missarū solennia sunt celebranda. et rō est. qz illa pars diei artificialis que est post nonā sabbati sancti cōputat̃ euz nocte pcedente diē dñicam. vnde in benedicōne cerei dicit̃. qui hanc sacratissimā noctē. terminat̃ at celebratōis. s. hora nona colligit̃ ex cōsuetudine ecclesiāz. et ille terminus maxime attingit̃ in diebus ieiunioz qñ regulariter in ecclesijs collegiatis p̃suevit circa horā nonā missa de ieiunio celebrari. Istam autē circūstantiā t̃p̃is cōcomitat̃ quoddā necessariū ad faciendū tractus t̃p̃is in celebratione missę ordinata quacūqz hora diei artificialis fiat. s. legē in troitū orōnes et ep̃lāz sicut in missalib⁹ fm vsum ecclesie romane notat̃. sine q̃bus pmissis nullus ordinate cōficat̃. nec forte absolute quis cōficere possit. vt s̃ tactū est di. §. nisi pmitteret ad min⁹ i⁹ verba p que signaret se p̃ferre verba cōsecrationis in p̃sona xp̃i nō in p̃sona sacerdotis. Ultimū est q̃ celebrantē oꝝ habere aliquē respondentē in p̃sona totius ecclesię. ut denotet eē mediator iter deuz et ecclesiā offerens sacrificiū deo pro ecclesia que sibi assistit in offerendo.

Ad argumenta. ad

p̃mū potest exponi illa glo. illius verbi malachie d̃cquid a nobis benedicat̃ super inquantū mali estis. quia mali inquantum huiusmōi adulādo benedicūt malis q̃bus deus veraciter maledicit̃. sed in eucharistia sacerdos nō benedicat̃ inq̃m malus. sed inq̃tum habet in benedicendo et consecrando intentionē ecclesie. Ad 2^m cum dicit̃ nulla ei relinquit̃ potestas verum est de potestate ad ordinate exequendū. nō autē de potestate ad simpliciter exequendū. Ad 3^m. si oblatio sacramenti inq̃tum oblatio sacramenti habeat efficaciam p̃ illo pro quo offert̃ necesse est cōcedē q̃ oblatio facta a malo equalē habeat efficaciam sicut illa que est facta

a bono. Sed si multa alia cōcurrentia in missa per modū orationis multū faciant ad efficaciam missę. quod videtur p̃babile. quia deuotio in vna alia oratione nō multo minus distat apud deū a deuotione in quibuscūqz pertinentibus ad missā. et deuotio acceptatur fm merita illius cuius est deuotio. sequitur q̃ missa melioris erit melior. et tamē sacramentū vtriusqz ē quale. Si queras qd simpliciter tenendū. Respondeo. nullū bonū recōpensat deus fm iusticiā distributiā nisi ppter aliqđ meritū cui correspondet illud bonū. Itud meritū qd dicit̃ esse in celebratione missę ut missa est nō potest esse meritū abstractū sic ydea Platonis. ergo oportet q̃ sit realiter ali quod meritū. vel ergo totius ecclesie vel alicuius membri. nō est autē totius ecclesie nisi quia alicui⁹ p̃tis. non est autē p̃tis male et mortue i toto sicut est p̃tis viue. i. existentis et opantis in charitate. ergo in missa nō est tantū meritū cuiuscūqz quādo est mali sicut quādo est boni. et p̃sequens deus fm iusticiā retributiū nō habet alicui in ecclesia nec etiā toti ecclesie recōpensare tantū bonū. p̃ ista sicut p̃ illa. Ad 4^m dico. q̃ sumē est magis necessariū q̃ p̃ficere. et magis necessariū l̃z sit in se aliquando nobilius. plurib⁹ tñ cōpetit q̃ min⁹ nobile qd est minoris nobilitatis. et rō ē maior siue cōmunioz necessitas. ita est h̃c. qz xp̃s exp̃sse docuit se velle sumi eucharistiā a quolibet xp̃i ano. Jo. 6. Nisi manducaueritis carnes filij hominis. et b̃i loq̃tur oib⁹. sed cōsecrationē seu dispositiōem noluit ita esse cōmunē. qz nō fuit ita necessariū ut esset cōis. p̃nt enī pauciores disp̃sare q̃ suscipere. Ad 5^m dico q̃ Laurentius disp̃nsauit sanguinē xp̃i. ut p̃z in legēda. qd b̃i est congruū. qz sanguis nō disp̃satur nisi in calice. tactus autē calicis cōceditur diacono. sed corp⁹ nō disp̃nsat nisi sp̃s panis tangat̃. Ideo sequēs auctoritas d̃ dispensatione corp̃is a diacono videtur

ad quā dicit̃ p̃
solu nactitane concedit
que corpus xp̃i. vt dicit̃
p̃ta. sed nō sequit̃ et h̃c
et q̃ minus est d̃p̃
tallo autē modo laico
p̃pelare ducit̃ s̃z illud
dicit̃. ṽt dicit̃ q̃ d̃am
pendat̃ diuina m̃teria
d̃m tradant ad cōsecrandū
quint. inter dicit̃ (modi
t̃ra p̃sumptō amplius
d̃z q̃ sicut ab ania m̃ed
p̃m̃e viates aie ad cetera
d̃m p̃ncipales sedes ṽt
et q̃ in q̃libet polina a
m̃eres ad illā polina p̃
p̃sonā p̃ncipalē in illa p̃
le est illū accūm cōficiendū
eucharistiā relide apud
p̃alis in hierarchia eccle
sacerdos. §. 7c. Confirm
nois reuerēcie vel auct
p̃p̃us xp̃i per q̃ sup̃ o
aut soli sacerdoti
magis p̃p̃ reuerētiā
h̃ sacerdoti cōuenit̃ au
suis cōficiendi et regulari
nō enī p̃t in ecclesia nū
ne nimis dign⁹ gradus
iterationē vel disp̃nsat
menti in quo veraciter
m̃ ille qui est sanct⁹ (s̃
ria in secula seculor⁹. 2

Di. octima
Post
penitentiā
baptismi
eucharistia. hic dicit̃
in penitentiā. qd est cōm
tamen post baptisimū
post naufragiū est peni
tencia istā vi. quero p̃m
necessaria requirit̃ ad

difficilio: Ad quā dici pōt q̄ simplr in
casu necessitatis concedit diacono dispē
sare corpus xp̄i. vt dicit auctoritas alle
gata. sed nō seq̄tur ex hoc q̄ possit confi
cere. q̄ minus est dispensare q̄ cōficere.
Nullo aut̄ modo laico pficere nec etiā
dispēfare puenit. f̄ illud de. cō. di. 2^a. p.
uenit. vbi dicit q̄ qdam p̄bri int̄m pui
pendūt diuina mīsteria vt laico corpus
dñi tradant ad deferendū infirmis. ⁊ se
quitur. interdicat synodus ne talis teme
raria p̄sumptō amplius fiat. **Rō** p̄grua
est. q̄ sicut ab ania mediātē corde deri
uant v̄tutes aīe ad cetera mēbra. ⁊ i cor
de est p̄ncipalis sedes vite. iō. de aīalib⁹.
⁊ etiā in q̄libet politia actus p̄ncipales p
tinētes ad illā politia. p̄tinēt ad aliqua
p̄sonā p̄ncipalē in illa politia. ita rōna
le est istū actum pficiendi ⁊ dispensandi
eucharistiā residē apud illū qui est p̄nci
palis in hierarchia ecclēastica. h̄ aut̄ est
sacerdos. ḡ rē. Confirmat hoc q̄ nō mī
noris reuerētie vel auct̄is est posse super
corpus xp̄i vez q̄ sup corp⁹ xp̄i mīlicū
2^m aut̄ soli sacerdoti puenit eque. ḡ vel
magis pp reuerentiā corp̄is xp̄i veri so
li sacerdoti cōueniet auct̄as respectu ip
sius cōficiendi ⁊ regularit̄ dispensandi.
nō enī pōt in ecclēsia nimis digna p̄sona
nec nimis dign⁹ gradus inueniri ad con
secrationē vel dispensationē istius sacra
menti in quo veraciter ⁊ realiter cōtine
tur ille qui est sanct⁹ sanctorū cui sit glō
ria in secula seculorū. Amen.

Di. decimaquarta.

Post hoc de
penitētia. Postq̄ mgr de
terminauit de sacramēto
baptismi. ⁊ confirmatōis
⁊ eucharistiē. hic determinat de sacramē
to penitētie. qd̄ est cōmune sacramentū
tamen post baptismū. quia scda tabula
post naufragiū est penitētia. fm̄ Hiero.
Circa istā di. quero p̄mo. vtrū penitētia
necessario requirat ad deletionē peccati

mortalis post baptismū cōmissi. videt̄
q̄ nō. quia cessante actu interiori ⁊ exte
riori cessat esse peccatū. ḡ statim sine pe
nitentia deletur. aīcedens p̄z. q̄ peccatū
nō est nisi deordinatio in actu exteriori
vel interiori. 2° sic. hō offensus pōt re
mittere offensā absq̄ hoc q̄ offēdēs peni
teat. ḡ multo magis de⁹ qui est sūme mī
sericors. sed remissa offēsa remittit pec
catū. ḡ rē. hec duo argumēta p̄bant q̄
nō requirit penitētia ad istāz deletionē.
Item q̄ nō valeat ad illā deletionē p̄ba
tur p^o sic. Aug. in omel. sup illō Mat.
5. Note misericordes. loquēs de dam
natis dicit. Er̄it ⁊ tūc penitētia s̄ tamē
infructuosa. qd̄ p̄bat per illud dictū de
dānatis Sap. 5. Penitentiā agentes rē
Si dicas q̄ q̄diu hō est in vita ista valz
penitētia ad deletionē peccati. s̄ n̄ post.
Contra hoc est auctoritas Hiero. de pe
nitenti. di. 3. ⁊ ponit in littera. Nihil iū
de. p̄fuit egisse penitentiā per quā scelus
emendare non potuit. **I**tem opoz illō
per quod delet peccatū mortale esse ma
ius bonū q̄ peccatum illud sit malum
vel eque bonum. sed penitētia est min⁹
bonum q̄ peccatum mortale sit maluz.
ḡ rē. maior patet. quia non recompēsat
malū nisi p̄ bonū equale illi quod tollit
minor p̄batur. quia penitētia est bonū
finitū. peccatū aut̄ mortale ē malū infī
nitum. qd̄ p̄z illud Ansel. Cur de⁹ hō.
li. 2°. c. 5. tm̄ malū est peccatū quant⁹ est
qui offēdit. vel in quē cōmittit. sed ille
est infinitus. quia tibi soli peccaui. ḡ rē.
hec duo argumēta p̄bant q̄ penitētia
nō valeat ad deletionē peccati mortalis
Oppositum probatur similibus v̄is.
quantum ad primam v̄sam sic. Salua
tor ait Luc. 13. a. Nisi penitentiam egeri
tis omnes simul peribitis. Item Hiero.
secunda epistola ad Demetriadez. ⁊ po
nitur in littera 2° post naufragiū. rē.
Prima tabula comparatur naui inte
gre: qua fracta naufragus periclitatur:
nisi alicui tabule adhaereat. hec dicitur

2^a tabula. & a simili cadens in peccatum mortale & in hoc passus naufragiū spū ale piclatur nisi adhareat pnie. Item quantū ad scōaz pclusionē arguitur sic Math. 3. dicitur. Agite penitentia &c. & v3. Jte Ezech. 18. Si ipius egerit penitentiam. sequit. oīum iniquitatum eius nō recordabor. vita viuet & &c.

Hic sunt tria nide

da. Primo quid manet in peccatore trā seunte actu a quo dicitur peccator quia si nihil tale manet non o3 querere quid delendum sit: immo omino eēnt similes qui nihil pmissit & qui cessauit tñ ab actu peccandi interiori & exteriori. 2° q illud delctur & ad hoc requirit aliq punitio. 3° q non q̄cunq3 sed punitio penitentialis. & in hoc p3 solutio qōnis.

De primo sciendum. q sic ē duplex iusticia hitualis. s. grā & caritas & actualis sc3 rectitudo nata inē actu elicto. & p ma p3. 2ª declaratur. qz actus natus est elici pformiter sue regule. & in ista pformitate p̄sistit rectitudo eius. Item cum opposita eq multipliciter dicant erit duplex iusticia hitualis. s. priuatio grē i eo cui debet inesse. & actualis. s. priuatio istius rectitudinis in actu cui debet inē. Post aut actum intrinsecū & extrinsecū transcurrentē manet qdam iniusticia hitualis. Sed non ab illa sola dicitur quis peccator. alioqui qui pmississet duo mīlia peccata mortalia. & qui vnum eēt eq peccator intēsiue & extēsiue. quia & tota grā quantū ad intēsiōnē. & sola ipsa quantū ad extēsiōnem p̄uatur tam in eo qui pmissit vnū q̄ in eo qui duo mīlia. & ideo non dicit vnus minus peccator post actū transcurrentē q̄ alī. Assūptum. p̄batur. qz i quolibet peccato mortali ita p̄uatur grā q nihil eius manet. & p conseqēs p nullum succedens pōt fieri intēsiōz. neq3 extēsiōz. loquēdo de p̄uatiōe ista hituali qz n̄ priuat nisi vnū hitū sicut nō ē natus nisi vnū inē. & h

rō sūlis est rōi Anf. d̄ pceptu v̄ginali: q peccatū origiale nō ē natū inesse magi i vno q̄ i alio. qz in q̄ est iusticia nō pōt ab eo p̄uari iusti. d̄ q̄ dictū est li. 2^a di. 7. q. In iusticia aut actual manē nō pōt cessante actu. qz illi s̄m. p̄x^m est act^m in aia sic & rectitudo sibi opposita. nō enī aia pōt eē immediatū s̄m illi^o rectitudo s3 tñ actus in aia. adhuc tñ nō manēte actu nō man3 illa rectitudo nec et obliq̄tas. **D**icit^r q̄ manet i aia q̄ peccauit reat^r culpe q̄ est qdā obligatio ad penaz debitā illi culpe. Illa aut obligatio est qdā relo real^r n̄ sūdāta sup actū elipe s3 sup ipaz essen^m aie nō tñ nisi culpa p̄ua actuali. sic est dictū sepe s̄ quō sup actōnem fundat reio. **S**3 d̄ hoc arguit dupliciter. p^o q nulla relo realis sūdāta super actū culpe manet in aia. 2° qz si maneret nō ab illa diceret ania peccatrix.

Primū p̄batur. qz relo realis intrinsec^o adueniēs sequit necessario positōem extremoz. hec aut nō sequit. p3 qz aia eadem manēte & deo seu pena codē mō se hñte. nō ppter hoc aia codē mō ē obligata ad penā. qz nō añ peccatū. **Q**z si sit relo extrinsecus adueniēs necessē ē sibi dare causā p quā adueniat extremis iaz positis sic d̄ vbi & ceteris. nō. n. pōt eē respect^r real nō sequēs extrema posita qn sibi vt imio rñdeat aliq actio realis. sed isti obligatiōis nō pōt dari actio realis nec agēs reale. nō. n. aia qz peccādo non habuit nisi vnica actōem deordinatā q fuit ad illud velle p̄uatū circūstātijs debitis & ita nō ad istū respectū ut ad iminum. nec pōt ista obligatio dici iminus actōis vine immediatus. qz nulla aia dicit^r peccatrix p̄tise ab illo qd ē termin^r actōnis vine. 2^m p̄batur p illud vlt^m. qz si cēt i aia talis obligatio n̄ posset fingi in esse nisi a deo imediate. & ita p istaz formaliter n̄ esset aia peccatrix cū de nō sit cā peccati p se s3 solū pmissiue. **I**stā difficultatem tāgit mgr di. 18. c. vltio. & v̄r soluere p h^o polluta ē aia inq̄t quousq3

Duplex ē iusticia
hitualis et actualis

peccat sicut erat dicitur
peccatū & explicat de eo
peccatū. cessante enī ratiōe
sicut pua & suodit: ita
sicut ruit in ipō actū
peccatū a deo p oīum mīl
sicutudo que inat ania
dignatio aie a deo mae
sicutudo stat oeducti
la vta vā elongano vel
nō p̄t nominat nō pōt e
peccatū qz illa totat
nō nec carmina rectitudi
nō ē nata manere nū
actu. Item macula
amo: s̄mus ipū. a rep
aliud. & p p̄na ma
fit aucteri p imoderatiō

Dico ergo

ad istū articulū: q nihil
vel relatiuū est in aliq ce
peccatū a q̄ ille dicit^r pecc
gratiter vel multipl^r pe
q̄ dicit^r post actū transre
nōr aliqd̄ de relictū ab
had nō est formal^r pecca
iustificatio sicut hitus vi
ad illū manet iniusticia
qz in p̄n^o p̄nos est ad se
rationē hitus vitiōis. se
no tam hene meret^r & ac
om incontrariū. **V**nū
nō p̄tiam qn sunt iustit
p̄tē quā hñt p̄fecti & ex
ibos. Quicūq3 etiā hit
nōs deordinqueret ex a
post fluxū t̄pis nisi firm
actus. sicut vlt^r omis vū
nōnū esse cessantib^o ac
habitū. Sed illud a qu
peccato: post actū nō d
oreq3 t̄pis h̄ act^r s̄lca
pe oī in infinitū est pe
nū. nō est q̄ ibi aliqd̄
hitū positū vel pua

peniteat. sicut erat. vñ in ea erat praua
volūtas. ⁊ exp̄licat de eo q̄ tetigit mor-
ticipitiū. cessante enī tactus est imundus
sicut pus. ⁊ subdit: ita polluta remanet
aīa sicut fuit in ip̄o actu peccati. q̄ ita ē
longe a deo p̄ dissimilitudinē. ip̄a ḡ dis-
similitudo que inest anīe ex peccato. ⁊ ē
elongatio aīe a deo macula intelligitur
Istā istud stat deductio p̄oz. q̄ macu-
la ista vel elongatio vel dissimilitudo quō-
cunq; nominet nō pōt eē t̄mō carētia
bitus gr̄e. q̄ illa totalr̄ inest p̄mo pecca-
to. nec carētia rectitudinis in actu. q̄ ista
nō est nata manere nisi manētē macula
in actu. Item macula summi odij. a. et
amor̄ sumus ip̄ius. a. repugnāt. ḡ p̄ vnū
aufert aliud. ⁊ p̄ p̄ns macula odij. a. pos-
sit auferri p̄ imoderatū amorē ip̄ius. a.

Dico ergo quantū
ad istū articulū: qđ nō hīl reale absolutū
vel relatiū est in aliqđ cessante omī actu
peccati a qđ ille dicat peccator. ⁊ hoc vel
grauiter vel multiplī peccator. sicut ali-
qđ dicit post actū transierit. Quia si di-
catur aliqđ derelictū ab actu manere. il-
lud nō est formalī peccatū. qđ pōt stare in
iustificato sicut hīus vitiōsus. vīl dispō
ad illum manet iniustificato sbito patz
qđ in pñ. pnus est ad sequendū illā icli-
nationē hīus vitiōsi. sed pugnādo con-
tra eam bene meret ⁊ acquirit sibi habi-
tū incontrariū. Vñ magni peccatores
nō statim qñ sunt iustificati habēt illaz
pacē quā hñt pfecti ⁊ exercitati in virtu-
tibus. Quicūqđ etiā hīus vel dispō vi-
tiosa derelinqueret ex actib⁹ desinēt esse
post fluxū tpsis nisi firmaret p frequētes
actus. sicut vlr omīs dispō ad habitū
desinit esse cessantib⁹ actib⁹ pficientibus
habitū. Sed illud a quo peccator dicit
peccator post actū nō desinit esse p qñ-
cunqđ tpsis lz act⁹ files nō adiciant. sem-
per enī in infinitū est peccator postqđ cō-
miser. nō est qđ ibi aliqđ absolutū vel re-
latiū positiū vel puatiū a quo dica-

tur peccator a tpe cessatōis acti vsq; ad
pniam. sed tñmō quedā relo rōnis in
q̄tum est obiectū intellect⁹ vel volūtati
dei. qz postq̄ cōmisit dei voluntas ordi
nat ipm ad penā correspondentē pecca
to. ⁊ tūc intellect⁹ p̄uidet ⁊ p omi tpe do
nec pena debita sit soluta. Istud pbat p
Aug. sup illud ps. Beati quoz remisse
sunt tē. videre inq̄t peccata dei est ad pe
nam itē. auertē aut facie a peccatis
hoc est ea ad penā nō referuare. ita q̄
cūc peccata ab eo tecta nō ut deus tūc n̄
videat. sed vt nolūt aiaduertē. i. punire.
q̄ ipm remanere in reatu post actū trāse
untē nihil aliud est nisi ipm a dei volun
tate ordinari ad penā condignā illi pec
cato. obiectū aut intellect⁹ vel volūtatis
vt intellectū vel volūtū nō hz nisi relos
rōnis. q̄ tē. *Adfirmat* p sile. qz esto q̄ de
in multiplicatōe meritoz nō intēdat hī
tum charitatis vt possibile ē si merita
sint remissa. vl etiā si eēt intensa. tamē
iste q̄ pla merita habuit transeuntib⁹ in
terioribus ⁊ exteriorib⁹ est magis meri
tus q̄ alius. q̄ nihil aliud ē nisi qz ordi
nat ad maiore glīaz. p q̄ nō hī aliq̄ re
ale positum vel pnatū. absolutū vel
relatiū intrinsecū isti. sed tñm relo rōnis
inq̄m ut est obiectū volūtatis diuine or
dinat ad multiplicē glīaz. ibi enī in acce
ptatione diuina ordinat ista merita. vel
ille p merita ad tales vel talē glīaz. sicut
q̄ ista acceptatio ppter merita transeun
tia nihil est realis nisi actus voluntatis
diuine. ⁊ in isto tñm relo rōnis sic in ob
iecto volito. ita ex alia parte ppter pec
cata transeuntia nihil est aliud obiectio
istius nisi reprobatio vel repulsio in vo
luntate diuina. ⁊ in peccatore relo rōnis
vt abiecti vel reprobati ad talē vel tales
penā ordiati. Hoc tādē pz in grosso sili.
qz si quis offendat magnū principē tali
offensa cui corrdēat pena magna: cessā
te illo actu nihil est in ipso q̄ pus n̄ fuit
ppter q̄ modo dicat inimic⁹. ⁊ nō pus
sed tñm in voluntate dñi offensi est actus

Nō p illud a q
 pter de pter nō
 de aliquid nō
 sed eū rōmō

Quid e[st] rem[an]ens
in p[ar]te p[er] actum
transcumbentem.

transiēs sup ipm . 7 p hoc in ipso ē refo
rōnis ut in obiecto voluto vel ordinato
ad talē penā. Et isto seqtur correlatiū.
q̄ nihil aliud est post actū peccati cessā
te offensa macula 7 reat⁹ nisi ista refo rō
nis. s. ordinatio ad penā vt est disconue
niens ipi anie dī eius macula. sic per op
positum pulchritudo. vt aut est obliga
tio formalr ad illā penā dī reat⁹ . 7 ut ē
actus volūtatis diuine in q̄ est tota ista
realitas p quē actū ordiat ad talē penā
dī offensa. nihil enī aliud est offendi vel
irasci in deo q̄ velle vindicare ista pena
7 licet deus dicat figuratiue iras⁹ vel of
fensus. tñ accipiēdo istā rōnem irasci p
velle vindicare exclusa passione conco
mitante istius velle deus formalr ē ira
tus vel offensus. qz formaliter est volēs
vindicare peccatū cōmissū p legē suā.

De secundo articulo

lo dico q̄ istud qd dictum est remanere
post actū in peccatore pōt deleri. 7 qñqz
deletur. iuxta illud symboli. Remissio
nē peccatorz. 7 deus est remissiu⁹ pecca
toz. 7 qñqz remittēs peccata. 7 hoc pro
batur sic. qz aliqñ predestinatus labitur
in peccatū mortale. p3 d̄ David. Petro.
7 Paulo: 7 quasi innumēris. nō autem
potest beatificari ad qd pncipali⁹ ordia
tur p pdestinationē nisi delecto peccato.
accipiēdo peccatū mō predicto. qz nul
lus beatificat remanēs obligatus ad pe
nam soluendā. qz vel sit soluendā cū glia
qd est impossibile. qz ad minus fin dīspō
nem diuinā gloria illa 7 pena q̄cunqz re
pugnat. vel post glorificatiōē soluendā
qd sitr est impossibile. qz deus dīsposuit
illā glia in quocūqz finalē esse. ita q̄ n̄
sequet aliqua pena q̄ oportet ante glori
ficationē remitti vel deleri istā obligatiō
nem ad penam quādoqz sustinendam.

2° dico q̄ non remittit sine pena vl' eq
ualente in acceptatiōe diuina. qz p qd
cunqz peccatū offendit de⁹ sicut scriptu
ra satis clamat. offensa āt ei⁹ vel ira vt

dictū est: est eius velle vindicare: vel ali
qd sufficiens ad placandū exigere. q̄ po
suto quocūqz peccato deus vult vindica
re de peccante. Sed velle vindicare est
velle punire. q̄ post peccatū cōmissū ad
eius deletionē requirit aliq̄ punitio vel
equiuales in acceptatiōe diuina. Et licz
culpa que tollitur tollatur reali⁹ per pe
nam. sicut obligatio ad aliquid tollitur
p solutionē illius. 7 licet quādoqz tolla
tur p aliud a pena equiualens in accep
tione diuina. tamē regulari⁹ p penā or
dinatur 7 si nō tollat. 7 hoc est qd dicit
cōmuniter. 7 accipit a Boetio. q̄ pena ē
ordinatiua culpe: ita q̄ non potest relin
qui in vniuerso aliqua culpa cui nō cor
respōdeat pena ordinatiua. Et simplici
melius est peccatoz nō corrēctiōē i pe
na q̄ sine pena. quia in pmo est aliquid
boni. s. correspondētia iusta pene ad cul
pam. sed in. 2. esset tñ malitie. s. culpa 7
ipunita. Nec tñ intelligo q̄ hic simplici
necitas cul⁹ oppositum includit contra
dictionē. qz ex q̄ nō est idē essentialit⁹ deū
remittē culpā. 7 punire eā vt patebit ex
illa. q. dī. 16. de expulsiōe culpe 7 infu
sione grē. videt q̄ deus posset vnū sepa
rare ab altero. sed de pō ordinata ista ē
via vniuersali⁹ p̄fixa a lege diuina or
dinandi. s. peccatum per penam tanq̄ p
p̄prium correspondens.

De tertio articulo

pmo videndū ē de re. 2. de noie. De re ē
ista conclusio. q̄ ad deletionē peccati regiv
lariter reqntur pena vel punitio volun
taria. hoc p̄batur. qz p aliquā punitōē
delet peccatū. ut dictū est in 2. articulo.
7 p aliquā nō deletur. vt p3 de punitōe
damnatoz. 7 de illa pena que statim se
quit culpam. iuxta illud Aug li. confes.
Iussisti dñe. 7 ita est vt pena sit sibi qd
qz peccator. Non est aut ita. p̄babil oīa
iter punitōēz q̄ delet peccm 7 q̄ n̄ delet sic
de volūtario 7 n̄ volūtario. nū qz punit
tio damnatoz lōge maior ē 7 intensius

2. ind. car. huius
sunt art. p̄m

2. y. d. d.
d. d. d. d.
d. d. d. d.
d. d. d. d.

2. y. d. d.
d. d. d. d.
d. d. d. d.
d. d. d. d.

2. y. d. d.
d. d. d. d.
d. d. d. d.
d. d. d. d.

2. y. d. d.
d. d. d. d.
d. d. d. d.
d. d. d. d.

et extellue q̄ puniō viatoris e' peccatū
delet p̄ puniōne. et p̄ p̄ns mai' et min'
in intensiōe et extensiōe nō facit dīaz
iter puniōne delectē peccatū et nō delectē
tē. nū q̄ ita videm' in offēsis hūanis q̄
pena vel displicētia volūtaria placat of
fensū. nō aut oīo inuolūtaria et cum mur
mure supportata vel suscepta. q̄ rōnale
ē si p̄ aliquā penā deat delecti offēsa. et
p̄ aliquā nō. et oīa quo ad hoc n̄ sit ita
probabilis p̄ aliqd̄ sicut p̄ voluntariū et
inuolūtariū q̄ pena volūtaria regula
riter req̄ratur ad delectiōne pcc̄i. Et tūc
seq̄t correlatiū q̄uo dupl'r ordinat cul
pa p̄ penā. culpa enī manēs ordinat per
penā cōcomitāte: sed inuolūtariā. cul
pa enī ordinata p̄ penā volūtariā delect
tur p̄ cā. Sed si q̄ras q̄uo aliq̄ pena pos
sit esse volūtaria: cū de rōne pene sit eē
inuolūtariū. q̄ sicut null' peccat in eo
q̄ nō vult. ita nec punit in eo q̄ vult.
Hec difficultas p̄lixiorē req̄rit declara
tiōne. vbi intelligendū est q̄ inuolunta
riū simpl'r est illud q̄ quod volūtas sim
pliciter remurmurat. et p̄ p̄ns p̄ op'm volū
tariū p̄t intelligi tripl'r. vno mō p̄tra q̄o
nō oīo volūtas remurmurat: sed paciē
sustinet. 2° q̄o volūtas acceptat. 3° q̄o
volūtarie cāt. et h' dupl'r. s. vel vt cā p̄xi
ma p̄ialis. et nō intēdens istū effectū. v
vt cā remota p̄ncipalis et intēdens effectū
et sic habent q̄tuor mēbra. Et p̄z hec dī
stinctio. q̄ in p̄mis duob' modis tristi
a est obm̄ tūc volūtōis. In 3° ē effēs tūc et
nō obm̄. In 4° obm̄ et ē effect' nisi aliqd̄
ipediāt. hec mēbra statī declarabunt. p̄z
ē ordo. q̄ 2° addit sup̄ p̄m q̄tū ad rōez
volūtarij. et 3° sup̄ 2°. et 4° sup̄ 3°. De
na ē p̄t intelligi vel q̄d̄cūq̄ incommo
dū siue discōueniēs. et illud p̄t eē i hoīe
in p̄te sensitua. v. in corpe p̄iūcto actui
aīe sensitue. vel p̄t eē p̄mū discōueniēs
q̄o est tristitia que est ex p̄te intellectua
q̄ pprie p̄mo est pena. d̄ q̄ dicit Aug'.
de ci. li. i. c. i. q̄ tristitia est dissensio
animi ab his reb' q̄ nobis nolētib' acci

derūt. Supposito q̄o penis exteriorib'
tanq̄ de manifestis q̄uo p̄t esse volun
tarie quocunq̄ istoz q̄tuor modoz vo
luntarij. De pena ista p̄. s. tristitia speci
ali. videamus. p̄z q̄ ipa p̄t esse volun
taria p̄. s. f. q̄d. i. paciēnt tollerata. q̄
malū incōmodū dū tū nō sit q̄ recta rō
nem p̄t nō tū absolute paciēter sed q̄
dinatē paciēnt sustineri. p̄t ēt istud ac
ceptari in ordine ad aliq̄ finē ut dicit
Aug. li. de p̄nia. Peccator de p̄cō dole
at. et de dolore gaudeat. Sed 3°. s. q̄uo
volūtas cāt dolore vel tristitia. volūta
rie ut cā p̄ialis ē difficilior. Ad q̄o dīco
q̄ tristitia i aliq̄ volūtate cātī nātr n̄ p̄t
nisi a duab' cāis p̄currētib'. s. ex actuali
nolitiōne alicui' existētie et actuali app
hensiōe illius exētie iuxta descriptōez
tristitie p̄missā ab Aug'. q̄cquid q̄ ē cā
nolitiōis est cā p̄ialis ipius tristitie. I
nō intēdat p̄ nolitiōne cātē tristitia. nec
oī intēdere. iste aut due cāe q̄nuncq̄ cō
currūt q̄tum est ex se causat tristitia sic
effectū nātr cōsequētē. Ex isto 3° de
clarat 4°. q̄ ex quo tristitia seq̄uit ut ef
fectus nātr nolitiōis actualē alic' et p̄side
rationez actualē illius nolitiōis. Iste due
cause multipl'r possint concurrere. q̄ ex
tot causis ex quē p̄t eē talis p̄sideratio
actualis in intellectu. et talis actualis no
litiō in voluntate. tū nihil vñ p̄t eē cā
tristitie loquendo de nātr causatiōe nisi
possit esse cā p̄cursus istoz duoz q̄ sūt
cāe p̄ime nātr necessarie. h' aut causa
cōis p̄t esse volūtas ut imperans actū
p̄sideratiōis. et actū nolitiōis elusdem
obiecti. et hoc in ordine ad illū finē intē
tum vt seq̄uat tristitia puniēs. q̄ volun
tas p̄cipiens intellectui p̄siderare aliqd̄
vt actu exis et voluntati nolle illud vt
actu existens causat tristitia tāq̄ vna cā
etiam intēdens istū effectū. et hoc nō vt
p̄xima. q̄ non potest esse vna causa suf
ficiens p̄xia. s. cāt tristitia vt vna cā re
mota. quia causa est proximarum cāz
respectu tristitie et applicationis earum

Qnd' volūtas cāt
delectiōem vel tristiā
volūtariā ut ex p̄te
p̄ncipalis

volūtas cāt p̄xi
ma causa. et ista
sūt cāe p̄xi
mae et cāe
remotae. et
p̄xi ma causa
est p̄xi ma
causa et cāe
remotae et cāe
p̄xi ma causa

Sic ergo patz quō pma pena. s. tristitia pōt eē sūme voluntaria. 7 ē a voluntate cāra: non tñ sicut a causa pñali sic vñ uersaliter catur a volūtate volēte illud quod euenit. s. sicut a cā totali remota tñ applicāte. s. cās pñales pñimas hui⁹ effect⁹. 7 h⁹ in ordine ad talē effectū cāndum. **¶** Tūc ad argumentū illud oīs pena ē inuolūtaria. verum ē fm se compādo ad voluntatē sequentē affectionē cōmodi. tamē pōt eē volūtaria voluntate aīcedente scz volūtarie applicatōe cāz ad quas sequit. pōt etiā eē volūtaria volūtate iusta acceptatē. 7 hoc volūtate se quēte affectionē iusticie. qz sic acceperit qcquid hz ordinē ad p se volendū iuste. ista aut tristitia pōt eē ad aliquid per se iuste volendum.

De secūda conclu

sione hui⁹ articuli. s. de vocabulo penitētie. dico q sicut i punitione ista volūtaria puenit multa pñderare. pñmo qdē velle punire qd ē velle impatiri seu effictax pūngens cās pñimas ipius pñitōnis passiue. Et 2⁹ nolle peccasse l displicere quod ē cā pñalis pñima pene. l3 nō intendat penā illam. Et 3⁹ velle acceptare punitionē illam passiua tā inflictam. 4⁹ patient ferre punitionē. Et hec qtuō sic breuiter explicant vindicare pñissuz Detestari pñissum. Acceptare penaz inflictam. Patient ferre penā inflictā. **¶** His qtuor corrdent alia qtuor ex pte termini volitōis. in quib⁹ ē idem mōle scz pñiri. formalia aut qtuor supaddita scz volitum a volūtate cānte. a volūtate detestante. a volūtate acceptatē. 7 a volūtate patient ferente. pñ aut q nō ē p se idē volitio aliqua pñdicta 7 ipa pñitō passiuā. 7 ita nomē qd p se signat volitōez 7 pñotat punitionē nō significabit vñ uoce punitionē pñotādo volitionē. 7 p pñis si aliq dlectio significet p se pñitōez volitā 7 pene volitionē hoc erit equocele. Itz si significat istā qdruplicē volitio-

nem hoc erit equocele. **¶** His q octo posset imponi aliqd idē nomē equocele. **¶** 3 fa ciendo vim in h⁹ noie penitere 7 sequendo auctoritatē 7 vsū loquentiū d h⁹ nomine. cū penitere sit pena. tenē fm ethi mologā nois: tenere penā ipozz actōez respectu pene non tñ passionē ipius vt inherētis. pprie vt significatū hui⁹ voca buli pñstere in qtuor pñtis. **¶** Et sic sit qdruplex diffinició vl descptio ei⁹ qd ē penitere. **¶** Prima ē ista penitere ē vindicare peccatū a se pñissum. 7 p3 quō est ibi tenere penam. qz applicare sibi ipi penam ē teneri eam 7 istud pōt intelligi si ue applicet vl infligat penā in effectū vl affectū. qz vindicās nō minus vidicat 7 si qñqz pena nō sequat ppñ defectū alius cās 2⁹. dum tñ ipē eq intendat penam infligē. **¶** 2⁹ descptio ē. penitere ē detestari vl odire peccatū a se pñissum vl displicentiā hñe d hoc peccato a se pñisso. 7 p3 quō ē ibi penā tenere qz in cā pñima pñali. Et istud pōt intelligi de nolle vl detestari vl displicentiā hñe de hoc peccato sub ppria rōne vl in generali si mul d quocūqz peccato a se cōmisso. 7 itez de displicentiā formali vl virtuali. **¶** 3⁹ descptio ē displicentiā virtualis quicūqz act⁹ volitatis virtualiter includēs illā displicentiā sicut quodāmo causa includit effectum. licet effectus in se non causetur. sic cū omis nolito oriatur ex aliqua volitione oīs displicentiā seu nolitio peccati l3 formaliter non insit: pōt virtualiter i esse in aliq volitione ad quā nata ē consequi talis displicentiā. **¶** 4⁹ descptio penitere ē penam inflictam. p peccato suo commissio gratat acceptare: 7 p3 quō h ē penam tenere sicut obiectū tenere p actum voluntatis. 7 istud pōt intelligi de acceptare formalit vl virtualit sed aliq alia acceptatōe in qua ista includitur virtualiter sic volitio enī ad finē includit in volitione finis. **¶** 5⁹ descptio ē: penitere est penam sibi p peccato suo inflictā patienter sufferre. 7 p3 quō hñc ē penam re-

De vocabulo
penitentie

not. quia non abicere
rñ 7 cōter in hoc sentiu
atione agentis unigen
mando tenē. Qmā pñ
pñetur sub aliquo
ed ad dēctionem cuius
talis actualis pñit bap
ntur aliqua pñitio
dēctionē requirit pñis
l3 qtuor: modorum.

Et his ad

nam qñis arguit b: cu
none culpe mortalis p
missi requirit pñitio
lantas pñitionis: sed
eīe sine pñia 3⁹. **¶** Pñ
in 1 articulo 7 in pñi
cūl: 3⁹ pñit: 1⁹ pñit
ita rōne pñit pñit
qua itat solutio qñis
pñia requirit ad dē
no. n. intelligi nūi ē p
actu pñitendi: qui ē p
loquar actualis. Nec ē
pñit nūi undūntate
qz qtuor pñitōez. An
tērectum seu vñu olu
maliter vl nō de hoc
intelligi etiā pñit
pñit necario ē appen
tionem. quia posset d
actu illius cui remittit
ri necessario suppositū
mūat. posset. n. oīs
motu feruentē dūcti
cūqz qtuor pñitōez
rōne. vtpote in actu
rñ statim lustinandū
cogitatio de aliquo p
pñisso. nec pñit qñis
cum 7 b⁹ formalit l3
motu eēt penitē fm
7 istud pñat: qz nullū
dēct: qz facit illū qd
l3 pñitibile aliqñe v

nere. quia non abicere remurmurando
vñ 7 cōiter in hoc sensu sustinere. i. sub
actione agentis insipientis se illi confor
mando tenē. Omnis puniitio voluntaria
pñetur sub aliquo quoz modoz pñie
sed ad deletionem cuiuslibet peccati mō
talis actualis post baptismū pmissi req
ritur aliqua puniitio voluntaria. q̄ ad eū
deletionē requirit pñia dicta aliquo il
loz quoz modorum.

Ex his ad solutio

nem qōnis arguit breuiter sic. Ad dele
tionē culpe mortalis p baptismum cō
misse requirit puniitio voluntaria vñ vo
luntas punitionis: sed neutz istoz pōt
esse sine pñia q̄ tē. Prima pōt ē pbata
in 2° articulo 7 in pñcipio istius tertiāz
sticuli. 2^a p̄ ex 2ª pte istius articuli. Ex
ista rōne patē pōt quomōdō concludi⁹ in
qua stat solutio qōnis debeat intelligi. f
q̄ pñia requirit ad deletionē peccati tē.
nō. n. intelligi nisi de penitētia actuali.
i. actu puniendi qui ē peni tenētia vt ita
loquar actualis. Nec de illo actu intelli
gitur nisi indistincte accipiendo ad qd cū
q̄ quoz p̄dictoz. An autē oz istū actuz
ē rectum seu vtuosum vñ nō: 7 etiā for
maliter vñ nō. de hoc in sequēti qōne.

Intelligit etiā p̄clusio d̄ req̄ri nō sim
pliciter necario ē oppositū includit d̄dic
tionem. quia posset deus remittē sine oī
actu illius cui remittit. Sed nec d̄ requi
ri necessario supposito actu hoīs cui re
mittit. posset. n. deus remittē p aliquē
motū seruēntē dilectionis i deū absq̄ q
cunq̄ quoz p̄dictoz actū sub p̄pria
rōne. vtpote in actu seruozis ad marty
riū statim sustinendū. vbi forte nō esset
cogitatio de aliquo peccato mortali p
pmissio. nec p̄sequēs aliq̄d penitē p̄di
ctum 7 h^o formalit̄: 7 virtualit̄ in illo
motu eēt penitē fm 2^{am} significatiōez
7 istud pbat: qz nullus excludit a regno
celoz qz facit illū qd simpliciter ē necariū
7 ē possibile aliq̄d vñq̄ ad inf̄s. a. ex

istentem in peccato mortali ab instanti
a. necessitari a toto corde insistentum
circa actus detrahentes a cogitatione de
peccato pmissio. vtpote statim exposito
martyrio artissimo. 7 pp hoc dictum ē
in p̄clusionē q̄ requiritur ad hoc vt pec
catum mortale regulariter deleatur. qz
dicit regulariter fieri qd sit fm reglas d̄
terminatas a sapia diuina. quaz hec ē
vna q̄ peccatū pmissum nō debeat sine
displicentia de peccato pmissio: que ap
paret multū rōnalis: quia sicut pecca
tum auertit a fine 7 conuertit ad creatu
ram ita rōnale ē q̄ nō debeat nisi p mo
tū oppositum auertentē a peccato siue
a creatura. vt circa illam fuit peccatum
7 conuertentē ad deum. Ad hoc autem
q̄ ē displicere de peccato pmissio possit
reduci alia tria membra eius quod ē pu
nire. Speciales autē conditiones qualis
actus penitendi vñ puniendi requiratur
ad peccati deletionem: an vt dispō p̄ua
an vt p̄comitās p̄tēbit i p̄xima qōe.

Ad argumenta.

Ad primum p̄ ex p̄mo articulo. Ad
2^m non pbat nisi de potentia absoluta
dei: 7 hoc concessum ē in sc̄do articulo
pñcipali. Sed si arguas q̄ de potentia
ordinata pōt remittere sine pena sicut 7
homo iratus. R. remissio eius si ē p
mutationem voluntatis eius. quia vo
luntas eius 7 in se 7 in actu volendi taz
absoluta q̄ inquantū transit sup obiectū
pmanet vniformis. 7 p pñs si in eterni
tate vult aliq̄d puniendum esse p aliq̄
tpe vult illum semp p̄sēndū p illo tpe
nisi aliquid in creatura mutet. nō sic au
tem de voluntate hominis irati que mu
tat quantū ad actum volēdi 7 nolēdi.
Ad 3^m de penitētia damnatorum dī
co vt prius dictum ē ibi. quia vere non
penitent. quia nec penā tenent cum non
sit ibi voluntarium: sed remurmurant.
Sed de hoc quod dicitur d̄ iuda. respo
deo q̄ non quicunq̄ actus penitēdi suf

2us p̄tēti vñq̄
lauerit remittit
uel deletur

sic ad deletionem peccati ut patebit ex
sequenti qone: sed o3 q sit actus ordina-
tus 7 maxime ex circumstantia finis que
pma est in circumstantias actus mora-
lis. Judas autem non penituit cum ista
circumstantia. i. ex dilectione dei. **Ad**
vltimum patebit aliquall ex qstione se-
quenti quis actus penitendi vl punien-
di est dispositio puta ad deletionem pec-
cati. 7 quis formalit requisitus in quo
delet peccatum. 7 ille scbo e tm bonum
quantu malum e peccatu. quia malum
peccati consistit in auersione a fine. g 7
bonu reductiuu consistit in couersione
ad finem. Ita autem pfecte conuertit in
deum actus conuersionis sicut auertit
actus peccati. sicut autem non est in 2o ac-
tu realiter bonitas intensiue infinita. ita
nec in actu peccati malitia intensiue fini-
ta: quia no est maior malicia q bonum
quod puat. no priuat aut bonum ab ac-
tu nisi qd natu esset in eo actus. actus aut
cum sit quid finitum no e natu in eo bo-
num nisi finitum. e g p se infinitas 7 ma-
lita in peccato: 7 bonitas in actu oppo-
sito ppter infinitatem ipsius obiecti a q
peccatum auertit 7 ad quod actus boni
conuertit. 7 hoc non e nisi infinitas pri-
cipata vl magis fm dici in ipso actu pp-
ter infinitate reale 7 simplr i ipso obiecto

Secundo quero

Secundo quero
vtrum actus penitendi reqsi-
tus ad deletionem peccati mor-
talis sit actus alicuius virtutis. q no q2
passionibus non ledatur. 2o eth. actus
autem virtutis laudabilis est ex eode. 2o
penitere autem e passio quedaz. sicut 7
ipsa punio qua includit. Item actus
virtutis est voluntarius: quia electu ex
2. eth. sed penitentia e inuoluntaria. nihil
eni e penale nisi quod est contra volun-
tatem. 7 tuc vt prius. Item virtutes su-
issent in statu innocentie 7 remanebunt in
patria quia natura remanebit pfecta. 7
fuisse tunc pfecta cuius nature sunt ille

virtutes. s3 nec innocentia: nec in pfa pte
esse penitentia. quia nec aliquod malum
de quo habeatur punio voluntaria. g
2o Item si penitere eet actus virtutis n
eet alterius potentie q voluntatis. p3 in-
ductiue sed no e aliquod velle: quia re-
spectu mali. nec nolle: nisi hoc quod est
nolle peccasse: sed iste no e actus virtutis
quia nec electu: na electio no e respcti i
possibilis. pteritum autem no fuisse est
impossibile deo. ex. 6. eth. hoc solo pu-
uatur deus ingenta facere que facta su-
nt. Item aut e actus virtutis acquisite. aut
infuse. no pmo modo. q2 acquisita pot
manere cum peccato mortali. 7 actus
actus autem penitentie virtutis n: quia
delet mortale. Nec infuse. patet p indu-
ctionem de fide. spe. 7 caritate. 7 etiaz p
pbatem communem. quia quelibz vir-
tus infusa 7 actus eius habet immedia-
te deum p obiecto no sic ille actus. sed
peccatu g 2o. **Oppm** p mgrm i lra. p3.

In ista questione

pimo oportet videre quomodo punire
possit ee actus virtutis. 7 hoc fm quem
libz istoz quatuor modorum qui pos-
ti sunt in solutione pcedere articulo 3o. 7
cuius virtutis. **C**an aliquis istoz actu-
um requirat vt actus virtutis: 7 io di-
stincte tractandu est i vtroq articulo d
quatuor. quia ex solutioe pcedente non
habetur quin quodcuq istoz sufficiat.

Primus articulus istoz duoz habet
conclusiones quatuor. iuxta sc3 quatuor ro-
nes penitentie prius tactas de pnia: s3 p-
mam significatiuem. pma conclusio e hec.
penitere pot esse actus virtutis: quia po-
test ee actus pformis recte roni. hoc pro-
bat. quia fm recta roez qlibet legislator
vidicat transgressionem legis. vn 7 phl-
losophus i fine. io. eth. post doctrina de
vitijs 7 virtutibus statim introduxit le-
gem positiuam taqua vlticem vitijs
7 pmiatricem virtutis. patet i fine. io. eth.
Sed si legislator recta roe vidicat mini-

nec in p[ri]ma p[ar]te
 nec aliquod malum
 unio voluntatis
 e[st] actus virtutis
 q[uod] voluntatis p[er] se
 quod velle: quare
 e[st] nisi hoc quod d[icitu]r
 n[on] e[st] actus virtutis
 electio n[on] e[st] resp[ect]u
 m[od]i autem n[on] fuisse
 b[ea]t[us]. hoc solo p[er] se
 facere que facta s[un]t
 virtutis acq[ui]sit[us]. am
 o. q[uod] acq[ui]sit[us] p[er] p[ri]m[um]
 mortali. 7 act[us] virtutis
 ne virtutis n[on] quia
 infuse patet p[er] induc
 t[ur] caritate. 7 etia[m]
 q[uod] quia quib[us]da[m]
 habet immediat[us]
 o[mn]i s[ed] ille actus
 p[er] m[od]um i[n] s[er]u[er]e
 questione
 quomodo punire
 7 hoc fin[is] quom[od]o
 o[mn]i[um] qui p[er] p[ri]m[um]
 d[icitu]r articulo 3. 7
 aliquis istos actus
 virtutis: 7 id e[st]
 virtutis articulo
 t[em]p[or]e p[re]cedente non
 q[uod] istos sufficiat
 istos duos habere
 iuxta s[ed] quia r[ati]o
 tas de p[ri]ma: s[ed] p[er]
 ma p[er]clusio e[st] b[ea]t[us]
 virtutis: quia po
 t[er]e r[ati]o[n]i. hoc p[er]
 q[uod] libet legillatos
 m[od]i legis. v[er]o 7 p[er]
 post doctrina[m] de
 im[mo]du[n]t[ur] le
 v[er]it[ate] v[er]it[ate]m
 t[er]et i[n] fine. i[tem] e[st]
 d[icitu]r v[er]it[ate]m

sicut obi a passione app[re]hensiva de illo
 ob[er]o. **D**ico g[er]o q[uod] o[mn]i[um] istos. 5. nihil est
 vindicare p[er] se nisi p[ri]m[um] s[ed] ip[su]m velle ip[su]m
 actiuu[m]. p[ro]bat[ur]: q[uod] in vindicante i[n]feriori 7 su
 periori v[er]o salt[em] in quocunq[ue] vindicare im
 mediate id e[st] peccatu[m] s[ed] ead[em] r[ati]o[n]e 7 s[ed] eis
 dem circ[um]stancijs vindicadi p[ot]e[st] e[ss]e actus
 vindicadi ei[us]d[em] r[ati]o[n]is s[ed] in vindicare i[n] se
 ip[su]m 7 i[n] alijs fin[is] recta r[ati]o[n]e h[ic]inde n[on]
 p[ot]e[st] e[ss]e aliquid vniforme p[ro]pter p[ri]m[um] istos.
 g[er]o. **H**oc poss[et] p[ro]bari a posteriori: q[uod]
 ille actio[n]es p[er]tinentes ad 2[um] poss[un]t e[ss]e a cau
 sis quatuorcu[m]q[ue] ideterminati s[ed] iuste vin
 dicare n[on]. **S**ed istud n[on] curo. q[uod] v[er]o de
 claratio q[uod] arguendo statim ex p[ar]tib[us] o[mn]i
 detur. Sufficiat g[er]o h[ab]ere q[uod] poss[et] e[ss]e i[n]
 uenire aliquem actu[m] p[ot]e[st]e[re] c[aus]is p[ri]mis tri
 sticie 7 p[er]iugente illas c[aus]as sic declaratur
 e[st] articulo v[er]it[ate] solutio[n]is p[re]cedentis. 7 per
 p[er]sequens ille actus p[re]cedit tristitiam: ac p[er]
 hoc p[er]placenta[m] 7 multo magis gaudiu[m]
 de tristitia. illu[m] p[ri]m[um] actu[m] possibile[m] v[er]o
 vindicare siue pena[m] inflig[er]e p[er] p[ri]misso: 7
 p[er] p[ri]mis habem[us] distincta r[ati]o[n]e eius q[uod] e[st]
 penitere fin[is] p[ri]ma significatio[n]e nois.
Hoc supposito sit hec p[er]clusio. penitere e[st] act[us]
 specialis virtutis. p[ro]bat[ur]. quia ille actus na
 tus e[st] habere sp[eci]ale obiectu[m] 7 sp[eci]ales cir
 cunstancias ordinatas ob[er]o: peccatu[m] vin
 dicabile. circ[um]stantias que p[er]ueniunt ac
 tui vt recte r[ati]o[n]e[n]ti in tale obiectu[m]. s[ed] fin[is]
 modu[m] 7 h[ic]. **A**lterius in sp[eci]ali sit hec
 p[er]clusio: penitere n[on] e[st] actus alicuius vir
 tutis intellectualis. p[er] statim quia e[st] act[us]
 appetitus vt appetitus. quia impare in
 tellectui vt consideret 7 volu[n]tati vt de
 testetur. vt dictu[m] e[st] in p[re]cedenti solutio[n]e.
 hoc imperare non p[er]uenit nisi appetitui
 v[er]o voluntati. neq[ue] n[on] aliqua vis sensitiua
 p[ot]e[st] imperare intellectui 7 voluntati: 7
 coniungere eos in actibus suis. neq[ue] in
 tellectus sibi 7 voluntati: sed sola volu[n]t
 tas sibi 7 intellectui. iuxta illud Augu.
 de trini. Voluntas copulat parentem
 cum ple. hoc quantu[m] ad intellectu[m]. qua[n]tu[m]
 ad voluntate[m]: voluntas impat sibi.

Hec etiam conclusio iterum p3. q1. vñus
intellectualis dicit verū esse vel nō verū
esse siue in speculādis siue in agēdis. hec
aut inclināt ad sic agendū. nō aut ad di-
cendū sic eē agēdum. **E**st igitur actus nō vir-
tutis intellectualis sed appetitiue. **S**equi-
tur alia conclusio. q. nō est appetitiue vir-
tutis ordinātis ad seipm cuiusmōi sunt
repantia et fortitudo. igitur virtutis ordinantis
ad alterz cuiusmodi est iusticia. hoc ar-
tēner supponēdo illā famosā virtutū ap-
petitiuaz distinctōez. q. ad duo gnā oīo
reducant. Aliis pbat. quia actū istū vin-
dicandi pōt aliqz eodē mō fm rōnez re-
ctam exercere in alterū sicut in seipsum:
si etiā exerceat in seipm nō exerceat in se
nisi inquantū sibi cōmittit a legislatore
in istū reum vindicare. sed accidit q. iste
cui cōmittit vt mistro iudicis sit iste re-
q. eodē mō exerceat fm rectā rōnem mi-
nistri in reū si esset oīo alius in psona. igitur
ista virtus cuius natus est esse iste actus
cōtinē sub iusticia. put in gnālī dicit iu-
sticia omis virtus ordinatiua ad alterū
vel quasi ad alterz. **N**ec obstat q. ille in
actu isto ordinat ad seipm. q. non ad se
nisi ut alterū. ut. s. minister iudicis i reū
contra legem in quē cōmissa est sibi au-
toritas a iudice. **A**lterior inquisitio sibi
iusticia continet amicitia: loquendo de
iusticia in cōmuni. quia amicitia est vir-
tus ad alterum. 8. 7. 9. ethy. **Q**uāquid
actus iste penitendi vel pūendi est actus
amicitię. videt q. sic: quia amicitia ē ac-
tus recōciliandi amico: talis est iste. Ite
amicitię est corrigere amicū ut sit dign⁹
amari. illo qd repugnat honeste amici-
tie exclusio istud vindicare est corrigē ami-
cū vt fiat dignē amabilis. igitur 2^a. Pro-
batio minoris. q. si tantū punit vt vin-
dicet vel vt vindicās facietur crudelitas
est. igitur non est fm rectam rōnem vindicta
nisi vt ille in quē vindicat corrigat. sed
hec est amicitia. igitur 2^a. **C**onfirmat p phm
2° rhetor. c. 12. vbi vult q. differt correptio
a punitione stricte accepta in hoc q. cor-

reptio sit correpti gra. vt. s. emendat. pu-
nitio autem sit punitio gratia ut faciat
2^m videt eē oīo crudelitas. et hoc tam in
ministro q. in iudice. quia ppter eundē
finē debet minister exequi ppter quem
fert iudex iniam. quia finis eius debz eē
finis mouētis ipm. et per psequens qd ē
crudelitatis in vno et in alio. **V**indicta
care etiam quando est actus ordinatus
nō est actus amicitie ad illū in quē vin-
dicat. quia vindicta proprie respicit cor-
respondentiam pene ad culpam fm le-
gem. licet non cōcomitetur correptio ip-
sius puniti. vnde et quandoq. iusta vin-
dicta sit exterminando reū. et patet q. nō
corripiendo. nec tamen crudelitatis est
ut pcedit. **O**bd. q. finis istius. primus
est cōseruatio legis et vltior finis ille
qui est finis legis. finis autē legis posite
ab hoīe legē ferente nō est ipse legislator
vel bonū eius s. bonū cōe. ppter illū igitur
finē est lex et obseruatio eius. et ita rōna-
bilior est vindicta inq^m est ad istū finē
q. si eēt ad bonū pūatum psonę punite.
In pposito autē posset dici similiter: q.
lex diuina est ppter bonū cōe hominū
quibus data ē et punitio cuiuscūq. con-
tra legē peccantis. et hoc fm legē est. ppter
obseruationē legis. et vltior ppter bo-
num cōmune illoz quibus data est lex
tandē vero ppter ipm legislatore et h^o
ideo hic. nō aut in lege posita ab homie
q. hic bonū legislatoris est simplr meli⁹
bono cōitatis. nō autem ibi. actus autē
amicitię que imperaret aliquā punitōez
amati vt amati non imperaret illam ni-
si p cōse ppter correctionē amati. et licet
illa eēt via corrigendi. tamen si alia eēt
via facilius corrigendi amicitia ut ami-
cia magis imperaret illā aliam viam.
Per hoc p3 ad instantiā pnam. q. si p
penitentiā reconciliat quis deo. tñ deus
non vindicat pncipaliter de illo ut re-
conciliet ipsum sibi vocando reconcilia-
tōez reductōz in amicitia pstinā. s. ut re-
cōciliat imūis a pēa debita hēat soluta

Conclusio
secunda

Aliter actus penitendi
vel pūendi est
actus amicitie
et

am pta illa quā vindic-
at p se ppter correptionē
capit fm legem. **C**on-
pūdicare nō est pū-
monia pūna. s. quado
equat. sed est p se vt od-
nam. et ut obiectet lex p-
ministri est. **A** cum
odatus p3 q. non. q. vñ-
nam cōe. sed crudele est
quo q. cōmuni vt q. in n-
pūmatōez de. **R**hetor
congruē gra correpti sed
corrupti p se nec gra iuy-
gō. **M**erit igitur boni cō-
lat ipse ius legis ut est
ergo iste actus iusticie pū-
quē cōtra iusticia cōmuni
amicitia. **E**t forte iste act-
cor. s. actus iusticie ut
ta pūmatōis. q. ut est
congruē. aut congruē
pne a iudice. q. nec eū
cōmutatōis amicitie et
regulari q. bñtūez pfo-
q. pūmatōis psonę
pūnis est excellēti-
pūmādi excellēti-
cellētia cōi vñobiz. s.
cōmūit pūmare h3 vtū
vñus. 7. s. meritum pro
q. confert. et psonā mer-
que excellēt pēa culpā
pna infligit. **A**lia p-
actus est actus voluntat-
re intellectui et volun-
no pūmēte ad irascibilē
aliquā habentē in se ali-
fēbilit. sicut enī irascibilē
modo vindicat. ita et illa
re vindicat in pte intell-
fic irascibilē. nō aut nō
volūtatia hoc imperat
et hoc posset esse dubi-
tūm vtus ad charitatē
ita p actū suū imperat

iam pena illa quā vindicās requirit solui p se ppter correspondētis pmissā ad culpā fm legem. **Consilr ad 3^m** dico eni q vindicare nō est pncipalr ppter correctionē puniti. l3 quādoqz illa correctio sequat. sed est p se vt ordinet culpa p penam. 7 ut obseruet lex punitiua in quez transgressū est. **Et** cum dicitur hoc esse crudelitas. p3 q non. qz vltior finis ē bonum cōe. sed crudele esset si staret in fine alio q cōmuni vlt q in fine vltimo. **Ad psumatōez de 2° rhetor.** dico q corrigēs corrigit grā correpti. sed vindicās nō grā correpti p se. nec grā suūpius. sed grā legis 7 vltiori grā boni cōis. 7 tūc grā sui si est ipse finis legis ut est in pposito. **Et** ergo iste actus iusticie punitiue q distinguit cōtra iusticiā cōmutatiuā. 7 etiā p amicitia. **Et** forte iste actus est nobilior inter oēs actus iusticie in cōi accepto actu pmiatōis. qz ille est ppius legislatori 7 nulli aliq conueniēs nisi ex cōmissione a iudice. q. vice eius. Aliq aut actus cōmutationis amicitie 7 h^o pnt puenire regulari qbuscunqz psonis. Actus aut qui excellētiori psonē ē ppius ceteris paribus est excellētior. **Sed** adhuc actus pmiandi excellētior est. qz cum ista excellētia cōi vtrūqz. s. qz soli pncipi cōuenit. pmiare h3 vtrūqz extremū nobilius. 7. s. meritum pro quo sit 7 pmiū qd confert. 7 psonā merita cui cōfertur. que excellūt penā culpā 7 psonā reā cui pena infligit. **Alia** pōtō est ista. qz ille actus est actus voluntatis. cuius ē imperare intellectui 7 voluntati. 7 hoc imperio ptenente ad irascibile vel potentiam aliquā habentē in se aliqd sile vtiū irascibili. sicut enī irascibilis insensitia suo modo vindicat. ita 7 illa potētia q imperat vindictā in pte intellectiua h3 qddā sile irascibili. nūc aut nō puenit in parte intellectiua hoc imperare nisi voluntati. **Et** hoc posset esse dubiū de habitudine istius vtiū ad charitatē. Exquo enim ista p actū suū imperat actū charitatis:

videt esse supior charitate. **Sed** oppositum est manifestū qz p se obiectū charitatis est deus sub rōne obiectiua nobilissima ppiū aut obiectū istius est malū vindicabile seu reus in quē est vindicandum. **Et** ex hoc p3. qz pnia nō in nō est virtus theologica ut pus argutum est. sed nec virtus simplr nobilissima inter illas que sunt circa obiectū causatū. **Ad** illam ergo instantiā de vtu virtutis dico q voluntas fm diuersos habit^{os} pōt vti seipsa q. circularit^{er} hoc modo ex dilectione dei in se que est actus charitatis potest imperare actū voluntatis vindicatiū peccati. **Et** ecōuerso ex actu imperatiuo vindicandi potest imperari actū dilectionis dei in se ad quē sequat nolitio vel displicentia de aliq peccato cōmissio. 7 sic tristitia de illo peccato. qz charitas pōt vti actu penitētiē. 7 etiā actu cuiuscunqz virtutis in voluntate vel in intellectu. 7 penitētiā etiā pōt vti charitate. 7 quacūqz vtiū in intellectu 7 voluntate que pōt esse pncipiū pnsideratōis 7 nolitōis obiecti de quo vult causare tristitiā. **Dico** qz illa ē supior simplr cui magis ex obiecto cōuenit imperare. sed charitati ex obiecto. s. sine vltimo magis puenit vti quacūqz alia virtute qz ecōuerso. sicut semp in actibus 7 pntibus ordiatis habens finē supiorem regulariter vtiū inferioribus oibus. **Sic** apparet de p^o actu penitēdi siue de pma significatōe h^o voluntati peitere qd sit. qz velle impatiū. 7 culus effectus. qz tristitie. 7 p que. q. p instrumenta. qz p cās pxiimas tristitie. s. pnsideratōne actualē 7 nolitōne actualē alicuius obiecti. **Et** circa qd obiectum. qz circa peccatū cōmissū. 7 a quo qz a multo hntē cōmissionē puniendi a legislatore. **Et** ppter quē finē. qz ppter obseruationē legis. 7 vltius ppter bonum cōe. ac p hoc qz ille pōt esse actus virtutis spāl. qz cuiusdā spāl iusticie. **Et** c^o ibi. qz voluntatis. 7 quā cōpationē heat ad alias vtiū theologicas 7 acqūsitās

Quid voluntas fm illa
pōt vti ut nō sicut
quasi pntem et h^o
adit dicitur

nō de pmo actu
penitēdi siue siue
finitū pma et
de effectu et de
obiecto penitētiē

Con
sistit

no de ea signifi-
catioe huiusmodi
in penitentia qd
est de peccato pccati
quodammodo

De 2° significatiōe h^o vocabuli penitere
f. de eo qd ē detestari peccatū pmissum
vl displicentiā hīe de pmissio. Dico q^d is-
te pōt esse actus v̄tutis. pbat^r vt p̄us: qz
pōt eē actus electi^o p̄coris rōnī recte. rō-
nī recta sicut dīcat^r p̄placēdum eē i bo-
no honesto. ita dīcat^r displicendū eē in
malo inhonesto. **¶** Et ex hoc patet secū-
da conclusio: scilicet cuius virtutis po-
test etia esse actus: quia nullius specia-
lis sed cuiuscunqz appetitū. quecunqz
enī v̄tutis inclināt ad p̄placēdū i bono
hōestō inclināt et ad detestandū et ad dis-
plicendū i malo inhonesto opposito ut
pote castitas de aliqz inordinato p̄tra ca-
stitatē inclināt ad displicentiā: et humili-
tas de actu inordinato supbie et sic d cete-
ris. quelibet tamē inclinās ad talē dis-
plicentiā est v̄t^o appetitū: qz nīl ē p̄m^o odiū
dī sic nec amādī nīlī v̄t^o appetitū. **¶** Et ex
h^o p̄z q^d male pōit detestatio pccī act^o p̄nīe
v̄tutis: loquēdo de p̄nīa v̄tute p̄mo mō
vt ē spēs iusticie: qz iste actus ē multum
generalior q^d possit eē ille qui ē p̄p̄r^o ac-
tus p̄nīe iusticie elicit^r ab ea. **¶** De 3° qd
ē grātiter acceptare penā inflīctam. p
peccato commissio. dico q^d etiam iste ac-
tus potest esse virtutis quia concors re-
cte rationi. **¶** Et secundo q^d potest esse mī-
tarum v̄tutū: quarum tamen que-
libet sit appetitū. quia quicquid po-
test esse p̄ncipiū acceptandī aliquod
obiectum potest esse p̄ncipiū accep-
tandī aliud in ordine ad ipsum. p diuer-
sas autem v̄tutes potest acceptari ali-
ud et aliud obiectum in ordine ad quod
possit pena inflīcta pro peccato accep-
tari. **¶** Nam si ex caritate amatur deus
ex caritate potest acceptari pena inquā-
tum reductiua est ad dei amicitiam. **¶** Si
autem ex virtute spei desideratur deus
vt bonum mibi: ex virtute spei accep-
tatur pena vt ordinans ad istō p̄mīum
attingibile. **¶** Si ex v̄tute timoris cauetur
amissio vite eterne: ex ipā pōt acceptari
pena vt excludens illam amissionē. si ex

amicicia honesta ad seipm diligit quis
sibi mūdiciā et innocentia: ex illa pōt ac-
ceptare penā q soluit reatū qui infuit.
¶ De q̄rto. f. paciēti ferre penā inflīctā: p̄z
q^d pōt eē act^o v̄tutis et spēs v̄tutis qz patie.
De secundo prin-
cipali. f. an penitere vt actus v̄tutis ref-
ratur ad deletiōē peccati. dico q^d nō vt
actus v̄tutis determinate v̄tutis. et 2° q^d
non vt actus cuiuscunqz virtutis tal vel
talīs indifferenter. et 3° si vt act^o simplr
p̄fecte circūstantionatus nūquid vt for-
matus vl sufficit vt informis. **¶** Primū
p̄z ex dictis. quia penitere fm quēcunqz
q̄tuor signationū predictaz sufficit. vt
pbat auctoritate Ezech. 18. et 33. Qua-
cunqz hora igemuerit peccator et c. Ac-
tus aut p̄mū et aliq non necessario sūt
alicui^o eiusdem determinate v̄tutis. sed
p̄mū iusticie. vltim^o paciētie. duo in-
mediū cuiuscunqz v̄tutis appetitū. 2°
p̄bo: quia actus eque p̄fectus fm oēs
circūstantias morales eque est acceptus
a deo ad peccati deletiōem. f. sine v̄tute
de genita potest hū actus eque p̄fectus fm
omēs circūstantias morales sicut v̄tute
iam genita. quia fm p̄fectū dictamē
intellectus de aliquo agibili pōt eē p̄se-
cta electio circūstantionata oibus circū-
stantijs q sūt p̄ma generatiua v̄tutis. et p
p̄nīs actū rectū p̄fecte circūstantionatus
qui requirit ad deletiōem peccati non oī
esse virtutis vt a v̄tute iam inexistēte: sed
pōt eē virtutis vt ē p̄mo generatiua v̄tutis.
¶ De 3° dico q^d actū aliqz humanū
requiri ad deletiōē peccati pōt dupl^r i-
telligi: vl vt dispōem p̄uīā vl vt cōco-
mitārē. p̄mo modo sufficit actus infor-
mis. imo sp ē informis: qz dispositio p̄-
uīa ad peccati deletiōē ē semp sine grā et
caritate. a c^o solius inherētia et inclina-
tione ad actū dī actus formatus. 2° mō
dico q^d requiritur actus formatus. **¶** Nam
in illo instati in quo delet^r peccatū cari-
tas inest. et p̄nīs si actus requirit^r vt cō-

comitās requirit vt formatus. **A**d h^o intellectus sciendū q^d peccator in peccati existens eo modo quo dictū ē in prece^{denti} qōne ar^o p^{mo}. peccatū manere p^o actum pōt ex naturalibus cū p^o muni influentia p^o fidare peccatū p^o mīssū vt of sensuum dei et vt contra leges diuinā et vt aueritū a deo. et vt impeditū p^o mī et vt inductū supplicij. et sub multitudine rōnibus et pōt volūtas ipsam sub aliq^{uā} illaz rationū: vel sub multis illud peccatū sic cōsideratum detestari. et ille motus pōt p^o inuari et intēdi ante infusioem grē. pōt etiā ista detestatio esse totaliter cōstantionata cōstantij moraliū debiti. non ē. n. verisimile q^d ne cesse sit p^opter peccatum illud remanēs actū quēcūq^{ue} circa peccatū cōmissū esse defectiū in aliqua cōstantia morali. Hic autē motus dicit attritio. et ē dispositio siue meritū de p^ogruo ad deletōem peccati mortalis que sequit^{ur} in vltimo instanti alicuius temporis in q^{uo} tempore ista attritio durauit. nec ē certū si deus talem attritionem volebat eē dispositōez ad iustificationem nisi sit p^ofecte moraliter cōstantionata salte si est aliqua cōstantia inordinata cōstantionata non est dispositio ad iusticiam: q^{uā} tūc ē actualiter defendens. **S**ed si est t^ommo^{do} carens aliq^{uā} cōstantia debita ex in consideratione intellectus v^{el} omissione volūtatis quantū ad illam cōstantiā tūc dubium est si disponat sufficient^{er} ad iusticiam. **S**ed si ē attritio p^ofecte cōstantionata in genere moris v^{el} omnino dīspō sufficient^{er} ad iusticiam in finino illius attritionis acquirēda p^otermino in quā quē deus p^ofixit debere eē terminum illius motus attritionis quem v^{el} q^{uā} nunc vult continuari. v^{el} n. oportz dicere q^d iustificetur peccator sine omiⁿi dispositione sufficiente de congruo ex p^oterius. et p^osequens difficile est saluare q^d apud deum non sit acceptatio p^osonaz vt dictū ē li. 2°. di. 6. q. 2. v^{el} nulla potest

esse sufficientior dispositio ad istā iustificationem q^{uā} ista attritio p^ofecte cōstantionata in genere moris. et tūc in vltimo instanti v^{el} aliquo vsq^{ue} ad quod deus de^o terminauit attritionē debē durare ad h^o vt sit meritū de congruo ad iustificationem infunditur gratia: et tūc simpl^{iter} deletur peccatum. **E**t si manet idē mot^{us} contra peccatum in eē nature et moris qui p^orius idem motus qui p^orius fuit attritio in illo instanti fit contritio. q^{uā} i illo instanti fit concomitans grē. et ita actus formatus: quia habens secū caritatem que est forma actus vt hic loq^{uimur}. Ibi tamē oportz distinguere signa nature inter actum: vt ē talis in eē nature et moris et caritatē et actū vt est formatus quia in p^omo signo nature ē ibi actus talis. in 2° caritas. in 3° actus formatus a caritate iam inclinante et inherēte. et sic attritio fit contritio sine omni mutatioⁿe reali ipsius actus. **C**ontra. g^o non p^o contritionem deletur culpa. quia non ē contritio nisi in 3° signo nature. et in 2° deletur neq^{ue} etiam p^o contritionē vt per meritū. quia sequitur illam deletionē. **P**otest ergo dici q^d deus disponit per attritionem in aliquo tempore tanq^{uā} p^o aliquod meritū de congruo in aliq^{uā} instanti dare gratiam. et p^o illa attritione vt pro merito iustificat. sicut est meritū iustificationis. **E**t h^o non continuaretur idem actus circa peccatum in genere nature et moris: qui p^orius adhuc in illo instanti infunderetur gratia. quia iam p^ocessit meritū sufficient^{er} de congruo. **A**sto enim q^d in vltimo instanti intellectus et voluntas cessent a p^oterito actu conuertendo se ad aliquem alium actū impertinentē quare non iustificabitur iste in vltimo instanti sicut alius habēs in illo instanti actum quem p^orius habu^{it}. ille enim qui in illo instanti habet actum per actum huius vt in illo instanti non iustificatur sed per actū vt p^ocessit in ip^{so}. et h^o modo habuit alius actū illū

Et fm hoc diceret qd nō o3 ad deletōem
peccati p̄tinuari aliquē actū p̄nīe : neq3
formatū neq3 informē. s3 t̄mmodo i t̄pe
p̄cedere vsq3 ad instāti actū p̄nīe i formē
Sed qd si i illo instāti ponat obicē. sic
eni pōt tūc hīc actū iptinētem ita op^m.
Diceretur qd nō pōt ponē obicē. q2 laz
meruit vt in illo instāti detur sibi grā.
S3 hoc nihil ē quia n̄ pōt qd i instā
ti p̄mīatōis p^r meritiū d̄ p̄digno ponē
obicē vt in instāti mortis nō pōt qd de
mereri. tūc. n. merito suo o3 reddi i pec
cabilitas. **T**n quia meruit d̄ p̄guo po
nere obicē in illo instāti i q̄ reciperet ter
minū meriti de p̄guo si nō esset ober.
7 sicut i termino meriti de p̄guo pōt nō
hīc illud qd meruit q2 ponit obicē. ita
ē v̄simile qd nisi p̄tinuet i illo instāti ac
tum silem i genere mortis n̄ hēbit illud
ad qd talis actus d̄sponit meritorie de
congruo : 7 iō p̄ma via v̄r ratioabilior. s.
q2 p̄ actū p̄nīe i formē. s3 plene l̄ semiple
ne d̄cūstātionatū i genere mortis delef
peccatū vt p̄ d̄spositōez p̄uā 7 meritū
de p̄guo p̄ actum aut p̄nīe qui ē forma
tus : 7 d̄ p̄ritio delef vt p̄ actū p̄comitā
tem. **E**t cū arguit. p̄ritio vt p̄ritio se
quit deletōez. **R** actus qui ē p̄ritio i eo
dem instāti t̄p̄s p̄cedit nā deletōem. licz
vt p̄ritio h^o ē vt formatus sequat dele
tione ordie nature. 7 sic debet p̄cedi i se
su diuisionis q2 p̄ actus qui ē p̄ritio de
lef peccatū : vt p̄ d̄spōez oio. p̄mā nec
ē iconueniēs immo p̄ueniēs d̄spositōez
p̄mā simul cē cum forma ad quā d̄s
ponit. **S**i querat de illis q̄tuor actibus
p̄dictis p̄parādo in se qd eoz sit simplr
d̄spositio magis p̄ueniēs ad deletōem
peccati. **R** quāto ex plibus virtutibus
7 p̄fectionibus actus elicit̄ tāto ē melior
actus. q̄ p̄mus si eliciat a sola iusticia me
diate vl̄ imediate. 7 2° actus vl̄ 3° eliciat
ab alia v̄tute p̄fectiore. vtpote a caritate
p3 q2 2° vl̄ 3° erit excellētiōr p̄mo. eodem
mo ē intelligēdum de 4°. ille. n. ē simplr
imp̄fectissimū. 7 q2 minus h3 de ratioe

volūtarij. 7 quia a minus p̄fecta v̄rtu
te. **S**3 si iusticia imperās actum i p̄mo
modo moueat ad suum imperiū ex ac
tu caritatis sicut d̄ictū ē supra possibile
esse. tūc actus p̄mus h3 duplicē bonita
tē. 7 ex iusticia p̄xima imperate 7 ex ca
ritate remote imperate actū illū. **S**ic si
iusticia impet i p̄mo modo vsū caritatē
vt cē p̄ime respectu tristitiae iherende
actus ille caritatis eo ē p̄fectior : q2 a du
abus v̄tutibus q̄ si ab vna t̄m. **S**i aut
querit quis istoz actūz ē efficacior re
spectu tristitiae iherede. **R** duo vltimū
supponit tristitiam tā iherede. Duo
aut alioz pōt cē mutua excellētia indu
cēdo tristitiam. q̄nq3. n. ex caritate siue
ex p̄emplatōe de statim iest quasi qdaz
detestatio peccati 7 sequit tristitia maxi
ma nullo adhuc posito actu iusticie re
spectu illius tristitiae. quādoq3 autem p^r
ineat actus iusticie 7 itensius in se. 7 tam
cause p̄ime. s. intellectus i p̄siderādo 7
volūtas i detestando nō efficacit̄ mouē
tur ex illo imperio iusticie. forte q2 carē
bitibus q̄ esset p̄ncipia p̄fectōis in actib⁹
suis. **E**t h3 isti moueant quādoq3 nō seq
tur tristitia. qd n̄ pōt cē p̄p̄ multas
causas. p̄p̄ hoc ē quādoq3 quia sicut i
tellectus p̄format p̄ri sensitiue in nobis ē
ita 7 appetit⁹ itellectiuis appetitui sen
sitiuo q̄tū ad faciliū p̄delectari 7 tristari
Autus q̄ appetit⁹ sensitiuus nō ē nat⁹ tri
stari vl̄ dolere eius volūtas nō faciliū
tristat. **E**t hoc sequit qd aliq3 h3 maxi
mū actū p̄nīe p̄mo modo 7 t̄m nulluz
effectū vl̄ modicū. 7 aliq3 sine oī actu pe
nitētie p̄mo. mō h̄nt maximū effectum
eiusdem rōis cum illo q̄ natus ē esse effe
ctus p̄nīe. **E**t qd ille effectus sit maior vl̄
minor. bñ ē aliqua excellētia in ordine
ad deletionem peccati. **S**3 simplr ma
ior ē excellētia excellētia actus ad actū
ad quos actus sequitur h̄nc inde tristi
cia : quia plus delect meritorie peccatum
actus causatiuus tristitiae quam ipsa tri
stitia.

Comp. illud i p̄m
ne d̄spositio mag
gis p̄ueniēs ad
deletōem peccati

Ad primū a
p̄ncipale dico qd n̄ pōt
operare cā est actus v̄rtu
tis h̄nt non est actus v̄rtu
tis quomodo cūq3 accip
tūm sed p̄nitētie v̄rtutis
p̄nitētie est effectus r
cā p̄mus causē im
p̄nitētie. **R** actū est in p
v̄tute pōt esse volū
tatem iusticie. 7 et qd p
p̄nitētia non sequitur qu
voluntate sit voluntari
actus duplici. vno mo
do est in nobis supplem
ta in nobis. vnde nō pōt
elias a q̄sūdam in angel
conocētie fuisse tales i
la nunc. nec ergo tunc fu
vobis di v̄tutes omēs q
hoc specialiter de v̄tutib⁹
bonum pro obiecto
p̄nitētia. quia in statu il
lud malum sicut forte n
p̄nitētia. quia nec mater
d̄ictū d̄ictū pōt qd p̄nitē
as inclinat ad faciliū
delectum. 7 qd in se hoc ē
humilis ratio v̄tutis est
n̄tūci sibi vindicare in
delectum autem 7 innocē
tūm p̄mptē vindic
tam. ergo 7 in se si tamen
tū pōt concedi qd in fi
rū beatitudine manet i
etiam cum in deo mane
zantia. licet non in se
pōt esse reus. **Q**uid v̄tū
m est v̄tūta : imo circa
tam. 7 cum arguitur qd
nōmīs. nego. imo ex mu
tandi in se iuste reū pōt
reus qui maneat cum pe
7 pōt acquiri amor de
v̄tutis. nisi forte : quia

Ad primū argumē

ū pncipale dico qd tñ tristitia sit passio
nō iperare eā est actus. 7 sic dictū ē pū
tristitia non est actus virtutis penitētie
tā quomodocūq; accipiendo peniten-
tiam. sed penitētie virtutis pmo modo ac-
cepte tristitia est effectus remor. effectus
autem primus cause immediate ipsius tri-
sticie. Ad 2^m dictū est in pcedēti. q. quō
tristitia potest esse voluntaria fm effec-
tionem iusticie. 7 esto qd pena esset inuo-
luntaria non sequitur quin actus elicit
voluntate sit voluntarius. Ad 3^m po-
est dici duplici. vno modo ex quo vir-
us est in nobis supplementū defect^o nā
is in nobis. vnde nō ponunt vtutes mo-
ales a qbusdam in angelis nec in statu
innocētie fuissent tales in natura qua-
es nunc. nec ergo tunc fuisset necessitas
habendi virtutes omēs quas 7 nunc. et
hoc specialiter de virtutibus que nō ha-
bent bonum pro obiecto sed malū vt
penitētia. quia in statu illo non fuisset
illud malum sicut forte nec tunc fuisset
patientia. quia nec materia patientie.
Aliter dici potest qd penitētia est habi-
us inclinans ad facilliter vindicandum
n se reum. 7 qd in se hoc ē materiale. qz
ormalis ratio virtutis esset eadem si cō-
nitteret sibi vindicare in alium reum.
Beatus autem 7 innocens possunt hē
habitu prompte vindicandi in aliū
reum. ergo 7 in se. si tamen reatus inēet
7 sic potest concedi qd in statu innocētie
7 in beatitudine manet ista virtus. nec
nūrum cum in deo maneat iusticia vin-
dicatiua. licet non in seipsum. quia non
potest esse reus. Ad vltimum dico. qd
non est tholica: imo circa obiectum cau-
latum. 7 cum arguitur qd non potest eē
informis. nego. imo ex multis actib⁹ vi-
dicandi in se iuste reū potest acquiri ha-
bitus qui maneat cum peccato mortali
7 posset acquiri ante deletionē peccati
mortalis. nisi forte: quia deus iustificat

ante qd possint haberi actus sufficientes
ad generationem penitētie. Et cum p^r
batur primo qd delet peccatum. ergo nō
stat cum eo. **Q^{uo}d** virtus nō delet etiā
meritorie. sed actus qui natus est esse ac-
tus virtutis. siue sit a virtute elicitus si-
ue nō. sed virtutis generatiuus. 7 tamē
h^o bene potest stare: imo necessario stat
qd sit informis. 7 p pñs habitus suus si
inest erit informis. Et si arguitur cōtra
hoc per auctoritates quoz vna est Au-
gu. de penitētia. sine charitate in nobis
esse non potest vera penitētia. 7 a^u Au-
gu. de vera 7 falsa penitētia. An sit op^o
dei fructifera penitētia inspirare eam
potest quodocūq; vult sua misericor-
dia. 7 ibidē de vera 7 falsa penitētia. qd
sine amore dei consequatur quis veniā
habet hoc pro inconuenienti. Et eodē
modo qd vera penitētia sit sine amore
dei. Iste auctoritates omnes vnā ha-
bent responsionem. quia penitētia siue
actus siue virtus non est vera quantū
ad finem penitētie attingendū sine cha-
ritate. 7 hoc est quod dicit secunda auc-
toritas de penitētia fructuosa. peniten-
tia enim absolute potest innasce ex natu-
ralibus hominis. sed non fructifera. h^o
est ferens fructum. immo vt fructuosa ē
in vltimo instātī. Sed illa tertia qd sine
amore dei nullus consequitur veniā:
potest ibi accipi veniā non tantum pro
pnia sed p sine pnie. 7 ita cōiter dicim⁹
qd p pniaz acqrit veniā. 7 illa veniā ē qñ
qd p grāz acceptat ad amicitia diuinā.

Sextio quero

vtū pnia vtus sit tñ vni⁹
pene iusticia. qd sic arguit qz
istigit penā ut ordiatuā culpe. vni⁹ aut
culpe ē vna pēa ordinata. sic vni⁹ deo:
dinatōis ē vna ordiatio. g. 7c. Itē pnia ē
qdā iusticia ut dicitur ē i. q. pcedēti. Iusti-
cia aut reddit equale pro equali. vni⁹ at
culpe pē ē vna pena equalis corrdēdo.
g. 7c. Item vnius virtutis est vn⁹ act⁹ et

ppria ratio eē finē creature intellectua-
lis nisi p reuelationē. **C**onsiliter si possz
inueniri aliqua res ita excellēs cui finis
pprius nō eēt naturalit pgnosibilib. opte-
ret de fine eius hīe cognitionē p reuela-
tionē. In vtrutibus aut aliq sūt possibiles
nāe humane ordinabiles ad finē sū rōe
superiori q cognitio hui' status se exten-
dat. vtpote q oīa sūt dimittenda ppter
xpm. primo in oībus lictis obediēdū
et hī. In talibus q regulas directas oīz
eē cognitās ex reuelatione. et tales sunt
vniuersalit omēs rle virtutū euāgelicaz
vt paupertatis. castitatis et hī. qz pncipia
vt pclusiones practice quib' innitūt iste
virtutes vt reglis nō possūt naturaliter
ē nota. nec ppter hoc ille minus sūt v-
tutes immo excellētiōres vtutes. tum qz
illa vā sunt excellētiōra: vera. p quāto
ad ea nō attingit lumē naturale viatoz
tum quia illa vā sunt certiora q multa
alia ad q attingit lumen nāle viatoz.
quia vā ab illa veritate que nec fallere
pōt nec falli. vnde habēt fidem q deus
inspirauit totā sacram scripturaz et q ipse
est vītas infallibilis certius oīz eē quicqd
ab ipso in scriptura ē reuelatum q illō ad
qd qcumq intellect' pōt nāli lumie atti-
gere. **N**ec ex hoc q regula istius vtutis
ē tñ ex reuelatione vel fide nota sequit
istam vtutem appetitiuā nō esse moza-
lem. qz fm phm. 2° eth. virtus moralis
of ex hoc q est ex more vl ex p̄suetudie
gnābilis. quacūqz aut noticiā siue ex lu-
mine nāli habita. siue ex fide pōt fm il-
lam appetitus inclinari et ex frequēti ac-
tione gnāre in se habitum sic inclinante
q erit habitus electiuus. quia appetitiu'
et fm rectam rōem lz nō nālem sed aliā
rectiōrem. **E**t hoc modo paupertas. hūi-
litas. castitas. et hī sūt vtutes morales.
quia fm pfectam et rectā rōem lz nō pu-
re nālem ex more. i. frequēti lic eligere
gnāntur. **S**ic supposita ista regula no-
ta ex euāgelio pñiam agite. pōt volūtas
ex frequēti elicere actum conformē isti

regule generare in se habitū inclinantez
ad p̄similes actus et ille vere erit virtus
quia recte rōni imo rectissime psonus. et
tamē moralis: quia ex more et p̄suetudī-
ne generatus. **C**irca ista dubitat pmo: *non ista dubia*
quomodo rōne nāli pōt eē notū pecca-
tum aliquod sū rōne peccati in actibus
humanis. **Q**uomodo possit eē notū
peccatū esse dei offēsiuū. **Q**uomodo
pōt eē notum peccatū eē a deo auersiū.
Quomodo pōt eē notū peccatū esse
impeditū eterne beatitudinis. **Q**uo-
modo pōt esse notū peccatū esse dīposi-
tiū tanq̄ demeritum ad penā finalem
omīa hec dubia inīunt huic q nullum
istoz videt rōne naturali cognoscibile.
Respondeo quocūqz sit naturalit cognoscibi-
le peccatū eē detestandū et puniendū sū
ppria ratōne pōt hīe pro regula. pe-
nitentiā pmo mō dictam. s. vt pgnosci-
bile naturalit: s. vt cognoscibile supnāli
ter sic hīz p regula pñiam 2° mō dictam

Ad primum princi-

pale arg^m pōt dici q pena ordinās pec-
catū s. se pōt eē vna vni' s. ordinās i or-
dine ad illū quē offendit culpa multiplex
ē fm volūtate illi' in p̄patione ad quez
ordiat p̄ i actib' hūanis: vbi pēa satīssa
ctoza alicui offēso tāta et tā multiplex
ē quāta et quoruplex sufficit offēso pro
emēda. pñia aut tanq̄ pena sūordinata
iusticie iudicis ē virtus inflictiua pene
corridemīs volūtati ipius offēsi. et illa
ē multiplex loquendo de pñia 2° mō. vt
p̄z ex scriptura. vbi iusticia iudicis pncipa-
lis in vindicādo culpā exprimitur.

Ad 2^m ob p̄ idēz q equale ex natura rei
posset reddi et tñ non eēt sufficiens puni-
ens. quia ista punitio respicit punitum
in compatione ad illum ad c^o acceptati-
onem sit ista punitio. **E**t si arguas. q
crudelis est si punitio in se sufficiens non
sit sibi sufficiens. **R**espondeo. **A**d 3^m pa-
ret in solutione precedente. quia actus
penitētiē vtutis est iperare. et h^o tanq̄

de primo actus cationis pene q̄ sūt re-
spectu tristitie cōsideratio ⁊ noliō alii-
cuius obiecti. Ipsa aut̄ tristitia sequens
ē effectus remotus. ⁊ ista pōt bñ multi-
plicari stante actu vno ipsi pñe vtiōis
quia p vñ actum vñdicādi siue impe-
randi punitiōē pōt quis impare oēs
punitiones respondentes fm iusticiam
huius culpe.

Quarto quē
ro vtrum p sacm peniten-
tie deleatur culpa. vñ q̄ nō
quia dicit ps. Dixi p̄sitor in iusticiam
meā dñō. vbi Salsido. Magna pie-
tas dei q̄ ad solā. pmissiōē peccatum
dimittit. votū. n. p operatione iudicat.
Et aug' ibidem nondū pnunciat sed p
mittit se pnunciaturum ⁊ de' dimittit
sed sine pnunciatiōe nō est pñe sacm
Item Aug' super illud Joh. 12. de sus-
citatiōe Lazari. nemo pōt confiteri ni-
si suscitans. pbat tripliciter. Primo p
suscitatiōem Lazari qui prius suscitatus
est q̄ de monumento eductus. 2° p illō
ecclesiastici. 17. A mortuo velūt qui nō
est perit confessio. Tercio per illō psal.
Nunquid medici suscitabunt ⁊ cōfite-
buntur tibi. Item si per sacramentum
penitentie dimittitur peccatū cū sacer-
dos ministret sacm. q̄ sacerdos dimit-
teret peccatum. psequens ē falsum p illō
Hierony. sup Math. 16. Tibi dabo cla-
ues. ⁊ c. hūc inq̄t locū n̄ intelligētes qdā
aliqd sumūt de supbia phariseorū vt dā-
nare innoxios vñ solū putēt noxios cu-
apō dñz cū snia sacerdotū s; illoz vita
q̄rat ⁊ h̄ pbatōē inuit s̄dēs. In leu-
itico se oñdere sacerdotib' iubētur lepro-
si q̄s illi nō faciūt leprosoz vñ mundos.
s; dīseruūt qui mūdi vñ imundi sūt. ita
hic. Contra Math. 16. Quoz remise-
ritis ⁊ c. Item Joh. 20. Quoz remise-
ritis peccata remittunt eis ⁊ c.

Idic sunt tria niden

da. Primo rō h' nomis sacm pñe. 2°
q̄ illi rōi nois aliqd s̄bēst. 3° solutiō. q̄
De pmo pono hāc rōez nois. pñe est
absolutio hois penitētiē facta certū vñ
cū debita intētiōe. plati a sacerdote iuris
dictōez hñre ex institutiōe diuina efficacit̄
significatiōib' absolutōez aie a peccato.

Quo ad secundū

ostendo p' q̄ possibile ē hūc positiōi
nomis aliqd s̄bēst. 2° q̄ pgruit aliqd
s̄bēst. Et 3° q̄ aliqd s̄bēst. Primo
oñditur p hoc q̄ possibile ē deo aiaz ab-
soluere a peccato. iuxta illō symboli. re-
missiōem peccatoz ⁊ p pñe possibile
ē instituere aliquod signum illius abso-
lutiōis ⁊ hoc signū efficac' vt p' expo-
situm ē efficac' in materia de sacramētis
in vñ. ⁊ pari ratōe vba quecuq; a q̄-
cunq; ministro. plata. ⁊ tūc patet tota
possibilitas illius ratōis. Congruas
pbatū quātū ad singulas p̄tulas. p'
quia pgruit ē aliquod eē signū sensibile
istius absolutiōis a peccato. ppi easdē
rōnes ppter quas dictū est dī. pma d' cō-
gruitati saci in cōmuni. Et ppter easdē
pgruit ē illud eē signum institutū a deo
quia ⁊ magis mouebit ⁊ ducet intellē-
tū in certitudinē ⁊ magis inclinabit affe-
ctum ad p̄p̄titudinē suscipiēdi illō
signum. Congruit etiā in pposito istō
signū absolutiōis interioris institui in
vñis significantibus absolutiōem vt sig-
num repñtet signatū. Et hoc ē q̄ dictū
ē in rōne q̄ penitētiā est absolutiō. i. q̄-
dam snia diffinitīua absoluēs reum. nō
tñ snia iudicis principalis sed iudicis se-
cūdarj vñ pmissarij. pōt. n. qui ex com-
missiōe p̄gnosce in cā. ⁊ ita ex pmissi-
ōe sententiare vñ p p̄dēnatione rei si
indignus est vñ p eius absolutiōe si di-
gnus sit. Congruit etiā q̄ ista absolu-
tiō exterior fiat a sacerdote. quia pgruit
extrema p medium reduci in extremū
⁊ ita i hierarch' ecclesiastica extremos
s. peccatores reduci in deū p hierarchiā

dest sacerdotem. sicut ē in ecclesia triū
stante. Congruit etiam q̄ a iurisdic-
tione habente. quia sententia a nō suo iur-
dice lata nulla ē. Et hoc sequit̄ corre-
latum q̄ doctrina de sacro penitentie
balternat doctrinē de iudicijs et etiam
doctrinē de sententijs. p̄ quāto. n. est i ec-
clesia duplex forus. s. publicus et p̄uatus
p̄ tanto ē duplex iudiciū. et quātum ad
aliquas regulas iusticie o3 esse puenien-
tiam hic et ibi. sicut vtraq3 diffinitō hic
et ibi ē actus iusticie. Et p̄ tanto pōt sac-
nētum p̄nie dici sacm iudiciale v̄ iu-
diciū sacramētale. Et ex hoc q̄ sacra-
e est firmius. quia rāonabilius q̄ aliqd
iudiciū publicū. Et ex hoc patet rō
quare nō ē necesse esse ita p̄cisa verba in
isto sacro sic in baptismo v̄ eucharistia
quia sufficit q̄ exp̄matur actus sentētie
absoluētie sicut et in iudicio publico nō
3 ē limitata v̄ba. ait. n. vnus d̄ Theo-
doro martyre. Iubeo ignibus tardi. alē
d̄ Cypriano sacro. gladio animaduerti
placet. Communiter tñ ista v̄ba sūt apta
Ego te absoluo quecūq3 alia p̄mittant
v̄ consequant̄ fm diuersam p̄tudinē
in diuersis ecclesijs. Congruit etiam q̄ re-
quiratur intētio debita vt ē expositum
i alijs sacris. Congruit etiā ex parte sus-
cepti q̄ sit penitēs. i. habēs aliquā disp̄li-
cētiam d̄ peccato p̄misso. h̄. n. videmus
etiā i iudicijs t̄p̄alib3 q̄ p̄teritū snialiter
p̄dennāt. penitēte v̄o suo mō absoluit̄
i. tanq̄ nō reū v̄ nō puniendū sniant.
3̄ dico q̄ hoc factum ē cuius f̄idamen-
tum accipit̄ ex auctoritatibus adductis
ad oppo^m. Et q̄ a sacerdote solo possit
disp̄sari. hētur extra d̄ summa tri. et fi-
de catho. f̄m̄iter. Et p̄gruū ē vt idem
hēat potestātē sup corpus xp̄i vez et mi-
sticū. Et ex hoc sequit̄ correlatiū q̄
nihil p̄tēs ad sacramētum p̄nie pōt a
layco disp̄sari sicut nec p̄fectio eucharis-
tie. et iō p̄fessio que ē dispositō p̄uia ad
sac3 p̄nie vt dicit̄ postea facta layco ni-
hil val3 v̄tute opis opati. Et adhuc du-

bium ē an sit in detrimētū salut. q̄ illa
reclatō nō pōt esse p̄fessionalis.

Quantū ad tertiu3

articulum videt̄ eē opinio m̄gr̄i. di. 18.
c. 6. In soluēdis culpis inq̄t et retinēdis
ita opatur sacerdos euāgelicus: et iudi-
cat sicut olim legalis i illis qui erāt con-
taminati lepra que peccatum significat
et p̄batur p̄ illud Hiero. quod iā adduc-
tum ē. Sed istō videt̄ nimis derogare
sacro p̄nie. Nam fm hoc p̄ sacm p̄nie
nūquā deleret̄ peccatum s3 necesse ēt p̄-
us deleri p̄ p̄ritōem ad hoc q̄ digne su-
sciperet sacm p̄nie. q̄ nullus digne oñ-
ditur mūdus a peccato nisi p̄us sit imu-
nis ab eo. Et sequeretur vltērius inconue-
niens q̄ nūq̄ sacm p̄nie posset eē 2^a ta-
bula. quia nūq̄ liberaret naufragium a
p̄iculo s̄mersionis. Dicit̄ ḡ q̄ ita deus
requirit̄ dispositōem de p̄gruo ad h̄ vt
peccatori p̄ferat gratiam et hoc n̄ q̄ allē-
get potētiā suā sacramētis. qui tam
sine dispositōe illa p̄uia et p̄grua q̄ suffi-
ceret p̄ferat p̄ sacramētum gratiam. et h̄
ē maioris misericordie. s. duplicē viam
institueret p̄ quā iustificetur peccator q̄
ip̄m ad vnam viam artare. sicut ḡ adul-
tus p̄mā grām delētem origiale pōt ha-
bere duplici via. s. ex bono motu dispo-
nēte ad illam de p̄gruo. v̄ ex susceptōe
baptismi ita et in p̄posito: hoc declātur
sic. quia ad p̄mam susceptionē gr̄e req̄ri-
tur aliquis motus meritorius d̄ p̄gruo
Ad 2^{am} autē nō requiritur nisi volūta-
ria susceptio baptismi et sine fictōe. hoc
ē cum intētiōe suscipiendi quod p̄fert
ecclesia. et sine actu l̄ volūtate peccati mō-
talis ita q̄ i p̄mo requiritur aliqd opus
intrinsecum aliq̄ modo acceptum tāquā
meritum d̄ p̄gruo. In scdo solum requi-
ritur opus extrinsecum cum amorōe interi-
oris impedimēti: nō solum ḡ attritus p̄
aliquod tempus vsq3 ad certum instas
in vltimo instanti recipit gratiam delē-
tem peccatum tanq̄ p̄ virtutem meriti

de pgruo vt declaratu e i solutioe pcedēte. Sed nō habēs talē actum qui sufficiat ad meritū d pgruo. sed tñ habens volūtātē suscipiēdi sacramētum ecclie z sine obice peccati mortal' actualiter sibi facto vlt' i volūtate inherētis recipit non ex merito sed ex pacto diuino effectum istius sacramēti vt sic parum attritōe etiā attritōe que nō habet ratōez meriti ad remissionem peccati volēs tamē recipē sacramētum pñie sicut dispensatur i ecclia z sine obice i volūtate peccati mōtalis i actu in vltimo instāt illius. platiōis verborum i quo. s. ē vlt' sacramēti istius recipiat effectum sacramēti scz gratiam pñialem nō quidē ex merito. quia dispositio interior nō erit sufficiens p modum meriti s; ex pacto dei assistētis sacramēto suo ad effectū illuz ad quē instituit sacramētum alioqui nō apparēt quō sacramētum pñie est scdā tabula si nūq; p ipsum vt sacramētum ē possz recuperari 2ª gratia amissa s; tātum p attritōnem tanq; p pñiam dispositiōem z p cōtritiōem tanq; p dispositiōez completiaz.

Si qras an pñia sit sacramētum. **R**esponsum vis sit i vocabulo si pñia accipiatur vt in duabus qstionibus pcedētibz scz p actuali pena tenētia fm quacūq; illarum significationum: vlt' etiā p habituali tenētia que ē virtus quedā spēialis cuius actus ē tenētia actualis fm pñiaz significationē nō ē pñia sacramētum. quia nō ē signum sensibile. s; istis mōis posset dici sacramētum pñie intelligēdo pstructionē transitiuam. nō aut' itā finitiuam sicut hic creatura salis: nisi hic equiuocetur nomē penitētie.

Ad primum argu

mētum pcedo iuxta illas auctoritates. ps. Augu. z Cassiodori. q frequēter dimittitur peccatum p aliquē motū attritionis tanq; p meritū de pgruo an susceptionē sacramēti pñie sicut in adulto frequēter dimittitur originale an suscep

tionē baptismi. nec tamē sequitur q per sacramētū nō dimittatur. qz si illa alia dimissio qñq; nō assit: ista nō deficit z illa minus requirit scz intētiōē suscipiendi baptismuz siue sacm pñie sine obice cōtra effectum eius. **A**d 2^m dico: q duplex est pñessio laudis z fraudis. pñessione laudis nullus digne pñitetur nisi p us suscitatus. quia fm Hieronym' in illa epla. Cogitis me. nō ē speciosa laus i ore peccatoris. Sed pñessio fraudis accepta ē deo i ore peccatoris. hoc ē eius qui adhuc ē peccator eo modo quo expositiō ē in pma qstione istius di. peccatum manere post actum dum tamē nō sit peccator i voto seu actu iteriore vlt' exteriorē.

Concedo g q an perceptionē dignā penitētie oportz suscitari vlt' simplici z tūc p pñie sacramētum nō deletur peccatū sed gratia que infuit augetur: vlt' suscitari secundū quid scz vt habeat aliquales displicētiā de peccatis: z propositum cauēdi decetore z velit suscipere sacm pñie in quo attritio fit pñitio. z tūc suscitatur simplici p sacramētū. At quidē ē necessariū: vt dicetur di. 17. sicut etiāz olctū ē supra q iustificato p baptismuz flaminis necessarius ē baptismus fluminis. **A**d obicitur d Lazaro qui pus fuit suscitatus q solutus a viculis. Rndeo reus obligatur debito pene eterne q vñculo soluto obligandus ē ad penā tpālē pus aut' suscitatur q obligatio pma mutetur in 2^{am}. vlt' quod verius ē pus suscitatur q soluitur a 2ª obligatione. z hō modo ad sacerdotes pñinet soluere nō simplici sed p parte pene quā possūt relaxare virtute clauium: dō qua inferius dicitur. z sic Lazarus vlt' iustificatus a xpo i. peccator a morte culpe p gratiā resuscitatus z solutus a carcere sepulchri. i. peccator solutus a debito pene iferni relinquitur discipulis soluendus ab iustitiis. i. a penis tpalibus in quas cōmutat' pena eterna quas penas tpales potest sacerdos relaxare vlt' intēdere clauē nō errā

nam l. 7.
Causa qm pñie
pñie in actu in pñie
etiam sine pñie
in actu in pñie

Dupl.

Ad primum pcedo
mētum peccati in penitētia
sine tñia absoluti
tribus: simplici vlt'
mentis effectū aut' (sac)
quia aliquod casus ad
intētiōē seu pñitiōē
etiam sacramētū. **R**
Rā affirmatiua illa
cerdos legatus obide
dator: sic sacerdos cu
peccatores iustificatos
nō aut' iacerdos euang
ad apostolos pñituer
ad apostolos corp' au
do mundiciā hūanā
nō ē quia nō odu
quam ceremoniā vlt' p
ministrare a ministro
gularit' ad mandandū
cedit aut' in lege nō. al
mi ex pacto regulari
duz spiritualiter nisi i
trarie voluntatis.

E
dante
Sira
con

moralit' correspondē
videtur q non. quia
nō vno non satisfaciē
propria vñi posset solu
teri sed consequens ē
sufficiens de vno re
amiciam pñitiuam.
de alio remaneret inu
est amicus z inimic
sibile. Item tunc pos
de vno remanente alu
quod ē propriū istī po
neret voluntas alteri
cū uet pñia ē vñi
alteri ieiunū: alteri d
i iulū. quia tunc nō p

te. Ad ultimum pcedo q̄ sacerdos ita di-
mittit peccatū in penitētia sicut in bap-
tismo. et ita absoluit sicut baptizat. quia
utrobq; simplici vtz ē q̄ ministrat sac-
ramētū. effectū autē sacri ministeriali-
cat quia aliquod causat ad quod fm dispo-
sitionē seu pactionē dei regularit̄ sequit̄
effectus sacramēti. Ad illud hierony.
Rn. affirmatiua illa vera ē scz q̄ sicut sa-
cerdos legalis ostēdebat leprosos mun-
datos: sic sacerdos euāgelicus ostendit
peccatores iustificatos scz negatiua scz q̄
nō alit̄ sacerdos euāgelicus se habeat
ad leprosos spūaliter q̄ sacerdos legalis
ad leprosos corporalit̄ scz p̄cise ostēden-
do mundiciam hincinde: falsa ē. Et ra-
tio ē: quia nō dedit deus in veteri le. ali-
quam cerimoniam vlt̄ purificationem cui
ministrare a ministro idoneo assistat re-
gularit̄ ad mundandū leprā corporales
dedit autē in lege nō. aliquod sacramētū
cul ex pacto regularit̄ assistit ad mūdā-
dū spiritualiter nisi impediat obex cō-
trarie voluntario.

Di. 15^a

E sicut pre-
dictis auctoritatibus rē.
Circa istā di. quero vtz
cuiuslibet peccato actuali
mortali corresponsdeat. satisfactio p̄p̄a.
videtur q̄ non. quia tunc posset satisfie-
ri d̄ vno non satisfaciēdo d̄ alio. Illa eni
propria vni posset solui sine propria al-
teri. sed consequens est falsum. quia sa-
tisfaciens de vno reconciliaretur ad
amiciciam pristinam. et non satisfaciens
de alio remaneret inimicus. simul ergo
esset amicus et inimicus quod esset ipso-
sibile. Item tunc posset satisfactio fieri
de vno remanente alio peccato: qz illud
quod ē propriū istī posset solui lz rema-
neret voluntas alteri peccati. Item si
cuiuslibet p̄p̄a. ḡ vni debetur oratio tm̄
alteri ieiuniū: alteri elemosina. psequēs
ē falsū. quia tunc nō posset p̄ quocunq;

peccato indifferenter imponi quodlibet
istoz. et tunc in aliquo casu nulla possz
iponi satisfactio p̄ peccato. quia possibi-
le ē pauperē peccare illo peccato cui cor-
respōdeat elemosina et nō posset facere
eam. consimilit̄ tunc nunq̄ iponerentur
omnia talia simul pro vno peccato.

Item fm magistrū di. 20. et sumit ab Au-
gustino. qñq; tanta est contritio q̄ totaz
penā delet. ḡ contritio pōt esse p̄munis
satisfactio sufficiens p̄ quocunq; requi-
ritur etiā p̄ quocunq; quia sine illa nō
deletur aliquod peccatū. Cōtra satis-
factio p̄ culpa ē solutio pene. quia satis-
factio ē redditio eius quod ē reddendū
fm iusticiā. sed fm iusticiā pena ordiat
culpam. sed determinate culpe corrūdz
p̄p̄ia pena sicut deordinationis o: dia-
tina ḡ rē. Item apod. is. dicitur de illa
babilone quātū gloriificauit se et in deli-
ctis fuit. tm̄ date ei tormentum et luctū.
Et iuxta mensuram delicti erit et plaga-
rum modus.

Respondeo. satisfactio vno modo

accipitur generaliter. Alio modo stric-
te et proprie. De prima sunt quinq; vi-
denda. Primo que ratio nominis. Se-
cundo an sit homini possibilis satisfac-
tio isto modo pro culpa. Tercio in quib-
us p̄sistit. Et ex hoc quarto ad quē
an cuiuslibet peccato p̄p̄ia corrūdeat p̄a.
Quinto iuxta difficultatē tactā i tribus
p̄mis argumētis an vna possit ab alia se-
parari. De primo sciendum q̄ satisfac-
tionis generalit̄ sūpte. hec est ratio. satis-
factio ē redditio voluntaria equiuale-
nt aliam indebiti. Primum scz redditio pa-
tet quia non est absoluta datio. Nā hoc
quod est satis dicitur commensuratione
ad aliquid p̄cedens corresponsdētem.
Deo dicitur voluntaria patet. quia si es-
set inuolūtaria non esset satisfactio sed
satispassio. et hoc mō ille a quo exigitur
in inferno pena debita culpe p̄misit satis-
patit et nō satisfact. De etiam sit equi-

Satisfactio duplici
modo accipitur

valentis pater. qz hoc importat illa par-
ticula satis. hoc etiam requirit iusticia
reddens satisfactōem p illo cui corrū-
det. **4^m**. s. als indebitū. p qz si esset als
debitū nō satisfaceret p isto. Nam non
esset corrūdens isti fm iusticiā sed aliq. z
ista rō satisfactōis cōmunis est ad con-
tractus z obligatōes quascūq. hoc. n.
modo recipiēs beneficiū potest benefici
āt bene facere. z hoc mō dilectus diligē-
ti recompensando dilectionē equalē. et
ita tam in actibus liberalib⁹ voluntatis
qz in actibus qdammodo necessarijs. s.
cōtractibus vbi est quedā obligatio qsi
necessitans ad reddendū potest inueni-
ri ista rō consilii cum culpa faciat delin-
quentem debitorem ei in quem peccat.
potest ibi ista ratio satisfactōis inueni-
ri. ut. s. reddat sibi equialēs. z als inde-
bitum. qm sibi abstulit p peccatum.

De secūdo dicitur

q nō est possibile hominī. satisfacere de
peccato deo quē offendit. **Primo**. quia
p peccatū aufert honor deo debitū. ni-
hil aut equalens honori eius pōt a no-
bis sibi reddi. **2°**. qz peccatū mortale est
infinitū malū. tantū enī malū est qm
ille in quē peccat. nihil aut a nobis pōt
sibi reddi nisi bonū finitū. q nō equalēs
ē rē. **Item** ex alio medio. s. als indebi-
tū arguit sic. qz qcquid possum⁹ deo im-
pende obsequiū z honoris totū debitū
est rōne creatōis gubernatōis z redē-
ptōis. q nihil possumus sibi ipendere
qz sit indebitū sibi etiā ab innocente. et
p cōsequens als debitū qz pro peccato.
Quid ergo. Dicit q in virtute passiois
xpi potest peccator satisfacē. qz illa pas-
sio instantū acceptat a deo trino vt vir-
tute eius acceptet satisfactio illa que fm
se accepta nō posset esse satisfactio. Sed
si illa opinio intelligat de potentia abso-
luta diuina q non possit actū aliqū ac-
ceptare penitētis tanq satisfactōne istā
p peccato nisi inquantū coniungit me-

rito passionis xpi. **Improbatur primo**
quia possibile fuit filiū dei non fuisse in
carnatū. nec p sequeus passum. z cum
hoc possibile fuisset deū pduxisse pde-
stinatum ad beatitudinē. z iuste. non tū
excludendo misericordiā. q possibile fu-
isset tunc penitētē sibi satisfecisse. qz nō
pōt iuste peccatorē sine satisfactōe be-
atificare. **Confirmat istud p Aug^m**. iz.
tri. c. 4°. fuit qdem z alius modus nre
redemptionis possibilis. s. q p incarna-
tione z passionē. sed nullus nre miserie
sanande cōuenientior. q lapsus videtur
posse sanari alia via q p incarnationē
z passionē xpi. **Item** passio xpi non de-
let culpam nrā nisi ut causa meritoria.
z p sequeus vt causa 2^a que non est de
essentia rei. imo reducit ad genus cause
efficientis. Sed qcquid pōt deus p cām
efficientē potest immediate. q sine illa pos-
set iuste z ordinate remittere culpā. **Si**
dicat ad ista duo q deus possz sine xpo
mediare culpā deleuisse viatoris. et ita
pduxisse eum ad beatitudinē fm pmi
ar^m. z immediate iustificasse. fm 2^m ar^m
tamē nō per viam satisfactōis. qz non
fuisse aliquid equalens redditū tunc.
Nūc aut ē totū equalens per passionē
xpi cū ista tamē tali qli satisfactōe isti?
Contra. satisfactio est redditio equiva-
lentis p equialēte. sed quantū malum
fuit peccatū auertēs a deo tantū bonū
est cōuersio ad deū ex charitate. qm
etiam bonū natū fuit inesse actui meo
tantū bonū z non plus abstulit peccatū
meū. z tantū bonū pōt inesse actui meo.
sic q per illū oīno equalens redditur.
Si dicas actus meus nō sit equalens
in bono illi malo in displicētia nisi act
iste eliciat ex grā. sed pma grā nō dare
peccatori nisi ex passione xpi. **Contra h^o**.
qz de potētia absoluta bene posset dari
prima grā sine merito passionis xpi. qd
pbatur. qz sūma grā data creature da-
ta est anime xpi. z sine omī merito. nul-
lo cni modo passio eius nec exhibua n^o

anterior libere pmo
et 2° dicit deo hō
nō est pōt hōmī
satisfacē deo pro
peccato suo

Quātum

ergo articulo potest
sentia absoluta posset
satisfactioe tanq p
congrua z meriti de
peccato mortali eius
per satisfactionē de
per actum illum reddi
illi bono quod abstulit
nam ille actus ē als
de posset velle nos
quid sumus z possum
tamen ex maxima mi-
seria nostrā ma-
tam ad bonum volū-
te agere nō ad oīa
tunc ordinatē obui-
calogum. s. xpo non
tunc homo aliqua op-
erare que als sibi cō-
saluaret tota ratio sat-
isfactio tamē ordinata
alicui peccatori dare
virtute meriti illius q
io. s. xpi. quia sicut tac-
posuit sibi reconciliare
obsequium magis ex-
tra sibi displicens. z
est passio xpi vel mer-
non oī posuit dare q
passione sine qua grā
satisfactio oīno. quia
quo modo nec simpli-
ceptione. ideo multi

puila erat meritū respectu grē sibi conse-
rende. imo pūs pūidebatur grām habi-
turus q̄ eius passio acceptanda. Item
passio xpī fuit bonū finitū etiā accepta
fm totā rōnem meriti in ea. qz non erat
bonū increatū. nec per cōsequens accep-
tatur a deo infinite ex parte obiecti. qz
non fuit deus beatus volendo illā passi-
onē sicut amādo suā eēntiā. si ḡ infini-
tas in peccato phiberet satisfactōez pos-
sibile etiā. phibēt eā posita passiōe xpī.

Quātum ad istum

ergo articulū potest dici q̄ deus de po-
tentia absoluta posset dedisse peccatori
post attritionē tanq̄ post dispositionē
congruā et meritū de congruo gratiam
per quā motus eius fieret contritō. et sic
per satisfactiōē deleuisse peccatū. quia
per actum illum reddentē deo equalens
illī bono quod abstulit peccatū. Posset
etiam ille actus eē als indebitus. quia lz
de posset velle nos obligare sibi vt q̄-
quid sumus et possumus teneamur deo
tamen ex maxīma misericordia sua con-
siderans nostrāz fragilitatē et difficulta-
tem ad bonum noluit nos regularit̄ ob-
obligare nisi ad decalogū. et ita posuissz
tunc ordinasse obligare hominē ad de-
calogum. s. xpō non incarnato. posset ḡ
tunc homo aliquis opera superogatiōis
exercere que als sibi eēnt indebita. et tūc
saluaret tota ratio satisfactiōis. De po-
tentia tamē ordinata deus nō disposuit
alicui peccatori dare p̄mā grām nisi in
virtute meriti illius qui erat sine pecca-
to. s. xpī. quia sicut tactū est supra nō di-
sposuit sibi recōcillare inimicū nisi per
obsequium magis gratum q̄ offensa ei
erat sibi displicens. et tale obsequiū eius
est passio xpī vel meritum eius. et sicut
non disposuit dare gratiā peccatori sine
passione sine qua gratia nulla potest eē
satisfactio oīno. quia nec equalens ali-
quo modo nec simpliciter nec in diuina
acceptiōe. ideo multo magis de poten-

tia ordinata nō est possibile satisfieri deo
de peccō nisi in virtute passionis xpī.

De tertio dico q̄

satisfactio in isto intellectu magis consti-
stit in actibus penalibus vel passionib⁹
voluntarijs q̄ in alijs actibus bonis nō
penalibus. licet quandoqz posset per ali-
quē actū bonū nō penālē satisfieri. quia
bene potest deus actū magnū charitatis
acceptare p̄ punitionē debita vni culpe
licet enī nō sit ppria punitiō. est tñ mai⁹
bonū. et magis deo reddens honorez q̄
illa que eēt ppria illius punitiō. Sed re-
gularit̄ sicut culpa ordinat p̄ penā et nō
per aliq̄ aliud magis bonū q̄ sit culpa
ita satisfactio isto modo dicta consistit
in actionibus vel passionibus hñtibus
rōnem pene. Et hoc est q̄ dicit Aug. d
vera et falsa pnia. et ponit di. 16. c. i. Sūt
digni fructus virtutū qui nō sufficiunt
penitētibus. penitētia enī grauiorē fru-
ctus postulat vt dolore et gemitib⁹ mor-
tuus impetret vitā. Isti aut actus pena-
les vel passionē volūtariē in genere re-
ducunt ad actū interiorē displicentiē vel
passionē tristitiē. et ad actū exteriorē cō-
fitendi pprium peccatū. q̄ est valde pe-
nale. vel passionē concomitantē s. vere-
cundiā. et ad actum simplr exteriorē vel
passionē. s. macerando carnē. et omīs ta-
lis maceratio dicit̄ crineri vel reduct ad
ieiuniū. vel eleuando mentē in deū. et h̄
fit per orationē. vel sua temporalia tro-
gando: quod fit per elynam.

Ex hoc patet de

quarto articulo. s. solutiōne questionis.
siue enī intelligat satisfactio ppria. i. de-
terminata fm speciem. siue ppria. i. de-
terminata fm numerū. nō necessario cor-
respondet ppria satisfactio cuiqz pec-
cato. qz et eadem satisfactio fm speciem
et eadē fm numez potest corrīdē huic
peccato et illi. Quod fm spēm pz. qz cō-
tritiō potest corrīdere huic et illi. et illa

Nota in qua. an de
magis consistit
satisfactio

am sim
p. n. p. c.
v. p. c.

est eadē fm spēm maxime si obiecta sūt eadem fm spēm. Qd fm numerz patet. quia contritio d pluribus simul in generali potest vna corrūdere pluribus illis sed tunc oportet ad hoc q sūt satisfactio totalis nō diminuta q aliquid eius sufficiat p vno peccato. 7 aliqd p alio. aliquid in quā 7 aliqd nō de pibus realib in actu. Sed de gradibus intensiōis q in longe minori sufficēt p vno. 7 in gradu quē supaddit vltra sufficēt pro alio. Possunt etiā plures satisfactiōes vel totales vel piales correspondere vni peccato. Totales qdem qz nō est peccatuz q nō possit remitti p solam contritionem 7 tūc illa sola est totalis satisfactio. Pōt etiā idē remitti p contritiōē remissāz 7 alias penas supplentes imperfectionem contritiōis. Contritio autē intensa ex vna parte 7 ipamet remissa cum alijs penis ex alia parte differunt etiā spē. licet sint equivalentes in acceptiōe diuina. Breuiter g n corrūdet cuiuscūq peccato ppa satisfactio. q. i. nulli aliq corrūdeat. nec aliqua alia isti corrūdeat. s; cuiuslibz correspondet satisfactio p tunc ppa licet alia posset esse ppa. Intellico p tūc p ppa vel vt in se distincta. vel vt aliquid virtualiter inclusū in satisfactiōe.

De quito articulo

dico q satisfactio isto modo accipiēdo que tamē totalis est 7 non diminuta reconciliat satisfaciēte ipsi quē offendit. quia vel implacabilis est offensus. qd ē cōtra misericordiā. vel si placabilis p nihil magis q per satisfactiōē isto modo dictā. Impossibile est autē aliquē deo reconciliari. 7 tamē remanere in aliquo peccato. vnde Aug. de vera 7 falsa penitētia. Scio dñm inimicū omni crimioso. ergo q crimē reseruat de alio recipiet veniam sine amore dei consequeret veniā sine quo nemo vnq inuenit grām. hostia enī est dum offendit perseverat. et quedam impietas infidelitatis est ab eo

qui iusticia est dimidiā sperare veniam. Sequitur ergo q impossibile est satisfacē deo de vno peccato remanēte actu alii penitente de alio peccato mortali. Sed si intelligat se parat hō satisfactiōis ab illa ita q dum actu reddit hō deo p contritiōē vel satisfactiōē quācūqz d hō peccato 7 sufficientē p hoc peccato non actu reddit satisfactiōē sufficientē pro alio peccato. dico q separari potest satisfactio ppa huic a satisfactiōe ppa illi 7 hoc qdum ad effectum licet nō qdum ad affectum saltem in habitu. patet enī quo ad effectum. quia sicut non est necesse intellectū simul cōsistere hoc peccatum 7 illud. 7 ita nō est necesse volūtatē simul penitere de hoc 7 illo. et hoc accipiēdo penitere p quocūqz illoz qtuor signatorū positorū ol. precedenti. q. i. Sed tamē dum considerat vnum 7 penitet de illo saltem habitualitē satisfaciō de alio. hoc est animo pmpus est si cogitaret aliud ad satisfaciendum de eo.

De secundo principi

pali. i. satisfactiōe stricte sumpta pportionabiliter dictis. qtuor sunt vidēda. Primo ratio nominis sicut prius. 2° d possibilitate non habet hic difficultatē. Ideo erit hic secundū qd fuit tertiū pns i. in quibus consistit illa satisfactio. Et ex hoc tertio solutio questionis si cuiuslibet peccato respondet ppa satisfactio.

Quarto si in vna ppa satisfactio ē se parabilis ab alia. De pmo dico q satisfactio est operatio exterior laboriosa vlt penalis voluntarie assumpta ad puniēdum peccatum cōmissū a se. 7 hoc ad placandum diuinā offensam. vel est passio seu pena voluntarie tollerata in ordine predicto. Isto modo accipitur satisfactio multo strictius 7 particulari q satisfactio primo modo. quia illa potuit consistere in actu penalis passiōis voluntarie interiori vel exteriori. Scdm patet quia ut opus extrinsecus vel passio

Satisfactio ppa
nō corrūdet omni
bet penitētia

2. m. 7
p. 1. 7
c. 1. 7

distinguitur contra actum vel passionē
 interiorē mentis. et contra actum oris
 vel passionē concomitantē non consistit
 satisfactio nisi in illis tribus operibus dis-
 ficilibus. scilicet ieiunio oratione et elemosyna.
 de quibus dictum est tertio articulo precedenti.
 vel in passionibus voluntariis concomi-
 tantibus ista tria opera difficilissima. **Ex**
 hoc dico de tertio articulo quod peccatis in
 genere distinctis in tria membra. scilicet in pecca-
 tum carnis. in peccatum concupiscentie
 oculorum. et superbiam vite. per Jo. i. et 5.
 corruunt de congruo proprie satisfactio-
 nes in genere. scilicet peccato carnis ieiunium
 vel vniuersaliter quicunque maceratio car-
 nis magis ordinata ad reprimendū ta-
 le peccatum carnis. et sub isto comprehen-
 do vigilias. peregrinationes. asperitates
 vestium nuditatem. vel discalcationes.
 imo generaliter quicunque laborē fatigan-
 tem. Peccato autem superbie et ceteris
 spiritualibus magis appropriate corruunt
 oratio. que et humiliat spiritum deo et ro-
 borat contra peccata spiritualia. Peccatis
 autem circa temporalia ut auaricie vel
 cupiditati cuiusque ut rapine. furti vel
 ablatōis iniuste magis appropriate cor-
 respondet erogatio elemosinarum. **Et** ratio
 istorum est propter maiorem correspondentiam
 pene ad culpā. quia per que peccat quis
 per hoc et punietur. Sic dictum est de cor-
 respondentia ista in generali. et de congruo
Sed de necessario vel congruo in casibus
 specialibus non sic. Nam alicui potest non
 competere vni istorum operum penaliū. qui
 tamen peccauit peccato cui de congruo cor-
 respondet talis pena vel satisfactio. ut
 pauperi qui furatus est non competit da-
 re elemosynas. et sic in alijs casibus. et tunc
 si contritio non sufficiat non debet pecca-
 tum omnino manere inultum. **Et** possibili-
 le est ergo et congruum pro tunc imponere
 pro satisfactione propria huic peccato ali-
 quid quod tamen non est sibi propriū fm
 vniuersalem correspondentiam de congruo
 et hic requiritur discretio sacerdotis vt

non imponat alicui penam nimis sibi dis-
 convenientē. sed aliam que magis sibi con-
 uenit et quā forte melius adimplebit ut
 pote pauper. nec elemosinas potest dare. nec ora-
 re. sed oportet eum continue laborare pro vic-
 tu suo necessario. nec ieiunare. quia tunc
 non sufficeret ad laborē necessariū pro victu
 necessario continue acquirendo. Quia igitur
 ipse labor continuus est sibi ieiunium conti-
 nuū. quod continua maceratio carnis tunc
 modo inducendus est ut illi laborē subeat in
 remissionē peccatorum intendens illum ad
 hunc finem referre saltem quousque occurrat
 sibi oportunitas soluendi aliquā aliam
 satisfactionē. et aliqua alia possunt ei ita
 temperate et diminute imponi ut sint sibi
 biabilia. **Consilium** diues qui lapsus
 est ad peccatum carnis si est adeo delicatus
 quod non velit ieiunare. nec aliam maceratio-
 nem notabilem subire. vel presumat quod si sibi
 imponeret cito abiceret: et sic peccator
 nouo peccato inducendus est ad oratio-
 nem et elemosynam: et illud sibi imponen-
 dum quod libentius recipit: et quod credit pro
 seuerantius adimplere. **Ad** si oīo nullā
 penam velit recipere a sacerdote impositā.
 dicit tamen se hinc displicentiam de peccato promit-
 so: et firmū propositū non recidendi. absol-
 uendus est et non est remittendus ne cadat in
 desperationē. et nuntianda est sibi pena quod
 esset pro peccatis faciēda et imponenda. et quod
 ea in se vel in equalenti absque impositōe
 studeat adimplere alioquin soluet ad plenū
 in purgatorio. hec mia satis resonat illi
 propheta de christo quā **Matth.** 3. c. recitat.
Arundine quassata non confriget. et lignū sumi-
 gans non extinguet. **Arundo** quassata est pec-
 cator quassatus temptatōibus et peccatis
 lignū sumigans est lignū nimis humidū
 ex peccatis. tamen aliquid habens de igne
 charitatis. hic extinguit si per duriciā sa-
 cerdotis ad nimis difficile obliget. sed non
 extinguit si predicatur sibi quod oportet cum
 hic vel alibi penam soluere. et quod studeat hic
 tantam penam soluere quanta peccatis
 debetur. ne alibi acrior exigatur.

non hinc a penā
 laborum quod
 de pro victu

hinc est
 bene

De quarto dicitur

¶ **Q**uod si satisfactio exterior pro vno peccato possit separari a satisfactioe pro alio: ut quando orat tunc non dat elemosinam. tamen non potest satisfactio exterior fieri de vno ita quod remaneat iste in alio peccato. et probatur quia placaret deum: et tamen esset inimicus eius. et quo ad hoc oportet satisfactioes esse distinctas saltem in voluntate ad minus habitualiter. sed non in effectu nec in voluntate tunc actualiter. **S**ed ista sententia videtur nimis dura contra peccatores et de casu maioris obstinationis. si enim iste hodie vere penitens et humiliter recipiens satisfactioem esto ieiunium trium dierum cras reciduat in peccatum mortale. et de illo non penitens secundo die ieiunat: quia sibi fuit impositum si dicas quod illo ieiunium 2° diei non est aliqua satisfactio exterior: magis occasio est inducendi istum lapsum ut 3° die non ieiunet. et per consequens ad novum peccatum mortale: quod transgrediendo istam penam iniunctam a sacerdote et receptam videtur esse peccatum mortale cum sit transgressio precepti ecclesie et vicarii dei in illo actu.

¶ **E**t isto potest formari talis ratio. si post lapsum et ante penitentiam novam non exequatur quis satisfactioem preteritam sibi impositam peccat mortaliter nouo peccato. ergo si exequatur bene facit. quia actum obedientie facit sed non facit actum obedientie nisi in quantum illud est sibi impositum tanquam pars satisfactiois. **D**icitur ergo sine iudicio: quod qui semel vere penitet et recipit satisfactioem vel penitentiam proportionalem sibi impositam ab ecclesia clauis non errante: quatenusque postea reciduat nunquam tenebitur nisi ad illam unicum satisfactioem adimplendam.

¶ **E**t si eam impleat in caritate melius est quia non tantum soluit penam sed meretur. **S**ed si adimpleat eam voluntarie extra caritatem soluit quidem penam: sed non meretur gratiam. **S**i autem ipsa ab eo extra

caritatem exigitur soluit pena: sed ipse non soluat. **E**t in primo est satisfactio simplicitate quia reconcilians et placans. **I**n 2° est quid satisfactio quia voluntaria redditio rei. sed nec reconcilians nec placans. **I**n 3° autem est satisfactio ultra quam non exigitur pena ulterius. **E**t 2° membro sequitur quod si magnam partem satisfactiois sibi impositam expleuit in peccato mortali et post iterum penitet de peccato nouo. non est sibi iterum penitentia imponenda pro peccato de quo satisfecit sed extra caritatem. sed tamen de nouis peccatis que fuerunt causa quare illa satisfactio fuit mortua. **E**t si aliquas mortuas est non est satisfactio. non sequitur nisi quod non est satisfactio placans nec reconcilians in amicitiam. **E**t si dicitur quod non satisfactio non sequitur. quia sufficit deo quod quis voluntarie soluat penam debitam ad punitionem peccati commissi. quia etiam quod minus appetit sufficit satisfactio. **P**atet in actibus humanis. si enim alicui offense in regem correspondeat pro se secundum legem abscissio manus. **S**i isti etiam inuitis absciditur manus satisfacitur et intantum sufficit regi quod secundum legem et iusticiam non debet ab eo penam ulterius exigere et tamen non recipit eum in gratiam vel amicitiam. multo magis quod posset sufficere pro punitione culpe si aliquis sibi penam debitam infligeret. sed non in gratia vel amicitia ipsius indicis offensis. **E**t 3° membro potest dici quod tunc si propter novum peccatum i quo reciduat daretur aliquod proplessus tota pena sibi imposita puniret in inferno temporaliter pena corrumpere illi quod non fuit hic soluta. et illa soluta pro tempore aliquod non puniret amplius illa pena. sic et de veniali. quod mortuus in peccato veniali sit cum mortali non puniret eternaliter pro veniali ut dicitur in inferno. et eodem modo in proposito. **E**t quod non secundum plenam iusticiam punitionem sibi impositam est pena temporalis isti pro peccato de quo vere penituit: nunquam isti pro illo debentur nisi pena temporalis et illa soluta nulla.

Ad argumenta.

¶ **Q**uod si satisfactio exterior pro vno peccato possit separari a satisfactioe pro alio: ut quando orat tunc non dat elemosinam. tamen non potest satisfactio exterior fieri de vno ita quod remaneat iste in alio peccato. et probatur quia placaret deum: et tamen esset inimicus eius. et quo ad hoc oportet satisfactioes esse distinctas saltem in voluntate ad minus habitualiter. sed non in effectu nec in voluntate tunc actualiter.

¶ **S**ed ista sententia videtur nimis dura contra peccatores et de casu maioris obstinationis.

¶ **E**t isto potest formari talis ratio. si post lapsum et ante penitentiam novam non exequatur quis satisfactioem preteritam sibi impositam peccat mortaliter nouo peccato. ergo si exequatur bene facit. quia actum obedientie facit sed non facit actum obedientie nisi in quantum illud est sibi impositum tanquam pars satisfactiois.

¶ **Q**uod si satisfactio exterior pro vno peccato possit separari a satisfactioe pro alio: ut quando orat tunc non dat elemosinam. tamen non potest satisfactio exterior fieri de vno ita quod remaneat iste in alio peccato. et probatur quia placaret deum: et tamen esset inimicus eius. et quo ad hoc oportet satisfactioes esse distinctas saltem in voluntate ad minus habitualiter. sed non in effectu nec in voluntate tunc actualiter.

¶ **E**t isto potest formari talis ratio. si post lapsum et ante penitentiam novam non exequatur quis satisfactioem preteritam sibi impositam peccat mortaliter nouo peccato. ergo si exequatur bene facit. quia actum obedientie facit sed non facit actum obedientie nisi in quantum illud est sibi impositum tanquam pars satisfactiois.

ad duo pma patet ex 5.º arti pmi mem
bri. 7 4.º secūdi. Ad 3.º p3 ex 3.º articulo
secundi membri. Ad 4.º p3 ex 4.º arti
culo pmi membri. Sed si arguas. p3itio
pōt delere quodcūq; peccatū. g. p nul
lo corūdet aliqua alia ppria satisfactio
nō sequitur. tū quia contritio includit
aliquā satisfactiōe in voto saltē. vt oi
cetur di. i. 7. 7 l3 qñq; contritio sit tā in
tena q; sufficiat p tota pena vl satisfaci
at. tamē pceptū de aliqua pena infligen
da nō ē irritabile. quia regularit p3itio
non ē nisi satisfactio p3ialis 7 pcepta ge
neralia dantur ppter remediū genera
le. 7 fm illas p3itiones que inveniuntur
in hominibus vt in plūbus. Ad pmi in
oppo.º pcedo q; aliqua pena corūdeat
equalit isti culpe vl pena dīficta in se vl
ps vtualiter p3enta in alia pena. 7 ita est
satisfactio ppria isti vl actualis vl vtua
lis. 7 sic ppria q; nulla alia nūc corūdet
loquēdo de satisfactiōe totali l3 alia pos
set corūdere. ista etiā nūc non corūdz
alij culpe licet posset alij corūdere.
Ad auctoz. apo. dīco q; loquif de pena
damnatoz. p3 ex littera. cecidit: cecidit
illa babilon rē. 7 ibi v3z ē q; p3ise val
de 7 pprie p3enaturat pena culpe l3 nec
tanta p3isio nec p3enuratio ē in pena
p3iali nec requiritur.

Secundo que
ro. Utz q; cūq; iniuste ab
stulit vl detinet rē alienam
teneatur illam restituere ita q; nō possit
vere penitere absq; tali restitutiōe. q; nō
arguitur. restitutio nīhil ē penitētie. g. si
ne ea p3ia pōt esse vera. an. pbat. quia
nō est p3itio nec p3essio manifestum est
nec satisfactio. q; illa ē redditio alic; als
indebiti ex pcedenti qōe. sed ista redditio
ē alias debiti. q; si non peccasset 7 habe
ret rem alicnā teneret illā restituē g. rē.
Item posset hoc pbari p ptes satisfacti
onis s3 quaz nulla tenet restitutio. Item
nullus tenetur ad impossibile q; qui oi

cit deum pcepisse impossibile anathēa
sit fm Iero. l3 qñq; impossibile ē alie
restituere illi cuius ē vt qñ nescit cuius
sit qd pōt ptingere siue quia nescit d illo
a quo habuit vbi sit. nec de aliquo sibi
ppinquo cui vice eius restituat. siue in
alio casu: vt si inueniat alienuz 7 nescit
cuius sit. Item nullus tenet ad restitutio
nem sibi magis damnosā q; sit vttilis ei
cui sit restitutio. sed qñq; vrpote si ille
cui ē restitutio facienda degat in remoti
nec pōt sibi restitui. nisi maiores sumpt
ponant in mittēdo sibi q; sit illud totuz
quod restituendū est. g. in illo casu nō te
netur. Item pº eth. of q; bonū p3mune
diuiniū ē 7 preferendū bono p3iculari
sed possibile ē restitutōez faciendā petro
esse damnosa paulo restituenti. 7 i hoc
magis damnosa reipublice quia scilicet
paul' ē magi necari' reipublice q; petr' g.
in illo casu nō tenet restituere. Item q;
libet tenetur magis diligē se q; p3imu:
fm illud Eand. Ordinavit in me carita
tem: g. qñ restitutio ē sibi ipsi damnosa
vt si ē in extrema necessitate tenet magi
illud sibi retinere q; ex dīlectione alteri
alij restituere. Item restitutio facienda
ē in fauorem illius cui sit g. nō est facien
da qñ cederet in damnū eius nec etiā qñ
cederet in dānū reipublice. l3 gladi' red
dit' furioso cēt i ei' cui restituit dānū
quia male vteret eo 7 in dānū reipub
lice. quia ledēt pacē ciuitatis g. rē. Et cō
similiter pōt argui. qñcūq; restitutio h3
vl dānū annexum illi cui sit vl dānū
reipublice annexum. Item adultera cō
cipiens filiū ex adulterio filius putati
mariti defraudat v3z heredē heredita
te. 7 tñ nō tenet mulier sibi hereditatem
restituere. g. rē. Adinoz. pbat. quia non
posset illud sine sui diffamatōe ad quaz
nullus tenetur: imo ad eius oppo.º. 7 se
queret malus malū. s. vxoricidiū si ma
ritus sciret crimē. Contra Aug. i eplā
ad macedo. 7 ponitur in lra. q; diu res
ppter quam peccatum est nō redditur

hinc omnis in apta
in explanatione p3is
ca tholice ad damo
fm papam

si reddi pot non agit penitentia. sed fingit
7. 9. q. 10. non dimittitur peccatum nisi re
stituatur ablatum. Item Exo. 7. ubi p
cipit reddi iniuste ablata. 7. addi pena.

Hic sunt tria viden

da. Primo unde rex omnia sunt distincta
7. h. dicat meum 7. illud tuum. q. istud est su
damentum omnis iniusticie in statuendo rem
alienam 7. p. p. omnis iusticie in restituendo
ea. 2. quo omnia primo distincta iuste tras
ferunt. 3. ex hoc parebit que sit iusta re
rum occupatio alienarum seu alterius da
nificatio in re ipsa. 4. quo talis ad res
titutionem teneat. *De primo sit hec p. con
clusio. q. lege nature vel diuina non sunt
rex distincta omnia p. statu innocentie. im
mo tunc omnia com. pbatur p. illud decreto
ru. ol. 8. c. p. Jure nature sunt omnia com.
omnibus. 7. ad h. adducit Aug. sup. Jo. c.
2. quo iure dicente. quo iure defedis vil
las ecclesie diuino an humano. vñ q. pos
sident q. possidet nomine humana voluntate.
nam iure diuino deo est terra 7. plenitudo
cius. Jure g. humano d. hec domus mea
est. hec villa mea est. hic seruus meus est.
Item ibidem. tolle iura impatoris q. au
det dicere. hec villa mea est. 7. post ibidem.
Per iura regia possident possessiones. et
h. q. i. dulcissimis. *Com. vsus omnium* que
sunt in hoc mundo omnibus esse debuit. Ratio
ad hoc duplex. pma q. vsus rex fm re
ctam rationem ita op. p. hominibus sicut
congruit ad p. pacificam 7. necessarios
7. necessarios sustentationem. In statu aut
innocentie com. vsus sine distinctioe omni
um ad utrumq. istorum plus valuit q. di
stinctio omnium. quia nullus tunc occupas
set q. fuisset alij necessarium. nec oportet
illud ab ipso p. violentia extorq. sed q.
liber hoc q. pmo occurrisset necessarium
occupasset ad necessarium vsu. Sic etiaz
magis fuisset sufficiencia ad sustentationem
q. si alicui p. cluderet vsus alicuius p. ap
propriationem illi facta alteri. p. cl. est
q. istud pceptum legis nature de h. omnia*

com. reuocatum est post lapsum. 7. rationabili
ppter eadem duo. Primo q. com. omni
um rex esset contra pacificam 7. necessarios
malus 7. cupidus occuparet ultra ea que
essent sibi necessaria. At hoc etia inferendo
violentia alijs q. vellent secum esse com.
ad necessitate vti. sicut legitur d. Nebroth
q. erat robustus venator coram domino. i. ho
minum oppressor. Item esset contra necessa
riam sustentationem ppter illud. q. forti
ores bellatores pararet alios necessarios
At id pollicita. 2. polit. q. non sunt omnia
com. multo melior est q. polit. Socrati.
que reprehendit de omnibus com. fm illu
statu que p. inuenit in hominibus. 3. co
clusio q. reuocato isto pcepto legis nate
de h. omnia com. 7. p. p. p. cessante licetia
appropriandi 7. distinguendi com. non fie
bat actualis distinctio p. lege nature nec
p. diuinam p. diuinam non. vt pbatur p. illo
Aug. sup. adductum. Quo iure 7. Per
legem nature non. vt videtur pbabile. q.
non apparet q. illa determinet ad opposi
ta. ipa aut determinauit in na humana
hoc q. omnia essent com. nisi dicat q. illa p.
positio instituit de rex diuisione. fere
bestie. q. nullius est occupari conceditur
sit de lege nature. At licet quasi statim post
nalem apprehensionem de hoc q. e. res ee
diuidendas occurrat illa tanq. pbabil
7. manifesta. tamen rationabilius est dicere
q. ipa non sit de lege nature sed positua.
At hoc sequit q. aliqua lege positua fi
ebat pma distinctio omnium. g. vt videat
an illa distinctio sit iusta oportet videre
quo lex positua talis sit lex iusta. Sic g.
p. clusio 4. q. lex positua iuste requirit
in legislatore prudentia 7. auctoritatem.
Prudentia. vt fm rectam rationem practica
dictet qd faciendum p. comitate. Auctori
tas. quia de lex a ligando. sed non quicunq.
fina prudentis ligat comunitatem nec ali
que si nulli p. sdeat. Quo aut prudentia
poterit haberi ad cogitandum leges iustas
satis patet. Quo aut auctoritas iusta ha
betur que cum hoc requirit ad legem iu

nam. Sequit 5. coclu
p. p. p. vi auctori
tate 7. politica duplex
est in comunitate. p.
facit ex lege nature qu
tur patribus obedire.
qua mo. p. ea vel euan
ta h. magis affirmata
polinea que est supra
na p. na refideat iue
diuina ex comuni co
comunitatis. At pma
descentum naturalis qu
tantes ciuilitate 7. resp
q. com. nulla com. an
p. inquitare p. inquitos. v
tem aliquam edificand
occurreret extranei ab
posse bene regi sine ali
poterant concordia con
p. sone vel comunitate
comunitatem. At vni
7. successor dicitur sicut
sota sua posteritate. 7. i
litica ut patet iusta est.
quis se submutere vni
nitati in his que non se
vel in q. bus melius po
aut se submutit q. per h
bemus complete quom
lex positua iusta. quia
dentia in se vel in consi
hoc habente auctori
dictorum modorum in
At his est 6. conclus
tio dominiorum potui
situa iusta sine lata a p
sue comunitate iuste r
te. At hoc mo. pbatur
Nam vel post oilunium
distribuit terras quas si
pro se vel filijs suis 7. p
comuni concordia inte
cat legitur Gen. 12. b. d.
quia Abraham dedit el
quam partem vellet d

stam. Sequit̃ 5^a conclusio. q̃ est duplex
p̃ncipatus ṽl auctoritas. s. paterna ⁊ po
litica. ⁊ politica duplex. s. in vna p̃sona
vel in cōmunitate. Prima. s. paterna iu
sta est ex lege nature qua omēs filij tenē
tur parētibus obedire. nec ista p̃ legē ali
quā moysaycā vel euangelicā est reuoca
ta. s. magis p̃firmata. Auctoritas vero
politica que est supra extraneos siue in
vna p̃sona resideat siue in cōmunitate p̃t
ē iusta ex cōmuni cōsensu ⁊ electōe ip̃i
cōmunitatis. Et p̃ma auctoritas resp̃c
descensum naturalē quanq̃ nō cohabit
tantes ciuilit̃. 2^a resp̃cit cohabitantes
q̃tūcūq̃ nulla cōsanguinitate vel pro
pinq̃uitate p̃iunctos. vtpote si ad ciuita
tem aliquam edificandā vel habitandā
occurrerēt extranei aliq̃ videntes se nō
posse bene regi sine aliqua auctoritate:
poterant concordit̃ consentire vt ṽl vni
persone vel cōmunitatī cōmitterent illā
cōmunitatem. Et vni: vel pro se tantū
⁊ successor eligere sicut ipse. vel pro se ⁊
tota sua posteritate. ⁊ ista auctoritas po
litica ut patet iusta est. quia iuste potest
quis se submittere vni p̃sona vel cōmu
nitati in his que non sunt contra legem
dei in q̃bus melius potest dirigi p̃ illū
cui se submitit q̃ per seipsum. ergo ha
bemus complete quomō poterat condi
lex positua iusta. quia ab habente p̃u
dentiā in se vel in consiliarijs suis. ⁊ cū
hoc habente auctoritatem iustā aliquo
dictorum modorum in ista conclusione
Et his est 6^a conclusio. q̃ p̃ma distin
ctio dominioꝝ potuit ēē iusta a lege po
situa iusta siue lata a patre siue p̃ncipe
siue cōmunitate iuste regnante vel regē
te. Et hoc mō. p̃babile est factum fuisse
Nam vel post diluuiū Noe filijs suis
distinxit terras quas singulī occuparet
pro se vel filijs suis ⁊ posteris. vel ip̃i de
cōmuni concordia inter se diuiserunt. si
cut legitur Gen. 12. b. d. Abraz ⁊ Loth.
quia Abraz dedit electionē ip̃i Loth.
quam partem vellet eligere. ⁊ ipse reliq̃

acciperet. vel lex aliqua promulgata est
a patre ṽl ab aliquo electo ab eis in p̃n
cipem. vel a cōmunitate: cui ipsamet
cōmunitas commisit istam auctorita
tem. que inquam lex fuit vel potuit esse
q̃ res tunc non occupata esset p̃mo oc
cupantis. ⁊ tunc postea diuiserunt se su
per faciem orbis terrarum. ⁊ vnus occu
pauit vnā plagam ⁊ alius aliam.

De secundo articulo

lo dīco q̃ translatio rerum potest ēē vel
quātū ad dominū vt si res a dominio
vnus transeat ad dominū alterius.
vel quantum ad vsum siue ius vtendi:
manente tamen domio apud eundē. et
iusticia vel iniusticia in translatōe ṽsus
disformes habet regulas iuste translati
oni dominij. Nec ergo translatio domi
nij potest fieri ṽl auctoritate publica ṽl
p̃ncipis vel auctoritate legis. vel aucto
ritate puata ipsius domini immediate
possidentis. De p̃ma trāslatione sit hec
conclusio p̃ma in isto articulo. transla
tio dominij auctoritate legis iuste: iusta
est. p̃batur. quia si lex iusta potuit iuste
determinare p̃ima dominia. ⁊ non mi
nor est auctoritas legis vel p̃ncipis q̃d
habeo hic pro eodem post diuisionē do
minioꝝ q̃ ante. ergo p̃pter eandē cām
⁊ eundem finem potest iuste transferri.
dominiū postquā fuerat alicui appro
priatum. Et hoc dīco q̃ p̃scriptio in
immobilibus ⁊ vsucapio in mobilibus
est iusta trāslatio. Probatur primo au
toritate. extra de p̃scriptionibus vigi
lanti. glo. super illud aliena. Probatur
etiam per rationem dupliciter. Primo
sic. iuste potest illud statui a legislatore
quod est necessarium ad pacificam con
uersationem subditoꝝ. sed dominū
rei neglecte sicut negligitur in p̃scripti
tione ⁊ vsucapione transferri in occupā
tem est necessarium ad pacificam con
uersationem ciuū. quia si non trans
ferretur dominū in illū occupantē s.

ut dicitur
habere vero

conclusio
prima

Quid si legislator p[ro]
iuste p[ro]ut p[ro]p[ri]e
in iustis adhibet

remaneret apud p[ri]mū post q[ui]tūq[ue] t[em]p[or]e
eēnt lites imortales. nā post q[ui]tūq[ue] t[em]p[or]e
pus ille qui neglexit vel heres eius repe
teret illā rē neglectā ab alio vel alijs q[ui]
tuncq[ue] t[em]p[or]e occupatā. 7 eēnt tales lites
q[ui] impossibīle esset eas descindē. q[ui] nec p[ro]
bationē sufficiētem h[ab]et. Et ex talib[us] liti
bus p[ro]p[ri]etis eēnt cōtentōnes 7 forsitā
odia inter litigātes. 7 sic tota pax reipu.
p[er]turbata. **C**ō rō est. q[ui] legislator potest
iuste p[ro] legē punire transgredientē cuius
transgressio vergit in detrimētū reipu.
etiā si pena corporali. 7 multo magis pecu
niaria. 7 hoc applicando eā fisco. 7 pari
rōne p[ot]t eū punire pena tali applicādo
illud in quo punit alicui q[ui] in hoc est mī
nister legis. s[ed] negligēs rem suā tāto t[em]p[or]e
transgredit[ur]. ita q[ui] ei[us] transgressio ē in detri
mentū reipu. q[ui] impedimētū pacis. 7 iuste
p[ot]t lex sicut rē illā neglectā applicare fi
sco ita ad maiore[m] pacē trāsferre illā in
illū q[ui] tanto t[em]p[or]e occupavit tāq[ua]m in mīni
strū legis. Et ex hoc p[ro]p[ri]e q[ui]o d[icitur] itelligi il
la p[re]sumptio iuris 7 de iure p[ro]tra quā nō
admittit p[ro]p[ri]e. q[ui] s[ed] sic negligēs rē suā ha
buit eam p[ro] derelicta. Et si nō hoc nō sit
v[er]y i re. in legislator punit istū ac si ha
buisset eā p[ro] derelicta. q[ui] in aliquo assi
mulat habēt p[ro] derelicta. 7 illud i quo
assimulat derelinquēt iuste redit[ur] silez
penā. Istud etiā apparet p[ro]babilē p[ro] hoc
q[ui] si q[ui]libet p[ot]t suū d[omi]nium trāsferre
in aliū tota cōitas p[ot]t cuiuslib[et] de cōi
tate trāsferre d[omi]nium in quēlibet. q[ui] in
facto cōitatis suppono includi p[re]sum
sum q[ui] iam oblatū in h[oc] q[ui] d[icitur] p[ro]sensit i
leges iustas p[ro]cedendas a cōitate v[el] p[ro]ncipe
p[ro] p[ro] legē iustā cuiuslib[et] d[omi]nium trāsferri i
quēlibet. **C**ō p[ro] fieri translatio p[ro] actū p[ro]
sone p[ri]uate imediate h[ab]itis d[omi]nium rei.
hoc aut p[ot]t eē vel p[ro] actū mere liberalē
vel p[ro] actū s[ed] q[ui]d liberalē. Prim[us] est q[ui]
trāsferens nullā expectat redditōz. 2[us] est
q[ui] p[ro] eo q[ui]d trāsferat expectat aliqd s[ed]bi
reddi. De p[ro] sit hec p[ro]lo q[ui] ē 2[us] h[oc] articuli

Quod si
p[ro]p[ri]e

D[omi]n[us] alicui[us] rei nō p[ro]hibet a lege seu su
periore a cui[us] voluntate depēdeat in dan
do vel trāsferendo vel donādo p[ro] dona
re rē suā ali[us] volēt[ur] recipere. hoc p[ro]bat. q[ui]
ex q[ui] p[ro] actū voluntatis sue fuit d[omi]n[us]. 7 p[ro]
voluntate p[ro] cessare esse d[omi]n[us]. 7 ali[us] vult
recipere. 7 p[ot]t incipere esse d[omi]n[us]. 7 nō p[ro]hibet
aliqua cā sup[er]ior istū definē 7 illū incipere
esse d[omi]n[us]. 7 p[ro] donatōz istā sit vere 7 iu
ste translatio d[omi]n[us]. Et h[oc] p[ro] q[ui]d redit[ur] 2[us]
ad iustā donatōz. q[ui] liberalis translatio
ex p[ro]te donantis. 7 voluntas recipiendi
ex p[ro]te illius cui sit donatō 7 libertas ex
p[ro]te amboz. h[oc] donatō 7 illi[us] recipiendi
hoc ē q[ui] nulla lege sup[er]iore p[ro]hibet iste
ille nec p[ro] actū alteri[us] a quo depēdeant in
ista translatōe. Et p[ro] defectū scōi nō p[ro]
q[ui]d donare pecuniā fratri miori. q[ui] ille nō
vult eē d[omi]n[us] p[ro]pter defectū tertij. nō p[ro] mo
nach[us] dare sine licētia abbat[is]. nec fili[us]
fa. sine voluntate patris. nec et cleric[us] in
aliq[ui] casu sine voluntate vel saltē 7 volun
tate pape. vt habet extra de censu. roma
na. ad cui[us] capli observatōnem penā po
suit. Greg[orius]. io. cui[us] capli ē hodie in .6.
li. decre. Exigit. q[ui] s[ed] visitantes a visitat[ur]
nulla recipiat munuscula. 7 si receperit
teneant duplū restituere. vel nō absoluat
a maledictōne qua ipso facto currūt. vt
dicitur Juli[us] 4[us]. in nouis p[ro]stōibus. h[oc] aut
corridet in translatōe vsus liberal
accomodatio. 7 h[oc] siles leges ad hoc q[ui]
sit iusta. q[ui] requirit in accomodāte libe
ram voluntatē. 7 in recipiēte q[ui] velit reci
pe rē accomodatā ad vsū. 7 q[ui] nō sit ali
qua voluntas legis vel p[ro]ncipis obliuiscens
illi accomodationi. Alia translatio v[el] ac
comodatio nō est mere liberalis. s[ed] vbi
trāsferēs expectat aliqd equalens ei q[ui]d
trāsferat d[omi]n[us] p[ro]p[ri]e p[ro]tract[ur]. q[ui] ibi s[ed] tra
hūnt voluntates p[ro]p[ri]e. trahit eni iste ad
trāsferendū in illū a cōmodo q[ui]d expe
ctat ab illo. vel q[ui]d expectat trāsferendū
in se. h[oc] p[ro]tractus in q[ui]bus d[omi]n[us] trāsfe
runt q[ui]dam sunt rei vtilis. p[ro] re vtili ime
diate sicut vini pro blado. 7 h[oc]. 7 dicit

Q.

H

rei transmutatio do ut des vel do si des
Quidā rei vtilis p nūmismate vel econ
 uersio. qz n. difficile erat res vsuales im
 mediate pmutare. Ideo inuentū ē medi
 um p quod talis pmutatio facili fieret
 quod vocat nūmismā et dicit pmutatō
 nūmismat p re vtili emptio: ecōuerso
 vero venditio. **Q**uidā 3° nūmismat p
 nūmismate. et dicit mutui datio. et mu
 tui acceptio. **S**ūt igitur tres ptractus in quib
 bus transferitur dñium quib^o correspō
 dent alijs ptractus in quibus transferit vsus
 vel ius vtēdi retento dñio. Nā rez per
 mutationi correspōdet mutua vel pmuta
 tio accōmodatio. emptiō correspōdet
 pductio. et venditio locatio. mutuatō
 ni nō corripōdet aliqd ppe in translatō
 ne vsus rei. **D**e pma traslatione. s. rez
 pmutatione sit hec conclusio que ē 3^a h^o
 articuli. qz dñi rez iuste eas pmutant si
 sine fraude seruēt equalitatē valoris in
 cōmutatis fm rectā rōnem. **I**ntelligen
 do hic pditiones pus expositas ad oia
 tionem iustā requisitas explicant etiam
 alie que sūt ppe ad iustā pmutationē.
Quod pmo additur sine fraude exclu
 dit fraudē in sba. quātitate et qūitate. In
 sba. vt nō pmixet auricā p auro. nec
 aqua pro vino. In quātitate. vt siue qūti
 tas mēsuratur p pondus siue p aliā mē
 surā. s. virgā vel h^o quātū ad longitudi
 nem. vel mēsurā aliā corpālē: vt scz mo
 diū. sextariū vel h^o. siue in liqdis siue in
 aridis iustū pondus et vlr iusta mēsurā
 seruetur. **C**onsilr de qūitate: qz nō pmut
 tetur vinū corruptū: qd accipit ab alio
 pmutatē tanq^o vinū purū. et hec oia pro
 bant extra de iniurijs et damno dato si
 culpam. **Q**ui occasione dāni dat dānū
 videtur dedisse. sed defraudās illū in s
 rātia qui putat pmutādo accipere aliā
 sbam vel qualitatē vel in quātitate qd pu
 tat accipere aliud quā dāt occasionez
 dāni. quia ille nō pmutaret nisi crederet
 aliā sbam quātitatē et qūitatē recipere. q
 videtur nō mē de li^o elenchoz. s. psum

ptione iuri: et fm veritatē dānū dedisse:

Sequit in illa regla qz cālitās valoris
 ē seruāda. hoc pbat p Aug. 13. tri. c. 3°.
 vili velle emere et caro velle vendē re ve
 ra vitiū ē. et hoc intelligēdo de re vili et
 cara quātū ad vsū. qz frequēti res q in
 se est nobilioz inesse nāli minus ē vtilis
 vsui hominū et p hoc min^o pciosa. sicut
 fm Aug^m de ciui. li. p. c. 16°. **A**d alioz ē
 in domo panis q muskū nō oē vinū no
 bilius sit simplr nō vino incē nāe. **E**t p
 pter hoc addit fm rectā rōnē attēdētē
 scznāz rei in pparatione ad vsū humanū
 ppe quē sit pmutatio ista. **I**sta autē eqūi
 tas fm rectā rōnē non pssit i indiuisibi
 li: sicut dicit quidā doctor mot^o ex hoc
 qz iusticia hz tñ mediū rei s. ceterē vtū
 tes mediū rōnis. hoc. n. falsū ē vt decla
 ratur li^o. 3°. ol. 34. q. 1. **I**mmo i isto me
 dio qd iusticia pmodicatiua respicit est
 magna latitudo. et intra illā latitudinez
 nō attingēdo indiuisibīle punctū equa
 lentie rei et rei. qz quo ad hoc impossibi
 le esset pmutantē attingere et in quocun
 q gradu citra extrema fiat iuste sit.

Que autē sit ista latitudo et ad quātū se
 extendat qūqz ex lege positia qūqz ex cō
 suetudine innotescit. lex. n. rescindit con
 tractū vbi contrahens decipit vltra me
 dietatē iusti precij. tamē infra illū si ex
 alio appareret iniusticia o3 restitutō fie
 ri corresponsdens. **Q**ūqz autē relinquē
 ipsi pmutantibus vt pēfata mutua ne
 cessitate reputāt sibi mutuo dare equi
 ualens hincinde et accipere. duz est. n. i
 ter homines ē contractus in quibus ptra
 hentes non intendāt aliquid de illa indi
 uisibili iusticia remittere sibi mutuo. vt
 p tanto oēm contractū cōcomitē aliq
 donatio. et si iste ē mod^o pcomitātū qū
 fundat^o sup illud legis nāe h^o facias aliq
 quod tibi vis fieri. satis p habile ē qz qñ
 sunt mutuo pteuti mutuo volūt sibi re
 mittere si fm aliqd deficiūt ab illa iusti
 cia requisita. **C**onsilr conclusio oino
 est de iusta venditōne et emptiōne. qz ibi

Respondeo l. 1. in d. 1.
 xxxiii. m. in q. iii.
 Et hanc quolibet
 m. quodlibet xxxi

Terribat

Ex quo non
 p. q. l. l. l.
 in d.

ita oportet ex vna parte considerare nu-
mismā sicut h̄ re pmutatā. **A**ddo q̄m
istis vtrūq; p̄ctibus l̄ pmutatē vl̄ vedē-
tem pensare oānū suūz: nō aut̄ p̄modūz
ipsius emētis siue cum quo pmutat. h̄o
dico incarius vendēdo vel pmutando.
Et intelligo sic. **S**i quis multū indiget
re sua 7 p̄ magnā instantiā inducat ab
alio vt vendat vel pmutet p̄ re alia cu3
possit se preferuare indēmē 7 ex vendi-
tione vel pmutatione ista multū dam-
nificatur pōt carius vendere q̄ si alias
sine tali damnificatione vderet vl̄ per-
mutaret. **S**ed si emens magnum p̄mo-
dum psequatur ex illa re sibi venditā vl̄
pmutata non pōt carius vendi vl̄ pmu-
tari. **N**am ppter maius p̄modum eius
quod sequitur: nec res mea est in se p̄cio
sor nec mihi melior. **E**t ideo non o3 mi-
hi maius p̄cium apportare. **S**ecus aut̄
ē quādo damnificor: quia tūc mihi ē p̄-
ciosior licet non in se. **A**ū istis p̄tractib⁹
vt dictū est conueniūt mutua accōmo-
datio pductio 7 locatio. **E**t consilr quā-
tū ad positas iam p̄ditiones ē seruanda
iusticia considerādo sibi ad vsūz: sicut h̄
ad dominiū. **D**e vltimo p̄tractu. s. de
mutuidatione sit hec p̄clusio. 4. istius
articuli **A**d iuste p̄trahendā mutuū o3
seruare eq̄litatē simpliciter i numero 7 pō-
dere exceptis quibusdam casibus de q̄-
bus dicitur in fine. rō huius a quodam
assignatur talis. quia vsus pecunie est ci-
us consumptio: q̄ concedens eā mutuo
p̄ consequēs p̄sumit eā. **C**ōtra hoc ob-
icitur p̄ illud extra de significationibus
vboz. **E**xēt qui seminat. 7 ē hodie in. 6
li. q̄ quarundā rez vsus p̄petuo separa-
tur a dominiō. **P**otest q̄ talis rō assigna-
ri. quia in mutuo datōne transfertur
dominiū. hoc. n. sonat vocabulum. mu-
tuo do tibi meū. q̄ qui concedit mutuo
nō manet dominus pecunie mutuate.
7 p̄ consequēs si pro illa pecunia recipi-
at aliquid vltra sortem p̄ non suo rec-
pit siue vendit nō suum. **A**lia ratio est

esto q̄ pecunia maneret sua: tamen illa
pecunia nō habet ex natura sua aliquē
fructū sicut habent aliqua alia ex se ger-
minantia. sed t̄m peruenit aliquis fruc-
tus ex industria alterius scz vtentis. in-
dustria autem huius nō ē eius qui con-
cedit pecuniā ergo ille volens recipere fra-
ctum de pecunia vult habere fructum:
de industria aliena quā t̄m nō dedit ille
alius sibi ex hoc q̄ accepit mutuum ab
alio. **E**t hec ē ratio quare p̄ oppositum
fructus lignoz germinantiū computat̄
in sortem. **A**ccipiuntur in ista mutua-
tione duocausus in genere. q̄nq; n. l̄z acci-
pere vltra capitale ex pacto: q̄nq; autēz
non ex pacto. **P**rimū tripliciter vl̄ rōne
pene p̄uentionalis dū t̄m non fiat in frau-
dem vsuraz. v. gra. **E**go indigeo pecūia
mea ad mercandum. concedo t̄m tibi ad
certū oīe adq̄ciens penā p̄ditionalem q̄
nisi tali oīe soluas. quia multū damni-
ficabor solues postea t̄m vltra hec pena
adiecta licita ē: quia l̄z me seruare indē-
nem sic p̄mouēdo illū cū quo p̄traho.
Signū aut̄ q̄ non est infraudē vsuraz
manifestū ē istud quādo mercator ma-
gis vellet pecuniā sibi solui oīe p̄fixo q̄
in craftino cū pena adiecta sibi. **E**t p̄ op-
positū ē in fraudem q̄ vult oīe transiri
potius q̄ pecuniā ipso oīe solui. **Q**uā-
rōne interesse. debitor. n. ex cuius nō so-
lutione creditor notabiliter damnificatur
tenet de iusticia satisfacere creditori d̄ in-
teresse. **E**t l̄z ille creditor nō posset h̄re
eū actionē in foro exteriori. vtpote quia
nō sūt pacta vl̄ iuramēta t̄m in foro con-
scie debitor tenet vltra sortē ad interesse.
3o p̄ditio ē q̄ vtrūq; s. capitale 7 illō
supflūū ponit sibi incerto. qd̄ p̄bat extra
d̄ vsuris nauigari. s. rōne. arguēdo p̄ lo-
cum a fili. quia sicut h̄c incertitudo ex-
cusat ita ibi. **S**ine pacto etiā l̄z. Solus
eni aim⁹ sine omī pacto vbalī vl̄ alio sig-
equiualeti oñdente debitori q̄ mutuas
nō mutaret sine spe lucrī nō fac̄ illū reci-
piētē vltra sortē vl̄ sine pacto h̄c alie

Concl. q̄
q̄ mutua

2. q̄ ad 2. p̄
h̄ d̄. cōmō
q̄ 4.

risco nec tenet ad res
pendum etiā q̄ pecun
rūle ex p̄pua nā. vtpo
pendū vl̄ oñdendū
rūle 7 ad illum finē p
vl̄ aliud locale: 7 p̄ vsu
pecuniam recipi. 7 t̄m
p̄pua nā vl̄ p̄ductione
p̄pua seu mutui datio: 7
tas restitui nisi fort̄ su
l̄z in pendere 7 r̄alore
cre oñdendū oīd iustū
in commutabilibus sta
do vtrūq; mutans stat
l̄z p̄ quo p̄mutat. **S**
mutans nō statim recipi
mutat. sed offert h̄c re
iuris. **R**espondeo p̄
tas p̄tinentes ad iustū
singulis contractibus p
illas oīas. **P**rima est q̄
cōmutat vel vendat ter
pus non ē suum. **S**ed
p̄pato p̄ductado. 7 ill
mutat de damno. unde
p̄ vl̄ in pluribus. **E**t
tunc multi casus in spec
ut scilicet natiuitatis
fanci Jos. bap b. iust
illū rem suam in. a. em
erat venditurus aut nō
vel determinat nunc p̄
quod currit tempus p̄
miserico diam. quia su
p̄pōmū antequā teneat
re quando scz expectat
ius vsq; in. b. **A**ut oīo
maius q̄ sit iustum p̄o
rarus. quia vendit t̄m
nam regulam. quod p̄
vsuris. **C**onsultū. **E**t
do venditurus sed alia
ut q̄ fm cursum temp
bari. **A**ut ergo nunc
cum aut non. sed dim
p̄pū pendentem ex ali

Q.

H.

ideo nec teneri ad restitutionem. Intel-
ligendum etiā q̄ pecunia h̄z aliquē vsū
vtilē ex ppria nā. vtpote ad videndum
oinandū v̄l oñdendū possibilitatē tāq̄
diuitē ⁊ ad illum finē pōt locari sic equ⁹
v̄l aliud locale: ⁊ p vsu isto retēto oñio
pecuniam recipi. ⁊ tūc ex toto ē p̄tract⁹
locationis v̄l p̄ductionis. nō aut mutua-
tio seu mutui datio: ⁊ deberet idēz pō-
dus restitui nisi forte sufficiat locati eq̄-
le in pondere ⁊ valore. **De regule p̄di-
cte ostendūt quid iustū ⁊ quid iniustūz**
in commutabilibus statī factis. i. quan-
do vterq̄z p̄mutans statī dat v̄l recipit il-
lud p̄ quo p̄mutat. Sed quando com-
mutans nō statim recipit illud p̄ quo cō-
mutat. sed differt h̄ receptio querit qd
iuris. **Respondeo** p̄ter regulas p̄dictas
ptinentes ad iustū v̄l iniustūz in
singulis contractibus p̄o p̄nti: addo h̄
istas duas. Prima est q̄ commutās nō
cōmutet vel vendat tempus. quia tem-
pus nō ē suū. Secda q̄ non ponat se
in tuto delucrādo. ⁊ illum cum quo cō-
mutat de damno. intelligo in tuto sem-
p̄ v̄l vt in pluribus. **Ex istis regulis pa-
tent multi casus in speciali. v̄. gra. Dica-**
tur festum natiuitatis domini. a. ⁊ festū
santi Joh. bap b. iste commutās tradit
alq̄ rem suam in. a. aut ergo tunc eam
erat venditurus aut non. sed in. b. si sic
vel determinat nunc precium secundūz
quod aurit tempus pro. a. ⁊ tunc facit
misericordiam. quia supplet indigentā
proximi antequā teneatur illam supple-
re. quando sc̄z expectat solutionem hu-
ius vsq̄ in. b. Aut determinat precium
maius q̄ sit iustum pro. a. ⁊ tunc ē vsu-
rarius. quia vendit tempus contra pri-
mam regulam. quod probatur extra de
vsuris. Consultuit. Si aut non eēt mo-
do venditurus sed alias quando videre
tur q̄ fm cursum temporis plus posset
lucrari. Aut ergo nunc ponit certum p̄-
cium aut non. sed dimittit certificatoez
precij pendente ex aliquo futuro. Si

p̄mo modo si ponit p̄ciūz fm quod res
nūc valet nō est dubium quin faciat mi-
sericordiam magnam. Si vō maius q̄
nūc valet tñ nō ita immoderatū p̄cium
qui tempore solutionis verisiliter q̄q̄z
plus q̄q̄z minus valeat res vendita rōe
dubij excusatur. quia p̄tra nullam regu-
lam supra dictā facit. quod p̄batur per
illud capitulū nauiganti. §. ratione.

Et si obicitur contra hoc p̄ illud ibidē.
In tua. Rñ. ibi continetur monitio vni-
uersalis nō p̄ceptum necessarium. Si
aut determinationē precij ex valore fu-
turo illius rei pendere reliquat. aut q̄ p̄
tempore determinato illius solutionis.
v̄l alio in quo nō p̄suenit regulari res
plus valere q̄ quādo dat rem suā: ⁊ tūc
misericordiam facit. vtpote concedo tñ
bī istud p̄ tanto precio p̄ quāto valebit
in. b. vel aliquo tempore citra. b. cuz tñ
illa res consuevit communi carior esse
in. b. q̄ in aliquo tempore precedente.
Si autem velit precium determinari p̄
tempore indeterminato hoc modo po-
nat vt se in tuto lucrī. vt in pluribus ⁊
aliū in damno. vtpote volo q̄ tantū
soluas mihi pro isto quantū valebit in
quocunq̄ tempore vsq̄ ad. b. quando
carius vendet vsura est. q̄z ponit se vel
prem suā quo ad lucrū: vt in pl̄ibus in
tuto ⁊ illū cum quo p̄trahit ad damnū
⁊ tunc h̄z p̄ se illud quod euenit vt i pl̄i-
bus. ⁊ contra se illud quod euenit vt in
pauioribus. Est etiāz ibi alia iniusticia
quia aliquo die determinato oporteret
eum exponere rē suam venditioni. ⁊ nō
in tpe p̄culari vago. ⁊ in illo continge-
ret q̄ minus care videretur q̄ in die ca-
rissimo inter. a. ⁊ b. ⁊ p̄sequens in talī
pacto facit se certū d̄ lucro vltra q̄ hūa
na industria p̄tingere posset. De q̄ re-
gule dicte sūt d̄ iusto ⁊ iusto i veditōne
⁊ p̄mutatōe q̄cūq̄ p̄ nūc l̄ futuro. ⁊ b̄ lo-
quēdo d̄ p̄mutatōe iconomica q̄ est qñ
p̄mutās intēdit rem accipē p̄ q̄ p̄mutat
vt nō mercedē ea sed vt ea viatur.

Sequitur de comu

atione negociatua vbi commutans in
tendit mercari de re qua acquirat. quia
emit non vt vtatur sed vt vendat. et hoc
carius. et hec negociatua dicitur pecuni
aria vel lucratia. De hac vltra regulas
predictas quid iustum et quid iniustum
addo duo. Primum est qd talis commutatio
sit utilis reipublice. 2^m est qd talis iuxta
diligentia sua et prudentia et pericula acci
piat in commutatione periculum contrahens.
Prima conditio exponit qd reipu. e utile
hie preseruatores reze venaliu vt pmpre
possint inueniri ab indigentib⁹ volentib⁹
illas emere. In vltiori etia gradu utile e
reipu. habere afferentes res necessarias
quibus illa patria non habundat. et ta
men vsus earum ibi est utilis et necessa
rius. Ex hoc sequitur qd mercator qd af
fert rem de patria vbi habundat ad pa
triam vbi deficit. vel qui illam emptam co
seruat vt pmpre inueniatur venalis a
volenti eam emere habet actum utilem rei
pu. h quo ad expositionem pme conditio
nis. Sequit^r 2^a. quia vnusquisqz in opere
honesto reipu. seruientem oportet de suo
labore viuere. honesto dixi ppter mere
trices et histriones inhoneste viuentes.
sed afferens iste vel conseruas honeste et
utiliter seruit reipu. ergo oportet euz de
suo labore viuere nec hoc solum. sed
vnusquisqz potest industria sua et solitu
dinem iuste vendere. industria illi⁹ trans
ferentis res de patria ad patriam requirit
magna vt consideret quib⁹ que patria ha
bundat et indigeat. ergo potest iuste vl
tra sustentationem necessariam p se et fami
lia sua ad istam necessitatem deputata re
cipere precium correspondens industrie sue
et vltra hoc 3^a aliquid contrahens periculum
suis. Ex quo enim in periculo suo trans
fert si est translator. vel custodit si est cu
stos. ppter h⁹ periculum potest secure ali
quid accipere correspondens et maxime si
quandoqz sine culpa sua in tali seruitio

comitatus damnificatus est. vtpote merca
tor transferens quandoqz amisit nauem
onustam maximis bonis. et alius quando
qz ex incendio casuali amisit preciosissima
que custodit p reipu. Hec omnia confir
mantur. quia quantum deberet alicui mi
nistro reipu. legislator iustus et bonus re
tribuere: tantum potest ipse si non assit le
gislator de reipu. non extorquendo reci
pere. sed si esset bonus legislator in patria
indigente deberet locare p precio mag
is. mercatores qui res necessarias affer
rent et qui eas allatas seruarent. et non tan
tum eis et familie sustentationem necessa
ria inuenire. sed etiam industria peritiam et
pericula omnia locare. ergo etiam hoc
possunt ipsi in vendendo. Ex istis dua
bus conditionibus requisitis in negoci
atiua iusta patet quomodo aliqui sunt vi
tuperabiliter negociatores. vt. s. illi qui
nec transferunt nec preseruant nec eoz in
dustria melioratur res venalis. nec cer
tificatur aliquis alius simplex de valo
re rei emende. sed modo emut vt statim
sine omnibus istis conditionibus vendat
iste esset exterminandus a republica et ex
ulandus. et vocantur tales gallice rega
tior. quia prohibent immediatam com
mutationem volentium emere vel comu
tare economice. et per consequens faciunt
quodlibet venale vel vsuale carius emere
et debet esse. et vilius vendenti. et sic
damnificant vitantqz partem.

De tertio articulo

satis patet ex predictis. quia rectum est
iudex sui et obliqui pmo de anima. et 1°
ex iusticia determinata in pcedenti arti
culo in translationibus dominij vel vsus
rerum apparet in iusticia que accidit in
talibus. quod breuiter potest exponi dis
currendo. Nam in donatione non e ius
ticia si donans non more liberaliter do
nat. vel contra voluntatem alicuius a quo
dependet in donando donat sicut patet
in illo casu de quo allegatum est ibi. extra

de censibus et c. li.
liberater donat si
si necessitate tractu
na et aliqua coar
tarum simpliciter et
quar qd deceptus o
rum ad illam rationem
non simpliciter dona
tant p pinguo done
per uis non simplici
si alicui vt egeo qui
videt illi truant sc
ns recipiunt tam e
sinasne iniuste omi
no est ante volu
ignominiam qui recip
similiter si attractus
no est mere donatio
decendum est de acce
no sit defectus equal
stam. quia translatio
requiritur tantam li
translatio dominij
iusticia ex eisdem c
coe et inuoluntario
ris cui commutatio
do. et ex hoc potest dici
que sit iudis alcaru
si de alcaribus l. v
et bone. cler. Alcaru
In glo. tam e ista lex
vincto politice subli
forte nulli sunt bodie
illa lex locum habet
ha pndicant impia
In iusticia i emprio
sunt prius rāgendo o
ru hoc de locatōe
one iniusticia pcep
toperatio habetur e
per eo. Usure crumē
statur. Quod vetus p
no accommodabis sē
te mutuum: nihil in
arguitur pta hoc q
mouet se seruare ind

de censibus exigit. li. 6. Non autē mere liberaliter donat simul deceptus vlt quā si necessitate tractus donat. q. ignorancia 7 aliquālis coactio excludit voluntarium simpliciter ex 3° et h^o. Et ex hoc sequitur q. deceptus de eo cui donat quātum ad illam rōnem ppter quāz donat non simpliciter donat. Et ideo si alicui tanq. p. p. in quo donet qui tamē nō est p. p. in quo nō simpliciter donat. Cōsimiliter si alicui vt egeno qui nō est egenus. 7 iō videat illi trutani scz qui diuites existentes recipiunt tamē tāquā egētes elymosinas: ne iniuste omnia hui⁹ recipiāt: quia nō est dante voluntarium ppter p. d. iōnes ignorātiā quā respicit in donādo. Cōsimiliter si attractus vt in vsuris dādīs nō est mere donatio liberalis. Cōsimiliter dicendum est de accommodāte. licet ibi nō sit defectus equalis ppter equale iustum. quia translatio vsus ad tempus nō requiritur tantam liberalitatem quātā translatio dominij. In permutatione ē iniusticia ex eisdem causis scz ex deceptiōe 7 inuolūtario 7 prohibitionē supioris cui commutās subest in commutandō. 7 ex hoc pōt dici iusta commutatio que fit i ludis alearum 7 h^o. iuxta illud ff. de aleatoribus. l. vltima. 7 extra d. vlt. 7 bone. cler. Alerici. sup illud officia.

In glo. tamē ista lex nō ligat nisi illos q. viuēdo politice subsunt legi imperiali q. forte nulli sūt hodie. quia vbi precipue illa lex locum habere cōsuevit mūicipalia p. iudicant imperialibus. vt p. 3 i Italia.

In iusticia i emptione 7 venditiōe tacte sūt prius tāgēdo d. iusticia in eis. Et iuxta hoc de locatiōe 7 p. ductione 7 solutiōe iniusticia precipua ē vsura cuius vltuperatio habetur extra de vsuris. Super eo. Usure crimē vtraq. pagina detestatur. Q. vetus p. per Eze. Ad vsuraz nō accōmodabis rē. q. noua. Lu. 6. Date mutuum: nihil inde sperātes. Et si arguitur p. tra hoc q. licz vnicuiq. i p. tractibus se seruare indemne vt dictum est

prius q. vendēs pōt carius vēdere attendens damnum suum i vendēdo. maxime si iudicatur ab illo cui vedit. ergo eodē modo si iducatur ab alio q. vt sibi mutuet l. 3 sibi se seruare indemne quod nō pōt nisi accipiēdo aliquid vltra sortem. 7 hoc ex pacto alias ē icertum. Similiter dans vsuram voluntarie dat: quia nō lus cogit eum ad hoc l. 3 voluntate sua accipit pecuniam 7 reddit vltra sortem. 7 sic pōt dominium transferre i aliu. Si autē transfert dominium g. alius scz vsurarius nō habet alienum. Ad primū rā deo: si nō vult damnsficari pecunia sibi necessariam referuet. quia nullus cū necessitatē ad faciendam misericordiam p. p. mo. sed si vult misericordiam facē necessitatur ex lege diuina vt nō faciat eam viciatam. Ad 2^m si transferat dominium tamē recipiens tenetur restituere sicut i mutui datōe trāsfertur. 7 tamē debitor tenetur tādem restituere creditori. Ad 3^m similiter p. 3 de iniusticijs in p. mutatiōib⁹ vbi sit dilatio recipiendi. Et. n. iniusticia vēdendo tempus vlt. ponēdo se i certo de lucrando vlt. simpliciter vlt. vt i pluribus. Cōsimiliter i negociatiua est iniusticia si officit reipub. actus eius. vlt. si imoderate recipit a repub. vltra idustriaz diligētiā sollicitudinē 7 p. cula. Item p. ter iniusticias istas partiales i istis contractibus vlt. p. mutatiōibus ē vna generalis. quādo aliquis vsurpat rē alienā domino simpliciter iusto. 7 hoc tam domino p. p. mo q. remote scz legistatore qui nō vult. imo. phibet illam rē occupari diuito domino nisi in casibus p. scriptionis 7 vsucapionis. In istis autē nō ē translatio dominij scz in furto. rapina 7 hur⁹. l. 3 sic violēta occupatio rei cuius ē dominus. 7 ista iniusticia ē manifestior quacūq. alia. vbi p. p. solam defectuosam p. ditiōnē ē iniusticia i trāslatiōe vlt. p. mutatiōe vt ē in casibus supra dictis.

De quarto sunt

5. videnda. Primo propter quā rōem sit restitutō faciēda. 2.° quis tenet restituere. 3.° quid. 4.° cui. 5.° quādo. De primo dico qd sicut auferre alienū ē peccatum mortale p̄ preceptū diuinū negatiuū.

Nō furtū facies. ita ⁊ tenere alienū. ⁊ iō sicut necessariū ē seruare precepta negatiua. ita necessariū ē nō tenere alienum dñō iniusto. ⁊ per p̄sequēs v̄l actu statim reddere v̄l saltē velle reddere cum fuerit oportunitas: vnde nō ē restitutō faciēda necessario vt pars quedā satisfactōis neq; generalit̄ accipiēdo satisfactōez neq; sp̄aliter. generalit̄. n. accepta reddidit p̄ peccato equiuales ei in quē peccatur. nō sic ista restitutio. quia absq; omī redditione p̄ peccato posset reddi p̄prio qd suū ē. sicut in mutuis redditur creditōri absq; oī satisfactōe p̄tineēte ad recōciliationē peccatoris. **C**onsimilit̄ non ē satisfactio sp̄alis que ē 3.° pars p̄nie. qz de p̄gruo requiritur restitutō in re v̄l in voto ante oēm partē p̄nie sicut cessatio volūtate v̄l facto a peccato. **S**ed satisfactio que ē 3.° pars p̄nie n̄ requiritur aī alias duas p̄es p̄nie: immo sequit̄ contritiōē ⁊ p̄fessionē vt iniūcta a sacerdote. restitutio aut̄ nō iniūgitur a sacerdote s; a lege diuina: ⁊ ē simile in alijs peccatis si quis teneret fornicariam v̄l magis adulteram restituere eam viro suo nō ē nisi cessare a peccato v̄l a transgressione huius p̄cepti. **N**ō mechaberis. ⁊ istud p̄cedit oēm partē p̄nie accepte. **A**t ideo sicut tenens adulteram nō ē capax penitētie sed irritor. ⁊ si talis veniat ad penitentiā addit peccatum peccato ita detinens alienum ⁊ volūtate ⁊ facto dum talis est non ē capax alicuius p̄tis penitētie. **D**e scdo ponuntur duo versus. s. d. quis. Quilibet insolidū: reddat prius iniuriato. Iussio p̄silium: consensu palpo recursus. Participans mutus nō obstand nō manifestans. Quoz stat sententiā in hac maxima. Quicūq; abstulit v̄l detinet alienū tenetur resti-

tuere. **A**uferre autem potest vt causa superior scilicet precipiendo vel vt proxima immediate auferendo. vel vt causa coadiuuans: vt socius in auferendo v̄l vt inducens si consulit vel fauet vel adlatur tali consilio. fauore. vel adulatio ne propter quam sit ablatio ⁊ sine qua non fieret. **C**onsimilit̄ de detinente qui immediate detinet positū v̄l p̄uatiue siue interpretatiue. vt scz quia n̄ facit restituī cum ei ex officio hoc p̄petret v̄l auxilium v̄l fauorē p̄bendo. vt si tacet requisitus in iudicio. vbi posset sententialit̄ restituī res domino suo. ⁊ tamē dīcēdo veritatē nō iminet ei p̄icū status v̄l p̄sone. vnde breuiter omīs obligatio ad restitutionē reducitur ad auferre v̄l detinere. ⁊ hoc vel ut cā p̄ncipalis vel p̄xima v̄l coadiuuas v̄l inducēs v̄l non impediēs quādo eius esset ad bonū reipublice. ⁊ sine periculo p̄sone impedire. ⁊ hec omia ex quo reducunt̄ ad consensum efficacē v̄z v̄l interpretatiuum p̄bantur p̄ illō. i. q. i. Notum sit. vbi dicitur qd facientē ⁊ consentientē par pena p̄stringit. ⁊ hoc accipitur ex dicto Pauli. Ro. 2. d. Nō solum qui talia agūt sed qui p̄sentiūt facientibus. Istoz oīum qd liber tenetur ad restitutionē insolidum. sed vno restituēte omēs alijs liberantur a debito in p̄patione ad illum dānicatū tamē alijs tenent̄ pro rata portionis que eos p̄tingit illi qui p̄ omib; satisfecit. **D**e 3.° s. quid. dico qd nō soluz tenetur quis ad restituendū rem ablatā v̄l vsuz rei. sed etiā ad interesse ⁊ fructū p̄ceptū de re si res erat fructifera. sed nō fructū qui p̄uenit ex industria eius qui v̄tuitur illa re. Ex quo sequitur qd lucroz acquisitum ex pecunia fenebri nō tenetur renator reddere. Alioquin ille qui reciperet posset esse iuste vsurarius. quia reciperet fructum de sua pecunia prouenientem per industriam alterius ē facere vsuram. ⁊ hoc ē forte quod magis posset homines inducere ad vsuram. quia

2. mō tenet
v̄tuitur

2. mō
fuit

te vsuris lucrantes il
non tenentur restituere
est: quia p̄ suam indu
erat alienū aut̄ restitu
f. i. cui dico qd dāp
possibile. possibile in
⁊ si habeat cū p̄ncip
sibi mittatur sine ma
illud quod mittendū
mittatur. ⁊ intelligit
eius p̄p̄n̄quis si mo
est: quia p̄sumitur leg
ga velle restitutionem
⁊ ideo in duobus cas
re p̄ore si cui n̄ detin
mortuus n̄ cōfessur p̄
tores sumptus ei ē p̄
q̄ illud valeat illi cui
si querat cui dico qd
quia cui nō potest te
dicitur sp̄aliter reddi
imē reddendo paup̄i
ras p̄ manus eius o
bus. Respōdeo. nō in
rio determinamus sit
buendo ista paup̄ib;
etoz qd confessor v̄l al
litate credat. **V**idē
sum p̄silio tamen ab
rest illō distribuire p̄
diatoz posset dare v̄
fidelitate p̄sumeret: ⁊
applicaret v̄l alijs vs
de vbi lex diuina v̄l
personam: sequenda
illa autem dicitur ma
netur: restituit paup̄i
p̄ aliam. s; non exclud
runt boni vni sed in
quando. dico qd nō lū
posse detinere alienum
i. nolente ⁊ secundum
volle obente. **S**e p̄
rius restitutō ē statim
tū cessandum ē ab a

de usuris lucrantes illud quod lucratur non tenentur restituere. immo illud suū est: quia p suam industriam acquisitū erat alienū aut restituendum est. **De 4. s. cui. dico q̄** damnificato. si tamē sit possibile. possibile inq̄ vt si nouit eum: et si habeat eū pntem vl habere pōt: vt sibi mittatur sine maiori incōmodo q̄ illud quod mittendū est esset vtile ei cui mittitur. et intelligo de ipso vel aliquib⁹ eius p̄p̄nquis si mortuus ē vel si absēs est: quia p̄sumitur lege nature q̄ ille magis velit restitutionem fieri suis p̄p̄nq̄s et ideo in duobus casib⁹ nec illi nec suis vtpote si cui nescitur vel scito cui tamē mortuo nesciūtur p̄p̄nq̄. In alio si maiores sumptus esset ponendi in mittēdo q̄ illud valeat illi cui mittitur. et in istis si queras cui. dico q̄ paupibus vice illi⁹ quia cui nō potest temporaliter reddi redditur spūaliter. redditio spūalis sit maxime reddendo paupibus p illo. **Si q̄** ras p manus cuius debet reddi pauperibus. **Respondeo.** nō inueni quis necessarius determinatus sit mediator in distribuendo ista paupibus. **Adic**it unus doctor q̄ confessor vl aliquis d̄ cuius fidelitate credat. **U**ideretur mihi q̄ per se ipsum p̄silio tamen alicuius boni viri potest illō distribuere paupib⁹. quia tñ mediator possit dare vt restitueret d̄ cui⁹ fidelitate p̄sumeret: et tamen iste sibi ipsi applicaret vl alijs v̄sibus q̄ deberet. unde vbi lex diuina vl ecclīastica nō ligat personam: sequenda ē ratio naturalis. illa autem dicat magis q̄ p̄sona que tenetur restituat paupibus per seipsam q̄ p aliam. lz non excludendo consiliū alterius boni viri sed includēdo. **De. 5. s.** quando. dico q̄ nō licet aliquo alio tempore detinere alienum inuito domino. i. nolente et secundum rectam rationem nolle debente. **Et** p consequens regulariter restitutō ē statim faciēda. sicut statim cessandum ē ab actu cuiuscūq̄ pec-

cati mortalis. nō tantum exteriori sed interiori. **S**ed in casibus quandoq̄ licet differre restitutionem exteriorē posita tamen iam interiori: scilicet voluntate restituendi cum occurrerent circumstantie oportune. **I**lli autem casus vniuersaliter continentur sub hac maxima: licet detinere rem alienā quando ille cuius est debet velle eam rationabiliter detineri sed in quibusdam casibus hoc debet velle aliquis etiam rationabiliter scilicet rem suam detineri ab alio de facto posita iam restituendi voluntate cum circumstantijs oportunis. ergo debet enim velle quilibet restitutionē sibi nō fieri: tunc quādo est in p̄iudiciū cōmunitatis. vel ipsius recipientis restitutionem. quia debet velle bonum suum et bonum commune. et ita dilationem aliqualem illius restitutionis boni vtilis vt seruetur maius bonum. **De**bet etiam velle non fieri restitutionem: tunc quando esset in diffamationem restituētis. quia debet magis velle famam p̄ximi q̄ illud modicum commodum suum statim. **C**onsimiliter debet magis velle q̄ vitetur magnum incommodum proximi restituētis q̄ modicum incommodum suum vel nullum in illa modica dilatione restituētis. **E**x his sequitur q̄ quando esset restitutio damnosa reipublice vel ei cui sit vel diffamatiua restituētis vel nimis notabiliter damnosa non tenetur ad statim restituendū sed sufficit q̄ statim ex affectu restituat cessantibus inconuenientibus hincinde. **S**i si obicitur. restituere est actus p̄cepti negatiui. quia non tenere alienum ad obseruationem autem p̄cepti negatiui tenetur quilibet semper et pro semper. **R**espondeo. tenere alienum iniuste. id est inuito domino est semper prohibitū et ideo semper et pro semper oportet nō tenere isto mō. sed qñ aliquis h̄z volūtatē restituendi p̄ tēpore oportūo ex tūc et

domino volente et si non actu elicto tam
 men actu debito. quia dominus debet
 velle quod qui suum habet teneat quousque
 possit reddere oportune. **Q**uod si dicas do-
 minus hic est inuitus. quia non vult quod per
 quicumque tempus teneat suum. **R**espon-
 deo quod domino male et inordinate volente
 statim re habere suum et per inordinate volente
 te proximum suum illud tenere: non est te-
 nens iniustus. quia etiam depositum de
 cuius redditio est lex strictissima potest
 teneri licite domino inuito voluntate in-
 ordinata. Et ad istam periculum quando
 possunt reduci etiam multi alij casus a
 predictis. vnus specialis est qui etiam po-
 test reduci ad particulam quis. scilicet. quan-
 do ablatis fuit occulta. tunc non tenetur
 ablatore se prodere nec persequens per
 seipsum restituere sed per aliam personam
 secretam et fidelem. et expedit quod per con-
 fessorum. quia sibi est crimen detectum
 in confessione et de eius fidelitate quod resti-
 tuat fidei sue commissum: satis debet cre-
 di. **P**otest ergo hic differri restitutio quod
 usque voluntas talis persone et oportunitas
 habeat. Alius etiam est casus quando quis
 non potest reddere. qui etiam posset reduci
 ad quis. quando enim est impotens. per
 tunc non tenetur. tenetur tamen post cum per-
 uenerit ad pinguiorem fortunam. sicut per
 batur extra de solutionibus. **O**dardus.
 Sicut etiam in glo. notat quod illa actio non
 expirat per inopiam debitoris. sed sopitur.
 unde illud. inanis est actio quas inopia
 debitoris excludit. Sed ius agendi ma-
 net sic obligatio in debitore licet sopita.
Ad argumēta. **A**d
 primum patet in prima particula articu-
 li ultimi. propter quam rationem quia non
 tenetur ad restitutionem vel ad satisfactio-
 nem propter dictam que est tertia pars peni-
 tentie. Sed tenetur ad eam ut ad cessatorem
 a peccato. et hoc actu et effectu cum circū-
 stantijs debitis vel opportunitis. **A**d 2^m
 et 3^m patet ex dictis in 2° articulo. quod ne-

sciens tenetur reddere pauperibus. **S**ed quod
 adducit ibi de nescientia domini rei in-
 uente. dico quod res inuenta debet tradi ali-
 cui persone publice custodienda et in lo-
 cis publicis proclamari. ut sic dominus qui
 amisit possit ad eam perungere. Sed si
 post talem clamationem nullus appareat
 dominus faciendum est sicut de restitutio-
 ne vaga. **A**d aliud patet quod non est maior
 sumptus ponendus in missione quam valeat
 illud quod mittitur. sed expectanda est per-
 sentia persone si quandoque credatur haberi.
 Si tamen non credatur haberi nec nuncius
 interueniat sine nimis sumptibus traden-
 dum est pauperibus. qui si non adsint o-
 dum est pauperibus. vniuersali enim
 dando et ymaginem pauperibus per aliquo da-
 tur ei bonum spirituale. et in hoc sit sibi resti-
 tutio possibilis quando non potest sibi red-
 di bonum temporale. **A**d aliud si persona
 preoccupans rem alienam sit multum necessa-
 ria reipublice. et esset in necessitate arcta.
 et illa alia persona cui debet sibi argui ha-
 beret aliquam euidentiā. sed de hoc dicetur
 statim in responsione ad sequens ar^m. **S**ed
 si illud iniuste detinetur a persona multum
 necessaria reipublice. non sit sibi necessarius
 simpliciter sed tantum ad saluandum statum
 suum solennem. dico quod non licet alicui sta-
 tum solenne tenere de bonis alienis. nec
 tantum valet reipublice. istius status solennis
 quem tenet per non restitutionem quantum valz
 fidelitas eius et iusticia communis. **A**d
 aliud aut detinens est in extrema neces-
 sitate. et ille cuius est res non. sed habet alij
 quam contra extremam necessitatem. et tunc de-
 cendum quod ista res sit istius detinentis iure
 poli quo in extreme necessitatis articu-
 lo ad prouidendum sustentationi nature
 via omnibus extrema necessitate detentis
 est concessa. extra de verbo. signi. **E**xistit
 qui seminat. et est hodie in. 6. decre. **E**t
 autem ambo detinens. scilicet. et cuius res de-
 tinetur sunt in extrema necessitate. si prius
 deuenit dominus ad illam extremam neces-
 sitatem debet reddi domino duplici iur-

re. si quis prius suum
 necessitate facti est su-
 nou deuenit ad illam
 post deuenit ad illam
 de reddi quia cessauit
 re. et facti est aliter
 ad ambo simul deuen-
 reddi dno. quia nunquam
 no. Et si arguas quod
 se diligere quod prius. et
 ga vitam sua corpora
 et per sequens ista rem
 sibi magis retinere quod
 magis debet diligere vi-
 et diligibilis ad vitam
 conseruationem istam
 uationem istam vite pri-
 conseruationem iniusta
 uationem istam vite per
 ga debet latro iustine
 de. et dependente ut cu-
 quia dilectio vite corporis
 habere non est dilectio
 et ad dilectionem animi
 penitentie in casu vltimo
 de re aliena est iniusta
 homicida. quia iniusta
 subtrahit sibi necessar-
 ium. Sed nunquid si po-
 tatem deuenit occu-
 su ad pinguiorem fortun-
 mere. videtur quod sic. quia
 bolitate ut allegatum
 omnibus. **O**dardus. Lo-
 et istius detinentis per
 tremā necessitate et per
 die domini pmi. et non
 posset dici quod res talis
 dicit non posset esse ni-
 ad vicium et tunc con-
 licti communis sit domi-
 deuenit ad pinguiorem
 de. et equalens. quia
 ualens videtur omni b-
 rationem ad illam occu-
 re aliene que fuit ini-

re. tū quia pū suū. tūz quia iam ex ista
necessitate factū est suū. si vero pū de
uenit detinēs factū esse suū. 7 tunc dñō
post deuenienti ad istā necessitatē nō de
bet reddi quia cessauit dominiū eius in
re isto. 7 factū est alterius iure poli. **S**i
aut ambo simul deueniāt. dico q̄ debet
reddi dñō. quia nunquā cecidit a domi
nio. **E**t si arguas q̄ magis debet q̄libet
se diligere q̄ p̄ximū. 7 per cōsequēs ma
gis vitam suā corporālē q̄ vitā p̄ximī.
7 per p̄sequēs istā rem simplr necessaria
sibi magis retinere q̄ dare. p̄ximū. **R**es
magis debet diligere vitā suā ordiatē ut
est diligibilis ad vitā eternā. 7 ita magis
conseruationē iustam vite sue q̄ conser
uationē iustā vite p̄ximī. sed nō magis
conseruationē iniustā vite sue q̄ conser
uationē iustam vite p̄ximī. Sic enī ma
gis debet latro sustinē suspendiū q̄ occi
dere suspendentē vt euadat. cuius rō est
quia dilectio vite corporalis iniuste cu
stodite nō est dilectio ordinata. quia nō
est ad dilectionē anime nec dei. **I**stū aut
detinētis in casu vltimo custoditio vite
de re aliena est iniusta. 7 tūz hoc est etiā
homicida. quia iniuste occidit alium q̄
subtrahit sibi necessariū quod sibi debe
tur. Sed nunqd si post extremā neces
sitatē deueniat detentor in p̄o vel 2o ca
su ad pinguiorē fortunā tunc tenet resti
tuere. videt q̄ sic. quia illa est de possi
bilitate vt allegatum est supra de soluti
onibus. **O** dardus. Contra res illa facta
est istius detinentis per hoc q̄ fuit in ex
trema necessitate. 7 per consequēs desijt
esse domini p̄mi. q̄ non est sibi reddēda.
Posset dici q̄ res talis necessaria simpli
citer non posset esse nisi aliquid p̄tinent
ad victum 7 tunc consumeret 7 iuste. q̄
iste cōsumēs fit domini tenet tamē post
deueniēs ad pinguiorē fortunā red
dere equiualens. quia obligatio ad equi
ualens videtur oriū habuisse per cōpa
rationem ad illam occupationē p̄mā
vel aliene que fuit iniusta ante extremā

necessitatē vt illa obligatio p̄ extremā
necessitatē non est extincta sed sopita. s̄
si nunq̄ ante extremā necessitatē occu
passet tunc iuste simpliciter occupasset
rem suam. nec ad aliquam tenetur resti
tutionē. **A**d aliud d̄ gladio patet. ex q̄n
in 3o articulo. Ad illud de adultera dici
tur multiplici. vno modo q̄ ipa debet
reuelare suum crimen filio spurio. 7 in
ducere eum ad dimittendū hereditatez
vero heredi per hoc q̄ iniuste occupat
cum non sit heres. **A**lter dicitur et mi
nus valet q̄ debet reuelare culpam suā
marito vt assignet hereditatez vero he
redi. quod licitum est fm iura imperia
lia. vbi testans p̄mo in testamento insti
tuit heredem. Contra p̄mā responsio
nem. quia aut filius credit matri. aut n̄
si credit non est probabile q̄ ppter hoc
dimittere velit hereditatem. quia pauci
inueniūtur ita perfecti ut ppter iusticiā
seruandā in foro dei dimittāt magnas
possessiōes quas possunt tenere iure ex
teriori. nec hoc potest mater presumere.
nisi multum prius experta fuisset volū
tatem filij sui. non autem debet se expo
nere certo periculo diffamatiōis apud
filium suum ppter incertam correctiōez
filij. **S**i vero non crederet tūc eēnt duo
mala. quia 7 ipa eēt diffamata. 7 ipse te
neret hereditatem vt prius. Contra secu
daz respōsiōē arguitur. quia 7 mulier
se diffamat 7 exponit se periculo mortis
7 maritum periculo vxoriciidij. q̄ talis
possit esset zelator vt sunt multi q̄ illaz
occideret vl pperuo haberet odio. 7 a se
7 ab actu cōiugij expelleret. **A**d ista ma
la diffamatiōis mortis vel saltem odij
vel discordie que sunt valde probabilia
7 videntur vt in pluribus euentura non
debet se mulier exponere ppter incertū
bonum hereditatis restituende. **A**t pre
ter hoc in terris vbi p̄mogenitus est he
res pater si crederet vxori n̄ posset a spu
rio auferre hereditatem. nisi in foro pu
blico pbaret cum talem. 7 tunc oporēt

*Respondeo p̄mā
dñi. vnde d̄
quodlibet. quodlibet
respondeo vnde d̄
Alia d̄ de p̄mā
in f̄mā q̄ d̄ de v̄p̄
opa libe v̄ t̄mā
de p̄mā et v̄mā*

And. Al. s. fin.
non sicut ad. l. h. a.
ne filius s. p. v. v.
p. p. v. v. v. v. v.
v. v. v. v. v. v. v.

mulierem diffamari non tantum apud
maritum sed apud totam patriam. **D**i-
co ergo qd mulier debet laborare qd
potest ad hoc qd hereditas reddat vero
heredi qd in se est. **D**ico autem quan-
tum in se est. quia non debet se diffamatio-
ni exponere. sed ex alijs causis honestis
filiu spurium quantum potest inducere ut di-
mittat hereditatem. vnus modus honestus
est ut intret religionem. alius ut sit clericus
et recipiat beneficia ecclesiastica. et his qd
si sufficientibus contentus hereditatem di-
mittat alij fratri layco remanenti. sed si
per nullam honestam persuasionem potest ma-
ter flectere cor filij spurij ut dimittat he-
reditatem non videtur qd debeat se perdere
illi spurio. quia non est certa qd talis imp-
suasibilis ab ipsa i alijs honestis: ppter
hoc flecteretur. imo forte tenacius tene-
ret concipiens diffamationem suam. qd per
illam dimissionem notaretur spurius. et ta-
lem notam multum cauent male nati.
et tunc debet mulier laborare aliunde re-
stitutionem fieri vero heredi quantum potest et
sem corresponsentia iusticie. quia non di-
co qd teneatur ad restituendum equiuales to-
ti hereditati. nam multum differt iter ha-
bere et ppe esse. iste autem nunquam habuit he-
reditatem licet fuerit ppe sem iusticia. et ideo
minus qd equiuales hereditati sufficit si-
bi p restitutionem. et illud minus determi-
net sem arbitrium boni viri. videtur tamen
ad minus qd debeat sibi perdere o victu
honesto et vestitu si fuit hereditas pinguis
ut possit sufficere heredi ad duplum vel
ad triplum istius. qd si hoc non possit fa-
ciat quod dicit in illo. c. **O**dardus. **A**d
vltimuz similiter qd iste tenetur restituere
beneficiam non totum. quia multum inter-
est inter habere et ppe esse. sed aliquam
portionem corresponsentem alicui parti
valoris beneficii. et hoc si directe abstu-
lit sibi beneficiu intentione damnificandi
eum. **S**i autem indirecte. s. procurando sibi
ipsi et cum hoc etiam damnificare aliu
intendebat. tenetur ut dixi. **S**ed si nimio

pprie utilitati intendebat. puidere. et sic
procurat sibi et ex consequenti alius preter
intentionem illius damnificat. iste ad nihil
tenetur illi. quia licet vniciqz sibi ipsi. pui-
dere alio neglecto. **C**onfirmat hoc p illud
ff. de noui oper. nunc. l. 2. si pscindo ve-
nas in fundo meo per quas derivabat
aqua ad puteum alterius intentione no-
cendi sibi teneor ad restitutionem damni
sed si hoc facio sine fraude intendens con-
sulere utilitati. ppte. ut quia mihi e uti-
le facere muru qui non potest puenire
fundari sine pscisione illaz venaru: non
damnifico alium. quia ius habeo facie-
di utilitatem meam in fundo meo. Et ff.
de regu. iur. **N**emo damnum facit nisi
qui illud facit quod facere ius non habet
iste autem habet ius procurandi sibi be-
neficium seruatis circumstantijs iustis et
honestis.

tertio quero

Quamvis damnificans aliu
i bonis persone. s. corporis
vel anime teneatur restituere
re ad hoc qd possit vere petere. videtur qd
non. nullus tenetur ad impossibile. **S**ed
in tali damno quandoqz est impossibilis
restitutio. qd 2. minor pars. quia damni-
ficans non potest reddere bonum spiritu-
ale equiualens ei quem damnificauit in
bonis anime. similiter si damnificauit au-
ferendo membrum vel occidendo non
potest reddere nec illud nec equalens. quia nul-
lum bonum exterius quod est bonum
minimum. quia bonum fortune potest
esse equiualens bono nature quod e bo-
num medium sem Aug. pmo retracta-
tionum. **I**tem retrahens hominem a re-
ligionis ingressu damnificat illum i bo-
nis anime que esset habiturus in religi-
one et damnificat religionem subtrahendo
illi tale personam. nec tamen tenetur ad
restitutionem illorum bonorum illi. quia non
potest nec ad restituendum religioni per-
sonam illam vel equiualem illi persone.

Responde

de damnificante aliu i
bonis corporis. de p-
ur de bonis naturalib.
ho potest sic alium da-
mnificari bona sunt bo-
na sed de bonis moru
fms que corrumpunt
quoz acquisitio impe-
dit et vicijs quibz virtu-
rumpunt vel tandem
et que debent generari
impediunt in istis non
potest damnificare. q
actus viciosus adeo est
lutaru qd si non est vo-
luntati sem Aug. de vo-
luntate ppe
damnificari. sed aliqui
de damnificare inducunt
et actus viciosus
rigant et vicia generant
potest esse multiplex. s.
dando. et rogando et
q tenetur modo sibi possi-
damnu. s. inducendo a

quia tunc teneret ipse intrare religionem
pro eo si non posset inducere alium equiua-
lem. Contra. 6. q. i. ex merito. deteriores
sunt qui vitam bonorum prauis moribus cor-
rumpunt quam qui substantias aliorum predia
diripiunt. Item Exo. 22. Qui seducit
virginem et dormit cum ea dotabit
eam et habebit eam uxorem. aut reddet ei
pecuniam iuxta modum dotis quam virginem
solent accipere. Item ista damnificatio illa
et virginem contra castitatem requirit resti-
tutionem castitatis conjugalis reddere pro
ea. Item de damnificatione in corpore habet
extra de iniuriis et damno dato. c. i. si ri-
panti. et sumitur ab Exo. 21. c. Si percusserit
alter proximum suum et ille mortuus non fue-
rit sed iacuerit in lecto qui percusserit ope-
ras eius et ipensas in medicos restituet.

nitentia et ad actum virtuosos. et si sola in-
ductio non sufficiat. quia facilius est per-
uertere quam conuertere. tenet et per se oratio
et per orationes aliorum procuratas impe-
trare sibi conuersionem. et per alios psua-
sores efficaces. dum tamen illis non pdat
peccatum occultum illius alterius. et ex hoc
patet quantum periculum est alium sollicitare
et inducere ad peccatum. quia vix potest digne
restituere cum voluntate illam allectam ad
peccata vix possit persuasionibus et alijs
multis vijs reducere ad virtutem. Respon-
sio huius satis patet. quia cum virtutum bo-
na sint maxima secundum Augustinum. primo retrac-
tationum. plus damnificat qui in istis da-
mnificat quam qui in quibuslibet alijs. et per con-
sequens plus secundum iusticiam tenet ad resti-
tuendum proximo tale bonum quantum
sibi possibile est.

quero

damnificans alium
in corpore. s. corporis
teneatur restituere
peccata. videtur
impossibile. Sed
est impossibile
quia damnificatio
bonum spiritum
damnificauit in
damnificauit au-
tem occidendo non
ualens. quia nul-
lud est bonum
in fortune potest
tunc quod ebor
primo retracta-
re hominem a re-
ligione illum ibi
iturus in religio-
nem subtrahere
tamen tenet ad
illi. quia non
religioni pro
te illi persone

Respondeo. hic primo vi-

endum est.
de damnificante alium in bonis anime. 2º in
bonis corporis. De primo non intelligi-
tur de bonis naturalibus anime. quia nul-
lus potest sic alium damnificare cum illa
naturalia bona sunt bona incorruptibi-
lia. sed de bonis morum intelligitur vel ac-
quisitis que corrumpunt vel acquirendis.
quorum acquisitio impeditur. ut. s. de pecca-
tis et vicibus quibus virtutes acquisite cor-
rumpunt vel tandem vicia generantur
et que deberent generari ex actibus bonis
impediuntur in istis non potest quis alium
directe damnificare. quia peccatum et omnis
actus vitiosus adeo est peccatum quo vo-
luntarium quam si non est voluntarium non pec-
catum. secundum Augustinum. de vera religione. ergo
sola voluntate propria potest aliquis sic
damnificari. sed aliquis potest alium indire-
cte damnificare inducendo cum ad pec-
catum et actus vitiosos quibus virtutes cor-
rumpunt et vicia generantur. et ista inductio
potest esse multiplex. s. persuadendo. per-
suadendo. et rogando et. De isto dicendo
quod tenet modo sibi possibili restituere sibi
damnum. s. inducendo eum efficaciter ad pe-

De secundo damnificans

in corpore
aut intulit ultimum damnum. s. mortem. aut
aliquod aliud damnum citra mortem. et hoc
duplíciter. vel irremediabile vel remedi-
abile. Exemplum de primo. mutilatio. ex
de 2º vulneratio. vel alia lesio curabilis.
Et si in mutilatione duplíciter. quia vel est
enormis que impedit ex toto actum hu-
manum aliquem qui competet homini secundum
illam partem amputatam. ut in manus dextre
amputatione. ubi aufert omnino actus hu-
manus natus competere secundum illam manum.
vel non enormis. i. non impediens actum
humanum. ut amputatio digiti vel ali-
cuius partis digiti. De istis omnibus
damnis videndum est primo quid pos-
sit omnibus iuste restituere. 2º quid statu-
tum est. De primo dico quod si lex ratio-
nis in omnibus his statueretur iusta es-
set. quia non est facile ut pro damno ta-
li illato homini fiat retributio equa-
lis per bona aliqua fortune. quia non equi-
valent. Si obijciatur. quod lex moysaica iudi-
cialis remaneret. et tunc in lege noua li-
ceret iudicare quantum ad iudicialia.

¶ 1°. lex aliqua pōt habere robur vt a legiflatore in cōmunitate vbi statuitur 7 tūc vndeūq; accipiat ratō statuendī nō habet robur vt statuta ab alio s; vt ab isto. 7 hoc modo iudicialia multa legis mosayce possent a papa 7 ab impatore statui a christianis obseruantia nec obseruarentur vt a Moyse statuta: sed vt a legiflatore euangelico. nec hoc esset iudaizare. quia non seruatur lex iudicialis quia mosayca. sed quia eadem statuitur a p̄cipe qui pōt statuere leges in lege christiana. **¶** Istud probatur p̄mo de facto. quia multa talia in decretalibus sumuntur ex iudicialibus legis mosayce vt p; extra de iniurijs 7 damno dato. c. p̄mo 7 sequētib;: que oīa sumuntur ex exodo. 22. 7. 23. 7 seruāda sūt hodie: vt iura canonica nō vt in lege mosayca.

¶ Hoc p; etiā p duo exempla. Nam cōmunitas aliqua vidēs aliam bene legibus ordinatam pōt illas leges quas iudicat rationales vt viles sibi assumere. vt ille qui habet aucto:itatē condendī leges in ista cōmunitate statuat istas hic obseruari. 7 tūc obseruabuntur hic nō. quia leges illius cōmunitatis sed q; statuta a legiflatore in ista cōmunitate.

¶ Patet etiā hoc i ciuitatibus vbi est regimen p potestatem 7 intrinsecum p̄fessō vbi vna accipit leges alterius 7 ordinat eas i ciuitate ista seruādas. **¶** 3° etiā in regnis sicut leges frācie: posset alius rex accipere 7 statuere eas in suo regno seruādas. **¶** Patet etiā in religionibus quia p̄stitutiones 7 ordinatōes vnius religionis alia vidēs esse honesta 7 bñ cōuenientes ad obseruationē vite regularis posset statuere vt ille in ista religione obseruaretur: nec obligaret tūc p̄dicatores. quia sūt ordinatōes fratrum minorum. sed quia a capto generali p̄dicatoz approbate. **¶** Sic in p̄posito d iudicij legi Moy. Nec miz. quia deus nō fuit factus vt daret illa iudicia 7 rōez. imo legē leges ip̄ialis codicis multa inueniuntur

factis p̄sona multis iudicij legi Mosayce. Et licet videret aliqua valde dura q nō oportet in euāgelio seruare. tamē multa dedit ratio alia valde etiā p statu quo cūq; in hac vita mortali. Et ideo si ista statuātur a legiflatore obseruāda p quo cūq; tpe iuste statuunt. Et hoc mō si statuerentur ab aliquo blasphemū adulerum idolatrā debere occidi. multo iustus ordinat q; q; fur suspendatur vt post patebit. sed patet ad quid aspiciūt plus p̄cipes. quia ad p̄modū tempale q; ad honore dei 7 p hoc plus puniūt 7 reprimere volūt peccata in p̄ximū q; in deū. vt patet. **¶** De 2° quid sc; statutū est. R^o 2°. p p̄mo dāno 7 marimo sc; vite ablatione regulari in multis cōitatibus statuta ē lex talionis. s. vt homicida moriatur 7 ratioabilis quia. s. nō solū hoc cōpetit legi mosayce: sed etiā legi naturali 7 approbatū 7 p̄formatū ē in lege euāgelica a xpo. Matth. 26°. Omis qui gladio occidit gladio pibit. 7 p p̄sequēs vbiq; lex talis de vita p vita reddēda statuta ē iuste o; hō patienter solue illā penam que si alicubi nō sit statuta nullus o; eā sibi inferre: quia nullus o; ē homicida sui sine sp̄ali p̄cepto dei. sed expedit ibi q; exponat vitā suā in causa iusta. vt p̄ te 7 inimicos ecclesie p restitutōe facie illi cuius vitā abstulit. Qui si nec tāta; restitutōez velit facē nō pōt omnino esse imunis a restitutōe. sic quidā fatui faciunt. absoluāt homicidas nō eis ostēdentes restitutōem necessario incūbentē q; si facilius possit transire hoicida q; vt ita dicā canicida vl bouicida. quia si occidisset q; bouē p̄xi sui vl canē nō absolueretur sine restitutōe. teneat q; ad restitutionē sp̄ualē equualētē vite quā abstulit. sic pōt esse equalētia i talib; nec hoc solū s; si interfecit sustēbat aliq; p̄fector omnibus illis ad tantam restitutionem quantam illis abstulit per interfectionē illius. **¶** Et quia vix poss; aliq;

oigne recōpensare p
solutio: homicida c
sic talis p̄ioret p
vel p̄uenerit iure
homicidio. At iō s; p
n videretur ē lex i
p̄xi enim quantū
mādiū quando d
occedat voluit d
quā fuit cūctio: mu
p̄hibitus ē i oco:
for non acceptatur a
ocasio: vbi apparet
vicium est ibi est die
dona. Sed quis est
sio habet. 3. q. 5. d
latū ibi Aug. i. de c
erecōis quos lex i
speciatu: iuber occi
occidit criminis rem
lex iusta tpe dētern
li p̄mo breuiat. V
scēdit a lege diuina
practice a p̄ncipia
cordat legi diuine a
sordas. Ad p̄p
solare p̄hibuit non
occedi 7 nulli licet i
rioris dispensare. o
constituitur homin
et si in illis casibus
non exceptit. Accipit
p̄xi i. q. d. s. oia
dam adulterū. 7 n
ergo fm iustam legē
statua infligit homin
tur ille casus a p̄o p
diam. Et si obq; cas
que p̄cepit furem
exceptit ab illo p̄ce
cides. peccatum fur
ostēdit se nolle ece
cum p̄lecti morte q
penam. R^o. constat
p̄xi vel euāgelica e
peccatum furti ab il

digne recōpensare p actōnes illud quod
abstulit homicida expediret simpliciter
aīe talis q̄ soluet p passiōes volūtarias
vel patienter susceptas. vt. s. occideret p
homicidio. Et iō optime. pūitū ē cōita-
ti vbi statuta ē lex talionis i cā bōicidij.
paret enim quantum de' detestatur ho-
micidij quando Dauid qui tamē iuste
occiderat voluit edificare sibi domum
quia fuit effusor multi sanguis humani
phibitus est a deo. Si ergo iustus occi-
sor non acceptatur ad cultū dei. iniust'
occisor vbi apparebit. Hoc ergo quod
dictum est ibi est dictum de iniuste occi-
dente. Sed quis est iustus occidens. Rū-
sio habet. 33. q. 5. Si non licet. et intitu-
latur ibi Aug. i. de ciui. dei. His inquit
exceptis quos lex iusta generalit' vel de'
specialiter iubet occidi quisq̄s hominēz
occidit criminis reus erit. Que autē sit
lex iusta ipse determinat de libero arbi-
li' pmo breuiter. Nulla nisi que vel de-
scendit a lege diuina. sicut conclusiones
practice a principijs practicis. vel q̄ con-
cordat legi diuine ad minus que non di-
scordat. Ad propositum lex diuina ab-
solute phibuit non permittas hominē
occidi et nulli licet inferiori in lege supe-
rioris dispensare. ergo nulla lex posita
constituens hominem occidendū iusta
est si in illis casibus statuat quos deus
non excepit. Excepit autem multos. vt
patet in Exod. s. blasphemum. homici-
dam. adulterū. et multos alios. nullus
ergo fm iustam lege occidit. nec lex po-
situa infligit homicidium si non excipi-
tur ille casus a deo prohibente homici-
dium. Et si obijcias. ergo lex est iniusta
que precipit furem occidi. quia deus nō
excepit ab illo precepto negatiue. nō oc-
cides. peccatum furti. immo manifeste
ostendit se nolle excipere furez. nec velle
eum plecti morte. quia infligit furi aliā
penam. R. constat q̄ deus in lege Mo-
ysi vel euangelica explicite non excepit
peccatum furti ab illo precepto. non oc-

cides. vt. s. propter hoc peccatum liceat
hominem occidere. et ideo nisi reuoca-
uerit aliqua reuocatione speciali q̄ non
habetur ex scriptura. nec de bulla super
hoc descendente de celo audiuius nō
video q̄ lex aliqua iusta possit statuere
hominēz occidi pro furto solo. dico au-
tem solo. quia si est fur et cum hoc inua-
sor presumitur homicida. quia vult oc-
cidere et ad hoc paratus ē si aliquis sibi
resistat. hoc patet p illud Exod. 22. de fu-
re nocturno et diurno. fur nocturn' im-
pune occiditur. qui autem intrantem d-
die ad furandum occidit homicidij re-
est. causa diuersitatis est hec quia presu-
mitur q̄ qui de nocte furatur occideret
sibi resistentē si posset. non autem qui d-
die intrat. Esto etiam q̄ aliquo modo
licuisset iudeis pro furto occidere. magi
videtur per misericordiam euangelicaz
iste rigor reuocatus q̄ rigor cōtra adul-
terium. quia peccatū furti est multo mi-
nus q̄ adulterium. iuxta illud Prouer.
6. Non grandis est culpa cuius quis fura-
tus fuerit. furatur enim vt elurientē im-
pleat animam. deprehensus quoq̄ red-
det septuplum. Sequitur. Qui autem
adulter est propter inopiam cordis per-
det animam suam. Sed pena de adulte-
rio est reuocata in illo. Job. 8. Nemo te
condemnavit mulier. nec ego te cōdem-
nabo. vade iam amplius noli peccare.
Multo magis ergo reuocatus ē rigor
contra furtum si fuisset statutus in lege
mosayca. De alia damnificatiōe in cor-
pore. s. mutilatione enormi vel nō enor-
mi communiter non est statuta in eccle-
sia restitutio nisi pecuniaria. et illa debz
respondere non solum damno quod in-
currit quis per mutilationem pro toto
tempore futuro quo vsurus esset q̄s mē-
bro absciso. sed etiam expensis apōstis
in curatione. et hoc dicit capitulum alle-
gatum. extra de iniurijs et damno dato
et ultra placationi ipsius lesi que requi-
rentur etiam si non esset talis mutilatiō

no est argum. l. y.
mista p. b. v. c. p. r.
p. l. v. s. i. v. c. m. d.
h. m. m. s.

et consolationi ipsius afflicti. quia perpe-
tua est sibi desolatio de tali mutilatione
Plus etiam est ponderanda mutilatio
pauperis quam diuitis si magis egebat pre
abscessu ad victum necessarium. quia vltus
fuit parte illa ad procuranda necessaria
licet ex alia parte sit quedam conditio pro
ponderans. scilicet dignitas persone. sed hoc
parum est respectu prime conditionis.

Ad argumēta. Ad

primum patet quomodo possibile est re-
stituere bonum anime in primo articulo
et bonum corporis in 2º restituendo bo-
na exteriora correspondentia. vel per oc-
cissione bona spiritualia ipsi occiso. **Ad**
2º dico quod si extraxit de religione aliquem
iam obligatum ad religionem obligatione
professionis tenetur agere ad restitutionem
ut scilicet ille redeat ad religionem. Sed si ali-
quem dispositum ad intrandum retraxit
ne intraret. quia interest inter habere et
prope esse non tenetur ad tantam resti-
tutionem religioni ad quantam si fuis-
set in religione. sed tenetur ad aliqualem
restitutionem. puta ad aliqualem indu-
ctionem alterius aliqualem equivalen-
tis ad ingressum illius religionis. et hoc
intelligendum est si illum retraxit inten-
tione damnificandi religionem. si autem
intentione consulendi utilitati propter si-
ne fraude non tenetur religioni. sed in pri-
mo casu et in secundo tenet persone quam
retraxit. ut in persuasionibus et alijs bo-
nis spiritualibus ad equivalenciam bo-
nis illis in quibus illi retrahendo dam-
nificauit.

Quarto que

ritur. verum damnificas
aliquem in bono fame re-
netur ad restitutionem. Ita
quod penitere vere non possit nisi famam re-
stituatur. videtur quod non. extra de calum.
c. i. et 2. Infamis est denunciator vel ac-
cusator falsi criminis. ergo negans verum

crimen sibi impositum iniuste infamat
accusantem. quia ostendit eum accusa-
tozem falsi criminis. et tamen iste negans
tale crimen sibi impositum non tenetur
famam restituere accusanti. quia magis
videtur accusans debere restituere famam accu-
sato cum non possit probare crimen sibi im-
positum. Item tenet quilibet magis zelare
pro fama propria quam pro aliena sicut magis di-
ligere seipsum quam proximum. sed accusatus in pu-
blico de crimine occulto non potest famam suam
custodire illesam nisi indirecte alterius diffa-
mado. negando. scilicet crimen sibi impositum. et
ita denotando eum delatorem falsi criminis.
et iste finem rectam rationem tenet cum diffama-
re licet indirecte. et per prius non restituere. quia
in primo actu non egit iniuste. Contra Aug.
ad Accedimus. epistola. 2. et pontif. 14. q. 2. c.
i. Non dimittit peccatum nisi restituat abla-
tum si restitui potest. Item puer. 2. Melius est
nomen bonum quam diuitie multe. et per hoc ledit
proximum qui aufert ei nomen bonum quam qui
aufert diuitias. si ergo ibi tenet finem iusti-
ciam restituere multo magis hic.

Respondeo. In genere potest

tripliciter diffamare. primo modo falsum
crimen imponendo. 2º modo verum cri-
men tamen occultum non seruato ordi-
ne iuris in publico proponendo. 3º modo
verum crimen sed occultum in publico tamen sibi
impositum negando. quia in hoc negans non im-
ponentem de calumnia. In primo dico quod
restituere famam retrahendo verbum suum
vel quod sibi imposuit et hoc ita publice sicut
sibi imposuit. quia alio non fuit iusticia in red-
dendo. primo quod suum est. Et si obijciat quod
magis tenet zelare pro fama sua quam aliena
non autem possit illi reddere famam suam retrac-
tando verbum suum nisi seipsum diffamaret. **Ad**
sic dicitur in prima questione de restitutione
ad 5º articulum. quod bona corporis vel exteriora
non sunt diligenda nisi in ordine ad bonum
anime. et ad deum. Hoc autem non est nisi ut pos-
sint iuste petere illi qui diligunt. Et ideo si
cur ibi de dilectione vite prope corporalis dixi

et per
hoc
non

ita dico hic de dilectione
liber cui per iustitiam oportet
magis diligere illam quam
corpore. Sed si sibi
iuste alteri aut iuste
tenet cui iuste conuenit
ita est hic. accusato
se conuenit fama accu-
sationem iniuste non
in accusando. sed quia
in quo sufficienter iustitiam
aut. Et ideo postea dicitur
nam alterius cui tenet
nocentis sui non tunc
tunc amouet falsam lau-
dationem mendacem
fornicationem videtur
fantes non diffamant
famam in facio illo
committendo quod cum
currit lesionem dignitatis
maius est in se nec
ita per quam notificat
fama. sed in modo fa-
in publicum illud quod
miserius simpliciter erat
ratur. aliquis non im-
crimen alij. sed murmur
loquitur vel alicui coram
non tantum sibi certum. si
mundum tenet restituere
est. quia multa multa lo-
se in audiuisset nisi cr
dat aliquam maiorem
communi relatione non
actus in opinione ali
si illi firmiter concipiam
mo criminofum esse le
credidit leuius est corde.
quia a scandalo posui
vere iuxta illud Pauli
murmur scandalum non
in eternum. et multi si
bes ad credendum m
loquuntur talia audita
re. Et si fiat hoc animi

Q.

III

ita dico hic de dilectione fame pprie qd
libet cui pt iuste ppetere in se fama debet
magis diligere illa qd alteri cui n pot iuste
copenere. Sed si sibi non pot ppetere nisi in
iuste: alteri aut iuste magis. dz diligere al
teri cui iuste couenit qd sibi cui iniuste. 7
ita est hic. accusato eni d falso crimie iu
ste couenit fama. accusanti aut post tale
accusatione iniuste no solu qz metitus e
in accusando. sed qz publice metitus est
in quo sufficient 7 iudicabilr se diffama
uit. Et io postea directe ondens innocen
tia alterius cui tenet in hoc 7 indirecte
nocentia sui no tuc pprie diffamat se. sz
tuc amouet falsam laudem qua iste post ac
cusatione mendace indignus e. Exm. qd
fornicat tribus videtibz illi postea accu
santes no diffamat illu. sz ipemet se dif
famauit in facto illo publico. qz breuiter
comitendo qdcunqz crimine publice in
currit lesione dignitatis. 7 sic amittit fa
ma qtuze est in se. nec publicatio illa po
stea p qua notificat illa lesio aufert sibi
fama. sed trimodo facit deuenire magis
in publicu illud qd ex natura actus co
missi pus simplr erat publicu. Et si que
ratur. aliquis no iponit in publico tale
crimine aliq. sed murmurat vel indiscrete
loquit. vel alicui coram multis narrat. tñ
no tanq sibi certu. sed sic se audiuisse.
nundq teneat restituere. 8. rara fides io
est. qz multi multa loquunt. Et io dicēs
se tñ audiuisse nisi ex mō dicendi osten
dat aliquam maiorē certitudinem qd ex
comuni relatione non aufert ex natura
actus in opinione aliorum fama isti. qz
si illi firmiter cōceptant illu de quo e ser
mo criminosu esse leues sūt. qz qui cito
credit leuis e corde. puer. 6. Verutame
quia a scandalo pusillozum oportet ca
uere. iuxta illud Pauli. i. ad Ro. Si pxi
mum scandalizem non mādūco carnes
in eternum. 7 multi sunt tales pusilli le
ues ad credendum mala. ideo est pericu
losus eis talia audita ex relatu eis refer
re. Et si fiat hoc animo malo ledendi. s.

illum de quo est sermo. non est facile ex
cusare quin sit contra charitatem. 7 per
consequens mortale peccatum. Si autē
fiat coram talibus ex inconsideratione
durum est qd exeat genus peccati venia
lis. quia lingua in lubrico posita est. 7 qd
no offendit in verbo hic perfectus est vir.
Jacobi. 2.

De secundo dico

q non tenetur retractare verbum suuz
quod proposuit in publico. quia hoc fa
ciendo mentiretur cuz sciat illud quod
proposuit esse verum. 7 non tenetur me
tiri propter quodcunqz bonum reddendū
alijs. Sed tenetur alio modo licito
reddere sibi fama. vtpote per huiusmōi
verba. non credatis cum esse talem. ma
le eni dixi 7 fatue dixi 7 hec quidē vera
sunt. male dixi. fatue dixi quia non ser
uato ordine iuris pposui etiam in pu
blico quod non est verum publicum. et
persuasio ista. non reputatis istum ma
lum bona est. quia quilibet presumen
dus est bonus donec probeat contrariuz
iuxta illud extra de scrutinio in ordine
faciendo. c. vnico. Humana fragilitas il
lum quem indignum esse non nouit oig
num debeat estimare. Sed iste non e p
batus malus coram istis. ergo huius est
persuadere eis qd ipsi non reputent cum
indignum nec malum.

In tertio membro.

dico similiter q non tenetur retractare
negationem suam qua negauit in publi
co verum crimen sibi impositum. quia
non tenetur quicunqz statim in iudicio
confiteri se reum nondum conuictus. te
netur tamen per quedaz verba solennia
vt dictum est in proximo articulo resti
tuere famam illi accusati quem indire
cte notauit de calumnia. dicendo no ha
beat eum pro calūniatore quia credo
qd habuit bonam intentionem propo
nendo. vel forte se credidit probare in

nō hnt. & qstion
nomi pime qd
fieri debeat

et quantitas. non integrales. quia totum non
 predicatur de tali parte propter autem est penitere: et
 propter est penitere: et satisfactio est penitere: et
 2°. Nec sunt partes sibiue: quia in qualibet parte
 sibiue perfecte saluat ratio totum sine alia parte
 for. n. est perfecte homo dato quod plures non essent
 in specie humana: sed in contritione sine alijs
 non saluat perfecte ratio penitentiae et 2°. Item
 si esset partes penitentiae aut penitentiae virtutis
 penitentiae sacramenti. non primum quia peniten-
 tia est simplex forma in anima quia spiritualis
 est. et per consequens indiuisibilis. consilium con-
 fessio et satisfactio non sunt spiritualia sed sen-
 sibilia extra mentem. Nec 2°. quia omne
 sacramentum est signum sensibile vel consistit in sig-
 no sensibili. contritio non est aliquid sensibili-
 le: sed spirituale quod in anima non est pars sacri-
 menti. Item nulla pars est posterior naturali or-
 dine suo toto. sed penitentiam sacramentum se-
 quitur naturali ordine satisfactio. et 2°. Item fructus
 eius non est pars eius cuius est fructus. patet
 exemplo. ut pomum non est pars arboris et ro-
 ne. quia fructus est ultimum quod expecta-
 tur de eo cuius est fructus. nulla autem pars
 eius est tale ultimum sed satisfactio est fructus
 penitentiae. secundum glo. super illud Mat. faci-
 te dignos fructus penitentiae. et secundum finem Au-
 gustini. de vera et falsa penitentia. et ponit in
 ista di. c. 2°. Contra magis in littera qui di-
 cit quod ad perfectionem penitentiae ista tria requi-
 runt non autem requirunt ad perfectionem ali-
 cuius intrinsece loquendo plura nisi sint
 aliquo modo partes eius.

Hic intelligendum

est. quod propter istum modum qui accipitur peni-
 tentia per sacramentum penitentiae: penitentia vel
 magis penitere potest multipliciter aliter acci-
 pi. sicut. n. habetur ex dictis di. 14. q. 3°
 pertinet habere iusticiam quandam vindica-
 tiuam peccati propriam. Et primum est actus
 proprius eius illicitus qui est quoddam
 velle impatiuum pene vel culpam vindi-
 cantis. in 3° gradu est effectus proximus
 istius actus elicitus qui effectus est actus ali-
 quis vel actus aliqui ad quem vel ad quem

sequitur pena vindicatiua. non. n. potest
 luntas per actum volendi impare penam
 nisi prius impando causa pene. quia passio-
 nes non sunt in parte voluntatis nisi medi-
 antibus actibus. 4° et ultimo sequitur
 pena persequens istum actum impatiuum ab ac-
 tu elicitum ipsius penitentiae virtutis. et ista pe-
 na est effectus remotus illius actus elicitus
 Patet autem distinctio istorum omnium per pos-
 se separari ab invicem. potest. n. virtus illa esse
 sine actu suo elicitum. per de se et reuer-
 so quia ut dictum est prius actus per se
 et rationi natus generare virtutem potest
 haberi antequam aliquid virtutis habeatur.
 quia est generatiuus primi gradus virtutis.

Consilium actus ille elicitus qui est 2us potest
 esse sine 3°. i. sine actu imperato. quia non
 statim ad actum imperi in voluntate sequitur
 actus qui impatur. quia voluntas impe-
 rans non est omnipotens. Et reuer-
 so 3us ille potest esse sine 2°. s. actus aliquis causa-
 tiuus pene sine actu voluntatis impante
 actum istum. sicut potest habere quis detesta-
 tionem peccati a se commissi immediate ex
 contemplatione dei licet non impet tale actus
 elici ut vindicatum culpe. Potest etiam esse
 3us sine 4°. quia non semper ad actus illos
 qui essent nati generare penam: sequitur pena
 propter aliquam dispositionem forte ipsam po-
 tentiam susceptiuam pene. sicut non semper ad
 volitionem vel odium peccati odium com-
 missi sequitur tristitia ut prius dictum est.

Potest etiam 4us separari a 3°. quia illa pena potest
 esse sine actu illo ordinato qui natus esset pe-
 nam illam causare. quia ille actus ut ordinatur
 non est causa perfecta generationis pene illius. sed
 istorum quodlibet sine quolibet esse potest. et quod-
 libet duo vel tria. sine quolibet vel quibus-
 libet alijs. Ad propositum de hoc vocabulo
 penitere. propter ut dictum est prius est penam
 tenere. tenere autem includit et actionem te-
 nentis. s. quod voluntarie teneat et applica-
 tionem pene sibi quod in se teneat. Potest ergo ha-
 bitus ille dici penitentia. quia quodam ha-
 bitualis tenentia pene. sicut principium ha-
 bitualiter inclinans ad istigendum sibi penam

non de pe-
 nitentia

eterne. **S**3 ligat ad solutōz pene t̄pāl' n̄
si sit sufficienter iam soluta. ip̄a etiā vel
nullo mō absoluit vel saltē nō efficacit̄
nisi ille reus sit in se debito mō disposit̄
tus quia sac̄m ē signū absolutionis in
terioris q̄ interior nō p̄comitat nisi sit
debita dispositio in mente interior ab
soluendi.

Ad argumēta. Ad

p̄mū nō sequitur si peccatū sit simplex.
q̄ remediū vindicatiū vel vindicta pe
ne debet esse simplex iuste. n. pōt legisla
tor statuere multas penas p̄iales corre
spōdere tanq̄ vnā vindictam integram
vni peccato. **A**d 2^m dico q̄ p̄nia 3° mō
dicta v̄l pena p̄ 4° mō correspondens
alicui peccato pōt accipi dupl̄r. vno mō
p̄ totali adequate corr̄dente. 7 sic vni
ca p̄nia 7 vna pena corr̄spōdēt vni cul
pe. Et illud si h̄z p̄es se habet ad illas si
cut ad p̄es integrales. **A**lio modo pōt
accipi p̄nia 3° modo dicta: vel pena 4°
mō p̄ generali rōne eius qd̄ ē tenere pe
nā vel puniri p̄ culpa licet nō adequa
te. Et hoc mō ē totū v̄l ad illam q̄ sunt
p̄es integrales p̄mo mō. hoc patet i ex^o
Alio q̄ aliq̄s occidat alium iusta pōt eē
lex q̄ pena corpali puniatur 7 pena pe
cuniaria amicis notati. 7 vtrūq̄ istoz ē
pena. 7 pena p̄ homicidio. 7 hoc mō pe
na p̄ homicidio p̄t dici v̄lis respectu pe
ne corpalis 7 pene pecuniarie qz vtrūq̄
illoz ē pena 7 p̄ isto peccato. **A**lio mō
accipiēdo penā p̄ homicidio p̄ pena to
tali corr̄dente illius culpe. **S**ic nec pu
nido corpali t̄m nec pecuniaria tantuz
pena illa. sed quodlibet istoz est pars i
ntegralis illius pene. **E**t fm hoc p̄z quo
modo p̄nia p̄dicatur de quolibet istoz
trium diuisim accipiēdo p̄ tenentia ali
cuius pene corr̄spōdentis culpe. sed nō
totalit̄ adequate. **E**t quomodo ex alia
parte nullum istoz sine alio integrat pe
nitentiam vt est adequata culpe. **A**d
tertium patet q̄ neq̄ sunt partes sacra

menti penitentie neq̄ penitentie virtutis
nec etiam actus illius virtutis. sed actus
imperati ab illa virtute qui ē actus p̄xi
mus punitiui 7 pene cōmunicantes ea
sunt partes effectus remoti actus peni
tentie. tamen actus elicitus penitentie pos
set aliquo modo dici habē partes istas
non formaliter sed quasi causaliter p̄o
quanto ipse ē aliquo modo distinctus.
vt impat istam p̄tē 7 illam. 7 h^o mō re
motissime possent dici partes ipsius v
tutis penitentie: vt inclināt ad oēs istas
infligendas. **A**d quartū dico q̄ peni
tentie virtutis 7 actus eius elicitus 7 actus
eius impati opus exterius laboriosum
est fructus. 7 hoc modo debz intelligi d̄
opere exteriori operato. **A**d 2° dico q̄ il
lud opus exterius nō est pars penitentie
aliquo istoz triū modoz dicte. t̄m ē ps
eius quod est puniri. quod ē quartū in
ter illa p̄us numerata. 7 nō ē incōueniēs
idē eē p̄tē p̄oris 7 fructū posterioris.

Secūdo quero

Svtz remissio v̄l expulsio cul
pe 7 infuso gr̄e sint vna sim
pliciter mutatio. v̄l q̄ nō. **A**ug. de v̄a 7
falsa p̄nia. 7 ponit in l̄ra h^o di. c. 2°. **D**o
tendū ē peccatori nō solū q̄ peccauit. s̄z
qz se v̄tute p̄uauit. **E**x quo seq̄t q̄ pecca
re nō ē se formalit̄ p̄uare v̄tute. nec pec
catum formaliter p̄uatio virtutis. **S**ed
infusio gratie que ē virtus si est forma
liter expulsio alicui p̄uationis non ē n̄l
si p̄uationis proprie. ergo non ē ip̄a ex
pulsio culpe. ergo ē alia materia dolozi
p̄uatio virtutis 7 ipsa culpa. ergo p̄ op
positum expulsio culpe virtutisq̄ resti
tutio est alia 7 alia materia gaudij.

Item in moralib⁹ corruptio vitij ē alia
mutatio ab inductione virtutis. ergo si
militer h̄ic. p̄batio antecedentis virtutis
est quedam qualitas positiua. vt timidi
tas vel paritas. non enim omis carens
fortitudie ē timidus. s̄z h̄ns h̄itū iclinan
tē ad timēd. nec ois liberalitate ē p̄c^o: sed

End p̄m den q̄m t̄m
q̄m t̄m q̄m t̄m
f̄m t̄m p̄m t̄m
t̄m t̄m t̄m t̄m

qui acquisiuit habitū ex frequenter par
te agere. patet etiam inducendo in vicij
quia extrema inclinant potentias virtu
aliter ad habitus sibi conformes. sic me
dia ad actus sibi conformes. et ista incli
natio nō est per solā priuationē. sed qñ
sunt forme positue opposite quaz vna
succedit aliq sunt alie mutationes. quia
quatuor termini. vt patet in alteratōi
bus a contrario in contrarium. Item
generatio et corruptio sūt due mutatio
nes et duas formas. h. est corruptio pec
cati quod insuit. et quedam generatio in
esse gratie quādo grā infundit. g. due
mutationes. Item dispositio et illud ad
quod disponit nō sunt idem. expulsio cul
pe disponit ad infusionē gratie. pbatio.
quia per expulsionē culpe est non inimi
cus per infusionē vero gratie est amicus
sed nō esse inimicū disponit ad esse ami
cum. Et posset ex hoc formari ratio pñ
cipalis. quia nō est idem desinere esse ini
micū. et incipē esse amicū. sed per expulsi
onem culpe desinit esse inimicus. per in
fusionē gratie incipit esse amicus. g. 7c.

Contra. si expulsio culpe sit alia muta
tio ab infusione gratie. aut ergo erit mu
tatio positua vel priuatiua. vel vt aliq
loquunt de perditua vel adquisitiua. Nō
acquisitiua. quia mutatiōis positue ter
minus ad quē est aliquid posituū. illi
autē expulsionis terminus ad quē posi
tiuus nō est aliud a grā. nec priuatiua. qz
tunc terminus a quo esset positiuus. sed
culpa nō est aliquid posituū. g. 7c. Item
si sit alia mutatio hec et illa aliqē ordi
nem habebūt inter se prioris et posterioris
quia ordinant ad eundē finem. et non ex
equo. qz nō eque immediate attingūt il
luz. sed nō est ibi dare ordinē. g. 7c. pbō
minoris. qz si expulsio esset pñ natura.
g. in illo pñiori esset ille amicus. et tñ nō
amicus. quia nō habens grām sine qua
nullus est amicus. Si etiā infusio gratie
esset pñior in illo pñiori esset amicus. qz

habens gratiam. et tamen inimicus: qz
habens adhuc culpam.

Respondeo. hec sit pma
conclusio. q

infusio grē et expulsio culpe seu mag. p
prie loqndo remissio culpe non sūt sim
pliciter vna mutatio. hoc pbatur qua
drupl. pmo sic. idem simplr nō pōt pu
rificari. et hoc accipiendo vniformit idē
pñitatē et plurificationē. puta si realr rea
liter. et si rōne rōne. hoc enī includit op
positū pñi pñcipij. qz idem vt est idem
esset vnū et nō vñū. hz remissiones cul
parū sunt multe qñ nō est nisi vna infu
sio gratie. Item enī modo quo quis dicit
peccator post actū peccati transeuntem
dicit peccator a mult. culpis postq mul
tas comisit. et illaz qlibet habet ppria
remissionē. qz qlibet remissio posset esse
sine alia si tamen illā culpā comisisset et
nō aliam. Item 2. sic. Idem nō separat
ab eodē accipiendo vniformit idē pñi
tatem et separationē. puta si realr realr.
et si rōne rōne. quia etiā hoc includit op
positū pñi pñcipij. s. qz idem vt est idem
simul sit et non sit. Sed remissio culpe et
infusio gratie pñt ab inuicē separari. p
batur tam cōparando pñū ad scdm q
ecōuerso. posset enī in statu innocentie in
genere humano. et ita factū est i angelis
qui nō peccauerūt grā infūdi absqz cul
pe remissione. quia nulla culpa insuit.

Simpliciter potest culpa remitti absqz
hoc qz gratia infundat. potest enī de
potentia absoluta hominē creare in pu
ris naturalib sine culpa et sine grā. ergo
et post lapsū talē reparare et ita remitte
re culpā sine infusione grē. Suidētia ist
rōnis patet supra in qōne de circūcisiōe
di. pma. 3. sic culpa et grā non sunt se
maliter opposita nec fo: malr repugnā
tia. pbō. quia tñc agens effectiue vel de
fectiue potens sup esse vñl posset effecti
ue vel defectiue sup non esse alterius. vt
patet vniuersaliter in incōpossibilibus.
volūtas autē causata potest effectiue vñ

defectiue sup esse culpe: quia ab ipsa est culpa q̄ ipsa posset effectiue v̄ defectiue sup nō esse gr̄e. qd̄ est falsū qz gr̄a non d̄ struī nisi adnihilatur sed creatura non pōt aliqd̄ adnihilare. Parer̄ ḡ p̄. ppō. f. qz nō ē formalit̄ repugnātia inter culpā 2 gr̄am. s̄z nō ē vnica mutatio ab aliq̄ vt a termino a q̄ ad aliud vt ad termi^m ad quē nisi illa sint formalit̄ repugnātia ḡ rē. **¶** sic. vna mutatio non ē ad for^{mā} positiuā nisi a ppria puatione eius culpa vt ab ea post actū d̄ aliqd̄ peccatoz nō est ppria puatio gr̄e: qz vnica gr̄a nō h̄z nisi vnica puationē. multe autem sūt culpe h̄ nō vt dictū ē in p̄. rōe.

¶ Nec v̄ instantia q̄ maiorē. qz aliq̄ mutatio h̄z vtrunqz terminū positū. qz istī mutatiōis que ē ad gr̄a p se terminus a q̄ est puatio 2 p seque^s ppria puatio termini ad quē. **¶** 2do est h̄. infusio gr̄e 2 remissio culpe nō sūt due mutationes reales. hoc pbat̄. qz infusio gr̄e est mutatio realis. quia inter puatiōez forme realis ad formā illā. remissio aut̄ culpe nō est mutatio realis ḡ rē. **¶** Maior hui⁹ est pbara. 2 ex hoc p̄z qz hec ē vna mutatio realis. **¶** Adinor̄ indigz pbatōe. vbi est intelligēdū qz si poneret̄ peccatū actualē eē corruptio v̄ puatio forme alicui⁹ gradus nāe v̄ rectitudinis nālis v̄ cuius⁹ cūqz positi ppriū tē expulsio cl̄pe eēt restitutio istī⁹ positi qd̄ cl̄pa puabat: 2 tūc posset illa expulsio eē mutatio real̄ 2 positiua a puatione rectitudis h̄ ad ipsam rectitudinē: s̄z hoc ē improbātū 2° 1° d̄ 35. qz nā intellectus ē incorruptibil̄ p quā cūqz actionē sui 2 sic tota nā ita 2 d̄cun⁹ qz gradus. qz si vnus grad⁹ posset corru⁹ p̄ ab illa nā p aliquā actionē sui. sequeretur qd̄ p actiones aliquoties iteratas posset totalit̄ corru⁹pi. vñ illō Aug. ench̄ peccatū itū ē malū inq̄tū adimī d̄ bono. d̄z intelligi nō qz adimat de bonitate nāe inesse p̄. qz defect⁹ effectus p̄tigit nō repugnat cē: qz nec repugnat effectus p̄tigit cui magis videret̄ repugnare s̄z

d̄z intelligi de adimere bonū in actu 2°. non qd̄dem qd̄ inē sed qd̄ debet inesse.

¶ Si etiā poneret̄ qz aliq̄ macula remaneat in aia ppria peccato actuali: 2 qz illa expelleret̄ i p̄nta tūc posset poni remissio culpe mutatio realis ab illa culpa ad carentiā eius. sed h̄o improbātū supra d̄. 14. q. i. art. 2°. vbi oñsum ē qz post actū culpe transeūtē interiorē 2 exteriorē p̄ter iniusticiā hitualē q̄ est carētia gratie 2 vnica in vna aia nō remanet aliq̄ inuisticia actualis ppria a q̄ dicat̄ peccatoz tali peccato. qz nō ē imēdiate receptiua illi⁹ obligatiōis q̄ nata ē esse i peccato actuali. s̄z tñ mediāte actu in q̄ p̄ximo sit illa obligatiō ḡ post actū transeuntes tñ remanet aia obligata ad penā ppriam corruidentē illi culpe p̄misse. 2 ista obligatiō d̄ reatus ille q̄ manet in aia post qz trāsit act⁹ peccati inuisect̄ 2 extrisect̄.

¶ Ex hoc pōt pbari minor̄ rōis illi⁹ p̄cepte sic. Obligatio ad penā p culpa commissa nō ē aliqd̄ reale i aia post actū p̄teritū. s̄z ē tñ refo rōis i obiecto voluto vt volitū ē ḡ remissio q̄ ē ab obligatiōe ista ad nō obligatiōē nō ē mutatio realis. p̄nta p̄z. qz non ē mutatio real̄ nisi sit in terminū realē positū v̄ puatiōē realē. **¶** Añs declarāt. qz sicut volitū a me p hoc qz ē a me volitū nullā h̄z formam realē nouā absolutā v̄ relatiuā s̄z tñ relationē rōis corruidentē reali volitioni i me. ita p h̄o qz aliqd̄ ē volitū v̄ ordiatū ad penā a voluntate oīa postqz p̄misse culpā cū culpa nō remaneat nec aliqd̄ reale positū v̄ puatiōē. nec alia relatio realis fūdata sup culpā remanebit s̄z tñ rōis 2 hoc indifferēt accipit̄ redōnez rōis p obiecto voluto sic p obiecto intellecto. vt dictū est in p̄. li. di. i. qz non magis ē realis collo obiecti voliti p actum voluntat̄ ad aliud qz p̄p̄atio obiecti intellecti ad aliud p actū intellectus.

¶ Contra h̄o nō ē transi⁹ a p̄dictorio in p̄dictoriū sine aliq̄ mutatione. s̄z qñ isti remittit̄ culpa est transi⁹ talis. qz añ re-

obligatio ad penā
p culpa commissa
nō est aliqd̄ reale
i aia post actū
p̄teritū sed est
tñ relatio rōis
i obiecto voluto

missionem iste est ordinatus ad penam et dignis pena: et post non est. Maior patet. quia si nulla est mutatio non est ratio quare magis nunc per unam conditionem est vera quam alia et per aliam veram magis quam nunc. et potest hec probatio ulterius deduci: quia talis transitus non potest esse sine mutatione reali. quia mutatio rationis oportet reduci ad aliquam mutationem realem. Minor probatur. quia antequam culpa remittatur iste est ordinatus ad penam et dignis pena. quam remittit non ordinatur ad penam nec est dignis pena. Et confirmatur quia ante remissionem intellectus diuinus scit ipsum esse puniendum. et illud scitum est verum. post remissionem autem scit illud non esse puniendum. et illud est verum et est transitus. Et potest argui ex hoc probatio ulterius. quia cum ista mutatio non sit in voluntate diuina nec in actu eius. et erit in ista cui culpa remittitur. et per hanc remissionem culpe in isto finem propriam rationem eius est aliqua mutatio.

¶ Hic primo videndum est aliquid de voluntate creata postea ad propositum applicandum. voluntas creata: id est non possit simul velle affirmationem et negationem eadem per simul. et potest non simul velle illa eadem per simul. id est per diversos actus sibi invicem succedentes et potest simul velle illa eadem non per simul. et hoc eadem nullo modo in se variato ante terminum volitionis. per si sit consideremus idem per diversos nunc et per illis opposita sibi competere. Sed nec necesse est illud cui vult affirmationem et negationem: per diversos nunc variari ex illa volitione nisi illa sit causa sufficiens illorum oppositorum et sit volitio absoluta non conditionata. si non possit esse causa illorum et sit volitio absoluta utpote si ambo non sint causabilia extra quia sunt termini entis rationis: ut volo huic dominum vel aliquid tale quod non est causabile realiter in illo vel si illud volitum istum est causabile. non tamen ab hac voluntate ut volo istum beatitudinem que est quoddam reale causabile in isto. non tamen a voluntate mea. Si etiam sit causabile realiter in isto et a voluntate mera imperate causabile:

illud velim tamen istum conditionaliter. per a. et oppositum per b. conditionaliter. nec oportet hoc oppositum per a. nec illud per b. inesse isti nisi conditio stet per utroque vel altero.

¶ Ad propositum quatuor absoluta obiecta ex ceptis peccati et generaliter inordinate voluntatis: voluntas creata potest velle per eodem nunc vel per alio et alio. et hoc siue uno actu siue diuersis. voluntas diuina potest uno actu velle eadem per eisdem nunc una volitione realiter sed diuersis finem rationem. quia voluntatem esse limitatam ad aliqua obiecta secundum se. ita quod in alio non possit esse imperfectionis in voluntate. et per consequens per diuersis instantibus potest velle affirmationem et negationem. istum nullo modo in se variato ante actum volitionis. et hoc magis potest quam voluntas creata: quia minus dependet eternum a temporalis quam actus temporalis a temporalis: imo non dependet quod si illa affirmatio et negatio quod vult illa voluntas istum non variato in se unum per a. et alter per b. sunt simpliciter causabilia. quia sunt realia. sequitur quod sunt causabilia a voluntate diuina. quia est omnipotens. sed si non sint causabilia vel voluntas illa velit tamen alterum vel ambo conditionaliter. sequitur quod illa voluntas vult istum unum oppositum per a. et aliud pro: b. et siue omni istius mutatione siue etiam omni mutatione sui in se et in actu suo et siue mutatione obiecti ut obiectum est. quia et volitio et obiectum ut voluntati obijciuntur habet esse in eternitate nec posset obiectum variari ut obijciuntur actui siue variatione actus.

¶ Ex hoc sequitur quod voluntas diuina potest velle isti affirmationem dicatur. c. per instanti. a. et eadem negationem dicatur. d. per instanti. b. absque omni mutatione in voluntate diuina vel in obiecto ut obiectum est vel in aliquo extra. **¶** hoc si inter illa opposita non sit nata esse mutatio. puta qua affirmatio non est nisi tamen affirmatio rationis. vel si voluntas non velit illa nisi ante conditionaliter vel ambo vel alter. Sed quia nullum ens rationis est nouum nisi per nouum

actum voluntatis vel intellectus ista cō
ditio. s. de ente rōnis nō saluat transitū
a p̄dictorio in contradictōrium sine
mutatōe. licet nō inter illa que sūt rōnis
tamē inter actū et non actum. ppter er
go om̄iōm volūtatis diuine nullo mo
do p̄vellerē istū. c. p. a. et d. p. b. sine mu
tatione aliqua in isto. et hoc si velit illa
volitione efficaci et absoluta. sed si velit
ambo vel alter p̄ditionaliter et p̄ditō nō
existat. nec tūc requiritur mutatio: volun
tas autem creata. quia nō est omnipo
tens. p̄t absolute velle eidē nō variato
c. p. a. et d. p. b. et sine aliqua mutatōe
p̄cedere vel sequente. Ad formam ḡ rō
nis p̄cedo maiore p̄prie accipiendo tran
situm. sed minore isto mō nego. q̄ vo
lūtas diuina p̄ instāti pro quo iste peccat
et p̄ toto tempe habito vsq̄ ad instans
b. vult illū esse puniendum nō put puni
endum ē p̄cipium futuri t̄p̄is passiui.
s. p̄t est nomē. i. vult illū ēē dignū pu
niri quod nihil aliud ē nisi velle punire
istum p̄ tūc. et hoc volitōe p̄ditionata.
videlz si fiat in termino vel si i instāti. b
peniteat vult istum p̄ tūc. et p̄ toto tem
pore habito vsq̄ ad instāti neui peccati
nō esse puniendū. quod ē velle istum cō
ditionaliter nō punire si fiat in termino.
hic ḡ nō est transitus aliquis ab vno op
posito i aliud oppositum sed hic ē circa
idem obiectū velle p̄ditionatā affirma
tionis p̄ vno instanti et velle cōditiona
liter negationis pro alio instāti. Et ista
duo velle i eternitate simul stant et circa
obiectum in eternitate volitū. licet n̄ p̄
eternitate sed p̄ alio et alio nunc. Per
hoc patet ad illam p̄bationē de intellec
tu diuino qui scit istum añ remissionē
ēē dignum pena et post remissionē nō
ēē dignum. hoc. n. n̄ est aliud q̄ scire istū
ēē ordiatum ad penā per actū volūtati
cōditionatum p̄ illo instāti pro quo sic
est ordiatum. et nō ordiatū p̄ illo instāti
p̄ quo sic nō est ordiatum. Si arguas
q̄ oimoda simultas ē impossibilis.

quia tūc simul vellet opposita et p̄ sil.
necessario ergo requiritur ibi vltra ali
qua successio. et p̄ tātō aliqua mutatio
Q. nō requiritur aliqua successio act
ad actū. neq̄ actus vt tēdit sup obiectū
ad actum vt tēdit sup aliud obiectū: q̄
in eternitate tēdit sup vtrūq̄. s. nec suc
cessio vnius obiecti ad alter in se extra
quia nō requirit ad istam dei volitionē
exntia rei extra. sicut nec tempale ad ei
num sed requiritur ibi aliqua successio
eorum que sūt obiecta i esse obiectiuo.
nec hoc ē idem sic habere ordinē. et h̄re
ordinem i obiecti: quia p̄us vt p̄ius. et po
sterius vt posterius possunt simul intel
ligi ita q̄ i obiecti ipsi intellectui nō habet
ordinem. et tamē ordo ē ipsorum vt sūt
obiecta. s. iesse eoz obiectiuo. nec ex isto
ordine obiectoz iesse obiectiuo sedtur
aliqua mutatio. quia oppositū nō succe
dit opposito neq̄ cognosci neq̄ inesse.
Si arguas p̄tra hoc: quia semper stat
difficultas rōis q̄ p̄mo ē vna p̄dictō ve
ra. s. iste ē ordiatum ad penā 2°. altera
scz iste nō ē ordiatum ad penam: sed non
ē transitus a p̄dictorio in p̄dicto
rium sine mutatione ḡ et c. in eterni
tate h̄ est vera iste pro. a. ē ordiatum ad
penam. et iste pro. b. nō est ordiatum ad
penam. nec ista sūt contradictoria siml
nec succedentia sibi inuicem. sed illa pro
quibus affirmatio et negatio denotan
tur inesse apprehenduntur vt succeden
tia sibi realiter vel possibiliter. Vel al
ter nihil aliud est iste est nunc ordiatum
ad penam nisi iste est volutus ad penam
pro. a. si tunc iudicetur. et iste postea nō
est ordiatum ad penā idest iste nō est vo
lutus ad penam pro. b. si tunc iudicetur.
et hec non sunt contradictoria. q̄ autem
vtraq̄ volitio ista pertinens ad retentō
nem et remissionem culpe non sūt nisi cō
ditionata. patet: quia si vellet absolute
peccatore statim cum peccat punire sta
tim puniret. Adtra totū istū p̄cessū de
diuersis nūc p̄ quib⁹ ē offēsa et remissio

Arguit. qz deus posset angelo peccati in
euo exsistenti absqz omi tpe remittē offen
sa. 7 tunc nō esset dare talia diuersa nūc
p qbus esset culpa 7 remissio. maxime
si ponat eū indiuisibile. **Si** dicatur q
tūc esset aliud eū culpe. 7 tūc desineret
esse adueniēte remissione. **Adtra.** qz alte
rum istoz duoz vel culpa vel remissio
est tm puatio. 7 ita nō habet ppriū eū
cōparando etiā ad eū angeli manentis
pmo sū culpa postea sū remissione. 7 in
illo euo eodē 7 p illo instanti essent illa
duo opposita. 1° istius querat. 2° li. vi.
2° q. de successione eui. Sed esto q deus
remittat isto mō culpā post offensā sine
omni mutatiōe siue in actu siue in obie
cto vt obiectū est. siue i obiecto vt extra
nōne huic actui remissionis cōrespōdet
in Petro cui remittit extra aliqua mu
tatio rōnis. videt q sic. quia alioqui nō
magis esset. p. absolutus seu recōciliat^r
post remissionē q ante. q si cōrespōdet
de illa crit qō an sit eadē cum illa grati
ficatione an alia. **Potest** dici q vbi act^r
in quo obiectū habet esse rōnis pōt esse
terminus mutatiōis realis ibi pōt ob
iectum mutari mutatiōe rōnis. sic lap^r
potest fieri de nō intellectu intellectus a
me. quia intellectio eius in me potest eē
noua. **Sz** vbi actus nullo mō est termi
nus mutatiōis realis ibi obiectū vt in
actu nō potest mutari mutatiōe rōnis.
b^o est velle diuinū. 7 per pñs Petrus ut
est obiectū istius actus. quia vt extra ha
bens esse nouū nō habet nouiter rōnez
obiecti. sed vniformiter in eternitate. et
ita nulla videtur esse pcedenda mutatio
nec rei rōnis in Petro quādo dicit cul
pa sibi esse remissa. cōcomitat tamē ibi
remissionē illam actiua dei 7 passiuam
fm dici in Petro quedā mutatio realis
7 hoc semp de potentia ordinata que ē
ad gratificandū Petrū. quia de potētia
ordinata nulli remittit deus. p. a. quin
illum p tunc gratificet. sed de potētia
absoluta 7 in re extra. 7 in actu intra p

eternitate possent ista separari. vt. f. re
mittere Petro in. a. adueniēte. a. qd nō
est nisi act^r immanens deo. 7 tamē nō gra
tificaret ipm in. a. aliquo actu transcun
te extra si in eternitate vellet remittere i
a. 7 tamē nō vellet in eternitate gratifi
care p. a. qz p mū nihil dicit nisi negatō
nem actus poluui qui est velle punire.
2^m autē dicit actū alium positū. **Et** si
obijcias q nō potest aliter se hīc Pet^r
ad diuinā voluntatē vt punitiua vel nō
punitiua nisi quia aliter se habz fm al
quid aliud. puta. quia acceptus vel non
acceptus. quia obiectum nō variatū in
se fm aliquid pns actu nō aliter obijci
volitioni diuine. **Hec** est falsa. quia vo
luntate nra potest alio actu aliter se ha
bere ad obiectum vniformiter se habēs
in se ante actum 7 posset si semp habē
eundem actum contingēt transcurrentes
super obiecta secundaria.

Ad argumēta. Ad

p mū pcedo q peccatū nō est formaliter
puatio grē. vt pcesserūt aliquē rōnes ad
p mā pclusionē. 7 ex hoc pz. q inductio
grē 7 cuiuslibet virtutis nō est formalit^r
expulsio culpe. **Sed** si ex illa aucte velis
pbare duas esse mutatiōes infusiōe 7
expulsiōe. p hoc q peccare 7 grām cor
rumpi sunt due mutatiōes. q a simili in
pposito dico q pñā nō valet. qz illa cul
pa ad quā est motus peccati vel peccādi
nō manet vsqz ad infusiōe grē. 7 tunc
posset esse termin^r a quo pprie mutatiō
nis. Sed illa culpa transcurrente manet so
la obligatio in isto vt est obiectū tecūda
rium voluntatis diuine. 7 illa in iustifi
catōe nō pōt esse termin^r a quo alicuius
mutatiōis pprie. **Ad** 2^m pz. quare sūt
ibi due mutatiōes in moralibus. qz sūt
ibi quatuor termi. duo positui reales.
7 duo puatiui reales. nō sic hīc. **Per** idē
patet ad illud de generatiōe 7 corrupti
ōne. **Ad** vltimū de dispositiōe ad formā
ad quā disponit. dico q ista remissio p

uariata que est car
penā ad aliā quā
omniū seu grām
cepta quāsi cor
no est aqua muta
quāsi q remissio
ad illam mutatiōe
nego q remissio a
negā actiua negā p
nis. **At** per eadē po
tuor rōnes positas
soluēt ad nō sita
tendēt ad pbare
nonē qd negatiua
maior est pñe rōne
quid multiplicat v
tate tali quāsi est
nō punitiua in ius
se an reale 7 nō re
ficiant taliter quāsi
rōnes eadē sunt 7
sequit q ille int^r al
sed bene sequit q n
vniuersa iter pūat
tali q tali nō est i
endo illem pūatū
simuliter maior^r p
ab alio in suo est a
la est. nūli sit in suo
7 quarta nō pbare
tanqz ouarum mu
illa mutatio que c
p pñe termino
Ad rōne
fini. **Ad** p mā dico
nius obligatio ad
post transitū actu
ris in peccato est c
positiui 7 p pñe rō
gatio vel nō obijci
7 ita si esset alicub
ligatione ad nō ob
ratio rōnis puatiui
la nūqz est nec in
nec in obiecto vt

uatiua que est carentia obligationis ad penā non est aliqua dispositio realis ad amicitia seu grām. et ideo ipsa remissio accepta quasi terminata ad hanc carentiam non est aliqua mutatio realis. Si ergo accipias quod remissio mutatio est dispositio ad illam mutationem que est infusio grē nego quod remissio non est aliqua mutatio neque actiua neque passiva nec rei nec rationis. Et per eadem posset responderi ad quatuor rationes positas ad primam conclusionem in solutione questionis. si tamen ille ab aliquo extendere ad probandum quod sunt due mutationes quod negativum est in 2^a conclusionem. maior enim prime rationis si sic accipiat quicquid multiplicat vel plurificat in sua entitate tali quali est aliud reale ab illo quod non plurificat in sua entitate. falsa est nisi sit ens reale. et ideo remissiones que plurificant taliter qualiter sunt entes. quia tantum rationis entia sunt et infusio grē est una non sequitur quod ille sint alie mutationes ab illa sed bene sequitur quod non sunt eadem sibi. quia vniuersaliter plurificatur in sua entitate tali quali non est idem non plurificato accipiendo silem plurificationem hinc inde. 2° similiter maior 2^a rationis quod quid separat ab alio in suo est aliud reale ab illo. falsa est. nisi sit in suo esse ens reale. 3^a ratio et quarta non probant pluralitatem istorum tanquam duarum mutationum. sed tamen quia illa mutatio que est ad grām non habet per se terminum a quo culpa. quod concedo.

Ad rationes in oppo-

sitione. Ad primam dico quod sicut reatus vel plinius obligatio ad penā que sola manet post transitum actus interioris et exterioris in peccato est ens. quia ratio et sic est ens positum et per primum non reatus vel non obligatio vel non debita est putatio entis rationis et ita si esset alicubi transitus rationis ab obligatione ad non obligationem illa esset mutatio rationis putatiua vel deperitiua. sed illa nullus est nec in actu voluntatis diuine nec in obiecto ut obiectum est. nec in ob-

iecto ut extra. nisi dicatur quod per tanto est in obiecto extra per quanto illud obiectum est in illo nunc per quo actus voluntatis diuine respicit illud obiectum. et tunc obiectum extra transire a non esse in isto nunc ad esse in illo nunc est concomitante mutari mutatione rationis ab obligatione ad non obligationem.

¶ Cum ergo arguatur quod non sit mutatio deperitiua. quia terminus eius a quo non est aliquid positum nego. nec tamen culpa est aliquid positum. nec illa manet. sed obligatio sequens commissionem culpe est aliquid positum. et illa remanet. 2° arguatur de priori et posteriori ponderatur ab aliquibus in ista materia. quia ponendo distinctionem istorum tanquam mutationum queritur ordinem inter eas. Breuiter dico quod secundum philosophum. 5. metha. c. de priori. et 9. metha. c. 7. Aliqua sunt priora generatione aliqua perfectione. et iste prioritates communiter e converso se habent. In via enim generationis imperfectiora sunt priora. hoc modo dico quod si expulsio culpe esset aliquod ens. et infusio grē via generationis prior esset expulsio culpe. sed e converso via perfectionis prior esset infusio grē. quia immediatior ipsi finis quod est simpliciter perfectus in isto ordine. Si multum de prioritate prius patet quod imperfectum est prius. sicut aliter est prius secundum prius quam bonum et vniuersaliter prius est imperfectius quam antecedens. sic eo modo quo esset presequentia inter ista: expulsio sequeretur ad infusionem grē. non e converso. non enim sunt opposita immediata simpliciter ex natura extremorum. sed ex institutione diuina. et non sequitur inductionem unius ad amotionem alterius nisi in oppositis immediatis secundum se. sed an grām sequatur expulsio culpe dubium est cum non sint formaliter opposita. ut probatur est in 3^a ratione et prima conclusionem solutionis. sed posset dici negando illud. quia contradictio est esse amicum deo et non amicum. per gratiam est amicus. per culpam vero inimicus. ergo etc. ¶ Sed hoc non cogit. quia amicitia per gratiam est ordinari ad vitam eternam. inimicitia per culpam est ordinari ad penam condignam. hi possunt simul stare. licet non per eo nunc.

¶ hoc xpo dicit
q. hinc et quoniam
in primo
Et per hanc eandem
de p. vnde in q. 1
nonne quoniam

saltez quocunq; sint opposita magis vi
detur formalis pna ad inesse gram non
inesse culpa q; ecouerso. q; in 2o ans nul
lo mo ponit pns. Sed si querat de posi
tate causalitatis inter ista. 1o no est qd.
nec eni ista negatio obligatoris q; no est
nisi ne' entis ronis ca est gre. nec ecouer
so. q; sola voluntas oina ex sua iusticia
determinat illa obligatione. sed ex mia
no obligatione. Si gras que ordine ha
bent ista. s. gra et no culpa vt sunt obiecta
secundaria oine voluntatis. 1o sic dictu
est li. 1o. di. 42. q. de pdestinatoe eo mo
quo est ordo volitiois oine ad obiecta se
cundaria. pus eni vult ppinquius fini. et
ita simplr pus vult isti. p. a. postq. s. pec
cauit gram q; no vindicare loquedo de
positate intentiois. Sed exequedo vult
ecouerso. sic eni pus vult istu hie merita
q; gliam ita vult pus ordine executionis
isti no inesse culpa q; inesse gram. Vel si
dicat q; p inesse vel no inesse nihil ponit
in isto extra. sed tri vt est obiectu volu
tatis diuine. pot dici psequeter q; hec ob
iecta fm pfectione habent ordine quen
dam vt in ea tendit voluntas diuina. s; fm
causalitate vel generatione nullu or
dinem habent.

Di. 17.

De oritur qd

Circa ista di. 17. quero
hanc qonez. vtru neces
sariu sit ad salute pecca
tori cofiteri sua peccata
oia suo sacerdoti. videt q; no. Ambro.
sup illud Luc. 22. vbi habet q; pet' post
negatione xpi fleuit amare. dicit sic. La
crime lauat delictu qd voce pudor e co
fiteri. lacrimas Petri lego: satisfactione
no lego. Itz sup illud ps. dixi pfitebor.
et. dicit cassiodorus. dixi. i. apud me de
liberaui q; cofitebor. et tu remisisti sequi
tur magna mia del q; ad sola pmissio
nem dimittit peccatu. Itz Aug. ibidez
nondu pnunciat sed pmitte pnuncia
tur et de remittit. Itz Ezech. 18. Qua

cunq; hora peccator ingemuerit vita vi
uet. Ad hoc etia ponunt alie auctes hic
in lra de Lazaro. Jo. 12 q; pus resuscita
tus est q; solutus ab institis. et de lepro
sis. Luc. 17. Item p ronez sola precepta
decalogi sunt necessaria ad salute iuxta
responsione xpi. M. 5. Si vis ad vitam
ingredi serua mandata. Et alibi mandata
nostri. hoc fac et viues. q; si pfectio eet sim
pliciter necessaria contineret sub aliquo.
x. mandato decalogi. sed no continet
q; hmoi pcepta sunt de lege nature. et ad
minus ligabatur tpe legis moysayce. s; nec
in lege nae nec in lege moysayce erat obli
gatio cofitendi sua peccata homi. Item
nullus obligat ad impossibile. sed mutus
no pot loqui. Item omnis extrane iter
illos qbus est barbarus est mutus. q; no
tenet cofiteri. Itz no habes sacerdotem p
sentem no pot ei verbotenus cofiteri patet
nec tenet per scriptu q; sup hoc no inue
nitur pceptu edutu. Itz nullus tenetur
mentiri imo ex lege diuina no mentiri:
salte pntiose. sed habes psciaz q; per to
tam sua vita vixit innocenti et sine pecca
to mortali: si confiteret se peccasse saltez
mortaliter mentiret. q; et contra Jac. 5.
Confitemi alterutru peccata vtra. et i ca
none est de peni. di. pma. adducunt mul
te auctes quas etia magi ponit i littera.
vna est Ambro. No pt quisq; iustificari
a peccato nisi ante fuerit peccatu pfessus
Itz Aug. Nemo dicat sibi occulte ago
pniam nouit deus quia in corde ago. se
quit q; sine ca dictu est que soluerit sup
terra erunt soluta in celo. et sine ca clauis
date sunt verbu xpi frustam. Et ide su
per illud ps. no absorbeat me pfundus.
puteus est pfunditas iniquitatis in que si
cecidertis non claudet sup te os suu si tu
no clauderis os tuum.

In ista questione

tria dicenda sunt. Primo quo pcepto te
net quis ad confessione peccati sui facio
dam sacerdoti. 2o quid includit istud p

condemna huius
ista gra et no
culpa vt sunt ob
iecta diuina
voluntatis.

de pna de confessione
per peccatu ecclesie c
positu no possum
treat quis ad con
fessionem vel possum
ecclesiasticu. Illud au
tenuis veritas est n
est pceptu in lege n
bil. p. no est
quidam euidet et
iustitiam est pfectio
ta et strate loquedo
nature nisi p. vel
sic tam extendedo
esse de lege nature c
consonu pncipis et
nature intant et q
illud couenire tali
q; no recte loquit
nature volens illa
re vel no testamen
q; nec illa omnia i
nota et terminis nec
demonstrare. nec ver
libus pncipis et qd
est q; extendit ius
ab auctore nature v
positu ab aliquo q
re. q; membra. s.
patet ex pdictis. Q
tur in scriptura p q
uanda et tam no si
nec demonstrabilia
tim psona talib' vi
lure positio diuini
cerimonie iudeo
anctu p tpe legis n
terminis nec demo
consonu talibus q; e
molationibus besti
p quocunq; tpe. nec
monis nostris pu
ritis vel cantu psal
consona legi nature
ma patet. q; illa c
sue ppeu sine exte

septu de p[ro]fessione. 3° quid circa illud est
per p[ro]p[ri]u[m] ecclesie explicatu[m]. De p[ro] ad p[ro]
positu[m] n[on] possum[us] iuenire p[ro]ceptu[m] quo
teneat quis ad confessione[m] nisi iuris na-
turalis vel positiu[m]. et hoc vel diuini vel
ecclesiastici. Illud aut[em] est v[er]u[m] de iure na-
li cuius veritas est nota ex terminis et tale
est p[ro]ncipi[u]m in lege nae. sicut et in specula
bilib[us] p[ro]n[ot]u[m] est ex terminis. siue q[uo]d se-
quitur euidenter ex tali vero sic noto. cu-
iusmodi est p[ro]clusio. practica demonstra-
ta et stricte loquendo nihil aliud e[st] de lege
nature nisi p[ro]n[ot]u[m] vel p[ro]clusio demonstra-
ta sic tam[en] extendendo quoadq[ue] dicit illud
esse de lege nature q[uo]d est veru[m] practicu[m]
consonu[m] p[ro]ncipijs et conclusionib[us] legis
nature intant[u] q[uo]d statim notu[m] est oib[us]
illud couenire tali legi. Et ex hoc patet
q[uo]d n[on] recte loquit[ur] Gratian[us] de iure legis
nature volens illa que sunt in scriptura
ve. vel no. testamenti de lege nature esse
q[uia] nec illa omnia sunt p[ro]ncipia practica
nota ex terminis. nec co[n]clusiones practice
demonstrate. nec vera euident[er] co[n]sona ta-
libus p[ro]ncipijs et p[ro]clusionib[us]. exponendus
est q[uo]d extendit ius nae ad ius positiu[m]
ab auctore nature vt distinguat p[ro]tra ius
positu[m] ab aliquo qui n[on] est auctor natu-
re. **C**ontrib[us]. s. o lege positiua diuina
patet ex p[re]dictis. Quocunq[ue] eni continen-
tur in scriptura p[ro] tpe p[ro] quo sunt obser-
uanda et tam[en] n[on] sunt nota ex terminis
nec demonstrabilia ex talib[us] notis nec sta-
tim p[ro]sona talib[us] vis euident[er] s[un]t mere o
iure positiua diuina. cuiusmodi sunt o[mn]es
cerimonie iudeo[rum] p[ro] tpe illi[us] legis. et xpi
ano[rum] p[ro] tpe legis n[ost]re. nec eni est notu[m] ex
terminis nec demonstratu[m]. nec euident[er]
co[n]sonu[m] talibus q[uo]d de[us] sit colendus in im-
molat[i]onibus bestiar[um] veteris legis. et h[oc]
p[ro] quocunq[ue] tpe. nec q[uo]d sit colendus in ceri-
monijs nostris puta in oblat[i]one eucha-
ristie vel cantu psalmo[rum]. licet ista sic sint
co[n]sona legi nature q[uo]d n[on] repugn[et]. Hoc
eti[am] patet. q[uia] illa que s[un]t de lege nature
siue p[ro]p[ri]e siue ext[er]siue semp[er] s[un]t vni[us]for-

mia. n[on] sic huiusmodi cerimo[n]ie que erant
alie p[ro] tempore alteri[us] legis. **C**ontrib[us]. m[em]bru[m]
p[ro]p[ri]u[m]. q[uia] vltra ius positiu[m] diuini q[uo]d co[n]ti-
netur in scriptura diuina eccl[esi]a statuit
multa et p[ro]pter obseruantia[m] honestio[rum]
in moribus. et p[ro]pter reuerentia[m] maiore[m]
in suscipiendis et disp[en]sandi[s] sacram[en]tis.
Ad p[ro]positu[m] dico q[uo]d n[on] tenet quis p[re]-
cepto legis nature ad co[n]fessionem peccati
de qua querit[ur]. q[uia] tunc hec obligatio fuis-
set p[ro] statu vel tempore cuiuscunq[ue] legis.
q[uo]d falsu[m] est. q[uia] nec erat in statu innocen-
tie. nec in statu legis moysayce. **S**ed co[n]-
tra hoc obijciunt per glosa[m]. sup[er] illud Ge.
3°. Adam vbi es. vox est inquit increpa-
tis et co[n]fessionem inquir[en]tis. et q[uo]d fuit co[n]-
fessio in tpe legis nature post lapsu[m]. Si-
militer de Aaron et filijs eius legit[ur] in Le-
uit. q[uo]d debueru[n]t co[n]fiteri peccata filio[rum]
israhel. Et frequenter dicitur in lege q[uo]d q[ui]
peccasset deberet co[n]fiteri peccatu[m] suu[m].
et offerre tale vel tale sacrificiu[m]. Hoc eti[am]
confirmat. q[uia] in ve. te. multe s[un]t auctores
de confessione facienda. sicut illud iustus
p[ro] accusator est sui. et h[oc]. Item q[uo]d sit co[n]-
clusio sequens ex p[ro]ncipijs legis nature p[ro]
batur. quia hec est nota q[uo]d q[ui]libet reus o[mn]i
iudicari. et ista q[uo]d nullus debet esse iudex
in causa p[ro]p[ri]a. ergo reus debet iudicari
p[ro] aliu[m]. n[on] potest iudicari per aliu[m] nisi
accusetur illi aliq[ui]s. nec potest accusari nisi
a seipso si peccatu[m] suu[m] sit occultu[m]. q[uo]d debet
seipm accusare aliq[ui]s a quo iudicet. et ma-
gis consonum r[ati]oni q[uo]d in secreto q[uo]d in pu-
blico si peccatu[m] sit occultu[m]. imo forte sa-
tis notu[m] r[ati]oni naturali si peccatu[m] sit oc-
cultum q[uo]d accusatio debet esse occulta. q[uo]d
ex p[ro]positionibus notis legis nature vel
salte[m] valde euident[er] co[n]sonis sequit[ur] confes-
sione[m] istam secretam p[ro]p[ri]u[m] peccati e[ss]e fa-
ciendam aliq[ui]s. Et tunc nulli r[ati]onabilius
q[uo]d sacerdoti. **C**ontrib[us]. ad primum argumen-
tum. q[uo]d Adam non debuit peccatu[m] suu[m]
ocultasse deo. quia ipse e[st] iudex cui ma-
nifestum est omne peccatum. et coram
quo quilibet reus debet recognoscere.

no tunc q[uo]d p[ro]p[ri]e
legis nature ad co[n]-
fessionem p[ro]p[ri]u[m]

peccatū suū. ⁊ hāc p̄fessionē deus requi
siuit ab eo quā nō solū nō fecit peccatū
suum excusauit retorquēdo i mulierem
d. mulier quā dedisti mihi ⁊c. Cū illud
nō pcludit q̄ in illa lege eēt p̄fessio faciē
da homi lz effec faciēda deo increpanti.
Ad 2^m in tota lege mosayca nō fiebat
ista p̄fessio de qua loq̄mur s; d̄ peccatis
occultis tñ deo fiebat p̄fessio. d̄ quibus
dā tñ defectibus publicis ⁊ obseruantia
legaliū fiebat p̄fessio. ⁊ vnusquisq; qñ
sc; obuiat p̄ tali delicto sacrificiū. Et ge
neralis p̄fessio sacerdoti p̄ p̄lo erat ista
iniuste egimus peccauimus ⁊ hī. ⁊ isto
publica p̄fessio sacerdotis erat quedam
dispō ad petendā mīaz dei p̄lo. sicut ⁊
mō in ecclia nō p̄fessio ista de q̄ loquī
mur p̄fitemur nos peccasse ⁊ petim^{us} mī
sericordiā ⁊ nobis ⁊ toti p̄lo **Ad 3^m**
dico q̄ omēs auctoritates d̄ ve. te. ad p̄
bandū p̄fessionem sic hīc loquimur sūt
tñ vocales nō s̄niales. De qua ergo con
fessione loquī **1°** d̄ illa generali quā
fecerunt sacerdotes ⁊ daniel ⁊ multi ali
viri sancti. v̄l de illa p̄fessione delicti sui
publici p̄pū in obseruatōe legalium vt
sūt iste irregularitates in p̄bendo imū
dicias legis. **Ad 2^m** ratioem illam p̄cedo.
q̄ ista est nota lumie naturalī vel saltez
valde consona p̄positioni note q̄ reus
est iudicandus. quia nullū delictū relin
quendū est ipunitū in vniuerso: si ē vn^{us}
rector vniuersi iustus q̄ ē notū natura
liter valde consonū notis naturalib. sed
vltia q̄ iudicandus sit ab alio iudican
dus. concedo. Sed quis ē iste alius. non
ē notū p̄ rationē naturalē: nec p̄ aliqua
consona rōni naturali nisi de deo qui ē
retributor meritoꝝ ⁊ punitor peccatoꝝ.
Et tūc vltia cum dictū ille alius non po
test iudicare nisi sibi fiat accusatio. pōt
negari. quia ip̄e peccata nouit etiā anq̄
fiant sine omī accusatione. **Vel esto:** q̄
datur ibi tanq̄ p̄sona notis q̄ isti iudicē
debet culpa accusari. ⁊ ab ip̄o peccante
quia ip̄e solus scit. ex omnibus istis nō

sequit nisi q̄ peccator d̄ deo confiteri. ⁊
concedo fuisse de le. p̄fessionē talē idest
consonā vis notis ex lege nature quia p̄
omni statu post lapsū iusti qui habuerūt
fidē de deo q̄ erat rector vniuersi iustus
postq̄ peccauerūt d̄ dei legē confiteban
tur deo peccata sua petētes ab eo remis
sionem. scientes eum sine tali remissioe
tanq̄ iustū iudicem vindicaturū de illo
peccato. **Sed** si arguas q̄ alicui aliq̄ ho
mini d̄ se accusare qui sit iudex ei^{us}. istō
nō pōt. p̄bati p̄ nō legis nature: nec etiā
est eis euidenter consonū. quia null^{us} hō
potest eē iudex peccati hominis nisi vt mi
nister sūmi iudicis. hoc autē modo sc; eē
ministerium iudicis in vindicādo vel pu
niendo peccatū p̄missum magis p̄cessū
est vnicuiq; respectu sui q̄ vni respectu
alterius. vnicuiq; enī p̄misit deus vt sit
minister dei in vindicādo peccatū p̄pū
in infligendo sibi disciplinam ⁊ tristitiā
p̄ illo peccato. non sic autem notū est q̄
concesserit alicui respectu alterius. **Et**
si arguas q̄ in republica humana vnus
est iudex alterius. **1°** v̄l ē de illis que
possunt sibi innoscere in illo iudicio ci
uismodi sunt publica. **2°** 3^m membra
teneatur. s. q̄ confessio non cadit nisi s̄
p̄cepto ecclesie nō pōt facilliter improba
ri nisi quia vel ecclia non attemptasset
tam arduum p̄ceptū imponere omni
bus xpianis nisi esset p̄ceptū diuinū
vel quia nō inueniunt vbi ab ecclia im
ponatur istud p̄ceptū. nō autē sancti re
putarent hoc p̄ceptū de confessione ob
ligare. si. n. allegatur illud caplm extra.
de peni. ⁊ remis. Omnis vnusq; sexus
patet q̄ illud est innocentū tertij in con
silio lateranē. ante autem illud temp^{us}
per multos annos fuit augus. plusq; p.
800. annos. qui p̄dicat p̄fessionem val
de esse necessariā vt patet in li^o suo. d̄
vera ⁊ falsa penitentia ⁊ auctoritates q̄
dam illius ponunt hīc in lra. qdā i cano
ne. d̄ p̄nā. dī. 9. Nec canonista facile in
ueniret aliq̄d cōsiliū v̄l p̄ceptū p̄pe vbi

In lege mosayca nō
fiebat ista p̄fessio
de qua loquimur

Et hīc p̄ mulierem
ab alio qdā deo
notū est nūq̄ p̄
notū nō hīc

appropinquatur peccato
da iudicē hīc loq̄mur
tenet q̄d. ato: de p̄
vbi p̄us oueritas
natura. ⁊ post
enit eam multum
ecclie traditōe po
teris auctē. **Sed** si
loquit. turpe enī
quid eē in biblia ⁊
p̄uere. ⁊ ita deo
aliq̄d esse et vnus
⁊ nō inuenire in ca
ter cōtiner vniuersi
nō allegat auctē al
ista traditōe ioc
dico ecclesie est de
legat ar. et. et vn
opinio vera et
nec cōfiteri. qui
verbo. signi. **Et**
imperij par in p̄
inhiatē teneant
ne. q̄ fm apim. i.
de his que foris s
argu^{nt} inuit glos
le. confessio nō ē
et autē necesse
ex auctē sacre i
manitum nec
baptisma s̄m
tabula. sic etiā p̄
nitentie vt 1° tab
nō est apud eos
1°. multas laud
seruē ex quo ab
istū nō solū laud
potuerūt omite
inducit consuet
ip̄e accipit. p̄ an
neantur cōfiteri
ip̄e dicit q̄mū
atur. **Nec** hoc a
bens p̄tra alias
cū tñ fuisset not
lia romana si in

expmatur preceptū d pessione facien-
da sicut hic loqmur. Hanc tñ opinionē
tenet glosator. de peni. di. 5. in pncipio.
vbi pus diuersas opiniones recitat d pe-
nitentia. 7 post subdit suā dicēs. Adelt^r
dicis eam institutā a quadā vniuersali
ecclie traditōne potius q̄ ex no. te. vñ ve-
teris aucte. Sed salua gra sua irrōnalit̄
loquit̄. turpe enī esset theologo dicē ali-
quid eē in biblia 7 nesciret vbi illud in-
ueniret. 7 ita debet esse canoniste dicēti
aliqd̄ esse ex vniuersali traditōne ecclie:
7 nō inuenire in canone si canō sufficien-
ter cōtinet vniuersales traditōnes ecclie
nō allegat autē aliqd̄ caplm canonis ad
istā traditionē. sed tñ post subdit q̄ tra-
ditio ecclie est obligatoria. 7 ad hoc al-
legat ar. xi. di. in his rebus. Item si hec
opinio vera esset videret q̄ papa non te-
neret cōfiteri. quia sicut habet extra de
verbo. signi. Exiit qui semiat. nō habet
imperii par in parē. Itē non videret q̄
infideles tenerent ad preceptū de pessione
ne. q̄ fm aplm. i. Coi. 2. Quid mihi est
de his que foris sunt iudicare. Tñ vnuz
argum^{nt} inuit glosator p sua opinione ta-
le. confessio nō ē necessaria apud grecos
esset autē necessaria si pceptum de ea eēt
ex aucte sacre scripture. Sed añs nō est
manifestum. necessariū enī est apud eos
baptisma flumis sicut 7 nobis tanq̄ p^a
tabula. sic etiā pñia videt imo sacrm pe-
nitentie vt 2ª tabula. Et si pbat añs qz
nō est apud eos consuetudo confitendi.
multas laudabiles p̄suetudines omi-
serunt ex quo ab ecclia recesserunt. 7 ita
istū nō solū laudabilē sz etiā necessariā
potuerūt omittē. Nec ne istius actus
inducit consuetudinē. Nec est istud qd̄
ipse accipit p̄ antecedente. s. q̄ greci non te-
neantur cōfiteri ita notū inter eos sicut
ipse dicit q̄nūmo nec notū q̄ nō cōfite-
atur. Nec hoc alicubi aliq̄s doctor scri-
bens tra alias abusiones eoz expm̄it.
cū tñ fuisset notabilis discordia ab ecclie
sia romana si in hoc discordaret. nota-

bilior. s. q̄ p̄ficere in fermentato. vel vñ
hac forma baptizetur seru^s xpi. de qui-
bus nō tacet. Breuiter videt rōnabilius
tenere scdm membrū. s. q̄ cōfessio cadat
sub pcepto diuino positūo. Sed tūc o3
vidē an explicite in euangelio a xpo im-
mediate. quia patet q̄ nō in veteri lege.
an ab ipso explicite in aliq̄ doctrina apo-
stolica. an nec sic nec sic. sed dato a xpo
7 vocetenus ab aplis ecclie pmulgato.
Prīmū istoz esset magis conueniens te-
nendū si posset euidenter haberi istud p-
ceptū ex euangelio. Nec oportet ad hoc
adducē illud Math. 16. Tibi dabo cla-
ues regni celoz. qz nō est nisi pmissio d
datione futura. Si aliquid in euangelio.
v3. ad hoc videtur illud Jo. 20. Accipite
spiritū sanctū quoz remiserit pecca-
ta rē. Ex hoc arguit vno modo sic. Hic
data est potestas aplis 7 in eis omnibus
sacerdotibus remittendi peccata. nō pñ-
cipaliter. qz hoc est p̄p̄iū dei. ergo mini-
straliter 7 arbitratue. sed nō p̄ arbitra-
ri in causa ignota. q̄ est eis manifestāda
causa in qua debent arbitrari. hec mani-
festatio est p̄fessio. q̄ ex ista collatōne po-
testatis arbitrarie sacerdotib^{us} in cā pec-
cati obligat peccator ad accusandū se eis
tanq̄ arbitris. qd̄ est cōfiteri. Si dicat
q̄ rō bene pcludit q̄ sacrm pnie est insti-
tutū a xpo tanq̄ vtile 7 efficax. nō tñ se-
quitur ex hoc q̄ sit necessario recipiendū
ut cadēs sub pcepto. qz extrema vñctio
est instituta a xpo 7 p̄firmatōnis sacrm
vt dictū est supra. 7 tñ neutrum est simplr
necessariū. nec est pceptū de isto vel illo
recipiendo. At tūc ad formā argumenti
sunt arbitri in cā peccati. q̄ alij debent se
illis accusare. verū est illi qui volunt se
eoz arbitrio submitte. 7 si submittant
ip̄i hñt bene p̄tatem arbitradī. sed nō se
quit. q̄ alij necessitate pcepti tenentur se
submittere eoz arbitrio. Ex^m quatuor
sunt sacerdotes quoz qlibet h3 auctem
absoluendi istū peccatorē. qlibet est cō-
plete arbiter eius q̄tum ad potestatem.

Confessio videtur
sub pcepto diuino
posita

non tamen tenetur se submittē cui libet.
sed vni tm cui voluerit. Et hoc cōfirma-
tur per hoc qd xps subiunxit. **Et** quoz
retinueritis retenta sūt. illud verbū non
est p̄cisum. nō solū enī illa peccata reten-
ta sunt a deo peccatori ad penā que retē-
ta sunt a sacerdote. qz sacerdos nō reti-
net aliqua nisi aliquo mō sibi accusata.
sed signis indebitis penitēte. **Et** tñ illa
que nullo mō sunt ostensa sacerdoti de-
retinet ad vindictā gehenne. q nec istud
verbū. quoz remiseritis remittunt erit
p̄cisū. Unde neuri affirmatōni adiūxta
negatiua denotantē remissionē factam
ab aplis vel retentiōne esse p̄cisā respectu
retentionis vel remissionis a deo facien-
de. Licet hec respoſio videat multū pro-
babilis excludēdo rōnem p̄cepti ab isto
verbo. Jo. 20. **Quoz remiseritis** rē. tñ
excludendo eā ostendit p̄positū dupl̄r.
Primo sic. nullū p̄mittit p̄as iudiciaria
vel arbitaria nisi alicui imponat neces-
sitas submittendi se sibi. sed sacerdoti p
te cōmittit h̄ p̄as in causa peccati. q ali-
cui vt reo imponit necessitas submitten-
di se arbitrio eius. et hoc p̄ idēz. **M**aior
p̄batur. qz nullus est iudex alicui in cu-
ius. s. iudicandū voluntate est iudicari ab
isto iudice vel nō iudicari. tñ enī iste
nulla auctoritatem iudicandū h̄et si iste
posset iudicari si voluit et nō iudicari si
noluerit. ad qd enī est p̄as iudici ap̄
aliquē nisi vt ius dicat in illū q tenetur
parere iuri. tñ modo enī iudicare p mo-
dum punitōis si tu velis nō est iudica-
re. Sed nec istud cogit. cōcedo enī q iste
arbitr nō tñ habz vt possit dicere ius
in causa ista. sed ex quo alī submittit se
sibi sua dictatio ligat vel soluit istū. nō
sic autem dictatio alicui sc̄ētis ius et n̄
habentis p̄atē iudiciaria. **A**lter g ar-
guo sic. **Q**uicūqz p̄mā grām amisit te-
netur de necessitate p̄cepti et hoc illi ol-
liges dñm deū tuū rē. agere in gr̄um in
se est ad eius recuperatiōē et etiā virtute
illius p̄cepti. diliges teipm. Sed iste pec-

cator in p̄cō mortali amisit p̄mā grām
et potest eam recuperare suscipiēdo sacm
penitēte ab illo arbitro. qz hoc est insti-
tutū vt remediū efficacē ad recipiendū
p̄mā grām ex illo verbo. Jo. 20. **Q**uoz
remiseritis p̄cā rē. et sic p̄cludit neces-
sitas p̄cepti confessionis nō ex isto ver-
bo tantū. quoz remiseritis rē. s. ex isto
et illo p̄cepto. diliges dñm deū tuū rē. si
mul iuncto. **S**i dicas q maior ē vera q
tenet ad aliquā vīā p quā possit recupe-
rare. sed nō ad istā determinate si alia sit
possibilis. **N**ūc autē licet suscipe sacm
pn̄ie sit via vtilis. tñ ē etiā alia vtilis qz
nō p̄batur istā esse p̄cisā ad illā recupe-
randā. **C**ōtra h̄. nulla alia est ita facilis
et ita certa. hoc enī nō oī nisi nō ponere
obicē ad grām qd multo min⁹ est q ha-
bere aliquā attritiōē q p modū meriti
de cōgruo sufficiat ad iustificatiōē. vt
dictum est supra. di. i. 4. **P**ot̄ etiā aliq̄
esse magis certus q nō ponat obieē q
h̄eat attritiōē sufficientē quasi p modū
meriti de cōgruo. qz p̄babiliter potest
scire se tūc nō peccare actuali p̄cō inte-
riori vel exteriori. et intendere recipe qd
ecclesia intendit in illo sacro p̄ferre. nō sic
p̄t scire se h̄re attritiōē sufficientē vt me-
ritū de p̄gruo ad institutionē. **T**ūc h̄ac
maiorē accipio vbi est via facilior. i. ma-
gis in p̄atē hominis et certior ad grām re-
cuperandā. tenet qlibet ad illā vīā ita q
nō omīssa illa attemptat aliā difficultio-
rē et interiorē. qz tūc exponēt se periculo
salutis sue et videret esse p̄emptor p̄pe
salutis. Sed illa vīa suscipiēdi sacramē-
tum pn̄ie est magis possibilis hominī et
certior ad p̄mā grām recuperandā. q ex
illo. vnde istud h̄z efficacīā et ex illo p̄e-
cepto dilectiōis dei et suscipius tenet qd
ad istā. **I**sta rō si p̄cludat p̄ceptum d̄ cō-
fessione haberi ex euāgelio ex illo verbo
quoz remiseritis p̄cā rē. Et illo diliges
dñm rē. bene qdem. sin autem saltē hoc
cōcludit q p̄ceptum de p̄fē. faciendā ē
valde rōnabile p multitudinē. qz rē ali

qua p̄sona possit h̄re
tale. tamē de isto re-
tam enī possibilis
tur p̄ceptum enī
oīenī est supra de ba-
beat caput mī nām
mīnī. mī q baptis-
facile et certū p̄ceptū
tate est valde rōnabile
bēto q rōnāliter ius
naturalē de cōfessione
cōtendat q p rōnes
bū nō p̄bat nullū
gīq nāndā dicemū
capitū habet ex vero
q sic de illo verbo
certū p̄ceptū rē.
tur mīnī q Jacobus
nec p̄ceptū a xpo po-
nō. vnde enī sibi au-
eritiam cum esset ep̄
si dicas illā ecclesiā
palē. et p̄ p̄ns ei ep̄m
qd nō p̄cederet rōn-
p̄prie p tpe illo et
rē videt. qz apli pub-
scriptum ius rē
quē potuit inordē
vt patet p illud Pa-
qn vult publicare ill-
mīrēda v̄xore v̄cu-
rē. **Q**uādo aut vult
fione dicit de cobab-
ad fidem cum sua v-
verso. quia hoc h̄z
nō tamē est necessar-
aliquid non possit ex
p̄cō publicare p̄
bua vel sequētibz
in illa publicatione
monibz simul p̄bat
nec. v̄dicendo enī co-
nō magis dicit conf-
sacerdoti q aliq. sub
uicem vt saluēmini
ipm instituisse. nec.

Q.

F

qua psona possit hñe aliqd remediũ spe-
ciale. tamẽ de isto remedio qđ cõmun-
tati est possibilitũ et certius rõnabilr da-
tur pceptum etiã omnibus in cõitate. vt
dictũ est supra de bap. qđ licet aliqd ha-
beat baptisimũ flamis sine baptismo flu-
minis. tñ qđ baptisimũ flumis ẽ remediũ
facile et certũ pceptũ de hoc p tota cõi-
tate est valde rõnale. et ita adinuicem ha-
bebo qđ rõnaliter fuisset datũ pceptũ ge-
neralr de cõfessione faciendã. **S**i oino
cõtendas qđ p rõnes positas in isto mẽ-
bro nõ pbat fuisse datũ ex verbis euan-
gelij. nundũ dicemus scdm. s. qđ illud p-
ceptũ habet ex verbis alicuius apli. **D**icit
qđ sic de illo verbo **Jac. ij.** Confitemini al-
terutrũ peccata rẽ. Sed nec p hoc vide-
tur mihi qđ **Jacobus** pceptũ hoc dedit
nec pceptũ a xpo promulgauit. **P**rimũ
nõ. vnde eni sibi auctas obligandi totã
eccliam cum esset epus ecclie **Jeroso** ni
si dicas illã eccliaz in pncipio fuisse pnci-
palẽ. et p õis ei epm pncipalẽ pñarchã
qđ nõ pcederent rõni. Nec qđ illa auctas
pprie p tpe illo erat sibi sbracta. **N**ec
2^m videt. qđ apli publicãtes pceptũ dñi i
scripturis suis vtebant mō loquẽdi per
quẽ potuit innotescẽ qđ erant pcones xpi
vt patet p illud **Pau. i. ad Ro. vj.** vt
qn vult publicare illõ pceptũ dñi dñi oĩ
mittẽda vxore dicit pncipio ñ ego s; dñs
rẽ. **Q**uãdo aut vult facẽ ppriam psua-
sionẽ dicit de cohabitãtione viri cõuersi
ad fidem cum sua vxore infideli. vel ecõ-
uerso. quia hoc lz sit sine cõtumelia xpi
nõ tamẽ est necessariũ. dico ego nõ dñs
aliõqñ non possit ecclie cõstare qđ ipse vt
preco publicaret pceptũ nisi ex pcedenti-
bus vel sequẽtibus manifestaret se esse
in illa publicatione pconem. **U**trũq; ẽt
membz simul pbatũ per illa verba an-
nẽra. dicendo eni confitemini alterutrũ
nõ magis dicit cõfessionẽ faciendã esse
sacerdoti qđ aliq. subdit eni. et orate p in-
uicem vt saluemini. vbi nullus deberet
ipm instituisse. nec pmulgasse pceptũ

diuinum. sed intellectus eius est sicut in
illo verbo. confitemini alterutrũ. psuasio
ad humilitatẽ. vt. s. generalr nos confi-
teamur apud pñmos peccatores. iuxta
illõ p. ca. **Jo. p.** Si dixerimus qđ pcãm
nõ habemus nosmetipsos rẽ. Ita per 2^m
persuadet ad charitatem fraternã. vt. s.
per charitatem fraternã subueniamur
nobis inuicem. Apparet ergo istud non
esse de iure diuino. pmulgato per scrip-
turam apostolicã. **N**el igitur tenẽduz
est primum membrum. s. qđ sit b iure di-
uino. pmulgato per euangelizũ vt in se-
cundo vel tertio membro est declaratur
vel si illud non sufficiat dicendum ẽ ter-
tium. s. qđ est de iure diuino positũ p
mulgato a chřsto apostolis. sed ecclie
promulgato per apostolos absq; omni
scriptura. sicut multa alia tenet ecclia
oretenus per apostolos sibi pmulgata
sine scriptura cuius fundamentũ est illõ
Jo. 6. Multa quidem et alia signa fecit
Ihesus rẽ. et habetur expresse extra d ce-
lebra. missa. cum marthe. li. 3°.

De secundo articulo

lo dico qđ b^o pceptum includit quis de-
bet confiteri. quia adultus. i. habẽs vsũ
rõnis et cognoscens peccatũ qđ cõmisit
p quẽ adultũ nõ intelligo tãte vel tante
etatis. sed qđ beat etatẽ ad cognoscendũ
iustũ vel iniustũ ptra legẽ dei. in multis
eni ante etatez consuetã malicia supplet
etatẽ. et nõ tñ i malis. vt dicũt cõia ver-
ba. quia forte bz cõstius prudẽtiã ad ma-
lum. vnde dicit doli capax. sed etiã i bo-
nis. iuxta illud in le. sancte agnetis. fides
nõ inãnis pputatur et istius breuiter re-
gula est. qñ aliquis instructus et interro-
gatus ordinate percipit distincte qđ iustũ.
et quod iniustũ in le. diuina. quod pẽ fa-
ciliter videri si ad ordinatas interroga-
tiones ordinate respondeat sicut alius
adultus perfecte ex similibus premis-
sis similiter responderet. **C**ontinet etiã
hoc pceptum quid debet confiteri.

2^m pñmo. qñ a
bono confiteri

qz peccatum mortale. 7 nō otinet aliud
nā p veniale nullus pēditat extra nauē
ecclie. qz peccatū veniale stat cum pfecta
caritate q ē nauis saluās. 7 ideo ex pma
instōne pñte vt 2ª tabule nō oz aliquem
ad eā pfugere p remedio p veniale sz tā
tum p mortale. **Item** pñet dictū pre-
ceptum quod peccatū mortale. quia oē
de quo hī memoria 7 hoc pmissa inqsi-
tione diligētī fm possibilitatē fragilita-
tis humane. intelligo quantā inqsiōem
posset aliquis apponere circa aliqđ ml-
tū arduū qđ sibi multū cēt cordi. tāta
ōnt apponē circa oia peccata mortalia
reducēda ad memoriā 7 illa reducta ad
memoriā oz eidē pfiteri nō diuidēdo cō-
fessionē. quia dicit Aug. de vā 7 falsa pe-
nitētia. 7 ponit di. 16. Quidā vni celant
quod aliq manifestandum pseruant. qđ
ē se laudare: 7 ad ypocrisim tēdere. 7 sp
venia carere ad quā credūt p frustra p-
uenire. **Si** ptra hoc obijciatur. qz tūc
videtur q quilibet peccator tenetur cui
libet reqrenti dicere omia peccata sua.
alioqui tacendo ea vel aliquod illorum
eēt ypocrita. quia oñdit se innocētiorez
q sit. **R.** qz tacēdo cui nō debeo dicere
sed illi cui dicere debeo. 7 quādo dicere
debeo 7 quomō sicut i pessione tacēdo
aliqđ pfiteōdo aliud oñdo me innocentēz
i hoc qz taceo. 7 in hoc ē ypocrisis nō in
alio casu. **Item** solū peccata sz circumstā-
tias peccatoz notabilē aggrauātes iclu-
dit dictū pceptū. iuxta illud ang. pūscō
sideret qualitatē criminis in loco. in tpe i
pseuerātia in varietate psonē 2c. **Habez**
illas dico aggrauantes 7 necessario pfi-
tendas q speciali phibitione phibētur
vbi grā. alienū accipere ē illicitū sz spēa-
li phibitione phibetur accipi de loco sā-
cto. 7 ideo spālī peccatū. s. sacrilegij per
hāc circumstātiā pstituit. **Quid** ē illicitū
nō suā pgnoscere. sz si q ppiqua spālī p-
hibitōe phibet. 7 is spālī peccatū. s. iec-
tus p hāc circumstātiā pstituit frequen-

etiā nō ē dubiū cum circumstātia simpli-
ponēs aliud peccatū. qz quilibet vice pñit-
tatur nouū peccatū 7 de silibus silē hēa-
tur iudiciū. **Multe** aut sūt circumstātie
ex qbus peccatū ē aliq modo grauē. qz
si minor tēptatio. 7 h^o v^l ex pte obiecti.
v^l ex pte psonē peccātis d qbus nō ē ita
certū q oporteat illas pfiteri. tñ tutuz 7
vile ē hoc fieri. De alijs vō q nihil ad. b
puta sine q cēt tāta grauitas cū alia cir-
cūstātia ipitinentē fatuū ē pfiteri. vtpo-
te si aliqđ peccat cū aliq q vocat beata l
alicia 7 h^o. **Continet** etiā hoc pceptū
cui quia sacerdoti. ille. n. in ecclesia ha-
bet solus auctoritatē ligandi 7 soluēdi.
vt dicitur di. 19. Et sacerdoti habēt iur-
isdictionem. quia sententia a nō suo iu-
dice data nulla ē. **Continet** quarto qñ.
quādocunqz ē i piculo mortis. quilibet
enim quādo iminet iudiciū damnatōis
misericordie debet se pparare ad miseri-
cordiam quātū pōt. **Istud** tamē nō ē in
infirmitatē mortali. sed quando aggre-
ditur actus arduos in qbus sit verisimi-
le q mortuumineat. vt in bello mortali
in naufragio 7 huiusmōi. **Et** etiā quan-
do vult exercere actus aliquos qbus de-
betur reuerentia specialis. vt quādo vlt
cōmunicare. quia sicut dictū ē supra di.
9. habita oportunitate confessoris nul-
lus debet sine confessione cōmunicare 7
in similibus simile ē iudiciū. **Conti-**
net etiam qualiter. quia cum duplicitā
peccati commissi 7 cuz pposito abstine-
di a peccato. 7 obediendi ecclesie in satis-
factionem p isto peccato. **Intelligo** non
q oporteat eam velle penam. v^l penitē-
tiam suscipere a sacerdote. quia 7 si nul-
lam sibi oblatam a sacerdote vellet reci-
pere. tñ duas idoneitates i pditiones bēt
ppositas h 7 ppo^m recipiēdi penā iſtigē-
dam sibi a deo h v^l i purgatorio tñ in
quā clī^o cēt absolue^d q repellē^d. vt di
cū ē s di. 15. q. 1. **Sz** si suscipiat aliquoz
pñiaz. v^l satisfactōez sibi iposita ab ecc-
iē illā fuare. Et h ppo^m oz q bēat vt

De terno

mo pſiteatur. ſ. vt velit obedire cōſeſſo
ri in ſeruādo vel ſoluendo illā ſatiſſacti
onem quā volūtariē ſuſcipiet ab ipſo in
terpoſitā. **S**ed arguit cōtra hoc qđ di
ctum ē in pmo arti. q̄ ſunt pſitenda. qđ
om̄ia mortalia p hoc qđ dictū ē ſupra
di. xv. q. j. q̄ aliqđ pōt ſoluere penaz de
bitam p vno pccō nō ſoluendo penā p
alio: immo pmanendo in aliquo pccō
q̄ a ſimili pōt ſoluere pſeſſionez debita
vni pccō ſubſtitendo aliud. **R**nde ibi
dictū eſt qđ ille q̄ v̄e eſt ſemel abſolut⁹ a
pccis om̄ib⁹ penā exteriorē ſibi impoſi
tam pōt ſoluē v̄l in charitate vel in pec
cato mortali. et eſto qđ in pccō mortali
ſoluat nō tenet eā iterū ſoluē: nec h: nec
in purgatorio: nec i inferno. S3 ſi aliqđ
nunq̄ vere abſoluat ab iſto pccō: qz qñ
d3 abſoluti pōt obicēz q̄lis ē hypocrita
q̄ ponit obicē tūc tenet ſoluē qualēcūqz
penā exteriorē ſoluat vel ſatiſſaciat. Et
rō eſt: quia p̄us opozet penā eternā cō
mutari in t̄palem anteq̄ aliq̄ pena t̄pa
lis ſit aliq̄ ſolutio p iſta culpa. **N**ūc autē
ille hypocrita cōſitetur nō eſt ſibi p̄mu
tata: qz nec abſoluat ab iſta culpa p̄mu
tata. eſt autē qñ iſte ſemel v̄e penitet licet
q̄liercūqz poſtea recidiat. iſte. n. aliqñ
v̄e fuit iuſtus et nō debitor pene cine p
p̄ius cōmiſſis. ſed ille hypocrita ſemp
manet debitor pene cine p p̄ius comi
ſſis. et etiā de nouo ſit debitor noue
pene p nouo pccō qđ hic cōmittit.

De tertio articulo

dico qđ ecclia p̄ceptū iſtud q̄tum ad ali
qua p̄dictoz nō ſpecificauit: et q̄tū ad
aliq̄ ſpecificauit. p̄cipua autē ſpecificatō
huius p̄cepti inueniē in illo ca. extra de
peni. et remi. Om̄is v̄ſuſqz ſexus. Quā
tum ad quā ſpecificauit qz pccōz adul
tus poſtq̄. ſ. ad annos diſcretiōis attinge
rit et. et nihil aliud eſt qđ adultus fm̄ in
tellectū p̄ius aſſignatū. Quātu ad q̄:
dictū quidā qđ ſi hēt mortalia tenet p̄e
ciſe ad p̄ſeſſionem illoz et nō venialiu.

Si autē h3 ſola venialia ppter p̄ceptum
ecclie tenet in illo caſu ad illorū p̄ſeſſio
nem. **H**oc nō intelligo quia in illo ca
dicit om̄ia pccā ſua. aut ſit ibi diſtribu
tio de pccis venialib⁹ aut nō. ſi ſic ergo
hñs mortalia p virtutē illius p̄cepti te
netur ad p̄ſeſſionez venialiu. ſi nō ergo
nō hñs mortalia ſed tñ venialia nō te
net ad p̄ſeſſionē illoz. qz ſimplici non
cadūt ſub illo qđ dicit ibi om̄ia pccā ſua.
vñ videt p̄tradictio ponēdo eūdem in
tellectum vocabuloz iſtoz om̄ia pccā
ſua dicere iſtū obligari ad p̄ſeſſionē ve
nialiu: et nō iſtum. **E**t eſto qđ aliqđ v̄l
xit ſine pccō mortali v̄ſqz ad mediū q̄
drageſime ſi tūc cōfiteret vt impletet p̄
ceptū ecclie p te teneret p̄fiteri venialia
qz illa ſola h3: peccet illo die mortaliter
velit poſt implere p̄ceptū ecclie de p̄ſeſſi
one p te nō tenet p̄fiteri venialia illa q̄
p̄us habuit. q̄ p p̄miſſionē mortalis ab
ſolutus ē ab aliq̄ obligatōe. ſ. a p̄ſeſſiōe
venialiu qđ v̄l irrōnabile. **D**ico igit
qđ q̄tū capio ex ſtatutis ecclie generalib⁹
nullus tenet ad p̄ſeſſionem venialiu in
q̄cūqz caſu: nec in hoc ecclia ſpecifica
uit p̄ceptū de p̄ſeſſione. et hoc rōnabiliter
qz ip̄a v̄titur ſac̄ro p̄nie tanq̄ tabula ſe
cūda cōtra naufragiū qđ nō eſt in veni
alibus. **N**ec aliqđ tenet ad aliquā cōtri
tionē de venialib⁹: immo in actuali vo
luntate vel actu venialis moriens ſalua
bitur: vapulabit tñ. **N**ō v̄l autē qđ aliqđ
teneat ad ſcōam p̄tem p̄nie q̄ eſt p̄ſeſſio
de q̄ nō teneat hie p̄tridētem vel attritio
nem. **H**oc etiā p3 ex alio: qz ſicut. d. dī
ctum eſt venialia delent totaliter q̄tū ad
culpā et penā. qñqz ſine aliq̄ ope ſpecia
li ſicut p actū ſeruentē p̄templatiōis in
deū quēadmodū gitta p̄ſumit a flāma
vehementi. **S**i q̄ras quō ergo ſacerdos
cognoſcet ulc⁹ pecoris ſui. ſi ille q̄ dixit
ſe vixiſſe innocent nō tenet p̄fiteri veni
alia ſua. **R**nde: ſi qđ p̄fiteret et ſolum
venialia: ex q̄ cognoſcet ip̄m non feciſſe
niſi ſola venialia: ex nullo niſi ex p̄ſeſſi

D.

I.

quo absq; reuelatione peccati sui. **Q**uid
igitur de malefactorib; damnatis cōfi
tentib; laicis. **R**nde simpliciter exclu
sat eos ne in hoc peccet: et humilitas co
rum est meritoria eis p quanto volunt
illud qd pertinet ad sacramentū pñie
supplere sicut possunt. Sed viro discre
to qui bñ sciret ad quid est pñessio insti
tuta. nec forte vtile fore: et nec sñ forte ne
cessariū talem pñessionem facē. **Q**uo
ad qñ: ecclesia determinauit pceptū. s. se
mel in anno: et illud semel videt ad mī
nus esse circa pascha quo tempe fm il
lud caplm debet quilibet christian; cōi
tare nisi in casu. **E**t si dicas q; hoc spe
cificatio ē laxatio quia pus tenebantur
latius cōfiteri habita oportunitate con
fessoris. nūc aut nō tenent vsq; ad qua
dragessimam. **R**nde: vtrūq; est dubi
um aliquib;. quibusdā dicentib; et tūc
et nūc tenetur statim habita oportunita
te cōfessoris pñiteri. quibusdā dicentib;
q; nec tūc: sed tñ in voto confiteri pro
aliquo tempe añ mortem. nec nūc: sed
p voto confiteri semel in anno. **2^m** vi
detur esse mitius: quia pcepta penalia
nō sunt amplianda sed restringēda. nec
inuenit qñ pceptū istud affirmatiuū
liget vl obliget nisi ad aliqñ. et illud qñ
ante specificatōem ecclesie fuit indetermina
tū ad qd cūq; qñ añ mortē. sed post
specificatōem est determinatū ad qd
cūq; quādo vñicum in anno. semp tñ
oportet habere voluntate cōfiterendi tūc
pro qñ pceptū obligat. hoc dico sic q;
pro nunq; voluntatem.

Ad argumēta. Ad

pñum potest dici q; tempe negatōis pe
tri sacramentū penitētie nō fuit institu
tum: sed post resurrectionē quādo chri
stus dixit discipulis suis: Accipite spm
sanctum quorū remisistis etc. **E**t ideo
nō tenebatur protunc ad confessionem
nec post institutōem sacramenti adhuc
tenebatur: quia iam ante resurrectionē

per aliud remediū fuit peccatum suum
deletum. **E**t pñimiliter responderi po
test de infidelitate omnīū discipulorū
in passione chrisi q; nō tenebatur post
ad confessionem. quia post resurrectio
nem penituerūt ante institutōē sacra
menti penitentie. et hoc bene confirmat
q; cōfessio nō erat de lege nāe nec modi
ca. **S**ed ad illa vba ambrosij: Lachri
me lauant delictū quod voce pudor est
pñiteri. non sunt sic intelligenda q; sine
confessione pudorosa in actu vel in ha
bitu lauetur delictū. sed cōtritio potest
esse tanta: q; in ea etiam ante confessio
nem deletur peccatum: quod tamē est
ita graue q; cōfessio eius sequens est pu
dorosa. **A**d auctoritatē Augustini et
Cassiodori super psalmū: Dixi confite
bor dico q; illa contritio habet propo
situm seu pmissionem cōfessionis secutu
re: et sic nō deletur peccatū sine propo
siti cōfiterendi: quod patet p finem aucto
ritatis Cassiodori: vbi subdit Votū p
opere iudicat. quasi diceret votū vl vo
luntas cōfiterendi iudicatur p cōfessione
futura. nec tamē sequitur ex hoc q; sine
confessione futura peccatū deleatur qñ
tum ad penam debitam. quia illa con
fessio est vna pena: etsi illa nō soluatur
hic si sit tamē voluntas soluendi solue
tur alibi. Si autē mutetur voluntas sol
uendi illam: iam reciduat a vera peni
tentia et peccat mortaliter: vt dictū est
supra de baptisato baptismo fluminis
cōtemnente postea baptismū fluminis.
Ad primam ratiōem dico q; omnes ce
rimonie tam veteris legis q; noue redu
cende sunt ad aliquod pceptum decalo
gi: et possunt ad illud reduci: Audi isra
el deus tuus vnus est: vel ad illud **M**e
mento vt diem sabbati sanctifices. siue
enim per pñum siue per secundū prece
ptum dicamus deus precepisse se hono
randum vt deū: sequitur q; ille ceremo
nie quibus se vult coll cadant sub illo
precepto sicut cōclusio sub premis.

Si autem dicitur
legi mandatum
et de
et non est p[ro]p[ri]e
et non est p[ro]p[ri]e

Si arguitur contra. quod tunc ille ceremonie essent de le. n[on]e. **A**ndeo: ex maiori de le. n[on]e et mi. de le. positiva non sequitur conclusio nisi iuris positivi. maior ista de? e colendus e de le. n[on]e salte q[ui] valde consona le. n[on]e. sed h[ic] minor vult sic coli est mere d[icitur] iure positivo. variat aut[em] p[er] alio et alio t[em]p[or]e. g[ener]al[iter] conclusio. s[ed] sic colendus est: est mere de lege positiva: quia semp[er] conclusio sequitur conditionem p[re]missa imperfectis. **A**d aliud dicit[ur] q[uod] talis debet confiteri p[er] interpretem vel p[er] aliqua alia signa a v[er]bis q[ui] possunt e[ss]e nota sacri. 2^m est b[on]u[m] concedendu[m]: si aliqua talia signa sint communia confitenti muto v[el] barbaro et sacerdoti. **S**ed p[ri]m[us] non videt necessarium: quod forus iste ex n[on] sua est secretissim[us]. g[ener]al[iter] non tenet aliquis ad istu[m] foru[m] ut aliquo modo publicus. sed l[icet] interpret[ur] velit celare et teneatur celare sicut sacerdos: t[ame]n si velit malignari ipse et sacerdos p[oss]it esse testis p[ro]tra accusatu[m]: et ita ex n[on] huius accusationis hec accusatio p[oss]it venire in publicum: et ita non est p[ri]vatis. **E**x hoc patet q[uod] plurib[us] sacerdotib[us] non est p[re]stitendum necessario ut meli[us] indicati: q[uod] si fiat non est sacralis confessio. maxime aut[em] videt[ur] q[uod] non sit p[re]stitendu[m] p[er] interpretem: q[ui]a timet ip[su]m non esse secretariu[m] idoneu[m]: et in tali casu iste h[ab]et impossibilitate[m] p[re]stitendi homini idoneo. **C**onfiteatur deo igit[ur] cu[m] p[er]posito p[re]stitet homini oportunitate oblata. **A**d aliud v[er]o q[ui]q[ue] confessio facienda p[er] scriptum: ut legit[ur] de cantuarien[si]. q[uod] misit. **S**ed hoc v[er]o esse p[ro]p[ri]um confessionis: quod omnis scriptura ex sui n[on] nata est esse publica. q[ui]a tuncq[ue] n[on] aliquis p[re]fuerit secreta apud se scriptu[m]: t[ame]n ex q[uo] mittit illud vel p[ro]pter nunciu[m] vel p[ro]pter illu[m] ad que[m] mittit p[oss]it publicari: et semp[er] ex sui n[on] est patulu[m] cuiusq[ue] legenti loquens q[uod] ibi p[re]tinet. **Q**uilibet g[ener]al[iter] scribens aliq[ui]d facit in hoc q[uod] est contra n[on]am signi idonei in confessione: et in ista scriptura tollitur verecundia que est pena magna in confessione: et hoc nisi confitens sit p[ri]us quando

p[er] scriptu[m] confitetur. et ideo quod dicit[ur] xxx. q. v. q[uod] quis p[oss]it confiteri p[er] scripturam. **J**o. exponit. q[ui]a confitens est p[ri]us: quod absens non potest licite: igit[ur] absens expectet penitentia[m] cum p[ro]posito confitendi ei habita. **A**d aliud dicit[ur] q[uod] simpliciter innocens a mortali et veniali tenetur simpliciter non confiteri. v[er]o si beata v[ir]go fuisset confessa petro post ascensione[m]: peccasset confitendo. sed si est t[ame]n innocens a mortali p[oss]it confiteri venialia et potest non confiteri: ut dictum est. iij. arti. 5. de que. nec est incredibile multos esse tales in ecclesia qui p[er] annu[m] vivunt sine mortali: immo p[er] dei g[ra]m multi multo maiori tempore sine peccato mortali se custodiunt et multa opera perfectio[n]is exercet: de quorum meritis thesaur[us] ecclesie p[ro]gregatur.

Di. xvij.

Hic queri solet. in hac. xvij. d[icitur]. magister tractat de p[re]ste clauum: et d[icitur] xix. de collatione earu[m]. **A**ntea hanc. xvij. d[icitur]. quero v[er]u[m] potestas clauum tantu[m] modo se extendat ad penam temporalem. arguit[ur] q[uod] no[n]: quia si sic aut ad remittendu[m] illam: aut ad infligendu[m] non ad remittendu[m]. quia tunc per frequentes absoluciones posset tota pena debita p[re]sto remitti: et sic apud quencu[m]q[ue] sacerdotem esset potestas absolutionis a pena et culpa p[er] frequentes absolutiones q[uod] est inconueniens. **N**ec ad infligendu[m]: quia tunc quilibet penitens teneretur adimplere quolibet penam sibi iniuncta[m] a sacerdote: quod est falsum. quia si quis indiscrete imp[er]at immoderatam pena[m] de qua penitens potest scire q[uod] est improporcionata culpe: p[oss]it v[er]it[as] scire ex scriptura que continet correspondentiam penarum ad culpas: non tenetur illam implere: quia non tenetur obedire inferiori contra voluntatem superioris. nec etia[m] potest quia non obedit inferiori nisi p[ro]pter voluntatem superioris. non est aut[em]

colu[m]ba sup[er]bia. l. o.
magis p[er] tali culpa.
Quo[modo] rem[iss]io. n[on]a
talis clauum ecclesie
len. **C**ontra: illa p[oss]it
quid se extendit. se d[icitur]
penam temporalem
quia alioquin non est
minus p[ro]batu[m]: quia
culpa nec p[er]e[ss]e et eterne
terra nec quo couenit
Item an v[er]um clauum
nonem et p[ro]posito
m[er]ito p[er]fatu[m] fin. Aug.
Ibid[em] p[er]a. Dicit[ur] continet
v[er]os clauum contra tali
et hoc non est nisi ad

Omnis
id est
et solu[m]

est de collatione clauum
non ecclesia habeat o
agatur. ideo quero b
culibet sacerdoti in
sacerdotu[m] p[re]stantur
videt[ur] q[uod] no[n]: Apoca.
Alaudu[m] et nemo apoc
claudu[m]. ergo solus b
Iux[ta] Aug. de baptis[m]o
v. li. A peccato no[n] a
a. et v[er]o v[er]o m[er]ito
lus sacerdos iniustus
bas possit absolvere
iuss[us] p[oss]it habere clauum
vna clauis d[icitur] co[m]mu[n]i
mie. sed hoc no[n] co[n]t[ra]
to in sacerdotem. q[ui]a
inuenit se sciens p[oss]it
pos[se] sciens p[oss]it sciens
co[n]fiteri nobis no[n] la
q[ui]a posterior[um] in fine
his iudice lata nulla
clauis alicui ap[er]iend[um]

voluntas superioris. scilicet dei quod tanta pena in
ligatur per tali culpa. Item Johis. xx.
Quorum remiseritis peccata etc. ergo po
testas clauium ecclesie est ad penam tempa
lem. Contra illa potestas clauium ad ali
quid se extendit. sed non ad aliud quam ad
penam temporalem. ergo etc. maior pars
quia alioquin non esset aliqua potestas
minor probatur: quia non ad remissionem
culpe nec pene eterne: quia secundum ma. in li
tera hec duo conueniunt soli deo. ergo etc.
Item an usum clauium per solam ptri
tionem et propositum confitendi remitti
tur peccatum secundum Augustinum et Cassiodorum. super
illud ps. Dixi confitebor et tu etc. ergo si
usus clauium contra talem aliquid respicit
at: hoc non est nisi ad penam temporalem.

DI. XIX.

Intra distin

ctionem. XIX. quia solutio
istius questionis dependet
ex solutione sequentis que
est de collatione clauium: siue quomodo cla
ues ecclesie habeat de quo h. distin. XIX.
agitur. ideo quero h. hanc questionem: utrum
cuilibet sacerdoti in susceptioe ordinis
sacerdotii conferantur clauis regni celorum
videt quod non. Apoca. iij. dicit de christo:
Claudit et nemo aperit: aperit et nemo
claudit. ergo solus habet clauis istas.
Item Aug. de baptismo contra Donatistas.
v. li. A peccato non absoluit nisi columba
. i. christus vel membra columbe. ergo nul
lus sacerdos iniustus habet clauis qui
bus possit absolvere a peccato: et tamen in
iustus potest habere clauis sacerdotii. Item
vna clauis dicitur communiter esse clauis sci
entie. sed hoc non confert cuilibet ordina
to in sacerdotem. quia prius ignarus non
inuenit se scientem post ordinationem. nec
prius sciens plus scientem quam ante. Si autem
conferret nobis non latet nobis secundum primum
. ij. posteriorum in fine. Item sententia a non
suo iudice lata nulla est. ergo nullus habet
clauis alicui aptendi celum nisi suo subdi

co. sed ex susceptioe sacerdotii non datur
sibi subditus nec iurisdicatio in subditis
ergo nec clauis. Item si in ordine sacer
dotii dantur clauis. ergo non possunt haberi a
non sacerdote. consequens est falsum: quia ar
chidiaconus quem non oportet semper esse
sacerdotem potest ligare et solueret: quia ex
comunicare et reconciliare. patet extra de
sen. excoi. Contra. M. xvj. pmittit pe
tro et sacerdotibus: Tibi dabo clauis re.
ce. et Joh. xx. implet illud pmittit dicit
te christo: Quorum remisi. etc. Item cui da
tur quod maius est ei regulariter non nega
tur quod est minus. sed maxima potestas
possibilis viatori est potestas perficiendi
corpus christi: et hoc confertur in susceptioe
ordinis sacerdotii. ergo et prius respectu
corporis mystici que minor est puta clauis
ligandi et soluendi eidem in ordine illo
confertur.

Hec secunda questio

ut predictum est est primo soluenda ubi sunt
quatuor videnda. primo quod in ecclesia et hoc
apud sacerdotem rite ordinatum est vna
clauis ecclesie que est potestas sententiandi
in foro penitentie. secundo quod apud eum est cla
uis que est prius cognoscendi in causa rei confi
tentis. tertio quod hec et illa clauis non sunt ea
dem sed due. quarto qualiter habes has du
as clauis possit per eas in actus earum siue
qualem potentiam habeat per eas respectu actu
um ipsarum clauium. et quanto si per istas sit
alia clauis in ecclesia. De primo omnes transse
rentes secundum aliquam similitudinem transferunt.
clauis malis est primum instrumentum aptendi
et claudendi hostium per quod intrat in domum
ac per hoc nec aptio nec aptens est nec co
ppriam quam aptatur puta dignitas persone
ad intrandum: vel indignitas propter quam
expellit hoc modo spiritualiter puenit considera
re aptationem regni celorum que fit per finem dis
tinctiuam qua sententias celum isti aptendum.
quod ista aptio non est actualis: sed dictata
ad dignam dispositionem isti cui aptetur puenit etiam
inuenire aptentem: et iste est sententiano. co

2mo d. reg. te.
clauis pp. inus

uenit etiā inuenire cām ppter quā huic
aperit p sniam introduciūaz: et ppter
quā huic claudit p sniam exclusiūaz. s.
de merita iūti? et merita illi? nullū istoz
ē claus. qz p^m est aptio: 2^m aperiēs: itū
cā remota. igit p^{as} illa q est in sentētiā
te q est immediatū pncipiū siue instrū
sentētiandi q snia dī aptio illa p^{as}issi
me dī claus regni celoz. hoc de nōie.

*autē p^m nō dī
finādo celū
apertū vel clausū
et p^m p^m nō dī*

*De re sic auctas iudiciaria sentētiādi ce
lum huic apiendū vl apertū esse pōt in
telligi triplici. vno mō auctas simplr
pncipalis. 2° mō nō pncipalis sed pcel
lens. nio mō nō pncipalis nec pcellens:
sed pticularis. p^m soli deo puenit ppter
duo. pmo qz ipe solus ex se ē iust: imo
īpa iusticia. p^m aut iudiciū nō pōt cōpe
tere nisi pmo iusto qz iudiciū nō est pfe
ctuz nisi sit iustū. iuxta illud ps. feci iu
diciū et iusticiā. si quidē iudicare est ius
vel iustū dicere. p^m autē iustū oportet
esse pfectissimū: et ita iustissimū. igitur
p^m iustū. 2° qz iudicare est p^{as}identis. iu
sta illud apli ad Ro. xix. Tu qd es qui
iudicas alienū serū. p^mus aut p^{as}idēs
nō pōt ēē nisi de^s solus. vñ sicut nō pōt
alq cōicare diuinitatē: sic nec p^{as}imā po
testatē iudicādi. nec p^{as}is clauē simplr
pncipalem apiendū celum. 3° claus. s.
nō pncipalis tñ pcellens pōt intelligi
q^{as} ad duplicē p^{as}eminentiā. vnā quī
dem in vltimate carum iudicandaz. aliā
in firmitate snie diffinitive. et vtraz p
eminentia pōt puenire illi q omīa meri
ta et demerita nouit q sunt cause ppter
q^{as} celū est apiendū vel claudendū. Et
cū hoc hz voluntatē inseparabilē confor
mem iusticie diuine. ppter p^mū pōt in
omībus causis sentētiare: qz oēs nouit.
ppter 2^m pōt eius sentētia simplicitē esse
firma et irreuocabilis: qz semp iusta. h
claus cū vtraz p^{as}eminentia p^{as}rie ē xpi
qui nouit omīa merita et demerita iudi
candarū: et semp iusticie diuine p^{as}formi
ter iudicat. nec ista pōt esse in ecclia mi
litante saltē p^{as}grue nō pōt: qā nullus in*

ecclia nouit oēs causas iudiciarias. nec
hz voluntatē immutabilē iustā. **T**er
tia claus. s. pticularis q^{as} ad causas co
gnoskendaz: et infirma q^{as} ad sniam se
rendā puta q sit aliqñ renocabilis pōt
pferri alicui in ecclia militari qui pōt
in illa cā nosse et in illa fm legē diuina
recte iudicare: et si q^{as} ppter illam: snia
et nō erit firma: sed fm illā erit firma.

Pōt g in ecclia esse vna claus celū ape
riendi. s. auctas sentētiandi pticulariter
et nō irreuocabili alicui celū ēē apertū
Aggruit etiā istā esse in ecclia et hoc i sa
cerdote: vt ierarchia ecclastica sit ordi
nata et vltima reducant in p^m p mediū
Ierarcha autē est medi^{us} int deum p^{as}co
remq^{as} reducēdū. et de hoc Ber. de psi.
li. iij. c. xij. hoc etiā p^{as}gruit pfectioni cā
rum scōarum in esse morali sic cārum
in esse nālī. deus. n. vñ nō negat creatu
ris causalitatē q pōt eis ppetere: immo
et illā cōicat et ad et^m actōem causis scōi
dis affinit. Exq^{as} g in esse gratuito possi
bile est hōiem hīc istā causalitatē redu
ctiūā que dī claus: p^{as}gruit est q hoc su
p^{as}mo i ecclia. s. sacerdoti dei. **T**ertio
dico q data ē. probat per illud Jo. xx.
Quoz remi. 7c. et hec recte dicit claus
ptatis: qz auctoritas iudicādi recte ē po
testas cū iudicare sit p^{as}identis.

De scōo articulo dico q il
tud qd ordinat ad
istā auctem sentētiandi vel cui^m vsus or
dinat ad vsuz istū ita. s. q sine vsu illi^m
nō est rect^{us} vsus istū. pōt dici claus: qā
instrū quoddā apiendū licz nō p^{as}imū
immo qsi pcurrit in vnū cum instrū p
p^{as}inquo vel p^{as}ximo. sine isto. n. nō recte
aperit nec claudit. auctas vō cognoscē
dī in cā p^{as}coris est h^{as}mōt: qz sine ista co
gnitione nō recte q^{as} sentētiat celū huic
aperiendū vel claudendū. g illa auctas
pōt dici claus regni celoz. **P**ost autē
pōt distingui triplici sicut pcedens. Et
de clau tertio mō accepta pōt pbari q
p^{as}gruit sit eam hū in ecclia et q habeat

*2° q
mō
mō*

ex pcedenti arti. qz qui hz autem diffi
nitue sententiadi in ca hz autem cogno
scendi in ca illa: nisi alicui pmitteret q
sine cause cognitiõe sententiaret in ca ad
suu libitu: q pmissio no vñ alicui rona
biliter faciēda q possit in sententiado er
rare: cuiusmōi est omis viator. Deus g
recte pmittere ecclie autem primā que
dī clauis ptatis pmitit etiā sibi scdam:
que dī clauis sciētie. Et i collatiõe pme
clauis que habet ex Jo. xx. intelligit eti
am collatio istī scde tanq pūle qtu ad
vsum vsui illi pme. **N**ec ē ista clauis
sciētie aliq sciētia actualis vel habitua
lis vñ discretio qcumq: sicut magis vide
tur dicē di. ista. c. j. multi inq̄t indiscreti
q nec añ sacerdotiū nec post sciam hñt
discernēdi: ideoqz illā clauē in psecrati
one nō recipiūt. q: vero añ sacerdotiū
scia discernēdi p̄diti sunt: et antehabita
discretio auget et fit in eis clauis vt iam
ea vti valeant ad claudendū vel apien
dum. ista inq̄ scia actualis vel habitua
lis nō est clauis ista. qz autas cognoscē
di et si req̄rat sciam vel discretiōem con
comitantē rectū vsum ei: quēadmodū
req̄rit clauis ptatis aliquā iusticiā ad re
ctum vsum sui: tñ sicut ptas iudicandi
nō est iusti: immo pōt esse sine iusticia
ita ptas vel autas cognoscendi in aliq
cā pōt esse sine discretiōe cognoscendi: et
ita dī magis exponi q vult cū saluare q
ad clauē sciētie requirit scia: supple ad
hoc q aliq̄s recte vtaē ea: nō aut ad h
q absolute insit. **S**i obijcit qre g ma
gis dī ista clauis sciētie q illa iusticie si
ue iusticia: si nō requirit hic sciētia nisi
q̄tum ad rectū vsuz illi. **R**ndeō: sine
iusticia hñs autem et aliq̄d sentētiāns:
facit qd est ptatis lz indebite fiat. et ita
habēs autem cognoscēdi in ca si atten
tet aliq̄d facit lz indebite. illud tñ qd
pmus facit semp est potestatis: et iō sem
per dicit clauis potestatis. hoc autē qd
iste facit semp est scie. i. cognitiōis in ca:
licet nō scientie habitualis.

De tertio articulo

dicūt quidā q iste clauis sunt idem cuz
charactere sacerdotali: et tñc esset facile
videre quō cōferuntur cuilibet sacerdo
ti in eius ordinatiõe sicut et characteres.
Sed contra arguit sic. Ille sunt distin
cte ptatis quarū vna potest ēē sine alia
sed potestas cōficiendi corpus christi si
ue character sacerdotij vt ad hoc ē pōt
esse sñ illa potestate que includit in cla
uibus. ergo et. minor pbat: quia sic
fuit in apostolis in cena cū dicebat eis:
Hoc facite in meaz cōmemorationem.
vbi pata est eis potestas cōficiendi: sed
nō clauis vsqz post resurrectiōem: Joh.
xx. dicēte christo. Quoz remi. et. Cōsi
militer videt posse argui de q̄libz sacer
dote nūc ordinato in ecclia. pus. n. dicit
eps ordinando: accipite ptatem p̄ficien
di vel celebrādi missam tam p viuis q
p defunctis. dans ei calicē: et quibusdā
interpositis ponēs manū sup caput ei
dicit: Accipe spm scñ quoz remiseris
et. vñ videt q quilibet sacerdos pus et
pore accipiat ptatem p̄ficiendi q absol
uendi. ergo est alia et alia. Et istud pbat
q nō tñ distinguit a caractere si cha
racter est aliq̄d vnū immo q sunt dī
stincte potestates in se. **I**tem vt dictū
est supra: character nō potest esse nisi re
latio: relatio aut nō potest esse eadē ad
plures iminos. corp⁹ christi verū et my
sticum vel cōsecratio hui⁹ et absolutio
illius sunt distincti imini. g illud qd est
relatio ad p̄secratiōem. nō est idē cū ptā
te ad absolutiōem. **D**ico g q simplici
sunt due clauis: ita q absolute verū est
illud verbū xpī: Tibi dabo clauis et. et
possent de po⁹ dei absoluta separi ab in
uicē. sicut. n. aliq̄s nūc p̄fidentis pōt com
mittere alteri autem cognoscēdi in ca
nō pmittēdo sibi autēz sententiadi i ea:
vt si dicēt: pmitto ē autem examinādi
cām istā: et referas mibi vt sniem. possz
et p̄feri autēz sniandi sñ autēz cognoscēdi

Etia istos in p̄m
distinguitur quod
p̄m p̄m p̄m
argumēti et q
sunt

due sunt
clauis

ut si diceret cōmittō tibi q̄ sine omī co
gnitōe cause sines sicut placet. talis aut
pmissio nō esset ordinata alicui cur vo
lūtas eēt obliq̄bilis. Ita ēt posset de cō
mittere autē cognoscendi sine aucte
sniandi. Et eēt ista pmissio ordinata sim
plr si eēt ēt in humāis. **P**osset etiā de
us de potentia absoluta alicui hñtū uo
luntatē obliq̄bile pmittere autē sen
tentia dī sine cognitōe in cā. **D**e poten
tia aut ordinata siue b̄ facto pmittitur
vtrunq̄ cōmittit vtrūq̄ cuilibet sacer
doti ecclīastico ad minus complete or
dinato. qd̄ p̄ tātō dīco q̄ si p̄us tpe da
tur sibi auctas celebrādi q̄ absoluedi n̄
est p̄fecte ordinatus q̄nī ad vtrunq̄ au
toritatem. si p̄mo scō obmitteret 2^m.
Sz an p̄cise sūt tpe vtrāq̄ ptās deī non
asserō. **S**i p̄us deī vna q̄ alia. qñ ḡ i
p̄mī caraci sacerdotij. et q̄ mō se hēbit
ista duplex clavis ad characterem. **A**d
p̄mū posset dīci q̄ sicut sūt due ptāes
ita duo characteres. 7 vtrunq̄ impmī i
sīg p̄p̄rio sensibili significāte illud inuol
sibile. utpote p̄m^o in datōe calcis. cū ill
verbis accipe ptātem celebrādi 7c. 2° in
ipositōne manū cū illis uerbis accipe
sōm̄scm̄ 7c. **A**t fm̄ hoc patet qd̄ eēt dīcē
dū ad scōm̄: q̄ vtrāq̄ ptās est quidam
caraci. sed illi duo integrāt totū ordinē
sacerdotij. sed fm̄ hoc etiā viderent esse
duo characteres cōzndentes duab^{us} clau
bus: uel essent due clauē. **S**i ḡ nō pla
cet tot characteres ponere cōzndētes vni
ordini sacerdotali. pōt dīci q̄ p̄ vnū ca
racterē sacerdotalē h̄z qd̄ ptātem cōfici
endi corpus xpī vbiūq̄ ille impmat et
p̄ illū ascribit iste familie xpī in tali gra
du excellēt utpote in gradu cibāris po
pulū xpī in ecclīa. Sicut aut in istis cu
rīs magnoz p̄mot^o ad gradū excellen
tē in familia dñi p̄ hoc dīponit ut ha
beat auctē aliquā resp̄cū alioz seruoziū
ita p̄ hoc q̄ iste in familia xpī in gradu
excellētiōz p̄stituit p̄ caracterē sacerdo
talē dīponit de cōgruo ad hñdum ptā

tem sup corpus christi mysticū ligādī 7
soluedi. 7 tunc character sacerdotal ē dī
spositio ad istas clauē: saltē collo vnū
nō sepat a collatōne alterius. q̄ sicut dī
ctū est q̄ xp̄s in eodē verbo Jo. 20. cōm
lit ambas ecclīe: ita 7 ep̄s in eodē signo
sensibili 7 vbo p̄fert ambas. vna 7 q̄ ex
cellentē 7 exp̄cite. 7 altā. q̄ ip̄crite. cur
vīus est aīas ad vīū istius. **E**t ex h^o p̄z
q̄ aliquālit p̄nt dīci vna clavis vnitate
ordinis q̄ ad actū vnū ultimū. s. aptio
nis ordinant. 7 ad illū vna subordinat
alteri q̄ remotior ab illo effectu.

De quarto articulo

lo ptās actiua cui statim cōzndet passi
ua 7 nō est impedibilis ipsa est sp̄ potē
tia p̄pinq̄ ad agendū. s̄z si est alia cui n̄
cōzndet passiuū in nā statim uel habi
to passiuo ipsa est impedibilis oum est a
ctu impedita nō est potētia p̄pinq̄ s̄z re
mota: ut h̄z a p̄ho. 9. metaph. c. 4. vbi
vult q̄ actiū 7 passiuū hñtia p̄plete
potentiā actiua 7 passiuā statim agunt
nec oz addere nullo exteriori phibente
q̄ hoc includit in rōne potētie qd̄ nō ē
verū nisi de potētia ut dīcit potētia p̄
pinquā actui. **A**d p̄positū ptās p̄ficiē
dī statim h̄z mām in natura q̄ oēm pa
nē triticeū. 7 est ptās nō impedibilis: q̄a
qñcunq̄ aliq̄s attemprat p̄ eā facē i mā
deiminata 7 debita facit. **S**z si hoc mō
esset de clauē utpote q̄ statim cōzndēt
sibi p̄ mā peccatoz penitēs 7 nō posset
p̄ actū alicuius alterius ipediri qñ intē
dēs uti ea faceret qd̄ facere intendit. tūc
clavis esset ptās p̄pinq̄ ad absoluedū
7 tunc sequerēt q̄ sacerdos ex hoc q̄ or
dinat^o posset quēcunq̄ petōrez sibi cōfi
tentē absoluerē nō quidē q̄ possz līcite
sed peccaret mortalī si hoc attemprat
p̄ phibitōnem supioris. facit tñ sicut sa
cerdos phibitus quantūcunq̄ si attem
ptat p̄secrare p̄secrat. **S**z hec duo sup
posita cōiter nō tenent. Non. n. tenetur
saltē p̄mū. s. q̄ ex ordine hēat materiāz

de p̄i dī ordinatū
tūc p̄i dī ordinatū
de h̄i ordinatū dīc

sed oportet aliquē subditū sibi dari in
quē hēat iurisdictionē nō solū ad h^o ut ri
te absoluat. sed ad hoc ut simplr absol
uat: qz snia a nō suo iudice lata est nlla
At ita videret etiā dicendum de scōo qz
posset supior ad tps subtrahē subditū
p suspēsiōem istius. 7 tunc ptās istius i
pediret simplr ita qz si attēptaret absol
uere nō absolueret de facto. **E**t si fm
sniam istam ptās pficiendi ptās ppinq
sed clavis est potētia remota. **T**ū qz ex
hoc qz ē clavis in aliquo nō correspōd
sibi passiuū aliqō: nisi aliūde fiat sibi
passiuū. **T**ū qz si est in aliquo pōt ipedi
ri p aliquē supiorē phibentē. **R**atio
dissilitudinis forte poneret qz a pncipio
nulli nocuit nec ordinatōi ecclē qz dūm
qz sacerdos quācūqz mām psecraret.
nocuisset at si p collarōem clauis in or
dine quilibet sacerdos fuisset index cui
cūqz penitētis 7 potuisset qtrūcūqz p
hibitus exequi actū clavis. qz in h^o iste
posset facere p iudiciū aliq: cuius iste ē
subditus. **Q**uō ergo fm istā viā cōez
saluabit ista ppositio. **O**mnī potētie
actiue corūdet passiuā. in nā. n. si aliq
esset potētia actiua cui nō posset corre
spondē passiuū nisi p aliquā potētiā
actiua illa pma nō esset po^a actiua. 8 a
sili h cū p clauē nō possit isti corūdere
mā nisi p aliā potētiā actiua. i. iurisdic
tionē. sequit qz clavis nō sit potētia acti
ua. **A**t h^o posset pfirmari de ista ptāte
iudiciā nullus. n. vī posse hēe potētiā
iudiciā cui nullus subest ut iudicabilis
ab eo. 8 clavis vñ clavis nō est ptās iud
icādi. **S**i dicat qz pō actiua qtrūcūqz
sit pfecta tñ reqrit mām. vez est 7 ptās
pficiēdi nō oz reqrire aliā pōm actiua
ad hoc qz panis sit psecrabil. si. n. opor
teret ad h^o qz esset psecrabil qz eēt dñs il
lius panis iā ptās sacerdotal nō est 3 po
testas pficiēdi nisi remota. ita in pposi
to bñ oz qz aliqz sit penitēs offerēs se isti
ut absoluat. 8 si nō pōt eē mā absolubi
lis nisi fiat talis p aliā pōm pcurrentez.

ista nō vī esse potētia actiua absolūdi.
Possit ista ppo est vlr vā in nālibus qz
qñ potētie actiue vñius rōnis corūdet
pmo pō passiuā vñius rōnis cui libet sibi
ista corūdet qdlibet sub illa si nō sit de
fectus vtutis actiue. sed nō ē sic in ppo
sito. qz vñ clauis corūdet iste ut absolu
bilis 7 alteri nō: nisi dicat qz clavis corre
spondet nō pōtōr ut penitēs: sed pōtōr
subditus penitēs.

De quinto articulo

lo dico qz in ecclia est duplex forus. vn^o
secretissim^o in quo idē est accusator 7 re
us. 7 ad istū ptinēt clauis pdicte. **A**t at
alius forus public^o: qz 7 ecclia hz aucto
ritatē corrigēdi delicta publica. 7 ibi re
qrit duplex auctas correspōdēs duplici
pdicte. sicut ad qdlibet iudiciū rectū re
quirīt cognitio in cā illa 7 snia. **I**ste au
toritates ptinētes ad forū publicū pnt
dici clauis. **D**e hac ptāte data ecclē hē
M. 18. dicēte xpo petro. si peccauerit i
te frater tuus. 7 sequit tandē dic ecclē. si
eccliam nō audierit sit tibi sicut ethnic^o
7 publican^o. et sequit: Amē dico uobis
qcuqz alligaueris sup terrā erūt ligata
7 in cel. 7 qcuqz sol. sup ter. e. so. 7 in cel
Ex qz p3 qz deus approbat solonē 7 liga
tiōez ecclē scām i foro publico quā q cō
tēpnit habēdus est sicut ethnicus 7 pu
blicanus. **I**n hoc foro claudis ecclā. i. cō
munio fidelū p excōicātōnem 7 apit p
absolōnē ab excōicātōe seu recōciliatōz
Ex hoc patet qz iste clauis nō sūt eedē
cū pōtibus clauib^o: qz iste sepant a^o illis
utpote i hñtibus iurisdictionē sine sacer
dotio ut in archidiacono 7 quibusdaz
alijs hñtibus iurisdictionē fm ordinatō
nē ecclē sine ordie sacerdotali: 7 ecōuer
so ut est in qbusdam. f. cōibus sacerdoti
bus quibus nō est data hec potestas ex
cludēdi ab ecclia vel recōciliandi. **S**z
nunqd quilibet hñs iurisdictionē pōt ex
cōicare 7 recōciliare. **R**ñ^o excōicatio q
simplr est excōicatio q est sola maior est

exclusio alicuius a cōlone fidelitū. si qdē
exclusio corporalis que fit in incarnatiōe
uel exclusione ab alijs. sed excludēdo p
phibitōem ne cōiect cū alijs nec alijs cū
eo. Nullus aut nō subditus isti tenetur
seruare instōnez istius: sicut nec pcepta
eius. qd vī q nō subdit nō tenet vitā ex
cōicātū ab isto. Si ergo p excōicātōem
tenet qlibet xpianus vitare excōicātū
oz q hoc sit p pceptum illius cui tenet
obedire qlibz xpian? .z tunc sedē q nlls
inferior aucte ppa possit excōicare: lz pos
set excōicare: q ad suos sōditos. hō est p
cipere suis ut caueant suoz. z tūc sequit
q qdunq inferior si simplr excōicat. ex
cōicat ex cōmissione illius cui tenentur
oēs aliq obedire q tenent istū excōicātū
vitare. Et ex hoc sequit q illud cadit
sub illa regula iuris qd nō est pcessū est
phitum vā est de his que nō pueniunt
regularit nisi alicui ex aliqua pcessione
spāli. et tunc ex eiusdē aucte tenent gnā
liter xpiani excōicātū vitare: cuius au
toritate incurrūt penā excōicātōis mī
noris si nō vitāt. illaz n. incurrūt aucte
legislatoris. nō aucte huius iudicis pti
cularis. Si hoc nō placeret oporteret
qrere vñ pmo a pncipio ecclē habuit q
libet talis q mō cōiter excōicat in ecclia
auctem sup oēs xpianos ut tenerent sibi
obedire cauēdo istū excōicātū ab eo pp
eius pceptū ut eius. At tūc quō fuissent
auctes inferiores limitatōes quantum
ad numez sōditoz sōlū quātū ad istū
pcepti obseruantia. At qre nō ita isto
rū si ut z alioz querat q vult. Si p
sua est vera tūc sacerdotes pchiales
z ali pfiles in nullo casu pnt excōicare
nisi in quo inuenit xpīe eis pcessus. et
sic excludunt quedā pīcula q pueniunt
ex pūitate quozundaz fatuozum ad ex
cōicandū. frequēs si quidē est huius gla
diū pūssio in ecclia que tñ raro ab a
postolis inuenit ex tracta. in omnibus
enim eplis pauli nō inuenies q excōica
uerit nisi tribus vicibz. Prima pīerea

ad corin. 5. Oio inquit inter uos audie
fornicatio qualis nec inter gentes ita ut
vxoem patris qd habeat. z sequit: ego
aut absens corpore. p̄sens autem spiritu
iam iudicauī eū ut p̄sens qui hoc opa
tus est in nomine domini iesu xpī con
gregat uobis in vñū: z in eo spū cū vir
tute dñi iesu tradere huiusmodi hoīem
sathane in interitūz carnis ut spiritus sal
uus sit in die dñi. Idē in pma ad thy.
Quidā circa fidē naufragauerunt ex q
bus mencus z alexander quos tradidi
sathāe ut discāt n̄ blasphemare. Idē
ad gal. pmo. Si qd uobis euāgelizauē
rit p̄ter illud qd accepistis anathēa sit.

Alibi tñ alibi legit aplm bonis pro
hibuisse cōicare cū malis. i. corin. 5. Si
vis q frater noīatur inter uos est forni
cator aut auarus aut idolis seruīs aut
maledicus aut ebriosus aut rapax. nec
cū hī cibum sumere. Idē thessa. 3.
Denūciamus uobis fratres in nomine
dñi ut s̄trahatis uos ab oī fratre inor
dinate ambulātē. z post pauca sōdit ibi
dem. si quis nō obedierit uerbis nostris
p eplam hanc notate z nō cōmīscami
cū illo ut pfundat. At tñ qualiter liceat
cōicare cū illo subdit nōlīte. q. infimicūz
existimare illū sed corripite ut fratrem.

Idē. 2. thymo. 3. Arunt ho oīes sese a
mātes. z post pauca. hos deuīta. Idē
alex. crarius multa mala mībi prestīte
quē z deuīta. Idē ad titū. 3. Hereticūz
hominē post vñā z scōdam monitionēz
deuīta. Idē Jo in 2^a ca. sua. c. si quis ue
nit ad uos. z hanc doctrinā nō affirmat
nolite eūz recipe in domo nec aue ei dī
xeritis. Qui. n. dicit cōicat eis opibus
malignis. Tñ ergo in p̄mis duabz au
toritatibus videt s̄nia excōicātōis sim
pliciter lata. z parz q ibi fuit cā iusta qz
peccatūz enorme et publicū z forma de
bita: quia pcessus legitimus z intentio
recta: quia intēdebat correctio deliquen
tis. vnde z p̄mus ille p illā excōicātōēz
correctus est: ut pater p eplam scōdz ubi

monet eos cum sola
fornicatione. al
tate fornicatione. et
de pma. et tñ ubi
ca. et tñ p̄dicantē
fide. et tñ ubi
as ut simplr uel qu
non vī. et tñ ita plane
matrimonis quia nō v
tr. et tñ hanc. et tñ
dñi. et tñ itam ha
tūte. et tñ eos nō
facum de omnibus m
esse vitandos.

Ad argum
p̄mū p̄ q illa aucte
bz. de eam mīnīten
q q est auctas s̄niandi
uocā. aliter. Ad scōdū
tū auctas. et tñ ita
tam uel eius mēbra
uel red. p̄no peccato
sed non vī. uel reu
dīcōem vigne posm
Itō vī. qnā quod p
super illud. Ma. 16. 7.
regni celozum. Et per
no. z vī. et tñ a. n. d
ns op̄e uel p̄dele
num p̄meditationē p
num p̄t. et secūdo
us. et tñ non est au
coras. nōlēndi. hoc
examīnādū. can. sam. r
p̄t. et quarto. art. c.
op̄. clausa. et de se. et
t. ad hoc. q. ubi. respo
quiritur in eo alia p
vd. salū. per alia p
icū. sibi. māia. ut f
ano. us. dñs. Secūdo
vī. et p̄dīctas. p̄m
nōlē. et tñ. et tñ. et
et tñ. et tñ. et tñ. et
et hoc. quid. aliud. q.

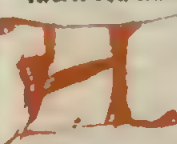

monet eos eum p̄solari ne absorbeat
p̄fundiori tristitia. alij non legunt peni
tentes fuisse forte iam erant apostate a fi
de et p̄miserunt sibi. **In** tertia auctori
tate est p̄tra p̄dicantē aliquid repugnās
fidei. **In** alijs aut ubi p̄cipit vitare ma
los uel simp̄r uel quantū ad alijs act⁹
non videtur ita plene esse lata snia excō
municatōis: quia nō vident illi per hoc
traditi sathane. dicit. n. q̄ quos apls tra
didit sathāe statim habuit diabulus po
testatē vexandi eos. nō sic aut p̄babile ē
factum de omnibus malis quos scribit
esse vitandos.

Ad argumēta. Ad

p̄mum p̄ q̄ illa auctas apoc. nō d̄z itel
ligi de clauī ministeriali: sed de p̄minē
ti q̄ est auctas sniandi vniuersali et irre
uocabiliter. **Ad** scōm magister expōit
illā auctoritatē di. ista. c. 3. q̄ tñ p̄ colū
bam uel eius mēbra sit digne remissio
uel redēptio peccatoz. sit tamē p̄ alios
sed non digne uel recte. dat enim de bñ
dictōem digne poscenti: etiam per minī
strū indignū quod p̄batur per Jeron.
super illud **Mat. 16. Tibi dabo clauēs**
regni celorum. **Et** per Augusti. in li. q.
no. et vete. testa. q. xi. Volūtas sacerdo
tis obesse uel prodesse nō potest: sed me
ritum benedictionē poscentis. **Ad** ter
tium patz ex secundo articulo: quia c̄ a
uis scientie non est aliqua scia: sed ē au
ctoritas noscendi hoc est inquirendi et
examinādi causam rei. **Ad** quartum
pater ex quarto articulo: quia s̄m vnā
opī. clauis est de se tñ potestas remota
et ad hoc q̄ sibi respondeat materia re
quiritur in eo aliā potestas. s. iurisdicō
vel saltē per aliā potestatem actiua sub
iicitur sibi matia ut fiat materia capax
actionis eius. Scōm aut aliam opī. cla
uis est potestas. p̄p̄nqua: et includit iu
risdictiōez priuatam. quid enim aliud
est iurisdicō q̄ auctoritas dictandi ius
Et hoc quid aliud q̄ auctoritas iudicā

di et sententiandi. **Ad** quintum pater
ex quinto articulo. concedo enim q̄ nō
ordinatus potest habere clauēs alias p̄
tinentes ad forum extrinsecum: et ordi
natus non habere. tamen ad hoc q̄ sit
hierarchia ecclesie. id est in principatu
eminente oportet q̄ habeat illas clauēs
exteriorēs: et cuz hoc presupponitur q̄
habeat interiorēs. vnde nullus ordina
tur episcopus nisi prius in sacerdotem
fuerit ordinatus.

Questio

nem motam distinct.
18. dicuntur due cōclu
siones. prima negatiua

scilicet q̄ vis clauium non se extēdit ad
remotiōem culpe uel pene eterne. quod
videtur magister sentire di. prima. **De**
inquit per se tantum dimittit peccatoz
quia et animā mundat ab interiori ma
cula: et a debito eterne mortis soluit.

Quid ergo faciunt sacerdotes euange
lici? Respondet tribuit eis potestates li
gandi et soluendi. i. ostendendi eos liza
tos et solutos. quod probat per illud de
le p̄so p̄us sanato q̄ ad sacerdotē mis
so. Luce. v. Similiter de Lazaro prius su
scitato q̄ discipulis ad soluendū tradi
to Jo. xi. Item per Hieron. super illud
Mat. 16. Tibi dabo clauēs in Leuiti.
Inquit se ostendere sacerdotibus inben
tur leprosi quos illi non faciūt leproso
ul mundos. sed discernūt qui mudi uel
immundi sunt. **Et** hoc dicit magi
ster: q̄ olim sacerdotes legatos habebāt
iurisdicōnem in curandis leprosis. hoc
nunc habet sacerdos euangelicus in re
tinendis uel remittendis culpis. **Ad**
dicitur affirmatiua q̄ vis clauium se ex
tendit ad penam temporalem. et in hoc
magister exponit aliter quomodo sacer
dos euangelicus soluit et ligat: quia li
gat ad penam temporalem quaz impo
nit confitent. Soluit autem cum a pe
na debita aliquid dimittit uel per eam

peccatorem ad sacramentorum coniunctionem admittit. **A**ddit autem quod hec potestas respectu pene temporalis talis est quod non ratificatur actus eius nisi sit per formam iudicii diuini. scilicet nisi tantam penam imponat quantum secundum iusticiam diuinam peccatis meretur. ubi gratia: pone iste per peccatis suis tenet secundum strictum rigorem ad penam. x. dierum. sacerdos virtute clauis potest sibi remittere penas trium dierum. **E**t esto quod de thesauro ecclesie iste dispensator possit unum diem vel duos remittere post totum hoc remanet iste obligatus ad. vi. vel. v. dies non ratificat ista obligatio: quia tunc clauis potestatis erat in ligando et soluendo. facit. n. eum magis solutus a pena temporalis quam deus iudicet eum solutum: et per hoc nisi ille hos. vi. dies hic soluat: res duorum ab eo exigit in purgatorio. **C**ontra primum: quia tunc sacramentum penitentiae non esset sacramentum. le. nec aliquam calitatem vel dispositionem haberet causalem ad primam gratiam: quia nunquam digne susciperet nisi ab honeste iam primam gratiam. nullus. n. digne ostenditur solutus a deo nisi prius sit solutus. **I**tem susceptio istius sacri est instrumentum ad gratiarum: hoc est dispositio efficax et necessaria ex statuto diuino ad gratiam susceptionem. Instrumentum autem vel dispositio prima non est signum memoratiuum siue ostensiuum alicuius ut iam preterit sed futurum. ergo collatio sacri penitentiae ad hoc ut fiat digne non oportet ut sit signum absolute iudicii diuini precedentis. **C**oncedo ista ut diffuse declaratum est ol. xliij. q. liij. quod sacramentum penitentiae potest digne recipi ab attrito: et hoc tanta attritione quam non sufficeret per modum meriti ad iustificationem suscipiendam in imminuto attritionis. et si non sic recipiat in imminuto recipit gratiam primam quia a deo perfertur. et absolutio sacralis est signum efficax illius absolutionis sequentis in ultimo instanti ipsius: sicut platio verborum est signum perfectionis corporis christi. **C**um igitur hoc patet quod sacramentum hoc est instrumentum ad gratiam primam sicut dispositio preuia eo modo quod alteratio potest dici instrumentum respectu generationis substantie: quia dispositio

puta. non igitur est simile de sacerdote legali respectu leprose: et de euangelico respectu culpe. quia ille tamen exercuit aliquid quod erat signum memoratiuum mutationis leprose: et nihil quod esset signum pronosticum efficax respectu mundationis sequentis. sed iste exercet actum qui est signum pronosticum efficax mundationis sequentis in ultimo instanti. nec tamen mentis iste quod intelligit absolutionem eius per illo instanti per quo iste a deo et ab ecclesia est absolutus. **S**i dicas ergo sacerdos dedit maculam et penam mortis eius quod est proprium deo. **D**ico quod utrumque facit: si tamen duo sunt ibi de quibus dictum est aliter: sed non facit nisi instrumentaliter non quidem attingendo illum effectum nec virtute propria nec alterius: sed attingendo aliquid prius quod est dispositio necessitans ad illum effectum necessitans ex diuina pactone: et tale agens causans dispositionem necessariam ad imminuendum agens instrumentale ut est de alterante et generante. proprium autem est deo principali mandare et remittere illud debitum etiam attingendo illum effectum. horum autem neutrum pertinet sacerdoti. **A**uctores igitur quas magis adducit per se affirmatiue loquuntur quod hoc facit: et verum est quod sacerdos euangelicus ostendit illi mundatum et solutum per instanti per quem intelligit sua absolutio. sed non hoc solum: imo sic ostendit quod illa ostensio est dispositio prima et necessaria ad illud quod ostendit. hec est. n. excellentia sacrorum. no. le. quod eorum susceptio est dispositio sufficiens ad gratiam. Illorum autem legalium nec susceptio erat dispositio efficax ad mundationem corporalem leprose vel hominis feditatis. **E**sset autem sile si loqueretur de sacerdote legali purificatione aliquem per aquam aspersiois ab alio irregularitate contracta in le. ex contactu leprose vel hominis. tunc. n. sacerdos ille exercet quandam actum qui esset signum efficax reconciliatiois hominis irregularitatis: et mundationis illius politum in cuius mundationis actu vel imminuto sequeret effectus signatus. scilicet quod iste esset dignus conicere cum ceteris synagoge. **C**ontra illud quod

Quia hoc sacramentum
est de rebus huiusmodi
et non de rebus huiusmodi

et non est de rebus huiusmodi
mirum potest arbitrar
buntur nunquam erit rati
dignitas possit ibi
in a casu vel per m
quatuor diligenti
sacerdote non potest per
uisibile pene quo de
et dignum. si est attinge
per miraculum ipse ne
illud attingat ergo
alia arbitradit. **C**on
rile quod dedit
dilectum quod ipse voluerit
scire: et non quod impos
biturari. sic enim ille rati
per miraculum ipse
arbitrarier potest
arbitrarier ad uoluntatem
maxime quod non potest
lunaticum illas pene. **S**
ne pene sunt pene et p
dos arbitrarier. non
tradit illa penam quam
maxime cum non possit
tate dei quod ad hoc pe
Que si sacerdos im
tali maiore quam tamen
phabile quod penitentia
aliquantulum minus
sufficit. nam si non sufficit
la penitentia quam dicitur
non oportet exple
tale diuine iusticie.
permutationibus iusticie
alia latitudine ita quod
caribus indiuisibil
nis. Ita iusticia pun
na pene per culpa non
gradus indiuisibile per
le culpe sed est ibi alia
pena minor: non sufficit
lo: non est imponentia
titudinem clauis cui
rat. et tunc non imerito
non solum in celis. i. n.

deum est. 2° p^oclone pot argui. nulli co-
mittit p^oas arbitrandi in ea alia cui⁹ ar-
bitriū nunq⁹ erit ratū ppter quācūq⁹
diligētiā possibile adhiberi ab ipso sed
tm̄ a casu. uel per miraculū spāle. sed p
quācūq⁹ diligētiā possibile adhiberi a
sacerdote nō pot ptingere ad illud indi-
uisibile pene quo deus iudicat p^octōres
eē dignū. si q⁹ attingat: hoc erit a casu ul
p miraculū spāle. nec erit ratū p te nisi
illud attingat. ergo nō h³ auctoritatem
aliā arbitradi. **S**ōfirmat q⁹ nec est ve-
rissile q⁹ deus dederit p^oatē ecclē arbitra-
di: sic q⁹ ipse uoluerit arbitriū ecclē rati-
ficare: t⁹ q⁹ impossibilē sit eā recte ar-
bitrari. sic nihil ratificat nisi a casu uel
p miraculū spāle. **I**te nullus pstituit
arbitrari p^oas sub hac p^oditōe q⁹ p^ocise
arbitret ad uolūtātē vnius p^ois. t⁹ hoc
maxime qm̄ nō pot nosse determinate uo-
lūtātē illius p^ois. **S**z in iudicio penitē-
tie p^oas sūt deus t⁹ p^octōr in q⁹ est sacer-
dos arbit⁹. q⁹ non obligat p^ocise ad arbi-
trādū illā penā quā sibi deus infligeret
maxime cū nō possit sibi p^ostare d⁹ uolū-
tate dei q⁹ ad hoc p^ocise ut ē mēbrū ecclē
Ite si sacerdos imponat p^ontiam aliqn
tulū maiore quā rñdeat peccatis: nō est
p^oabile qm̄ penitēs teneat eā implere. q⁹ si
aliquātulū minus pena p^odigna illa v⁹
sufficē. nā si nō sufficeret aliqua citra il-
lā p^octalē quā dīcat dīuina iusticia. q⁹
nō oporteret exple aliā ultra illud pū-
ctale dīuine iusticie. **D**ico q⁹ sic i alijs
p^omutatōibus iusticia p^omutatiua habz
aliā latitudinē ita q⁹ nō respicit in p^omu-
tatōibus indiuisibile. s³ mediū recte rō-
nis. Ita iusticia punitiua q⁹ est p^omutati-
ua pene p culpa nō respicit necessario
gradū indiuisibile pene corrdentē hū-
ic culpe s³ est ibi alia latitudo infra quā
pena mior nō sufficit ultra quā pena ma-
ior nō est iponenda. t⁹ extra totā istaz la-
titudinem claus citra uel ultra ligās er-
rat. t⁹ tūc nō imerito que soluit in terris
nō soluit in celis. i. nō ratificat: s³ intra

latitudinē nō errat. t⁹ tō arbitriū ratifi-
cat intm̄ q⁹ q⁹qd iponit intra illā latitu-
dinē hīc o⁹ implere. t⁹ si hīc iplet residu-
um in purgatorio exiget. Et si min⁹ im-
ponat t⁹ expleat nihil maius exigetur in
purgatorio. **I**stud aut mediū i ista la-
titudine possibile est eē hōi notū per le-
dei cū adiutorio rōis nālis. t⁹ tō obliga-
tio ad hoc mediū latū ē ad possibile ho-
mī sine miraculo spālī t⁹ sine casu t⁹ for-
tuna. **S**ed nunq⁹ penā a clauē nō er-
rātē impositā tenet penitēs adimplere.
Rn⁹ q⁹ sic si uelit se submittere sacerdo-
ti hūic. t⁹ q⁹tū ad absolutōnem culpe et
q⁹tū ad suscepōez pene totalis corrdē-
tis. q⁹ tūc obligat p^ocepto ecclē cui se uo-
luntarie sōmisit. **S**i aut t⁹mō se uelit
submittere hūic q⁹tū ad p^omutatōnem pe-
ne eterne in spālē: t⁹ nō quantū ad taxa-
tōem pene totalis. s³ t⁹m quantū ad illā
t⁹ illius taxatōem uult se sōdere manu
dei uel h⁹ uel in purgatorio. nō expedit
talē sine absolutōe repellere. tūc. n. rece-
deret despatus. nec v⁹ ppter istā uolum-
tatē esse in p^octō mortali cū p^oteratur de
p^octō t⁹ uelit puniri pena p^odigna pro eo:
t⁹ ab eo cuius est iuste eā infligere. s³ no-
lit eā sibi infligi ab isto sacerdote. nec ip-
semet uelit eā recipe ut sit minister ipsi⁹
infligēde. **N**ec pot dīci hūic iobediētē
ecclē eē: q⁹ potest se submittere arbitrio
ecclē q⁹tum ad iudiciū illud p^ontiale ad
q⁹o necessario tenet se sōmittere. s³ nolit
se submittere illi sequenti. **E**t p³ q⁹ illud
nō includit necessario in p^omo: q⁹ sacer-
dotes p^omo exnīe q⁹tumcūq⁹ vniformit
ualde variāt sequēs. vnde t⁹ frequenter
ppter uolūtātē p^osentis ad sōcundū
penā nō magnā dāt aliquā modicā p^o-
dicēdo sibi q⁹ o⁹ residuū soluere in pur-
gatorio. t⁹ cū illa parua sit manifeste im-
pproportionata culpe t⁹ oio extra illaz lati-
tudinē nō p^opi hoc nō recipit talis sacra-
mentū p^ontie. **N**odē mō videt q⁹ pot oio
penā nullā sibi imponē ppter p^osistentiā
eius ad sustinendū p^odicendo sibi q⁹ totā

2° mediū latitudo
d⁹ mēb⁹ iusticie p^ontie
est notū oio

illaz penā oz soluere in purgatorio. **Et**
aug⁹. hoc innuit q^d si vix tali inclinabili
imponat pnia aliqua displicēs. timendū
est ne inde accipiat occasiōē recidui an
di in pctm mortale. quia pñciendi illaz
penitentiā in quo peccabit mortali p^r
q^d uoluit se submittēre sacerdoti in eius
susceptiōē. **Sed** dato q^d errat clauis sci
entle nō tñ ptās clauis nūqd arbitriū
ratificat in celo. Rñ clauis scie errat qñ
nec bñ reqrit nec examinat illa q^d perit
nēt ad hoc iudiciū: utpote si circūstātie
aliq^e fatue que nec aggrauāt nec alle
uiāt sed placent aurib⁹ pñrientib⁹ pñf
sois si etiā nō reqrit de attritiōē pñtenti
sed tñmō ut audiat eum ac si narraret
vnā narratiōem uel fabulaz. 7 in pmo q^d
dē lz aliquid fiat qd nō esset faciendum
si tñ nihil cōmittat qd esset faciendū ut
pote circūstātie nō reqrendis reqrit re
qrunt ille que essent reqrēde pōt sed re
ctū iudiciū. sed in 2° omīssa reqritiōē di
splicētie pñtenti nō pōt sed rectū iudi
cium nisi casualit^r. **Reuiter** g^o dico q^d si
clauis scie errat exequēdo nō necessaria
ad illā cām uel illicita peccat cōfessor. sz
si nihil omittat de necessarijs ad cogni
tiōem cāe pōt recte iudicare. Si at errat
clauis scie omittēdo aliquid qd est neces
sariū ad cāe cognitiōem: 7 peccat 7 non
pōt recte iudicari nisi a casu 7 potissime
de attritiōē uel pñtitiōē pñtenti. **Q**uod si
penitēs ondat se dolentē cū tñ nō sit est
fictus 7 recedit a vā pnia: 7 cū nouo pec
cato nec clauis scie errat. sed penitēs in
pīculū suū errat: 7 tūc ratificat iudiciū
sacerdotis in celo. hoc est q^d fecit qd suū
est. qz ut hō nō potuit cor vidē nisi p si^o
exteriora. sed nō ratificat quantū ad il
lum suscipientē: qz nō est capax istius si
cut ondit se capacē. **Sed** esto q^d aliquo
necessario omīso a casu fecit iustā sniaz
Quā ratificabit quantū ad suscipientes
si nō est fictus ita q^d si sufficeret illaz pe
nā implere. sed nō ratificabit ex pte con
fessoris qñ peccet errādo. **Et** isto modo

oportet distinguere q^d aliqui ratificabit
arbitriū ex vtraq³ pte. s. tam sacerdotis
q^d suscipientis. aliquādo ex parte illius
non istius.

Ad argumēta. Ad

pñmū pcedo vtrūq³ membrū distīn
ctiōis. **Et** cum dī ptra pñmū q^d tūc possz
totā penaz remittere. nego. qz aliqd est
medū dēterminatū fm rectā rōnem in
quo stādo remittit recte: sed nō ultra.

Et cū dī q^d saltē p ples absolutiōes re
mitterz. hoc tangit bonā difficultatem
an iterata pñfessio eorūndē peccatorū
vi clauis plus 7 plus de pena remittat
vī. pñabile q^d sic: quia eiusdē rōis est ab
solutio 2^a cū pñma. ergo pōt eandē virtu
tē hīe respectu alicuius pñis pene remitte
re. 7 p pñis p aliqd absolutiōes fini
tas cū culpa illa hēat pñtitiōem in ptes si
nitas possit totalit^r remitti. siquidē e m
ne finitū p ablatiōem pñiū finitaz aliq³
tiēs sūptaz totalit^r pñmūt^r. **Q**uid g^o
melius q^d sp pñfessio quousq³ post centē
simā ul miliesimā pñfessione esset tota pe
na remissa debita quibuscūq³ peccatis
cōmissis. **U**idet pñabilius q^d 2ª abso
lutiōe vīute clauis nullā pñe pene remitte
tat. nā hī fugere ad ptes eiusdē pñtitiōis
uel eiusdē pñtitiōis nihil est qñ nō ē rō
qñ 2ª abso nō pōt auferre ptem eius
dem pñtitiōis si quā possit: Nec mirū si
nullā pōt. qz illud iudiciū semel latum
sine errore deus ratificat in celis. qd est
irreuoabile. g^o rōnale est q^d sic ratificet
q^d sit initerabile. nō dico q^d illicitū uel i
possibile sit iterari: sed tñ cū fructu isto
quē nunc habet nō est iterabile. hoc vī
demus in sentētijs diffini iuris in foro li
tigioso quibus absolunt accusati qñ i
ueniunt innocētes nec postea replicatur
inquisitio ut sit pñfessio in eadē cā. nec
si replicaret p illā scdām sententiā iste
absoluentur sed p pñmaz. quī enim solu
tus est amplius nō absoluit: quia nullus
soluit nisi ligatus. **Ad** scdām pñe distī

Quod est clauis
scie errat

Sed esto q^d non ba
attritiōem p modū
cātionem. 7 per conf
erentes. 7 tamē ali
fuerunt in ultimo in
nam virtute sacramen
go ille attritiōem p
modo. sed per hoc n
ratificātiōem secūdo
ta de baptismo secū

etionis pcedo q penā inflictā a sacerdotē
te que nō excedit totā illā latitudinem
iusticie tenet pfitens soluere et sufficit.

Sed dices unde sciet iste cōfiteus si ex
cedat latitudinē an nō? Rñ^o uel a le. dī
uina si peritus est in ea p se uel si nō pōt
requirere ab aliquo pssessore de cui⁹ pru
dencia magis pfidit: vñ si nolit se sūmē
tere pssessori aliū nec p industriā suā suf
ficat ad hoc q iudicet de pena hac si sit
p digna culpe an nō: seruet penā sibi im
positā: maxime si sibi videt excedere pe
nā p dignā. Si autē videat sibi deficē: tu
tius est adire aliū confessorē prudēter
q exponē se purgatorio. **S**cōm ar^m cō
cedo q vsus clauis exēdit se ad culpaz
remittendā: et ad debitū pene eterne. sed
infraliter et p hoc pz ad pñū in oppo
sitū. **A**d scōm dico q sicut baptisimus
fluminis nō habentis pus grām pfert et
hūit auget. et frequē in adultis pcedit
baptisimus fluminis baptisimū fluminis
si tñ nō pcederet ut in puulis conferret
p baptisimū p^a grā. ita frequē h adul
ti p attritionē tanq p meritū de pgruo
iustificānt anteq cōfiteantur fm illas
auctoritates Augus. et Cassiod. et tunc i
susceptōe sacramenti augetur eis gratia

Sed esto q non habuerint sufficientē
attritionem p modum meriti ad iustifi
cationem. et per consequens in peccato
existentes. et tamē aliquāliter attriti cō
fiteantur in ultimo instanti recipiūt gra
tiam virtute sacramenti. loquūtur er
go ille auctoritates de iustificatis pmo
modo. sed per hoc non excludunt iu
stificationem secundo modo: ut satis pa
tet de baptismo secundo modo.

Di. 20.

Sciendum est
etiam distinet. 20. circa
quam quero virum pe
nitentia in extremis ua
leat ad salutem. videtur q nō Aug⁹. in
quodam sermone. et ponitur in littera

loquens de sic penitente. nō psumimus
q bñ hinc exit. **A**des et ponit in littera
et de pe. dī. viij. Periculosū est et interitui
vicinū vsq ad mortem pcrastinare pe
nitentie remediū. ex hac auc. sic argu
itur. peccat mortaliter q se exponit peri
culo mortis sue: sed talis est pcrastinans
penitentia vsq ad ultimum. g. **A**d
firmat per illud aug⁹. in sermone inno
centium hac aduersione pcutit pctōr:
ut moriens obliuiscat sui qui dñ vīuēt
oblitus est dei. Item ecclesiasti. 27. Mi
uus et sanus pfitberis. adducit illud au
gus. age pñiam dñ san⁹ es si sic egisti. egi
sti q tempore peccare potuisti. si vis pe
nitere qñ iam peccare non potes pctā te
dīmiserūt nō tu illa. Ex hoc sic arguit
Nulla penitentia sufficit ad salutem ni
si sit uoluntaria: sed penitens in extre
mis non dīmittit peccata sua. sed illa cū
fm aug⁹. ergo **A**d nūc nihil ordinandū ē
a legislatore quod est occasio transgre
diendi le. et pcepue multis. hoc patet:
quia tunc legislator aliquid faceret per
se: quod est in destructionem legis sue
Sed penitentiam serotinam ualere est
ocasio continuandi peccatuz pro tota
vita. **Q**uis enim non continue pecca
ret per totaz vitam si breuis penitentia
in fine saluaret. ergo **A**d Item nulli dī
mittitur peccatum mortale nisi per ali
quam penaz temporalem corresponsdē
tem peccato. sed talis penitens in extre
mis nullam penam soluit. uel saltez nō
sufficientem. nec peccato corresponsden
tem. **S**i dicatur q penam temporales
debitam peccato in purgatorio soluet.

Contra moriens in peccato morta
li damnatur statim. ergo moriens in
gratia statim saluabitur. et per conse
quens nulla pena soluitur post hanc vi
tam. **C**ontra Augus. de vera et fal
sa penitentia distinctione. 7. et ponitur
in littera. Penitentia si in extremo vi
te hyatu aduenerit: saluat et liberat:
quod probat: subdens: multum fuit

nō timorem. nō igitur timeat penam q̄
penitet: sed anxietur p̄ gloria. **T**ertia
ratio: quia habitus malus vsq̄ tūc pri
nuatus multū retrahit ab actu peniten
tie. 7 hanc ratiōem tangit Augustin⁹ in
lra: cum filij quos illicite dilexit sint p̄
sentes vxor 7 mundus ad se vocet mul
tos solet penitētia serotina decipere. in
tellige hic delectabilia esse p̄sentia in se
vel in fantasmatib⁹ vehemēter imp̄ssis
7 siue sic siue sic ex vehemētia habitus
cōtinuati multū inclinant ad se inordi
nate amanda. 7 per cōsequens magna 3
faciūt difficultates ad habendū magnā
displicentiam de cis ad hoc vt sit dispo
sitiō sufficiens ad deletionem culpe.

Quarto. quāto aliquis est minus dñs
sui actus tanto requirit̄ intensior displi
centia ad hoc q̄ sit dispositiō sufficiens
ad deletiōem culpe. Hste autē minus est
dñs: quia nullo modo est dñs actus ex
terioris ad peccandū. requireretur igit̄
fm̄ strictam iusticiā intensior motus dis
plicentie ad iustificatiōem eius q̄ ad iu
stificationem sanī: cum vix possit habe
re eque intensum. Et hanc ratiōem tan
git Augustinus in lra. Age penitentiā 3
dum sanus es: si sic agis securus es: q̄a
penitentiā egisti q̄ndo peccare potuisti.
si vis agere penitentiā quando iam pec
care nō potes: peccata te dimittūt: non
tu illa. ad minus nō tu ita libere illa di
mittis sicut ille san⁹. 7 ideo quātum de
ficit in te de libertate: tantū fm̄ rigores
requirit̄ in te motus intensior que 3 vix
vel nunq̄ poteris habere. **I**deo dicit
Augustin⁹ q̄ magnū est cui deus tūc in
spirat si quis est veram penitentiā. quia
vix v̄l nunq̄ est aliquis qui habeat dis
positionem de cōgruo: vt cui inspiret.

Ex istis sequunt̄ duo correlaria. vnū 3
q̄ sano psuadendū est vt sanus penite
at incutiendo sibi timorem q̄ periculo
sum sit expectare serotinam penitentiā
p̄pter ratiōes predictas. **A**liud corze
larium q̄ infirmo iam ad articulū istū

deducto suadendū est vt fm̄ suā possi
bilitatem laboret ad penitentiā ordina
tam vt. s. nō obstante dolore v̄l timore
vtatur ratione q̄tum potest: 7 nitat ha
bere displicentiā voluntariā propter si
nem debitū. s. propter deū et reuitatur
male inclinātiōi habitus 7 delectatiōis
p̄sentis: 7 laboret ad displicentiā quā
tum poterit habere licz breuem. 7 ne in
desperatiōem mittatur: extollenda ē sibi
dei misericordia: proponēdo sibi exem
pla de latrone illo cuius fuit penitētia
sera: sed nō sera indulgentia.

Ad argumēta. **A**d
p̄mū dico q̄ p̄sumptio est fm̄ ea que
eueniūt vt in plurib⁹: 7 magis apparēt
cōsona rationi recte: vt in plurib⁹ vide
tur difficile: v̄l impossibile tali bñ peni
tere propter rōnes dictas. tñ ista p̄sum
ptiō nō concludit de necessitate: q̄ licz
vt in pauciorib⁹ 7 difficiliter possibile ē
oppositū euenire: 7 tō dicit Augustin⁹:
nō dico q̄ saluabitur sed nec dico q̄ da
mnabitur. q̄ de neutro pōt homo esse
certus. **A**d secundū cōcedo q̄ si sciēti
exponit se piculo salutis sue peccat mor
taliter: et ideo iste si aliquo actu elicitō
determinat sibi nunq̄ penitere nisi i ex
tremis: illo actu elicitō expōit se piculo
tali: 7 peccat mortalit̄. s. etiā de illo pec
cato si sic peccauit possibile ē ip̄m peni
tere in extremis sicut 7 d̄ alijs. **A**d ter
tium dico q̄ q̄diu aliquis habet v̄sum
liberi arbitrij pōt peccare peccato inter
iori lz nō exteriori: saltem cōplacendo
in p̄cis iam p̄us cōmissis. 7 ita pōt pec
catum tunc dimittere p̄ displicentiā de
eis: lz necesse sit nō peccare p̄co exte
riori: sed etiā istud instantū pōt esse sibi p̄
tunc voluntariū: vt habeat tūc volūta
tem q̄ si posset tūc peccare p̄co exte
riori fugeret hoc om̄ino: 7 nō tñ displicē
tiam: sed aliā p̄niam exteriorem habet
de peccatis p̄us cōmissis salte 3 in voto
si sup̄nuat. **A**d aliud dico q̄ legislatō

nō debet ea p̄mittere que fm se sunt
cōgrua in le. ordinata. lz aliquis ex illis
accipiat occasionem delinquendi: alio-
quin nunq̄ deus debuisset instituere pe-
nitentiā aliquam in aliqua lege. quia q̄
libet potest ex hoc accipere occasionez de-
linquendi quā nō acciperet si nō posset
postea penitēre. nunc autē ad le. simplici-
ter ordinatā pro statu isto nature lapsē
requirit q̄ penitētia possit esse fructuo-
sa. 7 qua ratioe in quocunq̄ instanti sa-
nitatis: pari ratioe 7 in extremis: immo
magis est necessariuz pro multis imper-
fectis q̄ tunc possit valere. **¶** Ico igit q̄
istud non est occasio data a lege: sed tñ
accepta ab imperfectis. fm se autē est occa-
sio seruādi legem. ppter amorē legisla-
toris qui tante misericordie est erga mi-
seros vt nunq̄ eis claudat sinū misicor-
die sue. **¶** Potest cōfirmari respōsio: q̄a
qn̄ ex aliquo directe prouenit mal' bo-
num q̄ indirecte tanq̄ ex occasione ac-
cepta pueniat malum: tūc illud facien-
dum est 7 nullo mō p̄termittēdū pro-
pter talem occasionē. sed maius bonuz
est quosdā vsq̄ in finem malos p̄ peni-
tentiam saluari q̄ maluz sit peccatū ex
istius occasione factū. quia p̄ istaz peni-
tentiam multi finaliter attingūt ad ter-
minū p̄destinationis diuine. per illā
autē occasionem diuinaz nulli cadūt ab
isto: 7 si aliquādo peccant tamē nō pec-
cato quo finaliter damnantur. **¶** Ad ali-
ud cōcedo q̄ oportet istuz alia pena pu-
niri p̄ peccato. sed hoc nō debet sibi im-
poni h: quia nō potest illam hīc imple-
re. nec pōt sibi imponi q̄ tāto tempe sit
in purgatorio: quia iste sacerdos nō ha-
bet auctoritatem sibi infligēdi illam pe-
nam: sed pponenda est sibi pena corre-
spondens peccatis tali mō. si san' effes-
talis penitētia esset tibi imponēda: quā
si p̄ualueris studeas adimplere. sed nūc
es in manu dñi cōfide de misericordia
eius: quia etsi te puniat: tñ misericordiā
vel in casu vbi nō potest p̄trahi mule?

sermo nō oportet aliquā penaz sibi spe-
cificare: sed tñ eum instruere de iusticia
dei misericōdi. **¶** Ad aliud quod obji-
tur contra respōsionē dico q̄ illud nō
est simile. moriens enī in peccato mor-
tali nihil habet retardatiū a pena p̄di-
gna. sed iste moriens in charitate: debi-
tor tamē pene p̄ peccatis cōmissis quo-
rum penitentiā nō fecit habet aliquid
retardatiū a gloria: quia nullus dum
est debitor alicuius pene pōt gloriificari
quia gloria sicut nec penā secum patit:
sic nec debiti pene: quia nec simul nec
posterius p̄soluende.

Di. xx.

Olet queri

Strum p̄ hanc vitā rē.
hoc ē distin. xx. quero
primo questionē hanc:
vtru post hanc vitā possit aliq̄d pecca-
tum dimitti. videt q̄ non: quia nullus
moriens iustus potest postea peccare. er-
go nec moriens in peccato potest postea
resurgere. p̄sequentia patet: tum a simi-
li: q̄ simile videt p̄ aliquo statu posse
peccare 7 resurgere a peccato. tum a ma-
iori: quia facilius est cadere q̄ resurgere
tum q̄ resurgere a peccato nō videt cō-
petere nisi ei qui potest mereri. sed q̄ nō
potest in aliquo statu cadere nō potest
mereri. **¶** Item nullum peccatū morta-
le post hac vitam potest remitti. igitur
nec veniale. cōsequētia patet: quia sunt
eiusdem ratiois cum nō nisi fm magis
7 minus differāt. **¶** Item Dam. xviij. c.
Quod ē angelis casus hoc ē hominib'
mors. sed angelus post casum est omni-
no inuariabilis ab huiusmōi in q̄d ca-
dit. ergo 7 homo ab illo in q̄ morit est
inuariabilis post mortem. **¶** Item p̄ pe-
nam minimā pōt dimitti peccatū veni-
ale: dum tamē sit voluntaria: vt asper-
sione aque benedicte 7 huiusmōi. pena
mortis est maxīma. q̄ vltimū terribili-
um est. iij. **¶** Athic. ergo p̄ illam si sit acce-

pta volūtarie ab isto
lari omni culpa venial
tem nulli remanet
cas q̄ mors est infl
nati: ideo nō pōt
peccato nec venial
cari venialit. **¶** **¶** **¶**
cōmissum ē in baptis
seualiter ordinat. er
ista pena debita p̄ ven
Astra magister in l
Dn. q. Lu. xij. 7 **¶**
cauere in sp̄m sanctū
neq̄ in hoc seculo neq̄
magister: ex h' dat int
doctores tradūt q̄ qu
futuro dimittentur.

In ista q̄stio
p̄dicta est certa. s. q̄ p
bac vita pena debita
ni post hanc vitā. **¶** **¶**
quia nullus cū debito
aliter enim pene simul
gloria aut post gloria.
quia nec pena pōt sit
succedere glorie. igitur
debito: pene oportet q̄
Iste autē qui r̄ igne pen
quod possibile est vt
danti nō soluit dignā p
re quo penituit. ergo
bac vitam. **¶** hoc etiā d
quas magister adduci
xx. c. dei. c. xvj. vbi
ea ad Corinth. iij. de h
lignū feruū stipulam
mors mortem donec
minationis 7 remun
pore interuallo sp̄m
edificauerūt lignū fer
dicant perpeti trāsito
nalia cōtemnantem n
quāt. **¶** Exantio: erit ign
homo pari poterit in
de vera 7 falsa penitē

pta volūtaria ab isto morturo pōt de
leri omīs culpa venialis. ergo post mor
tem nulli remanet dīmittenda. **S**i dī
cas q̄ mors est inflicta p peccato origi
nali: ideo nō pōt esse pena debita aliq̄
peccato nec deletua nec remissua pec
cati venialis. **C**ōtra: originale peccatū
dīmissum ē in baptismo. q̄ cōtra hoc
specialiter ordinat. ergo nō est mors in
isto pena debita p veniali. ergo vt pus.

Cōtra magister in lra: 7 pbat p illud
22. xij. Lu. xij. 7 Marc. iij. Qui pec
cauerit in spūm sanctū nō remittetur ei
neq̄ in hoc seculo neq̄ in futuro. Sbdit
magister: ex hō oaf intelligi sicut sancti
doctores tradūt q̄ quedam peccata in
futuro dīmittentur.

In ista q̄stione una

clusio est certa. s. q̄ peccato dīmisso in
hac vīta pena debita p ipso potest sol
ui post hanc vīta. Quod pbat rōne
quia nullus cū debito pene beatificat.
aliter enim pene simul soluēde sunt cuz
gloria aut post gloriā. s. neutro modo
quia nec pena pōt stare cum gloriā nec
succedere gloriē. igitur si quis aliqñ est
debito: pene oportet q̄ pus illā soluat.
Iste aut qui digne penituit in extremis
quod possibile est vt dictū est dī. prece
denti nō soluit dignā penam p peccato
de quo penituit. ergo illam soluet post
hāc vītam. Hoc etiā dicūt auctoritates
quas magister adducit in lra. vna aug.
xxj. cl. dei. c. xxv. vbi tractat illud. p.
rea ad Corinth. iij. de his qui edificant
lignū fenum stipulam: post isti? inquit
corpīs mortem donec veniat ad diē da
mnationis 7 remunerationis si hoc tem
poris interuallo spirit⁹ defunctorū qui
edificauerūt lignū fenu stipulam ignez
dicant perpeti trāsitorie tribulationis ve
nialia cōcremantem nō redarguo. 7 se
quif: Grauior erit ignis ille q̄ quicūq̄
homo pari poterit in hac vīta. Et ideo
de vera 7 falsa penitētia. et pont de pe

nitent. dī. vij. loquens de sero penitēte si
vīta viuat dum moriat. intellige de vī
ta gratie: nō promittim⁹ q̄ euadat oēm
penā. nam pus purgandus est igne pur
gationis qui in aliud seculū distulit fru
ctum puerfionis. Hic aut ignis et si eter
nus nō sit: miro tñ modo grauis est. ex
cellit. n. oēm penam quā vnq̄ passus ē
aliquis in hac vīta. Et hāc sententiā dī
cit magr dī. xx. c. ij. Si inquit añ exple
tionem penitētie decesserint ignem pur
gatorium sentiūt 7 grauius puniunt q̄
si h explefent pñiam. Nec mirū: q̄a pe
na quāto minus volūtaria tāto minus
satisfactoria. 7 tota ista sentētia de pur
gatorio fundat in verbo aplī. j. ad Cor.
ij. vbi dicit ipse saluus erit: sic tñ q̄ si p
ignē dicit de impfecto moriēte cū veni
alibus. **S**ed aliud nō est ita certū. s. de
peccō hic non dīmisso an pñia debita p
ipso possit solui in futuro: 7 sic remitti.
7 scōo an tale peccm hic non dīmissum
possit h dīmitti. **D**e pmo istorū tanq̄
de certo tenet q̄ nō de peccō mortali: q̄
p ipso nō dīmisso pena debita est pena
damnationis que nō remittet. **D**e peccō
veniali oportet videre que pena sibi rñ
deat fm dei iusticiā. Et dicit q̄ sibi p se
rñdet pena eterna. p accidens aut tēpo
ralis. **P**rimū pbat: q̄ si quis damnet
p mortali 7 cum veniali p illo veniali
semp punietur. alioqn in inferno possz
esse redemptio alicuius peccati. sed nō
puniret a deo eternaliter: nisi iuste sibi
pena eterna deberet. **S**ecundū pbat:
quia peccatū veniale stat cuz charitate
per quā homo ordinatur ad regnū: et
per cōsequens ratōe illius peccato veni
ali debet pena temporalis. **C**ōtra primū
arguitur pmo sic: quia nō stat cum cha
ritate debitū pene eīne. sed cuz charita
te stat veniale non tñ nō deletum post
actum: sed etiā actualit cōmissum. patz
fm oīs. ergo rē. pbatio ma. quia per
charitatem est aliquis dignus vīta eter
na. sed si cuz hoc stat debitū ad eternaz

Alia dicitur de
habet pñiam dī
in expone lra.

post mortē dimitti veniale prius nō dī-
missum: quia potest solui pena totalis
sibi debita: et in hoc ipm remitteretur.
¶ Si iste modus nō placet: quia viden-
tur sancti distinguere inter remissionē
culpe cuiuscūq; et pene: et maxime inter
remissionem culpe et solutōem pene de-
bite illi culpe. potest dici alio mō q; pec-
catū veniale in ista vita remitti potest
nō tñ per penam interiorē vel exteri-
orem: quia illa nō est necessaria ad hoc
sed p aliquem actū deo magis acceptū
q; peccatū veniale displiceat: et hoc vel
relatū ab ipso operante ad hoc peccatū
veniale remittendū: vel nō relatū ab
ipso sed a deo acceptatē in ordine ad il-
lud. **¶** Ad propositū: opera istius q; mo-
ritur in charitate et si post mortē nō re-
ferantur ab ipso ad veniale in quo mo-
ritur dimittendū. nec etiam ipse habeat
aliquem actū nouū meritorū per quez
deleatur veniale: tamē illa opera prius
facta possunt eē a deo relata ad remissi-
onem istius venialis post mortē. et hoc
istō modo causa impedibilis oū est im-
pedita nō ponit effectum. dum vero est
nō impedita ponit. sed merita ista mor-
tē in charitate essent causa sufficiēs
delectionis venialiū istius. vel relata ab
ipso vel a deo acceptante illa in ordine
ad istud. sunt autē impedita dum iste vi-
uit si semp actu manet in peccato veni-
ali. post mortem vō nō sunt impedita:
quia tunc nō contrahit actū peccati ve-
nialis. igitur p illa debebūt venialia
post hanc vitam. **¶** Ex hoc sequitur duo
Primū q; in instanti mortis remittun-
tur venialia: quia tñ nō manet actus
peccati venialis: et per cōsequens tunc
cessat impedimentū. **¶** Aliud q; omne
peccatū veniale mortis in charitate
remittitur in hac vita nisi ille cōtinuat
actum peccati venialis vsq; ad mortē
vel ad instās mortis. **¶** Hoc secundū vi-
detur pbabile nisi dicas deū hoc ordi-
nasse q; bona merita istius referantur

in diuina acceptatione vsq; ad instans
mortis: quando. s. desinit viator esse: et
per cōsequens tūc retribuat bonū corpe
spondens istis meritis. nō sic autē p ali-
quo instanti pōi pro quo fuit viator.
¶ Istud est pbabile in alijs: q; cū quod
cūq; meritū mereatur vt credo augmē-
tum gratie: quia aliquem determinatū
gradum glorie ad quem requiritur vt
dispositio pua aliquis gradus gratie:
et nō semper deus post quencūq; actū
meritorū augeat gratiaz proportiona-
tam merito: videt q; augmentū debitū
meritis remissis reseruet vsq; ad instās
mortis. **¶** Et eodem mō de ista delectione
venialiū que est quoddā premium nō
pncipale istorū meritorū sicut et augmē-
tum charitatis in tali vel tali gradu: et
hoc est rationale: q; in illo instanti iste
pmo fit in statu alio et pmiū merito-
rum reddi eis impediunt statū viatoris
vel aliquid cōcomitans statum hmōl.
¶ Nec oportet hic assignare q; hec refua-
tio p instāti mortis sit irrationalis: q; a
homo tūc maxime indiget propi maxi-
mas tentationes tūc imminentes. hoc
enim nō est verum: quia in instāti mor-
tis anima est separata a corpe: et per cō-
sequens nō est in via sed in termino: nec
per cōsequens tunc exposita tentationi-
bus. **¶** Si neuter modorū istorū placet
nec pmius scilicet q; idem est veniale re-
mitti et penā solui debitā illi. nec secun-
dus scilicet q; p merita in vita habita et
reseruata in diuina acceptatiōe deleantur
in instāti mortis. queratur ali? quē
est difficile inuenire. nā motum aliquē
bonum p quem tanq; per dispositiōem
vel meritū de congruo vel cōdigno de-
leatur veniale ponē in anima post mor-
tem nō videtur doctrine theologie cō-
sonum que ponit statū illum ab istis
immunem.

Ad argumēta. Ad
primū nego consequentiā intelligendo

resurgere p liberari a peccato. Ad pbat
tionem dico q nō est simile: quia pecca
re est libere agere 7 p statu vie resurger
.i. immunem fieri a peccato nō requirit
libere agere etiā in via: quia vel fm pri
mam opiniōnē nō est nisi soluere penā
7 hoc est pati eam. vel fm secundā nō
est nisi p merita pūa habita in via: 7 p
tunc acceptata culpam nunc dimitti.

Ad secundā probatiōem cōsequētie cō
cedo q facilius est cadere q resurgere p
ut resurgere dicit actus ordinatū in po
testate simplici resurgentis. sed si nō ac
cipitur resurgere in ista remissione pec
cati venialis. Ad tertiam pbatōnem
falsum accipit. s. q resurgere tūc est per
actum voluntatis meritorii qui tunc in
sit. sed per actum meritorii qui pūa in
fuit in vita. fm secundā opiniōnē vel p
nullū actum meritorii: sed tūc per pari
penam p dignam p illo peccato fm pri
mam opiniōnē. Ad secundū nō valet
cōsequētia: 7 ratio dicta est in pma opi
nionē 7 hoc fm illā opini. fm secundā
esset dicendū q merita facta in vita nō
possunt acceptari p instanti mortis vt
per ea deleat mortale: quia de disposu
it mortale nō delendū: nisi per suscepti
onem voluntariā sacramēti vel per ali
quam dispositiōnem tanq meritiū de
congruo tūc vel vsq tunc inherētem
quando peccatū deletur. nō sic est in eo
qui decedit in mortali. Ad pbatōem
dico q etsi mortale 7 veniale sunt eiusdē
rationis in genē nature vel forte in ma
licia moris: vt genus virtutis distinguit
ptra gratuitum 7 peccatū. nō enim idē
est esse virtuosum vl viciosum morali
ter: 7 iustus 7 peccator 7 theologie: im
mo quādoq viciosus est iustior et ma
gis virtuosus magis peccator vt alio est
dictum. sed tamē nō sunt ista eiusdē ge
neris vl ratiōis in ratiōe offense diuine
7 ideo nec vniformiter remittunt. Ad
tertiū est similitudo quo ad hoc q an
gelus cadens est in termino nō in via:

sic 7 homo in morte. s. nō oportet simi
litudinem esse qntum ad stabilem pma
nentiam in quocūq: sed in illo quod ē
pncipale in illo qui iam attingit finem
cuiusmōi est vita spiritualis p gratiam
vel mors spiritualis per peccatū mortale.
7 sic qui moritur in vita gratie semp
viuet. qui vō morit in peccato mortali
semp permanebit. sed de peccato venia
li nō oportet esse talem subtilitatem. q
illud nō est aliquid fm quod p se atten
datur status boni vel malus vie vel ter
mini. quia potest stare cū bono statu et
cum statu malo tam vie q termini. sed
quādo est cū bono statu termini opor
tet q deleatur anteq plene habeat vlti
mus terminus. Et ad aliud potest bñ
cōcedi q mors voluntarie accepta sit pe
na sufficiens p pena cuiuscūq peccati
venialis. 7 forte p magna parte pene de
bite p mortalibus dimissis. Nec obstat
q est pena necessaria: quia aliquis pōt
necessariū voluntarie acceptare. 7 sic hu
ic consonat qd dictū est in secundā opi
nionē q peccatū veniale deleat in insta
ti mortis cū dicto in pma opi. quia si p
solam solutiōem pena remittat in mor
te illa pena soluit: 7 sic in morte venia
le remittitur.

Secundo q
ro: vtrū pessor in quo
cūq casu teneat celare
peccatū sibi in cōfessio
ne detectum. videt q nō: quia licitū est
vnicuiq renūciare iuri suo. ergo cōfir
ti cum ius suū sit peccatū suū celari li
cet huic iuri renūciare licentiando con
fessorem vt nō teneatur illud celare.

Item Ber. de pcepto 7 dispensatiōe li.
iij. Quod est institutū prop charita
tem nō debet cōtra charitatem milita
re. s. celatio peccati cōfessi in aliquo ea
su militaret cōtra charitatem. ergo rē.
pbatō mī. Quādoq peccatū con
fessum esset cōtra bonū cōmune: vtpo

re crimen heresis vel p
7 maxime li ex cōfessio
istud nō tñ esse factum
datur cōtra charitatem
bonū cōmune p pbatō
ne pbatō. s. qd aliq
fieri sacerdotem in ta
dos cū eis est viator: v
namo: s. penitet 7 cōfir
don hoc peccatū. iste i
penitentib nō tenetur
si sine causa ergo nec u
nō ingreditur reuelat
cōfessionem illius cōfir
teret ab eoz societate:
fessus. ergo in isto faci
licet reuelare cōfessionē
dos de facto absoluit
symoniacū quod nō p
sacerdos tenet cōfessionē
isto peccato 7 sic cōfir
est mortale 7 iste cōfir
sed sic cōfirmando reuelat
pi illius symoniaci. ergo
cum ē reuelare quod n
circūstantia peccati. se
cum qua cōfirmando pecc
hoc vel illa nō sit cōfir
Item abbas habet n
pertinente ad monastē
per cōfessionem in illo
habere societate ibi su
semp allicitur ad pecca
possit pfulere salutē an
est cū amouere ab ill
iusmōi officio vt nō b
huiusmodi peccati. se
facto reuelat cōfessionē
le factū quod nō facit
sibi pessus: per quod
in noticiam peccati illi
in vniuersali. Item c
com. cum nō ab homi
cus qui p iniectione n
in edictū ex cōmunicat
bea abstinet: nisi forte

re crimen heresis vel p[ro]ditio reipublice:
 et maxime si ex c[on]fessione perciperetur
 istud n[on] t[ame]n esse factum sed faciend[um] vi
 detur c[on]tra charitatem esse c[on]temnere
 bonu[m] c[om]mune prop[ter] bonu[m] aliq[ui]d perso
 ne p[ro]uate. **I**tem aliqui c[on]dixerunt inter
 ficere sacerdotem in tali n[on]ore q[uo]d sacer
 dos cu[m] eis est viator: vnus a[n]i ingressu[m]
 n[on]oris penitet et c[on]fiteatur eidem sacer
 doti hoc peccatu[m]. iste sacerdos alijs n[on]
 penitentib[us] n[on] tenetur se exponere mo
 ti sine causa. ergo nec ingredi nemus. s[ed]
 n[on] ingrediendo reuelat facto alijs socijs
 c[on]fessionem illius c[on]fessi. n[on] eni[m] diuer
 teret ab eor[um] societate: nisi iste fuisset c[on]
 fessus: ergo in isto facto et c[on]similibus
 licet reuelare c[on]fessionem. **I**tem sacer
 dos de facto absoluit aliquos episcopu[m]
 symoniacu[m] quod n[on] potest de iure: iste
 sacerdos tenet confiteri et in speciali de
 isto peccato et sic circ[um]stanciat[ur]: quia
 est mortale et iste circ[um]stantie aggrauat
 sed sic c[on]fitemdo reuelat peccatu[m] episcop
 pi illius symoniaci. ergo r[ati]o. **I**tem lici
 tum e[st] reuelare quod n[on] est peccatu[m] nec
 circ[um]stantia peccati. sed talis est p[er]sona
 cum qua c[on]fitemens peccauit: pone quia
 hec vel illa n[on] sit circ[um]stantia aggrauas.
Item abbas habes monachu[m] in loco
 pertinente ad monasteriu[m] suu[m] scit eu[m]
 per c[on]fessionem in illo loco peccasse et
 habere societate[m] ibi suspecta[m] per quam
 semp[er] allicitur ad peccandu[m]. videtur q[uo]d
 possit p[ro]sulere saluti anime sue. ergo po
 test eu[m] amouere ab illa cura vel ab hu
 iusmodi officio vt n[on] habeat occasione[m]
 huiusmodi peccadi. sed amouendo eu[m]
 facto reuelat c[on]fessionem: quia facit ta
 le factu[m] quod n[on] faceret si iste n[on] fuisset
 sibi p[ro]fessus: per quod etia[m] ali[j] possunt
 in noticiam peccati illius venire: saltem
 in vniuersali. **I**tem extra de senten. ex
 com. cum n[on] ab homine a c[om]munionem
 eius qui p[er] infectione[m] manu[m] in clericu[m]
 in edictu[m] exco[m]municationis incidit. de
 bes abstinere: nisi forte tibi soli illud pa

teret: in quo casu ip[su]m p[ri]uatum t[ame]n vi
 tabis. et sequitur vt saltem rubore vere
 cundie suffusus p[er] latenti excessu satis fa
 cere p[ro]pellatur. ex hoc habet vt videtur
 q[uo]d si in secreto vel p[er] p[ro]fessione[m] scio istu[m]
 incidisse in sententia exco[m]municatio[n]is:
 debeat eum p[ri]uatim vitare vt sit p[ro]fusus
 ergo p[ro]pter c[on]fessionem licet alicui con
 fusionem inferre. ergo pari r[ati]one et con
 fessione[m] reuelare. **C**ontra de penit[entia]
 di. vi. et in l[et]ra: Sacerdos ante om[n]ia ca
 ueat ne de eis que ei c[on]fitentur peccata
 eor[um] aliquid recitet. et sequit[ur] pena: **N**az
 si hoc fecerit deponat[ur] et om[n]ibus diebus
 vite sue ignominiosus pergat. **I**tem de
 penit[entia] et remiss[i] extra: Om[n]is vtriusq[ue]
 sexus. **C**auet om[n]ino ne v[er]bo vel signo
 aut alio quouis modo p[ro]dat peccato[r]e[m].
 et sequitur: **S**i peccatu[m] sibi detectum p[er]
 sumpserit reuelare n[on] solum a sacerdo
 tali officio decreuimus deponendu[m]: ve
 rum ad agendu[m] strictissimam penitentie[m]
 in artissimu[m] monasteriu[m] detrudendu[m].

In ista q[uest]ione b[ea]t[us]

sic p[ri]ma conclusio: q[uo]d celare peccatu[m] in
 p[ro]fessione detectum tenet sacerdos de le
 ge nature. **S**ecunda q[uo]d ad hoc etia[m] tene
 tur de lege dei positua. **T**ertia q[uo]d ad il
 lud tenet de lege positua ecclesie. **Q**uar
 ta quado et qualiter tenetur: et de alijs
 circ[um]stantijs pertinentibus. **Q**uinta
 de alijs secretis vel sub secreto alicui de
 tectis. **P**rima p[ro]bat[ur] sic: eadem p[er]
 sona ve affirmare potest aliquid in p[er]
 sona alterius loquens: quod vere negat
 in persona p[ro]pria loquens. p[ro]batio: an
 gelus loquens moysi in persona dei ve
 dixit: Ego sum d[omi]n[u]s deus tuus. exo. xx.
 quod vere negasset i[n] persona p[ro]pria lo
 quens. ergo a simili homo rep[re]sentans
 personam dei in foro confessionis vere
 potest aliquid affirmare q[uo]d extra illud
 forum potest negare vere q[uo]n[iam] loquit[ur] in p[er]
 sona p[ro]pria. ergo extra forum dicens illa
 se audisse uel scire mentis: quia ad noti

Richardus p[ro]p[ter] de ar. d. i.
 Conclusio p[ri]ma Richardus
 Celare peccatu[m] in p[ro]fessione
 sine d[omi]ni i[n] i[n] p[ro]fessione
 de ar. d. i. p[ro]p[ter] de ar.

Quia videtur
augustinus scribere

cia eius non uenit. nisi inquantum non repñ
tabat personam dei. sed vitare mendaci-
um est de iure nature: et maxime menda-
cia perniciosum. § 7c. **Q**uoniam rationem istam
primo sic. eiusdem et ut eiusdem in perso-
na est cognoscere in causa et finire de ea. hoc
est manifesta: quia ad hoc cognoscit iste
et ut iste ut recte sentit: sed sacerdos non
in persona dei finiat absoluendo penitentem
sed in persona propria. igitur et sic audit
et cognoscit. probatio mihi non absoluit prin-
cipaliter: sed tamen ministerialiter. absolue-
re autem ministerialiter sibi non petit
nisi in persona propria. si enim in persona
dei loqueretur absoluendo confitentes
vere posset dicere sine prece preuia: que est
dominus te absoluat. ego te principaliter
absoluo et gratia infundo. sicut age-
lus vere dixit in persona dei: Ego te edu-
xi de egypto. **I**tem non magis audit uel
absoluit sacerdos in foro confessi. in per-
sona dei quam conficiat eucharistiam in per-
sona eius: quia eque excellens est actus
iste sicut ille. et actus sacramentalis in quo
operatur virtus diuina sicut hic. immo
videtur ibi plus agere in persona dei uel
christi quam hic. ibi enim perfert uerba christi:
corpus meum. et in persona christi de quo
premisit. qui pridie quam pateret etc. ita quod
rotum illud: accipite etc. hoc est etc. dicit
ipse recitando uerba christi: non sic in pro-
posito. **U**nde non permittit hic christus
uolens absolvere peccatorem. dixit sic:
ego te absoluo. sed si ego statim per personam
ministri. ex hoc ergo patet quod magis uel
non minus conficit in persona christi quam
absoluat uel audiat confessiones in persona
christi: sed conficit in persona propria.
Unde non mentis post missam dicens: ego
scio me hodie consecrasse. igitur et hic.
Item si istum modum et ueritatem
ut postea probabitur licet peccata in con-
fessione detecta in uili dicere: et in parti-
culari non relata ad personam confite-
tem. hoc etiam probatur per illud: extra
de pe. et re. officij. ubi Innocentius ter-

tius respondet cuidam cardinali legato
qui scripsit casum quem audierat in con-
fessione et petijt consilium: papa non re-
darguit eum de reuelatione in uniuersa
li etiam per scripturam. sed respondit quod
ter sit tali persone confitenti consulendum.
Hoc etiam patet ex communi usu con-
fessorum: siue enim in communi sermone
siue in predicatione aliquando dicitur: ra-
lis casus contingit. aliqua persona sic et sic
peccauit habet igitur illa propositio: quod con-
fessor potest licite extra confessionem dice-
re peccatum sibi confessum: ita tamen quod
nullo modo relatum ad personam confi-
tentem ut possit deueniri ad noticiam
eius. sed si per dicta ratio ualeret hoc non
liceret: quia mentiretur. probatio: quia ne-
sciens particulari nisi per determinato sin-
gulari si nesciat singulare nescit particula-
re. sed iste nescit aliquam personam tale
peccatum fecisse nisi per hac persona sibi con-
fessa. et hoc peccato sibi confessio. igitur
si mentiretur de hoc et de hac: quia ne-
sciens similiter et de alio et de alia.
Concedo istas rationes quod reuelatio non
est contra le. nature. propter hoc quod reuelas
mentiat. et per rationem illam primam rationem
non teneo. **R**pondeo igitur ad eas quod non
est idem loqui in persona alicuius et loqui
auctoritate illius siue ut minister illius
coiter. n. loquens in persona alicuius pro-
tendit simpliciter personam eius ut est com-
muniter in istis locose simulantibus ali-
quos. iste enim simulat istum balbutien-
tem uel talem in tali actu. et iste prope-
dicendo sicut ille diceret in persona illi-
us loquitur: uel facit tale factum. **E**t id
quod dicitur deficit a faciendo sicut ille faceret
et addendo sicut diceret: dicit sibi tu me-
tis uel tu deficiis quauis tunc faciat uel
loquatur more suo proprio. hoc modo
est de locutionibus angelorum in perso-
na dei non sic sacerdos audit confessio-
nes uel absoluit in persona dei. sed tan-
tuz est minister dei in illo actu. et ut mi-
nister agit et si ut minister. ergo in perso-

Concl
dico
appo
quanc
no est
quod n
quid a
ructa
me q

na propria
dicit in p
sona dei po
in persona
persona
us. Ego cre
sona propi
sacerdos u
quintur in p
pua: licet a
eodem mo
ut minister
et tamen u
scit se bap
dicere se b
conclusio
rationes al
et ratione
fidelitatis
veracitati
uel munus
lex nature
tur. **A**d. 7.
faciant uo
hoc est en
ut uultis
facite illis
positio le
uultis vol
rationem
propositio
um sicut
ligere sim
priam. erg
fessio. et per
colligere et
tollit con
probatur p
habe de b
de hoc. h
quod mille
etiam per
rus dicitur
nobis inen
nomen b
rationem

na propria. **C**oncedo igitur quod iste si au-
diret in persona dei: et loqueretur in per-
sona dei posset illud veraciter dicere quod
in persona propria non posset. nam in
persona dei hoc uere diceret: ego sum de-
us. Ego creavi mundum etc.: sed in per-
sona propria sic loquens mentiretur. scilicet
sacerdos in confessione nec audit nec lo-
quitur in persona dei: sed in persona pro-
pria: licet auctoritate dei ut eius minister
eodem modo in alijs sacramentis. unde
nec minister dei baptizat et consecrat etc.
et tamen ut homo siue in persona prop-
ria scit se baptizasse: et sine mediatio potest
dicere se baptizasse. **T**eneo igitur prima
conclusionem. appono tamen quatuor
rationes alias. **Q**uarum prima sumitur
ex ratione charitatis. Secunda ex ratione
fidelitatis. Tertia ex ratione ueritatis uel
veracitatis. Quarta ex ratione unitatis
uel mutue utilitatis. **P**rima talis est:
lex nature de charitate fraterna exprimi-
tur. **M**. 7. **O**mnia quecumque uultis ut
faciant uobis homines hoc facite illis
hoc est enim lex et propheta. et Luc. 6. pro-
ut uultis ut faciant homines uobis et uos
facite illis. Sed sic intelligi debet illa pro-
positio le. nature de charitate fraterna que
uultis uobis. id est que debetis secundum rectam
rationem uelle. et hoc intelligitur in illa
propositione. **M**. 22. Diliges proximum tu-
um sicut te ipsum. sed quilibet debet di-
ligere secundum rectam rationem famam pro-
pria. ergo et celationem peccati sui con-
fessi. et per consequens confessor debet
diligere et uelle ipsi confessio: sed reuelatio
tollit confesso famam. ergo etc. **M**inor
probat per scripturam **Eccl.** xxxvi. curam
habe de bono nomine. et reddit rationem
de hoc. hoc enim magis remanebit tibi
quam mille thesauri magni et preciosi. **P**robat
etiam per aliud subdens bone vite nunc
rus dicrum. bonum autem nomen prima-
nebit in eternum. et puer. iij. melius est
nomen bonum quam diuitie multe. **I**tem per
rationem probatur: quilibet. n. secundum rectam

rationem debet sibi uelle uitam civilem. hoc
autem tollitur per ablationem fame: quia
in hoc aliquis uiuit uita civili quod idone-
us est ad actus aliquos competentes sibi
in illa ciuilitate. scilicet fama amissa priuatus
est habilitate ad tales actus. quia ami-
ssus est status dignitatis ille. scilicet habilitatem
ad actus quibus alias dignus esset. **S**e-
cunda pars minoris. scilicet quod reuelatio pecca-
ti confessi tollit confesso huiusmodi fa-
mam. probatur: quia quia ratione potest uni re-
uelari et alteri: et sic omnibus. sed in tali
reuelatione est manifestum quod status di-
gnitatis ille que consistit in fama eius
apud conciuies tollit isti. **S**ecunda ratio
Quilibet de le. nature tenet seruare fide-
litatem. primo suo quam uellet et deberet si-
bi uelle seruare: sed committens secretum
maximam alteri uellet sibi seruari debe-
ret uelle sibi seruari tanquam secretum. ergo
alter cui committit tenetur illud sibi ser-
uare. hec ratio tangitur. puer. io. Qui ambu-
lat fraudulenter reuelat archana. qui autem
fidelis est celat amicum commissum. **T**ertia
ratio. Quilibet ex le. nature tenetur serua-
re promissum licitum: sed recipiens secretum
maxime istud in confessione detectum et
si non explicite tamen implicite promittit
se seruaturum: quia sine tali promisso saltim
subintellecto non committeretur sibi tale
secretum. ergo etc. hec ratio probatur: uel potest su-
mi ex illo uerbo loquimini ueritatem unus
quisque cum proximo. **Q**uarta ratio in hoc com-
munitas aliqui habet unitatem proportionatam
unitati corporis: quia ibi est ordo superioris et
inferioris. et tunc superior influere in inferi-
orem. et inferior subministrare superiori: iux-
ta illam pabolam Pauli de corpore mystico
et naturali in diuersis locis. sed in ciuili-
tate inferior est minus sufficiens et min-
us sciens. et in ecclesia peccator inferior. Su-
perior autem est hierarcha qui et potest con-
sulere et reconciliare. ergo de le. nature est quod
nullus excludat inferiorem recursum ad su-
periorum: quia hec est communis utilitas membrorum
ad inuicem. Sed reuelatio secreti exclu-

dit talem recursum inferioris ad superi-
orem in consilio anime. et per consequens
influentia superioris in inferiorē: quia nul-
lus recurreret si regulariter illud d. q. que-
rit consilium uel remedium non esset ser-
uandum secretum. ergo eadem le. natu-
re qua tenetur quilibet ad seruandū vni-
tatem corporis christi mystici: et ad com-
munem utilitatem aliorum sicut membris
in corpore tenetur celare secretum hoc.

Secunda conclusio. scilicet quod tenetur le. di-
uina positua. probatur primo sic. Quili-
bet christianus tenetur non dare occasi-
onem alteri qua reuocetur a le. christi
sed lex christi est de confessione faciēda:
ut est ostensum di. xvij. igitur quilibet le.
christi tenetur non retrahere aliquem a
confessione faciēda. sed reuelans confes-
sionem occasione data retrahit aliquos
a confessione. ergo etc.

Si dicas: etsi il-
le sacerdos reuelat tamē alius erit celer-
tor secreti. hoc nihil est: quia iste quan-
tus est ex genere operis sui dat occasiōem
alteri cauendi eodem modo a singulis con-
fessoribus.

Quem tertio sic: christus sta-
tuit arbitrium penitentie esse ultimum in
terris quantum ad illud crimen confes-
sum: quod patet ex illo uerbo **Mathe.**
16. Quodcumque solueris super terram
erit solutum et in celis. i. finaliter et vlti-
mate approbatum. et **Jo. xx.** Quorum
remiseritis peccata etc. supple in iudicio
diuino finaliter remissa approbant. er-
go peccat contra legem christi quicumque
aliquid in isto foro discussus: et ibi fina-
liter terminatus deducit ad alium forum
publicum. sed reuelans quantum in se
est facit quod deduci possit ad alium forum
ergo etc.

Tertio sic: dans occasionem
peccandi mortaliter exequendo preceptum
christi peccat mortaliter. quia preceptum quod
esset debite exequendum iste quantum
in se est facit indebite exequi. sed reuelans
confessionem dat occasionem indebite
exequendi christi preceptum de confite-
do: quia mendaciter: dat enim occasio-

nez ut aliquis in confessione se ipsum lau-
det et alium quem odit vituperet: et sic in-
digne a confessore promoueatur: et alius
puniatur. ergo etc.

Tertia conclusio:
est de iure posituo ecclesie celatio etc. q.
patet ex allegatis ad oppositum: inter quod
scilicet fuit melius et rationabilius. non. n.
expedit quod propter aliquod crimen fiat ali-
quis vagabundus: dum tamen aliquo
modo eius mora communis uel solitaria
possit inter homines tolerari: quia ua-
gabundus magis uoluntati sue male dis-
mitteretur. et ita tam in se quam in alijs plus
peccaret et noceret quam si arte custodie man-
ciparetur.

De quarta conclusione vide
amus: quis: cui: et quando.

De quo dico
quod non solum confessor: sed et is cui con-
fessor reuelat: licet illicite tenetur celare
probatio: quia transferens aliquid in alium
de facto: quod non potest licite de iure
transferri non dat illi alteri ius utendi
uel transferendi istud in alterum: quia
ex quo non habuit ius non potuit ius in
alium transferre. quia nemo dat quod non
habet. sed confessor reuelans non habu-
it ius transferendi istud in alterum. si
de facto transferat alius non habet ibi ius
ulterius transferendi.

De quo dico id illo
qui audit confessionem confitentis ali-
si a confessore. si enim audit casualiter non
peccat. tenetur tamen ad silentium. si ue-
ro dolose mortaliter peccat: et adhuc te-
netur ad silentium.

De due conclusio-
nes de quibus probantur per rationes prius
positas ad primam et secundam conclusionem.

Sed quando dico quod semper et ad sem-
per: quia est preceptum negatiuum. et ex
hoc sequitur quod non magis post mortem
confessi quam eo uiuo: quia rationes posite ad pri-
mam et secundam conclusionem eque con-
cludunt de hoc sicut de precepto negati-
uo pro tunc et tunc.

Sed de cui: dicitur
quod quilibet tenetur celare: nisi superiori
cui in casu potest reuelari. Sed rationes
premissae concludunt: de superiori sicut
de inferiori. nisi in casu quando scilicet

Tunc etiam potest
dici in confessione
et hoc lege diuina
prescribitur

Solutio
ad rationem
priorem
et ad rationem
posterio-
rem

niferioz nō potest absoluerē. sed recipit
ut referat superiori qui potest absoluerē
7 tunc censendus est: q̄ confitens sibi ut
inferiori narrat sibi ut interpreti tñ: et
tunc stat totum intra vnicū actuz cō
fessionis: in quo confitens 7 superior q̄
solus tunc est confessor sunt iudicandus
7 iudex. medius autem qui audit tātū
modo est interpretes. tenetur tamen ad si
lentium quantum ad omnem actuz ab
illo cui est interpretes. **¶** Si dicas q̄ per
hoc respondetur ad quoddam argumē
tum prius factuz in illo capitulo officij
quia ibi inferior narrat superiori pecca
tum sibi confessum. 7 per consequēs il
lud capitulum non probat q̄ liceat ali
cui etia in vniuersali dicere peccata au
dita extra foruz confessionis. hoc nihil
est: quia ille cardinalis non scripsit pa
pe ut papa absolveret: sed scripsit consi
lium requirens quid ipsemet faceret: ut
patet per responsionem pape qui non
immediate absoluit illam mulierē de
hoc q̄ supposuit partum: sed respondz
sibi qualiter discretus sacerdos debet il
li mulieri consulere. **¶** Et consimilit̄ pos
set in tali dubio requiri consilium: non
tantuz a superiore sed a quocunq; alio
prudenti tamen: qui. s. sciat consulere.
¶ Unde illud quod ibi dictum est contra
rationem primam generaliter est veruz
s. q̄ peccatum confitentis non relatum
nec determinatum ad personam confi
tentem potest dici a confessore 7 utili
immo necessario quando non est ita pe
ril' ut sciat ipse consulere. 7 tunc potest
utiliter 7 necessario cuiusq; prudenti
qui scit consulere sibi. **¶** Sed nunquid
papa potest precipere ut sibi reueletur
Respondet diceret aliquis nūquid pa
pa potest supra ius nature. **¶** De quid
dico q̄ non tantum peccatum principa
le confitentis 7 circūstantias peccati: qz
circūstantie non possunt bene reuelari:
sine reuelatōe facti. sed 7 persona secū
da cum qua peccatur: quod patet p ra

tiones positas ad primam 7 secundam
conclusionē: quia etiam confitens vult
samam persone cum qua peccauit sal
uare. i. deberet uelle sicut sui. immo eo
magis q̄ persona illa sibi fuit cōiuncta
in crimine. tñ enī magis tenetur ei ad
boni restitutionem quod per illaz amī
sit. 7 ad custodiam illius boni quod po
test custodiri non obstante illo malo cō
misso. fidelitas etiam 7 veracitas 7 vni
tas seu cōmunitas patet hic ut prius.

¶ Consimiliter tres ratōnes pro secūda
conclusionē: quia non celatio retrahit
a cōfessione. deducit etiam ad foruz ali
um quod est in hoc foro ventilatum: 7
est occasio mentiendi in isto foro ut pri
us dictum est. **¶** De quinta conclusionē
dicit: q̄ ad omne secretum seruandū te
netur quis de le. nature propter ratōes
ad p̄mā p̄clonē adductas. nec solū qñ ex
p̄mit p̄mittēs se uelle p̄mittē illud secre
tū. s. qñcunq; ex mō p̄mittēdi appet q̄
uelit p̄mittē ut secretū. Rōcs at ad 2^{am}
p̄clonē nō eq̄ euidentē p̄cludūt nisi 3^a. qz
daret occasio mētiēdi in cōmittendo a
licui aliqua secreta.

Quātum ad tertiu

articulū dico q̄ pene ecclesiē nō sūt ee
dē inflicte de q̄libet secreto sicut de isto
Bis tñ publice reuelaret aliq̄ aliō se
cretū sibi iponit alia pena. s. ifamia. Im
positor. n. falsi criminis ul' cuiuscūq; qd nō
pōt pbare p calūniatore habet extra d
calūnia. talis est iste qui reuelat qd cūq;
secretum criminē: qd pbare non potest.

Ad argumēta. Ad

p̄mū dico q̄ p̄ctm p̄fessū debē celari nō
ē tñ ius p̄fentē: s. ius cōitatis. qz ex op
posito. s. reuelatōne seq̄ret p̄tina p̄tur
batio in cōitate qz passim quilibet repu
taret aliū abhoiabile. 7 nō licet isti fnū
ciare iuri cōitatis licet suo. **¶** Alter po
test dici: esto etia q̄ tñ esset ius istius id
est in fauorem eius indultum. non licet

*hō reuelat p̄fessū
nā tñ ius cōitatis p̄
etiam tōngētiū*

Quid faciat p[ro]fessor
volente p[ro]f[ess]ore
prode

ut quid p[ro]f[ess]ore
h[ab]et in p[ro]f[ess]ione

ut quid p[ro]f[ess]ore
h[ab]et in p[ro]f[ess]ione

isti renūciare quo ad hoc q[uo]d p[ro]fessor sit
liber ad reuelandū: quia cōfessor tunc
multiplici iur[is] nature. s. r. p[ro]f[ess]io quo
rum nulli[us] renocatio est in potestate cō
fite[n]tis. **Q**uid igitur faciet p[ro]fessor cō
fesso volente peccatū suum prodi. **U**bi
eo q[uo]d cōfite[n]s potest postea peccatū suū
extra cōfessionem dicere. r. si vt secretū
adhuc licētia sequens nō absoluit con
fessorem a lege nature: quin teneat cēla
re. sed si dicit vt nō habeatur secretum
r. maxime apud aliā p[er]sonam vel apud
alias certas quibus forte l[icet] p[ro]pter ali
quem bonū finē qui p[ot]t sequi ex reue
latione illis facta. v[el] illi tūc cōfessor po
test dicere illud tanq[uam] sibi publice dictū
extra omne secretum. **S**ed nūquid p[ot]t
tunc dicere: audiui hoc in cōfessione.

Respondeo: dicit q[uo]d hec sola verba: au
diui hoc peccatū r. huius p[er]sone in cō
fessione: includunt peccatū mortale: q[uia]
includunt reuelatiōem huius vt cogni
ti: eo modo quo nō licet reuelari. unde
cui post cōfessionem reuelat extra omne
secretum: caueat in modo narrandi ne
hoc narret tanq[uam] sibi dictū modo quo
nō licet reuelari. **C**ōtra hoc: licet hoc
narratū extra confessionem dicere qui
bus ille vult. r. nō est narratio specialis
p[er] hoc q[uo]d dicit hoc esse sibi p[ro]fessum. hoc
igitur dicere ē sibi licitū. **A**d secundū
dico q[uo]d nullus casus potest esse in q[uo] con
tra charitatem militet silentiū: immo
cōtra charitatem cōmunem militaret
oppositū vt est ostensum quattuor rati
onibus ad primam cōclusionem. **E**t
quando iustas de bono cōmuni: dico il
lud Deuterōn. xx. Iuste quod iusti est
exequeris. ergo charitatiue q[uo]d charita
tis est exequeris. sed nō charitatiue exe
quitur qui p[ro]tra legē nature modis p[re]
dictis manifestat aliquod malū cōmis
sum vel cōmittendum: quare reproba
tus est ille versus iuris: **E**t heresis cri
men quod nec p[ro]fessio celat. nō quin me
trum sit bonū: sed sententia est falsa.

Ad tertium potest dici q[uo]d sacerdos iste
multiplicē occasionem p[ot]t habere non
intrandi nemus: aliā ab ista malicia la
tronum sibi detecta: r. ad minus multi
plicem aliā potest cogitare et dicere co
ram illis: vtpote volo hoc r. illud facer
ad illum r. illū locum declinare anteq[uam]
procedam ulterius. Et si ex tali occasio
ne allegata videat diuertere: nec verbo
nec facto reuelat cōfessionem. **S**i autē
nō possit ex aliqua occasione diuertere
quin appareat illis alijs q[uo]d p[ro]pter p[ro]fessi
onem diuerteret: et in hoc facto reuela
ret p[ro]fessionem: dicit quidam q[uo]d teneret
intrare: et si exponit se morti hoc ē pro
causa iusta: vt. s. seruet le. det de sigillo
cōfessionis: r. per cōsequens si moritur
martyr est. **S**ed aliter potest dici q[uo]d fa
cta possunt esse equiuoca: quia diuersi
mode a diuersis cōcipi possunt: ad hoc
.s. vel ad illud factū. igitur nō debet re
putari reuelatiū p[ro]fessio[n]is: nisi ex natu
ra sua prodeat peccatū confessum. sed d[icitur]
uertere a. ne. **O**re nō sic ducit: quia si il
li alijs nō fuissent p[ri]us collocuti de illa in
terfectiōe nunq[uam] per hoc q[uo]d ille diuertit
cognoscerent illum esse cōfessum de vo
luntate occidendi istū. si tamē diuertere
ex ratio[n]e sui est signū ductiū in no
ticiam talis peccati. p[ro]fessi duceret quos
cunq[ue] in hoc: r. istos eque si nō fuissent
collocuti sicut si fuissent collocuti. **C**on
neralit[er] igitur potest dici q[uo]d signū quod
est de se indifferens ad hoc quod ē tale
peccatum esse cōfessum vel nō esse licet
sit aliquib[us] magis signū determinatū
ex aliquo supposito nō est signum reue
latiui cōfessionis: nec per cōsequens
simpliciter illicitum cōfessori. **A**d ali
ud dico q[uo]d cōfessor indiscrete ministrās
sacramentū penitētie tenetur nō statim
cōfiteri de facto suo indiscreto: quādo
.s. p[ro]fessor su[us] poterit statim deuenire in
noticiā p[er]sone circa quā indiscrete exer
cuit vsum clauis: r. hoc ad min[us] tenet
nō in sp[eci]ali exp[re]mere culpā circa quam

et modum quo indiscrete exercuit. sed uel
pote in ule mea culpa indiscrete et inde
bite ministrari sacramentum penitentie uel
si uiget eius conscientia de confessione facien
da super hoc in speciali: ut dicit argumentum
quod est peccatum mortale speciale: et circumstan
tie specialiter aggravantes tenet expectare
oportunitatem per se ad alicuius ex tali con
fessione peccati et circumstantiarum non pos
sit deuenire in noticiam persone huius con
fessio: quod si nunquam possit haberi talis con
fessor quando ex explicatio peccati et circum
stantiarum posset deuenire in culpam et per
sonam istius confessionis. iste est in casu impossi
bilitatis ad persequendum hominibus: quia plus te
netur ad preceptum non persequendum culpam sibi
confessam quam ad confitendum explicite cul
pam suam. quia ad primum multiplex ex lege. nam
ut probant rationes ad primum conclusionem
et multiplex ex lege. positiua diuina: ut pro
bant rationes ad conclusionem. Ad secundum vero
ad plus de lege. positiua diuina: ut dicitur
di. xvij. ergo iste persequatur deos. **Et hoc** seq
uitur quod quilibet ministrans sacramentum peniten
tie maxime debet cauere ne indiscrete mi
nistret sacramentum penitentie precipue in illo ca
su: ubi ex indiscretione sua non poterit ex
plicite penitere absque hoc quod perdat confessi
onem alterius sibi confessionis. Ad aliud esto
quod secunda persona quandoque non aggravat si
cut fornicationem non aggravat quod secunda per
sona sit berta uel alicia ceteris paribus
utpote soluta non propinqua et ceteris. et
tunc fatuum est secundam personam persequi. Et si
dubitaret aliquis an hoc modo explicite sit
peccatum mortale. siue tunc siue alias secunda
persona expressa eo modo quo fuerit necessa
rio expremenda semper sub sigillo confessionis
onis cadit: ut dicitur in quarto articulo.
et tunc in primo casu neganda est illa ma
ior: quod quid non est peccatum nec circumstan
tia. ad hoc enim quod esset uera oporteret ad
di nec aliquid per quod possit deueniri
in noticiam persone confitentis. uel in ma
iorem oporteret plus addi. scilicet nec aliquid
de lege. nature uel diuina pro secreto ha

bendo et minor est manifeste falsa de se
cunda persona. et patet quarto articulo
Ad aliud si in collegio est consuetudo
communis: ut sine nota quilibet extra
monasterium curam habens: uel sine cu
ra moram trahens reuocetur per libito per
sidentis. uel etiam non passim per libito
sed quandoque per aliam causam honestam: ut
nunc iste quiescat in claustrum: nunc labo
ret cum martha in exteriori ministerio
et nunc ille putet utile visum fuerit per sidentem
ti. dico tunc quod monachum confessum de
crimine commissum in aliquo loco extra mo
nasterium ubi moratur potest abbas ad mo
nasterium reuocare. quia in hoc nullo
modo peccatum confessum perdit: sed aliquis
dixerit quod confessor nullo modo potest ha
bere aliter ad confessum ratione confessio
nis quantum ad quemcumque actum extra
forum illum: quod si penitus nihil audisset
Si autem est consuetudo in collegio quod non
transferatur monachus sic de loco fori
seco ad claustrum nisi ratione delicti uel
insufficientie in cura illius loci: non vi
detur tunc licitum abbati confessum ad mo
nasterium reuocare. **Si dicas** non appo
nit remedium ad salutem omnis sue. **Respon**
detur sibi in foro penitentie meliori modo
quo poterit: ut illum locum sibi periculo
sum dimittat. si noluerit homo attemptet eum
deus. sed defectus occultos sibi finis iusti
ciam incozzigibiles dei correctioni dimittit
tar. **Ad ultimum** dico quod capitulum illud
non loquitur expressum de illo quod nouit per con
fessionem aliquem esse excommunicatum. nec etiam
per viam secreti sibi commissi. sed per uiam. scilicet
sic iste scit quod coitas nescit: uel credit coi
tatem nescire. Et sic per uiam sciens debet pri
uati vitare. nec mirum est: quia non est
debitum illi alii istius tanquam secreti. **Sed**
si sciret per viam confessi. tamen quid faceret
Respondeo sicut ad tertium articulum
quia si potest per aliam viam vitare eum
quod ex uitatione prodendo excommunicatio
nem eius debet vitare. sin autem non so
lum non debet immo non licet vitare: quia

hanc rem admodum
quodlibet vii. q. xxiij

no l. de excommunicato
vitando si ostendit
se animum opus

calis vitatio est de iure positius ecclesiastico tantum non prodere autem teneatur ille de le. nature et de iure positio diuino et ecclesiastico. Quando autem precepta videntur esse contraria illud quod est superius magis obligat. et ideo firmum est seruandum: nec seruans illud et premissum aliud peccat. quia nullus ex le. diuina et ecclesiastica est perplexus.

Di. 22.

Quoniam multis auctoritatibus dist. 22. circa quas quod vniuersa questione: vtrum

peccata per penitentiam dimissa in recidivante redeant eadem numero: videtur quod sic Augustinus. contra donatistas. li. i. c. v. Redire dimissa peccata ubi fractura charitas non est apertissime dominus in euangelio in illo seruo docet a quo dominus dimissum debitum repetit: quia ille conseruo suo debitum nollet dimittere. **M.** xviij. Et in hac auctoritate christi fundantur omnia dicta doctorum dicentium peccata redire quorum auctoritates ponuntur in littera. Item Iacobi. 2. Qui offendit in vno factus est omnium reus. Item contritus de peccato si postea contempnit contritum. aut redit idem peccatum. et sic habetur propositum. aut non: et sic erit dimissum sine scilicet et tertia precepta penitentie: quod est inconueniens. Item tenebra potest redire eadem numero. quia purgatio numeratur vel ex numeratione habitus cui opponitur vel subiecti. sed tenebra sequens lumen habet idem subiectum cum tenebra precedente. et est purgatio eiusdem luminis in numero. quia idem lumen in numero maneret si tenebra non inesset. ergo eodem modo peccatum quod est tenebra spiritualis in mente potest eadem numero redire. Contra: successuum non redit idem numero. peccatum est huiusmodi ergo et perbatio maius. quia tunc contradictoria possent simul esse vera. sit. n. in hoc

instanti vnum contradictorium: verum si istud postea redit idem numero in illo recidivante aliud contradictorium potest esse verum. Item peccatum non inest alicui nisi per actum aliquem peccantis: sed ille actus non redit idem numero in recidivante ergo nec peccatum.

In ista questione

primo est videndum. utrum possibile sit idem peccatum numero de potentia absoluta redire. Secundo si de potentia ordinata dei possit aliquo modo idem redire. 3. quod de facto potest dici in recidivante redire. De primo dicitur quod non: quia nihil potest redire idem numero nisi per potentiam diuinam: sed peccatum quo ad culpam non potest redire idem per dei potentiam. quia secundum Augustinum. 83. q. 3. deo auctore nemo sit deterior. Contra hoc peccatum ut dictum est dist. xiiij. q. i. potest ad propositum intelligi dupliciter. et hoc loquendo de peccato actuali. vno modo ipsa inordinatio actualis. alio modo obligatio ad penam sequens illud actum. primum dicitur culpa in actu. Secundum vero reatus sequens ex illa culpa. Illa autem obliquitas que proprie nata est esse in actu non proprie manet post actum. tum quia purgatio que nata est inesse determinato subiecto: non proprie manet sine illo subiecto: tum quia tunc opposita possent simul esse. Si enim aliqua inordinatio propria culpe odij fraterni reaneret post actum: et postea sequeretur fructus eiusdem fratris esset simul culpe opposita: quia odium immoderatum et immoderata fructus eiusdem persone. Et hoc igitur sequitur esse illud quod dictum est ibi post actum peccati transeuntem nihil preter iniusticiam habitualem. id est carentiam gratie manet in anima nisi obligatio propria ad penam correspondentem culpe actuali. Ex hoc sequitur quod predicta ratio non concludit propositum: quia si loquatur de inordinatione siue obliquitate que est in culpa actuali: dubium est an concludit illam non posse redire. sed de illa non

querit in pposito: sed de obligatōe ad penā. **¶** Probatio vō adducta p augustinū. nihil ualet hic: qz etsi deo auctore non sit homo deterior malicia culpe: tñ pōt esse malus malicia pene multo magis obligatus ad penā cū nullus sit recte obligatus ad penā nisi p actū uolūtati diuine. **¶** Item de pōt istū obligare. p. b. ad eā de penā ad quā p. a. igitur iste pōt obligari ad eandē. 7 p pns hie eundē reatū 7 uoca. a. 7 b. instantia inter q succedit tps mediū in q nō est obligatus. aīis p bat: qz uolūtas mea hoc pōt uelle. s. istū pmo ordinare ad penā. 7 2° uelle nō ordinare ad penā sub pditione. s. si iterū nō offendat. 7 si iterū offendat uelle cū extūc ordinare ad eandē penā. **¶** Si oī cas q in hoc uolūtas mea nō est iusta 7 p pns sile nō pōt ppetere uolūtati diuine. **¶** Contra. i. 2. q. 2. c. p. seruus manumissus ppter ingratitudinē itēz pene seruitutis iuste subditur. ergo sic in pposito. Sed diceretur forte q ista rō non pbat qz hec obligatio redeat ead numero ad penā eādez numero. hec. n. sūt diuersa obligatio ad penā eandē. 7 eadē obligatio ad penam. **¶** Et pfirmatur: quia uolūtas dei ad penam infligendam istī pro a. 7. pro. b. non est eadem uolūtas fm rationem: licet sit eadem fm rem. Est enī alia 7 alia uolūtas diuina fm rationem fm diuersitatem obiectoz. **¶** Contra si non pēteret tempore intermedio maneret obligatio non tñ ad penam: s. ē eadē obligatio. sed qdquid deus potest circa creaturā manēte aliqua pūuatiō ne que nihil est illius uolūti pōt illo circūscripto: quia illud nō est aliquid dē sentia illius uolūti. g. 7c. **¶** Sic igit potest dici qd ad istam articulū qz siue in recidiuante siue in nō recidiuante: quia actus diuinus non depēdet a pto extrinseco istius recidiuatis pōt de de pōt absolute reducere obligatōem istius ad eandem penā que pū. 7 etiam eandē obligatioz 7 ita eod mō q pctm remanet post actū

qz nō nisi obligatio ad penā pōt de potentia dei absoluta pctm idē numero redire non solū in recidiuante: sed in non recidiuante:

De secundo articulo

lo dico qz deus disposuit pcta penitentis post penitentia esse tecta. i. fm Aug. exponente illud ps. Beati quoz remisse sunt iniquitates 7 quoz tec. i. non amplius uideri ad vindictam. Et fm illud naū. non iudicabit dñs bis in idipsum. Et ideo de potentia ordinata nō pōt redire obligatio nec ad eandē penā: nec eadem postq est extincta. 7 hoc est qd hē de pe. dī. iij. f. diuina clementia dimissa peccata in ultionē ulterius redire nō patit. **¶** Contra: bona opa mortificata p peccatū mortale post in resurgēte a peccato reuiuiscūt: ut dicit aug. de pe. dī. 2. 7 ponit in lra dī. xv. c. v. Pū ē credē ut cū dei grā in hoīe destruxerit mala p ora etiā remuneret bona. 7 cū destruit qd suū nō inuēit diligit bonū qd in illo plātauit. **¶** Itē sīl se hnt mala ad punitōez 7 bona ad remuneratōez: s. bona scā p us reuiuiscūt ad imuneratōem. g. 7 mala redeūt ad punitōem. Rñ. dici posset vno qz h est supabūdās bonitas 7 misericordia diuina: qz bona sp uiuūt in ei acceptatōe bona inquā meritoz 7 sp esset eis pmiūm retribuendū nisi esset in dispō recipiētis ppter nouā culpā: sed mala totalitē extinguunt: ita qz nec in se nec in intellectu vel uolūtate diuina rmanēt in ordine ad vindictā. et sō aug. ad quandā instantiā infidelitū pbantiū q nō sp de vult dimitte pcta. dicūt enī dñm mali incitatorē: 7 ei sp placē mala quib sp pstat gratiā. Rñdet aug. pstat ei multū pcta displicet qz semper presto est eadem destruere. si enim ea amaret nunq destrueret. 7 ponit in Lan. dī. 3. qz frequēti. 7 h dī. xij. c. iij. **¶** Et p istaz vlam esset ad ppositū bonūz exemplū iuristaz qz alicui remanet aliqd ius cui

de pōt dei absoluta
pctm idē numero
redire

de pōt dei ordinata
nō pōt redire obligatio
nec ad eandē penā
nec eandē postq est
extincta

qz abundantia boni
tatis et misericordie dei bonis
hominibus operibus bonis in
compensatōe et ubi
venit sicut manifestat

tñ nō remanet: uel nō competit actio p
 pter aliquod impedimētūz. ita habenti
 bona merita in acceptatiōe diuina mor
 tificata tñ p pctm mortale remanet to
 tum ius qđ correspondet illis meritis ad
 vitā eternā: sed nō remanet actio qđ diu
 ille est inimicus. et si ppetuo sit inimicus
 ppetuo cessat illa actio. cessante autē ini
 micitia ptracta p nouūz pctm mortale
 nō redit nouūz ius: sed ppetit actio fm
 ius antiquū. in alio autē remisso nec ius
 remanet nec actio: quia nec deus hz ius
 vindicādi in istuz. ita. n. pfecte tēxit pec
 catum istius et remisit. ut nec actio sibi
 remaneat ad vindicandū. **Q**uāuis hō
 sit bene dcm in p̄mendatōem misericor
 die diuine: tñ potest aliquo mō reduci
 ad iusticiā hoc mō. pctm nō remittitur
 nisi ad minus debitū pene eterne p̄mu
 tet in debitū pene tpalis: qua pmutatio
 ne facta nunq̄ rgularit̄ remittit illa cul
 pa nisi illa pena soluat in se: uel in pena
 equalenti. et p p̄ns remisso pctō mortā
 li in se p̄: et i pena sua soluta p̄ nihil iu
 ris remanet p quod ab isto sit exigēda
 pena aliqua p illo pctō. Sed post meri
 tū aliqđ vita eterna dignū nunq̄ digni
 tas ista ad bonū eternūz pmutat fm iu
 sticiā in bonū tpale. igr̄ nunq̄ expirat il
 lud ius quicq̄ bonū eternū sit solum
 sed illud nō soluit in viatore dū est via
 tor. ergo semp manet illud ius: tñ extn
 ctuz p pctm mortale. qz tūc non compe
 tit sibi executio iuris sui. nō est igr̄ simi
 le de remuneratōe meritoz mortifica
 toz et de reditiōe pctōz remissorum
 non solum propter dei misericordiam:
 qđ vtrq̄ verum est. sed etiam propter
 istam iusticiā cōmutantē ibi eternum
 in temporale non sic autē hic. **P**er idēz
 p̄z ad scōm ar^m. qz non sūt se hnt mala
 ad punitōem: et bona ad remuneratōez
 qđ ad hoc qđ mala pnt puniri tpaliter et
 sufficiēti si pena eterna sit pmutata i tē
 pozalē. sz bona merita non pnt p̄miari
 sufficiēti p talē tpalē pmutatōem. nec

Cū p̄m mortale d
 m̄ hnt cōdā

nō p̄m p̄m
 mala ad punitōem
 et bona ad remun
 eratiōem

p p̄ns nisi ipm p̄mū eternū in se sit col
 latū: qđ nunq̄ fit viatori et ideo semper
 remanet ius sibi saluū ad gloriā qua ac
 q̄siuit p illa merita. **C**ontra hoc quia
 tunc omnis resurgens a peccato mor
 tali resurgeret in gratia maiori qđ fuit il
 la a qua cecidit: quia resurgeret in om̄i
 bus bonis que p̄ns habuit iaz v̄uifica
 tis. et p̄ter hoc in isto actu penitētie per
 quē resurgit: et qđ illis p̄teritis supaddit
 et ita in maiori gratia qđ videt̄ incōuēi
 ens. tum quia nō ois cadēs semp̄ graui
 us cedit qđ prius ceciderit. nec igr̄ resur
 gēs gratior resurgit qđ p̄fuit. tum qz pri
 ma gratia potest esse maior et minor. et
 p p̄ns minima. sed p penitentiā acquiri
 tur p̄ma gratia. q̄ possibile est aliquādo
 p̄ma gratia recuperatā p penitentiā eē
 minimā. **A**d hoc dico qđ nō est idē ha
 bere plura merita in acceptiōe diuina
 referuata in ordine ad p̄mūz p eis red
 dendū. et habere maiore gratia intēsiue
 v̄lter. n. cuiusq̄ merito debet non tñ
 aliquod p̄mū accētale: sed etiā p̄mūz
 essentiale. p̄z quia siq̄s istud solum h̄et
 sine omni alio merito beatificaret non
 p̄cise in illo gradu p̄pter gratia solaz si
 ne meritis beatificaret sicut puulus nūc
 baptizatus. gloria enim cuiuscūq̄ h̄nt
 meritū p̄p̄iū excedit gloriā talis. qđ
 cunq̄ meritū sequens alia merita iā ha
 bita requirit p̄p̄iū gradū glorie essent
 alis sibi correspondentē. nec tñ p qđcun
 qz meritū auget statim gratia. nec h̄ns
 plā merita est semp̄ in maiori grā. si igr̄
 sufficiat sola gratia ad aliquā gloriā: tñ
 meritis cōr̄ndet aliq̄s gradus glorie sal
 tē: sz maiori gratie sine meritis cōr̄spō
 deat maiori gloriā qđ minori gratie: tam
 in quocunq̄ gradu eodē ponat gratia
 merito adiuncto: sz p illud nō statim in
 tendat gratia: tñ correspondet sibi gra
 dus glorie ultra illū gradum qui respō
 deret p̄cise illi gratie. **P**er hoc dico
 ad ar^m. qđ resurgēs plura merita habet
 in acceptiōe dei: qđ habuit qñ cecidit

Q.

E

etiam per consequens ad maiorem gloriam ex ea parte ordinatur. sed non oportet eum in maiori gratia resurgere. quia secundum eius dispositionem in detestando peccatum commissum intente vel remisse datur sibi tunc maior vel minor gratia.

Sed contra. quia tunc reportaret commodum de lapsu suo. quia resurgit dignior premio in dei acceptatione. **U**terque responsio data videtur includere repugnantiam. quia si est dignus maiori gloria quando resurgit quod fuit quando cecidit et cecidit a magna gratia per quam fuit dignus magna gloria. ergo non resurgit in parua gratia. quia ad unicum meritum quod resurgendo superaddit non adderet tamen de gloria quantum defectus sancte gratie siue eius minoritas respectu prime diminuerit de gloria. **¶**

Ad primum dico quod non habet commodum sed magnum incommodum non solum quia peccauit. sed ad propositum quia totum tempus quo mansit in peccato est sibi perditum quo tempore merito potuisset multiplicasse si tunc in gratia mansisset. **A**d secundum dico pre-scindendo illud in gloria quod responderet meritis. et illud dicat. b. ab illo quod responderet gratie. et illud dicatur. a. forte. a. excedit. b. et quando iste resurgit quia omnia priora merita viuunt in dei acceptatione redit sibi ius et dignitas ad totum. b. sed ad. a. non redit sibi ius et dignitas si gratia sancta sit minor prima igitur reuiuiscunt merita. sed non reuiuiscit prior gratia. quia prius habita. **E**t istud est satis personum iusticie. quia gratia prior fuit tamen donum dei. merita autem erant aliquo modo opera hominis. **E**t ideo illa sunt sibi semper salua in acceptatione dei. gratia vero non ut propter eam ordinatur ad aliquod premium. quia habuit eam. sed tantummodo per eam si nunc habet eam. **¶** Nec via tenens gradum essentialem glorie correspondere merito personat scripture que in

multis locis istam sententiam diuine iusticie asserit quod reddet unicuique secundum opera sua in per se. **E**t ro. nusquam autem habet quod reddet unicuique secundum habitum suum. **E**t consonat obseruantie legis diuine. quia secundum ipsam utile est continue quantum possibile est opera meritoria exercere quantum remissa a deo. ut per illa non statim augeatur gratia. quia correspondet singulis in acceptatione dei dei minimatus gradus glorie. nec a deo expectat saluare gratiam quantum opus remissum agere per quod non augeatur gratia quia et si iste sic remisse agens non habeat maiorem gratiam per opus suum quod ille dormiens in quo saluatur gratia sine tali opere. non tamen frustra iste egit nec in nullo excedit illum quod dormiuit. imo per illud quod egit tam dignus est aliquid eter-
non bono quo non est dignus ille **¶** *Ex isto sequitur duo correlaria. Unum. quod aliquis dignus maiori gloria loquendo de eo in gloria quod correspondet meritis. et de digno non propinque sed remote. puta secundum ius sed suspensum donatur. et alius dignus multo minori gloria isto modo saluatur. sed hoc loco est. quia ille alius dignus est propinque. quia habens ius non suspensum. dignus est etiam ad illud aliud in gloria correspondens gratie ad quod non est ille donatus dignus. Et nulli datur correspondens meritis sine correspondente gratia. Si etiam illud correspondens merito est eiusdem rationis cum correspondente gratie. et per quodcumque meritum augetur istud in diuina acceptatione. igitur meritis finitis correspondebit tamen glorie quantum est illud correspondens gratie. aliquis ergo in gradu determinato habens illam saluaretur. et habens omnia ista. sed mortificata non. donatur igitur dignus. sed remota dignitate et suspensa. et sic dignus multo maiori gloria donabitur. et dignus dignitate propinqua multo minori saluabitur. nec mirum inimico dum est inimicus quicunque bona preterita non sufficiunt ad premium consequendum*

et

Correlariū est. q̄ illa quibus respōdet magnus gradus glorie dū sunt mortificata non possunt mereri minimam gratiam. alioquin qui cecidisset a multis meritis iam meruisset vt resurgeret ab illo lapsu per primam gratiam sibi propter ista merita conferendam. nec tamen credo q̄ merita mortificata omnino nihil faciant in acceptatione diuina ad primam gratiam dandam huic lapsu. quia si fm strictam iusticiā iste inimicus dei non sit dignus de propinquo ad aliquam gratiaz et gloriā. tamen excellens misericordia dei propter precedentia merita licet mortificata citius dat gratiam ad resurgendum. vnde sicut credo q̄ perfectior grauius cadit propter maiorem ingratitudinem. ita credo q̄ ceteris paribus citius resurgit propter dei benignitatem merita p̄dicta ad hoc aliquāliter acceptantem. vnde aliquando audiui de viro prius valde perfecto et postea profundissime lapsu cum propter facinorosa sua esset morti adiudicatus misericordissime visitato perfectissima penitentia sibi subito inspirata est. Istud bene debet allicere quemlibet ad semper meritoze agendum p̄ viribus. quia siue mansurus siue lapsurus sit non erunt ista in obliuione totaliter coram deo.

De tertio articulo

principali dico q̄ peccatum dimissum redit tanq̄ circumstantia aggrauans h̄o peccatum quo reciduat. et hoc dupliciter. Primo. quia quanto aliquis recipit ab alio beneficium sibi magis indubitum. tāto sibi magis tenetur lege gratitudinis. etiam si beneficium receptum sit minus. et per consequens magis si beneficium est equale. sed existenti in peccato mortali nullius est deus debitor nisi pene. igitur si sibi gratiam confert h̄o erit donum maxime gratuite et liberāliter datum. et precipue si est gratia cō-

lis gratie collate alicui innocenti. igitur iste ex lege gratitudinis ē deo sp̄cialiter obligatus propter hoc donum liberalit̄ collatum. et per p̄ns offēdens post. contra eum grauius peccat propter ingratitudinem. **S**ecundo. q̄ quāto aliquis tenetur pluribus obligationibus ad aliquid: tanto si transgreditur graui⁹ peccat. sed penitens quotienscunq̄ digne penitet. obligat se saltem voto ad non peccandum iposterū. q̄ sine tali proposito nō est digna p̄nia. et p̄ter hoc ē astrictus ad non peccare eadem lege q̄ innocens. igitur si post peccatū trāsgredit̄ duplicem legē obligantē ad nō trāsgrediendum. s. et illam generalem et istā specialem de p̄misso fuando q̄ maxime obligat de p̄misso facto deo. et de aliquo p̄tinente ad honorē dei. **C**ōtra. illud nō aggrauat quo non existente imo posito eius opposito ēēt peccatū eque graue vel graui⁹. s. si iste nō fuisset p̄ penitens imo sp̄ innocens et nūc peccaret graui⁹ peccaret q̄ mō. ḡ rē. **P**robatio minoris. quia cadens a statu innocentie graui⁹ peccat q̄ cadēs a statu p̄nie. tū q̄ maius beneficiū recipit iste cui deus cōseruauit innocentia q̄ cui p̄cessit p̄nia post peccatū. tū q̄ innocēs minorē h̄z occasione cadendi. **C**ōtra nō oportet cadendo a penitētia si necessario peccare duob⁹ peccatū. ḡ possibile ē q̄ peccet vni co peccato t̄m. sed illo vno eque graui⁹ posset peccasse p̄ cadendo ab innocentia q̄ patet p̄parando illud ad quācūq̄ interōem malitie p̄uenientē peccato igit rē. **A**d p̄mum p̄cedo q̄ simpliciter maius beneficiū diuinū est cōseruare innocentia q̄ p̄cedere post peccatū p̄nia vnde maius beneficiū cōtulit deus sue m̄ri q̄ magdalene. vñ singularis gloria et ornat⁹ est in beatis de nunq̄ cecidisse in peccatum. et tūc ad argumētū. maiorē nego. q̄ possibile est aliq̄ peccatum habere: nūc vnā circumstantia aggrauāte nūc aliā. et illa q̄ ibi aggrauat pōt ēē

Cum p̄terit di
vni p̄mum vobis

gratior q̄ illa
collatē oue p̄
ble p̄mum p̄
ingratitudinē
da cadere aggr
ne et innocentia
gnat. sed cadē
gis aggrauat.
Luc. vii rps
obus debitor
plus dimisit a
p̄ oīl ḡr. reser
donauit. q̄ p̄
r̄spondit. s. q̄
ergo peccator
gis ingratius f
r̄spondit deo
put ē actus v
na. vel donar
vt accipit cū
mo modo pe
magis tenet
deus innocentē
dimittit pecc
plus q̄ innoc
q̄ sibi remisit
q̄ ille p̄ tenet
i. remittitur.
rum vni pau
ra. et hoc si nō
nisi hoc q̄ ē
null⁹ ē cui de
milit: quin si
magis q̄ don
nare eū ab al
et cecidisset n
h̄ p̄sonat glo
la et nō cōmū
qua cōmittat
mitte n̄ si p̄se
tur tenetur p̄
missionis. sed
causa: q̄ nō
p̄seruatiōne et
requirit simp
exemplum

gravior q̄ illa q̄ hic aggrauat. et iste cir-
cūstācie due p̄nt esse repugnantes. et ita
hic p̄niam p̄cedere aggrauat q̄ tribuit
ingratitude. **Q**uod similit̄ ab innocen-
tia cadere aggrauat p̄pter ingratitude
nō et innocētia et p̄niam mō quodā repu-
gnāt. sed cadē ab innocētia simplr ma-
gis aggrauat. **C**ōtra h̄ arguit p̄ illud
Luc. ubi x̄ps quēsiuit a symone de du-
obus debitorib⁹: quoz alteri creditor
plus dimisit alteri min⁹: quis creditorē
pl⁹ diliget. respōdit. estimo q̄ is cui pl⁹
donauit. q̄d x̄ps approbans dixit: recte
respondisti. s̄ innocēti nihil donat de⁹.
ergo peccator plus deo tenet. quare ma-
gis ingratus simplr q̄ reciduians. **R**e-
spondeo donare pōt intelligi absolute
put ē actus volūtaris liberaliter cōicā-
tis. vel donare. i. donare siue remittē
ut accipit cū dī: donauit peccata. **P**ri-
mo modo verū est q̄ cui pl⁹ donat ille
magis tenet donanti. et h̄ mō dico q̄
deus innocēti maius donū dedit q̄ cui
dimittit peccatū. 2⁹ mō penitenti donat
plus q̄ innocēti. q̄ innocēs non habet
q̄d sibi remittat. et si tunc sumat maior
q̄ ille pl⁹ tenet diligē cui plura donant.
i. remittuntur. verū est p̄parādo duos q̄
rum vni pauciora donant. et alteri plu-
ra. et hoc si nō ēēt b̄nficiū aliud datum
nisi hoc q̄d ē donare vel remittē. **S**ed
null⁹ ē cui de⁹ pauca donat. q̄ pauca cō-
misit: quā sit eidē aliud b̄nficiū datū
magis q̄ donare. i. remittē plura. s. p̄ser-
uare cū ab alijs in que cadere potuiss̄
et cecidisset nisi p̄seruat⁹ a deo fuisset. et
h̄ p̄sonat glo. aug⁹. sup̄ illud. Et cōmis-
sa et nō cōmissa donant. q̄ null⁹ ē q̄ alī
qua cōmittat: quā alī possit eadez cō-
mittē nisi p̄seruaret. Igit̄ ille cui dimittit̄
tur tenetur plus diligere supple ex cā re-
missionis. sed alī tenet diligere ex alia
causa: q̄ nō habuit dimittēda q̄d sine
p̄seruatione diuina esse nō pōt. et hec cā
requirit simplr maiorem gratitudinem.
Exemplum huius. si aliquis ex liberta-

te concedit alicui oīa sua ut eis utat ad
libitum. Alteri vero concedit aliq̄ mu-
tuo et post quādo debet illa reddere re-
mittit sibi. quis eum plus diligit. Dico
q̄ prim⁹: quia maius beneficium rece-
pit et tamē plura remittit alteri. sed q̄
prim⁹ nihil habeat sibi dimittendū h̄
est ex beneficio illi⁹ qui omnia sua libe-
raliter ei concessit. vñ nō est vera illa p̄-
positio simplr cui plus dimittitur plus
diligit dimittentem. nisi de illo dimitten-
te per cuius beneficium nō stat q̄ iste n̄
tenetur ad tot ad quot ille. **A**d 2⁹m di-
co q̄ possibile est reciduiantem peccare
pluribus peccatis. vñ quasi pluribus. si
ex deliberatōe agat cōtra legē cōez et cō-
tra legem gratitudinis et p̄tra legē com-
missi. sed cōmuniter non sic peccatur.
quia peccās cōmuniter non appetit nē-
si delectatōnez licet inordinate: et vellet
illi delectatōni nō esse annexas tot pro-
hibitōnes. et isto modo omni peccato
cōiungit̄ inobedientia et contēptus et
odium dei et ingratitude. et h̄mōi. non
q̄ peccator habeat tūc actum elicitum
pertinētem ad singula istorum sed im-
plicitē in quantum vult aliquid ad q̄d
quodāmodo cōcomitantur h̄ omnia.
Cōcedo q̄ possibile ē peccare reciduiā
vñico pctō. **E**t qñ infero q̄ possit eque
gravi peccasse p̄mo quando cecidit ab i-
nocētia. p̄cedo quātū ē ex pte libidinis
et iordinatōis formal̄ in peccato. sed nō
quantum est ex parte isti⁹ circūstantie i
gratitudinis et multiplicioris obligatio-
nis. peccasset tamē tūc grauius quātū
ad aliā circūstantiā: quia magis igra-
tus ē cadendo ab innocētia q̄ a penitē-
tia. **C**ōtra. esto q̄ iste decies penituit et
qualibet vice de. x. peccatis mortalibus
post decimam penitentiāz reciduiat cū
tāta libidine peccās cum quanta i p̄io
peccato. tūc h̄ peccatus erit centies gra-
uius p̄mo peccato: quia rōne cuiuslibz
peccati dimissi tenet non cadere. et in rō-
ne cuiuslibet est specialis ingratitude in

illa q̄d em p̄ly dimittit
h̄mōi plus diligit dimittentem
tūc nō ē simplr
q̄d nō est dimittentem

cadendo. et rōe pñie cuiusq; in q̄ pmissit n̄
peccare tenetur non peccare. **R**ñdeo
nulla noua culpa est ita grauis ex aliq̄
circūstantia respiciente pñiam precedē
tē q̄ illa circūstantia equiparet graui
tati peccati in se sū ipsa malicia. nec for
te in centesima pte. tamē cōcedo q̄ ista
circūstantia in gratitudinis et promissi
aggrauat. vlla grauius est quanto fuit
prius collatū bonū magis indebitū qd̄
erat regulariter in eo qui grauius pecca
uerat. et quāto pluries promissit q̄ regu
lariter accidit in eo qui pluries penituit
Sed quid est simpliciter grauius vel
cadere respiciēdo ad maius beneficium
vel magis indebitū prestitū vel ad plu
ra promissa de non cadendo. **R**ñdeo
absolute plus ligat preceptū le. nature
pertinens ad gratitudinē q̄ ista obliga
tio noua contracta per propiā promiss
ionē. nisi forte istud principiū vel prece
ptum. serua promissa. magis obliget q̄
istud. esto gratus beneficienti scdm gra
dū eius in benefaciendo. **I**n isto artī
culo restat dubiū. Nunquid oportet in
speciali cōfiteri peccata precedētia tanq̄
circūstantias aggrauantes. **R**ñdeo q̄
q̄ hoc sit licitū et forte vtile. non tam
videtur necessariū illa cōfiteri in speci
ali. qz inquantū aggrauant possunt ex
primi sufficienter in confessione absq; ex
pressionē illoz peccatoz prius dimisso
rum in speciali. s. dicendo de multis et
magnis peccatis alias penitū. et credo
q̄ deus mihi remisit. et ideo nunc sui
magis ingratus in peccando.

Ad argumenta ad
primū patet q̄ illa parabola ad hoc pñ
cipaliter tendit q̄ eadē pena exigitur a
seruo illo qui noluit dimittere confuo
suo que fuisse exacta ab eo propter de
lictū principale. **Q**uod enī ibi dicitur. mī
tite eū in carcerē donec reddat vniuer
sum debitū. intelligo ad propositū. qz
non redderet vniuersū debitū nisi sol

uendo penam damnationis pro eo mī
tatur in illū carcerē damnatorum. **E**t
ita ad propositū recidūans elidez pene
damnationis adiudicatur quā habuissz
propter peccata priora. et prius dimissa
et equalē quantū ad durationē. qz do
nec reddat tē. sed non sequitur q̄ equa
lē quantū ad intensiōē. et ita dicendū
est ad omnes auctoritates sanctoꝝ fun
datas in illa parabola saluatoris. q̄ pec
cata illa redeunt. s. q̄ obligatio ad dam
nationē redit. et aggrauata propter re
missionē illoꝝ p̄teritoꝝ. **A**d 2^m. isto
modo est intelligenda auctoritas Ja. q̄
tum ad damnationē que est generalis
pena omniū peccatoꝝ mortaliū. factus
est omniū reus. vel aliter et in idē redit
quātū ad auersionē a fine vltimo. que
est cōmunis omni peccato mortali. sed
non est intelligendū q̄ factus est omniū
reus quantū ad grauitates speciales sin
guloꝝ. et nullo modo quantū ad illas
grauitates easdē in nūmero vel in spē.
Ad aliud. Vno modo potest dici q̄ si
contritus prius contēnit postea confite
ri peccat nouo peccato mortali in illo
contēptu. nec tamē redit culpa dimissa
per contritiōē neq; in quā redit quā
tū ad maliciā nec quantū ad reatū. sed
semper sola pena manet tēporalis debi
ta illi. licet pena damnationis debeatur
nouo peccato mortali. **A**lio mō pos
set dici. q̄ quādo pro peccato habetur
pena completa. intellige completa quā
tum ad tres partes penitentie. contriti
onē. confessionē. satisfactiōē. tunc cō
mutata est pena dānationis in penam
temporale. non sic autē de peccato de q̄
habetur contritiō sine alijs duabus par
tibus penitentie. **S**ed preterea respon
sio est cōuenientior. qz peccatū in cōtri
tione simpliciter deletur. ita q̄ non ma
net nisi obligatio ad penā temporales.
et si post sequatur contēptus satisfactio
nis seu cōfessionis nouū peccatū mor
tale ē. et aggrauatū propter culpā pōrē

et sic est in omni peccato
prius dimissa culpa
in confessione

in contritiōe
eo q̄ nō pot
mero salte p
esse cadē neg
tio posita in
probatione
onis nō suffi
oppositi. sed
tana eiusdē i
est habere ef
simile. qz ad
cū vnitas affi
est negatio vn
potest esse nō
pluribus spec
sunt entia qu
no potest esse
eadē. potest e
plurificata. si
bilis eius est
pione in effe
cuius siue plu
mero reparar
teria de retur
infir
De
sa. q̄
banc. q̄ includ
vix. cōtra vn
cia sacra noue
sed istud vlt
in sua canonic
inter vos indu
cum tē. **R**es
vna materia
fm q̄ ministrat
tas materias. q̄
multas formas
iunctas multis
cum magister
Dic sū
da. Primo q̄ p
sacramentū nō
fiat finalis rem

in contritione dimittat. Ad aliud di-
co qd nō potest redire eadē tenebra nu-
mero saltē per numerū. qz ita non pōt
esse eadē negatio sicut nec eadē affirma-
tio posita interruptioe hinc et inde. Ad
probatiōem dico: qd ad unitatē priuati-
onis nō sufficit vnitas subiecti et habu-
s oppositi. sed requiritur vnitas cōtinui-
tatis eiusdē in subiecto. eo modo qd po-
test habere esse in subiecto. patet hoc p
simile: qz ad unitatē negatiōis nō suffi-
cit vnitas affirmatiōis. nā nō sor. qd
est negatio vnius numero affirmatiōis
potest esse nō soluz plura numero. sed i
pluribus specie et genere. et tot esse quot
sunt entia que nō sūt sortes. ita et priua-
tio potest esse eiusdē forme et tamen nō
eadē. potest etiā esse in eodē subiecto
plurificata: si sit interruptio sicut et ha-
bitus eius est plurificatus si cū interrup-
tione inesset illi subiecto. siue nō posi-
tūz siue priuatiū vel negatio idē nu-
mero reparare hoc sicut dicitur in ma-
teria de resurrectione solius est potētie
infinite dei. di. 23.

Proter premis

sa. Circa hanc di. 23. quero
hanc. q. includentē totaz materiā di.
vtr extrēa vntio sit sacz noue le. qd nō
oia sacra noue se. si instituta a xpo. s. di.
j. sed istud videtur institutū fuisse a Ja.
in sua canonica. s. ca. infirmatur quis
inter vos inducat presbos et orent sup
eum etc. Quid sacramentū vnuz habet
vnā materiā et vnā formā. hoc autē
fm qd ministratur ab ecclesia habz mul-
tas materias. quia multas vntiones et
multas formas. qz multas oratiōes cō-
iunctas multis vntionibus. Quid opposi-
tum magister in littera.

Quid sūt duo viden

da. Primo qd possibile est esse aliquod
sacramentū noue legis qd sit signum ef-
ficax finalis remissionis venialium. qd

congruit. et qd hoc factū est. Secūdo qd
extrema vntio est tale sacramentū et d
totali ratione extreme vntionis. Pri-
mū sic: possibile est deū finaliter remit-
tere venialia. ergo possibile est sibi insti-
tū signūz efficax istius remissionis. cō-
sequentia patet: qz possibile est hominē
institū signūz efficax practicuū cuius-
cunqz operis sui. ergo multo fortius est
deo possibile. et ita potest quodcunqz si-
gnū sensibile: cuius institutio nō inclu-
dit cōtradictionē institūre tanq signū
practicū efficax istius effectus. Hoc ē
congruū est recessurū. s. ab hac vita si-
naliter a venialibus absolui. qz ista nō
remissa essent impedimentū glorie con-
sequende. et non remissa possunt esse vs
qz ad exitū. quia peccator quasi conti-
nue peccat talibus peccatis. Hoc etiā
factū est. probatur ex illo verbo Ja. 5.
si in peccatis est remittuntur ei. non in-
telligit de mortalibus: qz hec nō remit-
tuntur nisi in baptismo vel penitentia.
ergo de venialibus. sit ergo prima con-
clusio qd respectu finalis remissionis ve-
nialium couenit esse et potest esse. et est
sacramentum noue legis.

De secunda cōclu

sione principali dicendū: qd illud sacra-
mentū vocatur extrema vntio. cuius
assignari potest ratio tal. Extrema vn-
tio est vntio hominis infirmi penitē-
tis facta in determinatis partibus cor-
poris cū oleo cōsecrato ab episcopo mi-
nistrata a sacerdote simul verba certa
cū intentione debita proferente ex insti-
tutione diuina efficaciter signans cura-
tionē finalē venialium. Quid ratio ap-
paret bona. qz nō est in se falsa ex. s. me-
taphysice. c. 17. quia nulla pars eius re-
pugnat alteri. Exponēdo ergo partea.
pmo ponitur qd est vntio cuius cōgru-
entia est. quia istud signū sensibile con-
gruit effectui. s. interiori vntioni cura-
tiue subditur hominis infirmi. Ideo nō

Desimpao
extrema vntio

debet cōferri sano nec qualitercūq; exposito periculo mortis. qz nō ei cui immet mors ex periculo extrinsece violentie. vt armoz vel submersionis vel huiusmodi. nec qualitercūq; infirmo sed periculose. ita q; probabiliter imineat sibi exitus de statu viatoris ad terminū.

Quod additur penitentis. patet qz nullus est capax istius sacramenti digne nisi sit in gratia. Istud enīz sacramentūz nō est remediū acquirēdi gratiaz. qz ad hoc sunt tantū baptisimus et penitentia. Et ex hoc excluduntur non vtentes ratioe vt paruuli. et qui non habent materiaz penitentis saltē qui non habent penitētiāz de venialibus vt perfecte innocētes quia etiā non vtentes ratione non possunt esse penitentes excluduntur furiosi et amentes. et hoc nisi per voluntatez precedentē expressaz presumantur illud velle.

Quod additur in determinat parribus. Iste partes sunt organa potentiarum de quarū actus peccatur frequēter venialiter. vtpote organa. s. sensuum et potentie motiue. et hoc aliquādo respectu eiusdē sensus vel potentie generatiue. vt organa potentie visive. vt oculi duo. organa potentie auditiue due aures. organa potentie olfactiue. nares. organa potentie tactiue. manus. Et in istis predictis sicut geminantur organa ita geminantur vnctiones. organū gustus est lingua in qua non sit propter abhominatiōē tollendā vnctio. sed exteri⁹ super os. propter organū potentie generatiue sit vnctio ad lumbos. iuxta illud Gregorij super illud Luce. lumbi vestri precincti sūt. viris inquit luxuria in lumbis est. propter organū motiue quantū ad progressiua que est principalis motiua sit duplex inunctio in duobus pedibus tanq; organis ad illū motum ordinatis.

Alia motio qua frequēter peccatur est motio lingue. iuxta illud Jaco. 5. Qui non offendit verbo hic perfect⁹

est vir et multa alia ibi. Et contra istud est vnctio oris. ita q; ipsa est remedium contra duplex peccatū veniale sicut lingua cōgruit in duo opera nature. scō de anima in gustū. s. et loquelaz. Sunt ergo. xi. vnctiones. s. partiales. sed aliq; sunt geminate. q. vna. ita q; sunt. 7. principales. 5. in organis. 7. sensuum. 6. in organo principali potētie motiue. progressiue. septima i organo principali generatiue.

Sequitur cū oleo. nec oportet ibi esse aliquid cōfectū ex oleo et balsamo vt in materia p̄firmationis. quia confirmatio est ad confessiōē et confirmationē fidei.

Et ideo in cōfirmato requiritur non tantū puritas conscientie significata per oleū. s. odor bone fame significatus per balsamū. s. hic qui habet exire in breui de via ad terminū sufficit cōscientia pura.

Consecratio autē episcopalis est necessaria ad hoc vt sit materia apta. quia cōter in sacramētis consistentibus in vsu solus baptisimus non requirit materiā specialiter consecratā. qz christus tactu mundissime carnis sue quando voluit a Jo. baptizari totā aquā consecrauit. hoc est in vsum istuz dedicauit.

Quod sequitur ministrata a sacerdote exprimit ministrū idoneum. non solū qui licite exerceat. sed qui solus sacramentū ministret ita q; si alius attēptaret nihil facit. sicut si non sacerdos attēptet conficere nihil facit. De terminatio autē huius ministri habet per illud Jaco. 5. inducant presbyteros.

Sequitur. verba debita et simul cū intentione debita proferēte. pertinet ad formā huius sacramenti et similitudinem eius cū materia et intentione ministri. Simultas et intentio exposita sunt satis supra in materia de baptismo. forma autē hec septuplex ad. 7. vnctiones principales est per istā sanctaz vnctionez et suā p̄ssimaz misericordiaz pareat tibi domin⁹ quicquid nariū lingue tactu v

huiusmodi v
posita cōplet
p̄mū. quia h
et hoc in parti
passio. et mar
crati ab episc
vnctionē fact
am principali
omnes partia
quia certa ven
ordore cū. 7.
proferendas.
sacerdotē. Et
Jaco. 5. vnger
Ad pr
hoc sacramen
sto vt supra p
cobus aut no
ne p̄eco huius
sacri. **A**d se
mentū vnitat
tate indiuidu
non est vnus
missio vnua
te plenarie re
um vt omnib
et retardans
quaz nobis co
Rat
quer
vtrū in eccle
modo quo or
sacramentū. q
esset. s. sacra
mentū ordinis
quolibet ordo
p̄m. ergo illis
p̄i caracteres
aut illi essent
quia plura ac
possunt esse si
recto. ex. 5. m
pe. i. et hoc

huiusmodi vicio deliquisti. **I**sta ratio posita completa est. quia continet infirmitatem. quia hominem penitentem infirmum et hoc in partibus determinatis per expressis. et materiam remotam. scilicet oleum consecratum ab episcopo. vel proximam ipsam unctionem factam cum oleo. et hoc septenarium principale et undecimam computando omnes partiales. Continet etiam formam quia certa verba. id est septem orationes a sacerdote cum. et unctionibus principalibus proferendas. Continet etiam ministrum. quod sacerdotem. Et hoc colligitur ut dictum est Jaco. 5. vngentes oleo sancto etc.

Ad primum dicitur

hoc sacramentum fuisse institutum a christo ut supra patuit di. 7. q. predictis. Jacobus autem non erat nisi promulgator siue prelo huius sacramenti a christo instituti. **A**d secundum dico quod est unum sacramentum unitate integritatis sed non unitate indivisibilitatis. sicut effectus eius non est unus indivisibiliter. quia non remissio unius venialis. sed unus unitate plenarie remissionis omnium venialium ut omnibus remissis nihil remaneat retardans a perceptione beatitudinis. quare nobis concedat etc. di. 24.

Nunc ad consecrationem

Circa ista. 24. di. quero unam questionem tantum. utrum in ecclesia sint septem ordines eo modo quo ordo vel ordinatio ponitur sacramentum. quod non. quia tunc in ecclesia essent. id est. sacramenta. quia preter sacramentum ordinis sunt alia sex. **P**reterea quilibet ordo habet caracteres sibi proprios. ergo illis septem responderent septem caracteres. consequens est falsum. quod aut illi essent eiusdem speciei. quod est falsum quia plura accidentia eiusdem speciei non possunt esse simul et semel in eodem subiecto. ex. 5. metaphysice. Aut alterius spe. id est. hoc videtur inconueniens. quod

in speciebus est essentialis nobilitas maior et minor. non sic videretur assignari posse essentialis excellentia in istis characteribus. **P**reterea in primitiva ecclesia tantum videntur fuisse duo ordines. scilicet sacerdotum et diaconatus. siquidem in actibus apostolorum non legimus alios fuisse ordines tunc in ecclesia. sed nec nunc sunt. quod ecclesia post tempus apostolorum nullum ordinem superaddidit. quia in isto sacramento sicut et in alijs oportet inuenire institutionem eius a christo.

Preterea dyonisi. 5. ecclesiastice hierarchie ponit tantum tres ordines. scilicet episcopatum. sacerdotum et diaconatum. **P**reterea ysidorus ethicoz li. 7. c. 12. ponit episcopatum esse ordinem. sed nullus est istorum septem. ergo sunt plures. **V**idez de episcopatu habetur in canone di. 21. c. clericos.

Preterea prima consuetudo videtur sacramentum. et quia signum sacre rei et quod habentes istam consuetudinem gaudent privilegio clericali: quod videtur proprium ordinatis.

Oppositum magister in littera.

Circa questionem

hanc sunt quatuor videnda. Primo quid sit ordo secundum quod loquimur de ordine. Secundo quot sunt ordines in ecclesia isto modo loquendi. Tercio si ordo est sacramentum. Quarto quomodo sunt unus.

De primo dicitur quod sacramentum ordinis est potestas spiritualis ad aliquem actum exequendum in ecclesiastica hierarchia et per consequens secundum ordinem diuersitatis ad tales actus in ecclesia essent ordines distinguendi. **C**ontra ex ista descriptione sequitur quod episcopatus sit ordo quod est contra eos. patet enim quod episcopatus est potestas ad aliquem actum in ecclesia. utpote ad actum confirmandi et preterea ordinis sacros. et non tamen potestas congrue exercendi sed simpliciter exercendi. quod non episcopus si accipiet istos actus ut videtur nihil facit. **R**equiritur quod si ordo sacerdotum tali non sit aliquis ordo in ecclesia. quod est contra ordinem.

definitio
ordinis
potestas
spiritualis
ad aliquem
actum
exequendum
in ecclesiastica
hierarchia

probatio consequentie: nā potestatem spiritualem loquēdo de potestate spiri-
tuali simpliciter non habet dyaconus
vel sdyaconus: quia 7 si aliquid con-
grue possit facē qđ non facerz congrue
laycus: tamē si laycus attēaret illud fa-
cere: simpliciter faceret. **T**ertio sequi-
tur qđ sacerdotium sint duo ordines: qđ
sacerdoti competit duplex potestas spi-
ritualis. s. p̄ficiendi eucharistiam: 7 ab-
soluendi penitentem: que non sūt vna
potestas. quia vna videtur prior fuisse
altera. cum in cena contulit deus p̄mā
secundam autem non nisi post resurre-
ctionem Jo. 20. **I**ntelligendū ergo qđ
vno modo accipitur ordo sicut euz de-
scribit aug. 19. de ciui. dei. c. 13. qđ ordo
est rerum parium: dispariumqz vniciū
qz sua loca tribuens congrua dispositō
Isto modo accipimus cōmuniter ordi-
nem cum dicimus entium in vniuersū
esse ordinem. 7 ita loquitur aristote. 12
metaphysice. omnia ordinata sunt ali-
qualit: 7 declarat quomodo. **H**oc mo-
do etiam accipitur ordo in pollicijs be-
ne dispositis: vbi personarum parium
7 imparium in illa pollicia congrua di-
positio dicitur esse ordo illius pollicie
a quo ipsa dicitur esse ordinata. Sed a
lio modo gradus p̄eminēs in tali pol-
licia dicitur ordo. 7 sic persona in gra-
du p̄eminenti dicitur habere ordinēz
sicut dicitur habere gradum quasi an-
tho. quia qui sunt in gradu inferi-
ori non dicuntur sic habere gradum.
hoc modo in ecclesia que est pollicia or-
dinata congrue est ordo fm istaz dupli-
cem acceptionem. **N**am fm primaz to-
ta ecclesia est ordinata illa congrua di-
positiōe parium 7 imparium vnuscu-
iusqz in suo loco. **2°** modo persona ha-
bens gradum eminentem in ecclesia di-
citur habere ordinēz. 7 licet hec duo si-
gnata ponant se inuicem: quia vbi est or-
do primo modo in pollicia ibi est gra-
dus emīnens: 7 ita ordo scđo modo. ta-

descriptio ordi-
nis a bñ. aug.
19. de ciui.

men hoc signum 7 illud non sunt idēz
vt satis patet. Sicut ergo loquimur de
ordine: h accipitur pro secundo signifi-
cato: non pro primo. **U**lterius gradus
eminens in ecclesia dicitur in ordine ad
actum ecclesiasticum eminentem. non
sic quidez qđ gradus sit potestas exequē-
di actum illum: vt dixit prior opinio i-
probata. sed qđ gradus sic disponens de
congruo vel simpliciter ad exequendūz
vel debite illum actum: vt sic possit or-
do vt hic loquitur de ordine dici gra-
dus p̄eminens in ecclesia disponēs ad
actum aliquem ecclesiasticum eminen-
tem. 7 quia specialiter actus emīnēs
in ecclesia sunt actus respicientes sacra-
menta. **I**deo potest specialius dici qđ ē
gradus disponens ad aliquem actum
sacramentalem. **E**x hac ratione qua
si generali posset inquiri specialior ra-
tio ordinis vt hic loquimur de ordine.
sed in hoc est quedaz cōtrouersia. **Q**ui
enim ponunt sacerdotiūz esse simplici-
ter supremūz ordinem negando episco-
patum esse ordinem ex quo sacerdotiū
est gradus disponens ad eucharistiam
consecrandam tanqđ ad actum excellen-
tiorē conuenientē illi gradui. 7 ratio
omnium ordinum inferiorum vel gra-
dum debet accipi in ordine eorum ad
istud primum esset congrua descriptio
ordinis qđ est gradus emīnēs in ecclesia
disponens de congruo ad actūz aliqūē
ad consecrationem vel dispensationem
eucharistie pertinentem. **A**lii dicētes
episcopatum esse ordinem: quia sibi cō-
petit aliquis gradus in ecclesia qui non
competit sacerdoti non restringunt ra-
tionem ordinis: quia disponat ad actū
eminētem pertinentem ad eucharisti-
am. sed in genere qđ sit gradus emīnens
in ecclesia disponens ad actum aliqūē
sacramentalem exequendū. **E**t isto
modo potestas quam addit episcopa-
tus supra sacerdotium respicit aliqūē
actum sacramentalem. videlicet confir-

Episcopus
autem
quod
est
gradus
eminens
in ecclesia
disponens
ad actum
sacramentalem

mare 7 ordi-
propij episc-
De se
lo imitantes
legate ad pa-
vicunt episc-
nem. ad quo-
episcopo con-
cilio inquan-
ordinis 7 tunc
ctionis 7 tunc
oriz quod vi-
consecratio ai-
none episcopi
semel consecr-
sacrament. pro-
one ecclesie ve-
ista via posse
rando episcop-
vno modo sic
nens. vel prop-
quos respicit.
actus quem re-
in alijs pollic-
plures actus 7
nobilitior potest
potest sententia
or qđ multi aliq-
interiori. sed cui
ad actus: ei cor-
lior. quia in vi-
prehenditur ill-
videretur qđ gra-
uersaliter a
gratior ille qu-
nobilitissimum:
tus simpliciter
ba ordinem ad
cos sacerdos no-
bilissimum. **Q**u-
iudam doctor-
tionem quod es-
da ad alium qđ
sacramenti. sed
reut in episcop-

mare et ordines conferre: qui actus sunt proprii episcopo.

De secundo articulo

lo innitentes dictis dionysii et isidori al legatis ad primam partem. et canonice dicunt episcopatum esse proprie ordinem. ad quod videtur esse ratio: cum episcopo conveniat quedam potestas specialis in quantum episcopus. aut illa erit ordinis et tunc propositum. aut iurisdictionis et tunc posset auferri per superiores quod videtur inconueniens: quia consecratio alia multo minor consecratione episcopi non potest auferri quin semel consecratum semper maneat consecratum. probatur extra de consecratione ecclesie vel altaris. aqua. in glo.

Ista via posset dupliciter teneri: comparando episcopatum ad sacerdotium. vno modo sic: quod gradus potest dici eminens. vel propter vniuersalitate actuum quos respicit. vel propter nobilitatem actus quem respicit. ista distinctio patet in alijs pollicijs. vbi alicui competunt plures actus et alicui pauciores. tamen nobilior potest sibi competere: ut iudex potest sententiarum qui est actus nobilior quam multi alij qui conueniunt persone inferiori. sed cui competit vniuersalitas ad actus: ei competit etiam actus nobilior. quia in vniuersalitate actuum comprehenditur ille actus nobilior. et ex hoc videretur quod gradus ille qui respicit vniuersalitate actuum sit simpliciter superior quam ille qui respicit prescise actum nobilissimum: et sic diceretur episcopatus simpliciter superior ordo: quia habet ordinem ad omnes actus ecclesiasticos sacerdos non ad omnes. licet ad nobilissimum. Et tunc argumentum cuiusdam doctoris contra istam conclusionem quod est: vnus ordo non dependet ad alium quantum ad necessitate sacramenti. sed si non presbyter ordinaretur in episcopum nihil esset factum:

concludit magis oppositum. Nam quanto ordo episcopatus intimius includit sacerdotium et alios gradus inferiores: tanto est simpliciter perfectior: quia essentialius respicit actus istorum includorum. Tenendo tamen istam conclusionem: scilicet quod episcopatus esset prope ordo et alius a sacerdotio. posset adhuc dici quod non esset nobilior: quia nisi includendo sacerdotium et episcopatum sit eminentia gradus: quia ad plures actus quam per alterum solum. tamen illud quod precise addit episcopatus supra sacerdotium non est ita excellens gradus sicut sacerdotium: quia per illud quod sibi superadditur non conueniunt sibi actus ita nobiles sicut conueniunt sacerdoti per sacerdotium. Nec haberent isti pro inconuenienti quod imperfectior ordo presupponat et hoc necessario ut recipiatur ordinem perfectiorem. quando imperfectior addit aliam vniuersalitate ad actus ecclesiasticos quam non includit ille qui est perfectior: sed tantum ordinem ad actum perfectiorem. Alii contradicunt conclusioni quam tenent ille due vie. quia negant episcopatum esse ordinem proprie dictum. et ideo nec ordinem superiorem sacerdotio: ut dicit prima via. nec eo inferiorem: ut dicit secunda. nec dicit ibi caracterem imprimi. sed an sit delebilis a papa deponente episcopum vel non delebilis propter consecrationem cum qua confertur altercantur inter se. sed vana videtur altercatio: negando episcopatum esse ordinem. quecumque enim iurisdicatio in ecclesia vel per superiorem suspendi potest. ita quod si tempore suspensionis atteter aliquid facere nihil facit. vel totaliter pro omni tempore tolli. Saltez quicquid sit de ista controuersia de episcopatu actus nobilissimus in ecclesia simpliciter est consecratio eucharistie et ita supremus gradus siue nobilissimus propter nobilitatem actus ad quem disponit est sacer-

Thom. h. de sac. p. 1. c. 1. et h. de sac. p. 1. c. 1. et h. de sac. p. 1. c. 1. et h. de sac. p. 1. c. 1.

Richardus de sac. p. 1. c. 1. et h. de sac. p. 1. c. 1. et h. de sac. p. 1. c. 1.

Actus nobilissimus in ecclesia simpliciter est consecratio eucharistie et ita supremus gradus siue nobilissimus propter nobilitatem actus ad quem disponit est sacer-

dotium. et per consequens isto modo accipiendo descriptionem ordinis iuxta primam descriptionem positam in primo articulo. et distinctione ordinis in ecclesia tantum sunt septem ordines: quorum primus est gradus disponens ad consecrationem eucharistie: et est sacerdotium. Secundus gradus est disponens ad dispensationem eucharistie saltem sanguinis: et est dyaconatus. Tertius est disponens ad oblationem materie eucharistie consecrande: et est subdyaconatus. Et patet ratio quare tres isti sacri dicuntur ordines: quia immediate disponunt ad actum aliquem vel ministerium circa eucharistiam: vel eius materiam exhibendam. **U**ltorius alij alij gradus disponunt ad actus aliquos remote se habentes ad eucharistiam. vel ergo ad conuenientem dispositionem in populo ad orandum et iusci piendum vel remouendum impedimentum seu dispositionem inconuenientem. Primo modo dispositio conueniens pertinet ad affectum est deuotio. et ad hanc deuotionem attendit acolitus illuminando cereos. Alia dispositio est pertinens ad intellectum scilicet cognitio. et ad hanc agit lector. remouere prohibens est arcere indignos ne approximent. vel ergo indignos homines. et hoc pertinet ad officium hostiarum: vel demonos: et hoc pertinet ad officium exorciste. **U**bi dicitis apparere quod non est proprius actus dyaconi legere euangelium: et subdyaconi epistolam. sed isti sunt remoti et minus perfecti actus eorum. perfectissimi autem et proprii illorum ordinum sunt quos habet vnus immediate circa eucharistiam dispensandam. alius circa materiam eius offerendam.

De tertio articulo

dico quod loquendo proprie de sacramento ordo non est sacramentum: quia omne sacramentum est signum sensibile: et

ordo ut dictum est quidam gradus est spiritualis. tamen accipiendo sacramentum pro signo inuisibili sicut aliquid dicitur res et sacramentum. hoc modo potest dici sacramentum. quia signum conuenientis gradus executio actus debiti illi gradui. et etiam signum illius actus conuenientis tali gradui. **Q**uid ergo est septimum sacramentum: dico ordinatio: cuius descriptio potest esse ista. Ordinatio est institutio alicuius in gradu ecclesie preeminente cui conuenit aliquod ministerium circa eucharistiam exhibendum facta a ministro idoneo certa verba proferente et simul cum intentione debita ministerium gradus illius aliquo signo visibili representans ex institutione diuina efficaciter signans gratiam preminentem qua ordinatus digne aliquod ministerium exequatur. Et secundum vniuersalem istam rationem ordinationis possumus proportionaliter accipere rationes speciales ordinum puta ordinationis in sacerdotem. institutio in gradu ecclesie simpliciter preminentem disponens habentem ad conficiendum eucharistie sacramentum facta ab episcopo certa verba cum intentione debita proferente. **U**bi si circa particulas huiusmodi descriptionis particularis queras quis est minister idoneus: Respondeo dico quod episcopus et solus in sacris ordinibus. in alijs autem non sacris aliquando ex commissione aliqui priuilegiati ut abbates. **Q**ui queras quod verba vel que forma: Respondeo illa quam episcopi habent in suis libris episcopalibus. Sed in sacerdote videtur probabile quod ibi sint due forme partiales in quarum altera confertur potestas conficiendi eucharistiam in reliqua potestas absoluenti in penitentia. Et istis coniungunt due materie hoc est duo signa visibilia proprie forme prime traditio calicis et patene cum hostijs accipere potatem celebrandi etc. Secunde forme impositio manus episcopi super caput. accipe spiritum sanctum: ut sic ep

ordo proprie
non est sacramentum
sed ordinatio

concorditer
dictum est pri
ficiendi quod ab
te quomodo
sunt institut
dicitur cor
vel magis p
quanti est vni

Sicut

qualiter est s
Rio unitate
tues morale
nus. iusticia
puma diuina
mo concurr
rum vltimus

Et etiam ali
gratum est en
ferioris quod sup
simpliciter ne
tur nihil sit: v
p saluam pmo
iterandum qu
termisum ca
non nihil sit i
nois: si no
collatus. ista
illa propter q
et vnum sacra
pios. f. generi

Ad arc

primus dico q
ria sacramenti
dinatio est ibi
sit vltimus diu
tenta ibi ipso: q
est in species sp
propius quibus
modo plures
lius quod alteri
bus ad quos i
gradus vel su
pios caractere
no cum arguit

concorditer agat ſūmo ep̄o xp̄o: qui vt
dictū eſt prius cōtulit p̄tatem apl̄is cō
ficiendi q̄ abſoluendi. Ex hoc etiā pa
tet quomodo ſunt ſeptem ordines qui
ſunt inſtitutōes i ordinibus. ⁊ ille ſeptē
dicūtur cōtineri ſb ſacramēto ordinis
vel magis proprie ſb ſacro ordiatōis in
quātū eſt vnū ſac̄m.

Sztunc de quarto

qualiter est sacramētum ordinis vnus
Rñō vnitate generis p̄pinq̄. sicut vir-
tutes morales discuntur esse tres s̄m ge-
nus. iusticia. fortitudo. temperat̄ia. ⁊ i
prima diuisione virtutis moralis h̄ pri-
mo concurrūt: tñ in sp̄ali quelibet ista-
rum vlt̄ius diuidit̄ vt dictū est li. 3.
Est etiam alia vnitas int̄ ordines. con-
gruum est enī prius recipere ordinem i-
feriōrē q̄ sup̄iōrē. nec tñ ille ordo est
simpliciter necessarius: q̄ si pr̄termitta-
tur nihil fit: vt appar̄ extra de clerico
p̄ saluū p̄moto: vbi habetur q̄ non est
iterandum qđ est factum: sed qđ fuit p̄-
termissum caute ē sup̄plendū: ⁊ p̄ cñs
non nihil fit in collatōne ordinis supe-
rioris: ⁊ si nō fuerit ordo superiōr prius
collatus. ista tamē vnitas ordinis nō ē
illa propter quam ordo vel ordinatio
est vnum sacramētū. s̄ magis vnitas
prior. s. generis.

Ad argumenta ad

primuz dico q̄ in diuisione illa prima
ria sacramēti in .7. ordo vel magis or
dinatio ē ibi tñ vnū membrū: licet poi
sit vltcrius diuidi in q̄dam specialia cō
tenta s̄b ipso: qz illa prima diuissio non
est in species specialissimas: sed in q̄daz
propinquius contēta s̄b ipso. Ad 2^m
cōcedo plures esse characteres ⁊ pbabi
lius q̄ alter? species: vt apparet ex acti
bus ad quos isti gradus disponūt: qui
gradus vel sūt character: vel habent pro
prios characteres necessario correspondē
tes cum arguitur de illa excellentia spe

cifica pōt pcedi q̄ eo modo q̄ caractēs sūt enīa hēnt talē excellētiā. si etiā ponerētur eiusdē speciei illa iprobatio q̄ tūc nō essent simul non pcludēt. illa enī ppositio nō ē vera de relatōib⁹ etiā realibus: 7 sicut dictū est supra di. 3. q. 2. caractērē nō oportet ponere formā absolutā. **A**d 3^m dico: q̄ in primitiua ecclesia erant pauci credētes. 7 iō pauci ministri sufficiebāt ad dispensandū eis eucharistiā: 7 iō nō oportuit tūc ministros ī singulis gradibus institui. p^o aut multiplicata ē fides: 7 etiā pcomitabaf deuotio ad cōicādū quotidie: 7 tūc fuit necessitas habēdi multos ministros ad singula ministeria ad eucharistiā ptinētia: 7 iō tunc ecclesia multos ministros in singulis gradib⁹ instituit. **N**ec tñ tūc de nouo instituti sunt illi ordines. imo magister in littera dicit q̄ christus act⁹ singulorū ordinum in seipso exercuit: 7 etiā antiqui pfigurabant in quibusdā gradibus correspondētib⁹ eis ī lege moysayca. s3 ordines ab antiquo instituti tūc quādo multiplicat⁹ est numer⁹ fidelīū collati sūt ministris quos pri⁹ nō oportuit pferri alicui: qz nō fuit pri⁹ necessariū ei⁹ ministeriū. **H**ec ē etiā ratō quare modo ī ecclesia nō sūt in singul⁹ ordinib⁹ determinati ministri: qz 7 si mō est multiplicata multitudo fidelīū: tñ est īmutata leticia deuotōis. vñ multi vix semel in anno volūt cōicari: 7 iō circa eucharistiā dispēsādā nō oportet mō tot ministros assistē. Et ppi hoc q̄tuor ordines nō sacri sūt pferūtur. ita q̄ nulus ē deputat⁹ ad ministrādū in gradu inferiori q̄si ille sit sibi ppi⁹: 7 ali⁹ aliq̄. **A**d aliud dionysij isidori 7 canōis p3 ex dictis i. 2. articulo. **Q**ui ei negāt epā tñ eē ordinē exponūt eos accipe sacrm p sacrali. **A**d vltimū nego primā tōsurā eē ordinē. 7 cū dicis est signū sacre rei. Rñō ñ signū practicū efficac rei sacralis. i. grē quō intelligēdū est sacrm eē signū rei sacre: vt dictum est di. prima.

Quod additur sibi de priuilegio clericali: n̄ valz. qz layci pueri i religioz gaudēt priuilegio clericali. 7 potuit legislatoz illud priuilegiūz dedisse principi vel alii cui simpliciter layco. falsa est igitur illa propositio q̄ illud priuilegium est propriū ordinato. **ol. 25.**

Solent queri si

heretici. **C**irca hanc ol. 25. quæro de suscipiente ordines duas questiones. Prima est: **utrum pena canonica impediat a susceptione 7 collatione ordinis: q̄ nō excommunicat vel irregularis si attēptet conficere: conficit ergo a simili episcopus excommunicatus vel irregularis si attēptet ordinare: 7 facere qd̄ facit ecclesia ordinat. 7 iste qui suscipit si intendit ordinari ordinatur. cōsequētia patet per locū a simili: quia simile videtur hincinde. 7 etiā per locū a minoribz. quia qd̄ non impedit executiōē actus nobilioris. nō videtur impedire excusationē actus minus nobilis.**

Preterea irregularis non excluditur a perceptione aliorū sacramentorum. quin si intendat recipere recipit. nec ergo istius cōsequētia patet a simili: ante cedens patet. qz irregularis potest accipere sacramentū penitentie. Alioquin precluditur sibi salus. **P**reterea nulla pena canonica magis excludit ab aliquo gradu vel actu ecclesiastico q̄ heresis. s3 heresis non excludit. vt habetur. j. q. j. qd̄ quidez **O**ppositus. j. q. j. de cetero 7 c. proximo. symoniacos omnino dānamus. 7 post talē susceptionē vel collationem irritā decreuimus. Et. c. si quis q̄ scienter se a symoniaco consecrari: imo execrari permiserint: eozqz consecratiōē omnino irritā decreuimus. **P**reterea ecclesia potest dare potestātē conferendi ordines: vt patet: quia cōsecrandi episcopoz: ergo potest auferre. ergo aliaz penā canonicā potest infligere episcopo propter quā non possit conferre

ordines. **P**reterea ecclesia illegitimat personas ad contrahendū matrimoniū: ita q̄ si attēptant nihil faciunt: ergo multo magis potest reddere episcopum illegitimū ad actuz spirituale. ita q̄ si attēptet nihil facit. p̄sequentia probatur: quia magis videntur sub esse ecclesie illa que sunt de iure positiuo q̄ q̄ sunt de iure naturali 7 diuino. sed quecunqz ordinatio ecclesie per istas dignitates episcopatus 7 huiusmodi videtur pertinere ad ius positiuū ecclesie: salte3 a deo nō videtur esse de le. nature 7 diuina sicut matrimonium.

In ista questione

est videndum de penis canonicis de quibus querit questio. Scdo qualiter excludant ab ordinis collatione vel susceptione. **C**irca primūz pena canonica vt intelligimus in proposito est pena inflicta per canones prohibens vel arcens punitum ab aliquo gradu ecclesiastico qui alias sibi liceret. **H**oc vltimūz additur: quia non est pena. layco q̄ non possit conficere. quia hoc alias sibi non cōpetit: sed sacerdoti ordinato pena esset. dixi autē scdm canones: quia siue a canone infligatur siue a iudice non a canone tamen ad hoc vt sit iusta debens scdm canones infligi. Dixi autē prohibens vel arcens: qz pena de qua loquimur vel intelligitur artare tanq̄ prohibito tantū. vel si aliquo modo viteri de quo dicitur in scdo articulo iste modus continet sub arcere vel artare. **I**n speciali septez sunt huiusmodi pene canonice videlicet depositio: degradatio: infamia: irregularitas: excoicatio: interdictū: suspensio. **D**e istis per ordinem 7 singulis in se: 7 qualiter incurruntur 7 quali remedio remittuntur: 7 compādo eas ad inuicē s3 grauitatē 7 pmanentiā. **P**ri. s. depositio est maxima: qz totalis amotio a statu clericali. 7 si degradatio sit amotio ab oi gradu clericali. rē iō ē depō

degradatio. positio tantū seruato tam g. ai gradu rem. degradatio est specu depō. depositus am. ricali. **R**espo. nū sibi tollat. dines suscepi. cendi a cū. uilegiū illud q. de talis tradit. quantū ad act. perionariū eccl. rum totaliter. sonariū. eccles. ter infligitur. preale infligen. fm quā inflige. peni. degradat. hanc autē pro. si peccata eno. ma. reuelatio c. tra de heretic. tra de scdmari. de tertio extra. variūqz sexus. pena. **R**ndeo in integrū ab eo ponitur solus p. positus nō lege. Secūda pena. lē dignitatis. lūm fama est s. tam ad vitā 7. olierimode in. non est idē esse. famatus est qui. bilice accusatur. p̄r talē impo. per crimen publi. vt forte si publi. aliud crimen p. qd̄ ius determin. rel qz a iudice c.

degradatio. si autē degradatio sit de-
positio tantū a determinato gradu. re-
seruato tam gradu alio sicut a sacerdo-
tij gradu remanet gradus clerical. tunc
degradatio est quedā partialis pena re-
spectu depositionis. **S**ed quomodo
depositus amouetur a statu 7 gradu cle-
ricali. **R**espondeo non. q. character ordi-
nii sibi tollatur. nec per consequēs or-
dines suscepti. sed tollitur licentia exer-
cendi actū cuiuscūq. ordinis. 7 etiā pri-
uilegiū illud qd competit ordinatis. vn-
de talis traditur curie seculari. ita q. 7
quantū ad actus ecclesiasticos 7 tutelā
personarū ecclesiasticarū quantū ad so-
rum totaliter excluditur de numero p-
sonarū ecclesiasticarū. **I**sta pena qli-
ter infligitur. **R**ñdeo nunq. a iure. sed
precise infligenda est a iudice. forma at-
qm quā infligenda est habetur extra. de
penis. degradatio. est hodie in sexto li.
Causa autē propter quas infligenda est
si peccata enormia. vtpote heresis. scis-
ma. reuelatio confessionis. De pmo ex-
tra de hereticis. ad abolendā. De scdo ex-
tra de scismaticis. ad sciendos in. 6. li.
De tertio extra de peniten. 7 remis. ois
vtriusq. sexus. **Q**ualiter remittit ista
pena. **R**ñdeo non nisi per restitutionē
in integrū ab eo qui potest restituē qui
ponitur solus papa. quāuis legitime o-
positus nō legatur postea restitutus.
Secunda pena est infamia que est stat-
lese dignitatis. quantū ad vitā 7 mores
sicut fama est status illese dignitatis q-
tum ad vitā 7 mores. Hec autem lesio
diuersimode incurritur. **U**bi sciendum q.
non est idē esse infamē 7 infamatiū. In-
famatus est qui de crimine aliquo pu-
blice accusatur. Infamis autē non est. p-
pter talē impositionē criminis. sed vel
per crimen publicū publice commissum.
vt forte si publice pūrauit vel qdcūq.
aliud crimen publice comisit propter
qd ius determinat aliquē fore infamē.
vel q. a iudice corā quo probatur cri-

men eius iudicatur infamis. ita q. omis
infamis est publice notatus de crimine
q. ius punit pena infamie. sed quādoq.
non est in iudicio de hoc cōuictus. 7 tē-
est infamis tantū a iure 7 nō a iudice.
quādoq. cōuictus. 7 tali pena a iudi-
ce punitus. 7 tunc est vtroq. modo ifa-
mis. 7 a iure 7 a iudice. **E**x istis p. 32.
qli infamia contrahatur. prima eni infa-
mia cōtrahitur ex impositione criminis
infamatorij. Scda incurritur a iure vt
iudice puniente tale crimen tali pena.
Sed que est causa propter quā incur-
ritur infamia 2. modo. **R**ñdeo. 6. q.
j. qui sunt. Omnes infames esse dicim-
quos leges seculi infames appellant. er-
go ille leges seculares punientes crimen
infamie sunt canonice 7 ille leges habē-
tur. ff. de his qui notantur infamia. p. to-
tum. **Q**d remediū cōtra istam penā
Rñdeo cōtra infamiaz primo modo
quando aliquis est infamatus est pur-
gatio canonica. vt habetur extra o pur-
gatione canonica. ex tuarū. Illa. n. pur-
gatio totaliter tollit illā infamiā vel in-
famationē. **C**ontra infamiā scdo vel
3. modo que quasi ē eadē licet a diuer-
sis iure 7 iudice nō est remediū nisi re-
stitutio in integrū ab eo qui potest sic
restituere. extra de testibus testimoniū
in glo. arcetur. **I**sta pena est simplici-
grauior quātum ad vitā ciuile q. depo-
sicio nisi de pos. nō includat istā. quia
hec prohibet ab omni actu legitimo ēē
post actā penitētiā. q. talis persona vi-
lis est. extra de regu. iuris infamib. por-
te dignitatis patere nō debet. **T**ertia
pena est irregularitas. 7 ista est inhabi-
litas ad suspensionē 7 executionē actū
ordinū. **I**sta incurritur frequenter a iu-
re quāuis posset aliquādo infligi a iudi-
ce scdm iura. incurritur autē a iure ex
quibusdā criminibus. 7 ex quibusdā q.
quādoq. possunt esse crimina. quādoq. non cri-
mina. **E**x criminibus quorū p. nētib.

2. nos dicimus
infames.

ad ordines vel actus eorum. quorum vnum est symonia. aliud furtum in ordine tertium ministerium in ordine non suscepto. quartum contumacia in non seruando penas ecclesiasticas. **S**ymonia vel potest esse in ordine vel in beneficio. quod si in ordine et scilicet ita. scilicet quod ordinatus sciat se symoniaci ordinari solus papa dispensat. extra de symonia nobis. 7. i. q. 1. vbi argutum est ad oppositum. **E**x quo enim legiflator consecrationem eorum omnino non irritat. sibi soli conuenit relaxare. si autem est ignorans ignorantia inuincibili. utpote alius de quo penitus nescit precium dedit ut ordinaretur non efficitur irregularis. nisi si postquam constitit sibi exequitur actum ordinis sic susceptum. unde postquam sibi constat de ordine sic suscepto suspensus est ab actu illius ordinis quousque a tali susceptione liberetur. **S**ymoniacus autem in beneficio non sic grauiter punitur tamen ex quo sibi constat quod symoniaci illud obtinuit tenetur resignare. et toto tempore quo tenet iniuste tenet et tenetur ad restitutionem omnium que percepit hec probantur. de symonia in diuersis capitulis. **D**e furto in ordine distiguo quod aut prohibetur per excommunicationem ne quis accedat nisi de illo episcopo ad prius legitime examinatus et receptus. aut non est talis excommunicatio vel prohibitio. in utroque casu furtiue se ingerens est irregularis. sed in primo indispensable nisi per papam. in secundo dispensabiliter per episcopum. probatur extra. ex quo furtiue ordines suscepit. in p. c. 7. 2. in rex. et in glo. **D**e tertio crimine quod ad ipsius sequatur irregularitas: habetur extra de clerico non ordinando. ministrante. per totum. **D**e 4. habetur extra de clerico excommunicato vel deposito ministrante. per totum. **A**t hoc intellige maioris excommunicatione. quod ut habetur ibidem. c. licet in maiori excommunicatione celebrans grauiter peccat. nullius tamen irregularitatis notam

incurrit. **I**ntellige etiam postquam scilicet se esse excommunicatum. si enim haberet ignorantiam inuincibilem non tenetur cauere ab actibus ordinum nec exercendo illos incurrit irregularitatem. ut habetur ibidem extra aplice. in glo. utpote si quis excommunicatus alium per litteras et a tempore sigillationis libere voluit eum statim esse excommunicatum. ille non tenetur se habere pro excommunicato quousque littera ad eum peruenierit. **S**i autem non sit ignorantia inuincibilis nec omnimoda incertitudo. ut per famam vel rumor publicum deuenierit ad eum pena de excommunicatione irregularis est. licet cum eo mitius agatur. **P**robatur extra de clerico excommunicato inter corporalia. **S**ic etiam si non seruetur pena interdicti. ut habetur extra de priuilegiis. tanta. **T**amen illud capitulum bene posset exponi. **S**equitur etiam non seruante suspensionem. ut habetur extra de sententia 7 re iudi. cum eterni. et extra de sententia excommunicatio cum medicinalis. **S**equitur etiam irregularitas tria non crimina. utpote seruitutes di. 54. ut extra de seruis non ordinandis. per totum. ratio autem: quod seruus est possessio domini et ideo non debet ab eo auferri ipso inuito. **Q**uando autem ordinatur sit inhabilis ad quosdam actus seruales. quod si de facto fuit ordinatus domo in scio nec de nouo consentiente debet sibi reddi. tamen dominus non debet eum actibus dedecibus ordinem suum applicare. sed debet seruire domo suo in actibus decentibus statum suum. **S**equitur etiam illegitimitas. extra de filiis presbytero. non ordinandis. capitulo. 1. 7. 1. et ratio: quod presumuntur imitatores paterne incontinentie. tales presumuntur etiam male morigerati: quod male educati. tamen cum eis satis facilliter dispensatur. unde benedictus undecimus cum quodam tali sine dispensatione ordinato et in ordinibus ministrante postea facilliter dispensauit sicut ipse vidit bullam dispensationis. **S**equitur

etiā tertiu non crimē. s. turpez vel enor
mē mutilationē vel infirmitatē. vt ha
betur extra de corpore viciatis nō ordi
nandis. **E**xpositū 7. 55. dī. de habēte
oculū erutū. 7 extra de clerico debilita
to. q. si non sit mutilatio deformis. nec
ipse fuerit in culpa illius mutilationis
nō excluditur. vt habetur dī. 55. si qd
a medicis. 7 duobus. c. sequētibz. **S**i
autē fuerit in culpa vt si seipsum mutila
uerit vt ibidē habetur. si quis abscede
rit. cū tali vix dispensetur. **U**nde nico
laus quartus cū difficultate magna di
spensauit cū quodā tali quāuis religio
so. **N**on similiter est dicendū de infirmi
tate enozmī vel non enozmī. **S**equū
tur etiā duo que quādoqz possunt esse
cū culpa: quādoqz sine culpa. videlicet
homicidiū 7 bigamia. sub homicidio
cōtinetur mutilatio actiua enozmīs al
terius hominis. 7 de ista materia habe
tur extra de homicidio volūtario 7 nō
uoluntario. 7. 55. dī. c. vltimo. 7. 50.
miro. 7 hoc ē propter horrozē sangui
nis effusi. vnde etiā dicendū non permī
sit deus edificare domū nomī suo mul
to sanguine effuso. 2. **R**. 7. sed d hoc di
stingue de volūtario 7 inuoluntario.
volūtariū nunq̄ deletur nisi per baptis
mū. 7 tunc est ratō congrua: qz deletur
ratio: qz non amplius habetur horro
iā nouus homo factus per baptismū.
Si autē simpliciter est volūtariū vt
pote alius irruit in gladiū istius in nul
lo nocet. dī. 58. **S**i autē inuoluntariū
fz quod vtpote nō potuit euadere mor
tē nisi occideret. irregularis ē. ibidē dī.
58. de hīs. sed facilis est dispensatio. si
autē est casuale 7 dedit operā rei licite.
7 adhibuit debitā diligentiā nullaz pe
nam incurrit. altera illarū cōditionum
pretermissa incurrit penā. **D**e bigamia
que simpliciter inducit irregularitatez
vt dicetur inferius in materia de matri
mōio. habet extra de bigamia. **C**uar

ta pena ē excōmunicatio de qua quid
sit dictū est dī. 19. 5. articulo solutiōis
7 hoc de excōmunicatione maiori. que
est simpliciter excōmunicatio. minor si
quidez non est excōmunicatio nisi fm
quid. quia fm quid excludit a cōmuni
one fidelīz. puta in sacramentis. **U**n
de etiā incurritur pater: qz quādoqz
a iure: quādoqz a iudice. **E**t quidez a
iure quādoqz erat possibile dicere nūe
rū. imo erat paruus numerus quādo
fuerunt decretales compile sub **B**re
gorio. 9. sed hodie quis numerare suffi
ciat. 7 cū crescant in infinitūz crescētibz
moribus capitūz. non oportet circa h
mēbranas implere. hoc tamen dico q
nec a iure nec a iudice debet infligi nisi
pro peccato mortali. nec pro quocunqz
sed graui cuz quo etiāz cōcomitatur cō
tumacia: quia quādiu aliquis est para
tus satisfacē pro culpa 7 audit ecclesiā
quare habendus est sicut ethnicus 7 pu
blicanus cum scōm chastiū pena ista in
fligatur. q. vltima. illi qui non vult au
dire ecclesiāz qui est finaliter cōtumax.
quis autē sit mīnister iuris: inferendo
hanc penāz. dictū est supra dī. 19. vbi
prius: qz ad simpliciter excōmunicadū
nullus est nisi cui subsunt omnes fide
les. ergo nec aliquis alius nisi vt cōmis
sarius auctoritate illius. **Q**ualiter re
laxatur. **R**espōdeo q per absolutiōez
factam ab illo qui excōmunicauit si est
excōmunicatio a iudice vel a superio
re eius. **S**i autē est a iure per absoluti
ōez eius qui ius concedit. nec hoc solū
vt dicunt multi. sed per absolutionem
cuiuscūqz sacerdotis qn legislator non
reseruauit sibi istā absolutionē. 7 pbāt
p caplm extra de snia excōicationis nu
per. sed illa pbatio parū cogit. qz non
sequit ille nō reseruat. g concessit loquē
do de forma pntie etiāz fm iura. quia
posse absolucere cadit sub illa regula.
Quō nō est cōcessum videt eē phibitū.

quia non competit alicui absolueret a
sententia commissa a superiore nisi sit sibi
processum. **A**d parandam autem istam penam ad
precedentem hanc simpliciter est grauior quam
tum ad intentionem quod excludit ab omni conio
ne alias licita. illa tantum ab his que per
tinent ad ordines. sed ista reputatur le
uior. quia facilius remittitur. sed hoc est
ad oppositum. Ista enim ideo facilius
remittitur. quia grauissima est et a pluri
bus excludit. Ille autem due pene. scilicet irregularitatis et excommunicationis pos
sunt esse et publice et priuare. et quo ad
hoc quod possunt esse priuare sunt minus
grauis quam alterutra precedentium: que
due semper sunt publice. **Q**uinta pena
est interdictum que est artata a quibus
dam actibus ecclesiasticis exercendis. vel
ab assistendo quibusdam talibus. Et li
cet ista pena aliquando possit infligi lo
co et non persone. quandoque persone et
non loco. quandoque vtrique. et sicut infli
gitur ita est seruanda. tamen ut est dis
tincta pena a ceteris frequentius infli
gitur loco et non personis: nisi dum in
loco sunt ut scilicet in tali loco non liceat cele
brare sollemniter diuina nec alios inter
esse. **E**t ista pena interdicti quandoque con
trahitur a iure. quandoque a iudice. a iure
occurrit exemplum de receptantibus
usurarios extraneos. extra de usurariis
usurarum voragine. et est hodie in eo
li. a iudice propter causas innumeras.
communius propter inobedientiam com
munem populi terre: relaxatur per illum
qui posuit interdictum. quandoque etiam
relaxatur in certis casibus a iure. ut per
extra de sen. ex. alma mater ecclesia. et est
hodie in. vi. li. **S**exta pena est suspen
sio que est prohibitio ab aliquibus aliis pue
niente. et hoc ad tempus. in hoc distin
guitur ista pena specialiter contra alias.
hec autem est multiplex. quia quedam est
suspensio ab officio. quedam a benefi
cio. quedam ab ingressu ecclesie et ultra
quandoque incurrat ipso iure. ut hodie extra

de sen. et re iudi. cum eterni. et extra de se.
excoi. cum medicinalis. et etiam in susci
piendo ordines ab episcopo qui renunciat lo
co et dignitati tali. quia qui executionem
non habet executionem non perfert. et ita si
ordinem confert suscipiens tamen executi
onem non habet. id est suspensus de hoc
i. q. 7. d. ybertus. et extra de ordina. ab
episcopo qui renun. c. i. in glo. similiter de or
dinato scienter symoniace: ut omnem est su
pra. frequenter autem infligitur a iudice nunc
illa nunc ista. **T**ollit autem per relaxa
tionem factam talis suspensionis ab eo quod
eam tulit. vel a superiori eius.

De secundo articulo

lo principali certum est de quibus penis
vltimis quod non prohibent a collatione vel
suspensione ordinum de facto. ut per ba
p. aug. i. q. i. quidam. et est ratio. quia
cum illis penis potest stare et non ministri et
suscepti et intentio et alia necessaria hic
inde. de iure autem prohibent ita quod illicite
attentetur contrarium. tamen si attentatur hoc
fit quod intendit. ratio autem istius nega
tionis est: quia ecclesie collata est potestas or
dinandi sibi ministros ut colligi potest ex
illo verbo Pauli ad thym. ubi describit
quales debent dyaconi ordinari. **D**e pri
ma autem pena. scilicet de gradatione maxime si
fiat circa episcopum dubium est vtrum excludat
conferre ordines de facto. sed per et contra
hodie q. precedere articulo secundo.

Ad argumenta ad

primum concedi potest quantum ad qui
que penas primas. sed si teneatur quantum
ad sextam penam quod episcopus deposi
tus simpliciter non est episcopus. tunc
quo ad illum casum neganda est simili
tudo in consequentia. quia character sa
cerdotum tolli non potest. nec per conse
quens sacerdotium sicut episcopatus.
Ad aliud non sufficit intentio nisi sit
minister idoneus qualis non est deposi
tus secundum illam opinionem. **A**d tertium

nō est simile. quia penitētia est sacramē-
tum generale. et ideo ab illo nullus ex-
cluditur. nec de facto. nec de iure. alia
sacramenta que includunt aliquid ex-
cellentie bene possunt alicui negari pro-
pter delictū hoc exigens. **¶** Ad illud de
heredi verū est qd non excludit de facto.
sed de iure excludit si talis etiā non sit
cōdemnatus. Si vero sit p̄cisus et con-
demnatus ab ecclesia nō confert ordines
si episcopatus non sit ordo et possit sim-
pliciter auferri. sicut haberent respon-
dere illi qui tenent episcopatū esse non
ordinem. sed quandam dignitatem ad-
ditam super ordines que ad iurisdictio-
nem magis spectat.

Ad argumenta in

oppositū. Ad primū concedo qd symo-
niaci ordinatio est irrita quātum ad ex-
ecutionē. tamen ordinē recipit. et ideo nō
indiget nisi vt eius suspensio relaxetur.
¶ Ad scōm consequētia nō tenet. qz mi-
nistro ecclesie datū est vt sit minister in
conferendo non in auferendo. **¶** Ad ter-
tium tangetur inferius quomō ecclesia
potest personas illegitimare: et sic inha-
bilitare ne sint idonei ad contrahendū
matrimonium sed hic ex quo collatus est
character nō est simul potestas ad auferē-
dū illis. Et cū arguitur qd est illud magi-
sime legē nature qd istud. verū est vt ma-
trimonium contractū sit ratū. sed nō vt
quecunqz persone nullo obstante impe-
dimento possint illud matrimonium
cōtrahere. magis enī est de lege nature:
qd deus illud qd imprimit nature qd nō
repugnat peccato nec formaliter nec tā-
qz cause demeritorie perpetuo remane-
at in anima. qd qz quicunqz et quecunqz
sint habiles ad contrahendū matrimo-
niū. Et ideo inhabilitatio illarum per-
sonarum ad istuz actum non est ita cō-
tra legem nature. sicut characterem ali-
cui impressum deleri.

Secūdo quero

San sexus muliebri aut etas pu-
erilis impediat susceptionē ordinum. qd
nō: **¶** Gal. 5. In christo iesu nō est seruus
neqz liber: non est femina nec est masca-
lus. ergo nulla differētia est inter femi-
naz et masculū in le. christi. sicut nec cir-
ca seruū et liberū: ergo illud sacramētū
le. euangelice qd potest masculus recipere
et femina. sicut seruus et liber. **¶** Pre-
terea. 33. q. p̄sbyter. sit mētio de p̄sby-
tera. et 27. q. j. dyaconissaz non debere
ordinari ante. 40. annos. **¶** De etate et
puerili arguitur: quia nō prohibet alio-
rū sacramentoz susceptionē vt baptis-
mū et cōfirmatiōis. et videtur potissime
ad propositū eē de cōfirmatione. qz il-
lud sacramētū datur ad digne cōfitem-
dū fidē christi. iste actus nō potest cōpe-
tere nisi adulto. sicut nec actus ordina-
tionis. ergo rē. **¶** Oppositum. 23. di. sa-
cratas deo femias vel monachas sacra-
vasa vel sacratas puellas cōtingere in-
cēsum circa altare ferre perlatuz est ad
apostolicā sedē que omnia reprehensioe
et vituperatione plena esse nulli ratōne
sapienti dubiū est omne ministeriū mu-
lieris vituperio p̄enū est. **¶** Preterea. j.
cōz. j. turpe est mulierē tondē. ergo et or-
dinē recipere. qz tonsura cōcomitat or-
dinez aliquē vt signū signatū. **¶** Preter-
ea de vita et hone. cle. si quis. et di. 13. ibi
habetur qd clerici non nutriant comaz:
sed tondēantur. **¶** Preterea de etate pue-
rili habetur in can. di. 77. subdyaconus
non minus. 20. annorum ordinetur.

Ad breuiter dico

qd excludi ab ordine vlt ordinū suscep-
tione vel nō posse suscipere ordines pōt
intelligi tripliciter. videlicet. vel nō pos-
se debite et honeste. vel nō posse licite.
quia est cōtra p̄ceptū. vel nullo modo
posse etiā de facto. ita qd si acceptetur sic

ri nihil fiat. **P**rimo modo puer et non habens discretionem non potest recipere ordines. quia non potest cum debita reuerentia recipere tale gradum qui conferitur in ordine. **S**ecundo modo puer non potest recipere ordinem sacrum licet possit illo modo recipere ordines inferiores. **P**rimum probatur: quia susceptio ordinis sacri annexum est votum continentie: ut habet extra. sed puer et non habens discretionem non potest in istud votum tacite vel expresse. **S**ecundum probatur: quia non inuenitur prohibitio arcere pueros a susceptione ordinum non sacrorum. **D**e 3° modo non posse dico quod istud non inuenitur in puero et hoc respectu cuiuscumque ordinis etiam sacri. quia potestas exequendi aliquid actum vel gradum quo quis potest istum actum exercere. potest duratione precedere actum illum vel potentiam propinquam ad actum illum: ordo non est nisi gradus disponens ad ministrandum in determinato gradu ecclesiastico: ut dictum est de precedenti. **S**ed ille potest competere antequam solutio impedimenti sit in potentia propinqua ad exercendum illum actum. nec ibi requiritur consensus ad impressionem characteris. sicut nec in minoribus ordinibus. **I**stud tamen non possedum tanquam precise per ecclesiam determinatum. sed habet hoc a christo. non enim ecclesia presumpsisset totum sexum muliebre priuasse sine culpa sua actu qui posset sibi licite competere qui esset ordinatus ad salutem mulieris et aliorum in ecclesia per eam. quia hoc esse videtur maxime iniustitie non solum in solo sexu sed etiam in paucis personis. **N**ec autem si de lege diuina licite posset competere mulieri ordo ecclesiasticus posset esse ad salutem et earum et aliorum per eas. **A**t quod dicit apostolus ad thymotheum. 2°. docere mulierem non permitto. intelligens de doctrina publica in ecclesia non est dictum apostoli tamquam statutum. sed non permitto. quia nec christus permisit. cuius argumentum euidenter accipitur: quia nec matrem suam posuit in aliquo gradu ordinis in ecclesia: cui nulla alia

potuit vel non potuit in sanctitate equiparari. **R**atio autem naturalis huic dicto consonat quam apostolus innuit prius ad corinthios. Nam natura non permittit mulierem saltim post lapsum tenere gradum eminentem in specie humana siquidem est deum sibi in penam peccati sui: gen. 3. ubi viri potestate eris. **C**ontra hoc ubi idem agens et passus eiusdem speciei ibi est idem effectus sed episcopus est idem agens: et pono quod eodem modo intendat hic et ibi vir et mulier et anima viri et mulieris passa eiusdem speciei. ergo si episcopo aliquid agente anima viri recipiet characterem: sequitur quod ipso idem agente circa mulierem ipsa idem recipiet. **R**espondeo: maior est vera de agente inducente formam et agente naturali. sed si voluntarie agat et contingenter non est verum quod idem agat. sed poterit non agere. **S**i autem non inducat sed tantum facit quendam actum ad quem alius inducat qui voluntarie inducit in illud passus in quo proponit inducere. maior est vera. et ita est in proposito. **A**t istud argumentum est bonum ad probandum quod minister nullum actum necessarium facit ad quem necessario sequitur effectus sacramenti: sed tantum contingenter: ut in pluribus ex pacto diuina.

Ad argumenta ad

primum dico quod quantum ad gloriam consequendam et ad gratias habendam non est distinctio in lege christi inter feminas et masculos quia tantam gratiam habere et tantam gloriam attingere potest illa sicut iste. **I**tem quod ad gradum excellentem habendum in ecclesia bene decet esse distinctionem inter virum et mulierem in lege christi: quia hoc consonat lege nature. **A**d secundum forte in grecia vix presbyteri potest dici presbyterissa: ubi sacerdotes vtuntur licite matrimonio prius contracto. sed apud nos latinos ubi castitas non coniugalis sed simpliciter est ordini annexa presbyterissa potest dici aliqua bona matrona vidua vel perfecta inter alias mulieres: vel forte in col

legio illa que
abbatissa inter
bet per hoc quod
nec preeminet
non similitudo
concessa. quod
non abbatissa
am in matrona
sed ille non est
Ad aliud pro
et. 4. in istis
rum nonnullis
fieri probat ibi
pime quando
tur rationi in
ecclesia pueri
in his que per
am diuinum
talibus sacris
tim in talibus
ideo sufficienter
modo. 13. ann
tunc forte era
ideo non miru
seruanda ab
re ad omnino
rem seruare
pliciter neces
pa illa obser
sarius necessite
misso ordo c
et gradus de
ecclesia psteru
et ore infanti

legio illa que preest omnibus alijs: vt abbatissa inter moniales. sed ista nō habet per hoc gradū altiorē ordinis. imo nec preeminētiā respectu alicuius viri.

¶ Conſimiliter poteſt dici ad illud d̄ dyaconiſſa. q̄ illa cui competit ex ordinatione abbatiffe vel collegij legere omeliā in matutino poteſt dici dyaconiſſa ſed ille nō eſt actus alicuius ordinis.

¶ Ad aliud poteſt dici vt dicit graciā dī. 4. in iſtis moribus vtentiu in ſtrarium nōnulle leges abrogate ſūt. vt poſtea pbat ibi per multa exempla ⁊ maxime quando mores contrarij imituntur rationi noue. Ita hic in primitiua eccleſia pueri nō erant ſtatim inſtructi in hijs que pertinet ad cultum vel officiū diuinum. ⁊ imo bene adulti erāt in talibus ſatis rudes. nūc autē pueri ſtatim in talibus erudiuntur ⁊ exercētur. ⁊ ideo ſufficientius inſtructus eſt aliquis modo. i. annoꝝ in talibus actibus q̄ tunc forte erat ruſticus. ⁊ ſ. ānoꝝ. **¶** Et ideo nō mirum q̄ decreta illa de etate ſeruanda abrogata ſunt. Et eſto q̄ d̄ iure ad omnino debite ſuſtinēdum debeant ſeruari: qđ nō credo. tamē nec ſimpliciter. neceſſariū eſt neceſſitate precepti illa obſeruare nec ſimpliciter neceſſariū neceſſitate facti. quin ſi hoc p̄termiſſo ordo conferatur vere ſuſcipitur ⁊ gradus determinatus miniſtrandi in eccleſia p̄fertur illi qui pro tempore iſto ex ore infantū ⁊ lactātū p̄fic laudē cui ſit laus i ſecula ſeculoꝝ. amē

¶ Alia ſacra

¶ mta. Circa iſtā. 26. dī. quero vtrū matrimoniū fuerit imediate inſtitutū a deo. q̄ n̄ Ge. 2. ait Adā nūc os ex oſſibus meis. ⁊ ſequit̄: q̄ obre. homo pa. ⁊ m. ⁊ adherbit vx. ſue. vbi dicit glo. q̄ tūc inſtitutū fuit ſacm̄ matrimoniij. ⁊ Sal. allegat h̄ in euan gelio. q̄ adā inſtituit illud. ⁊ p̄ p̄ns n̄ imediate fuit a deo inſtitutū. **¶** Preſea:

circa inſtitutū a deo nullus inferior dō p̄t aliquid imutare. ſed eccleſia imutat aliquid circa m̄rimoniū. q̄ aliquas p̄ſonas que al̄ eſſet legiſtime ad h̄eduz i. legitimat. **¶** Contra Math. 19. ait x̄ps phariſeis. nō legiſt̄. q̄ qui fecit ab initio maſculū ⁊ fe. fecit eos. ⁊ ſequitur qđ deus coniunxit homo non ſeparet.

¶ Ad ſolutionem. q̄

tractādaz de m̄rimonio ſi hec quedaz neceſſa p̄mittēda. ⁊ ſit hec p̄ p̄ncipal̄ ad p̄creandū plē debite educadā marē ⁊ feminā vinculo indiſſolubili ſibi mutuo copulari ⁊ obligari honeſtū ē.

¶ 2° ē mare ⁊ feminā p̄tatem ſuozū corꝝ p̄p̄ ſibi mutuo tradē p̄ iūſu p̄petuo ad p̄creandū prole debite educandā honeſtum ē.

¶ 3° iſtam dationē mutuaꝝ a deo inſtitui ⁊ approbari congruum ē.

¶ 4° p̄cluſio. iſti cōtractui donatōis mutue aliquod ſacramentū annecti p̄gruum eſt. ⁊ ita factum ē. **¶** 5° in matrimonio neceſſariū ē plura diſtincta concurrere ⁊ que. **¶** Ad probationez p̄ime cōcluſionis. hec p̄ima p̄cluſio p̄uia. hominē velle p̄creare prole in ſpecie humana eſt actus recte circūſtantiabilis. hoc probatur. q̄ nō ē actus de ſe malus vt non poſſit recte circūſtantiari ſicut ē dare alienum. ⁊ probatur. quia n̄ magis ē cōtra rectam ratiōem vel inclinationē naturalez hominē ſaluare ſpecie ſuaꝝ q̄ alia animalia ſua. imo cōto magis ſcđm inclinationē quāto iſta ſpecies ē perfectior. nō autē pōt ſaluari regulariter in iſto ſtatu mortalitatis. niſi per p̄pogationē. ſimilr ſi eſſet imortalis adhuc ſcđm rectam rationē nec cōpeteret ſibi cōmunicare perfectionē ſuam eo modo quo eēt ſibi poſſibile. hec autē ē propagatio. **¶** 3° ex creditis: q̄ de illicito nō datur p̄ceptū. ſed gen. 2. ⁊ 9. datur p̄ceptum de propagatōe. **¶** Creſcite ⁊ multiplicamini. **¶** 4° q̄ honeſtū ē agē ad repatōem ruine angelice: ⁊

nō iſtas cōcluſiones de moribus quibus p̄lūm̄ m̄te querebunt inſp̄ more

restauratōem illi⁹ supne ciuitati hierl³
 fm pdestinatōez diuinā: s³ electi pdesti-
 nati ad repandū ruina illā nō pducun-
 tur cōit i esse nisi p p⁹ogatoez. g. 7 sic p³
 q⁹ iste act⁹ nō est de se mal⁹. Sed nec de
 se ē sufficiēter bon⁹ bonitate morali: q²
 null⁹ actus ē sufficiēti bon⁹ moralit⁹ ex
 rōne agētis vel obiecti nisi amare deū.
 q² nō pōt eē ptra rectā rōnē: imo neces-
 sario ē fm rectā rōem q⁹ talis act⁹ tēdat
 in tale obiectū. h⁹ aut⁹ ē: q² obiectū est fi-
 nis vltim⁹ fm se volēd⁹ 7 a q⁹libet ordi-
 nato ad fi. illo⁹ q⁹ pōt finē amare: s³ pro-
 creare plē. p³. q² nō ē finis vltim⁹ s³ ali-
 quid ordinatū vel ordinabile ad finē. 7
 p p⁹is pōt hō recte 7 nō recte ordinare
 illud i finē: g⁹ ē act⁹ circūstantionabil⁹ re-
 ctis circūstantiis. ¶ Preterea pbat⁹ vtrū
 q⁹ sit. q² ille act⁹ ē de se mal⁹ cur obiecto
 repugnat eē bonū: siue cui⁹ obiectus re-
 pugnat actui 7 act⁹ agētī. 7 p oppositū
 ille ē de se bon⁹ cui⁹ obiectū ē simplr bo-
 nū necessariū 7 pfectissime pueniēs agē-
 ti: s³ neutriū istoz puenit huic actui: q²
 e⁹ obiectū nō ē bonū vltimū: nec repu-
 gnat sibi esse bonū: g⁹ de se nec mal⁹ nec
 pfecte bon⁹ moraliter: quia null⁹ actus
 ē perfecte bonus ex genere tñ siue ex so-
 lo obiecto nisi amare deū. nec mal⁹ ex
 gnē siue ex solo obiecto nisi odire deū.
 7 neutriū actū oportet specificare: nec ē
 circūstantionabil⁹: q² ex gnē h³ iste act⁹
 qui est amare deum q⁹ sit bonus. 7 odi-
 re q⁹ sit mal⁹: vñ loquēdo d⁹ amore ami-
 cicie de⁹ nō pōt nimis amari: nec aliq⁹s
 pōt deū bñ odire. hec ē ergo pma cōclu-
 sio iprobando pma conclusionem pnci-
 palē q⁹ vellet pcreare plē est act⁹ circū-
 stātionabil⁹ rectis circūstātiis. ¶ Scda cō-
 clusio sit hec: p⁹ circūstātia req⁹sita ad
 bonitātē moris ist⁹ actus ē circūstātia
 finis sicut vnūuersaliū ē in moralib⁹: 7 ē
 ista velle pcreare plē religiosē educa-
 dā ad ampliādū cultū diuinum: h⁹ p-
 batur p rōnez: q² perfecta operatio hu-
 mana ē finis hoīs: pmo ethi. ad finem

aut⁹ debet alia ordinari: g⁹ ad hunc finē
 debet quilibet velle plē: ista probat⁹
 ex creditis: q² quilibet d⁹ sic diligē pri-
 mū ex charitate sic seipm. i. ad idem. s³
 quilibet d⁹ diligē se ad honestā puerfa-
 tionem 7 diuinū cultū: g⁹ 7 primū suū.
 7 maxime plē cui spēaliter tenetur. Lō
 firmat p aug. 9. sup. Bene. d. bonū pro-
 lis d⁹ non ipsa ples: s³ spēs 7 desiderū
 quo ples queritur vt religiosē educa-
 vel informet. ¶ Sequitur scda circūstā-
 tia q⁹ ē q⁹ iste act⁹ d⁹ eē determinatū perso-
 narum maris. f. 7 femine nō q⁹ esse ma-
 ris 7 femine sit circūstātia: s³ includitur
 necessario in actu q⁹ ē pcreare plē: s³
 determinatarū dico eē circūstātiā ex
 pte causaz agentium: nā vaga coniun-
 ctio est contra bonum plis: quod est fi-
 nis hic intentus contra bonū familie
 7 contra bonum ciuitatis. ¶ Primum
 probatur: q² proles non religiosē educa-
 retur: tum ex parte parentum: quia nō
 haberent determinatam noticiam sue
 proles: saltem pater. 7 ita non esset soli-
 citus sue pli debitam ipendere discipli-
 nam. nec ecōuerso proles patri debuā
 reuerentiam 7 timorem filialem: prop-
 quem timorem filius magis obedit p⁹
 7 magis ab eo disciplinam recipit q⁹ ab
 alio. ¶ Secundum probatur: quia bo-
 num familie consistit in aliqua firma
 adhesionē principālium personarū fa-
 milie. alias esset bonum vagum: 7 pro-
 pter hoc dicit phus. 3. eth. q⁹ homo na-
 turaliter est animal coniugale 7 dome-
 sticum. nec etiam alique persone diligē-
 tiam adherent circa necessaria sibi mu-
 tuo 7 proli ergo. ¶ Tertium probatur. q²
 amicitia ciuium vt plurimum ē ex det-
 minata propinquitate in certo gradu:
 sed ibi nulla esset propinquitā noua cer-
 ta que est: causa amicitie. ideo propter
 ista recte reprehendit Ar. politia So-
 crati. 3. pol. quia pro statu nature lapsē
 multo melior ē illa q⁹ ipse ordinat. 7 p
 oi statu fuisset p rectā rōem vagā p⁹nc⁹

maris cū fca
 p⁹ et creditis
 2. d⁹. Arunt o
 electi. D⁹ at⁹.
 suā vxorē hē
 q⁹ ista deter
 turalē eē simp
 repugnat ma
 affirmatiua
 nēti ē psona
 ad actū istū
 . q⁹ psona
 vinculo indit
 ē hoc pbat⁹ et
 ad morand
 ad debita pli
 milie 7 ciuit
 let ppetua ad
 ad inuicē. nō
 pp multas o
 curretes nisi
 inuicē vincu
 ¶ Hec q⁹ n
 que: principa
 pliter necia
 tur in sicut p
 sic obligari a
 tioni nāli pse
 ciuitatē q⁹ a
 nature. q² sic
 sine de le. na
 se notū 7 p⁹
 tali p⁹in. scd
 rū euidēt⁹ p
 clusioib⁹ l³
 marē 7 femi
 est de le. natu
 barionē scde
 p⁹clusio. ob
 lē expedit ex
 obligatāz i
 nascet vel ex
 actu volunta
 magis psoni
 d⁹ eē indit
 fu sit pueniē

maris cū scia. Ista ē circūstantia satis
p3 ex creditis p scripturā sacrā. nā gen.
2. dī. Erunt duo in carne vna. 7 xps idē
dicit Math. 19. 7 apłs p^o cor. Unusq3
suā vxorē hēat pp fornicationē. 7 esto
q ista determinat nō pbare p rōez na
turalē ēē simplr neciaz: ita q et^o oppo^m
repugnat manifeste rōnī nālī: saltē hec
affirmatiua satis p3 f3 rōz nālē. s. q ho
nestū ē psonas sibi inuicē ēē deteriatas
ad actū istū. **Sequit** alia circūstantia
s. q psonas istas sibi inuicē ad istū finē
vinculo indissolubili obligari honestū
ē. hoc pbat ex pcedenti. q3 si determinatō
ad pmozandū 7 mutuo seruendū valz
ad debitā plis educationē 7 ad bonū fa
milie 7 ciuitatis multo magis ad h^o va
let ppetua adhesio deimiatarū psonaz
ad inuicē. nō at ppetuo adhererent sibi
pp multas occasiōes 7 displicentias oc
currētes nisi ad talē adhesionē eēnt sibi
inuicē vinculo indissolubili obligate.
At esto q nō posset pbari ista cōclusio
que principalis est ī isto articulo ēē sim
pliciter necia ex rōe nālī euidentē. pba
tur tñ sicut pposita ē. p^o q marē 7 sciaz
sic obligari ad talē finē est honestū 7 ra
tioni nālī psonū. **At** ex hoc p3 solutio
cuiusdaz. q. an talis obligatio sit de le.
nature. q3 sicut dictū est. s. dī. 17. pprijs
sime de le. nature est pzin^m practicū per
se notū 7 p^o demonstratiue descendēs ex
talī pzin^o. scdario aut de le. nature ē ve
rū euidentē psonū talib^o pncipijs 7 con
clusionib^o lz nō necio sequēs. 7 hoc mō
marē 7 feminā obligari ad finē pdictūz
est de le. nature. vt p3 ex dictis. **Ad** p
bationē scde pclusiōis pncipalis sit hec
p^oclusio. obligationē illā indissolubī
lē expedit ex actu voluntatis psonarūz
obligataz innasci. hoc pbat. q3 vel sic
nasceat vel ex ipositione legislatoris sine
actu voluntatis eoz. sed p^m est vtilius 7
magis psonū rōi nālī. q3 ex quo obliga
tōz ēē indissolubilis expedit q modus q
sit sit pueniens indissolubilitati eius. s3

si cogerent a legislatore sibi inuicē pūn
gi minus placerent sibi mutuo. 7 ita es
set maior occasio dissensionis future. q3
sicut dī. 20. q. 3. qd quis nō eligit profe
cto nō diligit. qd at nō diligit facile con
tēnit. **Q^o**clusio est hec: marē 7 feminā
transferre in se inuicē pātētem corporūz
suoz pro ista perpetuo ad istū finē: ho
nestū est. 7 hoc p^octu mutue donationis
hoc p3 ex pcedenti vīsa rōne p^octus mu
tue donatōis. dī. n. p^octus. q. simul tra
ctus duarū voluntatū. 7 per psequens
necessario requirit actus voluntatū cō
cordes in translatione mutua corporūz.
sicut in permutationib^o 7 venditionib^o
cōiter accidit. nec hoc sufficit s3 oportet
istos actus per aliqua certa signa mu
tuo exprimi. alioquin neutri pstaret de
actu voluntatis alterius. 7 neuter vult
transferre nisi pro quāto cōcipit alium
velle in ipsūz transferre. **Si** g ex pceden
ti conclusionē expedit illos obligari p
proprias voluntates: 7 nō sine signis ex
pressis. g expedit ibi esse contractum ex
quo nascitur illa obligatio. sed contra
ctus ille nō potest ēē nisi mutue donati
onis vel permutationis q idē est pote
statis corporūz pro ista perpetuo ad istū
finē. naz pātētem sui corporis que sua est
nullus transfert in aliū nisi per actū vo
luntatis sue. q3 per illū fit domin^o 7 de
sinit ēē domin^o 7 facit aliū dominū. 7 p
consequēs illud qd alijs acquirit in cor
pore alterius transfertur in ipsūz per ac
tūz voluntatis libere transferentis. 7 h^o
cū signo extrinseco euidenti in quo ha
betur ratio contractus predicti. forma
istius cōtractus. do si des. vel do vt des
Tertia conclusio pncipalis proba
tur sic: nulli obligarent se cōmuni obli
gatione saltē difficili nisi ad hoc eēt ali
quid astringens. vel sicut lex nature vel
sicut lex positua diuina vel humana.
lex enīz nature rsi obliget ad indissolu
bilitatē vinculi predicti pmissio tali cō
tractu. tamen nō lex nature nec euiden
p 3

tissima. sed scōo modo dicta. illud autē
qđ nō est de lege nature. nisi scōo mō nō
est oibus manifestū. ergo expedit neces
sitate illius precepti a lege potissima de
terminari. **E**sto etiā qđ ad hoc obligat
preceptū legis nature pmo modo dē
puta principiū practicū manifestū vel
cōclusio. adhuc expedit ponere ad hō
preceptū diuinū. quia minus obediunt
homines soli legi nature qđ deo precipiē
ti. quia minus timent et reuerentur cō
scientias proprias qđ auctoritatē diuinā
nec expedit determinationē istaz primo
modo fieri a lege positua humana. qđ
leges positue humane varie sunt apud
diuerfos. ista autē indissolubilitas obz
esse vniformis apud omnes. **H**oc fa
ctū est: vt patet gen. 2. et math. 19. vbi
christus allegat deū dixisse qđ adā pro
tulit gen. 2. quia dixit per os ade vt pre
conis. et ideo dixit deus coniunxisse sup
ple marē et feminā coniunctione matri
moniali. qđ precepto qđ protulit per os
ade. d. adherere et. **S**ed intelligendū
qđ aliud est precipere contractū illaz et
aliud precipere adhesionē perpetuā pre
missio primo contractū. primū bene ex
pedit precipi pro tēpore illo pro quo es
set necessitas propagationis. et maxime
si homines essent difficiles ad hoc sine
precepto. sed pro alio tēpore pro quo nō
est necessitas non oportet precipi. et hic
est qđ deus post lapsum his dedit prece
ptū de contrahendo. gen. 2. et iterū de
lectis omnibus post diluuiū preter octo
animas. **S**ed preceptum scōm expedit
dari pro semper. quia illā indissolubili
tatē ostensū est esse consonā legi natu
rali in prima cōclusionē: et minus serua
retur nisi super esset preceptū. sicut dēz
est in scōo articulo. **A**d hanc conclusi
onē tertiāz ponitur ratio talis. nullū po
test rē alterius domini alteri obligare:
nisi de consensu vel approbatione illi
cui est. sed corpus cuiuscūqz est dei iure
creationis. ergo nullus potest transferre

Aliud ē ppe ad
ad ppe ad hē
mem ppe ad hē

illud in dominiū alterius nisi inquantū
deus approbat. ergo si translatio ē ho
nesta ad istum finē: vt patet ex prima et
scōa conclusione principali. sequitur qđ
congruū est deū istaz translationēz cor
porū approbare. **S**ed diceretur hic qđ
licet homo ex creatione tenetur deo in
omnibus que potest. deus tamen non
tantum exigit ab homine. sed dimittit
eū libertati sue. solūmodo exigit vt ser
uet precepta decalogi. vnde potest quis
se vendere in seruūz licet de hoc non in
ueniatur specialis approbatio diuina
in scriptura. in qua venditione ita trās
fert potestatem sui corporis in aliū sicut i
cōtractione matrimonij. cōsimilr patet
de trāslatione dominiū omnium suarum
rerū. et tota ratio est qđ in quibus deus
nō obligat sibi hominem vel sua relinqui
ea voluntati hominis. **D**e 4. conclusi
one sit hec pma conclusio specialis cō
tractui predicto congruū est anecti col
lationē gratie. quia cōtractus predictus
est difficilis cū ex eo nascatur obligatio
valde difficilis cuius difficultas cōiun
cta est honestati vt probatur est prius.
ad honestū autē et difficile congruū est
gratiaz conferri. **S**cōa cōclusio ē hec
congruū est in aliquo signo sensibili ad
hoc a deo instituto regulariter conferri
quia dictū est supra in generali de sacra
mentis di. p. expedit talia signa esse insti
tuta pro statu isto. **T**ertia cōclusio. ex
pedit sacramentū proprie dictū coniun
gi contractui predicto. patet ex duabus
precedentibus. quia signūz efficax gie tē
collate. **S**ed intelligendū qđ circumscri
pta cōsideratione de rōne sacramenti i
pposito possunt cōiter veritates d ma
trimonio ostendi per rationē cōtractus
et obligationis. hec autē ratio sacramē
ti anexa difficultates nouas videtur ad
ducere. puta a quo et vbi fuit institutū
que forma qualiter vna. quis minister
et qualiter vnus. et quis effectus sit sacra
menti. **D**e p. non potest dici qđ sacm

instituti sit
nec gen. 2. qđ o
cacia a passio
si aut status in
nec fuisse cyb
paret qđ sit
nec inuenitur
tū sit. xps er
qđ institutū si
cō. sic docuit
cōtractū matri
monij qđ illud ac
quū est: dico t
intelligitur de
pro pro signo
et causa nec f
et matrimoni
cōiunctionis e
mō est signū ei
virginitatis si
virginis ad hē
ecclesia sacram
mū inter eccle
sacramentis ec
dō qđ sentit ecc
reticis ad abol
cōtractui matri
tramentū pro
mangelica. alu
tū no. le. et tū
tū fuit a xpo su
sacramentis ec
inuenitur plan
tantū approba
gen. 2. et per p se
instituit rament
acipi ex illo v
coniunct hom
intelligatur ibi ce
pocile contract
pille extunc gra
sacramenti cōcō
coniungentē
signū sensibile i
eum efficaciter
Sed hic est d

infimonia sit institutum in statu innocen-
tie: gen. 2. q2 oia sacramenta habent effi-
cacia a passioe xpi exhibita vel preuisa
si aut status inocetie stetit: passio xpi
nec fuisset exhibita nec preuisa. nec ap-
paret q sit sacramentū legis moſayce.
nec inuenitur vbi in lege euāgelica insti-
tutū sit. xps enīz math. 19. approbavit
qđ institutū fuit: gen. 2. 7 paulus p^a ad
cor. sic docuit vsum vel actū sequentēz
cōtractū matrimoni. **D**iceret ergo ali-
quis q illud ad eph. sacramētū hoc ma-
gnū est: dico tamen in xpo 7 in ecclesia.
intelligitur de sacramento extense acce-
pto pro signo sacre rei. cuius tamen nō
est causa nec signū aliqđ efficax. nō enīz
est matrimoniū signūz efficax respectu
cōiunctionis ecclesie ad xpm. sed si aliq
mō est signū efficax ita potest esse votū
virginitatis signū cōiunctionis ecclesie
virginis adch. istū. **S**ed q cōiter tenz
ecclesia sacramētū matrimoni eē septi-
mū inter ecclesiastica sacramenta 7 de
sacramentis ecclesie nō est aliter sentien-
dū q sentit ecclesia romana: extra d he-
reticis ad abolendū. **I**deo dici potest q
cōtractū matrimoniali ānexit deus sa-
cramētū propriē dictū. salte3 pro lege
euāgelica. alioquin nō esset sacramen-
tū no. le. 7 tunc oportet dicere q institu-
tū fuit a xpo sicut vlr dictūz est supra d
sacramentis ecclesiasticis. vbi autē non
inuenitur planius q math. 19. 7 licz ibi
tantū approbauerit cōtractū institutū
gen. 2. 7 per psequens illud nō instituit.
instituit tamen sacramentūz qđ potest
accipi ex illo verbo qđ addidit. qđ de
coniunxit homo non separet. vt nō in-
telligatur ibi coniunxisse pro instituisse
precise contractū matrimoni. sed cōiū-
xisse extunc gratiose per institutionem
sacramenti cōcomitantis illū contractū
coniungentē. **F**orma autē est aliquod
signū sensibile institutū a deo ad signā-
dum efficaciter grātia tunc collatam.
Sed hic est dubiū. vel enīz deus insti-

tuit ita indeterminatū signūz: vt sit fi-
gnūz efficax gracie sicut indeterminatū
signū requisitū ad contractū. vel magis
determinauit illud qđ debz esse efficax
gracie q ex impositione humana deter-
minetur signū sufficiens ad contractū. 7
si sic vel determinauit aliq verba preci-
se puta accipio te in meā vel in meū: vl
determinauit indifferēter quēcūq ver-
ba exprimentia talē consensūz. 7 in ista
multū interest. q2 si determinauit strictis-
sime illud. s. q forma huius sacramenti
consistit in verbis precis. sequitur q
multotiens est contractus matrimoni
sine sacramento etiā in lege euāgelica
q2 multotiens cōtrahitur per alia vba
q per ista. **S**i etiā determinauit verba
sed indifferēter cōsensum istū exprime-
tia quēcūq sint ista. adhuc tamen cuz
cōtrahantur quandoq inter mutos si-
ne verbis: sequitur q alicubi est cōtra-
ctus iste sine sacro. nec istud est absurdū
q2 possibile est q vsq ad legē euāgelī-
cā frequenter contraheretur vbi tamē
nunq fuit sacramētū vt hic loquimur
s. proprie. **S**i autē nō determinauit q
sit sacramētū gracie magis q ex impo-
sitione humana determinetur signum
sufficiens ad contractū. tunc potest dici
q in quocūq contractu in lege euāge-
lica cōcomitatur sacramētū. q2 illud
signū qđ requiritur ad contractū est ex
institutione diuina sacramētū. **E**x
hoc patet scdm qualiter sit vna forma
q2 vna vnitate integritatis non vnitate
indiuisibilitatis. verba enim hincinde
expressiua consensus sunt vnum signū
integrum 7 respectu contractus 7 res-
pectu gracie. nec est incōueniēs plures for-
mas particulares eē vnus sacri sicut
dictū est supra de euch^a de forma sup
panē 7 vinū. **D**e ministro ē aliud du-
biū. q2 vt plurimū ipse met contrahēs
ministrat sibiipfis hoc sacramētū vel
mutuo vel vterq sibi. **S**ed nec hoc re-
quiritur necessario si in omni cōtractu

2nd matrimoni
est vna forma

nō q̄ grā dāt in
māto mōto

Aliud ē
dicitur q̄
et aliud
et aliud
in mōto

ē sacrm: qz aliqñ p̄res p̄hūt p filijs vel
filiabus p̄ntib⁹ eis non exp̄metib⁹ signa
ppria: si ḡ ibi ē sacrm opz dicē qz mini
ster hui⁹ sacri p̄t eē indifferēter q̄cunqz
p̄t minister i p̄ctu m̄rionij. **S**z q̄liter
vn⁹ minister sic p̄t de vna forma. **S**z
q̄s effect⁹: dīco qz due grē i aīab⁹ p̄henti
um: 7 h⁹ nisi sit obex p̄cti mōz hinc 7 i
de. nō enī sufficit ad grām p̄cipiendā qz
p̄hēs nō sit fict⁹ respectu sacri: s3 opz qz
p̄t penituerit: qz istud sacrm nō dat p
mā grāz. **S**cds effect⁹ ē vnio aīaz p̄hē
tiū: s3 p̄m effect⁹ tōl ē vn⁹. s. grōsa p̄iūctō
aīaz. Si autē strigēdo formā ad certuz
signū 7 ad mīstros dēminatos oportet
at p̄hē dicē qz nō oēs p̄hēres i lege xp̄ia
na recipiūt sacrm. pōt tñ dīci qz p̄cipiūt
grām si alias nō sit obex: qz de⁹ assistit
ibi p̄p̄ difficultatē illi⁹ p̄ct⁹ honesti: nō
tñ tāta grām quātam p̄cipiēt cū sacro
maxie si impossibilitas non excuset. **D**e
tertia p̄clōne q̄ applicat significata ad
voces dīco qz aliud ē m̄rionij: 7 aliud
p̄ct⁹ m̄rionij. m̄rionij est illa obligatio
mutua v̄l viculū illud de q̄ dcm ē i p̄i
ma p̄clōne p̄ncipali. p̄ct⁹ autē ē ille actus
mutu⁹ volūtatū de q̄ dcm ē i 2^a p̄clōne
p̄ncipali. sacrm ē signūz efficax grē p̄co
mūtas actū illū. de q̄ sacro dictū ē in ter
tia p̄clōne p̄ncipali: 7 p3 dīstictō isto
rū p se. p̄mū enī nō ē p̄manēs i aīalib⁹
p̄iūgū: 7 ē relatio i fieri real extrīsec⁹ ad
ueniens: vel qz veri⁹ v̄l relatio rōnis: qz
nihil ē ibi nisi dñiū nouū: 7 noua fuit⁹
p nouā pmutatōez: s3 dñiū tale v̄l fuit⁹
nihil reale pōit i dño vel fuo. scd3 etiā
tñ ē in fieri 7 ē actio vel passio iterioz
vel exterior vel magi p̄stās ex actib⁹ in
teriorib⁹ 7 exterioribus duaz psonarū
7 h3 se istud ad m̄rionij p̄ mō dcm sic
cā in fieri: quēadmodū gnatio ad p̄ni
tatē vel magis sic baptisari v̄l ordinari
ad caracterē sic p3. **T**ertij autē silr ē
i fieri: 7 silr ē 7 nō ē cū p̄: 7 iō nō sp̄ ma
net cū scdo: nec o3 dicē qz h nullū m̄rio
nū sit equocū ad ista tria: imo qz tñ si

gnificet p̄m 7 p alijs oib⁹ accipiat tñ i
obliq̄ specificas illa: vt p scdo dicat cō
tract⁹ m̄rionij: 7 p tertio sacrm m̄rionij
vbi nō ē p̄structio it̄asitiua s3 trāsitiua
Si autē oio pcedas qz h nullū m̄rionij
significet illa tria nisi pcedo de noie: ita
h⁹ erit equoce. **P**nt autē hec tria sic de
scribi. m̄rionij ē viculū idissolubile in
ter marē 7 seīaz ex mutua trāslatōe po
testat⁹ corpū suoz i se iuicē facta ad p
creādā plē debite educādā. **S**cdm sic:
p̄ct⁹ m̄rionij ē maris 7 seīe mutua trās
latō corpū suoz p r̄su p̄petuo ad p̄cre
andā plē debite educādā. **S**acrm m̄rio
nij ē exp̄ssio certoz v̄boz maris 7 seīe
ad se iuicē signatiū traditōz mutue p̄s
tis corpōz ad plē debite p̄creādā ex in
stitutōe diuina efficacī significās grām
p̄ferēdā mutuo p̄hētib⁹ ad p̄iūctōz mu
tuā aīoz grōsā. vel si v̄ba certa nō sint
p̄cise forma hui⁹ sacri: nec etiā p̄hētes
sint p̄cise ministri: ponat i p̄cipio lo
co illi⁹ exp̄ssio v̄boz exhibitio certoz
signoz maris 7 seīe: vel aliqd̄ gnāl⁹ si
gnificās traditōez mutuā p̄tātis corpū
maris 7 seīe ad plē debite p̄creādā.

¶ De hoc patet ad

q. istā applicādo: p̄ct⁹ siq̄dem m̄rionij
institut⁹ ē a deo an lapsū: **S**en. 2°. h⁹ nūc
os ex offib⁹ meis: 7 crescite 7 multiplica
mini. 7 post lapsū **S**en. 3°. Multiplica
bo p̄cept⁹ tuas 7 erūnas: dixit dñs eue.
7 **S**en. 9°. Crescite 7 multi. 7 ē institutō
p modū p̄cepti affirmatiui. ita qz obli
gat semp: s3 nō ad sp̄: s3 tpe nēitat⁹: non
tñ in p̄nci⁹: s3 adhuc v̄l eodē mō obli
gare si paucitas i filijs ex aliq̄ causa ac
cideret. puta ex bello peste vel clade 7
h mōi 7 hoc pbat quō iste p̄ct⁹ ē a deo
p legē posituā diuinā institut⁹: 7 etiāz
aliq̄ ē ab ip̄o. s. vt ip̄z mēte lege nature
cordib⁹ hoim: de q̄ lege nature ē iste cō
tract⁹: licz nō p̄mo: nec vt necessariū no
tū: tñ vt scdario psonū. **S**cdm. s. obli
gatōem indissolubile instituit deus ex

lege sua posi
tū. ad her
nec accipiet.
nature n̄ soli
ex lege illa
illi legi: 7 qz
me p̄clōne
positiui: qz o
gillatoz fiat
di. 34. **T**er
stituit de⁹ sic
cipi. **S**z h
istis 7 ex ista
m̄rionij nec
vina respectu
create plē o
turio d: fuit
monij iūit
de iōtinētie
nestas dē h
vel institutio
spectu ei⁹ ad
facile qz fm
actu p̄cise ac
magis oppo
tollēdo qz n
dabilis nisi
nō v̄l p̄clud
lo nec p̄ p̄ns
obligatioz
p̄ns qz legis
vel obligati
tuere. **Q**u
lens v̄l corp
ne v̄tat in iū
corpus suū
v̄tat tanq̄ su
erit p̄p̄ illā
tali fine licit
licitia diu.
ad talem ac
quia vt dicit
onē ad terti
culqz cōmū
gauit eū lib
ficta ad illi

lege sua positiua: **Sen. 2.** Adhēbit vxo
ri sue. adhēbit inquā. i. nō momenta
nec accipiet. instituit etiā iprimēdo legē
nature nō solū quātū ad euidentē nēcia
ex lege illa: s3 quātū ad euidentē psona
illi legi: 7 q sic instituerit pbat i pñ pri
me psonis 7 istud pceptū scōm h3 vī
positū: q2 obligat sp 7 ad sēp nisi p le
gislatore fiat spālis dispēratio: vt dicit
di. 34. **Certū. f.** sacramētū mñionij i
stituit de' sicut dictū ē in q̄ta p̄cloe pñ
cipij. **S3 h** ē dubiū q2 ex oib' p̄cloib'
istis 7 ex ista solutōe nō h3 nec rō p̄ctus
mñionij nec obligatōis nec institutō di
uina respectu ei' nisi p̄p̄ hūc finē. f. p
create plē debite educādā. hec autē isti
tutō dī fuisse i officiū: s3 p̄ter hoc mñi
monij fuit institutū in remediū. f. vitā
de icōtinētie post lapsū. vñ ḡ p̄mo ē ho
nestas p̄ct' hui' vel obligatōis isto mō
vel institutō vel approbatō diuina re
spectu ei' ad istū finē. **Rñō.** nō appet
facile q̄ fm rectā rōem debeat q̄s i illo
actu p̄cise ad delectatōnem aspice: imo
magis oppositū vī psonū rōni: ḡ magi
tollēdo q2 nō vī inueniri ibi finis lau
dabilis nisi p̄creatio prol. rō etiā nālīs
nō vī pcludē aliquā honestatē i actu il
lo nec p̄ p̄ns in obligatōe vel cōtractu
obligatorio mutuo ad illū actū: nec p̄
p̄ns q̄ legislator recte debeat talē p̄ctū
vel obligatōnem approbare vel insti
tuere. **Quid** ḡ si dicat q̄ quicunq3 vo
lens vt i corpe suo ad delectationē p̄cti
ne vtat i iuste cū nō sua: pōt pmutare
corpus suū. p corpe alterius q̄ iuste
vtat tanq̄ suo: 7 tūc ista datō honesta
erit p̄p̄ illā iusticiā. p̄supposito tamen
tali fine licito: nec oportebit tunc q̄ de
licentiā diuina vtatur se vel corpe suo
ad talem actum ad hoc vt licite vtat:
quā vt dictū ē excludendo scōam rati
onē ad tertiam conclusionē. de' enī vni
cuiq3 cōmissit se 7 sua in quib' nō obli
gauit eū sibi. si hoc non sufficiat nec iu
sticia ad illū actū erit magis laudabilis

q̄ iusta p̄iunctio vl' pmutatio ad vnū
aliū actum q̄ nō esset laudabilis: puta
commutatio ad vtendum alio ad locū
aliū. p simili vsu. Saltem pōt hic re
curri ad institutōem dei q̄ non ex lau
dabilitate act' p̄p̄ aliū finē q̄ p̄paga
tionem: sed ex infirmitate post lapsum
7 p̄nitētia ad istum actū indulsit nō ap
probauit actū istum: 7 hoc ad vitādū
maius malū: 7 ista indulgentia posita
cōtractum ordinatū ad actum istū in
stituit: rñ non lege nature ip̄ressa saltē
lege positiua: 7 h' tam quātū ad cōtra
ctum q̄ quantum ad obligatōnem: s3
difficile ē inuenire quo ad cōtractum:
quā nūq̄ in ve. testa. inuenitur cōtra
ctus p̄ceptus vel laudatus nisi ad pro
creatōem plīs. semp enī mandatum di
uinū est ad h': crescite rē. qd non ē nī
si p̄pagando saltē in noui test. certifica
ti sumus de hoc p̄pter aliū finem. f. p
pter vitandum fornicatōez. i. corinth.
7. hoc autem fm indulgentiaz dico rē
7 verisimile est q̄ ista indulgentia non
fuerit p̄fca in no. le. s3 a p̄cipio huāni
lapsus. **Sic** ergo ex primis conclusio
nibus h3 de institutōe mñionij 7 obli
gatōis i ordine ad finē p̄pagandi. plem
7 institutō sacri cōcomitantis illū con
tractū: s3 institutō p̄tract' ad vitandā
fornicationem nō h3 ita p̄ rōnem natu
ralem: imo vix tanq̄ licitū ex institutō
ne diuina nisi vt indulgente 7 sacramē
tum cōcomitans cōtractū illum eodez
modo concomitat vt prius de matri
monio instituto p̄pter primū finem.

Ad argumenta ad pri
mū p3
ex prima conclusione: q2 adam sicut p'
co protulit ibi verba h' nunc os ex offi
bus rē. sicut manifeste exprimit chris'
Math. 19. d. de eo qui fecit masculū
7 feminā: 7 dixit quāobrem adhere
bit homo rē. **Ad** secundū. ecclesia cir
ca materiam habilem vel inhabilē ali
quid immutat: sed non circa illud qd ē

tois et veditois firmior tractus huius in literis quam in verbis nudis. Sed an in istis si gnis alijs a verbis vel exhibitis ab alijs vel contrahentibus saluet ratio sacri tactus est in conclusione quarta solutionis prece dentis.

Di. 28.

Hic queri solet

circa ista. 28. di. quero utrum sol assensus de presenti expressus verbis causet matrimonium: quod non. Omne vi culum vel contractus ad quod licite potest se qui carnalis copula est matrimonium vel matri monium tractus. sed post consensum expres sum verbis de futuro licite sequitur copu la carnalis: quia tales non dicuntur fornicari: quia subsequente copula carnali ecclesia simplicitate dicit esse matrimonium in illis. g.

Hec confirmatio extra de sponsalibus. his q.

Preterea. i. pletio. promissi sicut et fide litas est de lege nature. non autem oper illuz actus: quia ille actus non est forma pcedendi nec forma sacramenti: g. pcedit fuit matrimonium g. promissio est vinculum indissolubile: et maxime si confirmat iuramentum: quia servare iuramentum est de lege nature. Preterea non est medium quantum ad pcedendum istum in sponsalia et matrimonium: sed quando apponit iuram entum excedit pcedens firmitatem sponsalium quia sponsalia habent firmitatem suam sine iuram ento: g. quando apponit iuramentum est contractus matrimonium. ex promisso g. cum iuramento surgit vinculum indissolubile: g. matrimonium. Contra magister in lra.

Respondeo sicut pa

ter ex scda conclusione pme solutionis tra ctus matrimonium: q. s. inducit obligationem vel vinculum quod dicitur vinculum matrimo niale est datio et si non liberalis est tamen datio p alio recipiendo quod est pmutatio: tradi tio saltem mutua pcedens corporis: sed nullus promittendo tradit illud quod promittit imo est pdictio: quia promissio est de tradendo i fu turum. pcedens autem de futuro expressus si gnis puenientibus tali pcedens non est nisi p

missio: g. impossibile est ibi esse traditorem nec pcedens tractus matrimonium. Si quis autem vel let facere vim de sacro pcedente contra ctum: posset dicere quod propria forma huius sacri sine pcedat in verbis tamen siue in signis alijs non tamen pcedit nisi in signo representatio no autem pcedit: nec intendere p futuro est sufficiens intentio in ministro ad minist randum sacramentum: sed oportet quod intendat pro presenti sicut signum significat. in sacris enim veritatis minister non ministrat idonee si meretur. g. non est sacramentum si est consensus de futuro tamen ppter defectum intentionis mi nistri. et medacium est si videtur signo repre sentatio si autem videtur signo pcedit rati non meretur tamen deficit intentio requisita et signum requisitum.

Ad primum argumē

tum dico quod maior non est vera nisi intel ligatur de vinculo indissolubili ante actum copule carnalis. istud autem rati fiat indissolubile p actum illum non tamen erat prius indissolubile. Et si queras isto suppo sito finem psumptionem ecclesie quod finem veritate est vinculum indissolubile: nunquid actus sequens causat vinculum indissolu bile. Rpondeo veritas pcedit psumptio ni simpliciter in quocumque iudicio si equi liter possit esse veritas nota sic illud videtur oritur psumptio. In veritate g. si iste in actu sequenti sponsalia non mutat consensum sponsalium in consensum matrimo nialem non efficitur matrimonium per istum actum: quia iste actus nec ex natura rei nec ex lege divina est forma sacralis: nec ma trimonium in proposito. ecclesia tamen cui non potest innotescere animus exercentis actum illum presumit quod iste noluit pec care mortaliter: et ideo quod talis procedat a consensu sponsalium ad novum con sensum matrimonialem: et illo affectu cognoscat istas: et p hoc ad illud quod adducit extra. pcedo enim quod si non muret pcedens pcedit in matrimoniale finem veritate non est matrimonium. licet ecclesia sic psumat

2. ad est pcedit
indissolubile in
matrimonio

Ad 2^m dico q^d pmissio 7 si sit de le. nature suada tñ nō attigit ad p^rctū datōis 7 iō q^d tūcūq³ teneat solue pmissū res tñ manet sua. si at det alteri data ē: nec p^r postea ab illo cui dedit auferre vt red- dat pmissū. nec tenet ad restitutionē: q³ nihil sibi abstulit sed o³ de impossibilita- te reddēdi pmissūz penitē siue de defe- ctioe pmissionis. ita est h³ g³ illa p^rpo ma- ior q³ vīculū indissolubile pueniēs ad istā obligationē est m^rimoniu^m vā est de indissolubili de iure 7 de facto. sicut est qñ datio facta est ppetuo. pmissio at 7 si sit indissolubilis de iure tñ dissolubil^{is} est de facto p dationē sequentē. **A**d 3^m dico: q^d in spōsalib^{us} est gradus in firmi- tate 7 firmitas iuramēti addita spōsali b^{us} p^r p^rsensuz de futuro licet magis certi- ficet nō tam exit certitudinē 7 firmita- tem sponsaliūz. **di. 29.**

Oportet autēz

p^rsensuz p^riugale. **C**irca istaz 29. di. q^{ro} vtrū p^rsensus coact^{us} sufficiat ad p^rctū verū m^rimoniu^m. q³ sic: q³ bapti- zat timore penaz sufficiē p^rsensit. ita q³ v^e recipit baptisimū. vñ 7 cogendus ē ad obseruātiāz fidei iā susceptę extra de baptismo 7 et^{er}. maiores. g³ a fili i p^rpo- sito cū ibi sit m^rimoniu^m spūale sicut h³ carnale. imo p^rna videt tenē a minore. q³ min^{us} v^e requiri libertas ad carnale q³ ad spūale m^rimoniu^m. **P**reterea: nul- lus met^{us} ipedit nisi qui pōt cadē in con- stantez virū. sed vtr cōstans est fortis. 7 fortis est ipauidus. 3. et^{er}. **P**reterea ex- tra: de his q³ v^e metusq³ cā fiunt: ad au- res. electio facta p metū si sit iuramēto firmata ē obligatoria. g³ a fili in p^rpo.

Preterea coactio facta p metū nō ē nisi quedā inductio efficax ad illud sed blā- ditie ita efficaciter inducē pñt sicut t^ro- res vel mine. g³ p^rsensitēs p^r aliquas blā- ditias vel delicias allicientes nō p^rheret m^rimoniu^m. p^rns est fin^{is} g³. **P**reterea. ex- tra de despō. ipubez. tua. p^r filiū nūdū

aduln^{us} cui^{us} volūtas nō pōt discerni cui vult pōt m^rimonio tradē. 7 postq³ fili^{us} ad p^rfectā etatē puenit o³ hoc adiplē: 7 hoc h³. ff. de spōsalib^{us}. l. sed que p^ris. o³ de filia q³ tūc solū discētiendū a p^rie li- centia pcedit sibi si indignū morib^{us} vel turpē sponū p^r ei eligat. 7 pbat hoc a fili. q³ papa pōt suos filios cogē ad con- trahendū m^rimoniu^m spūale puta ad re- ciendū epatū. g³. **C**ontra mag^{is} in l^{ra}. **P**reterea: fauorabilius ē m^rimoniu^m spi- rituale q³ carnale sed p^rsensus coact^{us} ipe- dit p^rfectionē religiōis: vt h³. 20. q. 3. p^ris g³ 7 h³. **P**reterea q³ fili^{us} nō possit cogi a p^rie ad p^rhedū m^rimoniu^m: h³ extra d^e despō. ipu. c. i. **P**reterea extra de his q³ v^e me- tusq³ cā. fi. c. i. 7 i glo. m^ri^m p^r metuz nō tenet nec obligat^{us} ē q³ h³ fac^{is} 7 si iuret.

Hic dicitur q^d simplr nō pōt aliq³ co- gi ad p^rsensuz. sed tñ f³ q^d. f. p metū pe- naz q³ vult euadē. tunc arguit: sed pe- nas q³ timet sufficiēti euadit p^rsensitē- do tantū verbo extrinseco. g³ si vltra h³ p^rsensit aio interius isto cōsensu p^rsensit non ex metu. 7 per p^rsequens ille cōsen- sus est liber: 7 non coact^{us}: 7 ita obligat^{us} est. **C**ontra hoc: quicūq³ cogitur ad ali- quid q³ non potest esse sine alio absq³ peccato mortali cogitur ad illud aliud 7 hoc accipiēdo coactioez. simpliciter hincinde. sed iste per te cogitur ad dicē- dū verba exteriora ad exprimendū con- sensuz per metuz. illa autē verba nō pos- sunt eē sine consensu illo interiori sine peccato mortali. q³ proferens illa sine il- lo pernitiōse mētur. ergo sic per te po- test cogi ad proferenduz verba sic 7 ad consensuz interiorē. maior probat mul- tipliciter. tū q³ iste metus qui excusat ē ille qui pōt cadē in cōstantē virū: f³ iu- ra. sed in virū p^rstantē nō pōt cadē met^{us} maioris incōmodi q³ peccati mortali. tū ē: q³ nullus met^{us} pōt cadere recte in ali- quē nisi ad subeundū min^{us} malū vt fu- giat mai^{us} malū. f³ pati q³ cūq³ penam est

min^{us} malū q̄ peccare mōlū. **¶** Idē etiā
posset pbari de licito et illicito: qz mer^{ito}
nō p̄r inducē aliquē ad aliqd nisi vt est
licitū: qz magis necessariū ē vitare illici-
citū q̄ fugē penā. siqdē plus a cā supio-
ri determinat aliqd ad fugiēdū illicitū q̄
ad penā cauēdā: qz de^{us} p affectōez iusti-
tie retrahit hoīem ab illicito. affectio
autē p̄modi icliat ad penā vitādā. **¶** Hec
rō tota p̄firmat duplici exēplo. p̄mo si
alicui n̄ licet p̄sentire inī^{us} null^{us} mer^{ito} de-
bēt eū inducē ad p̄ferēdū vba exteriorius
sic esset de religioso q̄ nullo^{us} induci dēt
ad dicēdū hec vba: qz aut p̄fētēs aio: et
sic peccat mōlū p̄ votū. aut nō p̄fētēs
et sic peccat mōlū mēdacio p̄nicioſo: q̄
null^{us} ali^{us} inducēt iufficiēter p̄ metu ad
dicēda ista verba nisi vt distiguit a reli-
giolo: qz licet sibi p̄fētire inī^{us}. **¶** Aliud
ex^{emplum}. si q̄s violētā inferēs isti vt accipiat
illā: et etiā p violētā exigēt ab eo tale iu-
ramētū iuro ad fācta deī euāgelia q̄ si
ne metu p̄sentio in istā: nullo mō dē ex
aliq̄ metu ad istud iuramētū inducēt: qz
est peccatū mortale iurando mēdaciter
q̄ a fili^o nullo metu pōt iste induci ad ac-
cipiēdū istā vbo exteriorius nisi vt sic ac-
cipere ē licitū. nō ē autē licitū nisi vt p̄iū-
gatur p̄sensui iteriori. **¶** Si dicas p istas
rōes pbari pōt q̄ nō dē dicē vba propi-
quēcūqz metū nisi p̄fētāt aio. tū si p̄sen-
tit tene^{re}. qz ad illū p̄sensum nō inducit
eum sufficiēti metus. **¶** Contra: nec ad
vba exterioria cogit simplr sic q̄ ali^{us} mo-
ueat linguā suā: s; qz iminet sibi aliud
magis vitandū. f. mortis iō dē cogi ad sic
loquendū: q̄ a fili^o cū immineat sibi ma-
ius malū q̄ p̄fētire in istā: vtpote mors
vel peccatū mortale metu cogit ad p̄fē-
tiendū in istā. **¶** Cōfirmatur istud: qz op-
positū daret occasionē multis mentien-
di p̄nicioſe. **¶** Cōfirmat etiā p̄ exēplū si
quis i magno piculo p̄iciat merces in
mari ne s̄bmergat ex metu p̄iciat: et sic eēt
act^{us} ali^{us} sine q̄ nō possz eē p̄iectio vl ab-
solure vl sine pctō mōlū ad illuz silr co-

gētur. **¶** 2° peccat oppio i h^{oc} q̄ dīc ecclāz
p̄sumē nō eē p̄fētū qz p̄sumit ip̄z ex me-
tu tū p̄fētisse ext^{ra}: nō inī^{us} i aio. h^{oc} s̄m
ē: qz ecclā sp̄ p̄fuit p̄ meliori pte: sic hē
extra de re. iur. estote mīficores. et ex-
tra dē scrutīnō i ordinib^{us} faciēdo. c. vni-
co. q̄s p̄fuit idone^{us} qn̄ n̄ pbat inidone^{us}
et apparet manifeste: qz ecclā copulā
carnalē sequētē spōsalia p̄sumit eē ex af-
fectu m̄rimonialē: qz p̄fuit spōsū et spō-
sā n̄ peccare mōlū i illo actu. q̄ a fili^o h^{oc}.

Ad questionē igit duo s̄
q̄lī possit eē p̄fētus coact^{us}. 2° si ille suffi-
ciat ad p̄tractū m̄rimoniū. **¶** De p^{ri}o p̄dī-
ctio ē volūtātē simplr cogi ad actū vo-
lēdi: qz cū volētū sit ex 3^{is} eti^{is} cui^{us} p̄nci-
piū ē exira nō p̄fētē vi passio: itellige
passio vim. i. violētā nō p̄fētē: nō ne-
gatiue s; p̄rie. i. p̄fētē. qd ē dēu violē-
tū ē qd ē fōrlū a p̄n^o extriseco qd ē p̄ in-
clinatōez passi: et velle nō pōt sic inesse
volūtati. qz tūc nolēs vellet. seqtur ppo-
sitū. pōt q̄ h̄ns volūtātē cogi ad aliquēz
passionē vtpote ligat^{us} h̄ remanē: vl ad
aliquā actōem istāle q̄ tū nō est actio
sua. vtpote si aliq̄s māu pcuriat ita pos-
set facē manu erea. s; ad actōez volūta-
tis illicitā vel ipatā q̄ p̄pē ē actio hūa-
na nō p̄r cogi nisi fm qd metu. f. maio-
ris mali q̄ sit ille act^{us}: et est ista coactio
possibil^{is} i hoīe vtuoso qn̄ nō leui cōstātī-
one s; certitudinalit^{er} saltē certitudie suf-
ficiēte i actib^{us} hūanis scit malū sibi iſe-
rēdū qd mal^{us} ē incōueniēs sibi q̄ actuz
istū displicētē elicē: et pōt bñ eē fm q̄
rectā rōem sit sibi mal^{us} icōueniēs: vtpo-
te mors vel sustinē carcerēz vel captiui-
tatē mutilatōez enozmez: stuprū et filia
mala. cū q̄ iste sit dñs volūtatis sue pōt
et velle aliqd qd al nollēt et ipare actuz
al nolitū anq̄ incurrat ista mala: et h^{oc}
fm rectā rōez: vñ tal^{is} mer^{ito} dē posse cadē
i p̄stātē vīz s; null^{us} mer^{ito} p̄r iducē aliq̄ez
ad pctm mōle fm rectā rōez qz nō p̄r
eē mal^{us} malū qd iminet q̄ sit istō pctm:

Quid possit eē
p̄fētus coact^{us}

qz nlla pena solū peior ē q̄ culpa mōrl.

Desco dico qz p̄sentus isto coact⁹ i istā nō suffic

ad p̄ctū m̄fimonij: vt exp̄sse h̄ extra d̄ spō. venies. 2. r. c. p̄sulta. Sed q̄ rō istū R̄no 7 a cā formali istū p̄ct⁹. 7 a cā efficiēte a q̄ ē qz p̄ct⁹ h̄ talē form. 7 a cā finali p̄p̄ quā efficiēs dedit istū p̄ctū talez formā. p̄mū p̄z. qz iste p̄ct⁹ ē datio: 7 l̄z nō liberal: qz dat vt dēt sibi eq̄le. ē tñ l̄i bera datio: qz p̄tra datōis rōez ē qz nō sit libera. **Q** a cā efficiēte: qz dē talē instituit istā translatōem sūme liberā. vñ nō ē istud ab ecclīa deiminatū s̄z tñ ex p̄essū. p̄z ei qz etiā i lege nature erat istō req̄sūtū in p̄ctu m̄fimonij. Bene. 2°. ad herēbit vxor: sed nō adhēt d̄s illi qd̄ i uite tenet: 7 Bene. 24. d̄s de abraā qd̄ d̄i p̄it illi suo suo si noluerit mulier tecuz venīre tūc liber eris a iuramēto: 7 cū p̄tēt illā rebecca d̄ixit: vocem⁹ puellā 7 q̄ram⁹ volūtātē ei⁹: 7 statī q̄sierūt parētes vls ire cū hoīe isto. r̄ndit ibo. **Q** ex p̄e finis q̄ ē p̄les p̄creāda ex q̄ nascitur idissolubilitas viciuli: ad istū actū p̄p̄tīt istā datōez eē simplr liberā: qz vt d̄i ctū ē. 28. q. 3. p̄ns. qd̄ d̄s nō diligit: facile p̄tēnit. **Q** dicit etiā qd̄a qz posset dici ecclīaz itelligē p̄sonā aptā etiā p̄ tpe illo p̄ q̄ ē coactō: qz sic p̄t itelligē simplr ita etiā i casu vel ad tps. s̄z h̄ nō credo imo statutū ecclīe h̄ req̄rit ad nām istū p̄ct⁹ ab efficiēte deiminatā p̄p̄ finē ad quē ē **Q** dōtra h̄. si iste coact⁹ metu simplr cōsētit i istā vt dēm ē p̄t⁹ v̄e p̄sētit: qz ex q̄ v̄ruosus ē vt v̄itet p̄ctm̄ malōe p̄sētit i tēri⁹ p̄cordiē v̄b̄is extiorib⁹. s̄z ē p̄ actum volūtātē trāsserāt d̄niū: iste trāssert p̄tātē sui corp̄is i illā. **Q** p̄creā si d̄s ex metu p̄ctū mōrl p̄heret m̄fīm̄ puta si ex p̄ce pro diuino v̄l hoīs supioris si possz p̄ci pere simplr p̄hēt: 7 tñ met⁹ p̄ctū mōrl ē ita met⁹ 7 ita cadēs i p̄stātē v̄iz sic aliqd̄ met⁹ pene: imo multo magis. **Q** p̄creā nō tñ sibi pōt d̄s timē malū: s̄z etiā p̄xi mo: s̄z si malū imineat h̄ mulieri v̄l p̄cti vt si dicat p̄ firmo qz se p̄stituet statī nī

si dicat vel pene vt si dicat qz ali⁹ v̄l ip̄a occidet se nisi ducat: iste vt v̄itet istā mala accipit eā: v̄l qz sit p̄ct⁹ m̄fimonij 7 tñ ē met⁹. **Q** Ad solutōez istoz possz accipi rō ex sacro: qz req̄ritur libera itētio i m̄strādo h̄ sacrm̄. s̄z istud nō ē ita nō tñ sicut de liberalitate req̄sita ad p̄ctū.

Q Ad p̄mū p̄cedo qz iste cui iminet met⁹ p̄cti mortis vel carceris fm̄ rectā rōem d̄z d̄icē v̄ba m̄fimonialia q̄ exigūtur ab eo: 7 ex p̄nti d̄z p̄sētit interl⁹ p̄corditer v̄b̄is: nec tñ p̄ istū p̄sētit trāssert p̄tātē sui corp̄is i illā: qz null⁹ p̄sēsus ē trāslati uus nisi mere liber. Et si d̄icas saltē iste libere h̄z actū volūtatiōis: s̄z quātū ē in se trāssert. **R̄no**: nō libere h̄z: qz non nisi ex metu h̄z: s̄z met⁹ nō sit cā effectiua: s̄z cā vehemētē inductiua: sic n̄ libere loq̄t v̄ba extiora s̄z ex metu. **Q** Vel possz d̄i cī qz dē qui ē supior d̄ns i ista trāslatōe nō ratificat eā nisi sit mere libera.

Et p̄ h̄ posset r̄ndēri ad istud argumētū: iste nō scit se nō trāsserre corp⁹ suū: qz nō libere p̄sētit: 7 signo extioris ostēdit se trāsserre: s̄z mētū. **R̄no**: ostēdit se trāsserre quantum in se est s̄z scit se nō trāsserre: qz scit h̄ n̄ ratificari a supiori. **Si** d̄icas s̄z ad h̄ qz nō mētāt. op̄z d̄icē accipio te i meā si d̄ns p̄miserit. **R̄no** ista p̄ditio sp̄ itelligit quātūcūqz sit ab soluta locutio: 7 isto d̄z itelligi absolu te v̄bū ei⁹: accipio te i meā supple quātū i me ē p̄supposita violētia ista: 7 si de us ratificaret p̄ talē p̄sensū q̄lē nūc h̄eo traditōez corp̄is fieri traderē tibi meū: 7 intātū trado quātū tradi pōt p̄ talēz p̄sensū. **Q** Ad 2°. dico. qz p̄hēs ex obediētia p̄p̄ metū p̄cti mōrl p̄hēt at fuet iusticia: 7 iō ex mera electōe: 7 tunc v̄l celsare rō p̄mā op̄inione: qz ita d̄icēt ille qz coact⁹ ad v̄ba ex mera electōe p̄sētit ad v̄ba ex iusticia: qz p̄sēsus illū h̄z zelo iusticie: ne. s̄. peccet. **S̄z** si tñ timeat pena i p̄rio: dico qz nō possz ex tali metu eē p̄sēsus sufficiens ad m̄fīm̄. s̄z si timeat p̄ctm̄ i p̄rio: 7 h̄ valde certitudinalit op̄ p̄fectū eēt si d̄s illā accipet ne peccatz: 7

R̄ndit ad p̄mū
p̄sētit ad p̄mū
p̄sētit ad p̄mū
p̄sētit ad p̄mū

si accipet tenet
ex charitate
salutis: R̄no qz

Ad p̄mū

qz p̄ditio bap̄

m̄fīm̄ alit̄er

ratificat p̄ talē

suū ecclīe: nō

p̄mū nō ē ip̄

p̄ aut bñ suffi

adopato qz in

bñ v̄l rōis p̄

lari. **Q** Ad 2°. si

h̄ ē audacis i

pauet vt recta

recta p̄t d̄ebē

p̄mū mōrl qz

le. **Q** Ad 3°. in

de volūtario

uero aut i ind

cas. ibi eni mu

volūtario: qz

tur sibi statī rel

omittētur sibi

qz allecta ē: 7 i

ctio p̄ blandici

irores: 7 rō ē qz

dar appetitū: s̄

p̄mieri patēs

7 x̄uēro pati

magis 7 magis

c̄p̄t exponi de

recessitate p̄cep

ur. de. ff. dico qz

luc canonici ē

li obedite parē

qz in isto nō ten

aducit de m̄fīm̄

ita aucto itatē

ad m̄fīm̄ carnā

q̄llū respectu

qua ē qz h̄ effi

nis: nō

De

istā. 30

si accipet tenet mīrī^m: qz eēt p̄fessus liber
ex charitate. **¶** 3° nūqd tenet ex nēitate
salutis: Rñō qre.

Ad primū argu^m p̄ncipale n̄
ē sile p̄p̄t̄ia. p^o
qz p̄ditio baptisari efficit melior nō sic
mīrī^m astricti. 2° qz volūtas supioris
ratificat p̄ talē p̄fessū coactū aliquē fieri
filiū ecclīe: nō sic aut̄ i mīrī^m. 3° qz i ba
ptismo nō ē ip̄rope mīrī^m sic adoptatō
p̄t aut̄ bñ sufficē min^o de volūtario in
adoptatō q̄ in p̄hēte mīrī^m: vñ non
hñs vsū rōis p̄t adoptari: s̄z nō despon
sari. **¶** Ad 2^m: fori non ē oīo ip̄auīd^o qz
h^o ē audacis i nullo pauē: s̄z ē ip̄auīd^o z
pauet vt recta rō dictat. dictat autē rō
recta p̄l^o debē tūmē mortē q̄ carcerez. z
p̄ctū mōrle q̄ actū istū alias displicibī
lē. **¶** Ad 3^m. i inductōe p̄ fiores multū ē
de iuolūtario z p̄az de volūtario. ecō
uerso aut̄ i inductōe p̄ blādicias z delī
cias. ibi enī multū ē volūta^o z parū de
iuolūtario: qz i p̄mo si volūtas dīmīttā
tur sibi statī resilit. in 2° aut̄ si iā allecta
dīmīttētur sibi forsītā. p̄seq̄ret illud ad
q̄d allecta ē: z iō nō sic ē iuolūtaria coa
ctio p̄ blandīcias sic illa q̄ ē p̄ minas z
fiores: z rō ē qz frequēter volūtas p̄cor
dat appetitū sēctiū: q̄ ab aliq̄ magis
p̄ueniētī patēs magis. z magis iclīnāt.
z ecōuerso patēs ab aliq̄ discōueniēte
magis z magis fugit. **¶** Ad vltimū illd
c. p̄t exponi de debē: de p̄gruo nō aut̄ d
necessitate p̄cepti: z ad illud q̄d adduci
tur. de. ff. dico qz ita loq̄tur ius ciuile. s̄z
ius canonicū ē p̄riū: **¶** Qñ illud Pauli fi
lī obedite parētib^o: n̄ itelligit q̄ ad istd:
qz in isto nō tenet filī obedire p̄i. q̄d at
adducit de mīrī^m spūali nō ē sile: qz nō
tātā auctoritatē h̄z p̄ corp̄al sup̄ filiūz
ad mīrī^m carnale quātū h̄z p̄ spūal su
p̄ filiū respectu mīrionū spūal: z rō con
grua ē qz h̄ efficit p̄hēs melioris p̄ditio
nis: nō sic aut̄ ibi. **¶** Di. 30.

Nec soluz coactio ipe
dit. **¶** Circa
istā. 30. distinctōz q̄ro duas. q. p̄

ma vtz ad p̄ctū mīrionū req̄rat p̄fessus
sequēs rōez nō erroneā siue app̄hēsioez
qz nō Sen. 29. de iacob z Lia i quā nō
p̄fessit nisi ex errore credēs eā eē rachelē
z tñ vī eē mīrī^m. alioqui copula carna
lis fuisset fornicatō. **¶** Si excuses eū per
īgrātā s̄z nō forte sufficētē: qz nō iuicī
bilē. **¶** Qñ. saltē i castio potuiss̄ eā re
pellē tāq̄ n̄ suā. **¶** Pretea Sen. 27. isaac
ex errore bñdixit iacob credēs ip̄m esse
esau: z tñ postea dixit: bñdixi ei eritqz
bñdict^o: ḡ a fili i p̄posito. **¶** Pretea sacer
dos credēs baptisare vna p̄sonā si ba
ptizaret aliā eēt baptisatā: ḡ error n̄ ibi
ipedit z parī ē rōe nec h̄. **¶** Pretea: p̄l^o ob
ē p̄iugi moral^o malī i p̄iuge p̄ legē dīnā
q̄ pena fuitur. s̄z app̄hēsio erronea q̄ ad
istā maliciā si seq̄t p̄fessus i istā p̄sonā n̄ i
pedit p̄ctū mīrionū: ḡ nec error i p̄ditōe
seruitutis. **¶** Contra m̄ḡ in lra.

Ad istā q. dico ex 2° p̄clōe p̄. q. **¶** 2° m̄d est tō
di. 26. qz iste p̄ct^o ē dona
tōis libē z volū sic dēz ē di. p̄cedētī īgrā
tia at z maxie illi^o p̄ditōis q̄ req̄rit ad a
ctū volūtariū cāt iuolūtariū s̄z p̄hm. 3.
ctū. z s̄z aug. 4. de tri. c. 4. nihil ē ama
tū vl volūtū nisi p̄ p̄gnitū. **¶** Ex h^o seq̄t
breue cor̄e^m qz error siue app̄hēsio er
ronia quātū ad oēm p̄ditōnem requisī
tā per se ad p̄ctum fac̄ p̄tractū nullum
ē. sūt aut̄ i gnē tres tales p̄ditōes: due
ex p̄te p̄sonaz: vna qz hec p̄sona putē
eē illa. alia qz p̄ serua credat libera. 3°
p̄ditio ē error sibi cor̄rūdēs ex p̄te p̄cti:
puta si credat aliā p̄sonā sibi p̄ctū p̄hē
cū tñ i rei vītate nō p̄hat: qz nō intēdit
dare sic aliā itēdit accipe. **¶** De p̄o errore
p̄z: qz ipedit oēm vēditōez z traditōem
rez: puta si em at̄ auxz z vēditōz vēdit
auricalcū ita h̄ itelligit: q. b. det p̄tēz
sui corp̄is si alia det als nihil sit. **¶** 2° cō
ditio ē h̄ spālīs: qz h̄ ē p̄muta^o p̄tati cor
p̄is p̄ p̄tate corp̄is. su^o at̄ n̄ p̄t dare p̄tā
tē sui corp̄is libē sic ē ecōuerso. z illa ne
scīēs fuitutē ei^o p̄ p̄ns n̄ p̄fessit scīēs i suū
nec vult p̄mutae p̄tātē sui corp̄is p̄ p̄tā
te corp̄is quā fu^o n̄ p̄t facē qz n̄ h̄z illam

nō her du
bia pōtū

Quod ex hoc sequitur aliud correlativum quod error
peditiois melioris non impedit nec fuit si non
sit ista. **Q**uod peditio generalis omni dicitur est quia
si unus dicitur aio simplici et alter dolose
vires signis dicitur sine aio dicitur non est dicitur
quia deficit ibi principalior causa. scilicet actus volunta-
tis sine qua causa minus principalis. scilicet signum exte-
rius non sufficit. **S**ed hec si dubia: primo esto
quod aliquis ad exequendum libidine dicat verba
aio tamen non intendens dicitur alia persona sim-
plici aio dicens nunquam obligat: videtur quod
sic: quia ex parte sua sunt tamen pensus quod verba: et
ita tota causa obligatiois. **P**roterea: esto
quod dolose dicens exprimat alii dolum suum
ista persona simplici aio dicens non potest re-
cedere a dicitur. quia exponit se periculo forni-
catiois. nec potest stare quia non potest reddere de
bitum certitudinaliter ex parte sua et probabiliter
ex parte alius. de qua presumendum est melius
quia exponit se periculo fornicatiois. ergo videtur in
tali casu persona ista simplex esse pplexa.

Ad primum dico quod dicitur matrimonium non clau-
dicat. et ideo si 2ª persona non dat nihil sit. et
enim ut dicitur in primo. quod peditio 2^a. deo ut des
vel deo si des. 13 ex parte sua non sit impedimen-
tum facti nisi ex pñti. **S**ed de 2° est magis
aliquatio quibusdam dicitur quod ista persona non
potest reddere debitum stante pñtia de dolo al-
teri. nec recedere quia exponit se periculo for-
nicatiois: ut dicitur est. **D**ico tamen breviter quod
nullum est pplexum in lege divina et quicquid actu
proposito dum tamen non maneat aliquod pec-
catum mortale pro quo fiat pplexum. ista sim-
plici aio dicens cum doloso nec tunc nec
multo magis primo habet aliquem actum pro quem
sit pplexa. ergo simpliciter patet sibi via salutis.

Dico ergo quod via tutior est non facere sibi pñciam
quod aut dolose pñserit. imo quod tunc veraci-
ter pñserit et tunc meretur: et in hoc casu fa-
ciat sic vobis coniugium. **S**i autem non potest tollere pñciam
quam habet in verbo pñtativo alteri? coniugium stan-
te 1ª pñcia peccat mortaliter reddendo debi-
tum quia fornicat. non reddendo autem et multo ma-
gis recedendo exponit se periculo peccati
mortalis. quia forte iste meretur et probabiliter
quod nunc meretur quod meretur fuerit in pñci-

pali dicitur. et tunc ista vel negat sibi quod suum
est vel si recedit mechat 13 euangelium. In
magna ergo vigila ponit dicens cum dolose dicitur
habet. **S**ed nunquam iste dolosus erit imu-
nis. **R**espondeo tamen dolo in foro pñcie dicitur
sibi quod nullo reddat nec petat quia fornicat
ref. **S**ed cum hoc dicitur est sibi: quod de necessitate
salutis tenet satisfacere pñcie lese ut sibi red-
dat de suo quod sibi abstulit. erat autem istius
de iure corpus dolosi quia commutavit corpus
suum pro corpore illius. sic quod vacat dicitur cum alia
quod est suandum. et ideo tenet iste dolosus com-
mutare dolum in verum dicitur. **S**ed esto tpe
inimedio dicitur cum alia. **R**espondeo ideo est suan-
dum cum satisfactioe exteriori possibili puta
cum procuratioe matrimonij pñtationis: sic
habet exod. 22. et de impossibilitate reddendi
huius quod sibi debet est penitendum. **Q**uid
de dormiente cum vagine: tenet sibi ad cer-
tam restitutionem 13 more dantis quam solent
accipere vaines in patria. **S**i argumē-
tat pñtationem istam de errore quod pñtatur in
hoc quod pñtatio non est nisi 13 apprehensio
nec valoris pñtatur ad illud pro quo pñtatur

Contra hoc: aliquis potest aliquid dare vel pñ-
tare expectans magnam sibi dari. cui tamen
nihil redderet nec tamen propter hoc datio prima est
nulla. **R**espondeo quod datio non liberalis
expectans redditionem futuram. quod est ex-
gens datiois pñtationem concomitantem quod propter com-
mutatio est. primo bene tenet et si postea non se-
quat reddito expectata. quia in pñti sit
translatio solū sub spe redditionis future
2ª nunquam est nisi sit statim reddi pñtationis. quia
dicitur pñtatur est pñtatio et si non expressa co-
ditione tamen videtur ex natura dicitur sibi intellecta. et dicitur
pñtatur non est non stante pñtatione.

Ad primum argumēti sive Jacob
possit excusari a
peccato si coegit Lyā pro nocte siue non. non est
magis vis quia non fuit pñtatur 13 postquam de
phedit illam esse Lyā pñtatur nouo pñtatur pro
1ª verba labā. non est pñtatur i loco isto vi-
miores pro tradat ad nuptias. et ex tunc fuit
vixit et alio bene pñtatur quod potuisset repudi-
asse eam sic non sua. **A**d 2um dicitur quod pro egredi

iacob et in
herem et ul
de 13 et tu
bndict v
rape i illa a
videt iacob
la bndictio
la extorci
probatā pñ
eritq bndic
de baptis
cōtrac mu
h^o q. accipet
set cōferri a
in baptizad
sic nec i mri
ad solutione
b. dū tñ in
est vī imp
sic h^o ipedit
q. impedit
cui non vul
Ad ultimu
aliquid pñtatur
illi contractu
id fuit p
Sed
et te
17. q. i. sum
bere 13 velle
ea numeroz
bant nubere
scdm legem n
de tribu sua.
Juda sic h^o
domo d^o. m
quocognata el
cōtral: es mri
sentit quam
frater et soror
nalem copula
mitionū sup
erat cōfētre.
mag^o in lfa. et
i cū est de po

iacob et ingressu elau isaac stupore ve-
hemēti et ultra q̄ dici possit amirās. en-
q̄s ḡ 7c. et tunc subiūxit bñdixi ei eritq̄
bñdict⁹ vbi ex textu dat̄ itelligi q̄ fuerit
rapt⁹ i illa admiratōe uehemēti et in ea
vidit iacob eē iuste bñdicēdū. et ita l3 il-
l3 bñdictōne p̄ ab hoīe et huāna caute-
la extorta dedissz tñ p̄ ea i extasia. s. ap-
probatā pñūtiāuit tāq̄ firmā subiūgēs
eritq̄ bñdict⁹. **Ad** aliud dico q̄ n̄ ē sile-
de baptismo ignorat collato. qz ibi n̄ ē
cōtract⁹ mutu⁹. **Si** tñ aliq̄s ad solutōez
h⁹ q. accipet rōnē ex rōe sacri q̄ nō pos-
set cōferri ab errāte vř p̄bale q̄ errās
in baptizādo circa psonā nō baptizatz
sic nec i mñionio. **Sz** ista rō nō ē poita
ad solutōnē. q. nec tal error q̄ sit. a. uel
b. dū tñ intēdat p̄ferre sacz illi p̄ q̄ pñs
est vř impedire collatōnē alioz sacroz
sic h̄ ipedit nō qd̄ impediāt saci m̄ p̄ sed
qz impedit p̄tractū donatōis facied̄ illi
cui non vult donare illud qd̄ h̄ datur.
Ad ultimū oīco q̄ malicia moral̄ n̄ est
aliqd̄ p se req̄sitū nec ei⁹ oppositum ad
istū cōtractum et iō nō impedit ipz sec⁹
ē d̄ fuitate p̄p̄t rōnē dictā in solutōe. q.

Secundo quero vřz i
ter Mariāz
et ioseph fuēt mñio^m vřz q̄ n̄
ē. q. i. sunt qdā. vouētib⁹ non solū nu-
bere sz velle nubere dānabile est. **P̄**rei-
ea numerozum ul. hēt q̄ mulieres debe-
bant nubere vřis sue tribns. ḡ. Maria
scdm̄ legem nō potuit nubere nisi viro
de tribu sua. sed ioseph erat de tribu
Juda sic hēt lud. 2. eo q̄ eēt de tribu et d̄
domo dō. ma^a aut̄ erat de tribu leui.
qz cognata elisabeth. lud. 1. **P̄**reterea
cōtrahēs mñionū in aliquid aliud cō-
sentit quam in cohabitationem qz sic
frater et soror pñt consentire. ergo i car-
nalem copulam qz nihl aliud vř addē
mñionū sup cohabitōez. sz in illā n̄ po-
terat cōfēire. qz uouerat v̄gitatē. Lōtra
m̄ḡ in lra. et accipit ex euāgelio math.
i. cū eēt de ponsata 7c.

Idic sunt duo videnda
est. 2. quō p̄mū p̄z ex auctoritatib⁹ m̄ḡi
q̄s pōit i lra. et rō p̄grua ad h⁹. qdā ē eāt
p̄ceptū vře oībus q̄ erāt in lege illa de
bēdo mñionū q̄ vř qz p bñdictōne eāt
secūditas. et p maledictōe sc̄rilitas. p̄z
ex mltis locis scripture. l si n̄ fuit p̄cep-
tū generale qd̄ p̄z ex h⁹ q̄ Jeremias Jere.
2. et iohes baptista. remāserunt v̄gines
tūc bñe v̄gini fuit datū sp̄ale mādatū d̄
p̄hēdo cū ioseph. et ad h⁹ pñt eē rōnes
p̄grue que accipiūt ab Amb. sup lud
ut. l. eēt testis v̄gitatē. **Ma^a**. 2. et ipa nō
hrēt occasiōnē mētiēdi d̄ v̄gī sua qz fm
ocasiōnē mētiēdi idespō^a hūit. despō
sata n̄ habuit. ut sic tā testōnio q̄ ex p̄
sūptōe magi crederet sibi d̄ v̄gitate et d̄
mñionali acceptōe filij sui. **Alia** rō ut
eēt in obseqū v̄gini et puero siue in egip-
tū eūti siue redeūti. q̄ rōez tāgīt orig. s̄
illd̄ math. i. cū eēt de. alia rō affigat ab
Am. ut dya^a fallēt. **Sz** hec rō uidet per
ui valoris quō. n. n̄ posset dyabolus vi-
dē v̄gitatē m̄ris si habuisset virū sicut
si non habuisset debet ergo intelligi q̄
non potuit hoc videre quia non fuit p̄
missus l3 nālī pō^a intellect⁹ sui potuerit
h⁹ videre. nec tūc ista rō vř magni mo-
mēti qz eā fuissz phibit⁹ si nō habuissz
vřz. **Alie** rōes q̄ xp̄us noluit incipe ab
iniuria legis ne daret occasiōnē iudeis
et herodi p̄sequēdi ipm. cū p̄ inupte
lege dānetur. ne ē v̄gib⁹ sinistra op. vř
uētib⁹ daret velamē excusatōis. q̄ ipa
qz m̄ ē dñi isamata videt. iste videtur
bone cōgruētie ad p̄positū.

De secundo articulo dī-
citur q̄ bñe
v̄go vouerat v̄gitatē s̄ p̄ditōe. l. nisi d̄
alīc disponēt et iō licuit sibi mñio^m p̄hē
Lōtra in oī voto q̄tūcūqz absoluto vř
iccludi hec p̄ditō. si deo placet qz nullus
o3 offerre aliqd̄ deo velt deus ul nolit.
n3 ordiare irēdit sic offerre. ḡ cū cōditōe
ūta sic intellecta stat absolute votum:

*7m̄ mariā et
ioseph fuit vřz
mñionū.*

Dico igitur absolute vult vrgitate quod sci
coniciunt ex illo verbo sue interrogationis
ad Gabrielem. quod fiet istud quoniam vi. non
co. si enim solum non cognisset sine proposito
nunc cognoscendi nulla esset quod. quia in po
sterius cognoscenda si non esset sterilis concepis
set. et ideo fuit quod et super mirabili quod firmis
sic disposuerat vel vouerat nunc se cog
cendam a viro. et ad hunc intellectum ex
posuit angelus respondendo. scilicet. superueniet
et. **Quo** igitur potuit phere mrio. **R**es
deo in contractu misioniali est mutua da
tio corpus ad copulam carnalem non nisi
sub condicione implicita. scilicet. si petat. **U**nde co
trahentes cum proposito statim uouendi casti
tatem uere phunt. hanc autem conditio de uoto
castitatis non pndicat. **P**erui misionij. scilicet
hanc fuit talis certificatio. ex qua enim habet
Mat. i. quod angelus instruxit. **J**oseph noli
timere ac. **M**aria co. tua. multo magis imo
in dubitanter concludit. quod ipsa per angelum
uel immediate a deo. antequam desponsaret
Joseph fuit certitudinaliter edocta. noli
timere accipe. **J**oseph uirum iustum in coniuge
ecce enim. scilicet. dabit eum tibi custodes et teste
vrgitatis quod tecum per uoto contineat et in mlti
tibi ad uirginitatis custodiam pgruentib.
consequitur. nec est mirum de ista probabilita
te quod quicquid factum est circa. **J**oseph. per uisionem
angelicam totum factum est rone. **M**arie quod fuit
immediata in illa ineffabili et mirabili p
ceptione. scilicet. uirgeniti filij dei. exemplum istum
potest haberi extra de uerbo sign. existit et
est hodie in. 6. li. ubi dicit finaliter quod re
tecto domino concedere aliis usum non est inuti
le. quod usus ille necessarius est uidentib. et
a fili in proposito concedere preterit sui cor
pis ad tale actum si petat retecto tamen usu quod
ab illo non potest non est inutile. hanc tamen
exemplum patet calumnia. quod non ita uidetur quod
usus possit refuam. domino tradito sicut
ecouerso quod posterius magis traditum fuit por
ti epuer. scilicet. quod ad hanc uirginitatem per ppe
te unum in a. i. proposito at nec usum finiu
sibi auctori sua. scilicet. certifi. fuit. quod. scilicet. usus
nunc finiet. ita quod nunc quod ali. cui talis usus

debebat exigere. **A**liud exemplum. si quis con
traxisset sponsam cum iura. et postea uouisset
vrgitate uideret consulendum illi quod presum
maret sponsalia contrahendo de seculo ut ser
uaret fidei iuramenti. et tamen ut seruaret vo
tum statim an presumptum debet anhelare ad
religionez igitur isti. scilicet. dare preterit sui corporis
iungi vero phedo mrio ratum et tamen cum in
tione nunc per uadi quod ex preterit sui etiam sine h
quod sciat illud nunc petiunt tale usum. igitur mul
to magis licet sic phahere si sciret nunc
predictum coniuge petiunt. **P**reterea: adultera
habet preterit alterius coniugis quod per misionem
fuit sibi data et indefectibilis. tamen non hanc
habet potestatem usus corporis illius propter peccatum suum
igitur peccatum potest per. phibere usum state preterit
data in mrio: igitur multo magis. scilicet. propter
aliquam causam honestam hoc potest.

Ad primum argumentum principaliter dico quod
auctas de intelligi de uolentibus nubere
hanc coez lege. non autem de illis quibus constat certi
tudinaliter quod nunc usus sequens ad tale actum
petet. **C**ad secundum potest dici quod illa lex fuit
data propter filias Saphat et hanc ne transiret
possessio de tribu in tribum. ut patet ibidem.
nunc. ultio igitur non obligauit nisi mulieres il
las ad quod deuoluebat hereditas patris sic
ad illas deuoluta fuit preterit mortuo. ma
ria autem non fuit sic habens. ideo licuit sibi nubere ali
alterius ibi. **A**lii potest dici quod Maria fuit o
utraqz ibi. scilicet. **J**uda et **L**eu. ibi iuda ex
preterit patris. et de tribu **L**eu ex preterit matris. si quod
de **J**oachi descendit ex **naiha** filio **D**o
sic patet per dom. c. 90. ubi ponit genealogiam
sece dei genitricis. illa autem **A**нна presumit
fuisse de tribu **L**eu que. scilicet. fuit mater
Marie et per ipsam esset **E**lizabech cogn
nata **M**arie. **I**stud etiam primum de
cognitione **J**ude probari potest per hoc
quod euangelium deducit christum fu
isse de tribu **J**uda: educendo **J**oseph
ex illa tribu. quod non esset verum nisi
Maria esset de illa tribu et hanc ronez
tangit **J**ero. super **M**at. in primo. **A**d ul
timum patet ex 2o articulo. quod quod consensu iste

Q **T**

est in traditione mutue pratis corporum ad plem procreanda r p pns in usum si petat. sed hic fuit certitudo q nunq visus iste a cōiuge peteret. D. 31.

Post hoc de bo-

nis **C**irca istam. 31. dis. q. ro vtrum sint tria bona matrimonij q magister ponit in littera. s. fides. proles r sacramentuz. q non quia sacramētū est foiliter i se bonū. g nō est alijs bonis bonū. **P**reterea. inter adulterā r adulterū potest esse matrimoniu. ubi tamē non est bonum fidei. **P**reterea cuz iste riliis potest esse mrio. ubi n ē bo. pl p iea cū mriōiū sit sacmē n ē bonū ptiā le mriōij qz idē n ē psui. d. ma. i lra

Hic dicendum q tra-

bens mriōiū obligat se ad copulā carnalez saltē sb p dītōe si petat. r certitū d n pe tē i paucissimis hf. i i. at actu puat hō magno bo. s. usu rōi s3 ph. 7. et h. tal i qd act' furat intellectū sepissie sapiēd. vñ Aug. i. de tri. voluptas q maior in cor pis voluptatibus nlla est ipso momēto tps q ad eius puenit extremū pene ois acies r qī vigi cogitatiois obruit. null' aut fm rcām rationem debet se obligaf ad aliqd in q tān malū patit nisi sit ibi aliquid bonum recōpensans. g nullus debet contrahere matrimoniu nisi sit aliq bona recōpensantia istā iacurā ul' rōnī. r h dicitur a scīs excusantia illū actum carnalem. ista autem sunt bonū fidei: proles: r sacramentum. **C**ontra hoc: quia in statu innocentie fuisset ma i moniū hñs ista bo. nec tñ fuisset pos ita ut excusantia illum actum. **P**retere a in matrimonio Joseph r Marienō oportuit ponere excusantia ista nec vni uersaliter in spiritali matrimonio viz pari voto castitatis coniugum. **P**retere rea: multo magis priuatur homo usu rationis per summu quam per actum illum. r hoc tam intensiue. **U**nde scōm

phm. i. et h. felix non differt a misero ni si fm medietatem vite. s. in vigi. q etia extensiue quia sōnus diu priuat: iste at actus qī momentanee. g nullus fm rcāz rationem debet se exponere sōno nisi el sent bona excusantia r maiora istis. qd tñ n cōcedit. **D**icit q sūt h bōa excusa. s. nccitas nā r pforta organoz. qz sine sōno esset nia fatigatio viriū sensitiuaz r perconsequens impe in intellectu. quia intellectus impeditur fantasia im pedita. **A**lter dicitur q non patitur quis pprie dānum in sōno sicut in isto actu quia post sōnuz vigorat intellect': post actum istum ebetat ita q p istum actum non tñ puat quis illo bono sed reddit min' ap' ul' hñlis ad illud r alia post actū illū. oppositū autē est b sōno

Ad q. ergo dico q secunduz ph

losophum. 5. meth. c. de p secto. bonum r perfectum idē duplex autem est perfectio rei. s. intrinseca ut forma. r extrinseca ut finis. alicuius ē potest esse duplex finis. s. remotus r p pñ quus. r remotior est regulariter pñ cipalior. quia ad illum ordiatur p pñ quior. accipiendo g matrimoniu pro illo vinculo delicto ex p contractu fōz eius est indissolubilitas. sicut tactū est in pma. q. conclusionē pma r ista indif solubilitas dicit sacramētum pro eo q signat indissolubilitatem cōiunctionis xpi r ecclesie g sacramentum ut hic ac ripitur est bonum intrinsecum matri monij. quia eius prima perfectio r for mal h odiat ad actū carnalē mutuo red dēdū si petat. q reddi iusta ē ex ista ob ligatōe mutua pcedēte. g hui' mriōij fides. i. fidelitas siue iusti ad actū ad quē pluges mutuo obligat ē ei' bo. extrise cū sic finis ppiqu. **A**lri iste act' ordiat ad pcrea. plē debi l' religiose educāda: g ples reli' educāda si seqt est bonum extri mriōij tāq. sis pñcipal. sic g pty quō scz ut h accipit ē bo mriōij p m r intrinsecū r fōz. fides. i. fidelitas in iuste

factus arduus ubi sup. p. dicit de fide argu. mentu.

ergo dico q secunduz ph

duplex ē perfectio rei intrinseca ut forma extrinseca ut finis

reddēdo actū debitu est bonū eius ut si
nis p̄rim⁹ s; min⁹ p̄ncipal. bonū prolis
est et bonū extrinsecū ut finis vltim⁹ sed
p̄ncipal. **S**z pp̄ argum̄ta vidēdū est
q̄sio hec tria sūt in q̄libz m̄rimo. nō eiz
videt eē bonuz sacri in m̄rimo. rato nō
p̄sumato: qz illud ē dissolubile p̄ religio
nis ingressū: sic p̄ extra. d. regularib⁹. ad
apostolicā. nec bonū prolis vī eē vbi est
ipossibilitas ad susceptiōez plis. nec bo
nū fidei vbi non suat fides: ut in adulte
rijs. **S**z sacm̄ ut ē bonū m̄rimonij sic
d̄m̄ est nō accipit p̄ sacro no. le. qz illd
est sēibile: ista aut̄ idissolubilitas est qd
spūale in mētib⁹. **S**z bētiū. sacm̄ etiā m̄ri
monij statim trāsīt qz p̄sistit in fieri. ista
autē idissolubilitas manet ⁊ est in esse
quieto: nō in fieri. sacm̄ etiā est disposi
tio ad gr̄az idigne suscipiētib⁹: nō autē
iste idissolubilitas. hoc eiz est intrinsecū
bonuz ois m̄rimonij no. le. ita qz ipossi
bile est esse m̄rimo. formāl⁹ sine illo qz
est forma eius. sed alia duo bona nō sūt
intrinseca m̄rimo. nec necessaria sibi for
māl⁹ sed sūt ibi necessaria in obligatōe
⁊ virtual⁹. bonū quidē fidei seruādi in
actu reddēdo cōiugi qd suū est: ⁊ nō dā
do alteri alienū. est eiz necessariū in ob
ligatiōe: ⁊ q̄tuz ad negatiuā saltē est ibi
obligatio semp ⁊ ad semp. q̄tum autēz
ad affirmatiuā dicitur in sequēti distin
ctiōe. ⁊ ideo non seruans fidem peccat
mortaliter. **T**ertiu⁹ bonuz. s. prolis est
ibi in obligatiōe sub cōditiōe si euciat
ut suscipiat gratāter ⁊ religiose educet.
ideo est ibi sub obligatōe p̄o semp ⁊ ad
semp nō impedire illud bonū studiose.
Ex his ad instātiā ad p̄mu⁹ dicitur
vno modo qz idissolubilitas manz vsqz
ad mortē. Quod autē dicit apostolus
p̄i⁹ cor. 7. Mortuus est vir soluta est
mulier a lege matrimonij. dicūt esse ve
rum de morte ciuili. non autēz de mor
te carnali. quia iste actus non cōpetit nī
si viuēti vita ciuili. p̄fitens autē vitam
religiosā mortē ciuilitati. **C**ontra

hoc si m̄rimo. eēt p̄sumatū eēt indisso
lubile oino vsqz ad mortē: ita qz si cōiu
ges etiā pari voto cōtineret nō dissolue
ret vinculu inter eos etiāz per ingressuz
religiōis. ergo fin ista viā idissolubili
tas ista cōpeteret m̄rimo: non ex p̄tra
ctu m̄rimonij simplr qui est datio mu
tua: s; ex actu carnali supaddito. qd nō
videt p̄babile: qz iste actus nō est aliqd
nouū p̄tract⁹: nec per p̄ns aliq̄ nouā in
dissolubilitatē obligatiōis iducit. **A**lli
dicūt qz per p̄fessionē religiōis nō dissol
uit vinculu p̄iugale. **S**z si arguit qz spō
sa manens in seculo pōt alteri nubere ⁊
esse vxor et: ⁊ ita erit siml vxor duoz.
Rndet qz hoc non est incōuēiens ita tñ
qz vni⁹ tñ spūalr. s. vinculo spiritali
alterius spūalr ⁊ carnalr. esset aut̄ incō
ueniens qz esset duoz simul carnaliter.
⁊ fin hoc haberet p̄nter concedere qz
vna posset esse vxor centum simul isto
vinculo spiritali ⁊ tunc m̄rimo. vñ
de m̄rimo. non deimaret qz vna esset
vni⁹: nec illa iusticia cōmutatiua que
ibi requirit. nec videt qz illa copula car
nalis sequens aliquā nouam iusticiā cō
mutatiuam tribuat. **T**ertio modo di
ci potest qz in m̄rimo. rato etiā si con
trahēs intēdat non p̄sentire in carnalez
copulā sed statim ad religiōnē auolare
āte p̄sumatōez nō est accōmōdatio sed
p̄mutatio p̄tatis nō ad tps sed vsu ppe
tuo alioq̄n n̄ eēt vñ m̄rimo. no. le. ⁊ ex
datōe ista orit̄ vinculu idissolubile nisi
per mortē nālē alius p̄iugū: vel p̄ reuo
catōez seu flaxatōez illi qui statuit hoc
esse sic idissolubile. xps aut̄ qui istā in
dissolubilitatē induxit. **M**atth. 19. p̄pro
bās p̄ lege sua repudiū mosaicu ipe fla
xauit istā idissolubilitatē qñ alt p̄iugū
p̄uertit ad religiōez. vñdē ecclia nūquā
attētasset post m̄rimo. rata nō p̄suma
ta licentiare aliez ad religiōnē alio ma
nēte in seculo nisi xps hoc instituisset.
hī aut̄ hoc ex facto xpi vocātis Johem
aplm̄ ⁊ euāgelistā ad aplaturz a nuptijs

2. nō sacm̄ am
p̄m̄ ut b̄ bonū
m̄rimonij

Ex his
ad instātiā
ad p̄mu⁹
dicitur
vno modo
qz idissolubilitas
manz vsqz
ad mortē.

Jo. 2. cu
Alex. 7.
aliq̄ erit fil
viculu ipe
relaxatiō
nālē mortē
tñ ē p̄ de
spālē relax
latiō p̄
ligatiōe
ligatiōe
auctōritatē
ligatiōe ē ob
spūale vñ
tñ per car
nendi p̄pet
gali. **M**atth.
1. c. q̄ pōt
oīa cōtra
tenarium.
nymuz p̄tr
idissolubi
gelico p̄p̄
qz nāc fuis
fuisset p̄p̄
matrimonij
bilitatē p̄
nullū sacm̄
potuisset ex
tractui ex
vinculu in
diuū mo
ista indissol
ore de term
ri p̄o sem
sequi p̄o
quo casu o
nar ratio n
tione sequi
contrahen
pugnante a
nihil faciū
cipio te in
gis placere
te in meam
residem ne

Jo. 2. cui exemplū. imitati sūt sci p̄res.
 Alex^o. Theonas et alii. nec tñ i^o nubēs
 alij crit sūt vxor duoz s3 tñ secundi. qz
 viculū ipsius ad p̄mum dissolutū est p
 relaxationē xpi. nō autē p̄cise p talē uel
 talē mortē et. qz dissolutio q̄ ē per mor
 tem ē p defectū alit^o extremi. nec requirit
 spālē relaxtione legislatori. hec autē re
 laxatio xpi rōnabil fuit qz rōbile est ob
 ligationē ad min^o bonū cōmutari i ob
 ligationē ad mai^o bonū ab eo q̄ habet
 auctoritatē cōmutadi. p̄fessio autē in re
 ligiōe ē obligatio ad mai^o bonū. qz ad
 spūale. vñ xps statū v̄gitat itelligit n̄
 tñ per carentiā act^o s3 cū p̄posito cōti
 nendi ppetuo et istum p̄tulit statui pū
 gali. Math. 19. sūt eunuchi q̄ se ca. p̄p
 .i. c. q̄ pōt capere capiat. vñ hec castitas
 disa cōtra pūgalez dicit h̄re fructū cen
 tenarium. illa vō tricentariū. s3 Jero
 nymuz p̄tra Jouiñ. Si querat an ista
 indissolubilitas pueniat m̄fionio eua
 gelico p̄p̄ rōnē sacramēti. Dico qz in le
 ge nāe fuisset indissolubile et tñ tūc non
 fuisset p̄p̄rie sacm̄ anexam contractui
 matrimonij et xpa potuisset istā idissolu
 bilitatē p̄cepisse in m̄fionia sue legis s3
 nullū sacm̄ adiunxisset illi contractui.
 potuisset etiā sacramētū adiungere cō
 tractui ex q̄ tñ cōtractu non vellz nasci
 v̄iculū indissolubile si voluisset repu
 dium moysaycum approbare. est ergo
 ista indissolubilitas a domino superi
 ore determinate contractum debere fie
 ri pro semper et obligationem debere
 sequi pro semper. nisi ipse met in ali
 quo casu dispenset. ad hoc etiā conso
 nat ratio naturalis recta. Qz ista solu
 tione sequitur correlarium notabile qz
 contrahentes sub aliqua conditione re
 pugnante alicui istozum tr̄jum bonoz
 nihil faciunt. puta contra primum. ac
 cipio te in meam donec occurrat ma
 gis placens. Contra secundum accipio
 te in meam ita ut non teneas tibi serua
 re fidem nec affirmatiue ad reddendū

nisi quando voluero nec negatiue qui
 possim pro libito meo alteri coniungi.
 Contra tertium. accipio te in meam si
 procuraueris veneram sterilitatis uel
 consentias mecum in procreatione tal
 lium venientiorū. et ratio quare isti con
 tractus non sunt matrimoniales est qz
 non tenent nisi sub illa conditione cum
 sint conditionales s3 impossibile est qz
 sint matrimoniales sub illa conditione
 quia repugnat contractui matrimoni
 ali immo nullus contractus est quia
 iste non potest dare se contra preceptū
 superioris. prohibitio autem superioris
 est de translatione sub istis conditioni
 bus. quia precepit translationem que
 debet fieri sub conditionibus oppositis
 fieri. vnde quicumque attēptauerit non
 solum peccant mortaliter sed obligan
 tur ad recedendū ab omni usu mutuo
 virtute talis contractus.

Ad argumenta ad p̄i
 quod ista non sunt tria bona sacramen
 ti matrimonij. illud enī est quoddam
 signum concomitans contractum. sed
 sunt tria bona matrimonij v̄iculi in
 dissolubilis manentis post contractū.
 et non est inconueniens illud esse bonū
 aliis bonis. et esse bonum vno istozum
 tanquam bonitate intrinseca alijs tan
 quam finibus propiniori et remotio
 ri seu principaliori. Ad secundum pa
 tet ex solutione. q. quia bonum fidei est
 sepe in obligatiōe. sed non in executiōe
 Ad tertium patet per idem quia obli
 gatio non est absolute ad bonum pro
 sed sub conditione si eueniat ad gratiā
 suscipiendum et religiose educandu m
 et ad non procurandū studiose oppo
 situm. s. ne eueniat. tamē fm veritatem
 ubi est certa impossibilitas ad bonum
 proli. non uidetur actus ille conjugalis
 multum excusari per istud bonum nisi
 forte dicas miraculose deus daret fecū
 ditatē sterili. sed si nec illud est. p̄babile

nec intetur ab istis vtrūq; tali actu alia
duo bona excusāt. 7 tūc mīmonij est
ibi tūc vt in remediū: non autē vt in of
ficiū. de quo dictum est di. 26. in solu
tione qōis. **A**d vltimū pz qūo equo
catur de sacro: qz vt est vnū bonū mī
monij non est formalr nisi indissolubili
tas illius vīculi vel obligatōis. vt autē
est sacm mīmonij est signūz sensibile
gratie collate digne p̄trahētibz matri
moniū ad p̄iunctionē gratiosam aīoz.

Di. 32.

Quod vero

sine p̄sensu. **A** circa istā
.32. di. q̄ro vtrū sit sim
pliciter peccatū in matri

monio reddere debitū petenti. **R**on.
Tullius obligat simplr ad peccatū mor
tale. sed reddere illud debitū est peccatū
mortale. tū quia p̄iuat se maxio bono
scilicet vsu rōis: qd est maius bonum q̄
actu vīutis. sed p̄iuare se actu vīutis est
peccatū mortale. ergo 7 p̄iuare se vsu
ratiōis: qd cōuenit in actu illo. tū quia
si nō esset p̄tract' mīmonij talis actus
esset peccatū mortale. sed nullus potest
seipm licentiare. 7 per p̄ns ex actu suo
pprio non licet sibi qd prius non licuit
p̄tract' mīmonij est act' istoz. **P**re
terea p̄trahēs mīmo^m anteq cōlumer
si intret religionē non tenet reddere de
bitum: 7 tamē tunc est cōiunx. **A**t si di
cas mortu' est ciuilit'. **C**ōtra ante p̄fēs
sionē non est sic mortu': 7 tamē illo tpe
non tenet reddere. **P**reterea tpe obser
uatōis 7 oīōis sacre 7 ieiunij non tenet
quis reddere debitū quia tunc esset in
dispositus ad comedēdum carnes agni
sicut habetur in littera. sed nullus fit in
idoneus ad eucharistiā p̄pter actum il
luz ad quem necessario obligat. **P**re
terea in loco sacro nō tenetur quis red

dere: quia maius malum sequitur q̄ vt
teretur. scilicet inidicium loci: qd est malū
cōmune quo ad multitudinē: 7 malūz
quodāmodo reducibile in deum cuius
cultus impedit in loco illo. **C**ōtra. i.
cor. 7. Nolite fraudare inuicem nisi ex
p̄sensu ad tēpus: 7 vir vxorū debitū red
dat: 7 vxor viro. 7 pbat ibi: qz vīr non
hēt p̄tēz corpis sui sed vxor: 7 cōuer
so sūr. **A**d. q. dico qz reddere debitū
cōiugale pōt intelligi duplr. vel pp̄ du
plicē finem sicut mīmo^m duplici de cā
est institutū: vt dictum est. s. q. i. de mī
monio 7 pp̄ primū finem scilicet bonū
prolis reddere est duplr laudabile. vno
modo qz ad finem laudabilez scilicet ad
bonū prolis. alio' quia in se actus iusti
cie reddētis illi qd suum est: qz ad finēz
ad quem debet esse pp̄ 2^m finem scz cā
vitāde fornicatiōis est laudabile tū. 2°
modo scz qz actus iusticie. istud tū iuste
reddītū nō esset iustum nec illi deberet
reddi nisi deus dispēsasset pp̄ p̄nitatē
homis post lapsum. **P**reterea ergo
primū bonum laudabile scz bonū pro
lis si querat de redditiōe debiti vniuer
saliter ex obligatiōe coniugum. **D**ico
qz est actus p̄cepti affirmatiui explicā
tis iusticiā cōmutatiuā. p̄ceptū autēz
affirmatiuū obligat semp: s3 nō ad sem
per: sed pro qn act' pōt eē debire circū
stātionat'. 7 ita hic in genere pōt aliqz
iuste non reddere debitū cōiugi duplr.
vno' si coniunx amisit ius petendi: vel
non habet ius petendi p̄nuc. **A**lio' qn
obligatur ad non reddendum vīculo
fortiori. primū cōtingit in fornicatione
cōiugis. maxie si alter tū fuerit fornicā
tus. tunc enim innocens potest lapsum
si sibi publice constitit repellere 7 am
sit lapsum ius petendi pro eo qz non ser
uauit fidem. 7 ideo non est necessario
sibi fides seruanda saltem affirmatiue.
Si autem vterqz lapsus sit tunc paria
crimina pari vindicta sunt delenda. sic

Redet
quid
dicitur
vnde
hinc

Deinde
vnde
dicitur

non habet
monium
rit. quia n
monium
nec opoz
re in secul
tim redder
ad religio
religionis
continet v
niquid vi
religione
expresse. 4
permiserit
liter conue
expresse b
iugatoz. c
ia 7 p̄misi
sus p̄fessio
habitu vel
seute ad re
tiam non v
ad religio
tuo seruare
de monast
intelligi q
iuri suo sed
oioni. i. 1
tere. quia h
sione vxor
sione fecer
faciendum a
tia an iste
scilicet igno
ribus p̄fess
quia ista vi
tuo q̄tum
eum public
non eniz tal
sario qz sit
romiciavit
illa ad repe
dus ad con
7 licz penali
tia data vi

non habet ius petendi statim post matri-
monium ratum licet adhuc non amiserit.
quia nondum peccauit eo quod post ma-
trimonium ratum licet intrare religionem.
nec oportet statim sed ad tempus potest sta-
re in seculo et deliberare. et si teneret sta-
tim reddere teneret facere se inhabilem
ad religionem. **S**ed esto post ingressum
religionis mulier remans in seculo non
continet vel timetur ne continere velit.
nunc quid vir professus extrahendus est de
religione et sibi reddendus. 33. q. 5. habet
expresse. **Q**ui uxorem suam velare
permiserit aliam non accipiat sed simi-
liter conuertatur. **S**ed primum videtur
expresse haberi extra de conversione con-
iugatorum. c. i. laicus uxoratus quidem licet
et permissione uxoris religionem ingres-
sus professionem fecerit uxore in seculari
habitu vel in seculo permanere nec tran-
sire ad religionem aut perpetuam continen-
tiam non vouente. dicimus quod nisi uxor
ad religionem transierit aut castitatem ppe-
tuo seruare permiserit vir potest et debet
de monasterio reuocari. **S**i dicat quod
intelligi quando mulier non renunciat
iuri suo sed tamen ad tempus ut vir vacaret
orationi. i. hoc est contra planum sensum lit-
tere. quia habet ibi quod de licentia et permis-
sione uxoris monasterium ingressus profes-
sionem fecerit. quid de stricto rigore esset
faciendum an illa compellenda ad continen-
tiam an iste extrahendus in casu isto. quia
scilicet ignorante episcopo factum est. sed presen-
tibus presbyteris et monachis dubium est
quia ista videtur renunciasse iuri suo ppe-
tuo quantum ad debitum petendum licentiam
eum publice ad proficendum in religione.
non enim talis renunciatio requirit neces-
sario quod sit de conscientia episcopi. si ergo
renunciavit sufficienter nihil iuris habet
illa ad repetendum eum. similis coactio
eius ad continentiam est aliquid licitum
et licet penale tamen debitum ex ista licen-
tia data viro. coactio aut viri ad stan-

dum cum uxore videtur ad illicitum in-
ducere. quia ad peccatum mortale cum
ille vouerit castitatem et potuit vouere.
quia licentia. **S**altem de hoc cautum est
in regula fratrum minorum ubi de his qui
volunt vitam istam accipere dicitur. si
uxores non habent. vel si habent et iam
monasterium intrauerint et uxores licen-
tiam eis dederint auctoritate diocesani episcopi et
illius etatis sint uxores quod non possit ex
eis oriri suspicio dicant illis verbum san-
cti euangelii etc. Unde promissis istis condi-
tionibus. scilicet voto continentie emissio
vel saltem licentia data auctoritate dioce-
piscopi videtur quod hodie fieret secundum illud. c. scilicet
quod vir extraheret et redderet uxori. **E**t
tunc quod ipsa dicitur renunciare iuri. **R**espon-
deo non sufficienter et perfecte quantum ad
formam ecclesie que determinauit mor-
dum debitum istius renuntiationis. **E**t
quod agitur de peccato mortali ipse
reuocari posset dici quod tenetur non pe-
te re quia renunciavit iuri suo quantum in
se fuit. sed potest reddere quia non po-
tuit renunciare iuri alieno. **E**t quia pu-
tauit se absolutum a iure illius ideo p-
tunc non peccauit. **T**amen quando con-
stat sibi per ecclesiam quod non fuit abso-
lutus a iure uxoris tenetur sibi reddere
illud enim non potuit renunciare. **S**e-
cundus casus est quando obligatur for-
tiori vinculo ad non reddendum puta
si vergat in detrimentum propter inco-
lunitatis vel sit causa occisionis fetus
in utero pregnantis. vel sit causa abor-
tus. **A**d hec enim cauenda tenetur for-
tiori vinculo quam ad reddendum debitum
isti. **U**bi ergo est probabile periculum
de extinctione fetus vel quod nascatur ab-
ortus non tenetur reddere. **C**onfimi-
liter maior precepto tenetur non age-
re. **U**nde proles nascatur leprosa que
posset alias procreari sana quam pronus
satisfacere voluntati mulieris pro quan-
do ut in pluribus puer nascitur leprosus

vñ nō sine cā in lege moſayca accedens
ad mulierem menſtruatam debuit mo-
ri nec mors infligebatur ibi niſi p pec-
cato mortali ⁊ graui. nec eſt p̄abile q̄
in lege euāgelica q̄ ē lex caſtitatis ſit mi-
nus p̄hibitus ad menſtruatā accedere.

Si obicit q̄ leproſe nō d̄z ſanus reddere
debitū q̄ ⁊ ē cōtra bonū. p̄l q̄ naſcit le-
proſa ⁊ cōtra incolumitatē p̄p̄iam. q̄
poſſz ex tali actu incurere in leprā. c̄ tñ
oppoſitū h̄et extra de p̄iugio leproſoz.
c. i. ubi h̄r mādamus ut uxores viros.
⁊ viri uxores q̄ lepre morbū incurrunt
ſequat ⁊ eius coniugales affectionem mi-
niſtrent ⁊ ad hoc eos ſollicitis exhorta-
tionibus inducere nō poſtponas. **S**i ve-
ro ad hoc induci nō poterunt iniungas
eis vt vterq̄ p̄tinentiam ſeruet. q̄ ſi man-
datū tuum ſeruare p̄tinent vinculo ex-
cōicationis aſtringas. ⁊ c. ſeq̄nti Si vir
uel uxorem leproſū fieri p̄tulerit ⁊ infir-
m⁹ a ſano carnale debitū exigat genera-
li p̄cepto apli q̄b̄ exigat ē ſoluendū. p̄
cepti in h̄o cāū nulla exceptō inuenit̄.

Tercio p̄iuge leproſe cōiūx ſan⁹ uel lepro-
ſus deat reddē debitū ſz iſta. c. tñ nō ſe-
q̄t q̄ tpe meſtruoz. q̄ ibi ſi ē ſo bonū. p̄l
q̄ p̄creet leproſa imo magi ē ſo bonū. p̄l
q̄ nūq̄ p̄creet de iſta m̄ſe ſi p̄p̄t lepram
vitet. h̄ at ſi n̄ p̄creabit tpe meſtruoz
procreabitur tamē poſtea tempore com-
petēt. ⁊ tñ ſana nūc at leproſa. **S**i at
obicit de p̄iculo lepre in ſano reddēte
poſſz dici q̄ in illa cōiunctione nō ē p̄ba-
bile leprā incurri. ſed diuturna cohabi-
tatō nō p̄cipit. q̄ ex illa pōt ſanus infici
ab infirmo. eſto etiā q̄ timeret ex tali cō-
iūctōe infectō lepre in ſano reddēte ſal-
tē ex frequētī quotiēs leproſa peteret.

Dico q̄ ad talē penā ſe obligauit in cō-
tractu matrimonij. vñ ⁊ alicubi ſacdo-
tes exiſſe ad hoſtiū ecclē exp̄mūt illud
Ad argumenta Ad p̄i-
mū ne
go minorē. Ad primam probationem
dico quod perpetuus vſus rationis eſt

maius bonum q̄ actus virtutis. **E**t
ideo qui per aliquem actum priuaret
ſe ſic vſu rationis peccaret mortaliter.
Immo mortaliffime. ſed carentia vſus
rationis pro momento non eſt tñ ma-
lum ſicut actus oppoſitus actui virtuti
nec quodcūq̄ priuans vſu rationis ad
tempus eſt peccatum nā nūm̄ia. tormen-
ta ita impediunt vſuz rōnis ſicut volu-
ptates. ⁊ tamen martyres ſcienter ſe ex-
ponentes talibus tormentis non pecca-
uerunt ſed meruerunt. **A**d ſecundam
p̄bationem cōcedo q̄ iſtis ante contrac-
tū liceret talis act⁹: licet tñ poſt p̄tractū
non q̄ ipſi ſeipſos licentiare poſſint:
ſed faciūt quendā actū quo facto deus
licētiat eos ad quēdam actum ſequētē
ad quem non licētiaret ſine illo p̄uio
⁊ iſta r̄iſio uidetur bene perſuadere q̄
iſte vſus non eſt licitus ex ſola iuſticia
qua volūtate p̄p̄ia dant ſe mutuo ſed
adiueniente approbatione ſup̄ioris. ad
ſecundum p̄z ex ſolutione q̄b̄ p̄iux non
habet pro tunc ius petendi. **A**d tertiu
apostolus non dicit abſtinendum tem-
pore ſacro. ſed conſulit ad temp⁹ ut ua-
cent orationi ⁊ itez reducantur in ſeip-
ſis ne temptet eos ſathanas. ⁊ quod ad-
ducit de Hiero. ⁊ ponitur. 33. q. 4. qui
cunq̄ uxori debituz reddit non poteſt
carnes agnere cum reuerentia debi-
ta. Et cum dictis non excluditur aliquis
propter actum p̄cepti a cōmunicādo
nego quia aliquis actus p̄ceptus eſt
propter quem iſte eſt minus diſpoſitus
ad reuerenter percipiendum eucharisti-
am. **S**i tamen loquaris de excludi ex
neceſſitate p̄cepti. concedo. quia non
video quomodo propter hoc ſoluz pec-
caret mortaliter ſi perciperet corpus do-
mini. **A**d vltimū dico q̄ in loco ſa-
cro regulariter abſtinēduz eſt: quia non
ſtatim imminet periculum fornicatōis
quin ſtatim cōmitti poſſit in loco non
ſacro. ſi tamen oū oporteret eos cōma-
nere in loco ſacro negaz aliquis iſtum

quod addi-
teretur for-
non eſt loc-
ce vt opor-
ce pietati

Contrahit
matrimonij
ro de biga-
matione vñ
duo. p̄imo
moſaicam
bigamiam. ſe-
licam vñ
poſſet poſt
promoueri.
non: quia b-
ture. quod p-
ſen. ſecūdo
vbi expreſſi-
tio. non ergo
ſa quadam
cepit uxores
induxit biga-
nature. **P**-
ria nunqua
ros haberet.
tia p̄bat. qui
les iudicatur
ſen. 16. Ab-
⁊ Lechuraz.
qui habuit c-
uid. 2. reg. 5.
iſti ſancti pat-
aliquid illiciti
guſti. de bono
Antiquis iur-
ribus feminis
curaz hoc fac-
hoc facerēt. n-
tra mozem. q̄
tra prohibē

quod adducitur de interdicto loci. **Di**ceretur forte q̄ propter actum occultum non est locus interdictus saltem publice vt oporteat cultum diuinum in publice pretermitti.

Di. 33.

Meritur hic de antiquis. Circa istas. tricesimā tertiam distinctionem in qua magister ait de matrimonio antiquorum patrum. **Quero** de bigamia primo. et secundo de repudiatione uxoris. **Circa** primum quero duo. primo quod ad legem nature vel mosaicam utrum fuerit aliquando licita bigamia. secundo quod ad legem euāgelicam utrum bigamus ante baptismum posset post baptismum ad sacros ordines promoueri. **Ad** primum arguitur quod non: quia bigamia est contra legem nature. quod probatur. tum ex illo verbo **Sen.** secundo. **Erunt** duo in carne vna. ubi expressit legem nature de matrimonio. non ergo plures quam duo. tum ex glossa quadam interlineali de lamech. **Accepit** uxores 7c. ubi habet quod iste primus induxit bigamiam que est contra legem nature. **Priore** ut ita loquar blueria nunquam licuit ita quod mulier duos viros haberet. ergo nec e converso. persequentia probat. quia ad actus coniugales equales iudicatur. per 1° corinth. 7. **Ad** contra **Sen.** 16. **Abraham** habuit **Saram** **Agar** et **Lethuraz.** et de **Jacob.** **Sen.** 29. et 30. qui habuit quattuor uxores. et de **Dauid.** 2. regl. 5. Non est autem probabile quod isti sancti patres in tali copula fecerunt aliquid illicitum. ergo. **Priore** **Augustinus.** de bono coniugali versus finem. Antiquis iustis non fuit illicitum quod pluribus feminis utebatur. neque contra naturam hoc faciebant: cum causa gignendi hoc facerent. neque contra legem neque contra morem. quia eo tempore nulla lege erat prohibitum.

Hic primo videtur

dum est quid requiritur ad strictam iusticiam commutativam in contractu matrimoniali: et hoc ex parte contrahentium. et quid ultra hoc additur ad completam iusticiam in tali contractu. et hoc ex parte superioris. **Secundo** quid in casu sufficit ad istam iusticiam. et qualiter illud sufficiens fiat complete iustum. **De** primo dico quod in omni commutatione quantum est ex parte commutantium et commutatorum stricta iusticia requirit equalitatem commutatorum quantum possibile est. et hoc ad illum finem propter quem commutatur. **Ista** autem commutatio in contractu matrimoniali fit propter duas causas. scilicet propter procreandum prolem: et in remedium vitandam fornicationis. **Quantum** ad primum corpus viri est maioris valoris quam corpus mulieris: quia pro eodem tempore idem vir potest plures secundare quam eadem mulier possit a viris concipere. **Quantum** ergo ad istum finem de stricta iusticia videtur bigamia licita: ut vir cum tot corporibus mulierum corpus suum commutet quot potest secundare eo modo quo est eis possibile secundari. nec tamen in statu innocentie quando matrimonium fuit precise in officium fuisse bigamia: quia non fuisse tunc necessitas quod vir commutaret corpus suum pro pluribus ad plures procreandos. quia per simplicem commutationem unius pro una fuisset sufficiens procreatio. et nec vir nec mulier fuisset tunc sterilis. **Quantum** ad secundum sinez qui tantum est pro statu nature lapsae scilicet pro fornicatione vitanda equalis valoris sunt corpus viri et mulieris: ideo de stricta iusticia pro statu nature lapsae considerando contractum istum ut est ad utrumque finem requiritur commutatio unius corporis pro unico. **Et** addo quod completio iusticie in ista commutatione non est nisi ex auctoritate superioris instituētis vel approbantis talem commutationem.

Quid videtur ad
strictam iusticiam
commutativam
in actu matrimoniali

quia etsi res aliquae sunt inferiorum dominorum
tamen commutatio eorum licita et iusta talis
vel talis determinatur a legislatore: et mul-
to magis in proposito de corporibus in
comparatione ad decem. ipse autem in-
stituit et pro statu innocentie et pro statu
nature lapsae regulariter istam commuta-
tionem debere fieri unius pro uno. In
hoc ergo est completa iusticia.

De secundo articulo

*et modo de
pauca*

lo dico quod dispensatio est iuris declaratio
vel iuris reuocatio. **P**onit ergo deus
legem suam de commutatione ista vel de-
clarare vel in aliquo casu reuocare: et
hoc rationabiliter. In casu illo quando
maius bonum prouenit ex reuocatione quam
ex obligatione: nunc autem quando erat
necessitas multiplicandi genus humanum
ad cultum diuinum: puta quia pauci erant
cultores dei necessitas fuit ut multipli-
carentur cultores dei quantum possent. quia
in sola successione eorum mansit fides et cul-
tus diuinus. ergo pro tunc rationabile
fuit dispensare ut unus commutaret corpus
suum pro pluribus corporibus mulierum
ad maiorem multiplicationem cultorum dei
que sine hoc non fieret. Sic autem fuit
dispensatum ut presumitur de abraham et qui-
busdam alijs patribus. **Q**ualiter autem
sibi saluabat iusticia considerando contra-
ctum ex parte contrahentium: declaratur
sic. Quando aliquid ordinatur ad duos fi-
nes: principalem scilicet: et minus principa-
lem. rationabile est ut illo eo modo quo
magis valet ad finem principalem: licet
per hoc aliquid detrahatur fini minus
principali. Exemplum. cibum valet ad de-
lectationem: que est minus principalis: et ad
nutritionem: que est magis principalis: et co-
ueniens est ut aliquid utatur cibo eo mo-
do quo magis expedit nutritioni: licet in
hoc detrahatur delectationi. ita contractus
iste: et est ad bonum prolis ut ad finem
principalem: et ad vitandum fornicationem
ut ad finem minus principalem. Ergo finem

rectam rationem debent pertrahentes sic co-
mutare ut commutatio plus valeat ad
procreationem prolis licet minus valeat
ad illam redditionem. **S**ed hoc fit in co-
mutatione unius corporis viri pro plu-
ribus corporibus mulierum. ergo hoc ab-
solute factum est in casu necessitatis. quia
quando est valde necessarius finis princi-
palis: negligendus est finis minus princi-
palis. **A**t ex hoc patet quomodo ex par-
te partium est iusticia: quia secundum rectam
rationem quilibet pars debet velle aliquid
de iure suo dimittere in commutatio recipi-
endo compositionem ad finem minus prin-
cipalem ut recipiat equalis in comparatione
ad finem magis principalem quem plus
debet eligere: licet debeat commutari aliquid
de aliquo quod esset sibi deimmutatum remitte-
re. et quicquid est necesse in aliquo casu quod
scilicet ad talem remissionem tenet et comple-
re licet et debet quando a superiori est hoc
ordinatum. Hoc patet gen. 16. quod coegit
Sara Abraham ut intraret ad Agar
ancillam suam: ut vel sic haberet filium
de ancilla quem de seipsa habere non po-
terat. **S**i obijciatur quod pro tempore moder-
no esset bigamia illicita. Rpondeo etsi illi-
cita sit eo quod pronunciat non est a legislatore
dispensatum: imo reductum est ad illud
legis nature. Erunt duo in carne una
per christum. **M**atth. 19. tamen loquen-
do de iusticia ex parte pertrahentium et con-
tractus etiam modo non est illicita. Sed
pro tanto est illicita: quia nunc non est
necessarius ille finis principalis eo quod mul-
ti vacant generationi fidelium: quia fi-
des multiplicata est. Cessante igitur ne-
cessitate detrahendi aliquid secundo fini:
per necessitatem primi finis: seruandus est
contractus ita ut seruetur ibi iusticia re-
spectu utriusque finis: scilicet quod unus ha-
beat tantum unam: et e converso. **S**i tamen
pertingeret casus per bellum: vel cladem:
vel pestem quod multitudo virorum caderet
et mulieres remaneret: posset nunc biga-
mia esse licita considerando precise iusticia

ex parte co-
parte sua vi-
cum viris p-
cundum finem
ad primum.
tio iusticie q-
na: que forte
lucet reuelare

Ad ar-

co sicut dictu
est de lege na-
quod est vey
mine rationis
gradum tene-
et terminis.
dusio demoi-
secundario de
consonum est le-
ca primum nu-
cuius oppositu-
catum. **A**irca
pensatio in q-
consonum legi-
do modo est
re: et bigamia
phationes illi-
Nec sequitur
positum non p-
casu est necessa-
iusticiam ex p-
tantum quando
ratio dicitur illi-
tionem fieri: et
adeo. **V**eritatem
cedi potest q-
contra legem na-
et non in casu in
illam legem re-
pensavit: imo
Ad secundum
da ex parte co-
mo ut minus er-
et magis finis
no principalis
biuria magis

ex parte commutantiuz: et deberent ex parte sua velle sic commutare mulieres cum viris plus pro minori quum ad secundum finem. licet pro equali quum ad primum. nec deficeret ibi nisi completio iusticie que est ex approbatione diuina: que forte tunc fieret et ecclesie specialiter reuelaretur.

Ad argumenta

Ad primum dicitur sic: sicut dictum est. s. dist. 17. q. aliquod est de lege nature dupliciter. scilicet primo quod est vere practicum simpliciter notum lumine rationis naturalis. et ita potissimum gradum tenet principium practicum notum ex terminis. secundum gradum tenet conclusio demonstrata ex talibus principijs secundario de lege nature quod regulariter consonum est legi nature primo dicitur. Circa primum nulla cadit dispensatio: et ideo eius oppositum semper videtur esse peccatum. Circa secundum in casu cadit dispensatio in quo contra oppositum videtur consonum legi nature. et precise isto secundo modo est monogamia de lege nature: et bigamia contra illam. et sic concedo probationes illas. Gen. 2. et glo. Gen. 4. Nec sequitur tamen ex hoc quod in casu oppositum non possit esse licitum: imo in casu est necessarium precipue considerando iusticiam ex parte commutationis et commutantiuz quando propter necessitatem recta ratio dicat illo modo debere commutationem fieri: et quando preceptum diuinum adest. Verumtamen de lamech absolute concedi potest quod peccauit mortaliter quia contra legem nature: licet secundo modo et non in casu in quo recta ratio diceret illam legem reuocandam. nec superior dispensauit: imo fuit oppositum vtriusque.

Ad secundum dico quod nunquam fuit iusticia ex parte commutantiuz vel commutationis ut minus eueniret finis principalior: et magis finis minus principalis. quia finis principalis est magis intendendus: sed bigamia magis esset ad finem minus principalis:

et multominus ad finem principalis: quia eadem mulier infra idem tempus a pluribus viris impregnari non posset. Ad argumentum in oppositum licet de aliquibus sanctis patribus presumatur quod in contrahendo bigamiam non peccauerint: quia vtraque ratio contrahendi ibi percurrit. scilicet necessitas propter quam erat sic contrahendum: et auctoritas diuina approbans. Tamen si aliquis sine istis causis vel altera earum contraxerint non est mihi inconueniens quod mortaliter peccauerint quod non reputo eos fuisse tunc confirmatos

Ad secundum

arguitur sic: quia secundum hieronimum in epistola ad Oceanum. et ponitur di. 26. c. i. Si ante baptismum coniugem habuit que habuit virum non imputatur ei cui prius nouo nec stupra nec alia que ante fuerant obstat. Preterea di. 50. Si quis vidua. et hoc in glo. quod si ante baptismum occidit post baptismum potest promoueri. ergo a fili de bigamia ante baptismum. Ad hoc Augustinus super epistolam ad Titum. et ponit di. 26. c. ii. acutus intelligitur nec est qui cathecumenus qui nec paganus habuit unam et post baptismum aliam ordinandam consuevit. Preterea ibidem. c. vna tamen. et est Ambrosius. li. de officiis. ante baptismum irregulara coniugia proagatione ordinationis impedimenta generant.

Hic sunt duo

videnda. primo quod tenendum. 2. propter quam causam. De primo concordant omnes quod bigamus siue ante baptismum siue post est irregularis: sic habet expressum per c. allegata ad oppositum. homicida tamen ante baptismum post baptismum non est irregularis: sic habet expressum in glo. di. 50. Si quis viduas. ubi glo. super illud verbum Post baptismum. arguitur a primo sensu. ergo si ante baptismum homicida est homicidium non obest. Quod autem dicitur ab aliquibus nullum posse habere irregularitatem ante baptismum cuius rationes assignantur: quod tunc et aliter quod habet priuationem quam non est natum habere bitum sic caput ante nona dicit non potest esse cecus

bigamus sine an
baptismo sine
prius de matris
ad prius ad matris

peccare si redderet debitum ibi petum
sed ante baptismum non est homo capax
ordinis. probatur extra de presb. no ba
ptizato. c. si non fuerit baptizatus bap
tizetur et postea ordinetur. **Ex** quo patet
q. nihil recepit prius quando videbatur
ordinari sacerdos. nam si recepisset ordi
nem non esset postea reordinandus: sicut
habet extra de clerico per saltum. pmo
to. ubi dicitur q. recipiens ordinem po
steriores sine prioribus recipiat postea ordi
nem pretermissum non iterando poste
riorem prius receptum. **Sed** hec ra
tio non valet quia etsi priuatio non possit
inesse alicui nisi quando natum est habere
habitu tam impedimentum habendi
di habitum pro tempore debito potest pre
cedere tempus habendi habitum: sicut
patet in exemplo adducto: quia catulus an
nona diem potest habere aliquod impedim
entum ne habeat visum tempore quo si
bi competere. **Irregularitas** autem non
est priuatio proprie eius quod est habendu
m: sed magis est impedimentum ne de
sit capax ordinis pro tempore quo sibi co
petere. ergo potest esse ante baptismum.
Estimo etiam q. priuatio non possit in
esse tamen causa priuationis potest inesse
quando habitus non est natus inesse. et
ita hic irregularitas que est causa priuan
di vel carenti ordine pro tempore congruo

De secundo alind

est loqui de causa congruitatis: et de cau
sa necessitatis. nam causa quare congruit
bigamum arceri ab ordinibus sacris una
cetera ponit defectus sacramenti. qua tan
git Aug. di. 26. acutius. et Ambro. ibi
dez. c. una. Et arguit sic. Sacerdos tan
q. christi vicarius in ecclesia representans
personam christi non debet habere aliquid
repugnans christo in comparatione christi
ad ecclesiam et econverso. nunc autem christus est
unicus sponsus unius ecclesie: et ecclesia est
unica sponsa unius sponsi christi. ergo habens
oppositum huius non recte significat vel

representat christum in ecclesia. sed bigamus
qui habuit duas vel unam que fuit duarum
habet aliquid repugnans isti coniunctio christi et ec
clesie. ergo. **Sed** querendo causam necessi
tatis propter quam iste necessario excludit ab
ordinibus. **Est** duplex opinio. una quia
per baptismum delet peccatum et sequela pec
cati. proprie bigamia autem nec est peccatum
nec proprie sequela peccati. **At** per hoc re
spondet ad illud de homicidio commissio an
te baptismum. quia non est simile. illud eius est
sequela peccati vel peccati maxime si pec
cet in occidendo. **Sed** quid si occidat
iuste sicut iudex. ergo illud homicidium non
delet quantum ad irregularitates. Hoc con
cedit unus glossator et irrationabiliter qua
tunc esset melior conditio peccatis in simili
actu. Alii dicunt q. istud homicidium est pec
catum hoc modo: quia est peccatum nisi esset
per circumstantias aliquas excusatum. ideo
ex se non exit genus actus peccati. **Si**
querit. quare ergo baptismus non tollit pe
nas istius mortalitatis que sequitur pecca
tum originale. Respondet quia non sunt sequela
peccati proprie. **Stat** igitur tota ratio in hoc
q. baptismus delet omne peccatum proprie
et quod natus est esse peccatum ex genere actus
nisi circumstantie impedirent: et sequelas ad
ista. non autem tollit quod neutro modo est
peccatum vel sequela. **Contra** hoc esto
q. bigamus peccet in bigamia: puta in con
trahendo illicite sequere cum ille tractus
sit peccatum vel annexum peccati q. delere
et. **Preterea** Aug. in primo ca. acutius.
femina si cathecumena vitata est non potest
post baptismum inter dei virginem consecrari
et tunc possibile est illam corruptoribus ante ba
ptismum fuisse peccatam. q. non delet per bap
tismum quantum ad penas proprias correspondentes si
bi. **Preterea** si ex ista causa esset nectio irre
gularitas in bigamia. quia si non est peccatum nec se
quela ecclesia non possit istam irregularitatem tollere
quia non potest tribuere bigamie q. sit ex se peccatum
vel sequela peccati. **Alia** opinio dicit q. aliquod
est infamia consequens actum ex natura actus. aliquod
consequens actum persone ex statuto ecclesie. et pri
maz non potest ecclesia nec sacrum ecclesie tollere

Aliud est loqui
de causa congruitatis
et alind de causa
necessitatis

Barth.
Bax.
Dif.
dem

Barth.
Bax.
Dif.
dem

Secunda p
nunc autem
eclle sed ex
cit irregula
representat
eclle quom
care. vel sal
pugnans ill
autem non
si ex statuto
tum ecclesie
et aliud non
bigamie esse
tuto ecclesie
fare. Quibus
3.4. Lector
eorem qui
diaconum
De glo
Contra apo
vixus viru
contrariu. q.
bigamo: vt
per. Et idem
Si quis vic
fauit cu par
te bigamus.
cordat. f. q.
conat. non
tinus conce
sed non vlt
contra glosan
tur nicolau
bi dicit. 50.
nec ecclesia.
sacerdotiu
factum ilun
nominatur
fecerit aliqu
rit: sed q. bo
causa. **De**
institutuz ec
der illa pena
remittitur in
tuto ecclesie
minitur: cau

Q Secunda potest ita et de irregularitate nunc autem bigamia non ex statuto ecclesie sed ex defectu significationis inducit irregularitatem. quia bigamus non representat christum ut est sponsus ecclesie quomodo sacerdos debet representare. vel saltem non habere aliquid repugnans illi representationi. homicidium autem non inducit irregularitatem nisi ex statuto ecclesie: ideo per sacramentum ecclesie scilicet baptismum tollitur et aliud non. **C**ontra si irregularitas bigamie esset ex aliquo priori quam ex statuto ecclesie ecclesia non posset ibi dispensare. cuius oppositum habet distinctio 34. Lector. ubi martinus concedit leprosum qui duxit viduam posse in subdiaconum promoueri sed non ultra. Sed glossa dicit ibi quod papa dispensat. **C**ontra apostolum primum thimo. Unius uxoris virum etc. Et dicit Inno. tenere contrarium. quia non licet dispensare cum bigamo: ut hic: extra de bigamis. Rupert. Et idem martinus hic dicit de 50. Si quis viduam. Lucius tamen dispensauit cum panormitano episcopo qui fuit bigamus. Sed quedam glossa ista concordat. scilicet quod in primitiua ecclesia subdiaconatus non erat ordo sacerdotum: et ideo martinus concedit bigamum fieri subdiaconum sed non ultra ascendere. Disputationes contra glossam istam cuiusdam qui dicebatur nicolaus furiosus. habent aliqui libelli dist. 50. Quicquid sit hoc saltem tenet ecclesia. scilicet nec ad diaconatum nec ad sacerdotium cum bigamo dispensari. Nec factum. Luceo quantum ad episcopum panormitanum reprobatum in hoc quasi fecerit aliquid quod facere non poterat: sed quod hoc non decuit nisi ex magna causa. **D**ico ergo quod causa non est nisi institutum ecclesie. Sed quare regulariter illa pena de homicidio perpetrato remittitur in baptismo et hec que ex statuto ecclesie sequitur bigamiam non remittitur: causa non est nisi statutum ec-

clesie volens istam penam remitti et non illam. Ista autem ordinatio ecclesie rationabilis est ex hoc quod iste non est inhabilis ad ordines nisi propter horrorem sanguinis propter quem horrorem dauid fuit prohibitus edificare templum domino. secundo regum. Iste autem horror tollitur in baptismo quia presumptur quod de lupo factus sit agnus. Sicut et paulus ante baptismum persecutor post baptismum factus est ouis et pastor. Quia igitur in baptismo cesset causa illius inhabilitatis debet cessare etiam effectus sed causa inhabilitatis in bigamo ad ordines non cessat quia semper remanet defectus sacramenti id est significationis que requiritur in sacerdote representante personam christi in comparatione ad ecclesiam. ideo nec ibi tollitur effectus nisi postea per specialem dispensationem. **A**d argumenta ad primum vel dicimus negatur sicut communiter canonicis negant eum tenentes Augustinus vel potest exponi. Crimina non obsunt quantum ad gratiam recipiendam. obsunt tamen quantum ad gradum dignitatis in ecclesia habendum. hec autem distinctio accipit ex illo. c. ambro. vna. **A**d 2um non est simile de irregularitate ista et illa. cuius causa dicta est in solutione questionis.

Repudio **Q**uero utrum in lege mosaica fuerit licitum repudiare uxorem. quod sic deuter. 24. Si acciperet homo uxorem et non inuenerit gratiam ante oculos eius propter aliquam fedilitatem scribet ei libellum repudii et dabit in manu eius et dimittet eam de domo sua. Preterea Malach. secundo. Cum hodie habueris uxorem dimitte eam dicit dominus deus israel. Preterea extra de regulis iur. per quas causas aliquid nascitur per easdem dissolvitur. sed matrimonium nascitur per consensum mutuum. ergo

diffolui potest per dissensum mutuum
 Preterea. di. 34. si quis. si in clericatu
 marito constituto vxor adulterauit da
 to repudio causa dimittere debet ergo
 repudium est licitum i lege euangelica
Contra quia uidetur esse contra legem
 nature quam promulgauit adam gen.
 2. adherebit ho vxori sue. ex qua xps
 pcludit qd ergo deus coniunxit ho no
 sepet. Preterea contractus mrimoni e
 eentialiter datio ptatis. pph corpus al
 teri irreuocabiler. p ptate corpis illi
 alterius g nulla accomodatio uel datio
 ad tempus potest ee matrimoniu sed si
 repudium licet talis contractus non est
 nisi ad tempus quia si perpetuo fuisset
 g repudiata maneret vxor 7 tunc illici
 te dimitteretur. sequitur ergo q si repu
 diu fuit licitum in lege moysayca quod
 ibi nullu fuit mrimo. Preterea nuq licuit
 mulieri repudare viz g nec ecouer' cuz
 qru ad ea q se coniungit ad pia iducunt.

Richardus p'm
 2. 1. 2. 3. 4. 5.

Hic dicitur q repudiatio
 vxoris etia in
 lege mosaica fuit illicita. q pbat p' auc
 toritate xpi reprobatis illa. Mathei.
 19. dico vobis q quicunq dimiserit uxo
 re sua ca excepta fornicatois mechaf. 7
 q duxerit dimissam mechaf. Probaf
 h' etia p ratios qua xps p se adducit q
 est talis. a pncipio iunxit deus mascu
 lu 7 feiaz contractu matrimonij. ut pz
 ex uerbo Ade. 7 insert xpus ergo qd de
 us iunxit ho no sepet. Probaf tertio ex
 rnsioe xpi ad. q. phiseoz. cu. n. obicent
 cur gmadauit moyses dar libel' rpu
 di 7 dimittere ait illis qm moyses ad duri
 ciam cordis ufi pmisit dimittere vxo
 res vfas h' aut ab initio non fuit. 7 gl.
 inter. sup illud pmisit moy. non de
 7 dicit glo. q fuit cossiliu hominis non
 dei. 7 mgr. 2. c. huius di. h' fuit a moyse
 pmissum no ut concederetur dissidiu
 f3 ut tolleretur homicidiu. 7 Aug. de
 sermo. dni in monte non pcepit dari
 libellu repudiij pcepit ut vxor dimit

tatur. sed qui dimiserit inqt det libellu
 repudiij. ut iracundia temeraria egcendi
 vxorem libelli cogitatio ppasset. q in
 telligi pot eo q ab. pcepit theodosio.
 naq ppter qda crudelitatem ex pcep' et
 ipetuoso ppetrata voluit Amb. ut ipe
 legem conderet ne quis minister pcep
 ta eius crudelia infra. 30. dies exequeret
 si forte infra tepus illud ira ei' qesceret
 7 sniaz tpaet. 7 h'dit Aug. vbi p' q p'
 dimittedi qsiuit mora sigauit qru po
 tuit duri hoib' se nolle dissidiu. Preiea
 extra de diuor. repudiu vxoris vitas
 euagelio reprobauit. Alia opinio dicit
 q datio libelli 7 repudiatio vxoris lici
 ta fuit p tpe legis moysi. q moyses p'm
 g'auit lege dei. 7 io qd ipe iunxit. ut legi
 slator 7 p'miauit 7 deus iunxit. 7 q' sep
 auit de' sepauit. de' ar pt separ mrimoni
 alii iunctos. Preterea f3 Au. i epla p'ma
 ad Jero. 7 ponit in can. di. 9. si ad iaco
 scripturas admissa fuerit officiosa me
 dacia quid in eis remanebit auctorita
 tis q. dicat. nihil. 7 ratio est quia que
 cuq auctoritas adducatur ad repel
 lendu heresim Rndebitur illud ee die
 tum medaciter iocose: sicut 7 illud ali
 bi: ergo a simili in scriptura nulla auc
 toritas preceptua auctoritatem habe
 bit. 7 consimiliter de consilijs si aliq
 psiliu datur in scriptura non esset salu
 bre uel utilius ad seruandum nulla eet
 auctoritas obseruationis in scriptura g
 a simili si aliqua concessio sit i scriptura
 de aliquo illicito sicut ista sequitur qd
 nulla concessio simplr auctoritatez ha
 beat q pcessum sit licitum. Preterea lex
 iusta non debet d'ecte dare occasionez
 peccandi mortaliter. sed ista concessio vi
 debatur directe ee occasio iudeis dimit
 tendi vxores si enim hoc non fuisset sep
 tum non magis dimisissent qua patres
 ante legem moysi. ergo hoc no erat pec
 catu mortale lex non erat iusta. Mo
 dus conueniens quo ista opinio tneri
 possit est iste. completa iusticia non est

Paul.
 2. 1. 2. 3.

Medi
 2. 1. 2. 3.

in ista comm
 eriminali m
 licet ante eaz
 ficit ad iustici
 nis 7 comm
 talis iusticia
 ratione rati
 eam. sed sic
 ri pro plurib
 est iusta qua
 necessaria ac
 ideo tunc ius
 bavit bigam
 proueniens
 mutando v
 tantes debet
 cundum rect
 sto ppter m
 sit bonum i
 oici dispensa
 tempus don
 et i b' saluati
 no tantum p
 sequendum
 malu vitadu
 tare. ma' au
 dium quam
 esset magnu
 fecte. 7 graue
 7 cet malum
 fio continue
 parentum v
 hoc continu
 ro interfecto
 strueretur fa
 ergo posset d
 uic in bigam
 ita cu ista g
 lum vitandu
 cuntur. p ali
 pmulgauit i
 l. euangelice
 rimonium e
 it in le. natur
 quis tamen i

in ista commutatione ul' contractu ma-
rimoniali nisi ex ratificatione diuina.
licet ante eaz inueniatur illud quod suf-
ficat ad iusticiam ex parte commutatio-
nis et commutantium et quodocumque
talis iusticia inueniri potest in commu-
tatione rationabile est deum ratificare
eam. sed sicut commutatio corporis vi-
ri pro pluribus corporibus mulierum
est iusta quando talis commutatio est
necessaria ad procuracionem proles. et
ideo tunc iuste deo dispensauit et appro-
bavit bigamiam propter maius bonum
proueniens quam esset ex alia parte com-
mutando vnicuique pro vnicuique. et commu-
tantes deberent sic uelle commutare se-
cundum rectam rationem: ita in pro-
posito propter maius malum vitandum quod
sit bonum indissolubilitatis coniugii potest
dici dispensare ut fiat contractus ad
tempus donec mulier displiceat viro.
et in hoc saluatur iusticia aliquantulum. quia
non tantum propter maius bonum con-
sequendum. sed etiam propter maius
malum vitandum obent partes uelle sic com-
mutare. maius autem malum est vxorici-
dium quam dissolubilitas. quia illud
esset magnum malum pene vxoris ini-
fecte. et graue malum culpe interficietis
et esset malum toti rei publice. quia occa-
sio continue discordie et pugne propter iram
parentum vxoris ad interfectorem. et in
hoc continua familie dissipatio quia vi-
ro interfecto ab aduersariis vel a lege dis-
trueretur familia eius et educatio. Sic
ergo posset dici quod sicut deus dispensa-
uit in bigamia propter maius bonum
ita cum ista genere in studio propter maius ma-
lum vitandum. et tunc ad illa que addu-
cuntur pro alia opinione potest dici quod christus
promulgauit illud pro tempore legis sue
scilicet euangelice ita quod sicut ipse reduxit ma-
rimonium eo modo quo institutum fu-
it in lege nature. ut scilicet esset vnicuique cum vna
cum tamen in lege moysayca esset licita

bigamia. ita etiam reduxit in matrimonium
simpliciter perfectum. id est indissolubile pro lege sua
sicut institutum fuerat in lege nature. et ita
irritat pro lege sua contractum illum qui licuit
pro lege moysayca qui erat accommodatio
corporum ad tempus ad procuracionem pro-
lis quousque. scilicet mulier esset non grossa in
oculis viri. sicut et multas alias in perfec-
tiones licitas sub moysa. euacuauit christus
reducendo ea que erant permansura ad
perfectiones in lege sua. Ad probatio-
nem ergo christi patet quod loquitur pro le-
ge nature. et in hoc sufficienter refellit philo-
seos quod isti non obseruabant matrimo-
nium sicut erat in lege nature et ostende-
bat se rationabiliter statuere in separabi-
litate pro lege sua. quod hoc consonum est
primi institutioni in lege nature. Ad
aliud de responsione christi ad philiseos. ad
duriciam cor. v. promissit quod multi pos-
derant quod fuerit tamen promissio non conces-
sio. Dico quod christus promissit. id est intelligit quod
moyses hoc non precepit nec consuluit nec
approbavit. sed tamen ex quadam necessitate
licitum non prohibuit. nec hoc est solum promissio sed dissimulatio
et dicitur illicitum. hoc non. nihil aliud est dicere quod
quod moyses promitteret ire ad damnationem
et non nutiaret eis quod ista esset via dampnati-
onis. immo magis insinuaret eis oppo-
situm. quod nullum iuste legislator potest et facere in le-
gibus humanis que multa mala dimittunt iuxta
secundum au. i. d. li. ar. et si. n. legislator non puniat
omne malum et ita promittit quod non punit tamen non
loquitur in lege sua illud preceperit. Unde iusta esset
lex humana si legislator qui legem scriberet aliquid
quod esset contra illam legem. Ad id autem addit ibi ad du-
riciam cor. vbi non concludit hoc esse illicitum. quod
frequenter duricia subditorum est causa ut aliquid
relaxet eis quod aliter eis utile non relaxaret si es-
set tractabiles. sic placet videre collegium
primum ad aliquid cuius oppositum esset honestum
et utile seruare et si posset illud oppositum
statuere utile si subditi essent facilius inclinabi-
les. potest tamen non statuere vel si statutum est relaxare
et hoc iuste ne statuere ipsi multipliciter peccent

Ad illas glo. pma videtur neganda qd moyses ut legislator nō erat nisi p̄co dei. Sed qui vult exponere illa pōt dicere nō deus. s. immediate p̄ceptendo moysi inter alia p̄cepta. *Un̄ nūquā in quatuor primis libris legi inueniuntur deū h̄ p̄ceptisse moysi nec alijs. iō istō magis p̄ceptis moysi sicut omnia que sūt in dūtro. 7 non alibi quam illa q̄ alibi locut⁹ est deus ad moysen. 7 est hec rō p̄grua. qz laxationes p̄tinentes ad industriam humanam de⁹ nō ita voluit ponē i sc̄ptura tāq̄ a se. platas s; sicut a seruis suis vñ 7 subleuatōnē laboris moysi q̄ tota die sedebat ad iudicandum pplm deus non p se immediate expressit. s; jethro cognatus moysi tāq̄ ad humanā industriā p̄tinentis expressit.* Ad aliam glo. facile est respondere quia n̄b̄l dicit cōtra opinionem istaz; uerum est enim qd n̄ fuit dei p̄ceptum dimitte: sed si dimitteret qd daret libellū fuit consiliū hominis non sicut hois sed sicut p̄conis legis dīne. Ad illō au. concedo qd ex mora illa quā insinuat in scribendo libellum insinuat qd absolute displicebat sibi dimissio illa. non solum ergo tunc faciebat melius qui nō dimittebat qd qui dimittebat. sed qui dimittebat faciebat male. s; nō ita male qd peccat mortaliter contra matrimonium sicut fecisset si non fuisset licentiat⁹ per legē. Ad istud de diuor̄ijs patet i primo uerum est enim quod xps reprobauit p tpe legis sue.

Ad argumenta ^{princi-} ^{palla.}
Ad p̄mā ptem ad primū patet ex solutōe. ad 2^m p̄ce qd m̄rionis simplr ē obligatio p̄petua. sed matrimonium s; qd pōt eē obligatio ad aliquod tempus l; non perpetua 7 sic concedo qd i lege moysaica non fuit aliquod matrimonium simpliciter nisi aliqui forte ultra perfectionem legis uoluissent se obligare ppe tuo qd non oportebat in quantum con-

trahebant coniugium in illa lege. Ut posset dici qd si tunc fuit matrimonium simplr 7 ita obligatō indissolubilis uerum est nisi legislator reuocaret uel dispensaret: dispensauit autem qn̄ mulier nimis displicebat viro ut timeretur vxoriciidiū. sic dictū ē. s. de m̄rionis ratio n̄ p̄suma. qd dissoluit p religiois igrefuz 7 tñ fuit simplr m̄rionis. non tantuz accommodatō ad tps. sed legislator disp̄sat i tali casu ppter maius bonū p̄ndū b̄ aut ppter mai⁹ malū vitādū. Ad illō non ē sile qz nō ē sile ratio dispensandi nō. n. tñ timeret si mulier odiret viruz sic cōuerso qz ip̄e sexus cohibet a vindicta exteriori magis qd viz. Qui vult tenere primam opinionem ad argumēta i oppositū pōt facili⁹ respondere ad illas auctes deutro. 7 malach. pōt dici qd sunt p̄missiones minoris mali. s; tñ p̄cc̄i mortal. ne. s. grauius peccatū mortale eueniat ad secūdū illa regula p̄cc̄i se uera est de dissolubilibus cuiusmodi non est obligatio ista. posset etiaz dici ad minorem quod obligatio ista in nascitur ex voluntatibus contrahentiū tanq̄ ex cā instrumentalī principaliter autem ex ordinatione diuina. 7 illa regula nō d; intelligi tantum de causis instrumentalibus vnde ex cā p̄cipali cōcludit xpus Mathei. decimonono. in sepabilitatem dicens. quos deus p̄iūxit hō non separat.

Inc super ^{di 34.}
est ostendere. Circa istā 34. di. q̄ro utz impotentia ad actum carnales impediāt matrimoniu simpliciter qd non quia hoc non esset nisi quia contrahendo obligat se ad actum illum. sed hoc est falsū quia potest contrahere cū voluntate intrādi statim religionem. Preterea sequetur qd senex cēt ineptus ad contrahendum matrimonium cuius oppositū t;

ecclesia que p
rea maleficiū
peruā pōt eni
maleficiū cō
impedit. s; f
nō impedit m
l. si per foran
7 maleficiat
potentis sunt
nium apti mu
Inc p
ductione vide
p̄licet impotē
impotentia sū
uenti nō pōt
dat matrimo
trahendū 7 o
hoc est triple
p̄mā quia ist
corpore ad t
habet p̄tēn
p̄oatē: 7 ita
tracū isto ob
tur. sed hui⁹
si petat. s; ob
ligatio aut a
ge diuina. s; l
le obligatio
p̄sona intrēdi
poris p̄ p̄tēn
aliū cōuerso
s; h̄ est error
requirit ad
facit p̄tēn
oi. s; ai
monii cōlū
est tradua v
sus fuit in p
p̄ aliq̄ impo
tale impedin
nium rati 7
rmat. 33. q.
negatiu. s. cō
quē pōt an
officiū soluit

ecclesia que patit talia conjugia. Pretere
rea maleficiū non est impedimentū per
petuū pōt enī p destructionē malefici
maleficiū extari. sed impotētia tēpāl nō
impedit. q̄ saltē impotētia p maleficiū
nō impedit matrimoniū. **Q**uātra. 33. q.
i. si per sortiaras. Item extra d frigidis
7 maleficiatis. c. ultī. 7. c. q. sedē. qui im
potentes sunt ad cōtrahendū matrimo
nium apri minime reputant.

Adic primo de con

clusionē videndū est i generali. 2.º de du
plicat impotētia in spālī. **Q**n gñali omīs
impotētia simplicit 7 ppetua cui. s. sub
ueniri nō pōt p naturā uel artē si prece
dat matrimoniū simplicit impedit con
trahendū 7 dirimit iam cōtractū. 7 ad
hoc est triplex rō ex natura istē ptract
pma quia iste ptractus est datio pātis
corporis ad talē actū si petat. sed iste nō
habet pātētem ad talē actū. q̄ nihil tale
pōt dare: 7 ita nec p̄here. **P**reterea in cō
tractu isto obligat se ad actū istū si petat
tur. sed hui⁹ actus ē sibi impossibilis etiā
si petat. q̄ obligat se ad impossibile. ob
ligatio aut ad impossibile ē nulla ex le
ge diuina. q̄ lex diuina nō approbat ta
lē obligationē. q̄ nulla ē. **P**reterea alia
p̄sona intēdit cōmutare pātētem sui cor
poris p pātē corporis alterius. q̄ credit
aliū cōuerso posse cōmutare. sed nō p̄t
q̄ h̄ est error p̄tinens ad aliqd qd est p se
requisitū ad contractū. talis autē error
facit ptractū nullū. sicut dictū est supra
di. 5. **S**i aut talis impotētia seq̄t m̄ri
monii cōsumatū nō dirimit: qz iā pās
est tradita v̄. 7 ille cui fuit tradita m̄s
sus fuit in possessionē. q̄ nō p̄t reuocari
p aliqd impedimentū supueniēs. si aut
tale impedimentū ueniat inter m̄rimo
nium ratū 7 psumatū. dubiū est an di
rimat. 33. q. i. p̄mū. c. videt dicere p̄tēz
negatiuā. coniugiū pfirmat officio 7 se
quit post anteq̄ pfirmet impossibilitas
officiū soluit vinculū. **C**ōtrariū v̄. qz

lā data est pās: 7 si impedimentū usus
accidat nō ppter hoc rescindi pōt datō
pōt: licet difficile esset iudicare siue p̄ce
deret ratū an p̄cederet psumatū nisi for
te esset ablatio alicui⁹ p̄tis necessarie ad
actū illū tēp illo interueniēs. **D**e secū
do: duplex ē impotētia in genere. natu
ralis 7 casualis. naturalis in viro est fri
giditas uel mutilatio p̄tis necessarie. in
muliere artatio. casualis est p maleficiū
impossibilitas p̄ma satis p̄z. secunda fit
p malignos spūs qui habētes pactiōes
cū hominib⁹ seruāt pmissa. nō qz uera
ces. sed ut aliq̄ eis adhereāt: 7 ut illi qd
seruāt pmissa eos colāt. naz ex supbia
sua p̄cipue appetunt honores diuinos.
deus etiā pmittit eos exercere pātē suā
ad impediendū aliq̄s ab aliq̄bus actib⁹
in q̄s possent si nō ēent impediti: 7 h̄ uel
ppter peccata eoz uel ppter aliquā aliā
cām occultā. 7 h̄ mō magus h̄ns pactū
cū demone pcurat ab eo ut istū ipediat
a tali actu cū tali muliere q̄diu tale ma
leficiū p̄seuerat. puta acus curuata uel
aliqua h̄mōl. **Q**uō igit est remediū cō
tra istud impedimentū p demonē. **R**es
si p oīones sanctoz impediāt virtus de
monis bene fit. si tñ deus illas nō exau
diat: tunc si sciret maleficiūz destruere
demon non fatigaret eū amplius. qz ex
p̄ccō nō adest nisi dū durat aliud signū
Et ex h̄ p̄z q̄ trufatica est illa qd an lice
at tollere maleficiū intentione curandi
maleficiatū. nō enim solū licet sed ē me
ritoriū destruere opa dyaboli. nec i hoc
est aliqua infidelitas. quia destruēs nō
acquiescit operibus malignis. sed credit
demonē posse 7 velle fatigare dū tale si
gnum durat 7 destructio talis signi im
ponet finē tali vexationi. **D**e istis duo
bus impedimentis dico q̄ in aliquo sūt
similia 7 i aliquo dissimilia. similia qz
impediunt contrahendum 7 dirimunt
iam contractū respectu illius p̄sone cu
ius sunt ista impedimenta. qd pro tāto
addit quia non tantū casuale sed etiam

Duplex ē
impotētia
in genere

Secundū p̄cedendū
contra demonē
q̄m impedit nra
h̄mōl

naturale impedimentū pōt esse respectu
vnius psonē et nō respectu alterius ma
xime de naturali in muliere. Sed post
diuortiu ē duplex differētia. vna q̄ ha
benti impedimentū casuale licet contra
here. et si post cōtractū carnaliter copu
letur secūde nō debet reddi p̄iori. quia
maleficiatus respectu vnius nō ppter h̄
est maleficiatus respectu omniū. sic enī
est maleficiatus sicut mīstri dyaboli p
curant eum p maleficiū dyaboli sic alī
qua maga vult istū ppetuo impediri re
spectu istius. nō tñ respectu alterius: pu
ta si nollet q̄ istā duceret sed se uel aliaz
alter aut. s. hñs impedimentū naturale
ppetuū. et hoc respectu cuiuslibet debet
manere sine spe cōiugii. et tutū esset sibi
intrare religionē. quia si post p̄bat de
facto et carnalī copulet: cogēt redire ad
p̄iorem quia apparet sniam diuortij p
cessisse ex errore: et ita nullū fuisse coraz
deo. et matrimoniū primū uerū fuisse.
qz impedimentū qd̄ putabat non erat.

Sed quō inotescit pperuitas istius im
pedimēti. habet extra de frigidis. lauda
bile. debet enī p trienniu cōmorari et da
re operam illi actui. si autē postea recla
mant debet iurare cū septima manu. i.
vir et uxor et b̄ scia et septē vicini p̄ximi
de fidelitate: si vir reclamāt accusationi
uxoris credet viro qui caput est mulierī
.c.i. Si vir accusat incūbit sibi p̄batio
mō p̄dicto. **S**z q̄lī cognosceat oria istū
et illius ipedimēti. **R**. difficile ē uidere
nisi p inspectionē corporis si deficiat ali
q̄ dispō necia req̄sita in pte illa ad istuz
actū uel p iudiciū medicorū quātuz ad
frigiditatē si aliq̄ signa manifeste oñdāt
ipm eē talis cōplexiōis. **S**i uero nec sic
nec sic: et tñ simplici impedīt p̄sumendū
est q̄ sit maleficiū.

Ad argumenta **Ad p**
redo q̄ obligat se ad actū si petat saltez
p aliq̄ tpe determinato. sed infra aliq̄
ips nō oportet reddere illū actū si uelit

intrare religionē. iste aut nō pōt obliga
re se ad actū p q̄cunq̄ tpe si ē ppetuū
impedimentū. qz ut dictū est in p̄n^o so
lutionis sola impedimēta ppetua impe
diunt. et habet in titulo isto. c. fraternitāt
Ad fm si senex esset oio impotēs: dice
rem q̄ nō cōtraheret matrimoniū. licet
aliq̄ posset cōsentire in eū ad cohabitā
dum sicut frater et soror. et ita forte mul
te magis desponsant diuitias q̄ psonas
Ad tertiu p̄ ex dictis. quia si malefi
cium est t̄pale non impedit nisi tēpora
liter. p̄sumit aut ppetuū si p trienniu
perseuerat.

Di. 35.

Ic etiam nō/
tandū est. **C**irca istaz. 35.
di. quero utrū adulteriū cū
aliq̄na viuēte viro impediat matrimo
niū cū eadē post mortē illius viri. q̄ nō
2°. **R**. David adulteratus est cū Bersa
bee et post interfecto Uria cōtraxit cum
ea matrimoniū. **D**. Augu. de nup. et cō
cu. et ponit in l̄ra. pōt fieri coniugiu cū
qua p̄cessit adulteriū. **C**ontra. xi. q. i.
illud uero. et c. relatum.

Respondeo tria sunt que
cōiuncta uel
separata uident facere difficultatē circa
matrimoniū cōtrahendū. sūt aut crimi
na illa cōtractus cū psona cōiugata. ad
ulteriū: machinatio in mortē cōiugis
legitimū. fidei datio ipsi adultē uel p̄tra
ctus de facto cū ea uel pmissio cū iura
mento. quia hec tria ultima ad p̄posi
tum p eodē reputant. **D**e duobus p̄i
mis p̄. extra qui duxit in matrimoniū
quā polluit p adulteriū. c. ult. **D**e 3°. s.
pmissione cū iuramento an ualeat. ha
betur extra de his que metu uel vi fiūt.
ad aures. **D**e his trib^o dico q̄ ultimū
p se nō impedit matrimoniū cōtrahen
dum post mortē viri. sicut habet extra
de eo. c. ult. **S**i q̄s uxore viuēte fide da
ta p̄miserat se illā ducturū uel cū ipsa
de facto cōtraxerit si nihil aliud fuerit:

nō est matrin
post uxoris o
pmo simplici
dem in eodē.
nō debet si p
or illius illa
tur prius et p
intelligendu
actus ille ē a
sic p̄scius et n
cū h̄re aliam
cū illa ad pet
celebrandū. l.
si psona p̄u
mentū petat
ex eodē. c. et
sensu. habet
et diuortiu
quo innuit q̄
Sz h̄ est
muliere uisū
nō. si sic nō
mulieris. si
petitionē vi
nō sint vir et
num. quia
potentē cōm
nō est talis
dict q̄ non
do q̄ ille nō
ter tractare
tio est. sed il
ter copular
excusat eā.
impedimē
diuortiu cel
tur obent
quia per te
matrimoni
stare fornic
si mulier se
in matrim
seruat in p
decepit in se
nonū ex nō
est valde in

non est matrimonium quod cum ea contraxit post uxoris obitum dirimendum. 3^m cum primo simpliciter impeditur et dirimitur ibi dem in eodem. c. sequitur enim ibi. tollerari non debet si prius uel postea dum uixit uxor illius illa adulterio polluisset. et referatur prius et post ad fidei dationem. h. autem intelligendum est quoniam ambo sunt consensu actus ille est adulterium. si enim uir tantum sit sciens et mulier inscia. puta quia nescit eam habere aliam. tunc si uir postea contrahat cum illa ad petitionem uiri non est diuortium celebrandum. sicut habetur ti. e. c. i. Sed quod si persona prius nescia postquam scit impedimentum petat diuortium. videtur celebrandum ex eodem. c. et hoc argumento a contrario sensu. habetur enim ibi in textu quod si mulier diuortium non petat non sunt sepandi. ex quo innuitur quod si ipsa petat sunt sepandi. **S**ed hoc est dubium quia talis contractus cum muliere inscia. uel est matrimonium uel non. si sic non debet dirimi ad petitionem mulieris. si non debet fieri diuortium ad petitionem uiri. quia non possunt simul stare cum non sint uir et uxor. **Q**uod non est matrimonium. quia mulier sentit in eum tantum in potentem contrahere. ipse autem ex parte sui non est talis qualis eam credidit. et tunc cum dicitur quod non possunt simul stare. concedo quod ille non potest eam matrimonialiter tractare. quia ex parte eius fornicatio est. sed illa potest sibi matrimonialiter copulari. quia ignorantia inuincibilis excusat eam. **S**ed esto mulier intelligens impedimentum non petit diuortium. non est diuortium celebrandum. secundum illud. c. igitur debent simul stare et non in coniugio quia per te contractus non fuit contractus matrimonii. igitur aliqui debent simul stare fornicarie secundum istam sententiam. **R**espondeo si mulier sciens impedimentum consentiat in matrimonium. uir cogendus est ut consentiat in penam peccati sui. quia sciens deceptus est in sciam. et ita erit matrimonium non ex nouo consensu. et ista sententia est valde iusta ut decipiens insciam in h

quod est dare potestatem corporis sui qui tamen non intendit dare uel non potest. cogatur postea uolenter implere quod prius fecit dolose. **S**ed dices nunquid virtute primi consensu non poterant simul stare. et esto quod inscia consentiat in quolibet actu coniugali et iste sciens quod illa uult esse uxor eius consentit de nouo in eam non exprimendo sibi impedimentum. quia forte ex hoc generaretur odium nunquid possunt stare. **R**espondeo primus consensus non fuit matrimonialis et ideo nullus actus potest esse licitus in uirtute illius consensus. et ideo ad hoc quod sint coniuges requiritur nouus consensus. **E**t tunc ad secundum dico quod si impedimentum non exprimat persone inscie ipsa in copula carnali sequente non sentit nouo consensu. sed solum reddit in uirtute primi consensu qui nullus fuit. et ideo licet persona sciens de nouo sentiat non tamen sufficit hoc expressse dicitur glo. super illud. c. in primo consensu qui nullus fuit intelligitur perdurasse sicut probatur de seruo qui creditur liber cum quod contrahit si post manumissionem uxore ignorantem non contrahit matrimonium. quia post manumissionem factam manendo cum eo semper intelligitur approbare consensus primum qui fuit erroneus et non matrimonium. **A**lter possit dici quod si illa inscia fuit ducta uiuente uxore ducentis legitimis. **P**rima vera est sententia ista. et in isto casu loquitur glo. quia iste est casus textus. quod uir quidam uxorem habens sibi aliam huius rei insciam copulauit. sed prima mortua nitens recedere a secunda. et sic accepit secundam uiuentem primam. et tunc quidem uerum est quod nullus erat contractus. quia ipse fuit ligatus alteri. licet ista crederet eum liberum a matrimonio. **S**ed si sola duo. scilicet fidei datio et adulterium cum inscia coniugata fierent et post mortem uiri eius et etiam uxoris alterius adulteri ille duceret istam. quid iuris. uidetur ex isto. c. quod simpliciter est matrimonium. etiam si nunquam exprimat persone inscie defectus ille. nec ipse post expressionem defectus de nouo sentiat. et ratio est

quia ex isto. c. colligit qd ecclesia nō simpliciter illegitimauit psonas illas ppter illa duo cōcurrentia. sed fm qd. i. si per sona decepta reclamet. sed pma sentētia uidet certior: qz si post sciat impedimentum et reclamet sicut diuortiu ex isto. c. igit prius nō fuit matrimoniu. tertio dico qd siue pmi cōcurrat cū secundo siue tertio et impedit et obtruncat. sicut patz ex tra de conuer. infidelium. laudabile. imo sol. 2^m uidet impedire ex illo. c. et loquit ibi de sarracenis qui dñ essent i captiuitate quorundā xpianorū viros suis infidēs et machinationib⁹ occiderūt. et sentētiat ecclesia qd si post p ipsas ad fidem xpianā accesserint cū eis adheferūt sup ple in matrimonio. nō sunt tolleradi cū tale damnu tali lucro ecclesia cōpensari nō uelit. hoc nō tangit de adulterio sarraceni cū xpiana. nec de fidei datione s3 tñ de machinatōe in morte legitimi viri. et adhuc conscia uxore. nec glo. addit ibi ad casū istū fidei dationē uel adulterium. sed ista machinatio debet intelligi cum effectu ut simul sit affectus et effectus. sicut dicit glo. super illo uerbo procurauerūt. Sed qd si nō conscia uxore iste solus occidit maritū: nunqd pōt ducere istā. **Ch.** c. i. si fiat sine interōne ducendi causa. puta si i bello iusto occidit eū nō ad hoc ut ducat illā. nō habetur exp̄sse quin possit eā postea ducere. ouz tamē mulier nō sit conscia. quia in casu iusti belli dicit. c. illud qd cū tales supple mulieres nō procurauerint viroū interitum defunctorū matrimoniu in hui⁹ psonas. i. interfectore et uxore interfecti licite pōt cōtrahi. et pbat p locū a simili uel a minori. quia si vir nō cōsentit in mortē legitimi viri: sed uxor eū occidit pōt post ab alio hui⁹ criminis scio duci. 33. q. 2. Hoc etiā confirmatur p illud extra de sponsalibus cum apud. cum p hibitorium sit edictu de matrimonio contrahendo: quicunqz nō prohibet p consequēs admittit. Sed esto mulier

prius ignara post audita interfectōe viri ratū habet: nunquid ipedit? uidet qd sic. quia in maleficis ratihabitio retro trahit et mandato cōpatur. **Oppositū** tamē tenet glo. c. p̄dicto. Laudabilez in fine. propter illud. c. nūc adductū. cum apud. potest concludi qd simplex pmissio non equiualeat alicui illorū triū enumeratorū in tertio membro. nec igitur nuda sponsalia. sic igitur patet qd istorū triū tertiu soluz nunq ipedit. ita qd diri mat. p̄mū etiā solū nunq ipedit. sicut patet per auctoritatē augu. adductā. in arguēdo. secundū qñq ipedit et qñq nō sed semp quando est cū tertio impedit. **Sed** nūquid semp qñ est cū pmo. **Ch.** supra ti. isto. c. si significasti. tertiu cū p̄mo semp ipedit. et ratio tota est ordinatio ecclesie. quia iste ē p̄mus casus ad hoc tactus ubi impedit tractus ex statuto ecclesie p̄cise illegitimatis psonas ad cōtrahendū. Sed ratio inducens ecclesiam ad sic ordinandū est repressio adulterij et homicidij que frequenter acciderent si tales persone possent legitime contrahere.

Ad argumenta Ad p̄mū p3 qd lex ista non fuit statuta pro tempore illo. iustius tamē fecisset si eam lapidasset. **Ch.** si dicas non. quia seipsum lapidasset. quia fuit socius in crimine. **Ch.** tra. quia uel non excusas eū per hoc. ul oportet te dicere qd socius in crimine nō tenetur ad eandē penam publicam inferendam ad quā teneretur si non esset socius. Si autē excusas eū de non puniendo illam per hoc qd remisit sibi illaz penam legis. hoc nō habemus ex scriptura: sed quia fuit peccatū priuatū. et ideo non debuit illud punire pena publica. et hec uidetur rationabilior. **Respon-** deo et tunc qd accepit eam in uxore post illa graua peccata adulterij et homicidij illud ultimum non fuit impedimentum. Di. 36.

2. mod si sup qd
exponit qd si
habet uxor dñ
v. nō magis p̄
it

Nunc de con-
ditione videamus. **C**irca
istaz. 36. quero utrū serui?

Impediat matrimonium. q. sic. nullus p̄t
dare alienū. sed corpus serui est dñi. fm
p̄m. 3. poli. **P**reterea fauorabilior ē
p̄fectio religionis q̄ m̄rimoniū carnale
sed seruus nō pōt. p̄fiteri religionē sine
uoluntate dñi. igit nec matrimonium cō-
trahere. **C**ōtra extra d̄cōiū. seruo. c. i.

Hic sunt duo videnda.

1. inducta sit seruitus 7 si iuste inducta. 2.
ad ppositū. **D**e primo dicit q. de lege
nature omnes nascuntur liberi. tñ serui
uel magis p̄prie subiectio filialis ad pa-
trem est de le. nāe. puta obedientia filial
ptinens ad disciplinātionē. q. fm p̄m
8. ethi. filius habet a p̄re esse 7 discipli-
nam. ista aut seruitus ē qua loquimur
fm quā dñs pōt uendere seruū sicut pe-
cudez de qua loquit p̄s. i. pol. q. seruus
non pōt exercere actus virtutis p eo q.
oportet q̄ ad p̄ceptū dñi exercere actus
seruiles. ista nō est inducta nisi aliqua le-
ge positua. **S**ed an iusta. **R**. sicut di-
ctuz est. di. i. 5. quō inceperūt p̄mo dñia
esse iusta ita dico q. ista vilis seruit nō
pōt esse iuste inducta nisi duplici. vno
mō: quia aliq̄s volūtariē se subiecit tali
seruituti. licet talis subiectio esset fatua
imo forte cōtra le. nāe q. homo liberta-
tem suā a se abdicet. postq̄ tñ facta ē ne-
cesse est seruare: quia hoc est iustū. **A**lio
mō si aliquis iuste dominās cōmunita-
ti uidēs aliquos ita vitiosos q. libertas
eorū nocet eis 7 rei publice pōt iuste pu-
nire eos pena seruitutis. sicut 7 iuste pos-
set eos occidere in certis casibus propi
bonū rei publice. **S**i dicās q. est tertia
cā seruitud utpote si captus in bello ser-
uē: 7 sic seruatus a morte fiat seruus de-
putatus ad seruiendū. nō apparet ma-
nifeste iustitia h. q. forte 7 si captor po-
tuerit occidere captiuū si habuit belluz

iustū defendendo se: nō aut inuadendo.
7 hoc stante ptinacia ipsius contra bel-
lantē. tamē ex quo definit esse ptinax q.
est in voluntate ipsius tam captus inhu-
manū videt infligere sibi penā 7 le. nāe
nō enī est h. rō. quia in hoc casu nō re-
maneret iste rebellis nec abuteret sua li-
bertate sed forte fieret obediēs 7 liberta-
te sibi donata bene uteretur. **S**i arguat
cōtra primū mēbrū. s. q. seruitus nō est
contra le. nāe. quia fm p̄m p̄mo poli.
pollens mente debet p̄sidere. pollens vi-
ribus debet seruire. aliqui sunt natura-
liter pollētes mēte. g. naturaliter ad do-
miniū apti. aliqui minus prudentes mē-
te 7 magis robusti corpore. ergo nāliter
debent esse serui. **R**. hoc nō est intelli-
gentiū de ista seruitute extrema de qua
loquimur. sed tñ de seruitute politica
qua inferior disponit a superiore. nō tamē
sicut in aīarū: sed sicut minus vigēs mē-
te ordinat p illū qui magis pollet mēte.

Si arguas 7 2^m q. illud qd est 7 le. nē
nō pōt fieri iustū nec antiquitas ip̄is ra-
tificat crimina sed magis condēnat. oīs
autē seruitus alia ab illis duob^{us} casibus
est iniusta 7 7 le. nāe. igit p nullā longin-
quitate ip̄is uidet iustū q. dñs dñet tali-
bus seruis. **R**. tactū ē di. i. 5. quō p̄scri-
ptionē pōt ius acquiri si cōcurrat condi-
tiones ille quas iura determināt. s. q. iu-
sto titulo acq̄rat. 7 sic bonafidei possor
7 q. possederit sine interruptōe ip̄is a le-
ge determinati: s. illud extrēdit se ad pos-
sessiones: nō aut ad seruitutē. quia nō ē
eadē rō in possidēdo aurū 7 seruū quā-
tū ad le. nāe. 7 ideo esset difficile saluare
p̄ p̄scriptionē iustitiā esse detinere tales
seruos. nisi p̄sumat q. altero duoz mo-
doru fuerint facti serui a p̄ncipio. **S**i
obijcīt quare igit ap̄us p̄cipit tales ser-
uos obedire dñis suis. **R**. multe obli-
gationes sunt iniuste ex parte illorū qui
bus fiūt. 7 tñ postq̄ facte fuerint seruan-
de sunt. **U**nde apostolus ostendēs serui-
tutē fm se nō esse laudabilē. nec multo

magis detentionē alicui in fuiture alt. seruus uocatus es sit tibi cure. sed si potes liber fieri magis utere.

Thomas primus
questione 2^a

De secundo dicunt aliqui qd seruus pot contrahere matrimonium inuito dño. et hoc ex isto articulo primo. quia mñimo nium est de le. nãe. seruus aut nō ē de le. nãe. sed magis cōtra. qd aut est de le. nãe nō tollit p aliud qd est tantuz de le. positiua. **Alia** rō ponit quia seruus nō est ita sui dñi quin sit sui iuris quantuz ad actus nãles pñētes ad pseruationē indiuidui. et p pñs spēi. pñs pbat. quia cōseruatio spēi cū sit malus bonū naturale qd cōseruatio indiuidui magis est de le. nãe. **Rationes** iste possent solui. pñma quia obligatio que nō est de le. nãe: bene pot impedire aliquā libertatē que competit alicui ex le. nature. naz ex lege nature nihil tibi debeo. tñ si uoueo tibi obedientiā teneor tibi obedire. mñimū etia nō est de le. nature. nisi secundario ut dictū est supra. et eque uidet de le. nãe reddere vnicuiqz qd suū est. imo pñmario. igit ex quo p obligationē fecit se dñi tenet ei reddere suū et abstinere ab illo qd impedit tali redditionē. licet illud aliud impediens cōpeteret sibi nō obligato secundario fm le. nãe. 2^a rō nō cōcludit. quia certū est qd nō ois qui tenet cōseruare indiuiduū tenet multiplicare spēm. **Si** dicas qd saltē ita licet sibi qd illud licere nō pot sibi tolli p hominem. **Verū** est in casu necessitatis in quo cōseruatio speciei dependeret ab actu eius sed quia multi nō serui intendūt generationi etia in lege xpiana. ideo non est necessarius ad cōseruationē spēi actus istius pñtens ad hoc. et ideo p aliquā obligationē pot hoc sibi pcludi. **Et** confirmat. quia ante matrimonium tenet dño ad certos actus. puta ad. a. b. c. si cōtrahat matrimonium obligatio illa erit ad aliquid incōpossibile ipsi. b. u. c. igitur illa obligatio nō pot iuste fieri. quia in

Richardus
primus
questione 2^a

ingredere

illa tollitur alienū qd nō pot reddi post illam obligationē factam.

DICO ETGO quantū ad istū articulu qd seruus de uoluntate domini pot contrahere matrimonium. et si onus matrimonij sit in aliquo repugnās seruicij cōsuetij dñs cōcedens sibi cōtrahere relaxat sibi implicite illa seruicia cōsuetia. Et si dñs postea reuocaret istā concessionē. utpote ipsū totalitē impediendo a copula carnali. uel mittēdo eū in ptes longinquas uel detinēdo eū in laboribz ita qd nō posset aliqñ uisitare uxore peccaret mortaliter et in manifestis esset per ecclesiā corrigēdus. **Pot** etiā cōtrahere dño inuito pro quanto habet aliqd iuris in corpore suo. non enim priuauit se quacūqz libertate ad quoscūqz actus. et p quāto corpus eius est suū pot cōmutare cum alio. quia si alius siue seruus siue liber uelit esse cōtētus illa modica potestate siue ad modicu usum quē scit eū posse dare bene pot sibi ipsi p iudicare. et tenet commutatio. **Et** hoc sequit qd seruus pot contrahere cū libera. dñ tamē ipsa sciat conditionē eius et cōsentiat in eum non obstante tali cōditione. quia tunc cōmutat potestātē sui corporis pro illo modico qd hz seruus potestatis in suo corpore: et pot cōtrahere cum ancilla. et tunc uidet utriqz pcedere id qd pot. et si cut contrahunt ita tenent postea fm iustitiam reddere debituz pro quāto. s. illi actus nō impediūt a seruicij cōsuetis. **Sed** esto in casu isto cōtrahūt sine uoluntate domini: et vnus dñs mittit seruū in Africā: et alius dñs mittit ancillam in Franciā: nunqd licet hoc facere Respondeo cum causa matrimonij sit fauorabilis inducendi essent domini ne hoc facerent. sed si facerent nō apparet qualiter supposita seruicij facerent cōtra iustitiam. quia iste prius fuit in potestate domini ut mitteret cum illuc imo ut uenderet eū et similiter illa: et p actus

proprios
tuerunt se
dominorū
igitur ad
contrahere
uoluntate
ci qd error
contractum
recipere tan
mutare. sed
nis uel equa
tranam rati

Ad g
fm istam v
est domini
est sui iuris
dominū
exercendi p
tur obita
set uti actu
gare quant
cit de seruic
est sicut pec
sui sicut po
q in actibz
cat. quia qu
bomo et ita
magna crue
ctione serui
liberum et
ad virtuosē
et li. a. non
virtuosē
proficiens in
cit obediē
in hoc ex to
uicij domi
trimoniū s
qui possun
uicia consu

S

proprios sine uoluntate dominoꝝ nō potuerunt se facere liberiores. nec se a iure dominoꝝ suozū magis eximere q̄ pus igitur adhuc licet. **S**ed si ancilla credit contrahere cum libero qui tamē est seruus: nunquid contrahitur? **P**ossit dici q̄ error conditionis peioris impedit contractum. quia impedit cōmutanteꝝ recipere tantū pro quanto intendit cōmutare. sed ignorantia melioris cōditionis uel equalis nō impedit propter contrariam rationem.

Ad argumenta **A**d pū mū pꝛz

fm istam viam ultimam q̄ seruus non est domini fm omnia: sed scdm aliqua est sui iuris: ut ad comedendū bibendū dormiendū. 7 breuiter ad q̄cūq; actus exercendū propter quos non subtrahūtur debita seruitia. igit cū pro tunc posset uti actu carnali potest ad illū se obligare quantum sui iuris est. **Q**uod p̄hs dicit de seruitute illa maledicta qua seruus est sicut pecus pōt intelligi q̄ est domini sui sicut possessio uel pecunia. nō tamē q̄ in actibus suis ducat tantū 7 non ducat. quia quantūcūq; sit seruus est tñ homo 7 ita liberi arbitrij ex quo patet magna crudelitas fuisse in p̄ima inductione seruitutis. quia hominē arbitrio liberum 7 dominum suozum actuum ad virtuose agendum. facit quasi brutū 7 li. ar. non utentem nec potentē agere virtuose. **A**d secundū nō est simile q̄ profitens in religione totaliter se s̄bmittit obedientie prelati illius religionis. 7 in hoc ex toto subtrahit se a p̄suetis seruitijs domini sui non sic cōtrahens matrimonij sed solū in aliquibus actibus qui possunt stare cum hoc q̄ reddat seruiticia consueta.

Secundo que
ro utrum etas puerilis possit impedire matrimonij.

q̄ non. quia aliquis potest accipere potestatem anteq̄ possit in usum. igitur in p̄tractu matrimonij ubi est datio usus 7 acceptio potestatis potest aliquis anteq̄ possit in usum: 7 ita puer. **C**onfirmatur. quia etas puerilis non impedit susceptionē ordinis. de hoc supra dictū est di. 25. 7 tamē ibi recipit potestatem exequendi actum ordinis quē pro tunc nō potest exequi. **C**ontra. extra de frigi. 7 male. q̄ sedē. puer qui nō potest reddere debitum non est aptus coniugio.

Respondeo **S**icut dictū est supra di.

34. impotentia simpliciter prohibet cōtrahere. quia datio potestatis est in isto contractu: 7 qui non habet potestatem nihil dat. **R**atio ista concludit de pueris pro tempore pro quo sunt pueri. sed quia illa impotentia non est perpetua: sed expectatur futura potentia. ideo potest nunc promittere potentia pro tempore futuro pro quo habebit: 7 hoc fit in sponsalibus. quia puer pōt cōtrahere sponsalia non matrimonium. ratio autem que ponitur ibi de defectu intentionis q̄ adducat hoc ad contractum siue ad matrimonium nihil est ad. b. quia ante potest habere discretionem sufficientem ad intentionem debitam q̄ habet at potentiam que debet commutari in isto contractu. **S**i queras tempus pueritiae regulariter ponitur in masculo tempus quatuordecim annoꝝ. femine duo decim. sed tamē aliquando malicia supplet etatem 7 complexio p̄uenit tempus regulare: 7 tunc ex quo habet potestatem istam 7 discretionem sufficientem ad debitum consensum potest contrahere. quia habet quod det 7 consensum sufficientem 7 signa. **A**d argumenta concedo q̄ aliquis potest suscipere potestatem anteq̄ possit uti illa. Sed non potest dare potestatem antequā habeat illam. In isto autem cōtractu est datio potestatis.

*Impotentia impedit
matrimonij contractum
habet et dicitur
contractum.*

Si. xxxvj. **Ant igitur**
quidā ordines. Circa istaz
xxxvj. di. quero utrū sacra
mentū ordinis impediāt matrimoniū
q̄ nō. p̄ma tibi. 3. vnus vxoris vir dicit
de ep̄o. **¶** Itē di. 30. aliq̄ sacerdotes gre
corū copulant matrimonio: tñ habēt
eundem ordinē sacrum quē habēt latini.
¶ Preterea non magis opponit̄ ordo ⁊
matrimoniu q̄ ecōuerso. sed coniugatus
pōt recipere ordinē sacrum. igit̄ ⁊ ecōuer
so minoz apparet si coniugatus i minoz
bus ordinib⁹ recipiat postea ordines sa
cros vere recipit si sit intētio cōferentis
⁊ suscipiēti. **¶** Contra di. xxxvj. placuit ep̄i
scopos p̄sbiros dyacones fin poza institu
ta abstinere ab vxorib⁹. i. nō cōtrahere
ut dicit ibi glo. **¶** Itē di. 28. nullū facere
dyaconem ep̄i p̄sumāt nisi qui se castus
promiserit.

Hec est conclusio
certa. dicit̄. n. q̄ nō licet cōtrahere. q̄ p
sona suscipiēs sacrum ordinē efficit illegi
tima simpliciter ad p̄trahēduz m̄fimo
nium. ⁊ hoc uel p̄ ecclesiāz uel imediate
a t̄po. licet h̄ nō legat̄ in scriptura. **¶** 1.
2^m nō uidet̄ pbabile. q̄ in p̄mitia eccl̄ia
n̄ tenebat nisi fōte dicas q̄ nūq̄ licuit p̄
suscipiōnē sacri ordinis p̄here m̄fimo
nium: licet liceret aliqñ vti matrimonio
tam cōtracto sicut nūc apud grecos. **¶** 3.
que rō hui⁹ illegitimatōis videt̄ q̄ p̄p̄
uotum annexū sacro ordini. qualis aut
illud uotūz illegitimet. dicit̄ di. se. **¶** 4.
cōtra. aut uotū illud ē sic annexū q̄ susci
piens vouet. aut ē tñ ex p̄cepto ecclesie
quasi annexū: quia tenet̄ ita seruare ac si
uoueret. p̄mo mō nō. quia nullus nolēs
vouet nobis. sed iste suscipiēs ordinē sa
crū explicite hēt in volūate nō p̄tinere
igit̄ possibile ē q̄ ipse nō vouet p̄tinētiā
¶ Si dicas q̄ vouet i facto qd facit in su
suscipiendo ordinē sacrum. q̄ antiqui p̄es

latini uouent ⁊ iste suscipit simile signū
¶ Contra nullus tenet̄ ex voto ad votum
factū ab alio maxime si habet votū cō
trarium. **¶** Preterea oriētales suscipiūt
idē signū ⁊ tamē sine volūate castitatis
¶ Si 2^m mō igit̄ p̄trahens simpliciter cōtra
bit: probat̄ extra de matri. cōtrac. cōtra
interdic. eccle. c. ex l̄is. licet cōtra interdi
ctū ecclesie trāsire ad 2^m uota nō debue
rit. nō ē tamē pueniēs ut ob hoc sacrum
coniugū dissoluat. aliqua tñ penitētia o
eis imponi nō quia cōtra phibitionē ec
clesie hoc fecerūt. igit̄ si uotū cōtinētie
est annexū ordini sacro soluz ex p̄cepto
ecclesie sequit̄ q̄ nō simpliciter illegitimat
ad p̄trahēduz. vnūuersalit̄ enim in iure
statutū prohibens hoc fieri non illegiti
mat sed oportet q̄ p̄tineat talē sentētiāz
q̄ si cōtractū fuerit dirimat̄: uel si copu
lati fuerint nō sūt aliquali⁹ tolerandi.

Dico igitur q̄ nec p̄pter
votum conti
nētie proprie dictū annexū ordini sacro
nec annexū ex p̄cepto ecclesie p̄cipiētis
talī nō cōtrahere ē q̄ iste nō p̄t cōtrahē
sed ex hoc q̄ ecclesia fecit talē p̄sonā sim
pliciter illegitimā qd statutū fuit rōna
le siue habitū fuerit a x̄po siue nō. quia
talī deputat̄ misterio sacro qd requirit̄
mundiciā mentis ⁊ carnis. p̄spicacita
tem intellectus ⁊ seruoze affectus ad q̄
omnia disponit cōtinētiā ⁊ ad eorū op
posita frequētia carnalis actus. nec in h̄
debet aliquis dicere ecclesiam sibi p̄ciu
dicare in suo iure. quia ecclesia cōmuni
ter non cogit aliquem ad suscepiōnem
ordinis sacri. ⁊ satis publicauit. q̄ post
talem ordinem susceptum suscipiens ē
inhabilis ad contrahēduz. igitur uolū
tarie incurrit talē inhabilitatē.

Ad argumēta Illd apo
stoli vni⁹
vxoris vir intelligitur i. non plurium.
nec tunc tantum de p̄sentī sed de p̄te
rito. i. q̄ non habuit plures. quia tunc
esset bigamus ⁊ irregularis. **¶** Si tamē

ut si Romanus p̄m.
distinguit̄ uerba in
questioe p̄munda

Romanus
ubi supra
fuerat p̄m
di. av. p̄m
questioe p̄m
et ubi dicit̄
in actū p̄m
q̄ p̄m

dicat q̄ etiam
verum est scdm
primū uerū
tracto. sed non
nullam p̄m
ad auctoritatē
dicit̄ textus: m
exponit glo. i.
aliud nego sim
sacri ordinis
bitum ⁊ mini
nem debitam
te. ⁊ ideo consi
piendo peccet
rit habitator
dum. ⁊ sic per
est omnino in
nium contrah
non est imped
ordinē quale

Non
pediat matri
rici uel uoue
trimum
ligat apud
lonne sed sim
nium. idem.
dices hoc ide
probari non
tra si uotum
mulis posse
nō impedire
est causa. **¶**
dicitur de q
tum contine
postea contr
statum p̄sist
tractum.

Dico
simplex uel
ne sunt eod

dicat q̄ etiam tunc licuit habere vnam
verum est sc̄dm̄ consuetudinem ecclesie
primitiue utendo matrimonio prius cō-
tracto. sed non licuit tunc contrahere si
nullam prius habuerat. et per hoc patz
ad auctoritatem sequentem. cum enim
dicit textus: matrimonio copulantur.
exponit glo. i. copulato utuntur. Ad
aliud nego similitudinē. quia susceptio
sacri ordinis nō requirit nisi sexum de-
bitum et ministrum debitum et intentio-
nem debitam in suscipiēte et ministran-
te. et ideo confertur cōingato: licet susci-
piendo peccet. sed matrimonium requi-
rit habilitatem in personis ad cōtrahē-
dum. et sic per ordinē sacrum susceptus
est omnino inhabilis ad illud matrimo-
nium contrahendum. vnde econuerso
non est impedimentum matrimoniū ad
ordinē quale ē ordinis ad matrimoniu.

Di. 38.

De uoto

Nunc de uoto
Circa istam. 38. di. quero
utrum uotum continentie im-
pediat matrimoniu. q̄ nō. extra qui de
rēci uel uouentes possunt cōtrahere ma-
trimonium. Preterea non minus ob-
ligat apud deum uotum simplex q̄ so-
lenne sed simplex nō impedit matrimo-
nium. idem. c. meminimus. et c. ij. **B**z
dices hoc ideo esse. quia uotus simplex
probari non potest solenne potest. Ad
tra si uotum non solenne fieret coram
multis posset tunc probari. et tamē tūc
nō impediret contrahere. igitur illa nō
est causa. Contra. ibidem insinuante.
dicitur de quadam nobili que fecit uo-
tum continentie et seruauit per bienniu
postea contraxit et coacta fuit redire ad
statum pristinu. igitur dirimit iam cō-
tractum.

Dico q̄ uotum continentie pōt
esse publicum uel priuatu
simplex uel solēne. nec iste due distinctio-
nes sunt eodem. quia tam publicū q̄ p-

uatum potest esse simplex uel solenne.
votum enim non solennizatur nisi aliq̄
istorum modorū qui ponuntur extra
de vo. et vo. re. et est hodie in. 6. li. extra
etiam eo. ti. c. rursus. tāgunt in glo. tres
modi ubi habet sic. votū solenne est qd̄
fit interueniēte aliqua istarū solēnitatū
videlicet per susceptionem sacri ordinis
28 di. oyaconi. Item per susceptionem
sacre vestis que tamē profitentibus da-
ri debet presentib⁹ testibus per quos p-
bari possit si hoc negaret extra de regu-
laribus. statuimus. tertio modo cum p-
professione deuouet se alicui religioni
abbati nel abbatisse. et ne h- negari pos-
sint fiat inde publica scriptura. 26. q. i.
omēs semine. in qua scriptura p̄fiteat
velle religiose viuere. als aut uotū con-
tinentie factū q̄uis corā multis dicitur
simplex quasi non uestitum uel institū-
tum aliqua solēnitāte. h- in glo. Isti tres
modi qui hic ponunt: et illi qui ponunt
in alio. c. in. 6. li. nō sunt iuris nisi duo.
i. p- susceptionē sacri ordinis et p- uotū
religionis uerū uel presumptū. presum-
ptum quidez est qn̄ recipit habitū. p̄fē-
lorum ubi est distinctio inter habitum
professorū et nouicioz. et etiā qn̄ ultra
annum morat in monasterio absq̄ pte
statione de nō p̄fendo. dicit g- solenne
nō quia publicū sed quia in se habz ali-
quid annexū ut in publicū debet uenir
et per qd̄ uouēs ponit sub alterius. hoīs
potestate. et sic est precise in susceptionē sa-
cri ordinis per quē suscipiens constituit
minister ecclesie. et aliter q̄ prius s̄ epi-
scopi potestate quia episcop⁹ potest eū
cogere ad statum clericalem seruandū.
et ad uitanduz ea que repugnant statui
clericali. Unde si predictum ordinē su-
sciperet in secreto adhuc esset solēne p-
pter rationē iam dictā. sicut etiam pro-
fessio religionis facta in manu eius qui
potest recipere habz in se aliqd̄ annexū
vnde debeat in publicū uenire. qz opo-
ret talem uitā secularē dimittere: et cum

a m. vobis
solennizat

aliquis in clauistro sui ordinis conuersare. et ideo est solenne etiam si fieret in occulto. **R.** ad quoniam quid dicat opiniones quas recitat glo. extra qui clerici. rursus. hec tamen opinio est communis quod uotum simplex non impedit simpliciter. sicut habet ibi in tex. licet. n. impediatur matrimonium contrahendum non tamen dirimitur iam contractum. et solus hoc dicimus simpliciter impedire. uotum autem solenne simpliciter impedit. sicut habetur ibidem. c. insinuante. Ratio duplex assignatur. una quia solenne probari potest: non autem simplex. Sed hoc nihil est. quia ut dictum est simplex. et si sit publicum et probet non tamen dirimitur. **Alia** ratio est quia per uotum solenne datur aliquis illi cui nouet ius in se ad actum sequentem illud uotum. et per prius uouens solenniter continetur ius datur illi in cuius manu uouet ius in se. ad faciendum illud obseruari. igitur non potest dare ius in se ad actum oppositum. quia iam non habet illud. **Hec** ratio probabilis est. instaret tamen. quod uouens uoto priuato datur corpus suum deo quantum ad actum uoti. igitur non posset postea dare corpus suum coniugi ad actum contrarium. non enim minus transfert aliquis a se quod immediate datur deo quam quod datur sibi mediate homine vicario. **Si** dicatur quod deus nolit potestatem corporis immediate sibi dari sic quod datio sequens ad coniugium simpliciter nulla esset. sed sic uoluit de datione facta sibi mediate homine. Sed unde hec scriptura non uidetur continere istam uoluntatem dei. **Alia** ratio est quod uouens solenniter mittit in possessionem illum cui uouet solenniter. uouens autem priuate non. sed quasi promittit. **Sed** hoc minus quam secunda. quia omnia intracta uoto ut respicit actus uoluntatis per que obligat se uouendo et transfert dominium suum in alterum. quia per solam uoluntatem est dominus et transfert dominium omnia in qua ista sunt equalia hinc inde. igitur non magis datio hoc quam ibi nec promissio

ibi quam hic. **Si** ponatur quarta ratio quod transgressio uoti solennis est scandalosa. et ideo ad eius obseruantiam tenetur non tantum deo et sibi. sed etiam toti ecclesie transgressio uoti priuati non est scandalosa. hoc nihil arguit nisi grauius peccet hic quam ibi. sed de hoc non queritur: non enim semper est peccatum grauius tollit potestatem ad contrahendum. consimilius si de peccato ageretur. uideretur illicitum contrahere post uotum priuatum. quia simpliciter peccat mortaliter in contrahendo cum intentione consentiendi et presumendi actum carnalem. et ideo non potest licite contrahere nisi cum intentione non consentiendi. et per prius intrandi religionem quando etiam consumat uideatur peccare mortaliter. quia contra uotum suum licet secundum aliquos post primum actum non peccet mortaliter in reddendo. quia ad illud est obligatus vinculo fortiori. peccat tamen mortaliter petendo. quia nihil habet iuris in hoc cum renouauerit tali iuri in uoto. **Hec** etiam ratio de scandalo non cogit. quia uotum publicum et si non solenne inducit scandalum si uouens transgrediatur finaliter. Ratio igitur adhuc poni potest. hoc scilicet quod ecclesia illegitimauit sic uouentem et hoc fuit rationabile. quia ipse posuit se in potestate ecclesie quantum ad oppositum eius ad quod est contractus matrimonij. uouentem autem priuate non illegitimauit. quod non sic se posuit in eius potestate. Sed quia se posuit in manu dei ad oppositum seruandum et consuluit anime sue apud deum ne transgrediatur ecclesia reliquit eum iudicio diuino. **Quod** si queratur quare non illegitimauit eum cum peccet mortaliter contrahendo nisi cum proposito non consumandi. **R.** non omnia mala punit ecclesia nec sic ea prohibet ut propterea penas ecclesiasticas iniungat. et forte magis malum sequeretur ex illegitimatione uouentium uoto simplici quam ex non illegitimatione. quia ibi sequeretur frequentior culpa in actu carnali si nollent continere. sicut valde probabile est de multis. nec

Respondeo ad quoniam

Richardus. p. m. h. d. p. v. n. d. v. n. q. u. e. z. m. p. d. e. p. m. p. u. b. l. i. c. i. t.

habent suas si non preceperuntur. obligatio apud non tamen faciendum.

Proterea frater habet sententiam habitam igitur ob par monium tam pugnat matrimonium apostoli esset consiliu tra. eldre. 9. tagum alieni corinth. 6. delibus. que tenebras. aut dicit. Proterea eiusdem reliqua coniugata sum baptisimus e. **Adic** da. **P**rimu sunt contral. et quomodo

haberent suas quibus contenti essent et si non petendo: tamen reddendo licite uterentur. Ad argumenta patet. quia obligatio apud deum et si facit peccatum non tamen facit hunc illegitimum ad contrahendum.

Di. 39.

Est hoc de

dispari cultu. Circa istam 39.oi. quero utrum dispar

cultus impediat matrimonium. q. non Benef. 4i. Joseph accepit filiam phothi cum tamen ipse esset fidelis. Preterea exo. 2°. Moyses accepit filiaz Jetro. qd probatur ex hoc. quia cum uellent redire in egyptum moyses circumcidit filium suum. unde ipsa ait. Sponsus sanguinis tu mihi es. Preterea hester. 2°. habetur quomodo hester nupsit assuero qui non fuit iudeus. Preterea. 3°. Re. Salomon accepit filia pharaonis. moabidas. ydumeas. sydomas. et ethneas.

Preterea 2°. ad corinth. 7. Si quis frater habet uxorem infidelem: et h. consentit habitare cum eo non dirimat ea. igitur dispar cultus non dirimit matrimonium iam contractum. nec per se repugnat matrimonio. quia tunc consilium apostoli q. frater stet cum infidelis esset consilium de fornicatione. Contra. esdre. 9. et 10. ubi sepatio fiebat coniugum alienigenarum. Preterea 2°. ad corinth. 6. Nolite iugum ducere cum infidelibus. que enim participatio lucis ad tenebras. aut que pars fidelis cum infidelis. Preterea. 22. q. i. sic enim non nisi eiusdem religionis et fidei maneant copula coniugia. idem. c. caue. non nisi baptizata summatur in coniugium quia baptismus est primum sacramentum.

Idic sunt duo nide

da. Primum quomodo infideles possunt contrahere uel habere coniugium et quomodo fidelis cum infideli. De

primo dicitur q. non. quia ibi non potest esse bonum fidei ex parte eius. quia non est fidelis deo. igitur nec proximo.

Secundo quia ex parte eius non est bonum proles. quia quantum in ipso est educaret proles in ritu suo et ita non religiose. Tertio quia ibi non est bonum sacramenti. quia ex quo non habet primum sacramentum non est capax aliorum ut probatur extra de presbytero non baptizato. c. i. Nec non mouent. primum non. quia fides. i. fidelitas seruari potest sine fide qua creditur in deum. et hanc seruant infideles fidelibus in contractibus et econuerso. et habetur per Aug. in epistola ad publicolam. non enim sequitur non vult seruare fidem istam ad deum a qua dicuntur christiani fideles. q. non vult seruare fidem. i. fidelitatem proximo. tum quia non sequitur non vult seruare perfectius. igitur nec minus perfectum. tum etiam quia non potest attendere per rationem naturalem ad obseruationem huius fidei sicut illius. secunda ratio non mouet. quia vult educare proles quantum potest per rationem naturalem nosse ipsam esse educendam. igitur non potes plus habere nisi q. non est ibi perfectum bonum proles. i. q. educetur ad cultum dei. nec mirum. quia educator non nouit ipsum sic esse educendum.

Tertia etiam ratio non mouet. quia omnibus contractibus matrimonij precedentibus legem euangelicam non fuit annexum sacramentum proprie dictum. nec fuisset annexum contractui in statu innocentie si semper in illo mansisset. sicut dictum est supra oi. 26. nec tunc defecisset aliquid de perfectione pertinente ad contractum matrimonij. Sed duo alia sunt que faciunt difficultates. vnu quomodo infidelis potest dare corpus suum alteri cum non faciat h. innitens approbationi legis diuine. q. illa ignorat et sine illa non potest simpliciter dare uel saltem licite dare sicut in virtute approbationis domini superioris

Richardus in hac
disputatione primum
quod hoc est

Trinitas
dicitur

R. de do
ctur. ad do
ctur. p. 1.

2° est quia cum matrimonium essentialiter includat indissolubilitatem quod infidelis contrahit matrimonium cum illud sit dissolubile si postea alter coniugum convertatur ad fidem sine altero. potest enim tunc disscedere. et istam rationem ponit magister in littera. d. matrimonium illud non esse ratum sed legitimum. **Sed** ad primum istorum potest dici quod deus post lapsus generaliter licentiauit omnes ad tale commutationem non tantum propter primam finem. scilicet propter officium sed etiam propter secundum. scilicet in remedium: et tunc uterque commutationis ista: licet nesciat se licentiatos. quia ignorant legem dei: non tamen peccat sicut in alijs licentijs. licet quis nesciat se licentiatum non tamen non sciat illud quod agit esse illicitum non peccat. Probabile etiam est quod a principio ex virtute illius licentie diuine uel precepti inoleuit usus contrahendi matrimonium etiam apud infideles. quia a patribus suis secundum quandam consuetudinem deriuatam hoc acceperunt: et licet primi infideles nollent sequi patres in fide quod est ad deum. tamen in isto imitanti sunt eos. nec mirum quod hoc est de lege nature secundario ut dictum est supra. et ideo ualde consonum mentibus singulorum. esto etiam quod nullo modo licite transferret. tamen ex quo domino minus superior omnibus concessit transferre non tantum fidelibus sed etiam infidelibus. igitur ex parte domini superioris erat forte translatio illa licita et ad minus aliqua et ex parte contrahentium firma et iusta licet non completa tamen non iniusta si seruabatur conditiones quas seruandas dictabat ratio naturalis. **Ad** secundum rara erant nisi superueniret aliquid fortius vinculum cum quo non posset stare istud cuiusmodi est obligatio noua ad deum pro fidei suspensionem quam alter coniunx nollit commorari absque impedimento illius fidei ad quam magis tenetur quam ad vinculum coniugale est igitur ratum stantibus eisdem conditionibus extremorum. sed non ratum pro tunc pro quando fortius vinculum superueniret

cui obseruancia istius vinculi repugnaret. **De secundo** articulo. aliter aliquis matrimonium uel contrahi simpliciter absolute: et aliud licite et honeste. posse autem esse matrimonium inter fidelem et infidelem primo modo et etiam secundo probatur utriusque per illud ap. uir fidelis non dimittat uxorem infidelem que consentit habitare cum eo. si enim non esset matrimonium suaderet fornicationem. si autem non esset honestum et honestum apostolus non presuleret sic igitur patet qualiter potest esse matrimonium inter fidelem et infidelem. et rationes adducte ad primum articulum possent adduci contra istud: sed patet prius earum solutio. **¶** Nunquid igitur potest contrahi. **R**espondeo quod sic quantum est ex iure diuino. quia ex illo non magis habetur quod contractus sit nullus quam quod obligatio ex contractu ponatur sit nulla. quia non posito nouo impedimento quod potest esse alteri potest se dare alteri. sed de iure positivo ecclesie simplicitate non potest. quia ecclesia illegitimauit fideles non simplicitate sed respectu infidelis sicut per inuicem adducta ad oppositum. 28. q. 1. hoc autem ecclesia rationabiliter ordinauit. quia non potest congrue et honeste fieri: et ad hoc ualent aliquae rationes adducte ad primum articulum. non enim est honestum fidelem contrahere cum aliquo ubi deficiat bonum prolis completum quod est educatio ad cultum veri dei. nec contrahere cui contractui non sit annexum sacramentum fidei christiane. et etiam ubi non sit bonum sacramentum. id est indissolubilitas. quia coniugium christianorum natum est habere hoc bonum. **¶** Si queris quare apostolus suadet matrimonium inter infideles contractum esse seruandum post conversionem alterius. si enim propter aliquod bonum finem seruatur. igitur propter eundem posset honeste haberi. **R**espondeo causa apostoli patet ibi. saluabitur inquit uir infidelis mulierem fidelem igitur seruare matrimonium prius contractum est occasio conuertendi coniugem infidelem. cessante autem euidenter causa illa non debet enim

Infimul com
habitare cu
creatoris blas
do conuersus a
enim ta singu
cuius contrarie
num. ad ppo
uo cu infideli
ad expectandi
eius. quia mul
et magna face
que non esset fa
si iste non uult
habere coniug
le quod ista post
uerio: quia ill
cessat ratio ra
delem et mane
idem apostolu
uersum cu non
re fidelem cu un
oppositum.
Ad ar
as auctoritate
lex positiua ill
infidelis. **S**
ha tunc fuit qu
in illis ca
guis forte erat
tur infidelis v
tus in conuenie
tutoio diuina
p infidelis et i
gimatio eccl
oportet ordin
naturalis ratio
super proba
prohibitu tep
um cu alienig
illos enim vo
n. ideo dicitur
Ad illud d
pe sicut possit
deo suo non sol
augmas duxit

Insimul cōmanere. puta si non cōsentis
habitare cū cōuerso. uel nō sine iniuria
creatoris blasphemādo. s. uel sollicitan
do cōuersus ad infidelitatē. vitanda est
enim tā singularis familiaritas cū quo
cūq; cōtrarie secte nisi ppter maius bo
num. ad pposituz aut cōtrahere de no
uo cū infideli non est occasio pbabilis
ad expectandū tñ bonuz. s. cōuersionez
eius. quia multū amans cōiugiū multa
et magna faceret ut ad illud attingeret
que nō esset facturuz ipso adepto. et ideo
si iste nō uult conuerti in pzi. ut possit
habere cōiugiū cū xpiana nō est pbabi
le q; ista postea luceat ei. sed magis cō
uerso: quia ille uidet abducere istā. et ideo
cessat ratio tante familiaritatis ad infideli
delem et manet ratio fugiendi illaz. et ideo
idem apostolus qui cōsuluuit manere cō
uersum cū nō cōuersa dissuasit cōtrahere
fidelē cū infideli. sicut argutuz est ad
oppositum.

Ad argumēta <sup>Ad pri
mas du</sup>
as auctoritates dico q; nō fuit tunc ista
lex positua illegitimans fidelē respectu
infidelis. **Si** arguas salte illa ratio nā
lis tūc fuit que nūc est rō illegitimādi.
Gr in illis casibus de quibus nunc ar
guis forte erat pbabile q; fidelis lucrare
tur infidelē vl erat necessitas fugiendi ma
ius incōueniēs cū certa pidentia de ad
iutorio diuino q; fidelis nō subuerteret
p infidelē. et ita liceret hodie nisi eēt ille
gitimatio ecclesie supaddita. **Unde** non
oportet ordinationē ecclesie fūdari sup
naturalē rationē necessariā: sed sufficit
q; super probabile. **Ad aliud** non fuit
prohibitū tēpore legis moſayce cōiugi
um cū alienigenis nisi cū illis canācia.
illos enim uoluit deus ex toto extirpa
ri. ideo **Iester** nō illicite nupsit assuero.

Ad illud de Salomone concedo q;
ipse sicut pessimus et ingratiſſim⁹ homo
deo suo nō solū in hoc peccauit. q; alie
nigenas duxit cōtra legē etiā de gentib⁹

specialiter phibitis. sicut in multitudi
ne mulierū siquidē habuit fm vnā lraz
700. vxores quasi reginas. et 300. cōcu
binas. cū tamē diceret lex specialit de re
ge **David**. deuto. non habebit vxores
plurimas que alliciant animū eius. qd
forte specialiter dixit **Moyſes** propter
maliciā istius pūsam ut si nō cōpescere
tur saltē confunderet. ne aliq; eū imitarē
tur: et qd peius ē copulatus est eis amo
re ardentissimo in tantuz ut faceret eis
ydola et tēpla ad colendū deos suos. vñ
non sine causa subiunxit **Moyſes** que
alliciāt animū eius. et hec omia aggra
uat singularis ingratitudo sapiētie emi
nentis sibi subito a deo concessa: ita q;
ista auctoritas nō requirit responsionē
sed solā detestationē. **Ad ultimū** parz
ex secūdo articulo q̄lit licet seruare mri
moniū cōtractū cū infideli. nec tñ phez
q; nō est eadē rō utrobq;.

Di. xl.

Nunc superest

N de cognatione. **Arca** istā. xl.
di. quero utrum cognatio car
nalis impediat mri moniū: q; non. quia
matrimoniu uidet strictissime seruatu
et seruandū fuisse in le. nāe. sed **Layn** cō
traxit cū sorore sua: et cōtraxit etiā i sta
tu innocētie. quia cū aliqua cōtraxisset
ex precepto illo. **Arctē** et nō aut cū
matre ex illo verbo: **Relinquet** hō pa
trem et matrē. ne. s. iungat eis matrimo
nialiter et nulla fuisset alia nisi soror: q;
filia ade g. **Præterea** amicitia firmat do
mū. igit cōfert ad cōiugiū. sed cōsangu
nei specialiori amore afficiuntur ad se q;
ad alias. **Itē** non est cōtra aliqd bonuz
matrimonij. patet discurrendo. ergo et.
Oppositū. leuit. 18. excludunt mul
te persone propter consanguinitatem.
Item magister in littera. et extra de cō
sanguinitate non debet.

Hic pmittende sūt

quedā descriptiones quādam nominū
 ⁊ quedā regulē. ⁊ secundo est soluenda
 questio. **De pmo** sit h pma descriptio
 cōsanguinitas est vinculu psonarū ab
 eadem psona carnali ppagatione descē
 dentiu. **Secūda** psona a qua plures
 carnali ppagatione descendūt stipes vo
 catur. **3^a** linea panguinitatē ē ordo p
 sonaz panguinitate iunctarū. h linea
 diuidit in ascendētē descendētē ⁊ trās
 uersalē. linea descendē ē a psona ppā
 gāte ad ppagatas ⁊ ascendē a ppaga
 to ad illas a quibus descendit. trāsuer
 salis est qñ ambe psonē descendūt ab eadem
 sz ncutra ab altera. **Grad^{us}** ē determī
 ta ppīnquitas psonē ad psonā fm pā
 guinitatē gradus pprie iuenit i linea af
 cendēte. ipsope aut in linea trāsuer
 sali. **Pma** reglā est h. in linea recta tot sunt
 gradus qñ sūt psonē vna minus. h pba
 tur. qz tot gradus qñ ppagatōes. cū gra
 dus sit habitudo uel ppīnquitas in p
 sonaz ⁊ psonā. sunt aut psonē vna ples
 qñ ppagatōes. qz pūpponit tot collē
 ctioni aliqua ibi nō ppagata. 2° reglā i
 trāsuerfali cōputant grad^{us} fm magi re
 motū a stipite. extra de pson. ubi q a sti
 pite fm regulā approbatā qto gradu re
 motior distat a stipite. ⁊ a qlibet p aliā
 lineā descendētē rō hui^{us} ē. qz psonē q
 sūt in linea trāsuerfali nō hnt in se pro
 pīnquitatē nisi rōne stipitis. ⁊ iō nō pnt
 in se ppīnqui. pūgi qñ remotior eorū
 pūgāt stipiti. **Ad** ppositū etiā est vna
 regula q efficacior gradus ē in linea de
 scendēte q i trāsuerfali. ⁊ rō nālis ē. qz
 plus cōiungit ples parētī q ples proli.
 ⁊ iō magis ē i le. nāe cōiungi in p^o gra
 du in linea recta q in trāsuerfali. semp
 enī fuit i matrimoniū illa cōiunctio. ⁊
 magis filij ad matrē q patris ad filiaz.
 qz maior irreuerētia est vñ. ā. de aialib^{us}
 dicit Hz. de equo q uelat cognouerat
 matrē suā: q postea discooptus oculis
 vidēs h se pcpitauit. ⁊ alibi legīt de ele
 phante q ingēiatus ut matrē suā cogno

*Quidam
 linea masculina
 dicitur de psona
 dicitur et trans
 uersalis*

*Quid est
 gradus*

sceret: post hoc ingēiatores occidit. ex q
 patet q hoc est contra le. nāe. etiā ut cō
 petit bzutis. ⁊ iō p^o grad^{us} descendēs ⁊
 potissime matris ad filiū maxie impe
 dit matrimonium.

De secundo dico q in oi
 le. aliq ppīn
 qtas impeduit in le. nāe illa sola ut dcm
 est i p^o gradu i linea descendēte ex i^o vbo
 ade. relinqt hō p^{re}m ⁊ m^{re}m quātū ad
 copulā pūgalē ⁊ nō intelligit in de p^{re}
 p^{re}io. sz iō qñqz i li^a recta. ita q si adaz
 hodie viuet nō posset ducē aliquā vxo
 rē. forte etiā p^o multiplicatōez hūanī ge
 neris si stetitissent i inocētia fuisset phib
 itio in qbusdā gradib^{us} ultra p^{re}mū. sz i
 p^o nō potuit fieri. qz nō erāt alie scie q
 forozes. In lege mosayca erat phibitio
 quantū ad qñdā grad^{us} ulteriozes. ut p^{re}
 leuit. i8. In lege at euāgelica fuit aliqñ
 phibitio usqz ad 7^m grad^{us}. p^{re} magm
 in lfa. sz iō Innocētio 3° restricta ē usqz
 ad 4^m gradū iclusiuē. extra de pson. vñ
 debz. phibitio copule pūgal. 4^m pson
 guinitatis gradū decetero nō excedat. ⁊
 assignat rōnē. qñ i ulteriozib^{us} gradib^{us}
 iā nō pōt absqz graui dispēdio obfuarī
 ⁊ p^o approbat ⁊ ratificat p futuro. cū g
 inqūēs iā usqz ad 4^m gradū phibitio
 pūgal copule sit reqsita. s. p nos h i cō
 silio: ⁊ infra. ita eā uolum^{us} esse ppetuā
 nō obstantib^{us} pstitutōinb^{us} sup h dudū
 editis uel ab alijs uel a nobis. ⁊ in codē
 .c. reuocat oēs phibitōes de pūgio cō
 trahēdo in tertio ⁊ q^{arto} gradu pangui
 nitatis. ⁊ de sobole suscepta ex secūdis
 nuptijs cognatōi viri p^{re}is de nō copu
 lādo. q phibitōes multas difficultates
 inducebāt. ⁊ ut dicit aliqñ piculū aiaz
 qz vñ est q ppīnq^{tas} talis uel tal sim
 pliciter ipedit. **3°** in le. euāgelica nō in
 uenit a xpo alia phibitio ultra phibi
 tionem le. nāe. nec etiā explicite p^{re}irma
 uit phibitōnē sup h factā in le. mosay
 ca. sed ecclia illegitimauit psonas aliqñ
 gradu remotiori. postea in q^{arto} gradu.

*⁊ rō illegitima
 amicitia seruā
 ad quartū gra
 consanguinitatē
 quasi extranei
 congruū est. tu
 scem amicitia*

Ad arg

*q illud fuit ne
 generis. s. q cō
 da in linea tar
 Ad secūda
 cōsanguinitatē
 guineoz m
 rentie quantū
 superioz. ⁊ a
 dēte cōuener
 m li reuerētia
 ut sincerius o
 odiat in ea ill
 sed a quocunq
 do q amicitia
 alterius ratio
 inter consangu*

R
*⁊ n
 ro
 matrimoniū
 sue cause. sed
 monij. g nō re
 cū foroz vxo
 lugalē cū ea
 incestum sit a
 lum. ut habet
 de propinqu*

Adic b

*poni talis. ⁊
 ad psonā alie
 psona alteri
 per enim: qui
 est consangu
 pulat sit affi
 li expositio n*

et rō illegitimationis sit propter pacē et amicitia seruandā in ecclesia usq; enim ad quartū gradū manet amicitia rōne consanguinitatis. et extunc incipiūt esse quasi extranei et amoe et repescere. et iō congruū est. tūc p vinculū pūgale repescentem amicitia reuocare.

Ad argumenta

Ad pri^{mum} p^{ri}mū p^{ri}mū humani generis. s. q. cōtractus fieret in p^{ri}mō gradu. in linea tamē trāsuerſali non recta. Ad secundū dico q. alia est amicitia cōsanguineorū et alia cōiugum. illa p^{ri}mū cōsanguineorū maxime in linea recta ē reuerentie quantū ad descendētes respectu superiorū. et cuiusdā regiminis seu aff^{ect}u. ecōuerso amicitia cōiugū est sine tali reuerentia. imo reuerentia in tantū ut sincerius dīligēs cōsanguineā magis odiat in ea illā irreuerentiā nō solū a se sed a quocunq; alio exhiberi. et iō cōcedo q. amicitia disponit ad cōiugū. sed alterius rationis omnino ab illa que ē inter cōsanguineos. Di. 41.

Quinc de affi

N nitate. Circa istā. 41. di. q. ro utriū affinitas impediāt matrimoniu. q. nō effect^{us} nō repugnat sue cause. sed affinitas est effectus matrimonij. q. nō re. f. Preterea. tunc incest^{us} cū sorore vxoris impediret copulā cōiugalem cū ea simpliciter. quia per illū incestum sit affinis vxori sue. p^{ri}ns est salū. ut habet extra eo. ti. cōtra. 35. q. 3 de propinquis.

Adic breuiter Ratio affiⁿitatis potest poni talis. Affinitas est vinculū qōdāz ad psonā aliquā ex carnali copula cum psona alteri p^{ri}mū sanguinea contractū. semper enim: quia psona carnali copulata est cōsanguinea alicui. ideo illa cui copulata sit affinis illius et ecōuerso. et est q. si expositio nois affinis. i. accessio ad af

fines. cōiūctus enim carnali alicui de cōsanguinitate aliqua: accedit p^{ri}mū ad affines illius p^{ri}mū sanguinitatis. et iō h^{ic} vinculū ad oēs de illa p^{ri}mū sanguinitate. in isto vinculo p^{ri}mū assignari gradus et linee sic p^{ri}mū in p^{ri}mū sanguinitate. et p^{ri}mū his oibus est vna breuis illa. q^{uo}to gradu p^{ri}mū sanguinitatis aliq^{ui}s distat ab alio: toto gradu affinitat^{is} distat ab eodez illa q^{ue} ē ab isto carnaliter cognita nō dico uxore: q^{ui} h non requirit^{ur}: nō solū enī cū uxore sed cū concubina uel meretrice cōtrahit^{ur} affinitas cōsanguineorū ipsius viri. imo nō sufficit ad affinitatē proprie dictā q^{ue} sit uxor sed requiritur carnalis cōiunctio. ut habetur. 35. q. ult. fraternitatis. dicitur de coniugibus q^{ui} si vna caro fuerint nō potest esse q^{ui} aliquis sit propinquus vni eorum quin pertineat alteri in quo datur intelligi affinitatem non contrahi nisi mediante cōmixtione carnali. extendendo tamē affinitatē dicat^{ur} contrahi nō solum cum vxore carnaliter cognita. sed etiaz cum non cognita. et q^{uo}d plus est cū illa cum qua precise contrahunt sponsalia. **Ubi** est aduertendum q^{ui} istud vinculum contractus ad aliquem propter coniunctionem eius cum aliquo cōsanguineo. et hoc siue coniunctionem matrimonialē siue non. dicat^{ur} cōmuniter publice honestatis iustitia.

Ad questionem

dico q^{ui} affinitas simplici impedit matrimoniu et ratio non est nisi statutū ecclesie illegitimantis affines. et in eodem gradu impedit in quo cōsanguinitas. et hoc quidem de affinitate proprie dicta. patet in c. i. de cōsanguinitate et affinitate. cōsumiliter de affinitate cōmuniter et extē siue dicta: que uocatur publice honestatis iustitia. habetur extra de cōsanguini. et affini. c. i. eque ut canones dicūt abstinendū est a p^{ri}mū sanguineis vxoris et p^{ri}mū De ista etiaz publice honestatis iustitia multa habet extra d^{ist}an. et af. i. 6. li. q.

Regula pro
Gradib^{us} affi
nitatis.

nō q^{ui} nō p^{ri}mū a vxo
p^{ri}mū affinitas p^{ri}mū
ex p^{ri}mū h^{ic} h^{ic} uel
ch^{ar} m^{er}etrice.

nō
p^{ri}mū

ex sponsalibus ipso iure sunt nulla. vel qualitercūq. dum tñ nō sunt nulla ex defectu consensus orit̃ istud impedimētum matrimonij impedies cōtrahendū et dirimens iam contractū.

Ad primum argumentū dico q. affinitas que ē effectus matrimonij cuiusdā precedentis illud nō impedit. sed impedit aliud inter illos inter quos p. matrimonium est cōtracta affinitas. **Ad 2^m** dico q. affinitas cōtracta p. copulā cūz forore uxoris ante matrimonij simplicit̃ impedit matrimonij p. futuro. sed post matrimonij cōtractū affinitas supueniens nō dirimit. et rō est: q. multa impediūt nō dum factū que non destruiunt iam factū. priuā tñ iure perēdī ppter illud crimē: et post mortē uxoris siue confugio pmaneat. ut habet ibidē.

Di. 42.

O **Et parētaliz** graduū. Circa istā. 42. dī. quero utrū cognatio spūal̃ impediāt matrimonij: q. non. extra de cogna. spūali si vir uel mulier ignorā de sacro fonte susceperint. et sequit̃ nobis vī q. siue ex ignorātia siue ex malicia fecerint nō sūt ab invicē sepandi: nec alter alteri debet debetūz subtrahere. **Ad** istā. ibidē. c. veniēs mandamus si cōstitit mulierē p̃dicti viri filiaz de sacro fonte leuasse anteq. eā desponsauerit uxore vos inter ipsos diuortij celebretis.

Respondeo cognatio spūalis ē q. dā vinculū p̃tractū ex disp̃satione sacramentoz specialit̃ baptismi et p̃firmationis de qua et eius gradibus. habet extra de cogna. spūali. in. 6. li. **Quā** tum aut̃ ad illud q. d. querit̃ dico q. si p̃cedat matrimonij simplicit̃ impedit sicut p. in. c. p̃allegato. veniēs. si sequat̃ nō dirimit. sicut p. ex p̃mo argumētō.

et rō p̃mi nō ē nisi statutū ecclesie illegitimantis p̃sonas in casu illo. **C**irca q. d. notandū q. cognatio legalis ipedit etiā matrimonij. de qua habet extra de cognatione le. vnico. si qua p. adoptionez foror mibi cē cepit quādiu durat adoptio inter me et ipsam nuptie cōsistere non p̃nt. et glo. super illo. c. dicit q. illud verū est siue cognatio legalis sit p. arrogantiā siue p. adoptionē. dicimus autē illū arrogare illū qui sui iuris est: et per arrogantiā transit in nostra p̃tate et sit arrogatio auct̃e p̃ncipis. adoptio sit p. quēlibet magnificū. nec adoptatus trāsit in p̃tatem adoptantis: sed remanet i p̃tate sui patris. et tam adoptati q. arrogati dicunt̃ filij adoptiui. et inter fratres adoptiuos et naturales impedit matrimonij q. diu durat adoptio: ut auctoritates iste p̃bant. et auctoritates pro et cōtra solute sunt. quia vna loquit̃ de conditione p̃cedente matrimonium alia de sequente.

Ex dictis breuiter colligo impedimenta matrimonij que impediūt simplicit̃. dico aut̃ impedimentū simpliciter post q. d. si fuerit attēptatum nihil fit. **N**ō simpliciter aut̃ dico. p̃hibitionē quācūq. p̃p̃ quā illegitime sit. si tamē sit nō est irritū impedimētū aut̃ simpliciter aut accipiunt̃ ex natura talis p̃tractus. aut ex statuto ecclesie supaddito. si p̃mo mō igit̃ ul. ex cōditionibus necessarijs ad p̃tractū. uel ex necessarijs ex parte cōtrahentiū. ex parte cōtractus. quia ex natura eius est q. sit datio volūtaria p̃tatis corporis. p. p̃tate corporis et p̃petuo cōmutantiū. iō q. d. impedit voluntariā dationē talē impedit naturā p̃tractus huius. tale aut̃ est ex parte volūtatis inuoluntariū ex metu qui pōt cadere in constantē virū. qui metus est ex certitudine sufficiente mali eminentis. q. d. magis debet quis vitare fm̃ rectā rationē q. cū ista nō cōtrahē. et huius mala sūt malū mori: mutilatōis

enormis carceris: pprie seruitutis: stupri
 et huiusmodi. et de isto impedimento dicitur
 est dicitur. xxix. Inuoluntariū autem ex defectu
 noticie pcedentis siquidē ad uoluntariū
 requiritur noticia uolūti. 3. ethic. aut est
 ex carentia totali noticie intellectualis
 aut est cum aliquali licet defectiua quia
 erronea. si pmo mō sic furia ipedit ma-
 trimoniū dū durat. et ita ptractū istum
 si tñ furiosus h3 lucida inualla p tpe in-
 terualli pōt ptrahere. et eodē mō post
 ctum tunc petere: et est sibi debitū tē red-
 dendū. nō aut p tpe furie: qz tūc nescit
 ex iure suo perē: s3 sicut brutū. tūc etiā
 reddē esset alteri periculū in psona. **S**i
 aut sit aliqua cognitio s3 cū errore ul' d-
 ceptōe. triplex deceptio simplr impedit
 qz qlibet est circa illud: qd necessario re-
 qrit ad ptractū. quarū pma est error p-
 sone. 2^a error pditionis peioris puta serui-
 tutis. 3^a error datōis mutue. puta ista
 dat credēs istū posse redonare siue secū
 posse pmutare. ille aut nō redonat: licet
 pferat uerba dolo animo mī. s. ut ex
 torqueat libidinē. et de isto triplici erro-
 re dicitur supra dicitur. 30. pena aut istū ul-
 timi. s. qui decipit in ptractu est ut uera-
 citer illud impleat: qd fallaciū simlabat
 qz tenet reddere isti illud p q reddēdo
 ista pmutauit et iō in foro pscie cogēdus
 est ut veraciter cū illa ptrahat. **S**i autē
 iam veraciter ptraxit cū alia. et p pns nō
 possit cū ista peniteat de peccato illo: et
 pcuret illi restōnez equalentē corpi suo
 qtum ad ptractū istū. uel saltē satisfaci-
 at ei in alijs fm arbitriūz boni viri. **I**n
 foro aut pētioso si pbaret ptractus ex
 terior dolo factus ab isto cogēt serua-
 re illū tanq̄ vez. **S**ed si cū scōa ptraxit
 tpe intermedio adhuc ecclia picipiet ut
 adhereat pme. sed in foro pscientie dice-
 tur oppositū: qz scōa est vā vxor eius. p
 ma nō. et iste debet seruare sniam ecclie
 seruādo ueritatē legis diuine: et imputz
 sibi q tantā pena manet sup ipsum pp
 talē fraudē quā fecit: quia etiā iste ptra-

ct^{us} est obligatorius ad aliqua bōa puta
 ad fidē seruandā et indissolubilitatē et p
 lem educandā si euenit: que tria bona
 sūt matrimoniū: et generalit in oi cōtra-
 ctu ptrahens sub pditione opposita illi
 ptractui nihil facit: et iō ptra rōnem istū
 us ptract^{us} est pditio opposita repugnās
 alicui bono matrimoniū. et ita sūt tria i-
 pedimēta ex triplici pditōe opposita cō-
 tractui ptra tria bona mīoniū. et d istis
 dicitur est dicitur. 31. **E**x pte autem personaz
 ptrahentiū requiritur ut possint dare il-
 laz potestātē. simplr aut impetēs ad co-
 pulā carnalem nō potest dare hanc po-
 testātē. nec alligatus alteri matrimonia-
 liter: quia iam corpus suū nō est suum:
 s3 pūgi. sic igit impo^{us} simplr et alligatō
 mīoniālis alteri ipediūt ex pte ptrahē-
 tiū. de ista aut impo^{us} dicitur est dicitur. 32. **E**x
 qualiter est quedā natural: et qdā casua-
 lis. et utraqz nisi sit ppetua non impedit
 simplr. natural aut in viro est uel p frī-
 giditatē uel p carentiā pitis necessarie. i
 muliere p artationē simplr. qd dico cō-
 tra artationē alicui. casualis aut est per
 maleficiū. et hoc siue respectu cuiuslibet
 siue respectu determinate psonē. Ad istā
 aut impotentia reducitur impedimentū eta-
 tis puerilis. qz etsi ibi nō sit ipotentia p-
 petua. tamen p tali etate nulla est potē-
 tia: et ideo nulla potest dari. et de isto im-
 pedimēto etatis dicitur est dicitur. 36. **S**ic igit
 tur habemus ex pte ptractus tria impe-
 dimenta in genere. s. per metū: per defe-
 ctum noticie: et per appositōem pditionis
 repugnantis. et ex pte ptrahentiū duo i
 genere. s. impotentia simplr: et impōm
 fm iusticiā quia alligatus est alteri.
In speciali autem primū impedimē-
 tū potest esse ita multiplex quoduplex
 est malum quod iuste timetur. Secun-
 dum impedimentum est triplex fm tri-
 plicem errorē: et quartum per defectum
 vsus ratiōis. Tertiū impedimentum
 continet sub se tria repugnātia trib^{us} bo-
 nis matrimoniū. Quartū impedimentū

impedimentum
ex pte ptra
tria in gen

et pte ptra
habent duo

continet duplicem impotentiam naturalem viri. scilicet frigiditatem et mutilationem et unicam impotentiam mulieris. scilicet artem simpliciter. frigiditas enim in muliere non impedit simpliciter sic nec sterilitas. et unum generale utriusque sexui. scilicet etatem puerilem. et continet sub se impotentiam casualem in utroque sexu dum tamen perpetua. Ultimum impedimentum manet indivisum. et ratio illius impedimenti patet ex d. 33. ubi dicitur est quod per le. tuangelica. non habet locum bigamia. nec licet dimittere uxorem. ergo nullo modo ipsa vivente siue dimissa de facto: siue si dimissa licet cum alia contrahere. **Ex** statuto ecclesie sunt tantummodo impedimenta personarum: quia ecclesia nihil determinavit circa formam vel materiam istius contractus. sed solum personas aliquas illegitimas faciendo eas non capaces huius contractus: et hoc vel propter alicuius horrendi criminis enormitatem vel propter ad divina applicationem. vel propter consanguinitatem. vel propter affinitatem. et hoc vel propter quorum. scilicet vinculum contractum est ex coniunctione carnali vel exten siue. quorum. scilicet vinculum contractum est non ex coniunctione carnali: sed tantum per matrimonium vel sponsalia que vocantur publice honestatis iusticia. et de istis tribus impedimentis dictum est de primo de. 40. de 2. et 3. d. 41. et de isto etiam impedimento habetur extra de sponsalibus. et est in. 6. li. Ex sponsalibus puris et certis dummodo non sint nulla ex defectu consensus oritur efficax ad impedendum et dirimendum sequentia sponsalia vel matrimonia. non autem ad precedentia dissolvendum impedimentum iusticie publice honestatis. **Iuxta** hoc etiam est quedam propinquitas quasi mixta carnalis et spiritualis. cuiusmodi est cognatio spiritualis et legalis: de quibus dictum est d. 31. et 32. et de ista habet extra. c. 11. ne dum inter baptizatum et eum qui illum suscipit de baptismo: ac

inter eundem baptizatum et suscipientem filios et uxorem ante susceptionem carnaliter cognita ab eodem: immo inter suscipientem patrem baptizati et matrem cognatorem spirituale in baptismo iure contrahi constat. que cognatio impedit ad contrahendum matrimonium et dirimit iam contractum. et eadem que sunt de suscipiente dicta sunt etiam de baptizante cetera. **Ex** confirmatio quoque spiritualis cognatio eisdem modis contrahitur matrimonium simpliciter impediens contrahendum et dirimens iam contractum. alias vero personas a supradictis ex baptismo vel confirmatione non impedit ad matrimonium contrahendum. aut dirimi possunt per contractum decrevimus ibidem. c. 11. per cathedram qui precedit baptismum cognatio spiritualis contrahitur per quam contrahendum matrimonium impedit. per istam tamen cognationem matrimonium post contractum minime separatur. et ibidem c. 11. si plures accesserint ad suscipiendum de baptismo infantem spiritualis cognatio contrahit matrimonia post contracta impediens et dissolvens. et de confirmatione insuper quantum ad hoc idem iudicium est habendum. **Ex** datione vero aliorum sacramentorum spiritualis cognatio nequaquam oritur que matrimonium impediat vel dissolvat. **Et** est ordo istarum propinquitatum. quia consanguinitas est mere carnalis propinquitas. affinitas propter surgit ex copula carnali mere publice honestatis iusticia ex propinquitate contractus matrimoniali et sponsali. **Spiritualis** ex propinquitate carnali et susceptione vel datione sacramenti baptismi vel confirmationis. legalis ex carnali et alio vinculo secundum legem per adoptionem. scilicet per applicationem aut ad cultum divinum ecclesia illegitavit eum qui solenniter novit continentiam et eum qui suscepit ordinem sacrum. de primo dictum est d. 33. vi. de secundo d. 33. vii. illud autem de voto solenni si tamen ibi fiat traditio potestatis cor

poris ad castitatem
vel plato in
non habet potestatem
coniugalem. sed
dimentum ad
lud de alligacione
tem tale votum
potestatem sui
clericus est illegitimus
quia se tradidit
christus vocat
tulit votum
licet ideo ecclesia
priori iuste in
gradu inferi
Tandem per
legitimavit
cum infidelis
um contrahendum
matrimonium
Aliud c.
cum machina
gia. et de isto
xxx. vel etiam
bendo post
ergo in gene
sone illegitimus
pliciter applicat
quitate con
finitatis et per
tione spiritua
ta tangunt
tio: votum
spiritus: ius c.
lis affinis si
veribus et
ordine nali
gis in priu
Ois frans
Addita per
frigidus an
terius pium
do sacer vo
Amalis le
vi precepti si
mor pmi vi
gnat nae per

poris ad castitatem seruandā ipsi ecclesie
uel plato in cuius manu vouet. et per h
non habet potestatem sui corporis ad actū
cōiugalez. tunc potest reduci istud impe
dimentū ad naturā contractus: sicut il
lud de alligato ad matrimoniū. **S**i au
tem tale uotū nō tollit isti quā habeat
potestatem sui corporis: tunc ex potestate ec
clesie est illegitimitas et irritatio. nō tñ
quia se tradit ecclesie ad talē actū. s; q̄a
christus uocando iohannē: a nuptijs pze
tulit uorum p̄tinentē vinculo coniuga
li: et ideo ecclesia illū qui est in gradu su
piori iuste illegitimauit ad accipiendū
gradu inferiorē siue ad apostatandum.

Tandem ppter enormitatem criminis il
legitimauit fidelē non simplr: sed respe
ctu infidelis et econuerso ad matrimoni
um p̄rahendū. et de hoc dñm est dī. xx
ix. **A**liud crimen enorme est adulteriū
cū machinatōe in mortē legitimī coniū
gis. et de isto impedimēto dictū est dī. x
xxv. uel etiam cū fidei datōe de contra
hendo post mortē legitimī cōiugis. Sic
ergo in genere ex statuto ecclesie sūt per
sone illegitime ex duplici crimine ex du
plici applicatōe ad cultū dei: et ex pp̄in
quitate consanguinitatis ex vinculo af
finitatis et publice honestati: et ex cogna
tione spiritali et legali. et hec impedimē
ta tangunt in his versibus. Error: cōdi
tio: votum: cognatio: crimen. Cultus: dī
spitas: ius ordo: ligamen: honestas. **S**i
his affinis si forte cōtre neq̄bis. **S**i i istis
versibus p̄tinent impedimēta absq; oī
ordine nālī. p̄nt igit ordine debito et ma
gis in p̄ticulari istis versibus explicari.
Quis fraus p̄sone serui datōis et amens
Addita p̄ditio tria p̄iugū bona tollūt.
Frigidus arta puer trūcat p̄stigmat. **A**l
terius p̄iunx obstat mutue datōni. **D**e
do sacer votū duo cultus spōsio mech
Arnalis legis: cognatio spiritalis. hec
vi p̄cepti sūt huic affinis honestas. **H**i q̄
tuor p̄mī vsus p̄tinet ipedimēta q̄ repu
gnāt nāe p̄tracti m̄fionij. p̄mus quinq;

in spālī. scōs tria. tertius dñq; q̄rt vñb
et sic sunt quatuordecim impedimenta p̄
que subdit in fine q̄rti vsus. obstant mu
tue donatōi: intellige que est in p̄tractu
matrimonij obstant. s. hec oīa p̄dicta
tres ali; versus p̄tinet impedimenta ex
statuto ecclesie. p̄mus quatuor. secundus
tria. tertius duo. et sic sunt nouē. et hoc
est quod dī in p̄ncipio tertij versus. hec
vi p̄cepti. s. ecclesie impediunt matrimo
nium. et sic in spālī sunt. xxiij. impedimē
ta simplr. illi aut uersus cōmunes non
p̄tinent nisi duodecim sed sub errore de
bet intelligi quadruplex impedimētū
in spālī. et sub cōditione triplex impedi
mentū de p̄ditionib; appōitis contra
tria bona m̄fionij. vnde qui refert errō
ad errozē p̄sone: et p̄ditio ad errozē p̄di
tōis satis oñdit se ignorantē in iure cāo
nico. votū sic stat. cognatio intelligitur
p̄ carnali spūali et legali. crimen p̄ illo
adulterio cū fidei datōne q̄c. et illō pos
set q̄nq; distingui s; q̄ dñm est dī. xxxv
q̄ istoz triū aliqñ p̄iungunt duo. et ali
qñ vñ illoz impedit. sed istud impedi
mentū nō est distinctū in istis versibus
distinctius exp̄mentibus cetera impedi
menta spālīa fm̄ alios uersus nō distin
guūt nisi illud ultimū d̄ impotentia: q̄d
p̄tinet dñq; impedimēta spālīa fm̄ ali
os uersus. nō est admirandū si sollicitu
dinē tantā ponit ecclesia in ordinando
matrimonia. q̄ cōitas christianoz vti
tur m̄fionio p̄ cultus vsū multiplicatur
p̄pls xp̄ian; et iō sic ordinari d̄z ut in ei
p̄ctu et vsu vitent ea q̄ obuiāt charitati
siue in deū siue in p̄ximū. et seruāda sūt
que p̄gruūt honestati. ut sic honestum
m̄fionij xp̄ianū p̄grue significet illā bñ
dcāz p̄iuctōem xp̄i et eccle. de q̄ dīc ap̄ls
sacrm̄ aut hoc magnū est. dico autēz in
xp̄o et eccle. q̄ p̄iunctio nunc ē p̄ fidez et
aliquale dilectōez. s; in p̄fīa erit p̄ vīfio
nē et p̄fectā fructōez spōse nō hñū macu
lā neq; rugā ad sponsū speciosū p̄ filijs
hominū: cui sit ho. et gl. in. se. f. Amen.

Di. 43°.**Ostremo**

P de condicione resur-
rectois rē. Circa istā
xxxij. di. qro tria.
pmo vtrum resurre-
ctio general' hominuz sit futura. q non
eccl. ij. Qm' est interit' hominū 7 iumē
top: sed iumēta nō resurgūt. 8. Job
xvij. Id cum dormierit nō resurget: do
nec atterat celū nō euigilabit: sed celum
nunq atteret cū sit incorruptibile. ergo
p. p. h. ij. de generatōe q corrupitur
fm sbam nō redeit eadē numero sz spē
Idē vult. v. phis. p rōnem totū req-
rit vnionē priū. 8. 7 idē totū eand vni-
onē: sz nō redibit eadē vniō: qz interru-
pta est. sed interruptū nō redit idē: qā si
redit idem iterato erit. sz iteratio repu-
gnat idempnitati: qz iteratio ponit nūe-
rum: idēptitas puat. ergo. Oppositum
Job. xix. Scio q in nouissimo die d ter-
ra surrectur' sum rē. Preterea. i. ad co-
rin. xv. Omnes resurgemus.

Adic duo sunt uidē

da. pmo de possibilitate. scōo de facto.

Thomas in qd
d. i. v. q. d. i. q. d.
p. i. d. i. q. d. i. q. d.
i. d. i. q. d. i. q. d.

De pmo dī sicut q si in homine aia sē-
sibilis esset diuersa ab aia rōnali. 7 p cō-
sequēs corruptibilis sicut in alijs aialib'
optime concluderet q in resurrectione
nō erit eadem aia sensibilis. 7 p pns nec
idē aial. Si aut ponat q eadem aia fm
sbam sit in aia rōnalis 7 sensibilis nllas
in hoc angustias patiemur. qd declarat
alibi ostendēs vītam hoīs ad alia corru-
ptibilia. Ad ppositū: qz aliorū aialium
forma nō est p se subsistens ut post ppo-
siti corruptionē manere ualeat: sicut est
de aia rōnali q esse qd sibi in corpe acq-
riētā p' sepatōem a corpe retinet. 7 in
picipatōem illius esse corpus p resurre-
ctionē adducit: ita q non sit aliud esse
corpis 7 aliud aie in hoīe: alias coniun-
ctio anīme 7 corpīs esset accidentalis. 7

hoīe

Idem vbi sup
in p. i. d. i. q. d.
d. i. q. d. i. q. d.

sic nulla inruptio facta ē iesse sbali ho-
minis ut nō possit idē numero redire p-
pter inruptōem essendi sicut accidit in
alijs rebus corruptis: quaz eē oīo corru-
ptū. stat q istud dcm in hoc: q et si inru-
ptū nō possit redire idē numero: tūz qā
esse aie intellectiue est idē qd eē totius. 7
mā manet eadē. 7 sic in nullo ptinēte ad
sbam hoīs facta est interruptio essentie
ideo possibile est hoīem redire eundem
non sic in alijs corruptis. Contra h' p
mo aucte aug'. 22. de ci. dei. c. 20. loquē-
de carne reddenda hoī in resurrectione. et
si inquit oibus pisset modis. nec ulla ē
mā in ullis nature latebris mansisset.

Un' vellet eā reparet oipotens. 8. totalr
destructū 7 corruptuz in totali esse pōt
idē repari. Preterea p rōem si destru-
ctū esset adnihilatū illud nihil sequens
adnihilatōem eius esset eius dē rōnis cū
nihilō qd erat termin' a quo creatōnis
p3 quia ille mutatiōes oppositē hnt idēz
p termino. vna p termino a quo. alia
p imino ad quē. Sed nihil pcedēs crea-
tōem nō repugnabat qn illud cui oppo-
nit potat creari. 8. 7 post adnihilatōem
poterit idem creari. Confirmatur ra-
tio: quia planum est q ex pte cause rea-
net eadem potestas. ex pte autēz lapidis
esto q lapis sit adnihilatus tanta ē pos-
sibilitas simpliciē adesse post adnihila-
lationē quanta ante creatōem: quia nō
magis includit ptradictionē. neqz illud
nihil in quod cessit lapis magis priuat
possibilitatē: quia non puaret nisi tāq
oppositū sed eidem 7 equaliter oppone-
bat an creatōem. Preterea in hoīe est
aliqua entitas positua que neqz est ps
mālis nec formalis nec ptes sic pbatuz
est tertio libro di. ij. 7 ad ppositū suffic
repetere vnā rōnem. qz aliqd ē ibi cātū
a cāis intrinsec: sz nec cā māl nec formal
ē cāta a cāis intrinsec. nec ābo sil 8. aliq
alia entitas a causis diuisim acceptis. 7
illa destruit alioqn hō non esset ve mor-
tuus: quia non esset corruptio total' en-

Quāt

istā articulo
ex dei ex oīo
le aliq cāe de
etur. Et ex
simplr. quia
hoc pbatū
mā opī. 7 h
sue per mut
possibile sicut
dam opinio

Dese

lo si resurre
nālī de hoc
nunc maxim
hanc. n. uer
pmit tam sy
ctōem: qz sy
surrectōem
thasij. oēs h
corpihus sui
bi in multis
7 Ma. xvj.
7 ij. Mach.

Ad an

pni salomē
allegans p p
fm iniam sap
pdonendo
illi postea. c.
eternitatis su
audiamus de
uā hoc est oī
nunq atteret
teretur quan
om in ista inf
pendo: quia p
influentia: 7
illud cor. vij.
di. vel posset
de quo loqui
li calore solue
si de celo elem

Quātūz igitur. Ad

istū articulū dico q̄ possibilitas est ex p̄te dei ex oipotētia eius. Q̄ si sit possibi le alij cāe de hoc nō tracto h. sed. q. 3. dī cetur. Et ex p̄te obiecti est possibilitas simplr. quia nō includit p̄tradictōem. et hoc p̄batū est et aucte et rōne. cōtra p̄i mā opī. et h̄ sine reducat sine mutatōe siue per mutationem: quia vtrunqz est possibile sicut argutum est contra secū dam opīnionem.

De secundo articu

lo si resurrectōem fore possit ofidī rōne nālī de hoc statim in p̄xima. q. Sed p̄ nunc maxima est p̄clo ex veritate fidei. hanc. n. veritatē tanq̄ articulū fidei ex p̄mit tam symbol aploz. carnis resurre ctōem: q̄ symbolū nīcēnū et expecto re surrectōem mortuoz: q̄ symbolū ana thasī. oēs homines resurgere habēt cū corpibus suis et. istud aut ualde exp̄sse hī in multis locis scripture utpote. Jo. v. et Ma. xxv. et apo. i. cor. xv. et i. thes. 4. et ij. Mach. xij. nisi eos qui et.

Ad argumēta. Ad

p̄mū salomō fuit ibi contōnator nunc allegans p̄ p̄te stultoz nunc respondēs fm̄ sniam sapientum. et illud dīctuz est p̄cionando p̄ stultis. Sed contradicē illi postea. c. ultī. ibit homo in domum eternitatis sue. et finē loquēdī oēs p̄ter audiamus deū time et mādāta eius obf ua hoc est oīs homo. Ad 2^m et si celuz nunq̄ atteret quantū ad sbam: tamē at teretur quantū ad efficacīā uel influētī am in ista inferiora generando et corū pendo: quia post iudiciū cessabit ista influentia: et quo ad hoc intelligi potest illud 2° cor. vij. p̄terit figura huius mun di. vel posset dīci q̄ loquūt de illo celo de quo loquitur ps. in canonica sua: ce li calore soluent: quod non intelligit nī si de celo elemētari. Ad aliud p̄bō ibi

distīnguit circulationem in corporibus celestibus a circulatōe in corruptibilibz qz ibi supra nō corūpītur p̄ motū: et lō redit eadē nō sicut accipīes esse per istuz motū. sed sit p̄ns eidem p̄ti p̄ motuz re ducentē. sed circulatō i istis inferioribz est fm̄ corruptōem forme sbalis et redu ctōem eius. et ideo nō sic redit idem. an vlr negat idē numero posse redire. de h̄ q. 3. Ad ultimū posset dīci q̄ p̄posituz pōt idem redire l3 nō redeat vnio eadez p̄tium. quia illa vnio nō est de essentia totius. nec illa vnio est illa entitas total que est ex p̄tibus. nec forme illi entitat l3 qz vnio est simplr necio req̄sita ad en titatē totalē: et nō vī aliquid esse idē nu mero nisi illud sit idē numero qd necio req̄rit ad ipm. Deo verius vī q̄ vnio redibit eadē. et hoc si accipiat p̄ illa rela tōne p̄tū vnīta: ad inuicē. nō aut pro ipsa passione que nō manet nisi i instan ti resuscitatōis. illa. n. pōt poni alia. sic et illa mutatio est alia a generatōe: et cū arguit q̄ illa vnio fuit interrupta. dico q̄ interruptum potest redire idem nūe ro: et non tm̄ absolutum: sed respectus si extrema eius redeant eadem numero Credo enim beatam Mariam habuī se eandē relatōem ad filiū post passio nem quā habuit ante christi passiones et tm̄ fuit interrupta. et in morte christi p̄ p̄ter destructōem terminī. et in morte marie p̄pter destructōem fundamenti. Et si dicas q̄ p̄tradīcere videt illa Rñ sio sibi ipi. quia negat vnionē passionē redire eandē: et tamen illa est necia ad fi eri totius. et fm̄ istud ocm̄ nō potest ali quid redire idē nisi illud redeat idē: qd est necessariū ad eē et. Rñ esto q̄ vnio ut est passio sit necia ad fieri totius. sed tur q̄ nō est idē fieri ipsi totius: nisi sit eadem vnio. et p̄cedo. et tunc uel neutrū erit idē qd est. pbabile. qz illa vnio ut dī ctū est nō erit eadē cūz gnātōe hominis uel vtrunqz poterit esse idem: quia non est ibi contradictio.

Secundo quæ

Sed utrum posset esse notus per rationem naturalem resurrectionis generalis hominum esse futuram. quod sic desiderium naturale non potest esse frustra. prout. q. me. sed homo naturale desiderium habet ad semper esse: et istud desiderium potest esse notum per rationem naturalem et quod illud non sit impossibile. q. 72. per beatitudinem minoris: quod non fugit aliquid naturaliter nisi virtute naturalis desiderium vel amoris ad aliud sed naturaliter fugit homo mortem: hoc patet per experientiam. per etiam per illud apostoli ad Cor. q. Nolumus expoliari sed superest. Quod naturaliter notum est quod beatitudo naturaliter appetitur. hoc patet ex. j. Ethic. de beatitudine in generali et ex. x. de beatitudine in speciali. sed notum est per rationem beatitudinis non posse esse nisi sempiternam. q. notum est per rationem naturalem hominem esse ordinatum ad aliquam perfectionem sempiternam. per beatitudinem. Aug. li. xij. d. tri. c. vij. per beatitudinem sic: morientem vitam ipsam deserit: si beata: autem non volentem deserit aut volentem aut neutrum. si volentem: quod est beatam vitam quod ita est in voluntate quod non sit in potestate. si autem volentem: quod vita beatam erat quod noluit quod habebat. si occas neutrum: nec nolle: nec velle. sed nec illa beatam est vitam quod talis est ut quod beatam faciat amore et in digna sit. Preterea: naturaliter notum est quod tota species non caret fine suo. quin illi in alio quo individuum persequatur. sed naturaliter notum est beatitudinem esse finem speciei humane quod et hominem posse persequi illam saltem in alio individuo. sed non potest eam persequi in vita ista propter multas misérias et committentes eas: puta varietas fortune et infirmitas corporis: imperfectio scientie et virtutis: et infirmitas et fatigatio in exercendo actus perfectos in utrumque nulla operatio quantumcumque in presenti est delectabilis possit continere esse delectabilis: immo per eam fatigatio delectabilis erit cessare ab ipsa. et notum est per rationem naturalem operationem beatificam

non esse fastidiosam nec potest haberi a sola anima separata: quod in hoc homo non persequitur finem suum. sed habebit in alia vita a toto coniuncto: et per primum ad minus vel per rationem naturalem concludi in quibus homo ad finem suum pertingeret. Preterea: per rationem naturalem notum est quod omnis species quod est de integritate universi est perpetua: quod totum integrum est perpetuum. sed homo est species perfectissima saltem in ista infertora. sum. n. nos quodammodo finis omnium. q. physic. q. 72. Oppositum Aug. xij. tri. c. ix. loquens de vita immortalis vel sempiterna. Hac inquit utrum careat humana non nec puta quod est. humanis quippe argumentationibus hac inuenire conatos vix pauci magno perdit ingenio vacantes ocio doctrinisque subtilissimis eruditum ad indagandas soli aie immortalitatem pervenire potuerunt. Item Act. xvij. dicit de quibusdam atheniensibus audientibus paulum quod dicebat novorum demoniorum videri debet denunciator esse: quod lesus et resurrectionem annuntiabat eis: et tamen illi athenienses erant philosophi multum vigentes ratione naturali. patet de diemilio puerulo quod fuit vultus corporis quod istud quod videbat eis ita remotum a vita te non videt bene esse notum per rationem naturalem. vultus et omnia quod adducit ibi paulus non sunt nisi quedam persuasiones per ibi. Preterea act. xxvj. cum dicit paulus: Si passibilis Christus si primus ex resurrectione etc. festus magna voce dixit: Insanis paulus. **R**espondeo hoc manifestum est: quod si ratio aliquid resurrectionis ostendit oportet quod accipiat ex alio quod est proprium hominis: ita quod non conveniat aliis corruptibilibus. hoc autem non est manifestum etiam incorruptibilis. nec forma aliquid destructibilis: quod etiam talis sit in homine et excellentior omni forma bruti: tamen ex illa non potest sumi ratio sufficiens ad probandum resurrectionem totius. quod oportet quod accipiat a forma specifica hominis vel ab operatione perveniente homini secundum illam formam. Primo modo procedendo ex tribus

itat hois: et tñ illa entitas reparabitur
 eadē numero aliqdñ nō esset idē homo
 numero. **P**reterea si deus in h̄ instāti
 a. et illo tpe medio vsq; ad. b. et in instā
 ti. b. pseruaret istud esse pcederet q̄ esset
 oio idē numero. ḡ si in a. pseruat et itez
 in instāti. b. et in tpe in medio esse nō cō
 seruat. adhuc erit idē: et tñ erit inruptū
 in tpe in medio. Probatio pñtie: quia
 idemptitas illius eē ut est in. b. ad se ip
 sū ut est in a. nō dependet essentialit̄ ex
 pseruatōe p tpe illo medio. qz neq; ut a
 causa formali. neq; ut a q̄cunq; cā essen
 tiali. **H**oc etiā pbat aliter: qz alioqui
 nō posset deus idē esse creare in alio in
 stanti posteriori qd̄ in instāti priori cre
 at. qz si in instanti priori creat: et in tpe se
 quenti pseruat esse idē: ut pseruat in
 tpe illo essentialit̄ rediret ad idempti
 tatē illius esse in instāti. b. et tñ si nō es
 set pseruatū in illo tpe sed pmo creatur
 in. b. nō posset creari idē. **P**reterea di
 uersitas posterioris nō arguit diuersita
 tē prioris essentialit̄: s; illa instātia ad ipm
 esse pmanēs sunt posteriora essentialit̄.
Unde et illud esse māt idē in q̄buscūq;
 instātib; succedentib;. ḡ siue fiat cōica
 tio inter illa instātia siue nō n̄ min⁹ ipm
 esse poterit eē idē. Vel sic si esse eēt in. a
 et in tpe sequēti. et in. b. eēt idē in. a. et in
 b. ḡ si destruat posterior eo qd̄ est dura
 re in tpe in medio adhuc nō necessario
 ex hoc sequetur diuersitas eius in. a. et
 in. b. **P**reterea. ex illa radice q̄ eē sim
 pliciter interruptū uel destructū nō po
 test redire idem sequunt̄ inconueniētia
 pmo q̄ deus nō posset brutū resuscitare
 idē numero. cuius oppositum non nun
 q̄ legitur miraculose factū a sanctis: ut
 patet de tauro que; suscitauit syluester
 in legenda eius. et hoc deo negare eē pos
 sibile videtur magne infidelitatis: et ta
 men sensitue eius est destructio et inter
 ruptio. **S**equeret etiā q̄ oia accidentia
 que corūpūnt in corruptōe hois vltimē
 ante resurrectionem nō possunt eadez nu

mero redire. et tunc nō haberet hō resu
 scitatus eandē ppiā passionē numero
 q̄ p̄us: quia illa ppiā passio nō māsit
 post mortē: quia erat totius ut totius: et
 nō ale tñ. pñs autem est impossibile q̄
 sit idē sub sp̄e: et tñ non habeat eandem
 passionē. **S**equeret etiā de alijs accēti
 bus q̄ potentie aie q̄ fm istū sunt accēti
 cū nō sint accēti solius aie: sed totius cō
 positi fm p̄m in p̄ncipio de sensu. et p̄o
 de somno et vigilia: q̄ non possent redi
 re eadē. et ita nō habent eandē potentia
 audituā uel visuā et sic d̄ singul. **S**e
 queret etiā q̄ nō haberet eandem quan
 titatē: quia illa non manet. nec in mate
 ria sola manēte. nec in anima intellectu
 ua. **I**n alio videt̄ peccare pmo qz pōit
 totū esse hois manere nō interruptum
 pmo quia ut pbatū est p̄us entitas tota
 lis interruptū. **S**ecundo: quia eē anie
 intellectiue nō est esse totale hominis ut
 ipse accipit: quia omne ens habet aliqd
 esse ppiū. hō ut hō est aliqd ens nō tñ
 aia. ḡ h; aliqd eē ppiū et non tñ esse
 aie. **P**reterea. iste in hoc p̄tradicat sibi
 ipsi qz alibi dicit q̄ status aie in corpore
 est p̄fectior q̄ status eius extra corp̄: qz
 est p̄s compositi. et oia p̄s materialis re
 spectu totius. Et tunc arguit sic. qd̄ h̄t
 totaliter idē eē ppiū nō est imp̄fectius
 ex hoc solo q̄ nō cōicat aliq̄ illud eē sed
 p te aia totalit̄ h; idē esse separa qd̄ p̄iū
 cta. immo esse qd̄ ē totale esse hois quā
 doq; cōicat corp̄. ḡ ipa in nullo ē ip̄fe
 ctior p eo q̄ non cōicat idē esse corp̄i
Ma. apparet qz p̄fectior nālter p̄suppo
 nit̄ ei qd̄ est cōicare p̄fectionē. ḡ nō ē ma
 ior uel minor p hoc q̄ cōicat uel nō cōi
 cat. et hoc maxime sequit̄ si p talē cōica
 tionē nullū aliud esse ē totū q̄ istud idē
Preterea. pbatum est supra in mate
 ria de eucharistia: q̄ in hoie est alia for
 ma substantialis ab anima intellectiua
 et per p̄sequens cum cuiuslibet forme sic
 dare esse in aia intellectiua nō est totale
 esse cōpositi. Et istud etiā pōt adduci p̄

Thō p̄ma p̄t
 sūm q̄ lxxvii
 articulo p̄mo

Thō p̄ma p̄t
 sūm q̄ lxxvii
 articulo p̄mo

et

pmū quia illa forma interrūpit fm esse
 ⁊ tamē reducitur eadē. **Ad** pbatiōem
 quā innuit in p̄trariū q̄ tūc vnlo aie et
 corpis esset accidentalī. p̄na est negāda
 quia sicut vnlo nō est nūbīl ad aliquid:
 p̄ p̄ns est entis ad ens ita est h̄ns esse
 ad h̄ns esse. quia nō capio q̄ aliquid sit
 ens extra cām suā: q̄n habeat eē p̄p̄iuz
 ḡens est p̄ se p̄ponibile cū ente sicut p̄ se
 receptiū cū p̄ se recepto. ⁊ h̄ns esse. p̄p̄
 um cū habēte esse p̄p̄iū. nec est vnlo ac
 cidentalī: q̄ istud est p̄ se p̄fectibile. ⁊ il
 lud p̄ se p̄fectō. q̄ si habere ēē tolleretur
 se rōnē p̄fectibilis. ḡ non posset aliquid
 ēē p̄ se d̄fectibile nisi nō ens. **Alit** p̄nō
 tur q̄ q̄ natura nō agit nisi p̄ motū ⁊
 mutatiōem: iō nō pōt reducere idēz nūe
 ro: quia motus uel mutatio nō pōt redi
 re idē numero. deus aut pōt ager nō
 p̄ motū nec p̄ mutatiōem. **Et** iō p̄ op
 positū redit idē numero. **Et** ad hoc
 pōt adduci aliud q̄ t̄gīt iste: q̄ q̄ de
 respicit ip̄am mām ut q̄d pōt in ipsam
 ut in nullo mō distinctā formā quācūq̄
 imp̄mere. nā ut est q̄d est oīo indistincta.
 ⁊ ita pōt formā eandē semper imp̄mē
 dū mā manet eadē. mā at ut sic māet sē
 per eadē. s̄z agens nāle nō respicit mām
 ut q̄d iō non pōt indifferēt quācūq̄
 formā inducere in ip̄ā quācūq̄ manen
 tē eandē: ⁊ ita nō eandē formā inducere
Contra istud p̄mo ad p̄positū falsū
 supponit. s̄. deus nō agit p̄mutatiōez re
 suscitando. q̄d p̄bat: q̄ mā p̄fuit sub p̄
 natōe forme ⁊ sit sub forma. ḡ p̄ actiōez
 agentis transit a p̄natōe ad formā. sed
 transitus talis p̄p̄ie est mutatio: q̄ to
 ta ratio mutatiōis ibi saluat. **Q̄d** dīc
 ex alia parte de agente nālī. p̄clo dubia
 est. ⁊ tangēt. q̄. 3. s̄z rō nō p̄cludit. q̄ non
 oportet si posterius nō possit redire idē
 ḡ nec p̄us sed mutatio est posterioz ip̄a
 forma. **Et** p̄firmatur istud: quia de fa
 cto deus resuscitans nō reducit eandem
 mutatiōem numero. quia resuscitatio n̄
 erit eadē mutatio cū gn̄rōc: t̄n eadē for

ma reducet. vñ fallā p̄ntis est ex distincti
 one mutatiōnū inferre distinctiōem ter
 minoz. ecōuerso. n. bñ sequit: q̄ si alia
 forma acquiritur q̄ sit alia mutatio. s̄z
 eadē potest bñ acquiri diuersis mutatiō
 nibus: sicut ⁊ idem ubi sp̄e pōt acq̄ri di
 uersis motib⁹ localib⁹ sp̄e: utpote motu
 circulari ⁊ motu recto q̄ adeo sunt alte
 rius rōnis ut nō sint p̄p̄abiles. vñ. p̄hī.
Aug⁹ etiā de. 3. trini. c. lx. vult q̄ idem
 sp̄e possit gn̄ari equoce ⁊ vniuoce: ⁊ t̄n
 mutatiōes sunt alterius rōnis. **P**robō
 etiā ad hoc añs. s̄. q̄ mutatio nō pōt re
 duci eadē numero n̄ valet: quia etsi vni
 tas totius ex partibus sit p̄tinitas p̄tī
 cum parte: tamen vnitās siue idēptitas
 p̄tis ad se ip̄ā non est p̄tinitas eius ad
 aliam p̄tem. si ḡ interruptio ponat non
 p̄tinitatem posterioz ad p̄us nō seq̄t
 q̄ tollat idēptitatē illius ad se ip̄am.
Et q̄ illa opi. tangit de respicere mate
 riam ut q̄d est. tactus est supra in māia
 de eucharistia di. io. q̄. ij. si enī aliquem
 intellectum bonū haberet. p̄positō for
 san esset ille q̄ deus nō respicit materiā
 ut ordine quodā trāseuntem a forma i
 formā quomodo agens naturale necio
 respicit: quia nō pōt immediate trāfire
 de quocūq̄ in q̄olibet sed hec differeñ
 nūbīl facit ad posse reducere idēz nume
 ro uel nō. quia ille ordo respicit formas
 fm ratiōes específicas. nō autem fm idē
 p̄tinitatem uel distinctiōem earum. q̄ nō
 potest statim succedere forme vini nisi
 acetī forma: ⁊ nō ecōuerso immediate
 sed q̄ huic forme vini succedat uel illi
 indifferens est. sicut indifferenter ex h̄o
 igne uel illo generatur aqua. ergo agēs
 respiciēs ordinem formarum in trāsmu
 tatiōe. ita potest habere aliquid p̄cedēs
 formam inducendā ab ip̄so sicut si ime
 diate ageret sine tali ordine: ⁊ per conse
 quēs si absolute sit sibi possibile reduce
 re idem numero nō impedietur per h̄o
 q̄ determinatur ad talem ordinem for
 marum in agendo.

Egidius Theoric.
 prima.

nosse aliqd su
 lozem ⁊ ad for
 ē alicui⁹ sub r
 p̄mo obiecti
 esse aliq̄ senti
 nulla sensatio
 obiecti sensibi
 nō est talis: q̄
 mī. De relati
 sensibilia in i
 bilia: patz p̄ i
 loe: multoma
 que olunt rat
 ueri ad cogno
 cludit i obiect
 bitudo ratiōis
 stens ē. sensus
 est: ⁊ p̄ hoc po
 actu vñ: q̄ v
 stens ut ē c̄p̄
 per actū ⁊ po
 nō est reflexi
 positōe ⁊ affe
 ⁊ assentire eu
 tione rōnis: q̄
 rōnis. **Ad** ec
 sic: si talis act
 nō sit sub nā
 inest. ḡ oport
 p̄p̄iū: nō aut
 organica: siue
 esset extēria: n
 est circa obiect
 tet q̄ in iō fm
 lud sit forma
 esse nisi anim
 alia forma ē
 bari ista p̄nti
 illi actus: q̄
 relectiua si h
 spectu obiect
 rōnibus p̄ter
 circa obiectū
 in iō nobis
 intellectiua. s̄
 cūā. ergo i

noscit aliqd sub ratōe indifferenti ad co-
lorem et ad sonū. ergo cognitio illa que
ē alicui sub rōne p̄muniōis quocunq;
p̄mo obiecto etiā sup̄mi sensus nō pōt
esse aliq̄ sensatio. **Tertius** pbat idē: qz
nulla sensatio pōt esse distinctiua p̄mi
obiecti sensibilis. i. cōmissum ab eo qd
nō est tale: qz nō pōt esse vtriusq; extre-
mi. **De** relatiōibus p̄sequentib; alia nō
sensibilia int̄ se vel insensibilia ad sensi-
bilia: patz p̄ idem qz sensus nō pōt in il-
los: multo magis pater de relatiōib; istis
que dīcunt ratōis. qz sensus nō pōt mo-
ueri ad cognoscendū aliquid nisi qd in-
cludit̄ i obiecto sensibili vt sensibili. ha-
bitudo ratōis nō includit̄ in aliq̄ vt exi-
stens ē. sensus aut̄ existēns ē vt existens
est: et p̄ hoc posset pbari p̄mum etiā de
actu vlti: qz vlti in actu repugnat esse ex-
istens vt ē ex̄ns. **Aliud** de reflexiōe su-
per actū et potentiā pbat p̄ hoc: qz q̄tū
nō est reflexiū sup̄ se. **Alia** duo de cō-
positiōe et assentire p̄pōi et de discurre
et assentire cui; discursus pbat̄ ex rela-
tione rōnis: qz illa nō sunt sine relatiōe
rōnis. **Consequētia** p̄ entitatis pbat̄
sic: si talis act̄ est in nobis formalit̄ cuz
nō sit sub̄ n̄ra. qz q̄nq; inest: q̄nq; non
inest. q̄ oportet dare sibi aliq̄ receptū
p̄p̄iū: nō aut̄ aliq̄ extēsum: siue sit p̄
organica: siue totū cōpositū: qz tūc ista
esset extēsa: nec posset esse talis q̄lis dēa
est circa obiecta q̄lia dicta sunt. q̄ opor-
tet qz insit fm̄ aliqd inextēsum. et qz il-
lud sit formalit̄ in nobis: illud non pōt
esse nisi anima intellectiua: qz quēcūq;
alia forma ē extēsa. **Vel** alit̄ pōt pro-
bari ista p̄ntia cūdo ad p̄dīōes obiecti
illius actus: qz quēlibet forma inferior in
lectiua si h̄t opationem: h̄z p̄cise re-
spectu obiecti sub rōnib; oppositis istis
rōnibus dictis. q̄ si habem; opationem
circa obiectū sub istis rōnibus: illud nō
inerit nobis fm̄ aliquā formā aliam ab
intellectiua. ergo inest nobis fm̄ intelle-
ctiua. ergo intellectiua formalit̄ inest

nobis. alioq̄n alit̄ nō essemus formalit̄
opantes fm̄ illā opatiōem. **Ex** 2ª opa-
tione humana. i. volūtate pōt probari
idez: qz hō est dñs suoz actiū: ita qz in
ptate et est deiminare se ad hoc vel op-
positū: sicut dictū ē dī. xxiij. scōi. q. xij.
Et etiā nō tm̄ ex fide: sed etiā p̄ ratōem
nālem. illa aut̄ indeterminatio nō pōt po-
ni in aliq̄ appetitū organico vel extēso:
qz quilibet appetit̄ organicus vl̄ mate-
rialis determinat̄ ad certū genus appe-
tibiliū sibi pueniē: ita qz illud apprehē-
sum nō pōt nō puenire nec appetit̄ nō
approbare. q̄ voluntas qua sic indetimi-
nate uolumus est appetit̄ nō alicui; ta-
lis forme. i. materialis: et p̄ p̄ns est alicu-
ius excedentis oēm talem. h̄z ponimus
intellectiua. et tūc si appetit̄ ille sit for-
maliter in nobis qz et appetere sequit̄ qz
forma illa sit forma nostra.

De scda p̄positione p̄ncipa-
li que est qz anima
intellectiua ē immortalis p̄cedit sicut d̄
p̄. p̄mo adducēdo auctes phoz q̄ hoc
senserūt. Aris. 2. de aia dīcat qz intellect̄
sepat̄ a ceteris sic perpetuū a cōruptibi-
li. Si dicat̄ sepat̄ q̄tum ad opatiōem
Contra: ex hoc sequit̄ p̄positū: qz si pōt
separi fm̄ opatiōem et fm̄ esse: fm̄ ipm̄
.j. de aia **¶** 3. de aia ponit̄ dīa inter
sensum et intellect̄: qz excellēs sensibile
corrūpit sensus: et p̄p̄ hoc postea min⁹
sentit min⁹ sensibile. nō sic ē de intellectu
immo postq̄ intellexerit summa intel-
ligibilia magis intelligit inferiora. q̄ in-
tellect̄ nō debilitat̄ in opando: et tūc vl̄
tra sequit̄ qz sit incorruptibil̄ in cēdo.
¶ xij. meta. c. j. mouētes cāe velut p̄us
ex̄ntes. q̄ aut̄ vt rō. i. for̄. i. sūl̄ supple cuz
cāto vt toto. q̄n. n. sanat hō tunc et sani-
tas ē: si aut̄ posteri⁹ aliqd manet p̄scrū-
tandū est. in quibusdā. n. nihil phibet
vt si anima est tale nō om̄is: sed intelle-
ctus. q̄ vult dīcē qz intellectus ē for̄. ma-
nens post p̄p̄m̄. i. nō an̄. **¶** 6. de aiali-
bus reliquit̄ sol̄ intellectū de foris adue-

De immortalitate anime

utre. q̄ nō accipit esse p̄ gnātōem: s; a cā
extrinseca. nec p̄ p̄ns pōt accipere nō esse
p̄ corruptōem. nec p̄ aliquāz cām corru
ptiūā: q; eius eē nō subest alicui tali cāe
cū sit a cā sup̄iori immediate. **P**reterea.
ex dictis p̄hi formant aliquē rōes. est. n.
vnū p̄ncipiū apud eū q̄ nāle desideriu
nō est frustra. nūc aut̄ in aia est nāle de
sideriū ad semp̄ eē. **P**reterea. vj. me
tha. vult q̄ mā est q̄ res pōt esse 7 nō eē
q̄ illud qd nō hz mām nō hz talē poten
tiā nō essendi. intellectuā nō hz materi
am fm̄ eū q; est forma simplex. **P** 3.
ethico. vult q̄ fortis dz se expōne morti
p̄ re publica. 7. 9. ethi. vult idē. 7 fm̄ iu
diciū rōis nālis. q̄ fm̄ rōez naturalē
pōt cognoscī immortalitas aie. Proba
tio illius p̄ntie. q; nullus. p̄pter qd̄cūq;
bonū v̄tutis uel in se uel in alio uel cōi
tatis. dz uel pōt appetere oīo nō esse suū
q; fm̄ Aug. 3. de li. ar. nō esse non pōt
appetī. nūc aut̄ si aia nō esset immortalis
moriēs acciperet non esse totalit̄. **A**rgu
it vnus doctor ex v̄bis p̄hi sic: q̄ corru
pitur. corrupt̄ p̄ p̄trariū aut p̄ defectū
alicuius necio requisiti ad effectū. s; aia
intellectiua nō hz p̄trariū nec eē corp̄is
est simpl̄ necessariū ad eius eē. q; habz
p̄p̄riū esse p̄ se. 7 idē in corpe 7 extra cō
pus. nec est dīta nisi q̄ in corpe cōicat il
lud corpi extra corpe nō cōicat. **P** 3. sim
plex nō pōt separari a se ipso: aia ē sim
plex. q̄ nō pōt separari a se ipsa. nec p̄ns
separari a suo esse: quia nō per aliam for
mā a se hz esse. Secus est de p̄posito qd
hz esse p̄ formā: que forma pōt separari
a mā. 7 ita esse p̄positū destrui. **S**ed op
positū videt̄ p̄hos sensisse. q; in fine. 7.
metaph. ex intentōe vult q̄ oēs p̄tes q̄
possunt manere separe a toto sunt elemē
ta. i. p̄tes māles. sicut ipse accipit elemē
ta. 7 p̄ter tales necesse est ponē in toto a
liquā formā que totū est illud quod est
que nō posset manere separata a parte
māli toto non manere. ergo si concessit
aiam intellectuā esse formā hōis: sic p̄z

ex p̄batōe p̄cedente: nō ponit eā maner
separatā a materia toto nō manente. **P**
p̄ncipiū videt̄ apud eū qd̄ incipit esse d̄
sinit esse. vñ p̄mo de celo 7 platonē vis
tur hīe p̄ incōpossibili: q̄ aliqd̄ incipit
7 sit p̄petuū 7 incorruptibile. 7. 3. p̄hi.
c. de infinito. Quis est p̄ncipiū ei? finis
est. **P**rotest̄ dīci q̄ licet ad illā secundā
p̄p̄tem p̄bandā sint rōes. p̄babiles: nō
tū demonstratiue. immo nec necessarie.
Aut q̄ adducit̄ p̄ ea fm̄ p̄mā viā de auct̄
bus p̄hoz dupl̄ pōt solui. vno q; dū
est qd̄ p̄hs circa hoc sensit. varie. n. loq̄
tur in diuersis locis: 7 habuit diuersa p̄n
cipia ex q̄rū aliq̄bus vñ seq̄ vnū oppo
ex alijs aliud. vnde p̄babile est q̄ in illa
p̄clusionē semp̄ fuerit dubius: 7 nūc ma
gis accedere ad vnā p̄tē nunc ad aliā iu
xta qd̄ tractabat mām p̄sonā vñ parti
magis q̄ alteri. **E**st 7 alia r̄sio realior
q; nō oīa oca a p̄his assertiue erant ab
eis. p̄bata p̄ neciam rōnem nālem: s; fre
quenter nō habebāt nisi quāsdā p̄babī
les p̄suasiones uel vulgare opi. p̄ceden
tium p̄hoz. vnde dicit̄ p̄hs. q̄. de celo ex
mundo in. c. de duabus q̄stionib; oīfici
libus loquit̄ temptandō dīcē qd̄ vñ dīg
reputātes p̄mptitudinē magis iputari
vecūdīe q̄ audacie. sīq̄. p̄pter p̄hiāz sta
re 7 p̄uas sufficiēcias diligit̄: de q̄b; ma
ximas habemus dubitatōes. vnde pue
semp̄ sufficiētie suffecerūt p̄his: ubi nō
poterant ad mām peruenire ne p̄tradi
cerent p̄ncip̄s p̄hie. **E**t in eodem ca. de
alijs astris dicunt̄ egyptij 7 babilonij a
quibus multas credulitates habem; de
vnoquoq; astroz. vnde quādoq; p̄hi
losophi acquiescunt p̄pter suas p̄suas
siones p̄babiles. quādoq; p̄pter asser
tōnes suozum p̄ncipiorū p̄ter rationē
necessariam. 7 illa responsio sufficet ad
oēs auct̄es lz essent̄ exp̄sse q̄ n̄ cōcludūt
p̄p̄o. **E**t n̄ r̄ndi pōt p̄ ordinē. p̄ q̄ in
telligit̄ illā separatōem nisi p̄cise in h. i. q̄
intellect̄ nō v̄tū corpe in opando. 7 p̄ h
ē incorruptibilis in opando loq̄ndo de

Ex dictis p̄hi p̄hi
aut̄ immortālis
animē rōis

Thōs p̄m p̄
fōmā 7 aia
aut̄ hōis

proponibus
oēs rōes nāli eff
ficiunt. Sūc aut̄
na est forma
incorruptibilis
specificā hōis
aia q̄ forma
bis p̄petuo ex
q̄n redibit idē
surrectio vocal
surrectio ē scō
rectio. **D**e istis
littere nō sunt
p̄ oī q̄ est rōis
pliciter. Vno
hoc asserbat
Alio mō addit̄
quib; istud p̄
nie animā. 7
philic q̄. et in
anime q̄ cognō
nere animā in
eius anime p̄
p̄hi cōiter in o
nale tanq̄ eius
intelligēs an
essentialē eius
p̄hs notabilis
eius. **M**uertois
in nō ē intelli
nar intellectu
meditantib; fa
bilem: quā p̄i
sequar̄ ei? adh
p̄ illā p̄unctō
gere. nā fm̄ ip̄
si quoddā an
quandā tū an
excellētiorē
p̄p̄o nō inue
posteriori p̄
bōis: si quide
tione sicut mā
tione q̄ intelli
Intelligit̄ est
p̄p̄ia forma.

inest toti pmo: et ideo non per aliquod organum
 proprie loquendo tamen non transcendit omne ge-
 nus cognitionis sensitivae secundum perfectionem: quia
 inest pmo toti: et per primum ita est male sic
 illud quod inest toti per partem. Ita enim passio
 totius est malis sicut aliquid quod inest toti
 per partem. **2°** negatur assumptum. scilicet quia il-
 le actus non inest secundum aliquod organum: quia in
 est secundum organum sanum: cuius probatio est: quia si
 lo leso impeditur cognitio. Nec probatio il-
 la de determinatione organi ad certum genus
 cogit: quia sanum extendit se ad omnia sensi-
 bilia. **Sed 2°** instantia exclusa est per
 quoddam ibi tactum per illud actum discerni-
 mus totum genus sensibilem ab aliquo extra
 totum illud genus. nec illa probatio quod impe-
 ditur ille actus leso organo sanum concludit.
 hoc enim est proprium ordinem potentiarii illarum
 in operando. non autem quia intellectio exerce-
 atur mediante illo organo. **Alii** probatur
 auctoritate principale: quia aliquod cognitio immateria-
 lis inest nobis. nulla autem sententia potest esse
 immaterialis. **3°** **I**stud vocabulum
 immale est frequens in usu philosophi in propo-
 sitione: sed videtur ambiguum. potest enim ad propositum
 tripliciter intelligi. vel immale: quia incor-
 poreum. hoc modo: quia non operatur per partem
 corpoream et organum: et tunc istud est idem cum
 proponere iam posita de non organica. vel
 alio modo immale: quia nullo modo extensa
 et tunc plus dicitur quam non organica. et si enim
 omnis organica sit extensa quia recipitur in ex-
 tenso: non tamen solus: quia si recipitur in toto
 proposito primo cum illud sit extensum adhuc
 esset operatio extensa. **Tertio** modo potest in-
 telligi immale: quia in operatione ad ob-
 lectum vel scilicet respiciat omnem sub rationibus im-
 malibus: utpote inquantum abstrahit ad
 huc et nunc et huiusmodi quod dicuntur aditus ma-
 les. **Si** ergo probaretur immale 2° modo ve-
 rius haberetur propositum quod ex probatione eius
 primo modo. sed non videtur sic posse probari nisi
 ex additionibus obiecti quod respicit ille actus
 nisi forte ex reflectione: quia exprimur nos
 reflecti super actum talis cognitionis. quantum
 autem non est super se reflexivum. Et ideo ab ob-

lecto huiusmodi actus sit finalis probatio antee-
 dentis. **3°** **H**abemus in nobis aliquam co-
 gnitionem obiecti sub aliqua ratione sub qua non
 potest esse actus eius aliqua cognitio sensitiva
 ergo tunc auctor probatur: quia exprimur in nobis
 quod cognoscimus actum velis. exprimur quod co-
 gnoscimus ens vel qualitate sub ratione aliqua
 coloris quod sit ratio primi obiecti sensibilis et
 respectu summe sensitivae. exprimur quod cog-
 noscimus relationes prout nunc rerum etiam
 non sensibilium. exprimur quod distinguimus
 omne genus sensibilem ab aliquo quod non est illi
 us generis. exprimur quod cognoscimus rela-
 tiones rationis quod sunt 2° intentionis. scilicet rela-
 tiones velis generis et spiritus tunc et oppositis
 et aliarum intentionum logicalium. exprimur
 quod cognoscimus actum illud quod cognoscimus
 ista. et illud secundum quod inest nobis ille actus quod
 est per actum reflexum super actum rectum et susce-
 ptivum eius. **Exprimur** quod assentimus prople-
 xionibus sine possibilitate dicendi vel
 errandi: utpote primis principijs. exprimur
 quod cognoscimus ignotum ex noto per discursum
 ita quod non possumus dissentire eundem
 discursus nec cognitionis illate. quod cumque
 istorum cognoscere est impossibile alicui sen-
 sitivae potest attribui. **3°** **S**iquis autem pro-
 terius neget dicendum inesse homini: non
 est cum eo videri disputandum: sed dicendum
 sibi quod est brutum: sicut nec cum dicente: non
 video colore ibi non est disputandum: sed
 dicendum sibi: tu indiges sensu quia cecidisti.
 ita quodam sensu. id est precepto interiori ex-
 perimur istos actus in nobis: et ideo si quis
 istos neget dicendum est eum non esse hominem:
 quia non habet illam visionem interiore quam alij
 exprimunt se habere. **Assumptum** scilicet quod nullus
 istorum actuum potest esse secundum aliquam potentiam
 sensitivam probatur: quia actu vel cognoscitur
 sub tanta indifferentia sub quantitate ipsam sic
 cognitum est simul dicibile. est autem simul
 dicibile de omnibus singularibus in quibus
 salvatur sic non cognoscit sensus. **Sed** de
 2° est evidenter: quia nulla potentia potest cog-
 noscere aliquid sub ratione universaliori ra-
 tione sui proprii obiecti: sic visus non cog-

illa corruptio
 pitur ppter
 sola corrup
 fm phm. q
 oculi inueni
 g ipsa po
 corrupta gtu
 ad organu
 intellectus: q
 corruptioem
 sequit q sit
 opando: q t
 cur tuc argu
 e corruptibili
 po organica
 ruptibilis: i
 tellect commun
 riori corruptio
 pur principium
 operationem p
 corruptibile. g
 aut sit pnc
 tio eius sit op
 dicere. j. b. an
 cellens sensibi
 dens: qz corru
 media ppositu
 dispositio org
 eius: qz non hab
 tur ab excellen
 sequit q sit inc
 q non opedeat
 corruptibile. **Q**
 vlat q Aristot
 et dicit forsan sed
 q intellectus ma
 sed non omis an
 tur: omne naq
 dubitat an poss
 nere post ppositu
 pot dicit q tamen
 am demonstrat
 la ppositum. **E**
 est quid ipse sen
 intellectivae. si n
 diate de nouo a

illa corruptio qua vñs organica corru-
pitur ppter corruptiōem organi: et illa
sola corruptio cōpetit potētie organice
fm pñm. ij. de anima. si senex acciperet
oculū iuuenis videret vtiqz sic iuuenis
g ipsa po^a visiva non est debilitata vel
corrupta q̄tum ad opationem: sed q̄tū
ad organū tñ. nec tñ ex illa icorruptōe
intellectus: qz. f. nō habz organū p cul^o
corruptiōem possit corruipi in opando
sequit^r qz sit simplici in corruptibilis in
opando: qz tñ sequerē qz in essendo si
cut tñ argutū est. sed tñ sequit^r qz non
ē corruptibilis in opando illo mō quo
po^a organica: tñ poneret simplici cor-
ruptibilis: iuxta illud. ij. de anima. In-
tellect^o corrumpt^o in nobis quodā inte-
riori corrupto. et hoc p tato: qz ponere
tur pñcipium ipsi toti pposito opandi
opationem pñciā eius. sed ppositū est
corruptibile. g et pñciū opatiū eius.
Quā sit pñciū opandi toti et opera-
tio eius sit opatio totius: videt Arist.
dicere. j. d. anima. Quid aliud dico qz ex-
cellens sensibile corrumpt sensum p acci-
dens: qz corrumpt organū: qz soluit illaz
mediā ppositiōem in q consistit bona
dispositiō organi. et p oppositiūz intelle-
ctus: qz nō habet organū nō corrumpti-
tur ab excellenti obiecto. sed ex hoc nō
sequit^r qz sit incorruptibilis nisi pbetur
qz nō depēdeat in essendo a toto qd est
corruptibile. Quid illud de. xij. metaph
dicit qz Arist. ponit illud sub dubio.
et dicit forsan sed nō dicit forsan ad istud
qz intellect^o manet posteri^o. i. post totūz
sed nō omīs anima sed intellect^o. et seq-
tur: omnē nāqz impossibile forsan. vbi
dubitat an possibile sit oēm animā ma-
nere post ppositū. si ergo exp̄sse asserat
pōt dici qz tñ nō fuit p rōnem necessari-
am demonstratūz: sed p ratiōes pbabi-
les pñuasum. Quid illud valde dubiūz
est quid ipse senserit de inceptiōe anime
intellectiue. si. n. nō pōt deuz aliqd ime-
diatē de nouo agē sed tñmō motu sem-

piterno mouere celū: et hoc vt agens re-
motū. a quo agente sepato poneret ipse
intellectiua de nouo pducī. si enīz dicas
qz ab aliq intelligentia: duplex ē incōue-
niens. vñū quia illa non pōt creare sub-
statiā. j. di. huius q̄ti. Aliud: quia illa
nō pōt magis aliquid nouūz pducere
immediate qz deus fm pñcipia phi de
immutabilitate agētis et de sempiterni-
tate in agendo. nec pōt ipse vt videt fm
pñcipia sua ponē intellectiua esse termi-
num agentis nālīs: qz vt videtur ex. xij.
metaph. ponit eā incorruptibilez. et nul-
la forma q est termin^o agentis nālīs est
simplici incorruptibilis. Pōt dici qz
ponit eā immediate accipe esse et nouū
esse a deo: qz qz accipiat esse satis sequit^r
ex pñcipijs eius cū nō ponat eam perpe-
tuo pcessisse sine corpe: nec pñs in alio
corpe. et nō est pbabile fm rōem a quo
possit recipe totale esse nullo p̄supposi-
to nisi a deo. g cōcederet creatiōem. nō
sequitur: qz nō dixit esse aliam pductio-
nem cōpositā et anime intellectiue. sicut
nec i igne et forma ignis. sed illā anima-
tionem corpis organici ponit esse pduc-
tionem p accidens ipsius anime. Mos
aut ponimus duas pductiōes. vñā de
nō esse anime ad esse ei^o: et illa ē creatō.
aliā a nō animatiōe corpis ad anima-
tionem ei^o. et illa est pductio corpis ani-
mati: et pmutatiōem p̄prie dictā. Qui
igitur poneret tñ secundā. f. animatio-
nem: nullā creatiōem poneret: et ita arif.
Sed si vites creatiōem fm eū quō po-
test agens immutabile aliquid nouū p-
ducere. Rñdeo nullo mō nisi ppter no-
uitatem passi receptiui. qz enim effectus
totalit^r et p̄prie dependens a cā actiua cēt
nouus reduceret fm Arist. in aliqua
uariatiōem ipsius cause efficiētis. sed qz
effectus dependens ab agente et passo re-
ceptiuo sit nou^o pōt reduci in nouitatē
ipsius passi sine nouitate agētis: et ita di-
cretur h qz deus necitate nālī transmu-
tat corpus organici ad animatiōem qz

Quia agens est immutabile
et quod non
est in passivo per se

*et non illa non
est sed redimenda
immediate in deum*

cito corpus ē susceptiuū istius animati
onis: et a causis nālibus sit aliqñ de no
istud susceptiuū: et tūc noua ē muta
tio ad animatōez ab ipso deo. **¶** Sed qre
reducēda est illa nouitas immediate in
deū sicut in cām agentem. **¶** Rñdeo: sic
qz est pñū agens iō fm aristo. est semp
agens aliq actiōe in passum semp eodē
mō se hñs. ita si aliqō passum pōt esse
nouū et susceptiuū alicui⁹ forme q non
pōt subesse causalitāt alicui⁹ cause secū
de. deus ē immediata causa illi⁹: et tñ o
nouo quia omī potētie passiue in ente
oportet ponere aliā actiuā correspon
dētē: et ita si passiue noue nō correspon
det aliā actiua creata: correspondebit si
bi immediate diuina. **¶** Ad aliud de de
siderio naturali rñdēbitur rñdendo ad
rōes pñcipales: quia pñma ratio pñcipa
lis: scōa et tertia pcedunt ex hoc. **¶** Ad
aliud de. 7. metaph. vera est illa descri
ptio matie: nō tñ intelligenda ita q ma
teria est qua res tñ cui⁹ ipa est pars po
test esse et nō esse: sed res siue cuius ipsa
est ps siue que recipit in ipsa. alioquin
forma ignis nō posset nō esse qz matia
nō est ps forme ignis. **¶** Ad aliud de for
ti sit magna altercatio an fm rectaz rō
nem debet se sic exponere mort. tñ pōt
dici sicut phs respondet in. 9. q maxime
bonū tribuit sibi in exercendo illuz ma
gnū actū virtutis. et hoc bono puaret
se immo viciōse viuēt si illo actu tūc p
termisso saluaret suū esse per quantun
cūqz esse. melius est autē simplicit̃ ma
ximū bonum et momentaneū q remis
sum bonū virtutis vel vīta viciōsa per
magnū tempus. vñ ex illo pbatur cui
denter q bonū pñmune fm rectam ratō
nem est magis diligēdum q bonū pro
prium: qz totū bonū propriū debet ho
mo exponere etiā destructioni simplici
ter si nesciat animā immortalez ppē sal
uationem boni cōis. et illud magis dili
gitur simplicit̃ ppter cui⁹ salutes esse al
terius cōtemnit vel negligit. **¶** Ad ratio

nes illas doctor. **¶** Ad pñmā: si intelligat
animā hñe p se esse idēz in toto et extra
totū. put p se esse distinguī ptra inesse
accētis. hoc mō forma ignis si esset sñ
mā haberet p se esse: et tūc posset cōclu
di q forma ignis esset incorruptibilis.
¶ Si autē intelligit de esse p se qd cōuenit
pposito in gnē sbe: sic ē falsūz q anima
sine corpe habet p se esse: qz tūc esse ei⁹
nō esset cōicabile alteri: qz in diuinis ē
p se esse illo mō acceptū est incoricabile.
vñ isto mō desict pñia: anima hñt esse
sine corpe q nō indiget corpe. qz in scōo
intellectu añs falsū ē: in pmo pñia nō
valet: nisi addat ibi qd nāliter siue sine
miraculo hñt p se esse pmo mō. sed hec
ppō credita est et nō p rōem nālem no
ta. **¶** Ad aliud nō omīs corruptio est p
separationem alteri⁹ ab altero. accipiēdo
eniz esse angeli si illud ponat fm aliq
aliud ab eēntia illud nō est sepabile a se
ipso: et tñ est destructibile p successionez
oppositi ad ipm esse.

De tertia propōne dicit eā
pbari posse per
hoc q ps extra totū ē imperfecta. forma
autē taz nobilis nō remanebit perpetuo
imperfecta. q nec separata a toto. **¶** Preterea:
nullū violentū est perpetuū fm phm. j.
de ce. et mū. separatio at corpis ab anima
est violenta: qz ptra inclinacōem nālem
anime fm phum: qz nāliter inclināt ad
pfcilendū corpus. **¶** De ista ppōne vñ q
phs si posuisset animā immortalez ma
gis posuisset perpetuo eā manē sine cor
pore q in corpe: qz oē pposituz ex pñis
ē corruptibile. nec ratōes iste pbant. p
nō. nā illa maior: ps extra totū est imp
fecta nō est vera nisi de pte q recipit ali
quā pfectōem in toto. aia nō recipit sed
cōicat. et sic pōt formari rō ad oppm. qz
nō repugnat alicui eque pfecto i se ma
nere lz alteri nō cōicet suā pfectōez. hoc
apparet de eā efficiēte cui nō repugnat
qntuncqz manere sine effectu suo. sed
aia manet eque pfecta in esse suo pprio

siue pluncta si
diciam: qz sepa
ri: per hoc ac
ralis duplex ē
pfecti ad pfect
essentialē. alia
pfectōem cōic
accētalem. **¶**
est violentū et
perfectionē po
p incōueniēti
ablatiua cui
inclinatio est
violentū ppr
aut inclinacō
mō. **¶** Ad po
aie fariat est
qz illa cōiuncti
te corpe acq
qz nō posset a
quens sine co
quissit qntu
acquirere illū

Dico
ex quib⁹ form
dāmodo a po
hois reclusa
error et oppo
auerrois pelli
thesologie sed
struic. n. scien
di vt distinct
actus electōis
petitus sensit
generant sine
rectā: et p pñ
hominū et n
dus. Sed ali
te rōne nāli:
ones pbabile
pbabile: oēs
pesse sensisse
oēs: et p pñ
est p illam vi
Scōa via ad

siue coniuncta siue sepata tñ in hoc hñs
viam: qz sepata nō cōicat suū esse alte
ri: Per hoc ad aliud: qz inclinatio natu
ralis duplex ē. vna ad actū pñm: z ē im
pfecta ad pfectū: z pcomitat potentiam
essentialē. alia ad actū 2^m z est pfecta ad
pfectōem cōicandā: z pcomitat potētā
accītalem. **De p^a** verū est qz oppo^m et
est violentū z nō perpetuū: qz ponit im
perfectionē perpetuā quā phus habuit
p incōueniētiā: qz ponit in vniuerso cās
ablatiuas cuiuscūqz impfectōis. **3^a**
Inclinatio est perpetuo suspēdat nullū
violentū pñe dī qz nec impfectio. nūc
aut inclinatio aīe ad corpus tñ est scō
mō. **¶** Mel pōt dici fm Auiē. qz appetit⁹
aīe satiat⁹ est p hoc qz semel pfectū corp⁹
qz illa pñctio est ad hoc vt aīa mediā
te corpe acqrat suas pfectōes p sensus
qz nō posset acqrare sine sensib⁹: z p pfe
quens sine corpe. semel autē pñcta ac
quisiuit qñtum ipa simpliciter appetit
acquirere illo modo.

Dico ergo qz illarū triūz
ppositionum
ex quib⁹ format rō ad resurrectōez quo
dāmodo a pñi: qz sumpte sūt a forma
hōis resuscitādī. pma ē nālīter nota: et
error ei opposit⁹ quī pñius est z solū
auerrois pessim⁹ est nō tñ ptra vītatez
theologie sed etiā ptra veritatē phie. de
struit. n. scientiā: qz omīs act⁹ intelligen
dī vt distinctos ab actib⁹ sentiēdī: z oēs
actus electōis vt distinctos ab actib⁹ ap
petitus sensitīui: z ita oēs vītutes qz non
generant sine electōibus factis fm rōez
rectā: z p pñs talis errās esset a cōitate
homīnū z nālī rōne vtentiū exīminan
dus. Sed alie due nō sunt sufficientē no
te rōne nālī: l3 ad eas sint quedā psuali
ones pbabiles. **¶** Ad scōam quidē plures
pbabiliores. vñ z illam videt magis ex
pzeffe sensisse phs. **¶** Ad tertiā autē pauci
ores: z p pñs pclusio sequens ex istis nō
est p illam viā sufficientē nota rōe nālī.
¶ Scōa viā ad eā est a posteriorib⁹: qñz

alique pbabiles tacte sunt in ratōibus
pncipalibus: vtpote de beatitudine ho
minis. **¶** Ad hoc etiam adducit de iusti
cia dei retribuētis: nūc autē in vita ista
virtuosi maiores patiunt penas qz vici
osi. Et istud argumentū videtur aplūs
tāgere. j. Lorin. xv. Si i hac vita tñ spe
rantes essem⁹ miserabiliores sum⁹ omī
bus hōibus zc. **¶** Sed iste rōnes a poste
riori minus pcludunt qz ille a pñi acce
pte a pñia forma hōis. nō. n. apparet
p rōnem nālem qz est vñ⁹ rector hōium
fm leges iusticie retributīue z punitīue
etiā esto qz sic dīceret qz vñcūqz in bo
no actu suo sit retributio sufficiēs: sicut
dicit Aug. li. pñssī. c. xij. Iustīfī dñe et
ita est vt sibi sit pena omīs pccōz. ita qz
ipm pccm ē pena pma peccatī. vñ appa
ret qz sancti a posteriori arguentes ad p
positū nō intendūt facere nisi quāsdā
psuasīōes pbabiles: sicut Greg. li. xij.
positis ad hoc quibūsdā psuasīōibus
dicit: Qui pñi istas rōnes noluerit cre
dere ppter fidem credat. sūmīlī docīna
pauli act. xvij. z. xxvj. z etiā. j. cor. xvij.
p exemplū de grano cadēte z p resurre
ctionem xpī. Si xpūs resurrexit z mor
tūi resurgent. z p iustā retribuētē vel
nō sunt nisi psuasīōes pbabiles: vñ tñ
ex pmissis creditis patet discurrendo p
singula. **¶** Breuiter qz a pñi nec p rōnez
pncipij intrīnseci in hōie. nec a postero
ri puta p rōnem alicui⁹ opationis vel p
fectionis cōgruentis homīni pñi pbari
necessario resurrectio innitēdo lumini
naturalī. ergo hoc tanqz omnīno certū
nō tenetur nisi p fidem: immo nec scōa
ppositio in pma viā sicut dīc aug. xij.
tri. c. ix. tenet per rōnem: sed tñ p euan
gelium dīcente xpō. Nolite timere eos
qui occidūt corpus: animā autē nō pñt
occidere. timete autē zc.

Ad argumenta ad
p^m: aut arguitur pñe de desiderio nālī
ppñe dicto: z illud nō est aliquis actus

Resurrectio nūc
a pñi nūc a
pñi nūc a
pñi nūc a
pñi nūc a
pñi nūc a

Appetitus nāle
quod est

elicitus. sed sola inclinatio nāe ad aliqd
et tūc planuz est qd nō pōt. pbari deside
rium nāle ad aliqd nisi pmo pbeur
possibilitas in nā ad illud: et p pns ecō
uerso arguēdo est petitio pncipij. aut ar
guendo de desiderio nāli minus pprie
dicto: qd. s. est actus elicitus sed p cordie
inclinatioi nāli: et tūc iteruz nō pōt. pba
ri qd aliqd desiderij elicituz sit nāle illo
mō nisi pus pbeur qd ad idē sit deside
rium nāle pmo mō. **¶** Si aut arguas il
lud nāliter desiderat qd apphensuz sta
tim actu elicto desiderat: qz ista pntas
nō videt esse nisi ex inclinatioe nāli. hoc
vno mō negaret primo: qz viciōsus sta
tim inclināt ad desiderādū fm habituz
suū id qd sibi offerit. Sed qz nā non sta
tim est ex se viciōsa nec in omnibus: et qd
libet statiz appetit istud apphensum: se
quit qd illud desiderij nō est viciōsum.
g ista rāio nō est generalis. Ideo pōt dī
ci qd oportet apphensionē esse fm ratio
nem rectā nō erroneā: alioqn si ad app
hensionem erroneā statim oēs appetāt
actu elicto: nō sequit illud esse psonuz
inclinatioi nāe: immo magis oppositū.
Nō est aut manifestū p ratiōem nālem
qd rō oñdens hominī semp esse tanqm
appetibile sit rō nō erronea: quia prius
oporteret oñdere qd istud posset ppetē
hominī. **¶** Breuiter ergo oē mediū ex desi
derio nāli videt esse inefficax. qz ad effi
caciā eius oportet oñdere vel potentiā
nālem in nā ad istud: vel qd apphensio
quā statim sequit istud desiderij si est
act⁹ elicitus sit apphensio recta et nō er
ronea: et horz pmiū est idem cū pclusiōe
que pcluditur ex desiderio nāli. 2^m aut
difficilius vel min⁹ notū illa pclusiōe.
¶ Sed ad pbatōem hui⁹ qd desiderij
hominis nāle est ad immortalitātē: qd
nāliter fugit mortē. posset dīci qd illa p
batio pcluderet eque de quinqz bruto.
¶ At si adducat pbs. ij. de generatiōe in
fine: **¶** Ad ill⁹ aut in omnibus semp esse qd
nō esse. istud est ad oppo^m: tūz qz eque

pcluderet in bruto sicut in hōie: tūz qd
subdit: Hoc aut in omnibus impossibile
existere pūne ppter lōge a pncipio dī
stare: et iō reliq mō deus cōpleuit nām
cōtinuā facere generatōem. q. d. cū desi
derij nāle sit ad semp esse in quib⁹ est
hoc impossibile in scīpo est ad illud: sic
est impossibile. s. in pūuatōe speciei in
diuersis indiuiduis. et ita pcedit de ho
mine sicut in alio gnābili non in vnico
sed in tali successione. **¶** Sed semp vide
tur stare vis qd fugiens vnuz oppo^m nō
fugit nisi ppter amorē alteri⁹ oppositi.
¶ Pcedi pōt qd ex hoc sequit cū fugiat
mortē. pūc. g. amat vitā pūc: et sic
de qlibet nūc signato. sed nō sequit: g. p
infinito. **¶** Ad illud aut apli nolim⁹ ex
poliari. **¶** Rñdeo: nolimus. s. nos inspi
rati siue certificati p fidez. et vtiqz noli
mus nāliter sic qd istud nolle est fm nā
lem inclinatioem: sed nō est notū ratiōe
nāli qd istud nolle sit fm inclinatioez nā
lem. **¶** Ad 2^m pceditur qd verū est beati
tudinem nō solū in vlī sed etiā in speci
ali appeti nāliter ab hōie sicut inferius
patebit dīc. xlix. sed nō est notū nāli rōe
qd ipa in piculari que. s. cōsistit in illo
in qd nos credimus illaz pistere appetit
nāliter ab hōie: oporteret. n. esse notuz
p rōnem nālem: qz ille act⁹ nobis ē cōue
niens tanqz finis. cum g. pbas per pīm
qd beatitudo nō tñ in generali. j. Ethī.
sed in speciali ex. x. appetit nāliter. **¶** Rñ
deo etiā illa rō beatitudinis quam pbs
reputauit specialē que. s. pñsit in specu
latiōe altissimarū causarū pfectissima
possibili hominī ē valde rō vlīs. in spe
ciali aut descendendo ipse nō videtur p
cessisse vltra speculatiōem pfectissimā
in vita illa. vñ inquisita ista beatitudie
hominis subdit. **¶** Oportet et corp⁹ sanū
esse et cibum et famulatū esse: nō tñ esti
mandū multis et magnis indigē felice.
g. felicitas illa specialis quam nos pon
mus: qz ponim⁹ speculatiōem hominī
possibilem: longe pfectior est quacūqz

possibilis sibi in
liter nota esse fi
notum eam in
tanq⁹ finem.
gul. beatitudinē
piternā a oib⁹
tenet beatitudi
beri in vita ista
debet fm recta
conditiōem nat
ostendit vlti no
sibi qd cōdino
tam animē qd
sicut vltā am
cuz dicit non
amata ab hab
mata p quā
illi amanti. sed
per non est not
¶ Ad aliud cor
minim posse
quo indiuidu
dinem in illo
atitudinē esse
hoc esse impo
impossibilitate
naturalē. **¶** Au
mitatem corp⁹
tis et scientiā
repugnāt pfe
est competere
notū ē posse
quartū dicere
abitur in vni
nē indiuiduoz
neratōem con
p vitā alicui
¶ Et his app
ferende mlier
fidem certissi
tinent ad fine
tem sempitern
eruditissimi
iuxta illud qd
xix. tri. 9. in fi
diti ingenio v

possibili sibi in vita ista non est natura
liter nota esse finis noster. nec naturaliter
notum eam naturaliter appeti a nobis
tanq̃ finem. **C**um p̃bas p̃ rōnem Au-
gust. beatitudinem non posse esse nisi se-
piternā dabitur illud medium ab illo q̃
tenet beatitudinem humanaz posse ha-
beri in vita ista q̃ uolēs amittit eam: q̃
debet fm̃ rectam ratōnem uelle p̃p̃iaz
conditōem nature sue. recta autē ratio
ostendit istī non habēti fidem: ut uidet̃
sibi q̃ cōditio nature sue est mortalitas
tam anime q̃ corporis. **E**t ideo õz uelle
sicut vitā amittere ita vitā verā. **E**t
cuz dicitis non est vita beata que nō erat
amata ab habēte. verū est si non esset a-
mata p̃ quando est possibilis et pueniens
illi amanti. sed sic esse puenientē p̃ sem-
per non est notūz per ratōem naturalē
Ad aliud conceditur q̃ notum est ho-
minem posse consequi finem suū in ali-
quo indiuiduo. et per consequēs beati-
tudinem in illo gradu in quo notum ē be-
atitudinē esse finem hominis. et cuz dicitis
hoc esse impossibile in vitā. dicit̃ q̃ illa
impossibilitas non est nota per ratōem
naturalē. **C**um adducis infirmitatē isfr-
mitatem corporis: imperfectiōem virtu-
tis et scientie: respondetur q̃ hec omnia
repugnāt p̃fecte felicitati qualem notūz
est competere intelligenti: sed non q̃lez
notū ē posse competere homini. **A**d
quartū diceretur q̃ illa species perpetu-
abitur in vniuerso per p̃tinuā successio-
nē indiuiduoz: quā poneret p̃hs per ge-
neratōem continuā. nō autē p̃tinuabit̃
p̃ vitā alicuius uel aliquozū in specie.
Et his apparet quante sint gratie re-
ferende misericordie creatori q̃ nos per
fidem certissimos reddidit. in his que p̃-
tinent ad finem uestrum et ad p̃petuita-
tem sempiternā ad que ingeniosissimi et
eruditissimi. q̃ nihil poterant attingerē
iuxta illud quod adductū est de Aug.
xij. tri. 9. in fine q̃ vix pauci magno p̃-
diti ingenio vacantes ocio etc. **A**d indi-

gandam solius anime immortalitatem
potuerunt peruenire. sed si fides adsit q̃
est in eis quibus dedit iesus filios dei fi-
eri nulla questio est. quia ipse suos credē-
tes in hoc certissimos reddidit.

Tertio quero

utrum natura possit eē cō-
actiua resurrectionis q̃ sic:
quia in natura est potētia
passiua ad resurrectionem et naturalis. a-
nima enim naturaliter inclinā ad ma-
teriaz p̃ficiendā et econuerso. materia
naturaliter ad animā ut ad p̃fectionē
sed omni potētie passiue naturali cor-
respondet potētia actiua naturalis ali-
oquin talis potētia passiua esset frustra
ergo est aliqua potētia actiua naturalis
respectu resurrectionis. **P**reterea. in nā
est duplex p̃cessus. vnus componendo
alius resoluēdo. et a quo vnus incipit i
illud alius terminat̃ et econuerso. q̃ vix
videtur eque subesse actioni nature: q̃a
vterq̃ terminus vtriusq̃. sed nā potest
resoluere compositum istud in compo-
nētia. q̃ econuerso ex componētib̃ pōt
p̃ducere istud compositum. **P**reterea
corrumpat̃ aer in ignem postea ignis in
aerem. deinde econuerso aer in ignem.
ille secundus ignis videtur idem cum p̃-
mo: quia eadem materia. et potest eē q̃
habeat idē efficiens cū p̃mo igne. **N**ūc
autē fm̃ p̃hm. viij. metaph. iij. c. Si ma-
teria eadem et efficiens idem: et effectus
idem. si ergo natura potest eundē ignē
reducere pari ratōne et eundē hominē.
Oppositum Dionis. de di. no. c. vi. d̃
resurrectionē dicit: Rem vetustati visaz
contra naturam. mihi autem et verita-
ti supra naturam. **P**reterea. animal p̃-
fectum non potest p̃duci equiuoce sicut
cōmentator arguit contra Auic. 8. phy-
sicoz. c. xlvj. cuius textus incipit: **U**tra
vnumquodq̃ mouetur. homo ergo cū
sit animal p̃fectissimum non potest pro-
duci a natura nisi productione vniuoca

sed resurrectio nō est pductio vniuoca
quia non generatio ergo rē.

Hic sciendū est se

*Quid est resurre
ctio sūm dāma*

cundū Dām. c. xix. q. resurrectio ē eius
quod cecidit et dissolutū est secunda sur
rectio. et homo totus cecidit in morte. et
etiam ponēdo formā mixtū ibi aliaz ab
anima intellectiua ut credo esse uerum
illud mixtū dissolutū est uel in morte:
uel post mortē necesse est ad resurrecti
onem. pmo quidem ordine nature illō
mixtum reperiri idem. Et secundo illi
mixto animā intellectiua eandē reuniri
ut sic resurgat idem homo. **P**rimo
ergo videndū est si natura possit rēduce
re formam mixtū eandem numero. Se
cundo si possit illi mixto dissoluto reu
nire animam intellectiua ut sit idēz ho
mo. **E**t primum duo continet pmiū
si vniuersaliter potest aliquod corrupti
bile redire idem numero. 2. si istud mī
xtum ut sic in speculati sint tres articuli
De pmo Augul. xij. c. c. xij. recitat o
pintonem philosophorū aliquorū dicē
tium p circuitus tempoz eandem redire
quibus imponitur q post magnum an
num. i. post. xxxvi. milia annorum om
nia redirent eadem. ratio eorum: qā re
deunte causa eadem redibit effect. tunc
autem omnia corpora celestia redibunt
ad eundem situm. quia supponēdo illō
ptolomei in almagesti: q celū stellatum
moueatur in centum annis vno gradu
cōtra motum diurnum sequitur q cō
plebitur motus ille eius ab occidente in
orientem in. xxxvi. milibus annorum.
Sed illā opi. improbat ibi Aug. per
auctoritatem scripture Ro. 6. Christus
resurgens ex mortuis rē. 2. per illud. i.
thel. iij. Semper cū domino erimus.
Item per illud psalmiste. Tu antez do
mine seruabis nos et custodies nos a ge
neratōe hac in eternum. vnde de sic opi
nantibus bene subdit psalmista: In cir
cuiu impj ambulāt. i. dicunt reditiōes

circulares. **E**t per ratiōem de beatitudi
ne: quia fin istum circulū nulla esset ue
ra beatitudo. p eo q aia beata reditura
esset ad miseras quas pus habuit. et ita
duz beata est: aut credit se nunq reditu
rā. et sic falsa opiniōe beata ē. aut credit
se rediturā et tunc timet. et p pns nō est
beata. **E**t respondet ibi ad illud eccle.
i. Nihil sub sole nouū. d. absit ut his sa
lomonis verbis illos circuitus significa
tos esse credam. s. uel generalit accipiē
do eadem pcessisse que erunt nō autem
eadem fin numerū. vel aliqui sic intelle
xerūt tanq in pdestinatōe dei iaz facta
fuisse oia sapiens uoluisset intelligi: et iō
nihil recens sub sole. **P**otest etiaz illa
opi. improbari quantum ad rōnem eius
quia si pbetur aliquē motū celestēz ali
cui incōmēsurabile: qd. pbari pōt si po
natur magnitudo sup quā sit esse incō
mensurabil magnitudini supposita hic
inde equali uelocitate. tunc inq sequit
q nunq omnes motus redibunt ad idē
nec istud de incōmensurabilitate motu
um est ptra continuitatē motus cōtinui
quia si duo mobilia mouerentur vnuz
sup costam quadrati aliud sup dyame
tri. motus illi essent incōmensurabiles
nec imperpetuum si durarent redirent
ad vniūformitatē. sed istud requirēt ma
gnam discussiōnē singulorū motuū con
gruentium epiciclis et deferentib. si ali
quis possit alicui inueniri incōmensura
bilis in toto celo. **E**t illud fundamētū
acceptū a ptolomeo improbat p thebit
qui pbat celū stellatū nō sic moueri ab
occidēte in orientēz. qz tunc aliqui foret
in pncipio cancri noui celi stella illa que
als fuit in pncipio capricorni. q. celi et
iō ponit motū octauū celi uel stellari eē
in quibusdā quibz circulis descriptis su
per pncipiū arietis et libze noui celi. et q
ille est quidā motus accessus et recessus
fin q pncipiū arietis mobilis in suo cir
culo ascendit. et p oppositūz caput libze
mobilis in suo circulo descendit. et alias

conterfo capli
put libze a scend
viq. celo fin l
simul. si ergo il
quo tpe compl
oēs orbes infer
suum quem ha
motus sequere
est eliminata: q
ciente depende
etia a materia
nino alia uel al
parōe ad celū:
bi: rj possunt
illo sitū ubi p
actiōem calem
sum: et ita mar
ita incōueniēti
onē in specie h
mo q addiscer
quo tangit ph
ma est ut pba
nobilissimos
tere nos. **A**li
bitj non sub
ti celi. et p pns
idē nec p pns
pendētes ex eis
ponit Aug. de
quit. in hoc se
achademia t
ita p inumere
et ead ciuitas.
ipetel. s. s. b. d.
cēs improbatōe
Alia et
taliter contra
redire aliqui
p q adducit
in fine. quoz
numero. et au
te q non redi
ritas eius in p
habitu imp
telligendū est

conuerso capite arletis descendente ca-
put libere ascendit. et sic mouent stelle in
viii. celo fm longitudinē et latitudinē
simul. si ergo ille motus pbareret i ali
quo tpe compli in quo tpe non possent
oēs orbes inferiores redire ad eundem
situm quem habuerunt in principio illi
motus sequeretur ppositum. **P.** ratio
est diminuta: quia non tñ a causa effi-
cientē dependet idēmpititas effectus. sed
etiā a materia. Materia aut pōt eē om-
nino alia uel alium situm habens in cō-
patōe ad celū: quia p actionēz liberi ar-
bitriū possunt corpa impediri ne sint in
illo situ ubi prius erant. potest etiā per
actiōem talem aliquod corpus esse diui-
sum: et ita materia dispersa. **P.** manife-
sta incōueniētia sequunt ad hanc positi-
onē in specie humana. sequitur enim p-
mo q addiscere non sit nisi reminisci. d-
quo tangit phs. i. posterioz. qz incōuē-
iens est ut pbat in fine scōi posteriozum
nobilissimos habitus eē in nobis et la-
tere nos. **Aliud** est quia actus liberi ar-
bitriū non subsunt necessario causalita-
ti celi. et p prius illi nō necessario redibūt
idē. nec p prius aliqui actus necessario d-
pendētes ex eis: et tamē illud exemplum
ponit Aug. de dicto phoz ubi prius sic i-
quit. in hoc seculo pō et in schola que
academica dicta est discipulos docuit
ita p innumerabilia retro secula et idē pō
et ead ciuitas. et ead schola idēqz discipli-
i periti. s. s. dicit. absit ut ista credam idu-
cēs iprobatōes ex scripta prius adductas

Alia est opinio to

taliter contraria dices q impossibile est
redire aliquid idē numero p agens nāle
p q adducit auctas phi. q. de gnatione
in fine. quoz sba pit nō reuertit eadem
numero. et auctas eius. v. phi. de sanita-
te q non redit eadem numero. et aucto-
ritas eius in pdicamentis a puatōne ad
habituū impossibilis est regressio. qd i-
telligendū est de puatōne subsequente

formam: et forma precedente: cum qua cō-
cordat illud quod allegant aliqui de 8
metaphi. de vino et aceto. **Sed** illud ne-
gat reditū immediatū etiā fm specie
quia oportet prius fieri resolucōnem ad
mām cōem. **Adducitur** etiā auctoritas
6. ethi. approbantis dcm agathonis re-
cte inquit ait: hoc solo puatur deus in-
geita facere que facta sunt. q non potest
p̄terita reducere: quia tunc faceret ea eē
nō tñ nō p̄terita sed etiā p̄ntia. **P.** ra-
tiones quatuor ponunt ad h. pma est h
in omni corruptiōe materia geniti diui-
dita q nō ex tota materia eadez gene-
rat genitū que p̄sūt i corrupto. et sic ul-
terius semper sit maior et maior diuisio
materie. q p̄ quamcūqz circulatōnem
si reditō fiat ad aliquid eiusdem speciei
cum pmo corrupto non erit ex ead ma-
teria totali. et per consequens non erit
idē: quia ad idēmpitatem numeralē
requiritur eadem materia sicut eadem
forma fm philosophū. xj. metaphisice
c. q. et per ratōnem: quia est p̄ncipiū es-
sentiale totius. **P.** p̄terea. 2. agens na-
turale non potest agere nisi per motum
uel mutatōnem. motus autem et muta-
tio non potest redire idē: quia ei vni-
tas est continuitas et interruptio uel ite-
ratio repugnat cōtinuitati ergo et vnita-
ti motus: et mutatōis. Non ergo im-
nus eius potest redire idē. **Et** ista ra-
tio p̄firmatur sic: sicut hoc pductus ad
productum. ita hec productio ad produ-
ctionem. ergo permutatim: sicut produ-
ctum ad productōnem. sic hoc produ-
ctum ad hanc productōnem. **Sed** non
potest esse productum sine productōne
ergo et hoc productum sine hac produ-
ctōne. sed h non potest redire eadem: qz
mutatio. ergo nec hoc pductus. **P.** p̄te-
rea. nō posset redire idē nisi ipm posset
eē eadē pō. s. h falsū est. qz aut eadez pō
semp manēs aut de nouo reducta. non
p̄mo mō. quia potentia corrumpit i ad
uētū forme. et p prius p̄ p̄mā reductōem

h. m. g. d. d. d.
quod loquitur
q. xii. l. i. g. e.
u. l. i. m. d. d.

Boet. d. 7.
q. 1. l. 1.
q. 1. l. 1.
q. 1. l. 1.
q. 1. l. 1.

ad actum non manet eadem potentia: Nec secundo modo. quia sicut forme succedit alia privatio q̄ que p̄cessit eaz ita forma resoluitur in aliam potentia si in aliquam resoluitur. Probatur etiam simul q̄ neutro modo: quia ad p̄teritū non est potentia: hec forma est p̄terita. Quare etiam non statim reductur a natura idem si potentia ē ad idem in susceptiuo: et natura potest esse causa actiua. in hoc enim non est ratio cum natura agat ex impetu: quare non ita statim reducat idem sicut non statim ad minus habito tali ordine formarum fm quē potest reducere idem specie. Sed manifeste videmus q̄ nō statim in p̄ma reductōe eiusdem fm specie reduct idē numero: quod apparet ex actibus ul' accidētibus omnino alijs p̄sequentibus saltem ut inseparabilibus ipsum suppositū: et ista questio posita sub quare posset esse quarta p̄ncipalis ratio.

Tertia opinio est

media que ponit q̄ etiā non omnia possunt redire eadem numero per actiōem nature: tamen aliquid potest redire idē numero. pro hac opinione arguitur primo per illud phi. viij. metaphysice. iij. c. Si agens idem et materia eadem effectus erit idem. quia non assignat diuersitatem effectus possibilez nisi. ppter diuersitatem efficientis uel materie. s; possibile est idem efficiens esse et eandē materiam respectu secundo pducti q̄ erāt respectu p̄mo producti. ergo possibile ē secundo productū esse idem cum p̄mo producto. Ad idem probatur: quia si frequenter in corruptiōe fiat dispersio ul' diuisio materie. tamen possibile ē oppositum in multis casibus: puta si includatur ignis intra uinale: et ibi corumpat in aerem. deinde ex illo acre generetur ignis per reflexionem radioz solariz uel aliter. materia inclusa erit eadem. Consimiliter si ex solido generat solidū

ubi precise forma geniti potest sequi formam corrupti. sequitur q̄ qua ratione tota materia p̄fuit sub forma corrupti pari ratione eadem tota suberit sub forma generandi. Respondetur q̄ illud philosophi debet intelligi cum hac adlectione simul. quia fm philosophiz. s. physicoz. Non tñ est numeratio propter alietatem speciei et subiecti: sed etiā temporis. Alia responsio et melior: q̄ philosophus asserit: q̄ si agens aliud: et materia alia q̄ effectus est alius. Sed non ex opposito antecedentis. si agens idem et materia eadem infert q̄ effectus sit idem. unde in fine concludendo ait: Si ergo contingit idem ex materia facere palam: quia principium quod est ut mouens idem. nam etsi materia altera: et mouens: et quod factū est supple erit aliud. Contra primā responsionem si agens agat nunc in. a. instanti. causa bit aliquid. istud sit b. si non agat nunc sed cesset vsq; ad instans. b. causabit idē ergo si causet in. a. et tempore intermedio. a. et b. destruat illud causatum et iterum agat in instanti. b. causabit illud idē. consequētia patet ex hoc q̄ cōtinuitas temporis intermedij nihil facit ad idēmitatem permanentis: quia habet esse idem in illo tempore et in terminis illius temporis. si neges assumptū: quia in. b. instanti non potest idem causatum habere eandem influentia: quā habuit in instanti. a. et ideo non poterit tunc idem causare. Contra hoc dupliciter. primo quia similis influētia sufficit ad idēmitatem effectus. si enī in instanti. a. esset aliud agens appropinquatum passo produceret idē numero qd istud agens producit: et tamen illa influentia non esset eadem numero cum influentia istius sed tantum similis. nunc autem in alio instanti: puta. b. est influentia similis que fuit in instanti. a. Ad influentia illa non est aliquid absolutū receptum in causa secunda: quia tūc cō

Richardus p̄m d. i.
secundo p̄m q̄ p̄ma
soluendo et arguendo

secunda p̄ illu
ne causa p̄
quia iam hab
quod indiget
cōueniens est
oris respectu
ceptū in caus
mō ordo ciu
riorum cōm
tem. non ergo
alius ordo ca
P̄terea. at
numero alia
ocus in hoc
p̄r imp̄osib
salitate corp
sibile et num
tate causarum
erit.

Quam
articuluz res
p̄babilior. p̄
est oio impo
fidem. nec p
reditu celi et
bia est illatio
fictiuer imp
p naturam.
quia nō app
qd idē num
tinua actō a
ducti: sicut e
tur in p̄mo
pe habito
puta. b. erit
pendeat illa
stanti ad se
istētia eius
la exītia po
ctuz in eode
esse interme
in viroq; ex
bus ubi oīc
num instan
illud respect

secunda p illud receptu3 posset agere si
ne causa pma: cuius influentia3 recipit.
quia iam habet in se totu illud propter
quod indiget actoe cause pme: quod in
conueniens est. ergo influentia cause supi
oris respectu inferioris no est aliquid re
ceptu in causa superiori. unde est tantu
mo ordo eius in causando ad cam supe
riorem conuie quantu est de se coagen
tem. non ergo erit alia influentia sic nec
alius ordo cause superioris ad inferiores.
Preterea. aut simplr impossibile e idē
numero alias pduc. et tunc sequitur q
deus in hoc tunc no poterit. aut no sim
plr impossibile. et tunc sequitur q i cau
salitate eoz i quibus pus fuit istud pos
sibile et nunc erit. sed pus fuit in causali
tate causarum naturalium. ergo et nūc
erit.

Quantum ad istuz

articuluz respondeo q opinio tertia. vi
pbabilior. pma enim de reditu omniu
est oio improbabilis. saltē quia est ptra
fidem. nec p ea est ratio efficax: qz illa o
reditu celi et dubiuz anis supponit et du
bia est illatio. **S**cda opi. non pbat suf
ficienter impossibilitate redit' cuiuscuz
p naturam. **E**t ideo potest teneri tertia:
quia no apparet quare no possit na ali
qd idē numero reducere. si. n. ubi est co
tinua actō agentis natural' respectu pro
ducti: sicut est in sole respē radij si pōa
tur in pmo instanti pducere radiū: et in
tpe habito pseruare in ultimo instanti:
puta. b. erit ibi idē radius: cum non de
pendeat illa idemptitas radij in scōo in
stanti ad se ipm in pmo instāti uel ab ex
istētia eius in tpe intermedio: qz sine il
la extētia posset idē numero fuisse pdu
ctu3 in eodem instāti. sequit' ergo q illo
esse intermedio destructo posset idēz eē
in vtroq extremo. et licet in alijs agenti
bus ubi oiceret' agens nihil agere post p
mum instans esset enasio quantum ad
illud respectu pxiimi agentis. tamen ar

gumentū māet idē respēu remoti agentis
a quo continue depēdet effectus. et i isto
effectu dependente a pxiimo agente im
mediate pcludit' ppositū. **A**d illa ergo
que sunt p opinione scōa et ptra illam
tertiam p pns ad primum respōsum est
in prima questione. **A**d secunduz mā
gis posset ex illa dubitatōne. v. pbis. tra
hi oppositū. quia si sanitas ptiuata p
diem manet eade3 quare no eodem mo
do illa que fuit in mane et interrupta in
meridie et reddita in vespere erit eadem
unde no habet ibi expōse negatiua q al
legat. **A**d illud de pdicamentis: si pua
tio que est terminus a quo non pōt redi
re eadem: nec terminus ad quē. et hoc lo
quendo de pmo termino a quo et respe
ctu agentis naturalis. nunc autē non est
causa quare illa no redit eadem nisi qd
positiuū cum quo p iungitur non redit
idem. si enī forma fm ordinē generatio
nis immediate pcedens aliaz in mā pōt
redire non apparet quare non possit eti
am redire puatio concōitans. illa ergo
ppositio de pdicamentis intelligitur in
ordine naturalis generationis fm descē
sum: quia post ptiuatōnem ibi no redit
habitus: quia non redit forma immedi
ate pcedens illum habitum fm ordinē
generatōis. **P**otest breuiter dici q illō
intelligit' de idemptitate fm spēm no nu
merali. et tunc de immediata reditōne
et p psequens neutrum de reditōne me
diata. **A**d illud. vi. ethi. intelligit' pha.
ingenita facere que facta sunt idest non
potest facere quin facta fuerunt sed non
sequitur ergo non potest facere ea psen
tia. non enim repugnat ea facta fuisse et
nunc esse pſentia alia factiōe. etiaz si de
structa fuerunt inter pnam factiōem et
secundā. **A**d rōnes ad pnam patet q
illa ratio no deberet mouere. tum quia
aliqua ps materie eadem non obstante
olusione materie manet. ergo in illa p
te reduceretur eadem forma que ptiua.
si non propter aliud impeditur reditō

eiusdem forme nisi ppter alietatē mae.
 7 tunc generatū nouū esset primū nūme
 raliter idē ei quod p̄fuit primū diuersū.
 q̄ p̄ illa parte materie que manet eadē
 esset genitū idem p̄us corrupto. p̄ alijs
 aut p̄tibus materie que successerunt illi
 qui fuerant in corrupto 7 diuersē sūt es
 set generatū aliud a corrupto: tum quia
 deus uel angelus posset colligere om̄es
 partes materie ipsius corrupti 7 applica
 re eas agenti naturali in debita p̄portiō
 ne. 7 sic rediret idem numero totum q̄
 p̄us fm̄ illam ratōnem. Similiter natu
 raliter potest eadem materia saluari to
 ta sine diuisione: utpote ignis in uināli
 cōuertatur in aerem. 7 econuerso totus
 ille aer cōuertatur in ignem. hec nō est
 diuersio materie. **A**st ergo responsio q̄
 non oportet necessariō materiam p̄orez
 corrumpi 7 diuidi: 7 licet maneret eadē
 illa non esset tota ratio reditiōis eius
 dem. **A**d aliud de motu 7 mutatione
 responsus est in prima questione. **A**d
 confirmationem de permutata p̄porti
 one. **R**espondeo. p̄mutata p̄portiō ac
 cipitur ab eudē. li. v. p̄clusionē. xv. si
 aliquę quantitates sunt p̄portionales
 p̄portionate quoq̄ quantitates erunt
 7 transfertur illud ad argumenta patet
 per p̄m. ij. p̄iorum. si a. 7. b. cōuertū
 tur 7 c. 7. d. cōuertuntur. si a. 7. d. p̄tra
 dicunt. 7. b. 7. c. p̄tradicūt. 7 hoc modo
 vlt̄er ualeat argumentum a permutata
 p̄portionē. si permutatio fiat quantūz
 ad contradicere 7 cōuertū. **S**i autēz si
 at quantum ad sequi uel antecedere nō
 ualeat: sed facit fallaciam cōsequenti. nō
 enim ualeat h̄ sicut homo ad non hoīez
 sic aīal ad non aīal. ergo permutādo sic
 homo ad animal fm̄ p̄sequentiaz se ha
 bet. sic non homo ad nō animal fm̄ cō
 sequentiam. **A**d p̄positum quia argu
 itur quo ad hoc quod non est posse esse
 sine hoc. consequentia non ualeat. quan
 do cōmune determinat sibi aliud com
 mune: 7 inferius sub cōmuni non de

terminat sibi aliquod inferius sub alio
 cōmuni. istud autem est bene possibile:
 quia ex eo q̄ cōmune determinat sibi
 aliud cōmune non sequitur nisi quod
 inferius determinat sibi idem cōmune.
Exemplum. sicut superficies ad hāc su
 perficiem. sic color ad hunc colorem: et
 econuerso. ergo permutādo sicut super
 ficies non potest esse sine colore. sic nec
 hec superficies sine hoc colore. **N**on seq
 tur: quia et si cōmune vnūz determinat
 sibi aliud cōmune non tamen singulare.
Confirmat sicut corpus ad hoc corp
 ita locus ad hunc locum. ergo permuta
 tim. sicut hoc ad locum sic hoc corpus
 ad hunc locum: sed corpus non potest
 esse sine loco. ergo nec hoc corp⁹ sine h^o
 loco. non ualeat p̄sequentia. quia non eo
 dem modo determinat sibi hoc corpus
 hunc locum sicut corpus locū. s̄ bene
 sequitur si illō quod necessariō requirit
 tur ad aliud non potest esse sine aliquo
 nec illud ad quod requiritur potest esse
 sine illo. 7 ita cum p̄ductio necessariō i
 cludatur in ratōne huius p̄ductōis si
 p̄ductio non potest esse sine p̄ducto.
 sequitur q̄ hec p̄ductio non potest esse
 sine hoc p̄ducto. sed nec p̄ductio in cō
 muni nec p̄ductū in cōmuni necessariō
 requirit hanc p̄ductōnem. **C**ircū per
 mutatio non tenet nisi fm̄ idem fm̄ q̄
 p̄us p̄fuit p̄portio uel fm̄ aliquid in
 quo p̄portōnem esse includitur in p̄ma
 p̄portōne. sicut in hoc quod est p̄porti
 onale esse fm̄ cōuertibilitatem includit
 p̄portionalia esse fm̄ repugnantia. **S**i
 in p̄posito non est ita: quia in hoc q̄ ē
 p̄portionale esse fm̄ sup̄ius 7 inferius nō
 includitur vniuersaliter p̄portionalia
 esse fm̄ inseparabilitatem talem in inferi
 oribus qualis est in sup̄ioribus. **A**d a
 aliud dico q̄ p̄ncipiūz potentiale semper
 manet idē. 7 illud sufficit ad hoc ut for
 ma recipiatur. quia si ultra istud p̄nci
 pium queras aliam potentiam que est
 respectus illa nihil facit ad receptiōnem

forme. si tamē ill
 ci q̄ vere nunc est
 aut semper man
 potest dari. p̄nci
 lure loquendo
 dinem receptiui
 manet idē siue a
 quando receptiui
 naturā receptiui
 li forma. **E**t p̄b
 us reduceret can
 gāt sibi possibile
 cum m̄a sicut p̄
 respectu eius ea
 arguitur potē
 forme oportet
 tur. p̄prie de ip
 quodā respectu
 habet p̄ hoc qu
 dam potētia
 aut includitur
 simul ipsa pote
 7 cū similitate
 ci q̄ potentia a
 semp 7 cum ac
 simul quia po
 ad formā p̄ illo
 eius sed p̄ alio
 aut ante actū
 s̄ p̄ futuro. 7 q̄
 sit uera: p̄batu
 bere potētia
 nā. q̄ impossib
 7 p̄ nō pō
 formaz q̄ nū
 possibile nunc
 dem potētia
 eundē actum
 instantē. p̄ q̄
 tentia que est
 cessante illo a
 retur q̄ a p̄nci
 potentialia fun
 sunt forme rec
 specie: sed nun
 tandem form.

forme. si tamē illa requiratur potest dici q̄ vere nunc est eadem. 7 cum queris aut semper manet aut redit ead. vtrūq̄ potest dari. primum quidē quia absolute loquendo de potentia que dicit ordinem receptui ad receptū ille. s. ordo manet idē siue anteq̄ receptū insit siue quando receptū inest: quia ille p̄sequitur naturā receptui que nata est p̄fici a tali forma. **Et** p̄bat illā manere: quia si deus reduceret eandē formā quod non negat sibi possibile illa faceret p se vnum cum mā sicut p̄us. ḡ in mā esset potētia respectu eius eadem que p̄us. **Et** tūc cū arguitur potentiam destrui in aduentu forme oportet dicere q̄ hoc nō intelligitur p̄prie de ipsa ratione potētie: sed d̄ quodā respectu p̄comitāte potētiā qm̄ habet p hoc quod est ante actū: que ē q̄dam p̄ortas durationis ad actum non aut includitur p se in ratōe potētie: qz simul ipsa potest esse cum illa p̄portate 7 cū similitate ad actū. **P**osset etiā dici q̄ potētia ante actum manet eadem semp 7 cum actu. nec tñ sunt opposita simul quia potētia ante actum non est ad formā p illo eodē nūc: p quo inest actus sed p alio: qz p nunc h̄z actū. **P**otētia aut ante actū nō inest ad eandē formā s̄ p futuro. 7 q̄ altera illarū respōsiō sit uera: p̄batur p h̄ q̄ si aliquid pōt habere potētiā ad formā iā habet potētiā. qz impossibile nō pōt fieri possibile 7 p p̄ns nō pōt aliqñ h̄z pō ad aliquāz formāz qñ nunc habeat si susceptiuum possibile nunc est. **A**lter diceret q̄ eadem potētia rediret: sicut 7 possibile ē eundē actum redire. 7 tunc diceret q̄ p instanti p quo actus inest nō manet potētia que est opposita actui. redit aut cessante illo actu. **A**ltimo modo diceretur q̄ a p̄ncipio creatōis in p̄ncipio potenciali sunt distincte potētie tot q̄t sunt forme receptibiles non tñ distincte specie: sed numero. non p̄cise tot sed ad eandē formā sunt tot quotiens illa fo-

ma potest induci. 7 vnaqueq̄ illarū potētiāz desinit esse adueniēte suo p̄prio actu. nec illa redit: 7 tñ eadem for̄ pōt redire: qz ad illam nō tñ erat vnica pō sed alia 7 alia s̄m qd̄ erat alias 7 alias i ducibilis in idem p̄ncipium potentiale. **S**um arguit contra scdm̄ membrū q̄ nō possit eadem potētia redire: qz nec p̄uatio dcm̄ est supra q̄ p̄uatio pōt redire si positū cū adiungit p̄uatio potest 7 eodem modo dē potētia si potest redire illa forma p̄ior ordine generatiōis quā comitatur illa potētia ad illam secundam. **S**um arguit contra vtrūq̄ membrū q̄ potētia nō est ad p̄teritū verū est ut p̄teritū. vnde non est p̄prie potētia ut illud quod fuit non fuerit. sed potētia est ad illud quod fuit p̄teritū: in quantum tamen ipsū potest esse futurum. **I**stud autem argumentum de potētia non tantum concludit contra agens naturale: sed etiam contra reditiōem eiusdem forme materialis per actōem diuinā: quia illa requirit potētiā in materia quā perficit: qui diceret istas potētiāz nihil esse loquēdo de quacūq̄ potētia p̄ter illam: q̄ dicit respectum recipiētis ad formā receptam expediret se breuiter d̄ tota illa b̄zga. quia quot ponantur nihila nō est cura. **I**lla autem que est realis relatiō ex parte materie ad formā: sicut econuerso iformatio est realis relatiō forme ad materiam. illa inquam redit eadem si forma redit. uel si nō rediret an̄ p̄positū posset idē redire dcm̄ est in p̄ma que stione. **A**d ultimum quare statim i p̄ma reditiōe eiusdem s̄m specie non rediret idē numero. potest dici q̄ aliqua sunt impedimēta ex parte passi uel agētis p̄pter que accidētia inseparabilia p̄mi nō sūt statim reducibilia: 7 sine ill̄ n̄ reduceret ead s̄ba. nō sic o3 sp̄ esse talia impedientia.

De secundo articulo

patet qd aliquid
natura est de se
in se ipso

lo principali absolute possibile est nāe re
ducere corpus mixtū idē supposita itia
opinionē in pcedenti articulo . s3 nō est
possibile reducere idē eodē modo quo
reducet. **P**rima p̄clo . pbat̄ qz si tertia
opi. in pcedenti articulo sit vā q̄cunqz
materia tota eadē approximā agēti ei
dem sine impedimentis pōt idēz reduci
nec tñ eidem agēti numero: s3 eidez fm
spēm. qz idēptitas fm spēm in agēte eq̄
ualet idēptitas numerali. pbat̄io. s. i
illo instanti h̄ ignis ex illo ligno generat
ignē hūc. si in eodē instanti ille ignis eēt
approximatus eidē ligno gnāret eundē
ignē. s3 possibile est totā materiā ex q̄
formabat̄ corp⁹ istud als in gnātōe nālī
eē iterū sub forma semis 7 mēstrui in a
lia matrice sicut pbat̄ p̄ oēm Greg. mo
ral. iij. 7 ponit di. ix. q. i. ḡ tūc i alia ma
trice formare idē corpus mixtū. **S**e
cūda p̄clo est mihi certior: qz ista depen
det ex q̄busdā si opt. 3ª oca sit vā. illā se
cūda p̄bo: qz tota nā actiua est alligata
cūdam ordinē formatū in transmutati
one. ita qz tota nā nō posset imediate p̄
acerū inducere vinū. solus de⁹ in agēdo
nō limitat̄ ad illū ordinē 7 maxime est
ille ordo necessarius respectu agentis nā
lis qñ pcedit ad pfectū. quia illud non
pōt plūbus sed pauciorib⁹ modis pducī
Nunc autē mixtū istud est pfectū in illa
corruptibilia: 7 id ad spm determinatur
magnus ordo informis pūis fm ordi
nē nālem: utpote semis sanguinis 7 car
nis 7c. Nunc at tales for⁹ nō pcedēt illaz
formatōez corp⁹ eo mō q̄ tunc repabit̄
qz subito repabit̄ de cinerib⁹ uel pul
ueribus: uel alijs in quib⁹ fuerat p̄us re
solutū. ḡ tota nā creata nō poterit repa
re illud corpus eo mō q̄ tunc repabit̄

homo quod
liber xi q. xii

De tertio articulo

reparato illo corpe a q̄cunqz vī q̄ a natu
ra possit aia reuniri illi corp⁹: qz illa for
ma est dispō q̄ est necessitas aie rōnalis.
in nā ḡ est dispō necessitas ad aiātōnem

s3 ad totalē dispōnem sequitur nēcio il
lud ad qd dispōnit. **S**3 p̄ p3 q̄ illa ania
nō pōt ab aliq̄ creatura alia a se reuniri
corp⁹. s3 nec a se ipsa tanq̄ a p̄n^o effectio
illius vnitōis. pbat̄io vtriusqz. cā equo
ca ē simplr nobilior effectū. et pbat̄ au
toritate Aug. 83. q. q. ij. Omne qd sit
ei a q̄ sit par esse nō pōt. Alioqn iusticia
que sua vnictōz tribuere d3 de reb⁹ auf
seratur necesse ē. intelligit autē de cā equi
uoca. quia iusticia in cā vnictōca requirit
eq̄litate s3 in equoca eminetiā. **I**dē vult aug.
super genef. xij. q. agens est p̄stantius
passio. q̄ p̄pō ut alias dictū ē depēdet ex
illa: agēs est simplr p̄fectius suo effectū
formali: s3 hō est simplr p̄fectior aia sua
sicut totū p̄re 7 q̄cunqz alia sba corpea
p3 ḡ nec ania nec aliq̄ sba corporea alia
ab hoīe pōt esse cā effectiua hoīs. **P**3
phi. 4° 7 efficiēs nō coincidūt in idēz
numero. ḡ aia q̄ est cā formal hoīs nō ē
cā effectiua ei⁹ idē. **P**3. nō min⁹ nālīs fu
it p̄ vnio scā in gnātōne q̄ illa scā in re
surrectōe. s3 aia nō potuit eē cā effectiua
illī vnitōis: s3 solus de⁹ creās 7 in fūdes
ḡ 7c. **A**ccedo p̄clonē q̄ si soli vīuti acti
ue diuie sbe p̄. pductio hoīs soli eidez
suberit pductio 2^a. ista autē pductio est
in aiātōe corp⁹is organici. **A**d illud in
oppo^m dico qz in tota nā nihil ē in susce
ptiuo qd sit dispō nēcitas ad formā: q̄
cū q̄libet tali stat pō p̄dictōis: cū ista ne
cessario p̄cōit̄ susceptū qd est p̄cise su
sceptū. tal. n. repugnat nēcitati. **S**3 illd
vbi vītatū de dispōne q̄ ē nēcitas obet
sic intelligit̄ qz dispō nō sit rō nēcitatī sed
qz ipsa posita agēs nēco iducat for^m ad
quā ē dispō uel nēcitate simplr sic qñ est
mere nāle uel nēcitate fm qd ut quādo
agens est uolunta^m 7 disposuit sic agere
7 h^o ultimo mō forma corporeitatē est
dispō nēcitas ad aiam. nō qz ex ista ul
vīute ei⁹ scuat aiatio. s3 qz ipsa possi
ta agens necessitate p̄ditōata sue dispō
nis inducit formā ad quā est.

Ad arg

ad p^m o
dualia. Ad p^m o
tentia passiva
actiua in nā ne
diuersimode po
phos 7 theologi
nām actiua p
nī intellectus im
vi tactu est. q
die passue cor
sed accipiendo n
te: sic p̄ba diceret
nā. qz p̄mā cam
istud passum.
in nā esse p̄cōit̄
oicūt agere in u
libere: 7 tūc fm
aliq̄ actiua in nā
cōit̄ ad totū c
magis frustra
eque pōt p̄
si reducat nō ab
eto nec nāliter
ab agēte alio m
aliud p̄na nō v
solutiū. ergo
fuit in p̄ponē
n. oluidere soli
posuiz iterū p̄
mō negat eandē
p̄tibus posse ag
agenti p̄pter
fū in corruptōe
am eandē possi
istud argumē
tractat in p̄mo
tia opi. que nō
O
virtu
sic. fi
cōe est omnibus
surrectio est h
lis qui termina
liter mouet m

Ad argumēta prin

cipalia. **Ad p^m** dico q^d nō est aliqua potentia passiva creata cui nō rīdeat po^a actiua in nā ne ponat passiva frustra: s^z diuersimode ponit illa actiua in nā fm phos z theologos. stricte. n. accipiendo nām actiua p nā creata: q^z **Aristo.** ponit intellectuz immediate induci a deo: vt tactū est. q. i. istū di. nō cui libet potētie passiue corrdet ppria actiua in nā sed accipiendo nām p agēte nālī necitate: sic phs diceret eā potentia actiua in nā. q^z p mā cām agentez nālī necitate in istud passum. **Sed** theologi negāt etiā in nā esse potētia actiua isto mō: q^z p^m dicūt agere in istud nō nālī necitate sed libere: z tūc fm eos cum dī corrdet alīq actiua in nā. natura debz ibi accipi cōiter ad totū ens. nec etiā ipī ponūt magis frustra aliquid in ente q^d phs: q^z eque pōt po^a passiva reduci ad actum si reducat nō ab agente creato sed increato nec nālīter actiua sed libere sicut si ab agēte alio mō poneret reduci. **Ad aliud p^{ia}** nō valer: pōt in pcessum re solutiū. ergo z in illū ppositiū qui fuit in pponendo. p^z instantia. possum. n. diuidere solidū: nec tū pres diuisas possum iterū ptiuare. **Ad tertiū:** vno mō negat eandē mām totalit in se et in ptribus posse appproximari iterūz alīcui agentī. ppter diuisionē partiū mae que sit in corruptōe. **Alio mō** negat materiā eandē posse mānere vel redire: tam istud argumentū rāgit illud gnāle de q^d tractat in pmo artī solutiōis: z est p tertia opi. que nō est ibi simplr reprobata

Quarto quero

Quātrū resurrectio sit nālī. q^d sic. **Fin** Dam. li. iij. c. xliij. **Q**uōd cōe est oīnibus in eadē specie nālī est. resurrectio est hmōl. s^z rē. **Q**uōd est nālīa qui terminat ad quietē nālēm: q^z nālīter mouet mobile ad illud in q^d nālīter

quiescit: z parī ratōe mutatio ē nālī q^d iminat nālīter ad formā nālīter pficiētem mutabile. sed resurrectio ē hmōl: q^z pfectibile nālīter pficiet illa forma reunita. s^z rē. **Oppo^m** **Dyo.** de di. no. c. xvj. dicit de resurrectiōe ipam vīaz eē supra nām. s^z non est nālī. **P**reterea: ad cognoscendū effect^u nālēs pōt ptingi p rōnem nālēm. nō sic ad resurrectiōez ex q^d hui^u di. s^z rē. **P**reterea: q^d nālī ē eue nit in plurib^u nō tū suppositis: sed etiā tpibus: q^z euenit qūiens cā eius q^d nālīs ē nō est impedita. est aut ipedita in paucioribus. sed resurrectiō tū semel euenit ergo rē.

Intelligendū

est h^u q^d nā **le equiuo**
ce accipit. q^d apparet ex hoc: q^z diuersi opponit: et illa ē vna doctrina cognoscēdi multiplex. i. theologozū. opponit. n. nālī vno mō supnālī. alio mō libero v^l voluntario. itio mō violēto. nālītas. n. alīqū ptiuet ad pncipū actm: z tūc oppo nunt sibi liberū vno mō: z alio mō sup nālī. nā agens nālī vel nālīter dī q^d op ponit libero: q^z agit necitate nālī. **Sed** voluntariū vel liberū q^d seipm deim nat ad agendū: z illo mō loquit phs. q^d physic. diuidens nām ā agens a pposit to. z. ix. metaph. c. ij. z. iij. de potentis actiuis irrōnalib^u z actiuis rōnalib^u sū liberis. **Alio^o** ex pte pncipū actiui nālī dī q^d hz nālēm ordinē actiui ad passū z supnālī: q^z excedit oēm talē ordinem nālēm: z illo mō quodcūq^z agēs causa tum dī nālī z solū agēs increatū dī sup nālī. **Q**uē pte passi opponitur naturale vno mō violēto: put nālīter dī moueri vel pati q^d patit fm ppria inclinatio nem passi. violēter vō q^d patit ptra inclinationē passi: z ex hoc sequit nālī ex violentiū nō sunt opposita p traria ime diata: immo ē inter ea mediū qū. i. passum neutro mō se hz neq^z inclināt ad illud q^d recipit neq^z ad oppositū sicut su perficies ad albedinē vel nigredinē vel

nālī equiuo
accipitur

qū nālī et rō
lētū ē mediū

ad mediū. Sequitur etiā qz nō pōt eē vīo
lentia in pmo passo. s. mā pma: qz nō
inclinat ptra aliqd cui est absolute rece
ptiuū: 7 hec distinctio illoz oppositoz
7 medij accipit in passo vt cōpatur ad
formā ad quā trāsīt. vt aut passuz ppa
tur ad agēs a q recipit formā dī nālīter
moueri qñ mouet ab agēte nālīter sibi
cōtridentēz. supnālīter aut moueri qñ
ab agēte supra totū ordinē agentis nālī
ter pportionato isti. sic g habem⁹ nālē
duplī vt pīnet ad actiū: quia vt dīstīn
guitur 3 liberū. 7 supnālē: 7 nālē vel nālī
ter duplī vt pīnet ad passūz. qz vt dī
stīnguitur 3 supnālīter 7 3 vīolentū.

Sed 3 dīstīctōem duoz vltīmōz mē
broz arguit: qz fm phm. iij. Athīc. vīo
lentū est cuius pncī⁹ est extra nō pferen
te vīm passo. g in dīstīctōe vīolentī po
nitur pncī⁹ mortuū: 7 p pns vīolentūz
essentialī nō tñ accipit ex ppatōne ad
passūz sed ad agēs. **R**ūdeo: 7 ad quot
cūqz tales instātiās p hanc ppositōez
illud est p se cā quo posito circūscripto
alio vel variato sequit effect⁹. nūc autē
līg forma cōtra quā inclināt receptiuū
nō inducat nīlī p agens p se vīolentans
passūm: tñ per se rō vīolentī est ex habi
tudīne passi ad formā. quia passo 7 for
ma manentib⁹ in sua ratōe: puta qz for
ma sit receptibilis tñ ptra inclinātiōem
passi quocūqz variat agens passūz vīo
lenter recipit. hoc etiā apparet: qz non
tñ in inducī sed etiā in pmanet dīcī qz
aliq forma vīolēter pmanet in passo et
oīū. aliq aut naturalī ita qz circūscribē
do agens: qz. s. nō habet actiōem post in
ductiōē forme ibi ē naturalitas vī vīo
lentia pīse ppatōne formā ad receptiū.

Cōcedo g qz in descriptōe ponit agens
tanq extrīsecū. sed non tanq p se com
plens nec tanq per se cōstituens rōnem
vīolentī. sed tñmodo cōpletur p illud
passo vīm nō pferente. 7 maneret vīolē
tum post oēm actiōem agētis: sic si lapis
posset dēscere sursum sine pīnua actiō

ne detīnetis. **A**ddit tñ pīncl⁹ in deseri
ptiōne vīolēti tanq cā extrīseca. **C**ō
similit⁹ 3 passūz recipiat aliquā formāz
aliquo mō supnālēm: 7 in hoc posset
supnālitas dīcere modū habitūdīnis
passi ad formā: tñ nunq dī supnālē
nīlī qz recipit eā a talī agente. cui⁹ p bō
est: qz si formā nālīter sui pfectiūz reci
peret a talī agēte: adhuc recipet eaz sup
naturalī. nō quidē ppter habitūdīnez
ad formāz: qz sic nālīter recipit: sed ppi
habitūdīne ad agēs a q recipit. **A**d p
positūz: resurrectiō significat passiōez
cui cōtrīdet p actiōne resuscitatio. g in
qōne an resurrectiō sit nālīs: nō accipit
nālitas nīlī put pīnet ad passiōē. **S**ed
in qōne an resuscitatio actiua sit nālīs:
accipit nālē vt pīnet ad actiōem 7 ad
cām actiūam. **P**rimo g mō dīco qz erit
nālīs vt nālē opponit vīolēto: s. nō na
turalī vt nālē opponit supnālī: sed erit
supnālīs. **E**t rō vīolētoz mēbz p3 ex
dīctis in .i. artī. **R**ō pīncl⁹: qz passūm in
clinatur nālīter ad formā quāz recipit.
Rō scōt⁹: qz nō recipit ab agēte nālēz or
dinē hīte ad istud agendū: sed supra to
tum istud. **S**i vō querat de resuscita
tiōne actiua an erit nālīs. **R**ūdendū est
qz vtroqz mō q nālīs pīnet ad actiōem
illa erit nō nālīs: qz 7 ab agente libē nō
nālī nēctate 7 ab agēte supra totū ordi
nem causarū creatarū que dīcunt hēre
ordinē nālēm agendi in passo.

Ad argumēta. Ad

pīncl⁹: auctas Dam. intelligenda ē de eo
qō est cōe oībus in specie a pncī⁹ inīn
seco vel a cā nālī. nō sic hīc. 7 p3 qz sic in
telligit: qz p pōnem sic intellectūz applī
cat ad opatiōez duplīcē. de xpo q est in
oībus in specie humana a cā intrīse
ca vī saltē nālī. **A**d 2^m. pbat tñmodo
qz resurrectiō sit nālīs vt opponit vīolē
to: tñ quod tangit ibi de mutatiōe ha
bet dubiū an resurrectiō sit mutatio: et
dīcet in sequenti qōne.

Respo
surrectiō fm
ta resurrectiō

Quinto quero

utrum resurrectio sit in instanti.
q. nō. j. ad Thi. li. ij. Mortui

qui in xpo sunt resurgēt pmi: deī nos
qui uiuim? rē. q. illi qui inuenient mor
tui in aduētu christi pmo resurgēt: 7 de
inde illi rapti in obuiā morientur 7 po
stea resurgēt. ergo nō simul erit resurre
ctio istoꝝ 7 illoꝝ. nō ergo in instanti.

Preterea: aug. xx. de ci. dei. c. xx. tam
ineffabili velocitate reduceret antiq̄ssi
moz cadauerū puluerem in mēbra sūi
fine victura. Ipe ap̄lus ap̄issime dicit:

Velox autē 7 tardus fm phum. iij. phy
sic. tpe determinant. 7 eodem. c. xxi. ad
immortalitatē p mortē mira celeritate
transibūt. Preterea in resurrectōe ali
quid qd̄ presuit corrupciō: qz materia
illa que recipiet formā nouā presuit sū
alia forma corrupenda. illud corrupen
dum habebit esse finitū. oē autē vndiq̄
finitū positiuū habet admin? duos ter
minos positiuos. q. id esse ill? pcedenū

hēbit duos iminos positiuos: 7 per cō
sequens ē dare vltimū instās illius pce
dētis. q. si resurrectio erit imēdiate post
esse illi? 7 in instātī erit instās imēdia
tum instātī: qd̄ est cōtra phum. v. 7. vj.
physi.

Preterea: corp? tūc corrupen
dum hēbit esse pmanens. pmanēs autē
nō hz esse in tpe nisi qz in instātī. q. si im
mediate pcedat esse corpis resuscitadi:
sequit? q. pcedat in instātī imēdiato il
li esse: 7 tūc vt pus corpus resuscitandū
nō poterit hēre esse imēdiatū in instan
ti. Oppositū. j. cor. xv. In momēto in
ictu oculi i nouissima tuba. quā auctēz
Aug. dicit de ci. vbi pus p pbatōne re
surrectiōis subito siēde. Preterea gnā
tio ē in instātī. q. 7 resurrectio. I m̄gr
in lra dicit q. in instātī erit resurrectio.

Respōdeo cum re

surrectio fm Dam. vt dictū est sit itera
ta resurrectio ei? qd̄ cecidit. cecidit autē p?

totus hō per sepationem intellectiue a
corpe: 7 scōario cecidit illud corpus mi
xtum p corruptōem in aliud vel alia: 7
puerius sit ordo gnātionis 7 corruptio
nis: ac p hoc oporteat pus ordine natu
re corpus repari q. animā reuniri. illaz
autē repationem corpis pcedit collectio
partiū m̄ae que disperse erāt p resoluti
onem corpis in diuersa statim vel cum
moza. pmo q. oportet vidē de isto p̄am
bulo resurrectiōi qd̄ est collectio ptium
corpis. 2° de inductōe for? corpis in ma
teriā illā. 3° de vniōe aie ad corp? illud.

De p? dico q. fiet ministerio agēdoꝝ: et
iō in tpe. ans p3 ex illo dicto saluatoris
Mat. xxiij. Mittet fili? hōis angelos
suos cū tuba 7 voce magna: 7 cōgrega
būt electos ei? a q̄ttuor vētis a summis
celoꝝ vsqz ad iminos eoꝝ. qd̄ ē dictuz:
q̄cūqz dispse fuerint ptes m̄ae corpis in
elemta siue in ignē siue in trā a summis
celoꝝ vsqz ad iminos eoꝝ siue in qd̄cū
q. corp? mediū aqueū aereū vel impse
cte mixtū a q̄ttuor vētis: oēs m̄ae ptes
recolligent 7 reunietur. p̄nta apparet p
hoc qd̄ dictuz ē in. ij. li. di. ij. q. ix. q. an
gelus nō pōt mouere corp? in instanti.

De secundo

dico q. illa
forma? cor
poris erit in instātī: qz fiet imēdiate vir
tute diuina. nā angelus nō poterit illaz
formā sbalem inducere in mām. virtus
autē diuina etsi possit successiue agere 7
successiue inducē formā sicut vius crea
ta: 7 forma sbalis possit successiue idu
ci qd̄ aliqui negāt: tñ magis pgruit q. il
la vtus formam inducibilem in instātī
inducat in instanti: quia nunqm̄ est suc
cessio necessaria nisi ppter aliquē defe
ctuz agēti. Nā oēs ille cause tacte a cō
men. iij. physi. c. de vacuo: mobilis ad
motoꝝ: 7 mobilis ad mediū: et mediū
ad motoꝝem reducūtur finaliter: sicut
als terigi ad impfectōem virtutis agen
tis: prop? quam impfectionem pōt sibi
mobile resistē nō absolute: sed vt respō

hemin quodlibet
quarto 1. p̄m
xv. Et com
tate

transit a puatione ad formā. et 2^m appa-
ret p idem: qz susceptiuū anime vel aia
tionis nō est mā p^a sed corp^s. **¶** Alud at
nō habebit puationem ipius aie a q tran-
seat ad formā: qz nec simul hēbit eā cuz
aia: qz tūc puatione et forma essent simul
nec pus hēbit eam q forma. qz nō pus
tpe erat corp^s q ania. nunq aut est mu-
tatio nisi qn susceptiuū imini ad quem
alicui⁹ inductōis pcedit duratiōe ipm
imīnū ad quē et tūc est sub puatione imi-
ni. **¶** Si arguas q nō est ibi aiatio actio
nec animatio passio. qz actio nō est sine
passione nec passio sine mutatiōe: et mu-
tatio negat ibi. q tam actio q passio: qd
vī inconueniens. **¶** Sicut dictū est. s.
di. viij. passio dicit respectū passi ad a-
gens extrinsec⁹ aduenientes: hoc ē nō ne-
cessario psequente extrema posita. talis
autē pōt esse et si passum nunq pcedat
duratiōe formā quā recipit: qz quātun-
cūq simul secū hēat formā: pōt tū eaz
recipere ab alio: et tūc breuit in inductiōe
for⁹ coeue ipi passo bñ est passio sū mu-
tatione. **¶** **¶** hui⁹ fm Aug. iij. p^oel. qdā
modo positā creat mā priuq forma.
in illo pozī mā nō hz respectū ad deum
nisi pducti ad pducēs: et ille respectus
ē intrinsec⁹ adueniēs: imo necario pns
nām fundamti ex. j. di. scōi in 2° instāti
nāe recipit formā a deo: et ille respectus
nō est ei⁹ vt pducti vt ad deū pducētē:
sed est ei⁹ vt informati ad deū vt infor-
mantē siue vt imprimētē formā: et ille
scōs respect⁹ extrinsec⁹ aduenit mae: qd
posset perpetuo mā manē deo pseruan-
te sine illo respectu receptōis a deo. for⁹
q illa simul duratiōe pcreata est mā: sed
posteri⁹ nā inducē vel impmūt in mām
passione de genē passionis. sed sine omī
mutatiōe: qz nunq mā a puatione forme
illī⁹ trāsīt ad formā. nec breuit aliter se
hēt fm eā qz aliē et aliē presupponūt en-
titatez. **¶** Ex hoc sequit⁹ corzelin q dicen-
do actiōem et passionē abstrahi a motu
et mutatiōe nō oportet dicē q remaneat

in eis sola rō relatiōis: imo vē remanet
rō actiōis et passionis absq⁹ quicūq⁹ rōe
mot⁹ vel mutatiōis. **¶** Restant duo pua-
dubia: vnū an in eod instāti erit oīuz
resurrectiō: de q tangit p^m ar^m. et aliud
in q instāti: et si nō deimīnato vel signa-
to tū quo in puatione ad ptes vī horāz
diei nālis: vtpote si in instāti medie nō
ctis vel aliquo alio deimīnato respectū
hūte ad ptes diei nālis. **¶** Ad p^m: Aug.
sup totū illud caplm allegatū. xx. et xix
vī ex intentiōe deimīnare q resurrectiō
eoz q inueniunt⁹ mortui in aduentu iu-
dicis pcedet duratiōe resurrectiōem illo-
rum q inueniunt⁹ viui: sicut illi viui fm
vba aplica pus rapient obuiāz: et ibi vt
phabile est fm Aug. morient⁹: et subito
postea resurgēt: et sic postea resurrectiō
eoz sequet⁹ resurrectiōem illoz q erunt
mortui. vñ dicit Aug. Si scōs q repien-
tur xpo veniēte viuentes ei⁹ obuiā ra-
pient crediderim⁹ in eodē raptu o mort-
talib⁹ corpibus exituros: et ad ead mor-
immortalia redituros: nullas in vbis
apli patiemur angustias. hoc exp⁹se etī
am vident vba apli dicē: Mortui q in
xpo sunt resurgēt pmt deū nos et. vbi
fm Aug. ap⁹us in se ac etī illos q secū
viuebāt transfigurabat psonas illoz q
inueniunt⁹ viui. **¶** De 2° dubio vī p^a fa-
cie certū esse q quodcūq⁹ instās est oēz
habitudinez hñs ad ptes diei nālis. qd
.n. in vna pte tpe ē instās medie noctis
in orizonte vno: in opposito orizonte ē
meridies. et sic o singulis instātib⁹ possi-
bilibus assignari in die nāli. q resurgēt
mortui in quicūq⁹ hora diei nālis sic par-
tes pparādo. **¶** Sed qz nō sine cā querit⁹
de hora resurrectiōis: intelligendū est q
rentes q⁹ere de hora in puatione ad illā
regionē vbi erit iudiciū resurrectiū siue
resurrecturi transferent⁹ vt iudicentur.
transferent⁹ in quā vel post resurrectiōez
cōpletā vel añ p translatiōem puluerū
collectoz. vtrūq⁹. n. ē possibile deo: vel
vt resuscitent⁹ in diuersis locis: forte vbi

duo dubia.

R. i. f. ad
2^m dubiū

sepelientur vel ut plures de singulis locis colligantur ad locum unum ubi debent post resurrectionem omnes ad iudicium venire: et in illo loco fiat resurrectio omnium. voco autem pulueres corpora quoniam in quibus est vltimate facta resolutio: puta si in tantis partibus ignis: et in tanta parte aque: et in tantis partibus terre: et ista pars ignis sit immediate iuxta globum lunarem super punctum quicumque terre: et alia pars sit directe in extremitate opposita diametraliter in spera ignis: et ista pars sit in infimo vel medio vel supremo aque et hominum. hec omnia et si homines sint mille milia intelligunt cum dicuntur pulueres vel cineres. **Quoniam** dixit Christus: A summis celorum et a quatuor ventis. non intellexit ipse pulueres quod vltimate accipimus in sepulchris usque ad tantam distantiam esse dispersos: sed intellexit generaliter in quocumque tota vltimate partes facta sit resolutio illa colligantur: et ex illis collectis. id est ex materia in eis que fuit prius materia corporis corrupti repabitur iterum idem corpus. **Ille autem locus** iudicii generalis probabiliter estimatur a promissionis siue valles vel pars iosaphat determinata ibi: vel tanta pars quanta sufficit pro reprobis. siquidem electi non erunt in ira sed rapiuntur Christo obuiam in aere: et per primum respectum ipsius partis terre intelligenda est hora. Sed quod tunc dicitur esse media nocte: accipitur a **Matthaeo** xxv. et ab apostolo. **I**hesus. v. Dies autem domini sic futura in nocte veniet. quod non videtur intelligendum ad hanc: quia tunc dominus posset se manifestare singulis: tamen magis probabile est ad confusionem reproborum que videbuntur et ab invicem et a bonis ut sunt in loco illuminato: et per primum tunc in loco resurrectionis et iudicii non sunt tenebre medie noctis. ea ergo hora forte qua Christus resurrexit: ea in comparatione ad illam regionem resuscitabuntur mortui: vel ea hora que adiudicatur est a pilato: vel ea que expiravit in cruce. siquidem de hoc certum non habemus ex scriptura: et quodcumque illorum ponatur exponendum est illud media nocte per incertitudinem.

Ad argumenta. **Ad**

primum de apostolo pcedo quod non erit idem instantis resurrectionis omnium: quia in instanti resurrectionis prius mortuorum adhuc aliquid vivet et vivet vita mortali. et probabile est quod solvent mortem sicut Christus et mater eius. et resurgent. et postea quod alii qui iam sunt resuscitati. **Ad aliud** quod dicit augustinus de velocitate potest referri ad collectionem puluerum non ad alia duo sequentia. et concessum est quod illa collatio fiet in tempore sed alia duo instanti et in eodem instanti. **Tertium** quod tangit difficultatem magnam apud phantases de ultimo instanti esse rei permanentis. sed si dicatur sicut dictum est li. ij. di. ij. q. ij. quodcumque permanens in esse suo mensurat eum. nulla est difficultas: quia cum idem mensurat corpus pcedens: et dum manet: et deficiente illo corpore definit eum eius: et tunc est dare ultimum inesse illi permanentis verum est: et idem est illud ultimum et primum: et idem mensurat totum esse sustinendo indivisibilitatem eum. **Ad id** quod arguitur de esse finito quod habet terminos notandum est quod non est primum sed indivisibile. **Et** si dicatur saltem immediate ante esse illi resuscitandi est esse illi corrupti: quod in quo vel cum quo ipsius temporis. non cum tempore: quia tunc illud tempus non esset finitum. propriis terminis. cum instanti temporis. ergo non succederet immediate instanti temporis. **Quoniam** esse immediate pcedens resurrectionem ipsam esse in instanti eum. quod quidem eum potest coexistere tibi sicut et nunc. et cum quod de coexistere sibi in tempore ut immediate pcedit resurrectionem. dico quod coexistens sibi est tempus et non instantis: et ita illi qui loquuntur de permanentibus: ut si habent esse in tempore debent dicere quod nunquam ultimo habent esse: sed habent esse in toto tempore: et in ultimo illi habent esse: quia quandoque habent esse: tamen tempus illud finitum habet proprios terminos: quia instantis mensurans esse quandoque finitum. **Et** si dicatur illud esse quododdam finitum. ergo illud esse habet proprios terminos non sequitur proprios in quibus ipsum salvetur: nec consideret sibi habere proprios terminos nisi ratione temporis mensu-

ratio. et illi proprii
sua siue mensuratio
per hoc ad alium
habet esse in tempore.
hoc falsum est tenet
eum. **Benedictio** autem
cum toto tempore est
instantis sic primum
immediate in
nunc et oportet
habere esse in tempore
dem est quod potest
esse in tempore: videlicet
istud esse et non illud
dictum ad esse instantis
terminis videtur factum
manens esse manens
in se eque indur-

S

manet nunc in eo
una de costis ad
licet. ergo vel tunc
quod fuit in ea de vi
star: vel adam nunc
fuit in ipso de vi
Quod idem non resu
tu de vitate carni
mentum alteri: et
nunc alterum
nunc in duobus. ergo
quid in ipso fuit
De eadem mai
minore: illud o
tas transmutatio
et per primum in gen
ide erit de vita
oportet quod in q
tu de vitate nunc
dat simplicitate
pari ratione oportet

ratio. et illud proprium imini sunt duo instantia siue mensurent illud esse siue aliud.

Per hoc ad aliud cum dicitur quod permanens non habet esse in tempore. id est cum tempore nisi quod in instanti. hec falsa est tenendo primam viam de mensurari eo. Tenendo autem aliam oportet dicere quod cum toto tempore est ut illud est immediatum ad instantis sic continuu ad suum terminu: et hanc immediatorem non habet ut est in alio instanti: et tunc oportet negare istam: permanens non habet esse in tempore nisi quod in instanti. verum qui dem est quod potest esse in instanti: sed tamen potest habere esse in tempore: videlicet esse duratiu: et secundum istud esse et non illud instantaneu est immediate ad esse instantaneu sequens. Sed per rationis videretur facilius et rationabilius: quod permanens etsi maneat cum tempore ut habere esse in se eque indiuisibile.

Di. xliij.

Solent autem nonnulli Circa istam di. xliij. quod primo: vtrum in quolibet homine resurgat totum quod fuit de veritate humane nature in eo. quod non. Secundo. Tunc de vna de costis ade et edificauit ea in muliere. et vel eua non resurgat: quod non illud quod fuit ea de veritate humane nature ex costis: vel adam non resurgat cum toto eo quod fuit in ipso de veritate nature: quod non cum costis. Tercio. Idem non resurgat in diuersis: scilicet quod fuit de veritate carnis in vno potest esse nutrimentum alteri: et per omnes puert in vitam nature alterius. et ita successiue esse de veritate nature in duobus. et in altero non resurgat quicquid in ipso fuit de veritate nature humane. Quarto. ex eadem maiore sumendo sub ipsa ista minore: illud quod fuit semine in vno per multas transmutationes potest fieri semine in alio et per omnes in genito ab illo genito ab isto idem erit de veritate nature in vtriusque. Quinto. non oportet quod in quolibet resurgat quicquid fuit de veritate nature humane in eo: nisi ut redeat simpliciter idem numero quod cecidit. scilicet pari ratione oporteret idem dicere de singulis

membris vel partibus organicis: et tunc in quolibet parte oporteret resurgere illud quod fuit de veritate cuiuslibet partis: quod est contra Augustinum in enchiridion. et ponit in littera. non ita reparabitur ut ad eandem corpus pres vbi fuerint redire necesse sit. alioquin si capillus redit quousque tam crebra tonsura detraxit et. et subdit: Quomodo si statua metalli liqueceret et ea vellet artifex rursus ex materia reparare: nihil inisset ad eius integritatem que particula materie cui membro statue redderet: dum tamen tota restituta resurgat. ita de mirabili de toto quod caro nostra extiterat: ea mirabili celeritate restituet. nec aliquid attrinebit ad eius integritatem vtrumque capilli ad capillos redeant: aut in partes alie reuocentur arte artificis. prudentia ne quid indecens fiat. Oppositum vult Augustinus ibidem enchiridion. quod caro restaurabit de toto quo caro nostra extiterat. Idem etiam dicitur in. xx. ciui. dei. c. et Lu. xxi. Capillus de capite vestro non peribit.

Circa istam questio

nem: ex quo homo componitur ex corpore et anima semper manet eadem: oportet videre de corporis organico quousque redit idem: quod vobis corpus illud componitur ex multis partibus organicis que distinctio partium requiritur propter multitudinem operationum quarum anima est principium proprii sui perfectiorem oportet videre de idem veritate partium organicarum. et quod partes ille et homogenee componuntur ex partibus homogeneis: oportet videre identitatem in homogeneis.

Primo ergo qualiter partes homogenee puta caro in continua nutritioe maneat eadem et non eadem. secundo quousque redeat eadem quod fuit primo in corpore mortali. De modo nutritiois est vna opinio que dicit quod nihil de nutrimento transiit in vitam humane nature. scilicet tamen illud est de veritate humane nature quod contrahitur a partibus. illud autem in se multiplicatur ut fiat augmentatio. exemplum de multiplicatione panum euangelicorum. quod autem generatur ex nutrimento quasi fomentum adhuc calorem nali ne extinguatur sic oleum adhuc lucem:

Magis in 2o libro
dist. xxx. capitulo.
illud. 2m huiusmodi
vult et sequitur. 2m
michiel extinguitur

Contra opin
em inuicti de
et de augmēto

et ita requiritur nutrimentum quibus non puer
titur in vitate humane nature. **Q**uarta h
pimo: quod non minus perfecta est vegetatiua in
homine quam in bruto. et non minus potest in hanc
operari vegetatiue quam est nutrire eo modo
quam nutrire est pueritiam suam alimentum in se
alendi: quod sic est in bruto. et per vegetatiuam in
homine potest fieri talis pueritio. **E**t confirmat
ita. n. generatur homo imperfecte quantitate sicut
bruta: et ita sit in eo deperditio primi principii
sic ibi. et ita oportet esse augmentatorem
et restauratorem deperiti huius sicut ibi. ibi autem
est per hoc quod minus actio est aliquid de eis
ipsius sibi nutrimenti et augmentandi. **P**ro
fina ista via non possemus ponere augmenta
tionem possibilem in homine nisi per miraculum
sicut per de illa multitudinem panum: quare
magis deficiet natura illa quam natura bonis quam ad
hoc quod est acquirere quantitatem perfectam post
imperfectam. **P**ro: finem illam viam sequeretur quod in
homine esset aliquod caro simpliciter incorruptibilis
per totam vitam suam: vel si corrumpitur
nunquam posset restaurari: quod non nisi per nu
trimentum: quod negatur. vtrumque est inconueniens
primum: quod illa pars incorruptibilis esset alteri
us spiritui a ceteris partibus carnis corruptibilis
libus. 2um: quod semper minus esset in homine de
vitate carnis humane. **P**reterea: partes car
nis que generantur de nutrimento sunt vere ani
mate etiam anima intellectiua. et sunt vere de
sebe viuens tali vita. **N**on igitur videatur ma
nifestum tamen probari potest: quod quilibet est anima
anima sensitiva: quod in quolibet potest exerceri al
liqua operatio sensitiva ut tactus. quilibet et
est anima anima vegetatiua. quod quilibet debite
quantitatis potest aliquam actionem vegetatiue
habere. sensitiva autem et vegetatiua in homine
eadem anima est cum intellectiua ex. 2. li. di. 7.
Aliud dicitur quod caro primo formata inducta a
parentibus est de vitate humane nature. nutri
mentum vero postea transit in istud quod est de
vitate. sed hoc modo quod conuertitur in pernis
non recipiendo nouam formam neque finem totum
neque finem partem: sed tamen modo per hoc quod de
ficiente ibi forma nutrimenti succedit in
illa materia forma carnis pernis. **I**stud de

hanc enim quod
beto 2° quod
ip et quod
in quod
et

claratur per ex^m: quod sic est de anima intellecti
ua quod de nouo perficit materiam que fuit sub
forma alimentum: nec tamen ipsa in se est noua
fina totum nec finem partem. **D**ecidatur etiam
per autem: quod. i. de ge. c. de augmento: Ca
ro finem specie augetur: non caro finem materiam. et
caro finem spiritum manet: caro autem per materiam
fluit et refluit. sed si induceretur noua for
ma carnis in nutrimento: et pars ratione desineret
in deperditione per forme carnis que presuit
non solum materia carnis fluere et reflueret:
sed etiam forma: quod videretur esse eundem. **T**ertio
per rationem: quod si in nutrimento materia nutrimenti
reciperet aliam formam carnis que non presuit. et
cum reliqua carne preexistente non faceret unum. nisi
si quoddam primum vel continuum cum illa. et
tunc nutritio esset quedam iuxta positionem car
nis noue ad carnem preexistentem. quod negatur
philosophus vbi prius. Sequitur etiam quod non quilibet
pars nutriti esset nutrita vel aucta aucta.
quod non illa pars cui iuxta positionem caro noua.
Quarta ista opinio. forma que nullo modo est ex
tensa ex parte sui nec aliter quam prius perficit ma
teriam alio et alio modo extensam respicit eam
indivisibilem: hoc est quod ipsa non finem partem
finit partes materiae. forma autem carnis non respi
cit hoc modo materiam indivisibilem: quod tunc esset
simplex sicut anima intellectiua: quod non pre
ceditur. et cum materia alio modo extensam: quia
multo maiorem quam ante perficitur: oportet quod
illa sit aliter extensa. **E**t tunc cum partes et prio
res maneant: oportet quod alia pars forme sit
noua: alioquin non esset extensior nunc quam
prius. maior probatur: quod forma que videtur extensa
per accensum respicit materiam extensam: ipsa alio
modo extensa respicit materiam. alio modo exten
sam: quod finem Aristoteles in predicamentis. Qua
ta est superficies tanta est albedo. **E**t apparet
per rationem: quia pars eius est in parte: et ita
maior in maiore. **P**reterea: conceditur
quod post nutrimento plures sunt partes materiae
in toto quam prius: aut si pars noua materie
est in toto sine forma quod est inconueniens
aut est ibi sub forma noua et est propositum
aut sub forma preexistente: et tunc vel illa cessat
nec perficitur partem materiae quam prius perficit. et

tunc migrabile ead
de materie ad alia
mens. aut illa par
ficer. simul par
sequitur quod sim
lia quorum virtut
Preterea caro i
est incorruptibilis
teria sed forma. q
manere eadem nisi
veria quam prius lo
forme. quod depend
cubili quod perficit
re. et per prius copo
Quanto
istis articulis sit be
tione est aliqua ge
neratio ad omnem in
in maius per prius
meti non manet ibi
a quod si for nutriti
dione. et sic. **A**pp
no enim dicitur ge
non est generatio pe
dicit per se et quod m
potest dici ad gene
cuius quod per gene
exteri cui ad genera
generatio. quod gene
non fuit pars. **Q**u
ratione tali quali fi
ducitur in materia
quod videtur argui co
preceptis non posset
la materia. quod non ce
inextense. sicut ex
tellectiua. quod eni
habet partem aliam in
tate. et ita si noua
perficitur per aliam
et aliam materia.
per fluxum partis ge
on illa sunt sicut m
sine est aliquid totu
que perficit illa ma

tunc migrabit eadē pars formalis a par-
te materie ad aliā partē qđ est inconue-
niens. aut illa pars forme prior eadez p-
ficiet. simul partē materie nouā. 7 tunc
sequitur qđ siml perficiet duo perfectibi-
lia quoz vtrunqz est sibi adequatum.
¶ Preterea caro ista nata est fluere. qđ nō
est incorruptibilis. sed nō tantū fluit ma-
teria sed forma. qđ forma illa nō potest
manere eadē nisi maneat informās ma-
teria quā prius loquēdo de eadez parte
forme. qđ dependet naturaliter a perfe-
ctibili qđ perficit. ergo o3 cōpositū flue-
re. 7 p pns cōpo^m redire per nutritiōz.

Quantuz ergo ad

istū articulū sit hec p^a conclusio qđ i nutri-
tione est aliqua generatio. extendēdo ge-
neratiōz ad oēm inductionē forme sūal
in māz p^a uatiōz qđ sic argutū ē mā aīl
mētī nō manet sū for^a alimēti nec sū eliq^a
a^a qđ sū for^a nutriti illā recipit p^a nutri-
tione. 7 c. ¶ Expositio illi^a cōclusionis
nō enīz dicitur generatio simpliciter. qđ
nō est generatio per se entis prout illud
dicit per se eē qđ nō est pars alicuius. s3
potest dici adgeneratio. qđ genera^a ali-
cuius qđ per generatiōz fit idē alicui p-
exnti cui adgeneratur: vel potest dici in
generatio. qđ genera^a partis in toto cui^a
nō fuit pars. ¶ 2^a cōclusio qđ in illa gene-
ratione talī quali forma carnis que in-
ducitur in materiā nutrimentū noua est.
qđ vt est argutū cōtra precedētē opi.
p^aexntis nō posset de nouo perficere il-
lā materiā. qđ nō cōpetit nisi forme oīo
inextense. sicut exemplificatur ibi de in-
tellectiua. quelz enī extēsa per accidens
habet partē aliā in aliā 7 alia parte ma-
terie. 7 ita si noua materia perficitur nō
perficitur per aliā partē que prius perfe-
cit aliā materiā. ¶ Declaratio istius est
per fluxū partis genite in nutritiōne. qđ
qñ illa fluit sicut materia partis illi^a de-
sinīt eē aliquid totius carnis ita 7 for^a
que perficit illā materiā dīsinīt eē. quia

nō potest manere sine illa materia nec
migrare. ¶ 3ª cōclusio pars adueniēs p
nutritiōne est aliquo modo similis par-
ti p^aexistenti que insuit per generatiōne
7 aliquo modo dissimilis. similis in for-
ma specifica nō tātum intellectiua. sed
corporeitatis que presupponitur: dissī-
milis in hoc. qđ quāto agēs mere natu-
rale magis cōtinuat actiōz in p^ariū tan-
to magis debilitatur eius virtus que p-
batur. quia oē tale agens repatitur in
agendo. 7 ita qđ agit in cōtrariū patit^r
ab ipso. quā actionē vocat p^ais corrupti-
uā. ergo caro p^a habita ex generatiōe qđ
to magis agit in nutrimentū vt p^arium
tanto magis debilitatur virtus eius. 7
ex hoc dicitur impuriōz caro. ergo illa
post aliqđ tēpus in quo cōtinue sic agit
in cōtrariū est impuriōz qđ in p^ancipio:
7 per p^ais cū genitū nō possit esse perfe-
ctius generante sequitur qđ caro genita
ab illa carne posteriori qđto posteri^a ge-
neratur tāto regulariter erit impuriōz.
qđ ab impuriōze genita. ¶ Ista cōclusio
cōfirmatur per exē^m p^ahi p^a de generatio-
ne. quāto vinū magis egit in aquā mix-
tam sibi: tanto est impurius in tātuz vt
tādē propter impuritātē. q. totum sū-
at aqua. ¶ Hec cōclusio includit aliam
qđ nō tātum posterior genita est ipuriōz
prior: sed eadē manēs in toto posteri^a
ē impuriōz seipsa prius. 7 hec est rō im-
puritatis in carne posteri^a genita. ¶ Hec
cōclusio nō asserit formā carnis recipe-
magis 7 minus. si tamē illō poneretur
ista impuritas esset propter remissionē
forme substantialis. potest tamē eē p^are-
cisse propter imperfectionē qualitatum
naturalīz cōsequentiūz formaz qđ sunt
p^ancipiū alterandi nutrimentū. qđ q^ato
imperfectius alteratur tanto ex eo caro
impuriōz generabitur. ¶ 4^a cōclusio d
distinctione carnis scōm specie 7 carnis
fm materiā apparet ex tertia. qđ vna-
queqz pars carnis habet certū p^aeriodū
in toto. 7 tanto maiorē quanto purior

Corollario
tercio

Secundo
quarta

tanto minorē quāto impurius, tādū ei potest eē suū cōseruare in toto quādiu potest per qualitates suas resistere cor- rumpenti. Nec at peryodus maior est in parte prius genita q̄ posterī. ⁊ in priori parte peryodi quēcūq; eadē pars est ef- ficacior ad agēdū q̄ in posteriori. Et intelligēda est illa dīa ceteris paribus. hoc est si pars carnis genita fuerit ex ta- li nutrimento qd fuit natū cōuerti in car- nē eque purā sicut ex quo genita est illa caro. siquid alteratione proportionata posita ex vno alimento nata ē caro pu- rior generari q̄ ex alio. **Ex** istis ad q̄r- tā cōclusiōz forma dat eē ⁊ agere. ergo pars f3 formā potest dici quādiu habz eē fm formā. vel quādiu habet agere f3 formā. ⁊ 2^m infert primū. l3 n̄ cōtrario- citius enīz deficit alicui actio propter i- perfectionē quā esse ⁊ siue sic siue sic ps fm formā nō est tantū pars forme. sed includit materiā ⁊ formā. Primo autē modo quēcūq; pars oū manet in toto dī pars fm formā a p̄cipio. s. peryodi sui vsq; ad finē. qz. s. tandū habet esse.

Secūdo modo non dicitur pro oī parte peryodi pars fm formā. sed pro illa p̄ qua habet virtutē ita efficacē q̄ potest sibi cōpetere actio fm formā. nō dico si bi tantūmodo vt cōcurrenti ad actōez totius: nec sibi simpliciter separte a toto sed si in toto virtus inest ad propriā ac- tionē: quā vt ibi exns posset habere. l3 nō p̄sideretur p̄cise vt p̄currens ad ac- tionē totius. ⁊ illa efficacia virtutis re- quirīt determinatā virtutē intensiuā ⁊ extensiuā. qz nō quēcūq; modica ps in toto posset illo mō h̄re actionē p̄paz sed tñmodo p̄currere ad actionē totī. vt dicit p̄s in descensu de actione cen- tesime mille partis milij in sensum. **Re-** quiritur ergo alia determinata quanti- tas extensiuā ad illā efficacīā agendi in toto. requiritur etiā quātitas intensiuā virtutis. qz vt dictū est post remissiōez virtutū actiuarū in tantū vt magis ce-

dant cōtrarijs q̄ vincant. nō potest illō agere propria actiōe. ergo hoc 2° modo pars fm speciē est tante quātitatis na- turalis ⁊ tante virtutē actiue q̄ sibi pos- sit cōpetere propria actio. nō quidē vt supposito extra totū. sed sic propria q̄ nō tantū p̄currat ad actionē totius.

Primo mō parti fm speciē nō oppo- nitur proprie pars fm materiā nisi sic homini viuū opponitur homo mortu- us. ⁊ sic eadē pars dicitur pars fm spe- ciē oū manet in toto ⁊ pars fm materiā quando fluit. sicut idē dicitur p̄mo homo viuus ⁊ postea mortuus. 2° mo- do alia est pars fm speciē alia fm mate- riā etiā partibus manentibus in toto. qz aliqua modica pars cui nō potest cō- petere propria actio etiā si sit in princi- sui peryodi est pars fm materiā. pars autē quantitatis sufficientis. ad agendū est pars fm speciē. ⁊ hoc si habeat vir- tutē efficacem ad agendū que requirit quantitātē virtutē. **Et** per oppositum pars fm m̄az que non habet talē effica- ciā virtutē q̄tūcūq; q̄tūtatē extensiuā h̄eat

De hoc ad fundamen- ta p̄cedē- tis op̄i. ex^m de intellectuā est ad oppo- sitū. qz illa modo inextensibilī ⁊ inextē- sibiliter recipit materias. ⁊ ideo nullam partē nouā habet per hoc q̄ perficē no- uaz partē materie. sed oppositū sequit̄ de illa forma extensibilī in materia.

Auctoritas p̄bi de carne f3 specie3 ⁊ f3 materiā soluta est in 4^a cōclusiōne. quia nō intelligit q̄ pars f3 materiā flu- at ⁊ refluat. i. materia tantū. ⁊ pars fm formaz maneat. i. forma f3 se totaz. sed taz pars scōz materias q̄ par f3 formā est pars integralis totius. ⁊ est vere cō- positū ex materiā ⁊ forma. vnde vocat carnē f3 materiā ⁊ carnē f3 speciē p̄po- situz ex materiā ⁊ for^a n̄ at m̄az cānis ⁊ sp̄ez cānis q̄ at ps p̄po^a ex m̄a ⁊ for^a car- nis sit caro f3 sp̄ez ⁊ q̄ f3 m̄az oēs ē i 4^a cōclusiōne. ⁊ quomō caro f3 materias

fluit. p3 f3 p̄mi-
carnē in carnē f3
riā. fluit. i. est in p
flucidi. ⁊ hoc
teria propter oc
rio. loquendo ad
propter defectuz
est intelligenda
⁊ nō fluxu. sed ill
pars f3 materiā
dicitur minia v
magna in toto n
determinate qua
partē f3 speciē a
speciē nō fluit f3
manet in toto f3
virtutē p̄seruand
lectū. qz habet q
aliqua pars ad f
generetur. ⁊ per
riā tripliciter int
Ad 3^m dico q̄
gn̄erationē ē q̄
ipsi nutritio vel
ue partē nō sit
intelligendū: po
quātitatis ⁊ virtu
toti. sed possit in
priā actionē. dic
dicas partes. est
forte requirunt
alio. vtpote in p
to due in hoīe tr
habet equalē vir
b. c. 7°. Si num
cūq; sequētratio
ad hoc deductū
p̄ma forme nat
anteq̄ localiter
triendaz. siue po
tutē requiritā tot
vias subtilēs det
cūq; modi sunt
malū ⁊ alia h̄i
tis iā istud sub f
vel rous approp

fluit. p3 f3 primū modū distinguendo carnē in carnē f3 speciē ⁊ carnē f3 materiā. fluit. i. est in proxima dispositiōe ad fluendū. ⁊ hoc loquēdo de parte f3 materiā propter defectū quātitatis virtutis. loquendo autē de parte f3 materiā propter defectū quātitatis mobilis. nō est intelligenda illa differentia de fluxu ⁊ nō fluxu. sed illa pars f3 speciē auget. pars f3 materiā nō augetur. q2 vt statī dicitur minia vel aliqua nō notabilī magna in toto nō augetur. sed aliqua determinate quātitatis que sufficit ad partē f3 speciē augetur. Pars ergo fm speciē nō fluit f3 primū intellectū. quia manet in toto f3 2^m intellectū. q2 habet virtutē pseruandi se in toto f3 3^m intellectū. q2 habet quātitatē sufficientē vt aliqua pars ad sui pseruationē sibi adgeneretur. ⁊ per oppositū pars f3 materiā tripliciter intellecta tripliciter fluit.

Ad 3^m dico q2 ⁊ in nutritione ⁊ in augmentatione ē quedā iuxtapositio. taq̃ ipsi nutritio vel aucto. ⁊ hoc siue toti siue parti nō sit tantū iuxtapositio: vbi intelligendū: pone aliquā partē tante quātitatis ⁊ virtutis vt nō tantū coagat toti. sed possit in toto existens habere p pziā actionē. dicatur. a. habet ista modicas partes. esto. lo. quarū quelibet q2 forte requiruntur plures in vno q̃ in alio. vtpote in planta sufficit vna. i. brauo due in hoīe tres vel plures nō curo. habet equalē virtutē intensiue dicatur b. c. 7^a. Si nutrimentū fuerit per quocūq3 sequestrationes vel depurationes ad hoc deductū vt tā sit sub forma proxima forme nutriendi. siue hoc fuerit anteq̃ localiter mittatur ad partes nutriendas. siue postq̃ missus fuerit p virtutē regitā totius. ⁊ hoc per quasda3 vias subtiles deferuientes tali missioni cuiusmodi sunt vene in corporibus animalū ⁊ alia hī correspondētia in plantis tā istud sub forma cābi vel glutini vel rois approximati parti nutriende

⁊ receptū in poris quibuscūq3 dimissis ex fluxu quarūda3 partū f3 materiā que pseruerūt ibi ⁊ nunc ex fluxu suo reliq̃runt poros repletos aliquo humore subtiliori ⁊ ita totū carens densitate in partibus requisita ad bene esse eius ibi existēs cōuertitur in ipsū nutriendū. ⁊ sic ante conuersionē iuxtaponebatur cōtigue partibus nutriendi. ita post cōuersionē iuxtaponitur p̃tinētie aliquibus partibus manentib⁹ esto. ergo. a. est tanta pars cui cōueniat nutriri ⁊ augeri i poros intra ipsas recipiuntur passim partes nutrimenti. ⁊ ibi existentes adgenerantur partibus. b. c. ceteris p̃existētib⁹ illis iuxtaponuntur. sed nō toti: q2 sunt aliqui intra ipsū totū. l3 vna pars de nouo genita sit aliquid intra aliā p̃tē illius partis nutritē. esto q2 illa sit minima cui pueniat proprie nutriri vl augeri. sic q2 quel3 pars eius sit nutrita vel aucta. Et istud est necessariū ponere. f. aliquā partē notabilis p̃ritatis miniaz sic auctā. q2 si quel3 pars in toto quantūcūq3 modica augetur pprie necesse esset q2 auctū semper augetur in duplo vel saltē in notabili quātitate q̃ p̃ qd est manifeste falsū. Sic ergo appet ad rationē illā quō in nutritione est iuxtapositio alicuius quia partibus minimis que proprie nō nutriuntur. sed nō est iuxtapositio illi qd p̃pe nutritur cuius. f. alia pars fluxit ⁊ postea alia pars noua restauratur: sed illi sit quedam in generatio. f. intrinseca generatio partis noue loco p̃tis antiquę que fluxit. **S**3 ex istis adhuc nō hī de mō augmentationis. quia illa generatio que fit in nutritione est momentanea. augmentatio autē nō est in instanti cū sit motus. Illa etiā potest fieri sine augmentatione vt manifestū est f3 p̃m p̃mo de generatione. nec o3 hic addere modū augmentationis. q2 nō q̃rū hīc de nutritione nisi vt hēam⁹ quō in nutritione manēs p̃tes homogenee eedē vel non eedem.

De secundo principali supposito qd ad veritatē nature huiusmodi pertineat non tñ partes eēntiales. s. materia et forma: sed etiā ptes integrantes: nō tñ ethogenee s; hōgenee: ex qb⁹ pponūtur ethogenee et breuiter qdqd fuit vere aliqn aīatū aīa intellectiua vel p se aliqd huiusmodi aīa tñ. dico pmo p dōez hāc. nō quiddā fuit in petro p tota vita ei⁹ de veritate nature eius resurget in eo: pbat breuiter: qz ex quo tales ptes multe fluxerunt in vita ei⁹ et alie multe redierūt ex pcedēte articulo. si oēs ille redierūt in eo vel esset corp⁹ eius imoderate densitatis vltimo derate quātītatis. **C**ōclusio ē videre q partes resurgēt vt sit debite densitatis debite magnitudinis: et hō tante quante futur⁹ eēt in fine. 30. annorū si vixisset: qz tante quātītatis ponit quodlibet reformatiō in resurrectōe: qd intelligo si nō fuisset orbatio i isto ipediēs eū ptingē ad debitā quātītātē infra. 30. annos q ptingēt i isto natura non orbata. **H**ec duplex ē via. hō enī vixit est q regulari p pūor in corpore hōis viuētis purior ē ex pcedenti articulo. regulari dico qz ex ipedimēto accidentali vel ex pte pīnētis vel ex pte pueniētis vel noctū adhibiti pōt aliud accidere. hō autē ē pbabile q corp⁹ illud repabit ex pib⁹ purioribus q aliqn fuerūt ptes huiusmodi corp⁹: q habebit totū illud qd ptractū est ex parentib⁹ qz hō sit purissimū et de alijs genitib⁹ ex nutrimento puriorib⁹ ad quātītātē sufficiētē toti corp⁹. **N**ulla via. nutritio nō ē p se necessaria nisi ad restauratōem depdit. augmentatio autē ē p se necessaria vt genitū attingat ad debitam quātītātē nature sue. In quacūqz g nutrītione vsqz ad iminū augmentatōis ali quid pīse ouertit ppi nutritōem. s. vt restauret illud qd fluxit. aliqd autē ppi augmentatōem. s. vt acqratur quātitas debita etiā si nihil fluxisset: et pīmū qdē nō est de principali itēōe nature. simpli-

Quia pūor
fuerūt et
sunt. Ab hō
magnitudinē

et enī natura magis pseruaret ad eē tōtius pte q fluxit si posset pseruare q lo co et aliquā impsectiozē restauraret. sed 2^m est de principali intēōe nature volētis attingē quātītātē pfectam: ita q 2^m intentū est ppi pfectōem acqrēdā. pīmū autē occasionatū ppi vitandā impsectiōē. **H**uic addit ista. pbabilis: qz vsqz ad quātītātē debitā ille erūt ptes in corpore resuscitando q natura magis ex itēōe fecit eē ptes illi corp⁹: s; huiusmodi sūt ille q adueniūt vt augeat: nō autē ille q adueniūt vt restaurēt: q resurget corp⁹ ex illo qd pmo tractū est a parentibus et ex alijs pib⁹ gnātis ex nutrimento. ppi augmentatōem debitā corp⁹ vsqz ad quātītātē sufficiētē illi corp⁹. **I**lle due vie in hoc psonat q qd quid tractū ē a parentibus resurget: qz fm pīmā viam illud ē purissimū in oēs ptes corp⁹. fm aliā viā illud ē maxime de intēōe nāe i isto supposito: s; dī cordat quātū ad ptes genitas ex nutrimento: qz pīmā pōnt huic adiūgi ptes q fuerūt puriores i illo corpore fm totū fluxu vite eius. aliā pōnt huic adiūgi ptes que magis ex intēōe nature fuerūt de veritate hui⁹ corp⁹. nō autē eedē sūt puriores in toto fluxu tpis: et magis de intēōe nature ptes hui⁹: qz sep pū genite regulari crant puriores: siue magis siue min⁹ intēte. sp aut siue prius siue posterius ille q vltra restauratōem necessariā depdit fuerūt genite: fuerūt magis de intentione nature. **S**i obici as contra vtrāqz viam: quomodo ergo resuscitatus habebit eandem carnē quam habuit hic viuus. **D**ico q non habebit pīse eandem quam habuit in aliquo instanti: vel in aliquo tempore vite sue. sed nec habebit totam illā quam habuit in aliquo tempore pter illam quam contraxit a parentibus. illam quidem totam habebit: et alias ptes quas successiue habuit: nunc istam nunc illam: et sic ē magis idem corpus

resuscitatus corp⁹
q si esset idē q
fieri determinat
si esset idē illi p
gis aliud a corp⁹

Ad arg

la costa non fuit
adā. qz pter ill
entes s; q cōpet
autē fuit sibi o
ad suppositū. se
tione nature. sic
nō tanq aliqui
sed propter gen
firi est in illo tan
aiatum anima il
et si oīo fingat
plicat sibi neces
lis. **N**deo: sequi
ea. i. pīo loco ei⁹
pīmū verius
resurget in adā
Ad aliud credo
vsqz ad finē mu
ritate humane
fuit. **I**deo resu
magis fuit de vi
qz in ipso purius
one nature pars
danur q simplici
veritate nature
get in illo in quo
hoc dicit Aug. et
dicitur illi anime
mo fieret anima
bile. qz post pīmū
illa caro illius b
et si postea q. vfu
dicitur illa pīma h
materiā. si autē ill
tate nature: suffi
tam partes alie q
in successione vi
illis reparabitur
quia ille fuerunt

Q. II

refuscitatu corpori habito in hac vita
q̄ si esset idēz qđ iste habuit in aliquo i
stati determinato vel parte vite sue. qz
si esset idēz illi pro tali instanti esset ma
gis aliud a corpe suo p̄ alio instanti.

Ad argumta Ad p̄mu

la costa non fuit de veritate nature in
adā. qz p̄ter illā habuit costas suffici
entes f3 q̄ cōpetunt homini cōter. illa
autē fuit sibi data tanq̄ superflua quo
ad suppositū. sed necessaria quo ad itē
tionē nature. sicut in masculo est semen
nō tanq̄ aliquid nature illius suppositi
sed propter generationē alterius suppo
siti est in illo tanq̄ in uase. vnde non est
aiatum anima ista. ita fuit de illa costa

Uel si oio fingatur q̄ illa fuit costa sim
pliciter sibi necessaria sicut pars integra
lis. Rñdeo: sequitur repleuit carnē pro

ea. i. pro loco eius aliā costaz formauit.

Primū verius credo. sed dato scđo nō
resurget in adā costa translata: sed aliā

Ad aliud credo q̄ nunq̄ fuit nec erit

vsq̄ ad finē mundi aliquid eque de ve
ritate humane nature i duobus suppo
sitis. Si ideo resurget p̄cise in vno i q̄

magis fuit de veritate: magis inq̄ vel
qz in ipso purius vel qz magis de intēti
one nature pars eius. Si autē oio contē

datur q̄ simpliciter 7 equaliter fuit de
veritate nature vtriusq̄. Dico q̄ resur

get in illo in quo prius fuit animata: 7
hoc dicit Aug. 7 ponitur in littera. red

ditur illi anime que illā primitus vt ho
mo fieret animauit. 7 istud est rationa

bile. qz post primā animatiōez facta est
illa caro illius hominis. 7 per p̄sequens.

7 si postea. q. vsurpetur ab alio n̄ amē
titur illa prima habitudo eius ad hanc

materiā. si autē illi in quo fuit 2° de ver
tate nature: sufficient ad q̄titatez debi

tam partes aliē que fuerūt corporis sui
in successione vite sue per nutritiōez ex

illis reparabitur corpus debite q̄titati
quia iste fuerunt aīate ista aīa. 7 cēntia

liorē ordinē habuerunt ad illam aīam

p̄ter illud qđ in alio resurget. quia ad

aliā aīam habuerunt cēntialiorē habi
tudine q̄ ad illaz. Si vero potest illud

qđ in alio resurget partes nutrimenta
les quas ille successiue habuit: nō suffi

cient ad debitā q̄titate corporis illius.
supplebit vnde voluerit oipotens. **Ad**

aliud si possibile esset q̄ p̄cise idē esset
semē in duobus. 7 per p̄sequens idē effz

p^o de veritate nature in duobus suppo
sitis. qđ tamē nunq̄ credo fuisse nec fo

re. illud resurget in p̄mo. **Ad aliud di**
co q̄ nō est filis ratio de toto 7 de p̄te.

qz p^o intēditur restauratio eiusdē toti
in resurrectione: nō ergo partis: maxie

de illa p̄te que nō est p̄ncipalis sine cui
idēptitate totū p̄t esse idē. **Sed si ar**

guas de p̄te p̄ncipali cuius vnitas req̄
ritur ad vnitate totius. dico simpliciter

de illa sic dixi de toto. qz p̄tes homoge
sufficientes ad q̄titate eius debitā resur

gent in illa p̄te organica: 7 hec ille que
pus fuerunt de veritate nature illius p̄

ris pus inquā duratione si fuerunt eq̄li
ter de veritate alterius: 7 q̄tum ad pu

ritate. 7 q̄tum ad intentionē nature. si
autē in aliquo alio p̄ncipaliter altero il

lorz modoz in illo resurgent.

S **I** uero queri

tur. Circa istā scđam p̄tē h^o

di. **Quero p^o** vtrū ignis infernalis cru

ciet malignos spūs. **Q^o** nō: aug. 12. sup

gen. arguit ex intētiōe sic. Agens est p̄

stantius patiente. corpus autē nō est p̄e

stanti spūs. sed ep^o. q̄ nullū corpus agit i

sp̄m. **P̄terea** fm̄ ipm̄ ibidē nō sunt

corporalia. sed corpalibus similia quib^o

aīe exute afficiunt. q̄ nō afficiunt pena a

corpe. **P̄terea** p^o de gene. corp^o non

agit nisi p^o tractū. nō autē p̄t tangē sp̄m.

qz illa tangunt se. quoz vltima si siml^o

spūs nō h3 vltimū. **S** p̄firmatur istud

p̄ phm. 7. phi. vbi vult q̄ agēs 7 patiēs

o3 eē sū. 7 nihil hoz medū. spūs autē n̄

pōt eē sū cū corpē. qz respectu corpis. q. nō est in loco. **P**reterea p^o de ge. Agēs intēdit sibi assimilare passūz. sed corp^o nō pōt sibi assimilare spm̄. quia tūc spīritus esset capax alicuius forme in qua assimilaret corpī. **O**ppo^m Math. 25. Ite maledicti in ignē eternū. q paratus est diabolo 7 angelis eius. **P**reterea Gregori. 4. dial. c. 5. si diabolus elusqz angeli cū sint incorporei corporeo sunt igne cruciadi. qd mirū si aie aīq recipiant corpa possunt corpea sentire tormēta. **P**reterea aug. 21. de ciuit. dei. c. 10. cur nō dicam^o qūis miris veris tñ modis spūs incorporeos posse pena corpalis ignis affligi. 7 istud pbat ibi per hoc q spūs hoīum incorporei possint vel potēte corporum suorum vīculis insolubili ter alligari.

*Thomās p^o q^o d^o
questio p^o q^o
Eg^o dū volūm^o
quodlibet 2° q^o
Et quodlibet
q^o m^o q^o questio
d^o*

Idic dicitur q spūs cruci at igne inq^m eū apphēdit sū rōe discōuenientis. **E**t cōfirmat per greg^m dial. 4. c. eo parit^o q videt. 7 qz cremari se respicit cruciat.

Ad possibilitatē h^o est Auic. 9. meta. vbi exemplificat de sōnio. q aliqz magis cruciat ex sōnio ex tali apphēsiōe fantastica alicui^o discōuenient q affligeret qnqz in vigilia ex pntia eiusdē. **C**ōtra hoc: aut vera apphēsiōe apphēdit ignē vt discōuenientē sibi aut falsa.

Si vera oporteret ponere modū illius discōuenientie qui nō apparet possibilis quia tāq contrariū realiter corruptū nullo mō pōt esse discōueniens nec a ratione nec a volūtate. quia obm̄ vt obm̄ ē cōueniens potētē. **S**i falsa sequitur p^o q nō ab igne. sed a sua falsa extimatiōe cruciatur. **Q**uod si illa falsa extimatiō est a deo. deus erit imediata causa deceptionis. **S**i aut ab ipso angelo nō videtur probabile. qz fm̄ oyo^m de di. no. naturalia sunt in eis splēdidissima. q pnt naturaliter apphēdere q ignis nō ē eis discōueniens. **P**reterea Greg. vbi

supra aia nō solū videndo. sed et expit do incendiū patitur.

Alter dicitur q spīritus datur qui

dā habitus supernaturalis propter de meriti peccati 7 per illū habitū subijci tur corporali agenti vt possit ab eo pati. **C**ōtra hoc aut ille habitus est for^o corporalis aut spīritualis. si corporalis. ita potest deus dare illū habitū angelo vt inhereat sicut q angelus sit albus: vel lapis sapiēs. qz equalis est repugnātia vtrōqz suscipiētis ad susceptū. si spīritualis. ergo nō per illū magis est passūz proportionatū corpori vt agenti q p^o.

Preterea habitus nō est quo simpliciter possūm^o: sed quo aliquid possūmus. ergo in quo nō est potētia simplr ad agere vel pati in eo nō est potētia ad sic agere vel pati. sed in natura illa nō ē sufficienter potētia ad pati. nec ille habitus potest dare posse: qz nō est potētia.

Preterea illa pena recipiatur imediate in illo habitu tāq in proximo receptiuo. imo nec mediate in ipsa natura angeli si repugnat illi nature. 7 si datur primū sequitur q ille habitus sepatus ab angelo posset puniri eadē pena. Si 2^m sequitur q nullo modo angelus puni^o sed tantum ille habitus.

Ad questionem di

co. q fm̄ aug. de ci. dei. 14. c. 25. dolor carnis tñmodo est offensio aie ex cāne 7 quedā ab ei^o passione dissensio. sicut aie dolor. qui nūcupatur tristitia est ab his reb^o q nobis nolētib^o accidūt. **E**t h^o appet q dolor est passio. pns apphēsiō nē sensitūā 7 in appetitu sensitūo. **T**ristitia at est ppe in appetitu intellectūo: aut in volūtate. 7 pns apphēsiōnem alicuius obiecti noliri. **P**rimū .s. dolorē ppe dām nō o3 querere in spīritibus siue angelis siue aiabus sepatis nūi fingatur q in spīritu sepato sit ap

petrus sensitiu
tūc etiā possit in
appetitū illū q
est fm̄ arif. p^o de
re aiam trīstari
edificare. qz vtrūq
passiones appetit
passiones totius
ad qz cōsequitur
cōiuncti ex de^o. n
nego in aia sensiti
que est cōpletūa
sicut. nā illa nō ē
aie intellectūe tot
16. q pncipia ope
sunt accidētia an
que est in aia. im
natura anime nō
auditiua nisi parti
tētia vīsiua est qui
dēs illā perfectionē
sectionē corporis
ad operationēz cō
ipsa sensatiua est p^o
duobus. ita qz p^o
ratio suscipiēti nō
qz pccesse est in an
tionis in organo. s
positi ex corpore m
perfectio est proxim
lationē. 7 ideo illa
tētia sensitūa. nec v
ma mixti. nec alia. f
lectiue. ergo de dolo
tristitia nō oportet
spīritu sepato. nec i
nō potest esse ibi. **C**
mus: dico q cū sit i
hēsiōne existētie o
fm̄ rationē. vel opo
qz nāz ostēdatur v
rationē: 7 tamen po
tū ostēdi vt discōu
nec rante. quia nō ē
michiacti 7 nō videtur
actiō sequatur app

sed et expit

q' spiritus
datur qui
propriet de
biti subici
it ab eo pa
titus est for
poral. ita
angelus ve
t albus: vel
repugnans
e'pi. si spiri
t' est passus
genti q' p'ri
uo simplici
liter possu
entia simpli
t' potest ad
ura illa nō ē
nec ille habi
t' potest.
etur imedi
ximo rece
ipsa natura
e. si detur
us sepatus
ē pena. Si
gelus punit

em di

c. 25. dolor
aie ex cane
ensio. sicut
st. ita est ab
idit. sicut b'
a apphelo
sitio. Tri
tellectio:
chelonem
Q' p'riū
erere in sp
us sepana
ato sit ap

petitus sensitivus et pari ratione sensus. et
tunc etiam possit inesse sibi passio. tamen secundum
appetitum illi quod secundum sensum quod transactum
est secundum aristotelem. prout de anima. nihil aliud est dicitur
re animam tristari vel gaudere quam texere vel
edificare. quod utique verum est prout sunt
passiones appetitus sensitivi. quod ille sunt
passiones totius coniuncti sicut et sentire
ad quod consequitur passio. Est ergo totus
coniuncti ex sensu et de sono. nec tamen
nego in anima sensitiva esse illam perfectionem
que est completiva in ratione potentie sen
sitivae. nam illa non est aliud ab ipsa essentia
sive intellectivae tenendo quod tenui. 2. li. 2. di.
16. quod principia operandi ex parte anime non
sunt accidentia anime. Illa perfectio
que est in anima. imo est regulariter ipsa
natura anime non est potentia visiva vel
auditiva nisi partialiter. sed propria po
tentia visiva est quiddam essentialiter inclu
dens illam perfectionem anime et aliam per
fectionem corporis mixti correspondentes isti
ad operationes communes. et eodem modo
ipsa sensatio est prout totus coniuncti ex istis
duobus. ita quod proximum susceptivum. et
ratio suscipiendi non est anima. vel aliquid
quod precise est in anima. nec forma mix
tionis in organo. sed forma totius com
positi ex corpore mixto et anima et talis
perfectio est proxima ratio recipiendi se
sationem. et ideo illa forma totalis est po
tentia sensitiva. nec una pars eius. scilicet for
ma mixti. nec alia. scilicet forma anime intel
lectivae. ergo de dolore ut distinguitur a
tristitia non oportet querere causam nec in
spiritu separato. nec in anima separata. quia
non potest esse ibi. De tristitia videamus:
dico quod cum sit in voluntate ex appre
hensione existente obiecti disconveniens
in rationem. vel oportet querere obiectum:
quod statim ostendatur ut disconveniens per
rationem: et tamen positum. vel si non po
est ostendi ut disconveniens nisi a ratio
ne errante. quia non esset disconveniens
nichaeli et non videtur rationale quod illa
afflictio sequatur apprehensionem erro

neam. oportet invenire sibi obiectum dis
conveniens secundum rationem et nolitum et
tamen positum. dico autem quod ignis ille
est obiectum sic disconveniens. et hoc du
pliciter primo ut detinet spiritum diffini
tive. secundo ut imutans obiectivae. De
primo nullum corpus ut locans est locato
disconveniens. nisi quod aliud corpus est si
bi conveniens. spiritus autem sicut cum nul
lo corpore habet naturalem convenientiam
quia tunc illud est naturale salvatum est
ita ad nullum corpus habet naturalem
disconvenientiam propter quam detineri ibi
sit nature sue disconveniens. unde si mi
chael cuiusque corpori esset ex precepto
divino coniunctus localiter diffinitivae
etiam perpetuo et hoc apprehenderet. nul
lo modo apprehenderet ut disconveni
ens. nec ut materiam tristitiae. ergo ad ha
bendum tristitiam de igne detinere oportet
ut inveniat prout ratio nolit. sic
angelus malus habet nolle detineri per
petuo ab igne. et specialiter ab illa rati
one ex sententia divina vel voluntate di
vina illuc effectivae detinente. et ab illo
nolle declinat affectio comodi secundum quod
appetit liberum usum potentie ut sicut
natura sua est indifferens ad quodcumque
corpus sic posset se facere presentem cuius
que corpori. promouet autem superbia pro
pter quam appetit uti propria potestate.
Consumat invidia propter quam nunquam
vellet determinate esse propter senten
tiam vel actionem divinam. Illud nolle
precedit detentio et apprehensio detenti
onis. Isti autem nolle licet inordinate
posito in voluntate eius sequitur appre
hensio certa de eventu istius noliti. et ex
hoc tertio vel quarto computando ista
duo que precedunt nolle sequitur tristit
ia. Si queras nunquid illam tristitiam
effectivae causat ignis detinens. Respon
detur ignis non detinet spiritum effectivae. quod quod non
locat aliquid effectivae nec impedit ipsum
amoveri ab hoc loco. non detinet ipsum
domus quod non detinet me effectivae quod tunc

De pena spiritus et
duo infere pena

Si illa tristitia
causatur igne
detinente

Quod p̄mū: qz non locat me effectiue: tñ i-
pedit me moueri ad aliū locum: 7 ideo
potest dici quodammodo effectiue me
detinere sicut prohibens aliam detenti-
onē formale: s3 neutro mō pōt aliq̄s lo-
cus corpālis detinere angelū: q̄ tñmō il-
le ignis formalit̄ detinet: ita q̄ nulla est
detentio ignis p̄tens ad gen^{us} actionis
s3 tñmodo respectus extrinsec^{us} adueni-
ens reducibilis ad genus ubi detinēs autē
actiue siue p̄mo modo: qz detinās a-
ctiue ad locū illū: siue scōdo modo: quia
phibens ab illo loco ad aliū locū. deus
ē immediate: qz p̄tra volūtates angelū nō
habētis saltē angelū supiorē non poss3
fieri sic detentio nisi a deo immediate. **S**3
vltēr^{ius} alge^{re} nō tñm odit detentioē acti-
uam dei: 7 suā passiua a deo: sed odit
detentionem formale perpetuam ab illo
igne: nec tñm apprehendit illam detentioem
actiuam vel passiua ut positā vel cō-
tinuandam: s3 illā detentioem formale
7 p̄ p̄ns de illa detentioe formalī trista-
tur. obiectū autē tristabile proprie cau-
sa ē ipsius tristitiae: qz nō volūtas imedi-
ate. tūc enī ēēt in potestate eius imedia-
te tritari vel nō tritari: qd non ē verū
posita nolitōe 7 apprehensione noliti: ita
qz detentio illa formalis vel ignis ille deti-
nēs formalit̄ effectiue contristat: 7 sic vl-
tra cū tritari sit sōluter cruciari eo mō
q̄ possibile ē spiritū cruciari: scd̄tur qz
ignis vt formalit̄ detinēs sp̄m effectiue
cruciat: 7 fm illū modū pōt saluari oī-
etū illud q̄ modo ignis ē instrumētū dei
cruciando: qz p̄ncipal^{iter} odit detentioem
actiuam dei: 7 suā passiua a deo: qz de-
tentionem illā formale ignis: qz scōdam
non odit nisi i ordine ad primā: 7 ita qz
affligit obiectiue: i 2° affligit i virtute p̄-
mi 7 ita instrualiter. nec sequitur ignis nō
detinet effectiue s3 tñm formalit̄: q̄ nō af-
fligit effectiue: qz ip̄m vt detinēs forma-
liter est obiectū nolitū 7 apprehensū vt
positū. **E**t ideo affectiue insert tristitiā
Si dicas hoc ē non tñm: qz nolitū: s3 q̄a

obiectū est fm se discōueniēs: qz sp̄it-
ui puenit libertas ac indrā ad quēcun-
qz locū corpālem. **H**is ē falsū: vt dcm̄
est supra de michaelē si apprehendit se p̄-
petuo determinari ad certū locū vnū
a sctētia diuina nō tristaretur: qz 7 si eo
sit libertas vel indrā ad loca: nō tñm ad
illa vt in actu tanq̄ pfectio naturalis:
qz sic nec vn^{us} loc^{us} ita nec indrā ad quē-
qz loca naturalit̄ perficit angelum: 7 iō
determinatio ad vnū non ē p̄tra nālez
inclinatioē angeli. **E**xplū illi^{us} modī
tristandi pōt esse in hōib^{us} desiderātib^{us}
mori quib^{us} tristis est vita: h^{oc} mō odiū
aiam in corpore suo ē vsqz ad instans
mortis naturalis p̄p̄t aliq̄d odibile cō-
comitās vitā mortalem. 7 2° apprehen-
dit istū nolitū fore. 7 iō. 3°. sequit̄ tristi-
cia de detentioē aie i corpore seu de cor-
pore vt detinēre aiam non qz corp^{us} deti-
neat effectiue aiam: s3 quocūqz vt susce-
ptiuū formaz: 7 vt sic detinet ē obiectū
nolitū 7 vt sic apprehensum effectiue cō-
tristat: 7 istud hūi pōt a **R**eg. dya. 4. si
viuentis hōis spūs incorporeus tenet in
corpore. cur nō post mortē incorpore^{us}
spūs corporeo igne teneat: 7 aug. 21. de
ci. dei. c. io. si spūs hōm^{is} pfecto incorpo-
rei 7 tūc poterūt includi corpālib^{us} mē-
bris 7 tūc poterūt corpōz suoz vincu-
lis insolubiliter alligari.

De secundo **mō. s. q̄liter**
mutans p̄tristat p̄similr quo ad aliqd
dicendū ē ēē. intellect^{us} enī angeli detinē
natur p̄petuo ad intēse p̄siderādū ignē
in rōne obiecti. 2° apprehendit istāz deti-
minatōē ad talē p̄sideratōem. 3°. odit
7 sic p̄t istud odium ex affectōne
p̄modi ex q̄ vult quodcūqz obiectū p̄-
ut sibi delectabile fuerit p̄siderare nunc
h^{oc} 7 nūc illud: 7 p̄mouet ex supbia ex
qua vult vt intellectiua sua fm imp̄tū
volūtatis p̄p̄rie. 7 p̄sumat ex inuidia p̄-
pter quā odit detinēri a dō ad aliquā
p̄sideratōem vnica. 4. sequit̄ apphēsiō

modus pene
demonstrat
animum

Cum ignis
est instrumentum
dei cruciando
nuda anima

nō tñm nuda it
apphēsiō certa
nis intēse 7 p̄p̄-
ficiā. **Q**uā
7 in p̄cedēti qu
rōnem agētia
cum angeli in
non ex volūtā
quō illa possit
pus possit intē-
moue vt nō m
lūari ipsius sp
tōem actus p̄-
cut aug. dicit.
tit intelligētia
ud. **O**portet
igni virtute p̄-
igni pōt ita a
ignē vt aliū co
rio volūtatis
detentio in p̄-
petua: 7 p̄tra
a deo p̄ncipa-
l^{iter} p̄m: ip̄s
sicut intellect^{us}
mouēdū intē-
sic in p̄posito
lectui agē-
oio simile si
ser formalit̄
7 agēs p̄. vol
aliq̄d certum
intellectum p̄-
eius. nec obit
strumētum n
h^{oc} sicut ibi in
ordo agētiū
tatez supposi-
7 p̄tius: quia
p̄petuam intē-
tensā p̄sider-
formale sui
qz in opposi-
gentie sue p̄-
cūqz obiectū
ei: 7 multo

nō tñ nuda isti p̄sideratōis sic in. 2°. s3
apphēsiō certa de euentu isti p̄sideratō
nis intēse 7 ppetue. 5°. ex hoc sequit̄ tri
sticia. Quo ad aliqd aut ē dissimile h
7 in p̄cedēti quo ad p̄mū: q2 ignis h3
rōnem agētis effectiue detinētis intel
ctum angeli in intēsa p̄sideratōne sui. 7
non ex volūtatis angeli. Et si queras
quō illa possit ppetē igni cū nulluz cor
pus possit intelligētiā spūs ita efficacit̄
mouē vt nō magis s̄bit intelligētiā vo
lūtati ipsius spūs quātū ad determina
tōem actus p̄sideradi. s. hoc vel illud si
cut aug. dicit. q2 volūtās auerit 7 puer
tit intelligētiā nūc ad hoc nūc ad ali
ud. Oportet ḡ dīcere q2 istud nō p̄uēit
igni v̄tute propria: q2 tota v̄tute actiua
ignis posita angel? sibi dīmissus posset
ignē v̄l aliō corp? idēni p̄siderare. p̄ ipe
rio volūtatis sue. ḡo oportet dicē q2 illa
detētiō in p̄sideratōe ignis intēsa 7 per
petua: 7 p̄tra volūtate angeli sit effectiue
a deo p̄ncipalit̄: 7 ab igne vt actiue sed
min? p̄ncipalit̄. Et pōt poni exēplum
sicut intellect? agēs 7 fantasma se h̄nt ad
mouēdū intellectuz possibilem i nobis
sic in p̄posito deus h3 similit̄ modū in
tellectui agentī: 7 ignis fātasmari 7 eēt
oīo simile si i nobis intellectus agēs ef
fet formalit̄ volens 7 possibilis similit̄
7 agēs p̄ volūtatem suam determinaret
aliqd certum fātasma ad modū effi^{me}
intellectum possibile contra volūtatez
eius. nec obstat q2 p̄ncipale agēs 7 in
strumētum nō sūt in eodem supposito
h: sicut tibi intellect? agēs 7 fātasma: q2
ordo agentinū illoz nō requirit idēti
tatez suppositi. In tertio etiā ē dīsa h
7 p̄ius: quia multo magis odit angel?
p̄petuam intētiōem intelligētiē sue in in
tensa p̄sideratione ignis q2 detentōnem
formalē sui localiter diffinitiuē ab igne
q2 in opposito p̄imi. s. libēo vsu intelli
gentie sue. p̄ iperio volūtatis circa qd
cūq2 obiectū multo p̄sistit magi p̄fectō
ei? 7 multo magis p̄siderat q2 in libero

vsu p̄tātis sue motiue quātū ad vbi dīf
finitiuē. Illa aut detētiō in p̄sideratōne
intēssima ignis ipedit p̄mā libertatez
quia p̄ hoc impedit intellectus ei? p̄fē
p̄siderare alia p̄siderabilia: sed detētiō
diffinitiuā ab igne nō impedit nisi 2^m.
Ex h° sequit̄ dīsa in. 5°. q2 multo maior
erit tristitia ex illa scda causa q2 ex p̄ce
dente: q2 vbi ē maior nolitiō 7 eque cer
ta apprehēsiō de euentu sequit̄ maior tri
sticia. Est etiā dīsa in illo 7 p̄cedenti q2
ad hoc aliqlit̄ q2 magis pōt dici ignis ef
fectiue affligē spm isto modo q2 modo
p̄cedenti: q2 ibi tñmō affligit effi? q2 vt
obiectz nolitiū apprehensū causat tristi
ciam h3 aut effectiue causat p̄mā apphē
sionē ad quā determinat intellect? q2 ē no
lita: 7 ita h3 q2 duplicē actionē: i p̄io
ri nō nisi simplicē. sed sic in p̄ori nō po
nebat dīscōueniētiā ignis ex natura rei
s3 tñmō nolitiō detinē: ita 7 h3 dīscō
ueniētiā nō est ignis vt obiecti p̄sidera
ti: sed finalit̄: q2 nolitiū est illud obiectuz
sic considerari: s3 ē maior inclinatio ad
nolle sic: q2 in mō p̄ori. Cōtra vtrūq2
modū sunt instantie p̄tra p̄mū: q2 oēs
detinet eq̄litr: ḡ oēs cruciabūtur eq̄litr.
p̄ns ē cōtra aug. 21. de ci. c. 16. Nequa
negādum ē ipm cñmū ignē alijs leuiorez
alijs futurū esse grauio: ē: siue ipi? ardoz
p̄ pena dīgna cuiuscūq2 variet̄: siue q̄li
ter ipse ardeat s3 nō equali molestia sen
tiat. Ex q2 etiā auctoritate v̄ h̄i q2 ar
doz cruciabit eos 7 nō tñ detētiō. Cō
tra 2^m. q2 si nō nisi intelligibilit̄ impi
mit talē impiōnem sequit̄ delectatiō
q2 illa ē cōueniens potētiē intellectuē: p
bat etiā q2 delectaret michaelē. Cō
tra vtrūq2 sūt. q2 si nō nolit v̄ lñō odiat
sic detineri vel ab obiecto sic imitari.
nō tristabitur: ac p̄ hoc cū in p̄tate eius
sit nō nolle in p̄tate ei? erit nō cruciari
p̄reia. eq̄ possz affligi in lapide v̄l so
le vel celo empyreo si detinēt diffinitie
ab ill 7 mutaret ab ill obiectiue. Ad
p̄m detētiō fōit q2 ē fm diffinitioz fōitē

equo: s; nolle nō ē eque: imo intēsiu' in
his q' magis peccauerūt: 7 iō maior trī
sticia. **Ad 2^m** nō est in p'tate eoz illud
nolle vel nō nolle sic tangēt de p'tinua
tōne mali act' in ei' cui' cā forte ē actio
p'tinua cause superioris agētis ad aliqd
vnifoz: in eis p'p'i demeritū p'cedēs ad
q'd vnifoz: sequat' vniformit' afflictō eo
rum: 7 p'p'i h' nō pōt aliqd remissi' nol
le q' mō nolit: q' sic nō est in p'tate eius
act': ita nec mod' act' 7 sic causa sup'ior
vniformit' agit ad nolle p'p'i q'd cā infe
rior nō pōt difformit' agē ab ip'a ita vni
formit' agit ad itēsiōē hui' nolle. **Ad**
aliud p'ma ipressio q' est ad intellectōē
ignis delectabil' eēt ex sc'p'a intellectui:
s; in. 5. istaui p'p'i nolitōem. i. app'hēsi
ōē eūt' nolitū. ex illa app'hensione no
lita 7 app'hensa cā. trist. cia. **Ad** si di
cas saltē app'hensio vt in p'mo instāti
posita cābit delectatōem. **Ad** non pōt
q' appetit' ille in eodē instāti h'z tristiti
am vehemētē: 7 illa excludit oē gaudiū
nō tūc h'z s; i'p'tinēs ex. 7. et h'. **Ad** si di
cas cā delectatōis ē p'p'i nālū q' cā tristit'
Ad iō i h'z tātū ordinē nālē: q' s'ltat'
tē realē efficac' excludit min' efficac'. s;
efficaci' sit posteri' nā: nec m'iz q' ipedi
ens siue phibēs q'nqz est posteri' nālū:
agens tūc p'p'i ipedit p' actōē ei'. ex' in
gnātiuo vni': 7 alteratiuo ad h'z.

Ad argumēta

ad p'mū illa p'p'o
fili' aug pēdet ex ista q' agēs ē p'stātū
imino fōrli actōis: 7 imin' fōrli actōis
ē p'stātū suo receptiuo. **Ad** autē ista
rū nō est vā nisi inquātū h' ē act'. 7 illō
potētia: 7 sic p'cedēdū ē agēs inquātūz i
actu formali vel v'tuali eē p'stātū passio
inquātū ē in potētia ad illud. s; ex h' nō
sequit' q' sit p'stātū absoluta nā illi' q'd
ē susceptiuū: sic nec de imino fōrli respe
ctu eiusdē. s; q' aug. itēdit' cludē p' illō
argu' q' corp' nō agit in spū: p't dicit' q'
maior sua ē vera d' agēte equoco 7 tōli
seu principali. alii nō. s; p'cto ē vera. et

p'cessū ē q' ignis nō ē agēs p'ncipale i spū
siue i illa detēdōe: q' i illa nō agit: s; fōr
lī diffinitiuē p'tinet: siue i imutatōne: q'
ibi nō agit nisi vt istūm dei: sic fātasma
se h'z ad intellectū agētē. **In** causādo autē
tristitia hoc mō vel illo nō ē p'ncipale
agēs: s; ip'a volūtas nolēs illud obiectū
magis enī ex h' q' obiectū ē nolitū seq'
tristitia q' ex rōne obiecti i se vel ip'a ap
prehēsiō eūt' obiecti noliti: q' obiectū
nō tūc nolitū s; vt nolitū app'hensū eē
vel fore p'tristat'. **Ad** aliud aug. pōt ex
poni ibi de his q'bus spūs afficiūt ime
diatē: q' illa sūt filia corpib': q' passio
nes aliq' mō cāz a corpib': nō autē de
illis quib' afficiuntur spūs mediatē: q'
ista sūt corporalia: vel q'd idē est exponat'
de afficiēte formalit' nō effectiue. **Ad**
aliud h' vniuersali ē v'z q' op'z agens
eē p'ns paciēti. saltē fm v'tutē actiuam.
7 ex h' sequit' vbi p'ntia p'portionata nō
pōt h'z nisi p' tractū req'rē tract'. vbi
autē v'ior pōt h'z illa multo magis suffi
cīt ad actōem: sed multo v'ior pōt eē
spūs ad corp' p' coextētiā q' sit illa p' cō
tractū. Alii pōt dīci q' req'rē tract' v'tua
lis nō mathematic'. cōtract' aut v'tual' ē
q' aliqd i isto possit eē imin' v'tutis in il
lo: q'd nihil ē aliud q' illud h'z v'tutē cā
tiua alicui' i illo 7 isto mō de' si nō est
citra orbē lūe p'ns eēt cētro ire sic dcm ē
in li p'. **Ad** aliud pōt dīci q' cā equo
ca equoco affilat fm aliqd q'd h'z i se nō
fōrli s; v'tualit'. 7 h' mō obiectū q'd est
nolibile h'z in se tristitia: 7 fm illa affi
milat'. Alio mō p't dīci q' illa p'p'o est
v'z de agēte p'ncipali nō instāli. de' autē
ē h' agens p'ncipale 7 sibi affilat passūz:
q' intelligit 7 vult afflictōem illi': 7 fm
h' intellectū 7 nolitū affilat sibi passū.

Secūdo quero

vtum hoies dānati post iu
diciū cruciabūt illo igne infernali. q'
non. 6. topi. Dis passio facta magis ab
icit a s'ba: s; si p'tinue cruciaretur ab illo

Ad 2^m multū
ag' nō est p'stātū
im' passio

igne magis ac m
s'ba: 7 p' p'ns tād
p'ta illud iob. 2.
cit: nec tūc sumō
siderabūt mori
p'teā. aut pa
immutatē: aut tūc
p'p'i ouo. p'mo q'
ali nō v'z aliqd m
posteriori: de p'dē
lūc: corūperet
um ē realit' corū
erit itēsiōal nō
sione patet' fer
igne: s; nulla pal
tū. **Ad** 2^m. 25. u
dis: sic maledic

Ad que
et q' ignis p'ns cō
stītuā pōt h'z in
realē q' est v'tual
ctu illi' ē equoco
simplr ē eiusdē s'
Ad p'positū s;
corp' hoies sūt p' s;
poterit h'z in ill
repugnāt 7 ē ibi
ua v'tualit'z: nisi
ri p'p'i defectū m
pōt etiā tūc vna
possibilit' absolu
essentialit' ab aln
pabiles si aliqui
realit' 7 nō inietō
s; tūc nō poterit
aliqd imp'dimē
agit igni ad illā
agens creatū ip'e
aliā. 2° p'cto q'
ad. cāndū dōle
itēsiōal nō suff
miserat'q' licet h'
q' cruciaretur nō
bat q' cruciaretur
bile nātū est infer

Q.

H.

igne magis ac magis deper dētur eozuz
sba: 7 p pns tādē oio psumarent: qd ē
ptra illud iob. 20. luet oia qcuqz ipe se
cit: nec tñ psumēt. 7 ptra illud apoc. de
siderabūt mori 7 fugiet mors ab eis.

Proterea. aut patient ab illo igne realit
immutate: aut tñ intētonalit. nō realit
ppi duo. pmo qz cessate pmo motu re
ali nō vī aliqd mor' realis possibilis cū
posterior deperdeat a pōri. 2° qz tūc rea
liter corūperet corp' illud. qz vñū pōri
tūc ē realit corruptiūū alteri. S3 si tñ
erit itētonal nō erit afflictū: qz illa pas
sione pateret sensus beati ibi pōens ab
igne: g nulla passione patient. **O**pposi
tū **M**ath. 25. index dicit hoib' dānan
dis: Ite maledicti i ignē etnū.

Ad questionem pa

ter qz ignis pns corruptibili aiato aia sē
situa pōt hīe in illud duplicē actōez. s.
realē q est vniuoca: 7 intētonalē q respe
ctu illi' ē equiuoca: qz species sēibil nō
simplr ē eiusdē speciei cū ipso obiecto.

Ad ppositū g dico q post iudiciū cū
corp' hois sit p se corruptibile ignis pns
poterit hīe in illo vtrāqz actōem: qz nō
repugnāt 7 ē ibi tā susceptiūū q cā acti
ua vtriusqz: nisi dicas realē tūc impedi
ri ppi defectū mor' celli: s3 de h° di. 48
pōt etiā tūc vna eē sine alia loquēdo de
possibili absolute: qz neutra dependet
essentialit ab altera. vñ 7 modo sunt se
pabiles si aliquid sit susceptiūū forme
realit 7 nō intētonalit: 7 aliud ecōuerso
s3 tūc nō poterit vna nō inesse nisi ppi
aliqd impedimētū: 7 h° vñ qz de' nō co
agit igni ad illā actōem: vel quia aliqd
agens creatū ipedit vñā actionē 7 non
aliā. **2°** dico q sola intētonal sufficit
ad cāndū dolorēz sola aut realis sine
itētonali nō sufficēt ad h°. **2°** ps ē ma
nifesta: qz licet lignū calefiat quātūcūqz
excessiue: tñ non dolet. **P**rima pro
bat qz excellēs sēibile vt excellēs sēibili
bile natū est inferre dolorē: qz ē discōue

uies inquātū tales: 7 tñ inquātū excellēs
sēibile nō imutat nisi itētonalit. s3 eni
alia imutatio real' pcomitet q dissoluit
organū a media pporde in q pstitit. tñ
si sine illa actōe eēt obiectū discōueniēs
sēsati sequeret dolor. **H**oc etiā pbat.
qz aliqñ vbi ē modica vel nulla imuta
tio real' est magn' dolor ppi imutatioez
itētonalē: sicut si man' fuerit excessiue
frigesca ex ptractu niuis vel glaciē: si sta
tum appropiet igni. ē ibi vehemēs dolor
ab illo obiecto imutate 7 tñ modica vt
nulla actio real' a calido i manu ppi ex
cellētia pōri. s. frigori i ipso passo. **A**d
duo aut ē iste dolor sic 7 delectatio sēsi
tiua ē passio cāra i appetitu sēsitio ab
obiecto apphēso p sēsū. sic g aliqd ob
iectū inquātū obiectū h ē intētonaliter
motiūū ē pueniēs: ita causat posita sen
satione delectatioez i appetitu sēsitio
vñ nō ē facile i omni delectatōe saltem
visus 7 audit' fingē imutatioem aliquā
realē ad salutē ipsi' suppositi. **E**odē mō
licet imutatioez itētonalē obiecti discō
ueniēs pcomitet alia imutatio real' dis
cōueniēs nāe: qz forte nō ē verū in visu 7
auditu: seqtur dolor cārus ab illo obie
cto sēsato vt sēsato i appetitu sēsitio. **3°**
dico q pphabi' videtur post iudiciū
ponere solam imutatioem intētonalē
quia 7 si possit vtrāqz tunc poni ex pō
mo articulo tamen realis non faceret
aliquem dolorē sine intētonali: nec
etiā cum intētonali: sed sola immu
tatio intētonalis faceret dolorē: g cū
pluralitas non sit ponenda sine necessi
tate: 7 non ponitur ibi passio ignis ni
si propter afflictionem illorū ab igne
sufficit ponere solam intētonalē: ita
qz alia posita videt' supfluere: qz nihil
faceret ad hunc finem. **P**roterea. con
gruum ē ponere circa dānatos ita pau
ca miracula sicut possibile est: qz nō sit
verisile qz de' velit circa eos tūc multipli
care miracula vltra illō qd requirit ad pu
nitioez corū iustā. s3 ponēdo actōez realē

Sola immutatio
intentionalis cau
sabat in dānatis
dolorē

et cum hoc ut necesse est intentionale. vixque oportet ponere circa eos plura miracula quam ponendo solam intentionalem. **§ 7°** Probo minore: licet quicunque via habeat ponere quod tunc non corrumpuntur a causa intrinseca. et hoc vel per preservationem diuinam miraculosam vel non miraculosam: sed iusta. quia concordantia statui finalis in qua ipsa illi sunt. tamen si ponatur actio realis ibi est aliquid causa corruptiva extrinseca. et miraculum vix si illud non corrumpit cum causa que potest inducere aliquid inconpossibile alicui possit ipsum corrumpere. ille autem ignis potest inducere calorem omnino inconpossibilem qualitati mixti requisite ad vitam. si ergo illud non inducat in summo et tamen agat realiter miraculum est. sicut fuit in camino ubi ignis non habuit omnem actionem quam ex natura sua habere potuisset. si iteque inducat calorem in illo gradu miraculum est quod ille gradus stat cum vita. **¶** Si dicas eodem ex alia parte oportet ponere miraculum ne corrumpatur ab extrinseco natura naturaliter immutata illa intentionalis excessus sua causa doloris excessiuum. vix et dolor excessiuus occidit. sic appetit de anthracis primo macha. quoniam et timor excellens de quo minus videtur quicunque est causa mortis. **¶** Non nullus dolor simpliciter repugnat qualitati mixti simpliciter requisite ad vitam. quod patet satis. quia intentio continua doloris magis videtur repugnare. sed illa non repugnat sicut nec vnum primum in esse reali. et aliud in esse intentionali. **¶** Appetit et per augustinum. 21. ci. c. 3. non ideo mori poterunt illa corpora. quia dolebunt et obdiant: cum eis doloris mortem vero inferre non possunt. nisi quia non est visus ut mortem faciat quod doloris facit non est ergo necesse future mortis argumentum doloris. et ratio sua paulo ante posita stat in hoc aie est dolor non corporis est quoniam et doleat causa est a corpore. si ergo a dolore argumentum sumeret ad mortem magis. ad aliam pertinet mori ad quam magis pertinet dolere. **¶** Adhuc autem illud inuit ratio alia. quia tale. et ratio est doloris facit mori argumentum vite potius sit indicium. certum est. nam viuere omne quod dolet. quia arguit. si dolet necesse inferre viuere non necesse inferre mori. **¶** Dico tamen quod

quicquid imo hic ut in pluribus ad dolorem excessiuum sequitur mors. quia sequitur ipso portio illius qualitis naturalis requisite ad vitam et modum ponere requireret declarare quomodo est fantastica et appetitus possit habere actionem in qualitates naturales. sed quocumque hoc sit non est ibi formalis repugnancia cuiuscumque sensati onis vel doloris ad quicquid gradum qualitatis naturalis requisite ad vitam. ergo non erit tamen miraculum doloris quicquid esse sine morte sic qualitate reale simpliciter propria qualitati mixti esse cum vita. ibi. n. est. quia repugnancia formalis in qualitate inducta a primo et qualitate requisite ad vitam. vel si 2° non opponetur esse miraculum vitam esse sine illa qualitate mixta. sed hoc non requirit aliquid miraculum. nisi quod dolor suspensatur ab effectu suo ut in pluribus. si ne ad ipsam sequatur distemperatio mixti onis repugnans vite. ipsum autem quod ad talem effectum suspensum non oportet ponere nouum miraculum. sed reduci ad idem ad quod reducit suspensio actionis primo ad intra ne corrumperetur. vix ut propter statum finale ad quem reducti sunt deus suspendat causas ab effectibus ut in pluribus qui si sequeretur destrueretur illud compositum. **¶** 3° scriptura videtur dicere eundem donatum pati a contrariis: iuxta illud Job. ab aquis nivium transibunt ad calorem nivium. Et licet saluaretur iuxta illam superficiem lre alternatio in istis afflictionibus. tamen non posset probabiliter saluari quod simul pateretur in summo et realiter a contrariis potest autem saluari quod simul patiatur et in summo intentionaliter ab eis. quia speciales contrarios etiam in summo non sunt contrarie. ergo illa via de intentionali sine reali imutatione potest plura saluare per tinentiam ad eorum afflictionem quam alia. **¶** 4° dico quod nec est omnino certa ratio ad negandum ibi imutationem realem. quia ex quo potest poni: ut habetur in primo articulo. et licet non sit necessaria ad dolorem. sicut habetur in 2° articulo. tamen quicquid arguunt in 2° articulo si asserbat miraculo non possit improbari. Posset enim

capitulum vi

diverſe pnt
que atali
bñ dolere pnt mſre
morum vñ mſre
non pnt

deus vel coagig
reale in corp^o. no
gnas quantitati
onis. et tunc possi
hoc quod non coagit
agit ignis: possi
ad illud sumus ca
tunc destruet illa
nec tñ destruet
servare eam. **¶**
in summo et i quali
eodem: vix quod forma
mediu et extremu
Et an hoc possi
tñ non est ita notu
crozum. **¶** Sic ergo
afflictiva ab igne
intentionali. non ne
onem passione re
quia causa naturali
primo oportet vici
ris ab extrinseco sa
modorum. **¶** Contra
per hoc quod sensus bu
rennis: sensibiles: ergo
intentionali imuta
tus. et tñ non pater
illa non est per sola
Dicitur. ois op
tie opanti quia per
quod quod comitat acti
delectabilis: non ergo
petitus sensitiu^o n
nihil est sibi discou
niens nature. **¶** A
ati nullu sensibile
ille ita erit pfect^o qu
sibile ppi excessu
tñ: et tñ sequeret
tionalit ab illo igni
no a discouenire.
causet ut oñ est in
tu sensitiu^o: et app
tali quietat vel p
tione sensibili: et dol
du tristitia quacu

deus vel coagē igni ad inducēdū calores
realē in corp⁹: nō tñ q̄ eēt formalit̄ repu
gnās quātitati illi⁹ mutatiōis vel p̄plexi
onis. ⁊ tunc posset poni miraculum in
hoc q̄ nō coagit i totū effectū i quem
agit ignis: posset etiā de⁹ coagere igni
ad illū sūmū calore⁹ incōpossibilem ⁊
tunc destrueret illa mixtiō p̄portionata.
nec tñ destrueret vita dō miraculose cō
seruare eam. **Q**uod si ponat calore⁹ induci
in sūmo ⁊ i qualitātē illā mixti stare in
eodē: vñ q̄ formalit̄ repugnātia sit sic si
mediū ⁊ extremū sibi fierent in eodem.
Et an h⁹ sit possibile deo nō hic s; alibi
tñ nō est ita notū sic alterū duorū predi
ctorum. **S**ic ḡ dico q̄ patienti passiōe
afflictiva ab igne: ⁊ ideo necēssario passiōe
intēctionali. nō necessario autē ad afflicti
onem passiōe reali: s; si illa p̄comitē
q̄ causa naturalis approximata susce
ptiuo oportet incorruptiōem illi⁹ corpo
ris ab extrinseco saluari aliquo p̄dictorū
modorū. **C**ōtra scdm articuloz instat
p̄ hoc q̄ sensus beati sentiret oēm disfe
rentiaz sēibile: ḡ si eēt beatus in illo igne
intēctionalit̄ imutaret ab illo sicut dāna
tus. ⁊ tñ nō pateret passiōe afflictiva:
ḡ illa nō est p̄ solā passiōē intēctionale
Preterea. oīs opatiō ē delectabil⁹ potē
tie opanti q̄ perfectio ei⁹: ḡ sēsario q̄cū
q̄ p̄comitat actiōem intēctionalem erit
delectabilis: nō ḡ dolorosa. **P**reterea ap
petitus sensitiv⁹ nō ē nisi p̄ naturā: ḡ
nihil ē sibi discōueniēs nisi q̄ discōue
niens naturē. **A**d primū vel sensui be
ati nullū sēibile eēt excellēs: q̄ sensus
ille ita erit p̄fect⁹ q̄ nō poterit aliq̄ sē
sibile p̄p̄ excessum eē illi ip̄portiona
tū: ⁊ tunc sequeretur q̄ etiā si imutaret intē
ctionalit̄ ab illo igne: nō tñ dolorosus: q̄
nō a discōueniēte. **U**el alit̄ cū dolor nō
causet vt dcm ē in ipso sensu: s; i appeti
tu sensitiv⁹: ⁊ appetit⁹ sensitiv⁹ bti ē to
talit̄ quietat⁹ vel p̄plete faciat⁹ delecta
tione sēibile: ⁊ delectatio excellēs exclu
dit tristitiā quācūq̄. ⁊. eth. in illo appe

titu bti null⁹ dolor cārī posset: eēt ḡ p̄ce
dendum si illud sēibile eēt excellēs sen
sui ei⁹ q̄ dolor causaret in appetitu ei⁹
nisi q̄ a causa efficaciori inest illi appe
titui q̄ excludit omnē dolorē. **A**d 2^m
operatio nō p̄portionata nō ē delecta
bilis: tal est sensatio obiecti excellentis.
nec mixt⁹ q̄ operatio non ē delectabilis
nisi q̄ circa obiectum delectabile. istud
autē obiectū ē discōueniēs: iō p̄tristans
vel dolorificās. **A**d tertium. vñ ē q̄
natura facit aliq̄d eē discōueniēs appe
titui sensitiv⁹: q̄ illud vel p̄comitās il
lud cōiter ē corruptiu⁹ nature: tñ esto
q̄ tale aliq̄d nō p̄comitē sp̄ manet discō
ueniētia p̄ma: ita i p̄posito licet non
sit h̄ imoderata calefactio p̄comitās spe
ciem excellētis calidi: tñ manet discōue
niētia calidi: vt spēm ip̄mētis ad appe
titū sensitivū.

Ad argumenta <sup>princi
palia:</sup>
ad pmū illa auctas. s. tho. videt̄ impro
bare actiōem realē ignis: nō autē intēctiō
nem: q̄ de illa nō intelligit̄ dcm phi. sed
si realis ponat̄ oportet dicē q̄ p̄posito
ē vera quātū ē ex pte cause nālis dimis
se sibi i agēdo: q̄ tūc p̄ p̄tinuatōem fit
magi⁹ ⁊ magis obiectio p̄ueniētis a sba
cui illud ē p̄ueniēs. s; in p̄posito nō di
mittit̄ cā nālis sibi. **U**el alit̄ magis ab
icit a sstantia dispositiue q̄n sequit̄ il
lud ad q̄d est dispositiō: s; h̄ non sic ma
gis abicit de sba hoc modo: q̄ nō pōt i
effectū illi⁹ dispositiōis q̄. s. fm se esset oī
spositiō causis nālibus sibi dimissis.

Ad aliud patet q̄ actiō intēctionalis: scz
vel realis sit ibi ponēda necessario: ⁊ q̄
possz ibi poni ⁊ ad obiectiones p̄tra ex
articulo scōo ⁊ tertio.

Di. 45.

Preterea <sup>sciēdū
area</sup>
di. istā. 45. q̄ro q̄mōz. p̄
vtz aia sepata possit itel
ligē q̄ditates sibi aī separatōez habitū

aliis notas: qd nō. 3°. de aia. fātafmata se habent ad intellectū sicut sēfibiā ad sensum: sed sēfius nō pōt aliquā sēfatōnem hēre nisi moueat a sēfibiā: qd nec itellēs a liquā intellectōem nisi moueat a fātafmate: sed tūc nō mouebit a fantasmate

Preterea. pmo de aia intellectus corrūpitur quoda interiori corrupto: illud interiorius nō potest esse nisi organicum fantasmā illud qd aut corrūpitur in morte: qd et intellectus. **P**reterea. nullus intellectus intelligit nisi intellectus possibilis: qd agens nō intelligit: s; possibilis nō manet post mortē quia. 3°. de aia: intellectus passiuus corrūpitur: possibilis ē passiuus. qd rē. **O**ppositum. 3°. de aia. aia ē locus spērū nō tota s; intellectus loci ē saluare locatū. qd intellectus saluat spēs. qd rē. **P**reterea. boetius. 5. solatōnū. receptū est i recipiēte p modū recipiētis. aia recipiens spēs intelligibiles ē incorruptibilis: qd recipit eas incorruptibiliter. **P**reterea. auicē. 6. nālū pte pma. c. 6. aia sepata clari videbit veritatē qd pūcta. et pordat cū illo. sapiē. 9. corp qd corrūpit aggrauat aiam.

Hic est una opinio

de intellectu aie sepate p spēs sibi influas a deo: s; et ptractatio magis ē propria i sequenti questione. **D**e spēs qd nō i fluxa siue p modū nālēz acqfita vī esse opinio auicē. 6. nālū p. 6. et 5. qd ipsa nō manet sine actu intelligendi. **A**d h° ad ducit etiā aug. xi. tri. 3. qd cessante actu cogitādi nihil manet i intelligētia post qd puerfa ad memoriā recipit ab ea. hīc sonat qd nulla spēs intelligibilis remaneat in intellectu habitualiter cessante actu.

Alia opi. ē qd i intellectu nulla ē spēs intelligibilis: s; tūc fātafma in vīute fātafma. **C**irca h° dīffuse habet ē tractatus dī. 3. pmi. et dī. 3. scōt. q. r. vñ ex pba supponat. pmo qd spēs intelligibilis sit ponenda. 2°. qd ipsa remaneat i intellectu cessare oī actu intelligendi nec tūc remaneat vt raptū trāsies s; vt habitus

quo ad rōem pmanētie: an aut sit habitus tractū est ibi. loquendo enī de habitu vīitate. put est aliq qualitas iclinās ad facilitē pīderādum. spēs nō est habitus: sed pcedit eū: imo pcedit actū a qd generatur ille habitus. pzie dicit. **Q**ualiter aug. et auicē. exponēdi sūt p3 ibi: qd aug. nō loqur nisi de acie sēfitiua quā vocat aciem cogitātōis qd non manebit in aia sepata. **A**uicē. autē vī ponē duplīcē modū intelligēdi ab inferiori et superiori: vt tactū ē ibi: et ab inferiori quidē noticiā pmasiua. a superiori non. **E**x his suppositis habem⁹ istā pclusionē qd i intellectu s; se manet spēs intelligibilis post actū intelligēdi. **E**x h° arguo sic. i intellectu vt ē sōm spēs intelligibilis nō est p se reqfītū nec necio pūctio ei⁹ ad corp qd nō pūgi ad corp non se h; aliter recipiēdo spēm intelligibile. psequētia p3. qd sōm non aliter se habet i recipiēdo accidēs. ppi variatōem eius qd nō ē rō recipiēdi illud: nec aliq modo necessariū i recipiēdo. aī. pbo: qd spēs ista ē forma simplex imaterialis vel spūalis ad minus in hoc qd ē inextensa et inextēfibilis: vñ dicit pmentator qd trāsferit obiectū de ordine in ordinē quādo de fantasmate trāsferitur p intellectūz agētem ad ordinē intellectus possibilis qd non intelligo nisi de ordine materialis et extēfibilis ad ordinē imālem et iextēfibilem. s; nihil simpliciter imaterialiter recipitur i intellectu in quāntū pūctus ē simpliciter corp: qd si inquātū sic. vel qd in toto pmo: vñ illa pūctio erit aliq rō recipiēdi: siue sic siue sic rēceptū ē oīo imateriale isto modo. **E**x hoc habeo qd species intelligibilis eodem mō pōt infor mare intellectū sepātū sicut pūctum: et tūc vltra cū spēs intelligibilis pūcta in intellectu. agētī et possibilī eodē modo cōstinaat rōem memoriē pfecte: eo mō qd alias dicitū est de memoriā intellectuā: qd pīnet obiectū intelligibile et intellectuū gignitūz. sequitur qd in intellectu

Beatus Thomas p
xavk pūctū qd
pūctū qd. auicē
pūctū. Et l. dī. qd
hīc quāstū pma

hīc quāstū
būctū quāstū qd
pūctū quāstū pph
ma et octava
Et dī. qd quāstū
būctū qd quāstū
pūctū pūctū

sepato poterit ē
nis qd sūt i pūctū
eque pfecta sit e
i intelligētia sequ
parato poterit
intellectū pūctū
intelligibilis rē
poterit hīc actu
pōnat itēno p
sino pōt hīc op
pōnit etiā sciam
3°. de aia. o qd lū
būctū ita p sciam
ex pte sua nata
et pōt et lege
ruptibile. hīc
accidētī ad pūctū
8°. pūctū. iatur a
accidētī ad intell
habitūalit sibi
actum. **Q**uā
nīmī i plogo bī
quoz nobis sciam
valde enī indign
re circa sciam
dīe in morte: et
maneat qui eo
Ad hā bī viden
pūctū qd si mul
sunt pferate in in
uebit ad intellectu
dam obiectū rep
nulla. pmo ē inco
uenit intelligē m
tur 2°. qd nihil p
intellecto sine fan
fantasmate. cui⁹ p
tellectōne dei et a
pfectior in gen
lect⁹ sepatus pos
mate habet et in
tiorē qd pūctū
pūctū in intell
species intelligibi
fantasmate: quia op
mata. 3°. de aia. f.

separato poterit eē memoria eiusdē ratio
nis q̄ fuit i p̄iūcto ⁊ vltra cū memoria
eque pfecta sit eque parēs pfecti actus
i intelligētia sequitur q̄ in intellectu se
parato poterit eē eā talis gignitio sicut
intellectui p̄iūcto: q̄ aia sepata p specē
intelligibilē retētā cuiuscūq̄ cui p̄iū
poterit hīc actualē intellectuē. **H**uic
p̄sonat intentio p̄iū q̄ vult p̄mo de aia q̄
si nō pōt hīc opatōem sepata nec esse.
Pōnit etiā sciam proprie in intellectu
3°. de aia. o. q̄ sicut aia p sensus ē sensi
bilis: ita p sciam est sibilis. Scia autem
ex pte sua nata ē incorruptibilis manē:
⁊ p p̄is ex lege sibiecti: cū sibi sit incor
ruptibile. hīs autem ipam ē in potētia
accīdali ad p̄siderādum ex eodem. 3°. ⁊
8°. p̄h. igitur aia sepata ē in potentia
accīdali ad iutelligēdum obiecta prius
habituāli sibi nota: q̄ pōt ex se exire in
actum. **H**uic etiā p̄sonat illud hiero
nimi i plogo biblie. discamus in terris
quoz nobis sciētia remanebit in celis.
valde enī indignum eēt tantum labora
re circa sciētiā ⁊ virtutes si desinerēt
esse in morte: ⁊ valde irratiōnale est q̄
maneant qui eoz actus possint habēi
Cōtra hō videntur alique dubitatōes
primo q̄ si multe species intelligibiles
sint p̄seruate in intellectu aut q̄libet mo
uebit ad intellectuē vel ad cōsideran
dum obiectū rep̄sētatum per ipaz: vlt
nulla p̄mū ē inconueniēs: quia non cō
uenit intelligē multa distincta: q̄ relinq
rur 2°. q̄ nihil p̄tigit itelligē. **P**reterea
iutellēo sine fantasmate pfectior ē q̄ cū
fātasmate. cui p̄batio ē: q̄ puenit cū i
tellectōne dei ⁊ angeloz que est simplr
perfectior in genere intellectuē: q̄ si iutell
lect⁹ separatus possit intelligē sine fantas
mate haberet intellectuē simplr pfe
ctiorem q̄ p̄iūctus: q̄b est icōueniens.
Preterea in intellectu p̄iūcto nō sufficit
species intelligibilis ad intellectuē sine fā
tasmate: quia oportet p̄uerti ad fantas
mata. 3°. de aia. s̄ ista spēs intelligibilis

est eque perfecta in intellectu p̄iūcto sic
in separato non sufficit ad intellectuē
nec fantasma poterit tūc hīc: q̄ ⁊ ē. **P**re
terea. opatio p̄p̄ia totius nō pōt eē p̄
p̄ia opatio p̄is: q̄ nec eē totale totius
poterit eē p̄is: s̄ intelligē est. p̄p̄ia ope
ratio hoīs ex p̄mo est. ⁊ p̄bat p̄ ratio
nem: q̄ est aliqua p̄p̄ia opatio istius
speciei: ⁊ non alia q̄ ista: q̄ illa nō potest
esse operatō anime: que est tū pars spe
ciei. **A**d primū difficultas ista de iutell
lectōe multoz vel vnus obiecti primo
cōmunis est. tamen in proposito habet
difficultatem specialem: quia hīc nō po
test recurri ad sensus percipiētes sensibi
lia: nec ad fantasmata efficaci⁹ vel min⁹
efficaciter mouentia: sicut de intellectu
coniuncto. **D**ico ergo breuiter ad istū
hic ⁊ per consequens vbiq̄ de ista non
simulare: q̄ obiecta presentia habitua
liter: vel sunt eque motiua intellectus:
vel aliquid est efficacius motiuum est
q̄ alia. **S**i primo modo ⁊ cum hoc po
neretur equalis inclinatio intellectu⁹ ad
quodlibet illoz. nullum illoz prius i
telligeret q̄ aliud: sed ipotesis ē impossi
bilis. **S**i autē aliquid sit efficacius mo
tiuuz ablata inclinatio maiori ad vnū
obiectū q̄ ad aliud quod est efficacius
motiuum prius mouebit ⁊ prius intel
ligetur. **P**ensatis ergo hinc ⁊ inde vtu
te motiua ⁊ inclinatio: apparet quod
prius intelligetur. **A**d 2°. dico q̄ aliqd
potest dici perfectius positue vel per
missiue. **E**xemplum animal est perfectius
musca permissiue: quia ratio animalia
p̄mittit q̄ animal saluetur i hoīe. mus
ca autē ē p̄fecti⁹ positue q̄ q̄l spēs aliq̄
p̄fectoz ponit vltra gen⁹. **A**d p̄positū
itelligē sine fātasmate ē p̄fecti⁹ q̄ itelligē
cū fātasmate vūz ē p̄missiue s̄ nō positue. i.
nō pōit p̄l p̄fectōis: q̄b p̄bat: q̄ agens
potēs vti in iūfro nō positue p̄fecti⁹ agit
si nō vti in iūfro: tū actō sine iūfro possibi
le ē q̄ sit p̄fectior actōe q̄ ē cū iūfro: ita h
ō fātasmate q̄b ē vt iūfro p̄cedo q̄ aliq̄

2us aut p̄p̄ia
melligit vū
ob̄i ad hēat sp̄
nēd multoz mo
nēd multoz mo
ad melligēdū

Aliquid p̄iū
p̄fecti⁹ positue
vel p̄missiue

2 una fantasma
requiritur ad
multitudinem
sicut dicitur

propter perfectionem huius intellectus sine fantas-
mate quia non huius intellectus cum fantas-
mate. quia similitudine quadam cum intentione
simpliciter perfecta se separet. sed non sequitur
ex hoc quod quicunque talis sit positus per-
fectior quacunque tali. **Ad 3^m** dico quod si spe-
cies intelligibilis in concreto non sufficit si-
ne fantasmate. hoc non est quod fantasma re-
quiratur ibi tamen per se aliquod actus intelligendi
sed precise requiratur ut primum operationis virtu-
tis fantastice. et illa operatio requiritur ad
intellectionem per operationem potentiarum su-
piorum et inferiorum in agendo. siquidem superiores et
non perfecte operantur circa aliquod obiectum nisi in
feriores que possunt operari operentur circa idem
et hec est ratio quare distractio potentiarum anime
circa diversa obiecta impeditur operationes earum.
Ad 4^m tamen aliquod perfectio quam fantasma tribuit
intellectioni per hoc quod intendit spiritum intelligi-
bilem regulariter in quolibet intellectione. sic de
claratum est in 1. d. 3. Sed illa perfectio huius
non potest sine fantasmate. et ideo quod ad hoc co-
cedendum est quod intellectus separatus est minus
perfectus quam coniunctus nisi esset aliud reformatio
quod sufficeret per equalitatem perfectionis restauranda.
Ad 5^m ex hoc patet quod necessaria est conversio ad
fantasmata. non sic ad primum intelligendi. sed
sicut ad illud quod operatio inferioris virtutis
ad hoc quod superiores habeant operationem suam. et hoc
per ordinem potest in agendo quod ad perfecte
agendum operari in agendo circa idem
obiectum. **Ad 4^m** cuiuscunque totum foris non
est nata esse per se. et potest esse aliquid operatio propria
quod non potest esse forme sue. Sed per oppositum cuius
forma specifica nata est per se esse illi totum
non potest esse aliquid operatio perfecta quod non possit
esse forme ut operantis. quia operatio perfectissi-
ma non potest inesse nisi illi forme formam per-
fectissimam et non potest esse huius formam. pos-
sibile per se esse nisi possit illi per se inesse. quia il-
lud erit per se immediatum receptum. et ita si per
se est. per se potest recipere. **Ad 6^m** concedo quod intelle-
ctus est propria operatio totum hominis. sed huius formam
perfectissimam in eo tamen forme propriam rationem
operandi. nec hoc solum sed quia forma est sepa-
bilis sic inest forme eam quod potest esse et. et ideo sic est
propria totum quod potest esse partem. nego quod maiorem

in proposito. **Ad 7^m** probatio de eo est. sed aliquid
dicatur quod est totum est esse anime. tamen hoc improbatum
est. sed. vi. io. unde concedo quod est totum non potest esse
esse anime nec ex loquendo de eo totali et parti
lo et tamen opera perfectissima totum inest. quia non
potest inesse nisi forme anime et non potest inesse nisi
forme eam ut forme primum receptum nisi possit
esse et quoniam ipsa per se est. sequitur quod operatio to-
tius potest esse opera illius. unde nego contrarium.
esse hoc non potest esse. esse illi quod nec opera et operatio
istius. **Ad 8^m** probatio operari presupponit
esse verum est. sed non videtur per se recipiendi.

Ad argumenta principali
a. ad primum
illa auctoritas 3^a de anima dicitur intelligi quod ad
acquisitionem intellectus. et hoc prima et pri-
me. sed quod ad usum non est intelligendum. et
ratio est. quia intellectus potest uti forma prius ac-
quisita. sed illa non habent quod prius non necessaria erat
ad acquisitionem illam formam. non sic sensus lo-
quendo de sensu exteriori potest uti aliqua
forma per acquisitionem. quia non est conservativum
spiritus prius recepte ad posterum operandum.

Ad 2^m posset dici quod hec propter intelligitur pro
statu isto. quia intellectus ista nobis pue-
niente per experientiam non novit prius nisi per
statu isto. quia nulla alia experiebatur. **Ad 3^m**
fuit intellectus corruptus. id est impeditur quod ad
operationem. et sic. quia corruptus huius quodammodo iterio-
ri corrupto. quia sine operatione fantasie
non potest in operationem suam. sed ex hoc non sequitur
quod sit in se corruptus vel corruptibilis. nec
quod illud aliud necio requiratur ad actum
sed tamen quod requiratur forme ordinem potest
quod nunc invenit in natura humana in operando
circa idem obiectum. **Ad 4^m** dico quod intel-
lectus passivus non intelligitur ibi intel-
lectus possibilis. sed aliqua virtus sensi-
tiva quam aliqui vocant cogitativam. et
verum est quod omnis sensitiva corrumpi-
tur. et ideo intellectus passivus illo mo-
do acceptus. non tamen intellectus passi-
vus eo modo quo dicimus intellectus
possibilem esse passivum.

Secundo quero.

Utrum anima separata possit acquirere

conitione alicui
intellectus frustra
prie. no vntur p
qz forma no est p
phi. g vntur p
da. vt. i. per vium
quirat sciam. se
separata sine viu
quiret. **Ad 2^m** et
in extenuis no p
res extra est oio m
ctu oio imateriali
at per me in quo
terialiter et aliq
sic ante est in sen
coditiones in diu
qz fm phm. 2. de
uus spiritum sine
qualit requirit for
tra. **Ad 3^m** et
one vntus igne
et ista distina loc
pediret eius cog
citra aug. in li. 6.
da vbi vult quod
ea que hic agunt
ab angelis vel ab
ribus que illa hic
natura non est sine
diffica. et accipit
1. 6. 4. anima aut hu
for et eius propria
possibile est illi
bere. et fm volu
modus cendi po
tura sua in quo
onea fm aut na
est habere esse
fectione nature
nit alijs formis
potest in illas op
ta no acquirit
licet pater de an
ergo poterit tun

Ad 1^m ten

cognitionē alicuius prius igniti. q. nō. q. tūc intellectus frustra vniētur corpi. pba^o pñcie. nō vniētur pp perfectiōē corpi. q. forma nō est pp materiam. sed ex^o 2° phi. g. vniētur pp pfectiōē sui acquirēdā. vt. f. per vsum sensuum in corpe acquirat sciētiā. sed istud esset frustra si separata sine vsum sensuum posset eā acquirere. **¶** Preterea transitus ab extrēo in extrēmū nō potest eē nisi per me^m. res extra est oīo materialiter. in intellectu oīo imaterialiter. g. oportet q. trāse at per me^m in quo sit aliquo modo materialiter et aliquo modo imaterialiter sic autē est in sensu. materialiter q. fm cōditiōēs indiuiduales. et imaterialiter q. fm phm. 2. de aia. sensus est receptiuus spēm sine mā. māia inqūā tali quale requirit forma realiter existēs extra. **¶** Preterea si posset acquirē cognitionē vnius ignoti. pari ratione et cuiuslibet et ista distātia localis quātacūq. nō impediret eius cognitionē. qd videtur esse cōtra aug. in li. d. cura pro mortuis agēda vbi vult q. aie separe nō nouerunt ea que hic aguntur nisi eis exprimātur ab angelis vel ab aiabus ad eas venientibus que illa hic nouerūt. **¶** Oppositū natura nō est sine ppria operatione specificā. et accipit ex. 2. ce. et mū. et a dām. c. 64. aia aut humana est perfectissima for^o et eius ppria operatio fm intellectū possibile est itelligere. fm agentē abstrahere. et fm volūtatem velle. ergo null^o modus eēndi potest cōuenire aie fm naturā suā in quo nō possit in istas opationes. fm autē naturā suā talis est q. potest habere eē separatū. et hoc est ex perfectione nature sue. vnde hoc nō conuenit alijs formis imperfectis. g. in illo eē potest in illas opationes. sed possibile ē eā nō acquisisse prius spēs obiectorum sicut patet de anima paruuli defuncti. ergo poterit tunc acquirere.

¶ **Hic tenetur**

negatiua propter rationē

scōdam in vīute. arguit. n. q. oīo eē q. daz puenientia in recipiēs et receptuz. spēs aut in sensibus exītes hnt puenientiam cum intellectu inqūatū si sine māia et cū reb^o mālibus inqū^m si cum pditioni b^o mālibus. et iō pueniēter sensus recipit a reb^o mālib^o et intellectus a sensu. nō at intellectus imēdiare a reb^o mālib^o. q. nō est ibi talis puenientia. et iō ad hoc q. p^o separatiōz a corpe itelligat nō redrūtur aliqūe forme a reb^o accepte vel tunc vel prius. **¶** **Quo ergo itelliget** **¶** Rñdeo per influētiā a sūijs superiorib^o. deo v3 vel angelis. et hic loquēdo de natura li influētia et nālī cognitiōe et^o. qd ostendit sic. Intellect^o noster est mediū inter sbas intellectuales et res corpales. vñ dē aia eē creata in oriōēte eternitatis li. de causis. **¶** Et hoc iō q. p intellectū attingit ad sbas intellectuales. Inqūatū vñ est actus corpi ptingit res corpales. omne aut mediū inqū^m appropinqt vni extremo tanto magis recedit ab alio. et cō. vñ cū aia nra in statu vīe maxie ad corpus accedat vīpote et actus exīis nō h3 respēm ad res intellectuales. et iō nō recipit influētiā a supioribus sūijs vt cognoscat. sed cōscit per spēs a sensib^o acceptas. et iō ē in hac vita qto aia magis abstrahit a corpe tanto magis a sūijs sūialib^o influrū cognitiōis recipit et i^o de est q. quedā occulta cognoscit in doctmīendo et in excessu mētis. vñ qñ actu erit a corpe separet crit patissima ad recipiēdum influētiā ab itelligētijs superioribus. f. deo et angelis. et sic per h^o influētiā hēbit cognitionē maiorē v1 minōrē fm modū capacitatis sue. et sic pmetator loquit. 3°. de aia. q. ponit intellectū possibile eē sbam separatā qūis in hoc erret tñ q^m ad hoc recte dicit q. ex h^o q. ponitur sbā separet h3 respectuz ad sbas intellectuales supiores eas vt itelligat. **¶** Sed f3 aliū respectū q. ppatur ad intellectū nostrū recipiēdo species a fantasmatib^o nō pūngit sūijs aliorib^o **¶**

2° modū
aia pnam

quero.
offit acquirere

Arguitur contra
647 240-1000

Contra istā pōem: 7 si nō eēt alia ratō nisi ex istis duobus pīcipijs: quoz p^m est q^d plura nō sī ponēda sine nece. 7 accipit a p^ho p^o p^hi. 7 2^m q^d de nulla natura ponēdum est q^d derogat eius dignitate nisi sit euīdēs ex aliquo cōueniēti tali nature. q^d pōt accipi a p^ho. 2. de generatione semp in quimus naturā desiderare id q^d melius est 7 sicut i toto vniuerso. ita in qualibz parte magis ponēdū est id q^d melius est sibi si nō euīdēter appareat sibi illud nō puenire. nūc at hec ponitur pluralitas. q^z spēs tales influxe a deo vel angelis 7 sine neceitate. q^z natura sufficēter illa h^z in se vñ possit attingere ad pfectionē p^pam sine talibus datis infusis a deo vel angelis. vnde hoc nō videtur nisi quidā recursus ad deū vel angelos. p^p hoc q^d nō capitur perfectio illius nature in se. **H**ec ēt opī. vilificat naturā aīe intellectiue. sicut. n. simpliciter vilior est nā que in nullā opatione vel nō nisi viliorē potest. ita proportionaliter est illa vilior que in operatione sibi conueniēte nō potest q^d que potest. aīa autē sepata per te ex intrinsecis sibi etia cū obiectis intrinsecis cōcurrētibus nō pōt in illam opationē sibi cōueniētem. nisi deus vel angeli dēt sibi tales species lapis autē ex intrinsecis sibi sine influxu tali medicato potest in operationē sibi proportionata quia descendē in cētrū 7 ibi quiescē. ergo magis vilificatur aīa sūm proportionē ad suā nobilitatē ex i^a positione q^d natura lapis. **P**roterea sic opinās tenet alibi q^d duo acciden^{ti} eius dē spēi nō possunt simul eē. illa autē species lapidis vt obiecti influxa est eiusdē spēi cum spē intelligibili acquisita ab aīa. hic in corpore. ergo vel illa influxa nō poterit eē vel oportet istā hic acquisitā nō manere: sed 2^m est falsum. q^z cū propriū subiectū speciei illius sit incorruptibile. 7 ipsa species ex se possit incor-

ruptibiliter manere sequitur q^d ipsa manebit. ergo nō dabitur ipsi a deo aliq species lapidis. 7 per psequens vel nūq poterit intelligere lapidē vel poterit intelligere per speciem p^oioz acceptā a reb^{us} q^d negant. **S**i dicās nō dari speciem p^o habēt nō videtur rationabile q^d i^a specie perfecta qualis datur alteri nō habenti careat ista aīa. 7 saltem hoc habetur contra opinionē. q^d aliqua intellec^{us} erit tunc per speciem p^oius a re acceptam. **S**i dicās speciem infusam 7 acquisitam differre specie sicut virtutē acquisitam infusam que simul sūt illud ē anxio ma de quo in tertio li. di. lo. q. 2^a. sed esto q^d concedatur eis de virtutibus: nō sequitur propositū hic. q^z virtus infusa habebit aliam regulā propriā quā acquisita. 7 ex alietate regule poterit poni alia virtus specie. quia virtus in ratione essentiali virtus dependet a regula cui cōformatur. hec autē nō poterit fingi differētia specifica speciei infuse 7 p^oius acquisite. quia nō est hec differētia nisi tantūmodo pīcipij effectiui vel modi efficiendi. talis autē nō distinguit effectus specie scōm q^d innuit Augus. 3. de tri. c. 10. **R**ationes opī. nō cōcludūt prima ad partē negatiuā. vel erit ex quatuor terminis vel concludet oppositum vel vna propositio erit falsa. **S**i enī accipias pro manere oportet esse conueniētiā inter recipiens 7 receptū 7 pro minore res materialis extra non habet conueniētiā cum intellectu. q^d sequitur. ergo intellectus non recipit re materiale extra: nec econuerso. **S**i autē concludas q^d nō recipit a re materiali: extra. sunt quatuor termini. q^z istō p^odi catum non fuit in maiore. si autē accipias maiore istā quā tu non ponis i scripto sed p^oimaz. oportet esse conueniētiā inter recipiens 7 illud a quo recipit. dico q^d magis proprie diceretur propo-

tionem q^d conueniētiā
bet ratione p^oioz
ratione agentis
sunt proportion
conueniētiā
ennā ad propor
eoz requirit dū
ru q^d vnum sit in
tētia tale. Sic ex
erit falsa si intel
proprie dicta. ve
tiam ad propor
minoz res extra
isto modo cum
actu salte virtut
intellectus est i p
matur p^oio. qui
habere talem co
ctum. 7 tamē fa
ditiōis ad illud
lectus: in hoc q^d n
ectum: vt hic 7
ratione vniuersi
ditiōibus: nec
. q^d fantasma ei
ca facit q^d fantas
re in materia: bo
s tātum impedu
cum in materia
ria extēsa: quā
teria extēsa. se
agit fantasma in
sentatiū obiecti
ipsa res in se que
fuit. 7 hoc credo
intellectus possi
mare manente i
mediate accipit
tra. 7 habetur i
tū de anima. **C**
quia sequeretur
accipere cognitio
tum est in libro
da ratio que est
mātiū de illo

quidam qd ipsa ma
r ipsi a deo aliq
sequens vel nūq
de vel poterit in
re accepta a reb
dari specie p
onabile qd i spe
tur alteri nō ha
altem hoc habe
aliqua intellec
s a re acceptam.
m et acquisitam
tūte acquisitam
illud ē antiquoma
q. 1. sed esto q
tribus nō sequi
virtus infusa ha
piaz quā acqsi
oterit poni alia
as in ratione cl
a regula cui cō
poterit fingi dis
i infuse et prius
c differētia nō
effectui vel mo
nō distinguit ef
nuit August. 3.
pi. nō cōcludit
am. vel erit ex
ncludet oppo
o erit falsa. Si
ere oportet esse
iens et receptus
ialis extra non
m intellectu. qd
non recipit re
uerfo. Si autē
a re materiali
nint. qd i sō p di
ec. si autē accipi
non ponis i sō
esse conuenien
a quo recipit.
ceretur propo

tionem qd conuenientia. qd recipiens ha
bet rationes passivae et illud a quo recipit
rationes activas. agens autem et passum
sunt proportionalia. non autem proprie
conuenientia nisi extendendo conueni
entia ad proportionem. imo proportio
eorum requirit disconuenientia. qd requi
rit qd vnum sit in actu tale: et aliud in po
tētia tale. Sic ergo maior ista noua vel
erit falsa si intelligatur de conuenientia
proprie dicta. vel si extendat conueniē
tiam ad proportionem concedatur. et tūc
minor res extra non habet conuenientia
isto modo cum intellectu falsa est. est ei
actu saltem virtuali tale quale formaliter
intellectus est in potentia. **Hoc** confir
matur primo. quia tu concedis fantasma
habere talem conuenientia ad intelle
ctum. et tamen fantasma est oppositae cō
ditionis ad illud quod recipitur in intel
lectu: in hoc qd non representat nisi ob
iectum: ut hic et nunc. qd intelligitur sub
ratione vniuersali abstractū ab istis cō
ditionibus: nec illa alia conuenientia
. s. qd fantasma est sine materia extrinse
ca facit qd fantasma est actum. est enim ve
re in materia: hoc est in organo extenso
et tamen impediret actionem in intelle
ctum in materiale existere in hac mate
ria extensa: quantum existere in illa ma
teria extensa. sed tantummodo per hoc
agit fantasma in intellectum. qd est rep
sentatiuum obiecti. ergo hoc eque potest
ipsa res in se que eque est representatiua
sui. et hoc credo esse verum. quia licet
intellectus possit abstrahere a fantas
mate manente sine re. tamen potest im
mediate accipere cognitionem a re ex
tra. et habetur in quodam commento ter
tij de anima. **C**onfirmatur secundo
quia sequeretur qd angelus non posset
accipere cognitionem a re. qd improba
tum est in libro secundo de trinitate. **S**ecū
da ratio que est ad conclusionem affir
matiuam de illo influxu vel peccat secu

dum diuersum intellectum medij. vel
habet alteram premissam falsam. **Q**uod
enim accipis in maiore medium quanto
magis recedit ab vno extremo tanto ma
gis accedit ad aliud. **S**i intelligas vni
formiter medium accedere et recedere
concedo. **S**i disformiter falsa est vtpote
si est medium in essendo et recedit ab h
extremo in essendo. accedit ad aliud in
essendo. **S**imiliter si est mediū in ope
rando et recedit ab hoc in operando: ac
cedit ad illud in operando. **S**ed si est
medium in essendo vel operando et re
cedit in essendo ab vno extremo. non
propter hoc accedet ad aliud in opera
do. modo minor potest intelligi vel de
medio in essendo et verum est. quia quo
dammodo anima coniuncta habet esse
medium inter substantiam separatam et es
se corporeum. et tunc concludere. ergo se
parata quando recedit a corpore in es
sendo: magis accedit ad substantiam se
paratam in modo essendi: concedo. sed
ex hoc nihil. ad. b. qd magis accedat in
recipiendo influxum eius pertinentem
ad operationem et si ad hoc deducere
tur ratio: manifestum est qd non conclu
dit. tunc enim anima separata magis esset
capax talis influentie: qd ipsa coniuncta
corporei glorioso. quia coniuncta corpo
ri glorioso: magis accedit ad corpus se
cundum esse qd ipsa separata. imo magis
hoc est perfectius qd ipsa coniuncta cor
poris corruptibili. **S**i autem accipias in
minore qd anima separata magis rece
dit a corpore in operando qd coniuncta
falsum est: ut ab obiecto: circa quod ope
retur. ita enim potest separata cognosce
re corpus sicut coniuncta potuit. et ideo
non sequitur qd magis accedat ab sūam
separatam ut ad obiectum cognoscibile. vel
ut a quo recipiat obiectum cognoscibile.
Que adducuntur pro confirmatione
illius positionis vnum de sōno et extrin
aliud de dicto commentatoris: 3° de aia
E I

Quod intelligitur illud
quod medium quod
recedit ab vno
extremo magis
accedit ad aliud
duplex vel in
essendo vel in
operando ut dicitur
in textu.

videntur fragmenta: nō enim ideo in sō
no vident vera: qz aia recedit a corpe i
operādo: vt ab obiecto. tūc ei quāto sō
nus pfundior: tāto magis talia vident
hoc aut falsuz est: qz sōna non accedūt
in sōno pfundissimo: s3 in sōno tenui.
tunc enī epilentici regulariter viderent
vera a spiritibus ill. vñ istud fundamē
tū videt esse acceptum ex fictōibus ma
chameti q dicit fuisse epilenticus: et ad
cooperiendum mēdacter miseriaz suā
dixit se oportere cadere quādo angelus
loquebatur sibi: 7 fm illam fictōem ei
auicē. reuerenter loquēs de lege sua fin
git in. 9. metha. tales abstractiones a sē
su vt fiat reuelatio ab angelis. ¶ Nos
aut christiani non dicim⁹ aliquez in sō
no l'extasi aliq vident nisi sit sibi aliq cau
sa positiua vtpote q de tūc itellz imu
tet. de congruo autē magis tunc dispo
nitur per amotionem impedimēti: qd
f. non ē distractus circa alia obiecta: 7
vehemens occupatio circa aliud obie
ctum impedit intēse opari circa istud:
imo magis videt int' aculū: quia in sō
no reuelatur vitas q in vigilia in itelle
ctu: nō nimis intēro circa sēfabilia quia
naturale est q in vigilia homo habeat
vsum rationis. in sōno aut non. ¶ Illō
2^m de auerdi planū ē q totū est figmē
tū 7 ad ppositum: q ista sba sepata re
cipiat a superiorib⁹: 7 tamen vt coniun
gitur nobis nō recipiat pdictio ē: quia
nulla substantia separata posset nobis
coniungi nisi in rōne cause efficientis vl
mouentis. Actm autem aliquod si in cō
fendo recipit aliquid a superiorē: 7 in
quantum est actiuum est recipiens ab
eodem.

Ad questionem cr
go dico q anima separata potest acqui
rere cognitiōe obiecti prius ignoti 7 h^o
tam de cognitiōe abstractiua q intui
tiua. rationes istorum terminorum ali
as dicte sūt p̄mum probo: quia actiuo

sufficienti 7 passiuo sufficienti insufficienter
approximatis pōt sequi effectus: 7 si a
gens sit naturaliter agens sequitur effe
ctus: nunc aut in aia separata habente
lapidem vel aliud obiectuz pportiona
liter sibi p̄fens. cōcurrunt hec omnia
agens sufficiens 7 passum sufficiens re
spectu cognitiōis abstractiue siue sp̄i
intelligibilis talis obiecti: per quam ha
betur cognitio abstractiua. § 2^a ¶ Ad
no. p̄batur: qz intellectus agens cū ob
iecto est sufficiens causa actiua speciei i
telligibilis: nec min⁹ cū obiecto extra q
cum fantasmate de quo isti concedunt
quia vt dictum est cōtra opinionem ar
guendo: nihil est i fantasmate propter
quod sufficiat ad causandum speciem
intelligibilem quā eminentius sit in re
ruius est fantasma. Intellectus autem
possibilis est sufficienter receptiuus.

¶ Per istam rationem probatur 2^m. f.
de cognitiōe intuitiua: nam cause illi
sufficientes sunt obiectum in actuali ex
istentia p̄fens 7 intellectus agēs 7 pos
sibilis hec omnia possunt concurrere:
7 ita vt videtur probat q necesse est rē
ipsam immediate sufficere ad cognitiō
nem intellectualem habendam de ipsa
quia solum fantasma non sufficit ad
cognitiōem intuitiuam obiecti: quia
fantasma representat rez existentem vel
non existentem: p̄sentem vel non p̄
sentem: 7 per consequens per ipsum nō
potest haberi cognitio de re vt existen
te: 7 in propria existentia p̄sente: talis
autem cognitio que dicitur intuitiua
potest esse intellectiua: alioquin intelle
ctus non esset certus de alia existentia
alicuius obiecti: sed nec ista intuitio in
tellektiua vel intellectio intuitiua habe
ri potest per speciem p̄sentem: quia il
la representat rem indifferenter existen
tem vel non existentem: p̄sentem 7 nō
p̄sentem. ¶ Et per hoc sequitur q per
solas species influxas a deo vel angelis
non est possibilis intellectui separato

vt ag. intellectō
obis. qz 7 nunc
q erit de re in se.
stana ē imo de re
intellectiōe ob
de cura p̄o m
seunt que h. e. ag
scant. vel ab alie
venientibus. qz
illis dicere: sicut
sanctis in limbo
sicut exponit Si
¶ Ad arg
si per sp̄s intuiti
ditiones exp̄tie
lia nunciari cis
angelis vel anim

Ad arg
mō dico q nō se
viri corpe. et
fieret ista vno
onē suā ex tali
stra vniatur si p
acquirere. Si n
finē nō frustra fi
nis acquiri sicut
perfectionē 7 po
est per potētem
ita rē cognitiō p
sensu 7 per alu
nō frustra sit vñ
niens vno mod
¶ Aliter 7 magis
corpus nō est fun
onē corporis no
Sed propter po
tis et istis parti
tio possit acce
que nō possit v
nō sit frustra vñ
principaliter int
se haberi nisi il
q aliquid est m
mē^m alteri loqu
in transferendo

utraq; intellectō. qz nō 2^a. si ḡ illa ē pos-
sibilis. qz 7 nunc est possibilis. sequitur
qz erit de re in se. nō per talē influxuz di-
stātia ēt imoderata obiecti impedit illā
intellectionē obiecti intuitiua qz f3 aug.
de cura pro mortuis agenda aie ille ne-
sciunt que hic aguntur nisi ab angel' di-
scant. vel ab alijs aiab' de nouo ad eas
venientibus. qz ille que hic nouēst pnt
illis dicere: sicut Jo. bap. predixit aiab'
sanctis in limbo xpm esse descensurum
sicut exponit Bre. illā questioez eius in
Mat. tu es qui venturus es. nunc autē
si per spēs influxas cognoscerēt illas cō-
ditiones exntie rerum nō oporteret ta-
lia nunciari eis a sanctis ea sciētib'. f.
angelis vel animabus sicut dicunt isti.

Ad argumēta ^{principa-} ^{lia.} Ad p-
mū dico qz nō sequitur frustra animaz
vniri corpori. esto. n. qz pp perfectionez
fieret ista vnio vt. f. acquireret perfecti-
onē suā ex tali vnione n sequitur qz fru-
stra vnietur si per aliā viāz possit eam
acquirere. Si. n. aliquid ordinatur ad
finē nō frustra fit. si alio modo possit fi-
nis acquiri sicut sanitas possit acquiri
perfectionē 7 potōez nō frustra fit sec-
et si per potōem possit sanitas haberi:
ita 7 si cognitio possit acquiri per vsum
sensuū 7 per aliū modū ab aia separata
nō frustra fit vnio ex quo ipsa est cōue-
niens vno modo acquirēdi cognitōez
Aliter 7 magis ad rem: qz vnio aie ad
corpus nō est finaliter propter perfecti-
onē corporis nec solaz perfectionē aie.
Sed propter perfectionē totius pnsistentis
ex istis partibus. 7 iō l3 nulla perfe-
ctio possit accrescere huic parti vel illi
que nō posset haberi sine tali vnioe. tñ
nō fit frustra vnio. qz perfectio totius q
principaliter intenditur a natura n pos-
set haberi nisi illo modo. **Ad** 2^m dico
qz aliquid est me^m vni virtuti. qd nō est
me^m alteri loquēdo de me^m nēcio. sicut
in transferendo corp' de loco ad locum

ubi aliqd est me^m nēcium virtuti nāli
motiue. ita qz vtus nālis nō pōt transfer-
re de vbi remoto ad aliud vbi per vbi
me^m. 7 tamē illud nō est mediū virtuti
diuine que pōt subito transferre d quo-
cūqz vbi ad qd cūqz vbi. sic in propo-
sitiōe iperfecte virtuti abstractiue nēcium
mediū est inter sensibile extra 7 pure in-
telligibile. f. esse imaginabile. sed vtuti
perfectiori abstractiue nō est istud me^m
nēcium. vñ arg^m posset duci ad oppo-
sitiōē qz si vtus intellectus sepati ēet perfecti-
or qz pūcti possz siue tali me^m transfer-
re obm ab extremo in extremū. **Alio**
modo posset dici qz sub altero extremo
cadit esse imaginabile. qz illud est sim-
pliciter eē sensibile. illud autē extremuz
habet sē se diuersa: 7 in diuersis gradi-
bus. qz aliquo modo in gradu sensibili
remotiori ab intelligibili est sensibile ex-
tra: qz sensibile vt est imaginabili. nunc
aut in gradu aliquo in extremo. potest
alia virtus agere. 7 alia minoz non pōt
agere. sed ab alio gradu propinquiori.
Ita h l3 virtus abstractiua intellect' nō
stri cōiuncti non possit agere a sensibili
abstrahendo intelligibile nisi ab h^o gra-
du infimo sensibili. f. ab imaginabili cū
illa virtus superior vel efficacior pōt ab-
strahere a gradu magis distante puta a
sensibili extra. **Ad** 3^m conceditur qz
cūqz ceteris paribus pōt acquiri notū.
Et cū dicis de distantia locali qz nō ipe-
diat. **Rñ** nō sequitur: qz requiritur de-
terminata pntia obiecti ad potentiam.
Ista autē determinatā pntiam impedit
iproporcionata distantia: nec miruz. qz
ad minus obm qd est aliquo modo h
actū nō potest agere in passuz quātūcūqz
qd distans. 7 per pns concedo qz nō pōt
respectu obiecti quātūcūqz localiter di-
stanti notitia causari in intellectu sepa-
to. sicut nec in cōiuncto. **Si** cōtra hoc
obiiciatur: qz fm boetiū de ebdomadi-
bus per se notuz est incorporealia in lo-
co nō eē. ergo nec in opera sua distātia

localē requirē. **R**ñ: phs videt ponē
distantiā determinatā requiri ad actionē
et sic separe. vñ in. 8. phi. vñ ponē q in
tellectus mouēs orbē sit in aliq pte illi
orbis a q incipit mot⁹. q. ad actionē mo
uendi nō nīl facit pñ localis saltem
diffinitiuā mouētis. Sīl in. 7. phi. vñ
ex intēione q agens et patiēs si siml. qd
vel intelligit de siltate p cōtactū vbi nō
pōt eē maior. sicut est in corpib⁹ fm eū.
vel vbi ista eē nō pōt: sed alia maior pu
ta pñtia mutua. de illa intelligat. spīrit⁹
āt ad corp⁹ pōt hīc pñtia maiorē quā p
tractū. q ex intēiōe sua siltas p cōtactū
mutuū erit ex pñ mutua. et per pñs nī
tia distātia impedit actiōem.

Tertio quero

utrum aia separe possit recorda
ri pñtiōz q ipsa nouit cōiuncta: q nō
phs in li. de memoria et remi⁹ ponit q
memoria est vis sensitua. dñm. et li. 2.
c. de memoratiuo ponit idē. nulla autē
sensitua manet in aia separe q ad pos
sibilitatē hñdi actum. q rñ. **P**reterea
obm intellect⁹ est vñ: vt habetur a pho
p phi. et 2 de aia. sed vñ abstrahit ab h
et nunc fuisse et fore et huiusmodi cōditi
onibus respicientib⁹ exñtia. memoria
autē respicit cōditiōnē determinatā per
tinentē ad exñtia. utpote preteritiōnē
q memoria repugnat parti intellectiue.
ergo nō manet in aia separe. **P**reterea
tunc sequeretur q pari rōe aie beate ha
berent recordatiōnē oīuz pñtiōz. et p
pñs aia beata hñet recordatiōnē pecca
ti cōmissi. pñs est falsum. tñ qz esa. 65.
ecce ego creo celū nouū. et sequitur obli
uioni tradentur angustie pñtiōes. et gre.
exponens illud dicit eandē sniam. tñ qz
beatus nullā patietur miserā. **R**ecorda
autē ista esset causa magne miserie: quia
magne displicentie. nō enī posset beat⁹
cōplacere in malo cōmissio. nec neutro
modo se hñe. i. nec cōplacēdo donec di

splicendo. qz nō staret hoc cū perfecta
charitate. q haberet displicentiā et o ali
quo irrevocabili. q tristitiā. **C**oppo^m
Luc. 16. ait: abraā ad diuitē illū. fili⁹ re
cordare qz recepisti bona in vita tua. la
garus similiter mala et c. Idem vult au
gus. sup illud psal. fiant filij ei⁹ orphani
et idē. 9. confes. q mortui hñt memoriā
nostri. **P**reterea si nō haberēt memo
riā peccatoz pmissoz in vita mortali
nō haberēt mīz gratias referendū deo o
eius. misericordiā. et est arg^m grego. fun
dantis se super illud psal. misericordias
dñi in eternuz cantabo. **Q**uomodo in
eternuz misericordiā canit que miserie
non meminerit.

Circa istam qñem. p^o in
quirenduz est
an memoria ppe dicta cuius. s. est recor
dari pñtiō sit in pte sensitua. 2° an sit
in pte intellectua. **I**stis autē duobus
supponit qdā certū vñtiōz parti cōe
. s. q aliquis actus cognoscēdi pñtiōz
vt pñtiō sit in nobis. hoc p3 q al de
fineret nobis p^o pars prudentie qd est
fm iulū recordatiō pñtiō. sequeret^r et
2° q virtuosī nō posset iuste cognoscere
se iuste pñtiōs. nec vñtiōs se iuste pu
niendos. que premiatio et pñtiō sit p
pter malū vel bonū pñtiō. nec isti nec
illi ex ypothesi cognoscunt illd pñtiō
in seipis. ergo nec iustitia in pñtiōe
vel pñtiōe. **H**ec positiō destruit oēm
policiā et oēz cōcordiam in pñtiōnē
vel pñtiōnē iuste fm legē inferendam
Preterea pñtiō plus habet de ve
ritate q futurū cuius probatio est. quia
veritas futuroz est contingens. pñtiō
rum necessaria iuxta illud phi. 6. et hī.
hoc solo priuatur deus ingenita facere
que facta sunt. sed possumus habē ali
quā cognitiōnē futuroz vt futura sūt
vt exprimur. Alioquin nō possemus
nobis prouidere ad pcurandum nobis
cōmoda vel ad vitanduz incōmoda. q

multo magis po
cognitiōne de p
ita recordatiō
certo q possit no
di pñtiō in
do q ille actus q
et cum qd pñti
nū alius actus
supposito record
tus humanus. a
garatiue et casual
perceptibiles. nō
est te sedisti nīl
vel nosse te sed
me natū sub rō
creatu: nō tamē
qz nō noui aliq
transcūte super
ergo rōne nomi
tio seu cogitatio
ipsius recordati
sequunt^r quedā
quēdā aut ex bo
enī q pñtiō sit
quo p^o est istu
ua habet act⁹ p
set pñtiō vt p
phi in illo li q n
post tempus oē
actus recordand
dato. Sunt aut
pus memoria oī
pum tēpōis int
pus in quo fuit
cordatiōis et in
onis. **C**q obli
do obicitur reco
sens. qz tunc nō
pñtiō. **C**4^m
quo modo esse
est esse in se pñti
per speciē. **S**t tu
enī conseruatur
do de totali pos
ditiōnē. siue enī
conseruatiōe speciē

inulro magis possumus habere aliquā cognitionē de preteritis vt preterita sūt et ita recordatiōz. **¶** Hoc supposito tāq certo qd possit nobis inē actus cognoscendi preteritū inq^m preteritū vt obm. ad do qd ille actus qui dicitur recordari nō est cuiuscūqz preteriti immediate. sed tantū alicuius actus preteriti qui insuit ipsi supposito recordati. et qd fuit in ipso actus humanus. ad excludendū actus vegetatiue et casuales siue generaliter imperceptibiles. nō enī recordor eius qd est te sedisse nisi qz recordor me vidisse vel nosse te sedisse. vnde licet cognoscā me natū sub rōne preteriti vel mundū creatū: nō tamē recordor istius vel illi. qz nō noui aliquē actū meū in preito transeūte super hoc vel illud. **¶** Et hac ergo rōne nomis: recordatio est cognitio seu cogitatio actus alicuius preteriti ipsius recordantis: et hoc inq^m preteriti sequunt^r quedaz ex h^o qd dicitur preteriti quedā aut ex hoc qd talis obiecti. **¶** Et h^o enī qd preteriti sequuntur p^{ri}. **¶** 4. certa. quoz p^{ri} est istud qd potentia recordatiua habet act^u post tēpus alioquī nō esset preteriti vt preteriti. **¶** Et istud dictū p^{ri} in illo li^o qd memoria habet actum post tempus debet intelligi per se. ita qd actus recordandi per se succedit recordato. Sunt autē hec verba sua: post tēpus memoria oīs sit. **¶** 2^m: qd percipit fluxum tēporis inter illud instans vel tempus in quo fuit illud qd est obiectus recordationis et instans presentis perceptiōis. **¶** 3^m: qd obm recordationis quando obijcitur recordationi nō est in se p^{ri} sens. qz tunc nō esset recordatio eius vt preteriti. **¶** 4^m: cū oporteat obiectū alioquo modo esse p^{ri} sens. oportet qd sit p^{ri} sens per speciem. **¶** Et tunc potentia recordatiua erit conseruatiua speciei. et hoc loquendo de totali potētia requisita ad recordationē. siue enī sint due quarum vna conseruet speciem alia recordetur. siue sit

vna habens vtrūqz actum nō cūro: salte ad recordationē requiritur conseruatio speciei obiecti recordabilis. **¶** Et recordatione autē illius obiecti specialis. s. actus preteriti ipsius recordant^r sequuntur quatuor certa. **¶** 1^a p^{ri} quidem est qd recordatio erit duplicis obiecti vni remoti vel vltimi. s. alicuius circa qd recordans quandoqz habuit actum humanum. et alterius vt proximi. s. actus humani et preteriti tendentis in obiectū illud. **¶** 2^a: qd cum oporteat potentiam recordatiuā habere speciem et hoc loquendo de tota integra requisita ad recordationē. et non possit ista imprimi ab obiecto quando nō est. vel quando non est in se p^{ri} sens. necesse est eaz imprimi ab obiecto quando est actu p^{ri} sens. illud autem obiectum proximū est actus humanus preteritus. ergo dum ille fuit imprimēbatur species necessaria. **¶** Tertiū quia nullus potest habere recordatiōē nisi de actu proprio et hoc humano. qz per solum illum cognitum vt obiectus proximū cognoscitur obiectum eius vt obiectum remotum. et per consequens non potest recordari actus eiusde rationis in alio cuius in seipso recordatur. **¶** Quartū: cum non possit imprimi actus humani preteriti species in aliam potentiam nisi cuius ille actus est obiectum. sequitur qd oportet actum cognoscendi preteritum esse obiectum potentie recordatiue. **¶** Iuxta hoc potest dubium inferri an recordatiua cognoscat actum illum dum est cuius vt preteriti est recordatio tanquā obiecti immediata. videtur enim qd si illum tunc non cognoscat nec postea recordabitur. **¶** Sed non est probatio necessaria: quia sensus non videtur esse reflexiuus super actum alterius sensus. et esto qd non percipiat actum alterius sensus dum p^{ri} sens est. non apparet demonstratiue qd re non poterit percipere illum vt preteritum: postquam preterijt. saltem illis

Ex recordatiue
obiecti speciei
actus p^{ri} sens
requirit^r qd
recta

Dubium an non
dubium regno
sat actum p^{ri}
dū est et p^{ri} sens

certis suppositis inquirat conclusio illius
articuli: videt q recordatio non possit
poni actus pti sensitue. pmo ex illa pdi
tione q est pcpē tēpus. tēpus aut est nu
merus mori? fm pti? et posteri? .4. pby.
h? aut percipi nō pōt sine collatōe po
sterioris ad pti. collatōem aut null? sen
suū habere potest: qz hoc ē propriū in
tellective. **P**reseā. dcm ē in vllato q
oportet recordatē pcpē actū dū est pre
sens: s; sensitua nō pōt pcpere actū sen
tiendi dū pns est: saltē non vniuersaliē
qz actus supreme sensitue nō pōt pcpī
ab aliq sensu: nec ab inferiori nec a supe
riori. p3. nec a seipsa: qz nō est potētia il
la super se nec sup actū suū cōuersiua:
et tñ cuiuslibet sensatōis in nobis potest
esse recordatio vt expimur: g non est il
la recordatio generalit? alicui? sensitue.
S3 qz h arguit ex quodā qd prius dī
ctū fuit eē dubium: nō arguitur ex. 6. tā
q certo sic. sensitua nō percipit primo
nisi qnalitatem aliquam sensibile: vñ 2°
de aīa pbs vt pcedat vllionem aliq mo
do eē pceptā a visu dīc illā esse aliq mō
coloratā: s; nec recipit spēs propriā nisi
alicuius talis qualitaris: sed sensitio illa
cui? ē recordatio nō pōt aliq modo po
ni qntas sensibilis: qz qcunq sensitio vt
coloris vel soni vel saporis eque potest
eē recordata: g illa species requisita ad re
cordatōem nō est sēsus alicuius vt potē
tie receptiue. **P**reseā. nō oportet ponē i
pte sensitua aliquā opatōem sensitua q
non pōt pcludi eē in bruto: h? pbatur
qz in aliquo bruto pōt eē excellēs sensi
tua quātū ad oēs act? sensitue qz expe
rimur i nobis: sed ista recordatio nō po
test pcludi eē in bruto ex eius actib?. p
batio mi. videm? actus oēs brutorū ex
quib? mag? posset pcludi vtpote qui vi
dent act? prudentie vel puidētie: vt p3
de formica recolligēte grana ad eūde3
locū et tpe determinato. s. in estate. **S**i
milis act? vindicandi vel. q. iusticie reiri
butiue puta obsequēdi bñficialibus: et

puniēdi offendētes: vident in brutis cō
petere eis inquātū cognoscūt preteritū
vt tale. **S**imilis 3° de actibus pertinē
tib? ad pseruatōem spēi: vtpote de nidi
ficatōe auiū: et nutritōe pulloz et hu
iusmodi: q non vident posse ppetē eis
nāliter absq cognitōe pteriti vt pteriti
S4. aliq sunt disciplinabilia: vt vult
pbs de memoria 7 re. et de sensu 7 sēsa
to: qd nō est sine memoria pteriti vt p
teriti est. h aut omnia possūt sustineri
sine recordatōe pteriti vt pteriti: g nul
lus actus bruti pcludit illū actū inesse
bruto. **M**inoz isti? pbat? discurredo p
illos actus: de vniformitate inquātū
ad locū et tēpus vt p3 in formica potest
saluari p solā apphensionem et retēti
ōem spēi ei? quod ē delectabilis sine ap
prehensione pteriti vt pteriti. si cni de
lectabilis fuit huic formice h reponere
granum: et illa species delectabil? que re
manet in san? monebit appetitū sensitī
uum ad querēdū illud tanq? delectabi
le: ita de nouo ad veniendum ad illū
locum. qre aut in vno tpe recolligit 7 i
alio nō. op3 dare rōez ex pte sue pplexi
onis qre ē sibi delectabilis sic recolligē
grana et sic nō: siue h? imponat nālī idu
strie siue aliq cause. saltē illud de tēpore
non pcludit recordatōez: qz formica h?
anno genita q nunq? pti? est expta penu
riā yemalē: ita recollig3 i estate ista gra
na sicut alia. x. annoz si tñ posset viue
re: g ex recordatōe pteritoz nō h3 illū
actum p tali tēpore. **S**i aut frequenta
tio eiusdē loci arguat ex pterito. Rñsuz
est q illa ē ex delectabili pti? apprehen
so absq apphensione pteriti vt pteriti
ti. **S**imilis. ad 2^m de vindicta vel bñ
ficiatōe ab ali? lēso vel placato. breuiter
dico q fantasma delectabil? placētis vel
tristabil? offendētis ipzimitur: et sp im
pulsat appetitū sensitīuū ad motū con
formē illi obiecto vindicandi vl? bñfici
endi: qñ cessat saltē aliud delectabile vl?
tristabile pns fori? mouēs. **S**i iō si tpe

in medio suspē
pns in fine tps
uet et sequitur
tio pporionat
quebatur: qz
iecto fori? mou
pnti vt pnti
cuius spēs man
vel gram cellat
Si similis vi. 3.
tis his vnder
nicē inritēca
posita vel alter
et talia ligna ad
sic pponedū et
bile pplexiōe n
delectatōe: nō
vt pteriti op
qz si eēt aliq b
anno: eque pu
nidificatōem si
g ex cognitōe
est ista nūdfica
Quātū aut
uatur et cōcurr
q ex frequenti
stabil? pnti
calma delectab
mouet vñ sta
aliud: g qñ cib
ad sumēdum
tiens simul m
le ad fugiēdum
impmatur fat
bilis: magis re
lectabile allici
tñ intētiōem
morza sit in p
ad ista: et q. q
mū enim de p
aristo. dicens
pumus magni
pus: nec obita
morus ē succe
se sensibilis ex
numerus: qz

in medio suspēdatur ista actio p aliud
pns in fine tps statū illud fatasma mo-
uet 7 sequitur in appetitu sēfatiuo mo-
tio pportio nāta isti obiecto q pri? n se-
quebatur: qz erat impeditū ab alio ob-
iecto forū mouēte. nō est q h apphēfio
pteritū vt pteritū: s3 tñ ei? qd ē pteritū
cuius spēs manēs mouet ad vindictam
vel grām cessāte fortius alio mouente.

Cōsimilit. dī. 3. qz delectabile inest bru-
tis his vndecunqz saltē cām oporet cō-
nīcē intrīsecā ex pplexione nūc talī dīf-
posita vel alterata ad cōgregādū talia
7 talia ligna ad faciendū nidum vel ad
sic pponēdū 7 illud nō est alias delecta-
bile pplexiōe tūc alīf se habēt: 7 ex ista
delectatōe: nō aut apphēfione pteritū
vt pteritū operātū. **Q**uī? pbatō est
qz si ēēt aliqz brutū ppagatiū in prio-
anno: eque puidet sibi necessaria ad
nidificatōem sic si ēēt qtcūqz annozum
q ex cognitōe pteritū vt pteritū non
est ista nidificatio: 7 cōcurrit cū primo
Quātū aut de disciplināōe facili? sol-
uitur 7 cōcurrit cū 2^a. soluit aut per h^o
q ex frequenti sensatōe delectabil 7 tri-
stabil pūctioz impssum ē isti aiālī fā-
tasma delectabil: 7 hoc mō q qūcūqz
mouet vnū statim ex pūctiōe mouet
aliud: q qñ cibus pns mouet appetitū
ad sumēdum statim fatasma vge percu-
tiētis simul mouet: 7 p pns vt tristabi-
le ad fugiēdum: 7 si ex magna frequētia
impnatur fatasma hui? vt valde trīsta-
bilis: magis retrahit a delectabili q de-
lectabile alliciat ad seipm. **S**ustinēdo
tñ intētiōem aristo. i illo libello q me-
morā sit in pte sensitīua. **P**ōt rīderi
ad ista: 7 q. dīcēdo ea ad oppositū. pū-
mū enī de perceptione tps pcedit ibi
aristo. oīcens q pmo sensitīuo q perci-
pimus magnitudinem: pcpimus 7 tē-
pus: nec obstat q est successiuum: quia
motus ē successiuus: 7 tñ motus est per
se sensibilis ex 2° de aīa: nec obstat q dī-
numerus: qz numerus ē per se sensiblis

ibidem: 7 in. 4. ph. y. c. de tpe pmento
pmo vult cōmētator: q si pcpiat solus
motus fantasmatum percipitur temp?
sed istud posset exponi q talis mot? p-
cipitur ab intellectu non a virtute fan-
tasica. **A**d aliud poterit dīci q aliqz
sensus poterit recipere spēm actus senti-
endi: 7 spēm illam retinē trāseūte actū
7 p pns p illam pōt hīe actū post tēpus
7 ita recordari. **E**t cū obicitur de actu
supreme potētie sensitīue. pōt cōcedi q
recordatio actus eius non ppetit alicui
sensui sicut nec sensui aliq cōpetit recor-
dari ppij actus vt accipit ab aug. 2° dī
libero arbitrio. **S**3 tñ hoc ppetit su-
periori respectu actus inferioris sensitī-
ue. **A**lii posset dīci fm q phs videt sen-
tire 2° de aīa: q vīsus aliquo modo sen-
sit se vidē: qz vīso est aliquo modo co-
lorata: 7 ita posset pcedi q sensatio su-
preme sensitīue cōtinet quodāmodo sū-
biecto supreme memoratiue. **E**t si ar-
guas reflexionem illi? sensitīue supra se
nō magis cōcludit h q pcludat contra
aristo. de visu pcpiente vīsiōem. **A**d
vltimū licet pphabiliter possent actus
brutoz saluari nō ponēdo memoratōz
pprie in eis: sed solum imaginatiuā co-
gnitiuā obiecti quod est pteritū: tñ ea
que videmus in actibus eoz facili? sol-
uātur ponēdo i eis memoriā:

De secundo articulo p-
cipali videt
aristo. quedam dīcere in illo libro: ex q
bus concluditur memoria in pte intel-
lectua. dicit enim quorūdā intelligibi-
liū memoramur: vt q triangulus ha-
bet tres equales duobus rectis 7c. hic
quidem quia didicit 7 fuit speculatus.

Respondetur fm eum ibidem q me-
morā intelligibilium nō est sine fantas-
mate. **C**ōtra. non propter hoc negan-
dum memoriā esse in intellectu: sicut
non negatur intelligere in intellectu: 7
tamē fm ipsum ibi non intelligimus si-
ne fantasmate. **A**lii respondetur q

memoria ē mē-
te intelligētia
fm mētem

homo quodā-
modo p mētem q. vn

homo
vbi sup

Intelligibilium memoramur per accidens
 unde dicit ibi loquens de illis q̄ intelle
 ctio fm acc̄is erit. ⁊ damas. vbi prius i
 telligibilium sicut didicimus memora
 mur. s̄dit aut̄: ip̄oz memoria non ha
 bemus. **Q**uota quēcūq; virtus cogno
 scit actū vt ē obiectū aliquo mō cogno
 scit obiectū: sed h̄ obiectū triāgulū h̄e
 3. vt est verū demonstratū vel scitū pōt
 intellect̄? solus cognoscē: ita q̄ null̄ sen
 sus pōt cognoscere illū actū me specula
 tū fuisse triāgulū h̄e. **P**reterea. aristo.
 pcedit ibi q̄ reminiscētia solī hōi inest:
 ⁊ hoc vult auic. vbi prius. c. 3. quia ibi
 ē sola sillogisatio: ex h̄ arguitur dupli
 citer: p̄mo q̄ cognitio p̄pria toti hōi vi
 detur eē ip̄i? intellect̄? 2° efficac̄: q̄a
 cognitio p̄ discursū sillogisticū p̄tinet
 ad solū intellectū h̄mōi est cognitio re
 miniscētie: nā reminiscens discurret a
 quibuscūq; notis ad illud q̄ aliq̄liter de
 cidit cui? vult recuperare recordatōnem
 ⁊ licet nō sit ibi sillogism̄: q̄z semp est ex
 p̄missis ad cōclusionē. cedifeni ibi a cō
 trarijs vel a similib̄? vel a q̄buscūq; ha
 bentib̄ ordinē aliq̄ē in sentiri ad illud
 q̄ querim̄: nec talis collatio pōt p̄pe
 tere v̄tuti sensitivē vt videt̄. eidem autē
 v̄tuti p̄petit discursus ⁊ cognitio termi
 nans discursū. recordari aut̄ terminat
 illū discursū. 3. rē. **Q**uota illā rōez obi
 cū p̄mo q̄ aristo. dicit q̄dā bñ reminis
 citiuos q̄dā male p̄pter diuersitatem
 organi: 3. reminiscitūa attribuit̄ p̄i sen
 sitivē. **P**reterea. q̄ reminiscētia sit im
 possibilis adducit̄ argumētū q̄ recitat
 the. p̄mo posteri. de seruo fugitiuo per
 q̄ p̄bat̄ q̄ impossibile sit aliqd addiscē:
 q̄z aut̄ illud fuit p̄i? scitū ⁊ ita nō addi
 scitur: aut nō: ⁊ ita si occurrit intellectui
 nescit illud cē q̄z requirit̄. hoc quidem ar
 gumētū ibi nō habet euidētiā: q̄z quic̄
 quid necessario infertur ex p̄missis ne
 cessarijs ex h̄ ip̄so scit̄: nec optet q̄ sciā
 illud q̄z quesiui scire nisi in gnālī: quia
 q̄siui scire q̄cquid potui inferre ex illis

notis: s̄z in p̄posito h̄z difficultatem. ar
 guit̄ enī sic: aut ille p̄fere oblit̄? est eius
 q̄z est a. aut non. si sic si p̄ reminiscēti
 am possit redire ad memoriā et̄ nescit
 illud esse cuius recordatōem quesiuit ⁊
 p̄ p̄is non reminiscitur: q̄z reminiscens
 recordatur alicuius de nouo vt p̄i? me
 morati: ⁊ post tpe intermedio oblit̄: si
 nō est perfecte oblit̄us: 3. nō pōt remi
 nisci a. **Q**uofirmat̄ p̄imū memb̄z per
 auic. vbi p̄i? c. 3°. desideritū recordādi
 i particulari nulli bruto inest. si enī non
 memorat̄ memorari nō desiderat. **S**i
 militi aristo. in li. i. videt̄ ponere memo
 riā p̄tinē ad virtutē fantastica: cuius
 inquit aristo. cur? supple fantasie habi
 tū dicim̄ esse memoriā: ⁊ damas. vbi
 prius. memoria est ymaginatio derelicta
 a sensu fm actum. **A**d intellectū illarū
 auctū dico sicut prius dictum ē. act̄ re
 cordādi h̄z duplex obm̄. s. p̄imū ⁊ re
 motū. p̄teritū aut̄ q̄nq; requirit̄ i vtroq;
 obō vt obm̄ ē. q̄nq; in altero tm̄. sensus
 aut̄ q̄z nō p̄gnoscat obm̄ suū nisi 3. aliq̄
 dispōez quā h̄z dū sentit̄. iuxta illō. 7.
 metha. abeūtib̄? sensibilib̄? nō ē palam
 vtz sint an nō. iō nō pōt h̄re recordati
 onē act̄? sui ut p̄teritū. q̄n ē h̄eat obi
 sati vt p̄teritū. q̄z ut tm̄ sic se habētis
 sicut sentiebāt̄ dū māsit act̄? sentiēdi. in
 tellēus at̄ nō requirit̄ p̄teritōem in vtro
 q; obiecto: sed tm̄ in proximo: quia enī
 actus ei? pōt eē alicui? vt ē necessarium
 sicut speculādi triāgulū h̄e. 3. iō actus
 recordādi illū actū speculādi pōt habē
 obiectū remotū non vt p̄teritū: s̄z vt
 semper vniformiter se habēs: quāru 3.
 ad istam conditōem respicē obiectū p̄e
 teritū vt p̄teritū tā. s. remotum q̄. p̄
 p̄inquū ita q̄ vtrūq; cognoscatur p̄eci
 se ⁊ necessario vt p̄teritū memoria ē
 necessario sensitivē: nō aut̄ necessario i
 tellētiue. licet sic posset esse eius vt sta
 tim dicitur in solutione. **A**d aliud di
 co q̄ memoria in parte sensitiva est suf
 ficiens ad operandum sine intellectu vt

ps in brutis: s̄
 lectua non suff
 memoria sensit
 sine fantasma
 hominem bene
 q̄ intellect̄? ei
 sp̄m alicuius p
 ria ei? sensitua
 ua etiā ad reco
 bene vel male r
 mozia intellect
 sp̄m: sed non p
 cles delecta ē a
 illa nō sufficit
 batur p̄mo: q̄z
 sequēs cū intel
 bilis ab his pa
 detur q̄ specie
 p̄pter hoc enī
 labilitatem sp̄
 quia organum
 tur. **P**reterea
 reminiscit̄? p̄
 manēs p̄ q̄z it
 minit ⁊ post o
 cedidit de seruo
 nens nō pōt p̄
 illud ē obiectū
 nec sufficēter
 p̄babile est q̄
 manēs p̄fere
 mozia sensitiv
 lectionem ad
 cognoscitur il
 illud q̄z fuit p
 igit quāru ad
 ficientia ex se
 pre intellectu
Dico
 intellectua ē
 di. p̄pue dicit
 lectus nō tm̄
 quidem v̄p
 tiua de qua lo

p3 in brutis: s3 e3 conuerso memoria intel-
lectiua non sufficit ad operandum sine
memoria sensitua: sicut nec possumus
sine fantasmatibus intelligere: t3 n3 dicere ari.
hominem bene et male memoratiuum
q3 intellectus eius bene vel male pseruet
spem alicuius preintellecti: sed q3 memo-
ria et sensitua q3 concurrunt cu intellectu
ua etia ad recordati3em intellectiuam e
bene vel male retentiua. forte enim me-
moriam intellectiuam quicunq3 sp3 c3seruat
spem: sed non pot in suu actu: quia spe-
cies deleta e a memoria sensitua: sine q3
illa n3 sufficit ad operandu. **H**oc pro-
batur pmo: q3 receptu videtur ee in re-
cipiente per modu recipientis: et per con-
sequens cu intellectu sit immutabilis et immu-
tabilis ab his passionibus: corporalibus: vi-
detur q3 species eius maneat indelebili
ppter hoc enim aristo. tantu assignat
labilitatem spei in memoria sensitua:
quia organum sic vel sic patitur vl moue-
tur. **P**reterea. t3 2o: q3 quando aliq3
reminiscitur q3 habeat aliquid apud se
manens p q3 illud ee sciat cuius p3? me-
moriam et post oblit? est: vt argumetur p
cedit de seruo fugitiuo. **I**stud autem ma-
nens n3 pot poni i parte sensitua quia
illud e deletu saltem n3 remanet pfecte
nec sufficenter ad actu recordandi: ergo
p3abile est q3 illud sit spes in intellectu
manens pfecte: et sic recuperata specie i me-
moriam sensitua q3 aliqliter decidit p col-
lectionem ad spem intelligibile manentem
cognoscitur illud obiectu recordatu ee
illud q3 fuit p3? memorali3 notum: sic
igit quatu ad pmitate vl radice seu suf-
ficientia ex se ad actu n3 est memoria i
preintellectiua: s3 i sensitua etia i nobis.

Dico ergo quatu ad istu
articulu q3 in
intellectiua e memoria et act? recordan-
di p3prie dictus. supposito enim q3 intel-
lectus n3 tm cognoscat vniuersalia q3
quidem vez est de intellectu abstracta
tua de qua loquitur p3bus. q3 sola illa est

scientifica: sed etia intuitiue cognoscat il-
la q3 sensus cognoscit: q3 perfectior et su-
perior cognoscitiua in eode cognoscit il-
lud q3 inferior: et etia q3 cognoscit s3sa-
tiones: et vtriusq3 p3batur p h3 q3 cogno-
scit ppositi3nes ptingent veras: et ex eis
silogizat. formare aut ppositi3nes: et si-
logizare p3prie est intellectui. **I**llarum
autem veritas e de obiectis vt intuitiue co-
gnitis s3 r3ne. s. existentie sub q3 cognos-
cuntur a sensu. sequitur q3 i intellectu possint
inueniri o3es p3diti3es p3? dicte p3tinentes
ad recordari p3cipere enim pot tempus et
h3e actu post tempus: et sic de ceteris: et
pot breuiter recordari cuiuscunq3 obie-
cti: cui? pot memoria sensitua recordari
q3 pot illum actu qui est proximu obie-
ctum intuitiue cognoscere q3 est: q3 et ita
recordari postq3 fuit. pot etia recordari
multor3 obiector3 proximor3 quorum
non pot sensitua recordari vt pote ois
intellecti3s et voliti3s preterite. **Q**uoniam
taliu recordetur h3. p3batur: q3 alias n3
posset penitere de malis voliti3nibus: nec
preteritam intellectu3em vt p3terita c3fer-
re ad futura: nec p3prie ex eo q3 ista spe-
culatus e ordinare se ad speculandum a-
lia sequentia ex istis: et breuiter destruimur
si intellectu3um et voliti3um preteritar3
non recordantur. **I**starum autem n3 pot
aliquis sensus recordari: quia n3 cadit
sub obiecto alicuius sensus: ergo illa re-
cordatio est p3prie intellectui: et hoc ra-
tione obiecti proximi. est etiam alia pro-
pria non solu ratione obiecti proximi
sed remoti: vt recordatio que tendit in
necessarium vt necessarium vt in obie-
ctum remotum: cuiusmodi est recorda-
tio habes pro obiecto remoto triangu-
lu h3e. 3. **N**3 obm3 p3imu recordati3is
s. actus tendens in tale obiectu n3 potest
ee nisi act? p3tis intellectiue. **I**tem q3 p3 q3
aliq3 recordatio est p3prie intellectui ex ro-
ne vtriusq3 obiecti. s. t3 p3imi q3 remo-
ti: aliq3 etia r3e obiecti proximi e ita p3prie q3
n3 posset p3petere sensui aliq3 ex ratione

Alqua recordatio
vult obiecti per se
per se intelligitur
in se per se
per se

obiecti proximi ppetit intellectui tñ pōt
cōpetē sensui. vtpote si intellectus intui
tiue intellexit me vidē albū. postea itel
lectus recordatur me vidisse albu. hic
quidē obm̄ proximū 7 remotū possz eē
obm̄ recordationis sensitīue. sed ē pōt
eē obm̄ recordationis intellectīue. 7 est
quicūqz sit collatio ex tali recordatione
per discursum ad aliud silo^o cōcluden
dū. alicuius tamē sensitīue vtpote sup
me sensatio pterita nō pōt eē obiectū
proximū nisi tñ recordationis intel
lectīue. vt tactū est in articulo precedenti.
nulla tamē recordatio pertinet ad intel
lectū inq̄^m precise abstractīue intelligēs
Nulla ē ex hoc q̄ pertinet ad intellectū
requirit duplicē pteritionē. s. in vtro
qz obiecto. nulla ē pertinet ad intellectū
tanq̄ primarie 7 radicaliter sufficientē
ad recordandū. 7 pp̄ has tres cōditiones
vel aliquā eaz̄ intelligēde sunt vel ex
ponēde oēs auctoritates Ari. 7 aliorū
negantiū in parte intellectīua memoriā
Quā. n. obijciat cōtra scōdam rōnem in
illo articulo q̄ precedit ex actu remiscē
di per hoc q̄ p̄s ponit remiscitūos 7
nō remiscitūos ex dispōe organi p̄s ex
dictis. 7 spāliter ex 3^a cōditione 7 expli
catū est satis. **A**d illud de seruo fu
gitiuo est solutū si verū est q̄ spēs intel
ligibilis sp̄s manet 7 sensitīua aliquatū
perdita per collationē quādam vel vsu
aliarū sp̄rum silium recipatur pfecte
tūc. n. scit istō nūc recordatur eē illū qd
prius vel post fuit recordatū 7 pus ob
litū p sp̄s quiescentē in intellectu. sic si
spēs petri nisi quiescat in vīte fantasti
ca. lz nūq̄ vtar illa postea tamē occur
rente petro visui statim cognosco ipsū
eē petrū per collatiōz ad hanc notitiā
intrinsecā: fm̄ q̄ docet aug. 8. de tri. c.
Si aut̄ nūhil ponere remanere in tali
obliuione p collationē ad qd posset sci
ri illud eē qd remiscendo querebatur n̄
videt̄ q̄ in fine posset sciri illud eē ma
gis q̄ de suo fugitiuo ignoto. **A**d ali

ud q̄ ponit habitū fantasie salte n̄ h̄ ex
hoc nisi de memoriā sensitīua. q̄. n. p̄t
illā sit alia q̄ est firmitas intellect^o in p^o
li. p̄s vbi dicit sciam aut sensum. c. habi
tū dicim^o eē memoriā. sciam p̄ intellcū.
sensum p̄ fanta^o c. p̄s dixit memoriā
eē habitū. Ista tñ auctoritas querēt ex
positionē si poneret memoriā sensitīua
distincta po^o. sed nō est ad p̄posi^o h̄ de
hoc discutere. **Q**uod adducit de dam.
sbe ipsoz memoriā nō hēm^o verū ē vt
obiectoꝝ p̄teritoꝝ. 7 sic nō est recorda^o
eoz q̄ requirit duplicē pteritionē.

Ad questionem ergo
cū in aia p̄iuncta sit aliq̄ memoriā intel
lectīue illa remanet in sepata. 7 p̄ p̄s
notitia habitualis oīum illorū q̄ vsqz
ad sepationē in ea manserūt. 7 per p̄s
pōt vti illis remanētibus ad actum me
morandi sicut posset vti cōiuncta. qz si
cut oīm est in precedenti. q. oēs forme
intellectuales 7 operatiōes p̄ntes q̄ po
terant haberi a p̄iuncta poterūt hēri a
sepata. memoriā at sensitīua loquendo
de totali potētia nō manet in sepata. sic
nec aliq̄ pō sensitīua. dixi aut̄ totali. qz
si aia sit illud qd est formale in pō sen
sitīua. tñ potētia sensitīua formalit̄ idu
dit formā q̄dam totius p̄positi ex cor
pore sic mixto. 7 aia perficiente p̄portio
naliter ad actū cōiunctē tali toti. per
p̄s cū recordatū sensitīue sit toti illū
nō pōt competē aie sepate. **R**euster ḡ
oīum eoz qz recordatū p̄iuncta p̄t recor
dari sepata. qz q̄rūqz fuit memoriā
sensitīua eoz fuit intellectīua pp̄ cognitiōz
intuitiua cōmitatē oīm sensitīua perce
ptā. s. nō oī recordatione pōt recordari
sepata q̄ potuit p̄iuncta. **S**i obijciat
sola spēs in memoriā intellectīua n̄ suf
ficiebat in aia cōiuncta ad recordandū
sine alia in memoriā sensitīua. vt ē oīm
in 2° articulo. ergo nec mō sufficit. qz n̄
ē mō p̄fecta q̄ p̄s. **R**esum est in p̄cedē
ti. q. in simili. qz nec mō possumus vti

specie intelligi
terum nō p̄t
quia nō est ubi
rum in opando

Ad argu

Ad p̄m cōa d
sinuam: sed et h
la sit in eo intel
gari superiori c
nis in inferiori
post tēpus nec
in eīnitate pos
ra cōcedu cū re
dare domine d
f. ille actus q̄ in
deratur vt cōe
isti: 7 sic quasi
nō oēs intellect
solute recordar
lucifer nō reco
ni angeli reco
ligibiles habu
rioris circa co
ritat loquēdo
onem scētific
ua 7 tñ sic nō ē
crus: qz in illa
intelligi singul
bis de hoc abbi
nō cognosceō s
reco: datur: qu
liquid vt h̄ n̄
Lari. **A**no. ecc
nature: vñ beo
haci: p̄ n̄ am
uitiue cognos
et̄is vt et̄m
sic ē recorda
datur cognos
bas. cognosce
ligas p̄ nūc et
do q̄ cognosce
et̄is: 7 sic vlt
laris ita q̄ nō
lz eni nō sunt a

specie intelligibili sine fan: tūc aut po-
terim nō ppter nouam pfectionem: s3
quia nō est ibi ille ordo illarū potentia-
rum in opando q nunc est.

Ad argumenta palia.

Ad pmū cōcedo in hoīe memoriaz sen-
sitiuam: sed ex hoc non sequitur q nul-
la sit in eo intellectiua: nō enī debet ne-
gari superiori cognitioe qd est pfectio-
nis in inferiori: vñ si deo posset hīe actū
post tēpus nec habet vñ actū stantem
in eternitate posset recordari: et sic scētu-
ra cōcedit eū recordari. in trinis. recor-
dare domine qd accidit nobis inquantū
f. ille actus q in se nō est post tēpus cōsi-
deratur vt coexistens piori: tpi: et nunc
istū: et sic quasi post tēpus. angeli aut qz
nō oēs intellectōes hnt ppetuas pnt ab-
solute recordari. fatuus est enī dicere q
lucifer nō recordatur se peccasse. nec bo-
ni angeli recordantur tales actus intel-
ligibiles habuissē: vel etiam aliqōs exte-
riores circa corpus. **Ad 2^m** illa aucto-
ritas loquit de intellectu vt h3 intellecti-
onem sciētificā. qlis ē sola scia abstracti-
ua et tñ sic nō ē precisa ex natura intelle-
ctus: qz in illa intellectōne abstractiua p-
telligi singulare: licet nō modo a no-
bis de hoc alibi. **Si** obicias. po-
tentia nō cognoscēs singulare vt singulare nō
recordatur: quia recordās cognoscit al-
iquid vt h: et nūc. qd est. ppiū singu-
lari. **Rō.** exntia actualis pmo puenit
nature: vñ hec nā nō ē exntis formalit qz
hēc: s3 p nām: illā aut nām vt exntē in-
tuitiue cognoscit intellect: et ista cognitō
exntis vt exntis sufficit ad hoc q et pos-
sit eē recordatio. **Qui** g dicit po^a recor-
datiua cognoscit h vt hoc. nego. tu pro-
bas. cognoscit aliqd vt h et nunc: si intel-
ligas p nūc exntis: et per h in se pās. cōce-
do q cognoscit aliqd vt in se pntaliter
exntis: et sic vltra h et nūc sūt ppta singu-
laris ita q nō pnt eē nec nō vt singulr:
l3 enī nō sūt aliquid nisi qd ē i singulare

singularitate intrinseca vel adiuncta tñ nō
cludit formalit nec p se p suppositiue
singularitate tāq precisa rōem fm quā
illa insūt. **Ad 3^m**. dē vno mō q bti re-
cordatur pcta pmissa nec tñ ē eis ad pe-
nā: s3 gaudet de misericōdia diuina remit-
tente: et de liberatōe a pena: et pbat hoc
p illō ps. **Adias** oñi. vbi greg. quō in et-
nū mias oñi canūt q miserie nō memi-
nerūt. **Qtra**. l3 h^o qd ē deū remissit
pctm petro icludat petz peccasse: tamē
ista sūt simplr distincta ielligibilia: nec
2^m includit pmū in esse: p3 qñ petr^o pec-
cauit: nec p pñs in itelligi. g possibile ē i
tellectū petri sistē i sic peccasse: absqz h^o
q p consideret deū remississe illa peccata: et
qz pcedas q nunq sit vn^o act^o sine alio
in petro: tñ salte sūt duo obiecta et disti-
cte intellectōes: et etiaz intellectio ei^o qd ē
petz peccasse ē pōr nā: qro g hāc recor-
datōem q se peccasse recordat qd actus
volūtatis seqtur. aut velle siue placē.
aut nolle siue displicē: aut null^o nec pla-
cet nec displicet. si pmū: petrus mal^o est
qz placet i petro qd pmissit. si 2^m miser ē
qz nolituz euenisse qd scilicet euenisse cau-
sat isticiā p. aug^o de ci. 2. c. 3. **Tristitia** ē
ex illis reb^o q nobis nolētib^o acciderunt
si neqz sic neqz sic. itez malus. si enī via-
tor nō pōt ppleta deliberatiōe recorda-
ri pctm suū pmissū: quin detestē v^o dis-
pliceat. alioqui peccat ad min^o obmī-
tēdo: quāto magis ad h^o tenet bñs. rō
enī cōis magis ligat bñm q vīatores q
ē perfecta di dilectio: q sp ipellit ad odi-
endū illud qd ē p deū qñ actu cognos-
cit tur vel cogitat. **Qd** at adducit de ps.
et ex h^o arguit mias nō canit q miserie
nō meminit. **Rō** in vli: meminit mise-
rie: qz scit tā se eē bñz. **Dico** tñ q pos-
sibile ē tōlū deleri a memoria bti pecca-
tū qd ipse pmissit nec i hoc derogat bñs
imo vī ad bñtudinē accidētalem ei^o
si enī innocens gaudebit de innocētiā
spēali gaudio vt tactum est supra. di. p
ma: licz ille nō possit gaudē de innocētiā

*Richardus de p-
hmo 7° 11. vñ dicit
p hmo qd hoc
pma*

2us b^{us} n^o
tristitia de
venudam^o
p^{er} q^uam s^u

Sen

q^u tūc eēt e^l flūm gaudiū: tū pōt nōcētā
de e^l memoria deleri vt de illa non ha
beat aliquā māz tristicie. pōt etiā deus
stāte memoria habituabili pcti pmissi
preseruare bñi ne vnq̄ exeat in actum
considerādū se illud pmississe. 7 h^o iterū
sufficēt ad excludēdū occasionē primā
tristicie: 13 nō remotā: nec puatio tal no
ticie habitualis vel actual facēt eū in a
liq̄ impfectū: q^u fm phm q̄rūdā obliuif
ci vt turpiū mel^l ē q̄ reminisci: q^u ma
xime vez ē loquēdo de illo q̄ turpe cō
misiit cui penale ē reminisci: 7 scriptura
dicīt dēz obliuisci pctōp 7 ea eē tecta q^u
13 opteat exponē ppi infinitatez intel
ctōis diuie quā nullū cognoscibile possi
tiūū vel puatiūū pōt s̄terfugē: tū q̄ re
aliū sint abscondita vel oblita ill^l q̄ pmi
serūt nullū incōueniēs eēt. Si h^o non
placet: s3 q^u sp remanebit i eis memoria
habitual pctōp: 7 qñqz exhibēt i actua
lē recordatōem: tūc ad vitandū tristici
am dicēdū ē: vel q^u dē suspēdat calitatē
illā quā recordatō nata eēt hīe respectu
tristicie: 7 h^o q̄dem possibile ē sic suspē
dit nālem actōem ignis respectu puero
rū in camino: s3 tūc erit miraculū q̄ciēs
recordant q̄ non tristen^t: vel si fugit mi
raculū o3 dicē q̄ cā nālis pōt ipediri p
p̄riū excellēs ne cāet effectū 7 maxie qñ
p̄riū totalit̄ replet capacitatē passi: ita i
pposito: gaudiū de obiecto bñfīto re
plet totalit̄ capacitatē bñi: 7 iō nō est ca
pax tristicie q̄ nata eēt psequi illā recor
datōez. **Q**uincit enī illud obiectū in cau
sando gaudiū vtutē illi^l recordatōis i
causādo tristiciā: q^u fm arist. 7. eth. de
lectatio vehemēs excludit quācūqz tri
sticiā nō solū p̄riā: sed etiā p̄tingētē.
Quōtra. h3 nolle respectu isti^l recordati
g nō h3 q̄cquid vult: igit nō est bñs. ex
13°. de tri. c. i. **Q**uāno. bñs h3 quicquid
vult de p̄nti vl de futuro. de p̄terito at
q̄cquid vult h^o ē velle nō fuisse nō hēt:
nec h^o arguit miserā: q^u ipossibile ē pre
teritū nō fuisse.

Ultimo quero

vtz bñ cognoscāt oīones q̄s
offerim^l. q^u nō esa. 63. abrahaz nesciuit
nos 7 isrlignōuit nos: 7 hī ibi quē i ori
ginali. **P**reterea. deus sol^l nouit secre
ta: oīo mētalis q̄ maxie ē deo accepta ē
hmōi. g 7c. **P**reterea. nō oportz eas nos
se nisi ad hoc vt oīet p nobis: s3 p̄ns est
incōueniēs: q^u non sūt in statu meriti: g
nō pnt ozare: q^u i oīone p se p̄sistit meri
tū. **Q**uōtra. h^o ē vnus error: quē tangit
biero. in epla ad vigilatiū.

Hec tria sunt uidē

da: pmo si bñs nāli cognitōe nouit oīo
nes nras. 2° si cognitōe supnāli. 3° si
cognoscēs p nobis oīet. **D**e pmo ē ta
ctū in solutōe 2°. q. hui^l ol. q̄lū aia sepa
ta pōt acq̄rere noticiā nō solū abstracti
uam: s3 etiā intuitiūā: nō solū sēsibiliūz
sicut pōt p̄iūcta: s3 etiā quozūcūqz intel
ligibiliū p̄portionatoz 7 p̄portionali
ter p̄ntium. p̄portionatū ē sibi q̄dcun^l
qz intelligibile creatū: g oīoēz siue voca
lem quā 7 p̄iūcta possēt nosse p sensus
corpis siue mētālē q̄ tunc erit sibi p̄por
tionata pōt tūc intuitiue nosse: si tū im
moderata distātia nō impediāt: de q̄ ta
ctū ē. q. illa 2°. **N**ec valet q̄ intellectus
actū suū p̄p̄iū hēt occultū cuiūqz cre
ature 7 actū volūtatis parī rōne occul
tū: q^u h sunt intima creature: 7 per p̄ns
nihil pōt ista nosse nisi q̄b est intimum
creature: tale ē solus deus q̄ illabitur.

Hoc nō pcludit q^u manifestū est q̄ oīz
actū voluntatis mee pōt intellect^l meus
nosse: s3 intellect^l ali^l p̄fectior creat^l pōt
in illud obiectū in q̄ potest intellectus
meus si non ipediāt deiminat^l ordo ad
alia intelligibilia: nec defectus p̄portio
nate p̄ntie. intellect^l autē sepatus eque p
fectus ē sicut intellectus p̄iunct^l: vel p̄fe
ctior: 7 non deiminatur ex aliquo ordi
ne ad nō cognoscēdum operatōnes alte
rius intellectus vel volūtatis nec p̄ntia

requisita necessa
ne illaplu. alioqu
ser hie p̄ntiam de
a se. cū nulli illab
creature. **Q**u
intima. **Q**u
opatio: 7 tū int
pōt cētā intelligi
mū in heredo: ve
do: g nihil cognō
illapsum: imo rō
seca rei magis po
lectu sepato q̄ sp
nō est vez: imo
ē obiectū intell
relligibit: vel op
q̄b sēsibiles: qz in
ligibile ē magis p
le: oī tū finitū.
sepāt 7 intellect
sectum p̄ntū. It
tellectus diuincti
nec s̄b obiecto in
ctū ē alibi q̄ gene
mum iellectus v
cum p̄ntum mo
7 s̄b obiecto p̄nt
netur quodcūqz
s̄b obiecto 2° mo
deiminare moue
que abstrahūt
mediatum ad fāc
non erit: pmo g
cum p̄ntum: ma
falsa. 2° minor v
De secun
lo dico q̄ non ē n
mo q̄ beatus vid
neqz regulariter
bo: quia nō ē ali
quda beatitudin
quia neqz talis re
tur beatitudinem
lectus in obiecto
dū quidditatis se

quero

et oīones q̄
habz nesciunt
p̄ ibi quē i oī
ol' nouit sece
deo accepta ē
p̄p̄t eas nos
obis: s̄ p̄ns est
natu meriti: s̄
se p̄sistit meri
p̄: quē tangit
i.

nt uidē

de nouit oīo
p̄gnali: s̄ si
de p̄mo ē ta
q̄l' aia sepa
olū abstracti
olū sētibilibz
p̄uicūqz intel
p̄portionali
ē sibi q̄dūcū
de s̄iue voca
olū p̄ sensus
rte sibi p̄por
olū: si tñ im
mediat: de q̄ ta
q̄ intellectus
i cuiusqz cre
i rōne ocul
re: t̄ per p̄ns
est indimū
illabitur.
itū est q̄ oēz
tellecti' meū
re creat' pōt
t intellectus
nat' ordo ad
us p̄portio
tus eque p̄
er': vel p̄fē
aliquo ordi
ratione) alie
s nec p̄ntia

requisita necessario deficit: qz pōt eē si
ne illapsu. alioquin ei angel' nullaz pos
set hīe p̄ntiam debitā respectu alterius
a se. cū nulli illabatur: qz hoc repugnat
creature. **Q.** q̄ dīcis talē opationem eē
intimā. **R.** q̄o. intimior ē sibi essentia q̄
opatio: t̄ tñ intellectus alius separar'
pōt eēntiā intelligē: nec valet h' est inti
mū in heredo: vel qd plus ē idem i esse
do: s̄ nihil cognoscit illud intīmū nisi p
illapsum: imo rō videt' pcedere. q. extri
seca rei magis possint cognosci ab intel
lectu sepato q̄ spūalia extrinseca: quod
nō est vez imo magis p̄portionatum
ē obiectū intellectui sepato eēntia rei i
telligibilis: vel operatio intrinseca q̄ ali
qd sensibile: qz intellectui puro puz itel
ligibile ē magis p̄portionatū intelligibi
le: dū tñ finitū. **S.** obiectas. intellectus
sepato' t̄ intellect' p̄iūct' habēt idez ob
iectum p̄mū. **S.** obiecto aut p̄mo in
tellectus p̄iūcti nō p̄tinet opatio: ergo
nec s̄ obiecto intellect' sepato'. **Q.** dī
ctū ē alibi q̄ general' est obiectum p̄i
mū intellectus vt ē tal' potētia q̄ obie
ctum p̄mū motiū eius p̄ statu isto.
t̄ s̄ obiecto p̄mo modo accepto cōti
netur quodcūqz ens creatum. non autē
s̄ obiecto 2° modo: t̄ ratō est quia nūc
deīminate mouet' a sensibus vel ab his
que abstrahūtur ab his. p̄p̄ ordinē im
mediatum ad fāstasticā vtutē que tunc
non erit: p̄mo s̄ modo accipiēdo obie
ctum p̄mū: maior est vera: t̄ minor
falsa. 2° minor vera: t̄ maior falsa.

De secundo articulo

lo dico q̄ non ē necesse ex rōne b̄itudi
nis q̄ beatus videat orationes nostras
neqz regulariter siue vniuersaliter i ver
bo: quia nō ē aliquid q̄si necessario se
quela beatitudinis: neqz q̄ reuelentur
quia neqz talis reuelatio necessario seq̄
tur beatitudinem: beatitudo enim itel
lectus in obiectis creatis non transcen
dit quidditates seu illa quorum essētia

visa ē necessaria ratio videndi: tamē qz
congruum est beatum eē coadiutorem
dei in pcurando salutem electi eo mō
quo hoc sibi pōt p̄petē: t̄ ad istud req̄ri
tur sibi reuelari oīones nostras specia
liter que sibi offerūtur: quia ille specia
liter innituntur meritis ei' tanq̄ media
toris pducētis ad salutem que petitur
ideo probabile est q̄ deus beatis reue
lat de orationibus sibi vel deo i nomi
ne ei' oblatiis.

De tertio articulo

videtur dubiū: qz si reuelatur eis tale
petere p̄ eos salutem: aut aliquid perti
nens ad salutem: aut vident deum tale
velle saluari aut nolle: aut non velle: si
velle s̄ sciunt q̄ saluabit'. frustra s̄ orāt
si nolle nō orabūt. p̄ aliquo nolito ipsi
deo. si non velle sciunt qd non eueniet
ergo frustra orarent. **Q.** unde. beatum
orare pro aliquo potest intelligi vlt̄ ora
tione habituali vel actuali: t̄ loquor: s̄
tantum de oratione mentali que est de
sideriū oblatum deo ea intētiōne vt
ab ipso habeatur optatum. si de habi
tuali illa est perpetua t̄ generalis p̄ om
nibus electis sed de ista non est difficul
tas. **S.** de actuali. istam habet aliquis
sanctus specialiter quando sibi reuelat
aliquem ipsum actu inuocare: quia ra
tionale est vt velit merita sua illi vale
re ad salutem: qui deum specialiter in
uocat sibi per illa merita s̄buenire. illa
autem oratio non repugnat beatitudi
ni: quia bene potest aliquis perfectionē
summam adeptus velle vt per sua me
rita per que ad illam perfectionem atti
git alius per suam orationem attingat
ita vt sua merita non sibi soli sint pro
p̄ria: sed alij de beneficio dei acceptatis
valeant: sicut posset aliquis summum
gradum adeptus in curia regis per ali
qua obsequia velle orare pro alijs non
vt per orationes huiusmodi ad maiore
gradū amici attingat: s̄ vt merita p̄ que

Beatus orat p̄ alios
duplex intelligit'

attingit ad talē gradū alijs ad hī merita
recurrentib⁹ succurrant. ⁊ hoc supposita
liberalitate regis acceptatis illa nō tñ
p illo. sed p alijs ex liberalitate sua q̄ p
minori bono retribuit nō tñ mai⁹ bo⁹
sed ēt p̄la bona dū tñ p nouū actū vo
lūtatis p̄les illud bonū applicent ⁊ faci
ant. q. suū. **Q**uā arguis br̄is aut videt
deū velle aut nolle. Rñ nullū mēbrum
oꝝ dare. ne dū ō salute finali illi⁹ q̄ orat.
sed nec de exauditiōe illi⁹ oꝝis quā nō
offert. n. n. sequit⁹. de⁹ reuelat petro Jo.
nūc pete. a. p merita petri. ḡ reuelat pe
tro Jo. saluandū vel nō saluandū. nec
ē sequit⁹ ḡ sibi reuelat Johem exaudiē
dū vel nō exaudiēdū in ista petitiōe. tñ
esto q̄ reuelaret sibi istū exaudiēdū vel
nō exaudiēdū in ista petitiōe. nō sequit⁹
ḡ frustra orat. q̄ sic de⁹ vult illū saluare
⁊ exaudire. ita vult p deimiata me⁹ vt
pote p oꝝem talis br̄i ipm p̄seq. si aut
reuelatur petro deimiata q̄ de⁹ nollet il
lā oꝝem exaudire. petrus nō ēt ibi me
diator in oꝝado. Si vō nō reuelat sibi
q̄ velit nec q̄ nolit. petr⁹ orat expectās
vt oꝝem suā p̄sequit⁹ deimiata reuela
exauditiōis vel saltē deimiatus effectus
exauditiōis q̄tum ad ipm petetem.

Ad argumēta p̄ncipali
a. ad p^m
dico q̄ abrahā p tpe p q̄ intelligit illud
ē. fuit in libo. ⁊ p p̄ns nō beat⁹. **E**t iō
nesciuit filios suos iudeos hitates i ira
srl. q̄ nec notitia nāli intuitiua que im
pediē p imoderatā distātiā: sicut ē dēz
in p^o. q. nec notitia reuelatiōis spālīs.
q̄ nō hūit illā vīsiōē in vbo quā p̄co
mitatur regulari⁹ talis reuelatio. nō ḡ
pcludit de br̄is quib⁹ in vbo regulari⁹
reuelatur que a deo spectat. vel tāq̄ be
atitudinē eoz augēs vel tanq̄ pertinēs
ad causalitātē eoz respectu b̄itudinis
alioz. **A**d 2^m dico q̄ nihil est in mēte
opera. s. quecūq̄ intellect⁹ vel volunta
tis vel quecūq̄ p̄petas vel p̄ditio reali⁹
b⁹ vel ist⁹ q̄n totū ita pateat onelo p̄o

portionaliter p̄nti nō ipedito vel aie nō
ipeditē. p̄portionalr p̄nti. sicut aie cōiū
ete apparet albedo p̄ns per sensus. illō
ḡ dictū q̄ solus deus nouit abscondita
cordiū. verū est vlt ⁊ ex p̄p̄a perfectiōe
ita q̄ ipossibile ē q̄ per aliquid ipeditē
sibi lateat. nouit ēt vt iudex vltis oīum
taliū occultoz i^o mō nec āgeli boni nec
mali nec aie sepate nouerūt. imo descō
beati multos tales motus nō nouerūt
p̄pter defectū p̄n^o debite. mali aut mul
ta talia ēt p̄ntia. p̄portionalr nō nouerūt
deo ipediēte. p̄pter cui⁹ ipedimētum nō
p̄nt multa que tñ nō ipediti naturalit
possent. **A**d 3^m dico q̄ oratio nostra
nūc duplicē habet effectū. vnū q̄ meri
toria oranti imo opus valde meritoriū
aliū q̄ ex hoc q̄ specialr dirigitur pro
alio meritoria est illi nō q̄ offertur. ⁊ p^o
beati nō hūit oratiōē. sed 2°. nec est incō
ueniēs aliquē qui tā est in terminio q̄ ad
se. per orationē mereri alteri. sicut vide
mus in policijs vbi rex illud q̄ vult da
re vult tñ p intercessionē alicuius dare
alicui qui nō ēt dignus statim exaudi
ri maxime vult si aliquis apud eū ma
xime acceptus intercedat. qui tamē ac
ceptus nullū gradū vltiorē amicitie si
bi meretur. **A**lter possit dici bī ⁊ q.
redit in idē q̄ sicut impetrat beatus alijs
nō sibi. ita causat meritū alijs ⁊ nō sibi
oratio. n. sua est dispositio de congruo
vt propter eam deus cōcedat illud q̄
impetrat illi cui petit. ⁊ ita est meritum
nō istius pro se. sed pro illo cui redditur
q̄ hūic merito. q. p premio proximo
correspondet. di. 46.

Sequitur hīc de val
de malis. q̄
In hac di. agitur de iusticia dī
⁊ misericordia cōcurrentibus in puniti
one maloz. Ideo queruntur quatuor.
p̄mo vtrum in deo sit iusticia. secundo
vtrum in deo sit misericordia. tertio an
in deo distinguat iusticia ⁊ misericordia.
4° an in punitiōe maloz pcurrat ex pte

vel punitiōis iusticia
Hic p
guitur q̄
mini ad seruū n
la equalitas. ergo
ad creaturā vel p
minus possit dicer
3. **Q**uid habes q̄
4. **P**roterea. 4. est.
dare s̄bas sepates
nū: sicut deducit o
Et cōfirmatur per
deo ipantia. ergo
4. **P**roterea iusticia
debitū. de⁹ nulli ei
in p̄sal. iusticia p̄lo
Hic p̄m
dū est de iusticia o
rālissimā iusticia p
c. 12. q̄ iusticia est
pp se fnata. hec re
clām fm q̄ de ea
addit vltra hanc
ad alterū. ⁊ vtro
p̄s q̄ iusticia cōper
rectitudinē volum
inobliquabilē. q̄ p
pp se. nō p̄ont ser
p̄onē vel passionē
uaniis. sed seruata
habita. 2° ēt modo
tudine ad alterū. ⁊
terū est rectitudo.
vel est. q. vltis ad al
torē ⁊ ad lege inq̄
minata a legillato
bus dā iusticia lega
laris puta in aliq
nere ad legē rectit
⁊ iudicatur. q̄ vel
rū vel ad se quasi
bū p̄xer eo q̄ dēn
tola est iusticia pū
alterius simplr sec

dei punientis iusticia cū misericordia.

Ad primum ar

guitur qd nō: ex. 5. etb. c. 2. do-
mini ad seruū nulla est iusticia. qz nul-
la equalitas. ergo multo fortius nec di-
ad creaturā vel ep°. cū potissime ille do-
minus possit dicere suo illud. i. ad cor.
3. Quid habes qd nō accepisti a me.

Preterea. 4. etb. incōueniens est lau-
dare sbas sepatas ex operatione virtu-
tū: sicut oeducit de iusticia specialiter.

Et cōfirmatur per simile. qz non est in
deo tpantia. ergo nec pari rōe iusticia.

**Preterea iusticia inclinatur ad reddēdū
debitū.** de nullo est debitor. **Oppo^m**
in psal. iusticia plena est dextera tua.

Hic primo uiden

dū est de iusticie diffinitione rōem gene-
ralissimā iusticie ponit ansel. de vitate
.c. 12. q. iusticia est rectitudo voluntatis
pp se suata. hec rō specificatur per iusti-
ciam fm q. de ea tractat arif. 5. etb. qui
addit vltra hanc rōnem hoc qd est esse
ad alterū. 7. vtroqz modo accipiendo
p3 q. iusticia cōpetit deo. p° habet eniz
rectitudinē voluntatis imo voluntatez
inobliquabilē. qz p° regula est: 7. suata
pp se. nō prout seruata dicit aliq. susce-
ptionē vel passionē respectu alicuius f-
uantis. sed seruata pp se. i. pp se semper
habita. 7. et modo p3. qz potest hie recti-
tudine ad alterū. 7. iō in oi actione ad al-
terū est rectitudo. **Ista 2° sūditur.** qz
vel est. q. vltis ad alterū puta ad legisla-
tozē 7. ad legē inq° est rela quedā deter-
minata a legislatore. 7. hic dicitur a q-
busdā iusticia legalis. **Vel est particu-**

laris puta in aliquo determinato perti-
nēte ad legē rectitudo ad alterū. Et hec
2° subditur. qz vel pōt eē simplr ad alte-
rū vel ad se quasi ad alterū. **Et 2° mem-**
bruū p3 ex eo qd dcm est in mā de pnia q.
ipsa est iusticia punitiua nō tm respectu
alterius simplr sed sui. q. alterius qz si-

bi vt iudicis ministro cōcessa est puniti-

sui vt rei. **Prima** istarū. f. legalis pos-
set poni in deo si eēt alia lex prior dter-
minatione voluntatis sue cui legi 7. in
hoc legislatori. q. alteri voluntas sua
recte cōcordaret: 7. est quidē ista lex. de
est diligendus. si tamē debet dici lex siue
principiū practiciū legis. saltē est veritas
practica precedens oēm determinatiōz
voluntatis diuine. **Iusticia** ē illa par-
ticularis. ad se. q. ad alterū est in ipso:
qz voluntas sua determinat per rectitu-
dinē ad volendū illud qd decet suā bo-
nitatē. 7. h. est. q. reditio debiti sibiipi. f.
sue bonitati tanq. alteri. si tm posset di-
ci particularis. qz aliquo mō est vltis. f.
vtualiter. **Et illa duo mēbra. f. iusti-**

legalis 7. particularis. ad se. q. ad alterū
in deo. q. idē s. qz rectitudo voluntatis
diuine respectu sue bonitatis. **Si lo-**
quamur de reliqua iusticia que simplr
est ad alterū. illa diuidit in cōmutatiua
7. distributiua. 7. ita distinguit iusticia i
nobis: vt p3 per phm in. 5. etb. in distri-
butiua requiritur equalitas. pportiois
nō qritatis. in cōmutatiua fm aliquos
equalitas qritatis nō tm proportionis
ista exponuntur ibi. **Ad propo^m** mu-
tatiua proprie respicit punitiōē 7. pre-
miatiōē: vt. f. pro meritis. q. cōmuran-
do reddatur premia: 7. pro peccati sup-
plicia. **Distributiua** respicit. q. nās 7
perfectiones superadditas. vt. f. nature
distribuat perfectio sibi proportioa-
ta. sicut in nostra in re publica distribu-
tiua personis fm gradus suos propor-
tionaliter distribuunt bona pertinētia
ad gradus eoz. sic in ierar. vnuerfi na-
ture nobilioz a ierarhia. i. pūcipe deo
distribuuntur perfectiones nobiliores
seu cōuenientes tali n°. 7. n° inferiori di-
tribuuntur perfectiones sibi cōuenien-
tes. **Prima** illarū nō potest simpliciē
esse in deo respectu creature. qz nō pōt
esse simpliciter equalitas: s3 pōt eē aliqlr
fm proportionē sicut inter dominū 7.

legibus nō pōt
pōt pōt in deo

Iusticia vltim
louis ad se qz
ad alterū
qz in deo

Iusticia qz
simplr ad
alterū diuidit
in cōmutatiua
et distributiua

etb. 2° 2° q.
p3 punitiua

fuū. oīm. n. liberalē decet retribuē ma
ius bonū q̄ seru' possit mereri. oīm tam
sit talis pportio q̄ sicut fuus facit qd su
um est. ita dñs retribuāt qd suū est. ⁊
eod' puniēdo citra p̄dignū. Sed 2^a iu
sticia pōt hīc eē simplr. qz simplr pōt da
re naturis perfectiones debitas vel pue
niētes eis s̄z gradus pficiētes. Sic ḡ in
genē tota i^a diffini^o iusticie eo mō q̄ pōt
ad deum p̄tinere potest reduci ad duo
mēbra. ⁊ p^o dīcat iustīa rectitudo volun
tatis in ordine ad p̄decētiam voluntati
diuīe. alio^o rectitudo voluntati in ordie
ad exigētiā eius qd est in creatura. ⁊ i^a
distīc^o pōt hīc ab ansel. p sol. io. vbi lo
quens ad deum dīcit. cum punis ma
los iustū est. qz illoz meritis p̄gruit
q̄^m ad 2^m mēbrū subdit statī. cū p̄cis ma
lis iustū est. nō qz illoz meritis s̄z quia
tue voluntati vel bonitati p̄decēs est. ⁊
tāta ē illoz mēbroz distīc^o q̄ dē p^o p^o
iusticiam operari nō pōt nec p̄ter eaz:
sed p̄ iusticiā scōam pōt operari. l3 nō
p̄lī. qz nō pōt dānare iustū vel beatū.
Si obijciat q̄ nō pōt in deo eē alia iu
stīa h̄ ⁊ i^a. qz tunc vna eēt relā vt p̄i^a ⁊
alia reglata: vt 2^a. In voluntate at diuīa
nō pōt eē rectitudo reglata. ⁊ p̄bat h̄ in
nobis nā idē inclināt in finē p̄puz ⁊ ad
ea que sūt ad finē vt sūt ad finē. ḡ si illud i
clinās ad finē eēt simplr p̄fectū. simplr
p̄fecte inclīaret ad ea que sūt ad finē. sic
p̄z de charitate beatoz. iusticia aut̄ dei
pōt eē simplr p̄fecta. ḡ p̄ter illā nulla a^a
req̄rīt i voluntate diuīna. **Q**uē dī q̄
q̄nqz nō pōt agē p̄ter scōam: nō videt p̄
babile. qz qd nō icludit p̄dictionē p̄t
simplr agē. ⁊ ita velle: sed nō pōt aliqd
velle qd nō possit recte velle. qz volun
tas sua est p̄ reglā. ḡ qd nō icludit cō
tradictōz pōt itelligi velle. ⁊ ita cū i^a iu
stīa 2^a dēminet ad aliqd c^o oppo^m nō in
cludit p̄dictōz pōt dē velle ⁊ recte velle
agē p̄ter illā iusticiā p^o. **P**ri^m istoz
forte concederēt aliqd q̄ nō est i deo di
plex iustīa sed t̄m vnica h̄ns t̄m alium ⁊
aliū effectū: vtpote velle p̄cordiū p̄decē

bonitati sue. ⁊ velle p̄cordiū exigen^o crea
ture. **S**ed 2^a rō vī euidēt p̄cludē q̄
ad qdqd p^o iustīa inclinat iustīa 2^a inclinare
pōt voluntatē diuīnā cū dēmiatē incli
net qz p̄ modū nature. nō t̄m sic inclīat
q̄n p̄ter eā ⁊ cōtra eā possit voluntas
diuīna velle. ⁊ ita non erit distīctio ista
rum in hoc qd est posse agere p̄ter eam
⁊ non posse agere p̄ter eam. Non im
probando distīctiones.

Dico tam breuius

ad qd qz i deo nō est nisi vnica iustīa re
⁊ rōe. t̄m p̄ter illā extēdendo iusticiā pōi
pōt aliq̄ iustīa vel magis aliqd iustum i
creaturis. **P**ri^m declarāt qz cū iustīa
p̄pē sit rectitudo voluntati habituare.
⁊ p̄ p̄ns. q. nālīter inclinās ad altez vel
ad se. q. ad altez. ⁊ volūtas diuīna non
hēat rectitudinem inclīantē dēmiatē ad
aliqd nisi ad suā bonitatē. q. ad alterū.
nā ad qd cūqz aliud obm̄ mere p̄rigēti
se h̄z. ita q̄ eā pōt in h̄ ⁊ in c^o oppo^m. se
quīt ḡ q̄ nulla iusticiā h̄z nisi ad reddē
dū sue bonitati vel volūtati qd eā p̄de
cet. **S**ic at h̄z vñū actū rei ⁊ rōnis ad
quē dēmiatē inclīat i^a iustīa q̄ ē respēu
sue bonitati. s̄z ille actus ex p̄nti respicit
m̄lta obā scōaria ⁊ eo mō q̄ dēc est in
p^o h̄ q̄ intellect^o diuīnū p̄ter h̄ q̄ h̄z vñū
obm̄ p^o ⁊ vñū actū respicit m̄lta obā se
cūdaria. sed i hoc est dīa h̄ ⁊ ibi. q̄ intel
lect^o obā scōaria nēcio respicit. h̄ at vo
lūtas obā scōaria t̄m p̄tīet. Et iō n̄ solū
nō dēpēdet ab eis act^o h̄ sic nec ibi. sed
nec nēcio dēmiatur ad i^a h̄ sic dēmiat
ibi. **S**i at velim^o distīguē vñū actū re
i multos rōnis sicut ibi distīguīt vna i
tellect^o re i multas rōe vt trāsīt sup mul
ta obā scōaria dico q̄ respectu illaz nō
sūt. q. distīcte iustīa rōe. sed nec vna q̄lī
cūqz distīcta vel idīstīcta. qz h̄tus iclīat
p̄ modū n̄ ⁊ ita dēmiatē ad vñū vt p̄
hoc repugnet p^o habituare per h̄tū illū
tendē in oppo^m. sed ad nullū obiectum
scōariū ita dēmiatē inclīat. vo. diuīna p̄
aliqd in ipā q̄ sibi repugnet iuste iclīari

Thōm. q. p̄ns.
dist. q. p̄ns.
p̄ns.

ad oppo^m illi. qz
oppo^m velle. ita p
posset absolute ve
coueniens. ⁊ h̄ est
illud solū est iust
nō vis. vt sic si po
nino aliqd act^o in
⁊ alioz magis po
h̄tus rōe vt inclīa
p̄posito. qz ibi ad
⁊ inclīat intellectū
vñ posset dīci q̄ i
nat dēmiatē nisi
act^o scōarios. l3 n̄
set modificare op
luntatē inclīando
quē actū fariū. se
scīptā ad qd cūqz
ille act^o est modifi
p̄son^o voluntati cu
tudine inclīantē
ē in creatura ex
ad aliud sicut iust
ignē eē calidū aq̄
⁊ ita dēc sum. qz
git tanq̄ sibi cor
dīcē in p̄dictis. qz
p̄tē iusticia. tam
ēet quodammodo i
disponerēt i tale
nate cedē in vñū
stud iustū nō dēmi
intrinseca. p̄ vt est
⁊ qz ille actus nō
nec respectu actū
stud obiectū est il
inclīans vt dīctū
qz iustīa nō potest
nisi inclīnet cōcor
dīe. ⁊ per p̄sequen
p̄actici. intellect^o
⁊ cū nō dīscorra
diuīn^o pus app̄et
tas illud velit. ⁊ v
scōdare ab intelle
dīctē at dēmiatē

edit exigen' crea
vident' pcludet q
iustit' 2 inclinare
u deimiate incli
no in sic incliat
possit voluntas
tristitio ista
agere pte eam
cam. Non im

brenius

si vnica iustit' re
modo iusticia poi
s aliquid iustum i
arat: qz cu iustit'
ntat' habituare.
as ad altez vel
tas diuina non
re deimiate ad
te. q. ad alteru.
in mere pigeni
7 in e' oppo'. se
p nisi ad reddi
utati qd ea pde
u rei 7 ronis ad
iustit' q e respic
ex pnti respicit
no q ocm est in
it h' q h' vnum
plicit mltia oba se
a h' 7 ibi. q. iust
respicit. h' at vo
tief. Et id n solu
h' sic nec ibi. sed
i' h' sic deimiat
ue vnu actuz re
distinguit vna i
t trasit sup mul
spectu illaz no
ed nec vna qliu
a. qz h'ius incliat
re ad vnu vt p
te per h'iu illuz
iustit' obiectum
nat. vo. diuina p
gnet iuste incliat

ad oppo^m illi. qz sicut sine p^dictione pot
oppo^m velle. ita pot iuste velle. alioqn
posset absolute velle 7 no iuste: qd est i
coueniens. 7 h^o est qd dicit ansel. pf. xi.
illud solu est iustuz qd vis. no iustuz qd
no vis. vt sic si poneret in intellectu di
uino aliqs act^o intellectiu^o respectu sui
7 alioz magis posset distinguⁱ in mltos
bitus roe vt incliat in oba sc^daria q in
pposito. qz ibi ad qd h' sc^dariu deimiat
te inclinat intellect^o. no sic hec voluntas.
vn posset dici q i^a vnica iustit' q no incli
nat deimiate nisi ad p^m acti^o modificat
act^o sc^darios. lz nullu eoz ne^cio qn pos
set modificare oppo^m. nec. q. puenit vo
luntate inclinado ea p modu nae ad ali
que acti^o fariu. sed voluntas p^o deimiat
seipsa ad qd cuqz obm sc^dariu. 7 ex hoc
ille act^o est modificat^o ab i^a p^a iustit'. qz
p^oson^o voluntati cui adequat^o qsi. p recti
tudine inclinante iustit' p^a. **A** 2° iustit' dⁱ
e^e in creatura ex cor^denden^o vnus creati
ad aliud sicut iustit' est ex pre creature
igne e^e calidu aqua frigidu. igne sursum
7 ira deorsum. qz na ista creata hoc exi
git tanq^o sibi cor^despondes sicut possem^o
dic^o in policijs. q esto q in solo princⁱ
pe e^et iusticia. tam^e in rebus ordinatis
e^et quodammodo iustit'. vt. f. tales res sic
disponerent^o 7 tales sic. qz hec res ipe vt
nate ced^e in vsum ciuiu exigunt. sed ad
istud iustit' no deimiat iusticia diuina
intrinsicu. p^a vt est respectu p^rimi actus
i^o. qz ille actus no respicit illud obiect^o
neqz respectu actus sc^darij qd respicit
istud obiectu est illa iusticia deiminate
inclinans vt dictu est. **C** Contra ista. p^o
qz iustit' no potest e^e in aliqua voluntate
nisi inclinet c^ocorditer dictamin^o prud^e
tie. 7 per psequens c^oclusioni sillogismi
practici. intellect^o aut diuinus no sillogi
zat cu no discurrat. **P**reterea intell^os
diuin^o pus apprehendit agibile q volu
tas illud velit. 7 voluntas no potest di
scordare ab intellectu apprehendete. in
tellect^o at deiminate apprehendit h^o agi

bile. ita q no indifferenti hoc 7 illud. qz
tuc erraret. g. voluntas determinate vlt
hoc agibile. ita q no pot velle oppositu
si recte velit. **P**reterea si iustit' est petz
saluari 7 deus h^o iuste vult. g. iniustit' est
petru danari. 7 ita si deus pot h^o velle
pot aliqd iniustit' velle. **A**d p^m dico q
si in nobis pot e^e a^o vtus moralis vl ha
bitus inclinans p^ocorditer c^oclusioni pra
ctici silli: multo magis est in nobis h^o
rect^o appetitu^o qui incliat c^ocordit^o p^o
p^opractico. qz illud p^opracticu est vt
7 per p^ons rectus. iusticia at q est in deo
vnica re 7 roe vt ocm est c^ocorditer in
clinat p^op^opractico. puta deus e dilig^e
dus. sed si stricte accipias qz no incliat
c^ocorditer c^oclusioni silli practici. Ideo
no est vtus alia spalis. c^ocedo q illa iu
sticia que est in deo no est nisi qsi vltis 7
radical^o vtus. a cuius actus rectitudie
nate sunt oes iusticie particulares proce
dere lz no necessario. **A**d 2^m dico q in
tellectus apprehendit agibile anteq vo
luntas illud velit. sed no apprehendit
deiminate hoc e^e agendu qd apprehen
de dⁱ dictare. imo vt neutru offert vo
luntati diuie. q deimiante per voluti^oem
sua illud e^e agedu intellect^o apprehedit
tanq^o veru illud agendu. vt ocm est in
ma de futuris c^otingentib^o li. j. di. 49.
Isto tamen: q intellectus de aliquo
ante apprehenderet illud e^e agendu q
voluntas illud vellet. sicut apprehedit
de hoc deus est diligendus. no sequitur
naturali necessitate illud apprehedit 7
voluntas no pot discordare. g. vo. natu
rali necessitate hoc vult. quia non pot
discordare in obiecto. vt. f. velit aut no
lit illud qd oⁿdit uolendu sed in modo
tendendi in illud obiectu discordat.
Uel magis proprie distinguitur. qz in
tellectus suo modo tendit in illud. f. na
turaliter 7 vo. suo modo. f. libere. 7 ille
potentie c^ocordant que semper in id^ez
obiectu tendunt suis proprijs modis te
dedi. sic fantasma 7 itell^os n discordat.

licet hic tendat in obiectū vt singulare illa in obiectū vt vlt. **Ad 3^m** dico qd sic in istis politicis legislatores respicit in se simpliciter iustū qd est iustū boni publici. **Et** quid aut respicit alia iusta partialia sp qdem i ppositione ad hoc iustū. et iō in qbusdam casibus iustū est nō serua re leges iustas respicientes aliq iusta partialia: qñ. s. observatio eaz vergeret in detrimētū iusti publici. s. bñ eē reipub lice: ita deus simpliciter determinat ad iustū publicū vt cōitate aggregatōis sic in ciuitate. s. cōitate eminētis p̄tinentie qd est iustū pcedēs bonitatē suam. om ne aut aliud iustū est p̄ticulare: et nunc hoc iustū nūc illud iustū fm q ordinatur vel cōuenit huic iusto: dico qd pōt velle petz dānari et iuste velle: qz illud p̄ticulare iustū petz saluari nō necessa rio requiritur ad iustū publicū quin op positū eius possit ordinari ad illud idē s. ad p̄cedētiā diuine bonitatis. Est ei illud finis qd nullū ens ad finem deter minate necessario requirēs.

Ad argumenta ^{p̄ncipi} ^{palia:}

Ad p̄mū dico qd nō ē ibi equalitas sim pliciter nisi ad seipsū: iō nec iusticia sim pliciter nisi ad se qñ ad altez: s. equali tas aliqñ pōt sibi poni qual pōt eē do minū excedētis valde ad seruū excessūz

Ad aliud dīcēdū qd nō sunt ibi virtutes fm illud ip̄fectōis qd est in eis: s. ablatō eo qd est ip̄fectōis: sicut p̄ in exēplo adducto de tēporaria. illud enīz requirit in natura tēpata posse eē aliq̄ delectatōem imoderatam: et hō est ip̄fectōis: et ppter hō magis p̄prie ponim⁹ tibi iusticiā q̄ t̄pantiā: qz illa nō ita re quirit aliquē excessum i passionem vel aliquam talē ip̄fectōem sicut requirit t̄pantiā. vtz tñ iusticia vt ibi ē sit virt⁹ quantū ad illā rōnez qd sit distincta for maliter a volūtate: et q. regula ei⁹ vt tā tñmodo sit volūtās s. rōe p̄me regule scīpam determinātis dubium est: qz si 2^m

ponatur magis solut⁹ ratio: qz tūc non est ibi s. ratione virtutis moralis. **Ad 3^m** dico qd non simpliciter ē debitoz nisi volūtati sue vt diligat eam: creaturis aut ē debitoz ex liberalitate sua vt cōi cet eis qd natura sua exigit: q̄ exīgentia in eis ponitur quoddā iustū. q. scōariū obiectū istius iusticie: tñ fm veritatem nihil ē determinate iustū et extra deū nisi fm quid. s. cū hac modificatiōe quantū est ex pte creature s. simplr iustūz tātm modo ē relatū ad p̄mā iusticiāz. q. s. ac tualit⁹ politū a diuina volūtate.

Ad secundum

Hic p̄cedit et arguitur qd nō qz fm damas. lib. 2. c. 13. misē ricordia ē p̄passio de malo alieno: i bo nulla ē p̄passio: qz nulla passio ē. **Pre terea.** misericors ē p̄mptus ad tollēduz miseriam alienam et p̄paciēdum: s. de non ē p̄mptus ad tollēduz miseriam qz cū posset oēm tollere oēm tollē. **Op positū in p̄s.** patēs et multū misericors

Respondeo ^{mia i nobis} ^{ē habu⁹ vel}

q̄literat⁹: qz dīcāt forma q̄ nolum⁹ miseri am alteri: ita qd p̄mo inclinat ad actūz nolēdi miseriā in alto: et hō vel futurā: et tūc p̄seruat ab illa si pōt vel p̄ntē et tūc releuat a miseria si pōt: et ex p̄nti p̄ ope ratōem disponit ad passiōē. s. displicē tiā de miseria iminēte vel p̄ntē. **Quā** tū ad 2^m put. s. misericordia incliat ad passiōēz illā nō est in deo: et ab illo vt derur iponi p̄ncipalit⁹ nomen misē expo nēdo misericors ethi. i. misēz cor: hñs: qz p̄paciēs miseriē aliene in hoc hz cor misēz hoc ē cōicās i miseria. **Et** quan tum ad istam op̄atōem nolēdi miseriāz siue imminētē siue p̄ntē misē p̄prie i deo est. qd p̄bat de iminētē qz sicut nullum bonū euenit nisi volētē deo: ita nihil p̄ hibēt ne eueniat nisi deo nolētē. multe aut miserie possibiles euenire alicui p̄ hibentur ne eueniat: qd de hz nolle respe

in miseriis: non

etia illaz. **Ad** non nulla miseria to inesse. multe at h De hac miseria cur de nolle m aug. in oco velle stingui in eo dup fie. et sicut sp hz creature. ita sp h li creature p̄hib lud ap̄ ad thym nos fieri. sed sicut spectu boni. ita li amouēdi p̄ a sed 2^m. et illi p̄te le respectu mali rias. si p̄ oī mis dudit oē malū v oī misericordia p̄ nō totū malū e mali debiti ista s at mō misericors nit quibusdā oē hibendo vel p̄ntē parē miserie oē

Ad argu

p̄m p̄ illa oē ad effectū ei⁹ rem ne ordinatā p̄p ordinata nolēdi illū effectū remon diā nō ē in deo. qd est nolle miseriā nō infligit miseriā it recta rō aliqñ infligendā vt fm vt in dānatione gū ille penam ne quo eam infligi dia. vel cum oī

Ad

caus. se res si p̄ ad iūce. iustā. **Pre**

ctu illaz. **C**onsilr de miseria pñte : qz nulla miseria tollit nisi deo nolente illaz inesse. multe at frequent tollunt. g. rē.

CDe hac misericordia posset distingui si cut de nolle misiaz inē. qz sic distinguit aug. in deo velle añs r pñs ita posset di stingui in eo duplex nolle respectu mi- fie. r sicut sp hz velle añs respectu boni creature. ita sp hz nolle añs respū ma li creature phibēdi vel tollēdi iuxta il lud apli ad thymō. vltioēs hoies sal- uos fieri. sed sicut nō hz sp velle pñs re spectu boni. ita nec nolle pñs respū ma li amouēdi. p^m at nolle n̄ est misericordis sed 2^m. r illō p^r distingui i h^o q^r vel hz nol le respectu mali iminētis totalr vel par tialr. si p^o dī misericordia liberās q. f. ex cludit oē malū vel iminēs vel iā pñs. 2° dī misericordia parcēs vel mitigans q. f. nō totū malū excludit. sed aliquā ptez mali debiti isti f3 merita sua. **C**Atroqz at mō misericordia est in deo qz r sūue nīt quibuldā oēm miseriā iminentē p^r hibendo vel pñtem releuando. alijs at partē miserie debitā dīmittendo.

Ad argumenta. ad

p^m p3 q^r illa descrip^o misericordie est q^rtu3 ad effectū ei^r remotū vel vlti^m. f. passio^r nē ordinatā ppatiēdi sequentē ex actiōe ordinata nolēdi malū pñmo. f3 q^m ad illū effectū remotū cōcessū est misicor- diā nō eē in deo. sed tñ q^m ad pñmu3 q^r est nolle misia inē. **C**Ad 2^m misericor- diā nō infligit misia nisi fm rectā rōz. nunc at recta rō aliqñ dīctat misia aliquibz infligendā vt fm aliqz appareat iusti^a. vt in dānatione reproboz. r tō nō infli git ille penam nec pmitit nisi eo modo quo eam infligi statuit cum misicor- dia. vel cum dīctamine reiterationis.

Ad tertium

arguē q^r sic: cassy. sup psal. 50. he est oue res si sp adiūcte. r loq^r de misericordia r iusti^a. **C**Preterea si n̄ distinguereit f3 eēt

idē. g. vtriusqz eēt idē effect^r. pñia p3. qz idē pñ^m formale nō hz nisi eundē effect^m sed pñs est flm. qz effect^r misicordie ē li- berare sine meritis. effect^r iusti^a ē pñēna re vbi nō si merita vel saluare p meriti^a. **C**Oppo^m vult Aug. 4. i. de ci. c. io. Eo simplex ē de^r q^r est q^rq^r hz. r h^o de eo q^r dī ad se hī est misicordia r iusti^a. g. de^r ē misicordia de^r ē iusti^a. g. h est illud.

Ad qōnē

sustinendo pñam opi. posita i p^o. q. dī q^r mia ē qdā ps iusti^a. p^o dicte que. f. ē pñēcē sue bonitati. qz sue bonitati cō decet miseri^a. **C**Sustinēdo tñ scōaz viā p3 q^r iusti^a r mia nō si formalr idē. qz iusti- cia respicit p^o obō bōitatē diuinā. mi- ficordia at respicit aliqd in creatura p^r termino ē iusto qd p^r eē in creatura. f. erigen^a. qz nō est mia in deo vbi sic ē iu- stiū in creatura. istud at obm r illud nō respiciūt p^o ab h^o r i^o nisi in h^o r in i^o sit aliq nō ydēptitas formal. cū tñ nō ydē- ptita^r formalr stat ydēptitas simplr sic dēm ē dī. 2. r dī. 8. pñi. **C**Si at qñ rōz do iusti^a i^o acceptē in hoc r in i^o. iusti^a ē simplr pōz mia pñado ad obā sic obm ē p^r simplr obō. ex pte at ipsoz inī se vt si intrinseca deo nō hñt ordinē nisi eo^r q^r a^r pfectiōes nō eē formalr ponunt hñe ordinē p h^o q^r vna p^o dīcēt iesse realr si eēt ibi dīstic^o realis. r p pñs f3 illā dī- stinctiōz quā hñt vna ē pōz nūc alia. r i^o pōzitate possibilis iusti^a ē pōz mia: fm illud ansel. p sol. 2. ex iusti^a nascit mia

Ad argumēta.

ad pñm extendit duas res ad dualitatē f3 qd. de q^r dēz ē. q. pñca pñi. dī. 8. nec o3 exponē res per realitates r formalitates. qz filis ē dīsti- ctio rei sic realitat. r realitat: vt forma- litatis: r formalitatis. **C**Ad 2^m dī: q^r misicordia cōnotat aliō q^r iusti^a. f3 ista duo sūt inī se simplr eadē. **C**Sed h^o hoc con- nota^r i^o nō reqrit aliq^r dīstictiōez h^o ab i^o vt ē in se. sed tñmō vt pñpīt r signat. qz ad h^o reqrit pñota^r. arg^m at reqrit q^r

misicordia a
quodam ps rñstic
pñm dīctat

Ad. m. d. 2. q^r
pñm. r. 2. q^r 2

illoz iter se ut sit eē distinctoz efficiū sit
aliq̄ distic: nec sufficit ut vī ad h° oīa
rōis. qz res rōis nō ē illud q̄ aliq̄s effe-
ct' realr effici. imo gnālī nulla distincō
realis in effectu depēdet a relone rōis i
cā. ut pbatū ē dī. l3. pmi. Ita at̄ disticō
effectū cēntialr depēdet ex distictōe i
cā. q̄ nō ē sol' rōis. **C**ōcedo q̄ istā rōez
q̄ sicut in deo intellect' nō ē formalr vo-
lūtas nec ep°. l3. vñū vīssima ydēptitate
sit idē alr ita iustī nō ē formalr. vel qd-
ditatiue idē mīscordie. 7 pp hāc n̄ ydē-
ptitatē formalē p̄ istud eē p̄m' p̄mūz
alicui' effect': extra c' reliquū nō ē p̄m'
formale. eod° sic si h° 7 illud esset due
res. qz eē p̄m' formale p̄petit alicui ut ē
tale formalr. **C**ōtra h° eē diuinū ē ac-
tualissim'. q̄ includit oēz p̄fectionē diuinā
nō includēt at̄ si eēt disticō p̄fect' a p̄fecti
one 7 ab esse°. qz qd̄cūq̄ distictū ab eo
formalr ē ibi actualr. 7 p p̄ns ut distic-
tū ē ibi actu. 7 ita esse° ut disticō nō iclu-
dit oēz actū. **P**reterea si sint ibi disticte
formalitates reales. q̄ disticte si ibi reali-
tates. 7 ita disticte res. pba' p' p̄ntie. qz
q̄l3 formalitas p̄pa realitate ē disticta.
Ad p' esse° vnitatiue p̄riet oēz actuali-
tatē dīne essētie vnitatiue at̄ n̄ p̄tinet q̄ si-
ne oī distictōe p̄tinet. qz vñio nō ē absq̄
oī distictōe. Nec vnitatiue p̄tinet q̄ sūm-
plici realr disticta p̄tinet. qz i° multipl'r
seu disp̄sim p̄tinet. q̄ h° vocabulū vnitati-
ue includit aliq̄lē distictōe p̄tētoz q̄
sufficit ad vñionē. 7 tñ talē vñionē que
repugnet oī p̄pōnī 7 aggregatiōi distic-
toz. h° nō p̄t eē nisi ponat n̄ ydēptitas
formal cū ydēptitate reali. **A**d arg' q̄
pcedo q̄ esse° p̄tinet oēz actualitatē. 7 p
p̄ns oēz formalitatē. sed nō ut formalr
eod°. qz tūc nō p̄tinet vnitatiue. Et si dicat
p̄tiet q̄ p̄tinet. vñ ē q̄ vñū vñius
rōis. n̄hīl at̄ vñl rōis p̄t p̄tinet pla n̄ for-
malr ead° p̄fect' q̄ vnitatiue. **A**d 2° pōt
dici: q̄ q̄ si ibi formalitates tot sūt ibi
realitates 7 res. sed quāz plalitas ē tñ
fm qd̄ sicut oñsum ē ibi. **U**el possz ne

Mia et mpha
in deo nō sunt
formalitates

gari p̄n' p̄les formalitates reales. q̄ p̄les
realitates. sicut negat p̄les p' diuine. q̄
p̄les diuinitates. sed p̄n' r̄nsio ē realioz.
Ad auctoritatē i oppo' pbat veram
ydēptitatē in deo cuiuscūq̄ ad qd̄cūq̄
loquēdo de intrinsecis ipsi deo. sed ex h°
nō seq̄t q̄ qd̄l3 ē formalr idē cuil3. quia
vā ydēptitas imo vīssī q̄ suffic ad oīo
simplr p̄t stare cū nō ydēptitate forma-
li. ut dcm ē predicta. q. 9. dī. 8. p.

Quartum sic p̄ce
dīf arguit q̄ non: Aug. 83. q.
q. 3. nullo sapiēte auctore sit hō deīoz.
q̄ multo magis deo auctore cū deus sit
maior oī sapiēte n̄ sit hō deīoz. l3 q̄ ad-
dit malū malo facit totū deī' sic addēs
bonū bono facit totū mel'. 3. top. q̄ 7c
Preterea deūt. 23. fm modū delicti erit
7 plagaz modus. sed delictū cuiuscūq̄
peccātis ē tpale 7 finitū. q̄ 3 iusticiā pu-
nitio cuiuscūq̄ erit tal'. q̄ i punitōe cēna
p̄tpali culpa vel transito nō ē iusticia.
Preterea punitio iusta ē ad correptionē
puniti. sed null' dānat' p punitōe sui
corripit. p' pbat p̄ aril. j. rhetorice.
Preterea Ja. 2. iudī' sine mīa fiet ei q̄ n̄
fecerit mīam. 7 augus. s. illud psal. pro-
pe es tu dñe. vbi nō mīscet. l. de' vidicta
oat. q̄ in dānat' est iustī sine mīa. **P**re-
terea apoc. 18. q̄ glificauit se 7 i dīctis
fuit tñ date 7c. q̄ ibi est stricta corūde'
pene ad culpā sine aliq̄ remissioe. q̄ sine
mīa. **O**ppo' in psal. vniuerse vie dñi
mīscordie 7 vītas vbi cassy. sup psal.
50. he due res in vīs dñi sp̄ adiūcte sūt.
At in scriptura hī satis de vtroq̄. ut iū-
stus dñs 7 iusticias dilexit. 7 alibi non
obliuiscet misereri deus: nec cōtinebit i-
tra sua mīscordias suas.
Ad istā q. p̄babilī tenet q̄ i oī
ope diuio p̄currūt mīa
7 iustī: iuxta illd psal. vniuerse vie dñi
mīa 7 vītas. ad h° ē rō. qz artifex vo-
lūta' pducēs p̄formī reie sue iustī ē. qz
iustī reddit vnicuiq̄ qd̄ sibi debetur.

artificio mario
sue. de' at est talu
creature. Sicut m
digēte p̄nti ut
net ne insit. Deu
creatura sic vel
7c. Pro istis rōi
lis. q̄to plures v
idē op' tanto illu
po' tanto op' ē v
indianone vel re
De opus dei ve
oī vīte quā pos
opere. possibile ē
rere mīam 7 iust
q. 7 3 istius dī. q̄
dit ex rōe iusticiā
de gñlīter. l. n. 1.
do debūt. 7 artu
nīl fm volūtatē
ductione nō ē i
talis artifex est o
q̄ accipit artificia
sue regule. negan
cre debūt. qz oī
bi at accipiat q̄
ce ad hoc ut sit o
nō sequit iustī i
volūte artificiat
oī exigētia p̄uen
sicut est hic. **P**re
valde extendit m
nōne vel excludit
cū tamē mīscor
ad subleuandū v
p̄tinentē ad mī
fectiū potest de
tia illa de cōcur
būm. qz nō est
vīna possit esse
nō tantū nō dū
formaliter distic
q̄ vñita magis
tadine actus q̄ a
cāp̄re vel rāde
sitamē cōcedatur

artificiato maxie debet q^d p^rcordet re^le
sue. de^o at est talis artifex respectu omⁿis
creature. Si^lr mia est iⁿsubueniendo in
digetie p^rnti vt nō iⁿsit vel future q^d iⁿmi
net ne iⁿsit. Deus producēdo quācūq^z
creaturā sic vel sic subuenit idigenti. q^d
7° p^ro istis rōnibus sit est p^rgruen^ata
lis. q^dto plures v^rtutes inclināt ad aliq^uo
idē op^o tanto illud est perfect^u. vt p^r op^o
p^ro tanto op^o ē v^rtuperabili^u q^dto est p^r
inclinationē vel rectitudinē plurū v^rtutū
De opus dei vt ex^o est p^rfectissim^u. q^d ex
oi v^rtute quā possibile est p^rcurre in eod^e
opere. possibile est at in eod^e opere p^rcure
rere miam et iusticiā. p^r ex solone p^rme
q. 7. 3° istius di. q^d Sed p^ro que proce
dit ex rōe iusticie et mie accipit ista val
de gnāliter. si. n. p^rpe iusti^a est in reddē
do debitū. et artificiato nihil est debitū
nisi fin volūtate artificis. seq^uitur q^d iⁿ p^r
ductione ē nō ē iusti^a stricte loquēdo. s^z
talis artifex est de^o respectu creature. q^d
q^d accipit artificiato debitū ē p^rformari
sue regule. negandū est accipiēdo stric
te debitū. q^d deus hoc nō d^z artificiato
Si at accipiat q^d hoc requirit in artifi
ce ad hoc vt sit debite artificiatū. ex h^o
nō sequit iusti^a in producente si tantū
de lib^o artificiato q^d sic cōformet absq^z
oi exigentia p^reuia ex parte artificiatⁱ:
sicut est hic. R^o autē de misericordiā
valde extendit misericordiā ad subleua
tionē vel exclusionē cuiuscūq^z defectus
cū tamē misericordiā nō sit proprie nisi
ad subleuandū vel supplendū defectū
pertinentē ad miserā. nō autē omne de
fectū potest eē miserū. Q^uia cōgruē
tia illa de cōcursu v^rtutum includit ou
bium. q^d nō est certū q^d in voluntate di
uina possit esse ratō alicuius v^rtutis.
nō tantū nō distincte re certū est. s^z nec
formaliter distincte. q^d volūtas ex hoc
q^d infinita magis sufficit ad oē recti
tudinē actus q^d aliqua virtus qualiter
cūq^z re vel ratōe distincta superaddita.
si tamē cōcedatur ibi v^rtus distincta for

maliter a volūtate. sicut sapia vel alia
virtus intellectualis in intellectu nō p^r q^d
cōcursus plurū talū ad idē op^o requi
ratur ad sūmaz perfectionem operis.

Q^uo ē: q^d ille rōnes cōcluderent gene
raliter de operibus dei posituiis. q^d ibi
est manifesta rectitudo et exclusio idi
gentie. tñ q^d in pūitione maloz infli
gitur aliq^uo malū ita q^d magis sit idigēs
per pūitionē q^d ante. nō videtur q^d eā
concludant in proposito.

Ad questionem p^rmo

videndū est que sit pūitio malozum.

1° si est a deo. 2° si cōcurrat iusti^a. 4°

si misericordiā. Q^uo p^r pūitio est per

ceptibilis carentia boni cōuenientis in

nā intellectuali. vel perceptibilis presen

tia mali disconuenientis in eadē. bonū

autē intellectuale in genere duplex est

bonū. s. cōmodū et bonū honestū. bonū

quidē vtile quod ponitur tertū ad al

terutūz illorūz reducitur: scōm q^d ad

ipsum ordⁱ natur. et licet in eodē cōcur

rant rōes boni cōmodū et honestū. vt in

fruitiōe dei in p^ria. imo gnālⁱ oē hone

stū sit cōmodū s^z nō econuerso. tamen

sūmūz cōmodū est beatitudo. et eēt cō

modū s^z per ipossibile nō eēt honestūz.

sūmūz ē honestū est charitas et eēt ho

nestū s^z per ipossibile nō eēt cōmodū

q^d in nā intellectuali est duplex pūitio p

p^riuationē duplicis boni. p^a vocat^r ma

lū iniusticie siue culpe et pōt dici obsti

natio in peccato. 2^a vocatur pena dāni

vel dānum vel dānatio. malūz discon

ueniens in natura mere intellectuali nō

potest esse aliqua operatio illius natu

re scōm se accepta q^d quilibet est conue

niens. omne quidē intelligere fin se ac

ceptūz cōuenit intellectu cōiter. et omne

velle voluntati. et similiter omne nolle

fin se acceptū. q^d ita libere habet nolle

sicut velle. et etiā compando hanc potē

tiam illi operatio vnus non est discon

ueniens ali^o nihil ergo inuenitur ibi q^d

sit positum discoueniens tali nãe nisi pas
sio distincta ptra opatoem vel opatio
discoueniens nõ quidẽ fm se s3 q2 nolita
imo gnãliẽ omne nolitũ positũ: tñ in ef
fectu causat tristitiã. **H**omõ opatio no
lita ẽ immediata p̃sideratio ignis: sicut
dictũ est p̃. di. 45. q. 1. q̃ est ptra ipiũ
volũtatẽ volẽt libẽ vti itelligẽtia sua ad
applicandum nũc ad istud obiectũ nũc
ad illud. dẽminat aut itelligẽtia ptra
istud velle ex sp̃ intẽsa p̃sideratõe ignis
p q̃b impedit a p̃fecta p̃sideratõe alioz
obiectoz vt dictũ est ibi. **T**ristitia au
tem i genere ẽ ibi q̃druplex: duplex de
p̃uatiõẽ boni duplicis: vna quidẽ
de p̃uatõe boni hõeli siue grẽ p culpã.
tristat eni de obstinatõe sua in peccato
q̃ est p̃ma p̃uatiõẽ vel saltẽ tristatur de
peccato q̃b p̃misit in vita: in q̃ nũc sine
remissõe derelict̃ ẽ. nõ quidẽ tristat
de hoc vel illo fm se: q2 talis p̃uatiõẽ: s3
q2 dẽmeritũ respectu pene dãmni: hoc
ẽ tristat nõ q2 deũ offendit: s3 q2 p̃mo
do q̃b immoderate appetit se peccãdo
puat: 7 illa tristitia p̃prie p̃t dici pena
vniũ. vel tristitia ex remozu d̃ peccato
p̃misso: nõ q2 peccatũ: sed q2 cã dẽmeri
toria respectu pene dãmni. **T**ristitia de
carẽtia boni p̃modi. f. b̃titudinis ṽl nõ
est noiata: s3 p̃t dici tristitia absõp̃ta
q2 eius desiderĩũ maxime inest nature:
7 specialit̃ sibi sine freno iusticie derelict̃
eius p̃petua carẽtia p̃cepta cõtristat
totalit̃ absõbẽdo: vel noiatur pena dã
ni vt sũt p̃structio transitua. f. pena de
dãno. **M**ã vocando solam carẽtiã cõ
modi penam dãmni p̃structio est intrãsi
tiua. **D**uplex ẽ aut tristitia de positio
discoueniẽte: vna de detentõe ignis per
petua: tanq̃ diffinitive locãtis. alia de
detentione itelligẽtie in p̃sideratõe itẽ
sa ignis vt obiecti: q̃ duo positia. f. due
detentiones sũt nolita 7 lõ discoueniẽtia
nõ sic q2 destruat naturã potẽtie cui in
sunt. **S**3 sicut ẽ discoueniẽs graũt eẽ sur
sum: 7 eẽt sibi triste si eẽt ab eo p̃ceptũ

7 ille due tristitie de duplici detentione
p̃nt sic nominari pena icarceratõe p̃i
ma. pena execratõe 2ª vt sit constructõ
trãsitua accipiẽdo penã p tristitia: 7
illud additũ in genituo p obiecto con
tristante. sic q̃ habemus in genere duas
punitiões: p p̃uatiõẽ duplicis obiecti
boni. 7. 4. p positõẽ quadruplicis tri
sticie: respectu quaz sũt cause duo posi
tiua. f. due detentõe nolite 7 due puatõ
nes ille nolite 7 p̃cepte.

Defecundo articulo p̃i
ma pena. f. **D**efecundo
culpa p̃tinuata sine remissõe q̃ p̃tinu
atio p̃t dici obstinatio ip̃anõ h3 deũ
p causa positua: sic eni culpa q̃n p̃mit
tit inquantũ culpa nõ h3 cãm positua
aliqũ: sic nec inquantũ p̃tinuat vt cul
pa: 7 vt culpa ẽ p̃ima pena: iuxta illud
aug. p̃el. Iussisti dñe: 7 ita ẽ vt pena sit
sibi ois peccator. de quo dictũ est 2ª li.
di. 3. q. 2ª. **H**ec aut culpa vt p̃tinuata ẽ
a deo vt causa negatiua: s3 ip̃a volũtas
volũtarie p̃tinuas ẽ causa dẽmeritoria
et q̃b est deũ nõ remittẽ: vel saltẽ ipsa
volũtas q̃n p̃misit hec dẽmeruit: h3 non
sp̃ post actũ illi peccati p̃tinuet. 7 2ª pe
na similiter cũ sit puatõ non h3 cãz po
situa: sed h3 deũ tanq̃ causaz negati
uam: q2 nõ p̃ferẽtem b̃tudinẽ. **S**3 ad
istud nõ cãre et h3 aliaz cãm dẽmerito
riam i s̃bo. f. culpã p̃pter quam dignus
est istud p̃modũ sibi nõ cõferri. **D**uo
aut alia nolita. f. ille due detentõe sunt
a deo: q2 sũt entia positua 7 p p̃ns bo
na. **E**t quidẽ p̃ima detentõe est a deo im
mediate saltẽ vt perpetua: q2 licet ignis
detineat sp̃m. q. formalit̃ nõ tñ effectiue
locat eũ: nec. f. effectiue dẽminãdo ip̃z
ad istud vbi: nec phibẽdo ab alio vbi:
nec ip̃e sp̃s se locat saltẽ p̃petuo. deũ
igitur imediate ẽ causa illi detentõe dif
finitive perpe. 2ª detentõe. f. itelligẽ
tie in consideratõe intẽsa ignis causa
p̃ima. f. partial est ignis. de aut reliq̃
causa immediata: q2 fm cõem ordĩnez

De tristitia in g̃nẽ
et de dãmno q̃m
d̃ruplez

absõp̃ta

causarum obiecti
telligẽtia alio
nata respectu v
ordinatur volũ
tra eius volũtatẽ
diatẽ s̃bordinat
tuor: q̃ itẽ tritit
ui sũt a deo s3 o
app̃hensione cl

De ter

pitur i deo sic o
ista punitiõe no
p̃deet diuinã
2ª: quia b̃ est q̃
cõtridentia pe
p̃t discurredo
dictas. p̃ma qui
nec possit iuste
pa: sed ẽ pena d
per p̃. q2 verũ
lum suũ non it
los relinquit q
pena q̃ est culpa
la ṽl dẽmerio p
sicut dictũ est
te sic ẽ iuste ab
vel non remittit
tarie p̃tinue ma
terminũ vie p̃m
tia: q̃b tñ temp
ad penitẽdũ: s
vbi dẽmeruit su
illũ qui p̃tinuat
um nõ liberari:
tuit maliciã de
tempus p̃ciliũ s
corrigi: sed p̃f
vt tpe illo clã
etiam de quo m
se p̃cipitat i im
lum a se sed et
lo quem tñ off
ista impo: sicut
ceret i fouẽ de
nec aliq̃ mō nisi

causarum obiectū debet in agēdo in intelligentiā alicui? hīc causalitātē s̄ordi nata respectu volūtatis ei? h̄ aut nō s̄ ordinatur volūtati ipsius spūs: imo cōtra eius volūtatem mouet tanq̄ immedie s̄ordinatū volūtati diuine. **Qua** tuor ḡ iste tristitie cū sint effectus positi ui sūt a deo s̄ oēs mediate. s. mediante apphensione obiecti noliti.

De tertio arti. dico q̄ cum iusticia dupl'r accipitur i deo sic dictū est. di. ista. q. pma. i ista punitōe non tñ ē iusticia pma: q. s̄ p̄debet diuinā bonitatē sic punire: s̄ ē 2^a: quia h̄ est q̄dam exigentia vel iusta cōr̄dentia pene ad culpaz: et hoc patē pōt discurredo p singulas punitōes p̄dictas. pma quidē pena non est inflicta nec posset iuste infligi cum sit fōl' culpa: sed ē pena derelicta: sic dicit aug. super ps. qz verissime cū punit deus malum suū non ifert: s̄ suis malis: vel malos relinquit qd̄ intelligo de illa p̄ima pena q̄ est culpa derelicta siue nō remissa v̄ desertio p̄ctōis in tali culpa: et h̄ sicut dictū est eē a deo in articulo p̄cedēte sic ē iuste ab ip̄o. iuste enī derelinquit vel non remittit siue qz volūtas volūtariē p̄tinue male vult: siue qz vsqz ad terminū vie p̄mansit i p̄ctō sine penitētia: qd̄ tñ temp' erat sibi p̄cise taxatum ad penitendū: siue 2° qz peccauit in via vbi demeruit sic derelinq̄: iustus est qd̄ illū qui p̄tinuat maliciā a malicia p̄ alium nō liberari: nec h̄ solum: s̄ qui potuit maliciā derelinquē et adhuc hūit tempus p̄cisi sibi taxatū nec in tpe illo corrigit: sed p̄seuerat i malo. iustum est vt tpe illo elapso deserať illi malo. **3°** etiam de quo min' v̄. si q̄s p culpa suā se p̄cipitat i impotentiā euadendi nō solum a se sed etiam a quocūqz nisi ab illo quem tūc offendit iuste pōt deseri in ista impo': sicut si quis se volūtariē p̄ceret i foueā de qua nō possz p se euadē nec aliq̄ mō nisi p adiutorzū alteri? quē

p̄tenit et offēdit i p̄ciēdo se iuste p̄t i illa fouea derelinq̄. **Hec** tria ad p̄positum satis patēt: qz et dānat' p̄tinue est i aliq̄ malo velle: vt v̄ p̄babilit'. et vsqz ad terminū vie p̄mansit i penitēz et in via offēdit labēdo i p̄ctm de q̄ nō p̄t euadē per se nisi tñmō disponendo se merito rie de p̄gruo: et h̄ p̄ statu vie quē totū sine tali merito i fructuose p̄trāsit. 2ª etiam pena sic est a deo. s. negatiue qz non p̄ferente b̄ritudinē. ita iuste ē a deo: qz si cut bonū honestū iuste req̄rit vt p ip̄o reddat bonū p̄modū: ita p̄ctm priuans honestatez iuste req̄rit vt p ip̄o reddat p̄uatio boni p̄modi: et ista cōr̄dentia iusta p̄uatōis p̄modi ad p̄uatōem honesti ordinat illā culpā sicut pōt ordinari malū. absolute enī est p̄tra ordinez: et iō nō pōt manē in toto cū ordine illo q̄ p̄t eē in toto stāte illo nisi aliqd̄ adiungat qd̄ ordo tot' requirit adiungi. **Ex** p̄tredo i mēbro simplr est p̄tra bonū ordinē corpōis q̄ si nō tollat nō p̄t stare melior ordo corpōis q̄ pōt hū illo stante nisi apponat aliqd̄ aliud qd̄ fm v̄lez ordinem corpōis cōr̄ndet mēbro putrido: videlz aliquid qd̄ p̄hibeat cōcātionem illi mēbz ad alia mēbra talē q̄lis esset si nō essz putredo. p isto boet'. 4. de consolatioe. ifeliciores sūt ip̄robi i iusta ipunitate donati q̄ iusta punitiōe puniti: nec mīz qz in p̄mo nullū est bonū nisi nature qd̄ tñ viciat p malū culpe. In 2° v̄ltra bonū nature ē aliqd̄ bonum reformans culpā. s. iusta cōr̄spōdentia pene ad illaz. **In** 3ª pena satis apparet iusticia exigentiē quia sicut bonis cōgruit vbi in corpore nobilissimo circūscriptiue. s. corpōibus beatorum et diffinitiuē angelis bonis. tamen cum libertate ad aliud vbi p libito: quia glorie est posse vti potētia sua motiua ad quodcūqz vbi: quia non repugnat glorie: sic iustus est reprobos locari in corpore vilissimo quod est terra: et ad illō limitari vt priuentur potentia motiua

q̄ si possent male vterent̄ p̄pi maliciāz
volūtatis. ¶ In quarta etiā est iusticia:
q̄z sicut intellect⁹ bti determinat̄ ad viden
dum nobilissimū obiectū essentia. s. ol
uinam: 7 p̄comitat̄ volūtas ad fruēduz
illo obiecto stāte tñ libertate p̄siderādī
alia obiecta 7 amādī quoz p̄sideratio
7 ollectio nō impedit istud bonū: sic in
tellect⁹ mali determinat̄ ad intēse p̄siderā
dum aliq̄b obiectū dīscōueniēs: q̄z noli
tū 7 impfectū q̄z corpale 7 volūtas ad
nolēdum aliqd posuū inesse: q̄b est con
tristatiuū 7 auferit libertas p̄siderādī 7
volēdī alia p̄ q̄ cōsiderata 7 volūta pos
set illa p̄nctio dīminuī: 7 rō tā in bto
q̄ in istis ē: q̄z p̄ intellectū 7 volūtatē
precise meruerūt: 7 ille sūt nobilissime
potētie nature intellectual̄ in q̄rū p̄ p̄ns
p̄fectione v̄l impfectōe p̄cise p̄sistit p̄se
ctio v̄l ip̄fectio tal̄ nature. ¶ In quoz
alijs p̄ns. s. tristitijs satis apparz iusti
cia: q̄z p̄sumatio pene req̄rit tristitiam
si aut̄ de hōibz dānatīs post iudiciūz
loco 2° octētōis ponat̄ ardere in igne 7
in loco q̄rte tristicie ponat̄ dolor̄ i appe
ritu sēsitiuo: tūc ē ibi iusticia ex cōmūde
tia illi⁹ acerbitoris ad delectatōem inoz
dinatā quā hūit in peccato.

De quarto articulo

lo sic dēz ē dī ista mia liberās totā mise
riam excludit p̄cens: s. nō liberās p̄tem
eius q̄ debet excludi: p̄ma non ē hic s. 3
2°. Ad q̄b p̄nctū tal̄ rō agēs 7 patiens sp̄
sibi p̄portionabiliter r̄ndent: ita q̄ sic
se habet agēs ad actōem sic patiens ad
passionem: q̄ aut̄ sūt in se ineq̄lia non
habent silem p̄portōem ad alia nisi in
ter se ineq̄lia: sicut senari⁹ 7 q̄ternari⁹
quia sunt ineq̄les hūit p̄portōez duplas
ad ternariū binariū p̄sūl̄r vel eq̄les: q̄
q̄n agēs excedit patiens oz q̄ actio exce
dat passionē. ¶ Et hēc 2° p̄firmat̄: q̄z vi
demus in oibz agētibus equoci q̄ pa
tiens non recipit totū effectū. ¶ Ex hac
p̄clusionē ad p̄positū sic dāns se hēt p̄

modū agentis: 7 recipiēs p̄ modū patie
tis: q̄ quanto dāns supercedit recipien
tem pueniēs est vt datio excedat illam
exceptionē q̄ est p̄portionata recipienti
p̄ eodē aut̄ p̄putat̄ min⁹ malū 7 maius
bonū: vt dī in .5. eth. q̄ deus sic sp̄ dat
vlt̄ra p̄dignū ita sp̄ infligit maluz citra
p̄dignū. ¶ Q̄tra illā rōnem p̄mo sic: si
duo habeat eandē p̄portōem ad alia
duo quātū vnū illoz excedit reliquūz
illoz tñ vnū istoz exceditur a re
liquo: 7 h° loquēdo de tñ 7 quantum
fm p̄portōem nō fm quātitatē. ¶ Ap
parer in ex suo: sic se hz senari⁹ in sex
q̄ altera p̄portione ad quaternariū: sic
ternari⁹ ad binariū: s. non quātū exce
dit agēs patiens tñ excedit actō passio
nem: q̄z in p̄posito agēs vel dās in infi
nitū excedit passum vel recipiēs: nec tñ
illa datio ē vlt̄ra p̄dignū in infinitum.

¶ Si dicās q̄ imo actio diuina ē infinita
7 datio quātū ē ex parte sui: q̄z ē vel
le suum: tūc rō nō est ad p̄positū: nam
ex hoc nō sequit̄ q̄ istud agēs habeat
aliqd mai⁹ creare extra q̄ pueniat pas
so recipe: neq̄ q̄ det extra aliqd maius
q̄ pueniat recipienti recipe. sed tñmodo
q̄ actio ei⁹ manēs in se ē quoddā p̄fecti⁹
receptōe illi⁹: ita eēt si i effectu non dare
tur isti nisi minimū p̄portionatuz sibi.

¶ Preterea exēplū suū ē ad oppositū:
si enī agēs equoci nō totum effectum
recipiat ip̄m passum: q̄ vel ip̄m passum
vel aliud passū: 7 tunc sp̄ agēs equoce
req̄rit simul plura passa: vel nullū pas
sum: 7 tūc cū effectu i passo hēbit aliūz
effectum p̄ se stantē: quoz vtrūq̄ ē mi
bi icōueniēs: vñ licet possit colorari rō
loquēdo de actōe faciēdo brigā in h° q̄
actio accipiat manēs in ip̄o deo agente
tñ loquēdo de effectu sic h° dicit passūz
nō recipit totū effectū agēs equiuoci ē
manifeste falsum: 7 ita etiā loquēdo de
actōe vt est in passo: sic loq̄tur phis. 3.
phis. ¶ Ad rōem q̄ vel maior est falsa v̄l
minor: vel equocat p̄portōem: 7 h° lo

2nd instanc de
apparet i pens
diagrama totū

quēdo de actō
enī accipiat p̄
mū esse p̄por
7 patiens ad n
tio: sic 7 ista
mā ab agēte tñ
in ip̄o receptā
portōis in h° q̄
dente agēs est p̄
la enī sūt p̄por
actū tale q̄le ill
duo sūt extrem
hoc pōt iseri q̄
portione ad al
onem nisi sup
tali q̄le passio
aut̄ aliq̄ modo
portōem i mai⁹
7 excessum s. al
forte possit mai⁹
ē illa 2° vera q̄
p̄portōem nisi
hui⁹ p̄clusionis
cens meli⁹ sūda
superat̄ iudic
cipio solutiōis
rūt plures v̄tut
Si q̄ iudiciū sit
tato p̄fecti⁹ ē sic
q̄d iusticia dicit̄
aliquid ad quod
dā: 7 sic iudiciū
p̄ quāto p̄fecti⁹
iusticia. ¶ Q̄tra
destruere iudici
cia vindicadum
portionalit̄ ocl
ciam nō vindic
care. ¶ Nō. da
p̄ira iusticia: q̄z
us v̄tutis nō rep
bonū debiti⁹ ē
pari passū cur
re bonum: 7 no
malū vlt̄ra deb
q̄ sūrabere bo

quēdo de actōe put ē aliquid i passio. si enim accipiat pportōem pprie et sic si-
milē esse pportōem agētis ad actōnem
et patiētis ad passiōē falsa ē hec ppor-
tio: sic et ista: quātum agens excedit for-
mā ab agēte tñ patiēs excedit formam
in ipso receptā: nec ille intellectus similis p-
portōis int hō qtuor. sequitur ex illo an-
te agēs est pportionatū patiēti. il-
la enī sūt pportionata in hō q istud est
actū tale qle illud ē in potentia: vbi illa
duo sūt extrema vni pportōis: quō ex
hoc pōt inferri q illa duo hnt similes p-
portionē ad alia duo. s. actōem et passi-
onem nisi supponendo q actio sit actu
tale qle passio ē in potē: qd ē falsum: si
aut aliq modo accipiat improprie pro-
portōem i maiore nō. s. fm excedentia et
excessum s3 aliq modo alio fm quem
forte posset maior hie apparētia s3 non
ē illa 2^a vera q inaequalia nō hnt silem
pportōem nisi ad inequalia. **Adico** q q
huius conclusio. s. q in pūtiōe est mia p-
cens meli fūdamētū habet 3a. 2^a. mia
superaltat iudiciū: qz sic dictū est i prin-
cipio solutiōis qn ad aliq opus pcur-
rūt plures vīrutes tanto illud ē pfectius
Si g iudiciū sit a iusticia et cū hō a mia
tāto pfecti ē. sic aut ē si infligēdo aliq
qd iusticia dicit infligendū remittitur
aliquid ad quod mia inclinat remitten-
dū: et sic iudiciū diuinū superaltat mia
p quāto pfecti ē ex mia q esset ex sola
iusticia. **Adtra** hoc. imo magis mia vī
destruere iudiciū iustū: qz sicut ex iusti-
cia vindicādum ē ita vindicādum ē p-
portionalit delicto: g sicut eēt ptra iusti-
ciam nō vindicare: ita nō totalit vindic-
care. **Ad** nō. dare bonū indebitū non ē
ptra iusticiā: qz ē liberalitatis: et act vni-
us vīrutis nō repugnat alteri: s3 s3trahē
bonū debitū ē ptra iusticiā. nūc autem
pari passu currūt quātū ad iusticiā da-
re bonum: et non inferre malū: g inferre
malū vltra debitum ē ptra iusticiam:
qz s3trahere bonū debitum: sed inferre

malum citra debitum non est ptra iusti-
ciam sic nec dare bonū indebitū. **Ad** 2°
tra hoc adhuc stat ratio: tūc nō esset cō-
tra iusticiam nullū malum i ferre: sicut
nec maximū bonū indebite dare. **Ad** 3°
firmatur: qz huic culpe intense in tribus
gradibus fm strictam iusticiā corrūdet
pena hīs tres partes. a. b. c. cū iusticia
stat q. c. non infligatur ex datis: ex hoc
sequitur pmo q pari ratōne cū iusticia
staret q. b. non infligeret: qz non magis
necessario dicitur. b. infligendū q. c. et ita
de. a. 2° sequit q iusticia pmitit vnum
gradum in pctō esse impunitū pūtiōe
ppria: g pari rōne pōt pmitte aliū gra-
dum ipunitū: et ita totū. Rñ q.

Ad argumenta <sup>princi-
palia</sup>
Ad pmo aug^o loquitur de malo culpe
non pene: qz de^o est bñ iudex malorum
deut. 32. **Mibi** vindictā et c. **Ad** contra
saltē pba^o aug. stat: quia nullo sapiente
auctore sit homo deterior: nec g multo
magis deo auctore sit hō deterior: sicut
ipse arguit: sed p pūtiōem sit homo de-
terior: quia additur malo malū. **Ad** Rñ
deo stante pmo malo 2^m malū additū
licet sit deterius isti nō tamē simpliciter
quia non i cōperatōne ad vniuersū cu-
ius ordo reqrit malū istud manēs per
malum aliud ordinari. **Ad** 3^m. meli^o fuis-
set ceco nato de q Jo. loqitur a pncipio
vidisse: nō tamē melius ordine ad ma-
nifestatōem diuine sapiētie et voluntatē
cum g accipitur nullo sapiente auctore
sit homo deterior vel exponēdū ē de ma-
lo culpe. vel si simpliciter de malo dicere-
tur q ille p penā additam nō sit simpli-
citer deterior licet multiplicius habeat
malū: qz pportio mali scōi ad malū
pūti i eo iusta est. **Ad** 2^m dī q si ma-
l^o ppetuo vixit: ppetuo peccasset: et iō p-
petuo pūit: qz ppetuo peccauit i volū-
tate et rō. **Ad** 3^m. **Ad** tra aliq pec-
cat cuz proposito penitēdi: ergo nec ex-
plicit nec iplicit i voto ppetuo peccat

Quoniam: exponit se perpetuitati peccati: sic dicitur est in solutione de prosciende se i foueaz. Et h maxime pmanedo toto tpe vite sin pnia. **A**lius e modus dicendi qui videt esse: Aug. 21. de ci. c. 2. vbi videtur dicere q no requirit iusti pena infligi p petua ad hoc vt sit sufficiens culpe: sed to est perpetua. qz p perpetua et ppetuo manet in culpa. ait. n. q est de i cilitate mortali hoies suppli pme morti. h e o i citate imortali hoies suppli 2 mort auferre. Et paulo ante de penis qbus da in ista cilitate inflicti. none inquit p h vite mo silia vident penis eternis. io dpppeima ee no pnt. qz nec ipsa vita que his plectis porrigit in emu. **Q**ult dicere: q aliqua culpa talis est que non meretur totale exclusione a ciuilitate. et h est tpalis. respectu at vite ciuilis aliq rata e q meret totale exclusione ab i vi ta ciuili. et illius intensio corrndet dpe. exten aut accidit. f. q sit finita. qz vita finita. sic in pposito culpa mortalis me ret totale exclusione ab i ciuitate sup na. sed io precise perpetua est. qz vita cu culpa est perpe. **Q**uo hoc videt ro: qz possibile eet deo fm et strictu rigorem iusticie taxare pena intensam fm q suf ficienter rnderet culpe et si natura effet statiz adnihilada. g q pena eterna sic in fligitur no est. qz eternitas sit per se de roe pene inq equaliter punitiua. sz ac cidit propter eternitate persone punite et culpe remanentis. et istud mag saluat quo fm modu delicti erit et plagarum modus. loquedo de intensione que per se requiritur in pena. extensio infinita si bi accidit ex causis predictis. **A**d aliud dico: q sicut medicina est duplex curati ua et preseruatiua. sic pena duplr est me dicina corrigibili infligit vt curet. incor rigibili vt pseruet no ipm sed alios qz ad bonu coitatis est q determinetur p legiflatore alique pene: et q iste infligan tur delinquentibus. et no tantu in deter minatione sed et in inflicione sunt me

dicine preseruatiue illis qui sut in statu preseruatiouis. q aut punitio neu mo do sit medicine no repugnat iusticie: pz in penis ciuilibus determinatis p ma gnis culpis. **A**d aliud dico q Ja. intel ligit de misericordia liberante et similr aug. **A**d aliud tm et q non negant equalitate quantatis. sed proportionis hoc est q qui plus se inordinate glori fi cauit q alius ille fm proportioem silez plus alio punitur sicut lz premiuz ex cedat meritum qui plus alio meruerit plus proportionaliter premia: quod nobis concedat. di. 47.

Solet etiaz que ri qualiter dabitur iudicii sen tentia. Circa di. istam quero pmo: vtz vniuersale iudiciu sit futuru. q no. Jo. 15. nunc iudiciu est mundi. **P**retea **R**au. pmo. Non punit dominus bis in idipsum. Itē Augus. ad eliciu: i quo quez inuenerit vltimus eius dies. et eo inueniet cu vltimus seculi dies. Ex his oibus cum hac addita iudiciu vniuersu iusqz est quado moritur sequitur q nul lum aliud iudiciu expectetur. **H**oc etiam probatur ratione: qz sententia n demandatur executioni nisi post iudici um. qz frustra sequeretur iudiciu post executione sententie. sed damnati erut damnati ante diem iudicii. et beati bea ti. ergo executio fieret ante iudiciu il lius sententie que tunc effet ferenda. g tunc fieret frustra iudiciu. **P**reterea in psal. non resurgunt impij in iudicio. **P**reterea Mat. 19. dicit christus apo stolis. sedebit. Super sedes duodecim iudicantes duodecim tribus israhel. er go apostoli non iudicabuntur. Et pro hoc est Gregori. morali. 26. et ponitur in littera distinc. 48. q in iudicio erut quatuor ordines. vnus illorum qui iu dicabunt et non iudicabuntur. **O**p positum Augus. 20. de ciuita. dei. c. 21. loquens de fine libri Esaie permittit

inquit lpe pph
vltimu iudiciu
fretone venet
vba eia. vlti. ve
mo adorare
debut mētra h
me. vlti trāstā
tur. et in fine sbe
lis mētra vel ca
cto post resurre
bis rez vocabu
boni et mali iust
ee iudiciu deca

Respo
pitar p qm
do sensu etia o
lecti vel oisign
vbi requiritur s
phenio di iudic
suo coia iudicar
sensu. **A**lio
apphenio intel
hoc modo oisig
pot oia iudiciu
iud. Adhuc ma
aliquo plecto: q
nullus iudicat o
de alqs: g iudic
aliquo p aliud. o
hendit ee vtz p
adhuc iudicat v
rum: fm pnum
gnoscm Inqua
Adhuc magis
ro qd est conclusi
catur nedum per
cipia. **A**dhuc
de clusione p
diciu e dictame
iusticie. iusticia
bilis sz opabilia
lex non tm deter
daz: sz determinat
tis: et supplicia m
re pmo: p allia

inquit ipse ppha fines ecclesie ad q̄s per
ultimū iudiciū facta b̄tōz maloz q̄z di
cretōne veniet: vbi ptractat diffuse illa
vba esa. vlti. veniet ois caro in p̄spectu
meo adorare in hierlm̄ et egredient̄ et vi
debūt mēbra hoīm q̄ p̄uatiati sunt in
me. vtēs trāslatōe. 7o. qua et cōiter vti
tur. et in fine s̄dit: in bonis caro. i. ma
lis mēbra vel cadauera nominant̄. p̄se
cto post resurrectōem carnis cui? fides
his rez vocabulis oino firmat̄ illud q̄
boni et mali suis finib⁹ dirimētur futurū
ēē iudiciū declarāt.

Respondeo iudiciū ge
neralit̄ acci
pitur p̄ q̄cūqz certa noticiā et illo mo
do sensus etiā distincte apprehēdēs ob
iectū vel distinguēs obiectū ab obiecto
vbi requiritur forte magis distincta ap
p̄hensio dī iudiciū. **Ad** 2. de aia dī sen
sus cōis iudicare de sēlibus diuersoz
sensuū. **Ad** 3. modo iudiciū dī certa
app̄hensio intellectualis etiā q̄cūqz: et
hoc modo diffinitiuā cognitio de aliq̄
pōt dī iudiciū de veritate illi? iuxta il
lud. Adhuc magis p̄p̄e dīcāt de vero
aliquo p̄plexo: qz fm̄ aug. 3. de li. ar.
nullus iudicat de r̄lis eternis: s̄ fm̄ eas
de aliq̄s: s̄ iudiciū est certa app̄hensio de
aliquo p̄ aliud. omne vez p̄plexū app̄
hendit̄ ēē vez p̄ aliud qz si est immediatū
adhuc iudicat vez per ratōes termino
rum: fm̄ p̄mum posteroz: p̄ncipia co
gnoscm⁹ in quātū terminos cognoscm⁹

Adhuc magis p̄p̄e dī de vbo cōple
ro qd̄ est cōclusio: qz de p̄clusione iudi
catur nedum per terminos sed per p̄in
cipia. **Ad**huc magis sp̄aliter dicitur
de p̄clusione p̄ctica q̄ speculatiua qz iu
diciū ē dictamē intellect⁹ p̄actici p̄sonū
iusticie. iusticia aut̄ non respicit specula
bilia s̄ opabilia. **Ad**huc speciali⁹ cuz
lex non tñ determinet agēda et fugien
da: s̄ determinat reddēda p̄mia bñ meri
tis: et supplicia male meritis: vt ex amo
re p̄mioz alliciātur ad bñ agendū: et ex

timore penaz vel supplicioz retrahā
tur a male agēdo: magis p̄p̄e iudiciū
accipit̄ deiminatio certa de p̄mīs vel
supplicijs reddēdis q̄ de alijs v̄tutibus
petitis. illas aut̄ v̄tutes s̄ quilibet pos
sit ex p̄ncipijs p̄actid̄ elicere: et sic. q. rō
cinando iudicare: tamē adhuc strictius
iudiciū accipit̄. put̄ p̄tinet ad habentes
autētem deiminādi iuxta illud: extra de
snijf. snia a nō suo iudice lata nulla est:
s̄ p̄pletissima ratio iudiciū stat in h⁹ q̄
est p̄leta. deiminatō et auctētica reddē
di alicui fm̄ merita sua: p̄leta inq̄ q̄a
includit d̄terminatōez firmā intellect⁹:
et deiminatōem volūtatis efficacē: h⁹ ē
volūtatis potētis et intēdentis fm̄ deter
minatōem intellectus retribuere: et h⁹ ē
q̄ specificat̄ p̄ illud autētica: qz per hoc
intelligit̄ q̄ sit illius q̄ fm̄ volūtatem su
am efficacē pōt deiminatōez intellectus
et deiminatōem volūtatis pducē ad ef
fectū. **Ad** h⁹ apparet diuisio iudiciū in
approbatū et p̄denatū. naz iudiciū p̄nt
ēē manifesta aliq̄ ex quib⁹ sequit̄ in p̄ri
culari illū ēē p̄miandū. puta quia bene
meruit. vel puniēdum qz male meruit
et p̄ma snia ē approbatia: et p̄denatia
iuxta ista q̄nqz i nobis ferūtur due alie
snie: puta si p̄ aliq̄ p̄ponant̄ digna me
rito et iudex iueniat p̄posita nō esse ve
ra: sequit̄ snia repulsiua a p̄mio. S̄lt̄ si
p̄tra aliq̄ p̄ponant̄ aliq̄ digna suppli
cio et inueniat̄ non ēē vera sequit̄ snia
absolutiua seu absoluēs: puta talem co
ram nobis accusatum pronunciamus
innocentem.

Defecundo dico q̄ p̄p̄e
accipiendo
iudiciū et fm̄ utrūqz membz diuisio
nis erit iudiciū generale: ad qd̄ non pōt
hūl demonstratio: qz min⁹ notū est q̄ re
surrectio: et tñ dictū ē supra: resurrectio
demonstrari nō p̄t. **Ad** p̄ponit̄ ad istud
p̄gruētē: p̄ma talis: qz p̄gruūz ē finali⁹
separi oēs malos ab oibus bonis. nō ei
mal⁹ cōtcat cū bono nisi vel ad hoc vt

In quo stat p̄p̄e
tiffima v̄d n. d. d. d.
cōdit d. d. d.

d. d. d. d.
d. d. d. d.

malus corrigatur: vel ut bonus per eum exerceatur: secundum illud augustinus super psalmum. nunc autem veniet finalis determinatio ubi nec ultra boni exerceantur nec mali corrigantur: ergo congruum non est ferri finaliter generalem finem: sed et generale iudicium ut separat illa generalis appareat iusta. **2^a** congruentia: quia in secretis iudiciorum que fiunt circa singulas personas licet sit iusticia: non tamen omnibus manifesta. Rationabile est ergo quod deus habeat aliquid iudicium generale in quo manifestetur finis vel iusticia quam exercuit in iudiciis particularibus. **3^a** congruentia: sic res sunt a primo efficiente ita deducuntur in primum ut in finem: sed propter speciales exitus rerum a deo illa operationem de qua dicit saluator. iohannes. pater meus usque modo operatur et ego operor. fuit unum extrinsecus visum in principio creationis: ergo a similibus particularibus reductiones congruit esse unam finale reductionem in finem suum: et per primum ad hoc unam finale sententiam discretivam: quia mali non reducuntur. **4^a** et est melior: quia propter hoc quod unusquisque ascribitur regno vel carceri tota multitudo premissa ad regnum: vel aliqui determinari ad possidendum illud: et tota alia multitudo reliqui carceri: ut sic sit sequestratio duarum familiarum seu duarum civitatum: sicut tractat augustinus per totum de civitate dei. licet ergo singulariter nunc iste nunc ille ascribat regno. nunc iste nunc ille carceri: tamen congruum est esse aliquod iudicium generale per quod tota multitudo premissa ad regnum mittatur in possessionem: et tota alia relinquantur carceri.

De tertio

in illo iudicio aliquid erit primum videlicet innotescencia meritorum vel demeritorum propter quod ferretur sententia talis vel talis: et aliquid completivum. scilicet latio finis et executio illius: licet possint distinguere latio et executio.

Primum dubium est an fiat in tempore vel instanti: et in tempore breui vel non breui: possibile quidem est quod merita singulorum omnia singulis innotescant ita quod sit miraculum ex parte omnifrontis: tamen dimittatur unusquisque intellectus suo modo intelligendi naturaliter: et tunc in

tali omnifronte requireret magnum tempus ad intelligendum merita successiue primo instanti? **2°** illi? et sic de singulis. **2°** possibile est quod unicuique manifestetur merita vel demerita propria in speciali. et merita vel demerita aliorum in generali: et hoc dupliciter vel sic quod singulas personas consideret: tamen hanc ut iustam et premiandam propter merita in generali concepta: et illam ut iniustam et puniendam propter demerita eius? precepta in generali: vel alio modo non singulas personas precipiendo in speciali et merita eorum in generali: sed tam personas quam merita in generali utpote precipiendo omnes relictos in terra esse reprobos et iuste perditionis. Omnes autem raptos christo obuiam in nubibus esse iustos et premiandos: et illorum primum requireret magnam successionem: quia consideratio singillati singulorum personarum: licet sine consideratione singulorum meritorum non posset fieri subiecto a communi intellectu creato sine miraculo. **3°** in generali: vel **4°** in speciali possibile esset per potentiam divinam non tamen manifestate: sed creatam actum vel actum cognoscendi et intellectus distinctas omnium meritorum: et hoc omnium personarum sicut in quocumque intellectu: quia quicunque non repugnat formaliter et potest successive recipi in aliquo absoluta potentia divina potest similiter recipi in eodem. **Ad istud ultimum** ponatur tunc illud preambulum non oportet esse nisi in instanti. sequens scilicet ipsa sententia lata si preteratur vocaliter erit in tempore. si tamen mentaliter poterit esse in instanti: non tantum quantum ad primum preterit sed etiam quantum ad illos per quibus vel pertrahitur precipere sententiam talem vel talem. **De 4°** si erit ibi disceptatio vocalis vel latio sententie vocalis erit in tempore. si autem erit in instanti oportet quod utrunque sit tamen mentale et eius possibilitas tam dicta est: vel magis videtur personare euangelio quod disceptatio erit vocalis prolato finis siue illa disceptatio manifestetur singulis subito vel in tempore vel in magno. **De loco autem** dicitur aliqui quod erit in valle iofaphat: secundum

illud iocel. 3. add
le iofaphat: Sec
thessa. 4. Qu
i aera: mali relin
no erunt in val
ibi vel in circuitu
terit eos capite fo
quidam de iocel
in transfiguratio
est coram apostoli
dit signum glorie

Ad primum

reps mundi huius
diabolos qui vici
pabat mundo luc
di quod nunc est a
nem qui sententia
passione christi
mili ad aug. sic
quod unusquisque inq
dicat et finaliter
bi preterit sed in
putate per paula v
carcere iudicabi
li. et per idem appa
4. ordinibus in
tunc ad disceptatio
iudicabuntur (s
perinere ad eos v
co quod venite be
Similiter in fidel
nem. primum non
generaliter: sed in illo
ipsi alii quibus per
tar i cor ut meo
et aliquid gaudii
illud quod habet in
quilibet gaudet
uitatio: et accre
bet donato vitra
bi taxati: quia in
ceris: unusquisque
ad illud per. De
iuxta illud mach
sibi autem resurrecti

illud iohel. 3. adducas omnes gētes i va
lē iofaphat: Sed plane vult aplūs pzia
thessa. 4.º. **Q**uoniam boni rapient obuiā xpo
i aera: mali relinquentur i terra: 7 boni
nō erūt in valle iofaphat mali forte est
ibi vel in circuitu in tāto loco quāt^o po
terit eos capē. forte etiā cōnificā ab aliq^o
q^o iudex descēdet inferi^o in aere in q^o fuit
in trāsfiguratiōe vel in q^o trāsfiguratus
est corā apostolis. in q^o trāsfiguratiōe oñ
dit signū glorie future.

Ad primum ^{ar^m sequit^r} ibi: nūc pzi
ceps mūdi huius egiēciē foras. pziēps. s.
diabolus q^o vsq^o ad aduētum xpi pziē
pabat mūdo licz tirānicē: g^o iudiciū mū
di qd nūc est ait xps erat ad illā electio
nem qz sentētiabat ipsū expellēduz per
passionē christi. **Ad 2^m** de naum: 7 si
milit^r ad aug. Et ad rōem sequētez dico
q^o vnusq^osq^o inquātū psona priuata iū
dicat^r 7 finaliter qñ est in termino vie si
bi pfixe: sed inquātū est ps familie de
putate p aula vel familie deputate pro
carcere iudicabitur cū alijs iudicio fina
li. 7 p idem apparet ad dictū Grego. de
4. ordinibus in iudicio. pfecti qdē quā
tū ad disceptatiōem pcedentē sniam nō
iudicabuntur s^z nec ipsi nec alijs iudicio
ptinēte ad eos vt priuatas psonas: sed i
eo q^o dī venite be. pziē mei pzi. regnuz.
Similit^r infideles quātū ad disceptatio
nem puiam non iudicabūt iudicio
generalis: s^z in illo: Tre maledicti 7c. Et
ipsi alijs quib^o plata ē discep^o iudicabū
tur i cōi vt mēbra carceris 7 tūc accres
cet aliq^o gaudiuz vnicuiq^o electo vltra
illud qd hñt in iudicio particulari: qd
quilibet gaudebit de integritate sue ci
uitatis: 7 accrescet aliq^o supplicii cūli
bet dānato vltra suppliciiu partiale si
bi taxatū: qz integritas vel repletio car
ceris: vnūquēq^oz incarcerationū angustat.
ad illud pf. Nō resurgēt. vcz ē ad vitā.
iuxta illud machabe. oñ de antiocho
sibi aut^r resurrectio ad vitā non erit: Et

hoc apparz ex eo q^o sūditur: neq^o pecca
tores in pñlio iustoz. i. de istis consiliū
siue accipiatur ibi iustoz. i. de iustis cō
siliū q^o perpetue bñficent^r est dei. siue cō
siliū iustoz quo. s. cōsulūt pñliū iusto
rum eoz in omnib^o volūtatī dīnne cō
cordare: 7 illā concordiam impj non
resurgunt.

SEcūdo quero

vtz mūdos sit purgāduz p
ignem: q^o non: qz tūc idem purgaret se
quod ē inconueniens. Oppositū in ps.
Ignis añ spm pcedet: 7 adducit in lra.

Respondeo

illa pflagra
tio vel pur
gatio p pflagratiōem q^o pcedit i multis
auctoritatib^o: 7 pcpue 2° petri. 3. celi ar
dentes soluent^r. elemēta vō 7c. multiplē
citer est possibile deo: qz omni modo
qui non includit pñdictiōem: sed quis
modus sit magis psonus nature: ptiuz
vniuersi inquiram^r. **P**otē ē q^o aliquis
ignis sit de nouo creatus. 7 magne vel
parue quantitatis. 7 potest esse q^o sit si
mul in aliqua tota latitudine 7 spīritu
dīne circa terram: 7 potest esse vtrūq^o
illoz primum q^o ignis sit creatus. 2^m q^o
sit in aliqua determinata parte sup ter
ram: 7 non vbiq^o nisi p motū circa ter
ram. **D**e his g^o duobus. s. pductiōe il
lius ignis: 7 loco productionis vel con
seruatōis siue continuatōis inquirat^r.

De primo si ponatur creatus oportet
ponere q^o tantundem de alio corpore
corruptibili adnihilē vel q^o in tota st^o
stantia corporea corruptibili fiat con
densatio corresponsdens quātitati illi^o
ignis creati v^o oportet ponē q^o ille ignis
creatus sit simul cū ailo corpe. **S**i etiā
am ponat^r generat^r 7 p pñs ex alio cor
pore grossiore: quia ignis est subtilissi
mum corpus inter corpora corruptibē
lia oportet dicē q^o aliud corp^o corrupti
bile tātū pdesēt quātū istū ē rar^o corpo
re ex quo generatur: v^o q^o pportional^r

*Arifto dicit
nō ē purga
tio mūdi per
ignem*

spirituati eo corpus rarius conuertat in de
sius. Si g generaret ex aere oportet v
q aer in aqua couerteretur vel aqua in
terra in tanta proportionem que corundz
loco coi illius ignis geniti. p3 in ex. Esto
eni q tota spera aeris diuidat in. io. p
tes. ex vna illaru gnatur ignis. 7 h3. io.
ptes. quaz quelz est eqlis illi ex q gene
ret totus ignis. 9. partes vbi hebnt lo^m
vel o3 duo corpa ee fil. vel o3 illas pde
sari vel alia corpa circustantia vsqz ad
no repletionem loci. 9. ptu. Si at h fiat
per couersionem illaz. 9. partiu in aquaz
hebnt loca ignis geniti: 7 si no fiat code
satio alicui alteri. qz ille. 9. non gnant
vna parte aque sed fere. que cu. 9. ptib
ignis prius genitis quaru vna local in
loco aeris corrupti in igne implet totum
locu. io. partiu aeris. 7 tunc eet cu ince
dio ignis diluuii aque. l3 no in tata qti
tate in quata est incediui ignis. aq qppe
excederet aquaz preexistem in. io. parte
ad illu igne nouum genitum.

De secundo

cui ignis no maneat ex
tra spera sua nisi in continua gnatioe fz
illud phi de iuuettute 7 senectute sp est i
fici. quo pmaneret in aliqua spera co
pleta circa terra. quo et depuraret euz
depura no sit nisi per psumptionem ali
cuius ipuritat. vtpote vaporz vel ali
oz talu corpoz mixtoz ex qbus est i
puritas aeris. Breuiter g qtu ad vtz
q3 articulu videt pbabilius dice q sicut
ignis pot extra sua spera ee in ma alia
vtpote in corpore ignito vt carbone vel
flama no q ibi sit in partib solidis ve
lor ignis nisi ponat formas specificas
distinctas fil perficere eand maz. qd vi
inconueniens. sic vapores exites in aere
p iuxta positionem pnt igniri 7 ista igni
successiua nunc illoz vaporz uunc isto
rum sa te pro toto aere supra posito re
gioni hitabili hoium pot dici illa pfla
gratio. **4a** per istud bene depuratur
aer. qz illa corpora ignita. couertuntur

stati in veru 7 puru aere in sua regione
predominante. 7 illo corpe ignito pro
pter qualitates mutuas contrarias i ipo
.i. ignis 7 vaporis modicu resistete aeri
qz quodammodo agit ad destructionem
sui. vapor aut no ignit no sic esset statim
couertibilis ab igne in puru aere appa
ret quo flama potest ad depurationem
aeris grossi. qz per actionem illa preuiam
corporis igniti habentis qualitate igne
am in seipsum aqueum 7 subtiliter ha
bens qualitate aque disponitur a costi
nuitate vt statim couertatur in ipsum
continens. 7 sic generatur aer purus qui
no sic poterat in seipsum couerte illum
vaporem manentem grossum.

Ad argumentum

dico q ignis semper manet in se purus
puritate naturali. tuz qz sume actiuus:
ita q statim couerteret ignis in se si qd
extranee n ascenderet ad regionem illam.
tum qz nihil per actionem corpoz celesti
um eleuat ad illam regionem ignis vt sic
fiat ignis impurus. spaliter aut i im
puritas de fumo sacrificioz oblatoz
idolis. 7 de infectione ex peccatis hois
no ascendit ad spera ignis. qz nec fumus
ille nec aliqua infectio quecuqz ex acti
bus imundis vsqz ad igne potest ascen
dere. i aut depuratio ponitur propter
impuritate aeris contractam ex actibus
peccati humani. ideo no sequitur ignez
purgare seipsum. **di. 48.**

Solet circa ^{distan}
tiam istaz
quero pmo vtrum christus i
forma humana iudicabit. **Q**
no. iudicare no est nisi potestate habet
is 7 dominii super iudicatum. christ
fm natura humanam est frater noster
ergo no dominus. **P**reterea Augul.
libro. 3. 7 ponitur in littera super illud
Joh. 13. filius quos vult viuificat susci
tat corpora no pater sed filius secundu
dispensationem humanitatis in qua est

Ratio doctoris
ad vltimam
sententiam

mio: patre. 7 post
us est viuificat aia
gia pertinet ad aia
lud no copetir xp
Preterea si in fo
bit. aut g glorio
duplex inconueni
possit videri oculi
glorio. q: oman
Jo. 19. videbunt
ud e inconueni
tur in vultu illu
ciabile. n. pns 7 p
cat. nulla at elec
au iudicia. sed d
2 videtur ee ill
potestate magna
Jo. 5. pater occidit
hois est. fm na
bi potestas sic uoc
36. ca tua. q. ipu
cames suscipias
nisi fm natura
Hic dic
et. qz iudiciu reo
re iuxta illud Ro
dicas seru alien
e iudicare fm q
Est at dñs hoium
sed et roe redepti
. n. xps mortuus
uoz 7 mortuoz
natura in qua ei
coritas iudican
illud ad hoc ord
tur ad regnu: ali
adceptio regni no
bonis creatis.
tu ex peccato p
meriti redepti
mitteretur ad re
nema est vt xps
iudicio fm natu
sicut redeptioni
fecit. **4a** doc pfm

mior: patre. 7 post subdit fm autē q̄ de
us est uiuificat aīas. iudicare autē ma
gis pertinet ad aīam q̄ ad corpus. q̄ il
lud nō cōpetit x̄po nisi fm q̄ deus est.

¶ Preterea si in forma humana iudica
bit. aut q̄ glōsa: aut nō: si glōsa. sequit̄
duplex incōueniens. p̄ q̄ corpus glōsū
possit videri oculo corporali. 7 hoc nō
glōso. q̄ dānatī videbūt eū: iuxta illō:
Jo. 19. videbunt in quē p̄pūxerūt. Ali
ud ē incōueniēs. q̄ tūc dānatī delectarē
tur in visione illius forme glōse. dele
ctabile. n. p̄ns 7 perceptū a sensu dele
ctat. nullā at̄ delectationē hēbunt in aspe
ctu iudicis. sed dolorē 7 tremorē. Sed
2^m videtur eē p̄ illud Luce. 21. veniet cu3
potestate magna 7 maiestate. **¶** Oppo^m
Jo. 5. p̄tātē dedit ei iudiciū facē. q̄ fili
hoīs est. q̄ fm nām humanā data est si
bi potestas sic iudicandi. **¶** Preterea iob
36. cā tua. q. ipi iudicata est. Jo iudiciū
cāmq3 suscipias dī x̄po. 7 p̄ nō est ve3
nisi fm naturā humanā. q̄.

¶ Dic dicitur q̄ in for^m serui
ad hoc rō tal
est. q̄ iudiciū requirit dñi3 in iudican
te: iuxta illud Ro. 14. tu quis es qui iu
dicas seruū alienū. fm hoc q̄ x̄po cōpe
tit iudicare fm q̄ h3 dñi3 sup hoīes.
Est at̄ dñs hoīum nō solū rōe creatōis
sed et̄ rōe redēptionis. vñ ro. 14. in hoc
n. x̄ps mortuus est. 7 resurrexit vt 7 vi
uoz 7 mortuoz domīnē. ergo sibi i
natura in qua est redēptor cōgruit au
ctoritas iudicandi. **¶** Preterea iudiciū
illud ad hoc ordinat vt aliqui admittā
tur ad regnū: aliqui excludant̄. hec autē
adeptio regni nō cōuenit homini ex sol
bonis creatōis. q̄ superuenit ipedimē
tū ex peccato p̄mi parentis. q̄ nisi per
meritū redēptionis tolleret nullus ad
mitteretur ad regnū illud. ergo incōue
niens est vt x̄ps inquantū redēptor illi
iudicio fm naturā humanā p̄sidiat.
sicut redēptionis beneficiū fm illā nām
fecit. **¶** Hoc p̄firmatur per illud act. 10.

Lōstitutus est a deo iudex viuozum 7
mortuoz. **¶** Et ex hoc deducitur vltēri
us. cū per redēptionē generis humani
vlt̄ tota natura melioratur: vt habetur
coll. p̄ pacificans per sanguinē crucis ē
siue que in celis. siue que in terris sunt.
ideo nō solū sup hoīes sed super omnē
creaturā x̄ps per suā passionē dñiūm p
meruit. 7 ita iudiciariā potestātē. vnde
¶ Dat. vlti. data est mihi oīs potestas i
celo 7 in terra. **¶** Additur q̄ fm diuita
tē nō apparebit oībus in iudicio. q̄ nō
possit apparere sine gaudio. nullū autē
gaudiū impij tunc habebūt. **¶** Primū
probat̄: q̄ in delectabili est cōsiderare p̄
mū illud q̄ est delectabile 7 ratiō3 de
lectabilitatis. 7 sic fm boetiū in lib^o de
ebdomadibus. id q̄ est p̄t aliquid hīe
preter ipm esse. ipsū nō esse nihil p̄ci
se h3 admixtū. ita illud q̄ est delectabi
le p̄t habē aliquid admixtū p̄p quod
nō apparet delectabile. sed illud q̄ est
rō delectabilitatis nihil habē potest p̄
pter q̄ sit indelectabile. vel sit nō de
lectabile. res q̄ que sunt delectabiles per
participationē bonitatis que est rō de
lectabilitatis p̄nt apprehēse nō delecta
re. sed illud q̄ per eēntiā suā est bōitas
impossibile est q̄ eius essentia apprehē
sa nō delectet. **¶** Cōfirmari potest istud
per illud: Jo. 12. hec ē vita eterna vt cō
gnoscant te. ergo in illa visione cōsistit
vita eterna. Vita autē eterna sine gau
dio haberi nō potest. nullo modo etiā
cōcedetur reprobis illud in quo cōsistit
vita eterna. **¶** Contra primā cōclūōem
illius opinionis aliud est dicere christ^o i
forma humana iudicabit. aliud x̄pus
fm humanitatem iudicabit. vera enī
est ista q̄ christus in forma humana cre
at aīas. sed nō ista fm humanitatem
creat. imo quicquid fecit verbū ex quo
naturā humanā nō deposuit hoc fecit
in natura humana stringas hoc q̄ est
in natura. ad intellectū eius q̄ dicitur
fm naturam. vbi notatur non tantum

alios dī
p̄m ar.
93.

nō q̄ nō est dī
dīe dī vlti fm
humanitatem iudicabit
mby. Et x̄ps fm
humanitatem iudicabit.

cōcomitantia nature humane ad actū sed causalitas nature humane respectu actus. si pmo modo intelligas qđ in natura humana iudicabit nō est questio nisi eadē isti. vtrū quādo iudicabit deponat naturā humanā. qđ ad hoc vt sit questio oportet qđ habeat alius intellēs qui magis proprie exprimitur sic: f3 natura humanā iudicabit. sed hoc est sūm loquēdo de iudicante principaliter probatio iudiciū principale sic haberi pōt ex dictis de precedenti questione prima est perfecta 7 pma deimnatio eius qđ est reddendū alicui fm merita. illa perfecta deimnatio includit cōpletūz dictamē intellectus qđ hoc sit reddendū. 7 cōpletūz deimnationē voluntatis p velle efficacē sufficiens ex se ad executionē illius determinati. sed xps fm naturāz humanā nō potest habere tale velle respectu premij reddendi ipsi iudicato. q2 nō potest habere imperiū pncipalis efficacē coniungendi aliquāz aiām obiecto beatifico. q2 fm Aug. de videndo deo in eius potestate est videri si vult vī rē.

Q Ad rationes ad hanc cōclusionē non cōcludunt de principaliter iudicare. q2 per actū redēptionis nō meruit pncipale dñum respectu hominis. Probatio. naz inquantū redēptor habuit rationē cause meritorie pro nobis. causa autē qđ tantū est meritoria nō potest esse pncipalis. nō enīz causat nisi ab aliqua causa pncipaliori acceptatur. que propter istud acceptū principaliter causat. ergo esto qđ trinitati propter redēptionē tene remur tanqđ dō supremo quodā nouo iure vltra ius dñij qđ habet ex creatiōe qđ verū eff3 si tantū bonū eff3 nobis redēptio vt accepta a trinitate qđum creatio. adhuc nō sequitur qđ xpo f3 naturāz humanā ratiōe redēptionis obligamur vt supremo dō. **S**imilr ad scōaz q2 nō introducet inquantū redēptor vt pncipalis introducens. sed tantūmodo vt causa meritoria. **C**ontra scōaz con-

clusionē: absolutū prius naturaliter a° pōt eē sine ptradictione sine eo. visio es sentie diuine est absolutū aliquid saltez ab oī respectu ad gaudiū. 7 est prius naturaliter illo. nō enī obiectū delectat nisi prius apprehensūz. qđ sine dīctiōe posset visio eius eēntie eē in aliquo sine delectatione: nec istud negaret phs nisi q2 poneret coniunctionē causarū in vnīuerso simplr necessariaz. ita qđ f3 eū simpliciter neciūm est cause pme coagere se cūdis fm qđ pōt eis coagē. coagendo at nature intellectuali itaz vidēt eēntiam suā qđum potest coagē sequitur delectatio. q2 cause proxime illius delectatiōis quantū est ex se necitantur ad illū effectum. sed thologi negant illā ppositiōz qđ ad qđcūqz necitatur cā 2° qđm est ex se necitatur 7 p°. q2 negant primāz necio coagē scōe qđum potest. **R**atio illa nō valet. nō. n. probat nisi q2 illa ratio delectabilis que est bonitas nō possit eē nō delectabilis. sed nō sequit. qđ nō pōt nō delectare. q2 delectabile dicit aliqd i se. vel si respectū nō nisi aptitudinalē qđ necio cōsequit fundamētūz. sed delectare dicit effectū posteriorē ptingentē causabile. maxie ex cōtingenti deimnatiōe voluntatis diuine ad coagēdum ipsi delectabili. **A**d illā pfirmationē de Jo. 17. rñdeo sine glosa auctoritatis f3 ph3 12. meta°. actus intellectus est vīta. qđ actus intellectus eternus est vīta eterna. si actu actu si aptitudine aptitudine. nūc aut visus eēntie diuine si cōcedetur dōnatio 13 nō eēt eterna actu. tamē aptitudīne quantū eēt ex parte actus vel potētie apta eēt vt eēt eterna. ergo vīta eterna. sed si ex hoc inferas qđ beatitudo nō sequit. Immo si tu dīcis xpm dīcē qđ in hoc est beatitudo vt cognoscant te rē. tamē nō accipis textū euangelij. f3 quādam glosaz specialiorē intellectus lre. si qđ vis pccise ponderare verbū sine oī glosa: soluo tibi qđ est vīta eterna. si aut per alias glosas vis arguere qđ loquat

de beatitudine. et
glosam non dīc
re amando 7 seru

Ad quod

ex prima q. de p
pleta determinat
alicui pro meritis
natio includit de
ctus de hoc 7 pfe
qualecūqz sed eff
luer iudicare incl
7 principaliter h
at oī pncipalit
do est causa sub
cipali. qđ pncip
nūc nature inco
subordinatur al
nec eius volunta
volendo. 7 hoc c
qđ in iperado ip
iperiū sequat ef
aie xpi subordin
ctando. 7 maxie
pōt esse certa dī
terminatis a v
ter se habente ac
que spectant ad
iudicatorūz. vol
est subordinata
volendo. 7 quā
aliquid impand
per suū imperiū
natur necessari
la voluntas ani
gō impossibile e
humanā pncip
uiter enī tota na
efficax imperiū
aiām videre de
periū ex suo ip
quatur effectus
presumet pncip
beatū. sed nūm
tanqđ illud imp
superiore in vī

de beatitudine. ergo licet mihi sic addē
glosam non distrabētem. vt cognoscāt
te amando et seruando.

Ad questionem

suppo
nēdo
ex prima q. de prima q. iudiciū est cō-
pleta determinatio eius qd reddendū est
alicui pro meritis. et illa cōpleta determi-
natio includit perfectū dictamē intelle-
ctus de hoc et pfectū velle voluntatis nō
qualecūq; sed efficac. sequit̃ q. principa-
liter iudicare includit principalr dictāe
et principaliter hēre velle efficac. nihil
at̃ dī principaliter agē aliquid qd i agē-
do est causa subordinata alicui alii pri-
cipali. q. principalr iudicare nō cōpetit
nisi naturę intellectuali. et intellectus nō
subordinatur alicui alteri in iudicādo:
nec eius voluntas subordinatur alicui i
volendo. et hoc efficaciter qd potest vi-
ci in iperādo ipm volitū. sic q. ad illud
iperiū sequat̃ effectus. nūc autē intellēs
aīe xpī subordinatur diuine vītati in vi-
ctando. et maxime de illis de quibus nō
pōt esse certa dictatio nisi ex regulis de-
terminatis a voluntate diuina contigē-
ter se habente ad eas. cuiusmodi sūt oīa
que spectant ad beatitudinē et miseriāz
iudicatorū. voluntas etiāz anime ipī
est subordinata voluntati diuine recte
volendo. et quātūcūq; efficaciter velle
aliquid impando illud efficaciter sic q.
per suū imperiū illud eueniat subordi-
natur necessario voluntati diuine. qz illa
voluntas anime nō est oīpotens. er-
go impossibile est christū fm naturam
humanā principaliter iudicare. Bre-
uiter enī tota natura creata sūt nō habz
efficax imperiū respectu hui⁹ qd ē hāc
aiam videre deū. Dico efficac ad qd im-
periū ex suo iperio in se nō ab alia cā se
quatur effectus nec illa voluntas christi
presumer principalr impare petrū fore
beatū. sed tñmodo subautentice ipare
tanq̃ illud imperiū fiat efficac ab alio
superiore in vītute cuius iperat. Mio

modo potest accipi iudicare nō sic oīs
principaliter sed pmissarie vel subautē-
tice excellēter excellentia singulari. q. s.
nō posset esse alia auctoritas pmissa su-
perior. et hoc modo cōcedo q. xpūs fm
aiam iudicat qz tñ posset pure creatur-
re cōmitti q. intellectus eius recte dicta-
ret de retributione et volūtas recte vel-
let et ad rectū velle eius sēp sequeretur
euentus ipsius voliti licet nō a se causat̃
sed a voluntate diuina assistente semp
isti volitioni efficaci. tamē nō posset cō-
mitti pure creature q. omne eius velle i
pleretur ab eadē persona. qz tunc pura
creatura esset omnipotēs. ergo supma
cōmissio possibilis est q. nō solū omne
determinatū a voluntate infallibiliter
eueniat. sed q. ab eadē persona cuius ē
illa voluntas eueniat. vt sic persona i^a
habeat imperiū efficac cuius voluntas
creata determinat euentū alicui in suo
ordine quantū potest. hoc modo volū-
tas aīe christi determinat subautentice
siue cōmissa tali cōmissione q. licet i^a
voluntas nō impet principalr sic nec pri-
cipalr dñatur. tñ bñ impat sicut habēs
dñūm respectu impati. sed cōmissarie
impat. qz vt hñs dñūm subordinatum
dñio supmo dei. et adhuc sic iperat q.
iperiū eius efficacā cōpletā hz ab eadē
persona. et si aliā auctoritatē iudicandi
tribuat aliq; aīe xpī vī blasphemā ar-
tribuendo nō create. qd ē p̃puz creatori
Ista at̃ via sicut nō concedit illi aīe xpī
oīpotentia. ita nō negat ab ea sumā ex-
cellētā que pōt cōpetē creature. Nec au-
toritates ille adducte pro p^o opi. Ro.
i. 4. vt viuoz et mortuoz dñet. et aci. 10.
iudex viuoz et mortuoz et Mat. vlti-
data est mihi oīs prās intelligende sunt
de dñio vī auctoritate iudiciaria vī po-
testate principalī. sed subordinata tamē
eminētissima que pōt eē sub principalī
Ad argumenta ad p^m
dico q.
xpūs vt homo hz prātē commissariam.

sed non principalē: et ita ppetit sibi non principaliter iudicare ut homo. **Ad 2^m** illud aug. ē dictū p appropriatōem: sicut magister exponit in lra: vel p̄t dici q̄ vī uificatio aīaz solt deo ppetit et h̄ siue d̄ vita p̄ma q̄ est iustificatio siue de vita p̄fecta q̄ est b̄tudo. **R**esuscitatio autēz corpoz et iudiciū p̄nt ppetē x̄po hōi ut imperatī licz iperīo sb̄autētico: q̄ respecu illoz p̄t h̄c d̄nūm min⁹ p̄ncipale saltē accipiēdo resurrectōem p̄ ill p̄cābulis q̄ fiunt ministerio angeloz: quia x̄ps h̄z imperiū efficac̄ respectu p̄tatis angeloz: s̄lt̄ habebit imperiū efficac̄ illius sn̄ie ferēde etiā ip̄e fm naturāz humanā. **Ad aliud** dico q̄ apparebit in forma glorioza: q̄ postq̄ semel gloriificatus ē nūq̄ est nō gloriozus: sic postq̄ resurrexit imortalis. ad ro. **M**ors illi vltra nō d̄nabitur: et ita de alijs p̄tinentibus ad gl̄iam corpoz: s̄z si accipias app̄are nō p̄ hoc q̄le corz habebit in se sed q̄le videbit̄ a iudicādis. p̄t dici q̄ a beatīs videbit̄ in illa forma glorioza: tā enī in iudicio b̄t̄ erūt d̄cunqz electi etiāz in corpe: sed de malis ē difficultas: p̄t dici q̄ vel nō videbūt illā formā gloriozam: imo nullā: et tūc op̄tēbit̄ exponē illud videbūt in quē p̄punerūt: v̄l videbūt x̄pm in corpe gloriozo: nec ex hoc sequit̄ aliqua delectatio: q̄ b̄n possibile ē visio nem oblecti pueniētis separi a delectatione: sic tactū ē p̄tra aliā op̄inione: nec ē incōueniēs oculū nō gloriozū vidē corpus gloriozum: de h̄ in mā de dotibus corpis dī. sequēti. **S**i cōtra hoc adducas illud esa. 26. **T**ollas impiū ne videas gloriā dei. ibi est quidā dialoqus int̄ deum et p̄phā p̄phā allegare contra impetū et deo ridentē p̄ impetū et istud ē verbū p̄phē fm legētes lram s̄b eodē ab illo loco in terra iustoz videat̄. **Alio mō** mel⁹ legī vt sit allegatio p̄phete contra impiū in terra iustoz iniqua gessit: et seq̄tur s̄b interrogatōe verbum domini et non videbit gloriāz

Q. nō ppetit
x̄po iudiciū
et resurrectōem
corporis

sensu

domini. q. d. non videat̄. **R**ndet p̄phā dñe exaltet manus tua vt non videant r̄ndet deus: videat̄ vt p̄fundantur zelātes ppli: et sicut istud vltimū videant refertur ad visioē eternam: nō t̄m ad visioē in iudicio: et tunc illud videat̄ vt p̄fundantur nō p̄tinet ad idem: s̄z videant supple imp̄i p̄uersi p̄ miam: et ex h̄ p̄fundant zelātes populi: quia zelo quodam nolūt imp̄is fieri miam. **S**i autēz accipiat̄ t̄mmodo de visioē in iudicio: tūc p̄t intelligi q̄ imp̄i et tūc nō iustificati videat̄ gloriā. i. formā corpozis x̄pi gloriozā: et p̄fundant q̄ illa visio magis erit eis p̄fensibilis et tristabilis q̄ delectabilis: mēs tamē l̄e magis ē de visioē i fōz deitatis q̄ hūanitat̄is.

Secundo quero

Svtz in iudicio v̄l p̄ cessabat mot⁹ corpoz celestiu: q̄ nō **S**e ne. p̄mo dī de luminari⁹. fiant lumina r̄c. et sint i t̄pa et signa et dies et ānos et q̄ ad hunc finem vident̄ facta: s̄z istud h̄c nō p̄t sine motu eoz. **P**reterea **S**e ne. 8. d̄ctis diebus terre estas et yemps nox et dies non redescēt. **P**reterea. 9. metaph. c. 7. sp̄ agit sol et astra et totū celum. nō autē est timēdum ne q̄n stet: q̄ timet̄ q̄ de nā. et s̄bdit. q. p̄batōnem duplice: neqz laborat̄ h̄ agentia: et h̄ac rōez magis p̄tractat. 2^a. de ce. q. q. in h̄ stat nullum agēs cessat mouere nisi in hoc fatigetur. **A**liā p̄batōem tangit ibi i. 9. non enī fm potētiam p̄ditiōis inesse ip̄sis vt corruptibilib⁹ mot⁹ vt sit laboriosa p̄tinuatio motus. q. minor ē ista. h̄c mouentia non fatigant ex h̄ q̄ sit in eis potētia cōtradictōis: et adhuc illud suppositum p̄bat ibi in. 9. **N**am materia substantia et potētia non actu cā h̄ sūt s̄. cōtradictōis. **P**reterea vniuersuz non erit imperfectus post iudiciū q̄ nūc: ergo corpora principalia nō amittent tunc propriā perfectionē aliquā: sed motus est propria perfectio celestiu

corpum. vel re
q̄ si nō frustra
motus cel̄ est nā
olitus q̄ p̄ de
um. sed talis n
s̄ quies opposit
illa nō erit p̄p
tunc nō erit vici
p̄bat per illud q̄
que nota est oon
Preterea v̄l d̄c
4. c. 5. et ponit
ria sol mercede
occasum nec sol
q̄ creati si stabu
positi fruant lū
et luna stetit i

In ista

serit p̄h̄. q̄ d̄
apparet ex int̄
q̄ sensu motū
Ad hoc ponit
d̄m s̄bam ip̄a
finē q̄ extimā
passibilis p̄t b
nū. **A**x hoc arg
separē est in can
celestis et nō p̄t
ne suo. q̄ nō p̄t
qui nō intelligit
facit deidēt illā
fectio ip̄arū cō
tis. nō est q̄ finis
corpus. sicut h̄
instātia p̄cedit
vno. n. mō est fu
tudo in intellectu
gētie ponit̄ cū
ponitur finis
io. et s̄. ille fin
mō finis dicitur
rei licz nō perfic
cor̄ p̄h̄ q̄ nō
in se. sed ex plen
cessit est q̄ coice

corpum. vel requirit ad eorum perfectio-
nem qz si non frustra moueretur. **P**reterea aut
motus celi est naturalis: aut violentus. non vi-
olentus qz per deum celi nullum violentum perpetu-
um. sed talis motus potest esse perpetuus si natu-
ralis quies opposita est violenta. et per rationem
illa non erit perpetua. **O**ppositum in fra-
tunc non erit vicissitudo diei et noctis et
probat per illud sacha. i. 4. sunt dies una
que nota est domus: non dies neque nox.
Preterea ysidorus de ordine carum li.
4. c. 5. et ponit in lege per iudicium sui labo-
ris sol mercedem suscipiet: et non veniet ad
occasum nec sol nec luna sed in ordine
qui creati sunt stabunt. ne ipsi in tormentum sibi ira
positi fruatur luce eorum. vñ abbauc sol
et luna steterunt in ordine suo h. ysidorus.

In ista questione. **P**ro videndum
est quid senserit philosophus. 2. quod theologus. **D**e per satis per
apparet ex intentione sua in diuersis locis
quod sensit motum celi perpetuo duraturum.
Ad hoc ponit vñ rationem. 1. meta. tale.
Omne substantiam impassibilem optimum sortita esse
finem et extimare. nulla erit altera substantia im-
passibilis preter has que sunt cause actiue latentes
nunc. **A**d hoc arguitur si optimum finis substantie
separate est in cando latente alicuius corporis
celestis et non potest aliquid talis substantia carere fi-
ne suo. quod non potest non moueri. **H**anc rationem ali-
qui non intelligentes ea sicut philosophus qui eam
facit deridet illam. quod est secundum ipsum. 10. et h. per
fectio ipsarum consistit in speculatione vita-
tis. non est quod finis earum est secundum eam mouere
corpus. sicut h. videtur accipere. **S**ed 1.
instantia preedit ex equiuocatione finis.
vñ. n. motus est finis perfectus. et sic beati-
tudo in intellectu vel voluntate intelli-
gentie ponitur finis extra. et hoc intellexit ipse
10. et h. et ille finis simpliciter est finis. **A**lio
modo finis dicitur vltimum per se ex perfectione
rei licet non perficiens rem. et hoc modo di-
ceret philosophus quod non solum ille substantie sunt perfecte
in se. sed ex plenitudine perfectionis ne-
cesse est quod concitent illam perfectionem alijs.

et ita non tantum primum finem sortientur: sed
2. ille scilicet haberi non potest sine motio-
ne alicuius corporis celestis. et illa ratio
sic intellecta potest sic formari. **S**ubstan-
tia perfectissima non caret aliquo quod con-
petit substantie ex perfectione substantie. siue illud sic
perfectio eius intrinseca siue concitatio per-
fectionis eius extra. sed substantie ex perfectione
substantie concipitur quod non tamen in se perficiatur. sed
perfectionem suam concitet alijs producendo.
quod istud maxime concipitur substantijs impassibili-
bus. sed non possunt aliquam substantiam produ-
cere nisi mouendo celum hoc presupponit
ipse tanquam declaratum in. 7. **I**deas philo-
sophus et quod ille sit intellectus Ari. et philosophorum
accipitur ab Aui. per meta. vbi ipse vult
quod vno modo meta est utilis alijs sci-
entijs. quod dirigit eas et regulat quomodo po-
test et concedi quod omnis sit utilis seruo. sed
eundem ibi. **E**cceuerso autem proprie accipie-
do utilitatem non concipitur nisi alijs ad finem:
et sic alie sunt utiles meta. seruus utilis
domino. ergo eodem modo cuius utilitas sit
equiuoca potuit etiam finis equiuocari
ut utilitati primo modo dicte correspon-
deat finis terminans non consummans uti-
litati 2. dicte correspondeat finis perfe-
ctionis. unde nullus philosophus ponit necessi-
tatem agendi extra concipere substantijs separatis
quod illa producta perficerent aliquo mo-
do ipsas substantias producetes. sed quod ex ple-
nitudine perfectionis illarum substantiarum
est quod necessario se diffundant ad alias.

Ratio philosophi talis est quodcumque perma-
nens et sempiternum ad quodcumque aliud per-
manens et sempiternum semper et necessa-
rio habet eandem habitudinem. hoc pro-
batur quod habitudo non potest inter ali-
qua variari nisi ex variatione alterius
extremi. extrema sicut extrema sunt sem-
piterna et inuariabilia. sed intellectus mo-
uens est quedam substantia permanens
sempiterna. et celum similiter. ergo sem-
piternum hoc habet eandem habitudinem
ad illud sicut mouens ad motum. **Q**ui
instet: vbi ergo incipiet dissimilis habi-
tudo

tudo sempiterni ad aliquid. **R**espon-
sum eū prima difformitas est in partib⁹
alicuius sempiterni vniformis fm totū
quia enīz mor⁹ ille est vniformis ex vni-
formi habitudine mobilis ad mouens
ideo habz partes nouas difformes ⁊ ex
hac difformitate partiū potest vltcrius
sequi alia difformitas vel varietas i ſub-
stantijs genitīs illo modo. ⁊ sic a causis
vniformibus puta intelligentia ⁊ celo ⁊
se. vniformiter adinuicē habētib⁹ cau-
satur primo aliquid vniforme constans ex
partibus difformibus vt motus ⁊ me-
diante illo alia difformitas simplici.

3 ratio: quicquid est in entibus vel ē
simpliciter necessarium in effēdo vel vt i plu-
ribus vel vt in paucioribus vel ad vtrū
libet in celo nihil est ad vtrūlibet nec vt
in pauciorib⁹. qz vtrūqz est i perfectōis
repugnāis tali corpori. nec aliquid est
ibi in pluribus. qz tunc quādoqz oppo-
sitū cōtingeret. licz vt in pauciorib⁹ qd
nūquā vltm est. nūqz enim euenit op-
positum alicuius pertinētis ad motus
illos regulares. ergo quicquid est ibi est
simpliciter necessarium. **T**hologi cōiter
tenēt oppo. pro quo adducunt auctori-
tates ⁊ rationes. auctoritas vna esa. 60.
⁊ ponit in lra. Non erit ibi amplius sol
ad lucēdum per diē. **S**ed ista auctori-
tas sicut respōdet magister adducēs bte
ro. li. 17. super esa. nō negat solē ⁊ lunā
tūc lucere. licz hoc vidēt verba sonare
sed significatur his qui erūt in eterna be-
atitudine nullum vltm lucis p̄stare. vn-
de hiero. solis ac lune si cessabit officiū
⁊ erit ipse dñs lumē suis imperpetuū
similiter intelligit illa auctoritas apoc.
Quitas nō eget sole. **A**lia auctoritas
adducit apoc. 10. iurauit angelus ⁊c. q
post hoc tēpus amplius nō erit. sed ex-
poni posset illud qd nō erit amplius tē-
pus vt impleat prophia. **A**dducit rō
talīs. motus celoz est tāqz p̄ finē p̄p
generationē ⁊ corruptionē. ergo cessare
illa generatiōe frustra erit talis motus

⁊ istud cōfirmat 2° de generatiōe. qz p̄e-
ter latitōz diurnā necessaria est lato sol-
in obliquo círculo vt sit cōtinua genera-
tio ⁊ corruptio istoz inferiorz. **E**t idem
pha. 2. phi. sumus ei quodāmodo finis
oium. **S**ed ad illā ratiōem derideret
phus. Nūqz ei aliquid ignobilius ē no-
bilioris finis loquēdo de fine perficiēte
sed tñ modo de fine pūciēte seu quali-
tercūqz termināte. ⁊ tūc ex defectu talis
finis quē tamē defectū ipse negaret. qd
ponit generationē perpetuā sicut ⁊ mo-
tum celi. ex illo tñ defectu si poneret nō
sequeret motū celi deficere. sicut nec ex
defectu effectus sequit cām deficere ma-
xime si effectus deficit nō p̄p defectū
huius cause. sed alicuius alterius: sicut
oportz thologū dicere qz generatio non
deficit p̄p defectū cause in sua causa-
litate sed p̄ op̄ voluntatē diuinā. **E**t
cū dicūt de frustra nullā apparētā hz.
qz nō est aliquid frustra si habz finē p̄fi-
ciēte licz nō p̄oueniat vltcrius aliquid
finis extrinsecus qui nō est perficiēs si-
cut nec deus fuit frustra ab eterno licz
nō creauit illas res extra que sunt finis
quodāmodo. illa auctoritas scōi phi.
potest exponi finis oium supple genera-
biliū ⁊ corruptibiliū. qz homo est nobi-
lissimuz inter illa. ⁊ in hoc quodāmo-
do finis perficiens.

Ad qōnem pōt dici qz nec
pha probat ne-
cessario cōclusionē suam nec thologi su-
am neduz per ratiōz necessariā sed nec
per auctoritatē scripture euidentē. ⁊ p̄
ex dictis quō soluitur illa que adducit
tur pro 2ª via. **R**ationes atqz pro via phi
soluent postea. **Q**uid g p̄p̄ pars pha
bilius videt probare rōem qz 2^a. **Q**z 1^a lz
nō expresse hēatur in scriptura magi vi-
det cōcordare cū dictis sanctorz ⁊ scri-
pture. g possibilitas vtriusqz partis p̄-
bati pōt p̄me facili ⁊ hoc tñ cōiter fm
thologos qz fm phos. qz cause ille mo-

Thologi tenēt
oppo. p̄p̄

Ratio
trahit
fand...

uētes sic si suffi-
tpe a p̄i mād v-
tētes mouē in in-
nitapum mor-
ex se in ordie p-
sufficiūt p̄itud-
se illius. **P**ost
nō ex cōcelia a
qz volūtas dei
celū ⁊ nō mouē
habēt ad effectū
tingens p̄p̄ i
cā pōt in suo o-
⁊ illa nō cante
terea argūt ex
mor celū nō est
huius. **A**uc. 9. m-
nirer ad aliud
nāliū quēcūqz
quietē nāliū
sequēs ab illo
vltm cū p̄ est
ad aliqd vbi
eod vbi imo
illud vbi oī
dit ab 1° fm
mouet. sed qz
ter. Nec est vi-
est nālis. ⁊ tñ
g ex p̄e ip̄i
tia nec qz mor-
tra scōam vi-
lic. **P**ost und
tationib⁹ bea-
ēt in actib⁹ m-
nō p̄t ē sine
e. de tpe cōm-
fluxū nūc tñ
perapēt tpe
terit ē sine
mor. 4. phi
terea si statē
detrata actio
cedere sole n-
periorib⁹. ⁊
reouertio ip̄i

uētes sic si sufficētes admodū per tñ
tps a pñ mūdī vsqz ad iudiciū ita si po
tētes mouē in infinitū. vñ. n. illa infi
nitā pñmi motoris: sufficit ad mouēdū
ex se in ordie pñme cause. 7 alie vtutes
sufficiūt p istud sempitñū mouē in vñ
te illius. **P**ossibilitas 2ª partis. pbat sz
nō ex cōcessis a phis: sed thologis tñ.
qz volūtas dei cōtingēt se h3 ad mouē
celū 7 nō mouē. **P**rima cā cōtingēt se
habēte ad effectū effectus est simplr cō
tingens 7 pōt simplr nō eē ex hoc q^d i^a
cā pōt in suo ordine simplr nō causare
7 illa nō cānte nulla a^o causabit. **P**re
terea arguit ex parte ipsius mobilis. qz
mot^u celi nō est nālīs. nec motus vt pro
bat **A**uic. 9. meta^o. **T**ū qz tūc cū pue
nirēt ad aliud ad qd nālīter moueretur
nālīter quiescēt. qz mot^u naturalis ē ad
quietē nālē in illo ad qd est mot^u. 7 p cō
sequēs ab illo essz motus violēt^u. 7 tūc
vltra cū sp est dū est accessus alicui^u pñs
ad aliqd vbi est recessus alius pñs ab
eod vbi. imo quelz pars postq^u trāsiuit
illud vbi dū accedit ad aliud vbi rece
dit ab i^o fm diuersas ptes circuli in q^u
mouēt. seqt q^u idē mouerēt nālī 7 violē
ter. Nec est violēt^u qz tūc recessus ab i^o
essz nālīs. 7 tūc vt p^u sit nālīs 7 violētus
g ex pte ipsi^u mobilis nulla est repugnā
tia nec q^u mot^u cōfinēt nec q^u finiat. **A**d
tra scōam viā que ē thologoz obijct
sic. **P**ost iudiciū erit successus in cogi
tationib^u beatoz vel saltēz dānatoz 7
ēt in actib^u ymaginatiue. talis successus
nō pōt eē sine tpe. qz f3 **A**uerro. 4. phi.
c. de tpe cōmēto. 6. siqd nō pcpēt aliqz
fluxū nālī tñ in actu ymaginādi adhuc
perapēt tps. si g tūc tps erit. 7 tps nō po
terit eē sine motu celi. qz ē passio pñmi
mot^u. 4. phi. c. de tpe in fine. g 7c. **P**re
terea si starēt corpa celestia hñent imo
deratā actionē i corpa supposita. qz ac
cedēte sole nūc plus gnātur de elis su
periorib^u. 7 ēt corūpit de inferioribus
ecouerfo ipso recedēte: g sole ppetuo stā

te sup aliquā partēz emisplū in illa parte
imoderate gnāret plus de igne 7 corū
peret de aqua 7 ira 7 ita in illa regione
supposita nō staret distinct^u ordo spera
rū elariū consilr nec in pte opposita. qz
ibi ēt opposit^u modus gnātiōis 7 corū
pñtiōis vel alias eēnt duo corpa sil vel i
moderata: cōdēsa^o idē sequerēt de mixtū
si tñ aliq multa ponerent tūc manē. nā
corpa celestia stātia directe sup illaz re
gionē corūperent illa mixta 7 tanō oīa
in aliq cōueniētia vñtū eloz istoz sup
posita vñtū illoz. **P**reterea in quolz or
dine eēntiali destructo p^o destruit oīe
posteri^u. 2. meta^o. mot^u celestis est simplr
pñ^u mot^u ex. 8. phi. g illo destructo ipos
sibile est aliqū aliū eē. sed tūc possibile
est aliqū eē vtpote motū locale hoium
beatoz 7 ēt aliqū aliū motū in istis in
feriorib^u. si. n. actiūū approximef passo
vtpote ignis alicui cōbustibili nō est ra
tio quare nō posset agere in illud. 7 ad
hoc est articulus stante celo si applicet
ignis stupe nō poterit cōburere error ē.
Preterea. 4. si sol semper staret in op
posita parte terre semper esset tenebra.
quia cum terra sit corpus opaciū neces
se est q^u obiecta luminari faciat vltra se
pyramidē vmbrosam. **A**d pñmū dī
citur sic q^u tēpus nō est in motu celi sic
vna quantitas in alia quantitate. qz nō
oportet ponere duas tales quantitates
in eodez subiecto permanente. quarum
vna sit. q. subiectū 7 alia. q. passio. ergo
tempus vltra motū vt motus includit
propriaz successiōē nō addit nisi ratio
nem mēsure formaliter. 7 fundamētalī
ter ratōes illas que requiruntur ad mē
surandum que sunt vñiformitas siue re
gularitas 7 velocitas quia mensura est
quid certissimū quantū ad pñmū. s.
regularitatem vel vñiformitatem 7 mī
nimū quantū ad secūdum. s. velocita
tem. tunc autem non manebit aliqūis
motus velocissimū: vel saltem non
vñiformis vel regularis. 7 ideo tunc in

2us temp^u
3us motu

Quod mensura
est motus
mensura

nullo motu fundabitur ratio mensure ad omnes
alium motum et ideo tempus non erit eo modo
quo nunc ponitur passio primi motus.
Si arguat mensuram non potest esse sine
mensura. **Ad 1°** hoc verum est de mensu-
ra rei inesse quidditati: et ratio est: quia
mensuratum tale dependet a mensura
tali ex. 5. metaph. c. de ad aliquid: quia
refertur ad ipsum et non e converso sic sci-
bile est mensura scie: quia scia dependet
ad ipsum. non est autem verum de mensura ac-
cidentalibus per applicationem vel coexten-
sionem mensurarum: sicut vltra mensurat pa-
num. p. 3. enim quod quantitas panni non de-
pendet a quantitate vline et hoc solo modo
motus primus acceptus secundum suam exten-
sionem successivam cum relatione mensu-
rationis ad alios motus est mensura eo-
rum per applicationem vel coextensionem
non autem per terminationem dependentie
essentialis eorum. **Ad 2°** ista ratio ad-
ducitur illud Josue quod ipse pugnavit sta-
te sole et luna: et per consequens toto ce-
lo ne illis stantibus et alijs oibus corpi-
bus motis esset nimia irregularitas in mo-
tu istorum corporum celestium. et aug. xi. co-
fess. stante celo movetur rotula figuli.
Ad 3° contra hoc quero. **Ad 1°** ista ratio non
debet movere vi. propter talem actionem
immoderatam vitam in clementis po-
natur celum non stare: quia tunc erit eadem
ratio agendi quod et nunc licet non eque uni-
formis: et nunc est eadem ratio non in moue-
te agendi in inferiora que et nunc: primus pro-
batur: quia tunc non est ratio agendi ex p-
te cause particularis nisi quia habet for-
mam sufficienter actiuam et passum ap-
proximatum: vel si dicas cum hoc aliud
agens universale. scilicet celum volo: non in qua-
tum motum localis: quia motus localis non
est sibi ratio agendi in suo ordine. nihil
enim facit motus localis secundum philosophum. 2°. de
generatione nisi quod adducit generans. hoc
est per ipsum sit approximatio agentis ha-
bensis virtutem propriam ad ipsum passum.
Sed hec omnia. scilicet particulare agens habens vir-

tutem actiuam propriam: et approximatum ad
passum: et habitudo siue aspectus ad cor-
pus celeste habens determinatam virtutem cau-
se superioris ponit tunc poni: quia corpus ce-
leste quiescens eadem virtutem cause su-
perioris habet respectu cause inferioris sup-
positae quam haberet si non quiesceret: quod omnia
sunt requisita actionis tunc et nunc. **Ad 2°** pro-
batur nam quod modo non sit immoderata
actio hoc est vel ex parte causae primae
resistentium sibi mutuo in actionibus suis
etiam per tunc quando utriusque est sufficienter
approximatum passo puta sol hinc: et
saturnus inde ad unum pugillum terre:
et ista resistentia posset inueniri in viris
quod quiescentibus sicut motis: vel ista non
destructio est ex parte totius celi: quia armo-
nia est in omnibus corporibus celestibus co-
paratis ad aliquam partem actiuorum et pas-
sivorum ita quod non permittuntur immoderata co-
sumptiones repugnante perfecto esse elemē-
torum in suis speciebus: et ista causa erit tunc vi-
nunc: vel si non posset inueniri causa in ip-
so celo vel in ipsis elementis huius prohibi-
tionis posset poni in voluntate divina con-
servante. **Ad 3°** primas motus celestis
ad alios motus non est primas cause vel
alicuius a quod dependet essentialiter: sed tamen
cuiusdam perfectionis in quibusdam perfectionibus
bus motus qui sunt irregularitas et veloci-
tas. patet enim quod essentialiter non depen-
det actio corporis celestis in aliquo infe-
rius ex motu illius corporis: quia secundum philosophum
2°. de generatione nihil facit latius ad genera-
tionem nisi quia adducit generans: quod si sine il-
lo motu generans esset eque approximatum
tunc eque ageret. **Ad 4°** non habetur
per inconuenienti de illa pyramidi vmbro-
sa et ex hoc deridetur ista auctoritas isti
doxi adducta quod sol et luna stabunt ne dis-
nati super terram habeant aliquod lumen. non
enim sic sunt super terram sicut aliqui imagi-
nantur antipodes. quia in superficie opposita
nostre habitabiles: sed sunt super terram. id est in
centro terre: vel cauco terre et sic non ma-
gis haberent lumen si sol circumferretur quam

si sol sp. stare in
illius auctoritate
ne in q. creati no-
rati abile: et in
illo situ non redet
spacius: 36. mili-
dium vsq. ad
post creatum in
Sicut creati
nienti noue pdu-
siti maxime pu-
ne noua produc-
it sit esse illa

Ad arg.
primum non est si-
minaria in ois
prope vire motu
distinctione repon-
re: hoc est cunctis

in 2° semetis et mensu-
moli: vel alii
ctis diebus vire
p. 3. q. illa p. do si-
le pbati: quia agens
voluntarie potest
agere in agendo: v-
agens quod in agendo
si non fatigant
est alia causa defici-
gatio. illas alias
ph. q. non est ibi
quia nulla est ibi
bandu infatigab-
tugabitate non
adducant ad ph-
cipale non valent
ps ibstantie: su-
vbi. scilicet secundum philosophum motus
re quod illud non
ad motum et n-
videtur pbati
talia receptiva
po. scilicet p. f. recepta
aliud dico quod motus
celi secundum quod et talis

Q.

H.

si sol ipse staret in una parte: sicut alia potest illius auctoritatis quod sol et luna in ordine in quo creati non stabunt. unde autem satis irrationabile: tunc quod ex quo recesserunt semel ab illo situ non redeunt iterum ad eundem infra spacium 36. milium annorum quod oportet iudicium usque ad hunc terminum differri post creatorem mundi quod non est probabile. Siccreata creatura erat in situ maxime convenienti noue productioni reprobata autem in situ maxime convenienti preservationi reprobata sine noua productione: ergo non potest iste situs esse ille.

Ad argumēta principalia. Ad primum non est finis principalis quod sine luminaria in dies et annos etc. sed est sine proprie vite mortalis hominum indigentia tali distinctione temporis. Per idem 2^m cunctis etc. hoc est cunctis diebus quibus utilis est semetis et messis quod non est nisi pro vite mortali: vel alii cunctis diebus terre. i. cunctis diebus vite terrene hominis. Ad aliud 3^m quod illa potest fuit de intentione philosophi scilicet male probatur: quod agens non fatigatur. agens enim voluntarie potest cessare ab agendo scilicet non fatigatur in agendo: unde hic est concedenda quod oporteret agens quod in agendo fatigatur quod deficit: scilicet si non fatigatur non oportet quod deficit: quia est alia causa deficiendi vel cessandi quam fatigatio. illas alias propositiones de 9. metaphysice quod non est ibi potentia dictiois: et hoc quia nulla est ibi materia si adducatur ad probandum infatigabilitatem concedo: scilicet ex infatigabilitate non sequitur propositum. si autem adducatur ad probandum conclusionem principalem non valet: quod siue sit materia quod est per substantiam: siue non saltem materia in potest ad ubi. scilicet si mobile est ibi et oportet probare quod illud non sit de se in potest dictiois ad motum et non motum. oppositum enim videtur probari cum non habeat in se nisi potest receptiuam mobilem ad motum: et ois potest precisa receptiva unde est dictiois. Ad aliud dico quod motus non est nisi perfectio ipsius celi secundum quod et tale deficit non est inconueniens

maxime cum quod perpetua sit ibi maior perfectio. Et si arguas tunc frustra moueret motus. Et perfecta motus se habet ad quietem sic potest ad perfectionem. Ad primum celum non mouet propter aliquam perfectionem intrinsecam plenitudinis sui quod consistat in motu vel acquisitione motus: scilicet statum non imperfectio celi: quod est impossibile ne neutra est ad moueri et acquiescere perfectione: tamen vniuersi per statum isto magis requirit celum moueri propter statum corporaliu. Ad 2^m accipiendo quodam putat precise dicit carentiam motus sic est imperfectio: quod quantumcumque possumus illud quod dicit motus sit imperfectum: tamen carentia est ut carentia non est sic perfecta: scilicet in quiete est aliquid substantiuum identitatis siue vnitatis entitatis: et istud est simpliciter perfectum quod sit illud positiuum in motu. scilicet alii et alii se habent. Ad aliud respondet autem quod nec est naturalis nec voluntaria: scilicet ex parte agentis. voluntaria scilicet tali voluntate quod secundum ipsum et aristotelem necessario determinatur ad agendum. ex parte autem passi ponendum est neutrum sic dictum est alio quod superficies est in potest neutra ad albedinem: et vltimum quod secundum ad neutrum primum determinate inclinatur neutrum recipit naturaliter vel violenter. et tamen in celo quodam habet liras ad motum circulare propter hoc quod ipsum est figure speciei. 3° ista habilitas non sufficit ad naturalitatem: sed tamen modo ad non violentiam. Ad rationes adductas per opinionem philosophi. Ad primam theologum forte habet negare ab intelligentia omnem potentiam productiuam: scilicet tunc videtur difficultas quod istud non pertinet sibi: et tamen sibi imperfectio pertinet: et 3° in hoc non perficiat sibi in se: tamen pertinet sibi propter perfectionem sic argutum est. Si iterum daretur philosopho quod ista substantia est coactiua sui produciendo substantiam: non sequitur quod necessario vel sepeine quod productio actualis alii substantie non est propter bonum illius in se scilicet vniuersi: et bonum vniuersi si non requirit in infinitum tale productum: et hoc est perfigendum theologis: si vellet arguere per parte sua ex creditis. vltimum ex probabilibus aliquid secundum rationem naturalis ostendendo quod perfectio vniuersi magis requirit vltimum quam partiali generationem cessare quam ipsum continuari ultra. ex

non quod theologus
gratias agat cum
tra phm

hoc nō habet pposituz de motu sic nū
sum fuit ad rōem p opi. theologoz s3
oportuit ostendere q pfectio vniuersi ma
gis requirz quietē istoz corpōz vel eq
pmitit. **Ad 2^m** oportet negare istaz p
positōem maiorē in agere volūtariē: qz
volūtate antiqua 7 inmutabili p̄t. dīffor
mit agē in passū antiquum 7 eē inmuta
bile in se: 7 tūc ad pbatōem maioris ex
rema istā noue habitudinis n̄ erūt ab
soluta natura agētis 7 absoluta nā pas
si q̄ sunt vniformia: s3 agēs 7 passus vt
hñs sōm nouā creatā ab agere 7 illud
fundamentū ē nouū 7 iō fūdat nouam
habitudinē ad agēs. **Si** q̄ras an istud
nouū carū aliquā habitudinē nouam
passi ad agēs habeat. **Respondo** q nulla ē
qz sicut p̄ma nouitas i passō ē in habē
do hāc formā: ita p̄ma habitudo noua
et ad agēs est fm istā sōm nouā. **Ad**
3^m dīco q aliqd pōt p̄tigē ad vtrūqz ita
q ex pte ip̄i celi nō ē repugnātia ad h^o
qz ē de se in potentia p̄dictōis: s3 cōple
tiue p̄tingētia ad vtrūlibet ē ex p̄tigētia
ex pte ip̄i cē volūtariē mouentis: sic q
eius voluntas nec necessario dēminat
ad mouendum nec ad non mouendū.

Di. 49.

Post resurre

ctōem vero rē. **Primo**
q̄ritur vtrū b̄tudo cōstī
stat p se in operatōe vtrū q non aug. 13.
de m. c. 58. post alias dīffinitōes repre
batur istā infert. b̄tūs q̄ non est nisi qui
habet oīa que vult 7 nihil male vult: q̄
b̄tudo p̄sistit in habēdo oīa bñ volūta
multa aut sūt bñ volūta alia ab opario
ne q̄ rē. **Respondo** p illud boetij. 3°. de
p̄solatōe. b̄tudo est status oīm bono
rum aggregatōe perfect^o: tūc vt p̄t istō
nō p̄sistit in sola opatōe q̄ rē. **Prete**
rea b̄tudo cōsistit in p̄iunctōe ad obie
ctū b̄tificū: illa p̄iunctio ē relatio opario
ē aliqd absolutū q̄ rē. **Respondo** p̄t. abso
lutū sine p̄dictōe pōt manē absqz respe

ctu fūdato in eo: qz p̄t nālī talī respe
ctu respect^o ad obiectū fūdat in opa
tōe: q̄ opatio pōt manē sine talī respe
ctu ad obiectū: s3 sine eo nō est b̄tudo
alioquin eēt b̄tudo 7 nō in obiecto b̄ti
fico. **Prete**rea fm p̄m p̄mo eth. ad ra
tōem b̄tudinis: o3 q̄ insit fm vitā p̄se
ctam. alioquin felix posset fieri miser.
alioquin etiā b̄tūs nō h̄iet fines oīm de
siderioz: qz nō tūc recte desideratur ab
aliquo bñ esse: s3 in illo bono pmanere
opatio aut est trāsiciens 7 in fieri: 7 ita de
ratōe sui non h3 q̄ insit fm vitā p̄fectā
q̄ rē. **Prete**rea nullum agens est p̄fectius
ex hoc q p actionem suā aliquid pdu
cit. operās aut est aliq̄ modo cā pduces
sue opatiois: q̄ nō est simplr p̄fectior per
operatōem: est aut b̄tūs simplr p̄fectus
p b̄tudinē: q̄ rē. **Prima** pbat: qz esse
ctus nō est simplr p̄fectio ip̄ius agentis
cū agēs vel sit eque p̄fectū puta si ē vni
uocū: vel p̄fectius illo si ē equocū. **Respon**
firmatur: qz si simplr sit de ip̄erfectior
p̄fectius: q̄ simpliciter mutatur: iconue
niēs ē aut agēs in eo q̄ agēs mutari ex
3°. phi. quia tūc in eo q̄ in actu eēt i po
tentia. **Respondo** firmat etiā qz b̄tūs nō est cā
effectiua sue b̄tudinis: qz tūc b̄tificaret
se. ē aut cā effectiua sue opatiois: q̄ rē.

Preterea habitus ē p̄fectio simplr no
bilioz actu. b̄tudo est p̄fectio nobilissi
ma: q̄ magis p̄sistit in habitu q̄ in actu
pbatio p̄met: nū qz fm p̄m. 3°. thopie.
bonū diuturnū est melius: habit^o est bo
nū diuturnū seu pmanētius q̄ act^o: q̄ q
habitus ē de difficili mobil. act^o statim
trāsīt: tū qz habitus ē aliq̄ causa act^o ali
oquin nō facilius nec p̄fect^o agēt habēs
habitum q̄ nō hñs: non ē aut cā nisi ef
fectiua p3 dīscurrendo p causas: 7 non
effectiua vniuoca p3: q̄ equoca: q̄ nobi
lior. **Respondo** pposituz p̄mo eth. felicitas est
operatio optima q̄ rē. **Idē**. 10. eth. specifi
cat hec in q̄ operatōe p̄sistat deducēdo
q̄ dñ quos arbitramur felicissimos ex
quo eos oīs viuere suspicati sunt 7 non

eo: mirē: q̄ oper
titudine dīffere
q̄ rē. **Idē**. 12. m.
intelligere diu
Quid vtrūqz in
s3 si habet quē
ibidem. c. 4. 7 sp
7 optimū. 7 p̄
stus: creniz in
ctus accipit gen
diuinum. f. act
Idē 9. metap
cier potentia p
dīffinitōe: sed
qz 3^m memb
tentia ē actus q̄
curalib^o 7 in ar
ctimū: nō ergo v
est operatio 7 n
quare 7 felicitas
tōe. pbat aut v
est. **Prete**rea.
ois b̄tūtia cā
operatōem suā
de doctrina ch
ces est vt ip̄o p
aut merces est b
aut peritū ē o

Iritu
nua
tentia ip̄ius bo
nobilioz p̄fect
fectibile rang
lissima p̄fectio
q̄ potentia si o
none: si dīffera
ordo aliquo
talis est ordo
dīstingunt r
et habeat inst
terius rōnis fr
tali 7 accident
talis q̄ par
fectibile cū in

dormire: q̄ operari: q̄re dei opatio bea
titudine differēs speculatiua vtiq̄ crit
7c. **I**dem. 12. metaphy. c. 6. loquēs de
intelligere diuino si nō intelligat inquit
Quid vtiq̄z insigne erit ei 7 venerabile
s; si habet quēadmodū vt sit dormiēs
ibidem. c. 4. 7 speculatio delectabiliū
7 optimū. 7 paulo post. vita vtiq̄z exi
stir: eteniz intellectus actus vita. intelle
ctus accipit̄ genitiue: 7 s̄dit. illud autē
diuinum. s. actus. actus autē vita opria

Idem. 9. metaphy. c. 7. actus est simpli
citer potentia prior: nō solū tempore 7
diffinitōe: sed etiā s̄ba h̄ est p̄fectione:
q̄z 3^m membz pbat p hoc q̄ omnis po
tentia ē actus gratia sicut inducit 7 i na
turalibz 7 in artificialibz: act⁹ autē est vl
timū: nō ergo vleri⁹. maxie autē quādo
est operatio 7 non factio: vñ concludit
quare 7 felicitas supple p̄sistit in opera
tōe. pbat autē vita nāq̄ qualis quedaz
est. **P**roterea. idem 2° de celo 7 mūdo
oīs s̄stantia cuius ē operatio: ē ppter
operatōem suam. **P**roterea. aug. primo
de doctrina christiana. c. 6. sūma mer
ces est vt ipso perfruamur deo. s. sūma
autē merces est beatitudo fm ipm. ipso
autē perfrui ē operatio.

Iuxta hoc q̄
ritur: vtz b̄tudo imedia
tius p̄ficiat essentiam vl po
tentia ipsius beati q̄ essentiam pbatio
nobilitati p̄fectioni corrdet nobilius p
fectibile tanq̄ p̄prium. b̄tudo ē nobi
lissima p̄fectio. essentia autē est nobilior
q̄ potentia si differant re: vel saltem ra
tione: si differant ratione: quia qual est
ordo aliquorum distinctorum realiter
talis est ordo eorundem fm ratōem qñ
distinguunt ratione. p̄ima p̄positio li
cet habeat instantia de p̄fectōibus al
terius rōnis fm genus: puta de s̄stan
tiali 7 accidentali. siquidē p̄fectio s̄stā
tialis q̄ dat esse simpliciter. habet p per
fectibile ens in potētia simpliciter. per

fectio autē accidental: q̄z dat eē fin quid
requirit p̄fectibile simpliciter ens in actu: ra
men de p̄fectibilibus accidentalibus
comparatis inter se videtur esse vera cō
parando ad p̄fectibilia receptiua acci
dentium: quia si imperfectius est capax
alicuius accidentis quod maxime perfici
at cum accidentaliter superius nō po
test summe perfici accidentaliter illa p̄
fectione: nec aliqua nisi excellentiori.

Proterea. q̄cquid ē immediatū suscepti
num alicuius accidentis si posset per se
esse: posset p se recipere illud accēs: nul
lū aut aliud posset recipere nisi mediante
illo: q̄ si potētia anime posset eē separa
ab essentia posset recipere b̄tudinē:
7 p p̄sequēs eēt beata. eētia autē non si
ne illa: 7 ita natura non intellectual pos
set esse beata: quia accēs: 7 natura nō
intellectualis licet manēs in se nō possz
esse beata: q̄z carens immediato suscepti
uo beatitudinis. saltem istud argumen
tum vñ habē difficultatem ponēdo po
tētia aliō re ab essentia. p̄t tamē p̄por
tionaliter argui de distinctōne rōnis si
ponatur ibi talis distinctio. **P**roterea
3°. natura intellectualis non erit beata
nisi per accidens sicut lignum calefacit
q̄z calidū consequens est inconueniens
quia talis p̄fectio per accidens nō est
essentialiter p̄fectio illius cuius est per
accidens: cōsequētia probatur: q̄a ita
inesset nature beatificabili beatitudo p
accidens per medium aliquod fm vna
opinionem de potentia sicut calere in
est ligno calido mediante colore: vel sal
tem quasi accidentaliter fm aliam opi
nionem: quia per illud ratōne distinctū
q̄d si eēt re aliud eēt vere p accēs. **P**ro
positū. beatitudo p se p̄sistit in operatō
ne ex auctoritatibus adductis ad oppo
situm p̄me questionis. operatio autem
immediatius perficit potētiā q̄ eēt
tiam: quia non competit operatio eēt
tie nisi mediāte potētia ex 2°. de anima:
7. 9. metaphysice.

hominis quodlibet
veto 211 q. 74

Ad istam secundam questionem dicitur quod beatitudo principaliter perficitur in eo quod est beatitudo in creatura in quantum est bonum voluntatis create. ipsa autem anima vel natura angelica mediante voluntate transformatur ut pueratur in illud prout possibile est. et hoc videtur amoris secundum quod vult deus. quia amor est virtus transformativa et perversiva amantis in amatum. et hugo super illud calidus acutus et semper fervidus amor unus te facere vult cum ipso. scilicet amato. et post dilectio ingerit se ut si fieri possit hoc ipsum quod ipse. scilicet quem amat. et sit unus quodammodo per viam amoris. ut expelli incipiat et exire a se et incipiat esse quod amat. Et his sic ut natura amans exeat a se et incipiat esse quod amat non potest fieri nisi per circumcessionem. non autem anime vel nature create illabentis divinitati. sed potius econverso. ut in natura tali nihil appareat nisi divine dispositiones. imo nec appareat esse aliud quam deus. sicut ferrus cadens in igne lucet et ardet ut ignis quod si non sit nec appareat esse aliud quam ignis ex hoc modo intelligendi arguitur per conclusionem cum beatitudo sit per illapsum vel circumcessionem obiecti beatifici respectu beatificabilis. et iste illapsus vel circumcessio potius sit in eentia quam in potentijs. nam ex illapsu in eentiam redundat vel derivatur in potentias non autem econverso quia a priori sit derivatio vel redundantia in posterius non econverso. siue sit ordo rei vel rationis. illud autem est principaliter tale a quo aliud est tale non econverso. ergo etc. sequitur ergo perpositum. Preterea et est quasi idem in essentia principaliter habetur deus qui est beatitudo per essentiam quam in potentijs. essentia enim perficitur quodammodo per suam essentiam. scilicet per illapsum modo predicto. potentias autem non nisi per operationes terminatas ad ipsam essentiam sub ratione ve-

ri et boni. perficit autem illud principaliter quod per se perficit sub propria ratione quam illud quod terminative terminat perficit sub ratione attributali. Preterea gloria est gratia consummata. gratia autem principaliter est in essentia anime et redundat in potentijs sub ratione habitus virtutis. ergo etc. Preterea iusticia distributiva respicit dignitatem recipientis secundum proportionem geometricam ut. scilicet magis dignitas plus de bono tribuatur. sed natura intellectualis est nobilior et dignior sua potentia re vel ratione. ergo etc. Et istud coincidit cum prima ratione ad istam questionem. Ad dicitur autem quod perceptio huius perfectionis non convenit essentie nisi per potentias. per intellectum quidem ipsa cognoscendo. per voluntatem tanquam ipsa degustando dicente hugo. super iam dictum calidum acutum duo sunt cognitio et amor. cognitio illuminat. amor tanquam refectio faciat. in his beatitudo consistit in cognoscere et amare bonum. Pro auctoritate philosophorum ad oppositum dicitur quod per intentionem ipsorum beatitudo hominis vel angeli non respicit ipsorum essentiam. sed in modo potentiam mediante operatione. sed hoc dixerunt quia non viderunt veram beatitudinem. quia vera beatitudo consistit non solum in actu voluntatis et intellectu sed principaliter in ipso obiecto et hoc per illapsum vel circumcessionem modo predicto. Contra istam positionem dicitur deus non aliter se habet in se nunc quam prius nec aliter illabitur huic anime vel angelo nunc quam prius considerando per se eentiam hincinde. quia per illud illapsum essentie divine in essentia creature est semper uniformitas manente esse creature. si est aliquid novitas in anima beata oportet quod hoc sit per aliquem effectum novum causatum a deo in illa essentia. ille effectus dicitur beatitudo. et formatur siue essentialiter et non potest esse principaliter in essentiam ut distinguitur a potentia. quia tunc esset actus primus. per nullum autem primum actum distinctum a secundo potest creatura immediate attingere essentiam divinam. Confirmatur nihil mutat

74 q. 74
hominis

pprie nisi novum
luer. beatus aliter
non beatus: ita quod
antundinem. et
cunq; illapsus n
oportet aliquid
luer sit beatus. Et
et non quacumq; o
quem actum p
abscq; p dicitur po
et per consequens
ut dormiens poss
tuerit qd h3 arist.
phy. Preterea
portionaliter a
q deus est beatus
precise p hoc q
est intelligens et v
alioquin ex hoc
inferri qd est inte
rellectum ad huc
beatus sic argui
consistit coplecti
bili ad obiectum
creature p sisti
nitate obiecti t
si ibi ultra idem
tio: multo magis
quid enim hic po
tudo et aliqd i
pncipali beatitud
dicitur quasi o
respondet ibi id
cuntur p opm
p ea aut nulla
nendi videtur o
pmo in potentia
luer ibi: pbat
q p amoris qd e
incipit exire a
no pot fieri nisi
illapsus ex h
illa circumcessi
manet i amate
lectio de quib
tente voluntatis

pprie nisi nouum sibi inhereat forma-
liter. beatus alii se habet nunc q̄ prius
non beatus: ita q̄ mutat de miseria i be-
atitudinem. essentia aut̄ diuina p̄ quē-
cunq̄ illapsus non est forma eius: ergo
oportet aliquid aliud sibi inēē q̄ forma
liter sit bt̄us. ¶ Preterea. ille illapsus ē p̄-
or nā quacūq̄ opatōne cum sūt fm ali-
quem actum p̄mum vt argutū est: ergo
absq̄ p̄dictōe posset esse sine opatōne
et per consequēs non operans s̄ se h̄ns
vt dormiēs posset eē principaliter bea-
tus: q̄d h̄z ar̄st. p̄ incōueniēti. i. meta-
phy. ¶ Preterea. creatura est beata pro-
portionaliter aliquo modo illi modo
q̄ deus est beatus: sed de⁹ nō est beatus
precise p̄ hoc q̄ ē idem sibi: sed p̄ hoc q̄
est intelligēs et volēs se tanq̄ obiectum
aliōquin ex hoc q̄ est beatus nō posset
inferri q̄ est intelligēs: q̄ si nō haberet i-
rellectum adhuc esset idem sibi. ¶ Hoc
breuit̄ sic arguit̄: si bt̄itudo diuina non
consistit cōpletue in ydēitate beatifica-
bili ad obiectū bt̄ificum: q̄ nec bt̄itudo
creature p̄sistit in aliq̄ idēitate vel ita-
neitate obiecti beatifici per illapsus: q̄
si ibi vltra idēitatem requiritur opera-
tio: multo magis h̄ vltra illapsū. quic-
quid enī h̄c poneretur p̄ncipaliter bea-
tudo et aliqd̄ ibi emīnent̄ corrdēs cēt
p̄ncipalit̄ bt̄itudo. isti aut̄ illapsui q̄ aia
dicūt̄ quasi deifica lōge emīnēt̄ cor-
respondet ibi idēitas dei. ¶ Que addu-
cuntur p̄ opinione quedā sunt p̄tra eā
p̄ ea aut̄ nulla cogūt̄: nā p̄mo mod⁹ po-
nendī videtur concedē q̄ iste illapsus sit
p̄mo in potētia et ita beatitudo p̄ncipa-
liter ibi: p̄batio antecedentis. dicit enī
q̄ p̄ amorē q̄ est vis trāsformatia amās
incipit exire a se et eē illud q̄ amat. q̄d
nō pōt fieri nisi p̄ circūincessionem vel
illapsum ex h̄o sequitur q̄ p̄ amorē fiat
illa circūincessio vel illapsus amati i a-
mani i amātē: p̄stat aut̄ q̄ amor vel di-
lectio de quib⁹ loquit̄ hugo sūt p̄ se po-
tētie volūtatis. ¶ Istud etiā dictū exire a

se est metaphoricū: sic apparet p̄ p̄m i
politid. li. 2. c. 3. et i. 7. c. 5. Nihil enim
mīn⁹ aliqd̄ est id q̄d fuit: q̄ amat aliud
res aut̄ hui⁹ metaphoricē et oim̄ taliuz
hec est: acceptādo vel appreciādo veri⁹
est amās amātū q̄ ip̄met et quiescēdo
in illo: et hūc intellectū plane dicit hugo
vbi prius. Qui solū inq̄t appetit aut a-
mat seipm̄ despiciit in p̄patoe illi⁹ quod
amat: et hoc est q̄d dicit aug. 14. de ci.
dei. c. vltimo. ciuitatē dei fecit amor di
vsq̄ ad p̄tēptū sui. s. amantis: p̄ tāto q̄
amans exiit extra se: q̄d q̄d suū est p̄ipē
dit in p̄paratōne amati ita q̄ magis ap-
petit destrui esse suū q̄ amari: sed ex h̄o
non sequitur aliqua circūincessio vel il-
lapsus sicut ille arguit. ¶ Prima rō non
cogit̄: p̄ ex dictis: q̄ p̄cedit ex ratōne il-
lapsus istius. ¶ Istō etiā q̄ i bt̄itudine sit
quidā sp̄ialis illapsus: iste nō est eētie
diuine in hanc essētiā vt eētia: s̄ est
essētie diuine vt obiecti bt̄ifici in hāc
vt attingēt̄ ip̄m vt obiectū. attingit aut̄
p̄ncipaliter et immediatius p̄ potētiā. ¶
arguit ibi de redundātia: q̄ fit a priori i
posterius non econuerso nō cogit̄: quia
nihil phibet aliquid respectu eiusdem
esse p̄us et posterius alio et alio modo et
eo modo q̄ aliqd̄ prius ē pōt illud q̄d ē
sibi propriū redūdare ab ip̄so i aliud
quod tali modo ē posterius: sicut licet eē
redundet in calorem a substantia tñ cale-
re econuerso conuenit substantie a calore.
¶ Si ergo esset prioritas eētie respectu
potētie et hec redūdantia actus p̄mi p̄fi-
cientis eētiā si quis esset fieret in po-
tētia: tamen actus secundus qui prio-
conuenit potētie redundabit ab ipsa i
essētiā. ¶ Pōt q̄ ex hoc argui opposi-
tum sic: illud ē p̄ncipaliter a quo aliqd̄
redundat in aliud: s̄ bt̄itudo redūdāt
in essētiā vt essētia ab ip̄amet vt ē
potētia: sicut et attingēt̄ obiectum beati-
ficum tali ordine p̄perit eētie et poten-
tie. ¶ Ratio non cogit̄: loquēdo enī de
perficere sōlit̄ hec est falsa eētia diuina

principaliter perficit eēntiā q̄ potētiam: qz
deus vt illabens eēntie nō pficit eā forli
ter: s; tñ sicut aliq̄ cā extrinseca. illabēs
aut potētie pficit eā tanq̄ causa extrin
seca vt obiectuz: 7 pficit eam forlitter p
formā causatam que ē operatio attriges
īpam vt obiectuz. si aut loq̄ris de pficē
q̄litercūq; informādo vel aliē vt accipi
as q̄ per illapsū verius pficit aīam q̄
potētiam. si pcederet nō sequit̄ ppositū
nam istud pficē pertinet ad actū p̄mūz
nō est q̄ perficere btificū. **¶** At si dicas
sufficit mihi q̄ sit ver? pficē q̄ aliq̄ p
ficere: actus scōi: ex hoc enī sequitur q̄
eēntia erit p̄cipaliter pfecta nobilior
pfectōe q̄ potētia: q̄ 7 btitudine. vel ali
q̄ erit nobilior pfecto q̄ btitudo. **¶** Rñ
scōa est magis ens q̄cūq; accidēte. 7. me
taphy. q̄ eēntia angeli vel aīe est simpli
citer pfectius sua btitudine inherente q̄
accēs est: q̄ non ē incōueniēs q̄ aliq̄ pfe
ctio q̄ est actus p̄mus aīe vel angeli 7 eē
sbtantiali sit verior eius pfectio: qz intī
mior sit etiam i se nobilior pfectio q̄ be
atitudo vel aliq̄ ptinēs ad actū scōm.
btitudo tñ est nobilissima pfectio scōa:
sicut dñm est in pcedēti solutōne: sed q̄
cūq; scōa est aliq̄ p̄ma simpliciter no
bilior in creaturis vbi scōa 7 p̄ma sunt
re distincta. **¶** P̄or etiaz negari illa pposi
tio q̄ dicitur p illapsū ver? perficit el
sentiam q̄ potētiam: qz illapsus i essen
tiam vt essētia ē quodāmodo gnālis to
ti creature l; vnicuiq; p̄portionalit̄ fm
suū gradū entitatis: s; ille q̄ ē eēntie
vt obiecti i potētia ē special' nature no
bilissime. ē ergo aliq̄s illapsus i potētia
nobilior illo illapsu q̄ est in eēntiaz licet
ille q̄ est in eēntia ad eē sit p̄cipaliter
eēntie q̄ potētie sicut 7 esse. **¶** S; p̄tra
hoc arguit̄ qz illapsus eēntie vt obiecti
p̄supponit illapsū eēntie vt intīman
tis se eēntie. illud aut est pfectū a q̄ aliq̄
dependet non ecōuerso. **¶** Rñ. nō om
ne prius gnātōe est p̄i pfectione. 9. me

taphy. ista aut p̄cessio illapsus p̄ iūma
tōem ad illapsū in rōne obiecti nō p
batur p̄ior nisi generatōe: nō enī ē ne
cessaria causa actiua illi? posterioris: qz
ille ē q̄ scōus hīe non p̄t sicut in via.
¶ Itaz quaz rñsonum ad scōam ratio
nē p̄ma videtur verior 7 satis soluit q̄
aliq̄s illapsus simpliciter pfectior non ē
beatificus. al' simpliciter min' pfectus est
btificus. exēplū. pfectissim' illapsus est
in naturā humanā vt psonalit̄ vnīta; 7
vbo: nec tamē ille ē formalit̄ btificus: vt
apparet tertio libro dīstin. scōa. quam
uis iste doctor dicat contrarium vt ibi
dictum est. illapsus autem dei tantum
in michaelē: qui est simpliciter mi
nus perfectus est simpliciter beatifi
cus. **¶** Tertia ratio ducitur ad opposi
tū quia gratia immediate pficit potē
tiam: nō essētia sicut dñm est l'. 2. di.
26. qz forma pficiens actū vt illimitatuz
vel indifferēs ad plura indifferenter pfi
cit ipm in ordine ad alia plura. sic si ali
qua forma pficēt solē inquātū est illimi
tate actiua respectu oīm inferiorū idif
ferentē ipm pficeret in ordine ad vnam
actōem 7 aliam. grā aut non pficit anī
mam indifferēt in ordine ad intellectu
onem 7 volitōnē. s; solūmodo in ordī
ne ad volitōem p̄mōipsa enī est primo
grata 7 nulla alia nisi ab ip̄a. **¶** Si instet
maiori p̄pter illud indifferēt. saltez
ista ē vera q̄ forma pficiens actū vt illi
miratū ad plures actōes nō pficit ipm
precise in ordine ad vnam actionem qz
statim sequit̄ oppositū sibi. s. q̄ pfectū il
lud vt limitatū 7 dēminatū ad vnam
actionē. grā aut precise pficit aīam ad i
tellectionē 7 volitōem ita q̄ intellectio
p̄cedens volitōnem non est grata nec
meritoria: sequēs aut non est grata nisi
quia est imparata a volitōne grata. **¶** Si
instet minori p̄ime raronis: qz eēntia nō
est actiua s; passīua mediantib' istis po
tentijs. hoc licet sit falsum saltem de vo

nō illa p̄fectio de
nō eēntiam vt
quodāmodo p̄
l'us non datur

h. c. m.
v. b. i.

tantate: vt dñm ē
accipi similit̄ maior
nulla forma pfici
indifferēt ad plura
in ordine ad vnam
p̄ime: imo nullū
essēciam nisi vt
dem sit in ista
quid inquātū illi
ad plura q̄ p̄te p
minatū ad alter
rū intellectus nō
hīe actum gratū
aut p̄ impossibili
ter perficit grā: qz
actum: habet illū
ad oppositū: qz
num ei redēdu
gis p̄t sibi ē bonū
p̄t ē bonum bt
q̄ si esset in essē
bonū est aīe vide
per eēntiam vt e
natū esse bonum
cur nō est natū d
cum btificū vt
aringētē ipm p
ibi q̄ p̄cepto btī
perit potētie vic
p̄positū: qz p̄cept
do 7 dequstando
adueniēs btitudi
crozare quā ad
rudo p̄stū in co
p̄robāt enī
licet includit p̄ce
niens: loquēdo
cū pena. p̄cipal
tristitia vt supra
p̄sequitur p̄cept
enī: q̄ p̄cepto
quitur btitudi
eque necessario
cruciat. **¶** Quod
datur probabile

lunfate: vt dñm ē in 2. li. di. 25. tñ pōt
accipi similit maior de potentia passiuā
nulla forma pficit susceptiuū inquāru
indifferens ad plura q̄ p̄cise pficit ipm
in ordine ad vnū illoz: grā ē hmoi vt
prius: imo nullus habitus videt̄ pficere
essentiam nisi vt h3 ratōez potentie: tā
dem scē in ista. **N**ulla forma pficit ali
quid inquātū illimitatū vel indifferēs
ad plura q̄ p̄cise pficeret ipm si eēt de
minatū ad alterz illoz: sed si aia eis tā
rū intellectus nō posset pfici grā: qz nec
hīe actum gratum: n̄si habēt actum. si
aut̄ p̄ impossibile eēt tñ voluntas pos
set perfici grā: qz si impossibile haberet
actum: habēt illū gratum. **4. a** rō dīc̄
ad oppositū: qz cui debetur maius bo
num ei reddēdum ē eo modo quo ma
gis pōt sibi eē bonum: s3 anime magis
pōt eē bonum beatitudo si sit in potentia
q̄ si esset in essentia imediate: sicut mai
bonū est aīe videre deū p̄ intellectuz q̄
per eēntiam vt eēntia: qz videre non est
natū esse bonū eius nisi p̄ intellectū si
cur nō est natū esse eius bonū hīe oble
ctum brificum vt brificū nisi p̄ potētiā
attingētem ipm p̄ opationem. q̄ addit̄
ibi q̄ p̄ceptio beatitudinis p̄ncipaliter cō
petit potentie videt̄cludere oppositū
ppositū: qz p̄ceptio obiecti brifici viden
do 7 degustando nō est accidēialis vel
adueniēs beatitudinī: sic dicit hug. in au
toritate quā adducit. In hīs inquit bri
tudo p̄sistit in cognoscē 7 amare bonuz
Probatur etiam rōne: qz miseria eēntia
liter includit p̄ceptōem obiecti dīscōue
nientis: loquēdo de miseria cōpleta q̄ ē
cū pena. p̄ncipalis enī pena q̄ cōsistit in
tristitia vt sup̄a dñm est di. 4. i. q. i. p̄ se
psequitur p̄ceptōem obiecti dīscōueni
entis: q̄ p̄ceptio obiecti p̄ueniētis nō se
quitur beatitudinē: quia tūc beatitudo n̄
eque necessario delectaret sicut miseria
eructet. **Q**uod additur de p̄his nō vi
detur probabile contradicere eis in illo

p̄mo noto de beatitudine q̄ consistat
in opatione vel non. licet enim erraue
rint vel potius non attingerint in q̄ ob
iecto vel magis s3 qua rōne sit beatitudo
tamen istud p̄mum notū in quo sit per
fectio finalis creature rationalis. an: sci
licet in potentia vel essentia quozum di
stinctionem habemus ab eis: an etiam
in operatione vel habitu que similiter
habemus ab eis non est verisimile con
latuisse.

Ad questionem ergo dico

*Contra dicitur
perinde dicitur
intellectus quomodo*

q̄ duplex potest esse intellectus questio
nis vnus supponendo q̄ alia sit p̄fectio
essentie 7 alia potētie que illaruz sit p̄n
cipaliter beatitudo: 7 sic videt̄ p̄cedā opt
nio dīcē q̄ ille illapsus qui ē in essentia
vt essentia qui est quodammodo p̄ior
operatione que est p̄fectio potētie sit p̄n
cipaliter beatitudo. scdm hunc intelle
ctum dīco: q̄ beatitudo non consistit
p̄ncipaliter in essentia: quia nihil qd
perficit essentiam vt essentia est distin
cta qualitercunqz a potentia potest esse
nisi actus p̄mum: 7 forte nullus habi
tus. nihil autem tale potest esse p̄ncip
aliter beatitudo: immo contradictio
nem includit beatitudinē esse sine ope
ratione: non sic actum p̄mum esse si
ne quocunque actu secundo. **A**lius
intellectus questionis potest esse talis:
ponendo q̄ eadem sit p̄fectio 7 vnica
essentie 7 potētie in qua vnica consi
stet beatitudo: an illa vnica p̄ncipaliter
us perficiat essentiam vel potentiam: 7
in p̄mo intellectu fuit comparatō du
arum perfectionum perficientium esse
tiam 7 potentiam que illarum sit p̄n
cipalior. **I**n secundo sit comparatio
eiusdem perfectionis ad duo suscepti
ua quod illorum p̄ncipaliter perficia
tur illa perfectione. **I**n illo secundo
intellectu videt̄ diuersumode rēddēdū

fm diuerfas opiones de potētis. qz si ponant accētia ipse potētē cū pīcipali us sit id per qd aliud 7 nō econuerso. 7 per qd possit accipi equoqz p cā pōre 7 remotiore. vel p cā posteriore 7 imedia tiorē. p pīcipalius eēntia perficitur q̄ quecūqz potētia perficiatur. 2° nō: qz eēntia est remotior cā respectu cuiuscūqz cuius potētia est cā. sed potētia pro pīquior. qz tñ illaz opionē nō credo esse veraz sicut dictū est dis. 16. scōi. nec ēt clarū est qz idē est pīcipalius respectu esse 7 cuiuscūqz perfectionis pntis esse. siquidē aliquid potest esse cā alicuius i essendo 7 tamē illud aliud per nullā ali am cām recipit. imo si essz incausatum reciperet sicut oculus est cā trianguli in ef fendo. tamē si triangulus essz incausat seipso habere tres 7c. 7 hoc maxime ve rum est vbi nō est processus in eodē or dine. puta si vnū sit prius in ordine acti ui 7 postea scōm est prius tertio in ordi ne passiui. in eodē etiā ordine nō tenet nisi sit pīoritas essentialis. sic intelligē do qz incōpossibile sit qz scōm sit prius ad tertiu nisi pīmū sit prius ad scōm 7 ad tertiu sicut in causis efficientibz. p3 vbi posterior potest efficere sine pīore qz pīor nō essz essentialiter vel nēcio pī or. in proposito autē in ratōe receptiui nō sit talis pīoritas eēntialis in recipiē do eēntie ad potētia. qz si imediatū re ceptiuū posset per se esse sine mediato posset per se recipere illo nō recipiente. nec mediate nec imediate. ypothesis at est necessaria supponēdo illā ypothesisz necessaria multis qz distinctozū in entitate absoluta alterutru potest eē absqz cōtradictione sine altero. videtur ergo qz si illa opio essz probabilis nullo tam modo essz concedendū qz essentia pīn cipalius recipit operationē q̄ potētia

Chis g 7 alijs opionibus de potētis pītermissis 7 equiuocationibus ei qd est pīcipali. dico qz illud simplr est pī cipali respectu. a. qd quocūqz alio. per

possibile vel ipossibile circūscripto eod mō se hiet ad. a. nīhil autē aliū ipso cir cūscripto sic se hiet ad. a. Ista rō pbat ex rōe pīmitatis. qz pī ad aliqd est q̄ cir cūscripto nīhil est tale ad aliud. quol3 at alio circūscripto ipm eod se h3 ad il lud. 7 pī simplr ē pīcipalius simplicī hac pīo maiore declarata. nunc at siue potētia sit perfectio vnitue contēta i es sentia. siue sit pars eēntialis ipsi eēntie siue aliter sic vel sic se hēat fm diuerfas opiones. eēntia nō reciperet beatitudiez circūscripta potētia per possibile vel im possibile. eēntia autē circūscripta p pos sibile vel ipossibile potētia reciperet eā g eo mō quo est ibi possibilis pīcipali tas re vel rōe potētia pīcipalius reci pit. 7 per pīs beatitudo eā pīus pficit. mīor probatur ex pīcedenti solutione qz beatitudo consistit in operatiōe fm illā opionem. operatio autē perficeret potētiam si sola eēt sine essentia. essenti am autē nullo modo si sola essz sine po tentia. **S**i isti probationi minozis in stetur per hoc qz nullū accidens perficit aliud accidēs. sed solum substantiam. l3 vnuz accidens pīus q̄ aliud. iuxta illd Aristo. 4. metaphysice. nō enī accidēs accidenti accidit. nisi qz ambo eīdez ac cidunt 7 post. nīhil enī hoc magis illi q̄ illud accidat huic. **S**i ergo poten^o est accidens essentle quocūqz per possibi le vel impossibile essz sine essentia non posset recipere accidens. essentia autem posset recipere accidens mediatum siue posterius licet nō reciperet pīus. quia ipsa est receptiua vtriusqz etiā imedi ate in ratione subiecti. **H**uius instan tie vt dixi minorem. s. qz potētia sit ac cidens non reputo veram. esto tamē s3 maior est falsa. sicut dictum est libro. 3. distin. 9. q. 2. 7 patet per Auic. 2. meta physice qz velox 7 tardum sunt passio nes motus. 7 curruū 7 rectum passioēs linee. 7 per rationē. qz quicquid p se 2° mō cōuenit alicui ē accidens est. naz in

illo modo subiecti
predicati tanq̄ ad
specus accidens
ta aut sunt acci
mō insunt acciden
sicut patet de omni
tiarū mathematic
substantia aliq̄ ut
aut adducit tertiū
exponit. quia si pī
accidētia accidunt
vnum accidit alter
et accidet albedini
Idem sequit ex se
hoc illi accidit q̄ il
lectus eius nō de a
quozū alterū est ra
sed de accidētibz
plificatur albu 7 m
fict ad ppositū su
pōt esse. pīus in
nibus p accidens. l
tentionem eius.

Ad argum

set concedi de pfect
eiusdē ordinis. nō a
bile a pfectōe vni^o
pfectione alterius
pfectiones alterius
7 actū secundū. 7 su
nisi qz essentia si ha
nem que sit actus p
or quacūqz pfection
dus. beatitudo autē
lissima pfectio sed n
secundū. **A**lter 7
qz simpliciter nobili
nobilior pfectio. v
pfectionis que respi
beatitudo aut nō re
tia est p pīmo pfee
ordine pfectionū ad
Mōcedo qz pfectibili
correspondet pfectio
tur in seca uel extrin

illo modo subiectū ponit in diffinitione
predicari tanq̃ additū qđ nō cōpetit re-
spectu accidētis nisi de subiecto suo. mul-
ta aut sunt accidētia que per se secundo
mō insunt accidētibus et nulli substantie.
sicut patet de omnibus passionib⁹ scien-
tiarū mathematicarū. quarū nulla ē de
substantia aliq̃ ut de pmo subiecto. **Q**
aut adducit textū Aristotelis necesse ē
exponi. quia si precise intelligat. qđ duo
accidētia accidunt eidem subiecto. ideo
vnum accidit alteri. sequit̃ qđ ita suffici-
es accidet albedini sicut albedo sufficiet
idem sequit̃ ex secūda aucte nihil mai⁹
hoc illi accidit qđ illud huic. **Q**nt̃ g̃ intel-
lectus eius nō de accidētibus ordinatis
quorū alterū est ratio recipiendi alterū
sed de accidētibus disparis de qbus exē-
plificat: ut albū et musicū. Istud aut suf-
ficiet ad ppositū suū ibi uolentis qđ non
pōt esse pcessus in infinitū in p̃dicatio-
nibus p accidens. sicut exposui alibi in-
tentionem eius.

Ad argumēta Ad p̃mūz maior pos-
set concedi de pfectibilibus et pfectōib⁹
eiusdē ordinis. nō aut compando pfecti-
bile a pfectōe vni⁹ ordinis ad pfectibile
pfectione alterius ordinis. et intelligo h̃
pfectiones alterius ordinis actū p̃mūz
et actū secūdū. et sic inferēdo nō sequit̃
nisi qđ essentia si habeat aliquaz pfectio-
nem que sit actus p̃mūz illa erit pfecti-
or quacūqz pfectione que est actus secū-
dus. beatitudo aut nō est simpliciter nobi-
lissima pfectio sed nobilissima int̃ actus
secundos. **A**lter et quasi redit in idem
qđ simpliciter nobiliori pfectibili cor̃rēdet
nobilior pfectio. verū est in illo ordine
pfectionū que respiciūt illud pfectibile.
beatitudo aut nō respicit cēntiā ut essen-
tia est. p p̃mo pfectibili. si aut cōpares
ordinē pfectionū ad ordinē pfectibilū.
Cōcedo qđ pfectibili simplici nobiliori
correspondet pfectio simplici nobilior
intrinseca uel extrinseca. sed determina-

te de extrinseca nō oportet concedere si
istud sub ea rōne sub q̃ est nobilissimūz
pfectibile nō est capax pfectōis accētal-
sicut est in pposito etia⁹ de pfectione ac-
cidentalī que est habitus que nō pficit
essentiā ut essentia est. et multo magis d̃
pfectione accidentalī q̃ est opatio. **A**d
2^m concedo qđ si potētia posset p se esse
posset pfici ab opatione et cēntiā nō pos-
set pfici sine potētia. et ideo argumentū
bene cōcludit cōtra eos qui dicūt poten-
tiam esse aliud realiter ab cēntiā. ad nos
aut nihil qui dicimus qđ idē re sub vna
ratione est essentia et habet pfectiones q̃
sūt actus p̃mī. sub alia ratione est potē-
tia et h̃ pfectiones que sūt actus secūdi
nec dico illas rōnes alias esse causatas.
t̃m per actū intellectus: sed ex natura rei
sicut dictū est in qōne de potentis anie.
Ad 3^m dico qđ nō est incōueniens cōce-
dere naturā intellectuālē beatificari per
accidēs. hoc ē nō p̃mo siue nō imedia-
te. et hoc loquēdo de p̃mitate siue ime-
diatōne p rōnem. licet sit incōueniens
dicere qđ beatificet p accidēs loquēdo d̃
accidente reali aliq̃ mediante. **C**ontra
istas r̃siones. non minus nobilis est rō
fm quā deus est beatus. qđ ista fm quā
beatificat. beatificat aut sub rōne cēntie
g̃ sub nulla rōne min⁹ nobili beatificat
rō potētie est min⁹ nobilis. **C**ō. loquē-
do de rōne fundamētali fm quā beati-
ficat: verū est qđ illa nō est minus nobilis
rōne fundamētali et formali fm quā bea-
tificat. loquēdo aut de rōne formali p̃-
p̃ma fm quā beatificat et formali scōm
quā beatificat que fm aliq̃s est rō veri
et boni adh nō est maior nobilitas hinc
qđ inde. sed ponēdo tertio mō qđ fm rō-
nem essentie beatificet obiectiue. nō t̃m
fundamētali sed formali. beatificet
aut imediate fm rōnez intellectus et vo-
luntatis. cōsequēs est dicere qđ fm rōnez
nobiliorēz imediate beatificet quā ime-
diatē sit beatus. nec hoc est incōueniens
qđ aliquid scōm rōnem minus nobilem

nō qđ si pō posset
per se cēntiā posset
per se ab opatione
et cēntiā nō posset
et fm sine potētia

recipiat perfectionem secundam quam sit perfectum perfectione prima.

Ad primā questio

nem. primo de re. secundo de nomine. De re sit hec prima cōclusio. Inter omnia nature intellectuali appetibilia aliquod essentialiter et simpliciter est supremum. **Hoc** probat. quia si in appetibilibus est ordo essentialis et in tali ordine non est ire in infinitum. ut probatum est li. pmo. ol. 2. q. 1. §. propositum habet si non est ibi ordo essentialis iterum habet propositum. quia quodcumque datum est essentialiter superius: sic quod nihil est eo essentialiter superius. sed ista hypothesis est falsa. quia ut ostensum est ibi nullus processus in ordinatis accidentaliter potest procedere in infinitum uel per continuam diversitatem nisi in uirtute alicuius essentialiter superioris tota illa diversitate. **Et** sequitur correlariū quod illud est infinitum. quia cuiusque non repugnat infinitas illud non est simpliciter supremum nisi sit formaliter infinitum. appetibili uel volibili non repugnat infinitas cum illud uel sit perfectio simpliciter uel cōcomitet conuertibiliter aliquā perfectionem simpliciter. quia competit toti enti. et quodcumque tale est perfectio simpliciter. perfectioni autem simpliciter non repugnat infinitas. quia tunc in aliquo putata simpliciter infinito esset simpliciter melius non ipsum quam ipsum. quod est contra rationem perfectionis simplicis. p. 3. mono. 14. et 15. **Et** isto autem correlario potest e converso inferri conclusio prima. quia si aliquod appetibile uel uolibile potest esse infinitum: et infinitum non potest excedi. ergo aliquod potest esse volibile simpliciter supremum. et si potest esse ergo est. quod si non esset et posset esse. non posset esse nisi ab alio in essentia. et ita non esset simpliciter supremum in aliqua perfectione simpliciter. secunda cōclusio supremum appetibile uel uolibile et solum illud cuiuslibet nature intellectuali simpliciter propter se

est volendum. **Expono** quod est simpliciter propter se volendum. scilicet cui repugnat ex natura eius quod sit propter aliud volendum. vnde si appetitus sensitivus aliquid appetit propter se ita ut non propter aliud hoc est finis quod. quod ex inspectione potentie non potest illud appetere propter aliud. non autem ex perfectione obiecti cui repugnet appeti propter aliud. **Aliud** expono. cuiusque nature intellectuali esse volendum et cuiusque voluntati ad propositum convertuntur. quod brevis voluntas et esse naturam intellectualem convertuntur. **Ad** probationem huius 2^e cōclusionis arguo sic. cuiusque supremum uolibile est obiectum uolibile ei illud solum est simpliciter propter se volendum. scilicet cuiusque voluntati supremum uolibile et obiectum uolibile. §. 2^e. maior probatur quod in uolibilia aliquid est propter se volendum quod si quolibet propter aliud erit processus in infinitum: nullus etiam erit supremus. quod propter aliud volendum minus est volendum quam illud propter quod volendum. ex primo posteriori. §. si aliquid est simpliciter supremum volendum ex prima illud est simpliciter propter se volendum. loquendo ex parte obiectorum. et ex hoc sequitur quod cuiuslibet sit propter se volendum cui illud est obiectum uolibile. quod uel nulli uel omni uel alicui. non primum ex probato nec 3°. quod non est maior ratio quare alicui magis quam alii. **Pro**bat etiam idem a posteriori. quod tunc in parte volentis sit velle hoc uel illud. non tamen est in parte eius quod sit volendum: et maxime quod sit summe volendum. hoc enim precedit omnem determinationem cuiusque voluntati. §. ad quod cuiusque cōpetit semper remanet illud propter se volendum et hinc est quod est huic volendum. quod huic uolibile. **Breviter** etiam probatur istud applicando ad voluntatem sicut et de volendo in se. quod cuiuslibet voluntati est aliquid volendum cum quolibet voluntas possit aliquid recte velle et non nisi sibi volendum. et nulla potest aliquid sibi volendum uelle propter aliud et aliud. et sic in infinitum. **Probat** etiam illud de perfectione. scilicet quod solum illud sit respectu voluntatis propter se volendum. quia nulli alteri repugnat quod propter aliud ap-

Agambosio
p. 100.

2ª conclusio

petat cum non sit
bile. et minus b
propter maius
cuiusque voluntas
le sibi ratione cō
et per primum resp
lis ambitus cui
na intellectual
ciur nisi hñdo
perfecte fin mod
hoc probatur ex se
nata est ultimata
solo quod est sibi
potest ultimare p
est possibile ab
clusio tertia. q
natura volentis
clusio ex mod
tibus quocumq
etiam naturalē n
nisi habito eo
se appetit. vñd
grauē extra cor
carens summo o
tū circa istā cor
aliqua perfectio
quali scilicet da p
fuit pertinens a
nale. secunda q
nens ad esse sec
cunda quedā ef
cū perfectio extr
intrinseca quod in
fectio extrinseca
ciatur in extrin
secū et maxime
rem perfectionē
isto enim modo i
bilioribus. non
benda illa form
gendo illa. et si
hñdi. vñ autem
bilioris quod sit n
in extrinseco nū
licet sit aliqua
tionis. non tamē

petat cū non sit simpliciter sup̄mū appeti-
bile. ⁊ minus bonū possit recte appeti
ppter maius bonū. minor pbat. qz q
cūqz volūtas respicit p obiecto volūbi
le sū rōne cōiūctū. qz ē potētia imālis.
⁊ p pns respiciēs totū ens uel aliqd eq
lis ambitus cū ente. ⁊ 3ª cōclusio nulla
nā intellectualis ultimate ⁊ cōplete pfi-
citur nisi hñdo sup̄mū appetibile. ⁊ h
pfecte fm modū possibile sibi hñdi illd
hoc pbat ex secunda. qz nā intellectual
nata ē ultimate ⁊ maxime pfiē ⁊ in eo
solo qd est sibi ppter se volendū. qd nō
pōt ultimate pfiē nisi illo habito sicut
est possibile ab ea haberi. pbat etiā con-
clusio tertia. quia eo nō habito manet
natura volūta imperfecta. ⁊ pbat cō-
clusio ex medio vniuersaliori. quia i hñ
tibus quēcūqz appetitū siue aīale siue
etiā naturalē nō habet ultimata pfectio
nisi habito eo qd talī appetitū ppter
se appetit. vnde imperfectioez aliqūa hz
grauē extra centrū: ⁊ appetitus sensitīu
carens sūmo cōueniēte. **I**ntelligendū
tñ circa istā conclusionē qd in entibus est
aliqua pfectio prima. aliqua secūda uel
quasi secūda. prima est quādo nihīl de-
ficiat pertinens ad primū esse rei. s. essen-
tiale. secūda quādo nihīl deficit perti-
nens ad esse secundū. hec etiā pfectio se-
cūda quedā est intrīnseca nec cōiūgit
cū pfectiū extrīnseco. quedā autē sic est
intrīnseca qd in hoc pfiē qz cōiūgit p-
fectiū extrīnseco. nec mīrū qd aliqd pfi-
ciatur in extrīnseco. qz attingēdo extrīn-
secū ⁊ maxie si est pfectius se hz ulterio-
rem pfectionē qd posset hñe in se ⁊ ad se
isto enim mō ignobiliora pfiūnt in no-
bilioribus. nō essendo illa realitē nec ha-
benda illa formalitē inherētia sed attingē-
do illa. ⁊ sic hñdo mō sibi possibili
hñdi. vñ cū appetit⁹ est respectu igno-
bilioris qd sit natura ipsa illud nō pfiē
in extrīnseco nisi fm qd. in nobiliori etiā
licet sit aliqua pfectio appetētis ignobi-
lioris. nō tamē sup̄ma extrīnseca. si autē

in aliqua natura pfiē in nobiliori se
nō sup̄ma necesse ē dare aliquā naturā
que imēdiate pfiē non nisi in sup̄mo
pfectiū extrīnseco. quia nō est pcessus
in infinitū in pfectibilib⁹ ⁊ pfectionibus
sup̄ma qd saltē pfectibilis natura nō pfi-
ci nisi in sup̄mo pfectiū extrīnseco. to-
ta autē natura intellectualis est fm illaz
rōnem sup̄ma: sicut p3 ex secūda cōclu-
sione. nec oportet fm ordinē naturaz eē
pfectiua extrīnseca cōplete pfiēntia.
sed sufficit qd pfectiones intrīnsece secun-
de coniungentes cū pfectiū extrīnseco
correspondeant gradib⁹ pfectionū pma-
rum. licet autē in substantijs pfectio pri-
ma sit simpliciter nobilior quacūqz p-
fectione secūda intrīnseca. tamē nō est
ultima pfectio. qz ipsa habita adhuc
expectat ⁊ appetitur ulterioz pfectio.
secūda etiā ⁊ si non in se formaliter: ta-
men ut imēdiate coniungit pfectiori
est quodāmodo appetibilior pfectio p-
fectione prima in quantum est imēdia-
tum aliquid appetibile extrīnsecū qd
magis appetit⁹ qd esse propriū intrīnsecū
specialiter tamē istud est uerū de uolun-
tate. quia quicūqz alius appetitus ap-
petit extrīnsecū ppter naturā cuius est
appetit⁹. ideo nō coniūgit alicui simplr
appetibiliōri qd sit esse nature cuius est.
voluntas autē amat aliquid nobilius se
⁊ plus qd naturā cuius est. ⁊ ideo cōiū-
git appetibiliōri ⁊ in se ⁊ sibi qd sit natu-
ra cuius est. **I**sta ergo cōclusio saltē de
voluntate non tantum uera est quan-
tum ad hoc quod dicit ultimate pfiē
sed etiam perfectione maxime appetibi-
li pfiē ⁊ perfectione etiā maxime lo-
quendo de extrīnseco pfectiū ⁊ par-
ticipatiue de intrīnseco in quantum con-
iūgit illi extrīnseco. **S**icut perfectū
distinguit ita ⁊ bonū. vñ licet qd cūqz
ens sua entitate sit bonū bonitate pma.
nō tñ bonitate secūda. ⁊ de ista p̄cipue
videt boet⁹ tangē in libello suo d ebdo
madibus ubi vult qd bonitas sit accide-
b :

2^a mō in p̄p̄tē
pfectio sit simplr
nobilior qm qz
pfectio 2^a mō
fm fm nō qd al
comata

et quod res non in eo quod sunt: bone sunt. Ita autem secunda bonitate sic signans exprimitur minus huic rei bene est. unde iuxta tertiam conclusionem patet ista quod nulli uoluntati ultimatè et còplete bonum est nisi habito illo quod est sibi propter se volens et habet perfectione eo modo quo possibile est haberi.

Quere primo
cibum de
fide

Quid est
bonum

De secundo scilicet de nomine beatitudinis habet supponit nomen apud philosophos loquens de ea quod beatitudo est bonum sufficiens excludens. scilicet defectum uel indigentiam est bonum perfectum uel còpletum excludens imperfectionem seu diminutionem est bonum ultimatum excludens tendentiam et ordinabilitatem ad aliud còpletum bonum. est bonum quod habito còplete bonum est habito. habet modo mixta còpleta est indigentia firmata. est etiam carètia perfectio secunde. et in hoc diminutio boni secunde. et etiam exclusio illius quod propter se amaret si haberet tandem mixta còplete male est. licet autem sufficientia perfectio còpletio et bonitas possint pertinere ad entitatem primam rei uel secundam. possint etiam includere tam illa que pertinent ad entitatem primam uel secundam. tam quia sufficientes est alicui sufficientes ac propter hoc presupponit illud cui sufficiat: còpletio etiam còplet illud quod iam precessit quod si ne eo esset quasi uacuum seu non plenum. perfectus etiam excludit defectum qui est carètia eius quod natum est inesse. bene est etiam non còuenit alicui nisi iam existenti per aliquid quasi supadditum. ideo hec omnia magis pertinent ad perfectionem secundam quam primam. quia etiam ultimatè et còplete non perficitur aliquid nisi extrinseco perfectiuo quod natum est sic perfici. ideo hec magis pertinent ad perfectionem secundam inquantum còiungit cum perfectiuo extrinseco. **Ex** his posset distinguere beatitudo simpliciter et secundum quod. ut illa sit simplicitè beatitudo que est perfectio secunda immediate còiungens obiecto siue extrinseco perfectiuo nobilissimo. secundum quod autem còiungens obiecto minus nobili perfectiuo. et siquidè nobiliori ipsa nam quod

bonum de dono
datur ut bonum
in magis primo
placet ut bonum
quod

còiungit magis accedit ad rationem beatitudinis simpliciter. si autem minus nobili magis recedit ab ea. **P**osset etiam distinguere aliter hoc nomen beatitudo. quia potest accipi per còiunctionem ad perfectiuum extrinsecum. uel pro fundamento proximo illius còiunctionis. siquidè a relationibus posset fieri plurime denominationes ordine quodam. et abstractiones ab illis denominationibus.

Ad questionem ergo dico quod beatitudo consistit in operatione uel entitaliter si beatitudo accipiat per perfectionem que est ratio còiunctionis ad obiectum beatificum uel proxime fundametaliter si beatitudo accipiat per ipsam còiunctionem. ita quod excepta relatione ad obiectum beatificum ultimata perfectio intrinseca beati et prima obiecto beatifico est operatio. **H**oc probatur quia nulla perfectio intrinseca beati est beatitudo nisi per quanto immediate còiungit perfectiuo extrinseco quod est obiectum beatificum. sed excepta relatione immediata còiungens est operatio. **g** et maior patet ex primo articulo. quia non potest alicui esse còplete et ultimatè bonum nisi habendo illud quod est summe volendum. illud est perfectiuum extrinsecum uel quasi extrinsecum. quasi dico per deo ubi obiectus beatificus est idem cum ipso beato. non autem habet perfectissime illud summe uolendum nisi immediate còiungat illi. beatus esse est summe sibi bene esse. ex secundo articulo. ergo nullius beatitudo consistit in alio nisi quo perfectius et immediatius coniungit illi summe uolendo. minor probatur. quia nec essentia nec potentia còiungit illi extrinseco perfectiuo nisi per operationem que talis perfectio intrinseca est quod tamen non sistit in se et ad se. sed per se redit in obiectum immediate excludendo quacunque formam absolutam mediam.

Ad argumenta Ad primum dico quod illa non est diffinitio beati. scilicet descriptio

Beati
quod
patet

et verior ceteris
necessaria còco
descriptio non
potest inferri ab
talio pñtia non
te est pñtia non
mo mo. **P**otest
non accipi ibi di
ter sed pro aliqu
tine oia recte v
est qui habet p
bilem aliqu ob
in quo habet v
pot recte velle
ditur ppositu
mo dēqd vult
et exponere. u
est equiuocu nec
còpletu extrin
et ista est descript
fm totalitatē e
re si accipiat p
status perfectus
rum in vno bo
còtinente. uel si
propter simplici
debet intelligi ta
tans illu statu p
essentia. **A**d
sita in secundo ar
dinis pot accipi
uel pro fundam
ctionis. **E**t còf
cūqz forma siue
que tamē est p
traditione pot
ctionis ad obiect
nat talis rō beat
posset esse sine
tur quod beatitudo
dat absolutu et
tum esse qddita
tum beatificu.
habitio. talis ac
uel includit sum
uel essentialiter

7 verior ceteris improbatia. quia est per
necessaria cōcomitātia beatū. nō sic alie
descriptions improbate ab Aug. nō g
pōt inferri abstractū de abstracto. quia
talis pñtia nō tenet nisi qñ in anteceden
te est pñcatio cōcreti de cōcreto p se pri
mo mō. **P**otest dici aliq q quicqd vult
nō accipit ibi diuīsiue p volūtis formali
ter sed pro aliquo vno in quo sūt vni
tiue oia recte volita: ut sit sensus. beatus
est qui habet pfecte 2^m modū sibi possi
bilem aliq obiectū propter se volendū
in quo habet vnitū 7 eminenti quicqd
pōt recte velle 7 ex illo intellectu conclu
ditur. ppositū. quia p opationē habz h
mō qdqd vult. **A**d auctēz boetij opoz
tet exponere. ul q hoc nomē beatitudo
est equiuocū uel ad pfectionē finālē seu
cōpletivā extēsiue siue intēsiue acceptā
7 ista est descriptio beatitudinis accepte
fm totalitatē extēsiuā. uel opoztet dice
re si accipiat pro totalitate intensiua q ē
status pfectus aggregatōe omniū bono
rum in vno bono eminenter 7 vnitue
cōtinente. uel si in illo nō est aggregatio
ppter simplicitatē: tunc 3° aggregatiue
debet intelligi tanq pcedens uel cōcomi
tans illū statū perfectū. non aut de eius
essentia. **A**d 2^m patet ex distinctōe po
sita in secūdo articulo q nomē beatitu
dinis pōt accipi pro relatione pñctōis
uel pro fundamēto pñmo illius pñun
ctōis. **E**t cōfirmationē concedo q q
cūqz forma siue pfectio secūda in crea
que tamē est pfectio absoluta absqz con
tradictione pōt esse sine relatione cōiun
ctionis ad obiectū beatificū. si tñ h po
nat talis rō beatitudinis intrinsece q nō
posset esse sine pñctione ad obm. sequi
tur q beatitudo uel sit relatio uel inclu
dat absolutū 7 relationē. **S**i enim bea
tum esse qd dicitur est sic habere obie
ctum beatificū. ergo beatitudo est talis
habitus. talis aut habitio illius obiecti
uel includit simul absolutū 7 respectū.
uel essentialiter dicit respectū 7 necessa

rio connotat absolutū. quia si essentiali
ter diceret absolutū nō necessario cōno
taret respectū qui est posterior absolu
to. **A**d tertij dicit inferius in qōne de
securitate. **A**d quartū cōcedo q beati
tudo nō cōsistit in actōe de genere actio
nis. quia illa non est simpliciter pfectio
agentis: ut pbatur. operatio aut nō est
actio talis. sed actio equiuoce accepta.
ut dictū est li. i. di. 3. q. i. **A**d confirma
tionem primā patet per idē. quia muta
tio illa de nō beato ad beatū. non est de
nō agente ad agentē. sed de nō operante
ad operantē. **A**d secundā cōfirmatio
nem dicit quidā q in actu duo sunt. s.
substantia actus 7 forma a qua habet p
fectionem ipsius fm substantiā. princī
pium est natura uel potētia. sed fm for
mam princīpiū eius est habitus. si ergo
ille sit acquisitus totaliter nostri actus
causa erimus. si aut infusus pfectio erit
a causa exteriori que causat habitū. act
aut noster non ponit beatitudo nisi rō
ne sue pfectōis. iō nos nō sum^{us} nēc bitu
dinis cā. sed de. **C**ōtra h. prius cēntia
liter nō pōt dependere ab aliq cā a qua
nō depēdeat posteri^{or} cēntialis. Actus ē
prior cēntialiter sua forma. Alioqn illa
forma nō pexigeret actū ad sui esse. g si
sumus cā substantie dependebit illa for
ma a nobis 7 nō nisi in aliq genere cāe.
quia nihil videt dependere essentialiter
ab eo qd nō est aliqua causa eius loquē
do de actu primo quocūqz. **P**reterea
illa forma non est nisi aliq cōditio ipi
actus. potētia aut que elicit actū non
dicit ipsum nudū. sed cū tali uel tali cō
ditione seu circūstantia. g est causa non
tantū substantie actus. sed etiā illius for
me actus. **P**reterea q habitus sit cau
sa distincta a potētia 7 alicui^{us} distincti
a potētia nō videt pbabile. tum quia
non est nisi causa secunda respectu potē
tie. causa aut secūda 7 prima nō habēt
distinctos effectus sibi proprios. qz tūc
respectu neutrius esset hec prima 7 illa

7° quia actus
beatitudinis est pfectus

8° actus quod
beatitudinis est pfectus
et tūc pñ
di. 3. q. 2.

secunda. tum quia iste effectus proprius
habitu esset necessario forma absoluta
si re^o nō est p se termin^o agētis uel actio
nis. nō est aut^r pbabile actionē formatā
hoc modo. quia attingentē obiectū bea
tificū includere duo absoluta. **E**st ergo
alia responsio q^d beatus est causa actiua
respectu bñtudinis sue quantū ad illud
absolutū qd est in beatitudine. 7 hoc si
uolūtas sit causa actiua sue uolitionis
beatificæ. de q^d inferius. ol. 49. q. 3. **A**d
quartū cōcedo q^d actus ille est simplici
pfectior habitu etiā in ratione pfectiōis
finalis. q^d immediatius attingens obiectū
7 in ratione etiā pfectionis formalis. q^d
tāta pfectio nō posset cōpetere habitu
tali in sūmo quanto actui tali in sūmo.
Ad p^m ergo. 3. thopi. dico vno mō
q^d intelligenda est illa cōsideratio ceteris
parib⁹. vnde ipse vult in principio libri
q^d nō cōsiderat in multū distantib⁹. i. in
habentibus multas differentias. sed in
his que solam illā differentiā habēt ad
que cōsiderat. vniuersaliter cōsideratio
nes sue tenēt. 7 tūc minor est falsa. habi
tus 7 actus in hoc solo distinguunt^r. i. p
manentius uel diuturnius 7 minus diu
turnū. **E**st 7 alia rñsio in proposito q^d
actus ille est eque diuturnus cū habitu
7 ex parte potentie 7 ex parte obiecti 7
ex parte nature hui⁹ 7 illius. **A**d secū
dam pbatōnē p³ alibi libro p^mo. ol.
17. de causalitate q^d habitus nō ē causa
actus nisi partialis. nō est aut^r incōueni
ens cām partialē equiuocaz esse minus
nobile suo effectū 7 maxime de partiali
secundaria. licet causa totalis equiuoca
uel partialis principalis sit nobilior suo
effectū. **R**eciter sic beato est simplici
pfecte bene. nulli ē sic bene nisi in simpli
citer pfecto bono pfecte habito ut ē sibi
possibile. nulli alū ab illo pōt sic esse bñ
in illo nisi immediate attingendo illud.
illud nō pōt attingere nisi per operatio
nem. ergo in ista attingētia immediata illi
us boni seu in cōiunctione immediata ad

illud bonū cōsistit beatitudo cōpletue.
in ipsa aut^r opatione tanq^m in p^mo sū
dameto. prima ppositio p³. quia beati
tudo est perfectio rei secūda. nō prima.
q^d res perfectior fm pfectionez primā 7
sola illa pōt esse miserior. perfectō autē
secunda pprie exprimit^r p hoc qd est bñ
esse. **N**ā bene esse p³supponit bonitatē p
mam alicuius cui bene sit. vltra in p³
ctionib⁹ secūdis ē ordo sicut 7 in p^mis.
q^d cōrōndentia illarū ad illas. 7 iterū in
pfectionibus secūdis cuiuscūq^d eiusdē ē
ordo. ita q^d aliqua est ultima citra quā
ipsum est impfectum p³uatiue. quia na
tū recipe ulterioz. sed ultima sui habi
ta si nō est simpliciter ultima: remanet
impfectū negatiue. quia carēs pfectione
licet nō nata recipi in ipso ad excluden
dum pfectionē secūda eiusdē addit^r per
fecte ad bene. ad excludēdū aut^r ulterio
rem pfectionē secūda simpliciter salte^r
in genere addit^r ad pfecte bene simplici
ita q^d beatitudo dicit perfectionem secū
dam excludentē impfectionē 7 p³uati
uam 7 negatiuam tanq^m perfectio secun
da suprema saltem in genere. **S**ecūda
ppositio patet. quia illud qd potest ha
bere illud bonū si nō habet non est sibi
perfecte bene. sed imperfecte p³uatiue.
si autē non potest habere. ergo non est
sibi perfecte bene: sed imperfecte negatiue.
Tertia probatur ex tribus cōclusioni
bus p^mi articuli. quia tota natura in
tellectualis nata est sic habere illud bo
num. 7 imperfecta est nisi sic habeat. na
tura autē non intellectualis tanq^m inferi
or si non est nata sic habere illud. ergo
remanet imperfecta nō p³uatiue sed ne
gatiue. hoc est ex impfectione nature.
Quarta propositio probat^r. quia nul
la perfectio secūda est in natura intelle
ctuali per quā immediatius attingat^r bo
num perfectū q^d per operationē que fm
se uidet^r esse nō sui gratia. sed gratia ob
iecti. perfectio aut^r p^ma nō attingit nisi
mediante perfectione secūda.

Beatus est magis
sa. i. actus
vultu beatitudinis

Causa p^malis
m. i. p^malis
p³ et magis nobilis
q^d in effectū.

Tud
ope
Aug. 13. de tri
quicquid vult
bomo opatione
recte vult fructu
sine qua nō est fr
vitionez recte vult
Ansel. Sur de h
lectualis ad hoc
discernendū bon
luntatem bonū
Petere ex
per vna operati
quid vult. aut e
luntatis. 7 tunc
gusti. equiuale
quicquid vult. q
omnis operatio
viator vult quia
quicquid vult. e
conueniens. si aut
intellectus. tunc
to: erit beatus. o
vult. oportet q^d o
cōsistat i vno act
per psequens in al
Petere beat
p qd distinguū
sed distinguū
beatus uidet. nō
ctum i. beatificū.
actum voluntati
stincte 7 effectus.
esse causa actus v
ta ponitur ille act
uctur. **O**ppositi
essentia est statu
ordine finium no
aliquē vnum fin
inter fines extrin
supremus. non er
de ratione finis in
vni simpliciter p³

Trum beati

Quod per se constat in pluribus operationibus simul. q. sic. Aug. 13. de trinitate. c. 5. beatus est qui habet quicquid vult etc. sed non tamen recte vult homo operationem unam sed plures. quia si recte vult fructum recte vult visionem sine qua non est fructus. si etiam recte vult visionem recte vult fructum. quia secundum Anselmum. Eur. de homine. c. 1. natura intellectualis ad hoc accepit intellectum ad discernendum bonum a malo ut per voluntatem bonum diligat et malum odiet. **P**reterea ex eadem auctoritate sic. si per unam operationem potest habere quicquid vult. aut ergo per operationem voluntatis. et tunc sequitur q. descriptio Augustini. equivalet isti. Beatus est qui vult quicquid vult. quia habere est velle. cum omnis operatio voluntatis sit velle. sed viator vult quicquid vult. ergo habet quicquid vult. ergo est beatus. hoc est inconueniens. si autem habere sit per actum intellectus. tunc sequitur ut prius q. viator erit beatus. quia intelligit quicquid vult. oportet ergo dicere q. habere istud non consistat in vno actu solo hoc vel illo. nec per consequens in aliqua una operatione. **P**reterea beatitudo consistit in quocunque p. q. distinguunt per se beatus a non beato sed distinguunt per se per actum intellectus. q. beatus uidet. non beatus non uidet obiectum. scilicet beatificum. distinguitur etiam per actum voluntatis. quia si cause sunt distincte et effectus. actus intellectus uidetur esse causa actus voluntatis. quia ea posita ponitur ille actus. et ea remota remouetur. **O**ppositum in quolibet ordine essentiali est status ad aliqd. vnum. ergo in ordine finium non tantum erit status ad aliquem vnum finem extrinsecum. sed etiam inter fines extrinsecos erit aliquis vnus supremus. non ergo sunt due operationes de ratione finis intrinseci. Respondeo vni simpliciter primo in vno ordine pos

sunt duo esse immediata. et per consequens utrumque est eque primum. licet non simpliciter primum sed secundo primum. exemplum de causis efficientibus et effectibus. **R**espondeo tra. 2. de generatione idem in quantum idem natum est facere idem. ergo idem efficiendi non est natum esse proximum nisi vnicum effectum. ergo a simili in finibus.

Respondeo nisi ordo essentialis specierum concludat duas non posse esse proportionales prime essentie. et ita impossibilitas pluralitatis concludatur ex ipsis. productis. non apparet quod ex unitate. productis possit hic concludi. q. non semper oportet duorum affectuum assignare duas causas si ois multitudo reducenda est ad vnum sicut ad causam illius multitudinis. **A**rguitur aliter ad oppositum. quia in prioribus essentialiter in aliquo ordine non est minor unitas quam in posterioribus essentialiter sed potius maior. nunc autem aliqd. finis sub fine extrinsecus simpliciter per vnum intrinsecum sibi correspondentem attingitur.

Hic dicitur beatitudo consistit simul in actu intellectus et voluntatis. ratio ad hoc. quia beatitudo consistit in perfecta unionem beatificabilem cum deo. hoc autem includit unionem finem omnem potentiam finem quam nam illa est immediate vni beatificabilis. huius est tamen intellectus quam voluntas. q. sicut deus sub ratione quam summum verum est immediatum obiectum intellectus. ita sub ratione quam summum bonum est immediatum obiectum voluntatis. **P**reterea per quam virtutem aliquid mouetur ad terminum per eandem quiescit in termino sed tamen per intellectum quam per voluntatem nam in intellectualis mouetur in deum. ergo per utrumque potentiam quiescit in ipso. sed beatitudo est perfecta quies nam intellectualis in deo. ergo etc. **A**ddo tertiam rationem quam ad perfectionem alicuius in actu primo requiruntur plura ad perfectionem eiusdem in actu 2. requiruntur etiam plura illis primis proportionabilia. scilicet ad perfectionem nam intellectualis in actu primo requiruntur intellectus et voluntas. q. si nec aliter esset imperfecta in actu primo. ergo ad perfectionem eius

beatitudo consistit simul in actu intellectus et voluntatis. ratio ad hoc. quia beatitudo consistit in perfecta unionem beatificabilem cum deo. hoc autem includit unionem finem omnem potentiam finem quam nam illa est immediate vni beatificabilis. huius est tamen intellectus quam voluntas. q. sicut deus sub ratione quam summum verum est immediatum obiectum intellectus. ita sub ratione quam summum bonum est immediatum obiectum voluntatis.

Ad argumenta ^{princi-} ^{palia.}

Ad primū dico q̄ quicqd nō accipitur ibi p̄ quolibet appetibili diuisione. s̄ p̄ vno in quo continent omnia vnitiue. 7 sic hñdo obm̄ beatificū p̄ quēcūq; actū dicat̄ haberi habet quicqd recte vult. quia est eminēter in illo. p̄pter qd̄ soluz est recte volendū 7 in hoc habet omnez actū recte volendū cū ergo sumis sub. q̄ h̄ 7 illa opatio sunt recta uolēda i se. patz q̄ nō recte sumit sub maiore. **A**d aliud dico sicut dicit̄ in sequenti qōne q̄ habere sumit ibi pro actu volēdi nō quocūq; sed p̄fecte sequente visionem nudā 7 qui talī actu habet quicqd vult hoc est vnū qd̄ est eminēti om̄e volūbi le ille est beatus. sed nō sequit̄ q̄ quicūq; vult quicqd vult est beatus. qz p̄ inferi pōt dārī diffinitio uel descriptio. p̄pria alicuius nō sic p̄ supius. quia pluribus cōuenit. vnde in forma est p̄ns ab inferiori ad superius cū distributōne. **A**d tertiu nego maiore. quia multa possūt esse distinctiua in aliquo ab alio. nec tñ quodlibet eorū est de essentia eius iquā tum distinctū est. sed solū illud qd̄ p̄mo 7 eēntialiter distinguit 7 si h̄ intelligas p̄ hoc qd̄ dicit̄ p̄ se in maiore. s̄ eēntialit̄ 7 p̄ se p̄mo mō. cōcedo maiore 7 minor est falsa. quia per solū actum uolūtatis hoc modo per se distinguit̄ beatus a nō beato. de quo amplius dicit̄ in qōne se quēte de fruitione. **A**rgumentū in op positū pōt cōcedi intelligēdo de beatitudine simpliciter ipsius nature 7 de opatione quacūq; simpliciter beatifica. s̄ utroq; modo immediationis attingēte immediate obiectū. 7 hoc apparet probabile cū ponentes beatitudinē eē in utraq; opatione uel ambabus dicit̄ alteraz earū per se ad alteram ordinari. 7 p̄ cōsequens nec utraq; nec ambe sunt vna perfectio ultima simpliciter ipsius nature quāuis vnica earuz sit simpliciter ultima perfectio potentie.

Richardus
habet de se actū
nō p̄ se 7 ut
in fine

Trūm beati

Tudo p̄ se cōsistat in actu intellectus uel volūtatis q̄ intellectus p̄bo 30. 70. h̄ est vita eterna ut cognoscant rē. **P**reterea Aug. p̄mo de tri. c. penult. visio est tota merces. **P**reterea. x. ethi. ex intentione pbat q̄ felicitas substantiarū separarū cōsistat in speculatioe 7 ex hoc cōcludit q̄ nra felicitas est in speculatioe. qz magis similes illis p̄ h̄ efficimur. **P**reterea. i. ethi. beatitudo est bonū sufficiens. sed huius est visio fm̄ illud philippi. 30. 14. vñe ostēde nobis patrē 7 sufficit nobis. **C**onpositū p̄mo de tri. c. 13. uel. 27. solo illo illustrari p̄fructū sufficit. **P**reterea ibidē. c. 5 beatus est qui h̄ quicqd vult. ḡ in opatione maxie voluta maxie p̄sistit beatitudo volūtas magi vult opationē suā q̄ opationē intellectus. quia ē p̄fectio. p̄pria 7 vnū qd̄q; magis appetit p̄fectionē propriam q̄ illā que ē p̄ se alterius licet aliq̄ modo sit sua. **P**reterea Aug. p̄mo de doctrina xp̄iana sūma merces ē ut ipso p̄fruiamur. frui est actus volūtatis. qz ē amore inherere. sūma merces nra ē beatitudo ergo.

In ista questione omnes tenētes beatitudinē cōsistere in opatione cōcorditer tenēt q̄ nō cōsistit nisi in opatione aliqua partis intellectiue ut distinguit̄ cōtra partē sensitiuā. qz sola potētia imaterialis pōt p̄ opationē suā attingere p̄fectū bonū in quo solo ut in obiecto est beatitudo. sed in cuius illarū potentiarū opatione sola cōsistat si cōsistit in vnica uel in qua principali si cōsistit in ambabus: opinionēs sunt. **Q**uia ponit q̄ in actu intellectus principaliter 7 essentialiter 7 in actu volūtatis sicut in quadaz p̄fectōe extrinseca su perueniente visioni in qua est substantia beatitudinis. **R**atio ad h̄ est talis beatitudo uel est finis ultimus extra. quem res p̄ opationē suā p̄tingit. aut finis ul

In quo
sistit bñ
nuda

Thomā
p̄ se dicit̄
actū p̄ se
7 p̄ se
duo rōnē
q̄ p̄ se

timus intra. 7
fini exteriori p̄
luntatis neutro
nec beatitudo
tate ut actus
etum. quia rō
tio. 7 beatitudo
p̄ime habet rōnē
quo ad primā
lectū volūtatis
est quoddā ord
velle nō pōt est
nit enī aliud a v
actus reflexus
minatū ad aliū
alioquin eēt p̄
huius apparet in
nō est p̄mū inte
prius qd̄ est ob
recti. **S**ecūda
opatio per se cō
per quā fit p̄mū
ris. actus volū
volūtas est vn
nem finis scilicet
dam motus ad
actus est quedā
q̄ per p̄mū actū
finem. quia care
actus. nec per se
sequit̄ affectio
quiescat modo al
tendebat nisi qu
bet ad illam rem
uerso. quod ergo
habere ad finem
quē prius tendeb
est ultima affectu
visionis. quia p̄
tactus dei ad in
in cognoscere p̄
habet obiectū a
sic nunc quiescat
tū. **C**onsequē
appetit sensitiu
bis extra. sensitiu

timus intra. et illa est opatio illa sola quae fini exteriori primo coniungit. actus voluntatis neutro modo est finis ultimus. nec beatitudo sic vel sic consistit in voluntate ut actus eius. licet sit in ipsa ut obiectum. quia ratio boni est obiectum voluntatis. et beatitudo ut est finis ultimus maxime habet rationem boni. minor probatur quo ad primam eius partem. tum quia obiectum voluntatis est finis. ergo omne velle est quoddam ordinari ad finem. tum quia velle non potest esse primum volitum. presupponit enim aliud a velle prius esse volitum. quod actus reflexus presupponit actum rectum terminatum ad aliud ab actu illius potentie. alioquin esset processus in infinitum. simile huius apparet in intellectu. quod intelligere non est primum intellectum. sed aliud aliud est prius quod est obiectum actus intelligendi recti. Secunda pars minoris probatur. quod opatio per se coniungens fini exteriori est per quam sit primo affectio finis exterioris. actus voluntatis non est talis. quia voluntas est vnus actus ante affectum nem finis scilicet desiderium. quod est ut quidam motus ad non habitum. alius eius actus est quedam quietatio in fine. patet quod per primum actum non assequitur primo finem. quia caret illo quando habet illum actum. nec per secundum probatur. quia ille sequitur affectum. voluntas enim non quietatur modo aliter in re in quam prius tendebat nisi quia ipsa alio modo se habet ad illam rem nunc quam prius vel e converso. quod ergo facit voluntatem sic se habere ad finem ut quietetur in ipso in quem prius tendebat in illo vel per illud est ultima affectio finis. talis est actus visionis. quia per illam fit quidam contactus dei ad intellectum. cum cognitum sit in cognoscere per quam contactum sic se habet obiectum ad voluntatem ut ipsa possit nunc quietari in eo quod prius non potuit. Istud confirmatur per exemplum in appetitu sensitivo. quia si sensibile est finis extra. sensatio est finis intra. quia per

illam primo habet sensibile sic ut in eo possit appetitus sensitivus quietari. apparet etiam in alio exemplo. quia si pecunia est finis extra. possessio pecunie est finis intra. quam sequitur quietatio voluntatis in pecunia dilecta. Contra istud. finis extra est simpliciter optimum et summe volendum. ergo inter ea que sunt ad ipsam quod est sibi immediatus. quia immediate tendit in ipsam ut in finem ultimum. cum finis ultimus ut huiusmodi sit proprium obiectum ipsius velle. probatur maiorem. illud est magis volendum voluntate libera quod appetitui naturali naturaliter est magis appetendum. huiusmodi est quod propinquius est ultimo quod simpliciter maxime appetitur naturaliter. Preterea voluntas potest velle suum actum sicut intellectus intelligit suum actum. aut ergo vult suum velle propter intelligere. aut e converso. aut neutrum propter alterum. et loquor de velle ordinato. non primum quia secundum Anselmum libro secundo. Cur deus homo c. i. ordo peruersus esset velle amare ut intelligeret. nec tertium. quia in ordinatis per se ad eundem finem est etiam aliquis ordo inter se tanquam ad finem sub fine. ergo et hoc vult anselmus ubi prius. Preterea si beatitudo extra sit simpliciter summe volenda. ergo illud maxime est beatitudo intra quod inter intrinseca est summe volendum. huiusmodi est aliquod velle. plus enim appetit voluntas perfectionem sui in fine ultimo quam perfectio nem intellectus et hoc recte loquendo de appetere libero. sicut naturaliter plus appetit appetitu naturali. Ad rationem ergo concedo primam partem minoris. et primam partem conclusionis quod scilicet actus voluntatis non est finis oio ultimus. sed nec sit actus intellectus secundum eos. tamen magis appropinquat ad simpliciter ultimum actum voluntatis. sicut deducit prima ratio de attinentia finis et proprii obiecti per illum actum et 3° maior nobilitate istius actus. et 2° de ratione finis in isto actu respectu actus intellectus.

Ad primum. finis
naturaliter est finis
et hoc dicitur de velle

perfone diuine nō hnt differentiā nobi-
litas. Si autē cōparent ad posteriora
puta actus quorū sunt obiecta iam est
cīrculus in arguendo. Si autē ponantur
differre rōne reali sicut dictū est de attri-
butis in pīmo libo. tūc bene pōt salua-
ri aliqua nobilitas in vno fm propriāz
rōnem eius respectu alterius. et hoc añ
actū intellectus. quia sicut est distinctio
inter aliqua alterius rōnis sic est etiam
inequalitas. maxime si sit distinctio qd-
ditatiua nō ypostatica et inter absoluta
sed forte nec verū nec bonū ultra ens di-
cunt rōnes absolutas. minor etiā utrius-
qz rationis est dubia quantū ad illaz p-
tem qz bonū est obiectū voluntatis. fal-
sa autē quantū ad illū qz verū est obiectū
intellectus sicut dictū est in pīmo libro
tam qz maior qz minor requirūt plexio-
rem discutionē qz ad pntem qōnem spe-
ctet. pro neutra qz parte ponenda ualet
hoc medium. Ad rōnes ex illo medio
sumptas. ad pīmā insert oppositū. qz sic
ens est pōle respectu cuiuscunqz rōnis
specialis. ita. pīnquius sibi erit pōlius
Sed cōtra h. rō entis pīse accepta est
nobilioz quacunqz rōne supaddita pīse
se accepta sicut rō subiecti ē nobilioz rō-
ne passionis. qz qd sibi tanqz pfectissimo
est. pīnquius illud est pfectius. vñ fal-
sum est qz ens se hz ad alia sicut mā ad
formā. sed magis i potētia quasi actiua
sicut subiectū ad passionē. Alii dicūt qz
pfectissimo pōt aliqd esse pīnquius
in vno ordine et aliud in alio ordine sic
substantie immediatior est quātitas i vno
ordine qz qualitas. tñ qualitas est pfecti-
us. et per consequens pīnquius in alio
ordine. illud autē u est simpliciter perfe-
ctius quod in ordine nobilioz uel scdm
conditionem nobiliozem est pīnqui-
us pfectissimo. sicut bonum est pīn-
quius entī in ordine cōmunicandi pfe-
ctiones siue finali terminādī et cōplen-
di pfectionē alteri. iuxta qd bonū vno
mō dicūt cōcātū fm Aug. pmo dō

ctina xpiana. alio mō finis. 2º. phi. et
5. metha. et pmo ethi licet verū sit pro-
pīnquius entī in ordine ad potētiā ope-
ratiuas circa totū ens. Ad rōnem in
cōtrariū pmo instat. quia similis posset
argui de vero. nā verū est verū p essen-
tiam. bonū autē est verū p participatio-
nem. qz verū verius. qz et maius. et sic ar-
guit Aug. negatiue. 8. de tri. c. 2º. si non
verius nec mai. ubi nō ē locus nisi a cō-
uertibili. Ideo rñdeo qz oia ista trans-
cendētia denomināt se mutuo. et iō cōlis
pfectionis est cē essentialit verū sicut cē
est essentialit bonū. nisi pbet qz rō veri ē
nobilioz rōne boni et econuerso. Alia
rñsio realior qz magis pōt referri ad in-
herentia uel ad pīcatū. inherētia seq-
tur idēitatē extremorū. qz qd essentialit
inest magis inest. put determinat inhe-
rentia uel idēitatē. nō autē put determi-
nat extremū inherens. exemplū: album
non est albius qz homo qui est albus.
2º arguit ex habitu. quia actus est no-
bilior ad quē disponit nobilioz habitus
aliquis habitus intellectus est nobilioz
quocunqz habitu volūtatis. quia scdm
pīm pmo metha. sapiētia est nobilissi-
mus habit. et idē. 6. ethi. et expresse. iº.
nullus autē habitus voluntatis est nobi-
lior apud pīm iustitia uel saltez amici-
cia de quibus patet qz longe sunt infra
sapiētiā fm ipm. Cōtra. pīma ad co-
rinthi. 13. maior horū est caritas. et Au-
gu. 15. de tri. c. 19. in donis dei nullū est
maius donū caritate nec equale. patz dō
dono alterius rationis. Respondet ad
apostolū et Aug. qz intelligūt pro statu
vie. sed pro statu patrie lumen glorie est
nobilius. hoc probatur. quia illud est p-
fectius cui propter perfectionē suā repu-
gnat competere imperfectio qz illud cui
non repugnat. lūmē glorie propter per-
fectionem suā repugnat inesse viatori.
non autē caritati. Cōfirmat. perfectius
est qd distinguit perfectum ab imperfe-
cto illo qd est cōmune utriqz. lūmē glo-

rie distinguit cōp-
ritas est cōmune
arguit. pmo pe-
super angelica
oion rñs super a-
lectio supereminet
ordo denominat
scientia. Preter
mus habitus vo-
eam scdm capac
ergo si ille est no-
tu intellectus. ca-
via est maior uel
citas intellectus
uel eadem capa-
de capacitate re-
nature capacis.
bit proportiona
capacitate propi-
ma nō potest to-
quid proportio
ergo non nisi pe-
quid nobilius.
gis cōcludere pe-
quando de habi-
nunt ad beatitud
loquunt theolo-
losophi posset
nobilioz habitus
qz disponat ad n-
do de actu super
beatitudo. Be-
tentia habitual
scdm intellectus
superius acqui-
pientiam sicut si
superius inuolu-
aliū dici qz phi-
distinguit intell-
tione princip
ad extra. unde
pīum distinctu
artem uel intel-
Similiter neqz
respectu finis. v-
sapiētie nō dii-

rie distinguit cōprehensōre a viatore. caritas est cōmunis. **C**ontra illā ratiōnē arguit. primo per auctoritatē hugonis. super angelica ierarchia. c. 7. super illō dionysij super actū super feruidū et dilectio supeminet sciētie. vnde et supimus ordo denominat ab ardore proximus a sciētia. **P**reterea per rationē pfectissimus habitus voluntatis in via perficit eam scōm capacitātē quā habet et tunc ergo si ille est nobilior quocūq; habitus intellectus. capacitas voluntatis pro via est maior uel aliquid maius q̄ capacitas intellectus. ergo et pro patria. quia uel eadem capacitas hic et ibi loquēdo de capacitāte remota que est fm gradū nature capaxis. uel illa ibi correspondet proportionaliter isti h̄ loquendo de capacitāte propinqua quia capacitas p̄ma nō potest totaliter faciri nisi p̄ aliquid proportionaliter perficiens eam. ergo non nisi per nobilius si illa est aliquid nobilius. **H**oc mediū videt magis cōcludere pro volūtate. maxime loquendo de habitibus infusis qui disponent ad beatitudinē illam uerā de qua loquunt theologi. **A**d auctoritatē philosophi posset dici q̄ licet sapiētia esset nobilior habitus acquisitus non sequit̄ q̄ disponat ad nobiliōrē actum loquendo de actu supernaturali cuiusmodi est beatitudo. **S**ed cōtra uoluntas est potentia habitualis per habitū acquisitū sicut intellectus. ergo habitus volūtatis supremus acquisitus potest excedere sapientiam sicut supmus infusus excedit supremū infusum intellectū. **P**osset alit̄ dici q̄ philosophus cōmuniter nō distinguit intellectum a uoluntate in ratione principij operatiui sine operatione ad extra. vnde pro eodem habet principium distinctum contra naturam. nūc artem uel intellectum nunc propositū. Similiter neq; in operatione ad intra. respectu finis. vnde et illā speculationē sapientie nō distinguit a dilectione. sed

magis speculatio illa includit dilectionē uel saltem non asserit intellectiōnē nō posse sufficere sine uolitione. quia utrū distinguuntur de altero actu qui est minus manifestus nec affirmat nec negat.

Tertium medium est ex cōparatione actus ad actus. primo sic. causa equiuoca efficiens est nobilior effectu. actus intellectus respectu finis ē causa actus uoluntatis. quia hoc posito ponitur ille. et amoto amouetur. et equiuoca patet.

Contra. ex eodem medio. uolūtas imparat intellectui. ergo actus uoluntatis est causa efficiens equiuoca respectu intellectiōis. **C**onfirmatur per Anselmum de cōceptu uirgi. c. 4. **P**reterea. 9. metha. posterius generatione est prius per sectione. uolitiō est posterior generatione. nec hoc solum sed habet rationē finis respectu intellectiōis fm Anselmum libro secundo. **Q**ur deus homo. c. primo et Augu. 19. de ciuitate. c. 12. homini rationalis anima inest ut mente aliquid contempletur et scōm hoc aliquid agat et post ut aliquid utile cognoscat et fm eā cognitiōnē uitā morēq; cōponat. **P**rius nec actus intellectus est totalis cā actus uoluntatis. sed partialis causa si est aliquid. nec econuerso uoluntas est totalis causa intellectiōis. maior autem illa vera est de totali causa effectiua equiuoca. et si de partiali hoc erit de causa superioris ordinis. et hoc modo uoluntas imperans intellectui est causa superior respectu actus eius. **I**ntellectus autem si est causa uolitionis est causa subseruens uoluntati tanquam habens actionem primam in ordine generationis et ideo istud medium concludit probabiliter pro uoluntate. pro intellectu nihil.

Quod autem intellectio non sit totalis causa uolitionis. patet. quia cum prima intellectio causetur a causa mere naturali et intellectio sit non libera similis necessitate causaret quicquid causaret. et sic quomodocūq; circuli fieret

por tpe. p3 g 7c. **C**onfirmat nunq̄ ē ma
ior necessitas tertij ad p̄mū q̄ tertij ad
2^m. h̄ aut̄ tertij ad 2^m est tñ h̄rudo cōti
gens p3 ex rōne extremorū g 7c. **A**dce
do g q̄ nihil aliud a deo h̄t eē formali
ter necessa^m sed simplr p̄tigēs. tñ aliq̄
creatum dī h̄t eē incorruptibile p q̄
eo non h̄t p̄rium vel nō pōt destrui ab
aliq̄ creato sed tñmō pōt annihilari a
deo non p̄servare. 7 hoc mō pōt cōcedi
beatitudinē eē incorruptibilem. sed sic
corruptibile non ē ex se p̄petuū nisi pos
sibl̄. qz sicut suum h̄t p̄tingēter a deo
p̄servante. sic 7 p̄petuitatē. **A**d rōnes
p p̄ma opinione p3 ex dictis q̄ nec celū
nec aliq̄ acc̄is eius est incorruptibile
nisi mō p̄dicto. **A**d 2^m oīco q̄ nlla for
ma pōt auferre p̄uationem a susceptio
q̄. s. natuz ē recipe aliā formā nisi emi
nenter p̄tinuat formam ipsā. qz manen
te i aliquo aptitudine ad recipiendū nō
pōt tolli carentia nisi pōat illud. nec ali
ter tollit nisi sicut illō tollit. forma g ce
litum n̄ includat i se formas inferiorum
simplr. sed nec eminenter eo mō quo ēs
infinitū includit oia alia. sequit̄ q̄ non
tollet a sua m̄a p̄uationes illarū forma
rū. si tñ sua m̄a est capax illarum. vnde
illa via ponendi celum incorruptibile vi
det̄ irrōnabilis qz p̄ illam viā non tollit̄
corruptibilitas q̄tum ē ex p̄ncipijs itri
secis. l3 saluet̄ q̄ nō possit corrumpi ab
agente nālī. qz illa forma ita p̄tiet alias
q̄ non pōt p̄ aliq̄ agēs nālē expelli. exē
plum h̄ p3 i intellectua q̄ est forma p̄se
ctior q̄ forma celī. 7 tñ nō tollit aliquā
p̄uatōem aliarū formarū imo nec cōsti
tuit incorruptibile respectu agentis nāl
p q̄to aliquam formā cōcomitantē re
quirīt ad quam pōt agēs nālē attingē
corrumpendo. sola g forma infinita si
posset mām p̄ficere posset p illā viā au
ferendo s. p̄uatōem cōpositum incorrup
tibile p̄stituere. tñ adhuc eēt dubiuz an
susceptiuū eēt i potentia ad illas formas
s̄ p̄p̄ia rōnibus quas h̄t eminenter in

illa vna forma infinita. p3 g q̄ aūs ē sal
sum loquēdo de incorruptibili hoc est
indestructibili. si aut̄ sit sermo de incor
ruptibili ab agente nālī aut a p̄trario p
cedo aūs. 7 sic conclusionem. **A**d aliō
oīco q̄ non sequit̄ s̄ sine intrinseco q̄ tol
lat oēm p̄uatōem formaliter a s̄bo sic
finis extrinsecus tollit oēm defectum fi
nis extrinseci. qz finis extrinsec^{us} est soza
liter finitus. 7 iō non pōt sic ille include
re intrinseca sicut ille extrinseca. **C**ōtra
non pōt finis intrinsecus ali^{us} succedere
isti nisi p̄iungat aliq̄ finit extrinseco. g si il
le p̄iungit extrinseco q̄ excludit oēm de
fectum 7 ille intrinsec^{us} excludit intrinsece
oēm defectū finis p̄iungentis. **R** ille
oū manet excludit defectum. sicut albe
do oū inest excludit defectū nigredinis
sed ille non simplr necessario inest. qz n̄
est in se necessari^{us}. ille aut̄ extrinsec^{us} ē in
se necessari^{us}. **E**t cū oīcis ali^{is} finis extrin
secus pōt p̄iungere aliq̄ finit extrinseco p
cedo. sed tunc finis extrinsec^{us} non ē h̄ fi
nis nec supplēs oēm defectū cuiuscūq̄
finis extrinseci. **P**er hoc p3 ad p̄firma
tōez qz tūc non ē p̄iunct^{us} huic. **A**d 3^m
oīco q̄ si nā ista maneat eadem nā sp̄ ē
capax beatitudinis 7 miserie 7 p p̄ns nō
est p̄dictio q̄ cessante beatitudie q̄ est si
bi acc̄is p acc̄is inest miseria. 7 cum oī
cis tunc nō h̄uit p̄us quicquid voluit.
R habuit q̄cquid voluit vnitue nō
distributive accipiēdo sic dictū est su
pra. hoc ē deum i quo eminēter h̄uit oē
recte volibile. **C**ontra scōdam pōem ar
guīt li^{us} p̄ oī. i. 7 pcedo q̄ l3 intellect^{us} nā
li necessitate videat̄ oīm p̄ns p̄portio
tum. tñ voluntas n̄ nālī necessitate frui
tur illo obō viso sicut ibi dictū est. neq̄
ēt illa necessitas vidēdi ē simplr necitas
sed tñ necessitas si oīm p̄ns moueat.
7 istud ē mere p̄tigēs. qz oīm istud vo
luntarie 7 cōtingenter mouet quēcūq̄ in
tellectū creatū. sed ēt volūtas cōtingenti
frui illo viso cōtingenter 7 copulat itel
ligentiā cū memoria si tñ ibi h̄t acum

nihil aliud
de h̄t ē for
malit̄ nō
s̄ simplr
p̄tigēs

esse

Ad argumen
non oīst̄ dicitur
cus boni respon
tra tertiam pōem
pōt eē pōt cā q̄
qz illa ē p3 q̄
bit^{us} non vrit pō
2° 7 inlro. cā aū
dū nec p̄ns nō
Preterea brā
re charitatē cha
grad^{us}. 7 tñ illa c
ad fruendū ēt q̄
terea esto q̄ lun
dendū oīm p̄ns
p̄ans illa vritio
n. p̄iungit intell
q̄ cōtingēt am
p̄iungē. qz fm 2
i gignitōe vbi p̄
copulans illa a
is. de tri. **A**d
siue p̄petuitas
tib^{us} potētias a
ē necitas fm q̄
u nec ex charit
tate. quia libet
non vrit.

Dico e
forma beatitudi
malr sit necia.
circa oīm neci
potētias q̄ ne
petuo opandū
uina q̄ sicut p̄
uat cā i tali p̄
rit dubiū quō
lis. Nā per nō
genti opat̄ 7 p
re p̄ns ē fm.
mū. c. i3. Qui
non possit. nō
Ad em i ench
non h̄z nolle i

Quid argumentum quod in obiecto non ostenditur aliquid mali nec defectus boni responsum ē ubi pus. Contra tertiam pōem argui pōt q̄ hitus nō pōt ēē pōz cā opationis q̄ pō sed sp 2^a qz illud ē pō^a quo simplr possum^o. vñ hit^o non vñ pō^a sed pō^a hitu sicut cā 2^a 7 infro. cā aut pōz non deīat ad agē dū. nec p pñs necitat p cām scōaz s3e^o. **P**reterea brā virgo hūit in vīa maiorē charitatē charitate alie bñ inferiori grad^o. 7 tñ illa charitas n̄ necitavit eaz ad fruendū ēt qñ pteplabat deū. **P**reterea esto q̄ lumē glie neciter illū ad videndū obm pñs tñ si voluntas sit cā impanis illā visionē pōt non ipare. ptingent. n. pūgit intell gētiā memorie illi^o obi qd cōtingēt amat. vñ aut q̄ ibi hēat sic pūngē. qz fm Aug. de tri. i multis lod i gignitōe vbi pfecti pcurrit volūtas sic copulans. illa aut vīssio ē vbi fm ipsuz i5. de tri. **C**oncedo q̄ non ē necitas siue ppetuitas necia ex hitibus deteriorantib^o potētias ad act^o. sed tñ^o ex hitu glie ē necitas fm qd. qz hitus ē nālrl inclinatu^o nec ex charitate tal^o necessitas ē volūrate. quia libere potest vñ charitate vel non vñ.

Dico ergo

q̄ cā h^o perpetuitatis nec est

forma beatitudinis q̄si p ipsā btitudo forma sit necia. nec nā potētiaz illaz q̄ circa obm necio ppetuo openf. nec hit^o i potētis q̄i necio deīans potētias ad ppetuo opandū. sed ē ex sola volūrate diuina q̄ sicut pficit nām itēlione ita pferuat eā i tali pfectōne ppe^o. **E**t tñ occurrit dubiū quō michael bñs erit ipeccabilis. Nā per nihil intrise^o sibi hēt qñ ptingent opat^o 7 p pñs pōt n̄ frui 7 ita peccare. pñs ē fm. cū dicat Aug. 3. **M**aximū. c. 13. Quicūqz nāe pstat vt peccare non possit. nō ē hoc nāe. ppe sed dei grē **I**dem i enchi. 86. vel. 73. Aia mea s̄ ic non h3 nolle infelicitatē ita nolle iniqta

tem sp hitura ē. nunc at sic hēt nolle in felicitatē q̄ non pōt eā velle. vñ dic ibi dem. **D**iseri eē nō solū nolum^o. sed neq̄ velle possum^o. **A**d p3 q̄ beat^o ē ipeccabil in sensu ppois hoc ē non pōt tñ eē beat^o 7 peccare. s3 i sensu diuisionis q̄ manens bis non hēat pōz 7 possibilitatez ad peccandū pōt itelligi duplr. vel p ali quid sibi intrinsecū qd excludit pō^o talē vel per cām extrinsecā qd excludit potētā. ppinquā ab illo. vbi grā. 7 si hñs vñ sum hēat pōm intrinsecā vidēdū qd cūm^o qz corp^o. tñ pōt per aliquā cām extrise^o fieri ppetuo ipossibilis ad vidēdū a potētā. ppinq. vtpote si illa p^o faciat ppetuā distātā vñsus ab illo corpore. sicut si eēt obstaclm ppetuū iter celū empireum 7 celū dānatū ille oclis non posset viderē celū empireū loquēdo de pō^o ppi qua. 7 hoc p cām extrinsecā phibētē potētiam ppet^o. posset tñ videre pō^o reota 7 intrinsecā ita q̄ nlla eēt cā intrinsecā. ipo^o. **S**ic dico q̄ nulla ē cā intrinsecā in volūrate michael nūc beati per quā excludat^o pō^o ad peccandū. s3 per cāz extrinsecā ē impossibil^o potētia illa ad peccandū. v3 p volūtatē dei pueniētē illā volūtatē vt semp ptiuet actū fruēdi. 7 ita nunq̄ possit potētia suā remotā n̄ fruēdi vel peccādi reducere ad actū. si qd nunq̄ cā 2ª puenit a cā supiore agente ad vñū opp^o potest potētia propinqua exire in aliud oppositum. **C**oncedo ergo quod insert q̄ Michael beat^o 7 sit peccabilis in sensu diuisionis loquendo de potētia remota. **A**d auctoritates Augustini. ad primam dico q̄ intelligit q̄ peccare non posse potētia propinqua non est hoc nature sed gratie di hoc est gratuite puenientis 7 conseruantis illam naturam in recto actu. **A**d aliam non dicit Augustinus q̄ sicut nunc habet necessario nolle infelicitatem ita necessario nolle iniquitatem. neutrum est enim verum. loquendo

Beaty ē impetm
bñs n̄ m̄ s̄ s̄ n̄
possum m̄.

de nolle ut est act^o elic^o s^z sicut nūc hēt
p^opetuo nolle bituāl^r infelicitatem. ita
tūc hēbit nolle inq^uitatē. 7 cū arguis sic
hēt nunc nolle q^o non pōt velle. **U**dico
q^o non iō n pōt velle ifelicitatē. q^z nēcio
hēt nolle eā. s^z q^z ifelicitas n pōt eē ob^m
act^o volendi. ex alia pte nō seq^r q^o sic nū
q^o possit velle inq^uitatē. q^z inq^uitas loqⁿ
do de illo q^o s^zsternit in p^octō pōt eē ob
iectū volūtatis create. **U**l pōt dici bre
uiter q^o sicut nec nūq^u vult ifelicitatē sed
semp hēt nolle bituāl^r. ita tunc nūq^u vo
let 7 sic ē sile hinc in de facto. **E**t si ar
guas nūc non pōt velle ifelicitatē. q^z tūc
non poterit velle inq^uitatē. p^o non v^z q^z
bū pōt eē silitudo q^utum ad nō esse hic
in s^z non q^utum ad posse. **C**ontra hoc
non min^o tollit indrām volūtatis det^r
miatio ei^o a cā supioze q^o a cā infioze.
q^z si ex rōe calitatis sue ē idētiata ad ope
ratōem ita repugnat nāe sue q^o illa idē
ferentia tollat p cām exteriorē sic p itio
rem sic q^z ē nām volūtatis q^o hitus de
termiet cā nēcio ita ē q^o deus det^rmiet.

Confirmat. q^z magis deteriat cā su
perioz infioze q^o ei^o q^z supioz deterians
magis tollit indrām infiozis i agēdo
q^o si infioz deteriat. **P**reterea n erit
i p^oate voluntatis sic agere vel n sic age
re. q^z ad q^o deteriat aliqd a cā supioze
n pōt eē in p^oate deteriat. agit. n. sic mo
tū a deteriante. q^z ille actus n erit lauda
bilis nec p^ope volūtati. **C**h^o q^o volun
tas i suo ordine cāz hoc cāet: hoc ē p^op
um h^o cāe. q^o vltim^o ē p^otingētia ex parte
ei^o sic oimode p^otingētia ex pte effect^o: hoc
req^rrit p^otingētia oim alioz p^ocurrenti
um ad effectū. repugnat aut creature li
bertati ei^o q^o p^otingētia q^z nēcio est ex par
te ipsi^o n ponat p^otingētia simplr q^o est
ex pte oim infioz: q^z tollit ipsā cām
i ordie supioz sed n repugnat sibi q^o cō
tingentia eius n ponat p^otingētia ex parte
effect^o simplr q^o est ex pte cāe supiozis
q^z cā supioz non deteriat ab ipsa. non ē
q^z simplr ē nām ei^o q^o deteriet a cā supio

ri hoc ē q^o nō pōt ē nām elus opp^m ager
sicut eēt ē nām ei^o deteriar ab hitu suū
a nā infiozi. **U**d formam ē nām ei^o
ē deteriar i suo ordie. 7 nihil aliud p^o
repugnat sibi. sed ex p^onū ē p^otra nām ei^o
deteriar i a cā infiozi. q^z tūc ipsa non
eēt supioz. nō ē at ē nām ei^o deteriar a
cā supiozi. q^z tūc hoc stat q^o sit cā in suo
ordie. **C**ontra si cā supioz deteriat q^z
voluntas i suo ordine cādi deteriat
q^z in suo ordie cādi non ē p^otingēs. **C**h^o
p^ope deteriatōem ei^o in suo ordie ē equal
p^otingētia. s^z q^o effect^o q^z puenit ab ipsa 7
alijs n oio p^otingētē puenit ex p^otingētia
ei^o hoc ē q^z alia cā pōt est deteriat ad
illum effectū. **C**ad scōam laudabilis ē
p^o q^o ipsa volūtas i suo ordie. **C**h^o
pōt dici q^o p^otingētia volūtatis i suo or
dine pcludit p^otingētia simplr effect^o. q^z
cuiuscūq^z ē p^otingētia pcludit p^otingētē
effectū 7 p^o p^ons simplr p^otingēs ē q^z n pec
cet tū nunq^u eueniet q^z cā supioz sp p^oser
uat. **S**ed dices saltē i p^oate voluntad
ē vt eueniat. **P**osset dici q^z n iō ē mi
n^o beata si i p^oate elus sit q^o eueniat: tū
nunq^u eueniet. iō nunq^u eueniet. q^z volū
tas oīna sp pueniet.

De secundo dubio. s. q^z sit illa p^ope
tuitas p^z q^o nō ē p^opetuitas tpalis. quia
nec alie^o successiui. d^z q^o nec ē p^opetuitas
eui. d^z 49. q. 2. q^z eui 2° q^o ab eternita
te distiguit p^otiat ad creaturas immuta
biles: beatitudo at excedit nālem poten
tiā creature cū ad eā nulla creatura ex
suis nālibus possit vñ p^oma mensura e^o
ē eternitas. iō beatitudo est vita eterna.
Contra hoc p^o ex dictis isti^o in. q. p^o
p^oma dicit q^o p^oncipiu^z actus scōm s^zbaz
ē potentia. s^z fm formā suū p^oncipium
est hitus 7 si hitus sit ifusus p^ofectio act^o
ē a cā exteriorē q^z cāt hitum. **E**x hoc ar
guif ipossibile est actū inq^urum forma
tus fm quā rōem est iste actū beatificū
eē magis vel imutabili^o p^omanētē q^z s^z
s^zbam. q^z ipossibile ē illud q^o inest ali

Si tandē acci
purior qui rec
obiecta. **R**
cessario ē salu
aut voluntat
est obi mali n
actu voluntat
ritate malicie
pcludit q^z tūc
actu voluntat
rō. s. det^r
opp^m p^o er dic
voluntatis rel
tate ē nobilio
quē. s. ill. in
q^z si opmū
gnē. vel spēs
perior q^z q^z
est p^ofectio n
actus aut vol
in se est actus
vt obin uen
simplr ē nobi
te q^z act^o volū
simplr sub no
Ar. 6. c. bi. d^z
q^z dilectio loqⁿ
gnis i se. cogn
lectio sequen
gnitū. iō in ho
7 voluntatē
dere in obi
ut hēt eē oim
cōit^r loquet
ua 7 de volū
quō tendit i
turam. 7 hoc
rū seu eff. actū
ctum non ter
ctū: q^z q^z de
fm q^z possit
Ad r
pales. ad p^om
gitione p^oed
tus est vita.

Si tandē accipiat ista ppo ille act^{us} est i
purior qui reddit impur^{us} ex ipuritate
obiecti. **¶** Act^{us} intellect^{us} ē talis q^{ui} ne
cessario ē falsus ex eo q^{ui} ē falsi obi^{ecti}: act^{us}
aut^{em} voluntatis non ē impur^{us}. i. mal^{us} q^{ui}
est obi^{ecti} mali nisi p^{er}contanter. **¶** Si dicas
actū voluntatis eē impur^{us} ex obō ipu
ritate malicie: non sic actū inte^{llectus}. hoc nō
p^{er}cludit q^{ui} tunc act^{us} sensus eēt nobilioz
actu voluntatis: q^{ui} min^{us} impurus sic.

¶ 2° rō. s. de tendentia in rē in se p^{er}cludit
opp^{ositum} p^{rius} ex dictis eoz. q^{ui} p^{re}cedit q^{ui} act^{us}
voluntatis respectu supioz ipsa volun
tate ē nobilioz actu intellect^{us}. ex hoc se
quit^{ur}. g. ille in gnē ē nobilioz isto in gnē.
q^{ui} si optimū est nobili^{us} optimo. 7 gen^{us}
gnē. vel spes spe. tota. n. spes vna est su
perioz q^{ui}q^{ue} alia spe tota. 2° actus nō
est perfectio nisi q^{ui} p^{rius}gūt obō perfectio
actus aut^{em} voluntatis p^{rius}gūt rei in se vt
in se est. actus aut^{em} intellect^{us} non nisi rei
vt ē obm in cōscēte obm aut^{em} bñficum
simplr ē nobili^{us} i se q^{ui} vt est i cognoscen
te g. act^{us} voluntatis p^{rius}gūt obō bñfico
simplr sub nobilioz rōe. **¶** Ad aut^{em}

¶ Ar^{gumentum}. 6. ethi. dico q^{ui} tā cognitio intuitia
q^{ui} dilectio sequens tendit in obm vt est
etn^{us} i se. cognitio aut^{em} abstractiua 7 di
lectio sequens tendit in obm hñs eē co
gnitū. iō in hoc non ē oīa iter intellectuz
7 voluntatē. q^{ui} vtracq^{ue} potentia pōt ten
dere in obm suum vt in se 7 in obiectū
ut hēt eē dīminutuz i intellectu. tñ p^{rius} hñs
cōiter loquebat^{ur} de intellectuē abstracti
ua 7 de voluntate vt est desideratiua.
quō tendit i rem nō iam exntem sed fu
turam. 7 hoc vt intermi^{us} actus deside
riū seu effectū: in eandē aut^{em} rem vt obie
ctum non tendit nisi vt hz esse i intelle
ctuz: q^{ui} qñ desideratur nllm aliud eē hz
fm q^{ui} possit obijci.

Ad rationes p^{rius}ci

pales. ad p^{rius}am dico fm q^{ui} dictū est in
q^{ui}stione p^{re}cedenti. i. metha. actus intellec
tus est vīta. 7 vīta eterna si ē act^{us} etn^{us}

si accipias q^{ui} est vīta eterna beata hoc nō
est in euāgello. s. addit ita addo vt cōg
scant te 7 ament nec magis ē 2° additio
p^{er} textū q^{ui} p^{rius}ma. **¶** Ad aliud q^{ui} ē Aug.
p^{re}cedo q^{ui} visio est tota merces hoīs itel
ligentle. s. nō sūma merces totū hoīs: 7
sic possint glosari multe auctes sonātes
p^{er} intellectu q^{ui} intelligūt^{ur} de sup^{er}ma potē
tia vel de nā fm poten^{tiā}. non aut^{em} d^{icitur} sum
pliciū sup^{er}ma p^{er}fectōe nāe. **¶** Ad illud d^{icitur}
hītu p^{rius} in 2° vīa q^{ui} p^{re}cedit ex medio sū
pto ex hītu. **¶** Ad aliud dico q^{ui} dilectio
est bonum magis sufficiens q^{ui} intellectu
q^{ui} eo hīto hñs minus eget. **¶** Ad p^{rius}ba
tōem minoris dico q^{ui} dictū philippi in
telligendū ē q^{ui} tuz ad istructōem fidei d^{icitur}
tritate. hāc. n. tē non cōplete itellexerat
frequenter. n. audierat fmone de p^{rius}e 7
iō p^{re}cepit q^{ui} patre sibi offenso sufficiēter
capet 7 alij cū eo vīratem fidei de trita
te: non aut^{em} loq^{ui}bat^{ur} de vīsiōe. bīa. q. illa
p^{er} se sufficeret sine dilectōe. sicut appet p^{rius}
rūsiōem xpi. tāto tpe vobiscū iuz 7 c.
philippe q^{ui} videt me. q. d. si iam me fm
deitate vidistis ē p^{er}fecta vīsiōe fidei. 7
p^{rius}em meū sili vīsiōe vidistis: nō aut^{em} in
tellexit q^{ui} apli vidissent eū vīsiōe bea
tifica. i. q. n. supponeret eos fuisse bīos.

¶ Cruz beatitu

do simplr consistat in actu q^{ui} ē
fruitio. q^{ui} non ille non distiguit beatuz
a non beato. q^{ui} cōpetit ēt viatorz ex dis
finitōe fruit^{us}. **¶** Viator tñ hēt desiderū
um q^{ui} est respectu non hīti 7 iō nō fruit^{us}
tur. **¶** Contra. nō min^{us} vult viator deo
bonū q^{ui} sibi inest q^{ui} cōphensor: g. nō
min^{us} hz actum amoris amicitie respec
tu boni non hīti ab amato q^{ui} cōphen
sor: fruit aut^{em} est act^{us} amicitie non p^{er}cupis
centie. **¶** Preterea non hñs charitatez
si nude videret eēntiā dinam q^{ui} non in
cludit p^{er}dictōez pōt ea fruit. 7 in itn cha
ritate non pōt eē beat^{us}. i. de tri. c. i. so
la est que diuidit iter filios regni 7 p^{er}
diuisionis. **¶** Preterea oīa inferiora nā

intellectuali suo modo hoc est secundum quid beatificatur in completione actus concupiscendi et voluntas in simili actu perfectiore. sed fructio non est alius actus concupiscendi. Preterea tertio succedit spiritus est actus voluntatis. et in illo est beatitudo quia voluntas per se est potentia secundum quam beatificatur non intellectualis sed tentio non est fructio. Propositum primo de doctrina christiana. primo summa merces est ut eo perfruiamur.

Ad questionem

si due conclusiones. prima quod in solo actu qui est fructio consistit beatitudo simpliciter nature intellectualis. 2^a in qua fructio quia non in omni. Prima ostenditur divisione sic in genere non nisi duplex actus voluntatis velle nolle. velle est duplex in genere aut propter voluntatem suam propter bonum volunt. aut propter volentes vel propter bonum volens. primum velle dicitur esse amoris amicitie. 2^m amoris concupie. et solum primum velle est frui. quod est amore inherere propter se. scilicet. amari. Non illam secundam obicitur per illud. 9. de tri. vlti. appetitus inhiantis sit amor fruendis appetit. inhiantis pertinet ad amorem concupie. 8. 2^a viator velle concupie vult sibi bonum. et velle amicitie vult de bono esse. primum appetitus respectu boni habendi sit amor complacentie boni habendi sibi. et ita amor fruendis non tamen quo fruitur formaliter. scilicet eius qui fruitur alio amore illo eodem obiecto in se quod amat sibi in amore. secundus appetitus. id est. ipse amor sit amor perfectus fruendis. id est. quo fruitur. Premissa divisione primo principalem conclusionem non includendo nec excludendo passionem de quibus postea queretur. sed tamen de istis actibus voluntatis hinc loquendo per quod beatitudo non potest consistere in aliquo nolle. tum quia nolle habet per se obiectum malum. quod non potest esse obiectum beatificum. tum quia actus beatificus est primum et intermedius respectu ultimi finis. et ita non habetur virtute alius actus voluntatis posterioris. nolle autem per quod non habetur vel contra

non nisi virtute alius velle secundum Anselmum. 3. e. de casu diaboli. nullus deserit iusticiam nisi volendo aliquid quod non stat cum iusticia. sicut exemplificat de avaro et nullo modo et pane. 2^a non consistit beatitudo in actu concupie. tum quia ille posset esse bonus si sit debite circumscriptus tamen non est bonus ex ratione sui vel obiecto et deo. quia potest esse immoderatus quod apparet. 83. q. 3. per ueritas est in utendo fruendis sic est obiectum in 2° angelus peccasse primo immoderate concupiscendo sibi obiectum beatificum sicut vult Anselmum. de casu diaboli. 6. c. ubi vult quod aliquid appetebant quod habuissent si stetit sent nihil aut prius vel magis appetebant quam beatitudinem quia ad illam primo est summe inclinatur affectio comodi. actus autem amicitie respectu dei ex ratione sui et obiecti est bonus. saltem non potest esse immoderatus excedendo sed forte deficiendo. tum quia actus concupie non est nec esse potest primum actus voluntatis respectu finis. quia obiectum concupiscentie est in virtute alius actus amicitie. id est. concupisco hunc bonum: quia amo hunc cui concupisco. tum quia actus amicitie inest voluntati secundum quod habet affectionem iusticie. quia si sola affectio comodi haberet non posset nisi sibi summe comoda velle secundum Anselmum. 4. de casu diaboli. actus autem concupie inest voluntati secundum quod habet affectionem comodi. quia necio inest secundum illam etiam si sola illa esset. nobilior autem secundum rationem est affectio iusticie affectione comodi. quia regulatrix eius et moderatrix secundum Anselmum. 7. per voluntatem inquam libera est cum affectio comodi esset et si voluntas libera non esset. Tunc 4^a. quia actus amicitie tendit in obiectum ut est in se bonum. actus autem concupie tendit in illud ut est bonum materialiter. nobilior est autem obiectum in se quam ut ab alio quo habitum. saltem illa habitudo obiectum ad habitum qui est formalis ratio in obiecto ut concupito diminuit ab illa perfectione obiecti qua habet istud bonum ut in se. 2^a conclusio principalis per quam viator potest frui deo quia amore inherere sibi per se. Si dicas

Conclusio
prima

Conclusio
secunda

non amore sed
et si deus sit
possit desiderare
dero aliquid
habet sed tamen
nitas ei cui
do omne bonum
am propter illud
siste in fruendo
facultas quo
et non beatific
per se esse suffic
effectus sic est in
tas eadem ch
et eadem ratione
poneret quod non
et minus in ea
dicitur quod tunc
atus qui complet
quia beatitudo non
illam naturam
hoc nomen fr
quod frui sed al
mo ipso habet
gnificandum si
du. ita quod non
viator nec secundum
sic habet illam
vult eorum est
difficile quod si tamen
cipiat in finem
si equantur vi
fieri ab illo non
per quatuor
nem viatoris
dus quia et o
cognitio eius
at quod et frui
gnitionis. pos
tis proportion
le est viator
et esse beatum. v
du dato frui
supimus grad
rie per aliquot
fra spem frui

Q.

V.

non amore sed desiderio. hoc sūm ē. q̄a
 ⁊ si deus sit non hitus ab amante. ⁊ iō
 possit desiderari v̄ hūdus. tñ non desi-
 dero aliq̄d bonum hūdum a deo quod
 h̄z n̄ sed tñ complaceret mibi infinita bo-
 nitas ei⁹ cui volo acceptando ⁊ cōplacē-
 do omne bonū q̄d sibi inest. **P**atet eti-
 am p̄pō^m p̄ illud. 83. q. q. 20. q. v̄ir⁹ cō-
 sistit in fruēdo fruēdis. **S**ed est hic dif-
 ficultas quōd distinguant fruitio b̄ifica
 ⁊ non beatifica. videt q̄ non sp̄e. q̄ qñ
 p se cāe sufficientes sunt ei⁹dē speciei ⁊
 effectus sic ē in p̄posito. q̄ eadem volū-
 tas eadem charitas idē obm̄ fruibile et
 s̄b eadem rōne ex pte obiecti. s̄m hoc ḡ
 poneret q̄ non differunt nisi sicut magi
 ⁊ minus in eadē sp̄e. **S**i 3 hoc obij-
 citur q̄ tunc viator eadēbeat⁹ l3 minus be-
 atus q̄ cōm̄phensor. **R**⁹ 2ª non valet
 q̄ beatitudo non iponit ad significādū
 illam naturam s̄m sp̄em sicut iponitur
 hoc nomen fruitio. vñ bñ cōcedit q̄ v̄r⁹
 q̄ fruit⁹ sed alter magis alter minus im-
 mo iponit hoc nomen beatitudo ad si-
 gnificādū fruitōem in determinato gra-
 du. ita q̄ non infra ⁊ illum nunq̄ habz
 viator nec s̄m magis nec s̄m minus sed
 sic hñt illum diuersi cōm̄phensores. iō
 vnus eoz est beator altero. **Q**uōd oñ-
 dit sic q̄ si tñ sint grad⁹ ei⁹dēz sp̄ei ac-
 cipiāt infim⁹ beati ⁊ sup̄m⁹ viatori
 si equant ḡ viator est bea⁹. si ille act⁹ de-
 ficit ab illo non in infinitū p3 pone ḡ q̄
 per quatuor grad⁹ possibile est fruitio-
 nem viatoris crescere per quatuor gra-
 dus quia ⁊ cognitionem. cum etiam
 cognitio ei⁹dē sp̄ei tot gradus habe-
 at quot ⁊ fruitio. posita aut̄ itentioe co-
 gnitionis. possibile ē fruitōem cognos-
 cētis p̄portionalr itendī. ḡ adhuc possibi-
 le est viatorem pringere ad illuz gradū
 ⁊ eē beatū. vñ hic pōt argui de aliq̄ gra-
 du dato fruitōis beatifice a quo distat
 sup̄m⁹ gradus viatori puta beate ma-
 rie p aliquot grad⁹ tñ si est ei⁹dē sp̄ei in-
 fra sp̄em fruitōis beatifice descendatur

ad minus ⁊ min⁹. tandē erit aliq̄ beatifi-
 ca equalis isti non beatifice vel mior ea
Alter pōt dici ⁊ p̄babilius q̄ fruitio
 beata ⁊ non beata differunt sp̄e seip-
 sis quidē formalr sed a cāis vel habitu-
 dinem cārum cālitr. si. n. ponat q̄ intel-
 lectio ē cā licet p̄ticularis ipsius volitio-
 nis ⁊ intellectio viatoris ⁊ visio beati dif-
 ferunt sp̄e. ḡ ⁊ effectus qui necio req̄rūt
 istas cās diuersas. nunq̄ enīz indiuidu-
 uz ei⁹dē sp̄ei necessario requirit cāz al-
 terius speciei ab illa quā requirit aliud
 indiuiduum. **S**i aut̄ intellectio dicatur
 cā sine qua non saltē essentialr requirit⁹
 ⁊ tunc sicut p̄us diuersa ei⁹dē sp̄ei nō
 necessario req̄rūt in cāis aliqua alteri⁹
 speciei. ita in hac opi. hēt concedere vo-
 litiones penes obā distingui sp̄e ⁊ tamē
 obm̄ s̄m eos est cā sine qua non. tūc at̄
 potest saluari distinctio fruitionum ex
 distinctione vnionum. sicut ex diuersa
 approximatione agentī ad passum va-
 riatur effect⁹. alitr. n. agit agens q̄d p
 lineam rectam opponit ⁊ approximat
 passo q̄ q̄d p reflexā vel fractā. cognitō
 aut̄ hec est q̄si approximatō obiecti ad
 voluntatē. **T**enendo istam scōdaz vi-
 am non oportet concedere q̄ de poten-
 tia absoluta diuina possit cārī in anima
 viatoris saltē non videntis nude deū
 aliqua fruitio equalis infime fruitioni
 possibili cūcūq̄ beato: q̄ sup̄emum i-
 fime speciei non pōt equari infimo supe-
 rioris sp̄ei. q̄ tota hec est infra totam il-
 lam. Difficile est aut̄ s̄m viam p̄oze 3. p
 hibernē quin in anima viatoris stāte co-
 gnitione enigmatica tantum vel tantuz
 intensa possit inesse aliqua fruitio equa-
 lis alicui fruitioni beatifice dare.

Ad argumenta ad
 primum patet ex secundo articulo.

Ad secundum dicitur q̄ sine chari-
 tate si videret aliquis deum. non habe-
 ret fruitiōnem supernālem q̄ nec actū
 aliquē primū supernālē sine q̄ nec patē

fructio b̄ifica
 et nō b̄ifica
 dicitur p̄pō^m
 sup̄m⁹ s̄m h̄

nō p̄pō^m m̄i
 te p̄ agens v̄dē
 dicitur ad h̄c s̄m
 nō s̄m p̄pō^m

pōt nec agere nec p̄ p̄ns h̄re frui beatifi-
cū. **¶** Alio dictū est dī. p̄. p̄mī q̄ h̄ius n̄
e quo h̄ns simplr pōt elicere actū: 7 iō
posita q̄si p̄ntia obi voluntas pōt in ali-
quē actum circa illud obi. 7 ille actus
sup̄nālis ē ex obō 7 p̄ntia obi: sed n̄ ē ex
aliquo i potentia eliciēte nec tñ illa frui-
tio ē beatifica: q̄ non ē tāta q̄ta nata ē
h̄i a tali voluntate circa obi sic ex ten-
sū. maloz. n. h̄etur 7 si caritas incēt per
quā aliquo intendere act: sicut dictūz
est dī. 17. p̄mī. b̄itudo aut voluntatis n̄
ē in aliquo actu nisi sup̄ino quem pōt
h̄re circa obi talr sibi p̄ntatum. **¶** Ad
3^m dico q̄ sola voluntas iter oēs appeti-
tus pōt velle alicui bonū ppter ip̄z vo-
litū: 7 iō non est sile de alijs appetitib: 7
illo: sicut nec gnālīr qñ illud de quo ar-
guē ē solum tale. imo est arg^m ad opp^m
qñ arguit de aliquo p̄tinentē ad p̄fectio-
nem ubi solitarij pueniens ē cū imperfe-
ctozib: se in aliquo 7 dicens ab eis i alio
sibi p̄po p̄fecti est fm illud p̄prium
q̄ fm illud cōe: q̄ cōe non pōt ēē p̄fecti
quocūq; imperfecto icludente ip̄m: 7 iō si
p̄fectio excellens vtpote b̄itudo pueni-
at illi solitario magis: pcludit q̄ cōuei-
at sibi non fm illud i quo assilāt inferi-
orib: q̄ pcludat opp^m. **¶** Ad 4^m non oē
q̄ succedit v̄tutib: theologis i via v̄l
actib: capz est de cēntia beatitudinis i m̄
vnic^o actus p̄fectissim^o. iō esto q̄ tentio
sit actus volūntatis succedēs actui spei n̄
sequit q̄ in ipsa p̄sistat b̄itudo: sed suf-
ficiat q̄ ipsa cōcomitet beatitudinē.

¶ **Utrum ad esse**
riā beatitudinis p̄treat securi-
tas. q̄ sic. 13. de tri. c. 8°. post alia p̄tinen-
tia ad beatitudinē enumerata subdit: 7
q̄d est oio beatissimū ita sp̄ fore certissi-
mū erit. **¶** Preterea de cēntia beatitudi-
nis ē q̄ sit v̄ltimata p̄fectio. q̄ ex rōe sui
excludit a s̄bo oēm p̄uatiōem oppositā
q̄ ex rōe sui p̄stituit s̄bim incorruptibi-
le 7 intrāsmutabile fm eam. **¶** Preter

ea p̄ et h̄. felicitas est op̄atio optima f3
vitā p̄fectā: hoc fm ip̄m icludit p̄pe-
tuitatem q̄dam. alioqñ felix posset mi-
ser fieri. q̄d h3 p̄ icōueniētī. **¶** Preterea
ad p̄fectiōem viatoris p̄mam p̄currūt es-
sentialr s̄ides spes 7 charitas. 7 ad scōaz
actus illoz. q̄ ad p̄fectiōem app̄hensori
p̄currunt cēntialr acti p̄fecti cōr̄ndētes
istis: p̄. p̄batur. q̄ non minoz ē itegrita-
tem req̄rit p̄fectio scōa beati in suo gra-
du q̄ viatoris i suo: alioqñ beat^o v̄n be-
atus non h̄ret oēm p̄fectiōem p se cui
eēt capax. nunc aut actui spei non succe-
dit nisi tentio: tētio nō v̄l nisi securitas
q̄ tē. **¶** Opp^m p̄. 7 h̄. nihil ē p̄fectius ex
hoc q̄ diuturni exēplificat de albo v̄ni-
us diei 7 v̄ni anni. q̄d oio verū ē d̄ p
fectione p̄manēte. q̄ tali accidit ip̄s vel
q̄cūq; duratio maior vel minor. q̄ cum
securitas icludit p̄petuitatē duratiōis: n̄
p̄tinet p se ad beatitudinē q̄ est p̄fectiō
s̄il tota. **¶** Preterea ista securitas si ē ac-
tus aut intellect^o aut volūntatis. Si intel-
lect^o non p̄tinet ad beatitudinē nisi v̄l p̄e-
ulūm ex. q. 3. hui^o dī. Si volūntatis non
ē fructio: imo h3 fructiōem p obō i sola
āt fructiōe ē b̄itudo ex. q. p̄cedente. q̄ tē

¶ Duo sunt vidē

da. p̄. de p̄petuitate b̄itudinis. 2° de secu-
ritate beati. **¶** De p̄. p3: q̄ ita est ex scrip-
tura. **¶** Mat. 25. ibūt iusti in vitā eternā
7 **¶** Mat. 18. erunt sicut angeli dei. 7 i p̄s
in secla sc̄lorum laudabunt te. 7 alibi se-
pe. **¶** Si r̄ ad hoc sunt dicta sc̄lorum
multa. sufficiat adducere illud Aug. 13.
de tri. c. 8. beata vitā eē non pōt nisi sit
imortalis: q̄d p̄bat: q̄ si amitti pōt aut
q̄ beatus amittet eā volens 7 tunc nō ē
beatus: q̄ non h3 q̄cūq; vult: aut nolēs
aut neq; nolens neq; volens: 7 ad v̄trū
q̄ illoz duozū membrorū seq̄tur q̄
non ē beatus: q̄ non amat beatitudinē
imo si volens amittit odit eā. si neuter
n̄ appreciat eā nec q̄ ē vitā beata. **¶** Con-
s̄ilr pōt argui si amittat beatitudo per

¶ Dico er
tudine delectat
q: ē passio. bea
tione. voluntas
mō v̄l p̄ op̄ati
mō p̄ficiū simp
7 v̄ltimata op̄ati
cēntialr beatitud
v̄l receptia sic ē p̄
passionib: sup̄nā
te receptia. 7 n̄ p̄
dior: ex q̄ p̄z ma
dūne gaud. iō q̄
dō q̄ illud ē v̄l
q̄ ē in volūntate
¶ Ad aliud dō
se h̄: i alio: v̄l tē
tro sed delectati
et seq̄tur op̄atiō
alio cui p̄ungit
oē v̄l: sed op̄ati
tale at v̄l finis i
lectatio est ordi
est talis q̄ op̄ati
ad finē nec ē per
dixisti p̄us q̄ gn
tas intellectu 7 i
mō oīcis p̄riam
dem gnē sunt p̄
bus 7 hoc posit
ros forme s̄bales
v̄ltima ē p̄fecti
alio gnē p̄us 7 p̄
fectiō: 7 post
v̄ltimam forma
tia q̄ tñ sunt ip̄e
posito in op̄ati
sterior p̄fectiō:
tis op̄atione in
i passionibus. c
sed sunt ab obō
v̄nitū v̄ltima
in oppo^o q̄ m̄
sunt passionēs
tione 7 alteraci

Dico ergo

q^d stricte acci-
piendo beati-
tudine delectatio nō est de eēntia eius:
q^d ē passio. beatitudo autē p̄sistit i opa-
tione. voluntas autē dupl^r p̄siderari v^o
mō vt po^a opatiua alio^o vt receptia. p^o
mō p̄ficiē simpl^r opatōe p̄iungēte simpl^r
et vlti^rate optimo simpl^r et i hoc p̄sistit
eēntial^r beatitudo. **Alio^o** p̄siderari p̄t
vt receptia sic ē perfectibil^r nō opatōe. s^z
passionib^{us} sup̄nāl^{ib} q^d talit^r ē vltima-
te receptia. et sic p̄ficiē delectatōe et gau-
dio: ex q^d p^z q^d magis est de eēntia beati-
tudinis gaudiū q^d securitas. **Ad p̄mū**
dō q^d illud ē vū cāl^r ē q̄dam vita et bīa
q^d ē in volūtate vt ē passionū receptia
Ad aliud dō q^d quietatio nunq^m est i
se s^z i alio: vt terra non q̄tat nisi in cen-
tro sed delectatio est forma i voluntate
et seq̄tur opatōnem per quā q̄tat in
alio cui p̄iungit. **Ad aliud dō q^d nō**
oē vlt^m sed opt^m ē finis vt d^r 2°. physⁱ.
tale at vt finis intrin^s est operatio. tñ nō
lectatio est ordine nāc posteri^r que tñ nō
est talis q^d opatio ordinat ad ipam sic
ad finē nec ē perfect^r operatōe. **Con^a**
dixisti p̄us q^d gnātione posterior ē volū-
tas intellectu et iō voluntas est nobilior
mō dicit^r p̄rium. **Ad q^d simpl^r in eo-**
dem gnē sunt p̄fectiora posteriora p̄ori-
bus et hoc posteriora gnātōne. vt si plu-
res forme sbales sunt in eodē supposito
vltima ē perfectissima. **S^z si accipiat in**
alio gnē p̄us et posteri^r frequēter sunt p̄-
fectiora et posteriora. non tñ sp̄ vt post
vltimam formā sbalem sequunt^r acci-
ptā q^d tñ sunt ip̄fectiora sic dico in pro-
posito in opatōib^{us} q^d tendunt i obm̄ po-
sterior p̄fectior ē. et sic operatō volunta-
tis opatione intellectu. sed variat genus
i passionibus. q^d ille non tendit i obm̄
sed sunt ab obō. **Ad aliud dō q^d nō**
vnit^r vltimate passionē. **Ad rōes**
in oppo^m q^d minus concludit dō est q^d
sunt passionēs q̄dam, q^d insint cū muta-
tione et alteratione p̄us sensitiue et non

fiunt sine imutatioe orgāi et ille sunt to-
tius p̄iuncti alie sunt passionēs tñ spū-
ales et ille p̄nt sine oī mutatione q^d est in
organo fieri et tales sunt aīe. **Ad ar^a**
p̄me opionis. **Ad p̄mū dō q^d sicut tu**
arguis q^d non pōt visio eē sine delectati-
one et gaudiō. q^d est de eēntia beatitudinis
gaudium. sic arguo q^d nō pōt eē sine frui-
tione. q^d est de eēntia fructōis. et simil^r ar-
guam q^d fructio non pōt eē sine visione
Dico q^d absolute pōt visio separi a gau-
dio sine p̄dictione: et tu dicis q^d tunc vi-
deret et non gauderet. dico q^d hoc vūm
ē sed hoc non eēt p̄tate sua sed diuina q^d
conseruat visionem et nō gaudiū. **Ad**
aliud dō q^d verum est q^d beatitudo est
p̄fectior si gaudium eēt de eēntia ei⁹. sed
hoc non pōt eē vt si sapia esset de natu-
ra hoīs eēt p̄fectior q^d mō. sed passio
non pōt eē de natura beatitudinis. q^d de
eēntia eius est q^d p̄iungat obō beatifico
sed hoc non pōt eē passio. **Ad 3^m**
de pena et tristitia. si arguitur de pēa q^d
sit eēntial^r tristitia. p̄cedo in natura in-
tellectuālⁱ. nec alia pena pōt inēē sibi. s^z
tunc non v^z p^o: q^d nihil pōt eē pena nisi
in voluntarium. **Sed p̄mū pōt esse**
voluntarium. imo magis p̄miatur si sit
voluntarium cū quo p̄miat^r. et q^d actus
est nobilior passionē. q^d magis p̄miatur
in actu. et hoc ē p̄gruum. **Ad si dicas**
q^d miseria est eēntialiter pena. ergo bea-
titudo est eēntialiter gaudium. **Dico**
q^d miseria non ē eēntialiter pena. immo
pena dirimit miseriam inq̄tum ordiat
culpam: que culpa est miseria eēntialⁱ.
Ad si dicatur q^d pena sequat^r miseriam
Dico q^d verum ē. vnde maxima pena p̄-
prie ē miseria que ē culpa.

Meritur utrū

natura humana sit natura in-
fima capax beatitudinis videt^r q^d nō. ani-
ma humana est capax beatitudinis sed
ipsa est inferior homine q^d tñ. **Ad p̄te**
rea in quibus ē ordo eēntialis sic se hñt

offerat^r aq̄m vult cōm-
dum vult et nō gran-
de p̄tē nō p̄tē p̄tē d^r

pena igit^r nō p̄tē lā-
a d^r volū^t nō q^d ob
art² volū^t nō s^z sunt
nolle p̄tē velle s^z
volū^t nō q^d

Utrum omnes

homines velint de necessitate et summe beatitudine. Videtur quod non: quia secundum Augustinum. 10. de tri. c. 1. Incognitum non potest appeti. sed ultimum finis non est notus: quia non omnes sciunt beatitudinem. ergo non omnes appetunt eam. Ad idem per philosophum ethicorum. ex diuersa opinione circa eam. Preterea dānati non appetunt eam. ergo non omnes homines. prout philosophus. 13. an. probat per philosophum. sic. de quo despat aliquid non appetit illud: ut dicit Augustinus. 10. de tri. sed dānati despat de beatitudine: quia sunt obstinati. ergo etc. Secundo sic. Appetitus voluntarij non est ad impossibile sed apphēdit beatitudo i dānati ut impossibile ab eis. ergo etc. Ad principale. Si omnes de necessitate appetant beatitudinem non merentur appetendo eam. prout est falsum. ergo et alius. prout probat per Augustinum. de lib. arbi. ubi dicit quod nullus meretur in eo quod vitare non potest. falsitas prout probat. meremur volendo ea que sunt ad finem. sed voluntas finis est causa voluntatis eorum que sit ad finem. et magis volendo finem. quia propter quod unumquodque tale et illud magis. prout posterior: et 2. metaphysica. Preterea quod non summe. Illa potentia non vult summe obiectum aliquid que compatitur secus actus aliquid circa aliud obiectum. quia distractio ad diuersa facit remissionem in actu. sed beatitudo in voluntate compatitur secus actus qui est vti. ergo non summe vult beatitudinem. Ad idem Augustinus. 13. de tri. c. 8. Beati omnes esse voluit ut veritas clamat. sed si aliquid vel omnes velent contingere eam hoc non est verum. quia tunc aliquid posset non velle. ergo de necessitate voluit eam omnes homines. Preterea quod summe. videtur dicere Augustinus. ibidem. c. 5. ubi dicit quod ardentissime beatitudinem omnes voluit. Preterea 2. philosophorum. 7. 7. ethicorum. dicit philosophus. Sicut principium in speculabilibus: sic finis in practico. sed intellectus necessario assentit principijs. ergo voluntas finis. Preterea Anselmus. de concordia predestini. 2. gratia dicit quod voluntas non potest non vel

le summe commodum. sed beatitudo est summe commodum. ergo vult necesse eam. Preterea philosophus. 1. ethicorum. dicit quod beati dixerunt bonum esse quod omnia appetunt. hoc est beatitudo. et etc.

Ad hoc que

ritur utrum omnia que appetunt appetant propter beatitudinem. videtur quod sic. Augustinus. 13. de tri. c. 5. Propter hanc quicquid cetera appetunt. Preterea. In omni genere est unum primum quod est causa omnium illius generis. sed beatitudo est primum appetibile. ergo est causa et ratio omnium que appetuntur. Preterea. si aliquid appetere non propter beatitudinem appetere sicut beatitudo.

Contra Non omnes appetentes cognoscunt beatitudinem. ergo non appetit omne propter beatitudinem. Preterea. tunc duo actus essent sibi in voluntate. quod est inconueniens. si est potest appetere propter beatitudinem nisi habeat actum illum qui est beatitudinis.

Responsio Ad primam. dico quod duplex est appetitus in voluntate. scilicet naturalis et liber. naturalis solummodo potestiam voluntatis absolute: sed non aliquid supradictum voluntati. Sicut enim quilibet natura habet inclinationes naturales ad suam perfectionem sic etiam natura intellectualis scilicet voluntas habet naturales inclinationes ad suam perfectionem. Alius est appetitus liber qui est velle libere. de primo appetitu dico quod non est actus aliquid elicitus a voluntate: sed tamen inclinatio quedam. probo. sicut se habet appetitus naturalis intellectus ad actum suum: sic appetitus voluntatis ad actum suum. sed appetitus naturalis intellectus non est actus elicitus ab eo. ergo sic erit de voluntate. Preterea. non exprimur talem actum esse in nobis cum tamen inconueniens sit nobilissimos habitus naturaliter esse in nobis: et latere nos. quod etiam verum est de operantibus. Preterea. tunc quicquid actus oppositi sunt essent in eodem. potest etiam aliquid appetitu naturali refugere mortem: quia nolimus expoliari secundum apostolum etc. et actu libere elicto eligere

cui per actum esse in
si actus secundum libe
tius secundum esse me
ingit formam
maioris imutab
ea ad rem man
tu ut distinguit
eius quod siue cui
possibilitate ad
icquid creato quod
enim sicut est totum
non esset etc.
sed creatura in
suis naturalibus in be
na sua est aliud
quod creatura intell
tale actus quod non
licita habet ubi est
bile et minus prima
tudo est vita eter
stricte sicut disti
eiusdem propter
queter accipit e
de Math. 25. 3.
et statim per. Iou
cui tamen non sit eter
ab eis vel a tpe
propter eas non acc
est qui possibilis
ti. Et si quas
vltra ipsum esse
cui includat suc
tas dicit quod m
so eius. imo qui
accipiendo se al
sit idiusibile tū
tur dicere aliqd
tamen negatorem de
oportet dicere
mai' maioutate
chaeli que in en
statum omniblar

De ter

se beat illa ppe
vbi dicit quod includat

titudo est lūme
o cam. **Q.** p. q.
p. bñ dixerūt bo
ē beatitudo. g. rē.

Doc que

appetunt appe
et q. sic. Aug.
anc quecuq; ce
a. In omni gne
oiz illius gene
appetibile. ergo
que appetitur.
teret nō ppter
ut beatitudo.
es appetētes co
bñtudinē. er
ter beatitudinē.
nt sū i volūta
pōt appetē pp
lū d ē beatitudis
Ad primā. q.
Dico q. duplex
sz natural: 7
potētiā volun
l sup additūz
3 natura habz
sua pfectionēz
l scilicet volun
des ad suā pfe
o liber qui est
au dico q. nō
volūtatē: sz tñ
us se bz appe
tū suū: sic ap
tū. sed appeti
ctus elictus
tate. **P.**re
ctū esse in nō
nobilitū: imo
obis: 7 latere
tōib. **P.**re
ctū siml cent
ctū naturali
tū expoliari
elictio eligere

cui p accēs eē imutabilis illo cui inest
g si actus fm sūam mensurat euo. qz eē
cuius fm eū mensurat euo. sequit q act
in q^m format siue in q^m beatific hiet
maiozē imutabilitatem q. cui **P.**reter
ea ad rē vī manifeste falsū q aliqd crea
tū vt distinguit ē eternū nō mēsuretur
euo. qz siue eū includit successionē siue
possibilitatē ad deficientiū vī cōpetē cu
icūq; creato qd nō ē ppe tpale. eternū
enī sicut ē totū sū actu ita caret potētia
nō effēdi. **Q.** ei^o non pcludit. Nō enī
seqt creatura intellectualis non pōt ex
suis nālib^o in beatitudinē. g beatitudo i
nā sua est aliqd eminētiōis pmanētie
q creatura intellectualis. qz ē accēs 7 lz
tale accēs qd nō seqt pñ^o nec subest cā
litarī h^o sū est tñ in se qdā min^o no
bile 7 min^o pmanens. **Q.** addit beati
tudo ē vīta eterna. eternū nō accipit ibi
stricte sicut distinguit ē eūternū. sed pro
eūterno ppetuo pmanēte. sic q. ppe fre
quēter accipit eternū i scriptura. vt ibi
dē Math. 25. Ite maledicti in ignē et^m
7 statim p^o. Ibiunt hī i supplicii eternū
cū tñ non sit eternū eternitate distincta
ab euo vel a tpe ppetuo. **D.**ico g q illa
ppetuitas nō eternitatis nec necq; eē. sed
ē cui possibilis eē 7 n ē tñ ppetuo p sua
ti. **Q.** Et si qras qd addat illa ppetuitas
vltia ipm eū. **H.**oc pexigit aliaz. q. si
eū includat successionē. qz si sic ppetui
tas dicit qdā maximitatē qritatis i ip
so euo. imo qsi infinitā magnitudinem
accipiēdo sp alterū p^o alterz. si aut eū
sit idiuisibile. tūc ppetuitas ei^o non vīd
tur dicere aliqd positū nouū p ipm sz
tñ negatōem defect^o siue defectōis. 7 tūc
oportet dicere q nihil plus positūe l
mai^o maioritate intriseca dat deus Mi
chaeli quē in eternū bz pseruat q si eū
statim annihilaret de hoc in 2°. di. 2°.

De tertio dubio

se hēat illa ppetuitas ad beatitudinem
vī dō q includat i rōne beatitudis. tū qz

beatitudo includit q sit finis oīz deside
riorū: 7 p pñs adepto eo cessat oīs appe
tit^o. g oīz q includat sic oīa appetibilia.
q nihil vlti^o desiderandū restat q lz ac
nālī desiderat p mēre i bono 7 ppetuo
sicut sua nā ē ppetua. g beatitudo illam
pmanētiā includit. tū qz de rōe pene dā
natōis ē eternitas. qz oīz q sit infinita ad
hoc q corrūdeat culpe q est infinita i ma
līcia qz auertit ab infinito bono nō pōt
aut eē infinita itensue. g i rōe ei^o in q^m
pena cōdigna ē culpe includit infinitas ex
tensua siue eternitas. g multo magis i
rōe beatitudis in q^m p mūm includit
eternitas. **D.**e hoc certū ē q si beatitudo
accipiat p aliq perfectōe pmanente
vt pmanēs qritūq; intēsa ppetuitas n
includit i rōe eius. qz qcunq; pfectō per
manēs 7 qritūq; eadē 7 equal pōt esse
p istans vel cū aliq bz cui tpe. q 7 quāta
pōt eē cum toto tpe. eque n. pfecta ē al
bedo vnus diei sic vnus anni. i. ethic.

A.lio^o pōt accipit beatitudo p aliq per
fectōe pmanēte 7 itensa n tñ p cīse sisten
do i pfectōe intēstionis sed includēdo ē p
fectōem extēstōis. 7 hoc vel ppe ponen
do eū eē successiūū vel emīnēter. s. ne
gādo oēm defectōem ponendo eū eē in
diuisibile. 7 illo 2° mō nihil ē extēstūū p
fectū extensue nisi qd durat q^m pōt
durare. siue illa duratio sit extēsa realr
vel vtualr vel imaginabilr. beatitudo
āt p3 q nata est ppetuo manē. g ipsa sic
accepta p pfectōe sūma itēsiue 7 extēsie
includit ppetuitatē. sz hoc mō beatitudo
nihil v^m p se est. sicut nec opatio pfecta.
7 totū eūm si ē successiūū. vel opatio
7 negatio defect^o vel definitōis extēsiue
illo. tñ 2° mō vident loq multi de beati
tudine. qz non tñ est desiderū in nā ad
pfectōem itensaz. sed ē sic extensue hñ
dum. sicut ē desiderū non tñ ē ad bo
nū eēntiale sed ad sp eē sicut ē possibile
cōpetere nāe. **P.**er hoc ad p mū beati
tudo p^o mō accepta est finis oīum desid
riorū sic q vnitiue ex pte obī includit oē

desiderabile. sic sepe dictum ē qd in diffi-
nitione Aug. quicquid vult. quicquid non
accipit ibi distribuitur. s. p. vno vnitue
pertinere de recte volibile. beatitudo 2° mo-
do claudit finem desideriorum. n. tñ sic vnitue
intellue. sed et extellue quantum ad dura-
tionem intelligendo extellone vel reale uel
virtuale. hoc ē indeficientia in eendo. bre-
uit tñ ar^m illd l3 cuiusdā doctoris peccat
in forma. ē finis oīum desideriorum. qd in-
cludit p se oīa desiderata non seq̃. l3 se-
quitur. qd includit vel p̃exigit quocunq; re-
q̃sitū necio in ordine desideriorum. Ad
aliud de p̃mio ē dubium vtrū illa p̃fec-
tio extensiuā. s. p̃petuitas uel indeficien-
tia in eendo includat in beatitudine p se inq̃-
tū ē p̃miū meritorum. an. s. cadat p se sub
merito uel tñ sit qdā annexū illi qd p
se cadit s̃b merito. et dico qd loquendo d̃
stricta iusticia de nulli ñm p̃p̃ quocunq;
merita ē debito p̃fectionis reddēde taz
intēse p̃p̃ imoderatū excessum illi p̃fec-
tōis vltra illa merita. sed esto qd ex libe-
ralitate sua deteriorasset meritis p̃ferre ac-
tū tā p̃fectum tanq̃ p̃miū tali qdēz iusti-
cia q̃lis decet eū. s. sup̃rogāis in p̃m̃is
tñ non seq̃. ex hoc necio p illā iusticiā
sit reddenda p̃fectio p̃bēnis tāq̃ p̃miūz
imo abundans fuit retributio i beatitudi-
ne vni^o momēti. Si q̃ p̃bēnitās p̃tinet
ad p̃miū tanq̃ cadēs s̃b merito o3 qd i^o
cor̃ndentia teriet a iusticia et liberalita-
te sup̃affluēte. nec icōueniēs ē dicē. magi
qd deus disposuerit hoīem p̃petuo p̃mi-
are qd p suo merito p̃petuo finē merue-
rit. et hoc ex tali iusticia liberali. qd dicit
qd disposuerit ex iusticia reddere talē p̃-
fectōem intēfā p meritis et vltra hoc qd
non ex iusticia s̃ ex mera liberalitate a-
diciat p̃petuitatē. Ad ar^m cū adducit
de p̃petuitate dānationis n̄ cogit. qz nō
ita p̃gruit p̃petuitatem ibi ira cadē sub
merito sicut b̄. bñ. n. vine bonitati p̃gru-
it qd p lege detrauit p̃fectōem non tñ i
tēfā s̃ p̃bēne reddē p meritis. nec sic
qd p̃nā non tñ graue s̃ p̃bēne reddet

Thome p̃m̃
dis qd p̃m̃a in
p̃bēne p̃m̃a qd
se q̃stione

p̃ omeritis. d̄ hoc dictū ē supra di. 46
.q. 4.

De secundo prin-

cipali. securitati vs̄ opponi timor. timor
at̄ vel ē de mala infligēdo vel de iustico
p̃tinuato p̃cedēte tñ app̃hensione tal̄ ma-
li. nec o3 qd illa app̃hensio sit dubitatio
vñ longe distat dubitatio et timor. non
solū qz dubitatio p̃tinet ad intellectūz ti-
mor ad appetitū. s̃ et qz timor in ap-
petitu non necio p̃exigit app̃hensione
dubitiā mali. qdā aut̄ sit d̄ hoc hoc secu-
ritas ponit in voluntate aliqd̄ oppositū
timoris et ea p̃cedit certitudo in intelle-
ctu de bono p̃ferendo uel bono collato
p̃tinuato. talē certitudinē h̄nt beati. nō
qz vidēt beatitudinē ex se esse perpetuā
sicut p̃batum ē in arguēdo qd p̃m̃am po-
sitōem de cā p̃petuitatis articulo p̃cedē-
te. nec ē tñ per rōem nāle. qz nulli cre-
ature pōt ēē notum p rōem nāle illud
qd contingēt dependet a sola volūta-
te dīna. h̄i^o est cōtinuatio beatitudinis iā
collate. et hoc p3 ex illo articulo. qd tñ^o
est illa certitudo in intellectu beati ex re-
uelatione sibi facta a deo. an aut̄ sic fiat
certitudo dānantis de sua dānatione p̃-
tinuanda non ē eq̄ certum. Ad dictis
patet solutio q̃onis qd securitas non est
de eēntia beatitudinis. tum qz securitas
p̃supponit certitudinem de p̃tinuatiōe
beatitudinis. illa aut̄ app̃hensio certa se-
quit̄ ordine nature totam beatitudinēz
cum sit act^o non tendēs in ob̄i beatifi-
cū sed reflexus super actū et p p̃ns bea-
tudo tota eēntialr poterit ēē sine certi-
tudine. qd et multo magis sine securitate
tum qz p̃petuitas de qua est illa certi-
tudo ad quam conseq̃ securitas non ē
de eēntia beatitudinis eo mō quo dic-
tum est in p̃cedenti articulo in solutioe
tertie dubitationis. illa tamen ratio nō
concludit accipiendo beatitudinem se-
cundo modo dicto ibi. quia sic inclu-
dit perfectionem non tantum intensi-

suam sed et exten-
am. p̃m̃o ē
tas non ē aliq̃
p̃ma qd rō vale
est in irascibili
ē si qdē oppo
tudo i concupisc
tie. p̃p̃ter arg
q̄ oīr de tentio
tio qd̄rpl̄ accip
p̃p̃e put mem
p̄ formam imp̃f
vel per hitum ip̄
vel in extēiam s̄
p̄currit ad rōem
telligentia oīci te
li consideratione
q̄ voluntas d̄ re
conueriam ad m
tenho p̄tinet ad
cupiscibilia. et d̄
quo per sp̄em vo
num habendum
lud bonum bitu
p̄cupie boni p̄m̃i
q̄dam act^o affectu
sp̄e passionem. et
nullo illorū m
tia beatitudinis.
nem. immo oēm
tus. p̄tinet ad
beatitudinē qd ē in
liuatis respectu
boni commodi p̄
p̄cedente qd ille an
titudinē sed amor
in se. 4° modo est
do magis approp
que succedit spec
turi.

Ad argu-

cl qd Aug. p̄ lūd
.i. maxima p̃fecti
tūmum est semp

ē supra di. 46

o prin

ni timor. timor
o vel de futuro
pensione tal ma
s dubitatio
timor. non
ad intellectus ti
timor in ap
pprehensionē
hoc hec secu
lud oppositū
udo in intelle
bono collato
hū beat. nō
esse perpetuū
p pnam po
ticulo pcedē
q. q. nulli cre
m nāl illud
sola volūta
beatitudis iā
ticulo. q. tū
tu beati ex re
an aut sic fiet
pānatione p
J. At dictis
ritas non est
m q. securitas
e pūnatione
ensio certa se
beatitudines
obit beati
p pns bea
e sine certi
ne securitate
a est illa certi
uritas non ē
mō quo dic
in solutioe
nen ratio nō
tudinem se
ia sic indu
um intensi

suam sed ē extensiuam siue idēficienti
am. **P**rimo ē mō accipiēdo ppetui
tas nō ē aliqua res addita tanq̄ accēs
pma q̄ rō valet 7 illa 3^a q. securitas illa
est in irascibili sicut 7 timor sibi opposi
t^o si qdem opposita sunt in eodem beati
tudo i concupiscibili cū sit amor amicitie.
Propter argumēta qdam 7 verba
q̄ oīr de tentione. intelligendū est q̄ tē
tio qdrupl^r accipi pōt. Uno qdem mō
ppe put memoria t3 obiectuz: 7 hoc vl
p formam impsiaz si ē ibi obiectū i spē
vel per hitum ipsum vel saltē p illapsū
vel in exntiam salte3 eo t3 quo obiectū
pcurrit ad rōem parentis. Alio pōt in
telligentia dīci tenere obiectum i actua
li consideratione: 7 ad hoc pōt pertinē
q̄ voluntas dī tenere aciem intelligētie
conuersam ad memoriā. **T**ertio mō
tentio pertinet ad voluntatem vt est cō
cupiscibilis. 7 dicitur succedere spei. eo
quo per spem volūtas desiderat sibi bo
num habendum. 7 p tentiōem amat il
lud bonum hitum. 7 illa tentio ē amor
cupie boni pntis. **4°** mō tentio dī ē
qdam act^o assecutionis vel passio pns
spē passionem. 7 illo mō ē in irascibili.
nullo illorum mōz est tentio de essen
tia beatitudinis. pmo pcedit beatitudi
nem. immo oēm actum 2^m. 2° mō est ac
tus 2° ptinens ad intellectum 7 puium
beatitudini q̄ ē in voluntate vel act^o vo
lūtatis respectu actu puij. 3° mō ē amor
boni commodi pntis: 7 appet ex qōne
pcedente q̄ ille amor non ptinet ad bea
titudinē sed amor boni honesti vel bōi
in se. 4° modo est in irascibili 7 illo mo
do magis appropinquat ad securitatez
que succedit spei passioni non spei vir
tuti.

Ad argumenta ad p^m
ci q̄ Aug. p s^lud intelligit q̄ beatissimū
i. maxima pfectio beatitudinis est q̄ cer
tissimum est semper ita fore maxime in

quaz extensiuē. 7 quod sequitur accipi
tur non pro actu certitudinis sed pro
obiecto quasi dicerz ipsa perpetua con
tinuatio de qua hētur certitudo est ma
ximū quidem in beatitudine. q. quanti
tas extensionis superaddita q̄tati intē
sionis. 7 illud dicit maximū qd̄ icludit
aliquid 7 adhuc aliquid supaddit: 7 sic
ista extensio icludit pfectōem intensio
nis. **A**d aliud p3 ex primo articulo so
lutionis. q. nulla forma finita potest ex
cludere omnem puationē a susceptiuo
tū beatitudo pro quāto ē perfectissima
maxime excludit perfectōis puiationē
a suo subiecto. 7 hoc sufficit ad hoc vt
sit finis intrinsecus qui necessario est si
nitus sed non sufficit ad incorruptibili
tatem. **A**d aliud de philosopho dicē.
do q̄ nunq̄ per ingenium ad veram fe
licitatem humane nature potuit pertin
gere nec affirmatiue nec negatiue. non
negatiue q. falsum demonstrari nō po
test non affirmatiue. quia sensibilia ad
hoc sufficienter non produciūt. vnde tā
q̄ dubius nūc videbatur sentire q̄ non
esset vera felicitas cui posset succedere
miseria. nunc q̄ non posset esse alia feli
citas hominis. quia nesciuit de felicitate
alterius vite ab illa: 7 illa non est feli
citas inamissibilis ideo non oportet in
hoc eius auctoritati iniri. **A**d aliud
concedo q̄ tribus virtutibus theologi
cis in via succedunt tres perfectiones in
beato. siue virtutes siue actus non curo
sed non oportet illa succedentia esse de
essētia beatitudinis sicut accipimus be
atitudinem pro summa perfectione be
atificabilis nature p ipsaz sūme suo ob
iecto perfectissimo coniungente.

Trum gau
dium de obiecto beati
co sit de essentia vel perti
neat ad essentiam beatitudinis videtur
q̄ sic Aug. lo. de confess. dīc beatitudo

in illa forma finita
p̄t excludere om̄es
puiationē a susceptiuo
prima

ph̄s nūc q̄ potuit
in nāl ittm
q̄ ad vām feli
citas hominē

est gaudiū de vita beata. **P**reterea beatitudo ē pfecte q̄tatiua ip̄i beati. sed pfecta q̄es est gaudiū siue delectatō ḡ rē. **P**reterea beatitudo ē vltimū bonū ip̄ius beati. sed delectatio ē vltimum p̄ns opatōnem ḡ rē. **P**reterea beatitudo vnit eēntialr vltimo bono pfectis siue opando quiescēdo 7 delectando. s̄ opatio est de eēntia beatitudinis. ḡ 7 q̄ etatio 7 delectatio. **C**ontra nihil p̄tiet ad beatitudinē q̄b non p̄tinet ad aiam siue imaginē. sed delectatio n̄ p̄tinet ad aiam nec ēt ad imaginē. q̄ ē totū. q̄ enī fm̄ phm̄ p̄ de aia dicit aiaz gaudere vlt̄ trīstari dicit eā texere vel edificare ḡ rē. **P**reterea. io. ethl. delectatio ē adueniēns opatōni. ḡ ē sicut acc̄s eius. sed beatitudo eēntialr p̄sistit i opatōe ḡ rē.

Respondeo hoc est supponendum sicut oñsum ē in p̄ li° q̄ delectatio realiter dīffert ab opatōe 7 tunc ad q̄onem est. n. vna opinio q̄ delectatio ē de eēntia beatitudinis. rō ad hoc est. q̄ deus de potentia absoluta p̄t oē illud sepaſ ab alio q̄b non ē de eēntia eius. si ḡ gaudiū non ēt de eēntia beatitudinis possit de separe visionē beatā a delectatōe siue gaudiō. sed hoc ē p̄dictio q̄ de clare vlt̄ deat deū 7 non delectet in ip̄o 7 gaudeat. **P**reterea beatitudo ē maxima pfectio ip̄ius beati sed ipsa erit maior pfectio si gaudiū fuerit de eēntia ei° q̄ si solum cōcomitet ip̄am. ḡ meli° est positie q̄ sit de eēntia eius q̄ non. q̄ sic melius saluat pfectio ei°. **P**reterea sicut se h̄z pena ad gaudiū sic tristitia ad p̄mīuz q̄ permutando sicut se pena ad tristitiaz sic p̄mīum ad gaudiū. sed pena ē eēntialr tristitia. ḡ p̄mīum ē eēntialr gaudiū. ḡ erit eēntialr beatitudo. **C**onsequēter. s. q̄ pena ē eēntialr tristitia p̄bo. q̄ non p̄t ēē actus aliquis ip̄i voluntatis. q̄ ois actus voluntatis ē volūtarius. nā ita voluntarie nolo aliqd sicut volo sed tristitia n̄ est voluntaria imo ē

de eis q̄ nobis nolentib° accidunt. ḡ nō ē actus volūtatis. est ḡ eēntialr ip̄ia p̄ea. **C**onfirmat q̄ sicut se h̄t malum i honestū ad malum incōmodū. sic bonū honestum ad bonū cōmodū. sed malū inhonestum ē per se p̄ctū. 7 malū incōmodum pena. ḡ bonū honestū est per se meritum 7 bonum cōmodū p se p̄mīum. sed nihil ē delectatio nisi bonū cōmodum ḡ rē. **P**reterea. io. eth. delectatio vlt̄ vltimum bonū. 7 ibidem delectatōem oia appetunt. sed q̄b oia appetunt est per se bonū. i. ethico. ḡ rē. **C**ontra nulla passio est beatitudo eēntialr. sed gaudiū seu dilectio ē eēntialr passio p̄robatio ma. q̄ beatitudo est vltima pfectio ex eo q̄ simplr oprimo p̄iungit. hoc p̄bo q̄ si aliqd ex se ēt beatitudo hoc ēt nobilissimū maxī. sed nā beati ē nobili° in se q̄ q̄dāq̄ acc̄s suū ḡ maxīme ēt beatitudo. sed oēs pfectioes ei° sunt acc̄ntia. ḡ min° entia q̄ nā. sed nulla passio p̄iungit obō b̄tūco sed tm̄ opatioes. q̄ passio rectip̄ ab obō in potētiā minor p̄z ḡ rē. **P**reterea q̄b est de eēntia beatitudinis ōz respicere obm̄ beatificū non solū i rōne cāe efficiētis s̄ ēt obī sed passio respicit obm̄ beatificū vt cām efficientē sed gaudiū est passio ḡ rē. **P**reterea aliqd viator p̄ aliquid ei° dem rōnis mouet p̄iungit 7 quiescit in obō beatifico ip̄fecte. ḡ s̄lt̄ in patria p̄ aliqd ei⁹dē rōis vltimate p̄iungit obō beatifico 7 pfecte. s̄ in vīa nlls coniūgitur illi obiecto p̄ passionē. sed per opationem ḡ nec in patria. sed beatitudo ē vltimate p̄iūgēs. ḡ beatitudo non ē passio. cum ergo gaudiū sit passio nō erit de eēntia beatitudinis. **P**reterea. io. ethl. dicit philosophus multa appetere mus si delectationem non haberemus vt scire recordari 7 virtutes. 7 ideo nō est operatio propter delectationem. sed magis ei° vt ip̄e dicit ibidē. non. n. laboramus vt quiescamus sed quiescūm⁹ vt laborem⁹.

Thom̄ xlvij.
dicitur ad 1. q. 3.
Et ad 2. q. 3.
in p̄m̄ dīf. ar.
mulo 3. q. 3.

mortem sicut ma
cupio collolu
naturalis nō h̄t
ad p̄fectōem suā
eluctus in uolū
ergo dico q̄ cū
sectōem suā s̄
nō habentibus
appetit loquē
n̄t formā 7 vlt̄
Contra appetit
luntas nēcio 7 p̄
beatitudinē. 7 nō
cessitate p̄iūgē
nere nā quin in
quia si tollas ill
sed appetitus nā
natio talis. ergo
beatitudinē. quia
crio. **C**onsequēter
ma inclinatio nā
ctiōm. sic n. ar.
oēs hoīes nā s̄
scia; maxīme de
ctio voluntatis
in cuius potētiā
tēdē in eius p̄tate
ergo si volūtas u
sario ad appetit
me. **C**onsequēter
petitū est ad p̄f
qua volūtas p̄f
est aliquid vlt̄
culare. ḡ rē. **C**on
ctus sequens cog
liber. vlt̄ aut non
ctus. uel cōsequē
go ille appetitus
in particulari.
Quanti
dum articulum
omnes illo app
tant beatitudinē
sic in vlt̄. rō ad be
nō velle aliquid n

mortem sicut martyres. vñ dicit aplūs:
 Supio dissolui rē. g sequit q appetitus
 naturalis nō sit nisi inclinatio quedam
 ad pfectōem suam. nec est magis actus
 elicitus in uolūtate q̄ in lapide. **Q**uid
 ergo dico q̄ est inclinatio ad p̄p̄tam p
 fectōem suā. i. uoluntatis. sicut in alijs
 nō habentibus appetitū libez. r de illo
 appetitu loquit p̄hs. i. phis. q̄ mā appe
 tit formā r vlr impfecto suā pfectōnem
Que illo appetitu naturali patet q̄ uo
 luntas nēcio r p̄petuō r sūme appetit
 beatitudinē. r hoc in p̄ticulari q̄ de ne
 cessitate pz: quia natura nō potest fma
 nere nā quā inclinē ad suā pfectōem
 quia si tollas illā inclināōem toll nām
 sed appetitus naturalis nō est nisi incli
 natio talis. ergo ut sic necessario appetit
 beatitudinē: quia illa est maxīma perfe
 ctio. **Q** sūme appetat p̄bo: quia sum
 ma inclinatio nature est ad sūmā perfe
 ctōm. sic. n. arguit p̄hs. i. metaphy. **S**i
 oēs hoies nā scire desiderant. g maxīma
 scīaz maxīme desiderāt: sed sūma perfe
 ctio voluntatis est beatitudo. g rē. **S**i
 in cuius potestate nō est tendre uel non
 tēdē in eius ptate nō est remisse tendere
 ergo si uolūtas ut nā determinat neces
 sario ad appetēdum beatitudinē. g sum
 me. **Q** Et in p̄ticulari patz. quia ille ap
 petitus est ad pfectōem intrinsecā reale
 qua uolūtas pficit. sed pfectio realis nō
 est aliquid vlē q̄ uoluntas pficit: sed p̄ti
 culare. g rē. **Q** illud appetere non ē a
 ctus sequens cognitōem: quia tunc esset
 liber. vlē aut non est nisi obiectū intelle
 ctus: uel psequens actum intellectus. er
 go ille appetitus nō erit nisi beatitudis
 in p̄ticulari.

Quantum ad secū

dum articulum de appetitu libero an
 omnes illo appetitu nēcio r sūme appe
 tant beatitudinē est vna opi. que dīc q̄
 sic in vlē. rō ad hoc est: uolūtas non pōt
 nō uelle aliquid nisi i eo sit aliqua ratio

mali uel defectus boni: sed in beatitudi
 ne in vlē est rō oīs boni r p̄uatio uel ne
 gatio omnis mali. ergo rē. **E**x hoc se
 quit q̄ sūme appetatur: quia in cui po
 testate nō est actus siue agere: in eius po
 testate non est remisse uel intente agere.
Adducit tñ q̄ in p̄ticulari nō nēcio ap
 petit: quia tunc nō posset quis peccare.
Contra hanc opi. fuit diffuse argutuz
 in li. i. in. q. illa: vtruz apprehenso ultio
 sine necesse uoluntatē sit frui eo. quātuz
 ad p̄ns tamē videf mibi q̄ p̄tradictōez
 implicat. i. q̄ oēs nēcio appetant in vlē
 r nō in p̄ticulari. qz si beatitudo i vlē
 apprehensa necessario appetit p̄pter h
 qd est in ea omnis rō boni. r nulla ratō
 mali nec defectus boni. cum hoc in bea
 titudine p̄ticulari plenius inueniat q̄ in
 beatitudine vlē. sequitur g q̄ tunc beati
 tudinē siue finē apprehensū in p̄ticulari
 oēs appeterēt necessario qd falsum est.

Preterea: nullū vlē includit maiorem
 pfectōem q̄ aliqd p̄ticolare suū. immo
 minorē: quia oē p̄ticolare addit pfectio
 nē sup vlē. g beatitudo in vlē nō est per
 fectior q̄ in p̄ticulari. **S**i ergo est ipossi
 bile nō appetere beatitudinē in vlē app
 hensam. quia nō apparet rō mali nec d
 defectus boni multo magis erit h d ea ut
 in p̄ticulari. **P**reterea si talis necessitas
 uolēdi in libera uolūtate poneretur: h ē
 p̄pter inclināōem naturalē appetitus
 cui p̄formāt. sed appetitus nālis ē ad be
 atitudinē ut in p̄ticulari ut ostensuz est.
 ergo necessario appetit beatitudinē in p̄ti
 culari apphensā. **Q** s. si intellect' n̄ plus
 dubitat de fine in p̄ticulari q̄ in vlē: q̄re
 nō appetet nō vī rō. s. q̄ idē appetat ne
 cessario r nō appetat nēcio. **R**n. r dico
 q̄tū ad istū articulū: q̄ etī uolūtas libe
 ra uelit ut in p̄hs beatitudinē apphen
 sam in vlē uel p̄ticulari. qñ intellect' nō
 dubitat in illo p̄ticulari ēē beatitudinē
 nō tñ nēcio vult nec in vlē nec in p̄ticia
 ri. rō ē qz nēcitas in cā supiori nō pōt ēē
 a nēcitate cāe inferioris: qz cā inferior n̄

Argumentum
 henrici.

pōt determinare modū agēdi cāe supio
ris: qz nō pōt ipsā deimnare ad agēduz
g cā supior si nēcio agit hoc h3 p aliqd
intrinsecū forme sue. si ergo uolūtas h3
nēcitātē ad uolendū aliqd illa nēcitas
pueniet sibi ex nā sui 7 nō a cā inferiori
Nunc g arguo ulterius: cā supior si ne
cessario agit eadē necessitate mouet cās
inferiores ad agēduz actōes sue actioni
necessarias. cum ergo ad actū uolunta
tis reqrat apphensio intellectus: sequit
q si uoluntas necessario uelit beatitudi
nem q deimnabit intellectū ad semper
psiderandū de beatitudine: qd est falsū.
dico ergo q ptingent vult tam in vli q
in pticulari. quis ut in plibus uelit vtz
qz qn nō dubitat intellectus in quo sit i
pticulari. sicut de qlibet fidelē q credens
in fructū trinitatis esse beatitudinē ap
petit illū finē l3 nō uelit media ad illum
finē. qz nō efficacit vult: iō nō vult vtu
ose viuere. q aut ut in plibus uoluntas
velit beatitudinē. hoc est qz ut cōius ap
petitus liber sequit inclinatioem appeti
tus nālis. impossibile enī est p aliquem
habitū uoluntatē magis habilitari uel
inclinari ad aliqd uolendū q p appeti
tum nālem. cum ergo uolūtas possit tā
tū habilitari p habitū aliqū q ut i plī
bus sequat inclinatioem illius. imo dele
ctabilis opetur fm eius inclinatioem. g
multo magis ut in plibus vult istud ad
qd inclināt nāliter: 7 ideo iustus habito
etlā qduncq habitū cū difficultate eligit
mortē 7 est sibi mā patientie: qz pira ap
petitū nālem. cū g oēs appetitū nālī ap
petant beatitudinē ut ocm est. sequit q
volūtas ut in plibus uelit beatitudinēz
Qued est ne actus ille q vult beatitudinēz
nālis. **D**ico q nō pprie qz nō est inclia
tio nālis ad beatitudinēz q dicitur uelle
nāle uoluntatis ut nā est. pōt tñ dici nā
lis qz pformis est inclinationē nālī: ppi
quod dicit aug. in enchiridion. c. xviij.
neqz uolūtas nō est aut nō libera dicta
est q sic beatitē uolum? ut miseros nos

esse uelle nō possum? vñ sicut dī aliqd
uelle vtuosū nō quia a vture pcedit eli
citue: quia nullus habitus est pncipiūz
totale elicitiū actus. sed dī vtuosus a
ctus: qz pformis inclinatioē vutis ul qz
elicit fm vutem. sic est in pposito de be
atitudinis volitōe. pōt. n. dici nālis. qā
pformis inclinatioē nālī: tñ est act? liber
non tñ est velle deliberatū: quia delibe
ratio est eoz quoz est electio que sūt ad
finē. 7 est de pclone que pcludit per sylo
gismū practiciū. **S**ed hic est vnum ou
biū: qz si fm aug. in pdicta aucte n pos
sumus uelle miserā. g simplr 7 necessa
rio nolo miserā sed sequitur necessario
nolo miserā. g necessario uolo beatitudi
nē. hec pñā p3 duplr. pmo quia non est
minor pportio beatitudinis ad uelle q
miserie ad nolle. **Q** sic. quia act? nolen
dī nunq est nisi in vutute alicuius uoli
tōis: iō. n. nolo aliquid quia uolo aliud
ut ocm est supra p ansel. sed cā est perfe
ctior suo effectū. g magis necessario uo
lo beatitudinē q nolo miserā: **R**n. nec
sequit non uolo beatitudinē g nolo eaz
siue nō uolo esse miserū. g de necessitate
nolo esse miserum. quia nolle est actus
positiuus nolētis sicut 7 uelle. 7 ita libe
rū vnum sicut aliud. quia neutriū elicio
necessario circa qduncq obiectū: 7 iō
possum nō elicere nolle circa malū. sic
circa bonum. tñ circa malū ostensuz nō
possum elicere actū uoluntatis nisi nol
le. 7 ideo d3 sic argui nō possum uelle mi
serū. g non possum odire beatitudinē. sed
ex hoc nō sequit g necessario uolo beati
tudinē. quia nullū uelle necessario elicet
a uolun? **S**ed adhuc obijcit nullus act?
necessario auferit a po? aliq nisi ppter o
terminatioem ei? ad oppo^m. sic ab igne
necio auferit frigiditas. qz necio deimia
tur ad calozē. nec ab aliq supficie coloz
aliquis nisi ppter deimnationem ei? ad
aliū colozē oppo^m. g in voluntate nō est
impossibilitas ad nolendū beatitudinē
nisi qz deimnat ad oppo^m actū f. ad uo

lenda beatitudi
cludit actus u
actus nolētis
miseria nō est
licet nec be
tōis. sicut act
dī a visu resp
est nata esse ob
suo uolūtas n
spectu talis ob
sic deimnat ac
ad nolēdū mis
actū circa ista
tū elicet actū u
nis 7 nolēdū re
lute deimnat
uel aliū. **Q**
nō est defect? b
uolūtiū. **D**ico
respectu cuiusq
obiecto neciat
aut odire beati
vnde debet
pōt resiliē ab
leria nec defect
odire uel deest
l3 ex h nō sequi
Q si dicas q
nē nec necio od
go actū habet
do sibi ab inue
q in pluribus h
non necessario
se suspendere a
titudinē. aliter
dunt aliquod a
mūz de quo nec
vltimi teneant
qdq obiectū p
7 a quolibet ac
suspendere hoc
liber expectari i
bi aliquod bon
ut bonū psider
auertē 7 nullū
elicere.

lendum beatitudinem. **Rn** q a uoluntate excludit actus uoluntatis respectu miserie et actus noluntatis respectu beatitudinis: quia miseria non est nata esse obiectum actus uoluntatis nec beatitudo obiectum actus noluntatis. sicut actus uoluntatis videtur disgregando excludit a visu respectu nigredinis: quia non est nata esse obiectum talis actus. sic in proposito uoluntas non est capax talis actus respectu talis obiecti. **Dico** q uoluntas sic determinat ad uolendum beatitudinem et ad nolendum miseria q si elicitur aliquem actum circa ista obiecta necio et determinat ut elicit actum uolendi respectu beatitudinis et nolendi respectu miserie. si tamen absolute determinat ad unum actum eliciendum uel alium. **Ad** rationem quam accipiat q in qua non est defectus boni uel mali est necio uoluntatis. **Dico** q falsa est propositio. quia uoluntas respectu cuiusque actus est libera: et a nullo obiecto necitat. non tamen potest uoluntas nolle aut odire beatitudinem. nec uelle miseriam unde deberet arguere sic. q uoluntas non potest resistere ab illo obiecto in quo non est miseria nec defectus boni. q non potest uoluntas odire uel desiderare beatitudinem: quod est verum sed ex hoc non sequitur q necio uelit beatitudinem nec necio odit beatitudinem quales ergo actum habebit circa beatitudinem quando sibi ab intellectu ostenditur. **Dico** q in pluribus habet actum uolendi: sed non necessario aliquem actum. sed potest se suspendere ab omni actu ostensa beatitudine. aliter. n. simplices quam apprehendunt aliquid quod pertinet ad finem ultimum de quo nesciunt an sit de ratione finis ultimi tenerentur ad uolendum. unde unum quodque obiectum potest uoluntas uelle et nolle et a quolibet actu in particulari potest se suspendere hoc uel illo. et hoc potest quilibet experiri in se ipso cum quis offert si bi aliquod bonum et etiam ostendit bonum ut bonum considerans et uolens potest se ab hoc auertere et nullum actum uoluntatis circa hoc elicere.

Ad primum argumentum

tum principale quando arguitur q non omnes cognoscunt beatitudinem. ergo non omnes appetunt. dicendum q concludit de actu uoluntatis elicto. **Quo** enim actu non omnes appetunt beatitudinem quando non actu cogitant de illa. sed appetitus naturalis non est talis actus. **Ad** aliud quando arguitur de damnatis si appetant beatitudinem. circa hoc. n. duplex videtur dubitatio. una de appetitu eorum naturali: quia si appetunt naturaliter beatitudinem unde appetitus ille in eis sit frustra cum sit ad impossibile. **Aliud** dubium est si actu elicto appetant beatitudinem: quia cum apprehenderent eam possunt habere actum uoluntatis circa ipsam. quia circa quodcumque apprehensum possunt habere aliquem actum uoluntatis. sed non possunt habere actum nolendi circa beatitudinem ergo uolendi. sed tunc est dubium quomodo possunt uelle hoc habere cum sciant eis beatitudinem esse impossibile. **Quo** ad primum respondeo q in eis est appetitus naturalis respectu beatitudinis: quia sicut supra dictum est appetitus naturalis non addit aliquam perfectionem super naturam absolutam: sed solum inclinationem ipsius nature ad suam perfectionem: et ideo manente natura manet ille appetitus et si dicas q tunc ille appetitus erit frustra. ita dicas q damnati frustra sunt homines uel angeli cum appetitus naturalis non addat absolutum aliquid super naturam eorum. unde dico q licet illud sit frustra quod caret perfectione sua et frustra est finis tota spiritus: non tamen si caret illa in aliquo individuo: ut patet in orbat et monstruosis. sic autem non est in proposito: quia aliqui sunt beati qui perficiunt finem appetitus eorum naturalem. alii autem non. et ideo non frustratur finis tota spiritus. **Alii** autem qui ponunt omnes angelos differre spiritum habent ponere appetitum finem spiritum esse frustra. quia impossibile est eis persequi perfectionem suam.

Quanti ad uelle elicitu dico q cum habent cognitionem de beatitudine et eaz considerant possunt habere uolitionem sequentem appetitu nalem ei pformem. et possunt actu elicto appetere beatitudinem: sicut et mali in via. affectione tamen comodi imoderata. quia non imoderata affectio iusticie quomodo iusti appetunt ut comodis eis: et ideo imoderatus appetunt eaz q iusti. et ideo pcedo q damnati nalle elicto appetunt beatitudinem. non. n. credo q aliquis habitus possit dari qui magis inclinaret uoluntate ad non appetendum et detestandum beatitudinem q eorum appetitus naturalis inclinatur ad uolendum eam: et ideo in eis nullus est habitus obstinatiois ut magis actu elicto delectabiliter inclinaret ad oppositu beatitudinis q fm appetitu nalem uelint actu elicto beatitudinem. Quando ergo dicitur q beatitudo ostendit ut impossibilis eis et sub ratione impossibilis: et ubi non est spes de consequendo aliquo uel oio non appetit uel tenuit. Dico q duplex est uolitio una est efficax que est respectu finis per media ordinatur ad illu finem psequendum. Alia est simplex seu pditionalis que est respectu alicuius finis non exequendo media ad illu finem psequendum: sed simplr appetitur finis et uellet tendere in ipm si possit et obiectum esse fm se pfectum. pmo mo non est uolitio alicuius apphensi sub ratione impossibilis. sed tamen sub ratione possibilis. ex pte de sanitate ostensa diuersis infirmis 2° mo potest esse respectu impossibilis et maxime intesa. et in tali uolitione potest esse meritum et demeritum ut si aliquis appetat fornicari quoniam ipm impossibile est hinc oportet tunc. et sic damnati maxime uolunt beatitudinem ut bonu comodu. et forte iustius q nos in via. licet eam apphendant ut impossibile eis. et maxie delectentur in pfectione illius obiecti si dimittentur. et in hoc forte hnt maximam penam q sic detinentur ab igne in pfectione sua q non pmittunt pfectionem deum ut e ob-

duplex
uolitio

lectu nalis beatitudinis. et et se ipsos in quibus maxime delectarent. Ad aliud quoniam arguitur q non necio quia tunc de non meretur appetendo finem: pcedunt aliqui q non est meritum in uolitione finis in via: sed tamen in particulari ubi ptingit errare. et si hoc est uerum tunc ad hoc q actus esset meritorius requireret q contingere coperetur uolenti actus meritorius apphensio obiecto quod esset difficile ptra aliquos si actus meritorius est necessarius tunc actus elicitus respectu finis est magis meritorius q respectu eorum q sunt ad finem. sed dixi q nec finem nec ea q sunt ad finem uult necio: ideo non uult deo quoniam actus: q est finis in via possit esse meritorius: sicut ille q est entis ad finem ois. n. sunt ptingentes. Alii potest dici: q finis duplr potest appeti: uel sub ratione boni honesti. et sic est actus meritorius. Si sub ratione comodi appetat non est meritorius. Alia sunt soluta in corpore. q.

Ad argumentum in

oppositu intelligit pcludere p appetitu nali uerum est. si autem p appetitu libero actus. i. elicto non est uerum: sed in plibus ut est ostensu. eodem mo est dicendum ad secundum. Ad tertiu quoniam dicitur: q sicut se hnt p^o i speculabilibus etc. dicendum q est sile q ad hoc q sicut uirtus pfectionis ordinatur ad uirtute principij et pmissarum. sic bonitas eorum que sunt ad finem ordinatur ad finem: et ideo ppan^o pncip^o ad obiecta et fines uera est ppo. sed ppan^o ad p^om uia non est. Ad aliud dicendum q sine uoluntate est affectio comodi sine libertate et affectio iusti que moderat appetitu pmodi: tunc necessario uellet comodu. sed ubi utrunq est et affectio comodi et iusti non oportet: qia ex libertate ibi potest aliud uelle q comodu sicut dicit Ansel. de casu diaboli qui fingit unum angelum in quo tantu est affectio comodi ille uellet semper commodum. Ad aliud dico q bene concludit de appetitu naturali: non tamen de actu elicto appetitus liberi.

Ex b

lucio quoniam
lis ad quod
ipius app
ritus an
sua inclina
tus non est
beatitudinis
potest beat
do ipm p
ipm p^o rari
uelle negat
telligere ve
uoluntate
sum ppter
lectus p^o
non ut ad
quod dicit
uelle non in
trarie t^o p
fidelis app
titudinali
no et mo
cationem u
nem illu. se
ratio non est
est beatitud
uoluntate
tunc ad argu
dum q uer
aliud q p^o
dum q p^o
apostolus
nisi sit pot
dinare uell
aut non est
uolent. Ad
aliud q dicit
q uoluntas
gatur: qz
sed non pot
ipm ut non
p^o rari p^o
uult ita p^o
uult ratione

Ex his sequitur so

lurio qōnis secūde. appetitus. n. natura
lis ad quecūq; est in ordine ad pfectōez
īpīus appetentis. p hoc. n. est dat' appe
titus animalib' ⁊ rebus vt ad pfectōez
suā inclinent. sed deliberatiuus appeti
tus nō est talis q' omne qd vult velit. ppē
beatitudinez. pōt. n. velle aliquid nō tñ
ppter beatitudinē negatiue. s. nō volen
do ipm ppter beatitudinē. pōt etiā
ipm p' trarie velle. p'muz patet q' pōt nō
velle negatiue: q' intellect' aliud pōt in
telligere vel cogitare q' beatitudinē qñ
voluntas illud vult. ergo tūc nō vult ip
sum ppter beatitudinē. **P**reterea: intel
lectus pōt cognoscere rōnem illaz boni
non vt ad finem ordinat: sed vt in se est
quoddā bonū: ⁊ sic voluntas pōt ipsuz
velle nō in ordine ad beatitudinē. **N**ō
trarie etiā pōt aliquis sic velle: q' aliqd
fidelis apphēdēns finē apphēdit cer
titudinaliter esse beatitudinē in deo tri
no ⁊ vno. similiter autē apphēdit forni
cationem vt impossibile ordinari ad fi
nem illū. sed dictante intellectu q' forni
catio nō est ordinabilis ad illū finem q
est beatitudo: immo ē p' traria finis: ⁊ tñ
voluntas eligit fornicatiōem. **g** ⁊ c. **E**t
tūc ad argumentū p' mū de Aug. dicē
dum q' vez est de appetitu recto. **A**d
aliud q' p'mū in aliquo genere ⁊ c. dicen
dum q' p'mū appetibile in se est cā oīm
appetibilū: nō tñ in ordine ad potētiā
nisi sit potentia talis que nō pōt nisi or
dinatē velle vel tēdere in obiectuz. talis
aut nō est volūtas vt est libera: et iō nō
valet. **A**d aliud q' si nō appetit ppter
aliud qd tūc appetit vt beatitudo: dico
q' volūtas pōt velle aliquid ppter se ne
gatiue: q' s. vult ipsum nō vt referibile
sed nō pōt ipm velle p' trarie: vt q' velit
ipm vt nō referibile. ⁊ sic velle ppter se
p' trarie p' tinet ad rōnem finis: nō tñ tūc
vult ita ppter se vt excluderet illud qd
vult rōne finis alteri. ⁊ tūc ad argumē

tum vult ppter se negatiue: q' nō ordi
nat ipm: nō tñ p' trarie q' sit nō referibi
le. **A**d p'mū in oppositū verū est q' nō
oīm actus elicit vult beatitudinē: q' nō
cognoscit: sed de appetitu nāli q' nō
sequitur cognitiōem nō oportet: immo
necessario ⁊ semp ē ad finē. **A**d aliud
dicendū est q' si vnus act' est p' pandi et
qui circa extrema p' pata: tūc plana ē so
lutio. si nō: sed ali' ⁊ ali': tūc est dubiū
sicut in intellectu discurrete de p'missis
ad p' clusiones. discursus. n. ali' actus ē
q' qui est circa p'ncipia ⁊ p' clusiones vel
ides. **A**d p'positū tñ si act' collatiuus
est vnus extremoꝝ qd est possibile: q' a
obiecta plura h'ntia ordinē inter se p'nt
esse obm vni' actus vel vnus potētie.
tūc solutio plana ē. si aut actus circa ex
trema manēt cum illo actu: tūc necessa
rio stāt simul duo act' in eadem poten
tia: nec illi act' circa extrema impediūt
p' pationē: sed necario redrunt ad ipm.

Meritur utruz

Quod ex puris nālibus possit p' se
qui beatitudinē. v' q' sic. phus. q. celi ex
mū. Si nā dedisset celis motuz p' gressi
uum: dedisset eis inf'rum vel inf'ra ad
motū. nā. n. nō ordinat ad aliquā p' se
ctiōez aliqd nisi p'uideat illi de his cū
quib' pōt agere ⁊ attingē illā. sed hō nā
liter ordinat ad beatitudinē. **g** ⁊ c. **N**on
firmat: nā mag' dedit hōi ad acq'rendā
p'fectōem intellectus q' sensus: q' p'fecti
or ē intellectus q' sensus. sed sensus pōt
h'ē oīm p'fectōez ad quā ordinat ex pu
ris nālibus. **g** mag' intellect' **g** cōfir
matur sic: sensus nō est capax illi' qd ex
cedit ei' nālem facultatē. **g** nec intellect'
Si **g** obm beatificū excedit facultatem
nālem ei': sequit' q' nō est capax eius qd
ē falsum. **g** ⁊ c. **I**tem ad p'ncipale 2° sic:
nō est dare in nā potentia passiuā cui
nō corrīdeat actiua in nā. sed in hōie ē
po^a passiuā ad beatitudinē. **g** ⁊ actiua.
sed q' rōne in alio: eadē rōne in ipso. **g** ⁊ c.

Preterea si nō hz nālem pōm ad beatitudinē nō pōt attingere aliquem habitum ad eā. habitus. n. est pñ^m sic agēdi nō aut agēdi. sed po^a est pñ^m simplici ter agēdi. Sed homo nāliter hz pōm q̄ simplr pōt in opatōem bñficā. licet n̄ sic: si nō de^t habitus sibi. **P**fectio inferior pōt p̄tineri in spē supiori. Sed hitus mediate q̄ pōt pō in actū beatificū cum sit accidēs dat quandā pfectōez potentie. fiat ergo aliquis intellectus qui p̄tinet pfectōem intellect^u inferiori et illi^u hit^u mediate q̄ p̄t i opatōez q̄ i^u p̄t opatō nē bñficā sine hitu. et sic talis ex puri nālibus salte attinget beatitudinē. **H**z eadez rōne q̄ ille et alius. et sic est standū in p̄t^u mis. **C**ontra ad ro. vi. Si a dei vita et^a na. **P** hoc est maior heresis q̄ heresis. Delagū qui posuit q̄ homo sine gratia posset iustificari.

Respondeo dicitur

Cōiter ab omib^{us} q̄ nō. sed quidā doctor sic assignat ad hoc talē rōem. Nihil cognoscit nisi p hoc q̄ cognitū est i cognoscēte. sed cognitū est in cognoscēte per modū nature sue. q̄ cognitio est i cognoscēte p modū cognoscētis. **E**x hoc seq^u tur sic: si modus eēndi nature cognite excedit modū eēndi ipsius cognoscētis neōio est ipsam cognitōem eē extra nāz cognoscētis. nunc aut modus eēndi ipsius dei excedit oēm creaturā. qz ille nō pōt eē modus eēndi alicuius creature. si q̄ alicui creature pueniat cognitio dei hoc erit supra modū nālem cognoscēdi creaturē. **P** alius doctor adhuc arguit sic: illud obiectū nō pōt cognosci a cognoscēte qd nō est in eo p modū q̄ p̄tēti illi cognoscēti. Sed deus nō est in creatura p modū q̄ p̄tēti nature cognoscētis. q̄ nō pōt cognosci a creatura. minor p̄batur. Nihil intelligit nisi qd se hz ad intellectū p modū informantis. sed deus nō sic se hz ad intellectū. q̄ rē. **P** obiectū cognoscibile requirit ad pōm cognoscēte quā-

cūqz q̄ritatē determinatā et simplicez. **H**z essentia diuina nō hz q̄ritatē determinatā ad intellectū: qz intellectus est finitus. eēn^o vō infinita. nec hz eēntia simplicitatem p̄portionatā intellectui hūano. Probō milesima ps grani milij ē obiectū magi p̄portōatū visui q̄ simplicitas diuina intellectui n̄fo. sed illa ps p̄pter sui puitatē fallit visū. q̄ rē. maior pz: qz visus potest crescere in v̄tute: et non in infinitū q̄ usqz posset videre. qz istud puū milij est finitū et in se qddā visibile. **I**z ex alia pte q̄ritūcūqz intellect^u crescit in v̄tute: tū ē finitus et obiectū infinitū. q̄ nunq̄ attingit illud qd est simplicitatis infinite. Rū deo ad p̄mā rōem qñ dī q̄ nihil cognoscit nisi p hoc q̄ cognitū est i cognoscēte p̄cedat suo mō eēndi in. s. p spēm obiecti ul p habitū fm alios uel p actū non curo qñ addit q̄ cognitū ē in cognoscēte per modū nature sue. ex h̄ habem^{us} tñ q̄ cognitū est pfectō p̄portionata nāe cognoscētis: et q̄ p cognitōem obiecti est p̄portō natū nāe cognoscētis. et qñ dī q̄ si mod^u nature cognite rē. illud ar^gu^o si dī ualē ualet in v̄tute istius p̄pōnis: q̄ sic se hz modus eēndi cognoscibilis ad modū eēndi ipsius cognoscētis: sic se hz intelligibilitas cognoscibilis ad cognoscēte. **I**z hoc ē falsū. quia cognitio pōt eē obiecti alicuius h̄ntis in se mod^u eēndi supiorē q̄ sit modus eēndi ipsius cognoscētis. imo si est uerū oī fm hoc p̄cedē: q̄ angelus inferior nō posset cognoscē supiorē: qz mod^u eēndi suus excedit modū eēndi ipsi^u. **P** si hoc est uerū tunc nec cū lumie glie uel q̄ cūqz habitu eēt possibile creature videri deū. qz eē dei excedit modū eēndi ipsius imo totū istū intellectū et habitū et lumie. **C**at iō dico q̄ int obiectū et pōm nō oī esse eq̄litarē: **I**z quandā p̄portōem. talia aut inter q̄ requirit sola p̄portionalitas pnt esse max^{ime} dissilia: ut pz de mā et for mā. silt de actiūo et passiuo: sic ē h̄. non n. requirit int obiectū et intellectū nisi p̄portio motiui ad motū. obiectū. n. se bēt p

Richardus
pñ^m dei. n.
pñ^m pñ^m
q̄ rē. argu^o
pñ^m

Thōmas pñ^m
dī. n. oī
q̄ rē. Et
h̄ntis quod
l. b. 3. q̄
Et q̄ rē
q̄ rē. q̄ rē

nō q̄ m̄
et pñ^m m̄
n̄fo. cū
sed q̄ dī
no

modū moti
requirit obiectū
tōis tñ rē
onā i pñ^m
opatōis
tāua eq̄lita
natū ad fin
l. mediatū ag
a fine. nec tñ
qd est ad fin
ne obiecti et
dū ad rōem
sylogistica
nisi illo mō
tōis est fm
ergo nulla
nature cogn
gnitōis sit
dus eēndi rē
di cognoscē
tura cognosc
sed tunc vñ
dus cognosc
scibilis: et ill
est de obiect
nature cogn
fm modū co
tis modū co
tra modū na
nunq̄ p̄fectū
nāliter: ut pz
Obiectū qd
p̄portionalit
tuā intellect
excedit intell
ctū intelligē
loamur de
nulla est p̄
finitū quod
dī infinitū
creata est im
ate in creatur
q̄ intelligibi
pta nūq̄ red
Iz et h̄ nō se
illo. si. n. sine

modū mouētis pōm. 7 inī talia magis
requirēt difficultudo. **¶** **Q**uo. n. capax ē opa
tōis tñ respectu h^o obiecti: 7 iō pporti
onat si pō est ex se elicitua sicut tminu
oparōis 7 opatio nō sicut pportōe q̄ti
tatiua eq̄lia. hoc sūtr pz in alijs. ens ordi
natū ad finē suū. pxi^m h3 pportionem
immediatū ad illū. 7 tñ distat in infinituz
a fine. nec tñ impedit hoc pportōem ei⁹
q̄b est ad finē ad ipm finē. sic de pportō
ne obiecti 7 actus. **¶** Scōm hoc ḡ dicen
dū ad rōem q̄ arguit ex ppōnibus non
sylogisticis. vñ nō video q̄ pñta tenet
nisi illo mō arguēdo: q̄ si modus cogni
tōis est fm modū nature cognoscentis
ergo nulla cognitio nālīs excedit modū
nature cognoscētis. cū ergo modus co
gnitōis sit fm modū cognoscibil. si mo
dus eēndi rei cognite excedit modū eēn
di cognoscēt illa cognitio erit supra na
turā cognoscētis. sic arguēdo tenet ar^m.
sed tunc vna ppō est falsa: hec. f. q̄ mo
dus cognitōis est fm moduz nāe cogno
scibilis. 7 sūtr hec: q̄ nulla cognitio nālīs
est de obiecto cuius nā excedit modum
nature cognoscētis: q̄ licet cognitio sit
fm modū cognoscētis: est tñ obiecti hñ
tis modū cognoscibilis 7 modū nāe vl
tra modū nature cognoscentis. aliter. n.
nunq̄ pfect⁹ cognoscere⁹ ab ipsecciori
nālīter: ut pz ex dicti. **¶** Sed si arguit sic:
¶ Obiectū q̄b est essentia diuina excedit i
pportionalit̄ in entitate pōm cognosci
tiua intellectus creati. ḡ iproporionalit̄
excedit intelligibilitatē. ergo nō est obie
ctū intelligibile pportionalit̄ ei. **¶** Rñ^o si
loq̄mur de pportōne geometrica: tunc
nulla est pportio finitad infinituz. q̄a
finitū quotienscūq̄ sumptū nunq̄ red
dit infinitum. 7 illo modo sicut entitas
creata est improporionata entitati incre
ate in entitate ita in intelligibilitate. ita
q̄ intelligibilitas vnus multoties sum
pta nūq̄ reddit intelligibilitatē alterius
sz ex h^o nō sequit̄ q̄ nō sit intelligibile ab
illo. si. n. sint iproporionata pportōne

geometrica nō ppter hoc sunt ipropor
tionata pportōe alterius generis: puta
pportōe oparōis ad suum terminū. si
ue cognitōis ad obiectū q̄ requiritur in
pposito siue potentie ad obiectū. **¶** Ad
primam rōnem alterius doctoris dico q̄
destruit seipsam. o3 enim fm omnē opi
nionem negare maiorem uel minorem
si enī ad cognitōem illius obiecti nō re
q̄ritur spēs impressa. tunc maior ē falsa
f. q̄ obiectū non pōt naturalit̄ cognosci
ab intellectu in quo nō potest esse scōm
modum sui. f. p informatōem. tunc enī
obiectum p̄sens sufficit ad imprimen
dum actum suum cognoscendi. **¶** Si autē
ponatur obiectum p̄sens per speciem
7 speciem requiri ad cognitōnem. tunc
minor est falsa. nec ratōnes per quas ali
bi ostendit̄: q̄ species nō requiritur i
intellectu beati ad videndum deum con
cludunt: ut patebit alibi q̄cqd sit de cō
clusiōe. **¶** Ad aliud qñ arguit q̄ obiectū
requirit determinatā distātiā ad poten
tiā fm quātitatē 7c. dico q̄ illa vba sūtr
metapho^a. **¶** Nā actiū 7 passiū corpa
lia requirunt determinatā distātiā ul⁹ qñ
titatē ad hoc ut agant. quia corporalis a
ctio requiritur in quanto. sic nō requir̄
in intellectu qui intelligit omne ens. cō
cedo tñ q̄ q̄ritas obiecti cognoscibil. f.
essentie diuine 7 eius simplicitas est pro
portionalis quātitati v̄tuali potētie in
tellectiue cognoscentis. **¶** Ad pbationez
qñ dī q̄ simplicitas diuina est magi im
pporionata intellectui q̄ minima ps
mily visui. diceret q̄ tu petis quia essen
tia diuina in rōne obiecti cognoscibilis
nō distat in vno gradu a virtute cogni
tiua intellectus. licet plus distet a natu
ra. Similiter pcluderet q̄ nō possemus
vidē deū q̄buscūq̄ additis: q̄ totū fini
tū est. 7 p pñs distat plus ab essentia di
uina q̄ sit distātia potētie visive a mi
lesima pte granī milij. Similiter intelle
ctus per nullā informatōem habere po
terit pportōem quantitatis virtutis ad

essentiam diuinam. & nunq̃ p̃ quacūq̃ informatōem poterit videre deū.

Respondco ergo

Conclusio
prima

ad q. duas p̃dones declarando. p̃ma ē q̃ natura humana ex puris nālibus est immediatū susceptiū beatitudinis. 2^a est q̃ nā humana nō est sufficiēti actiua ex puris nālibus ad videndū deum visiōne beata. Ex quibus sequit̃ p̃positum s. q̃ homo nō potest ex puris naturalib⁹ p̃sequi beatitudinē. **P**rima p̃dō p̃bat sic. Nature humane ad hoc q̃ sit capax beatitudinis nō addit̃ aliqua alia natura. quia tunc natura humana manens eadem natura non beatificaret̃ nec p̃ aliquid accidētale supadditū nec p̃ habitū est immediatū susceptiū beatitudinis quia ratio recipiendi beatitudinē nō p̃r esse habitus. quia nec mō p̃ habituz recipitur actus: quia cūz habitus generet̃ ex actibus sequit̃ actus ipsos. & habitus in viā nō est rō recipiendī actū. & multo minus in patria. **Q**uod susceptiū quod ordinat̃ ad mltas formas ordinatas maxime ordinat̃ ad p̃fectissimā. Sed uolūtas ordinat̃ ad multas uolūtēdes: & intel lectus ad multas intellectōes. & maxime ad beatitudinē cū sit p̃fectissima. Si ergo est immediatū susceptiū alicuius illarū. & istius. quia ista maxime p̃ficiunt̃. **D**ices q̃ habitus requirit̃ ut p̃fectus p̃ficiat̃ beatitudine. vnde habitus requirit̃ p̃pter p̃fectionē beatitudinis. **N**ō tra. Tunc sequit̃ q̃ anima humana fm̃ quid p̃ficiunt̃ beatitudine. Sed habit⁹ simplici. & tunc habitus uidet̃ deum & charitas diligit̃ deū: & nō anima humana nisi per accidens & fm̃ quid. Ideo dico p̃mo q̃ anima humana in puris naturalibus est immediatū susceptiū beatitudinis. **S**ecundo dico q̃ anima humana non est sufficiēti actiua ex puris naturalibus ad p̃sequendum actum visiōis. quia impossibile est intellectū esse cōp̃sionis nisi intellectus hēat i se

Ad hunc est
immediatū susceptiū
beatitudinis

obiectum cognitū uel aliud in quo eminentius continetur. Sed nā humana nō habet deū in se ex se p̃ntem sibi sub rōe obiecti. nec in alio in quo eminentius continet̃. quia in nullo alio pōt̃ eminentius p̃tineri. & ex se nō sufficit ad habendum cognitionē diuine nature visiūa. **P**reterea. visiō est cognitio intuitiua rei i se. Sed natura humana non potest habē ex se p̃ntem deum in rōne obiecti licet sit sibi p̃sens per illapsum. & non potest ex se habere visiōnē nature diuine. non ergo sufficit ex puris naturalibus ad cōg̃scendum ṽtute p̃pria obiectum beatificum. **E**x hoc sequitur corollarium q̃ in beato nihil erit supernaturale p̃us operatōnibus. si tñ aliquid supernaturale ponitur in beato p̃rius operatōnibus hoc non erit p̃pter receptōem: sed p̃pter actionē ut eliciatur operatio in beato q̃ attingit deum. **N**ō enim potest poni alia qua forma in beato solum ad decorem & pulchritudinē: & que nō ordinetur ad actionem. & per cōsequens cum nihil requiratur p̃pter receptiōnē beatitudinis ut ostensum est sequitur: q̃ si sic aliqua forma supernaturalis & spiritalis i aia beati p̃or operatōnibus q̃ illa requirit̃ p̃pter operatōem eliciendā & tunc ulterius aut requiritur p̃pter obiectū aut p̃pter potentiā. & cū duplex potentia currat in operatione in beato. s. intellectus & uolūtas p̃pter vtrāq̃ potest talia forma poni. si autē ponat̃ p̃pter hec tria formas sup̃nales p̃cedentes operationem ponerentur tres forme supernaturales p̃cedentes. vna cōrespondens obiecto. s. species intelligibilis in memoria. 2^a ex parte intellectus que dicit̃ lumen glorie. Tertia ex parte uoluntatis que dicit̃ charitas. si autem obiectus in se p̃sens sufficit ad actōnem visiōis causandū quantum ad illud quod recipitur ex parte obiecti: tunc non requiritur spēs. si autē intellectus sit mere passiuus habēs se solum in rōe susceptiui ad

nā q̃
habet
m̃m̃

actum visiōis
receptōem solam
se intellectus ut
requiritur lumen
sit mere potēti
onis. tunc ex p̃a
ritur charitas. v
tem mere passiu
lunt charitatem
tie non requirit̃
piendum intuiti
me disposita ad
fm̃ sententiam
re charitatem. i
nere in beato p̃
dam lumen au
non videtur mi
videtur de lumen
requirit̃ non sol
p̃pter oculum v
metaphora qu
magis ut se lū
requiritur de lū
p̃pter receptōem
videtur mihi ne
spēs. quia si spēs
memoria sit p̃or
sed an sit ponere
malum operatō
tie dicitur alia
necesse ponere d
tōem eliciendam
quam operatō
charitate elicere
tense sine eis m̃
forma quoniam
nem beatitudinis
non potest habē
Ad arg
dicendum q̃ natura
na ad cōsequendū
tētiās passiuas
nā nō tñ ut ita
bina dispositiō
viā nō dedit dī

actum visionis cum nō requiratur ppter
receptiōem solam aliqua forma ex par-
te intellectus ut supra ostensū est tūc nō
requiritur lumen glorie. si etiam uolūtas
sit mere potentia passiua respectu frui-
tionis. tunc ex parte uoluntatis non req-
uitur charitas. vnde ponentes uolunta-
tem mere passiua respectu frui-
tionis tol-
lunt charitatem. quia ex parte uolunta-
tis non requiritur aliqua forma ad reci-
piendum fructiōem. quia ipsa fm se ē sū-
me disposita ad recipiendum eam: s3 q2
fm scripturam 7 fidem habemus pone-
re charitatem. saltem necesse est eaz po-
nere in beato propter operatiōem eliciē-
dam. lumen autem glorie ad visionem
non videtur mihi necesse poni. quia qd
dicitur de lumine naturali corporali q
requirit non solum ppter obiectum: s3
ppter oculum videt mihi esse quedam
metaphora. quanto enim obiectum est
magis in se lux tanto minus ppter ipm
requiritur de lumine. nec requiritur p-
pter receptiōem ut dcm est. vnde minus
videtur mihi necesse ponere lumen qm
spēm. quia si species ponitur hoc est ut
memoria sit perfecta ex parte intellect.
sed an sit ponere talē speciem ppter for-
malē operatiōem 7 perfectiōem poten-
tie dicitur als. ¶ Teneo ergo q saltem
necesse ponere charitatem ppter opera-
tiōem eliciendam. 7 per consequens ali-
quam operatiōem potest uoluntas cū
charitate elicere quam non potest ita in-
tense sine charitate elicere. 7 sic patet ad
formā questionis q aliquam operatiō-
nem beatitudinis pōt homo habē quā
non potest habere ex puris naturalib.

Ad argumenta

Ad p-
mum
dicendū q natura dedit homini orga-
na ad cōsequendū beatitudinē. s. ut po-
tentias passiuas receptiuas eius 7 acti-
uas. nō tñ ut statim psequeretur. sed ha-
bitis dispositiōib' requisitis. 7 iō fm vnā
viā nō dedit dispōnes pimas ad habi-

tudinē: s3 dederit potētias. ¶ Ad 2^m dicē-
dū q nō est sile: q2 sensus nō pōt eē po-
nō organica. uel nō pōt nō esse po-
organica. 7 iō nō pōt eleuari ad imāle appre-
hendendū. nec etiā visus beati. bñ tam-
infra genus māliū pōt eleuari ad vidē-
dū solem. ¶ Sed intellectus habet obiectū
totū ens. 7 ideo potest eleuari ad aliqd
imāle. imo potest eleuari ad quodlibet
cognoscendum. vnde nō est sile de istis
potentijs. s. intellectiua 7 sensitiua quā-
tum ad obiecta q2 nō est ptra rōnem in-
tellectus. immo sūme cōpetit ei eleuari
ad videndū obiectum supernaturale. ē
tñ quo ad modū simile vtrobiqz. ¶ Ad
confirmatiōem dicendū q sensus non est
capax alicuius nisi sensibilis: nō tñ ois.
intellectus autē est capax ois intelligibil.
¶ Ad aliud dicendū q cuilibet potentie
passiue cōrēnder actiua. uey est. nō tñ i
nā creata etiā fm phm ut p3. q2 pō rece-
ptiua est in corpe ad aiām intellectiua 7
7 tñ tota nā creata nō posset eā inducē
ponit tñ phs aliū q nos q ad hoc q po-
sūt potētā in nā deū. s. nāli necessita-
te agentē. s3 nos bñ ponim' in toto ente
cuilibet potentie passiuē bene cōrespō-
dē pōm actiua: nō tñ actiua illa ē nālis
sicut passiua. imo nunq est nālis i pmo
ad extra sed semper uoluntaria. ¶ Ad a-
liud fm illā opī. que ponit intellectum
esse causam actiua. dico q modo habet
potentiā remotā tunc autē ppinquam
vnde sicut intellectus est hic 7 ibi eadē
natura ita posse videre est hic 7 ibi eadē
po. sed mō est remota tunc erit ppinq
si autē est potentia passiua 7 receptiua:
tunc nō requiritur lūmē glorie. ¶ Ad a-
liud dico q aliqua pfectio inferiori pōt
pineri in supiori. aliqua uero nō. quia
si fieret sūma uoluntas eodē mō se ha-
bet ad beatitudinē sicut infima. q2 utra-
q2 eodē modo se habet ad suaz beatitu-
dinē licet illa sit maioris beatitudinis ca-
pax: et tunc ut sic considerando utraqz
preter habitum illū tunc sūma ē simplr

Intellectus hō p eā
tōm ens obiectū se
clausū ad pignu
sunt dī inuicem
sicut non non.

Aliq pfectio infim
vbi pōt pneri in
supiori aliquam mō
ut dicitur dicitur

magis imperfecta: quia quanto aliquid est aptius ad maiorem perfectionem si ea careat: tanto est imperfectius: nec illa perfectio per quam hoc debet inferiori est quam sit in summa unitate: quia hoc est impossibile: quia illa voluntas infima non esset eius capax.

¶ Tunc homo in

vita mortali possit persequi beatitudinem. non. n. id est querere hoc et utrum ex puris naturalibus possit persequi beatitudinem. Et arguitur quod sic: Christus habuit beatitudinem in vita ista: et tunc vere erat homo mortalis. *Item* aug. lxxxij. q. q. antepenultima dicit de rapto pauli: quod vidit deum eo modo quo beati vident in patria et tunc erat in corpore mortali. et 13 visio illa fuerit quasi hominibus potuisset de illis conservasse et continuasse per totam vitam eius. *Item* posset homo persequi beatitudinem in vita mortali. *Item* illud quod non est susceptivum beatitudinis non impedit ad beatitudinem. sed corpus non est beatificabile: quia non est coniungibile ultimo bono simplici. *Item* siue mortale siue non mortale non impedit animam beatificari. *Item* in vita ista potest homo naturaliter si appetit beatitudinem et non potest eas persequi nisi mortuus: quia homo appetere naturaliter mortui: quia eodem appetitu appetit aliquid et fugit impediens. *Item* homo naturaliter fugeret vitam mortalem: quod est contra apostolum ad romanos. Nolumus expoliari sed supuestiri. *Item* ultimo arguitur sic: Illud quod immediate in vita ista potest cognosci: potest immediate diligere: et sic potest diligens ipso frui et esse beatus. sed in vita mortali potest de immediate cognosci per actum fidei. *Item* contra aug. xij. de tri. c. vij. quia tunc posset beatitudo amitti per mortem et hoc sciret homo quod moreretur. tunc arguitur: aut volens amitteret aut nolens aut nec sic nec sic. si volens: iam non esset illud summe volubile. si nolens: *Item* timere et sic tristare. si nec sic nec sic: *Item* non curaret de maximo bono suo: quod est inconveniens. *Item* in vita mortali non potest homo esse beatus. *Item* ex. xxiij. di. Non

non de vapp. b.
pauli ap. th.

videbit me homo et vivet. ibi glo. est per hoc

¶ Respondeo et dico

quod ad illam questionem potest esse duplex intellectus: vel utrum homo in actibus quibus modo experimur in nobis possit in vita illa beatificari. et dixisset philosophus quod sic: et quod alia noticia et dilectio clara et immediata non fuisset possibilis homini per rationem naturalem inuestigando. sed hoc fuit superius reprobatur: tum quia totum ens est obiectum suum: et per hoc non quietatur nisi in cognitione summi intelligentis in se: tum quia cognitio intuitiva preterit sensui circa obiectum suum. *Item* in intellectu circa suum: et sic ratio naturalis docet quod de immediate et nuda poterit cognosci: et per hoc diligere ab homine. *Item* alius intellectus posset esse: utrum in vita mortali aliis actibus quam modo experimur posset homo fieri beatus. *Item* ad quod dico quod impossibilitas aliquid recipiendi in sebo preexistente potest esse ex duobus: vel ex parte agentis vel ex parte passivi. *Item* ex parte passivi dupliciter: vel quia simpliciter repugnat passio: sic lapidi sapientem esse: vel secundum quod sicut sebo extrinsecus sub uno contrario repugnat. prout esse sub opposito. *Item* de istis quibus est videndum. primo ex parte agentis. si. n. dispositio preuia non requirit ad esse beati: sic lumen glorie tunc agenti ut agens est non repugnat plus modo dare beatitudinem quam in alia vita. si dispositio requiritur potest illa dispositio primo dare: et illa data beatitudinem preferre sicut post mortem. nulla. n. est impossibilitas simpliciter: sed solus quia caret illa dispositione modo. sic *Item* non est impossibilitas ex parte agentis. *Item* de possibili ex parte passivi per quod non est impossibilitas simpliciter ex natura sua. tunc. n. nunquam posset recipere beatitudinem. *Item* si est repugnancia modo hoc est ratione alicuius quod est in passio cum quo non potest esse beatitudo: et si est aliquid tale impediens hoc erit mortalitas. talis autem repugnancia mortalitatis ad beatitudinem non est secundum aliam repugnancia. tunc. n. in Christo non potuissent fuisse similes: quod non est verum: qualis *Item* est ista repu-

gnancia in illa
opposito est form
ut si aliquid forma
etum effectus
nisi cause effectus
prinet effectus
naturaliter sequere
pugnari *Item* in pi
titudine non form
repugnare effectui
effectus *Item* in illi
in homine mortali
et appetit *Item* sensiti
intellectui incli
ppatur in appeti
deordinatione n
ma delectatio an
solu oppositum sed
sunt appetit *Item* sensiti
ca passionem: et sic
ab effectu qui nati
per prius repugnat
rone repugnare
tium. *Item* alio mo
nantia: quia 13 co
be beatitudine p
Aug ad thomase
tellectus et voluntas
cabiles: hinc illa
mediate a deo su
tudinis anime: in
do anime non est
corpi. *Item* *Item* beatitudo
stare cum vita mort
perfecte beatitudinis
Datur *Item* quod siue mu
antudo in vita mo
hoc quod dat beatitud
quod res naturalis impedi
ter omne: non in po
rium. *Item* Sed non vi
nantia que dicta e
ad oppositum sui esse
beatificum esset mo
anime immutaret
re sicut post mortem illa

et dico

duplex intelle
as qd modo ex
in vita illa bea
lic: qd alia no
mediata no fu
m nalem inue
us reprobati:
sum: qd p pns
de summi intel
nitio intuitiva
uz: qd intel
la docet qd de
ta cognoscit: qd
us intellectus
etali alijs acti
posset hō fieri
possibilitas a
ectiue pōr esse
is vel ex parte
vel qd sumpt
i sapientie esse:
i sub vno ptra
b opposito.
li. pmo ex pte
no requirit ad
e tūc agenti vt
s' mō dare bea
dispo requirit
re: qd illa data
post mortem.
s' simplr: qd so
modo. sic qd nō
eris. De pos
p nō est impos
tūc. n. nunq
q si ē repugnā
ui? quod est in
beatitudo: qd si
hoc erit mortu
a mortalitatis
natio repugnā
uissent fuisse fl
io qd ē ista repu

gnantia in illa duo. dicendū qd nō oīs
oppositio ē formalis sed quedā vītualis
vt si aliq forma nata ē facer aliquē effe
ctum: effect' opposit' illi effectui oppo
nit' cause effect' vītualit'. Et n. vītualit'
pōtinet effectū oppositū illi effectui: qd na
turaliter sequeret nisi esset impedies. re
pugnat qd vt in plurib' mortalitas bea
titudini nō formalit': sed qd effect' vni?
repugnat effectui alteri? qd p pns cā illi?
effect'. Aug. qd nālter appetit' sensitīuus
in hōie mortali inclinēt ad delectabile:
qz appetit' sensitīuus natus ē appetituz
intellectiū inclināt: beatitudo aut nō
pparitur i appetitu intellectiū aliquaz
deordinationē nec in sensitīuo: qd sum
ma delectatio amouet oēm tristitiā nō
solū oppositā sed ptingentē: qd p pns nō
sinit appetit' sensitīuus hīe tristitiā cū
ca passionē: qd sic mortalitas impeditur
ab effectu qui nālter nat' est cōsequi: qd
p pns repugnat mortalitati beatitudo
rōne repugnātie effectui nālter psequi
tium. Alio mō pōt ali signari repug
nantia: quia l3 corpus nō sit beatificabi
le beatitudine pprie dicta: sicut loqitur
Aug. ad Thymoz: que. i. est in actu in
tellect' qd volūtatis: tūc est fm qd beati
ficabile: qd siue illa beatitudo corpis sit i
mediate a deo siue ex redūdantia beati
tudinis anime: tūc ordo ē ibi qd beati
tudo anime nō est oīmīno pfecta sine illa
corpis. Quā g beatitudo corpis nō possit
stare cū vita mortali: repugnat effectui
pfecte beatitudinis esse in vita mortali
Patet qd qd sine miraculo nō pōt esse be
atitudo in vita mortali: qd nō solum in
hoc qd oīs beatitudo est miraculuz: sed
qd res nālīs impedit ab effectu suo nālī
ter pntē: nō tūc per agens naturale ptra
rium. Sed nō videt qd sufficiat repug
nantia que dicta ē repugnātia alicuius
ad oppositū sui effectus. Si g obiectuz
beatificū esset modo pns sub illa ratōe
anime immutaret animā qd videret cla
re sicut post vitā illaz: qd sicut modo im

pediretur effect' naturalis appetit' sensi
tiui qd intellectiui: ita in alia vita impe
dirent. ergo eadē rōne siue maiori repu
gnantia posset modo aliq esse beatus
si de' daret beatitudinē sicut tūc. Et
cōfirmatur: qd circa idem obiectū eadē
natura semp habet eundem actū specie
ergo sicut tūc qd modo. Dicendū qd nō
est simile: quia in vita mortali cā natu
ralis semp agit effectū suū nisi p con
trariū impediatur: qd si suspendat actio
ista aliter qd per oppositū miraculū est
qz tale dicit deus nō posse de lege cōmu
ni. In vita autē immortalī nō talis erit
necessitas respectu effect' naturalis: qd
deus p statu isto disposuit reb' coagere
qz actiones pprias eis sincere habere fm
Aug. vij. de tri. c. xxx. In statu aut illo
nō coaget eis ad corruptiōem mutūā qd
ad multos alios effect'. qd ideo nō est mi
raculum si tūc nō habent effectus suos
maxime impfectos. Ad 2^m dicendū:
qd l3 idem sit obiectū potentie qd nature
cuiusqz in se qd absolute cōsiderando: tūc
obiectuz illud sic materialit' idem bñ dī
stinguitur fm diuersos stat' qd dispōnes
potentie. vñ obiectū propriū vnius sta
tus et alterius differūt plus qd specie.
Alia diuersitas pōt ibi assignari: quia
actus abstractiuius qd intuitiuius differt
specie: qd aliud qd aliud est ibi mouēs. h
enim mouet species similis re: ibi autē
mouet res pns in se. Ex dictis pnt sol
ui qd intelligi oīes auctoritates sancto
rum. repugnat enim nō solum qd mira
culum esset si de' daret beatitudinē.
sed aliud miraculū requireret. i. suspen
sio miraculosa potētie natural' ab effe
ctu suo naturali: et ideo dicit qd de lege
cōmuni nō posset esse.

Ad argumēta Ad fmū
ō xpo dī
cendū qd semp fuit mira^m vsqz ad mor
tē qd simul fuerit beatitudo qd mortalitas
ppr repugnātiā effectui: qd sic h dolor
ptis sensitīue redūdabat vsqz ad supio

rem ptem aie: illud fuit miraculū ptra
effectū beatitudinis. **A**d aliud de pau
lo pcedo q nō simpliciter est nec fuit re
pugnātia: 7 sic de miraculose potuisset
pstinuasse: sed h° nō est de lege cōf. **A**d
aliud cū dī: corpus nō est susceptū bea
titudinis: cōcedo talis q̄lis aia: est tñ su
sceptuū 7 pductuū alicuius effect⁹ cui
repugnat effect⁹ beatitudinis et ecōuerso.
Ad aliud de vita fugiēda pcedo q vī
ta ista inq̄tuz vita nō repugnat beatitu
dini: sed hoc ē solū inq̄tum ē mortalis
7 sic nullus appetit supuestiri: sed magi
appetit q semp possit ēē immortalis vī
ta sua. **A**d illud de cognitiōe 7 dilectiō
ne dei immediata dico q pōt cognosce
re dei immediate: tñ in cōi et p̄fufe.
talīs at dilectiō 7 noticiā nō est vltima
beatitudo possibilis hominī sic p̄t⁹ dī
ctum ē: sed p̄sistit in cognitiōe intuitiua
clara 7 dilectiōe cōrūdentē. **E**t hoc se
quitur correlariū q cū ania nō pōt esse
pfecte brā p̄iuncta corpi mortali: appe
tit tñ esse p̄iuncta corpi sed immortalī:
qz tūc pfecte erit brā: nō tñ corpi⁹ erit be
atum simplici: sed fruens 7 intelligens
sic loquit⁹ Aug. ad op̄scorū de beatitu
dine nāe 7 beatitudine fm qd: q p̄sistit
in actu scōdo: qz vt est distinctū ptra ani
mam nullū hz actū 2^m. p̄sistit q beatitu
do corpi in esse p̄ vt est perfectibile ab
aia brā: 7 hoc ppter duo: vel p̄p̄i maio
rē pfectiōez aie in opando: vī p̄p̄i maio
rem pfectiōem corpi ab aia: qz m̄a est
p̄p̄i formā 7 nō ecōuerso. **E**t qz ista p
fectiō corpi ponit⁹ esse in quatuor doti
bus: ideo querit⁹.

¶ Trum corpus

Hōis post resurrectiōem erit im
passibile: q nō. **S**eg. sup illud Ioh. In
fer digitū tuū huc 7c. **S**ouūpi necesse ē
qō palpat⁹ corpi⁹ gl̄iosuz erit palpabile
sicut 7 corpus xp̄i fuit: sic apparet Lu.
xxij. **P**alpat⁹ 7 videte 7c. **P**reterea: si
illud corpi⁹ sit impassibile. q brūis nō po

test sentire aliqō sensibile. p̄ns est falsuz
qz sensatio cū sit opatio pfecta animā
nō deerit hominī brō. p̄ntia pbatur: qz
om̄e sensitiuū pōt corrumpi ab excellē
ti sensibili. qō corrumpit⁹ ab excellēti pa
titur ab inferiori: sicut qō corrumpit⁹ a
calidissimo patit⁹ a minus calido. **P**re
terea nullū violentū est perpetuū. s3 cor
pus illud cū sit mixtū habet in se q̄ctu
or elemēta quoz qōlibet p̄ter vnū ē ex
tra regionē suā p̄p̄iam. q violent⁹: et p
p̄ns aliqñ redibit ad locū p̄p̄iuz: 7 ita
totū corrumpet⁹. **P**reterea. j. de celo et
mū. arguit p̄hō p̄ platonē: **L**elū nō pōt
ēē corruptibile: 7 tñ ab alio perpetuari
qz nō pōt aliqd esse ex se possibile 7 cor
ruptibile: 7 tñ ab alio perpetuari. a fili
pōt argui de illo corpe. hoc etiā vult cō
men. xj. met. vbi vult q solus mor⁹ pōt
esse possibile: 7 tñ ab alio perpetuari.
Coppo^m. j. ad Coi. xv. **M**ortale h° in
duet immortalitatē. hoc ē incorruptibi
litate. **E**t iterū ibidem: **S**eminat 7c.

¶ Resposio patet q

ita est ex p̄cedenti. q. qz hō nō pōt ēē be
atus in vita mortali totus autē hō erit
brūis qz tor⁹ meruit q totū erit beatū in
corpe immortalī. pbatur: hoc etiā est
qz hō beatus habebit pfectiōem q p̄pe
tit sue nature. talis ē immortalitas: qz
anime immortalī nō repugnat perpetuo
pficere suuz perfectibile. vñ sicut ex im
mortalitate anime pcludit⁹ resurrectiō:
ita pbabili cōcluditur ex eodē immor
talitas hominis: 7 p cōsequens corpi:
7 ita impassibilitas loquēdo de passio
ne reali vt distinguit⁹ ptra passiōē intē
tionalem de qua tangit⁹ r̄ridendo ad 2^m
argumentū. **S**ed de cā impassibilita
tis dubiuz est. nō. n. est p hoc q qualita
tes p̄sequentes mixtū nō maneat in cor
pore illo tūc: qz tunc nō maneret illud
corpi⁹ mixtū: nec etiā esset p̄portionatū
aie: sicut nec modo aia posset animare
elementū: nec per hoc q ille q̄litate nō

loquit⁹ cū corp⁹
nō qz sup̄ p̄m
b̄tūm dī p̄ h̄b̄g
q̄m̄l̄is aia: nō ē
p̄ d̄uctūm aie
p̄fecti⁹ repugnāte
b̄tūm dī p̄ h̄b̄g

manebunt p̄
forme in speci
corpe eodem q
sequit⁹ qz tūc
valet illa rō
trarie: qz dī
7 p̄ p̄ns sibi su
nō succedat vn
rō p̄trarietati
circulus est p̄
onem. **C**ma
p̄trariop: qz dī
bus cōqz p̄trari
nec de quocūqz
p̄trari⁹ fm sp̄
fm specie: 7 si
om̄i sed aliqñ
nūc ē in illo 7
succedat: sicut
loqz migraret.
7 aliqñ nigredo
circa om̄e sub
deimnaret⁹
pōt tertio pon
natū tūc recipi
q: susceptū m
suscipiētiū
qz tūc manet si
tione. **C**ōtra
dī p̄uationē se
forma insit: qz
pōt tolli mane
aut quā addit
nō pōt tolli nū
tia. **C**oicaco
tione fo: marū
li formari cor
tollit carentia
perioz aut nō
p̄p̄ia ratōe le
carentia eius s
tione m̄a si su
speciali p̄z in
forma q tunc ē
collectiua. ip̄a
nūc 7 eque p̄fec

manebunt p̄trarie: q̄ cū forma sit p̄ria
forme in specie sua si tūc remanebūt in
corpe eedem q̄litate in specie que ⁊ nūc
sequit̄ q̄ erūt p̄trarie sicut ⁊ nūc. **¶** Nec
valet illa rō ad p̄bandū q̄ nō sunt con
trarie: q̄ p̄ria nata sunt fieri circa idēz:
⁊ p̄ p̄ns sibi succedere in eodē. ibi autēz
nō succedit vna q̄litas alteri: ⁊ iō tollet
rō p̄trarietatis. p̄mo quidē nō valet: q̄
circulus est. p̄bando p̄missam p̄clusi
onem. **¶** 2° male intelligit̄ illa descriptō
p̄trarioz: q̄ illud nō d̄z intelligi de quī
buscūq̄ p̄trarijs acceptis s̄m numerū:
nec de quocūq̄ eodē s̄m numerū: sed d̄
p̄trarijs s̄m specie acceptis: ⁊ de eodem
s̄m specie: ⁊ si de eodē s̄m numerū non
om̄i sed aliq̄. hec patet: q̄ albedo illa q̄
nūc ē in illo ⁊ nigredo q̄ est in illo nūq̄
succedūt sibi. q̄ nec hīc. alioq̄n alterū il
loz migraret. s̄z circa istud aliq̄ albedo
⁊ aliq̄ nigredo p̄nt sibi succedere: nō tñ
circa om̄e subiectū: q̄ tūc nullū subiectū
d̄terminaret sibi alterū p̄trarioz. **¶** Nec
pōt tertio poni q̄ nō sit hoc susceptiuū
natū tūc recipe p̄trariū post p̄trarium:
q̄ susceptiū manet idē qd nūc: ⁊ p̄ p̄ns
susceptiuū eiusdē s̄m specie. **¶** Si dicat̄
q̄ tūc manet sine p̄uatione nūc cu3 p̄ua
tione. **¶** Q̄tra hoc: p̄tradictionem inclu
dit p̄uationē forme tolli a s̄bo nisi ipsa
forma insit: q̄ aptitudo suscipiendī nō
pōt tolli manente nā susceptiui. carētia
aut̄ quā addit̄ p̄uatio vltra aptitudinē
nō pōt tolli nisi manēte illo cui est carē
tia. **¶** Si dicās: forma sup̄ior tollit p̄ua
tionē formariū inferiorē: sicut forma ce
li formariū corruptibiliū. **¶** Q̄tra: non
tollit carētia nisi sicut ponit habit̄. su
perior aut̄ nō includit inferiorē in se s̄b
pp̄ria ratōe sed tñ virtualit̄. q̄ nō tollit
carētiā eius sub pp̄ria rōne. q̄ nec p̄ua
tionem ei si sit nata in esse. **¶** Hoc etiāz
specialit̄ p̄z in p̄posito: q̄a nobilissima
forma q̄ tunc erit in toto erit anima in
tellectiua. ipsa aut̄ tunc erit eadez que ⁊
nūc ⁊ eque p̄fecta substantialit̄. q̄ tūc

nō tollet p̄uationem sicut nec nūc. vñ q̄
erit illa impassibilitas. **¶** R̄ideo ex pte
susceptiui nō pōt inueniri aliq̄ causa in
trīnseca huius impotētie. vel q̄ inueniet̄
ex defectu agētis: vel ex impedimēto a
gentis absolute. s̄. tā intrīnseca q̄ extrīnse
ci. Ex pte agentis nō pōt poni defectus
q̄ om̄i potētie passiue corrūdet aliqua
actiua vel intrīnseca vel extrīnseca. agē
tis tñ intrīnseca forte posset poni impo
tentia: ponēdo q̄litates illas in corpe eē
reductas ad tantā equalitatem vt vna
nō posset esse p̄ncip̄ agendi in alterū. h^o
psuadetur: q̄ nō obstāt p̄trarietate ele
mentoz si essent accepta in tāta quanti
tate molis ⁊ virtutis q̄ nulluz eoz posset
aliq̄ aliud vel aliq̄ alia vincere: vel ab
alio vl̄ ab alijs vinci: ⁊ sic p̄portionata
includerent perpetuo i quocūq̄ corpe:
nūq̄ esset ibi corruptio alicuius illoz
q̄ et si p̄trarietas: tñ p̄portionata equa
litas. p̄similit̄ videt̄ nūc esse in elem̄tis.
q̄re enī ignis nō p̄burit om̄ia elemen
ta cū sit maioris actiuitatis. nō vñ ratō
nisi ex p̄portionē vel adequatōe alioz
in resistendo virtuti sue in agendo saltem
p̄currente celo coopante alijs in resistē
do. **¶** Sed q̄ illa cā forte supponit s̄m.
nō enī erūt tunc q̄litates ita reducte ad
equalitatē: int̄n vt nllā possit esse p̄nci
piū agendi in aliā. q̄ necesse est in mē
xto alijs qualitates d̄nari etiāz in v̄tu
te. qd apparet: q̄ corpus humanuz ma
gis est fluxibile s̄m ptes m̄riales q̄ cor
pus alicui⁹ animati vl̄ inanimati inferi
oris. qd nō est nisi ex d̄nto alicui⁹ quali
tatis qd exigit animal. **¶** Similit̄ ista cā
nō posset ponere impassibilitatē respe
ctu extrīnseca corruptiui. ⁊ iō si corruptio
nem ab intrīnseco excludet̄: adhuc esset
diminuta. ⁊ iō oportet ponere impassi
bilitatem p̄ aliq̄ impediens passiōez
corruptiua. tale aut̄ impediens pōt po
ni vel positiuū vel p̄uatiuū. positiuū
duplex: anima vel oos in corpe. p̄uatiū
duplex: cessatio motus celestis: ⁊ nō co

vnde est impos
sibile in corpe

Thomas xlvij
dis. q. 1. art. 1.
q. pma

opatio dei cum causa scda corruptiva .
Pro pmo arguit: qz aia constituta e in
medio inter deu z creatura corpalem:
sicut g tunc ipa erit pfecte subiecta deo
tanq suo supiori: ita pfecte tunc dnabi
tur suo corpi inferiori. **Q**uota hoc: aia
no repugnat istis qlitatibus etiā in quā
tum cōtrarie z nō reducte ad mediū in
quo sunt actiue. patet: qz supponit eas
sic in suo susceptiuo. nec etiā repugnat
effectib' illarū: qz si ille agat mutuo nō
agūt nisi actiōe vniuoca: saltē effect' illi
nō repugnāt anīme vsqz ad magnā in
tensionē: qz stāt cū anima nūc: lz inten
dant vsqz ad magnū gradū. g nec tunc
repugnabūt anīme vt ē for^a in formās.
Qui g dicat q anima phibet tūc actio
nem illarū qualitatū nō ppter repugnan
tiam sui ad actiōem illā: sed ppter impe
ritum sui ad actū volūtatis: qz ex dñio
pleno sup corpus. **Q**uod nō videt pba
bile: qz supmus angelus p solū impiuz
volūtatis sue nō pōt impedire actiōem
alicui' cause nālis. cause. n. corpales nō
obediūt angelis ad nutū q̄tum ad acti
onem z alterationē earū. **Q**uod 2ª via
f. p dote arguit p illud ad dyoscorū:
tā potentē fecit animā de^a vt ex ei' ple
na felicitate redundet in corpus sanitas
perpetua z vigor incorruptibil'. **Q**uod
dus ponēdi est talis: sicut duricies est q̄
dam impassibilitas. f. phibens quāda
passiōē pura facili' scindi: sic possibile
ē aliquā esse qualitātē phibentē omnē
passiōē corruptiuā. **Q**uota hoc: illa
qlitas nō est qlitas celestis: tum qz nec p
spicuitas nec lux nec lumē: tuz qz corp'
humanū cū sit mixtū nō est capax qua
litis celestis. vel g erit qlitas elemēta
ris: vel ppria mixta. sed siue sic siue sic:
nō impedit oēm actiōem vel passiōē .
patet in exēplo: qz duricies lz phibeat
incisionem: nō in pusionem vel aliaz
passiōē destructiuā. **Q**uod etiā pbat
p rōnem qz oēs forme eiusdē susceptiui
p rimi sunt eiusdē generis phici: ex. v. z

h. m. q. 1. art. 1.
q. pma

.x. mēta. sed oēs tales sunt prie vel me
die: vt hē in eodem. x. oēs aut hmoi nō
phibent actiōem mutuā: immo sūt acti
ue mutue. g illa qlitas elemētis vl mi
xti et p pns eiusdē susceptiui nō phibe
bit oēm passiōē corruptiuā. sed magis
erit pnci^m agendi vel patiēdi. **Q**uota illa q̄
litas aut repugnat alijs qualitātibus:
z tūc nō phibet oēm actiōē qz est eius
dem generis: aut nō repugnat: z tūc nō
phibet actiōem alicui' illarū in alia: qz
ille alie sunt in se repugnātes: z ita pnci
cipia mutuo agēdi: z ita nulli earū acti
onum repugnat. **Q**uod ita opi. arguit
ablato pmo aufert quodlibet posteri'.
mot' celestis ē prim' motū. viij. phifi.
g illo cessante nullus erit ali' mot'. **Q**uota
tra hoc est articulus: stare celo approxi
mato igne stupe q ignis nō corrumpit
stupā ē error. **Q**uota p rōnem phi. ij. de ge
nera. **Q**uota p tanto est gnationis cā
qz adducit generās. g tūmodo facit ad
pntiam vel approximationē generātis
respectu mae. g si sine motu haberet ea
dem pntia vel approximationē eque foret
gnatio. **Q**uota hui' si subito p potentiaz
diuina sol fieret in medio sicut fit nunc
p motū: eod mō illuminaret z caleface
ret supposita sicut nūc calefacit: immo
forti' tūc: qz nō cessaret agē quousqz to
talit' corrupisset sibi suppositū si posset
corrūpere. nunc aut qz nō morat super
passum suppositū min' agit efficaciter
in ipsum.

opme
ph. 1. m.

Dico ergo qz cā impassibi
litas ē volun
tas diuina nō coagens cause scde corru
ptiue: z p hoc ē istud impassibile nō po
tentia remota sed ppinq: nō a cā intrin
seca impedire sicut dicitur est de impe
cabilitate. d. de ista. q. de securitate. ex^m
hui' de igne i camino qui nō egit ad cō
sumptionem triū pueroz. nō quidez p
aliquā impassibilitatē insecā pueris:
nec ex carentia po' passiue: nec ex prio
intrinseco impedire. sed qz de' ex volū

R. 1. m.
1. m.

gate sua nō co
Q. 1. m. hoc tū
dos corpi be
secum ei aut
bere cās scda
intrinsecus in
autem Aug.
Q. 1. m. illa po
passibilitatis in
tri: eque etiā in
qz tā elemēta q
uabunt tūc a c
esse miraculū
it in castro diem
nō vi aut qz op
raculosa iura
res qz p dicitur
ppios mot' se
pōt oēs nō in
cur sponē nō v
a spōlo qd ph
hi. Sen. r. r. r.
lgs ē: Aug.
te. etiā si oēs e
sponē sponē
net pones spō
tate vi oēs. p
nec sponē nec
mō habitū rō
ptiari spōliū
surrectione d
ista assuetū
omī corruptio
realit' ipi custo
cur dōtat' hē
bi p dōtat' hē
in ista diuina
z istud ius p
corruptio p
beato z fm co
Ad aliud: p
lus vt pseruē
damnatōz: in
ctionem ppter
aut ppter meri
hoc ad pmodū

tate sua nō coopabitur ad illā actōem.

Quōtra hoc tūc impassibilitas nō esset
dos corpīs beatī: qz dos est aliqd inin-
secum ei cui est. istud autē deū velle phi-
bere cās scōas ne corrūpant nō ē aliqd
intrinsecūz istī. pñs est falsūz: qz vī ptra
auctem Aug. ad Dyoscor. s. adductā.

Cōtra fm illā positōem eque erit dos im-
passibilitatis in elemētis sic in corpe. Pe-
tri: eque etiā in corpibus damnatorū:
qz tā elemēta qz corpa damnatorū pser-
uabunt tūc a corruptōe. **C**ōtra itio tūc vī
esse miraculū in illa pseruatōe sicut fu-
it in custodiendo tres pueros a lesione.
nō vī autē qz opa perpetua diuina sūt mi-
raculosa iuxta illud aug. de ci. Sic de-
res qz pdidit administrat: vt eas agere
pprios mor^o sinat. **A**d p^m illoz: bene
pōt dos nō inesse realit^r psonē dotate si
cut sponse nō inest illud qd sibi datū est
a spōso qd pseruit aliqñ dicit dos: sicut
hī Gen. xxiii. vbi ait sichen iacob et si-
līs ei: Augere dotē et munera postula-
te. etiā si dos dicat illud qd dat a patre
sponse sponso qm ad vsum sic rema-
net penes spōsaz pprietas sicut nūc vli-
tate dī dos. p3 qz illud nō inest realiter
nec sponse nec spōso: sed nūmodo aliq
mō habitū rōne nuptiarū: et ita rōe nu-
ptiarū spūaliū cōsummandarū in re-
surrectione dabit^r cuiqz beato p dote
ista assistētia diuina pseruans ipm ab
omī corruptiōe: l3 illa custodiā nō inest
realit^r ipi custodito. **A**lii pōt dicit qz si
cut dotat^r hēt ius in illo qd assignat^r si-
bi p dote: ita hī bñs ex meritis hēt ius
in ista diuina custodia sibi impēdenda
et istud ius pseruatōis corpīs ab omī
cōruptiōe p diuinā custodiā est dos in
beato et fm corp^o: qz ē ad tutelā corpīs.
Ad aliud: p3 ex hoc qz nec elemēta hñt
ius vt pseruent a corruptōe nec corpa
damnatorū: imo illa pseruātur ad affli-
ctionem ppter demerita pcedentia. ista
autē ppter merita pterita hñt ius istud: et
hoc ad pmodū illoz corpoz: et h3 hoc

pōt dici ad illaz auctem Aug. allegataz
qz illa sanitas et vigor deriuat ab aia in
corpūs: qz ē quedā ordinabilitas vt cō-
seruet^r et vigor et sanitas a deo. et ille or-
do est corpīs vt pseruet^r ex hoc qz ē anī
matū tali aia: qz aia fuit pncip^m merendi
talē sanitatē pseruari a deo suo corpī:
ita qz nihil aliud ē dicē illā incorruptio-
nem deriuari ab aia in corp^o qz qz istud
pncip^m. i. sanitas pseruata est pncip^m incō-
ruptibilis corpīs mediatē aia: qz sic erat
pncipalior in merēdo: ita pncipalior in
nā pmeriat. **A**d itū dico qz magis nā
le ē coagere corpi beati ad pseruatōem
ei^r ptra pñm corrupēdo qz coagere cō-
trario in corrupēdo: qz cā supior pfe-
ctius agit cū scōa pfectioni: et l3 hoc nūc
esset miraculū de corpe alicui^r iusti: qz
nūc est tps mutatōis et actōis mutue in
corpibus: tam tūc erit stat^r quietis et im-
mutatōis in corpib^o: et p tūc erit nāle si-
ue pseruatō siue cōem cursum qz agar ad
quietē sic nūc ad morū. **A**d rōes p tri-
bus positōib^o illis. **A**d p^mā de dñio aie
sup corp^o rñdeo: de^r tūc nō faciet volū-
tatem aie omīpotentē: et iō nec potentē
facē quicqd volet fieri. l3 sufficit sibi qz
qdqd volet fieri fiet: et sic corp^o suū pfe-
cte subde^r volūtati sue. hoc ē erit sicut
volet: sic ipa subdit^r deo. sed ipa subditio
corpīs sui erit effectiue a volūtate dīna
Ad rōem p 2° dcm ē quō intelligit^r de
illa dote qz ē ius quoddā in corpe inqñ
tam ē animatū tali aia ad tales pserua-
tionē passiua ab oī corruptōe. **A**d 3^m
mor^o celi h3 aliquā pmitatē ad alios vt
pote vniformitatē et velocitatis: sed nō
pmitatē cālitatis nisi inqñtum adducit
gnāns qd est p accñs sicut motus ignis
ad lignū hēt pmitatē ad pbustionez li-
gni. sine tali autē pmo bñ pōt esse poste-
rius: si aliqz suppleat vicē talis pmi.
Ad rōes pncipales. **A**d p^mā
si pcedat auctas gre-
gorij que tñ nō vī necessaria. qre. n. nō
posset palpari celū a digito ibi exñte. b^o

*Ad est moru
phene dñari ab
aia in corp^o p^m 1°*

*opm
ph*

*ph
tom*

mō intelligendo palpationē q̄ illud cor
pus subtilit̄ resisteret tactui: l3 nō in mu
tando p̄ aliquā qualitātē sensibiles. nec
vt calidū nec vt frigidū rē. q̄ autē pal
patur fm̄ aliquā qualitātē sensibillē im
mutando tactuz bñ est corruptibile sibi
derelictū. r̄ ita non plus sequit̄ nisi q̄ il
lud corp⁹ si nō p̄seruaret̄ a deo eēt cor
ruptibile passione corruptiuā. **Ad 2^m**
cum dī q̄ oēs sensus beati sunt in actu
suo: Rñdeo: adhuc qlibet sensatio est p̄
p̄ia p̄fectio sensitui: tñ nō vīdeo neces
sitatē q̄ sensus p̄tinentes ad nutritio
nem tūc sint in actib⁹ suis cuz tūc nutri
tio nō sit necessaria: qz nō erit corp⁹ ani
male. i. indigens alimētis. aliqui tñ bñ
p̄nt poni in actib⁹ suis quoz act⁹ nō re
quirunt imp̄fectōem p̄comitantē: sicut
visus r̄ audit⁹ qui sunt magis sp̄iales.
De visu nullus dubitat nec de auditu:
si ē ibi sonus r̄ possibilis multiplicari r̄
imutare auditū. **Cū** arguit̄ q̄ talis im
mutatio nō est sine immutatioe reali cō
ruptiuā. nego. **Ad** p̄batiōem excellēs
sensibile rē. p̄cedo q̄ nūc concurrūt ille
due immutatioēs simul: qz actiuū ē po
tens agē vtraz actōe r̄ passiū v̄l idēz
vel iunctim ē receptiuū vtriusqz actio
nis. et iō nūc vtraz actio simul ē in eo
dem passo: l3 qñqz vna maiō r̄ alia mi
nor fm̄ dispōnem passi ad hāc vel illā.
tūc autē nō p̄seruabit̄ de organa sensu
um ab vna passione eoz. qz non est ad
p̄fectionem eoz sic p̄seruari. p̄seruabit̄
autē totū corpus ab alia actōe: qz hoc ē
ad bñ esse q̄ corp⁹ meruit mediāte aia
vel aia ipi corpi: vel totū ipi corpi p̄nci
pallus p̄ animā. **Ad** tertiū si negat̄ ele
menta esse realit̄ in mixto patz rñsio. si
autē nō negat̄: dico q̄ illud est simplici
violētū q̄ opponit̄ p̄fectioi nālī: r̄ mi
nus q̄ minus nālī. **Ex^m**: aquaz esse sur
sum vt saluet̄ plenuz in vniuerso nō est
simplici violētū: immo si tūc descēde
ret relicto vacuo sup̄ius esset violētū:
r̄ fm̄ qd̄ nālē: qz nā totū vniuersū magi

est p̄nci^m nālītatis q̄ nā ista p̄icularis.
r̄ magis nālē est q̄ tali toti conuenit̄ q̄
q̄d p̄p̄ie hūc p̄t. corp⁹ autē mixtum r̄
maxime humanū p̄fectū quoddam est
nālē quocūqz elem̄toz. r̄ iō q̄d nālē est
illi corpi hoc ē simplici magis nālē q̄
q̄d esset nālē vnicūqz elem̄toz fm̄ se
magis ḡ nālē est q̄ p̄seruet̄ corp⁹ hōis et
elem̄ta in eo q̄ q̄ violenti dissoluatur
corp⁹ hōis: r̄ vñ quodqz elem̄tū sua
nālītate tendat in suū p̄p̄iū locū. ista
autē p̄p̄o nullū violentū perpetuū: nō
est necāria theologis loquēdo de violē
to p̄tra nām p̄ticularem h^o. qz deus po
test p̄seruare aliq̄d p̄ticulare perpetuo
sub opposito ei⁹ ad q̄d nālītate inclināt.
sed apud Arist. erat vā: qz om̄i potētie
passiue ponit̄ in tota coordinatioe cau
sarū actiuarū contridire aliquā cām q̄
aliqñ necessario reduceret eā ad actū. ḡ
illa po^a nālīs aliqñ reduceat ad actū: et
ita violentū sibi oppositū corrumpeat.
Ad aliud de .j. celi r̄ mundi rñdeo qñ
act⁹ repugnat actui l3 possibilitas ad il
lum actū stet cū illo r̄ magis cū possibi
litate ad illū: tñ possibilitas ad istūz nō
stat cū necitate illi: qz si ille ē necessari⁹
iste ē impossibilis: qz repugnās necārio
ē impossibile. iō si plato dixit celū p̄tīn
genter se hīe ad corūpi vel deficē: r̄ eti
am p̄tīngentē ad perpetuo seruari a deo
nihil valet rō p̄tra ipm̄: q̄ posito possi
bili sequit̄ impossibilitas: qz in talibus
vbi vtraz act⁹ est p̄tīngēs diuīsi ex po
sitione possibilis in esse nō surgit noua
impossibilitas. **Ex^m**: currā cras: possūz
nō currere cras. ponat̄ in esse nulla incō
possibilitas oriri. si autē posuit alterū di
ctoꝝ necessariū eē. vel p̄bet̄ q̄ ex possi
bilitate quā cōcedit sequat̄ ḡra m̄ae ne
cessitas. tūc ponendo aliud possibile in
esse nō h̄z noua incōpossibilitas: sed q̄
nūc est manifesta inē esse necessariū r̄ n̄
esse oppositū: pus fuit̄ inē nō eē necessa
riū r̄ possibile. r̄ hoc mō d̄z exponi rō
Arist. vel si accipiedo a platone si dedit

Thomas in 2° 2^a q. 1^a ad 2°
2^a q. 1^a ad 2°
2^a q. 1^a ad 2°

q̄ celū necessariū
ponere in esse illā
rupi ut dēuere
p̄pter positōem
ad oppositū nām
possibilitas simi
est: sequit̄ ex oīo
p̄m qz fm̄ cū
p̄tētiū est necess
p̄tētiū necessariū
p̄m̄tato: p̄tētiū
mūdo. qz natura
li fieret l. imp̄tēti
te sit essent in eo
p̄m̄. q. 1. Alio
deus q̄d d̄m̄
ḡt fm̄ p̄m̄. et h
p̄h̄y. r̄ nec l̄ta
necessitate. qz in
p̄cludit aliquā ne
q̄ mō motus o
meta. vtraz mō
actū ul̄ possibili
alterius possibili
sitōem eē incōue
p̄tētiū ad actū: qz
actus ad necessitū
l̄o ad eandem: l3
Uer
ra biō
quia n
agilitas ponere
tur nisi p̄pter m
tū qz oīs motus
fecit. sed beati nō
tū qz p̄mus mot
rū motū: tū qu
motus est in tēp
rare surgentiū a
lio motū: vel a
sed hoc nō est u
p̄tētiū ab angelis
r̄ p̄tētiū. b
in determinata
Sed illi qui cru

in celū necessario ppetuabit a deo et tūc
ponere in esse illā. possibile est celū cor
rūpi ul' desinere sequit' impossibile non
ppter positōem possibilis: quia pparā
ad oppositū necessariū n̄ est noua incō
possibilitas simul. si nō dedit pbandū
est: sequit' ex dato: q' quidē uerū est fm
phm q' fm eū. ix. meta. Q'cūq' sem
piternū est necessariū. et ita si pōt eē sem
piternū necessario est sempiternū. et ita
pmetator ptractare vī rōz illā d' celo et
mūdo. q' natura mutaret si de possibili
li fieret sempiternū. uel due nāc opposi
te sil' essent in eodē: q' expositū est vi. 8
pmi. q. 2. Alter pbat' sequit' ex dato: q' deus
q'cūq' immediate agit necessario a
git fm phm. ex hoc pcedit in pn°. viij.
phyf. et hec scōa pbat' pcludit aliam
necessitatē. q' inuitabilitatis q' pma q'
pcludit aliquā necessitatē intrinsecam.
2° mō motus celi est necessariū in xi.
meta. vtroq' mō deducēdo necitatez ex
actu ul' possibili dato a platone. positō
alterius possibilis in esse manifestat po
sitōem eē incōuenientē. q' includentem
ptradictōem: q' sicut nūc est ptradictio
actus ad necessitatē: ita pūc fuit possibi
lis ad eandem: s' minus manifesta.

Utrum corpo

ra bīōz erunt agilia: vī q' nō
quia nihil erit ibi frustra. sed
agilitas ponet' ibi frustra: q' nō ponē
tur nisi ppter motū locale q' nō erit ibi
tū q' oīs motus ut sic est act' entis imp
fecti. sed beati non erunt imperfecti. s' rē.
tū q' pūc motus nō erit qui ē cā alio
rū motu: tū quia tps nō erit. oīs autē
motus est in tēpe. s' si haberēt corpo
ra resurgentiū agilitatē nō indigerēt a
lio motore uel adiutore ad mouendū
sed hoc nō est uerū: quia fm aplm: Ra
pient' ab angelis in nubibus obuiā xpo
rē. Preterea. beati fm merita sua erūt
in determinata approximatioe ad xpm
Sed illi qui erunt ppinquiores nolent

moueri ad locū remotiorem: q' amitte
rēt eoz pmiū in pte ad tps. nec ecouer
so q' eoz meritis nō pgruit. Preterea
ij. de celo. Quanta aliqua sunt pfectio
ra rāto paucioribus opatōibus attigūt
pfectōem suā. Sed tunc erūt beati. et cō
pa eoz pfectissima. ergo nō indigēt mo
tu locali ut sic operent' diuersimode ad
suā pfectā beatitudinē psequendā. Cō
tra li. sapie dī: q' tanq' sint ille in arūdi
neto discurrunt. Et eliae xl. Qui sperāt
in dño mutabunt fortitudinē assumāt
pēnas ut aquile uolabūt et nō deficient
current et nō laborabūt.

Respondeo hic sunt bre
uiter quatu
or uel qnq' videnda p ordinē. pūc est
q' in hoīe et in quolibet pposito est du
plex motus. vnus fm exigentiā elemen
ti pdominantis fm q'ntitatē sicut motus
decorū. ppter pdominantia terre in cor
pe humano fm q'ntitatē. alius est motus
nō rōne talis elemēti pdominantis: s' rō
ne q' aīatū est. et est motus pgressiuus.

Differūt autē isti motus fm tria. vno
ex pte pncipioz. q' pnci^m vnus motus
est mixtū p nām elemēti pdominantis: et
ideo post mortē qū maxime illud elemē
tū pdominat' reddidit corpus grauius. pnci
piū autē alterius mot' ē in aīa. 2° dis
ferūt q' mot' q' psequit' aīatū rōe corpīs
nō sequit' cognitōem s' appetitū nālem
illius corpīs: et iō est ad vnū. sicut appe
titus nālis ad vnū determinat'. Ali' autē
motus qui est rōne aīe sequit' apphēsi
ōne que nō est semp respectu vnus loci et
situs: sed nunc respectu vnus nunc res
pectu alterius: iō appetitus aīalis sequens
cognitōem non ē respectu vnus situs p
pter quod ille motus nō est sp fm eūdē
situm: nec semp ad eūdē locū. 3° disse
runt. q' aīalia in illo motu cuius aīa est
pnci^m pnt se sistere p intrinsecū. brutūz
.n. q'uis nō moueat libere. pōt tñ cuz a
lio occurrē apphēso se sistē. s' in a^o mo
tu n̄ pōt se sistere. sicut nec elementūz p

duplex ē
motus: vnus
pnci^m

de motu rōnis
agilitatis

dominās in ipso potest se sistere i motu suo. 2° videnda est rō nois agilitatis: et dico qd rō eius in cōi est qd agilitas ē habilitas in aliquo ad p̄mpte mouenduz se eo motu cuius p̄nci^m est aia. Corpus eni agile mouet se fm locū nō motu nā li cuius p̄ncipiū est elementū p̄dñans s3 aliquoz motuū differētia: p3 ex artido p̄cedēte. et q2 habilitas nō p̄t esse in aliq ad faciliter mouenduz se nisi p̄currente v̄tute motiua et mobili: iō ad rōnez agilitatis in spālī redit p̄fectio v̄tutis motiue in anima et p̄grua dispositio corpis

de p̄m
alio modo
p̄m

Tertio videndum est de illa v̄tute anime motiua de qua certum est et manifestuz qd est ad vnum modum mouēdi corpus. sed quod habet alium modū mouēdi corpus nō est ita manifestum. ē eni v̄tus in anima ad mouendum corp^o organice per modum aliarū partiu3 organicarū. sed qd habet alium modū mouendi. aut qd in aia sit virtus alia ad mouendum alio modo qd organice ipm cōpus nō est ita manifestū nec in hoīe nec in alijs animalibus in quibus manifestū est qd in anima est virtus ad mouenduz organice corpus: ut mota vna parte de scatur alia. secundum qd determinatur a philosopho in libro de motu animalium. sed qd in anima hominis sit virtus motiua alio modo mouēdi non est manifestū: sed tamen inquiritur per rationem. s. ex conditōne anime. p̄mo qd videtur incōueniēs qd anima in aliquo loco existens non posset se mouere de illo quia sic quantuz ad hoc esset imperfectior qd corpus quod pōt moueri de loco: q̄uis nō libere nec p̄gressiue. et p̄cipue secundo est incōueniēs hoc p̄pter hanc rōnem. illud agens potest i aliquē terminū quod potest habere in v̄tute sua actiua terminum illum. Sed terminus motus localis non est nisi ubi. et ille terminus est imperfectior termino cuiuscunq3 alterius motus: et ideo nulluz ē corpus ita imperfectum quod non ha-

bet in v̄tute istum terminū. et similiter ad mouendū aliud ad istuz terminū: q2 lapis trahit secū ad locū suuz aliud si sibi p̄iungat. cum ergo anima sit susceptiua istius termini: quia est in loco diffinitive. et per p̄ns sibi competit ubi diffinitive. oportet qd habeat in v̄tute sua actiua istū terminū. ergo anima separata p̄t se et aliud corpus mouere de loco ad locū nō tamen organice: quia anima non habet organa de se. g. rē. **Q**uod p̄firmatur si repugnat anime separe mouere se et aliud corpus. aut hoc esset ex intellectualitate sua. aut p̄pter imperfectiōem suaz non p̄imo modo: quia mouere se et aliud corpus conuenit nature intellectuali ut angelo: qui pōt mouere se et celū. nec secundo modo: quia conuenit corpori quod est ens imperfectū. Similiter anima habet in v̄tute sua formam perfectiōis. s. intelligere et uelle. Nō ergo sibi repugnat ratione imperfectiōis. **C**o. pa glorificata post resurrectiōem mouebūtur ab anima et nō organice. sed totum corpus simul mouebit: nō vna pte mota et alia descende: q2 uolabunt et nō deficient. hec aut motio simul totius corpis nō est p̄ organuz. g. in anima est virtus alia qd illa qua potest mouere organice. **S**ed est ne vna et eadem virtus cū alia si esset eadem tunc posset dici qd anima posset modo mouere corpus non organice nisi esset impedita. videtur autē qd sit alia virtus. quia videt qd virtus organica et non organica sit alia et alia v̄tus: ut patet in intellectu et sensu: et de appetitu intellectiua et sensitiua. ergo sicut in p̄posito virtus organica et nō organica est alia et alia virtus. **V**erū tamen non videt nisi ponendū eaz aliam v̄tutē a motiua organice: quia nunq̄ est ponēda p̄lita sine necessitate. s3 nō est necesse ponere duplicē v̄tutem motiua in anima respectu corpis sui mouēdi. pōt eni vtrq3 motus saluari ponēdo eandem v̄tutē motiua in aia. g. rē. **A**ssumptū

declaro sic: Alia
aie fm se fm aia
ctus: non tñ pōt
nisi exequat esse
sicut anima non
tiorē a cordis
organice nisi de
te influat v̄tam
stantes: sicut pa
bus. et hoc est qd
sit ad susceptiō
mili ergo s3 aliā
dū motum in co
causet in pte rer
nisi causet illū u
disposita: et ideo
pare p̄p̄inqua
motio: nō potē
motio: p̄t nū
set motum. si aut
sit hic p̄m rem
p̄p̄inqua pōt p̄
motū in quālib
tum in parte co
ori est mouere o
mediate causare
virtus anime q
mouere totū co
tu illo in quo o
sit ad recipiē
cendū qd est ead
corpus organice
mouebit nō org
est qd homo car
fm totā suā spē
grui. et eaz illa
surrectiōem mo
tur alis: quia nu
bitur noua. seq
tentiā. et qd ill
mortali nō imp
in mō causand
sa hypostasi po
eēt eā dispositi
ue v̄tutis: aia eā
ti. et hoc eā imo

declaro sic. Aliq̃ pfectio potest ppetere
aie fm se fm qua est pncip^m alicuius effe
ctus: non tñ pōt ipm exeq̃ in remotiori
nisi exequat effectū illū in ppinquiori:
sicut anima non pōt animare ptem rēo
tiorē a corde nec dare sibi vitam non
organice nisi det cordi vitā quo mediā
te influat vitam in ceteras ptes magi di
stantes: sicut patet p phm in li. de aiali
bus. et hoc est quia cor est magis dispo
sitū ad susceptiōem vite q̃ alia pars. a si
mili ergo lz aliq̃ pō in aia sit ad causan
dū motum in corpe. tñ possibile ē q̃ nō
causet in pte remotiori minus disposita
nisi causet illū in pte ppinquiori magis
disposita: et ideo p aliquo statu in quo
pars ppinqua est magis disposita q̃ re
motior nō potest aia cāre motum in re
motiori pte nisi pūs in ppinquiori cau
set motum. si aut̃ ista eadem virtus pos
sit hōc ptem remotā ita disposita: sicut
ppinqua pōt p illo statu imēdiate cāre
motū in quālibet ptem: sed exequi mo
tum in parte remotiori mediāte ppinq̃
ori est mouere organice. eque autem im
mediate causare non organice. g̃ eadem
virtus anime que mouet orgāice potest
mouere totū corpus non organice. p sta
tu illo in quo oēs ptes erunt eque dispo
site ad recipiendū motū. et fm hoc ē di
cendū q̃ est eadē virtus que mō mouet
corpus organice et post resurrectionem
mouebit nō organice. Incōueniens enīz
est q̃ homo careat nunc aliq̃ pfectione
fm totā suā spēm que sibi naturalit̃ cō
gruit. et cuius illa vītus qua anima post re
surrectionē mouebit corpus sit sibi na
turalis: quia nulla potentia aie tunc da
bitur noua. sequit̃ q̃ nunc habet illā po
tentia. et q̃ illa vītus siue po^a nunc i vita
mortali nō impedit a suo effectu sed tñ
in mō causandi effectū suū. ex^m si ex fal
sa hypostasi ponat̃ q̃ oēs ptes corporis
eēnt eq̃ disposite ad recipiendū motūz si
ue vitā: aia eq̃ daret eē vitale cuiuslibet p
ti. et hoc eq̃ imēdiate: s. q. nō sunt eque

disposite nō pōt cāre vitam in pte remo
tiori nisi pūs causet in pte ppinquiori. sic
in pposito de mouere organice et nō or
ganice. Sed tñc restat rñdere ad instā
tiā pūs factā quō possibile sit q̃ eadem
potētia motiua sit organica et nō orga
nica. cū hoc nō pueniat aliq̃s potentis:
nec apphensiuē nec appetitiuē. **P**rimū
rñsionē ocām pō motiua in hoīe fm se
nō est orgāica sed p accūs. ut q. ps vna
est mō magis disposita q̃ alia: iō magis
mouet et pūs partēz ppinquiorē q̃ remo
tiorē minus disposita. **A**d p̃mū rñ
q̃ potentia opatiua nō pōt eadem exis
eē organica et nō organica: q. po^a opati
ua et organica est illa cuius opatio p se
et pmo recipit in toto pposito ex orgāo
et illa potentia: et opatio q̃ sic pmo reci
pitur in toto p̃tradictio est q̃ recipiatur
in pte pmo: ut q̃ visio recipiat̃ i anima
sepata: et q̃ aia sepata dicat̃ vidēs. vnde
qn̄ totū est imēdiate susceptiuū alicu
ius forme nō vna ps mediante alia tñc
impossibile est q̃ illa forma recipiatur i
altera parte nō autē sic est quando totū
recipit mediante vna parte ut corpe^r re
cipit albedinem mediāte superficie. nūc
aut̃ pō opatiua recipit suā operationēz
Si aut̃ posset esse nō organica tunc reci
pet opatiōem que pmo nata est recipi i
toto. quod includit p̃tradictiōēz: et ideo
eadem potētia opatiua nō potest esse or
ganica et nō organica. Sed de potentia
actiua siue factiua non est incōueniens
q̃ eadē existens sit organica et non orga
nica: q. illa potētia nō cāt actū informā
tē se. s. effectū in alio: ideo nō sequit̃ cō
tradictio q̃ sit organica mediāte aliq̃ or
gano: et nō organica agendo imēdiate p
ppriā virtutē sine aliquo organo. nunc
aut̃ moueri nō est operatio nec cāt i illo
necio in q̃ est porentia motiua: et iō pōit̃
motiua. **U**terius nō est poten^a opatiua
s. est pō factiua que cāt motū in alio. et
talīs pōt esse cātua motus in pluribus
ptib⁹ imēdiate si omēs sunt eq̃ disposite

2nd cōm pō pō
organica et nō
organica dubia ē

ad receptiōem mot^o. et tunc mouet nō or-
ganice. si autē nō sint oēs eque dispo-
site tunc pōt mouere vnā prem corpis medi-
ante alia. et sic mouet organice. et sic aia
sepata potest mouē corpus suūz imedia-
te utputē cadauer: qz nō excedit vīutez
suā motuā. et sūr qñ est in corpe pōt mo-
uere organice: iō ex pte sui hz vīutē mo-
uendi organice et non organice. ¶ Pa-
ter ergo quare est impossibile de poten-
tia apphensiuā et appetitiuā: qz eadē pō-
sit organica et nō organica. quia sūt po-
tētiue. nō autē est ipossibile de poten-
tia motuā q nō est opatiua sed factiua.

¶ Ad scōm dicendū q actio nō pōt eē eq-
pōt totius et pūs: et iō cum aia pōt mo-
uere p se et pmo totum corpus et partes
eius: ut qñ pficiet corp^o post resurrectio-
nē necesse est dicere q totū ppositūz ex
organo et potentia motuā aie nō pmo
mouet sed p se nō pmo. ipsa autē anima
pmo. sicut ignis dī calefacere p calorem
p se. tñ calor pmo calefacit. qz calefacere
si esset sepatus. sic totū ppositū ex aia et
organo dicit mouere et p se et denomiāt
ab actione q pmo puenit aie que moue-
ret eque pmo oēs ptes si essent eque di-
spōsite ad motū. et sūr cum nō sit maior
rō qre in vna pte cordis moueat aliam
ptē q in alia pte cum totū cor sit vnifor-
me fin ptea. videt q aia pmo moueat nō
organice aliquaz ptem. pcedo q accidit
aie q p vnā ptē descēte moueat aliaz.
et ideo dico: q pmo et p se nō est organi-
ca. potest tñ denominari quecuqz pōt a
lia composita: ut cor ex aia et pte illa cō-
dis dī p se mouere aliam pte. ¶ Quar-
to est videndūz de illa dispo-
sitiōe ex parte corpis q requirit ad agilitatē. et est hō-
piniō q ponit q illa dispo-
sitiō est aliqua qualitas p quā corpus reddit
habile ut moueat ab aia fin eius vītu-
tē motuā. et p illā qilitatē ut dicūt ause-
runt illa que mō impediūt ne corpus fa-
cilitē moueat ab aia sine labore. vñ au-
ferat grauitas q impedit. et pbat p aug^o.

¶ xi. de ci. del. c. xi. ubi dicit q pond^o gra-
ue corpis auferat. Itā opti. nō intelligo:
qz qz maneat corpus hoīs et dñet in eo
terra: et tñ nō maneat grauitas est oīo i
cōueniens. sicut dicere q fiat sol uel ali-
ud corpus celeste et dñet in ipso tra. et qz
nō maneat grauitas manēte tra eēt idēz
dicere sicut qz remaneret lapis et nō est
durus. Non video qz qz illā qualitatē
tollat grauitas. Aia enī humana nō pōt
cit corpus quocūqz mō dispositum. Si
enī esset corpus hoīs ita densū sicut au-
rū nō esset pfectibile ab aia. ¶ Preterea.
corpus hoīs nō est capax leuitatis. quia
qñ aliqd dēminat sibi vnū oppositūz
alterz oppositūz nō pōt sibi inesse nec p
se nec p acciō. ergo si corpus humanūz
est receptiuum qilitatis q repugnat gra-
uitati nō esse dēminatū nālīter ad gra-
uitatē: qd apparet falsū. qz p talē formā
non erit corpus hoīs agile. ¶ Preterea.
illa qualitas si ponat nō erit qilitas aliq
celestis. qz uel est qilitas mixti uel elemen-
tariis. sed nulla talis qilitas pōt dare agi-
litatē corpi ut moueat ad oēm dīaz po-
sitiōis et ad oēm locū: qd tñ bñ bñ pnt
facē. ¶ Preterea. si aliq qilitas ponat po-
neret ppter agilitatē ad motū respectu
ubi. qz dēminat ad ubi. Sed oīs for-
mā dēminat ad ubi dēminat dēminatūz
ubi ut ad qd dēminat elemētū pñans
in mixto. qz illa qilitas sic dēminans ad
ubi magis addet fatigationē q agilitatē
vñ nō video quō vna qilitas possit dar a
gilitatē ad oē ubi sursum et deorsū. qz cum
qilitas nobilior q est charitas inclinans
ad actionē inclinēt ad dēminatā actio-
nē siue opationē. et nālīter oīs forma q i-
clinat ad motū inclināt ad dēminatūz
motū: et ideo non vī qz p talē qilitatē hz
corpus beati agilitatē ad motū: qz non
est dēminatū ad aliqd ubi. ¶ Rñ. qz qñ-
tum ad istū articulū: et dico q pportio-
nata agilitas q requirit ad motūz bñ pōt
esse sine supnāli quocūqz addito corpo-
ri uel anime. Non enim oī ex parte aie

pōt apphensiuā
et appetitiuā nō
pōt de organice
et nō organice
nō autē pōt mo-
tuā

Richardus
pbat dī. dñet
culo qñtū q
pbat vñ

Richardus
pbat dñet

pōt qz vītu-
relatiua acciō
et vītuqz pōt
qz qz modo in
hoc ē vel qz ei
in se ē oīmū
ta corpi glo-
aia vītuū inter
rioloz: qz ut vī-
te vībile quocūqz
pōt qz pōt mo-
tum pfectū qz
pus illud sine
pōt qz sicut nō
bñ est alia pōt
passiū. corpe
plex impedimē-
vītuū motuū
q impedimē-
et applicatiū
istius impedimē-
agilitatē in nō
mouet potē-
impedimē-
pletiū humorū
put sumosita-
dunt hoīmū
catē humane
tur et spūs bo-
porū glo-
tum agile ad
de corpe motu-
plus de qñtū
spūit vītuū
grossū induc-
rūlio ad qñtū
gloriosum bñ
nem ad motū
aliquā quali-
ad dñā de-
tensionem vñ
et ppter ami-
ti ex pte cor-
spūitū sub
Ad ill

nisi q^d virtus motiua fiat pfectior: et q^d resistētia accētalīs ex pte corpis tollat. et virtūq^{ue} pōt fieri sine supernali addito q^d q^d modo in aia virtus nō est sufficiens hoc ē vel q^d est impedita a corpe: v^t q^d in se ē dīminuta: et cū est sepata aut vni ta corpi glorioſo intendit sicut v^tus be ati vīſiua intendit resumpto corpe glo rioso: q^d ut v^t tūc poterit sine difficulta te vīſibile quodcūq^{ue} videre inspiciēdo. pōt q^d po^{te} motiua in aia intendi ad gra dum pfectū q^d sufficiat ad mouendū cō pus illud sine fatigatōe: nec tñ erit no ua po^{te} sicut nec virtus vīſiua. **Ex** pte aut bto est alia potētia vīſiua. **Ex** pte aut passi. s. corpis mobilis amouebitur ou plex impedimētū. vñ ex pte organoū virtus motiue q^d est in iūcturis et neruis q^d impedimento remoto sit trahibilitas et applicabilitas maior in eis: et amotio situs impedimētū maxime requirit ad agilitatē in motu pgressiuo ad quem mouet potē^{te} motiua organice. Aliud impedimētū est in toto corpe qd est re pletū humorib^{us} grossis et spiritib^{us} et ca put sumositatib^{us} et multis talib^{us} q^d red dunt hōiem pigrū et q^d nō p^{er}inent ad vi tatē humane nāe. hec aut admouebun tur et spūs boni et subtiles dabūtur cor porib^{us} glorioſis p^{er} que reddet cor^{pus} mul tum agile ad motū: sicut p^{er} p^{er} oppositū de corpe mortuo qd efficit graui^{us} nō q^d plus de q^{ui}tate aut mā apponat. sed q^d spirit^{us} vitales corrumpunt et humores grossi inducunt. **Quinto** ex dictis p^{er} rāſio ad qōnem: q^d b^{er}ūs hñs suū cor^{pus} glorioſum habebit agilitatē p^{er} p^{er} p^{er} rudi nem ad mouendū que agilitas nō est p^{er} aliquā qualitatē supnālem corpi super additā defluentē ab aia. sed est p^{er}pter in tensionem virtus motiue ex pte anime: et p^{er}pter amotōem duplicis impedimē ti ex pte corpis: et collocatiōem bonoū spiritūū subtiliū in corpe.

Ad illud quod ob

ijcitur de Aug. q^d graue pondus aufer^{re} Dico q^d corpis pondus aggrauas aufer tur. corpus. n. quod corripit aggrauat animā: et iō hoc pōdus aggrauas aufer tur. nō tñ oīno grauitas corpis aufer^{re}. redritur. n. grauitas ad hoc q^d sit cor^{pus} pfectibile ab aia et nō leuitas. vñ sic phs dicit de celo: q^d si esset vna stella addita aut amota nō moueret ab intelligentia ita si cor^{pus} fieret leue nō esset pfectibile ab aia: nec aia pparetur ad ipm vt mo trix. vñ videm^{us} q^d leuitas in aliquibus impedit motū. **Qñ** etiā arguunt q^d si cor^{pus} glorioſum esset graue deſceret in cē tro et violent^{er} esset alibi vt sursum in ce lo. **Ex** pte si esset graue tūc aia p^{er}tinuc mo uendo ipm fatigaret. **Ad p^{ri}mū** dico q^d si alique po^{te} ordinate nālitas po^{te} supioris ē maior q^d po^{te} inferioris: vt p^{er} de sensu tact^{us} qui nālū fm p^{er}p^{er}uā inclinātoez de lectaret in sensibili vel tāgibili: et sū^{per} gu stus q^d tñ in beatis nō hñt h^umōi act^{us} vt gustadi et cōmedēdi: nec tñ sunt ibi vio lēter sine actib^{us} suis: q^d sequunt^{ur} inclina tiōne appetit^{us} supioris vt volūtatis: sic etiā est cū graue aſcēdit ne fiat vacuū. et sicut ē in maiori mūdo ita in minori vñ nālū ē corpi p^{er}fici ab aia et q^d fiat p^{er}fectibile ei^{us} et q^d moueat motu p^{er}petenti aie q^d q^d moueat motu p^{er}p^{er}io ad cētrū et iō fm inclinātoem nāe supioris deſce ret nālū: sed fm quid innālū. **Qñ** etiā dī q^d aia fatigaret: dico q^d nō: q^d nō vincit nec est ōria actio a corpe q^d ēēt cū fatigatōe. **Ex** hoc sequit^{ur} vñ cor^{pus} elm q^d sancti in p^{er}la nō habebūt sitū in celo nisi erectū: nō autē sessionis. nā inclina tio p^{er}tiū v^t repugnare agilitati. sed ere ctio siue statio v^t esse sit^{us} p^{er}ueniēs corpi inq^{ui}rtum ē inſūm aie. q^d tūc magis aptū est et p^{er}ptū ad opatōem. vñ et iacē ma gis v^t esse sit^{us} nālū corpi humano q^d se dere qd includit curuitatē p^{er}tiū. **Et** cō firmat p^{er} Aug. in li. de symbolo vbi ex ponēs illū articulū: Sedēs ad dexterā p^{er}is. vult q^d nō o^{mn}i intelligi de sessione cor

porali: Stephan^o. n. vidit illū stantē.

Ad primam rōem

Principalē dicens qd aliqd ē ita pfectū qd ppi sui pfectōem nō recipit vltiorē pfectōem: sicut de^o. 7 aliq sunt ita impfecta qd ppi sui impfectionē nō pnt recipere pfectiones: sicut respect^o. Alia sūt entia media que cū pfectōe sua sunt in pō ad pfectionē aliā: 7 talia sunt oia entia ab soluta circa deū. Cōcedo qd illud qd mouet est in pō ad vltiorē pfectionē vt ad iminū mot^o: 7 qten^o caret illo est impfectū: 7 sic corp^o glīosum cui nō sit ens infinitū aliquā impfectionem h3 et mouet ad iminū: 7 p quem iminū acquiritur sibi aliq perfectio quaten^o per motum plūgitur ad aliqd corpus circa qd opatur: nūc circa vnū: nūc circa aliud: laudādo beatitudinē 7 sapiētā in deo. vñ cōcedo qd ille motus sit alicuius qd est fm dī impfectus. **Ad aliā**. pbōem dicens qd cessatio motus celi nō est cā cessatiōis in oīb^o alijs motib^o. sed dē esse pīus fm aliquā preeminētiā: 7 nō fm essentialē depēdentiā ad ipm. **Ad aliud** dicens qd nō erit tūc tpus: qd nō erit aliquis vn^o mot^o pīus vniformis: nec beati tūc vniformit^{er} mouebunt^{ur}: sed velocit^{er} et agilit^{er} fm merita sua. **Ad aliud** dicens qd in instanti resurrectiōis sicut corpa glīosa habebūt dorē agilitatis: sic p dorē illā rapient obulā xpo. Et si portant^{ur} ab angelis vel rapiunt^{ur} in nubib^o nō sequit^{ur} aliq impfectio vel vīolentia in corpib^o. hoc. n. fiet ad reuertētiā nō ad supplendā indigentia: vel impfectionē vtutis motiue in eis. **Ad aliud** dō qd lz beati erūt in determinata approximatione ad xpm: tū nō minuet^{ur} eorū beatitudo accītalīs cū aliquātulū recedūt: qd recedūt fm libitū suū: sic modo aliqui hnt ppīnquitatē ad regem in camera vel extra in aula. **Ad aliud** dicēdum qd beati nō habebūt oēm pfectionem accītalem: 7 iō p opatōem suā pos-

Motus cel^o nō
est nūc nūc
hūc impfectus

sunt eā acquirere fm libertatē volūtatis sue.

¶ Trum corpus

glīosum erit clarū. vñ qd nō. Lucidum occultat illud qd est intra se. sed corpa glīosa nō sic. qz fm Greg. xviij moī. sup illud Job: Nō equabit^{ur} ei auxz 7c. dicit qd patebit oculis corpālib^o beatorū armonia interiorū. **¶ Et** pfirmatur rōne: Ista armonia corpīs ē delectabil^{is} nā pulchritudo nāe incipit ab itra. ecō uerso pulchritudo artis ē tū extra. sed beati pnt pēpere qdlibet sensibile delectabile. qd 7c. **¶** Lux 7 color requirit^{ur} de terminatā dispōnem dīam in sūiecto. sed corpa glīosa erūt colorata: p Aug. xxi. d. c. del. c. xix. Pulchritudo corpīs est partū pgruetia cum quadā coloris suauitate. sed pulchritudo cōueniet corpib^o glīosis. qd 7c. **¶** Si ibi esset claritas. qd immutaret vīlū oculi nō glīosū. sed vībile ab aliq oculo si opponit^{ur} sibi necario videt^{ur}. qd claritas corpīs glīosī necessariō videt^{ur}. qd apparet eē falsum: sicut patet de xpo qn apparuit discipulis euntibus in emaus. **¶ Cōtra**: Sapiē. iij. dicitur: fulgebūt iusti sicut sol 7c.

¶ Respondeo 7 dico qd cō-

erūt clara. Claritas. n. est qdam refulgētia: 7 addit sup lucē 7 colorē manifestatiōē sui p qnto dicit pfectā manifestatiōē sui. si q loqmur d claritate corpīs dico qd corpa beatorū erūt clara: qz habebūt pfectā manifestatiōē sui corpīs habebūt. n. colores pfecte manifestatiōis sui: qz qdlibet hēbit colorem pulchrum fm gradū pplexiōis sue: qz nō oēs habebunt eundē colorē nec fm eundē gradū qd hnt silem colorē: qz cōmensuratiōes colorū sequunt^{ur} pmixtiōē ppriā qdlibet. 7 iō fm diuersas cōplexiōnes habebūt diuersos colores. vñ 7 modo magis delectat^{ur} vn^o in vno colore qd

2° m^o clari-

in alto: qd ē
nō oēs erūt
fm apsum: 7
la claritas
sensū vīlū
porū hūmā
plūs delectat^{ur}
manā bñ colo
claritas ē m
qz in eis erūt
pūctiōes
bñ su capax
mini qd pona

Ad pr

q illa corpa
vītrū colorat
mirabile nā
lux 7 color
nus aliqd pō
lucis qd lucis
cā est opaci
luminis ē per
est lucida vñ
qd post eā est
am stellā. alu
nole 7 pspici
lucida: nō vñ
possit videri
aut coloris ē
si in pspiciu
bile qd corp^o
qz qd sit lucidū
dici qd color
ex pte sensiti
mul ab agē
pres pspiciu
tū luminis
possent esse
cū hoc hnt l
cū lucā. **¶**
nō video qd
uim nisi p
pspiciu
tanqz chūsta

in alio: qz ē pueniēs pplexioni sue: 7 sic
nō oēs erūt eque clari: etiā hñtes sibi si
miles pplexionē sed fm merita sua. vñ
fm aplūm: Alia ē claritas solis 7c. 7 il
la claritas vñ sufficē: qz magis delectat
sensus vñus hōis in pulchro colore cor
poris hñani q̄ in corpe luminoso. vñ
plus delectat nālī in videndo facie hu
manā bñ coloratā q̄ solē. Jile ḡ modus
claritatis ē mibi plan⁹ q̄ erit in beatis:
qz in eis erit color fm vltimā pfectōez
puenitētes pplexionib⁹ suis. Si at corp⁹
bñ sit capax lud 7 nō tm coloris: placet
mibi q̄ ponat talez esse dōre claritatis.

Ad primum

fm autem Greg. videt
q̄ illa corpa erunt perua et pspicua sic
vitrū coloratuz: 7 cū hoc lucida. qd vñ
mirabile. nā fm apic. vj. nālūm: lumē
lux 7 color hñt diuersa receptiua: 7 mī
nus aliqd pōt esse receptiū luminis 7
lucis q̄ lucis 7 coloris: qz susceptiū lu
cis est opacū 7 densum: susceptiū autē
luminis ē peruiū. vñ densior ps orbis
est lucida vt stella: nec pōt p eaz videri
qd post eā est: imo eclipsat illud vel ali
am stellā. alie asit ptes orbis sunt lumi
nose 7 pspicue: 7 iō si corpa btōuz sint
lucida: nō videt q̄ sint perua nec p illa
possit videri aliqd corpus. susceptiū
aut coloris ē densum: qz color nō est nī
si in pspicuo iminatio. iō magi vñ possi
bile q̄ corp⁹ beati sit lucidū 7 coloratū
q̄ q̄ sit lucidū 7 luminosum. 7 tūc pōt
dici q̄ color 7 lux fz se nō repugnāt nec
ex pte sensitiui: sed ex pte agētis. 7 iō si
mul ab agēte creato nō pñt inducti: sed
ptes pspicue nō sunt receptiue lucis sed
tm luminis. 7 iō colorata 7 q̄ hñt lucez
possent esse pspicua: 7 si sint pspicua et
cū hoc hñt lucem: nō sunt nisi sicut no
ctiluca. Quō ḡ saluabit auctas greg.
nō video q̄ corp⁹ glōsum possit dici p
uium nisi ppter poros: nō ppi aliqua
pspiciuitatē: ita q̄ caro solida beati fiat
tanq̄ cristalluz: tm in corpe ei⁹ erūt po

ri 7 minores q̄ modo sint. 7 tūc oculus
beati p suā limpidity poterit videre
p illos poros sicut si esset transparent: si
cut dicit q̄ lux pōt videre p parietē. si
aut nō sic videat tūc salte videbit oculo
mētis ea q̄ sunt intra in corpe glōrio
so. Ad aliud patet rñsio p dicta q̄ cor
pora beatoz erūt colorata: 7 si lux i eis
possit recipi: placet mibi q̄ dicant lucida:
7 tūc oportet dicē q̄ lux 7 color ab
solute nō repugnāt nisi q̄ p pparōnem
ad actōez agētis causati. Ad aliud dē
q̄ claritas corpis christi nō potuit videri
ab oculo nō glōificato ppi infirmī
tatem vñus 7 excellentiā claritatis ei⁹.
sed hoc nihil est: qz oculus debilis vñ
tis pōt pcepere quodcūq̄ visibile: lz nō
apphendat illud: sicut pōt videre soles
licz nō videat sicut aquila actu pmanē
te: pōt tm pcepere oculo carnis lz reuer
beretur. Alij dicūt q̄ beat⁹ pōt occul
tare claritatē corpis ex impio volunta
tis anime a q̄ reducat 7 fluat in corpus
sed nō video q̄ aliqua actō nālīs subsit
volūtati create. nulla. n. voluntas crea
ta pōt impedire actōnem ignis ne agat
in aquaz sibi approximataz. pōt tm hec
amouere abinuiē. sed hoc nō est impe
dire p actum voluntatis. Et iō vñ mī
hi sine assertionē q̄ nulla qualitas acti
ua que est pñse corpis subsit ipi anime
sine ei⁹ impio. Et iō quicūq̄ btūs qui
h3 claritatē qñ est approximatus passo
ppportionato sibi simplr vt oculo glōri
ficato vel passo aliquali pportionato
vt oculo nō glōificato: necesse q̄rum ē
ex pte sui q̄ immutet. Quid ḡ dicem⁹
nunq̄ claritas xpī post resurrectōez nō
immutauit oculos discipuloz. Adico
hoc fuit p potentiaz diuinā: quia deus
est primū agens coagens cuilibz creatu
re: 7 quando ipse nō agit creatura desi
nit agere. poterit aut fieri vt ad volun
tatem cuiuslibet sancti deus nō coagat
illi claritati: quando vult beatus q̄ sua
claritas non videatur: et sic potest dici

Richardus pñt
dicit autem q̄
q̄ n. pñt vñ

Thōm dicit dñm
q̄ 2. q̄ pñt
pñt dñm tm ar.
pñt dñm

Solutio
pñt dñm

Ad claritas
xpī pñt vñ
vñt dñm

Sed quod xpus ostendit
dat se in forma
p. p. p.

beatus occultare claritatē suā: nō q̄ h̄
fiat immediate a volūtatē sua. s̄ ad impe
riū volūtatē de occultat nō coagen
claritatē. **Sed** quō tunc xp̄s ostendit se
in forma pegrini nūqd̄ in alio colore
qm̄ ipse habuit. Rñ q̄ deus pōt causaf
visionē in oculo nō beato p̄ qlitatē que
nō est illius obiecti. 7 sic potuit cāre vi
sionē in oculis discipuloz de peregrino
ipso exīte in claritate 7 colore p̄po non
hāte in se illā formā aut colorē. nec tam
decepiēbat: quia deceptio non est in via
moz. nec tñ etiā fuit illusio: quia nō cer
ti erant q̄ ipse fuerit talis in p̄sona. ostē
dit q̄ se eis ut crederēt q̄ talis erit in p̄so
na et melius hoc fuit q̄ si vīdissent euz
in claritate xp̄i. solum enī eis intēdebat
ostendere p̄sonā suam.

Meritur ntrū

Corpus beati p̄ dotem subti
litate possit simul esse cum
alio corpore: v̄ q̄ non. p̄mo q̄ non est ibi
subtilitas: quia corpus subtile est quod
habet pauciores p̄tes materie sub eadē
uel maiori quantitate. **Sed** corpus glo
riosū h̄ equalē materiā sub equali q̄n
titate sicut pus. 7 rē. **Et** nō possit eē cū
alio in eodē loco p̄ dotē subtilitatis ar
guīt sic: Per dotē nō pōt vnū corp⁹ esse
in duobus locis. 7 nec duo in vno. aūce
dens est manifestū. p̄ntia etiā p̄. **P**re
terea q̄ vni 7 eidē sunt eadez inter se sūt
eadē. s̄ si vnū corpus erit cū alio corpo
re in eodē loco: erunt ambo eidē eadem
7 tunc nō erunt duo. minor p̄bat: dīmē
siones illius corp⁹ nō p̄nt eē diuerse a
dīmētionibus loci. p̄. iij. phis. imo sūt
cedē simplr. 7 dīmēsiones alterius cor
poris erūt eedē eodē mō dīmētionibus
loci. 7 inter se sunt idē. **P**reterea. que
magis pueniūt magis vident̄ posse eē si
mul. **Sed** duo corpa glorioza magis cō
ueniūt q̄ gloriozū cū nō gloriozo 7 tñ n̄
ponit̄ q̄ simul sunt p̄ dotē subtilitatis. 7
nec ista **Contra.** Dam. li. iij. c. ultimo

7 fundat sup illud Jo. q̄ ianuis clausis
intrauit iesus. 7 duo corpa fuerūt siml.
Preterea. celū est corpus indiuisibile.
sed beatoz corpa transeūt p̄ ipm: 7 p̄
resurrectōem poterunt moueri ad oēm
sitū inferius 7 supius. neq̄ hic ōz p̄pter
hoc ponere sp̄ miraculū. 7 rē.

Dicunt quidam

laz vtutē nec creatā nec increatā possūt
duo corpa eē sil. q̄ p̄bat p̄ Boecius. 1.
de tri. q̄ dicit: Differentiā in nūero accē
tiū varietas facit. 7 sequit̄. Tñ locus est
sp̄ diuersus. qm̄ vnū duobus nullo mō
singē possum. **Ex** hoc arguit sic. Si va
rietas loci dītam in numero facit: p̄tra
dictio est q̄ duo corpa sint in vno loco.

Preterea dīmēssio est formal̄ rō repu
gnandi duo corpa esse sil: q̄ sim phum
4. phys. Dīmēssiones solū faciūt distar
p̄ se nō per passionē. nec p̄ aliquid aliū
tunc sic si forma uel rō repugnādi duo
corpa eē sil est dīmēssio diuincta: tunc
manēte dīmēssione que est rō formal̄ h̄
repugnātie impossibile est duo corpa esse
sil. **Et** cōfirmat: Sic se vident̄ h̄ie due
dīmēssiones ad eēndū in loco: sic duo ac
cidētia p̄ria ad s̄bm. sed duo accētia p̄ria
nō p̄nt eē sil in eodē s̄bo. 7 nec duo cor
pa h̄ntia diuinctas dīmēssiones p̄nt esse
in eodē loco. **P**reterea. q̄d cūq̄z induc
vnū p̄trarioz expellit reliquū. 7 q̄ mo
uet vnū corpus ad locū expellit reliquū
Sed hoc nō fieret si possent eē simul in
eodē loco. 7 rē. **Q**uādo duo accētia p̄ria
nō p̄nt eē simul in eodē s̄bo p̄ nullā pōz
p̄z p̄ phm. iij. meta. q̄ dicit: q̄ eadem rō
ne p̄tradiozia sicut p̄traria essent i eo
dē. **P**reterea hoc p̄bat p̄ rōnem diuīsi
uā in corpore naturali nō sunt nisi ista
f. mā 7 forma quātitates 7 qualitates.
Sed formalis rō repugnādi duo corpa
esse sil nō ē mā nec forma s̄balis. nec q̄li
tates: q̄z corp⁹ aliq̄d pōt rarefieri uel cō
desari manēte eadē mā 7 forma 7 q̄lita
tibus mutata sola q̄ritate. **Sed** corpus

dondensatū 7 r
7 altum locū
nisi illa nō p̄
nō essent dua
pōt argui. si
mediata nō re
que est de vno
pūcto ad pūcto
nisi linea vna
essent simul po
duobus corpi
cluderet phis.
7 q̄ duo corpa
bent necessa
talitē: q̄ anim
plena sui corp
um ad quacu
cre. 7 sic p̄ co
tale trāsit: 7 u
lunt uere q̄
corpore alio
q̄s debent du
cum alio nū
cedit scire. 7
netrabilia: q̄
cūq̄ corpus
sim hoc ōz
enī nūq̄z mo
uidatur eis
Quādo: si
tū est d̄. **Q**
Integra claus
corpus chris
illius corpo
corpora siml
rept clauso
lietres uenien
Quia reuol
chrisus in
nūis clausis
alio corpe
simul cū em
de puitate:
bile recipit
sed corpa gl
recipiunt tal

batū est repletū eius q̄tū natus est re
pleri. p̄ ergo q̄ non ē oppositio ul repu
gnātia formalis: q̄ non in eodē s̄bo. Nā
hīl enī vnū informat ab eis. est ergo tñ
oppositio v̄tūalis inq̄atū effectus v̄tū
us cāe q̄ est repletio loci eo mō quo q̄tū
tas h̄z efficacīa uel efficiētiā respectu ef
fectus q̄ est eē in loco repletue opponit
alteri cāe nālī. q̄ nō īpugnat corpi eē cū
alio corpe nālī q̄ est repletū loci nālī
quantū aptus nat⁹ ē impleri. s̄z q̄ iāz re
pletū est nō potest ibi esse. q̄ nō esset cū
effectu suo q̄ nālīter sequit eē corpi i lo
co. hoc aut nō īpedit q̄n p pōm diuī
nā possit ibi esse: q̄ deus potest facē cāz
naturalē sine suo effectū. sicut colorē p̄t
facere sine calefactōe: ut p̄z in ill' trīb' pu
eris 7 dānicē. S̄līr pōt facere effectū si
ne tali cā q̄ nālīter nō sequit nisi ex tali
uel tali cā: ut v̄ginē parere sine p̄cipe. pa
rere. n. est effectus p̄cipe. s̄z ergo s̄nt īpu
gnātes dīmensionēs quo ad hoc q̄ duo
corpa n̄ p̄nt eē s̄lī i eodē loco quo ad ta
lē v̄tūē naturalē. tñ nō est repugnātia q̄
ad v̄tūē q̄ pōt facere cām sine suo effcū
nālī. 7 econuerso effcū sine sua cā nālī.
Ad ar^m ergo dicendū q̄ dīmēsiō bene
est rō repugnādī duo corpa eē s̄lī v̄tūe
nālī que nō pōt facere cām sine suo effe
ctu nālī. nō tñ diuīne q̄ hoc pōt. nec ē h̄
repugnātia formalis: talis. n. est inter 3
ria. Ille aut dīmēsiōes nō s̄nt 3rie nec s̄t
in eodē formalī. et iō nō sequit q̄ addit
ibi in p̄firmatōe: q̄ si 3ria nō p̄nt simul
eē in eodē s̄bo q̄ etiā nō p̄nt esse cōpora
duo in eodē loco. **Ad aliud** dico q̄ ue
rū est q̄ nō inuenit aliud q̄ sit cā illius
repugnātie nālī dīmēsiō. qualis autē sit
ista repugnātia dictū est. **Ad aliud** q̄
si duo puncta manent duo nō p̄nt eē s̄lī
nisi flant vnū. q̄ 7 diuīsiibilia. s̄ corpa.
Dicendū q̄ p̄ntia nō valet: q̄ īdiuīsi
bilia nullā habent magnitudinē: 7 ideo
sunt vnum simul posita. diuīsiibile autē
s̄z sit cum alio diuīsiibili. manet tamē ma
gnū: 7 ideo nō valet. **Alij** dicūt alij: q̄

dicenda p̄d 68
sunt s̄m effectus
nālī et cōpōse
effectus s̄m m.

Boetius ad
p̄m. av. 2. q. 1.

possumus loqui de quanto mathemati
co uel nālī. **Si** loquamur de mathema
tico dicunt q̄ nec quātitas talis nec imi
nus eius p̄nt esse dīstīcta ab alio quāto
mathematico 7 terminio eius nisi situ: 7
ideo si nō dīstīguunt situ nō dīstīguun
tur. 7 per consequens efficiunt vna quā
titas. **Si** loq̄mur de quāto naturali h̄
non oportet: quia licet tales quātitates
sint in eodē loco nec dīstīguunt situ. dī
stīguunt tñ subiecto que sunt dīstīcta
qualitatibus naturalibus. **Hāc** soluti
onē nō intelligo. arguo sic: linea mathe
matica nō est aliud realiter a linea natu
rali: s̄z mathematicus nō tradat sciētiā
ut h̄ exētiis sed de linea s̄m se. Sic etiā
nālī nō tradit sciām de hac rosa exēti
sed de rosa s̄m se. nec etiā est necessariū
ad p̄sideratōē mathematici q̄ linea sit
in materia: sed solū facit q̄ sit de p̄sideā
tiōe eius q̄ possibilis sit in nā esse: p̄t
tñ p̄sistē reali nō est nisi illa q̄ p̄fīat rez
nālem. sic. n. vere sunt in naturalibus. 7
p̄ tanto dicit p̄h̄s q̄ abstrahentiū non
est mendaciū. nō dicit dīuidentū. **Con**
siderat enī mathematicus q̄ est in s̄ba
nō p̄siderādo s̄bm. Sequit ergo si linea
naturalis pōt dīstīguī a nālī sine dīstīn
cto situ: q̄ s̄līr linea mathematica a ma
thematica: cum sint reali idē. **Per h̄**
ad argumenta dico: q̄ sicut sunt due
linee nāles: sic s̄līr sunt due mathemati
ce quo ad rē: nō tñ q̄ ad p̄siderationem
mathematicā. mathematicus aut p̄side
rat oēs lineas: ut s̄nt p̄tes alij s̄i. oēs at
linee s̄lī exētiē si p̄tes vni s̄i ut puta hab
vni triāglū ul tale q̄d. 7 sic est istud v̄bū
p̄mētatorī glosand: q̄ q̄cūq̄ i mathēati
cis sunt s̄lī sunt vnum: quod est verum
quo ad constitutōnem alicuius figure.
tamē in se nō sunt vnum. non tamen cō
stituunt maius aliquid due linee simul
q̄ vna: ideo nō accipitur nisi ut vna cō
stituendo figuram eodem modo de p̄i
cto qui est cum alio puncto q̄ non sunt
duo puncta p̄ tēto quia nō p̄stituūt alī

quid malus. In
uīdū nō facit
sit vnū. 7 hoc
tōem suā in. 6.
q̄ nō sit ex ei
S̄līr in p̄pōsi
pōibus q̄ nō
loco vno: nō tñ

Et hoc patet a
inter duo puncta
cludunt ut v̄
oportet ponere
Ideo dicunt alij
dicunt hoc mō
v̄tūe forme et
pōt esse cū alio
subtili. hoc p̄t
glosi est alij
rio subtilitatis
si penetrare ali
tū eo. sed hoc
pōibus glosi
alio corpe non

Preterea q̄
tam probatū
na possit facere
s̄t esse cum glo
q̄ corpus glosi
rioso. sed bene
nō glosioso. q̄
sed p̄ aliquid
esse nisi oēs su
si subtilitas nō
cū alio corpe.
ctōnem esset in
tem quantum
cūq̄ corpore.
s̄līr iam esset
s̄t cū ipso q̄
est contra Au
rea sicut deus
pro nunc cum
sum consuetu
p̄petuo. ergo
quam forma
corpore 7 per

quid maius. indiuisibile. n. additū indiuisibili nō facit maius: non tñ sequit̃ q̃ sit vnū. 7 hoc sufficit pho quo ad inten-
tōem suā in. 6. tñ enim vult ibi pbare q̃ nō sit ex eis p̃tinuum: 7 hoc est uerūz
Sic in p̃posito dico de istis duob⁹ cor-
poribus q̃ nō faciunt maius ut sunt in
loco vno: nō tñ sequit̃ q̃ sunt vnum.

Quod hoc patet ad aliud de lineis tractis
inter duo puncta 7c. quia ille rōnes nō
p̃cludunt ut vñ. **Q**uod q̃ fm̃ theologiam
oportet ponere duo corpora posse eē sū
Ideo dicunt aliqui q̃ sic. **S**ed quidam
dicunt hoc mō q̃ corpus subtile gl̃iosū
ṽtute forme create alicuius. s. subtilitad
pōt esse cū alio corpe non gl̃ioso ul̃ n̄
subtili. hoc pbat cuiuscūq̃ dotis corpis
gl̃iosi est aliq̃s effectus. p̃prius. **S**ed do-
tis subtilitatis nō vñ eē alius effectus nī
si penetrare aliud corpus 7 facē se siml̃
cū eo. sed hec est forma creata 7 dat̃ cor-
poribus gl̃iosis. ergo pnt se facere cum
alio corpe non subtili penetrando ipm̃
Quod preterea. q̃ possit esse p̃ virtutem cre-
atam probatur. Christus inquantuz de-
us posset facere q̃ corpus gl̃iosuz pos-
set esse cum gl̃ioso. nec tamen cōcedit̃
q̃ corpus gl̃iosum possz se facere cū glo-
rioso. sed bene p̃cedit̃ q̃ posset se facē cū
nō gl̃ioso. q̃ nō est tñ per pōm diuiaz
sed p̃ aliquid qd̃ est in eo. hoc nō videt̃
esse nisi dos subtilitatis. q̃ 7c. **Q**uod preterea
si subtilitas non esset rō corporis efficiē-
ti cū alio corpe. tunc corpus post resurre-
ctōnem esset in onus anime. anima au-
tem quantum est ex se potest esse cum q̃
cunq̃ corpore. 7 si corpus non posset eē
sūliter iam esset sibi in onus. quia n̄ pos-
set cuz ipso quod posset sine ipso: quod
est contra Augus. xxi. de ci. dei. **Q**uod prete-
rea sicut deus potest facere illud corpus
pro nunc cum alio corpore: ita potest ip-
sum conseruare per aliquod tempus et
p̃petuo. ergo a simili potit sibi dare ali-
quam formā per quam sit cuz illo alio
corpore 7 per quam perpetuo conueni-

at sibi esse cum alio pro libito uoluntar-
tis sue. **Q**uod preterea magis videt̃ de cor-
poribus gl̃iosis q̃ per subtilitatē suāz
possent se facere cum alio corpore q̃ de
alijs nō gl̃iosis. sed aliqua corpa inue-
niunt̃ que possunt se facere cum alio cō-
pore ut ignis cū ferro. 7 vinū similit̃ cū
pane. **I**gnis enī in ferro oportet q̃ uere
sit. quia ferrum ignitum habet p̃p̃riam
actionē ignis 7 ferri. vnde si est acutum
comburit 7 scindit. **N**ec potest dici q̃
sit ibi in aliena materia. quia tunc sōme
substantiales specificē nō possunt simul
p̃ficere materiam eandē. **Q**uod etiā vinū
sit vere cum pane patet: quia vera ē hu-
miditas in pane. sed humiditas non po-
test separari a proprio subiecto: ut patz
per philosophum. ij. de anima. **D**e hu-
mido aque 7 aeris. licet minus sit sensi-
bile in aere. vnde semper quando com-
primuntur digiti in aere uel in aqua se-
cundum cum intercipitur aqua uel aer
inter digitos: quod patet: quia manet
humiditas que non separatur ab eis: er-
go multo magis hoc possunt corpa glo-
riosa. **M**odus ponendi est iste: subtile
est assumptum a penetrare. vnde i de
generatōe dicitur q̃ subtile est quod ē
repletiū partium. aliquid enim potest
dici penetratiuum tripliciter. uel quia
habet figuram acutam aptam ad pene-
trandum. **A**lio modo propter materie
paruitatem: ut sunt corpora rara. **T**er-
tio modo per virtutem actiuam aliquā
in eis. 7 illo tertio modo est subtilitas i
proposito in corporibus gl̃iosis.
Alii dicunt: q̃ repugnantia quare
duo corpora non possunt simul esse in
eodem loco est propter grossitatem quā
habent corpora non gl̃iosa: 7 ideo il-
lis corporibus cum datur qualitas op-
posita: scilicet dos subtilitatis tunc tol-
litur illa grossitas. **C**ontra. Gl̃io-
sum corpus est sensibile corpus. sed fa-
ctuū est dicē q̃ locus in quo est corp⁹ sen-
sibile sit vacuus. Vacuū enim ut pz. itz

aliquid dicitur
modum huius

per h. d. d. d. d.
d. d. d. d. d. d.
d. d. d. d. d. d.
d. d. d. d. d. d.

phys^{ic} est locus p^{ri}uatus corpe. ergo vbi ē
corp^{us} gl^{ori}osum est corp^{us} sensibile: et per
p^{ri}us est loc^{us} plenus. nec hoc tollit ab eo
gl^{ori}az nec gl^{ori}a tollit ab eo q^uo reple
at locuz. sed corp^{us} replens locū expellit
aliud corp^{us} nāliter. q^u gl^{ori}a nō tollit q^uo
expellat aliud corpus. q^u rē. ¶ **P**ropter
siones essent separe a corp^{or}ibus nō eēnt
simul cū alio corpe: vt pbat p^{ri}us. iij.
philic. sed ille dⁱmē siones nō essent sen
sibiles: et tñ expellerēt aliud corp^{us}. ergo
multo magis facit corp^{us} sensibile hoc.
et hoc est p^{ri}mo modū ponendi sui: quia
q^u tuncq^{ue} tollat grauitas nihilomin^{us}
remanet corpus nāle sensibile: vt p^{ri}mo de
celo q^uo nec ē graue nec leue vel etia stel
la. ¶ **P**roterea ad dⁱstinctiōem q^uitatis
p^{ri}met situs: q^u q^uitatis p^{ri}manens p^{ri} hoc
dⁱstⁱnguit a successiua: q^u habet p^{ri}es in
toto ad vnū terminū cōem copulatas.
sed dⁱstⁱntio nō pōt separe a dⁱstⁱnito.
q^u p^{ri} dotem nō pōt separe situs a q^uitatis
q^u rē. ¶ **P**roterea ad hoc est auctas Boe
tⁱ allegata. ¶ **P**roterea: linea addita linee
fⁱm q^u nata ē facere extensionē facit ma
ius. q^u corpus additū corpi fⁱm omnē ex
tensionē facit maius. sed hoc nō vⁱ per
dotem tolli: dotē dico subtilitatis. q^u rē
¶ **P**roterea: nihil impedit vnitate situs
nisi q^uo est ratio dⁱstⁱnti sitⁱ. sⁱz nihil po
test esse ratio dⁱstⁱnti situs nisi q^uitatis
dⁱstⁱnta. sed hoc nō tollit per dotem. q^u rē
¶ **D**icit ergo isti q^u ad h^{oc} q^u duo cor
pora sint sim^{il} requirūt necessario q^u ha
beant dⁱstⁱntū esse: et q^u illud esse dⁱstⁱnt
cum seruet vel p^{ri}seruetur eis q^u sunt in
eodez loco. esse aut illud depēdet ex cau
sis suis et p^{ri}ncipaliter ab essentialib^{us} cau
sis et p^{ri}mis. sed a deo depēdent omnia
sicut a causa p^{ri}ma: ita q^u a causa secūda
est dⁱstⁱntio situs quā requirit diuersi
tas materie que est p^{ri}ncip^{al}it^{er} indiuidua
tionis. et q^u deus pōt p^{ri}seruare rē in esse
cessantib^{us} causis secūdis: vt patet p^{ri}mi
mam p^{ro}positiōem de causis: sⁱo de^{us} et tñ
solus deus pōt facere q^u esse corpi ma

neat dⁱstⁱntū ab eē alteri^{us} corpi quia
et materia nō sit dⁱstⁱnta in situ a ma
teria alterius corpi. et ponūt exemplū
de sacramēto altaris: vbi deus separe ac
cidens a subiecto. ¶ **C**ōtra: hec opinio p^{ri}
ma facie nō est p^{ro}babilis quo ad hoc q^uo
dicit q^u solus deus pōt facere duo corpa
esse simul. q^u vⁱ manent p^{ri}ncipia eēntia
lia illoz corpoz vt sunt in vno loco dⁱ
stⁱnta: vel nō. si sic: ergo solus de^{us} non
p^{ri}seruat. q^u cū causis secūdis manentib^{us}
et p^{ri}currentibus cōseruat. cuius p^{ri}ariū
dicit in p^{ro}positiōe. si nō: sequit^{ur} q^u deus cō
seruat et nō p^{ri}seruat. cōseruat fⁱm te illō
esse dⁱstⁱntū eis. nō p^{ri}seruat: q^u nō p^{ri}ser
uat nisi q^uo est. sed mā illius ē istius fⁱm
te: et forma illi^{us} est forma isti^{us}. q^u nō sunt
dⁱstⁱnta. q^u nec cōseruat vt dⁱstⁱnta: et
sic ponis cōtradictoria. ¶ **E**t si dicas q^u
deus pōt cōseruare corpa illa dⁱstⁱnta
sine dⁱstⁱntiōe p^{ri}ncipioz intrinsecor^{um} il
loz. ¶ **H**oc nō valet: q^u de^{us} nunq^{uam} cō
seruat nec pōt cōseruare rem sine suis
p^{ri}ncip^{al}is essentialib^{us}: vt hōiem sine ani
ma et corpe hūano. q^u nec dⁱstⁱntas res
potest p^{ri}seruare sine dⁱstⁱntis p^{ri}ncip^{al}is
essentialibus. talia aut sunt materia et
forma. q^u rē. ¶ **P**roterea: aut situs est for
male et essentialē dⁱstⁱntum quāntitatis
vel accidētale. si formale et essentialē. er
go deus de potētia absoluta nō pōt cō
seruare q^uitatem dⁱstⁱntā ab alia sine
situ alio. deus enī nunq^{uam} potest effectū
cause formalis facere sine ipa: vt homi
nem sine anima humana. albus sine al
bedine: quia est cōtradictio. si est accidē
talis vel causalis ratio dⁱstⁱntiōis quā
tatis ipse situs. ergo ante illud habuit
causam essentialē formalem p^{ri}uiaz dⁱ
stⁱntionis. et tñ deus cōseruat illa dⁱ
stⁱnta fⁱm causas suas p^{ri}iores sine illo
quod ē accidētale ratio. vel si est causa
lis: tunc cōseruat causam sine effectū: et
hoc ē impossibile. ¶ **P**roterea in causis
eiusdē ordinis nō est circulus sed dⁱstⁱnt
cta quāntitas est cā effectiua dⁱstⁱntiōis

fitur vt ipse ac
am opinionem
esse cā effectiua
¶ Alius ē intell
us et postteru
ne postteru
nō pōt hoc le
accētia sunt n
lecti: vt sup^{er}
sine aliquo co
color: q^u totū
est p^{ri}ntingent
vñ sicut pōt a
a toto g^{er}ne col
tias est rō fl
lz q^u tota nā n
quāntitate dⁱst
et tñ: hoc mō
stinctio sitⁱ su
dⁱstⁱnta quā
separe ab al
stⁱntionū quā
cto situ nō t^{er}
spondendū
q^u dⁱstⁱnt q^u q^u
Dico q^u nō dⁱ
tas ē de^{us} et n
posse pati nō
pari. ¶ **E**t si
possit cāre ac
tñ hoc nō est
tia. ¶ **A**d: m^o
ta possit fac
rioso sicut
fuit et p^{ri} tan
cū nō gl^{ori}o
teritū dⁱstⁱnt
onus nō q^u
quam in ip
p^{ri}ia facere
vⁱture dⁱstⁱnt
sicut si cōt^{er} si
corpe vⁱture
pōt facere cor
lpm p^{ri} aliqu
pcedatur. et

situs ut ipse accipit in vna rōne p̄tra ali-
am opinionem. ḡe cōuerso situs nō pōt
esse cā effectiua dīstinctiōis q̄ntitatis.

Alius ē intellect⁹ q̄ in ordinatis fm̄ pri-
us ⁊ posterius deus pōt p̄seruare pus si-
ne posteriori ut s̄bm sine accēte. nā tñ
nō pōt hoc semp̄ lz pōt aliquid: ut qñ
accētia sunt necessaria resp̄cū talis sub-
iecti: ut sup̄ficiem non pōt nā p̄seruare
sine aliquo colore. de tñ pōt sine om̄i
colore: qz totū genus colorū sup̄ficiē in
est p̄tingenter sicut q̄libet indiuiduū.
vñ sicut pōt ab vno indiuiduo separi: sic
a toto gn̄e coloris. sic ē in p̄posito. quā-
titas est rō sit⁹ ⁊ dīstincta dīstincti sit⁹.
lz ḡ tota nā nō pōt separare a dīstincta
quātitate dīstinctū sitū: tñ deus potest
⁊ tūc hoc mō debent p̄cedere: qz licz di-
stinctio sit⁹ sit accēis cōsequens necario
dīstinctā quantitātē: tñ deus pōt vnū
separare ab alio ⁊ p̄seruare prius sine po-
steriori quātitatē. s. dīstinctā sine dīstin-
cto situ. nā tñ hoc nō pōt. **At tūc re-**
spondendū est ad rōnes p̄me opinōis:
qñ dicit qz q̄libet dos habz actū aliqūē
Dico qz nō est verū: immo impassibili-
tas ē dos ⁊ nō habet aliqūē actū: qz nō
posse pati nō est nisi negatio ip̄i posse
pari. **At** si dicas qz prohibet ne agens
possit cāre actōem. dico qz si hoc ē verū
tñ hoc nō est aliq̄ actio sed sola resisten-
tia. **Ad 2^m** dico qz deus de po^o absolu-
ta possit facere corp⁹ gloriofum cū glo-
rioso sicut cū nō gloriofo: non tñ dispo-
sult ⁊ p̄ tanto dī qz pōt facere gloriofū
cū nō gloriofo: nō aut cū gloriofo. **Ad**
tertū dicendū qz p̄pter hoc corp⁹ nō est
onus nō qz nō hz hoc p̄pter q̄litatē ali-
quam in ip̄o p̄ quā pōt se v̄tute pro-
pria facere cū alio corp⁹. sed qz ita cito
v̄tute diuina pōt facere se cū alio corp⁹
sicut si cēt sine corp⁹: pōt esse cū alio
corp⁹ v̄tute sua. **Ad aliud** qñ dī qz de⁹
pōt facē corp⁹ cū alio corp⁹ ⁊ cōseruare
ip̄m p̄ aliquod t̄pus cū eo ⁊ perpetuo:
p̄cedatur. ⁊ qñ dicit vltra: si pōt ipsum

perpetuo p̄seruare: pōt sibi dare formā
p̄ quam sit cū alio corp⁹. **R̄spondeo:** si in-
telligas p̄ illam formā respectū quēdā
extrinsecū ad aliud corp⁹ qui respectus
ē simultas: p̄cedo. si aut intelligas qz de⁹
sibi formā priorem q̄ sit cā simultatis:
nego. **Ad aliud** d̄ igne ⁊ ferro dico qz
ferrū est corpus alterabile ab igne: non
tñ ferrum ignitū est ignis: tñ qz corpus
durū ⁊ difficulter recipiens ex q̄ recipit
formaliter alteratōem in illis q̄litatib⁹.
⁊ p̄ p̄ns fm̄ eas fortiter agit: nō tñ ibi ē
ignis sed qualitas ignis: nisi forte in po-
ris ferri vbi est ignis: qz corpus subtile
⁊ penetratiuū est. **At** hoc. n. aliqd dī
penetratiuū: nō qz penetret solida: sed p̄-
tes minimas vbi nō est soliditas. sic et
am sp̄s animales dicunt s̄biles: quia
diffundūt se p̄ totum corpus p̄ poros il-
los vbi nō est caro solida: non qz simul
sint cū carne solida. **Ad p̄batōem:** cū
dicis habet v̄tutem alteradi: dico qz ve-
rum est nō tñ in mā p̄pria. **Ad aliud**
de pane ⁊ vīno: dicendū qz si tot⁹ panis
esset porz: nihil esset ibi de pane. oportz
ḡ aliquā p̄tem ēē porosam: ⁊ in illis po-
ris recipit vīnū vere: in alijs vō p̄ribus
nō est vīnū sed humiditas quēdā extra
circūstans: nō tñ in pane sed in vīno: ut
patet in exemplo phi de digito ⁊ aqua
quia humiditas circūstans digito nō ē
tñ humiditas: sed est d̄ aqua cū humi-
ditate que nō est in digito sicut in s̄bo:
sed in aqua a qua nō separatur. nec tñ ē
ibi illa humiditas que ab aqua separi
nō pōt que tñ est p̄igua digito: sed ali-
qua humiditas alia quā pōt digitus re-
cipere que subiectiue ē in digito: sic aliq̄
qualitas causat a vīno que ē subiectiue
in pane. ⁊ sic patet qz argumentū nō cō-
cludit p̄ illud simile. **Alij** dicūt qz cor-
pus gloriofum est cū nō gloriofo: ⁊ pōt
esse p̄ miraculū. modus. n. q̄ntitatiuus
est rō quare aliquid est localit in loco.
sed modus quātitatiuus pōt tolli a cor-
pore: ⁊ sic nō erit localit in loco. esse at

Botfred⁹
q̄ntitatiuus
q. v.

cū alio corpe nō tñ localiter nō est incō
ueniēs. **Adtra:** hoc nō valet: qz qd est
in loco sibi equali est localit in loco. sed
tale corpus qñ est cū alio corpe ē in lo-
co sibi eqlē: nec vnq tollitur ab eo quin
sit in loco sibi equali. q nec modus quā-
titariuus lz bene cōcedam q deus bene
pōt hoc facere: nō tñ facit illud.

Respondeo ergo

ad questionē: vbi pmo ostendo q possi-
bile ē duo corpa esse simul. scōo q hec
possibilitas dabit corpi vt informatur
ab hac anima. tertio vtruz sit qualitas
absoluta illa possibilitas. **Ad pmo** ol
co q in corpe glorio est possibilitas eēn-
di cū alio corpe. pbo: ad simplicit in
possibile nō est aliqd in potētia actiua.
sed ad hoc est potētia vt fide tenem⁹ de
corpe christi in natiuitate et in alijs exē-
plis. qz **Ad** quomō inest. **Dico** q
inter qritates et quantitates nō est repu-
gnantia formalis: nec inter sitū et situz:
nec in vbi et vbi. pbatio. quēcunqz for-
me quantificunqz sint pparie si sunt in
diuersis sibi nō repugnāt. sed illa duo
vbi sunt in diuersis. qz nō repugnant. vñ
dato q in hoc corpe sit h⁹ vbi et in alio
aliud vbi: ista duo nō repugnāt forma-
liter: qz eiusdē spēi sunt. nec repugnant
respectu corporis. s. subiecti: qz hoc vbi ē
in vno corpore: aliud in alio. si q est im-
possibilitas q illa duo vbi sunt in diuer-
sis: hoc nō est ppter repugnantia quaz
hñt inter se absolute. nec etiā cōparata
ad subiecta. q oportet q sit ppter ppa-
tionem eoz ad eundē terminū respectu
cuius accipiunt. sed nec sic ē impossibi-
litas: qz duos respect⁹ extrinsecos eē in
diuersis nō ad diuersos iminos nō est
impossibile: qz nec est impossibile de re
spectib⁹ intrinsec⁹ adueniētib⁹: vt ou-
os respect⁹ similitudinis in diuersis ad
vnū simile. **P**reterea hoc pz ex hoc q
impossibilitas quāti ad quantū existen-
di in eodē loco nō est nisi sicut impossi-

bilitas cause essendi sine suo effectu nā-
li. sed cū causa pōt sit suo effectu et omē
pus nāliter deus posset pseruare sū po-
teriori: nō est impossibile qñtum eē cū
quanto et qñtū sine effectu suo: et p pñs
pōt esse qritas siue oīmētio distincta si-
ne distincto situ: sed erunt due respectu
eiusdē sitū: et p pñs duo corpa simul
pñt esse. **D**e scōo dico q possibilitas
essendi cū alio corpe puenit huic corpi
et debet vt ab hac ania informat: et hec
possibilitas ē dos subtilitatis. vñ sicut
pfectio hui⁹ anime ē debet⁹ ordo ad glo-
riam: sic est pfectio corporis q sit cū alio
corpe p libito voluntatis anime beate
ad coagendū illi alteri. **S**ed qd ē ista
possibilitas. non est aliud in hoc corpe
nisi vt nō repugnet ad coexistendū alte-
ri corpi. talis. n. nō repugnātia nō est q
litas absoluta. qz **Ad** nō vñ q aliqua
qlitas creature habeat respectu vbi ma-
iorem vtrutem q angelus. sed angelus nō
pōt causare duo vbi respectu eiusdē ter-
mini. q nec illa qlitas. si q ponat⁹ erit fru-
stra. **S**i erit qualitas aliq absoluta:
vel erit qualitas actiua vel passiua. nō
passiua: qz tūc per illā corpus gliosum
fieret passibile. nec actiua: qz nec simul-
tas eoz esset actio eius nec iminus.
nō actio: qz suū oppositū magis impo-
rat actōem que ē expellere. nec termin⁹
actōis eius: qz simultas aliquoz ē eoz
nō muna expulsio: vñ dicit carentiam
actōis. q ppter illā nō oportet ponere
qualitatē actiua. si q inesset qualitas ta-
lis nō ageret: immo magi impediret: qz
si haberet aliquem actum ille eēt expel-
lere aliud corpus. q aut sit aliqua qua-
litas et nō habeat aliquā actōem incon-
ueniēs est. **D**ico q subtilitas vel illa
possibilitas nō hz susceptiū intrinsec⁹
in corpe glorio: sed hz cām extrinsecā
voluntatē et potētiā diuinā: et sic ille
ordo intrinsece ē in illo corpe et debet si-
bi qsi de iure: vt dictū est de dote ipassi-
bilitatis: et fin hoc dī dos.

nō q qñtū q
tūc nō repu-
gnat formalit
nec sitū sitū:
nec vbi vbi.

2m dī
qñtū pñs
h⁹ m⁹

Ad arc

erit corpus gl
aliqui pñs
erit cū alio
ris anime sue.
aliaz cām. s. vo-
ri cōiter q nō
quirit ad hoc q
bus locis q q
pñta nō valet.
vñ qñ. n. nō est
go equalis vñ
create. sicut vñ
et reliquū. **S**i
oare nec causa
sine mutatione
sunt pcurrere.
nisi pñet (subi-
tū nō sum nata
in illuminatōe
sine pñtia. **S**i
ad diuersa vbi
absolute loquū-
pus aliqd accip-
alio vbi: qz na-
nes positiue et
est qñ facit ou-
corp⁹ vno situ
nō tñ facit illā
ca aliud corp⁹
ceret vñ corp⁹
mutatōem q n
ne motu. qd pa-
co et ē in alio n
diminueret pñi-
est recessus ab
ē facere mutar-
tio nata ē termi-
qñtū. hic ē nō
pora in vno lo-
hoc q vñ cor-
quiritur aliq a
vñ actiua: nec
no sint: et iō nō
q pcedit ex fal-

Ad argumēta

Ad p^mū dico q^d nō erit corpus glⁱosum subtile p^r carentia^z alicui⁹ p^ris materie: sed p^r possibilitatē existēdi cū alio corpe s^m libitū volūta^{tis} anime sue. nō t^m ex se effectiue sed p^r alia^z cām. s. voluntatē diuina. **Ad 2^m** dⁱ cōiter q^d nō est sile. maior. n. vⁱus re^quirit^r ad hoc q^d vⁿū corpus sit in duo bus locis q^d q^d duo in vno loco: t^m ideo p^rntia nō valet. **I**sta solutio nō valet: v^rūq³. n. nō est nisi potētie increate. ergo equalis v^rutis. neutrū. n. est potētie create. sicut q^d vⁿū posset esse p^r dōtē: ita t^m reliquū. **S**3 posset dici q^d nā nō pōt dare nec causare mutatōem positiuam sine mutatiōe p^ratiua in quib⁹ nata sunt p^rcurrere. vⁿ nō pōt dare albedinē nisi p^riuat subiectu^z nigredine. in quib⁹ t^m nō sunt nata p^rcurrere in illis pōt: vt in illuminatōe: ibi. n. ē mutatio positia sine p^ratiua. **Ad p^rpositū:** ois motus ad diuersa vbi est talis: q^d ad p^ria. t^m ita absolute loquēdo nā nō pōt facē q^d cor pus aliq³ accipiat vⁿū vbi t^m nō p^riuat alio vbi: q^d nate sunt p^rcurrere mutatiō nes positie t^m p^ratiue in talibus. sic nō est qⁿ facit duo corpa simul: q^d p^riuat corp⁹ vno situ t^m ponit ipm in alio situ: nō t^m facit illā mutatōem p^riuatiuā cir ca aliud corp⁹ sed in se. **P**reterea si fa ceret vⁿū corpus in duob⁹ locis faceret mutatōem q^d nata ē terminare motū si ne motu. q^d patet: q^d si manet in illo lo co t^m ē in alio nō mouet^r ad illu^z: q^d iam dimitteret p^mū: q^d motus ad illud vbi est recessus ab alio vbi. sed impossibile ē facere mutatōem sine motu: q^d muta tio nata ē terminare motū locale: vt p³ q^d tē. hic at nō sequit^r si ponant^r duo cor pora in vno loco. **P**ōt etia^z dici q^d ad hoc q^d vⁿū corpus sit in diuersis loci re quiritur aliq³ actio positia: t^m sic aliqua v^rus actiua: nō aut^r ad hoc q^d duo in v no sint: t^m iō nō est sile. **Ad t^mū dicens** q^d p^rcedit ex falsa imaginatōe: q^d dīmen

siones illas esse eadē dīmensiōib⁹ loci pōt intelligi positie vel negatiue. si po sitie falsum ē: q^d nō sunt eadē alicui dī mensiōi: q^d loc⁹ nō h³ dīmensiōes: vt p³. iij. phis. p^rter dīmensiōes locati. Si aut^r intelligat^r negatiue. i. nō alie verū ē t^m tūc glosanduz est dīmensiōes illi⁹ cor poris t^m alteri⁹ corpis q^d sunt in eod⁹ loco sunt idē dīmensiōib⁹ loci. i. nō alie: q^d nō sūt dīmensiōes loci alie a dīmensiōi bus locati vel p^renti in loco. sed p^r p^r h⁹ dīmensiōes corpis illi⁹ nō o³ q^d sint idē dīmensiōib⁹ alteri⁹: q^d nō sunt alicui al teri idē: t^m iō manēt distincte dīmensiōes. **Ad vlt^m** dico q^d nō est data p^ras cor poris glⁱoso coexistendi corpi alteri glⁱoso: i³ sibi possit dari: q^d dos subtilitatis est q^d ad imperiū voluntatis sue sit cū alio p^rpter p^rfectōez aliquā. q^d aut^r sit cū glⁱoso nō requirit^r mot⁹ subtilitatis nec p^rfectio aliq³. **Ad illud q^d dicit^r q^d ma gis puenit glⁱosum cū glⁱoso q^d cum nō glⁱoso.** dico q^d verū est. t^m cu³ dicit^r. q^d de berent eē magis simul: dico q^d nō o³: nī si essent cetera paria. nō. n. omis silitu do est rō simultatis. si. n. rō valeret: cō cluderet q^d cū due dīmensiōes plus pue niant in se q^d quātitas cū q^dlitate. q^d ma gis possent eē simul q^d falsum ē. **P**ōt etiā ibi dici q^d nō: p^r p^r impiom volūta tis alteri⁹ beati. nō. n. h³ aia impiuz su per corp⁹ glⁱosum: sic sup nō glⁱosum.

di. l.

De circa distin

ctionē qⁿquag³simam p⁹ querit v^rū aliquis s^m rectā rōem ad fugi

endū miseriā possit appetere nō esse. v^r q^d sic p^r illud **Mat. xxi.** d. iuda tē. Me lius fuisset tē. q^d hoc ē min⁹ malū. q^d ma gis appetēduz. **P**ha. j. rhetor. c. ij. La rētia mali ē delectabile. s³ delectabile ē desiderabile. q^d carentia mali ē desidera bilis. sed nō ē nō includit aliq³ malū. q^d est delectabile: t^m per p^ris desiderabile.

Preterea: Ans. Cur de hō li. i. c. xxi. facāme necesse ē qz p tota creatura nīhil deberet facere ptra volūtatem dei. **C**ōtra Aug. iij. de li. ar. dicit: Nō esse nō est recte eligibile: qz nīhil ē. **P**reterea: in quo nulla est rō boni in ipso non est rō melioris. qz nō est eligendū. **A**ug. rō Aug. ibidez: Qui recte eligit necesse ē vt cū peruenerit ad illud qz melior sit sed nullus sit melior p nō esse. ergo rē. et has ratōes ponit Aug. ex intentōe in libro predicto.

Iuxta hoc que ritur: vtrūz damnati appetant nō esse ppter fugiendā miseriam. videt qz nō. obiectū volūtatis est bonū: vltimum vel apparēs. qz nīhil est appetibile nisi aliquod illoz. sed in nō ente nulluz illoz est. qz rē. **P**reterea: qz vult esse in quiete vult esse. nō enim pōt velle eē in quiete nisi velit seipm. sed damnati nō pnt nō appetere beatitudinez. qz nec pnt nō velle esse in quiete. qz nō possunt velle nō esse. **C**ōtra aplūs: Desiderabunt mortem rē.

Respondeo ad pma. q. qz pōt dupliciter intelligi fm qz ē duplex miseria. s. pene et culpe. Si querat questio vtrum possit qz fm rectam ratōem ad fugiendum miseriā pene appetere nō esse. **R**espondetur quidā qz nō. rō est ad hoc: malum ideo est malū qz adimit aliquod bonū. sed nō esse adimit totū bonum: qz totā nām. qz maius malū est non esse qz miseria pene. sed fm rectam. ratōem maius malū nunqz debet appeti ppter fugam minoris mali. qz nunqz non esse est appetendū fm rectam rōnem ppter fugam pene. **P**reterea: fuga maioris pfectionis nō est appetenda ppter adeptiōem minoris pfectionis. sed esse est maior pfectio qz gaudium. qz fm Dyo. de di. nō. Inter omnes diuinas participatiōes eē est nobilior. qz oppositū ipsius nō potest

appeti ppter fugā oppositi qd est pena. **S**i aut querat de malo culpe: dicunt quidam qz nō sicut et pus dictum est in vli: et ad hoc pcludunt due pdiēte rōes.

Prima: qz culpa nō adimit totū bonum: qz relinquit naturā. sed nō esse nīhil relinquit. **S**ecunda: qz esse est nobilior participatio diuina qz esse sine culpa: vel participatio iusti opposite culpe. **A**d hō etiā assignant alie rōes. Prima ē talis. Si ppter fugam culpe esset appetendū nō esse et nō ppter pene fugā: hoc esset ppter aliquam rōnem mali repertā in culpa que nō reperitur in pena. triplex aut malum inuenitur in culpa qd nō in pena. vnu: qz p culpa infligit pena. qz deus pōt penam efficere nō culpā. itū: qz culpa facit hntem formale malum. Propter primū nō pōt appeti nō esse: qz nīhil est appetendū qd est maius malū ppter fugā minoris mali. sed appetēdo nō esse ppter fugam culpe nō vitat maius malū qz sit malū pene que infligit p illo. **P**reterea: pene infligentia nunqz pōt esse ita mala sicut nō esse. qz nō ē appetendū nō esse ppter fugam pene infligende p culpā. **P**reterea: nec ppter malū repertū in culpa: quale est qd de nō pōt facere: qz sicut nō pōt facere culpam: sic etiā nō pōt facere non esse. neutrius. n. est cā positiua vt patet p Aug. lxxxiij. q. q. xxxi. vbi dicit qz deus nō est cā alicui creature tendendi in nō cē. sed tū est causa nō esse nō pseruando esse. sic est etiā cā pccī nō infundendo grām p quam tollitur pccm. **R**ec. ppter tertiū qz per culpā nō deordinat tota natura nec efficit mala nisi volūtas. qz ppter illam maliciā etiā nō est appetendū nō esse. **A**lij dicūt oppositū. s. qz ppter culpam fugiendā ē appetendū nō esse fm rectā rōnem. qd primo pbatur sic: quis libet tenet magis fugere illud qd est contra deū qz illud qd est ptra seipm. s. culpa est ptra deū: nō esse vō ptra seipm. qz rē. **E**t cōfirmatur: qz hō plus tenet

Richardus pma
dis. v. m. l. i. p. m.
p. m. p. m. i. p. m.
q. m. p. m. r. a.

Richardus
v. b. p. m.

Triplex
malum
reperitur
in culpa

Richardus
v. b. p. m.

diligere deum qz
lum ē magis fugi
per respectu nō ē
carentia boni
formali malum
debitū. sed peccat
boni debiti nō ē
boni debiti alio
litter boni debiti
qz est peccati qz n
malū simpliciter
est tū malū hū
qz deus pōt esse
culpa est simpliciter
solū hū. et qz
pbatio: qz oppo
lit. n. deo bono
Ans. de li. ar. c.
est deū in bono
deū et ptra oīdū
simpliciter nō esse
pliciter: sed hū
nionem qz dicit
eligendū. videt
qz ita pcludunt
malo pene: et tū
de vtroqz malo.
tio vera qz illud
vd plus de bono
ille rōes de mal
qz qn dicit in p
tur magis fugere
tra seipm. dicit
mō est ptra deū
oportet p in aliq
meū qz aliquem
volo aliquā lesio
alicuius alterius
poni volo sibi
nō esse. sed qui
deū qz velit deū
tra pceptum dei
oci. **A**d tertiū
ris paribz qz cari
malū qz indubie
supponit bonū

D.

I

diligere deum q̄ se. Preterea mai^r ma-
 lum ē magis fugiendū. tale est malū cul-
 pe respectu nō esse. q̄ tē. minor p̄batur:
 carentia boni debiti ē maius maluz: qz
 formalit^r malicia est q̄ carentia boni in-
 debiti. sed peccatū vel culpa est carētia
 boni debiti: nō esse autē nō est carentia
 boni debiti: als aū creatōnem mūdi su-
 isset boni debiti carētia: et sic malū. per
 q̄ est peccatū q̄ nō esse. Preterea: qd ē
 malū simpliciter magis est vitandū q̄ qd
 est tñ malū huic. ppter qd etiā pcedit
 q̄ deus pōt esse cā pene: lz nō culpe: qd
 culpa est simpliciter malū: nō pena: sed
 solū huic. et q̄ culpa sit malū simplici-
 ter p̄batio: qz opponit bono simplici. tol-
 lit. n. deo honorem debiti: sicut p3 per
 Ansel. de li. ar. c. xv. p̄cor. n. q̄tuz in se
 est deū inhonorat. quia q̄ peccatū est q̄
 deū et p̄tra ordinem vniuersi est maluz
 simpliciter: nō esse autē nō est malum sim-
 pliciter: sed huic tñ. Contra p̄maz opi-
 nionem q̄ dicit q̄ malū pene est magis
 eligendū. videt q̄ ille rōnes sūt q̄ eos.
 qz ita pcludunt de malo culpe sicut de
 malo pene: et tñ nō dicūt ip̄i vniuersit^r
 de vtroqz malo. nec est etiā ista pposi-
 tio vera q̄ illud qd adimit mai^r bonū
 vcl plus de bono sit magis malū. ¶
 ille rōnes de malo culpe hñt instantiā:
 qz qñ dicit in p̄ma rōne q̄ quilibet tene-
 tur magis sugere qd est p̄tra deū q̄ cō-
 tra seipsum. dicendū q̄ verū est si eodē
 mō est p̄tra deū et p̄tra seipm: aliter nō
 oportet. p3 in alijs: plus ego diligo pedē
 meū q̄ aliquem aliūz hōiem. tñ magis
 volo aliquā lesionē pedis mei q̄ mortē
 alicuius alterius: sic plus diligo deū: tñ
 pot^r volo sibi aliquāz offensam q̄ me
 nō esse. sed qui peccat nō ita facit cōtra
 deū q̄ velit deū nō esse: sed tñ facit cō-
 tra p̄ceptum dei: et sic nō facit p̄tra esse
 dei. Ad tertiu^m dicendū q̄ verū est cete-
 ris parib⁹ q̄ carētia boni debiti ē mai^r
 malū q̄ indebitū. si autē bonū debitum
 supponit bonū indebitūz nec sine ipso

pōt hñt: tūc carētia boni indebiti ē ma-
 ius maluz. qz sic est carētia boni indebi-
 ti causalis occasio carētie boni debiti.
 sic ē in pposito. bonū. n. fm q̄ ē bonuz
 debitū non pōt hñt sine bono indebito
 qd est p̄m. et sic maior in pposito ē falsa
 qz cetera nō sunt paria. Ad tertiu^m co-
 dez mō dō sicut ad p̄m. si. n. deo vel vni-
 uerso posset esse p̄m in se verū esset. sz
 turbatio vniuersi nō est in toto vniuer-
 so sed tñ in hac pte: sicut damnatio nō
 est nisi in hac pte. si q̄ intelligis p malū
 simplr huic: est verū. si autē intelligis q̄
 est simplr malū et huic falsum est: qz sic
 nō esse est ibi simplr malū. nō culpa: qz
 nō esse tollit totale esse ei⁹: et sic ē sibi to-
 tale malū. nō autē sic culpa: qz nō tollit
 totāz nām. ¶ Cū dicit q̄ p̄cor inhono-
 rat deū et iō est maluz simplr. dico q̄ si
 p̄cēm tolleret aliqd de his q̄ sunt i deo
 a deo: tūc verū esset. sed qz nō tollit ali-
 quid honoris nisi qd d3 esse in honora-
 te iō nō valet. ¶ fm hoc de⁹ maxime
 d3 nolle p̄cēm: qz est q̄ ip̄m: et fm h⁹ po-
 tius debēt annihilare p̄cēm q̄ nolle ip̄m
 nō esse. Preterea: quodcuqz p̄cēm mor-
 tale cuiuslibet p̄sone equale exñs eque in
 honorat deū: et tūc fm hoc quilibz po-
 tius tenet velle nō esse q̄ in quencunqz
 mortali peccare: qd nō credo tñ.

Respondeo ergo

ad. q. q̄ p̄p̄i fugā malū pene nullus fm
 rectā rōnem pōt vel d3 appetere nō eē.
 p̄bo: nullus rectā rōne pōt appetere nō
 esse ad fugiendū iustū et bonū. sz malū
 pene est iustū et bonū. q̄ ppter fugā ip̄i
 nullus d3 appetere nō esse. maior p3: qz
 nihil pōt appetere simplici nisi esse. iustū
 aut et bonū magis h3 rōnem esse q̄ nō
 esse: qz nō esse opponit ip̄i esse. minozē
 p̄bo: qz pena est quid iustū et bonū: qz
 positū et punitiū p̄cē et culpe. Pre-
 terea nullus fm rectā rōnem pōt aliqd
 appetere p̄tra inclinacōem nām qñ il-
 la p̄sonat volūtatī diuine. sed ad esse ē

appetitus nālis: vt pz. 2. de gene. 7. 2. de
 aia: 7 est volūtatī diuine psona. qđ pz
 ex hoc qđ ipm causat immediate in cre
 atura rōnali 7 in perpetuu pseruat. pe
 na aut nō est dissona voluntati diuine
 qđ infligit eā. g. ppter ipam nō est appe
 tendū nō esse. **¶** Quid aut in istis rōnib?
 bonitate 7 iusticia inclinatione nāli ad
 esse 7 volūtatē diuina qđ est regula recta
 appetitū humani qđ nō pcludunt de ma
 lo culpe. **¶** De scđo dico qđ ad fugiendū
 malū culpe pōt aliqđ mō appeti nō esse
 7 alio mō nō. **¶** Un sciendū qđ duplīr pōt
 compari volūtas: ad nō esse: 7 ad mise
 riam culpe. s. vniformit et disformit.
 vniformit vt sit cā ipsius nō esse sicut ē
 causa ipsius culpe: et hoc mō qđ nulla
 esset: qđ nullo mō pōt esse cā ipsius nō
 esse. nec etiā si posset deberet velle se fa
 cere nō esse. ppter fugiendā culpā: qđ in
 hoc peccaret mortalit. pbo sic post esse
 diuinū maxime teneor diligere eē meū
 sic post odiū esse diuinū maxime teneor
 vitare 7 fugere odiū esse. pprq. g. odien
 do esse. pprū 7 volendo ipm facē non
 esse pecco mortalit. g. oportet vt intelli
 gatur qđ fm qđ ad ea pparat voluntas
 disformit: videlz fm qđ volūtas pōt ap
 petere nō esse nō vt sit cā sicut est causa
 pccī: sed vt volūtarie sustineret ipm nō
 esse si infligeret sibi: 7 sic nō est qđsi velle
 simplicit: sed qđsi nō nolle. 7 talis volun
 tas est semp qđ duo mala ponunt ma
 ius 7 min? malū: qđ hz vna ratiōem bo
 ni respectu alterius: vt pz. v. Ethic. c. v.
 sic g. intelligendo qđnem: dico qđ volun
 tas creata tenet nō vitare nō esse a deo
 annihilāte: aliter. n. mortalit peccaret.
¶ Ad hoc: qđ quilibz tenet seruare p
 ceptum diuinū qđ diu nō est reuocatū:
 sed qđcunqz pccm est pccm qđ est cōtra
 pceptū diuinū. g. in qđcunqz pccō quis
 transgredit pceptū diuinū. sed nō no
 lendo se a deo annihilari nō trāsgredit
 quis pceptum diuinū sed inclinātiōem
 nālem. g. tenet ad istud vt fugiat 7 vitet

et p nō nō finit pccm
 in quolibz mō

illud. **¶** Preterea qđ aliqđ duo pcurrit
 fm diuersas regulas: semp illud qđ est
 fm regulā supiorem ē eligendū 7 faciē
 dum. sic ē in pposito: qđ pceptū diuinū
 est fm regula supiorem qđ fm volunta
 tem diuinā qđ est de nō pmittendo cul
 pam. sed nolle nō esse ē fm inclinātiōez
 nālem qđ est inferior. g. pōt? o3 nō nolle
 se ānihilari a deo qđ culpā suā vl pccm
 esse. **¶** Et dico nisi reuocet pceptū: qđ
 non dī qđ circa creaturā sit aliqđ pccm
 mortale ex genere: s3 tm ex pcepto diui
 no: vt cognoscere alienā: occidē hōiem.
 qđ illa ex se si de? reuocaret pceptū non
 essent pccā. **¶** Preterea: velle illo mō nō
 esse ne. s. peccet qđ mortalit est velle nō
 esse ne inhonorēt deū. s3 hoc pcedit ex
 maxīma charitate 7 dilectōe dei: qđ in
 tm vult seruare pceptū dei qđ pōt? vult
 nō esse qđ transgredi. sed act? pcedēs ex
 maxīma dilectōe dei est act? psonus rō
 ni recte. g. tōz p fm phm. 9. Ethic. ppē
 bonū actū virtutis o3 se vtuosus expo
 nere mort: non qđ occidat seipm: sed qđ
 se offerat alteri vt occidat priusquā cō
 mittat aliqd turpe. g. magis qui seqtur
 legem diuinā o3 se exponē mort: etiāz
 ipi nō esse anteq faciat cōtra legē diui
 nam. **¶** Si oīcas qđ phus nō diceret qđ
 o3 se exponere mort si sciūisset qđ hiet
 vitā immortalē: qđ vitā immortalis p
 ponderat illi actui vtutis ppter quem
 mortuus ē. sed qđ nō diu durasset vita
 illius fm eū: iō preponderauit ille act?
 vtutis oībus aliq qđ postea habuisset
 7 si tūc fm rectam rōnem nō fuisset eli
 gendū apud Arist. nō esse potius qđ cō
 mitteretur turpe. g. nō nūc. **¶** Rñdeo: si
 hō fm rectā rōnem o3 se pungere finit
 qđ pungere illi finit: sic si tenet ad finē mo
 ralem fm rectā rōnem tūc quicqd pco
 mitat illū actū nihilomin? hēt eque ne
 cessariū ordinē ad illū finē. siue g. cōco
 miter immortalitas siue nō. p illo nūc
 ne pdat finē morālē f3 rectā rōez tenet

ad illud actum
 situr. Et tunc
 ra ita est qđ meli
 beatitudo eius:
 cidens nullū ai
 stia ergo nūc
 finis nobilio: d
 p tanto opatio
 nū nūl quia p
 eer bonū. 7 q: in
 Arist q quacuq
 humanū illa est
 hanc ista pñcia
 nō est accipendū

Ad arc

pmum dicendū
 istet eligere se n
 q foculit illud
 melius fuisset i
 pena illam: mō
 tra victū qđ m
 mortuus in vt
 q carētia mali
 est delectabilis
 to nō est delect
 aut arguas de
 tū est p me. **¶**
 it de miseria c
 etiā pcedi qđ
 selmus appo
 dicendū qđ ab
 petere nō esse.
 us nō esse quā
 s. pñsiue. s. q
 ric acciperet. 7
 nes Aug.

Ad sec

ationem iam p
 licet debent m
 pmanere. cred
 ppter culpā n
 sed ppter pen
 cō nō est mat
 s3 miseria est

ad illum actum virtutis p quez sibi pū
gatur. Et tunc si arguat. in omni natu
ra ita est q melior est sba q opatio uel
beatitudo eius: qz beatitudo eius est ac
cidens. nullū aut accūs perfectius ē sub
stātia. ergo nunq beatitudo est finis: qā
finis nobilior est eo qd est ad finē. **¶**
p tanto opatio uel beatitudo nō dī bo
nū nisi quia pūngit finē: qd est simplici
ter bonū. z qz in mediū ei. sic intelligit
Arist. q quecunq opatio se hz ad finez
humanū illa est simplr eligenda: qz fm
hanc sba pficitur z pseruatur. z sic aliō
nō est accipiendū qd auerit.

Ad argumēta. Ad

pmum dicendū q pōt pcedi q pus sba
isset eligere se nō fuisse creatum a deo q
q fecisset illud malū. si aut intelligat q
melius fuisset ibi nō fuisse natū q habē
penā illā: tunc exponit de natiuitate ex
tra vterū q melius sibi fuisset q fuisset
mortuus in vtero. **¶** Ad scdm dicendū:
q carētia mali supposito aliquo bono
est delectabilis. sed nullo bono supposi
to nō est delectabilis: quia nihil est. Si
aut arguas de malo culpe: tūc argumē
tū est p me. **¶** Ad aliud dicendū q argu
it de miseria culpe. **¶** Et hoc pcedo. pōt
etlā pcedi q est verbū discipuli. tñ An
selmus approbavit. **¶** Ad illa in oppo
dicendū q absolute loquēdo non dī ap
petere nō esse. ita q voluntas sit cā ipsi
us nō esse quantū est in se. pōt tñ appetē
s. pmissiue. s. q si infligeret sibi uolunta
rie acciperet. z fm hoc procedunt ratio
nes Aug.

Ad secundam que

stionem iam patet quid sit dicendū: qā
licet debent magis uelle nō esse q i pctō
pmanere: credo tñ q appetūt nō esse nō
ppter culpā fugiendā. sunt. n. obstinati
sed ppter penā quā sustinēt. rō est: non
eē nō est maximū malū nec p se odibile
s; miseria est p se maluz z p se odibile. **¶**

qlibet ipsā nālī refugit. nec ab hac fuga
retrahit. tale aut nō est nō esse. ergo **¶**

¶ Contra. esse est maxime diligibile affe
ctiōe cōmodi. pbo: Ois appetitus affe
ctiōe cōmodi ē pcupiscēt. pcupiscēs alē
cui pcupiscit z hoc hz p fine. S; ois ap
petit affectōe pmodi sibi pcupiscit ergo
maxime pcupiscit sibi suū eē. **¶** Aug.
xij. d. cl. dei. dicit q amor sui vsq ad cō
temptū dei facit ciuitatē dyaboli. hō ma
xime viget in dānatis sicut ex opposito
maxime amor dei in beatis. **¶** affectō
pmodi sequit appetitū nālē. sed nā ma
xime appetit eē. s; z affectio pmodi ma
xime est ad esse. tunc sic. cuius oppositū
qd maxime odit ipm affectōne cōmodi
maxime diligit. Sed oppositū ipsius eē
maxime qd odit affectōne cōmodi. ergo
eē maxime diligit. **¶** Rñ de minori possz
eē dubiū ppter beatitudinē que magis
vī diligit affectōne cōmodi: qz opponitur
ipsi miserie. s; tñ certū est q lz pcupia q
ad pcupitū sit magis ad beatitudinem
nō tamen cōcupita est beatitudo nisi p
pter me sicut ppter finez concedo ergo
minorem. sed ad maiorem dico q ē fal
sa nisi sit in eodem genere oppositionis
tunc ad minorem dico q non esse est op
positum esse contradictorie. **¶** Sed misē
ria z beatitudo contrarie. contrariunt
enim est maioris odij q p contradictorium
pbo: ex affectōne beatitudinis est odibī
litas. nō enim appeto non esse nisi quia
vellem beatus esse. sed huic opponit mi
seria. ergo **¶** **¶** Preterea. illud est ma
lum formaliter. sed non esse non est ma
lum formaliter. z sic patet q illa propo
sitiō est falsa que dicit: quod opponitur
magis bono est mag fugiendū: nisi oppo
nant prie. credo tñ q ppter fugaz pene
uellēt nō esse: qz dicit hoc scriptura fm
illud apod. Desiderabūt hoies mori z
fugiet mors ab eis.

¶ Ad argumēta Ad p^m dico
q insūt duo
nolle tamen fortius nolle teneret. z sic

dicunt nolle non esse: quia in non esse nihil mali imaginatur. **A**d secundum dicendum quod praesentia bona est de voluntate efficiendi: non tamen absolute vel simpliciter voluntate: et ideo arguitur ex opposito praesentis ad oppositum: antis non destruendo totum praesentis.

¶ Trum beati

Videant penas damnatorum: videtur quod non: quia si videret aliquid esset eis ratio videndi. sed nihil potest esse ratio videndi eas: quia non essentia divina: quia ipsa non representat omnia ut distincta: quia ipsa est indeterminata ad omnes creaturas. nec proprietates personalis: quia illa non est communis tribus. nec alius respectus ad extra: quia ille non potest esse cognitus nisi prius sint cognita extrema. ergo cum nihil aliud sit in divinis nisi aliquid illorum: et per illa non cognoscunt. ergo non possunt cognoscere. **P**reterea. nihil cognoscitur nisi quod habet ideam in deo. pena autem est quoddam malum. ergo non habet in deo ideam. **¶** **P**reterea. si vident penas damnatorum vel volunt ea vel nolunt. si volunt ergo videntur crudeliter. si nolunt et non possunt subleuare. ergo cadit in eis tristitia quod est inconueniens. **¶** **C**ontra. Greg. in dialogo. et ponit magister in littera.

¶ Respondeo. ¶ Dic

primo est videndum utrum videant vel cognoscant illas penas in genere proprio. secundum utrum in verbo. **P**atet quod non videant visione sensibili: quia non est distantia debita. si requiritur distantia debita in intellectu et obiectum etiam non cognoscunt quia non est distantia proportionata inter primum existerem in celo empirico et obiectum in inferno. **S**ic ergo patet quod non in genere proprio. **R**emaneat ergo questio si in verbo cognoscant eas. ubi prima difficultas est quod est ratio cognoscendi eis illas penas in deo.

Et dico quod essentia divina non respectus

nec personale aliquod. probatio: quoniam causa est illi limitata ad plures effectus in se ex se est determinatissima determinatione excludere praedictam vel induriam ad praedicta ad quodcumque illorum plurius. probatio quia si esset tamen illius esset determinata ad illud. sed quod extendit se etiam ad aliud candum nihil diminuit de virtute sua respectu illius. nec impedit determinationem sui respectu illius. tunc arguitur. **S**i aliquid essentia esset determinata ad representandum tamen hanc essentia: illa esset determinata duplici determinatione ad praedicta et determinatione ad alia. **S**ed essentia divina est illimitata ad omnia entia ad quodlibet illorum determinata determinatione excludere induriam ad praedicta: ut ostensum est in i. l. i. **¶** **S**ed per hoc quod extendit se: et est illimitata ad plura nihil tollit sibi de perfectione respectu illius vel cuiuslibet illorum in se: et ideo sine omni determinatione et omni determinate re vel ratione cognoscibile est ex se et ratio cognoscendi omnium ad que est. **¶** **E**st videndum quod hoc est. **D**ico secundum Augustinum. ix. de tri. c. lo. quod aliquid est cognoscibile secundum spiritum: et aliquid secundum proutem. cognitio secundum spiritum est eius rei que cognoscitur in se. secundum proutem cognoscitur quod cognoscitur per aliud et ideo dicitur philosophus. viij. et ix. meta. quod proutem cognoscitur per habitum. **¶** **T**unc dicitur ad proutem quod pena damnatorum est multiplex. quedam pena damni carentia. scilicet visionis diuine. Alia est tristitia de ipsa pena. 3^a tristitia de culpa. non ut est ostensiva dei. sed ut est causa pene 4^a est tristitia de igne continente perpetuo. 5^a de igne imutare et retinere intellectum damnatorum in perpetua consideratione sua. 3^a tristitia. scilicet de culpa in quantum est peccatum est vermis conscientie. **¶** **S**i ergo est questio de pena damni quod est carentia visionis diuine siue de culpa que est causa pene. sic dico quod non vident in essentia divina. nec habent ideam in deo: nec imitantur ideam: quia nec in se nec in aliquo gradu entis sunt. nec per praesentis imitantur illam in aliquo gradu. et ita non est ratio cognoscendi essentia divina secundum speciem: quia non habent propriam ideam in deo: sed secundum

Beati non vident
penas damnatorum
visione sensibili

in triplici
pena
damnatorum

similitudine per
de tristitia
sunt secundum spiritum
similia: que non
occurrit
ad cognitionem
idea ponitur
extra cognitionem
cuius ille necesse
est per proutem non
sunt per proutem non
¶ Per quod
parat: non per
sed per illa
ma representat
obiecta cognoscitur
quod per hoc
sic se habet in ratione
stratum ab alio
vel vnde per
terminata. et
per falsum est
plurimum
magis determinatum
tamen nodum
intra. Alio
quod de idea
bat eas in m
¶ Sed quod
ad ipsas penas
solum absolute
non est inde
lucet: per proutem
sup in unum
quod ordinatur
nat ad penam
gaudet de eis
si est unum
ad ut culpa
est in eis vel
det voluntatem
nisi velle per
natum a iustitia
creet deo: re
te non dupliciter
patet quod non a

similitudinē p aliud. ¶ Si autē est questio
de tristitia alijs. tunc dico q ille cogno
scunt fm spēm: quia sunt vere entia po
sitiva: que habent vere ppriam ideā in
deo. ¶ Sed quid facit ideā si ponatur
ad cognitōem et visionē illam. dico q si
ideā ponitur respectus essentie diuine ad
extra cognitio illorum ad que est respec
tus ille nēcio p̄supponit. eēntia. n. nun
q̄ est p̄parata nisi p̄u intelligat illō ad qd
fit p̄paratio. nō enī fit p̄paratio ad ignotum
¶ Per quid ḡ cognoscunt illa ad q̄ cō
parat: nō p cognitōem illius respect. o.3
ḡ q p illā essentia que perfectissime om
nia repr̄sentat: que ut sic repr̄sentans illa ut
obiecta cognita h̄z rōez idee. ¶ Et si ar
guat q hoc nō pōt esse: quia illud quod
sic se h̄z in rōe cogniti ē deductuz uel ab
strattū ab alio. ḡ h̄z nēcio exemplar a q̄
uel unde pductū est sub rōne ppria et de
terminata. et hoc h̄z rōem idee. ¶ Dico
q falsū est: immo ipsa essentia est exem
plar illimitatū ut dēū est in p̄mo lī. et h̄
magis determinate repr̄sentat q̄ aliqd limi
tatū nōdū extra existens. imo q̄ aliquid
intra. Illo mō loquebat aug. qz ipse lo
q̄bat de ideis sicut plato. plato autē pōe
bat eas in mēte diuina sicut p se entia.
¶ Sed quō se habet voluntas beatorū
ad ipsas penas damnatorū. nō credo q
p̄solent absolute de penis eorū: qz nec de
us q̄ est iudex inferens penā p̄solat abso
lute: ut p̄z per eiaiam: heu me p̄solabor
sup inimicos meos. Obiectum. n. circa
quod ordinat est nā nuda. et illā nō ordi
nat ad penā nisi ppter rōem malī. nō ḡ
gaudet de eis nisi ppter iusticiam iudicis
si est. immo quia est nolita ab eis. aliud
aut ut culpa est nolita ab eis. ¶ Alii tñ
est in eis velle q̄ in deo: quia deus est iu
dex voluntarie inferens. sed in eis nō est
nisi velle p̄placencie inquantū est dēmi
natū a iusticia volūtate diuina. et si pla
ceret deo: vellent liberatōem eorū. ul sal
tē nō displiceret eis si placeret deo. et sic
patet q nō acceptant penā ut p̄mū ob

iectū. sed ut est a iusticia diuina inflicta
eis. ¶ Sed erit ne tristitia in eis ppter
illud nolle. ¶ Dico q nō. volūt. n. vnū
obiectū volens et intelligens qd est deus
et quia vident deū hoc velle. uolūt et ipi
hoc. tñ si placeret deo absolute nollent.
nec tñ ppter hoc est tristitia in eis: quia
volūtās eorū nō est capax tristitie pp de
lectatōem pfectā q̄ impedit oēm tristiti
am nō solū oppositā: s̄z quācūqz p̄tin
gentē. nec est etiā ista nolitio nisi p̄ditio
nalis. sed si deus veller: et iō non seq̄ tri
sticia: qz talis nolitio nō est sufficiens cā
tristitie.

Ad argumenta ad

p̄mū. Nego maiore: q̄ dicit q̄ eēntia nō
pōt esse rō cognoscēdi. Ad p̄batiōez qñ
dicit q̄ est indeterminata. dico q̄ verū est
nō tñ indeterminatōe que est cum potent
alitate quadā ad p̄tradicatōia que ē im
p̄fectōis. et isto mō mā est indeterminata
ad formas: et genus ad spēs. et de ista ve
rū est q̄ nō sufficit ad determinatā cogni
tōem. Sed est indeterminata ppter illimi
tatōem sue p̄fectōis. illud aut indetermina
tū qd ppter suam illimitatōem est perfe
ctius q̄ determinatū determinatōe opposi
ta bene pōt eē rō determinate cognitiōis:
sic esset vnus tñ. sic aut eēntia diuina
sic se h̄z ad oia cognoscibilia. ¶ Ad aliō
dico q̄ nō h̄z ideā. cognoscit tñ p hitum
sicut p̄uatio h̄z cognoscit. ¶ Ad tertiu
dico q̄ uolūt eas: sed nō p̄mo: qz uolūt
q̄cūqz deus vult. et si etiā illas p̄as no
lunt: nō tñ ppter hoc sunt crudelen: q̄a
nolunt p̄ma uolūtōe. nec tñ ppter h̄ tri
stan: qz appetit eorū nō est capax tristi
tie ut dēū est.

¶ Ultimo quo ad

totū q̄rtū istū querit: vtrū pena
omniū damnatorū sit equal. v̄
q̄ sic. Pena essentialis damnatorū ē p̄a
damni que consistit in carentia diuine vl
sionis. carentia vero est p̄uatio. s̄z p̄uatiō
203

nō recipit magis et minus. § 7c. **U**terque ignis qui facit penā sensus omnium erit idē. Sed agens naturale agit sicut vltimū potentie sue in omne in quod agit. § 7c. ēq̄liter patiens: quia in omnibus pena eq̄liter erit 7c. **I**tem si pena vnius eēt mior q̄ pena alterius. tunc pena peioris esset maior q̄ minus mali: sed hoc est falsū § 7c. p̄ntia p̄: falsitas p̄ntis apparet. p̄bā: quia maior pena est maius bonum quia pena est aliquod positū: et p̄ntis bonū: quia a deo. et sic si daret pena maior peiori plus daret sibi de bono. **S**i illa pena esset sic diuersa in diuersis secundū magis et minus: tūc o3 plus attēdi maioritas vel minoritas s̄m extensio nē q̄ s̄m intensio nē. p̄bo: ex hoc o3 attēdi grauitas pene ex quo grauitas culpe. grauitas autē culpe attendit̄ penes infinitatem. § 7c. pene. sed hoc nō pōt esse s̄m intensio nē. § 7c. quo ad extensio nē. ergo in penīs nō est diuersitas inegalitatis: quia quēl3 infinita. et p̄ntis omnium hominum erit eq̄lis. **C**ontra apoc. 3. dicit̄: Quātum gloriificauit se et in delicijs 7c. et in psal. dicitur: Reddet unicuiq̄ s̄m opera sua.

Iuxta hoc que
ritur vtrū beatitudo omnium beatorū sit equal. vī q̄ sic. quia dī in mat. Singuli receperūt singulos denarios. e quale enī donū erit in ecclesia militante quantū ad numerū. § nō pōt intelligi secundū extensio nē. § s̄m intensio nē. **P**ro: fruitio sequit̄ vīsiōē. sed nō vidēt deuz inegalit̄. § nec fruunt̄ eo inegalit̄. q̄ n̄ videant deū inegalit̄ p3 p̄ aug. 83. q. q. xxxij. vbi dicit q̄ vnus nō intelligit melius rem q̄ alius: quia qui alit̄ intelligit rem q̄ est falsū. § nō pōt inegalit̄ videri **P**re: aug. sup. Jo. omel. 66. dicit̄: Qui erit par gaudiū. § par beatitudo. gaudiū enī uel est idē qd̄ opatio: vel psequitur opatio nē. **C**ontra Jo. 9. dicit Saluator: In domo patris mei mansiones

multe sunt. et loquitur de beatis secundū August. **P**reterea. apostolus ad Corin. Sicut differt stella a stella in claritate 7c.

Iuxta hoc que
ritur vtrū beatitudo corporū erit equalis. vī q̄ sic. p̄mo de impassibilitate. impassibilitas est p̄uatio: sed p̄uatio nō recipit magis et minus. § nec impassibilitas. **P**re: q̄ nō subtilitate: q̄ subtilitas est possibilitas coexistēdi vnum corpus cū alio p̄ libito anime in forma tis ip̄m. Sed equaliter omne corpus beatū h3 possibilitatem talē. § 7c. **C**ontra ad Cor. Stella differt a stella. sic erit resurrectio mortuorū.

Respondeo. Et p̄mo ad scđam questionē circa quā sex s̄ vidēda. Primo quō pōt stare inegalitas in eadē sp̄e. Scđo vnde est ista inegalitas. Tercō q̄ nō pōt absolute eē ex prepotentie passiue. Quarto q̄ est ex actio et qualr. Quinto vtrū ex natura voluntatis vel habitus. Sexto ex his q̄ inegaliter fruunt̄ deo. **D**e p̄mo vtrū inegalitas possit esse in eadē sp̄e in beatitudine vī esse p̄tradictio: quia beatitudo includit quietatōem appetit̄ nālis in q̄l3 beato. Sed appetitus nālis in quol3 indiuis duo est ad p̄fectōem summā possibilem in illa sp̄e. § si appetitus talis dēta n̄ nisi p̄ summū possibile in sp̄e. § hoc erit equale in omnibus: quia appetitus nālis est equal in omnib. § 7c. **P**re: appetitus liber p̄sonus appetitui nāli rect̄ est p̄bo: Cōsonās recto rectū est. appetitus nālis est rectus: quia deus est cā illius in nā qui nō pōt esse cā nisi recta et recti. s3 appetit̄ nālis est ad summā p̄fectōem possibile in sp̄e. § et volūtas libera si est recta erit ad summā p̄fectōem in sp̄e. sed nullus est beatus nisi q̄ h3 quicquid vlt recte. § nullus erit beatus nisi hēat sūmā p̄fectōem q̄ est possibil in sp̄e. Rñ q̄ in e

qualitas p̄o
sp̄e. p̄bo: Nā
at omne p̄fect
pater de gra
ocorū. In
se in cētro. et
summe deoz
se deozum q
ideo sufficit
grauitas est
tatōem. est au
p̄fectōe natu
nature maio
sū ab intrin
trinsecō: qd̄
que sunt ma
o: sum. vnde
et in sup̄fic
posito: q̄ lice
inclinet ad s̄
distributua
p̄pter se ipsi
tudine ut be
nō p̄pter ap
q̄lia p̄nt esse
p̄ntis et p̄fect
p̄mū argum
mū dēta n̄
regule sup̄io
cape possit
git quantū
lā mediā sū
cām. huius
Ad scđam
est rectus q̄
huit appetit
est q̄ q̄n alit
patur ad vū
simplr est re
rez regulā et
sed beatus n
dinem q̄ de
actu dicit̄
crus. nō autē
p̄rit. et si p̄
ne regule tā

in equali
et p[er] s[er]m[onem]
et in b[e]n[e]d[i]c[t]i
et in m[er]ito
et in s[er]m[onem]

qualitas p[ot]est stare cū beatitudine in ead[em] sp[ecie]. p[ro]bo: Nō o[mn]i q[uod] appetitus natural[is] h[ab]et at om[n]e p[er]f[e]ctiōem cuius est sūme capax patet de graui q[uod] est capax esse summe deorsū s. in centro. nō t[ame]n o[mn]i graue p[ot]est esse in c[en]tro. et si tolleret impedimentū eēt summe deorsū: et t[ame]n nō p[ot]est eē. sed facit se deorsū quantū p[ot]est: et ibi quiescit. et ideo sufficit q[uod] graue quietet eo modo q[uod] grauitas est p[ri]ncipiū intrinsecū ad quietatōem. est aut[em] sic p[ri]ncipiū q[uod] stante ead[em] p[er]f[e]ctiōe nature ad quā est maior int[er]sio nature maiorē h[ab]et p[er]f[e]ctiōem. et hoc siue sit ab intrinseco p[er]f[e]ctiuo eor[um] siue ab extrinseco: q[uod] est nā v[er]ū. hoc aut[em] est ut illa que sunt magis grauiā detent magis deorsū. vnde sufficit minus graui q[uod] quietet in superficie terre. **S**ic est etiā in p[ro]posito: q[uod] licet appetitus naturalis n[atu]rā inclinet ad sūmā p[er]f[e]ctiōem: iusticia tam[en] distributua in deo que ordinat om[n]ia p[ro]pter se ipsā: ordinat sic hoīes ad beatitudinē ut hec p[er]f[e]ctio det[er]m[in]at p[ro]pter meritū nō p[ro]pter appetitū naturalē. et quia ineq[ua]litas p[ot]est esse merita in ead[em] sp[ecie] hoīum. p[ro] p[ri]mā et p[er]f[e]ctio p[ot]est esse ineq[ua]lis. **A**d p[ri]mū argumentū dico q[uod] totalis appetitus detatur ut est p[ro]p[ri]us volūtat[is] siue regule sup[er]iori. nō q[uod] t[ame]n accipiat quātū cape possit. n[on]hilomin[us] t[ame]n detat[ur]: q[uia] attingit quantū nat[ur]a est attingē p[er] dispōnēz illā mediā siue q[uod] nō erit p[er]iunctio ad illaz cām. huius aut[em] dispositio est p[er] merita. **A**d scōm dico q[uod] appetitus liber tūc est rectus q[uod] est p[ro]p[ri]us regule diuine et huius appetitus n[atu]rā h[ab]et suppositi. mō ita est q[uod] q[uod] aliquid h[ab]et duas reglas si ut cōpatur ad sup[er]iorē regulā est p[ro]p[ri]us ei tē simplr est rectū. si ut p[ro]patur ad inferiorē regulā est ei p[ro]p[ri]us: est fm q[uod] rectū sed beatus non vult h[ab]ere maiorē beatitudinem q[uam] deus vult eum h[ab]ere. et hoc dico actu elicitō. q[uod] tunc simplr appetitus ē rectus. nō aut[em] quantū inclinat natural[is] appetit[us]. et si p[ro]formaret[ur] tibi in hoc nō diuine regule tā esset simplr malus. i. fm q[uod]

rect[us]. **A**d q[uod] dicit[ur] q[uod] tunc appetitus n[atu]rā esset malus. dico q[uod] nō. appetitus. n. n[atu]rā est ad hoc ad quod datus est. nec p[ro]pter hoc malus est. appetitus enī natural[is] ratiōus non est p[ro]pter hoc malus q[uod] non p[ot]est nō delectari in tangibili cōuenienti: quia hoc non est in potestate sua. s[ed] hoc in appetitu libero esset malū: quia est in potestate sua nō delectari: et ideo appetitus n[atu]rā in hoc nō est rectus: quia appetit illud q[uod] deus vult ip[s]m appetere. nō enī p[ot]est absolute appetere q[uod] deus vult sicut liber. nec t[ame]n appetit p[ro]tra deū: q[uia] deus ordinat eū sic appetere. **S**cōdō ē v[er]ū dēdū vnde sit illa ineq[ua]litas. oportet enī q[uod] sit uel a pot[en]tia passiuā uel actiuā uel ab obiecto beatitudinis. si pot[en]tia sit neutra: sed nō p[ot]est esse ab obiecto. p[ro]batō. obiectū beatitudinis nō p[ot]est eē obiectū beati nisi ut infinitū in p[er]f[e]ctiōe. Infinitū et infinitū in p[er]f[e]ctiōe nō p[ot]est eē ineq[ua]le. ergo ex p[ar]te obiecti nō p[ot]est esse ineq[ua]litas. maior p[ro]bat[ur] est in p[ri]mo l[ibro]. et mō etiā p[ro]bat[ur]. Impossibile est pot[en]tiam quietari p[er]f[e]cte nisi in optimo i quo saluatur ratio obiecti sui. sed totū ens est obiectū voluntatis sub rōne boni. et intellectus sub rōne veri. ergo intellectus et voluntas nō quierant nisi ubi ē obiectū suum in summa sua p[er]f[e]ctiōe s[ed] in nullo finito p[ot]est eē in sūma sua p[er]f[e]ctiōe q[uod] nō nisi i infinito. mior p[ro]bat[ur] enī ut ens nō repugnat eē infinitū ut p[ro]bat[ur] est l[ibro]. i. q[uod] t[ame]n. p[ro]p[ri]us q[uod] ex p[ar]te obiecti nō p[ot]est eē ista i eq[ua]litas: q[uia] fm totū fm rē et rōem obijci obm. **S**cōdō est q[uod] nō p[ot]est eē ista ineq[ua]litas ex p[ar]te p[ro]p[ri]us passiuē absolute. cul[ter] rō ē quecūq[ue] p[ro]p[ri]us passiuā in sp[ecie] est ad p[er]f[e]ctiōem nē tota eand[em] in sp[ecie] absolute in q[ua]cūq[ue] indiuiduo p[ro]pter dispōnēz t[ame]n utputa p[ro]pter merita ut disposita sic p[ot]est eē ineq[ua]l[is] resp[ec]tū p[er]f[e]ctiōis in diuersis indiuiduis in ead[em] sp[ecie]: s[ed] ista nō sufficit: q[uia] nō māet cuz effectū. i. beatitudine. nec ē cā p[ri]ncipal[is] s[ed] t[ame]n p[ri]uū ad effectū nō aut[em] māet q[uod] inest. 4.ª p[ro]p[ri]us est q[uod] ex p[ar]te actiu[us]. actiu[us] at[que] p[ot]est p[ro]p[ri]us

vnde sit talis
ineq[ua]litas

et
p[ro]p[ri]us

uel intrinsecū vel extrinsecū. si ponat ex
trinsecū impossibile est q̄ ponat inequa
le in se. sed q̄ tñ inequalr agit. nō autē
pōt inequalr agere uel salte; nō agit ine
qualr nisi quia dispō p̄ula est inequalis
nisi forte diceret q̄ agit inequalr sine dī
spōne: quia agit sicut vulr: et nō fm iusti
ciam distributīa. tūc. n. nō est cā quare
vnus min⁹ uel plus hēat q̄ alius nisi q̄a
vult vni dare plus q̄ alteri. et si cēt agēs
necium ut ponēt phus q̄ ageret necitate
nature sc̄q̄ret q̄ caret in q̄lz quantū pos
set nā illa. ¶ Si autē ponat p̄ncipiū acti
uū intrinsecū aliquid vī p̄babile q̄ sit
charitas. nō enī vī poni p̄pter aliud nisi
p̄pter p̄ncipiū actiū. nō enī videt fa
cere ad passiōē. nec frustra ponit. ergo
habet rōem p̄ncipiū actiū. sed nō potest
habere rōem p̄ncipiū actiū nisi potentia
sit actiua quam habilitat ad agendum
que potentia est voluntas. si sic: tunc fa
cile est videre quomodo est inequalitas
nō solum in actōe sed etiam in ipso p̄nci
pio actiua est inequalitas: ut patet. volū
tas. n. et charitas i diuersis fm p̄fectiōez
possunt esse inequales. ¶ **C**ludio vīde
tur ex illa q̄ta: quia si volūtas est cā in
equalitatis: quia est p̄ncipiū actiū ine
quale. tunc ineqlitas in beatitudine erit
ex ineqlitate in naturalib⁹. si autē inequa
litas sit p̄ habitū charitatis: tūc videt q̄
nobilioz volūtas si nō hz equalē habitū
charitatis: nō pōt equalr agere sic iqbili
or: qd vī incōueniēs. ¶ **R**n⁹ ad hoc q̄ si
ue sit volūtas equalis. charitas vō ineq
lis. siue charitas equalis et volūtas ine
qlis: pōt tamē inequalē actū. p̄bo: In ef
fectu pōt esse p̄fectio aliqua nō solum a
p̄ma cā sed etiā a sc̄da. ¶ **S**ed videt si sit
eq̄lis charitas ita q̄ habes volūtatēz iqb
iliozē hz tantā q̄ntitatē q̄ntā hñs nobi
lioze voluntatē et habens nobilioze ha
bet simplicē charitatem: et est cā equal a
ctus tunc quantum est ex p̄te actus cha
ritatis. tñ quantum est ex p̄te actus volū
tatis q̄ hz nobilioze hz p̄fectioze actum

et tūc cum charitas sit rō merendi sequi
tur q̄ inequalr meriti erūt eq̄liter beati
¶ **R**n⁹ et dico q̄ est equalitas q̄ntitatis illis
in sp̄e actus. tñ est inequalitas p̄portiois
inferior n. volūtas agit fm totū suūz co
natum: sed volūtas nobilioz nō. et sic hz
hoc nō dabit tāta charitas vni sic alteri
p̄portionalit. ¶ **S**ed argues: Ille q̄ ha
bet nobiliozem uoluntatez et minorem
charitatē nō hz equalē beatitudinem
equali actu. ¶ **D**ico q̄ p̄mo sunt equalēs
in merēdo equalitate q̄ntitatis. nō equa
litate p̄portiois: que attendit fm maiorē
conatū uel minorē. ideo charitas ineqlr
inequalitate p̄portiois tribuit eis. beati
tudo tñ equalr equalitate quantitate.

¶ **E**x hoc p̄z. 6. q̄. f. inequalr fruuntur
deo. ¶ **S**ed quid. volūt ne equalit bo
nū suū et alteri bono bonū suūz maius
uel inequalit. videt q̄ nō: quia mai⁹ bo
est magis diligendū. ¶ **S**ed bonū beatissi
me virginis ē magis q̄ bonū Lini ergo
beat⁹. Linus magis diligit bonūz beate
virgis q̄ suū sibi. et si sic cū dilectiōem se
quāt gaudiū tūc tñ gaudebit. imo plus
de bono alterius q̄ habet maius gaudi
um q̄ de bono suo quod ē minus. ¶ **R**n⁹
vnusquisq̄ citra deū plus diligit se q̄ a
lium. et ad hoc tenent: quia post deū mi
nus tenentur odire se q̄ aliquē alium et
magis diligit se q̄ aliquē alium: quia
si nō tunc nō teneret magis vitare pctm
in se q̄ in quacunq̄ creatura: qd est fal
sum. ¶ **I**n nullo. n. tñ debet fugere pctm
sicut in se. et p̄ tato magis tenet sibi dili
gere deūz amore commodi q̄ beate vir
gini. ¶ **A**d rōem q̄n dē maius bonum
et. dico q̄ verū est ceteris parib⁹. h autē
nō sunt cetera paria. excluso iḡ simpliciter
optimo falsū est q̄ omne meli⁹ sit ma
gis diligendū nisi sit equalis vnitas vtrū
usq̄ boni ad diligendū: qz dilectio fūdat
in vnitate. ¶ **A**lter pōt dici q̄ verū est
extēsiue nō intensiue. vult. n. bte virgini
bonū qd est malus et sibi suū. tñ vult bo
nū suū intensiōzi actu q̄ beate virgini suū

bonū. licet
ni. Sed
equale ga
q̄ est ma
et min
nū q̄ nō
sed d hoc
gaudiū t
aut de iuo
per puen
intensiō
sed bonū
tenet q̄ al
dum est.

Ad

us q̄ An
los oman
mur de v
¶ **A**lter
tia diuina
beatoz et
quia infir
dū dico q̄
aduectū
semper et
sic est p̄p
rem alter
poni circa
falsū: quia
diliget rem
accidens
substantia
ab illa ph
tio dē verū
ca rez que
aliter intel
hoc illud
et sic qui
nō intellig
hic clario
¶ **A**d ali
nec par ga
piscēne. ne
lz enī sit de
Intelligit

bonū. licet plura bona velit beate virgi
ni. **¶** Sed quid erit ne adhuc ppter h^o
equale gaudiū. quia vult illi bonū suū
qđ est maius et sibi ipsi bonū suū quod
est minus. vñ qđ sic: quia vult illi mai^o bo
nū qđ sibi: quod bonū etiam euēnit sibi.
sed d^o hoc generat gaudiū. ergo habebit
gaudiū tñ uel plus de bono alterius si
cut de suo. **¶** Rñ^o gaudiū magis nō sem
per puenit ex voluto magis bono: s; ex
intensiori actu volendi bonū volitum:
sed bonum suum est magis uolitum in
tense qđ alterius. ergo ex hoc magis gau
dium est.

Ad argumenta illi

us. q. Ad pñm: qđ singuli recipiūt singu
los denarios et. dñ qđ uerum est: et expo
nitur de uita eterna quam quilibet accipit
¶ Aliter expono qđ ille denarius ē cēn
tia diuina que est idem obiectū omnīuz
beatorū et dñ omnibus sub equali rōne
quia infinita ex pte obiecti. **¶** Ad secū
dū dico qđ oēs ille ppōnes sunt truncate
aduerbiū enī nisi hēat pñcipiū uel vñbz
semp est truncate locutio siue incōgrua
sic est ppō hec in pposito: qui intelligit
rem aliter qđ est fallit. hec. n. alienitas p
poni circa actū intelligendi. et sic est ppō
falsa: quia omnis intellectus creatus in
telligit rem aliter qđ est: quia intellectio ē
accidens. intellectū autē pōt esse aliqua
substantia. et sic nō est ppositio aug. alia
ab illa pñ. ab eo qđ res est uel nō est ora
tio dñ vera uel falsa. potest etiā poni cir
ca rez que intelligit: et sic intellectus si rē
aliter intelligit qđ sit falsū intelligit. et s; hoc
illud aliter dicit modū circa obñ.
et sic qui intelligit rem alr qđ est fallit: qđ
nō intelligit eam. nihilomin^o tñ vn^o pōt
hēre clariore modū intelligendi alio.

¶ Ad aliud dico qđ nō est par fructio.
nec par gaudiū. nec etiā par amor cōcu
piscētie. nec etiā par delectatio sequēs
lēni sit de paribus: nō tñ parī affectu.
Intelligit ergo augus. extensiuē nō intē

siue: qđ quilibet gaudebit de qđz et de oibus
de quib^o alius gaudebit.

Ad tertiam questio

nem dicendū: qđ si ille beatitudines cor
porū ponunt quatuor qđitates absolute po
sitiue. tunc erunt ineq̄ales: qđ siue pñci
ant corpus suum ex redundantia anie ad
corpus. siue a deo immediate differēt: tñ
fm merita: quia merita sunt ineq̄alia
etiā cū beatitudo aiaz sit ineq̄lis ille qđi
tates erūt ineq̄ales. Si autē impassibi
litas est solū possibilitas nō patiēdi cor
pus passiōe abijciēte a sba deo pseruan
te: ut visū est pñ. et si sibilitas est possi
bilitas eēndi corpus cū alio corpe p libi
to volūtatis aie sue. tunc vñ de his qđ n
recipiūt ineq̄litate: qđ oia corpa equa
liter pseruant a passione: et equalit pñt
esse cū alio corpe. agilitas vñ si est in cor
pibus qđitas pportōis posset esse equal
si vñ est fm qđ pportionant vñti aie. et
illa pōt esse ineq̄al: sic et agilitas. de cla
ritate si est tñ pfectus color in gradu p
fecto nō est dubiū qđ sit ineq̄al. **¶** Ad
argumenta duo pma pcedūt de ipassi
bilitate et subtilitate: patet in corpe que
stionis qđ sit dicendū. **¶** Ad illud in op
positū de claritate pcedo.

Ad primaz questio

nez pcedo qđ dñati erunt miseri misia:
scz aie et corpis. et ita est duplex miseria
sicut et beati sunt et bti in aia et corpe. mi
seria autē aie est in duplici pena. s. dñi et
vñis. de pena dñi dico qđ nō est solum
carētia: qđ sic nō esset pena s; carentia ē
boni apri nati inesse et puenient qđ dēt
inesse. nō boni remoti sed pñqui. nec
cū h toto eēt illa carentia pena nisi esset
nolita. et iō o; qđ sit carentia inuolunta
ria. sic autē pōt duplr intelligi ineq̄alis
pñmo qđ est; caren^o ineq̄al: qđ ineq̄lr o;
dñati ad btitudinē: qđ ad alios et alios
gradus btitudinis. silt pōt eē ineq̄litas i
uolūtaria: qđ magis uellet min^o bonum

Duplex m
pñat dñat

suum q̄ alterius. **S**ed q̄llē erit illa in
eqlitas in illis. **D**ico q̄ erit fm̄ inequa
litate culpe: q̄ d̄ h̄z grauiorē h̄bit carē
tiam maioris boni ad q̄d fuit ordinat⁹
p̄bo: Quāto actiōs elicitū cū maiori cōa
tu tanto d̄z h̄ie maiorē rectitudinē. ⁊ p̄
p̄ns tanto magis d̄z ordinare ad maius
p̄m̄um. qui ergo grauius peccat: p̄uat
se maiori bono. ⁊ sic p̄z fm̄ p̄m̄um mo
dū quō pōt pena damni esse inequalis.
Ax alia pre: Quāto aliq̄s grauius
peccat tāto magis dimittit affectōi p̄mo
di ⁊ p̄uatur affectōe iusticie. ⁊ p̄n̄s erit
magis nolens peccatū suū inquantū est
causa pene. q̄ magis habebit de nolitōe
q̄ aliis: quāto magis h̄z de affectōe cō
modi. **C**ōtra. si ille q̄ fuit maior pec
cator magis diligit se. ⁊ sic magis tristat
de damno suo. tñ quantū diligit se ma
gis delectabit. p̄bo si talis magis diligit
se ⁊ uolūtariē opat̄ circa se ut obiectum
dilectōis sue: ut puta circa obiectū bea
tissimū. ⁊ sic tūc aliq̄ delectatio erit i eis
q̄d est incōueniēti⁹. **R**n̄: si q̄l̄z damnat⁹
⁊ p̄cise demones possēt stare in q̄eta co
gnitōe sua ⁊ dilectōe sua p̄petua: ⁊ non
deim̄inarent ab hoc uel ab alio reputa
rent se b̄tōs b̄titudine nālī. ⁊ iō in cogni
tōe sua maxime d̄scerent ⁊ credo: q̄ q̄z
ab hoc impediunt q̄ est eis maxima pe
na. **A**t tūc ad rōēz d̄cendū q̄ nullus
pōt stare absolute in cognitōe ⁊ p̄sidera
tōe sua: s̄z tñ ut ē t̄m̄in⁹ cuiusdā alteri⁹:
sc̄z inferni uel carētie uel puatōis tāti bo
ni p̄modi: sic infirm⁹ p̄siderat se: nō tñ d̄
lectat: q̄z nō p̄siderat se nisi ut est t̄m̄in⁹
p̄cupite sanitatis q̄ caret: quā si obtineret
nō pōt amplius tristat ⁊ puni. ⁊ tūc d̄i
co q̄ diligēs se ad habendū aliquid: q̄d
nunq̄ poterit h̄ie illa dilectio est cā me
rois ⁊ tristicie. **D**e pena v̄m̄is dico
sicut de p̄ma. Illa. n. pena v̄m̄is erit que
dā tristicia ⁊ p̄tinuus remorsus p̄scie. et
ista pena erit eis ineqlis sicut tristicia q̄
nollēt isti mala pati est eis ineqlis: ut ol
ctū est supra inquantū tollit ab eis bo

C. m̄d est pena
v̄m̄is

p̄modi. sic. n. habebūt remorsū maiorē
uel minorem fm̄ p̄portōem culpe. sic d̄
p̄ctō grauiorē infligit eis grauior pena.
Si q̄ras uel dicas q̄ isti sūt eq̄les i nā
libus. ineqlis tñ in conatu uolūtatis ad
peccandū. q̄ debet eis pena eq̄lis p̄pter
eq̄litate in nālīs. uel ineqlis p̄pter
maiorē uel minorē conatū. **R**n̄. sicut su
pra de beatitudine. nō. n. est equal b̄ritu
do p̄p̄ eq̄litate in nālībūs. nec p̄pter eq̄
litate boni actus elicitū. s̄z fm̄ q̄ est ma
ior conatus in h̄ q̄ in illo. fm̄ h̄ est ma
ior meritū ⁊ mai⁹ p̄m̄ū sic i p̄posito. l̄z volū
tates peccatū ⁊ actus fuerunt equales. n̄
tñ eque fuit in eis culpa: quia nō fuit in
quol̄ equalis conat⁹ in p̄ctō. quare nec
eq̄lis pena in puniendo. **D**e p̄ea ignis
dico q̄ ignis imutat sensū. ⁊ mediatē sē
su imutat appetitū sensitiuū. ⁊ mediantē
illo uoluntatē. ⁊ ineqlr obiectū pōt esse
Sed erit ne ista ineqlis imutatio uel
q̄z ignis in se est ineqlis. uel q̄z corpa ine
qlr imutant ab eis. **D**ico q̄ si illa cō
pa dānata erunt sine motu locali ita q̄
nō mouebunt d̄ loco ad locū: tunc affli
ctiua erūt ineqlia ⁊ h̄ est rōnabili⁹ q̄ sint
ineqlia: q̄z sic sūt pauciora miracula in
damnatōe eoz. si. n. est afflictio eoz equa
le. ⁊ tñ v̄n⁹ minus ⁊ alius magis puni
erit ibi p̄petuū miraculū. si aut sūt mo
biles ⁊ transferant de loco ad locū: tūc
pōt transferri de vno afflictio in v̄ gra
du ad aliud afflictio in alio gradu fm̄
illud Job. Transibunt ab aquis niuiuz
ad calorem n̄m̄um. **D**el si erit equa
le potest dici q̄ est eis intrinsecum affli
ctiū eoz uel p̄petuo contiguatū
sicut p̄cederet modo de demonibus. et
ad hoc v̄i esse aug. 21. de ci. dei. c. 16. in q̄
dam auctoritate que sic incipit. Non est
negandum.

Ad argumentū pri
mum dico q̄ ratōe habet quem negat
p̄uatio nō ē maior vna q̄ alia: sed rōe
malicie ⁊ maioris boni quod p̄uat pōt

esse maior
uel pōt ou
triuolūtari
tertū dico
nō pōt ou
pliciter ma
bonū h̄uic
pōt ouari
Ad v̄lūmū
beat attend
q̄ per se cu
onem fm̄ u
diti supra
quam que
sufficiēti
ratio pene
duratio be
tione libera
tas accipit
finuatē: ⁊
eo q̄ p̄cim
ab infinito
finuat: q̄ tal
tas que nat
debitas circ
h̄ nō fuit
esse infinita
nio. h̄ p̄te
dium: ⁊ iō p
rat: v̄n̄ dicit
affectōis ma
buriōis dam
re d̄ignat au
giloum Al

esse maior: qz priuatio maioris boni.

Vel pōt dici qd est inequalis inquantuz inuolutaria. **Ad 2^m** patet rñsio. **Ad** tertiu dīco qd fm iusticiā distributiua nō pōt dari peiori plus de bono si ē sim pliciter magis bonū 7 huic. si vō nō est bonū huic: est tñ bonū simplr ma^r bñ pōt dari: 7 sic est de pena in pposito.

Ad vltimū nego qd excessus in pena de beat attendi fm quantitātē extēsiōis: qz per se culpe corrdet pena fm intēsiōnem fm iusticiā distributiua. vñ sicut dixi supra deus posset infligere penā aliā quam quē si tñ per momentū duraret sufficient: tñ puniret pccm. nec forte duratio pene cadit sub demerito sicut nec duratio beatitudinis sub merito sed ratione liberalitatis. **Et** qñ dīcis qd grauitas accipit extēsiōē in pccō qz fm infinitatem: 7 fm hoc corrdet pena. **Di**co qd pccm non oī infinitū nisi qz sepat ab infinito: nō qd formalit malicia sit infinita: qz talis 7 tanta est quanta ē bonitas que nata fuisset inesse illi actui si bz debitas circūstantias fuisset elicitus. sed b nō fuisset infinita nec possibile fuisset esse infinita nisi p tanto qz pūngit infinito. h^o patet de fide ad Petru circa medium: 7 iō pena durat: qz pccm i eis durat: vñ dicit: Permanente in eis iniuste affectōis malo pmanet in eis iuste retributiōis damnatio. **A** qua nos custodire digne qui est benedictus in secula seculorum Amen.

Explicit scriptū sup 4^m sententiarū editum a fratre Joanne duns: ordinis fratrum minorū doctore subtilissimo: ac omnium theologoz pncipe: Per excellētissimum sacre theologie doctore magistrum Thomā penkerh Anglicū ordinis hēmitarū sancti Aug. in famosissimo studio Patauino ordinarie legentē maximā euz diligentia emendatū. Impressum Venetijs ope ac impēsa Joannis de Solonia: Nicolai Jenson: sociorumqz. Aurā ac diligentia adhibuit 7 his summ^o in hac arte vir: magr Joannes de Selgenstat non mediocri obseruādus. Anno salut. 1481. 13. nouēbris.

GAbula Scoti in 4^m sententiarū
libz. Et ad faciliorem qñum
inventionem nota q per primū
numerū assignat charta 7 per secundū
charte columna.

Di. pma.

Samaritan^{us} ille pñssim^{us}. car. 2. col. p^o.

Utrū creatura possit hēre aliquā actio
nem respēu imini creatiōis. car. 2. c. 2.

Utrūz hec sit rō diffinitiva sacri quam
ponit magr: Sacm est inuisibilis grē
visibilis forma. car. 8. c. 4.

Utrum p tempe cuiuslibet legis a deo
date debuit institui aliquod sacrum.
car. 10. c. 4.

Utrū sit possibile aliquod sacm quan
tuncinqz perfectū hīc causat^{ur} et ex
uā respēu grē pferende. car. 12. c. 3.

Utrū possibile sit in aliquo sacramēto
esse aliquam virtutem supnaturalem
car. 12. c. 4.

Utrū in circūcisione ex vi circūcisionis
pferebatur gratia. car. 16. c. 3.

Utrūz in tempe legis nature fuit aliqō
sacramētū correspondens circūcisio
ni. car. 18. c. 4.

Jam ad sacramēta no. le. Di. 2.
car. 19. c. 1.

Utrū sacra noue legis habeāt efficacā
a passione christi. car. 19. c. 2.

Utrū baptizat^{ur} baptismo Johannis te
nebatur necario baptizari baptismo
christi. car. 21. c. 1.

Post hoc videndū est. Di. 3.
car. 21. c. 4.

Utrū illa sit diffinitio baptismi quam
ponit magr. Baptism^{us} est tinctio. i. ab
lutio corpis exterior facta sub forma
verboz pscripta. car. 21. c. 4.

Utrūz hec sit for^{ma} pñsa baptismi. Ago
baptizo te in nomine pñi 7 filij 7 spū
tussancti. car. 21. c. 4.

Utrū sola aqua nālis pura sit mā cōue
niens baptismō. car. 25. c. 1.

Utrūz institutio baptismi euacuauerit
circūcisionem. car. 26. c. 2.

Hic autē dicendū est. Di. 4. c. 29. c. 4.

Utrū puuli sint baptizandi. car. 30. c. 1.

Utrū paruuli baptizati recipiūt effectū
baptismi. car. 30. c. 3.

Utrū paruulus existens in ytero mris
possit baptizari. car. 31. c. 1.

Utrū adultus non pñtens possit reci
pere effectū baptismi. car. 31. c. 4.

Utrū adultus fictus recipiat effectū ba
ptismi. car. 33. c. 1.

Utrū iam iustificati teneantur ad susce
ptionem sacri baptismi. car. 34. c. 3.

Utrū oēs baptizati recipiant equaliter
effectū baptismi. car. 35. c. 2.

Quid sit faciendū de paruulo exposito
car. 36. c. 1.

Utrū puuli iudeoz 7 infidelium sint inui
tis pñtibz baptizandi. car. 36. c. 2.

Post hoc sciendū est. Di. 5.
car. 36. c. 4.

Utrūz malicia ministri impediāt colla
tionem baptismi. car. 36. c. 4.

Utrū recipiens baptismū a malo mini
stro scient peccet. car. 38. c. 1.

Utrū quilibz debeat ministrare sacm
baptismi qñ pñsumit baptizantem
vergere in periculū vite corporalis eius
qui baptizat. car. 39. c. 1.

Nūc quib^{us} liceat. Di. 6. car. 39. c. 3.

Utrū solus sacerdos possit baptizare.
car. 39. c. 4.

Utrum vnitas baptismi necario requi
rat q ab vnico ministro conferatur.
car. 40. c. 2.

Utrum requiratur simul esse ablutionez
7 plationem verboz. car. 41. c. 4.

Utrum oporteat baptizantem esse per
sonaliter dñstinctum a baptizato.
car. 42. c. 2.

Utrū in baptismate requiratur intēio
baptizandi. car. 42. c. 2.

Utrum requiratur actualis intentio.
car. 43. c. 4.

Utrū baptism^{us} possit iterari. c. 44. c. 3.

Utrum sit aliqua pena reiterantiuz ba
ptismum. car. 44. c. 4.

Utrū in bap

car. 45.

Utrūz char

luta. car. 4

Utrū char

aliqua po

Nunc de

car. 53.

Quid sit sac

car. 53.

Utrū sacm

um ad salu

Utrū sit ois

car. 55.

Utrū sit ali

Post fac

mationis

Utrū eucha

legis car. 5

Utrū illa su

in canone

Utrum hoc

no ieiunio

Et sicut

car. 62.

Utrūz exis

mortaliter

car. 62.

Post q

Utrum sit

speculus p

car. 63.

Utrū in baptismo imprimat character
car. 45. c. 1.

**Utrū character sit aliqua forma abso-
luta.** car. 49. c. 1.

**Utrū character sit in essentia aie uel in
aliqua po^a et in qua.** car. 52. c. 3.

Utrum de sacro confirmationis. Di. 7.
car. 53. c. 3.

Quid sit sacramentū confirmationis.
car. 53. c. 3.

**Utrū sacm cōfirmationis sit necessari-
um ad salutem.** car. 54. c. 4.

Utrū sit dignū sacramentū baptismo.
car. 55. c. 1.

Utrū sit aliq^a pena iterantiū. car. 55. c. 2.

**Post sacramentū baptismi et confir-
mationis.** Di. 8. car. 55. c. 2.

**Utrū eucharistia sit sacramentū noue
legis.** car. 55. c. 3.

**Utrū illa sit forma eucharistie q^a ponit^r
in canone misse.** car. 56. c. 4.

**Utrum hoc sacramentū possit recipi a
nō ieiunis.** car. 61. c. 1.

Et sicut sunt due res. Di. 6.
car. 62. c. 3.

**Utrū existēs in peccato mortali peccet
mortaliter p̄cipiendo illud sacramentū**
car. 62. c. 3.

Sunt quidā aliq^a. Di. 10. car. 63. c. 2.

**Utrum sit possibile corpus christi sub
speciebus panis et vini realiter p̄tineri**
car. 63. c. 3.

**Utrū idem corpus possit esse localit^r in
diuersis locis.** car. 66. c. 2.

**Utrū corpus xpi possit simul esse in ce-
lo et in eucharistia.** car. 71. c. 3.

**Utrū corpi christi nāliter existenti et ei-
dem existēti sacramentalit^r in iū eadē
ptes et p̄prietates.** car. 72. c. 2.

**Utrū quēcūq^a actio immanēs que ē in
christo nāliter existenti insit sibi in eu-
charistia sacraliter exnti.** car. 74. c. 4.

**Utrū corpi christi ut in eucharistia exi-
stētī possit inēē aliq^a mot^a.** c. 76. c. 1.

**Utrū xpus in eucharistia exns possit p̄
aliquā virtutē nālem transmutare ali-**

quid aliud a se. car. 68. c. 1.

**Utrū aliquis intellect^a creat^a possit nā-
liter videre exntiam corpis xpi in eu-
charistia.** car. 79. c. 1.

**Utrū corpus xpi ut est sub sacro possit
videri oculo corpali.** car. 81. c. 1.

Si aut^a querit. Di. 11. c. 82. c. 1.

Utrum trāssubstantiatio sit possibilis.
car. 82. c. 1.

**Utrū possibile sit quodcūq^a ens p̄uerit^r
in quodcūq^a.** car. 83. c. 4.

**Utrū panis conuertat^r in corpus xpi in
eucharistia.** car. 85. c. 1.

**Utrū panis in ista cōuersione annihilē-
tur.** car. 87. c. 1.

**Utrū hec cōuersio possit vē exprimi: et
quib^a p̄pōnibus.** car. 98. c. 1.

**Utrū solus panis triticus aqua elemē-
tari coagulatus sit mā cōueniens con-
uersioni in corpus xpi.** car. 98. c. 3.

**Utrū solum vinū exp̄ssum de vua sit
materia cōueniens cōuersioni in san-
guinem christi.** car. 99. c. 4.

Si aut^a querit de accētibus. Di. 12.
car. 100. c. 1.

**Utrū in eucharistia sit aliq^d accētis sine
subiecto.** car. 100. c. 1.

**Utrū quodcūq^a accētis remanens in eu-
charistia sit sine subiecto.** car. 104. c. 4.

**Utrū accētia in eucharistia p̄nt habere
omnē actiōem quā poterāt in subiecto**
car. 107. c. 4.

**Utrū omis trāsmutatio possibilis cau-
sari ab agēte creato circa accētia in eu-
charistia manēte requirat nēcio eadēz
quantitatē manere.** car. 114. c. 3.

**Utrū possibile sit circa eucharistiā fie-
ri aliquā trāsmutationē corruptiua
illoz accidentiū.** car. 119. c. 1.

**Utrū in aliq^a trāsmutatione facta circa
eucharistiā necē sit aliquā sbam acti-
one diuina redire.** car. 119. c. 4.

Solet etiā queri. Di. 13. car. 122. c. 1.

**Utrum sola actiōe diuina possit cōfici
corpus christi.** car. 122. c. 2.

Utrū quicūq^a sacerdos p̄ferens verba

consecrationis cum intentione debita et circa
causam convenientem possit perficere eu-
charistiam. car. 128. c. 4.

Post hoc de penitentia. Di. 14. c. 1.

Utrum penitentia necessario requiratur ad dele-
tionem peccati mortalis commissi post ba-
ptismum. car. 132. c. 1.

Utrum actus penitendi requisitus ad dele-
tionem peccati mortalis sit actus alicuius
virtutis. car. 135. c. 3.

Utrum penitentia virtus sit tantum unus pe-
ne inflicta. car. 139. c. 2.

Utrum per sacramentum penitentiae deleatur
culpa. car. 140. c. 3.

Et sicut praedictis auctoritatibus. Di. 15. c. 1.

Utrum cuilibet peccato actuali mortali
correspondat propria satisfactio. c. 142. c. 1.

Utrum qui iniuste abstulerit vel detinet
rem alienam teneatur illam restituere: ita
quod non possit de penitere nisi illam resti-
tuat. car. 145. c. 1.

Utrum damnificans aliquem in bonis per-
sone teneatur ad restitutionem ad hoc quod
possit de penitere. car. 151. c. 4.

Utrum damnificans alium in bono fame
teneatur ad restitutionem ita quod non possit
vere penitere nisi famam restituat. car. 153. c. 3.

In perfectione autem penitentiae. Di. 16. c. 4.

Utrum illa tria contritio confessio et satisfac-
tio sint partes penitentiae. car. 154. c. 4.

Utrum expulsio culpe et infusio gratiae sint
una mutatio. car. 156. c. 2.

Hic oritur quod. Di. 17. car. 159. c. 3.

Utrum necessarium sit ad salutem peccato-
ri confiteri omnia peccata sua sacerdoti. car. 159. c. 3.

Hic queri solet. Di. 18. c. 4.

Utrum potestas clauis ecclesiae tantummodo
se extendat ad penam temporalem. car. 164. c. 4.

Di. 19. car. 165. c. 1.

Utrum cuilibet sacerdoti in susceptione
ordinis sacerdotum conferantur claves re-
gni celestis. car. 165. c. 1.

Sciendum est. Di. 20. c. 1.

Utrum penitentia in extremis valeat ad
salutem. car. 170. c. 1.

Solet queri. Di. 21. c. 4.

Utrum post hanc vitam possit aliquis pec-
catum dimitti. car. 171. c. 4.

Utrum confessor necessario teneatur in quo-
cunque casu celare peccatum sibi in confes-
sione detectum. car. 173. c. 4.

Longum multis auctoritatibus. Di. 22. c. 3.

Utrum peccata per penitentiam dimissa
redeant in recidivante eadem numero. car. 177. c. 3.

Prætermissa. Di. 23. car. 181. c. 1.

Utrum extrema unctio sit sacramentum
noue legis. car. 181. c. 1.

Nunc ad considerationem. Di. 24. c. 1.

Utrum in ecclesia sint septem ordines eo
modo quo ponitur ordo sacramentum. car. 182. c. 1.

Solet queri si heretici. Di. 25. c. 3.

Utrum pena canonica impediat a susce-
ptione et collatione ordinum. car. 184. c. 3.

Utrum sexus mulieris aut etas pueri
impediat susceptionem ordinis. car. 187. c. 2.

Item alia sacramenta. Di. 26. c. 1.

Utrum matrimonium fuerit a deo imme-
diate institutum. car. 188. c. 1.

Post hoc aduertendum. Di. 27. c. 3.

Utrum dissolutio matrimonii quam ponit
magister in lege sit convenienter. car. 191. c. 3.

Utrum consensus expressus per verba sit pre-
cisae causa matrimonii. car. 191. c. 4.

Hic queri solet. Di. 28. car. 192. c. 1.

Utrum solus consensus expressus per verba de-

penitentia
Oportet
Utrum penitentia
bendi
Nec
car. 194
Utrum ad con-
sentium
etoneam
Utrum ini be-
verum ma-
Post hoc
car. 196
Utrum sint tri-
gister ponit
sacramentum
Quod vero
car. 197
Utrum in m-
cessarium
car. 197
Quarta
car. 199
Utrum alio
car. 199
Utrum biga-
post baptis-
moueri
Utrum in leg-
diare vero
Hic
car. 202
Utrum im-
pliciter im-
hic enar-
car. 203
Utrum adul-
impediat
mortem
Hic de-
car. 205
Utrum for-
car. 205
Utrum etas
matrimonii
Sunt et

pñti causet matrimoniū. car. 192. c. 1.
 Oportet aut. Di. 29. car. 192. c. 3.
 Utrū pñsus coactus sufficiat ad pñra
 hendū verū mñimoniū. car. 192. c. 3.
 Nec sola coactio impedit. Di. 30.
 car. 194. c. 1.
 Utrū ad contractū mñimoniū requiratur
 consensus sequens apprehensionē nō
 erroneam. car. 194. c. 2.
 Utrū in beatā virginē 7 Joseph fuerit
 verum matrimoniū. car. 195. c. 1.
 Post hoc de bonis cōiugij. Di. 31.
 car. 196. c. 1.
 Utrū sint tria bona mñimoniū que ma
 gister ponit in lra. f. fides: proles: 7 sa
 cramentum. car. 196. c. 1.
 Qd vero line consensu. Di. 37.
 car. 197. c. 3.
 Utrum in matrimonio sit simplicit ne
 cessarium reddere debitum petenti.
 car. 197. c. 3.
 Querit hic de antiquis. Di. 33.
 car. 199. c. 1.
 Utrum aliquādo fuerit licita bigamia
 car. 199. c. 1.
 Utrum bigamus ante baptisimū possit
 post baptisimū ad sacros ordines pro
 moueri. car. 199. c. 1.
 Utrū in lege mosaica fuerit licitū repu
 diare vxorem. car. 201. c. 2.
 Tunc supēst descendere. Di. 34.
 car. 202. c. 4.
 Utrū impotētia ad actū carnalem sim
 plicit impediatur mñimo. car. 22. c. 4.
 Hic etiam notandū est. Di. 35.
 car. 203. c. 4.
 Utrū adulteriū cū aliqua viuentē viro
 impediatur matrimoniū cum eadē post
 mortem viri. car. 203. c. 4.
 Tunc de cōditione videam. Di. 36.
 car. 205. c. 1.
 Utrum seruitus impediatur matrimo.
 car. 205. c. 1.
 Utrū etas puerilis impedire possit ma
 trimoniū. car. 206. c. 1.
 Sunt ergo quidā ordines. Di. 37.

car. 206. c. 3.
 Utrū sacramētū ordinis impediatur mñi
 monium. car. 206. c. 3.
 Tunc de voto. Di. 38. car. 207. c. 1.
 Utrū votum continentie impediatur ma
 trimoniū. car. 207. c. 1.
 Post hoc de dispari cultu. Di. 39.
 car. 208. c. 1.
 Utrū dispar cultus impediatur matrimo
 nium. car. 208. c. 1.
 Tunc superest de cognatiōe. Di. 40.
 car. 209. c. 2.
 Utrū cognatio carnalis impediatur mñi
 monium. car. 209. c. 2.
 Tunc de affinitate. Di. 41.
 car. 210. c. 1.
 Utrum affinitas impediatur matrimo.
 car. 210. c. 1.
 De parentalium graduū. Di. 42.
 car. 210. c. 3.
 Utrum cognatio spiritalis impediatur
 matrimoniū. car. 210. c. 3.
 Postremo de cōditione resurrectio
 nis. Di. 43. car. 212. c. 3.
 Utrum generalis resurrectio hominū
 sit futura. car. 212. c. 3.
 Utrum possit esse notū per rōem natu
 ralem gnālem resurrectiōem hominū
 esse futuram. car. 214. c. 3.
 Utrū natura possit esse causa actiua re
 surrectionis. car. 219. c. 2.
 Utrum resurrectio erit nālis. c. 223. c. 1.
 Utrū resurrectio sit in instāci. c. 224. c. 1.
 Solēt at nōnulli. Di. 44. c. 226. c. 1.
 Utrum in quolibz homine resurget to
 tum quod fuit d veritate humane na
 ture. car. 226. c. 1.
 Utrū ignis infernalis cruciet malignos
 spiritus. car. 229. c. 2.
 Utrū hōies damnati post iudiciū cru
 ciabunt illo igne infernali. c. 231. c. 4.
 Preterea sciendū. Di. 45.
 car. 233. c. 2.
 Utrū anima separata possit intelligere
 quidditates sibi ante separatiōem habi
 tualiter notas. car. 234. c. 4.

Utrū anima sepata possit acquirere co
 gnitionē alicui⁹ p̄t̄ igit. car. 236. c. 3.
 Utrū anima sepata possit recordari p̄
 terit⁹ ⁊ que nouit. car. 237. c. 3.
 Utrū beati cognoscant orationes q̄s eis
 offerimus. car. 241. c. 4.
 Si queris hic de valde mal. di. 46.
 car. 242. c. 4.
 Utrū in deo sit iusticia. car. 242. c. 4.
 Utrū in deo sit misericordia. car. 242. c. 4.
 Utrū in deo distinguant iusticia ⁊ mise
 ricordia. c. 242. c. 4.
 Utrum in punitione malorū cōcurrat
 ex pte dei puniētis iusticia cū misericō
 dia. c. 242. c. 4.
 Solet at̄ q̄rī. di. 47. car. 248. c. 4.
 Utrū iudiciū vlt̄ sit futur⁹. c. 248. c. 4.
 Utrum mūdus purgandus sit p̄ ignē.
 car. 250. c. 2.
 Solet etiā queri in q̄ forma. di. 48
 car. 250. c. 4.
 Utrū christus in humana forma iudi
 cabit. car. 250. c. 4.
 Utrū in iudicio uel post cessabit motus
 corporū celestium. car. 252. c. 4.
 Post resurrectionem vō. di. 49.
 car. 255. c. 3.
 Utrū beatitudo per se consistat in ope
 ratione. car. 255. c. 3.
 Utrum beatitudo immediatius perfici
 at essentia uel potentiam ipsius beati.
 car. 256. c. 1.
 Utrū beatitudo p se consistat in pluribus
 operationibus simul. car. 262. c. 1.
 Utrū beatitudo per se consistat in actu in
 tellectus uel volūtaris. car. 263. c. 4.
 Utrū beatitudo consistat in actu qui est
 fruictio. car. 267. c. 2.
 Utrū ad essentia beatitudinis ptineat
 securitas. car. 268. c. 3.
 Utrū gaudiū de bono beatifico ptineat
 ad cētriā beatitudinis. car. 272. c. 2.
 Utrū natura humana sit nā infusa ca
 pa beatitudinis. car. 273. c. 2.
 Utrū oēs homines uelint de necessitate
 ⁊ summe beatitudinē. car. 274. c. 3.

Utrū omnia que appetunt appetant p̄
 pter beatitudinē. car. 274. c. 4.
 Utrū hō ex puris nālibus possit conse
 qui beatitudinē. car. 277. c. 2.
 Utrum hō in vita mortali possit cōse
 qui beatitudinē. car. 279. c. 3.
 Utrū corpus hominis beati post resur
 rectionē erit impassibile. car. 280. c. 3.
 Utrum corpora sanctorū erunt agilia.
 car. 283. c. 1.
 Utrum corpus gloriosum erit clarum.
 car. 285. c. 4.
 Utrum corpus beati p dotem subtilita
 tis poterit simul esse cum alio corpe.
 car. 286. c. 3.
 Hic orit̄ q̄o. di. 50. car. 290. c. 2.
 Utrum aliquis finē rectam rationē ad
 fugiendū miseriam possit appetere non
 esse. car. 290. c. 2.
 Utrum damnari appetat nō esse ppter
 fugiendam miseriam. car. 290. c. 3.
 Utrum beati videant penas damnato
 rum. car. 292. c. 3.
 Utrū pena omnium damnatorū sit equa
 lis. car. 293. c. 4.
 Utrum beatitudo omnium beatorū sit
 equalis. car. 294. c. 5.
 Utrū beatitudo corporū omnium hominū
 sit equalis. car. 294. c. 6.

finis

Registr
 a
 Puma va
 Samaritan
 de securi
 ad effectum
 b
 et p̄cipat
 sunt ibi
 salutē
 semper
 i
 Quācum
 ad illam
 nisi aliquo
 de singulis
 o
 p̄p̄etatem
 ista tamē
 p̄lati
 latuit
 e
 Ad primū
 pedumēti
 magnā
 magis
 i
 ponatur
 et stilitates
 istum ubi
 q̄ ad finem
 j
 Ad rōnes
 et si arguas
 esset simplic
 cum habitu
 b
 casuali
 diuisionis
 aut dixi
 cōsignatum
 i
 p̄tradictio
 tia etiā est
 termini
 rum vero
 g

Registrū sup 4° sententiarū.

a
Prima vacat
Samaritanus
de securi
ad effectum

b
et picipat
sunt ibi
salutē
semper

c
Quātum
ad illam
nisi aliquorū
de singulis

d
propetatem
ista tamē
prielati
let: licuit

e
Ad primum
pedumēti
magnā
magis

f
ponatur
et vtilitates
istum vbi
qz ad finem

g
Ad rōnes
et si arguas
esset simplici
cum habitu

h
casuali
diuisionis
aut dixi
cōsignatum

i
ptradictorū
tia etiā est
termini
vnum vero

k

dit animam
seco ppetates
simplici
tanter alicui

h
Ad tertium
Si aut querit
B forma
pus conuerti

i
detur cē rō
mō habetur
pziū pfectibile
vnus non

k
est: qz si esset
per se: 7 sic
tam fm
Si aut qritur
intelligendo

o
Ad argumēta
possit
esse p se
putrefactis

p
Ista aut
est possibile
nez. p^m
via non pōt

q
et ex hoc
deo pducere
libet sūme
modū iporū

r
de conse.
difficilior
peniteat
et extensiuē

s
Ad primum
propria
id est sacer
te. Ad vltimū

t

rel trāsmu.
et ideo
de censibus
de vsuris

u
et quantita.
eterne. Sed
defectiue
actum

f
mō piteat
quo absqz
voluntas
ex pcedenti

y
non timorem
pta volunta
post mortem
te crimen

7
etiā p
grauior
in contritio
huiusmodi

2
non est sile
legio illa
maris cū feia
mrimonij

f
iacob
est in traditōe
Jo. 2. cui
non habet

A
ecclesia
non ē mrio
Nunc de condi.
proprios

B
enormis
poris ad
titatis hois
Quantum

L
possibili
ecōuerso.

secūda
forme

D
tunc migrabit
fluit. p3 2^m
resuscitatū
petitus sensi

E
cognitōem
tionē qz pueni
vtrazqz intel
multo

f
dei puniētis
ad oppositū
ctu illaz
artificiato

S
minor pze
de beatitudine
corporū
uētes sicut

D
illo modo
petatur cū
et verior.
vtrazqz beati

3
Si tandē
non amore
amissionē
Ad argumētū

k
mortē sicut
lendu briu
Ex his sequit
modū

L
qz celum
declaro sic
nisi qz virtus
in alio

M. diligere
ad illum
similitudinez
qualitas
bonū

LIBRARY
OF THE
UNIVERSITY OF
TORONTO

Bibl. Jag.

Bibliothek der Universität
Johann Wolfgang Goethe
1825

[illegible]

[illegible]

stdr008813

stdr0008813

Biblioteka Jagiellońska

1. *audis demum nos tractare. dicitur nos per hoc qd in
 2. *interitibus huius mundi que sunt avaritie qd in
 3. *pa. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828.***

adon
m
m
m
m
m
m

[illegible]

stdr0008813

stdr0008813

Biblioteka Jagiellońska

